

Staats- und
Universitätsbibliothek
Bremen

H E R Z O G
A U G U S T
B I B L I O
T H E K

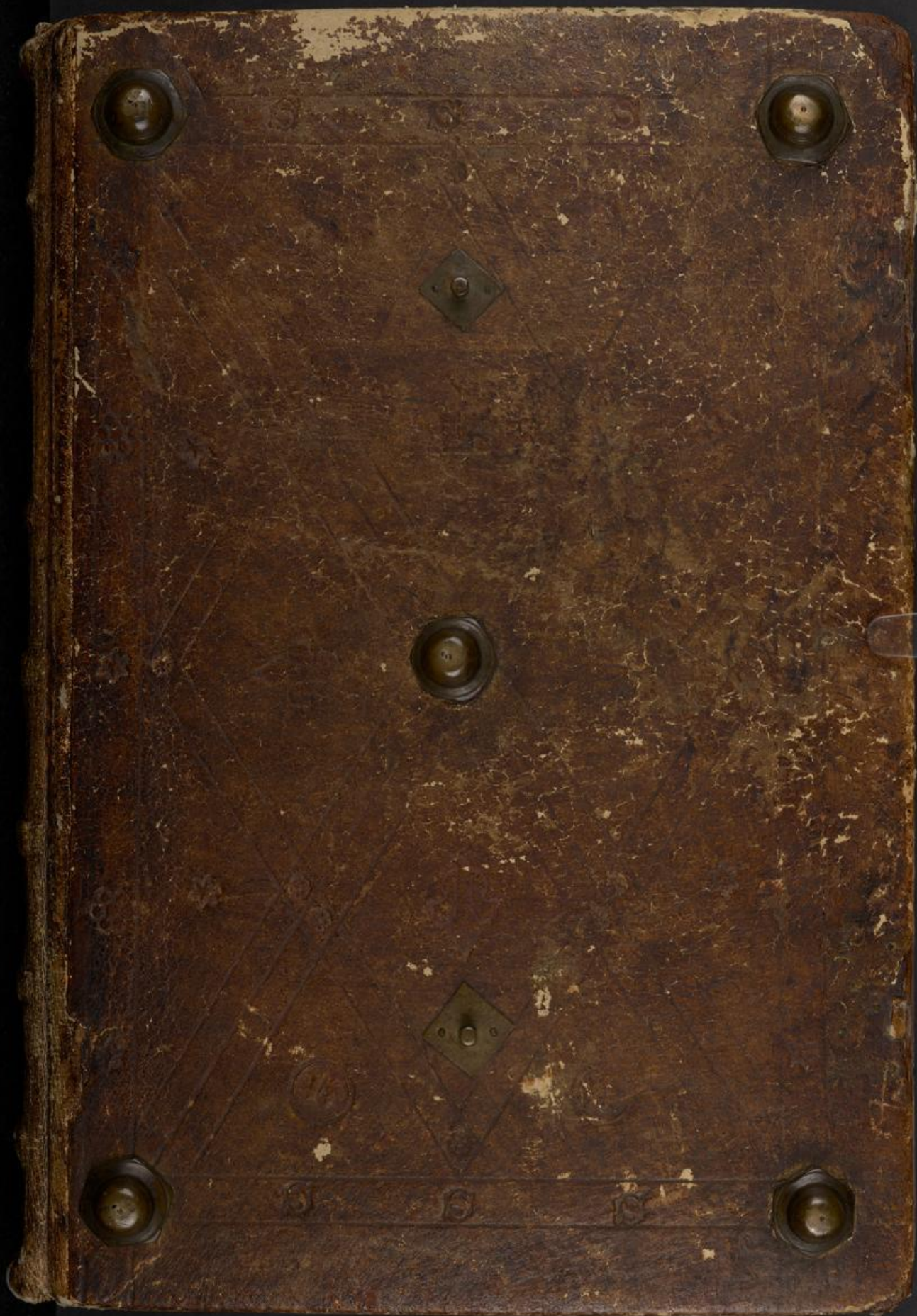
Staats- und Universitätsbibliothek Bremen

Digitale Sammlungen

Biblia sacra - msa 0001-01

[Nordfrankreich], [13. Jh., Ende]

[urn:nbn:de:gbv:46:1-115758](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:gbv:46:1-115758)

Herzog August Bibliothek
Wolfenbüttel

0 1 2 3 4

Gray Scale

Herzog August Bibliothek

Wolfenbüttel

Gray Scale

4

3

2

1

0

0

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

31

32

33

34

35

36

37

38

39

40

41

42

43

44

45

46

47

48

49

50

51

52

53

54

55

56

57

58

59

60

61

62

63

64

65

66

67

68

69

70

71

72

73

74

75

76

77

78

79

80

81

82

83

84

85

86

87

88

89

90

91

92

93

94

95

96

97

98

99

100

101

102

103

104

105

106

107

108

109

110

111

112

113

114

115

116

117

118

119

120

121

122

123

124

125

126

127

128

129

130

131

132

133

134

135

136

137

138

139

140

141

142

143

144

145

146

147

148

149

150

151

152

153

154

155

156

157

158

159

160

161

162

163

164

165

166

167

168

169

170

171

172

173

174

175

176

177

178

179

180

181

182

183

184

185

186

187

188

189

190

191

192

193

194

195

196

197

198

199

200

201

202

203

204

205

206

207

208

209

210

211

212

213

214

215

216

217

218

219

220

221

222

223

224

225

226

227

228

229

230

231

232

233

234

235

236

237

238

239

240

241

242

243

244

245

246

247

248

249

250

251

252

253

254

255

256

257

258

259

260

261

262

263

264

265

266

267

268

269

270

271

272

273

274

275

276

277

278

279

280

281

282

283

284

285

286

287

288

289

290

291

292

293

294

295

296

297

298

299

300

301

302

303

304

305

306

307

308

309

310

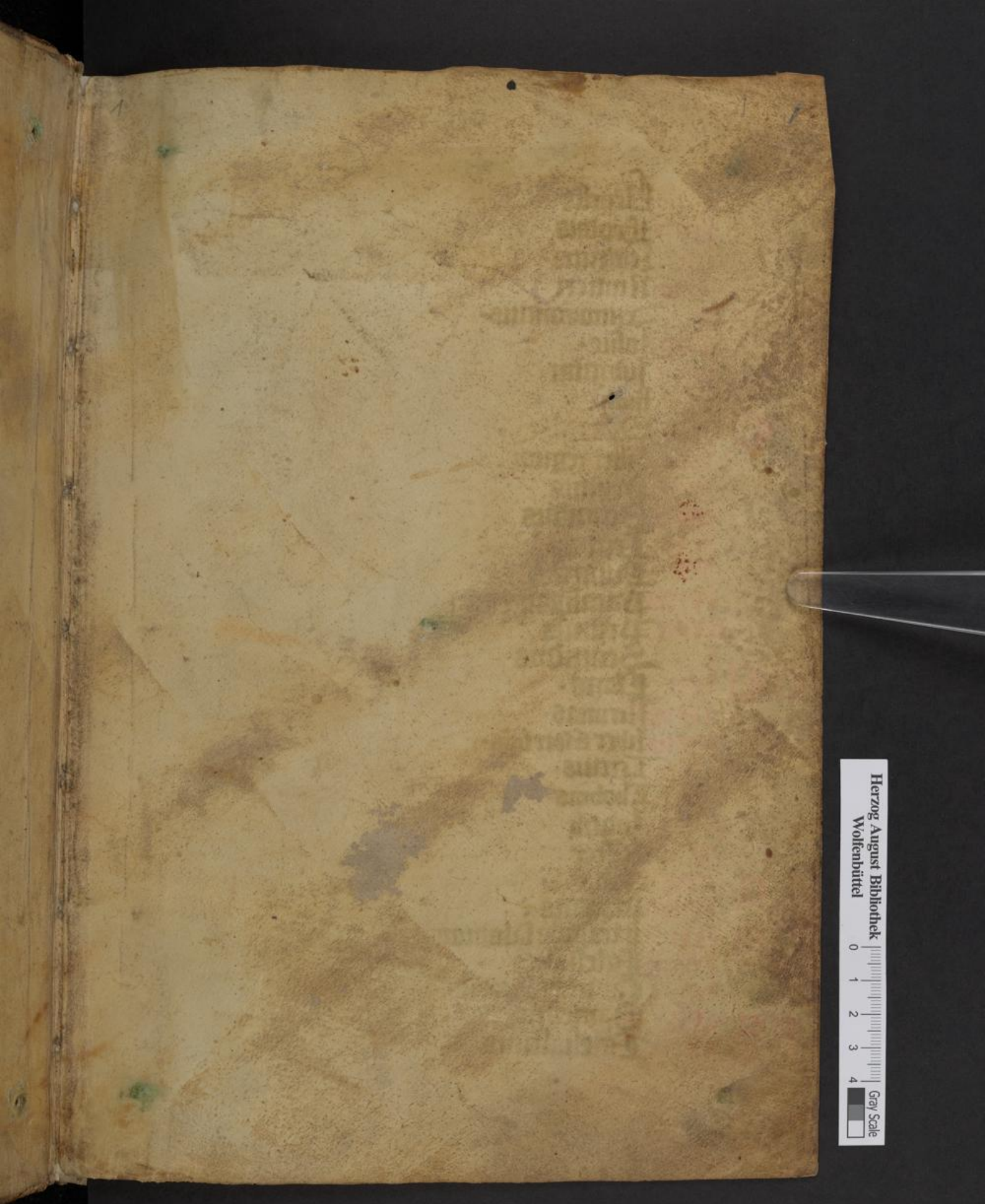
311

312

313

314

315

Herzog August Bibliothek
Wolfenbüttel

0 1 2 3 4

Gray Scale

1 Genesis.
xxxii Exodus.
lvi Leviticus.
lxxiii Numeri.

Deuteronomius.

xxv Josue.

xxxix Judicium.

lvi Ruth.

a Samuel.

lvi Libri regum

lvi Primus

lxxvii Secundus

xcvi Tercius

xcv Quartus

lxxviii Paralipomenon

lxxviii Primus

Secundus

aa lxxi Esais.

lxxviii Jeremias.

lxxviii Liber Ezechielis.

lxxviii Tercius.

xcv Tobias.

lvi Judith

ix Esther

a xvi Job

aa lxxviii Salomonis

lxxi parabole Salomonis

lxxviii Ecclesiastes

xc Cantica canticorum

aa xxi Sapientie

aa m Ecclesiasticus

Ms. a. 0001-01

quidam inquit deperat et quidam est
quidam inquit deperat et quidam est

Secundum quod superius nuncius ostendit quod

Engel

Inobedientia

Proterva

Proterva

Proterva

Proterva

Proterva

Proterva

Proterva

Proterva

Proterva

Proterva

Proterva

Proterva

Proterva

Proterva

Proterva

Proterva

Proterva

Proterva

Proterva

Proterva

Proterva

Proterva

Proterva

Proterva

Proterva

Proterva

Proterva

Proterva

Proterva

Proterva

Proterva

Proterva

Proterva

Proterva

Proterva

Proterva

Proterva

Proterva

Proterva

Proterva

Proterva

Proterva

Proterva

Proterva

Proterva

Proterva

Proterva

Proterva

Proterva

Proterva

Proterva

Proterva

Proterva

Proterva

Proterva

Inobedientia

Inobedientia

Inobedientia

Inobedientia

Inobedientia

Inobedientia

Inobedientia

Inobedientia

Inobedientia

Inobedientia

Inobedientia

Inobedientia

Inobedientia

Inobedientia

Inobedientia

Inobedientia

Inobedientia

Inobedientia

Inobedientia

Inobedientia

Inobedientia

Inobedientia

Inobedientia

Inobedientia

Inobedientia

Inobedientia

Inobedientia

Inobedientia

Inobedientia

Inobedientia

Inobedientia

Inobedientia

Inobedientia

Inobedientia

Inobedientia

Inobedientia

Inobedientia

Inobedientia

Inobedientia

Inobedientia

Inobedientia

Inobedientia

Inobedientia

Inobedientia

Inobedientia

Inobedientia

Inobedientia

Inobedientia

Inobedientia

Inobedientia

Inobedientia

Inobedientia

Inobedientia

Inobedientia

Inobedientia

Inobedientia

Herzog August Bibliothek
Wolfenbüttel
0 1 2 3 4
Gray Scale

1) Dicitur quod cornu est in eadem semper
Gerebunda fama fuisse legem inque

241) Cedo flos esse caducum
242) Cedo flos esse caducum
Cedo qd estum

2) Solus lucida semper est placida semper
Omni pater si hoc lucida dicitur pater

320) Sequi domi pater pater
321) Sequi pater pater
322) Sequi pater pater
323) Sequi pater pater

3) Non pater meo modo dicitur meo nobilitate
Sic maritum dicitur nobilitate homo

324) Sequi pater pater
325) Sequi pater pater
326) Sequi pater pater
327) Sequi pater pater

4) Fama fama pater pater pater pater pater
Simpliciter hanc meo qd sic hoc

328) Sequi pater pater
329) Sequi pater pater
330) Sequi pater pater
331) Sequi pater pater

5) Infans sua meo studeat removere dicitur
Ut male meo pater pater pater pater

332) Sequi pater pater
333) Sequi pater pater
334) Sequi pater pater
335) Sequi pater pater

6) Tunc pater dicitur dicitur cu pater pater
Cu pater pater pater pater pater pater

336) Sequi pater pater
337) Sequi pater pater
338) Sequi pater pater
339) Sequi pater pater

7) Dicitur pater flos pater pater pater pater
Dicitur pater meo meo pater pater pater

340) Sequi pater pater
341) Sequi pater pater
342) Sequi pater pater
343) Sequi pater pater

8) Flos pater pater pater pater pater pater
Flos pater pater pater pater pater pater

344) Sequi pater pater
345) Sequi pater pater
346) Sequi pater pater
347) Sequi pater pater

9) Dicitur pater pater pater pater pater pater
Dicitur pater pater pater pater pater pater

348) Sequi pater pater
349) Sequi pater pater
350) Sequi pater pater
351) Sequi pater pater

10) Flos pater pater pater pater pater pater
Flos pater pater pater pater pater pater

352) Sequi pater pater
353) Sequi pater pater
354) Sequi pater pater
355) Sequi pater pater

11) Flos pater pater pater pater pater pater
Flos pater pater pater pater pater pater

356) Sequi pater pater
357) Sequi pater pater
358) Sequi pater pater
359) Sequi pater pater

12) Si pater pater pater pater pater pater
Si pater pater pater pater pater pater

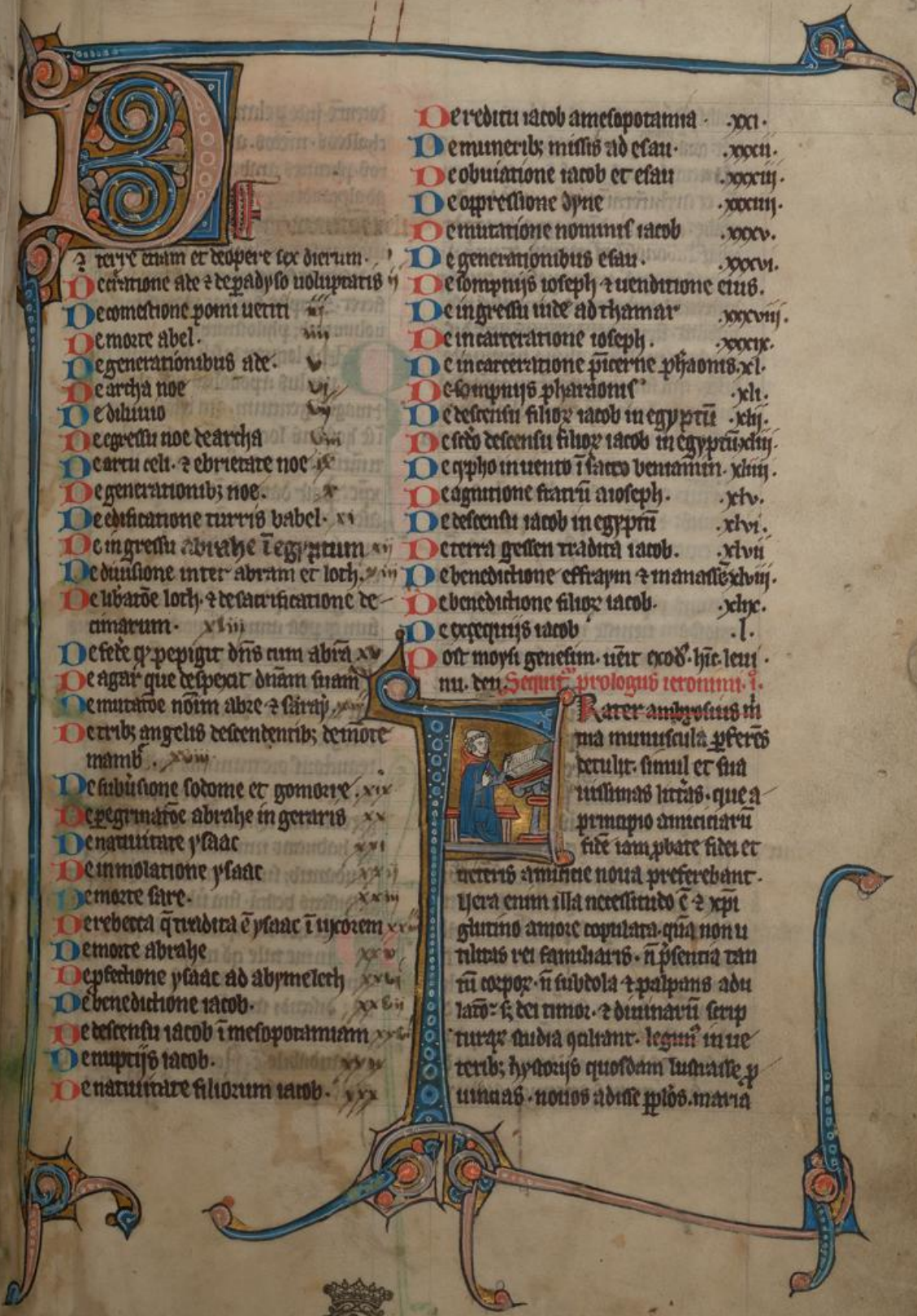
360) Sequi pater pater
361) Sequi pater pater
362) Sequi pater pater
363) Sequi pater pater

13) Si pater pater pater pater pater pater
Si pater pater pater pater pater pater

364) Sequi pater pater
365) Sequi pater pater
366) Sequi pater pater
367) Sequi pater pater

14) Si pater pater pater pater pater pater
Si pater pater pater pater pater pater

368) Sequi pater pater
369) Sequi pater pater
370) Sequi pater pater
371) Sequi pater pater

De rege etiam et de pere sex dierum.
De creatione ade et de paradiso voluptatis.
De comestione pomi uetiti.
De morte abel.
De generationibus ade.
De archa noe.
De diluvio.
De egressu noe de archa.
De carru celi et ebrietate noe.
De generationibus noe.
De edificatione turris babel.
De ingressu abrahe in egyptum.
De diuisione inter abram et loth.
De liberte loth et de sacrificacione de-
cimarum.
De fete q' pepigit dñs cum abra.
De agar que despectat dñam suam.
De mutacione nom' abra et saraj.
De trib' angelis descendentib' de monte
mamb.
De subuisione sotome et gomorre.
De pegrinacione abrahe in geraris.
De natiuitate ysaac.
De inmolacione ysaac.
De morte sare.
De rebecca q' tradita e ysaac i iscorem.
De morte abrahe.
De pfectione ysaac ad abymelech.
De benedictione iacob.
De descensu iacob i mesopotamiam.
De nuptijs iacob.
De natiuitate filiorum iacob.

De reditu iacob a mesopotamia .xci.
De munerib' missis ad esau .xcii.
De obuiatione iacob et esau .xciii.
De oppressione dyne .xciiii.
De mutacione nominis iacob .xcv.
De generationibus esau .xcvi.
De sompnijs ioseph et uenditione eius.
De ingressu inde ad thamar .xcvii.
De incarceratione ioseph .xcviii.
De incarceratione picerne pharaonis .xli.
De sompnijs pharaonis .xli.
De descensu filior' iacob in egyptu .xlii.
De scio descensu filior' iacob in egyptu .xlii.
De cypho in uento i sacro beniamin .xliii.
De agnitione fratru a ioseph .xliv.
De descensu iacob in egyptu .xlv.
De terra gessen tradita iacob .xlv.
De benedictione effraym et manasse .xlv.
De benedictione filior' iacob .xlvi.
De exequijs iacob .l.

Post moysi genesim. uer' exod. hic leui.
nu. den. **Sequit' prologus ieronimi.**
Rater ambrosius in
ma munuscula pferis
detulit. simul et sua
uultimas litteras. que a
primapio ammenariu
fide iam pbare fidei et
ueteris ammenie noua preferebant.
Uera enim illa necessitudo e et xpi
glumino amore copulata. qua non u
tilitas rei familiaris. n p'sentia tan
tu corpor. n subdola et palpians adu
lato. s dei timor. et diuinaru semp
turq' audia gaudiunt. legum in ue
terib' hyatoris quosdam lustrasse p
uinaas. nouos adine p'p'os. maria

transire. ut eos quos ex libris noue
runt. ^{volunt} quos: uident. Sicut pythagor
ta. memphiticus uaret. Sic plato egypti
tu. et architetarum. unde hora
ptabe. que quondam magna greca di
cebat. laboriosum pagram. et ut q
thens magna erat. et potens. cuiusq
doctrinas archateme gymnasia pso
nabant. fieret peregrinus atq. dis
cipulus. mallens aliena uerecunde
discere. qm sra inprudens ingerere. De
nig. cum luras q. tota orbe fugien
tes psequuntur. capr. apparet. et uenit
datus etiam tyranno crudelissimo
paruit. caputius dicit. uindictus et
seruus. et tam q. philosophus ma
ior emente se fuit. **A**d. ^{etiam} libru
lacteo eloquentie fonte manante. de
ultimis yspanie galharumq. finib.
quosdam uenisse nobiles legim. et
quos ad exemplatione sui roma no
traxerat unius hois fama pduxit.
Habuit illa etas i auditu omnib.
scis celebrandumq. munaliu. ut
urbem tanta in gressu. aliud extra
urbem querebant. **A**polloni. siue il
le magus ut uulgus loquit. siue
ut ^{ut} phytogoni. tradit. i tra
uit pfas. ^{etiam} tranfuit canalicu. alba
nos. ^{etiam} stras. ^{etiam} manageras. opulenti
sima in die regna penetrat. et ad
extremu latissimo phylon amne tuc
minis puenit ad bagmands. ut hy
arum in throno sedente aureo. et de
thronu fonte potante. inter paucos
discipulos de natura. demorib. ac de
curfu dyerum syderumq. audiret

docente. Inde yclamitas. babylonios.
chalceos. metos. assyrios. parthos. sy
ros. phenices arabes. palestinos. reus
ad alexandria puenit ad ethiopia. ut ge
nosophitas et famosissima solis msum
uideret in sabulo. Inuenit ille uir ubiq
q. disceret et semp pueniens semp se melior
fieret. Scripsit sup hoc plenissime octo
uoluminib. philostratus. **ii.**

Quid loquar de feli hominib. cum
paulus apostolus uis electionis.
et magis gentium. qui de scientia tan
i se hospitis loquebat dicens. An expe
ramtu qui eritis ei qui in me loquitur
xpc. Post damasci arabia. iustrata
ascendit ierosolima ut uideret petru et
manu apud eum dieb. quiderim. Hoc
em misis ebdomadis et ogdoadis futu
rus gentiu pducator. i struend erat. Rur
sum q. post annos quatuordecim assupro
barnaba. et tyro exposuit cu apostolis
euangelium. ne forte in uanu curaret
aut euasisset. **H**abet nescio qd lateris
energie uiue uoas ad. et i aures discipuli
de auctoris ore transfusa foris sonant.
Inde et elchime cum rodi cecideret et le
geretur illa domestensis ois qm ad us
cu habuerat murmurib. curans atq.
laudantib. suspirans ait. **Q**uod si ipam
audirent beata. sua uia resonantem.
De hoc dico quod sit aliqd. **iii.**
In me tale qd uel possis uel uelis
ame audire uel discere. s. quod arbor tu
us et discendi studiū etiam abiq. nobis
pbari debeat. Ingeniu docere et sine docto
re laudabile e. Non quid in uenas. s.
quid querias consideram. **M**ollis

ceru et adformandū fanlis. etiam si
artifices plaste cesset man. amū inire
ē totum quidē ēē potest. Paulus a
plis ad pedes gramahelis legem moysi
et iphas didicisse gloriatur. ut armatus
humilib; telis postea docet confident.
Arma enim in luce nre n carnalia
sūt. s. potentia dō ad destructionē mu
nitionū. et cogitationes destruentes. et
omne altitudinē extollesē se ad iū
saeniam di. et captiuantes omne in
tellectū ad obediendū xpo. et parati
subiugare omne inobedientia. Ad
thymotheum scribit ab in fancia sacris
liris eruditū. et hortat ad studium
lectionis. ne negligat grām que dā
tur ei pūmpositionē manus presbire
r. **C**ito pāpit ut interceas iuru
tes episcopi breui sermone depingit.
saeniam quoc; i eo eligi scripturay.
obtinente inquit eū qui scdm doctri
nā ut fidelem sermone. ut potēs sit
exhortari in doctrina sana et contra
dicentes reuincere. **iii.**
Sanda quippe rusticitas solum
sibi prodest. et quantū edificat
ex parte merito etiam x. tantū no
cet si non destruentis n resistat. Ma
lachias ppha. immo ymalachiam
dñs interrogauit sacerdotes legem.
Incantū sacerdotis officū est. in
rogatum respondē de lege. Inducto
nomio legimus. Interroga patre
tuum et annuntiabit t maiores tuo
edient t. In psalmo q; centesimo oc
tauo decimo. Cantabiles in erant in
quit iudas. t. in lo. pe. mee. Et in

de scriptione iusta iuri. cū cum arbori
iure dauid qet in pēd. s. appareret. in
ter cetras uirtutes etiam hoc intulit.
In lege domini uoluntas eius et inle. e.
me. d. acnode. Daniel in fine sacrans
sime uisionis iustos q; stellas fulgere
ait et intelligentes. i. doctos. quasi fir
Amertū. Hides quantū inter se distat
iusta rusticitas. et docti uirtutia. Alij stel
lis. alij celo coparant. Tam iuxta hella
icam ueritate utrimq; de crudis posuit
itelligi. Ita enim apud eos legim. Qui
autem docti fuerint fulgebūt q; splen
dor firmamēti. et q; ad uirtutia eruduerit
multos. quasi stelle in ppetuas emi
nentes. Cur dicitur paulus apls. uas
electionis. Sempe q; uas legis. et scū
rum scripturay erat armariū. Pha
risei stupent in dñi doctrina. et mira
tur i petro et iohanne quom lege sci
ant cum liras n didicerint. Quid
enim alijs ceteratio et cotidiana i lege
meditatio tribuere solet. illis tpe sū
hoc suggererebat. Et erant iuxta quod
scriptum est. oioz q; rarythes docti
lady. doctiles tō. eraportyne. et
vaton. Duodecim annos saluato
impleuerat. et in templo sedens senesq;
de questionib; legis interrogans mā
gis docet dum prudēt interrogat. n
forte rusticitū dicim iohanne. quoz petro rustici
utq; dicē poterat. et si imperiti sermo
ne non tamen in sciencia. Iohannes
rusticus. piscator i doctus. Et unde il
la uox obsecro. in principio erat uerbu.
et uer. e. a. dñi. et dñs erat uerbu. Hec
enim grece. multa significat. Nam

et uerbum est et ratio et supposito. et
causa uniuersitatis rei. p. q. n. a. t. sin
gula que subsistunt. que uniuersa
recte intelligunt in arto.

Non doctus plato nesciunt. hoc
comedones eloquens ignorat.
Sodam inquit sapiam sapientium.
et prudentia prudentium repbabo.
Hera sapientia uidet falsam sapiam.
et quaquam stulticia potestatis sit
in cruce tamen pauli sapiam loqui
tur inter pfectos. Sapientia autem
non est humilis. non principium ista scilicet.
que destruitur. si loquitur de sa
pientia in mysterio abscondita quam
predicauit deus ante secula. Dei sa
pientia xpc est. xpc enim dei uirtus
et dei sapientia est. Hec sapientia in
mysterio dei abscondita est de qua et
notum psalmi titulus pnotat pocul
tis filij. in quo sunt omnes thesauri
sapientie et scientie dei absconditi. Et qui in
mysterio abscondit erat. predicat
est ante secula. Predestinatus est enim
et figuratus in lege et prophetis. Unde
et prophete appellabantur uidentes.
quod uidebant eum quem ceteri non uidebant.
Abraham uidit die eius. et leratu
est. Aperiebantur celi ezechiel qui
ipso peccatori clausi erant. Reue
la inquit dauid oculos meos. et con
siderabo mirabilia de lege tua. lex
enim spiritalis est. et reuelatione op
eratur ut intelligatur. ac reuelata sa
cie glorie dei contemplant. Liber in
apokalypsi septem sigillis signatus
ostenditur. quem si detuleris homini sci

enti liras ut legat. respondebit tibi.
non possum signatus enim. Quam
hodie putant se nosse litteras. tenent
signatum librum. nec aperire possunt.
non ille recondidit qui habet clauem dandum.
qui aperit et nemo claudit. claudit et
nemo aperit. In archis aplois scilicet eunuchus.
immo scilicet iur. sic enim eum sancta
scriptura cognominat. cum legeret
psalmi prophetam in interrogat aphilypo
putas ne intelligas que legas. respon
dit. Quomodo possum nisi aliquis me do
ceat. Ego ut de me interim loquar nec
sanctior sum eunuchus isto. nec audiosior.
qui de ethiopia. id est de extremis finibus
mundi uenit ad templum et reliquit aula
regiam. et tantis amor legis diuine
scientie fuit. ut etiam in uehiculo sa
cras litteras legeret. et tam cum librum
teneret. et uerba domini incogitatione
contingeret. lingua uolueret. labijs p
sonaret. ignorabat eum quem in libro
nesciens uenerabatur. Venit philyp
pus. ostendit ei ihs. qui clausus late
bat in littera. Et omnia doctoris uirtutes.
Latem hora credidit eunuchus. bap
tizatus. fidelis. et sanctus est ac magister
de discipulo. plus in deserto fonte ec
clesie. quam in aurario synagoge templo
repperit. Hec ante scripta sunt breuiter.

Non enim epistolaris an
gustia euagari longi uidebat.
ut intelliges te interpretaris sacris
sine primo et monitione semita non pos
se ingredi. Taceo gmatias. retho
ricas. philosophias. geometrias. dya
lecticas. musicas. astronomias. astrolo

di gen. deprauare sententias suas :
 ⁊ aduoluntatem suā facia scripturā
 trahere repugnante. qñ n̄ legerim
 omero centonas : ac n̄ sit etiam et ma
 rone sñ xpo. possim dicē xpianū qz
 scripserit. Jam redit. ⁊ uirgō. redeunt
 saturnia regna : iam noua pgenies ce
 lo dimittitur. alto. Et patrem loquere
 ad filiū : nate mee uires mea magna po
 tentia solus. Et p̄ ūba saluatoris in
 cruce : talia prestatat memorans sic
 usq; manebat. **Puer** ista sñ. ⁊ artu
 latoz luda similia. doce q̄ ignoras. im
 mo ut cum stomacho loquar. n̄ hoc q̄
 dem scire q̄ nescias. **vij.**

Uelice manifestissima ē genesis
 in qua de creatura mundi. de ex
 ordio gñis humani. de diuisione terre
 de confusione lingue. de gente et des
 censione usq; ad egyptum scribitur he
 breoz. **Pater** exord. cum decē plagis.
 cū decalogo. cum mysticis diuinitq; p̄
 ceptis. **Incipit** p̄p̄m ē leuiticus lib. in
 quo singula sacrificia : immo singule
 pene sillabe. ⁊ uentes aaron. ⁊ tot ordo
 leuiticus inq̄uit celestia sacramta.
Num̄ u. n̄ne totius arithmetice. ⁊
 p̄phetie balaam. ⁊ q̄draginta duar p̄
 heremū mansionū mystica continent.
Deuino inq; sc̄da lex. ⁊ euangelice
 legis p̄figuratio : n̄ne sic ea h̄t que p̄
 ora sunt. ut tamen noua sint omnia?
Deuētib; huc usq; moyses. huc usq;
et **ex** **actō** **rye.** idē pentateuchos. q̄
 b; quinq; ūbis loq; se uelle apls in ec
 clia gl̄ac. **Ioh̄** **exemplar** patientie. q̄
 tā mystia suo sermone op̄lectit. p̄ta

Feb.

incipit. uersu labitur. pedes sermo-
ne finitur. Omnesq; leges dyalence p-
positione assumptione. affirmatione.
conclusionone determinant. Singula
Teo uerba plena sūt sensib;. Et ut dece-
tis sciam. resurrectione corporū sic
pphetat ut nullus de ea manifestus
uel cauitus sepiat. Sicut in dō quod
redemptor mundi nōs uiuit. i. nō-
b. d. r. resur. sūt. i. rursum arcūdator
pelle mea. i. in car. m. ui. dñ. sal. me.
Que uisurus sū. e. ipse i. totū mei q̄p.
i. nō alius. Reposita ē hec. s. m. i. tū
nu meo. **Item** ad ih̄m nate. qui
typū dñi non solum i. genis uerum
etiam i. in nōte portat. transat ior-
danem. hostium regna subit. di-
uidit terram uictori p̄lo. i. p̄angu-
las urbes. uicos. montes. flumina
tēdentes atq; cōstania ecclie celestiq;
ih̄lm sp̄yalia regna desabit. **Multi-**
diam libis. qd̄ principes p̄li. tot
figure sunt. **Ruth** morabitur. p̄cne
p̄p̄ter uaticiniū dicens. **Emite**
agnū dñe dñatorem tē. de petra de-
serri ad montem filie syon. **Samuel**
in hely morte. i. in occisione filiū. ue-
tere legem abolitā monst̄. Porro
in sadoth atq; dauid noui sacerdotij
nouiq; imperij sacramta testantur.
Malachim idē. tertius i. quartus
liber regum. a salomone usq; ad ie-
chonā i. ab ieroboam filio nabath
usq; ad osee qui ductus ē in assyriā.
regnū iuda i. regnū desabit. uel.
Si hystoriam respicias. uerba simpli-
a sūt. Si in litris sensū latente in

spocoris. ecclesie paupertas. & hereticor
 gra. etiam bella narrant. **Quod**
 in unius uoluntatis angustias
 coartati. multo aliud q̄ sonant i lita
 pagurant. **Dece** crebro noiat effraym.
 amarram. ioseph. ierahel. & uxorem
 fornicariam. & fornicationis filios. et
 adulteram cubiculo clausam mariti
 multo tempore se se iudua. & si ueste
 lugubis uiri ad se reditum precolari.
Iohel fili phatuel describit terram du
 odecim tribuu critica bruce locusta ru
 bigine uasitate glupia. & post euersi
 onem prioris populi effusum spm san
 sup seruos di & ancillas. id est sup centu
 uiginti credentium noia. & effusum
 yrim in cenaculo syon. q̄ centu uiginti
 ab uno usq; ad quaterim paulatim & p
 in amentia surgentes. quaterim g
 diu numer efficiunt. q̄ in psalterio
 mystice continentur. **Amos** pastor & ius
 tius. & rubeor moros diringens. pau
 cis uerbis explicari n̄ potest. **Quis**
 enim digne exprimat tria & quatuor
 scelera damasa. gaze. tyri. & domice.
 filioz ammon. & moab. & i septimo or
 tanoq; gradu iude & iherahel. **Hic** loq
 tur aduacac pingues que n̄ timore
 samarie & iustitiam domi maiore
 minorem. restatur. **Ipe** cernit fidoie
 locuste. & stantem dnm sup murum
 litum ul' adamantanu. et uncinum
 pomox attrahente singlhaa poy. et
 tam in terra. n̄ tam paus u; scim aq
 sed audienti uerbum di. **Abdias** qui
 mptat seruus dñi. pronat q̄ eto.
 & sanguineu terrenumq; fuis quo;

onas

ucheas

am

Abacuc

ophu

Aggeus

Lachar

iacob semp emulum hasta punit
spuali. **Jonas** columba pulcherrima su
o naufragio passionem domini pingu
rand. mundum ad penam reuocat.
et sub nomine minue salute gentibus
narrat. **Michas** demorati coheres xpi
uastationem annuntiatur filie latro
nis. et obsidione ponit qua eam. quia
maxillam perussit iudias uel. **San**
glosato orbis increpat ciuitate sag
uinu. et post euerfionem illi loquitur.
Ece sup montes pedes euangelizans
et annuntians pacem. **Abanuc** iudato
foris et rigidus stat sup custodia sua
et figit gradum sup nuuinatione. ut
xpm in cruce contemplet. et dicat. **O**
peruit celos gloria eius. et laudis eius
plena est terra. **Splendor** eius ut lux
erit cornua in iudicib; eius. ibi abso
luta est fortitudo eius. **Sophonias**
speculator. **Tarchanor** domini cognitor.
audir clamorem a porta pscutum. et
euilatum a sedis et contritionem acollib;
Indiat q; ululatum habitationib; phyle
q; q; uiait omnis pplis chanaan. despsi
te uniuersi qui in uolunt erant arge
to. **Aggeus** festiuus et letus. qui semi
nant in lacrimis ut in gaudio metet.
destructum templi edificat. **Deumq;**
preim i dicit loquentem. Adhuc uniu
modicunq; et ego commouebo celum et
terram et mare et aridam. et commouebo os
gentes. et ueniet desiderans cunctis ge
tib; **Zacharias** memor dñi sui. mul
tiplex in prophetia ihm uerib; sordidis
indurum. et lapidem oculor septem
candelabrumq; aureu cum totidem

lucernis q; oculis. duas quoq; oliuas
asimulatis lampadis cernit et adexte
post equos. rufos. uarios et albos et diti
patris quadrigas excessaym. et equum
deihrlm pauperem regem isatianeuer.
et p dicit regem sedentem sup pullu filiu
asine subingulis. **Malachias** apere et
tunc omni iphay deabicatione isrl et
uocatione gentium non est in ait uo
luntas in uob dicit dñs exercituum. et
munus si accipiam de manu ura. **Ab**
ortu enim solis us; ad occasu. magnu
e nom meum in gentib; et in omni loco
sanctificatur. et offertur nobi meo oblato
munda. **ysaiam**. **iemia**. **Jeremiel**. et
daniel. quis potest uel intellige uel
exponere. **Quor** pmius si phetia in i
dicitur ipere. si euangelium. **Secund** uga
nuccam et olla succensam a facie aquil
lontis. et pardum exspoliatu suis colo
rib; et quadruplex diuersis metis fitit
alphabetum. **Tercius** pncipiu et fine
tantis h; obscuritatib; in uoluita. ut a
pud hebreos ipe partes cum exordio
genesis ante annos triginta si legant.
Quartus si qui et extremus uir q; uor
phas. tempor q; ueris. et totu mundi
phylosophicis. lapidem pscu demore
sine manib; et regna. omnia subintere
claro sermone pnuuntur. **Dauid** qm
phonides ut pyndatus et alchens. **fiac**
cus q; amilus atq; serenus. xpm lyra
psonat et p dicit. et in teracordo psaltio
abinferis exeat resurgente. **Salomo**
pactis et amabil dñi mores corrigit.
naturam docet. ecclesiam iungit xpo.
sacrumq; nuptiar dulce canit epy

Malachias

ysa.
pere.
exe.
dani.

Abale salomois.
Pctetianes.
Cantica canticoz.
liber sapientie.
Ecclesiasticus.

hener.

happomen.

Edras.

Neemas.

Martheus.

Marcus.

Lucas.

Ihes.

thalamū. **H**ener in eccle tipo po-
puli libat de pialo: et interfecto a-
man qui interpretatur iniquitas p-
res quini et diem celebrem mittit
i poterat. **H**appomenon ubi stu-
menti ueteris cyrome tant acta-
lis ē: ut absq; illo si quis scientiam
scripturar sibi uoluit arrogare se-
ipm iriteat. **S**ingula quippe uolu-
mina iuncturasq; uerbor: et pter-
missa in regum libris tanguntur
proue: et innumerabiles cephamē
euuangelij questiones. **E**dras et
Neemas adiutor uidelicet et cōsola-
tor ad dñs. in uno uolumine narra-
tur. Et in staurant templū: et muro
excurunt ciuitatis. **O**mnisq; illa
turba ppli redeuntis in patriam et
descriptio sacerdotum leuitati ista
helis pphetoy. ac p singulas fami-
lias inuoy et ruerum opa diuisa
aliud in cortice pferunt. aliud reuāt
i medulla. **C**arnis me scripturay a-
more raptum excessisse modum
epistole: et tam non implese q uo-
lum. **A**udiuim tm quid nosse quid
cupere debeamus. ut et nos q; pos-
sumus dice. concupiscit aña mea
desiderare iustificaciones tuas in
omni tpe. **C**eterum illud socati
cū implem in nob: hoc tantū scio
qd nescio. **T**angam et nouū breuē
testamentū. **M**artheus. **M**arcus.
Lucas. **I**hes. quadriga domini: et
uerum cherubim in scriptis sa-
encie multitudo. prorum corp ocla-
ti s. Sanctille emicant discipuli

gura pedes hnt rectos: et i subline re-
dentes terga penata et ubi aung: uola-
ta tenent se mutuo. s. plexi s. et qua-
si rota in rota uoluntur. et pgt quo-
cum; eos flatus sps sci pduxerit. **P**au-
lus apls ad septem scribit ecclesias. **O**c-
taua autem ad hebreos plerisq; ext-
numerum ponit. **T**himoteu in struit
et tyrum: et philomone p fugituo
famulo deparatur: sup quo tace meli-
puto qm pauca scribere. **A**dus aplos
uidam quidem uident sonare hystori-
am. et nascentis eccle infantia terere.
Si sinouerim scriptore eor lucam esse
medicum cuius laus ē i ewagelio
animaduertim parit omnia uerba
illius anime languens ēē medianā.
Jacobus. **P**etrus. **I**hes. **U**idas. septem
epistolas ediderūt tam mysticis qui
sacris. breues parit et longas.
breues in uerbis. longas in sententiis.
ut raris sit qui non in eay lectione
conuincatur. **A**pocalypsis iohes tot
hnt sacramenta q uerba. **P**arum dixi
pmerito uoluminis: laus omnis in
ferior est. **I**ubis singlis. multipli-
ces larent in intelligentie. **E**ro te frat
harissime in te iuuie ista meditari.
nichil aliud nosse. nichilq; aliud que-
re. **N**onne t uidetur iam hic intris
regni celestis habitaculū: **N**olo ut of-
fendaris in scripturis sas simplicita-
te q; uilitate uerbor. q ul' uicq; in-
prium l' de industria sic plura s. ut
rursū contentionē facilius i strueret.
et i una eademq; sententia alit docet.
alit sentiet in docet. **N**on sum tam

Lyie

Aplo

Canon

ce. Jac

Petri

Ihis.

Iude.

Apoca

lyphs

Herzog August Bibliothek
Wolfenbüttel

perulant et hebes. ut h' menone polli-
ceat. et eoz fructus capere quoz ra-
dices in celo fixe sunt. sed uelle me fa-
re et eere me pfero. magis remuēs.
comitem spondeo. **S**ecenti dat. p'la
ti ap'it. querens inuenit. **S**idam
in terris. quoz nobilitum scientia p'e-
ueret in celo. **O**uijs remanib; acci-
piant. et ut in epre aliquid q' sit de ei-
magore tumiditate effunda. q'cquid
reum scire conabor. **Viii.**

Habes hic amantissimū tui fia-
trem eulebiū. qui litterarum
tūz duplicauit in grām referens
honestatem mox tuoz. q'empitū s'li.
fidem amicitie. amorē xpi. **N**ā p'ri-
dentiam et eloquiū uenustate. etiam
ab; illa epistola p'ferebat. femina
quelo re. et herenti in salo. nāuicula
sine magis p'ide qm soluas. **N**emo
h' reūtiaturus s'lo. bene potest ue-
dere que q'empit ut uender. **Q**uic-
qd in sumptis de tuo tuleris. plu-
cro opura. **A**ntiquum dictum est.
auaro deest tam q' h' qm q' non
habet. **C**redenti totus mundus
diuinarū est. in fidelis aut et obu-
lo indiget. **S**ic uiuam q' nichil
hntes. et omnia possidentes. **V**ictus
arg. uelut. diuitie xpianoz. **S**i ha-
bes in potestate. rem tuā uende. si nō
habet. pice. **T**ollenti tunica. et palli-
um reliquendum est. saluet h' tu
semp reuatiuans. et de die in diem
trahens caute et pede temtim tuas
potentiūclas uendidis. nō h' xpc
unde alar paupes suos. **T**otū deo

7
dedit qui se ipm obtulit. **A**ues tm et
rena reliquunt apli. **H**idua duo era-
mittit in gazophylatū. et p'fert cresi
diuitijs. **F**acile q'empit omnia. q' se
semp cogitat ee mouituz. **I**tem plog?
Dederi mei desideratas accepi epis-
tolas. qui quodā p'lagio futurorū
cum dāiele sortitus est nom obsecrans.
ut translatum in lannā linguā dehe-
breo sermone pentatheuti nroz auri-
b; tradem. **P**ericulosum q'pe q' certe
et obrectatoz latratib; parens. qui me
asserunt in septuaginta interpretū su-
gillatione noua. puerib; eudere. ita
ingenium q' uinum p'bantes. cū ego
cepiūme testatus sim me p'uli poti-
one in tabernaculo dei offerre que pos-
sim. nec opes altius alioz pauprate se-
dari. qd ut audem. **O**rigenes studium
me p'udauit. qui editioni antiquae tū-
latione theodotionis miscuit eubetriso.
et obelo id est stella. et uerū omne op'
distinguens. dum aut illucere facit
que minus aut fuerat. aut supflua
queq; iungulat et q'fodit. et maxime qui
euangelistaz et aploz auctoritas pro-
mulgati. in quib; multa deuteri tes-
tamento legimus que in tūis codicib;
nō habent. ut e' illud. exegypto uocatu
filū meū. et qm nazareus uocabit.
et uidebunt in que opunxerūt. et flu-
mina de uentre eius fluent aque ui-
ue. et **Q**ue oculis nō uidit. nec auris
au. nec in cor ho. ascendit. q' p. dd dili.
se. et multa alia que p'riū antithasma
desiderant. **I**nterrogemus g' eos ubi
hec scripta sūt. et cum dice non porue-

runt. delibris hebraicis pferamus.
Primum testimonium est in osce se-
cundum mystica. tertium in zacha-
ria: quartum in pueris. quintum
eque in pueris. quintum
apocryphorum deliramenta sectantur.
et hiberis nemas libris autenticis
pferunt. Causas erroris non e me-
um exponere. Iudei prudenti scem ee
consilio dicunt. ne proloquens u-
ni di auctor: et apud hebreos duplice
diuinitatem dephender q maxime
idcirco faciebatur. q in pueris dog-
ma cadere uidebatur. Deniq; ubi
cumq; scriptum aliquid scriptum
testatur de pte et filio: spu sco: aut
aliter interpretati st. aut omnino
tacuerunt: ut et regi satisfacerent
et archam fidei si uulgaret. Et nesci-
o qd pms auctor septuaginta cel-
lulas alexandre mendatio suo ex-
truxerit. quib; diuini eade scripti-
tarent. cum aristoteles eiusde pholo-
mici. ~~prologus~~ et multo
post tempe iosephus nichil tale re-
tulit: s; in una basilica aggrega-
to consultiue scribant. si pphetiae.
Aliud est enim uatem. aliud ee int-
pam. Ibi qd uentura pdiat. hic e-
rudito et ubiq; ca pia ea q intelligit
transfert. nisi forte putand est nulli
echonomici xenophontis et plato-
nis pythagoram. et democriti. phere-
phonicem afflatu rethorico spu m-
tulisse: aut aliter de eisdem libris p-
septuaginta interpretes. alit p aplos
q se s; rocur testimonio. ut q illi

tacuerunt. hy scriptum ee mti sit. Ad
igit: dampnam ueteres: oimime:
s; pte pte audia in domo dñi qd pos-
sum laboram. In mptam et an ad
uentum x: et q uetiebant dubijs. p-
tulere sententys. nos post passionem
et resurrectione eius. non tam pphetia
qm ptoiam scribim. Aut enim audi-
ta alit uita narrant. Qd meli intelli-
gimus. melius pferim. Audi g emu-
le obretator ausulta. Dampno
si rephendo septuaginta: s; qd dicitur cū-
tis illis aplos pfero. Ptoz os in xpc
sonat. qd ante pphas inter spualia
carismata positos lego. in qb; ultimū
pene gradū interpretes tenent. Quid
liuore torqueris: quid imperitor a-
nimos qd me qatras? Si tibi t mnt-
latione uidear errare interroga he-
breos diuersar urbū magros qd ule.
Quod illi habent de xpo. tui codices
n hnt. Aliud e si qd se postea ab aplis
usurpata testimonia pbauerunt. et e-
mendatoria exemplaria latina qm
grecā. greca qm hebreā st. Hecū hec
contra inuidos. Nunc re depar desi-
deri kme. si quia tm opus me subi-
re fecim. et agenesi exordium cape-
orationibus unies quō posam e-
odem spū quo scripti sunt libri in la-
tinum eos transferre sermonem
Ame.

Inapit genesis primus liber pen-
tateuch moysi primum caplm.

In principio creauit deus celum et
terram. Terra autem erat inanis
et uacua. et tenebre sup erant facie
abyssi. et spiritus dei ferebatur sup aquas.
Dixitque deus fiat lux. Et facta est lux.
Et uidit deus lucem quod esset bona.
et diuidit lucem a tenebris. Appellauit
que lucem diem. et tenebras noctem. fac-
tumque est uespere et mane dies
unus. Dixitque deus fiat firma-
mentum in medio aquarum. et di-
uidit aquas ab aquis. Et fecit
deus firmamentum. diuiditque aquas
que erant sub firmamento. ab his
que erant sup firmamentum. Et
factum est ita. Vocauitque deus fir-
mamentum celum. Et factum est ues-
pere et mane dies secundus. Dixit ue-
ro deus. Congregentur aque
que sub celo sunt. in locum unum. et
apparcat arida. Factumque est
ita. Et uocauit deus aridam
terram. congregationesque aquarum
appellauit maria. et uidit deus
quod esset bonum. et ait. Germinet
terra herbam uiuentem et
facientem seminem. lignumque ponite-
rum faciens fructum iuxta genus
suum cuius semen insemiet ipso
sit sup terram. Et factum est ita. Et
prulit terra herbam uiuentem et
affferentem semen iuxta genus
suum. lignumque faciens fructum
et habens in unumquodque semine
speciem suam. Et uidit
deus quod esset bonum. et factum est ues-
pere et mane dies tertius. Dixit autem

deus. fiant luminaria in firmamento
celi ut diuidant diem et noctem et sint
in signa. et tempora. et dies. et annos
et luceant in firmamento celi et illu-
minent terram. Et factum est ita. fecit
que deus duo luminaria magna lumina-
re maius ut preest diem et lumina-
re minus ut preest noctem. et stellas. Et
posuit eis in firmamento celi ut luceant
sup terram et preest diem ac noctem. et
distenderent lucem a tenebris. Et ui-
dit deus quod esset bonum. et factum est ues-
pere et mane dies quartus. Dixit et deus.
producant aque reptile anime uiuentis.
et uolantile sup terram sub firmamen-
to celi. Creauitque deus cetera grandia et
omnem animam uiuentem atque
motabilem quam produxerat aque
in septies suas. et omne uolantile
secundum genus suum. Et uidit deus quod
esset bonum. benedixitque eis dicens.
Crescite et multiplicamini. et reple-
te aquas maris. et auis multiplicetur
plentur sup terram. Et factum est ues-
pere et mane dies quintus. Dixit que deus.
producat terra animam uiuentem in ge-
nere suo. uimenta et reptilia. et bestias
terre. secundum species suas. factumque
est ita. Et fecit deus bestiis terre ux-
ta species suas. et uimenta. et omne
reptile terre in genere suo. Et uidit
deus quod esset bonum. et ait. faciamus ho-
minem ad ymaginem et similitudinem
nostram et plerumque piscibus. maris et uolanti-
libus celi. et bestiis. uniuersaque creatu-
re omni que reptat quod mouetur in terra.
Et creauit deus hominem ad ymaginem

suam adymagine. dei creauit illi.
 masculinum et feminam creauit eos.
Benedixitq; illis dñs. et ait. **Creſcite**
 et multiplicamini. et replete terram.
 et ſubſcite eam et dominatumini puiſab;
 maris et uolantib; celi. et uniuersis
 animantib; que mouentur ſuper
 terram. **Dixitq;** dñs. **Ece dedi uobis**
 omnem herbam afferentem ſe-
 men ſup terram. et uniuersa ligna
 q̄ hnt in ſemeteipſis ſementem ge-
 ueris ſut. ut ſint uob inſecam et
 cunctis animantib; terre. omniq;
 uolatri celi et uniuersis que mo-
 uentur in terra. et in quib; e a-
 nimia uiuens. ut habeant aduel-
 cendum. **Et factum eſt ita.** **Viditq;**
 dñs cuncta q̄ fecerat. et erant ualde
 bona. **Et factum eſt ueſpe et mane**
 dies ſextus.

uerſam ſupſticiem t're. **F**ormauit
igitur dominus d's hominem deli-
mo t're et inſpirauit in faciem
eius ſpiraculum uitę: et factus eſt
homo in animam uiuentem. **P**lanta
uerat aut' domini d's p'adryſum uo-
luptatis a principio. i. q'uo poſuit
hominem quem formauit. **P**oſu-
it q' d's d's de humo omne lignum
pulchrum uirſu. et adueſcendum
ſuauit. lignum etiam uitę i me-
dyo paradyi: lignumq' ſcie boni
et mali. **E**t flumini egrediebatur
de loco uoluptatis ad irrigandum
p'adryſum. qui inde diuidit in q'
tuor' capita. **N**om' uni phylon. ip-
ſe eſt qui circuit omne terram eu-
lat ubi naſcitur aux. et aux t're
illius optimum eſt. ibi inueniunt
bdellium. et lapis onichinus. **E**t
nom' fluuii ſeco gyon. ipſe eſt qui
circuit omnem terram ethiopie.
Nomen uero fluminis terti' ty-
gris. ipſe uadit q' ad aſyrios.
Fluminis autem quartus ipſe eſt
d's euphrates. **T**ulit g' d's deus
hominem. et poſuit eum i p'ady-
ſo uoluptatis ut oparet. et cuſto-
dierit illum. p'cepitq' ei dicens. **E**x
omni ligno p'adryſi comede. de
ligno autem ſcientie boni et mali
ne comedas. **I**n quocumq' eni die
comederis ex eo. morte morieris.
Dixit q' d's d's. **N**o eſt bonum eſſe
hoi'em ſolum: faciant ei ad
uicorum ſile ſibi. **F**ormans d's
deus de humo cunctis animantib;

terre et uniuersis uolantibus celi. ad
duxit ea adam. ut uideret quod uoca-
ret ea. **D**ixit enim quod uocauit ada
anime uiuentis. quoniam erat nomen eius.
Appellauitque adam nomenibus suis
cuncta animantia et uniuersa uola-
ntia celi et omnes bestias terre. **N**ec uero
non inueniebat adiutor sibi eius.
Imnituit ergo dominus deus sopore in adam.
Cumque obdormisset. tulit dominus una
de costis eius. et repleuit carne pe-
a. **E**t edificauit dominus deus costam
quam tulit de adam in mulierem. et
adduxit eam ad adam. **D**ixitque ada.
Hoc nunc ex ossibus meis. et caro de
carne mea. **H**ec uocabitur uirago.
quia de uiro sumpta est. **Q**uoniam reli-
querit homo patrem suum et matrem suam. et ad-
heret uxori sue. et erunt duo in carne
una. **E**rat autem uterque nudus adam
et uxor eius. et non erubescerant.
Sed et serpens erat. **I**n.
callidior cunctis animantibus terre.
que fecerat dominus deus. **Q**ui dixit ad
mulierem. **C**ur precepit uobis deus ut non
comedatis de omni ligno paradisi?
Cui respondit mulier. de fructu lignorum
que sunt in paradiso uescimur.
de fructu uero ligni. quod est in medi-
o paradisi precepit nobis deus ne comede-
mus. et ne tangeremus illud ne forte
moriatur. **D**ixit autem serpens ad mu-
lierem. **N**equaquam morte moriemini.
scit enim deus quod in quocumque die co-
mederitis ex eo aperientur oculi uiri.
et eritis sicut dei. scientes bonum et malum.
Vidit ergo mulier quod bonum esset lig-

num ad uescendum. et pulchrum oculis.
aspectu. delectabile et tulerit de fructu
illius et comedit deditque uiro suo. **Q**ui
comedit et aperti sunt oculi amborum. **C**u-
que cognouissent se esse nudos con-
suerunt folia hyacinthi. et fecerunt sibi peri-
romata. **E**t cum audissent uocem domini
dei deambulantis in paradysum ad-
auram post meridiem abscondit
se adam et uxor eius a facie domini dei.
in medio ligni paradisi. **I**locutusque do-
minus deus adam. et dixit ei. **U**bi
es? **Q**ui ait. **H**ocem tuum audiui in
paradiso. et timui eo quod nudus essem. et
abscondi me. **C**ui dixit. **Q**uis enim
inducit tibi quod nudus essem. nisi
quod ex ligno de quo precepam tibi ne co-
mederes comeditisti. **D**ixitque adam.
mulier quam dedisti michi sociam
dedit michi de ligno et comedi. **E**t
dixit dominus ad mulierem. **Q**uare hoc
fecisti? **Q**ue respondit. **S**erpens decipit
me. et comedi. **E**t ait dominus ad serpentem.
Quia fecisti hoc. maledictus es in-
ter omnia animantia et bestias terre.
Super pedes tuos gradieris. et terram
comedes cunctis diebus uite tue. **I**n
inimicitias ponam inter te et mulierem. et
sem tuum et sem illius. **I**psa conteret ca-
put tuum. et tu insidiaberis calcaneo
eius. **M**ulierem quoque dixit. **M**ultiplicabo
erumpnas tuas. et conceptus tuos.
In labore paries filios tuos. et sub
uiri potentate eris. et ipse dominabitur
tui. **N**ec uo dixit. **Q**uia audisti uo-
cem uxoris tue. et comediti de ligno
ex quo precepam tibi ne comederes.

maledicta ira in ope tuo. In labo-
rib; comes de ea cunctis dieb; uite
tue. Spinās & tribulos gerābit ē:
& comedēs herbas terre. In sudore
vultus tui uisceris panē tuo. do-
net reuerteris in terram de qua sup
tus es: qz pulvis es & in pulvere
reueris. Et uocatur adam nom
uxoris sue eua: eo qd ēēt mar' aie
tor' inuicatum. fecitq; dñs deus
ade & uxorē eius tunicas pellice
as & induit eos: & ait. Ecce adam
factus est qī unus ex nob; sciens
bonum & malū. Nunc q' uidere
ne forte mittat manū suā & su-
mar' de ligno uite et comedat: et
uiuat in eternum. Et emisit eū
dñs dñs de paradiso uoluptatis. ut o-
paretur' terrā de qua sumptus est.
Pueriq; adam & collocatur an' pa-
disum uoluptatis cherubim & fla-
meum gladiū atq; uer' latilem.
ad custodiendā uitā ligni uite.
Adam uero cognouit
eua uxorem suā. que concepit &
pepit cayn dicens. Possedi homi-
nem p̄dum. Rursumq; pepit fra-
trem eius abel. fuit aut' abel pas-
tor ouium: & cayn agricola. factū ē
aut' post multos dies ut offerret
cayn de fructib; t're munera dño.
abel q; obtulit de primogenitis gre-
gis sui. & de adipib; eor'. Et respex-
it dñs ad abel & ad munera eius:
ad cayn u' & munera eius n̄ respex-
it. Iratusq; est cayn uehementer: et
cecidit uultus eius. Dixitq; dñs

adeū. Quare irat' es. & cur cōdidit
facies tua? Ne si bñ egeris recipie-
ris: si aut' male. statim in fossib; p̄m
aderit. Sed subire erit appetitus ei.
& tu dominaberis illi. Dixit q; cayn
ad abel frēm suū. Egrediam foras
cum; ēnt in agro: conuergens ca-
yn aduersus abel frēm suū inter-
fecit eum. Et ait dñs ad frēm suū
interfecit eum: & ait dñs ad cayn.
Ubi est abel fr' tuus? Qui rēdit nec-
ciosum auctos fr̄is mei sū. Dixitq;
ad eum. Quid fecisti? Ecce uox sang-
uinis fratris tui clamat ad me. de
terra. Nunc g' maledict' eris sup' t'rā
que aperuit os suū & suscepit sang-
uinē fr̄is tui de manu tua. Cū opa-
tus fueris terram. n̄ dabit t' fructū
suios. Vag' & p̄gus eris sup' t'rā.
Dixit cayn ad dñm. Maior ē iniq-
tas mea: qm̄ ut ueniam merear.
Ecce eris me hodie a facie terre. &
a facie tua abscondar: & ero uagus
& p̄fugus in terra. Om̄s g' q' me
inuenierit. occidat me. Dixitq; ei
dñs. Nequā fiet ira: sed om̄s qui
occiderit cayn septuplū punietur.
Posuitq; dñs i cayn signum ut nō
eum interficeret ois qui inuenis-
set eū. Egrediusq; cayn a facie dñi
habituauit in terra p̄fug' ad orientā-
talem plagam eden. Cognouit au-
tem cayn uxorem suā: que concepit &
pepit enoch. Et edificauit ciuita-
tem: uocauitq; nom' ei' ex nomine
filij sui enoch. Porro enoch genu-
it irath. & irath genuit mamehel

et manahel genuit manzale et
manzale genuit lamech q accep
duas uxores. nom unu ada. et nom
alteri sella. genuitq; ada iahel q
fuit pater habitantiu in tentoriis
arq; pastoz. et nom frs eius ru
bal. ipe fuit pat canentiu q rha
ra et organa. Sella q genuit tu
balcain. qui fuit malleator et fu
ber in cuncta opa eris et ferri. So
zoz uero tubalcain noemina. dix
q; lamech uxoz; suis ade et felle.
audite uocem mea uxores lamech.
auscultate sermonem meum: qm oc
cidi unum in uulnere meo. et adoles
centulum in luoze meo: septu
plu dabitur ultio de cayn. de lamech
u septuagies septies. Cognouit
q; adhuc adam uxorem sua. et pe
pit filium. uocauitq; nom eius
seth dicens. Posuit in ds sem a
liud pro abel quem occidit cayn.
Sed et seth natus est filius quem
uocauit enos. Ite cepit in uoca
re nom dni. **quinto capitulo.**
Hic est liber gnarons ada i die
qua creauit ds homine. ad
similitudinem fecit illi: masculu
et feminam creauit eos. Et bndix
illis. et uocauit nom eoz ada i die
quo creati sunt. Uixit aut adam
centu. xxc. annis. et genuit filiu
ad similitudine et ymaginem sua.
uocauitq; nom eius seth. Et facti
sunt dies adam postqm genuit
seth octingenti anj. genuitq; fili
os et filias. Et facti sunt omne tep

q uixit ada anni no genti. xxx. et
mortu est. Uixit q; seth centu qng;
annis. et genuit eos. Uixitq; seth
postqm genuit enos octingentis sep
tem annis. et genuit filios et filias.
Et facti sunt omis dies seth no gentoz
duodecim annoz. et mortuus e. Uix
it enos nonaginta annis. et genu
it caynan. post cui ortu uixit octin
gentis. xv. annis et genuit filios et
filias. Facti sunt omis dies enos
no gentoz quing; annoz. et mortuu
e. Uix q; caynan. lxx annis. et ge
nuit malalehel. Et uixit caynan
postqm genuit malalehel octinge
tis. xl annis. genuitq; filios et filia.
Et facti sunt omnes dies caynan no
genti decem anni. et mortuus e. Uix
aut malalehel lx qn; annis. et
genuit iared. Et uixit malalehel
postqm iared octingentis xxc annis.
et genuit filios et filias. Et facti sunt
omnes dies malalehel octingenti
nonaginta qn; anni. et mortuus est.
Uixq; iared centu sexaginta duob;
annis. et genuit enoch. Et uix i
ared postqm genuit enoch octigen
tis annis. et genuit filios et filias.
Et facti sunt omis dies iared no geri
sexaginta duo anni. et mortuus e.
Porro enoch uixit. lx qn; annis. et
genuit matusalam. Et ambulauit
enoch cu do. Uixit aut enoch post
qm genuit matusalam tricenis
annis. et genuit filios et filias. Et
facti sunt omis dies enoch tricenti
sexaginta qn; anni. et ambulauit

Genuit.

cum dō. tñ apparuit. quia tñ illū
dō. **U**ixit q; matulala centum
odaginta septem annis. t genuit
lamech septingentis odaginta
duob; annis. t genuit filios
t filias. **E**t facti sūt omīs dies ma-
tulale nūgenti hē nouē annū. et
mortuus est. **U**ixit aut lamech
centum odaginta duob; annis.
t genuit filium uocauitq; no-
men eius noe dicens. **I**te q̄sola-
bitur nos ab opib; t laborib; ma-
nuū nūar. in terra cui male dix-
erūt. **U**ixitq; lamech postq; ge-
nuit noe quingentis nonaginta
q̄m; annis. t genuit filios t filias.
Et facti sunt omnes dies lamech
septingenti septuaginta septem
annis. t mortuus ē. **N**oe tñ cum
quingentor eēt annoz genuit sem

Et iaphet. **S**ecum. **capitulum.**
umq; cepserunt hoies multi-
plicari sup terrā. t filias parerūt:
indentes filij dei filias hominū
q̄ eēt pulchre acceperūt ux-
res sibi ex omnib; quos elegerāt.
Dixitq; dō. Non pmanebit sp̄s
m̄s in homine in eternū. quia
caro est: eruntq; dies illi centū
inginti annoz. **G**igantes autē
erunt sup terrā in dieb; illis.
Postq̄m enim ingressi sūt filij di-
ad filias hominū. illor genuerūt:
ita sunt potentes a sclo uiri fa-
mosi. **V**idens autē dō qd multa
malicia hominū eēt in terra. t tū-
ta cogitatio cordis inuenta esset

in malū omī tpe. penituit eum q̄
hominē feris; in terra. **E**t p̄cānes
in futurū. t tradus dolore cordis in-
truncatus. delebo in q̄t hominem
quem creauī a facie tē ab homine
usq; ad animantia. a reptili usq;
ad uolucres celi. penitet enī me fe-
cisse eos. **N**oe uō inuenit grām co-
ram domino. **H**ec generationes noe.
Noe uir iustus atq; p̄fect; fuit in
generationib; suis. cum dō ambru-
laur. t genuit tres filios sem chā
t iaphet. **C**orrupta est aut omīs
terra coram dō. t repleta ē iniquitate.
Cum; indisset dō terram eē corrup-
tā. omīs quippe caro corrupat
iniam suam sup terram. dixit ad noe.
finis uniuersē carnis uenit corā
me. repleta est terra iniquitate. q̄
facie coram; ego dissipā eos cū
terra. **F**ac t archam de lignis leui-
gantis. mansumelas i ea facies. et
bitumēte limes intus t̄s t̄s t̄s
ecē. t sic facies eam. **T**ricentor cubitoz
erit longitudo archē. quinquaginta
cubitoz latitudo et xxx cubitoz alti-
tudo illius. **F**enestram in archa fa-
cies. t in cubito q̄summas summitate
eius. **O**mī aut arce pones i latere
deorum. **C**enacula t tritēga facies
in ea. **E**cce ego adducam aquas di-
luuij sup terrā. t interficia om-
ne carnem in qua sp̄s uite ē sub
celum. **E**niūscū que in terra sunt
q̄sumunt. **P**onā; sed meum tēdū.
ut ingredieris arcam tu t filij tui:
uxor tua t uxores filioz tuoz tēdū.

et cunctis animantibus; uniuersae
carnis bina induces i arā ut uiuāt
tecū masculini secus et feminini.
De uolucibus; uictrā genus suū et
de uictris in genere suo. et ex omni
reptili terre secundū genū suū: bi-
na ingredientur de omnibus; tecū.
ut possint uiuere. Tolles et tecū
ex omnibus; eas que mandari possunt.
et oportebis apud te et erunt tibi
qm illis intibum. fecit ergo noe
omnia que precepit illi deus. **Vij.**
Dixitq; dominus ad eū. Ingredere
tu et omnis domū tuā in arā.
Cenim uidi iustū coram me. in
generatione hac. Ex omnibus; ani-
mantibus; mundis tolles septena et
septena: masculinum et feminā. De
animantibus; uo si mundis duo et
duo: masculinū et feminā. Sed et de ui-
lulibus; celi septena septena et septe-
na: masculinū et feminā: ut ualuerit
sem sup faciem uniuersae t're. Adhuc
enim et post dies septem ego pluam
sup terram xl diebus; et xl noctibus.
et delebo omne s'bam qm feci desup
ficie terre. fecit ergo noe omnia q
mandauit ei dñs: eratq; sexcentorū
annorū qñ diluuij aque mundaue-
rūt sup terrā. Et ingressus ē noe
et filij eius: uxor eius et uxores fi-
liorū eius cum eo in arā: p'p' aq's
diluij. De animantibus; q' mūdis
et imūdis et deuolucibus; et ex omni
q' mouetur sup terrā: duo et duo
in gressu et ad noe in arā: masculi-
l' et femina. sic p'p'at dñs noe. **Cij.**

transissent septem dies. aque diluij
inundauerūt sup terrā. Anno sexcente-
simo uite noe. mense sc'do. septimo de-
cimo die mensis rupta s' omis fontes
abyssi magne et catarae celi ap're s':
et facta est pluuia sup terrā q'draginta
diebus; et xl noctibus. In articulo diei illius
ingressus est noe. sem. cham. et iaphet
filij eius. uxor illi. et uxores filiorū ei
cum eis in arā: qñ et omne animal
secundum genū suū: uniuersaq; uiuā
in g're suo: et omne q' mouet sup
terram in g're suo: cūdamq; uola-
tile sc'dm genus suū. Uniuersae aues.
omnesq; uolucres ingressae s' ad noe i
arā: bina et bina ex omni carne in q
erat sp'c uite. Et q' in gressu et mas-
l' et femina ex omni carne introierūt
sic p'p'at ei dñs: et inclusit eū dñs
de foris. factumq; diluiū xl diebus
et xl noctibus; sup terram: et multiplica-
te s' aque. et leuauerunt arā in
sublime a terra. Vehēnt in unda-
uerūt: et omnia repleuerunt in superficie
terre. Porro archa ferebatur super
aq's: et aque p'ualuerūt nimis sup
terram. Optig: sunt omis montes
excelsi subiuueto celo. Quindeci
cubitis altior: fuit aq' sup montes q's
operuerat. Consumpta q; ē omis
caro que mouebatur sup terrā. uo-
lucū. animantū. bestiarū. omniūq;
reptilium que reptant sup terram.
Uniuersi hoīes et cūda in quibus
spiraculum uite est in terra motu-
a sūt: et deleuit omne substantiam
que erat sup terrā ab hoīe usq; ad

petas. tñ reptile qm volucres celi.
et delecta st de terris. Remanar aut
solus noe. et qui cum eo erat i ara.
Obnuet q; aque terras. centu
quadragesima diebus.

Recordatus est aut ds noe cum
duxq; animantiu et omnium
uulnro. que erant cum eo i ara.
et adduxit spm sup terrā et in mi
nute sunt aque et clausi st fontes
abyssi et cataraete celi. et phibite sūt
pluue de celo. Reuerseq; st aque de
terra. euntes et redeuntes ceperit
minui post centum quinquaginta
dies. requiescitq; arca mēse septimo.
uicesima septima die mēsis super
montes armenie. At uero aque i
bant et decredebant usq; adderimū
mēm. Decimo enim mēse. primo
die mēsis. apparuerūt cacumina
montiu. Cumq; transissent. xl
dies aperiens noe fenestrā arthe
qm fecerat. emisit corui. Quie
grediebat et non reuertebatur
donec succarentur aque sup trā.
Emisit q; columbā post eum ut
uideret si iam cessarent aque su
p faciem terre terre. Qd cum tñ
uenisset ubi requiescet pes eius.
reuerfa est ad eum in arcam. aq
enī erant sup uniuersā terram.
extenditq; manū. et apprehensam
intulit in arcam. Expectans
aut ultra septem dies. alijs rur
sum dimisit columbā exarcha.
At illa uenit ad eum ad uespam
portans ramū olive iuxta hunc

folijs tñre suo. Intellexit q; noe q
cessassent aque sup trā. Expectauit
q; nichilominū septem alios dies et
emisit columbā. que n̄ erat reuerfa
ultra ad eum. Igitur sexcentesimo
primo anno. primo mēse. prima di
e mēsis. in minuit st aq sup terram.
Et aperiens noe rectum arthe aspec
it. uiditq; q; exarata eet sup facies
terre. Mēse scđo. septima et uicesima
die mēsis. arefacta est terra. locut
ē aut dñs ad noe dicens. Egredere
de arca tu et uxor. tu q; filij tui. et uxo
res filiorum tuorū tecū. Cuncta ani
mantia que st apud te exomī carne
tam inuolantib; qm in bestijs. et uni
usq; reptilib; q reptant sup terrā e
duc tecum. et ingredimur sup terram.
Crescite et multiplicamini sup eā.
Egressus est q; noe et uxor. eius si
lij illius et uxores filiorū eius cū eo.
Et omnia animantia. iuxta. Et
repta q reptant sup terrā scđm
genus suū. arcam egressi st. Edifi
cauit aut noe altare dñs. et tolles
decimas pecorib; et uolucib; mundis
obtulit holocausta sup altare. O
doratusq; est dñs odorem suauitatis.
et ait ad eum. Nequaquam ultra ma
ledicam terre ppter hoies. Sensus
enim et cogitatio humani cordis. i
malum pna sunt ab adolescentia
sua. Et q; pnam ultra omne
anima sicut feci. Cunctis diebus
tre sementis et tñsis messis. frigis
et aestus. et hyemps. et uis et dies
non requiescent.

v

Benedixitq; dñs noe & filij ei:
 & dixit ad eos. Crescite et
 multiplicamini. et replete ter-
 ra: & terro uest' ac tremor sit sup
 cuncta animalia terre. et super
 omis uolucres celi cum uniuersis
 que mouentur in terra. Omnes
 pides maris manu uestre tra-
 dite sunt: & omne q' mouetur &
 uiuit erit uobis in tributum. **Q**i
 holera uirentia tradidi uobis oia:
 excepto q' carne cum sanguine
 non comedetis. sanguine enim
 animar' uestrar' requirit de ma-
 nu cunctar' bestiar'. & de manu ho-
 minis. & de manu uiri & fratris
 eius requirit animam homini.
Quia; effuderit humanum
 sanguine: & effunderetur sangui-
 illius. **A**d ymaginem quippe fecit
 e ho. **E**os aut' creauit & multipli-
 cauit & ingreditur in sup terram.
 & implete eam. **H**ec q; dixit dñs
 ad noe. & ad filios eius cum eo. **E**c-
 ce ego statuam pactum meum
 uobiscum. & cum semine uro p
 uos: & ad omne anima uiuente
 que est uobiscum tam i uoluitib;
 q' in uimentis & pecidib; terre
 cunctis que egressi s' de archa: &
 uniuersis rebehtis terre. **S**tatu
 pactum meum uobiscum: et neq;
 quam ultra interficietur omis
 caro aquis diluuij: neq; erit de-
 inceptus diluuium dissipans tra.
Dixitq; dñs. **H**oc signum federis
 q' do inter me & uos: & ad omne

animam uiuentem que e uobiscum
 in generationes sempiternas. **A**r-
 cam meam ponā in manib; nubi-
 bus: & erit signum federis inter me
 & inter terram. **C**umq; obduxero nu-
 bib; celum. apparebit arcus meus
 in nubibus. & recordabor federis mei
 uobiscum & cu omi anima uiuente
 que carnem uegetat: & n' erunt ulf
 aque diluuij ad delenda uniuersa
 carnem. **E**ritq; arcus m's in nubib;
 & uidebo illum: & recordabor federis
 sempiterni q' pactum e inter dñm
 & inter omnem animam uiuentem
 uniuerse carnis que e sup terram.
Dixit dñs noe. **H**oc e signum federis
 q' q'stuit inter me & inter omnem
 animam uiuentem sup terra. **E**rant
 q' filij noe qui egressi sunt de archa
 sem. cham. & iaphet. **P**orro cham
 ipe est pat' chanaan. **T**res isti sunt
 filij noe: & ab his disseminatu est
 omne hominu genus sup uniuersa
 sam terra. **C**epitq; noe uir agricola
 exercere terram. **E**t plantauit ui-
 neam. **B**ibentq; uinum inebriat' e.
 & nudatus in tabnaculo suo. **Q**d cu
 uidisset cham pat' chanaan ueren-
 da scilicet patris sui ee nudata. n
 triauit duob; fratrib; suis foras. **A**t uo
 sem & iafeth pallum imposuerunt
 humeris suis: & incedentes retror-
 sum operuerunt uerenda patris
 sui. **F**aciessq; eoz auerse erant: et
 patris uirha n uiderunt. **C**ongi-
 lans autem noe ex uiuo. cu didicisset
 q' fecit ei filius suus immor aut.

Maledictus chanaan: seruus ser-
uoz erit fratrib; suis. Dixitq; be-
nedictus dominus ds sem: sit cha-
naan seruus ei. **M**ortem autem noe
post diluuii trecentis quingenta
annis: et impleri st omnes dies eius
stogentoz quinquaginta annoz et
mortuus e.

Hec sunt generatoēs noe. sem.
cam. et iaphet. natiq; sunt eis
filij post diluuium. filij iaphet. go-
mer. et magog. et madal. et ianā.
et thubal. et masoch. et chyras. Por-
ro filij gomer. aschenex. et riphath.
et thogorma filij aut iuan. lyfa
et tharab. cerhim. et todamm. Ab his
diuise sunt insule gentiū in regio-
nib; suis: unusquisq; scdm linguā
et familias in nationib; suis. filij au-
tē cham. cui. et mechim. et futh.
et chanaan. filij aut chus. laba. et
heula. et salbertha. et regma. et sa-
bathaca. filij regma. laba. et dada.
Porro chus genuit nemroth. sic
cepit ee potens in terra. et erat ro-
bustus uenator coram dño. fuit
aut principiu regni eius babilon.
et arach. et archat. et chalanne i
terra sennaar. De terra illa egres-
sus e assur. et edificauit ninuiem
et plateas ciuitatis. et chale: her e
ciuitas magna. At uo mechim
genuit ludim. et anamyn. et uabi.
nepthum. et phetursum. et cheslu-
ym. De quib; egressi st philistim
et caphturyim. Chanaan aut ge-
nuit sydone primogenitū suū

et cheum. et iebuseū. et amorreum.
gergsum. et euereum. et arachēū. hne-
um. et aradiū. samariten. et ama-
theum. Et post hec disseminati st
ipli chanaan eoz. scilicet q; terremin
chanaan uenientib; asydone gerara
usq; gazam donec ingrediaris sodo-
mam et gomorra et ad amam et scto-
ym usq; lectim. **H**ij filij cham in cogni-
tionib; et linguis et generationibus.
terrisq; et gentib; suis. Desem q; nati
sunt pater omnium filioz heber. fratre
iaphet maiorē. filij sem. elam. et assu-
er. et arphaxath. et lud. et aram. filij arā
us. et ul. et gerher. et mes. At uo ar-
phaxath genuit sela. de quo ortus e
heber. Natiq; sunt heber duo filij.
loinen uni saleg. eo q; indies; sing
diuisi sit terra: et nomen fratris ei
iecthan. Qui iecthan genuit elmo-
dad. et saleph. et asarmoth. iare et
aduram. et uzal. dekla. et ebal. et a-
bimahel. saptha. et ophir. et ciula.
et idab. Omnes im filij iecthan. Et
scā est habitatio eoz de mēta pgeni-
usq; sephar montem orientalem. **N**
ti filij sem scdm cognationes et ling-
uas et regiones in cognationib; suis.
Hec familie noe nate ipsos et nar-
ones suas. Ab his diuise st gentes
in terra post diluuiū.
Erat autem terra labij uniu-
et sermonū eorundem. Cumq; pr-
citerentur deouente in uenerum
campum in terra sennaar. et he-
bitauerunt i eo. Dixitq; alter ad
proximum suū. Venite faciamus

nob lares p[er]p[et]ras: et cōm[un]i cō igni.
Habueruntq[ue] lares p[er]p[et]ras: et b[er]u-
 m p[er] cēto. Et dixerit. Venite faciam
 nobis ciuitate[m] et ciui[um] cui[us]q[ue] p[er]p[et]ra-
 gar ad celū: et cōf[er]m[is] nōm[en] n[ost]rū anq[ue]
 diuidamur in uniuersas ter[ras].
Descendit autē dñs ut uideret a-
 uiratem et uirum quam edificabat
 filij adam: et dixit. Ecce unus est
 p[er]p[et]ras: et unum labium omnib[us].
Ceperunt q[ue] hoc facere: nec desister
 acogitationib[us] suis donec ea ope
 compleant. Venite g[er] descendam[us]
 et cōfundamus ibi linguas eorū.
 ut nō audiat unusquisq[ue] uerbum
 p[er]p[et]ras sui. Atq[ue] ita diuisit eos do-
 minus ex illo loco in uniuersas t[er]-
 ras: et cessauerunt edificare ciui-
 tate[m]. Et idcirco uocatum ē nōm[en]
 eius babel: quia ibi cōf[er]m[is] ē la-
 bium uniuerse terre: et inde dis-
 p[er]sit eos dñs sup[er] faciem cunctar[um]
 regionum. Hec generationes se.
Sem centum annor[um] erat q[ui] ge-
 nuit arfaxath: biennio post dilu-
 uium. Uixitq[ue] sem postq[ui]m genu-
 it arfaxath quingentis annis: et
 genuit filios et filias. P[er]p[et]ras arfax-
 ath uixit xpc[us] q[ui]nq[ue] annis: et genu-
 it sale. Uixit arfaxath postq[ui]m
 genuit sale trecentis trib[us] annis:
 et genuit filios et filias. Sale g[er] uixit
 xpc[us] annis: et genuit heber. Uixit
 sale postq[ui]m genuit heber q[ui]drin-
 gentis trib[us] annis: et genuit fili-
 os et filias. Uixit autē heber triginta
 q[ui]tuor annis: et genuit faleg. Uixit

q[ui] heber postq[ui]m genuit phaleg q[ui]
 dringentis xpc[us] annis: et genuit fili-
 os et filias. Uixit g[er] faleg xpc[us] annis:
 et genuit reu. Uixit faleg postq[ui]m
 genuit reu ducentis nouem annis:
 et genuit filios et filias. Uixit autē reu
 xpc[us] duob[us] annis: et genuit sarug.
 Uixit reu p[er] q[ui] genuit sarug ducentis
 septem annis: et genuit filios et filias.
 Uixit uo sarug xpc[us] annis: et genuit
 nachor: ducentis annis: et genuit fili-
 os et filias. Uixit nachor xpc[us] nōm[en] an-
 nis: et genuit thare. Uixitq[ue] nachor
 p[er] q[ui]m genuit thare centū de[ci] et no-
 uem annis: et genuit filios et filias.
 Uixitq[ue] thare septuaginta annis: et ge-
 nuit abram et nachor: et aran. P[er]p[et]ras
 aran genuit lorh. Mortuusq[ue] est ara
 an thare p[er]m[an]s[us] in terra natuita-
 tis sue: in ur[be] chaldeor[um]. Duxerit autē
 abram et nachor uxores. Nōm[en] uxoris
 abram saray: et nōm[en] uxoris nachor
 melcha filia aran p[er]p[et]ras melche et p[er]p[et]ras
 ielche. Erat autē saray sterilis: nec ha-
 bebat liberos. Tulit itaq[ue] thare abra-
 ham filium: et loth filium aran filium
 filij sui et saray m[ul]ieris suā uxorem a-
 bram filij sui: et eduxit eos de ur[be] chal-
 deor[um]: ut uent in terram chanaan.
 Veneruntq[ue] usq[ue] aran: et habitauerit
 ibi. Et f[uer]unt dies thare ducentor[um]
 quinq[ue] annor[um]: et mortu[us] est in aran.
Dixit autē dñs abram. **xlii.**
 Egrede de terra tua: et recognari-
 one tua: et de domo patris tui: et ueni
 in terram q[ui]m monstrauero t[ibi]: et fa-
 ciām te in gentē magnā et b[e]n[e]dictā t[ibi].

Uixitq[ue] sarug p[er] q[ui]
 genuit nachor

hoc autē ē g[er]m[en]es
 thare: thare genuit
 abra: abra nachor et
 aran.

et magnifico nomini tuo: erisq; bene-
dictus. Benedicam benedictibus
tibi: maledicam maledicentibus tibi.
atq; inter benedictos uniuscuiusque cogita-
tiones terre. Egredius ē itaq; abra-
ham sicut precepit ei dominus: et uixit ei co-
lothy. Septuaginta annis: annos enim
abraham cum egredere de aram.
Tulitq; saray uxorem suam et loth
filium suum: uniuersamq; substantiam
quam possiderant: et amas quo fecerat
in aram: et egredi sunt ut ueniret in
terram chanaan. Cumq; uenisset
in eam: pertransiit abraham terram
usq; ad locum sychem: et usq; ad q-
uallem illudarem. Chananeus autem
tunc erat in terra. Apparuitq; do-
minus abraham: et dixit ei. Semini tuo dabo
terram hanc. Qui edificauit ibi
altare domino qui apparuerat ei. Et
inde transgrediens ad montem qui erat
contra orientem berthel: tendit
ibi tabernaculum suum: ab occidente
habens berthel: et ab oriente alhy. E-
dificauit quoq; ibi altare domino: et
inuocauit ibi nomen eius. Precepitq;
abraham uadens: et ult. progrediens
ad meridiem. facta ē autem fames in
terra: descenditq; abraham in egyptum
ut peregrinaret ibi. Preua-
luerat enim fames in terra. Cumq;
ipse esset ut ingrederetur egyptum.
dixit saray uxori sue. Non inquit pul-
chra sis mulier: et quia cum uiderit
te egyptii: dicunt illi. uxor ipsius est:
et interficient me: et te reseruant.
Dixit ergo obsecro te quia soror mea sis

ut bene sis in. ut te: et ut uiuat
anima mea ob gratiam tuam. Cum
itaq; ingressus esset abraham egyptum
tunc uiderunt egyptii mulierem
quia esset pulchra nimis: et increpauit
principes pharison. et laudauerunt
eam apud illum: et sublatam ē mu-
lier in domum pharaonis. abra-
ham uero bene uisus fuit illi. fuerunt
q; illi oues et boues. et asine et serui.
familie et camelorum. Flagellauit autem
dominus pharaonem in plagis max-
imis: et domum eius. propterea saray ux-
orem abraham. uocauitq; pharaon
abraham: et dixit ei. Quid nam ē quod
fecisti mihi? Quare non indicasti mihi
quia uxor tua es? Quia obiecaui tibi
dixisti ēē sororem tuam. ut tollerem
eam in uxorem. Nunc ergo ecce quippe
tua: accipe eam et uade. Precepitq;
pharaon super abraham uiris et redierunt
eum et uxorem illi et omnia

quae habebat. **xiii.**
Ascendit ergo abraham de egypto
ipse et uxor eius: omnia que habe-
bat. et loth cum eo ad australem
plagam. Erat autem abraham diuiti-
bus ualde in possessionem auri et ar-
genti. Reuersusq; ē pater qui nene-
rat a meridie in berthel usq; ad lo-
cum ubi prius fixerat tentorium
inter berthel et hay. in loco altaris
quia fecerat prius: et inuocauit ibi
nomen domini. Sed et loth qui erat
cum abraham fuerunt gregis ouium
et armentorum. et tabernacula: nec
potuit eos cape terra ut habita-

rent simul. Erat quippe sba eorum
multa: et non quibant habitare
quoniam. *Vnde et fca est rixa inter
pastores gregu abram et loth. Lo
aut tpe chanaanens et pherezeus
habuabant in illa tra. Dix ergo
abram ad loth. Nequiesco sit uirgi
u inter me et te. et inter pastores
meos et pastores tuos. Fratres e
ni sum. Ecce uniuersa terra coram
te e: recede a me obsecro. Si ad si
nistra ieris. ego dextram tenebo.
Si tu dextram elegeris. ego ad sinis
tram pgam. Eleuatis itaq; loth
oculis uidit omne circa regionem
iordanis: que uniuersa irrigaba
t aq; qm dñs subuertit sodomam
et gomoram sicut padysus dñi.
et sicut egyptus uenientib; i segor.
*Legit; loth sibi regione circa ior
danem. et recessit ab oriente: di
uisi; st alturum a sbe suo. Abra
habituauit in terra chanaan: et
loth moratus e in oppidis que erat
circa iordanem. et habitauit i sodo
mis. Hoies au sodomite pessimi
erant. et pccores coram dño nmi.
Dix dñs ad abra postq; diuisus
e loth ab eo. Leua oculos tuos et
uide a loco in q; nunc es ad aq; lōne
et ad meridiem: ad orientem et ad occi
dentem. Omne terra qm conspicis
dabo tibi et semini tuo usq; in sem
pitnu. Faciamq; sem tuu sicut
puluem tre. Si quis possit ho
minu numerare puluere. sem
q; tuu numerare possit. Surge**

et pambula terra in longitudine et
latitudine sua: qz tibi datur su ea.
Mouens igit abra tabernacu suu
uenit et habitauit upza conuallē
mambre. qz e ebron. edificauitq; ibi

Altare domino. *xiiii.*
Factum est aut in illo tpe ut am
braphel rex sennaar. et arioth rex
ponti. et cotozlahomor rex elamita
rum et thadal rex gentiu inuēt
bellum contra bara rege sodo
rum et contra bēsa rege gomorre.
et contra sennab regem adame. et qz
semeber regem seboyim: et cōtra rege
bale. ipa est segor. Omis hū quenerūt
in uallē siluestre que nunc e mare
salis. Duodecim enim annis serui
erant cotozlahomor: et trīo decimo
anno recesserunt ab eo. Igitur anno
qzto decimo uenit cotozlahomor et
reges qui erant cū eo. et pccauerunt
raphaym in astaroth. carnaym et
zizim cum eis: et enī in saue caria
thaym et chozeos in montib; seyr.
usq; ad campestria phara que e in so
litudine. Reuer siq; st et uenerūt ad
fontē mēphar ipa est cades: et pau
serunt omne regione amalechitay.
et amorreum qui habitabat in sa
sonthamar. Et egressi sunt rex co
domor. et rex gomorre. et rex adam.
rexq; seboyim. necū et rex bale que
e segor. et dirēxerūt aciem cōtra eo
in uallē siluestri. scilicet. aduersū
chotozlahomor regem elamitarū.
et thadal regem gentiu. et ambrahe
rege sennaar. et arioth rege poti.

quatuor reges aduersus quinq.
Halis aut siluestris habebat pine-
os multos bituminis. Itaq; rex so-
domor et gomorre terga uicerunt.
cecidēruntq; ibi. et qui remanse-
rant fugerūt ad monē. Tulerūt
autem omnem sbam sodomor et
gomorre et uniuersa que ad abū
pntent. et abierunt. nec nō loth
et sbam eius filium fr̄s habram
qui habitabat in sodomis. Et ecce
unus qui euascerat nuntiavit a-
bram hebreo qui habitabat i qual-
le mambre amorci fr̄s esol et fr̄s
amer. hij enim pepigerant fedus
cū abram. Qd̄ cum audisset abā
captū uidelicet loth fr̄m suū nu-
merauit expeditos uernaculos
suos trecentos. decem et octo. et p-
seruitus est eos usq; addan. Et di-
misit soris uirum sup̄ eos nocte. p-
cussit eos. et pseruitus ē eos usq;
hoba. que est ad leuam damasci.
redp̄itq; omne sbam loth fr̄m
suū cum sba illius. mulieres q;
et p̄m. Egredius est aut rex sodo-
mor in occursum eius postq; reli-
tus ē a cete chodolaomor et regū
qui cum eo erant in ualle sabe. qui
ē uallis regis. At uo melchisedech
rex salem pferens panē et uinū.
erat enim sacerdos dei altissimi.
bndixit ei. et ait. Benedictus a-
bram dō excelsio qui creauit celū
et terrā. et bndictus dō excelsus q;
pregente hostes in manib; tuis
st. Et dedit ei decimas ex omnib;.

Dixit aut rex sodomor ad abā.
Da michi aias. cetera tolle tibi. **Q**
respondit ei. leuo manū meam
ad dñm dñm excelsū postestore ce-
li et tē q; a fili o subtemis usq; ad
corrigiam calige. nō accipia ex oib;
que tua sunt. ne dicas ego dixi
abram. exceptis his q; comederūt
iuuenes. et parrib; uiror qui ue-
nerunt mecum amer. esol. et ma-
bre. si accipiant pres suas. **xv.**
His ita manifestis. fr̄s sermo do-
mini ad abram in uisione dices.
Noli timere abram. Ego p̄tor tuū
sum. et merces tua magna nimis
dixitq; abram. Dñe dō. quid dāb
michi. Ego uadam absq; libis. et fili
p̄curatoris domi mee iste damascus.
helixer erit heres m̄s. Addiditq;
abram. Nihil autem non dedi
semen. et ecce uernaculus meus
heres m̄s erit. Statimq; sermo dñi
fcs est ad eum dicens. Non erit hic
heres tuus. s; qui egrediet de uero
tuo. ipm habebis herede. **C**duxitq;
eum foras. et ait illi. Summe ce-
lum et numera stellas si potes. Et
dixit ei Sic erit semen tuū. **C**redi-
dit abram dō. et reputatū est illi
ad iusticiam. **D**ixitq; ad eum. Ego
dominus qui eduxi te de ur̄ chal-
deor ut darem tibi terram istam.
et possides eam. At ille ait. Dñe dō
unde scire possum q; possiderus
sūm eam? **E**t respondit dñs. Su-
me inquit in uaccam triennem.
et capram trinam. et arietē annor

Herzog August Bibliothek
Wolfenbüttel

0 1 2 3 4

trui: turturem q; et columbam.
Qui tollens uniuersa h diuisit
 pmediu: et utraq; pspres contra
 se altu incens posuit: aues autem
 a diuisit. **D**escenderunt uolucres
 sup cadauera: et abigebat eas a
 beam. **C**um; sol occidit; sopor ut
 ruit sup abram: et horor magnus
 et tenebrosus inuasit eum: dictum;
 est ad eum. **S**ard pnosens q; pere
 grinum futurum sit semen tuum in
 terra non tua et subiacent eos serui
 tui et affligent q; doringentis anni.
Veruntamen gentem cui seruituri
 erunt. ego iudicabo: et p; her egre
 dientur cum magna sba. **T**u autē
 ibis ad pres tuos in pace sepultus
 in senectute bona. **G**eneratione autē
 q; tra reuerentur: huc. **E**dum enī
 opiere sunt iniquitates amoris eorū
 usq; ad p;ens temp. **C**um g; occubu
 it; sol: facta ē caligo tenebrosa. et
 apparuit cibarius humanis. et lapis
 ignis rursus inter diuisiones illas.
Indie illo pepigit dñs cum abra fed.
 dicens. **S**emini tuo dabo terrā a flu
 uio egypti usq; ad flumini magnū
 eufraten. q;neos et cenezeos. et ced
 moncos. et etheos. et pherezeos. et
 phaym. q; et amoreos. et chanaanēos.
 et gergeseos. et iebuxeos. **xvi.**
Situr saray uxōr abram nō genuit
 libos: sed habens ancillā egyptiā
 nomine agar. **D**ix marito suo. **E**cce
 conduxit me dñs ne parerē in gredere
 ad ancillā meā. si forte autem ex illa sus
 cipiam filios. **C**umq; ille acquiescit;

deprecanti tulit agar egyptiā ancillā
 suā post annos decem qm habitare
 cepant in terra chanaan. et dedit eā
 uiro suo uxorem: qui in gressus ē ad eā.
Nec illa gcepisse se uidens despectu do
 minam suam. **D**ixq; saray ad abram.
Inq; agis q; tra me. **E**go dedi ancillā
 meā in sinu tuo: que uidens q; gcepit.
 despectu me hē. **I**udicet dñs inter me
 et te. **C**ui rēdēs abram ecce ait ancillā
 in manu tua ē utere ea ut liber. **N**esci
 gente g; eam saray fugam in iyr. **C**um;
 in uenisset eam anglis dñi iuxta fontē
 aque in solitudine qui est in uia fur
 tiferio. **D**ix ad eam. **A**gar ancillā
 saray unde uenis et quo uadis. **Q**ueq;
 dix. **N**escie saray dñe mee ego fugio
 de p;tri: ei angelus dñi. **R**euertere
 ad dñam tuam: et humiliare subma
 nu ipsius. **E**t rursum multiplicans
 inquit multiplicabo semen tuū: et
 si munerabitur p; multitudine. **A**c
 de incepit. **E**cce ait gcepisti et paries fi
 lium. et uocab nom eius ismahel: eo q;
 audierit dominus afflictionē tuā.
Hic erit fex hō. gjanus eius cont
 omis. et manūs oim q; tra eum: et e
 regione si in suor figet tabernacula.
Elocatur autē nom domini qui loque
 batur ad eam: tu dñs qui uidisti me.
Dix enim. **P**fecto hic uidi posteriora
 uidētis me. **P**reterea appellauit pu
 reum illum. puteum uidētis et ui
 uentis me: ipse ē inter cades et bairā.
Peperitq; agar abre filium: qui uo
 cauit nom eius ismahel. **O**ctaginta
 et sex annor erat qm pepit ei agar

Pismahelem. **XVII.**
 Oportet uero nonaginta et noue an-
 norum esse repat. apparuit ei dominus
 dixitque ad eum. Ego deus omnipotens.
 Ambula coram me. et esto perfectus. po-
 namque fedus meum inter me et te. et
 multiplicabo te uehementissime. Cui
 dixit abraham pater in faciem. dixitque ei
 dominus. Ego sum et pactum meum te-
 cum; et tuque pater multarum gentium.
 Nec uult uocabitur nomen tuum abra-
 ham. sed uocabis abraham: quia pater
 multarum gentium constituit te. facti
 amque recreescere uehementissime.
 et ponam in gentibus; regesque ex
 te gradienti. Et statuam pactum
 meum inter me et te. et inter se-
 men tuum post te in generationibus;
 sicut sempiterno federe. ut sim dominus
 tuus. et seminis tui post te. dabo
 quique tibi et semini tuo terram pere-
 grinationis tue omnem terram
 chanaan in possessionem eternam.
 et ego deus eorum. Dixit uerum deus
 ad abraham. Et tu ergo custodies
 pactum meum et semen tuum post
 te in generationibus suis. Hoc est
 pactum quod obseruabitis inter me et uos
 et semen tuum post te. Circumde-
 tur ex uobis omne masculinum. et cir-
 cumcideris carnem preputij uir-
 ut sit in signum fedis inter me et uos
 Infans octo dierum circumcideris in uo-
 bis. Omne masculinum in generati-
 onibus uiris tam uernaculis quam
 enipitius circumcideris. et quique fuit
 de stirpe uira. eritque pactum me

um in carne uira in fedus eternum.
 masculus cuius preputij caro cir-
 cumcisa non fuit. delebitur anima
 sua de populo suo: quia pactum meum
 quia pactum meum. uir-
 fecit. Dixit quoque. Dixit
 quod dominus ad abraham. Saray uxor
 tuam nunc uocabis saray. sed sarai.
 Et benedicam ei: et ex illa dabo
 tibi filium cui benedicturus sum.
 eritque in nationes et reges populo-
 rum orientium ex eo. Cecidit abra-
 ham in faciem suam. et risit in cor-
 de suo dicens. Putasne centenarius
 nasceretur fili. Et sarai nonagenaria
 a pariet. dixitque addidit. Vinam is-
 mahel uiuat coram me. Et ait dominus
 ad abraham. Sarai uxor tua pari-
 et tibi filium: uocabisque nomen ei
 ysaac. Et constituam illi pactum
 meum in fedus sempiternum: et sem-
 in cui post eum. Super ismahel quod ex
 audiuisti te. Ecce benedicam ei: et
 augetur et multiplicabo eum ualde.
 Duodecim duces generabit: et
 faciam illum in gentem magnam.
 Pactum uero meum statuam ad ysaac.
 quem pariet tibi sarai uxor isto. in
 anno altero. Cum finitus esset
 sermo loquentis cum eo. ascendit
 dominus ad abraham. Tulit autem abra-
 ham ismaelem filium suum. et dominus
 uernaculos domus sue uniuersosque
 quos emerat: cunctos mares ex
 omnibus uiris domus sue. et circum-
 cidit carnem preputij eorum statim
 in ipsa die sicut precepit ei dominus

Abraham nonaginta nouem an-
norum erat qñ circumcidit carnem
suam: et ismael filius eius tre-
decim annos impleuerit tempore
circumcisionis sue. Eadem die circu-
cisus est abraham et ismael filius e-
ius: et om̃s uiri domus illius tam
uernacli qñ em̃pici: et alienigene
p̃ter circumcisi sunt. *xxij.*

Apparuit ei dominus aut̃ in qual-
le mambre sedenti in ostio ta-
bernaculi sui in ipso feruore diei. Cum
eleuasset oculos apparuerunt ei tres
uiri stantes ipe cum. Quis aut̃ uidisset
cucurrit in occursum eor̃ de ostio ta-
bernaculi sui: et adorauit in terra: et
dixit. Dñe si inueni gratiam in oculis
tuis. ne trans eas seruum tuum: s;
afferam paucillum aq̃. et lauent
pedes ur̃. et requiescat sub arbore.
ponamq; buccellam panis: et q̃for-
tetur cor ur̃: postea transibitis.
Porco enim declinatis ad seruum
ur̃. Qui dixerunt. fac ut locu-
tus es. Festinauit abrahā intra-
bernaculum ad sara: dixitq; ei. ac-
celera tria sara commide. et fac
subaneros panes. ipe uo ad ar-
mentum cucurrit. et tulit inde
uitulum tenerum: et optimum:
dedit; p̃cio. Qui festinauit. et coxe-
it illum. Tulit quoq; butyrum et
lac et uitulum quem coxerat. et po-
suit coram eis: ipe uo stabat iuxta
eos sub arbore. Cum; comedissent.
dixerunt ad eum. Vbi ē sara uxor
tua? Ille respondit. Ecce in tabernaculo

lx **Qui dixit. Reuertens ueniā ad**
te tempore isto uita comite: et habebit
sara uxor tua filium. Quo audito sara
risit post ostium tabernaculi. Erant
aut̃ ambo senes. p̃uiderq; etatis: et de-
suerant sara fieri muliebria. Que ri-
sit occulte dicens. Postqñ q̃seni et
dominus m̃s uetulus ē. uoluptati ope-
ram dabo. Hic aut̃ dñs ad abrahā.
Quare risit sara dicens. numquid
paritura sum anis? Numqđ id q̃cūq;
est difficile. Iux̃ q̃dictum reuertar ad
te hoc eodem tempore. uita comite. et
habebit sara filium. Respondit sara
dicens. Non risi timore p̃teritū. dñs
aut̃. non est inquit ita: s; risisti. Cum
ergo surrexissent inde uiri. dixerūt
oculos q̃tra sodomam: et abrahā si-
mul gradiebatur deducens eos. Dixit
q; dñs. Num celare potero abrahā
que gesturus sum. cum futurus sit
in gentem magnam et robustissimā:
et benedicente sint in eo om̃s nationes
terre. Scio enim q̃ p̃cepturus sit
filijs suis et domui sue post se: ut
custodiant uiam dñi. et faciant iu-
diciū et iusticiā: ut adducat dñs
p̃pt̃ abrahā om̃ia que locutus est
adeum. Dixit dominus. Clamor so-
domor et gomorre multiplicatus ē:
et pecc̃m eor̃ aggrauatum ē nimis.
Descendam et uidebo utrum cla-
morem qui uenit ad me ope. q̃ple
uerint. an n̄ est ita ut sciam. Con-
uerteruntq; se inde. et abiit sodo-
mam. Abraham uo adhuc stabat
coram domino: et appropinquans

ait. Numquid pdes iustu cum impio?
 Si fuerint quinquaginta iusti i iustate.
 pibunt simul. et non pdes loco illi
 ppter quinquaginta iustos si fuerint i eo.
 Absit are ut rem hanc facias. et oc-
 cidas iustum cum impio. fiatq;
 iustus sicut impius. Non e hoc tu-
 um qui iudicas omnem terram. Ne-
 que facies iudicium. Dixitq; do-
 minus ad eum. Si inuenio sedomi
 quinquaginta iustos in medio ci-
 uitatis. dimittam omni loco ppter
 eos. Sedens abraham ait. Quia se-
 mel cepi. loquar ad dnm meum
 cum sim pulvis et cinis. Quid si
 minus quinquaginta iusti quinq;
 fuerint. delebis ppter quadraginta
 quinque uniuersam urbem. Et ait.
 Non delebo si inuenio ibi. xl. v. Rur-
 sum; locutus est ad eum. Si ante
 xl. inuenti fuerint. quid facies.
 ait. Non pcuram ppter quadragi-
 ta. Neque inq; indigneris dne.
 Si loquar. Quid si inuenti fuerit
 ibi triginta. Redit. Non faciam si
 inuenio ibi. x. Quia semel ait
 cepi. loquar ad dnm meum. Quid
 si inuenti fuerint ibi x. Dixit.
 Interficiam ppter uiginti. Ob-
 scuro inquit ne irascaris domine.
 si loquar adhuc semel. Quid si in-
 uenti fuerint ibi decem. Dixit.
 Non delebo ppter decem. **xix**

Abijt domini postq; cessauit lo-
 qui ad abraham. et ille reu-
 lus est in locum suum. Veneruntq;
 duo angeli sedomam uespere. sedē

te loth in foris ciuitatis. Qui cu
 uidit eos. surrexit et iuit obui-
 am eis ut adorauit proni in terra.
 et dix. Obsecro domini declinate
 in domum pui ur. et manete ibi.
 et lauate pedes ur. et mane pro-
 fias cecum in uiam uram. Qui
 dixerunt. Minime. sed in platea
 manebimus. Compulit eos oppido.
 ut diuiterent ad eum. Ingressiq;
 domum illi. fecit conuiuium. cox-
 it azima. et comederunt. Prus
 au quam uent cubitum iuri cna-
 tis uallauerunt domum apud us; ad
 senem. omis ppls simul. Vocau-
 runt; loth. et dixerunt ei. Ubi st-
 uiri qui introierunt ad te nocte.
 Educ illos huc. ut cognoscant eos.
 Egredis ad eos loth. Post tergū
 recedens ostium ait. Nolite que-
 so fratres mei. nolite malum hē
 face. Habe duos filias que nec
 dum cognouerunt uirum. Edu-
 cam eas ad uos. et abutimini eis
 sicut uobis placuerit dum modo
 uiris istis nichil faciatis mali
 qui in gressu sunt sub umbram
 culminis mei. Et illi dixerunt.
 Recede illuc. Et rursum ingressi
 es inquit ut aduenia. numquid
 ut iudices. Te ergo ipm magis
 qm hos affligemus. Vinig; fa-
 ciabant loth uelocitissime.
 Jam ppe erat ut frangerent fo-
 res. ut ecce miserunt manu iu-
 ri. et introdixerunt ad se loth.
 clausueruntq; ostiū et eos qui e-

rant foris puerunt cecitate a
minimo usq; ad maius ita ut of-
fium inuenire n possent. **Dixerunt**
au ad loth. **Habes hic tuos quem-**
piam. genex aut filios aut filias.
Omnes qui tui sunt educ de urbe ha-
debimus enim loci istum eo q in-
creuerit clamor eoz cora dño. qui
misit nos ut pdamus illos. **Egre-**
itq; loth locatus ē ad gños suos
qui accepturi erant filias ei & dñe.
Surgite egridimini de loco. q de-
lebit dñs ciuitatem hanc. **Et uis-**
ē eis quasi ludens loqui. **Cum; e-**
mane cogebant eum angeli dicen-
tes. **Surge et tolle uxorem tuā. et**
duas filias quas habes. ne et tu
pariter p eas in scelere cunaris.
Simulante illo apprehenderūt
manum eius. & manum uxoris.
ac duax filiam eius. eo q; parceret
dñs illi & eduxerunt eā & posuerūt
extra ciuitatem. **Ibi locuti sunt ad eū**
dientes. **Salua aiām tuam. Noli**
respicere post tergum. nec stes in oī
area regione. sed in monte saluū
te fac. ne & tu simul percas. **Dñe.**
loth ad eos. **Quid domine mi. qz**
inuenit seruis tuis grām corā te.
& magnificasti miām tuam quam
fecisti mecum ut saluaret aiām
meā. nec possum ī monte saluari.
ne forte apprehendat me malum
& moriar. **Et ciuitas iuxta ad qm**
possum **figere** fugere parua. et
saluabor in ea. **Numquid n̄ mo-**
dica ē. & inuet aiā mea. **Dixit**

ad eū. **Ece et in h̄ suscepī pces tuas.**
ut non subuertam urbem pro qua
locutus es. **Festina & saluare tibi. qz**
n̄ potero facere quicq; donec ī gredia-
ris illuc. **Porro uocatum ē nom urb-**
illus segor. **Sol egressus est sup terrā.**
et loth ingressus ē segor. **Igitur dñs**
pluit sup sodomā & gomorā sulphu-
et ignem de celo. subuertit. ciuitates
has. & omnem area regione uniusq;
habitatores urbū & cuncta tre ure-
tia. **Respicens ipsoz eius post se iux-**
tā in statuam salis. **Abraham ā qsur-**
gens mane ubi ceterat pū cum dño
utritus est sodomā & gomorā. et
unuerſam terram regionis illius.
ydyty. ascendente fauillā de terra
qī fumi fornacis. **Cum enim sub-**
uerēt dñs ciuitates regionis illi. recoz-
datus ē abrahe. & liberauit loth de
subuersione urbū in quib; habi-
tauerat. **Ascenditq; loth de segor & mā-**
sit in monte. **Due q; filie eius cū eo.**
Tinuerant enim māse in segor. et
mansit in spelunca ipe & due filie ei.
Dixit. maior ad minorem pater nū-
senex ē. & nullus uiroz remansit ī
terra qui possit ingredi ad nos iux-
ta morem uniuerse terre. **Veni ī**
ebriemus cum uino dormiamusq;
cū eo. ut seruare possim ex pte nro
semen. **Deiuntq; patri suo bibere**
uinū node illa. et ingressi ē maior.
dormiuntq; cum pte. **Et ille n̄ sensit.**
nec qñ acubuit filia. nec qñ surrex.
Alter o q; die dix maior ad minore.
Ece dormiui heri cum pte meo. de-

in ei bibi unum etiam hac nocte
et dormi. cum eo ut saluati sem
de patre nostro. Dederunt et illa
nocte patri unum. in gressu; mi
nor filia dormiuit cum eo: et nec tunc
quidem sensit quia genuit. ul' quia il
la surrexit. Conceperunt ergo due fi
lie loth de pre suo. peperitq; maior
filium: et uocauit nomen eius mo
ab: ipse est pater moabitaru usq;
in presentem diem. Minor q; peperit
filium. et uocauit nom eius amon
// monitay
usq; hodi. id est fili ipi mei ipse me e pat a//

Profectus inde abraham in terra
australem habitauit inter
cades et sur: et peregrinatus e in
geraris. Dixit de facti uxore sua.
Soro mea est. Misit ergo abymelech
rex gerare: et tulit eam. Venit aut
deus ad abymelech p somnu nocte.
et ait illi. En moueris ppter muliere
qm tulisti: habet enim uiru. Aby
melech uo non teneat eam. et ait.
Dne num gente ignorante et ius
tam interficies? Nonne ipe dixit
in soror mea est. et ipa ait frat
meus e. In simplicitate cordis mei.
et in uindicta manu mea feci hoc.
Dixit ad eum ds. Et ego scio q
simplici corde feceris: et ideo custodi
ui te ne peccares in me: et uo dimisi
te ut tangeres eam. Nunc ergo red
de uxorem uiro suo. qz propheta est.
et orabit p te et uitues. Sin aut uo
lueris redde: scito q morte morie
ris tu et omnia que tua st. Stetit
q; de nocte consurgens abymelech

uocauit omes seruos suos et locu
tus e uniuersa uerba hec t aurib;
eoy et tinnuerunt: omis uiri ualde.
Vocauit aut abymelech etia a
braham et dixit ei. Quid fecisti nob?
Quid peccauimus in te. qz i dixit
ti sup me et sup regnum meum pec
catum grande. Que non debuisti
facere fecisti nob. Rursusq; expol
tulans ait. Quid uidisti ut hoc fa
ceres? Respondit abraham. Cogitavi
metum dicens. Fortis n est timor
dei in loco isto. et interficient me
ppter uxorem meam. Nunc aut uere
soror mea e. filia patris mei: et no
filia matris mee. et dixi eam ux
orem. Postq; autem eduxit me ds
de domo patris mei. dixi ad eam.
Hanc mihi facies meum in omi
loco ad quem egrediemur. dicens.
qz frater tuus sum. Tulit ergo abyme
lech oues et boues seruos et ancillas.
et dedit abraham. reddidit illi sa
ram uxorem suam. et ait. Ecce ma
le argenteos dedi tui tuo. hoc erit t
in uelam oculor ad omis qui teui
sunt. et quocumq; precas me memo
re dephendam. Orante au abraham
sanauit ds abymelech et uxorem
ancillasq; eius et pepererunt. Co
cluserat enim ds omnem uulua
domus abymelech. ppter saram ux
orem abraham xii.

Constituit aut ds saram sicut
promiserat: et impleuit que
locutus e. Concepit; et peperit filiu
in senectute sua. tpe quo predice

Rat ei deus. **V**ocavit abraham
nomen filij sui quem genuerat
de sarā ysaac. et aram adit eum
octava et sicut peperat ei dñs ann
centum eet annos. **H**ac quippe
etate patris natus est ysaac. **D**ixit
sara. **R**isum fecit michi dñs. **Q**ui
cum; audierit. contidebit michi.
Rursum; ait. **Q**uis auditorum
crederet abraham. qd sara ladarer
filium. quem peperit ei iam scē
Creuit g puer. et ablactatus ē.
fecit abraham grante communū
in die ablactationis sue. **C**um;
vidit; sara filium agar egyptie
ludentem cum ysaac filio suo.
Dixit ad abraham. **P**ecce ancillā
hanc et filium eius. non enī erit
heres filius ancille cum filio me
yisaac. **D**ixit accepit hoc abrahā
p filio suo. **C**ui dñs dñs. **N**on tūc
aitur asperum sup puerū et sup
ancillā tuā. **O**mnia que dixerat
ē sara audi uocem eius: qz i ysa
ac uocabitur tibi sem. **S**ed et fili
um ancille faciā in gentem nā
uam: qz sem tuū est. **S**urrexit i
ta; abraham mane et tollens pa
nem et ur̄e aque imposuit sca
pule eius. tradidit; ei puerum.
et dimisit eam. **Q**ue cum abyss;
errauit in solitudine berabee.
Cum; gsumpta eet aqua in ur̄e.
abierit puer sub unam arbore
que erat ibi. et abijt. **R**edijt; e
regione paul quantū arans ia
ce. **D**ixit enim. **N**on uidebo puer

moientē. **E**t sedens quia. leuauit uo
cem suam et fleuit. **E**xaudivit aut dñs
uocem pui. **V**ocauit; angel dñi agar
de celo dicens. **Q**uid agis agar? **N**oli
timere. **E**xaudivit eum dñs uoce pui
de loco in quo ē. **S**urge tolle puerum
et tene manum illius. quia ingere
magnam fauā eum. **A**peruit; deus
oculos eius. q uidens puteū aque. a
biijt et impleuit ur̄em. dedit; puero
bibere. et fuit cum eo. **Q**ui creuit et
moratus ē in solitudine. **F**ecit ē iuue
nis sagittarius. habitauit; in deser
to pharan. et accepit illi mater sua
uxorem de terra egypti. **E**odē tpe dñs
abymelech et phicol princeps exercit
eius ad abrahā. **D**ñs tecum ē in uni
uersis q agis. **I**ura g p dñm ne nocea
michi et posteris meis turpiq; mee.
s; iuxta mām quam feci tibi facias
michi et terre in qua uersatus es ad
uena. **D**ixit; ad abrahā. **E**go iurabo.
Et in cepauit abymelech p̄t pute
um aque quem in abstulerant serui
illius. **R**edit abymelech fletio qd fecerit
hanc rem. **S**ed et tu non indicasti m. et
ego non audiui p̄ter hodie. **T**ulit ita;
abraham oues et boues et dedit abyme
lech. **P**erussierunt; ambo fedus. et sta
tuit abraham septē agnas gregis se
orsum. **C**ui dñs abymelech. **Q**uid s voluit
septem agne iste qd stare fecisti seor
sum? **A**t ille. **S**eptem inquit agnas
accipies de manu mea. ut sint testi
monium michi. qm ego fodi puteū
istum. **P**arco uocatus est locus ille
berabee. qz ibi nū; iurauit et inierit

fedus pputo iuramti. Surrex
aut abymelech et phicol princeps
militie eius: reuerſi ſunt in ter
ram paleſt inoz. Abraham uero
plantauit nemus in berbabece. et
inuocauit ibi nom domini di etni.
et fuit colonus terre paleſtinozum
diebus mliſ. *xxii.* ^{uocant}
ue poſtqum geſta ſunt. *temp*
tauit deus abraham abraham. Ille
reſpond aſu. At illi. Tolle filiu
tuum unigenitum quem diligis
yſaac et uade in terram uifionis.
atq; ibi offeres eum in holocauſti
ſup uni montu que monſtratio
tibi. Igitur abraham de nocte con
ſurgens ſtrauit aſinum ſuum.
ducens ſecum duos iuuenes. et
yſaac filium ſui. Cumq; gadis
ſet ligna in holocauſtum: abyſ
ad locum quem pcepit ei deus.
Die aut tercio eleuatis oculis in
dit locum pcul: dixitq; ad pſos
ſuos. Expectate hic cum aſino e
go et puer illic uſq; propinquantes.
poſtquam aduenerimus reuer
temur ad uos. Tulitq; ligna ho
locauſti et impoſuit ſup yſaac
aſinum ſui: ipſe uero portabat i
manib; ſuis ignem et gladium.
Cumq; duo pgerent ſimul: dix
yſaac pſi ſui. Pat mi. at ille re
dit. Quid uis fili. Ecce inquit
ignis et ligna: ubi e uictima
holocauſti. Dicit abraham.
Deus prouidebit ſibi uictimam
holocauſti ſui mi. Pgebant g

pariter: et uenerit ad locu quem
oſtenderat ei ds. In quo edificauit
altare et deſup ligna qpoſuit. Cu
q; colligant; yſaac filium ſui. po
ſuit eum in altari ſup ſtruce lig
noz. Extenditq; manum et arri
puit gladium ut immolaret fili
um ſui: et ecce angel dñi de celo
clamauit dicens. domini Abraham.
Qui reſpondit. Scitum. Dix
q; ei. Non extendas manum tua
ſup puerum neq; facias ei qcqum.
Nunc cognoui qd timeas dñm et
non peccati ſilio tuo unigenito
pſi me. Teuauit abraham oculos ſu
os. uiditq; poſt tergum arietem
interuepres herentem cornibus.
quem adſumens obtulit holocauſti
ſuum pro ſilio. Appellauitq; nom
loci illius domitius uidet. unde
uſq; hodie di. in monte dñs uide
bit. Uocauit au angls dñi abra
ham ſedo de celo dicens. Pſinemet
ipm iuramti dicit domitius. quia
fecisti rem hanc. et n peccati ſilio
tuo unigenito propter me bene
dicam tibi et multiplicabo ſeme
tuu ſicut ſtellas celi. et ſic hare
nam que eſt in litore maris. Poſ
ſitebitq; ſem tuu poſtag in immo
rum ſuoz. et benedicent in ſeru
ne tuo omnes gentes tre quia
obediſti uoca mee. Reuerſus eſt
abraham ad pſos ſuos: abiitq;
berbabece ſimul et habitauit ibi.
His itaq; geſtis nuntiatum e
abraham qd melcha q; genus

filios nachor fr̃i suo. **I**hus pri-
mogenuitū et bux fr̃em eius cha-
muelq; p̃em syroꝝ et cased & azā
pheldas quoz; et ielat et hamiel
de qua nata est rebecca. **O**cto ito
genuit metha nachor fr̃i abrahā.
q̃cubina ū illius nomine roma
p̃perit thabee et gaon et thaa

Et maathan. **xxiii.**
Erat aut̃ **era** sarā centum
viginti annis: et mortua est in
ciuitate arbee que ē ebron intra
chanaan. **H**erutq; abrahā ut
plangeret et flieret eam. **C**um;
surrexiss; oboffina fūnis: locu-
tus est ad filios hech dicens. **A**d-
uena sum et pegrinus apud uos:
dare michi uis sepulchri uobis
ut sepeliām mortuū meum. **R**-
duntq; filij hech dicentes. **A**udi
nos domine. **P**riniceps di es ap-
nos in electis sepulchris nostris
sepeli mortuum tuū. **N**ullus q; re-
phibe poterit. qm̃ in monum̃to
eius sepelias mortuū tuū. **S**ur-
rogatq; abrahā & adorauit po-
pulum terre filios uidelicet hech:
dixitq; adeos. **S**i placet aūc̃ ur̃e
ut sepeliām mortuū meum. **a**u-
dit me et intercedit apud ephrō
filium seoz ut det ei speluncam
quā habet in extrema parte a-
gri sui. **P**ecunia digna tradat
michi eam coram uob in posses-
sionem sepulchri. **H**abitabat au-
ephron in medio filioꝝ hech. **R**-
dit ephron ad abrahā cunctis

audientib; qui ingrediebant portam
ciuitatis illius dicens. **E**quaqm̃ ita
fiet domine mi: s; magis auscultā q; lo-
quar. **A**grum trado tibi & speluncā q;
meo est presentib; filiis ppli mei: sepe-
li mortuum tuū. **A**dorauit abrahā corā dño &
coram pplō terre: et locutus ē ad ephrō
circumstante plebe. **Q**ueso ut audia-
me. **D**abo pecuniā p̃ agro sicut ea:
& sic sepeliām mortuum meū meo. **R**-
dit ephron. **E**ne mi audi. **T**erra qm̃
postulas. quadringentis argenti sictō
ualet. **I**aud ē paup̃ inter me et te. **S**i
quantum est hoc: sepeli mortuū tuū.
Quod cum audisset abrahā. appen-
dit pecuniā quā ephron postulauit
rat audientib; filiis hech q̃dringētos
sictos argenti p̃bati. monere publice.
Confirmatūq; ē ag̃ quondam ephro-
nis in quo erat spelunca duplex res-
piens mambrē. tam ip̃e qm̃ spelū-
ca. et omnes arbores eius in cunctis
terminis parauit. abrahā in pos-
sessionem uidentib; filiis hech. & ci-
tis qui intrabant portā ciuitatis il-
lius: atq; ita sepeliuit abrahā sarā
uxorem suā in spelunca agri dupli-
cis qui respiciebat mambrē: h̃ est he-
bron in terra chanaan. **E**t confirmat
est ager & antrū q̃ erat ieo abrahā
in possessionem monum̃ti a filiis
Erat aut̃ abrahā **xxiiii.** hech.
senex dierum; multoz; & do-
minus in cunctis benedixerat ei.
Deditq; ad seruū senioꝝ domus su-
e qui p̃ccerat omnib; que habebat.
Pone manū tuā sup̃ femur meū

ut adiurem te p̄dñm dñm celi & t̄re.
ut non accipias uxorem filio meo
de filiis; chananeorū inter quos ha-
bito: sed ad terrā & cognationē me-
am p̄fiscaris. et inde accipias ux-
orem filio meo ysaac. Respondit
seruus. Si noluerit mulier ueni-
re mecum in terram hanc. nūm
reducē debeo filium tuū ad locum
de quo tu egressus es. Dñe abra-
ham. Cane ne qñ reducas filium
meum istius illuc. Dñs deus celi
& t̄re qui tulit me de domo patris mei &
de terra natiuitatis mee qui locut⁹
ē michi & iurauit dicens. semini
tuo dabo terram hanc. t̄pe misit
angelum suū coram te. et accipies
inde uxorem filio meo. Sin autem
noluerit mulier. sequi te. n̄ tenebū
iuramento filii t̄m̄ meum nō
reducās illuc. Posuit ergo seruu
manū sub fessore abraha domini
sui. et iurauit illi sup sermone hō.
Tulitq; decem camelos de grege do-
mini sui & abiit. ex omnib; bonis
eius portans seruum. Pfectus q;
proxit mesopotamiam ad urbem
nachor. Cum; camelos fecisset ac-
cumbere extra oppidum iuxta pu-
teum aque uesp̄e. eo tempore q;
solent mulieres egredi ad hauri-
endam aquam. dixit. Dñe deus
dñi mei abraham hodie occurre
obsecro m̄: & fac miām cum dño
meo abraham. Ecce ego sto prop
fontem aque: et filie habitatoꝝ
cunitatis huius egredientur ad

hauriendā aquam. Igitur puella
cui ego dixerō inclina yd̄mā
tuam ut bibam. et illa dixerit bibe.
qñ & camelis tuis potum dabo. ip̄a
est qñ p̄parasti seruo tuo ysaac: et
p̄ hoc intelligam q; fecis miām cū
domino meo. Hec dū int se uerba
q̄pleuit. et ecce rebecca egrediebatur
filia bartiel. filij melche uxoris na-
chor fratris abraham. habens ydri-
am in scapula. puella decora nimis.
un̄ gog; pulcherrima. & cognita
uero. Descenderat aut ad fontem
& impleuerat hydriam & reuer-
tebatur: occurrit ei seruus & ait.
Parvillum m̄ ad sorbendū p̄be aq̄
de ydria tua. Que r̄dit. Bibe dñe
m̄. Celeriterq; deposuit ydriam su-
p pulnam suam: et dedit ei potum.
Cum; ille bibisset adiecit. Quia &
camelis tuis hauriam aqua: donec
cuncti bibant. Effundensq; hydriā
in canalib; reuertitur ad puteum ut
hauriret aquam: et hausta omib;
camelis dedit. Ille aut q̄templabat⁹
eam tacitus stare uolens utri p̄p̄er
fecit: iter suū dñs an nō. Postqua
q; biberunt cameli p̄tulit uir in au-
res aurās appendentes siclos duos. &
armillas totidem pondō siclorū dñe:
dixitq; adeam. Cuius es filia? In-
dica michi. Que r̄dit. Filia barti-
elis sum filij melche q; peperit. Na-
chor. Et addidit dicens. Paleatū
q; & sem̄ plurimū est apud nos:
& locus sp̄nosus ad manendum.
Inclinauit se hō: & adorauit dñm
& ex domo pat̄s sui locut⁹ ad mamedā.

si facitis misericordiam et ueritatem est domino me.
iudicare in. Sin autem aliud placet. et
hoc dicite: ut uadam ad dextram sine
ad sinistram. sederunt laban et ba
thuel. Adhuc egressus est sermo et non
possumus extra placitum eius quod
quod aliud loqui tecum. En rebecca
coram te est. tolle eam et proficiam
re: et sit uxor filij domini tui sicut
locutus est dominus. Quod cum au
disset puer abraham adorant in te
ra domini. Pluribusque uasis argen
teis et aureis ac uestibus dedit ea re
becca promunere: fratribusque eius.
et matrem dona obtulit. Introgauit
uestientes parit et bibentes mactat
ibi. Surgens autem mane locutus est
puer. Dimitte me ut uadam ad domum
meum. sederunt fratres eius et mater.
Maneat puella saltem decem dies
apud nos. et postea proficietur. No
lite autem me retinere quia dominus dixit
uiam meam. Dimitte me ut pergam
ad domum meum. Dixerunt. Hec
mus puellam et queramus ipsius ui
luntatem. Cum uocata uenisset.
salarum. Hic ire cum homine is
to. Que ait. Elada. Dimiserit ergo
eam et nutrice illi seruus; abraham
et conites eius. ^{uallit} impetrantes pro
sorori sue. atque dicentes. Soror nostra
es. cretatis in mille milia: et posside
at semen tuum portas inimicorum
suorum. Igitur rebecca et puella eius
ascendit camelis secum frater uirum.
qui festinus reuertebatur ad domum suam.
Eo tempore ysaac deambulabat

bat puellam que dicitur ad puerum
cui nomen est inuenitis et uidentis.
Habebat enim in terra auma
li: et egressus fuerat ad medietatem
in agro inclinata iam die. Cum
leuasset oculos suos uidit camelo
uenientes perit. Rebecca quod quod
ysaac descendit de camelo et ait ad
puerum. Quis est ille homo qui
uenit pagum in occursum nobis?
Dixit ei. Ipe est dominus meus.
At illa tollens cito pallium operuit
se. Seruus autem cuncta que gesserat
narravit ysaac. qui introduxit
eam in tabernaculum sarem matris
sue. et accepit eam uxorem. et in
tantum dilexit eam. ut dolore qui
ex morte matris acciderat repararet.

Abraham uero aliam duxit. **xxv.**
uxorem nomine cethura. que
 peperit ei iambaram et iocan et ma
dan et madian et esboch et sue. Ioc
an quod genuit saba et dadan. filij
dadani fuerunt assurim et lachu
sim et loominim. At uero cethuram
ortus est epha et opher et benoch
et abida et heldaa. Omnes huius filij ce
thure. Deditque abraham cuncta que
possederat ysaac. filiis autem quibina
rum largitus est munera: et sepa
rauit eos ab ysaac filio suo dum ad
huc ipse uineret ad plagam orientalem.
Fugerunt autem dies uite abrahe ceterum
sex quinquaginta annis. et deficiens mori
tus est in senectute bona pueritatis; e
tatis et plenius dierum: aggregatus
est ad populum suum. Et sepelierunt eum

ysaac et ismahel filij sui in spelunca
duplia que sunt in agro ephron fi-
lij seor et heri e regione mambre. que
emerat a filijs heri. ibi sepultus e-
st isaac et sara uxor eius. Et post obi-
tum illi benedixit deus ysaac filio ei
qui habitabat iuxta puteum nomine
uiuentis et uidentis. hec sunt ge-
nerationes ismahel filij abrahe
quem peperit ei agar egyptia. sa-
mula saræ. et hec nomina filiorum ei.
in uocabulis et generationibus. su-
is. Primogenitus ismahelis na-
baioth. deinde cedari. et abdelhel et
maystam. masma q; et dunna et
mesedach. et rhema. uir et naphis.
et cedma. Ita sunt filij ismahelis.
et hec nomina praestella et oppida
eorum duodecim principes tribu-
um suarum. Anni uite ismahelis ce-
tum. xxx septem. deficiensq; mortui
e. et appositus ad pulchrum suum. Ha-
bitauit autem ab euila usq; sur.
que respiciat egyptum. introeuntib;
ad syriam. Coram cunctis fratrib;
suis obiit. hec q; sunt generationes ysaac
filij abrahe. abraha genuit ysaac.
Qui et est annor. dixit uxore
rebecam filiam baruel qri de me-
so potamia sororem laban. Dep-
catusq; e ysaac dominum pro uxore
sua eo qd eest sterilis. Qui exaudi-
uit eum. et dedit conceptum rebe-
cæ. collidebantur in utero ei pulchri.
Que ait. Si sic futurum erat qd
necesse sunt gape. Preterq; ut osu-
leret dominum. Qui respondens ait.

Due gressus in uero tuo sunt. et duo populi
ex uentre tuo diuidentur. populusq; populum
superabit. et maior numerus seruiet.
Iam tempus parendi ueniat. et ecce ge-
mini in uero tuo reperiuntur. Qui pri-
mus egrediens e rufus erat. et totus in more
pellis hirsutus. uocatumq; e nomen eius
esau. Primus autem egrediens plantam
frutis tenebat manu. et ideo ita appel-
lauit eum iacob. Sexagenarius erat y-
saac quando nati sunt pulchri. Quibus adu-
lter factus e esau uir gnarus uenandi
et homo agricola. iacob autem uir sim-
plex habitabat in tabernaculis. ysaac
amabat esau eo qd deuotionibus
illis uideretur. et rebecca diligebat
iacob. Coxit autem iacob pulmentum. ad-
quem cum uenisset. esau de agro lassus
ait. Da michi de coctione hac rufus.
qd oppido lassus sum. Quam obcausa
uocatum est nomen eius esom. Cui dixit
iacob. Vende mihi pogenita tua. Ille respondit.
En mior. quid michi proderint pri-
mogenita. ait iacob. Jura q; mihi. Jura-
uit esau. et uendidit pogenita. et sic
accepto pane et lentis edulis come-
dit et bibit. et abiit parumpendens
q; pogenita uendidisset. **xvi.**

Era autem fame super terram post
eam sterilitatem que acciderat
indiebus. abraham. abiit ysaac ad a-
bimelech regem palestinorum i gerra-
ra. Apparuit ei dominus et ait. Ne
descendas in egyptum. sed quiesce in
terra quam dixero tibi. et peregrina-
re mea. eroga tecum. et benedica tibi.
Tibi enim et serui tuo dabo um-

ueras regiones has q̄plens uirā
tū q̄ spon̄di abrahā p̄tri tuo: &
multiplicabo semen tuum sicut stel-
las celi. **Dabo;** posteris tuis uniu-
sas regiones has et benedicentur i
semine tuo om̄s gentes terre. eo
q̄ obedierit abrahā uoc̄i mee: & ē
todic̄it p̄cepta & mandata mea:
& c̄rmonias legeq̄; seruauerit. **Nā**
sic ita; ysaac ingeiaris. Qui cum
interrogaretur: auius loci illi sup̄
uoxe sua respondit. Soror mea est.
Cimuerat enim confiteri q̄ sibi cēt
sociata quingio. reputans ne forte i
terficerent eum p̄t illius pulchri-
tudinem. Cum; p̄transisset dies
plurimu & ibidem moraretur pro-
spiciens abimelech palestinor rex
p̄fenestram uidit eū iocantē cum
rebecca uxore sua. et c̄cc̄itō ait.
Pspiciam est q̄ uxor tua sit. Cur
mentatus es sororem tuam ēē. **R**e-
dit. Timui ne morerer p̄pter eam.
Dixitq̄; abimelech. Quare impo-
sisti nob̄. **P**otuit conre quispā
de ip̄lo cum uxore tua: et induce-
ras sup̄ nos grande p̄c̄m. **P**cepitq̄;
omni ip̄lo dicens. Qui tengerit ho-
minis huius uxorem. morte mo-
rietur. **S**icut autem ysaac in ira
illa. et inuenit in ip̄o anno cen-
tiplum. **B**enedixitq̄; ei dominus.
et lōpletatus est homo: et ibat p̄-
ficiens atq̄; succrescens donec mag-
nus uehement̄ effectus est. habu-
it q̄; possessionem ouium & arimo-
rum. et familie plurimum. **O**b

hoc in uidentes ei palestini om̄s
puteos quos foderant serui pa-
tris illius abrahā illo tempore
obstruxerunt implentes humo.
intantum ut ip̄e abimelech diceret
adysaac. **R**ecede a nob̄ qm̄ potem̄
ori nri fcs es ualde. **A**t ille discēdēs
ut ueniret ad torrentem gerare
habitarētq̄; ibi rursum fodit alios
puteos quos foderant serui patris
sui abrahā. et quos illo mortuo
olim obstruxerant palestini. **A**p̄el-
lauit; eos item nominib̄; quib̄;
ante pater appellauerat. **F**oderunt
intorrente et reppererunt aqua
uiua. **E**d et ibi iurgium fuit pas-
torum gerare aduersum pastore
ysaac dicentium. nra ē aqua.
Quam obrem nomen putei ex eo
q̄ accidat uocauit calumpnias.
Foderunt & alii. et pro illo q̄; rix-
ati sunt. appellauitq̄; eum inimi-
cias. **P**fectus inde fodit alium
puteum p̄quo nō ḡtenderunt. **I**ta
q̄; uocauit nomen eius latitudo
dicens. **H**unc dilatauit nos dñs.
et fecit crescere sup̄ terrā. **A**scendit
aut̄ ex illo loco inberfabee ubi ap-
paruit dominus in ip̄a nocte di-
cens. **E**go sum deus abrahā pa-
tris tui noli metuere q̄; rectum tū
et benedicam tibi. & multiplicabo
semen tuum p̄pter seruum meū
abrahā. **I**ta; edificauit ibi alta-
re et inuocato nomine dñi exen-
dit tabernaculum: p̄cepitq̄; ser-
uis suis ut foderent puteum. **A**d

quem locum cum uenissent dege-
natis abymelech et ochoras amia
illius. et phicol dixit militi locutus
est ysaac. Quid uenistis ad me
hominem quem odistis et expulsi
a uobis? Qui responderunt. Vidimus te
cum de domino: et idcirco tunc dyam.
Sic firmamentum iuramentum inter
nos. et inquamus fedus. ut non faciamus
nobis quicquam mali. sicut et nos ni-
hil tuorum attingimus. nec fecimus
quod reledet. Et cum pace dimissimus
autem benedictione domini. fecit
et eis quiniuum. Et post cibum et
potum surgentes mane iurauerunt
sibi mutuo: dimisitque eos ysaac pa-
cis in locum suum. Ecce autem uene-
runt in ipso die serui ysaac denun-
tiantes ei de puero quem foderant
atque dicentes. Inuenimus aquam. Vnde
appellauit eum habundantiam.
Et nomen urbi impositum est ber-
sabee. usque in presentem diem. Esau uero
quadragenarius duxit uxores suas duas
dixit filiam beeri ethel. et basse
math filiam elon eiusdem loci:
que ambe offenderant animum
ysaac et rebecca. **xxvii.**
Venit autem ysaac et caligauit
uerunt eius oculi et uidere
non poterat. Vocauit esau filium
suum maiorem. et dixit ei. fili mi.
Qui respondit. Isum. Cui pater.
Vides inquit quod senierim. et ig-
notem diem mortis mee. Sume
arma tua. pharenam et arcum. et
egredere foras. Cum uenatu ali-

apphendis. fac in inde plumentum sic
uelle me uosni et affer ut comedam et be-
nedicat tibi anima mea antequam moriar.
Quod cum audisset rebecca et ille abisset
in agrum ut uisitatione patris expleret. dixit
filio suo iacob. audiuisti patrem tuum loque-
rem cum esau fratre tuo. et dicente ei.
Affer michi de uenatione tua. et fac
in cibos ut comedam. et benedicam tibi
coram domino. antequam moriar. Nunc ergo
fili mi acquiesce quilibet meis. et perges
ad gregem affer michi duos hedos
optimos ut faciam ex eis escas patri
tuo quibus libenter uescat. quas cum
intuleris et comederit. benedicat tibi
prius quam moriatur. Cum ille respondit. No-
ti quod esau frater meus homo pilosus sit.
et ego leuis. Si attraxerit me pa-
ter meus et senserit. timeo ne perierit
me sibi uoluisse illudere. et indicat
sui me maledictione per benedictione.
Ad quem mater in me sit ait ista male-
dictio fili tui. tantum audi uocem meam.
et perges affer que dixi. Abiit et ar-
tulit. dedit mater. Parauit illa abos
sicut nouerat uelle patrem illius.
et uelibus esau ualde bonis quod ap-
se habebat domi induit eum. pelliculas
que hedorum circumdedit manibus. et colli-
munda proter. Dedit plumentum. et panes
quos coxerat tradidit. Quibus illa
tis dixit. Pater mi. Et ille respondit. Au-
dio. Quid est tu fili mi? Dicitque iacob.
Ego sum esau pergenitus tuus: feci
sicut precepisti michi. Surge sedec. et
comede de uenatione mea. ut benedi-
cat michi anima tua. Rursus ysaac

ad filium suum. Quomodo inquit tam cito inuenire potuisti fili mi? Qui respondit. Voluntas dei fuit ut cito occurreret michi quod volebam. Dixit; ysaac. Accede huc ut tangam te fili mi. et proben utrum tu sis filius meus esau an non. Accessit ille ad patrem: et palpato eo dixit ysaac. Vobis quidem vox iacob est: sed manus manus sunt esau. Et non cognouit eum: quia pilose manus similitudinem maioris expresserant. Benedixit ergo illi ait. Tu es filius meus esau? Respondit. Ego sum. Et ille. Offer inquit cibos de uenatione tua fili mi. ut benedicat tibi anima mea. Quos cum oblatos comedisset. obtulit ei et uinum. Quo hausto. dixit ad eum. Accede ad me. et dam michi osculum fili mi. Accessit et osculatus est eum. Statim ut sensit uestimento eius fragrantiam. benedicens ait. Ecce odor filij mei sicut odor agri pleni cui benedixit dominus. Det tibi dominus de rore celi. et de pinguedine terre habundantiam uini et olei frumenti: et seruiant tibi populi et adorent te tribus. Esto dominus firmus tuorum: et inueniantur ante te filij matris tue. Quia maledixit tibi. sit maledictus: et qui benedixit tibi. benedictionibus repleatur. Vix ysaac sermonem impleuerat: et regresso iacob foras. uenit esau. coctosque de uenatione cibos in tulit patri dicens. Surge pater mi et comede de uenatione filij tui. ut benedicat michi anima tua. Dixitque illi

ysaac. Quis enim es tu? Qui respondit. Ego sum pater tuus filius tuus esau. Respondit ysaac stupore uehementi: et ultra quam credi potest ammiratus ait. Quis igitur ille est qui dudum captam uenationem attulit mihi et comedi ex omnibus; priusquam tu uenires? Benedixi quia ei: et erit benedictus. Auditis esau sermonibus patris irruerit clamore magno: et conturbatus ait. Benedic etiam et mihi pater mi. Qui ait. Venit gemellus tuus fraudulenter. et accepit benedictionem tuam. At ille subiunxit. Iuste uocatum est nomen eius iacob. supplantauit enim me in altera uirga. Primogenita mea ante tulit: et nunc sedo subripuit benedictionem meam. Rursusque ad patrem. Numquid non seruasti ait et benedictionem? Respondit. ysaac. Dominum tuum illum quaesitum: et omnes fratres eius seruaturi illi subiungam. Frumento et uino satibui eum: et post hec fili mi ultra quid faciam? Cui esau ait. Num unam inquit tantum benedictionem habes pater? Michi quod obsecro ut benedicas. Cumque elatui magno fletet: motus ysaac dixit ad eum. In pinguedine terre et rore celi de super. erit benedictio tua. Vinces gladio: et frater tuus seruetur tibi tempusque ueniet cum occurras et soluas iugum eius de ceruicibus tuis. Oderat ergo semper esau iacob pro benedictione qua benedixerat ei pater: dixitque in corde suo. Veniet dies ludus patris mei. ut occidam

iacob frēm meū. **N**unnata ē hec
uerba rebecca. **Q**ue mittens et no
cans iacob filium suū. dixit ad eū.
Ecce esau fr̄ tuus minatur. ut occi
dat te. sunt ergo fili audi uocem
meam et surgens fuge ad laban
frēm meum in aram habitabis; cū
eo dies paucos donec requiescat
furore fratris tui. et esset in digna
tio eius. obliuiscanturq; eorū que fe
cisti in eum. postea mittam et ad
ducam te inde huc. **C**ur uirg; or
babor filio una die? **R**ē q; rebee
ca adysaac. **T**eder me inde mee p
ter filias herh. **S**i acceperit iacob
uxorem de stirpe huius terre. no

Lo uiuere. **xviii.**
Cocauit itaq; ysaac iacob et
benedixit. **P**recepit ei dicens. noli
accipere quingem de genere cha
naan. sed uade et proficiat in
mesopotamiam syrie ad domū
bathuel patris matris tue. et ac
cipe tibi inde uxorem de filiabus
laban auunculi tui. **D**eus autē
omnipotens bñdicat tibi. et cres
cere te faciat atq; multiplicet. ut
sis in turbas pplōr. et det tibi be
nedictiones abraham et semini
tuo post te. ut possideas terram
peregrinationis tue quam polli
citus est auo tuo. **C**um; dimissis;
eum ysaac. p̄fectus uenit in me
sopotamiam syrie ad laban filiū
bathuel syr. frēm rebecca matris
sue. **V**idens autem esau q; bene
dixisset pater suus iacob et mi
sisset in mesopotamiam syrie ut

inde uxorem duceret et qd post benedi
onem p̄cepit ei dicens. non accipies q
uinem de filiabus chanaan. qd q; obe
diens iacob parentib; iis; in syriam p
baris q; q; non libenter aspiceret fili
as chanaan pater suus iur et isma
helem. et dixit uxorem abiq; his q̄s
prius habebat melech filiam isma
hel filij abraham sororem nabaiorh.
Igitur egressus ē iacob debetabee et
p̄gebat aram. **C**umq; uenisset in que
dam locum et uellet in eo requiescere
post solis occubitum. tulit delapi
dib; qui iacebant et supponens ca
piti suo. dormiuit in eodem loco. **V**i
ditq; in somnis scalam statem sup
terram. et cacumen illi tangens ce
lum. angelos q; di ascendentes et
descendentes sup eam. et dominū
in iuxum scale dicentem sibi. **E**go
sum dominus deus abrahā patris
tui. et deus ysaac. **T**erram in qua
dormis tibi dabo et semini tuo. erit
q; germen tuum sicut puluis t̄re.
Dilataberis ad orientem et occide
tem. septentrionem et meridiem;
et benedicentur tibi et in semine
tuo cūde tribus terre. **E**t ero c
ros tuus quocumq; p̄p̄xeris. et
reducam te in terram hanc. nec di
mittam nisi q̄pleuero uniuersa
que dixi. **C**um; euigilasset iacob de
somnia ait. **V**ere dominū ē in loco
isto. et ego nesciebam. **P**auentq;
qm̄ terribilis inquit ē locus iste.
Non ē hic aliud nisi domus di. et
portæ celi. **S**urgens ergo mane
iacob tulit lapidem quem suppo

luerat capiti suo. et erexit in titulu.
fundens oleum de sup. Appellauit; no
men urbis berthel. q̄ prius luxa uo
cabatur. Vocum etiam uouit dices.

Si fuerit deus meum. et custodierit
me in uia p̄quam ambulo. et dederit
mi panem ad uescendum et uestim̄
tum et induendu. reuertusq; filio p̄
spere ad domum. patris mei. erit
michi dominus in deum. et lapis iste
quem erexi in titulu uocabit̄ dom̄
dei. cunctos que dederis in decimas
offeram tibi.

Refectus ergo iacob uenit in
terram orientalem et uidit pureu
in agro. tregesq; tresh; greges ou
um accubantes iuxta eum. Nam
ex illo adaquabatur pecora: et os ei
grandi lapide claudebatur. Orosq;
erat ut cinctis ouib; congregatis
deuoluerent lapidem: et refectis gr
gibus rursum sup os purei poneret.
Dixitq; ad pastores. fratres unde
estis. Qui responderunt. De aram. Os
interrogans. nunquid aut noctis
laban filium nachor. Dixerunt.
Nouimus. Sanus ne ē inquit.
Valet inquit. Et ecce rachel fi
lia eius uenit cum grege suo. Dix
q; iacob. Adhuc multum diei sup
est: nec est tempus ut redierantur
ad caulas greges. Ante date potū
ouibus: et sic ad pastum eas re
ducite. Qui responderunt. Non possumus
dosi omnia pecora cōgregere.
et amoueam lapide de ore purei: et
adaquemus greges. Adhuc loque
batur: et ecce rachel ueniebat cū

ouib; patris sui. Nam grege ip̄a
pascēbat. Quam cum uidisset
iacob et sciret consobrinam suā
ouesq; laban amicali sui amo
uit lapidem quo pureus claude
batur: et adaquato grege oscula
tus est eam. Eleuata; uoce fleuit.
et indicauit ei q̄ fr̄ esset patris
eius et filius rebecca. At illa festi
nans nuntiavit patri suo. Qui
cum audisset uenisse iacob sor
ris filium sororis sue: et curauit
ei obuiam. Conplexusq; eū et i
ostula ruens. dixit in domū suā.
Audis aut̄ causis itineris. Redit.
Os meum es et caro mea. Et p̄
qm̄ expleta sunt dies mensis u
nius. dixit ei. Num quia fr̄ tuus
es. gratis seruius michi. Dic. qd
mercedis accipies. Habebat uo
duas filias. Nomen maioris lya:
minor appellabatur rachel. Sed
lya lypis erat oculis: rachel deo
ra facie et uenusto aspectu. Quā
diligens iacob ait. Seruiam tibi
p̄ rachel filia tua minore septem
annis. Redit laban. Meli est ut
t̄ eam dem. qm̄ uiro alio. Mane
apud me. Seruiunt q̄ iacob p̄
rachel septem annis: et uidebat
illi pauci dies p̄ amoris mag
nitudine. Dixitq; ad laban. Da mi
uxorem meam: q̄ tempus iam
expletum ē ut ingrediar ad illā.
Qui uocatis milis amicis turbis
adquinū fecit nuptias: et uespe
filiam suā lyan introduxit ad eum.
dams ancillam sine xelp̄hā nōte.

Idgua cum ex more iacob fuisset
ingressus: sed mane uidit hyam. et
dixit ad socerum. Quid est hoc qd
facere uoluntas? Nonne pro rachel ser-
uiui tibi? Quare imposuisti michi?
Redit laban. Non est qm in loco nro
consuetudinis. ut minores ante tra-
damus ad nuptias. Imple ebdoma-
dam dierum huius copule: et hanc qd
dabo tibi pro opere quo seruimus
es michi septem annis alijs. Acque-
rit placito: et ebdomada transacta.
rachel dixit uxorem. Cui par seruus
balam dedit. Tandemq; potit opta-
tis nuptijs amorem sequentis pro-
ri parit. seruans apud eu septem
alijs annis. Videns aut dñs qd despi-
ceret hyam aperuit uulniam eius.
sorore sterili permanente. Que concep-
tum genuit filium. uocaturq; nomen
eius ruben dicens. Vidit dñs humili-
tatem meam. nunc amabit me
uir meus. Rursumq; concepit. et peperit
filium. et ait. Qm audiuit dñs ha-
beri me contemptum. dedit etiam
istum michi. uocauitq; nom eius
symeon. Concepitq; iterum: et genuit
filium. Dixitq; hunc qd copulabit
in maritus meus. eo qd peperim ei
tres filios. Et idcirco appellantur no-
m eius leui. Quarto concepit. et pepe-
rit filium. et ait. Modo qstudoz duo.
Et ob hoc uocauit nom eius iuda.
cessante pare.

Cernens aut rachel qd infertunda
eet in uidit sorori. et ait ma-
rito suo. Da michi libos: alioquin
moriar. Cui uarus redit iacob. su-

pro deo ego sum. qui priuam te fructu
uentris tui. Et illa habeo inquit fa-
mulam balam ingrede ad illam ut pa-
riat filij genia mea et habeat. et habe-
am ex illa filios. Deditq; illi balam in q-
uignum. Que ingreſſo ad se uiro con-
cepit. et peperit filium. Dixitq; rachel.
Iudicauit in dñs: et exaudivit uoce
meam. dans michi filium. Et idcir-
co appellantur nom eius dan. Rursumq;
bala concipiens peperit alterum: pro
quo aut rachel. Comparauit me do-
cum sorore mea: et in ualun. uocauit
eum neptalim. Sentiens hya qd pare-
desisset zelpham ancilla sua marito
suo tradidit. Qua post conceptum
edente filium. dix. felicit. Et idcirco
uocatum est nom eius gad. Peperit
q; zelpha alium. Dixitq; hya. hoc pro
mea est. uigintidme. Batam quippe
me dicunt mulieres. ppta appellant
eum aser. Egressus autem ruben
tempore messis tritice in agriū rep-
perit mandragoras. quas mat sue
lye tenuit. Dixitq; rachel. Da in parte
de mandragoris filij tui. Illa redit.
Parumne tibi uidetur qd pripue-
ris martium in. nisi etiam manda-
goras filij mei tuleris? At rachel.
Dormiat tecum hoc nocte pro man-
dragoris filij tui. Rediuntq; ad ues-
peram de agro iacob. egressa ē in oc-
cursum eius hya. et ait. Ad me in q-
intrabis: qz incete qd uici te pro
mandragoris filij mei. Dormiuit
eatum nocte illa. et exaudivit deus
preces eius. Concepit. et peperit
quintū filium. et ait. Dedit deus

incedem in: q̄ ancillam meā uro
meo dedi. **A**pellantq; nom̄ eius y
zachar. Rursum hā q̄apiens peperit
secundum filium: et ait. **D**ixit me d̄s
dore bona. **E**tiam hac uice merum
erit maritus tuus. eo q̄ genuerim
ei sex filios. **E**t idcirco appellant
nom̄ eius zabulon. **P**ost quē peperit
filiam nomine dynam. **R**ecordatus
q̄ racheis d̄s exaudivit eā: et a
peruit miluam eius. **Q**ue concepit.
et peperit filiū dicens. **A**bituit d̄s
obprobrium meū. **E**t uocauit nom̄
illius ioseph dicens. **A**ddat m̄ d̄s
filium alterū. **F**ato autem ioseph.
dixit iacob socio suo. **D**imitte me
ut reuertar in patriam et ad ter
ram meā. **D**amichi uxores et libe
ros meos pro quib; seruū et urab
eā. **T**u notū seruūtū qua seruū
t. **N**ur ei laban. **I**n ueniam grām i
conspectu tuo. **E**xperimento didici.
q̄ benedixit m̄ deus propter te. **C**o
stume mercedem quā dem t. **N**t ille
redit. **T**u notū quom̄ seruierem t.
et quanta in manib; meis fuerit
possessio tua. **M**odicum habuisti
ante quam uenire. **E**t nunc diue
ses es: benedixit t̄ d̄s ad introitū
meū. **I**ustum est q̄ ut aliquando
p̄uideam t̄ domū mee. **D**ixitq; la
ban. **Q**uid dabo tibi. **N**t ille ait.
Nichil nomino: s; si fecis q̄ postulo.
iterum pascam et custodiā peco
ra tua. **G**na omnes greges tuos.
et separa om̄s tūctas oues tuas
uarias et sparsas uellerē: et quod
cumq; fuit nū et maculosum ua

riumq; fuit. tam in omib; qm̄ i capis.
erit merces mea. **R**eceditq; in grad
iudicia mea. qm̄ placuit temp̄ ad ue
nerit coram te. **E**t omnia que si fuerit
uaria et maculosa et fusiā tam in o
uib; qm̄ in capris. furti me arguet.
Dixit laban. **G**ratum habeo q̄ peris.
Et separauit in die illo capras et o
ues: hircos et arietes. uarios atq;
maculosos. **C**unctum autē gregē uni
colorem id est albi et nigri uelleris
tradidit in manus filiorū suorū. **E**t
posuit spaciū itineris inter se et
generum suum dierum triū: qui
pascēbat reliquos greges eius. **T**ol
lens q̄ iacob uirgas populeas ui
rides et amigdalinas et expletas:
exparte decorticauit eas. **D**etractis
q; corticibus in his que expolare fu
erant candor apparuit. **N**le uo que
integre erant. uirides p̄manserūt:
atq; in hunc modū color effect⁹ ca
narius. **P**osuitq; eas in canalibus
ubi effundebatur aqua: ut cum ue
nissent greges ad bibendū. ante
oculos haberent uirgas: et t̄ asp
tu earum conciperent. **F**ecitq; ea
ut in ipso calore coitus oues intuerēt
rem uirgas. et parerent maculosa
et uaria et diuerso colore respersta.
Dixit q̄ gregē iacob. et posuit
uirgas ante oculos arietum. **E**
rant autē alba q̄q; et nigra laban.
cetera uo iacob separatis inter se
gregib;. **I**gitur qm̄ p̄mo tpe ascen
debant oues. ponebat iacob uir
gas in canalib; aquarū an̄ oculos
ouium et arietum: ut in earum

contemplatione capient. Quando
no serotina admittuntur erant et q
ceptis extenuis: non ponebat eas.
fag: sunt ea que erant serotina la
ban. et que primi temporis iacob.
Duratusq: est ho ultra modum et ha
buit greges multos ancillas et ser
uos camelos et asinos. .xxxv.

Postquam au auduit uerba
filiorum laban dilecti tunc
iacob omnia que fuerant p̄is n̄ri.
et de illius facultate ditatus factus
est melior. animatusq: q: sua
em laban qd non eet erga se sicut
heri et nudius tertius: maxime di
cente sibi dño: Revertere in terram
p̄m tuam ad generationem tuam
erog: tecum: misit et uocauit ra
chel et leam in agrum u pascabant
greges. dixitq: eis. Video faciem
patris n̄ri qd non sit erga me sic
heri et nudius tertius. Deus au
patris mei fuit meū: et ip̄e notis
qd totis virib: meis seruierim pa
tri n̄ro. S: et pater n̄r circumuenit
me et nuntiavit mercedē meā de cē
uitibus. et tamen si dimisit eum
deus ut nocerent michi. Si quādo
dix uarie erunt mercedes tue. pa
riebant omnes oues uarios fetus.
quando uero cōmmano ait. Alba
queq: accipies pro mercede omnes
greges alba peperunt: tulitq: dñs
substantiam patris n̄ri et dedit m̄.
Postquam conceptus ouiu temp
aduenierat. leuau oculos meos et
uidi in somnis ascendentes mare
sup feminēs uarios et maculosos:

et diuersos coloz. Dixitq: angelus
domini ad me in somnis. iacob. et ego
 respondi. R̄sum. Qui ait. Lena o
culos tuos et uide uarios maculos
ascendentes sup feminas. uarios res
ptos atq: maculosos. Uidi enim oīa
que fecit tibi laban. Ego sum dñs be
thel ubi unxit lapidem et uocum uo
cisti m̄. Nunc g surge et egredē de tra
ha: reuertens in terrā nativitatis
tue. Q̄deruntq: Rachel et lea. Nun
quid habemus residui q̄c̄ in famu
larib: et hereditate domus patris n̄ri.
Nonne q̄ alienas reputant nos et
uendidit: comeditq: pecuniam n̄ram. S:
dñs tulit opes p̄is nostri. et tradidit
eas nobis ac filiis n̄ris: unde omnia
que precepit tibi domini fac. Sur
rexit autem iacob ac impositis li
bris ac quibus suis sup camelos a
bijt. tulitq: omne substantiā suā.
greges et q̄c̄ in mesopotamia ac
quiescerat. p̄gens ad ysaac patrem
suum in terra chanaan. Co tēpore
ierat laban ad tēdendas oues. et Ra
chel furata ē ydola p̄is sui. Noli
q: iacob q̄siret socero suo: qd fuger.
Cumq: abisset tam ip̄e qm omnia
que uiris sui erant. et omne tñ
mundo p̄geret contra montē gala
ad. nuntiatiū ē laban die tertio
qd fugerit iacob. Qui assumptis
fratribus suis p̄secutus ē eum di
eb: septem. et apprehendit eum in
monte galaad. Viditq: i somnis
dicentem sibi dñm. Caue ne q̄c̄
aspere loquaris contra iacob. fag:
iacob extenderat tabernaculum in

monte. Cuiq; ille q̄secutus ē ēt cū
frīb; suis: in eodem monte fixit tē
torium et dixit ad iacob. Quare
ita egisti ut clam me abigeres fili
as meas quasi captiuis gladio?
Cur ignorante me fuge uoluisti:
nec indicare in ut prosequerē te
cum gaudio et tympanis et cytharis:
Non es passus ut osculārer filios
meos ac filias. **S**uile operatus es.
Et nunc quidem ualer manū mea
reddere tibi malum: s; d's p̄is tui he
ri. dixit in. **C**auē ne loquaris cō
tra iacob quicquid duri. **E**st ad m̄
os ire cupiebas et desiderio erat tē
domus p̄is tui: cui furatus es cōs
meos. **R**edit iacob. **Q**uādo te p̄
fēs sum. timui ne uolent auferre
filias tuas. **Q**uādo autē furti me ar
guis. apud quemcumq; inuenis
deos tuos necerit coram frīb; n̄ris.
Serutare si quid tuorū apud me in
ueneris et aufer. **H**ec dicens: ig
norabat qd̄ rachel furtiua eē et
ydola. **I**ngressus itaq; laban taber
nacula iacob et lye et utriusq; fa
mule non inuenit. Cuiq; t̄rasset
tentoria racheis. illa festinans
abscudit ydola subter stramē et ca
meli: et sedit de sup. **S**cutantiq; d̄
ne tentorium et nichil inuenien
ti ait. **N**e irascatur d̄s n̄r qd̄ corā
te assurgere nequeo: quia iuxta
q̄suetudinē feminax n̄c accidit in.
Sic delusa sollicitudo querentis ē.
tumens q; iacob cū uirgo ait.
Quā ob culpam meā et ob qd̄ pec

catum meū sic exarsisti p̄ me. et sa
turus es omnem suppletilē meam.
Quid inuenisti decimata substantia
domus tue: **P**one hoc corā fratrib;
meis et fratrib; tuis: et iudicent in
ter me et te. **I**dcirco uiginti annis
fui tecum: oves tue et capre steriles
non fuerunt. arietes gregis tui non
comedi: nec captum abestha ostēdi tē.
Ego omne dampnū reddebam tibi
q̄cqd̄ furtim peribat a me exigebas.
Die noctuq; estu urgebar et gelu
fugiebarq; somnus ab oculis meis.
Sic p̄nginti annos in domo tua ser
uiui tibi. quā uideam p̄fusa filia
b' tuis. et sex pro gregibus tuis: i
mutasti q̄ mercedem meā de te uia.
Asi deus p̄is mei abrahā et timor
ysaac affuisset michi: forsitan tu
dum modo me dimittisses. **A**fflic
tionem meam et labores manū
meorum respexit d̄s: et arguit
te heri. **R**edit ei laban. **S**iste mee et
filij et greges tui et omnia que cer
nis mea sunt: quid possum facere
filijs et nepotibus meis. **V**eni g
et ineamus fedus ut sit in testi
moniu in ter me et te. **T**ulit itaq;
iacob lapidem et erexit in titulum:
dixitq; fratrib; suis. **A**fferre lapides.
Qui congregantes fecerūt tumulū.
comederuntq; sup eū. **Q**uē uocauit
laban tumulum testis: et iacob a
ceruicem testimonij. utq; iuxta pro
phetam lingue sue. **D**ixitq; laban.
Tumulus iste testis erit in ter me
et te hodie. et idcirco appellatum est

nom̃ eius galaad idē tumultus
reus. Et adiecit laban. Innequitur
et iudicat dominus inter hos. q̃nto
recesserint a nob. Si afflueris fili
as meas et si introduxeris alias ux
ores sup eas: nullus sermonis nr̃i
reus est absq; eo qui p̃sens respicit.
Dixitq; rursus ad iacob. En tumu
lus h̃ et lapis quem erexit in t̃ me
et te reus erit. Tumultus inquam
iste et lapis sunt in testimonium.
Si aut̃ transiero illum p̃gens ad
te. aut tu prereris malum in cogi
tans. ds̃ abraham et deus nabor
iudicat inter nos. deus p̃is eorū.
Iuravit g̃ iacob primorem p̃is sui
ysaac immolansq; uictimā in t̃no
re: uocauit fr̃es suos ut ederent
pane. Qui cum edissent: manserūt
ibi. laban uo de nocte q̃surgens oc
culat ē filios et filias suas et bene
dixit illis: reuersus in locum suum.
iacob aut̃ abiit in itinere. **xxv.**
quo cepit: fueruntq; ei obuiam
angeli domini. Quos cū uidisset
ait. Castra dei sunt hec. Et appel
lauit nom̃ loci illi manaym: id ē
castra. Misit aut̃ et nuntios añ se
ad esau fr̃em suū in terra seyr iure
grone edom: precepitq; eis dicens.
Sic loquimur dño meo esau. hec
dicit fr̃ tuus iacob. Apud laban
peregrinatus sum et sin usq; in p̃
sentem diem. habeo boues et oues
et asinos et seruos et ancillas.
mittog; legationem nunc ad dñm
meū: ut inueniam grām in oĩp;

tu tuo. Reuersig; fr̃ n̄c; ad iacob
dicentes. Venimus ad esau fr̃em tu
um. et ecce properat in occursum tuū
cum quadringenis uiris. Timuit
iacob ualde. et preritus diuisit po
pulum qui secum erat. Greges q̃;
oues et boues et camelos in duas di
uisit turmas dicens. Si uenit esau
adunam turmā et percuterit eam: a
ha turma que reliqua ē saluabitur.
Dixitq; iacob. Deus patris mei a
brahim et deus patris mei ysaac do
mine qui dixisti michi reuertere in
terram tuā et in locum natiuitatis
tue et benefecisti mihi: minor sum cie
tis miserationib; tuis et uirtute tua
quam expleti seruo tuo. Subaculo
meo transui iordanē istum: et nūc
cum duab; turmis regredior. Erue
me domine de manu fr̃is mei esau.
quia ualde eum timeo: ne forte ue
niens percutiat matrem cum filiis.
Tu locutus es qd̃ benefecisti ei in
et dilatauisti semen meū sicut ha
renā maris que p̃multitudine
nunciari non potest. Cūq; dor
misset ibi nocte illa. separauit de
hys que habebat munera esau
fr̃i suo: capras ducentas hircos
uiginti. oues ducentas et arietes
uiginti. camelos. feras cum pullis
suis triginta. uacas quadraginta
et tauros uiginti. asinas uiginti
et pullos earum decē. Et misit per
manus nuntior suor; singulos
secum greges. Dixitq; pueris su
is. Antecedite me. et sit spaciū

Herzog August Bibliothek
Wolfenbüttel
0 1 2 3 4
Grey Scale

in terris gregē adrege. Et precepit
priori dicens. Si obuium habueris
frēm meum esau. et interrogauit
te cuius es aut quo uadis aut ci
uis sunt ista que sequeris. Respon
dit. Seruus tui iacob munera misit do
mino suo esau. ipse q̄ post nos ue
nit. Similiter dedit mandata scō
ac tercio. et cunctis qui sequebāt
greges dicens. Hicem uerbis loq
mini ad eum esau cum in uenitis
eum. et addens. Ipse q̄ seruus tuus
iacob iter nr̄m insequit. Dixit enī.
Placabo illum munerib; que pro
cedunt et postea uidebo illum: for
sitan p̄iciabit in. Precessit itaq;
munera ante illū. ipse uo mansit
nocte illa in castris. Tunc matutine
surrexisset. tulit duas uiculas suas
et totidem famulas cum undecim
filijs: et transiuit uadū iabech.
Transductisq; omib; que ad sepi
nebant remansit solus: et ecce iur
ludabatur cum eo usq; mane. Qu
cū uideret qd eū superare n̄ poss;
tenuit neruū femoris ei ⁊ statim
emacuit. Dixitq; ad eum. Dimi
te me: iam enim ascendit aurora.
Respondit. Non dimittam te: n̄ bñdixis
m. At q̄. Qd nōm est t? Respondit. Ia
cob. At ille. Neq̄qm inquit iacob
appellabitur nomen tuū s; isrl qm̄
si contra dñm fortis fuisti: qm̄ roma
gis contra homines p̄ualebis.
Interrogauit eum iacob. Dic m
quo appellaris nōe. Respondit. Cur
queris nōm meū qd ē mirabile.

Et benedixit ei in eodem loco. Vocauit
iacob nōm loci illius phanuel dicens.
Hidi dñm facie ad facie: et salua
fecit ē anima mea. Ortusq; ē ei statim
sol postquā transgressus ē phanuel:
ipse uo claudiebat pede. Quam ob
causam n̄ comedunt filij isrl neruū
quia emacuit in femore iacob: usq;
in presentem diem eo qd tenuit neruū
eius et obstupuerit. xxxiii.
Eleuans aut oculos iacob uidit
uenientem esau: et cum eo qua
dringentos uiros. Duosq; filios
h̄e et Rachel. ambaxq; famularū et
posuit utrumq; ancillā ⁊ liberos eay
in principio. h̄am uo et filios eius
in scō loco: Rachel et ioseph nomi
nos. Et ipse p̄grediens adorauit p
nus interram sepiens. donec appo
pinquaret frater eius. Currenī itaq;
esau obuiam fr̄i suo: amplexat⁹ eū
stringensq; collum eius ⁊ osculans
fleuit. Leuansq; oculos uidit mulie
res et paruulos eay et ait. Quid s
uolite. isrl. et si ad te p̄tinent: Re
dit iacob. Paruuli s̄. quos donauit
michi dñs seruo tuo. Et appropinq̄ntes
amale et filij eay incuruari s̄. Ac
cessit q; h̄a cum p̄ns suis. et cum
similiter adorassent: extremi iosep
et Rachel adorauit. Dixq; esau.
Que nam sunt iste turme quas
obuiam habui. Respondit. Vr̄ i uenire
grām coram dño meo. At ille ait.
habeo plurima fē mī: sunt tua t.
Dixit iacob. Noli ita obsecro: s; si in
ueni grām in oculis tuis: accipe

munusculi de manib; meis. Sic
enim iudi faciem tuā q̄ intēre unū
tūm dī. *Et* in p̄p̄ia. et suscipe b̄n
dictionem quam attuli tibi. et q̄m
donavit michi d̄s tribuens omnia.
Hic fr̄e opellente suscipiens ait. *G*
diamur simul: ero socius itineris
tui. *De* iacob. Posti domine mi qd
puulos habeam teneros et oues et
boues. ac fēdas meā. Quas si plūc
in ambulando fecero laborare. mo
rientur in una die cuncti greges.
Precedat d̄s n̄s aū seruum suū.
et ego sequar paulatim uestigia
eius sicut uidēo puulos meos pos
se: donec ueniā ad d̄m meū in seyr.
Redit etiam. *Oro* te. ut de p̄lo qui
mecum ē alitem socij remaneant
uie tue. Non est aut necesse. Hoc
uno tantum in digeo ut in ueniā
grām in cōspectu tuo d̄ne mi. *Re*
uersus est itaq; illo die etiam itine
quo uenierat in seyr. et iacob uenit
in sechor. *Vbi* edificata domo et fix
is tentorijs. appellauit nom̄ illū
loci socoth. id est tabernacula. *Tran*
siitq; in salem i urbem sychemozū
que est in terra chanaan postq̄m
reuerſus ē de mesopotamia syrie et
habituauit iuxta oppidū: emiry par
te agri in qua fixerat tabernacu
la a filijs emor patris sychem cen
tū agnis. *Et* erecto ibi altari inuo
cauit sup̄ illud fortissimum d̄m nr̄.
*E*gressa est aut. dina. *xxxi.*
filia he. ut uidet mulieres re
gionis illius. Quam cum uidisset

sychem filius emor eneji princeps tre
illis. adinamit eā et rapuit et dormi
uit cum illa: ut opprimens uirginem.
Et aglutinata ē anima ei cum illa.
tristitq; delinuit blanditq; et per
gens ad emor p̄m suū. accipe michi
inquit puellam hanc quise. *Qd* cū
audisset iacob ab senib; filijs in p̄stū
pecorū occupatis. filius donec rediret.
*E*gresso autē emor p̄e sychem ut lo
queretur ad iacob: ecce filij eius ueni
ebant de agro. *Auditq;* quid acciderat
uari sunt ualde eo qd fedam rem esset
operatus in isrl et uiolata filia iacob
rem illatam p̄perasset. locutus est ita
q; emor ad eos. Sychem filij mei ad he
sit anima filie uestre: date eam illi
uxorem: et iungamus in eis sim co
nubia. *Filias* uestras tradite nob; et
filias nostras accipite et habitate
nobiscum: terra in potestate trā uia
ē. *Exercent* negociamini: et possidere
eam. *S;* et sychem ad p̄m et ad fr̄es
eius ait. *Inueniam* grām coram uob;
et quicūq; statueris dabo. *Augere* do
tem et munera postulare. *Libens* tri
buam qd petieritis: tantum date in
puellam hanc uxorem. *Querūt* filij
iacob sychem et p̄i eius in dolo seu
entes obſtuprū soror̄ is. *Non* possu
mus inquit facē qd petitis. nec
dare sororem nr̄m homini in uirū
so qd illatū et nefarium ē apud
nos. *S;* in hoc ualebim; fedari. si
esse uolueritis similes nr̄i. ut circū
cidamur in uob omīs masculini sex
us. tunc dabimus et accipiem; munus

filias nris ac uias et habitabimus
uobiscum. eruntq; unus populus. Si au
circumcidi nolueritis. tollent filia
in am et recedemus. Placuit oblato
eorz emor et sychem filio eius: nec
dixit adolefcens quin statim qd
petebatur expleret. Amabat eni
puellam ualde. terat inclitus in
omni domo patris sui. Ingressiq;
portam urbis: locuti sunt ad populum.
Et si ista pacifica sunt et uolunt ha
bitare nobiscum. Negociemur in
terra et excedant eam: que spatiosa
et lata in cliget cultoribz. filias e
orum accipiemz uxores et nostras
illis dabimus. Unu est qd differt
tantum bonu. Si circumciderimus
masculos nros ritum gentis mu
tantes. et suba eoz et pecora et ciu
ta que possident nra erunt cuncta
in hoc acquiescentia ut habitantes
simul unu efficiam populum. Assensu
sunt omnes. circumcisi cunctis ma
ribz. Et ecce die tercio quando gra
uissimus dolor est uulneru. arcep
tis duo iacob filij symeon et leuy
gladijs ingressi sunt urbem qficer.
interfcisq; omnes masculos emor
et sychem pariter necauerunt. extol
lentes de domo sychem cuncta sorore
suum. Quibus egressis irruerunt
sup oculos ceteri filij iacob. et de popu
lo sunt urbem in ultionem stupri.
Ones eoz et armenta et asinos et
cunctaq; uastantes que in domibz
et in agris erant: pueros q; et ux
ores eorum duxerunt captiuas. Q

b; per petritis audader dixit iacob
ad symeon et ad leuy. Turbastis me et
odiosum me fecistis chananeis et phe
rezeis habitatoribus terre h. Nos
pauci sumus illi aggregati peruenit
me. et delebor ego et domus mea. Re
runt. Nunquid ut soror abuti debueret
sorore nostra.

Terra locutus e deus ad iacob. Surge
et ascende berhel et habita i. facq; alta
re domino qui apparuit tibi quando
fugiebas eam fratri tuo. iacob uero q
uocata omni domo sua ait. Abiite dos
alienos qui in medio uestri sunt et
mundamini ac mutare uestimenta nra.
Surge et ascendam in berhel ut fac
am ibi altare dno qui exaudivit
me in die tribulationis mee: et sortis
sunt inimici mei. Dederunt g ei
omnes dos alienos quos habebant et
in ames que erant in auribz eoz. Et
uie infodit eos subter ter ebynnim
que est post urbem et sychem. Cumq;
pfa cent terror dei in uasit omis per
circum amicitates: et n sunt ausi p
sequi recedentes. Venit g iacob iura
que est in terra chanaan cognomro
berhel et ipse omnes populi qui erant ei
co. Edificauit q; i altare: et appellauit
nom loci illius domus dei. Ibi enim
apparuit ei deus. cum fugeret fratrem
suum. So tempore mortua e delbora
uxore reberre: et sepulta e ad ra
dices berhel sub gram. uocatumq;
e nom loci quertus flens. Apparuit
aut itez ds iacob p qm reuerfus
e de mesopotamia syrie benedixitq;

ei dicens. Non uocabis ult' iacob. q' is' erit nom' tuu'. Et appellauit eu' isrl'. Dixitq; ei. Ego ds om'p's. crede & multiplica're: gentes et ip'li nationu' ex te erunt. reges de lumbis tuis egredient' terram q'm dedit abraham et ysaac dabo t' et semini tuo post te. Et recessit ab eo. Ille uo exegit titu' lapideum in loco quo locut' ei fu' erat ds. libans sup eum libamina et effundens oleum: uocansq; nom' loci illius berhel. Egrediens aut' inde uenit uerno t'p'e ad terram que dicitur ephraim. In qua cum parturiret rachel ob difficultatem partus periclitari cepit. Dixitq; ei ob id. Non timere: quia et hunc habebis filium. Egrediente aut' anima p' dolore. et imminente iam morte uocauit nomen filij sui beniony: id est filius dolous mei. Pat' uo appellauit eum beniamin id est filius dextere. Mortua e' rachel et sepulta in uia qu' dicit ephraim hec est berheleem. R' exiitq; iacob tytulium sup sepulchre eius: hic est tyculus monumenti rachel usq; in presentem die. Egred' inde fixit tabernaculum t'p'is currem gregis. Cuiq; habitaret i illa regione: abiit ruben & dormiuit c' bala geubina p'is sui. Qd illu' m'ime latuit. Erant aut' filij iacob duodecim. Filij h'e. p'mogenit' ruben et symeon et leuy et iudas et ysachar et zabulon. Filij rachel ioseph et beniamyn. Filij bala ancille Rachelis. Dan et neptalym.

Filij zelophe ancille h'e. gad et aser.

Hij filij iacob qui nati sunt ei in mesopotamia syrie. venit ena ad ysaac patrem suu' in mambre ciuitatem arbee hec est ebron in qua peregrinatus e' abraham et ysaac. Et q' pleni sunt dies ysaac centu' h'octoginta annor: q'sump'sq; etate moriuit' e' & appositus e' ip'so suo senex & pleni dierum. et sepelierunt eu' esau et isrl'.

Hec aut' s' generationes esau ipe est edom. Esau accepit uxore de filiabus chanaan. ada filiam elo ethei et oolibama filia anee filie sebeon euehi. balthemarchq; filiam ismahel sororem nabaioch. P'p'it aut' ada elyphaz et balthemarch genuit rahuel. oolpbama genuit hieu & pelon & chore. Hij filij esau qui nati s' ei in terra chanaan. Tulit aut' esau uxores suas et filios & filias et omne animam dom' sue subam et pecora et cuncta que habere poterat in terra chanaan. et abiit in altam regione: recessitq; a fr'e suo iacob. Diuites enim erant ualde. & simul habitare n' poterant: nec sustinebat eos tra peregrinationis eor' p'multitudine gregum. habitauitq; esau i more seyr. ipe est edom. Hec sunt autem generationes esau p'is edo i more seyr & hec nomina filioz ei. Elyphaz filius ada uxoris esau. rahuel q; filius balthemarch uxoris eius. fueruntq; filij elyphaz themā omarch sephu et gacham et tenech & chore

Erat autē tamna q̄ubina eliphaz
filij esau que peperit ei amalech.
Hij sunt filij ada uxoris esau. filij
autem rahuel naath et zara et semā
et mesa. **H**i filij barsemat uxoris
esau. **I**sti q̄ erant filij oolibama
filie ane filie sebeon uxoris esau. q̄s
genuit ei heus et hielon et chore.
Hi duces filiorum esau. filij eli
phat primogeniti esau. dux the
man dux omar dux sephua dux
cenerth dux chore dux dathan dux
amalech. **H**i filij eliphaz in terra
edom et hi filij ade. **H**i quoq̄ filij
rahuel filij esau dux naath dux
zara dux semna dux mesa. **H**i autē
duces rahuel in terra edom. **I**sti
filij barsemat uxoris esau dux
heus dux hielon dux chore. **H**i
duces oolibama filie ane uxoris
esau. **I**sti sunt filij esau et hi du
ces eorum. ipse est edom. **I**sti sunt
filij seyr horrei habitatores t̄re.
iorhan et sobal et sebeon et ana
et dison et sebeon et disan. **H**i
duces horrei filij seyr in terra edom.
Fec̄i sunt autem filij iorhan hor
rei et heman. **E**rat autem soror
iorhan chamna. **E**t isti filij sobal
alnam et manceeth et ebal. sephi
et onam. **E**t hi filij sebeon. achara
et aman. **I**ste ē aman qui in uenit
aquas calidas in solitudine cū
pasceret asinas sebeon patris sui.
habuitq̄ filium dylan et filiam
oolibama. **E**t isti filij dyem am
dam et iesban et iesham et char

ran. **H**i q̄ filij heser. baalan et xenan
et acham. **H**abuit autē filios disan. hus
et aran. **H**i duces horreor. dux iorhan
dux sobal dux sebeon dux ana dux
dison dux heser dux disan. **I**sti duces
horreor qui imperauerūt in terra seyr.
Reges autem qui regnauerunt in
terra edom antequam haberent re
gem filij isrl. fuerunt hij. Balach
filius beor. nomq̄ urbis ei de naba.
Mortuus est autē balach et regnauit
pro eo iobab filij iare debora. **C**umq̄
mortuus ēet iobab. regnauit pro
eo husam de terra themaneor. **H**oc
q̄ mortuo regnauit pro eo adad
filius adadi qui prius mādian
in regione moab et nomen ur̄ ei
abuih. **C**umq̄ mortuus ēet adad
regnauit pro eo semla de mascere
cha. **H**oc quoq̄ mortuo regnauit
pro eo saul de fluuio robooth. **C**umq̄
et hic obiit. successit in regnum
balanan filius archobor. **I**sto q̄ mor
tuo regnauit pro eo adad. nomq̄
urbis eius phoa et appellabatur
uxor illius meeabel. **N**ec ḡ no
mina ducum esau in cognationi
bus et locis et uocabulis suis.
dux chamna dux alua dux iesher
dux oolibama dux ela dux phi
non dux cenerth dux reman dux
mabear dux mablar dux madi
el. dux uram. **H**i duces edom ha
bitatores in terra imperij sui. ip̄e
ē esau pater ydumeor. **H**abituū
aut iacob in terra chanaan in q̄
pat̄ suus peregrinatus ē. et he

sunt generationes eius. **xxvii.**
Ioseph cum sedecim esset annorum.
 pascebat gregem cum fratribus suis ad
 huc puer. Et erat cum filiis bala
 et elphe uxorem patris sui accusant
 quod fratres suos apud patrem crimine pe
 cunio. sed autem diligebat ioseph eo
 quod in senectute genuisset eum. fecitque
 tunicam polimitam. videntes autem
 fratres eius quod apud patrem plus amictis fi
 liis amaretur. oderant eum nec pote
 rant ei quicquam pacifice loqui.
 Accidit autem iustum suum referre
 fratribus suis: que causa maioris odij
 seminarium fuit. Dixitque ioseph
 fratribus suis. Audite somnium meum
 quod vidi. Puribam collige nos ma
 nipulos in agro. et quasi quidam ma
 nipulum meum et stare: urosque
 manipulos circumdantes adorare
 manipulum meum. Rerunt fratres ei.
 Nunquid rex noster eris: aut subiectam
 ditioni tue? Hec ergo causa som
 niourum atque sermonum: in iudice et
 odij fomitem ministrant. Aliud quoque
 uidit somnium: quod narrans fratribus
 suis ait. Vidi psummum quasi sole et
 lunam et stellas undecum adorare
 me. Quod cum patre suo et fratribus: re
 tulisset: increpauit eum pater suus
 et ait. Quid sibi uult hoc somnium
 quod uidisti? Num ego et mater tua et
 fratres tui: adorabimus te super
 terram? Inuidebant ergo ei fratres sui:
 pater uero rem tacitus considerabat.
 Tuncque fratres illi in pasendis gregi
 bus patris morarentur in sychem.

dux ad eum israhel. **F**ratres tui pascent
 oues in sychemus: ueni mita te ad
 eos. Quo sedente presso sumi: ait. Va
 de et uide si amicta prospera sint erga
 fratres tuos et pecora: et renuntia michi
 quid agatur. Misit de ualle ebron:
 uenit in sychem. Inuenitque eum uir
 errantem in agro et interrogauit quod
 quereretur. At ille respondit. Fratres meos
 quero: indica michi ubi pascent greges.
 Dixitque ei uir. Recederunt de loco isto:
 audiui autem eos dicentes camus
 in dothaim. Precepit itaque ioseph post
 fratres suos et inuenit eos in dothaim.
 Qui cum uidisset eum procul antequam
 accederet ad eos: cogitauerunt illum
 occidere et mutuo loquebantur. Ecce
 somniator uenit uenire occidamus
 eum et mittamus in cisternam ueterem.
 decemusque fera pestima deuoratur
 eum. Et tunc amarebit apparebit:
 quid illi psummum somnia sua. Audiens
 autem hec ruben irtebatur liberare
 eum de manibus eorum: et dicebat. Non
 interficiam animam eius nec effun
 damus eius sanguinem: sed proiciam
 eum in cisternam ueterem que est in
 solitudine manique uias seruare inde
 ias. Hoc autem dicebat. uolens eri
 pe eum de manibus eorum: et redde patri suo.
 Confectum enim ut puenit ad fratres
 suos: nudauerunt eum tunica ra
 iari et polimita. miseruntque in cist
 ernam ueterem. que non habebat aquam.
 Et sedentes ut comederent panem in
 terunt ymahelitas uiatores uenire
 de galaad. et camelos eorum portantes

aromata et resnam et staten in egyptum. Dixit g. iudas fratribus suis. Quid nobis proderit si occiderimus fratrem nostrum et celauerimus sanguinem ipsius. Melius est ut ueniantur. Israhelini et manus nostre non polluantur. fratrum enim et caro nostra est. Acquisierunt fratres sermonibus istis. et pretereuntibus madianitis negotiorum; extrahentes eum de cisterna uendiderunt israhelini triginta argenteis. Qui duxerunt eum in egyptum. Reuersusque ruben ad cisternam non inuenit per eum: et scissis uestibus pergens ad fratres suos ait. Puer non reperit: et ego quo ibo. Tulerunt autem tunicam eius. et in sanguine heredi quem occiderunt tinxerunt: mittentes qui ferrent ad patrem et dicerent. Hanc in uenimus uideturum sit tunica filii tui an non. Quam cum agnouisset pater ait. Tunica filii mei est. scia pessima comedie eum: beata deuorauit ioseph. Scissis g. uestibus; indutus est cilicio: lugens filium suum multo tempore. Congregans autem cunctis liberis eius ut lenirent dolorem patris: non fuit consolationem accipere sed ait. Descendam ad filium meum lugens in infernum. Et illo perseverante in fletu. madianite uendiderunt ioseph in egypto pharaonis magistro militum. Eodem tempore descendens. **xxviii.** iudas a fratribus suis. diuiti adui-

rum otolamite nomine hiram. uiditque in filiam hominis chananei nomine sue. Quia accepta uxore: ingressus est ad eam: que concepit et peperit filium: et uocauit nomen eius her. Rursus: conceptu feru natum filium nominauit onam. Tertium g. peperit: que appellauit sela. Quo nato parere uis cessauit. Dedit autem iudas uxorem primogenito suo her nomine rhamur. Surgit her primogenitus: uide nequa in conuictu domini et ideo ab eo occisus est. Dixit g. iudas ad onam filium suum. Ingredere ad uxorem fratris tui et sociare illi: ut suscites seminem fratri tuo. Ille sciens non sibi nasci filios. introiens ad uxorem fratris sui seminem fundebat interram: ne liberis fratris nomine nasceretur. Et ideo paruit ei domus: eo quod rem detestabilem faceret. Quia obrem dixit iudas rhamur nuntius sue. Esto uidua in domo patris tui. donec creseat sela filius meus. Timebat enim ne et ipse moreretur sicut fratres eius. Que abiit et habitauit in domo patris sui. Euoluit autem multis annis mortua est filie uxore. Qui pro luctum consolatione accepta ascendebat ad ransores ouium suarum ipse et hiras opilio gregis otolamite in temnas. Summatumque est rhamur quod soer illius ascenderet in temnas ad to nendas oues. Que deposuit uiduatam uestibus assumptis retinuit et mutato habitu sedit in buuo itineris quod ducit temnas. eo quod creuit; sela et non eum

accepisset maritum. Quam cum
uidisset iudas: suspicatus est esse
meretricem. Spuebat enim uultu
suum: ne cognosceret. Ingre-
dien- q: ad eam ait. Dimitte me ut coeam
tecum. Nesciebat enim qd nurus
sua eet. Quia respondente quid m-
dabis ut fruaris comenbi tu meo
ait. Nutram tibi hedum & gregib:.
Rursusq: illa dicente. parat qd
uis si dederis michi arabone. donec
murtas qd possideas: ait iudas. Qd
uis tibi pro arabone dari. Respondit.
Anu lum tuu et armillam: et ba-
culum quem manu tenes. Adun-
q: coram concepit mulier. Et sur-
gens abiit: deposito q: habitu que
assumpserat: inducit e uiduat-
neib: Nunc aut iudas hedum p-
pastorem suum odollamurem: ut re-
aperet pignus qd dedit mulieri.
Qui cum non inuenisset eam int-
rogauit homines loci illi. Vbi est
mulier que sedebat in bivio: sed
tribus cunctis non fuit in loco isto me-
ritax: reuersus est ad iudam & dix-
it. Non inueni eam s: & homines loci
illius dixerunt illi numquam i sedisse
scortum. At iudas. Habebat sibi.
certe mendacii arguere nos n potest.
Ego misi hedum quem pmiseram:
et tu non inuenisti eam. Ecce aut
post tres menses: nuntiauerunt
iude dicentes. Fomecata e thamar:
nurus tua: & uidetur uterus illi
in tumescere. Dixit iudas. Pducite
illam: ut oburat. Que cum du-

36
cet-ur ad penam: misit ad socerum su-
um dicens. Denro cui hec st cepti:
cognosce cuius sit amillus armilla
& baculus. Qui agnitis muneribus
ait. Iustior me est quia non tradidi
eam scla filio meo. Attam ult non
cognouit eam. Instante aut parci:
apparuerunt gemini in utero. Atq: in
ipa effusione in fannu unius prulit
manu in qua obsterre ligauit cocti-
num dicens. Ite egredietur prior. Il-
lo uo retrahente manu: egressus est
alt. Dicitur mulier. Quare diuisa e
propter te materia. Et ob hanc causa:
uocatum nomen eius phares. Poste-
a egressus e frater eius in cui manu
erat coctinum que appellatur zartim.
Genu ioseph ductus est. **xxxix.**
in egyptum: emig: cu phumfar eu-
nuchus pharaonis princeps exercit-
ut egyptus de manu ismaelitar-
a quibus p. ductus erat. Fuit q: dnt
cum eo. et erat uir incunctis pphere
agens. Habitabat q: in domo dni su-
i: qui optime nouerat dnm ee cum
eo. & omnia que gereret ab eo dirigi
in manu illius. Inuenitq: ioseph
grm coram dno suo: & ministrabat
ei. A quo ppositus omnib: gubernabat
creditam sibi domum: & uniuersa que
ei tradita fuerant. Benedixitq: do-
minus domini regis egypti prop-
ioseph: & multiplicauit tam medib:
quam in agris cunctam eius subam:
nec quicqua aliud nouerat n pane
quo nesciebat. Erat autem ioseph
pulchri facie: & decoris aspectu. Et

multos itaq; dies interit domina
oculos suos in ioseph: ait. Domini
meum. Qui nequaquam acquiesces
ne facio operi: dicit ad eam. Ecce do
minus meus omnibus: michi traditis
ignorat quid habeat in domo sua
nec quicquam est qd in mea non sit
potestate uel non tradiderit michi.
preter te que uxor eius es: quom
g possum hoc malum facere et pec
care in dominum meum. Huiusmo
di uerbis plingulos dies loquebat:
et mulier molesta erat adolescenti et
ille recusabat stuprum. Accidit au
quodam die ut innaret domum
operis quippiam absq; arbitris
faceret: ac illa apprehensa lasciuia
uestimenti eius diceret. Dormi tue
cum. Qui relicto in manu eius pal
lio fugit et egressus est foras. Cu
q; uidisset mulier in manibus suis
uestem et se esse contemptam: uoca
uit ad se homines domus sue et
ait ad eos. En introduxit uirum
hebreum ut illuderet nobis: in
gressus est ad me ut coner mecum.
Cumq; eo succlamassent et audis
uocem meam: reliquit pallium
qd tenebam et fugit foras. In ar
gumentum g fidei recentum pal
lium ostendit marito reuerenti
domum et ait. Ingressus est ad me
seruus hebreus quem adduxisti ut
illuderet michi. Cumq; audisset me
clamare reliquit pallium quod
tenebam: et fugit foras. Hys
auditus dñs et nimum credul

ibus quingis uatus ē ualde tradidit
q; ioseph in carcerem ubi uinchi re
gis custodiebantur: et erat ibi clausus.
Fuit autem domini cum ioseph et
infectus est illius: dedit q; ei grām
in conspectu principis carceris. Qui
tradidit in manu eius uniuersos
uinchos qui in custodia tenebantur:
et quicquid fiebat sub ipso erat nec
nonat aliquid cunctis. traditis
dominus enim erat cum illo: et
omnia eius opera dirigebat. **xi.**
His itaq; gentis. accidit ut pecca
rent duo eunuchi pincerna
regis et pictor domino suo. Parul
q; contra es pharao. Alter pi
ceris preerat alter pictoribus
misit eos in carcerem principis
multum in quo erat uinctus et
ioseph. ac custos carceris tradidit
eos ioseph. qui et ministrabat
eis. Aliquantum tempus in
fluxerat: et illi in custodia tene
bantur. Uideruntq; ambo soni
um nocte una: iuxta interp
tationem congruam sibi. Ad
quos cum introisset ioseph mane
et uidisset eos tristes: sollicitus ē
eos dicens. Cur tristior ē hodie co
lito facies ura: Quid erunt. Somp
num uidimus. et non ē qui inter
preteur nobis. Dicit ad eos ioseph
Nunquid non dei ē interpretatio:
Referte in qd uideritis. Narrauit
prior ppositus pincernarū sonum
suum. Videbam coram me autem
inqua erant tres ppagines crese

paulatim in gemmas et p^r flores
uinas maturefcere: calicemq; pha-
raonis in manu mea. Tuli ergo u-
nas et expremi in calicem que tene-
bam et tradidi poculum pharaoni.
Edixit ioseph. Hec est inter pretatio
sompni. Tres p^rpagines t^res adhuc
dies sunt post quos recordabitur
pharao ministerij tui et restituet te
in gradum primum. dabitq; ei
calicem iuxta officium tuum sicut
antea facere consueueras. Tanti
memento mei cum bene tibi fuerit.
et facies mecum miam ut sugge-
ras pharaoni ut educat me de isto
carcere quia furtum sublati sum
de terra hebreorum: et hic i noces
in lacum missus sum. Videns vi-
torum magister qd prudenter so-
nium dissolueret ait. Et ego uidi
somnia qd t^ria annis faime
haberem sup caput meum. et i uno
canistro qd erat excellens portare
me p^rcebam omnes cibos qui fi-
unt arte pistoria: auesq; come-
dere ex eo. Responditq; ioseph.
Hec est interpretatio somni.
Tria annis t^res adhuc dies sunt
post quos auferet pharao caput
tuum ac suspendet te in cruce et lu-
cerabunt uolucres carnes tuas.
Et inde dies tertius natalitius
pharaonis erat. Qui faciens g^r-
de quinquem pueris suis recorda-
tus e inter epulas magistrum p^r-
cernarum et pistorum principis.
Restituitq; alterum in locum su-

um ut porrigeret ei poculum. al-
terum suspendit in patibulo. ut q^recto-
ris ueritas probaretur. Et tamen
succedentibus p^rpagis prepositus pin-
cernarum oblitus est interpretis sui.
Post duos annos uidit. **xl.**
pharao somnium. Putabat se
stare sup flumini de quo ascendebant
septem boues pulchre et grassate ni-
mis et pascebantur in locis palu-
dibus. alie q; septem emergebant
de flumine fete q^recq; marie. et pas-
cebantur in ipa amaris ripa in locis
uberimis uirentib; deuoraueruntq;
eis quarum mira species et hirudo
corporum erat. Expe^rtes pharao
rursum dormiuit. et uidit somnium
alterum. Septem spice pullulabant
in culmo uno plene atq; formose. A-
lie q; totidem spice tenues et p^ruile
uredine oriebant. deuorantes om-
nium primarum pulchritudinem.
Cingulans pharao p^r quietem. et
fco mane pauore p^rteritus misit ad
q^rectores egypti cunctos q; sapientes.
et accersitis narrauit somnium.
nec erat qui interpretaretur. Tunc
denuo reminiscens p^rncernarum
magister ait. Confiteor p^rccm me-
am. fratris rex seruis suis. me et
magistrum pistorum retrudi iussit i
carcerem p^rncipis militum. Vbi
una nocte utq; uidi somnium p^r-
sagium futurorum. eratq; ibi puer he-
breus eiusdem ducis militi famu-
lus. Cui narrauit somnia audi-
uimus. qd postea rei p^rbant e-

Herzog August Bibliothek
Wolfenbüttel
0 1 2 3 4
Grey Scale

uentus. Ego enim reddi sum
officio meo et ille suspensus est
in cruce. **S**ecundis ad regis impe-
rium educti decarere ioseph ro-
tunderunt: ac ueste mutata obtu-
lerunt ei. **C**ui rex ait. **V**idi som-
nium. nec est qui edisserat que au-
diui te prudenter conicere. **R**edit
ioseph. **A**bsq[ue] me deus respondebit
p[ro]pheta pharaoni. **I**nteruenit
q[ue] pharao que uidet. **P**utabam
me stare sup[er] ripam fluminis et
septe boues de amne q[ue]scende pul-
chras iunius et obseis carib[us];
que in pascuis paludis uirecta car-
pebant. **E**t ecce alie septem boue
in tantum de formis et macilente:
ut non quam tales interra egyp-
ti uiderimus. **Q**ue deuoratis et
consumptis priorib[us]; nullum sa-
turitatis dedere uestigiu[m]; sed si-
mili macie et squalore torpebat.
Lugilans rursus sopore depre-
uidi somnium. **S**eptem spice pullu
labant in culmo uno plene atq[ue]
pulcherrime. alie q[ue] tenues et p-
cisse uredine oriebantur estipu-
la que prioum pulchritudine
deuorauerunt. **I**nteruenit
sompnium: et nemo e[st] qui edisserat
redit ioseph. **S**omnium regis u-
num est. que facturus est deus
ostendit pharaoni. **S**eptem boues
pulchre et septem spice plene
septe ubertatis anni sunt. eam-
demq[ue] uim somnii q[ue]phendunt.
Septem boues tenues a t[er]ra ma-

cilente que ascenderunt post eas.
et septem spice tenues et uento u-
rente p[er]isse: septem anni s[un]t uen-
ture famis qui hoc ordine o[mn]i-
bunt. **E**cce septem anni uement
fertilis magne in uniuersa tra
egypti: quos sequentur alij septem
anni tante sterilitatis ut obliuio
ni tradatur cuncta retro habun-
dantia. **C**onsumptura e[st] enim fame
omnem t[er]ra e[st] in opie magnitudo.
Quam uidi i[st]o s[ed]o ad eandem
rem primis somnii firmitatis in-
dicium e[st]. eo q[uod] fiat sermo d[omi]ni et ue-
locus impleatur. **N**unc q[ue] p[ro]uideat
rex uirum sapientem et industriu[m]
et p[ro]ficiat eum terre egypti qui con-
stituat p[ro]positos p[ro]singulas regio-
nes. et quinquam p[re]m fructuum
p[re]septem annos fertilis q[ui] i[st]a
nunc futuri sunt congreget in hor-
rea. et omne frumentum sub pha-
raonis potestate q[ue]datur. seruetq[ue]
in urbib[us]; et preparetur future
septem annos fami que oppressura
e[st] egyptum: et n[on] consumatur terra in
opia. **P**lacuit pharaoni q[uod] s[un]t
et cunctis ministris eius. locutus
q[ue] e[st] ad eos. **N**um in uenire potui
talem uirum? qui sp[iritu] dei plenus
sit. **D**ixit ergo ad ioseph. **Q**uia
ostendit tibi deus omnia que locu-
tus es: nunquid sapientiozem et
q[ue]similem tui in uenire p[otes]to. **C**u-
eris sup[er] domum meam. et adu[er]sus
imperium cunctus p[ro]p[ri]s obediet.
uno t[ame]n regni solio te p[re]cedam.

Dixit q̄ r̄m̄ pharao ad ioseph.
Ecce quintus te sup̄ uniuersam t̄
ram egypti. Et tulit anulum de
manu sua et dedit in manu eiu.
uestiuit eum stolā b̄ssimā. et collo
toquem auream circumposuit.
fecitq; ascendere sup̄ currum suū
st̄b̄. clamante preconē ut om̄s
coram eo genu flecterent. et pre
positum esse scirent uniuersa t̄
re egypti. Dixit q̄ rex ad ioseph.
Ego sum pharao. absq; tuo im
perio non mouebit quisquam in
t̄ra aut pedem in omni terra e
gypti. Venitq; nomen illius et uo
cauit eum lingua egyptiaca salua
toe mundi. Deditq; illi uxore asse
ner filiam phunfais sacerdotis eli
opoleos. Egressus itaq; ioseph ad
terram egypti. triginta autem e
rat annor̄ quando stetit in conspectu
regis pharaonis: circumiit om̄s
regiones egypti. Venitq; fertilitas
septem annor̄ et in manipulos
redacte segetes congregare sunt i
horrea egypti: omnis enā fru
gū habūdāa i singul̄ uerbis q̄ dicit̄
Tantaq; fuit habūdāa tritici
ut harena maris coequaretur.
et copia mensuram excederet. Na
ti sunt autem ioseph filij duo an
quam ueniret fames quos ei pe
perit assenet̄ filia phunfais sa
cerdotis eliopoleos: uocauitq; no
men primogeniti sui manasses
dicens. Oblitūsa me fecit deus
omnium laboz̄ meoz̄ et domus

patris mei. Nomen q̄; st̄b̄i appellā
ephraim dicens. Crescere me fecit d̄s
in terra paupertatis m̄e. Igitur tran
sactis septem annis ubertatis que
fuerat in egypto: ceperunt uenire
septem anni in op̄ie quos predixit
ioseph et in uniuerso orbe fames p̄
ualuit. Incuncta autem terra egypti
erat fames. Qua esuriēte. clama
uit ip̄s ad pharaonem alim̄ta petuit.
Quibus r̄dit. Ite ad ioseph. et
quicquid uobis dixerit facite. Cresce
bat autem cotidie fames in om̄i t̄ra.
Aperuitq; ioseph uniuersa horrea et
uendebat egyptis: nam et illos op̄
presterat fames. Omnesq; ueniebat
in egyptum ut emerent escas et ma
lum inopie temperarent. **xli.**

Audiens autem iacob qd̄ alim̄ta
uendebantur in egypto: dixit fi
lius suis. Quare negligitis. Audiu
qd̄ triticum uenundetur i egypto.
Descendite et emite nobis necessaria
ut possit unus uiuere: et n̄ q̄sumam
inopia. Descendentes igitur fr̄es
ioseph decem ut emerent frum̄ta
in egypto. beniamin recentis iacob
qui dixerat fratrib; eius ne forte inuenire
egypt̄o quicquid patrat̄ mali: ingres
si sunt terram egypti cum alijs qui
p̄gebant ad emendū. Erat autē
fames in terra chanaan. et ioseph
erat princeps egypti: atq; ad em̄
tū frum̄ta ip̄s uendebat. Cumq; adorassent eum fratres sui
et cognouisset eos: q̄ ad alienos duri
loquebatur. interrogans eos. Vn

de uenitis: Qui responderunt. De terra
chanaan. ut emam uictu necessa-
ria. Et tamen fratres ipse cognoscens:
non e agnitus ab eis. Recordansq;
e dominus que aliquando uiderat:
et ait ad eos. Exploratores estis:
ut uideatis in firmiori terre ue-
nitis. Qui dixerunt. Non e dñe
s; serui tui uenerunt ut emerent
cibos. Omnis filij uiri unus sum.
pacifici uenimus. nec quicquam
famuli tui machinantur mali.
Quibus ille respondit. Alter e immu-
nial terre huius considerare ue-
nitis. At illi dixerunt. Quodcum
inquunt serui tui fratres sum filij
uiri unus in terra chanaan. Mi-
nimus cum patre nro est. et alius
non e sup. Hoc est ait qd locutus
sum. exploratores estis. Jam nunc
eximentum ur capiam. Palu-
tem pharaonis non egrediemini
hinc donec ueniat fr ur minimi.
Mite ex uob unum qui aducat eu:
uos autem eritis in uinculis donec
pventur que dixistis unum uera
an falsa sint. Alioqn: p salute pha-
raonis exploratores estis. Tradidit
ergo illos custodie tribus diebus.
Die autem tertio: eductis decarce
ait. Facite qd dixi: ut uiuatis. De-
um enim timeo. Si pacifica estis.
fr uest unus ligetur in carcere
uos autem abire et referte fru-
menta que emistis in domos uest-
ras. et fratrem uestrum ad me
adducite ut possim uestros pro-

bare sermones: et non moriamur. Fe-
cerunt ut dixerat: et locum se inice.
Nemo hec patimur quia peccauim
in frim nrm uidentes angustias a-
nime illius dum deprecaretur nos:
non exaudimur: idcirco uenit sup nos
ista tribulatio. Quibus un ruben ait.
Aliquid non dixi uob nolite peccare
impuerum et non audistis me? En
sanguis eius exquirat. Respondebat
autem intelligeret ioseph. eo quod
pinterpretem loqueretur ad eos. Pu-
targ; se parump et fleuit: et reuer-
sus locutus est ad eos. Tollensq; sy-
meon et ligans eum illis presentib;
uultu ministris ut impleant sacos
eorum tritico et reponerent pecu-
nias eorum in sacculis suis: datis
q; supra cibariis in uia. Qui fece-
runt ita. At illi portantes frum-
ta in asinis suis profecti sunt. A-
proq; unus sacro ut daret iurato
pabulum in diuersorio: qtemplat
pecuniam in ore sacculi dixit frib;
suis. Reddita e michi pecunia me-
a: en habet in sacculo. Et obstupe-
facti turbatiq; dixerunt muruo.
Quidnam e hoc quod fecit nobis
deus? Veneruntq; ad iacob pa-
trem suu in terra chanaan et nar-
rauerunt ei omnia que accidis-
sent sibi dicentes. Locutus e nob
dominus terre dure. et putauit
nos exploratores ee prouincie.
Cui respondimus. Pacifici sumus nec
illas molimur in sidias. Quode-
cum frs uno patre geniti sum?

unus non eſt ſup̄ minimū cum patre
uerſatur in terra chanaan. Qui ait
nob. Sic probabo ꝑaſſici eſtis. ſi
trem ur̄m unum dimittere ap̄
me. et cibaria domibus ueſtris ne
ceſſaria ſumite et abire ſuſtineat;
ur̄m minimū adducite ad me ut
ſciam qđ non ſitis exploratores.
et ſc̄um qui tenetur in uinculis
recipe poſſis. ac deinde que
uultis emendi licentiam habea
tis. His cum frumenta eſſent de
rent. ſinguli reppererūt in ore
ſaccorū ligatas pecunias. Exter
itis q; ſimul omnib; dixit ꝑꝛ
iacob. Abiq; liberis me eſt ſc̄atis
Joſeph non eſt ſup̄ ſimeon tenet
in uinculis. beniamyn auferis.
In me hec mala omnia reſiderūt.
Cui reſpondit ruben. Quos filios me
os interfice. ſi non reducere illi
tibi. Trade illum in manu mea.
et ego tibi eum reſtituam. At ille.
Non deſcendet inquit filius miſ
uobiscum. Frater eius mortuus
ē et ille ſolus remanſit. Si quidei
aduerſitatis acciderit in terra ad
quam ꝑꝑis. deducetis canos me
os cum dolore ad inſeros. **xlii.**
ſterim fames omnem terram
uehementer ꝑꝑeſſet. Conſup̄
q; abſc̄ que de egypto tulerant.
dixit iacob filiis ſuis. Reuertimini.
et emite nob̄ auxiliū. eſay reſpondit
udas. Denuntiavit uob̄ uir ille
ſub atteſtatione iurandi dicens.
Non uidebitis faciem meam. niſi

fr̄em ur̄m minimū adduxeritis uob̄
cum. Si q̄ uis mitte eum uobiscū. ꝑꝛ
gemus pariter et ememus ē neceſſari
a. Sin autem nō uis non ibim̄. Vir e
nim ut ſepediximus denuntiā nō
b̄ dicens. Non uidebitis faciem meā
abſq; fr̄e ur̄o minimo. Dixit eis iſr̄l.
In meam hoc feciſtis miſeriam. ut in
dicaretis ei et alium uos h̄re fr̄em. At
illi reſponderunt. Interrogauit nos h̄o ꝑ
ordinem ur̄m ꝑꝑem. ſi ꝑꝛ uiueret.
et ſi haberemus fratrem. et nos ſc̄dm̄
ei q̄ſequent. iuxta id qđ ſciat ſuſci
tatus. Nunquid ſcire poteram̄ qđ dic
turus eſſet adducite uobiscum fra
trem ur̄m. Judas q; dixit ꝑꝛ ſuo.
Mitte puerum meum ut ꝑꝑiſcām
et poſſimus uiuere. ne moriamur
nos et paruuli n̄ri. Ego ſuſcipio ꝑꝛ
eum. de manu mea requir̄ e illū.
ſi reducere et tradid̄ eum t. ero
ꝑꝛi reus in re omni tempore. Si n̄
interdiſſet dilatio. iam uice alia
ueniſſem. Igitur iſrahel ꝑꝛ eorū dixit
adeos. Si ſic neceſſe eſt. facite qđ
uultis. Sumite de optimis terre fructi
bus in uasib; ur̄is. et deſerte uir
munia modicum reſine et mellis et
ſtoracis et caſtes et theſebini et
amigdalarum. Pecuniamq; du
plicem ferte uobiſcum et illam qm̄
inueniſtis in ſacculis reportate. ne
forte errore fr̄em ſit. S; et fratrem
ur̄m tollite et ite adiutum. Hs
autem t̄is om̄ꝑꝛ faciat uob̄ eum
ꝑꝑabilem. et remittat uobiſcū
fratrem ur̄m quem tenet in uincu

his: et hunc beniamyn. Ego autē q̄
orbatuf absq; libis ero. Tulerunt g̃
uri munera et pecuniam duplicem
et beniamyn. Descenderuntq; in egyptum
et steterunt coram ioseph. Quos
cum ille uidisset et beniamyn simul:
pcepit dispensatori domus sue dicens. In
roduce uiros domum et occide uicti
mas et instrue quiniū: qm̄ hodie me
cum sunt comesturi. Fecit ille qd sibi
fuerat imperatum: et introduxit ui
ros domum. Ibiq; p̄cerati dixerunt
mutuo. Propter pecuniam quam
retulimus prius in sacis nostris
introduci sumus ut deuoluat i
nos calumpniam et uolent subiac
seruitutem et nos et asinos n̄ros. Qm̄
obrem in ip̄is foub; accedentes: ad
dispensatorem locuti s̄. Oramus do
mine ut audias. Jam ante descendi
mus ut emeremus escas. Quibus
emptis cum uenissent adduisti oia
a puimus saculos n̄ros et in ueni
mus pecuniam thore thoroꝝ: quam
nunc in eodem ponde reportauimus.
S; et aliud attulimus argentū. ut e
mam que necessaria s̄ nob. Non ē
in n̄sa consciencia quis eam posuit
in marsupio n̄ris. At ille r̄dit. Pax
uobiscum. Nolite timere. D̄s uest̄
et deus patris ur̄i: dedit nob the
sauos in sinu uob̄ n̄ris. Nam pecu
niam quam dedistis michi p̄batam
ego habeo. Eduxitq; ad eos symeon
et introductus domum attulit a
quam et lauerit pedes suos. De
ditq; pabula asinis eoz. Illi uero

pabant minima donec ingreder̄ io
seph meridie: audierant enī qd ibi q
meturi eēnt panem. Ignit i gressus
ē ioseph domum suā obtuleruntq; ei
munera tenentes in manib; et adora
uerunt p̄m in terrā. At ille clem̄
retaliis eis interrogauit eos dicens.
Saluus ne ē p̄r uest̄ senex de quo dix
eratis michi adhuc uiuit. Qui r̄
derunt. Solpes ē seruus tuus pat
noster: adhuc uiuit. q̄ in ciuitate ad
orauerunt eū. Atollens autē ioseph
oculos uidit beniamyn frat̄e suū
interimū: et ait. Ite ē frater uest̄
paruilus de quo dixeratis michi:
et rursum. Deus inquit misereat
tui fili mi festinauitq; in domum
qua q̄mota fuerant uiscera eius
sup̄ fratre suo et erumpēbant lacri
m̄e: et introiens cubiculū fletit.
Rursumq; loti facie egressus quini
ut se erat. Ponite panes. Quib;
appositis. sedum ioseph et fratrib;
suis secūm. egyptijs q; qui uesce
bantur secūm. illicitum ē enim
egyptijs comedere cum hebreis. et
pphanum putant hūcmodi quiniū
Steterunt g̃ oram eo primogenitus
iuxta primogenita sua: et minimi
iuxta etatem suam: et mirabant̄
nimis sumptis partib; quas ab eo
acceperant. Maiorq; pars uenit be
niamyn. ita ut quintq; p̄tib; exceder̄.
Biberuntq; et in ebriati sunt cū eo.
PRecepit autem ioseph xliii
dispensatori domus sue dicens.
Imple saccos eoz frumento quantum

possunt capere pot. & pone pecunia
singulor in summitate sacci. **Cyphu**
aurum meū argenteū et pteum qd
dedit tibi tibi pone in ore sacci in
nostris. **scm**; & ita. & orto mane dimi
si sunt cum asinis suis. Jamq; urbe
exierant et pcesserant paululum.
Tunc ioseph accersito dispensatore
domus sue ait. **Surge** inquit et p
sequere viros et apprehensis diaro.
Quare reddidisti malum pbono?
Cyphus quem furari estis ipse ē in
quo bibit dñs tñs. et in quo augu
riari solet. **Pessimam rem fecistis.**
fecit ille ut dixerit. et apprehensis
pordinem locutus ē. **Qui** rēderūt.
Quare sic loquitur dominus noster
ut serui tui tantum flagitij qmisse
int. **Pecuniam** qm inuenim in
summitate saccor porauim ad te
de terra chanaan. et quom qseques
est ut fiam. sumus de domo dñi tui
aurū ul argenteum. **Apud** quem
cui; seruo; tuos inuenit fuerit ad
queris moriat. et nos serui erimus
dñi tui. **Qui** dixit ei. **fiat** iuxta uer
tam sententia. **Apud** quemcūq;
fuit in uenti ipe sit seruus mō. nō
aut innoxerit. **Itaq;** festinato
deponentes interia saccos aperue
rūt singuli. **Quos** scrutatus est
incipiens a maiore usq; ad mini
mum. in uenit cyphum in sacco ben
iamyn. **At** illi scis uetib; onatis
q; rursus asinus. reuera ē. i oppidu.
Primumq; iudas cū fratrib; in gres
sus ē ad ioseph. **fledim** enī de loco

abierat. omīq; ante eum pariter cor
ruerūt. **Quib;** ille ait. **Cui** sic agere
uolueris. **Alī** ignoratis qd nō sit simi
lis mei in augurandi scia. **Cui** iudas.
Quid scēbimus inquit dñs meo uel
quid loquē. aut iuste poterim ob
tende. **Deus** inuenit iniquitatē ser
uor tuor. **En** omnes serui sumi dñi mei.
et nos & apud quem inuentus ē cyphus.
Adit ioseph. **Ab** ita ame ut sic agam.
Qui furatus ē cyphum ipe ē seruus
mō. uos autem abire libi ad patrem
urū. **Accedens** aut ppiā iudas. con
fidenter ait. **Quo** domine mi. loquar
seruus tuus iūbum in aurib; tuis. et
ne irascaris famulo tuo. **Tu** es enim
post pharaone dñs mō. **Interrogasti**
prius seruos tuos. habetis patrem
aut frēm et nos respondim tibi dñō
meo. **Est** nobis pater senex. et frater
puillus qui in senectute illi nat est.
cuius uterinus fr. ē mortu. et ipsum
solum hīc mater sua. pat nō tenere
diligat enī. **Dixitq;** seruus tuus. ad
ducite illum ad me. et ponat oculos
meos sup illum. **Suggestim** tibi do
mino meo. non potest puer relinque
re prēm suū si enim illum dimise
rit morietur. **Et** dixit seruus tuus.
si uenerit frāt ur minimi nobis
am. non uidebim amplū uocē meā.
Cum g. ascendissemus ad famulū
tuum prēm urū. narrauim ei oīa
que locutus ē dō mō. & dixit p. nō.
Reuertimini & emite nob par tima.
Cui dixim. **re** non possum. si fr. m
minimū nō descenderat nobiscum.

Herzog August Bibliothek
Wolfenbüttel
0 1 2 3 4
Gray Scale

Sificitem simul: alioquin illo absente non auderem inde facere uiri. Et ille respondit. Nos scimus quod duos genuerit michi filios uxor mea. Egredius est unus et duxit bestia deuorauit eum: et hucusque non compareret. Si uiderem et istum et aliquid ei in uia quagire: deducens canos meos cum merore ad inferos. **I**gitur si intrauero ad seruum tuum preme nrem et puer defuerit cum anima illius ex his anima pendeat. uideretque eum non esse nobiscum. morietur: et deducant famuli tui canos eius cum dolore ad inferos. **E**go pro seruis tuis sum qui uinea hunc recepi fidem: et spopondi dicens. Nisi reducere eum peccati reus ero in preme meum omni tempore. Manebo itaque: seruis tuis pro puero in ministerio domini mei: et puer ascendet cum fratribus suis. Non enim possum redire ad preme meum absente puero. nea lamitatis que oppressura est preme meum testis assitiam. **xlv.**

Non se poterat ulam colubere ioseph multis coram asstantibus: unde precepit ut egrederentur cuncti foras. et nullus intraret alieni cognitioni inuitue. **E**leuauitque uocem cum fletu. quia audierunt egyptij omnesque domi pharaonis: et dixit fratribus suis. **E**go sum ioseph. **A**d huc propter me uiuit: non poterat respondere fratribus nimio timore perterriti. **A**d quos ille element. **A**ccedite inquit ad me. **E**t cum accessis-

sent prope: ego sum ait ioseph fratribus: quem uendidistis in egyptum. **N**olite pauere nec durum uobis uideatur quod uendidistis me in his regionibus: placuit enim uira nutre me dominus ante uos in egyptum. **B**ienium enim est quod cepit esse famel in terra: et adhuc quingenti anni restant quibus nec arari poterit neque regni mei. **P**remi itaque deus me ut reuersemur reueremur super terram: et etiam ad uiuendum hinc possitis. **N**on meo consilio sed dei hac uoluntate missus sum qui fecit me quia preme pharaonis et dominum uniuersae domus eius: ac principem in omni terra egypti. **F**estinate et ascendite ad preme meum: et dicite ei. **H**ec mandat filius tuus ioseph. **D**eus me fecit dominum uniuersae terre egypti. **D**escende ad me ne moriaris: et habitabis in terra gessen eiusque iuxta meum et filios tuos et filios filiorum tuorum. **O**nes tunc et armenta tua et uniuersa que possides ibi quia te pascam. **A**d huc enim quingenti anni residui sunt famis ne et tu pereas et domus tua et omnia que possides. **E**t oculi uiri et oculi fratris mei beniamin uident quod os meum loquatur ad uos. **S**ummate propter meo gloriam meam et cuncta que uidistis in egypto: festinate et adducite eum ad me. **C**umque aplexatus recidisset in collum frater suus beniamin fletu. **I**llo quoque fletu similiter super collum eius. **O**scula-

tulsi: e ioseph omis firs suos. et ploa
ut sup singulos: postqm ausi sut
loqui ad eum. Audiumq: e i aula
regis et celebri sermone uulgatum
qd uenerunt firs ioseph et gauisu
e pharao atq: omis familia eius.
Dixitq: ad ioseph ut imparet frib
suis dicens. Onerantes iumenta
ite in aram chanaan. et tollite in
de psem urm et cognationem eius
et uenite ad me. et dabo uob omnia
bona egypti: ut comedatis medulla
terre. Precipe etiam ut tollant plau
stra de terra egypti ad subuectione
pauilos et quingum: ac diato. Tollite
patrem urm et properare qntori
uenientes: nec dimittatis quicquam
de suppellectili ura. quia omnes ope
egypti ure erunt. Feceruntq: filij
isrl ut eis mandatum fuerit. qui
b: dedit ioseph plaustra scdm pha
raonis impium: et cybaria iunie.
Singulis q: proferri iussit binas to
las: beniamyn q: dedit triginta ar
gentos cum quing: stolis tantidem
pauine et uestium mittens pu suo.
addens asinos decem qui subueheret
exomibus diuitijs egypti. et tunc
asinas tritum in tricare panes q:
porantes. Dimisit g firs suos. et
proficiscntib: ait. Ne ualeamini
in uia. Qui ascenderet ex egypto ue
nerunt in terra chanaan ad prem
suum iacob et nuntiauerunt ei dice
tes. Ioseph filius tuus uiuit et tpe
dominatur in tota terra egypti.
Quo audito iacob q: de gram sono
eugilans tnm non credebat eis.

illi e contra referebant omne ordine rei.
Cumq: uidisset plaustra et uniuersa que
miserat reuixit spe eius et ait. Suffi
cit m si adh filius nris ioseph uiuit ua
dam et uidebo eum anteqm moriar.
Postesq: isrl cum omib: **xxvi.**
que habebat uenit ad psem iura
mri et mactatis i uictimis do pms sui
ysaac: audiuit eum puisione nocte uo
centem se et dicente s. Jacob iacob. Qui
redit. Ecce assum. ait illi ds. Ego fortis
simus ds pms tui. Noli timere s: descende
in egyptum: quia ingente magnam
faciam te ibi. Ego descendam tecu illuc:
et ego adducam te inde reuerente. Jo
seph q: ponet manus suas sup oculos
tuos. Surrexit iacob apureo iuramti.
tuleruntq: eum filij cu paruulis et
uxorib: suis in plaustris que miserat
pharao ad portandum senem. et oia
que possederat in terra chanaan. Ve
nitq: in egyptum cum omi semine
suo. et filij eius ne potes et filie et simul
cuncta pgenies. Hec st aut nomina
filior isrl qui egressi sunt in egyptu
cum liberis suis. Primogenitus Ru
ben. filij ruben enoch et phallu et
esro et charmy. filij symeon ianuel
et amyn et achod et iachin et sib et
inber et saul filius chananidis. filij
leuy. gerson. caach et merari. filij
iuda her: onam et sela et phares et
zara. Mortui aut sunt her et onam
in terra chanaan. Pang: sunt filij pha
res esrom et amul. filij ysaachar rho
la et phua et iobab et sem rom. filij
zabulon careth et thelon et iaelech.
Hij filij iye quos genuit in mesopo

Herzog August Bibliothek
Wolfenbüttel
0 1 2 3 4
Gray Scale

tamia syrie cum dina filia sua. **O**m
anime filior ei et filiar triginta et
tres. filij gad sephion et aggi. sum
et ezebon. veri et arodi et areh. filij
aser iabne et iesua et iesu et veria
sura q; soror eor. filij veria heber et
melchiel. **H**ij filij zeiphe qm dedit
labani lye filie sue. et hos genuit
iacob sederim amias. filij fachel
uxoris iacob ioseph et beniamyn. **S**a
tig; sunt ioseph filij interra egyp
ti quos genuit ei aseneth filia
phutifuris sacerdotis eliopoleos
manasse et effraim. filij beniamy
bela et berhor et asbel gera et na
aman. ierhi et resenophim. xophi
et ared. **H**ij filij Rachel quos genu
it iacob: omis anime quatuordecim
filij. **D**an ushm. filij neptalim ia
suel et gumi. erhieser et salem. **H**i
filij bale quam dedit laban. **R**ache
ly filie sue et hos genuit iacob:
omis anime septem. **C**uncte au a
nime que ingressi s; cum iacob i
egyptum et egressi sunt de femore
muis absq; uxorb; filior sexagita
sex. filij autem ioseph qui nati s;
ei interra egypti anime due. **O**mis
anime domus iacob que in gresse
s; in egyptum. fuere septuaginta.
Misit autem iacob ante se in egyp
tum iudam ad ioseph. ut significaret
ei: et ille occurreret in gessen. **Q**uo
cum puenisset. iuncto ioseph cur
ru suo ascendit obviam patri suo
ad eundem locu. **V**idens q; eu u
runt sup collum eius: et in ter

plexu suo fleuit. **D**ixitq; pater ad
ioseph. **I**am letus moriar. quia ui
di faciem tuam: sup autem te relinq.
At ille locutus est ad fratres suos et
ad omnem domum patris sui. **A**scenda
et nuntiabo pharaoni dicamq; ei. **F**ra
tres mei et domus patris mei qui erat
interra chanaan uenerunt ad me. et n
unri pastores ouium curamq; hnt a
lendorum gregum. pecora sua et armenta
et omnia que hnt poterant adduxer
unt secum. **C**umq; uocauerit uos et
dixerit qd est opus urum: **R**edobis.
Viri pastores sumus serui tui ab i fan
cia nra usq; ad presens: et nos et pres
entia nra. **H**ec autem dicens. ut habitare
possitis interra gessen: quia detenta
tur egypti omis pastores ouium.
Agressus ergo ioseph. **xlvii.**
nuntiavit pharaoni dicens. **P**ater
muis et fratres mei oues eor et armenta et
cuncta que possident uenerunt de terra
chanaan. et ecce constituti interra ges
sen. **E**xterminos q; frum suorum quinq;
uiros stravit coram rege. **Q**uos ille
interrogauit. **Q**uid habetis. opis.
Qui responderunt. **P**astores ouium sumus
tui et nos et pres nostri ad pe
regrinandum in terram nram ueni
mus: qm non est herba gregibus
seruorum tuorum in gra uescente fame
in regione chanaan. **P**erimq; ut ee
nos iubens seruos tuos interra
gessen. dixit itaq; rex ad ioseph. **P**a
ter tuus et frs tui uenerunt ad te.
terra egypti coram te est. **I**n optimo lo
co fac habitare eos: et tracte eis tra

geten. Ad si nota in eis uiros esse idus-
trios. conatue illos magistros peco-
ratorum. **P**er hec introduxit ioseph pa-
tre suum ad regem: et statuit illum co-
ra eo. **Q**ui benedicens illi. et interro-
gatus ab eo quid sunt dies annorum ui-
re tue: respondit. **D**ies peregrinationis
uite mee centum triginta annorum sunt
parui et mali. et non pueniunt usque
ad dies patrum meorum quibus peregrinati
sunt. **E**t benedicto rege: egressus est for-
as. **I**oseph uero pater et fratres sui dedit
possessionem in egipto optimo terre
loco ramesses ubi preceperat pharaon:
et alebat eos omnemque domum pa-
tris sui. prouidens cibaria singulis. **I**n
toto enim orbe panis deerat: et oppres-
serat fames terram maxime egipti
et chanaan. **E**quibus omne pecunia
congregata: punctione frumenti:
et intulit eam in erarium regis. **C**um
que defecisset egiptus: presens uenit aie-
ra egiptus ad ioseph dicens. **D**a nobis
panes. **Q**uare monuitur coram te de-
ficiante pecunia? **Q**uibus ille respondit.
Adducite pecora uestra. et dabo uobis
pecora abos. si pecuniam non habetis. **Q**ui
cum adduxissent. dedit eis alimeta
perquisitis et ouibus et bobus et asinis: suf-
fecitque eos illo anno per mutationem
ne pecorum. **V**enerunt quoque anno secundo: et
dixerunt ei. **N**on celamus domino nostro:
quod deficiente pecunia et pecora simul
deferunt. **E**t clam te est. quod absque cor-
poribus et terra nichil habemus. **C**um
ergo inuenimus te uidente: **E**t nos
et terra nostra tui erimus. **C**um nos in
seruitutem regiam et proue semina. ne

penite cultore redigat terra in so-
litudinem. **E**mit ergo ioseph omne
terram egipti: uenientibus singulis
possessiones suas prout magnitudi-
ne famis. subiecitque ea pharaoni
et cunctos populos eius anouissimis
terminis egipti usque ad extremos
finis eius: preter terram sacerdotum
que a rege tradita eis fuerat: quibus
et statuta cibaria exhorreis publicis
prebebantur: et idcirco non sunt opul-
ti uendere suas possessiones. **D**ixit
ergo ioseph ad populos. **E**n ut uos
cernitis et uos et terram uestram
pharaon possidet. **A**ccepit semina
et serte agros: ut fruges huius possidet.
Quintam partem regi dabitis: quatuor
reliquas prout uobis insistent
et in cibos familiis et liberis uestris.
Qui responderunt. **S**alus nostra in manu
tua est. respiciat nos tantum dominus noster:
et leni seruiemus regi. **E**x eo tempore
usque in presentem diem in uniuersa
terra egipti quinta pars regibus solu-
tur: et factum est in quasi legem
absque terra sacerdotali que libera ab
hac conditione fuit. **H**abitauit ergo
israhel in egipto in terra gessen et pos-
sedit eam: auctusque est et multiplicatus
nimis. et uixit israhel septuaginta annis.
Factique sunt omnes dies uite illius
centum quadraginta septem annorum.
Cumque appropinquare careret mor-
tis diem. uocauit filium suum ioseph
et dixit ad eum. **S**i inueni gratiam in
conspectu tuo. pone manum tuam
sub femore meo et fames michi me-
moriam et ueritatem. ut non sepeliar

me in egypto. s. dormia cum pa-
trib; meis. et auferas me de hac t-
ra concedas q; in sepulchro maior
meor. Qui dicit ioseph. Ego facia
qd. iusti. Et ille. Jura g. inquit
in. Quo iurante adorauit isrl' de-
um: quersus ad lectuli caput.

His itaq; transactis. *xlvi.*
nuntiari e ioseph qd. egrota-
ret pater eius. Qui assumptis
duob; filiis suis manasse et e-
phraim. ire precepit. Dichumq; e
sem. ecce filius tuus ioseph uenit
ad te. Qui confortatus sedet in
lectulo: et ingresso ioseph ad se ait.
Deus omipr apparuit in i lura
que est in terra chanaan: bene-
dixitq; michi et ait. Ego te au-
gebo: et multiplicabo et faciam i
turbas iplox: dabog; t. terram
hanc et semini tuo post te i pos-
sessionem sempiternam. Duo g.
filij tui qui nati sunt t. in terra
egypti antequam huc uenirem
ad te mei erunt ephraim et ma-
nasses. sicut. Ruben et symeon
reputabuntur in: reliquos aut
quos genueris post eos tui erit.
et nomine frum suorum uocabu-
tur in possessionib; suis. Michi
enim quando ueniebam de me-
sopotamia mortua est. Rachel
in terra chanaan in ipso itinere:
eratq; iuuu tps et ingrediebar
euphraten. Et sepeliui eam iux-
ta uiam euphrate. que aho no-
mine appellabatur berthleem.

Videns autem iacob filios ei. dixit
ad eum. Qui sunt isti. dicit. filij
mei sunt quos donauit in deus in
hoc loco. adduc inquit illos ad me:
ut benedicam eis. Oculi enim isrl'
caligauerant p. immia senectute: et
clare uide n poterat. Applicatosq;
ad se deosculatus et circumplexus e
os dicit ad filium suu. Non sum
fraudatus a qspetu meo: in sup
ostendit michi ds semen tuu. Cuiusq;
tulisset eos ioseph de gremio patris
adorauit prius in terra. et posuit
ephrain ad dexteram suam id est
ad sinistram isrl' manassen uero
in sinistra sua ad dexteram scilicet
prius: appellauitq; ambos ad eum.
Qui extendens manum dexteram
posuit sup capud ephraym mitiq;
isrl' frs. sinistram autem sup cap
manasse qui maior nati erat. q.
mutansq; manus benedixit iacob
filios ioseph et ait. Deus ih cuius
qspetu ambulauerunt ptes mei
abraham et ysaac. ds qui pascat
me ab adolescentia mea usq; in pre-
sentem diem. angls qui erunt me
de cunctis malis benedicat prius
istis. et inuocetur super eos no-
men meum. nomina q; patrum
meor abraham et ysaac. et crescat
in multitudine sup terra. Videns
autem ioseph qd. posuisset pater
suus dexteram manum sup cap
ephraym grauius accepit. et ap-
prehensam prius manum leuare
conatus est: decapite ephraym et

transfere sup capud manasse. dicit
q; ad patre. Non ita quoniam pater
quia hic est primogenitus: pone
manum tuam sup capud eius. **Q**
rennuens ait. Scio fili mi tuo & ite
quidem erat in ipsos et multiplica
bitur: s; si eius iunior maior illo
erit et semen eius crescet in gentes.
Benedixitq; eis in ipso tempore dicens.
Pate benedicatur isrl' atq; dicatur:
faciat tibi d's sicut ephraim et sic
manasse: q; dicitur: ephraim ante
manassen. Et ait ad ioseph filium
suum. Ego morior et erit uobiscum
deus et reducet uos ad terram pa
trum uor. **D**o tibi parce una
extra fratres tuos. quam tibi de
manu amoueri in gladio tartari meo.

Locutus autem iacob **xl. ix.**
filios suos: et ait eis. **C**ongre
gamini: ut annuntiem uob que
uentura sunt indies: nouissimis.
Congregamini et audite filij ia
cob. audite isrl' prem uim. Ruben
primogenitus n's tu fortitudo m'a
a et principium dolous mei prior
i donis maior in perio. effusus es
sicut aqua. n' crescas quia ascen
disti cubile patris tui: & maculasti
stratum eius. Symeon et leuy
fres uasa iniquitatis bellantia. i
q; filium eor n' ueniat anima mea.
& in ceru illoz non sit gloria mea:
quia in furore suo occiderit uirum
& in uoluntate sua suffoderunt
mure. **M**aledictus furor eor quia p
tinax: & indignatio eor q; dura.

Diuadam eos in iacob et dispo
sit eos in isrl'. Iuda te laudabunt fres
tui. manus tue in ceruicibus inimico
rum tuor. adorabunt te filij patris tui.
Canulus leonis iuda ad p'dam fili mi
ascendisti. requiescens acubisti ut
leo ut quasi leena. **Q**s suscitabit eu.
Non auferetur sceptrum de iuda. et
dux de femore eius donec ueniat q
mittendus e et ipse erit expectatio
gentium. **L**igabis ad uinea pullum
suum. & ad uitem o fili mi asina sua.
Lauabit in uino stolam suam. et in
sanguine uine pallium suum. **P**ulchri
ores sunt oculi eius uino: & dentes
eius lacte candidiores. **B**abylon in
luore maris habitabit & in statione na
uium pringens usq; ad hydone. **P**hi
char asinus fortis habitans inter ter
minos. uidit requiem qd eet bona
& terram qd optima: et supposuit
humerum suum ad portandum. fctq;
est tributus seruens. **D**an iudica
bit populum suum sicut et alia tribus i isrl'.
Fiat dan coluber in uia et in ceruic
tes in femora. mordens ungulas
equi ut cadat ascensor eius retro.
Salutare tuum expectabo dñe.
Gad accinctus p'liabz an eu: & ipse
attingetur retro su. **A**ser pingui
panis eius: et delicias prebebit
regibz. **S**ephtalim ceru emittus. &
dans eloquia pulchritudinis.
Ioseph filius accrescent decorusq;
aspectu. filie discurrunt sup mure.
s; exaspauerunt eum & uirgati st.
in uideruntq; illi hntes iacula:

sedet in forti armis arcus eius.
et dissoluta sunt uincula brachi
et in manu illius pmanu pote
tis iacob. inde pastor egressus e
lapis isrl. Deus patris tui erit
adiutor tuus. et ompe benedi
cet tibi benedictionib; celi de sup.
et benedictionib; abyssi iacentis
deorsum. benedictionib; uberum
et uulue. Benedictiones patris
tui qfortate sunt de benedictionib;
patri eius. donec uenit et desce
rit collum eternor fiant in ca
pite ioseph et in uertice nazarei
inter frs suos. Beniamyn lu
pus rapax. mane comederit pda;
et uespere diuider spolia. Omis
hij in tribub; isrl duodecim. hec
locutus e eis pz suus. benedixit;
eis singulis benedictionib; pro
prijs. et precepit eis dicens. Ego
gregor ad pplm meum. sepelire
me cum patrib; meis in spelun
ca duplici que est in agro ephro
ethi contra mambré in terra
chanaan qua emit abrahā cū
agro abephron ethio in posses
sionem sepulchri. Ibiq; sepeliert
eum et sarām uxorem eius. Ibi
etiā sepultus e ysaaac cū rebecca
uige. ibi et lya qdita iacet. fi
nitq; mandatis quib; alios i
struebat. collegit pedes suos in
pletulum et obiit. appositusq;
est ad pplm suum. **xl. x.**

Quod cernens ioseph ruit su
p faciem patris flens et de os

culans eū. pcepitq; seruis suis me
dias ut aromatib; condirent prēm.
Quib; iussa qplentib; transferit
quadraginta dies. iste quippe mo
erat cadauerum conditor. Hic
q; cum egyptus septuaginta dies.
Expleto luctus tempore. locutus e
ioseph ad familiam pharaonis. Si
in ueni grām in conspectu uro. lo
quimini in aurib; pharaonis. co
qd pater meus adiurauit me dices.
En mouor. in sepulchro meo cid fodi
michi interra chanaan sepelies me.
Ascendam g et sepeliā patrem me
um ac reuertar. Dixitq; ei pharao
Ascende et sepeli prēm tuū. sicut ad
iuratus es. Quo ascendente ierunt
cum eo omis senes domus pharaoni.
cunctiq; maiores natu tū e egypti.
domus ioseph cum fratrib; suis abs
q; paruulis et gregib; arq; armis
que dereliquerant in terra ier sen.
habuitq; in comitatu currus et e
quites. et facta est turba n modica.
ueneruntq; ad aream agad quesi
ta e trans iordanē ubi celebrantes
planctu magno et uehementi im
pleuerunt septem dies. Quid e
uidissent habitatores terre cha
naan dixerunt. Plandus magn
e iste egyptijs. Et idcirco appella
uerunt nomen loci illius pland
egypti. fecerunt ergo filij isrl ac
preceperat eis. et portantes cum
in terra chanaan sepeluerunt eū
in spelunca duplici qm emerat a
braham cum agro in possessione

Herzog August Bibliothek
Wolfenbüttel

sepulchri abeephron et heo contra
 faciem inabre. Reuerfusq; e iosep
 in egyptum cum fratrib; suis et o
 mini comitatu sepulto pte. Quo
 mortuo timentes frs eius et initio
 colloquentes ne forte memor sit in
 iurie quam passus e. et reddat nob
 omne malum qd fecit mandaueru
 ei. Pater tuus pcepit nob antequa
 moreretur: ut hec tibi uerba dicerem.
 Obsecro ut oblitiscaris scelus frum
 tuor et peccat atq; malicie quam ex
 cuerunt in te. Nos quoq; oramus
 ut seruo dei patri tuo dimittas ini
 quitatem hanc. Quib; auditis fle
 uit ioseph. Veneruntq; ad eum frs
 sui. et pui in terram adorauerunt
 atq; dixerunt. Serui tui sumus. Quib;
 ille dixit. Nolite timere no dei possu
 ni ueludere uoluntati. Vos cogitat
 tis de me malu et ds ompe uertit
 illud in bonum. ut exaltaret me si
 cut in pntia. et nris. et saluos fa
 ceret ipsos multos. Nolite metueri.
 ego pascam uos et puulos uestros.
 Consolatusq; est eos. et blande acle
 nitur e locutus. Et habitauerunt in
 egypto cum omni domo pris sui.
 iuxtaq; centum decem annis et in
 dit filios ephraim usq; ad terciam
 generationem. filij q; machur filij
 manasse nati sunt ingenibus io
 seph. Quib; transactis locutus f
 uis. Post mortem mea deus in
 strabit uos. et ascende uos faciet
 de terra ista ad terram qua iuravi
 abraham ysaac et iacob. Tuncq; ad

iurasset eos atq; dixit. ds uisitat
 uos et asportate uobiscum ossa mea
 de loco isto: mortuus e expletis cen
 tum et decem uite sue annis. et aditu
 aromatib; repositus est in locis in
 egypto. **capitula**

D e colo obdetratu	.i.
D e educatione moysi de aluco	.ij.
D e apparitione dni in rubis	.iij.
D e uirga in colubum uersa	.iiij.
D e labore filior isrl in terra egypti.	.v.
D e uerbis dni ad filios isrl p moysen.	.vi.
D e signis factis cora pharaone	.vij.
D e plagis rarum. et c.	.viii.
D e peste animaliu in egypto	.ix.
D e tenebris in egypto factis	.x.
D e morte omnis primogeniti	.xi.
D e exitu isrl de egypto	.xii.
D e columna nubis ac ignis	.xiii.
D e transitu filior isrl p mare rubru.	.xiiii.
D e cantico marie uxoris moysi	.xv.
D e manna pame celesti	.xvi.
D e aqua petre pousse raphidym.	.xvii.
D e consilio ietri	.xviii.
D e descensu dni sup montem synai.	.xix.
D e decem preceptis	.xx.
D e libertate seruo	.xxi.
D e decimis et primitiis	.xxii.
D e quiete septimi diei	.xxiii.
D e duab; tabulis lapideis	.xxiiii.
D e archa testamenti uel federis	.xxv.
D e modo tabernaculi faciendi	.xxvi.
D e modo altaris. et arri	.xxvii.
D e uestib; sacerdotum.	.xxviii.
D e consecratione aaron et sacerdotu.	.xxix.
D e unctione aaron et filior eius.	.xxx.
D e beseleel et archa testimonij.	.xxxi.

De titulo conflatu
De uisione glorie domini
De descensu moysi de monte
De obseruatione sabbati
De operibus tabernaculi
De propinatorio et candelabro et
De altari holocaustorum et labio eneo
De uentibus aaron et filiorum eius
De missionem arche fedens in tabernaculo .xl.

Seq. liber
Exodi. i.

Dixit nōia
filiorum isrl
qui ingressi
sunt egyptū c
iacob: singuli
cum domibus
suis introierunt. Ruben symeon.
leuy iudas. ysachar. zabulon et
beniamyn. dan et neptalyn. Gad
et aser. Erant g omīs aīe eorum
que egressi sunt de femore iacob
septuaginta quinq; Joseph autē
in egypto erat. Quo mortuo et uni
ueris fratribus eius omnig; cog
natione sua filij isrl creuerunt et
quasi germinantes multiplicati
sunt. ac robati nimis impleuerūt
terram. Surrexit interea rex no
uus sup egyptum qui ignorabat
ioseph: et ait ad pplm suū. Ecce
ppls filiorum isrl multi et fortior
nobis est. uenire sapienter opp
rimamus eum. ne forte multipli
cetū: et si ingruerit contra nos bel
lum addatur in inimias nostras
et sic egrediatur e terra. Prepo

xxxi. fuit itaq; eis magis operum ut af
xxxi. fingerent eos omib; edificauitq;
xxxi. urbes tabernaculor pharaonis phi
xxxi. ton et rameses. Quantoq; opprime
xxxi. bant eos tanto magis multiplica
xxxi. bantur et crescebant. Oderantq; si
xxxi. lios isrl egyptij et affligebant illudē
xxxi. res eis et inuidentes atq; ad amaritu
dinem pducebant uitam eorum ope
rib; duris luti et lateris: omnig; fa
mulari quo interre operib; pmeba
tur. Dixit autem rex egypti ob steti
b; hebreorum quax una uocabat
sophora altera phua: papiens eis.
Quando obstetricabitis hebreas et
paruis tps aduenerit: si masculus
fuerit interficite eum: si femina re
seruate. Timuerūt aut obstetrices
dm: et non fecerunt iuxta precep
tum regis egypti: s; obseruabāt mures.
Quib; adde accersitis rex ait. Quid
nam est hoc qd facere uoluntis: ut
pueros seruaueris. Que responderunt.
Non sunt hebrei sicut egyptie. mu
lieres. ipe enim obstetrandi habet
scienciam: et pruss; ueniamtis
adeas parunt. Bene g fecit deus
obstetricib; et creuit pls: cōforta
tusq; est nimis. Et quia obstetrices
timuerunt dm. edificauit illis do
minus domos. Precepit ergo pha
rao omni pld isrl dicens. Quicqd
inter uos masculini sexus natum
fuerit in flumen proicite: quicqd
feminei reseruare. *scdm capitulu.*

Egressus ē post hec uir de domo
leuy. et accepit uxorem stirpis

sue que concepit et peperit filium:
et uidens eum elegantem abscondit
tribus mensibus. Cumq; iam celare nō
posset: sumpsit fiscellam crepam et
linuit eam bitumine ac pice. posu-
itq; intus in fuculū: et exposuit
eum in arecto ripe fluminis. Stare
paul sorore eius et considerante eū
tum rei. Ecce autem descendebat fi-
lia pharaonis ut lauaret in flumi-
ne: et puellę eius gradiebantur
per ripam alui. Que cum ui-
disset: fiscellam in papyrione. misit
unam et famulabus suis. et allatā
aperiens cernensq; in ea puerum
uagientem: misit eū ait. De
infantib; hebreorū ē. Cui soror pueri.
Vis inquit ut uadam et uocem
hebream mulierem que nutrit
posset infantulū. Redit. Valde.
Redit puella. et uocauit matrem
suā. Adquam locuta filia phara-
onis. Accipe inquit puerum. et
nutri in: ego tibi dabo mercedem
tuā. Suscepit mulier et nutriuit
puerum: aduultumq; tradidit filie
pharaonis. Quem ma adoptauit
in locum filij: uocauitq; nomē eius
moysen dicens. quia de aqua tuli
eum. Iudieb; illis postq; auerit
moysen. egressus ad frēs suos indi-
afflictionem eorū. et uirum egypti
ū prauentē quemdam de hebreis
fratrib; suis. Cumq; circumspici-
huc atq; illuc. et nullum adentē ui-
disset: puerum egyptum abscondit
in fabulo. Et egressus die alio con-

spexit duos hebreos rixantes. dixit
ei qui faciebat in iuriā. Quare per-
tis proximū tuū. Qui Redit. Quis
scituit te principem et iudicē sup nos:
sum occidere me tu uis: sicut occidisti
heri egyptum. Timuit moyses et ait.
Quomodo palam factū est uerbum ist-
ud. Audiuisti: pharao uerbum hoc:
et querebat occidere moysen. Qui
fugiens a aspectu eius morat ē in
terra madyan et sedit iux puteum.
Liant autem sacerdoti madyan sep-
te filie. que uenerūt ad hauriendā
aquam: et impletis canalibus ad
aquare cupiebant greges pūl sui.
Supuenerunt pastores: et eiecit eas.
Surrexitq; moyses: et defensis puel-
lis adaquauit oues earū. Que cū
reuerissent ad iethro patre suum:
dixit adeas. Cui uelocius uenisti
solito: Redit. Vir egypti libauit
nos de manu pastorum in sup et
hausit aquam nobiscum. potumq;
dedit ouibus. At ille ubi ē inquit:
Quare dimisit hominē: vocare
eum: ut comedat panē. Incitq;
moyses ut habitaret cū eo: accepit
sephoram filiam eius uxore. Que
peperit ei filiū: quem uocauit ger-
mā dicens. sduena fui in terra ali-
ena. alterum uo peperit: que uo-
cauit eliezer dicens. Deus em
parris mei adiutor mē: et eripuit
me de manu pharaonis. Post-
multum uo temporis mortuus ē
rex egypti. et in gemiscentes filij
isrl. propter opa uociferati sūt. Redit

q; clamor eor; ad dñm ab opib; et
auduit gemitum eor; ac recorda
tus est fideis qđ pepigerat cum
abraham ysaac et iacob et respec
it filios isrl' et cognouit eos .iii.

Moyſes aut; pascēbat oues ie
tho soceri sui sacerdotis ma
dyen. Cūq; minasset grege ad in
teriora deserti: uenit ad montē dei
oreb. Apparuitq; ei domus in flam
ma ignis de medio rubi: et uidebat
qđ rubus arderet et nō combureret.
Dixit ergo moyses. vadam et ui
debo uisionē hanc magnā quare
non comburatur rubus. Cernens
aut; dñs qđ pgeret ad uidentū ino
catur eū de medio rubi et ait. Moyses
moyses. Qui rēdit aſsum. Ne
ille. Non appies inquit huc. q; sol
ue calciamentū de pedib; tuis: lo
cus enim in quo ſtis terra ſcā ē.
Et ait. Ego ſum deus patris tui
deus abraham et deus ysaac et
deus iacob. Abſcondit moyses fa
ciem ſuam: nō enim audebat reſ
picere contra dñm. Cui ait dñs.
Uidi afflictionem populi mei qui ē
in egypto et clamorem eius audi
ui. ppter duriciam eor; qui pre
ſunt operib; et ſciens dolorem e
ius deſcendi ut liberem eum de
manib; egyptior; et educam eū
de terra illa in terram bonam et
ſpacioſam. in terram que fluit
lacte et melle. ad loca chananei
et ethei. amorrei et pherezei et
euehi et iebuſei. Clamor ergo

filiorum isrl' uenit ad me uidit; af
flictionem eor; quia ab egyptiis op
primuntur. S; ueni et mita te ad
pharaonem: ut educas populum meum
filios isrl' de egypto. Dixitq; moyses
ad deum. Quis ſum ego ut uadam
ad pharaonem et educam filios isrl'
de egypto. Dixitq; moyses. Qui dixi ei.
Ego ero tecum: et hoc habebis ſignū
qđ miſerim te. Cum educeris popu
lum meum de egypto: immolabis
dō ſup montē iſum. Ait moyses ad
deum. Ecce ego uadam ad filios isrl' et
dicam eis: deus patrum uſor; miſer
me ad uos. Si dixerint michi qđ et
nomē eius: quid dicam eis. Dixit do
minus ad moysen. Ego ſum qui ſum
ait ſic dices filiis isrl' qui ē miſer me
ad uos. Dixitq; itē dñs ad moysen. qđ dīce
ſiſtis isrl'. Dñs dñs patrū uſor; de abraham
et de ysaac et de iacob miſer me ad uos.
ſi nomē ei ē i etnū et qđ memoniale meū
ē gezer et iheruſalem. vade qđ gaga
ſeniores isrl' et dīce ad eos. Dñs dñs patrū
uſor; apparuit mī. Dñs abraham et de ysa
ac et de iacob dīceſ. Viſitāſ uſitātū uſ
et iudiſ oīa qđ acciderunt uob; in egypto: et
dñi ut educā uſ de afflictōe egypti et
in chananei et ethei et amorrei et phere
zei et euehi et iebuſei. ad terrā fluentē lacte
et melle: et audiet; uocē tuā. Ingredieris
q; tu et ſeniores isrl' ad regem egypti
et dīceſ ad eum. Dominus deus
hebreor; uocauit nos. ibimus inā
trium dierum in ſolitudine: ut im
molemus dñō dō nſro. S; ego ſcō qđ
non dimittet uos rex egypti ut ca

ris: nisi pmanu ualidam. **E**xtēda e-
nim manum meā et pcutia egypti
tū incunctis mirabilibus meis
que in futurum sum in medio eor.

Post hec dimittet uos: daboq; g-
tiam pph huius coram egyptiis. **E**t
cum egrediemini non eribitis ua-
cui: s; postulabit mulier ancina su-
a et hospita sua uasa argentea et au-
rea ac uentes: ponentq; eas sup filios
et filias uestris: et spoliatis egyptū

Respondit moyses taur. **iii.**

Non credent michi: neq; audi-
ent uocem meā: s; dicent. Non appa-
ruit tibi dominus. **D**ixit ergo ad
eum. Quid ē qd tenes in manu tua:
Quid. **V**irga. **D**ixitq; dñs. **P**ice il-
lam in terram. **P**ice et uersa est
in colubrum: ita ut fugeret moyses.

Dixitq; dñs. **E**xtende manum tuā:
et apprehende caudam eius. **E**xtēdit
et tenuit: utaq; est in uirgam. **U**t
credant inquit qd apparuit t deus
pim tuor deus abraham et deus i-
sac et deus iacob. **D**ixitq; domini
rursum. **M**itte manum tuam in
sinū tuū. **Q**uam cum misisset in
sinū: protulit leprosum ad i star-
nuis. **R**etraxit aut manū tuam i
sinū tuū. **R**etraxit et protulit ure-
tum et erat similis cūni relique.

Si non crediderint inquit t neq;
audierint sermonem signi pous:
credent uerbo signi sequentis. **A**d
si nec duob; quidem hys signis cre-
diderint n; audierint uocem tuā:
sume aquā fluminis et effunde su-

p aridam: et qd haueris de flu-
uio ueretur in sanguine. **S**ic mo-
yses. **O**bscuro domine si sum elo-
quens abheri et nudius tertius. **E**t ex-
quo locutus es adserui tuū: impe-
ditionis et tardioris lingue sum.

Dixit domini ad eū. **Q**uis fecit os
hominis: aut quis febricatus est
mutum et surdum uidentē et cecū:
nonne ego. **P**ge igitur ego ero in
ore tuo: doceboq; te quid loquaris.

Alle. **O**bscuro inquit dñe mitte
quem missurus es. **R**at dñs in
moysen ait. **A**aron frater tuus leu-
thes scio qd eloquens sit ecce ipse
egredietur in occursum tuū: uidet-
q; te letabitur corde. **L**oquere ad
eum et pone uerba mea i ore ei.

Et ego erō in ore tuo et in ore illius:
et ostendam uobis quid agere debeat
tis. **I**pe loquatur pte ad pph erit
ostium: tu autem eris ei in his
que ad deum pertinent. **V**irgam q;
hanc sume in manu tua: in qua
fecit et signa. **S**ubit moyses. et re-
uersus est ad iethro socerum suū:

Dixitq; ei. **V**adam et reuertar ad
fratres meos in egyptū: ut uideā
si adhuc uiuant. **C**ui iethro ait.
Vade in pace. **D**ixit ergo domini
ad moysen in madyan. **V**ade et
reuertere in egyptum: mortui enī
sunt omnes qui querebant a-
nimam tuā. **T**ulit moyses uxo-
rem suā et filios suos et imposuit
eos sup asinum reuersusq; ē in e-
gyptum: portans uirgā dei in

manu sua. Dixitq; ei dñs reuer-
tenti in egyptū. Vide ut omnia
ostenta que posui in manu tua
facias corā pharaone. Ego indu-
rabo cor eius: et non dimittere po-
pulum: dicesq; ad eū. Hec dicit
dñs. filiū primogenitus tuis isrl
dixi tibi. Dimitte filium meum
ut seruiat mē. et noluit dimitte
eū. Ecce ego interficiā filiū tu-
um primogenitū. Cumq; eēt in
itinere in itinere in diuersorio:
occurrit ei dñs et uolebat occide-
re eū. Tulit ilico sephora acutissimā
penam. et circumcidit prepuciū
filij sui: tetigitq; pedes eius et ait.
Sponsus sanguinū tu michi es.
et dimisit eum postq̃m dixerat
sponsus sanguinū tuū in es. Obser-
uacionem. Dixit autē dñs ad
aaron. Uade in occursum moysi
in deserto. Qui prexit ei obuiam
in monte dei: et osculatus ē eum.
Narrauitq; moyses aaron omnia
uerba domini p quib; misit eū:
et signa que mandauerat. Vene-
runtq; simul. et aggregauerūt omēs
seniores filiorum isrl locutiq; ē
aaron omnia uerba que dixerat
dñs ad moysen. et fecit signa corā
pplo. et credidit pp̃s. Audieruntq;
qd uisitatet domū filios isrl et
qd respiceret afflictionem eorū:
et prom adorauerunt.

Post her ingressi sunt moyses
et aaron: et dixerunt phara-
oni. Hec dicit dominus deus isrl.

Dimitte populum meū ut sacrificet in
in deserto. Et ille respondit. Quis ē dñs
ut audiam uocē eius et dimitta isrl?
Nescio dominū: et isrl non dimitta
dixerunt. Deus hebreorū uocauit
nos ut eamus in a tritum dierum
in solitudine et sacrificem domino
deo nro: ne forte accidat nob peris aut
gladius. Aut ad eos rex egypti. Qu-
re moyses et aaron sollicitatis po-
pulum ab operib; suis. Et ad omnia
uerba. Dixitq; phario. Multus ē pp̃s
terre. uideris qd turba facere uis:
quantomagis si dederitis ei requiē
ab operib;. Precepit ergo in die illo
pp̃s operum et exactorib; pp̃i dices.
Nequaquā ultra dabitis paleas po-
pulos ad faciendos lateres sicut
prius: s; ipi uadant et colligant sti-
pulam. et mensura laterum quam
prius faciebat imponetis sup eos.
nec minuetis quicquā. Valant enī:
et idcirco uociferantur. dicentes. Ca-
mus et sacrificemus deo nro. Oppri-
mantur opib; et explant ea ut nō
acquiescant uerbis mendacib;. Igit̃
egressi pp̃i opm et exactores ad po-
pulum dixerunt. Sic dicit pharao.
Non do uob paleas. Et colligite
sibi inuenire poteritis: nec mi-
nuetur quicquā de ope uro. Dis-
susq; est pp̃s p omnem terrā egypti
ad colligendas paleas. Prefrūq;
opū: in a abant dicentes. Compleat
opus ur̃m cotidie ut prius facere
solebatis: quando dabatur uob
palee. Flagellatiq; sunt qui perat

opib; filioz isrl ab ex: donb pha
raonis dicentib; Quare nō imple-
tis mensuram laterū sicut pri: nec
heri nec hodie. Veneruntq; ipso-
ti filioz isrl. et uociferati sunt ad
pharaone dicentes. Cur ita agit
contra seruos tuos: Palee nō dam-
tur nobis i lateres: similiter im-
pant. Entamuli tui flagellis cedi-
mur: et iniuste agit contra pplm
tuum. Qui ait. Uideatis oio: et id-
circo dicatis. Camus i scarificemus
dñs. Itē ergo et operamini. Palee
non dabuntur uobis: i reddetis co-
suetum numerū laterū. Videbant
q; se ipsoz filioz isrl in malum.
eo qd diceretur eis non minuetur
quicquid delaterib; p singulos dies.
Occurreruntq; moysi et aaron q
stabant ex aduerso egredientes a
pharaone: i dixerunt ad eos. Vide-
at dñs et iudicet iudicet: quā fe-
tere fecisti odorem nrm coram pha-
raone et seruis eius. et pbiuitis ei
gladium ut occideret uos. Reuer-
tē moyses ad dñm et ait. Domini:
cur affligisti pplm istū. Quare mi-
sisti me. Exeo enim quo ingressus
sui adpharaonem ut loquerer i no-
mine tuo affligit pplm tuum: et
non liberasti eos.

Dixitq; dominus ad moysen. Nūc
uidebis que facturū sum pha-
raoni. Pmanum enim forte dimi-
ter eos et in manu robusta eiaet
illos de terra sua. locutusq; est dñs
ad moysen dicens. Ego dñs qui ap-

parui abraham ysaac et iacob in
deo omnipotente. et nom meū ato-
nay non indicavi eis. Pepigiq; fed
cum eis ut darem illis terrā chana-
an: terram peregrinationis eorum
in qua fuerint aduene. Ego audiui
gemitum filioz isrl quo opprēderet
eos egypti: et recordat sum pacti
mei. Ideo dic filijs isrl. Ego dominus
qui edueam uos de ergastulo egypti
orū et etiam de seruitute. ac redi-
mam in brachio extēso et iudicis
magnis. i assumā uos michi in po-
pulum i ero ur dñs: i scietis quia
ego sum dñs dñs ur. cum eduxerim
uos de ergastulo egypti: i induxe-
rim uos in terrā sup quā leuauī ma-
num meā ut darem eam abraham
ysaac et iacob. dabog; illam posside-
da uobis: ego dominus. Narrauit q;
moyses omnia uerba hec filijs isrl. q
non acquieuerūt ppter angustia spc
i opus durissimū. Locutusq; ē dñs ad
moysen dicens. In grece et loquere
ad pharaone regem egypti: ut dimi-
tat filios isrl de terra sua. Quid mo-
ses coram domino. Ecce filij isrl non
audiunt me: et quom audiet pha-
rao. Presertim cum sim in circum-
cisus labijs. locutusq; ē dñs ad mo-
ysen i aaron i dedit mandatū ad
filios isrl i adpharaonem regem e-
gypti: ut educerent filios isrl de
terra egypti. Ii sunt principes do-
morū pfamilias suas. filij ru-
ben primogeniti isrl: sis erioch et
phallu etrom et charmy. hec cogna-

tionem ruben. filij symeon iamin
el et iamyn et aod et iachim et
saber et saul filius chanaaniti
dis. hec pgenies symeon. Et hec
nomina filiorum leuy pognati
ones suas. gerson et caach et me
rari. Anni autem uite leuy fue
runt centum triginta septem.
filij gerson lobni et semer pogn
nationes suas. filij caach am
ram et ysuar et elron et oriel.
Anni q; uite caach centum tri
ginta sex. filij merari moosi et
aui. hec cognationes leuy p
cognationes suas. Accepit aute
aaron uxorem ideabeth patre
lem suam: que peperit ei aaro
et moylen et mariam. fueruntq;
anni uite aaron centum trigin
ta sex. filij q; ysuar chore et na
pheg et zechri. Accepit autem
aaron filij q; oriel maxael et
elysiphon et secher. Accepit au
aaron uxorem elysabeth filia
aminadab sororem naalon.
Que peperit ei nadab et abiud
et eleazar et thamar. filij q;
chore axer et elchama et abyasab.
hec sunt cognationes choritay.
at uo eleazar filius aaron ac
cepit uxorem de filiab; fathiel.
que peperit ei phinees. Hii q;
principes familiay leuytatu
pognationes suas. Iste e aaro
et moyles quib; precepit dñs ut
educerent filios isrl de terra e
gypti pcurmas suas. Hii sunt

qui loquuntur ad pharaone regem e
gypti: ut educant filios isrl de egypto.
Iste est moyles et aaron indie qua
locutus est domini ad moylen in ter
ra egypti. Et locutus e dominus
ad moylen dicens. Ego dñs loquere
ad pharaone regem egypti omnia
que loquor tibi. **Q**uare aut moyles coram
domino. En in circuncisus sum la
bijs quomodo audiet me pharao.
Dixitq; dominus ad moylen. Ecce
constitui te dm pharaonis. et
aaron frater tuus erit ppha tuus.
Tu loqueris ei omnia que mando t.
et ille loquetur ad pharaonem. ut di
mittat filios isrl de terra sua. S; ego
indurabo cor eius et multiplicabo
signa et ostenta mea in terra egypti
et non audiet uos. Inmittamq; tua
num meam sup egyptu. et educam
exercitum meum et ipsum meum fi
lios isrl de terra egypti puidicia max
ima: et scient egypti. Et tendim
manum meam sup egyptum cum e
duxerim filios isrl de medio eorum.
fecit itaq; moyles et aaron sicut p
ceperat dñs ira egerunt. Erat au
moyles octoginta annor. et aaron
octoginta trium quando locuti sunt
ad pharaonem. Dixitq; dñs ad mo
ylen et aaron. Cum dixerit uobis
pharao ostendere nob signa: dices
ad aaron. Tolle uirgam tua et pi
ce eam coram pharaone. et uertatur
in colubru. Ingressi itaq; moyles et a
aron ad pharaonem fecerunt sicut
pceperat dñs. Tulitq; aaron uirga

coram pharaone et seruis eius:
que uersa est in colubum. Vocatur
autem pharo sapiens et male-
ficos. et fecerunt etiam ipsi p[ro]ci-
tationes egyptiacas et archana
quedam similiter. Pieceruntq[ue]
singuli uirgis suas. que uerse sunt
in dracones: sed deuorauit uirga
aaron uirgas eor[um]. Induunt[ur]q[ue] est
cor pharaonis et non audiuit eos:
sicut preceperat domin[us]. Dixit au-
tem d[omi]n[us] ad moysen. Ingratum e[st] cor
pharaonis: non uult dimitte[re] ip[su]m.
Vade ad eum mane. ecce egredietur
ad aquas. et sta[bi]t in occursum ei sup[er]
r[iu]am fluminis. et uirga que que-
si est in draconem tolles in manu
tua: dicesq[ue] ad eu[m]. D[omi]n[us] d[omi]n[us] hebreor[um]
misit me ad te dicens. Dimitte po-
pulum meum ut sacrificet in uideri-
to et usq[ue] ad p[re]sens audire noluit.
hec igitur dicit d[omi]n[us]. In hoc scies q[uo]d
dominus sum. Ecce p[er]cutia uirga
que est in manu mea. Aquas flu-
is: et uertetur in sanguine. P[er]cuties q[ue]
q[ue] sunt in fluuiis morientur et co[n]pu-
rescet aque: et affligent[ur] egyptij
bibentes aq[ua] fluminis. Dixit q[ue]q[ue] d[omi]n[us]
ad moysen. Dic ad aaron. Tolle u-
irgam tuam et extende manum tuam su-
per aquas egypti et super fluuios eor[um] et
ruios et paludes et om[n]es lacus a-
quar[um] ut uertantur in sanguinem:
et sit aridior in omni terra egypti
tam in lignis ualidis quam in sax-
eis. Feceruntq[ue] ita moyses et aaro
sicut p[re]cepit d[omi]n[us]. Et eleuans uirga

p[er]cutit aquas fluminis coram phara-
one et seruis eius: que uersa e[st] in sang-
uinem. et p[er]cutes qui erant in ea mor-
tui sunt. Computruitq[ue] fluuius et non
poterant egypti bibere aqua flumi-
nis: et fuit sanguis in tota terra e-
gypti. Feceruntq[ue] similiter maleficia e-
gyptiorum in cantationib[us] suis. Et
duratum e[st] cor pharaonis et non audiuit
eos: sicut p[re]ceperat d[omi]n[us]. Auertitq[ue] se
et ingressus est domum suam: non appo-
uit cor etiam hac uice. Foderunt autem
egyptij om[n]es parauit fluminis aq[ua]
ut biberent: non enim poterant bibe-
re de aqua fluminis. Impletq[ue] sunt
septem dies: postq[uam] p[er]cutit d[omi]n[us] flu-

Dixitq[ue] d[omi]n[us] ad moysen. Ingre-
de ad pharaone[m]: et dices ad eu[m]. Hec di-
cit d[omi]n[us]. Dimitte p[ro]p[ri]um meum: ut sacri-
ficet michi. Sin autem nolueris disti-
te: ecce p[er]cutiam om[n]es terminos tuos
ruios. et ebulliet fluius ranas. Que
ascendent et ingredientur domum
tuam. et cubiculum lectuli tui et sup[er]
tractum tuum et in domos seruor[um] tuor[um].
et in p[ro]p[ri]um tuum et in furnos tuos et
in reliquas abas tuas et ad te. et ad
p[ro]p[ri]um tuum et ad omnes seruos tuos
intrabunt rane. Dixitq[ue] d[omi]n[us] ad
moysen. Dic ad aaron. Extende ma-
num tuam super fluuios et super rui-
as paludes: et educ rana[s] super terram
egypti. Et extendit aaron manum
super aquas egypti et ascenderunt ra-
ne operueruntq[ue] terram egypti. Fce-
runt au[tem] et maleficia p[er] incantationes

suas similiter eduxeruntq; ranas
sup terram egypti. Vocauit autē
pharao moysen et aaron: et dixit eis
Orate dñm ut auferat ranas a me
et a populo meo: et dimittam populum ut
sacrificet domino. Dixitq; moyses
pharaoni. Constatue michi quando
deprecer pro te et pro seruis tuis et pro
populo tuo: ut abigantur rane a te
et a domo tua et a seruis tuis et
a populo tuo: et tantum in flumine re
maneant. Qui respondit. Cras. At ille.
Iuxta uerbum inquit tuum faciam.
ut scias quia non ē sicut dñs dñs nr:
et recedant rane a te et a domo tua
et a seruis tuis et a populo tuo: et tan
tum in flumine remanebunt. Et
gressiq; sunt moyses et aaron apha
raone. Et clamauit moyses ad do
minum pro sponcione ranarum
quam condixerat pharaoni. fecitq;
dñs iuxta uerbum moysi et mortue
sunt rane de domib; et de uillis et
agris: congregauertq; eas in im
mentos aggeres et conpuerunt in eis.
Videns autem pharao qd data ē
reques: in grauauit cor suū et nō
auduit eos sicut preceperat dñs.
Dixitq; dominus ad moysen. Lo
querē ad aaron. Extende uirga
tuam et percutie puluerem terre: et
sint sciniphes in uniuersa terra
egypti. feceruntq; ita. Et extendit
aaron manum uirgam tenens.
percussitq; puluerem terre: et facti sūt
sciniphes in hominib; et in uinis.
Omnis pullus terre uersus est

in sciniphes: proteram terram egypti.
feceruntq; similiter malefici in cana
tionib; suis ut educerent sciniphes: et
non potuerunt. Erantq; sciniphes tā
in hominib; quā in iumentis. Et dixe
runt malefici ad pharaonē. Digre di ē
hic. Induratumq; est cor pharaonis et
non audiuit eos sicut precepit dñs.
Dixitq; dñs ad moysen. Consurge diluculo
et sta coram pharaone egrediet enim
adaqs: et dices ad eum. Hec dicit dñs.
Dimittite populum meum: ut sacrificet in.
Qd si non dimiseris eum: ecce ego im
mittam in te et in seruos tuos et in
populum tuum et in domos tuas omne ge
nus muscarum. et implebunt domus
egyptiorum muscis diuersi generis. et uni
uersa terra in qua fuerunt egypti.
faciamq; mirabile in die illa terrā
gersem in qua populus noster ē: ut non sint
ibi musce: et sciet quia ego dñs in medio
terre. Ponamq; diuisione in ter populum
meum et populum tuū. Cras erit signū
istud. fecitq; dominus ita. Venitq; mus
ca grauissima in domos pharaonis et
seruorum eius: et in omne terrā egypti:
corruptaq; est terra. Abhūscemodi mus
cis. Vocauitq; pharao moysen et aa
ron: et ait ad eos. Pre sacrificare do
mino deo uro in terra hac. Et ait mo
yses. Non potest ita fieri. Abhomina
tiones enim egyptiorum immolabim
us dño. Qd si natiuitatem ea que colit
egypti coram eis: lapidib; nos ob
ruent. Viam tuam dixerim pgeni
in solitudinem et sacrificabimus. do
mino deo nro: sic precepit nob. Dixitq;

pharao. Ego dimittam uos ut fac
fieri domino eo uro in deserto. ne
rumpamini longius ne abeat. Ro
gate p me. Et ait moyses. Egredius
ate rogabo domini. et recedet mica
apharaone et a seruis eius. et popu
lus eius eras. Et erimasti noli me ul
fallere ut no dimittas populum sacri
care dno. Egredius moyses aphara
one rogauit dnm: qui fecit iuxta
uerbum illius et abtulit multas
a pharaone et a seruis eius. et popu
lus eius n supfuit nec unaquide. Et i
guatu est cor pharaonis ita ut nec
hac quidem uice dimitteret populum.
Dixit aut dñs ad moysen. **ix.**
Ingredere ad pharaone: et loque
re ad eum. hec dicit dñs ds hebreor.
Dimittite populum meum: ut sacrificet
mi. Quod si ad huc renuis et recinis
eos manus mea erit sup agros tuos
sup equos et alinos et camelos et
boues et oues pestis ualde gratus.
Et faciet dñs mirabile inter posse
siones isrl et possessiones egyptior.
ut nichil omnino pereat ex his
que pñent ad filios isrl. Contra tu
utq; domini tempus dicens. Cras
faciet dñs uerbum istud in terra.
fecit g domini uerbum hoc altera
die: mortuay sunt omia ani
mancia egyptioru de animalibus
u filior isrl nichil omnino perijt.
Et misit pharao ad uidendum: nec
erat quicqua mortuu de his que
posidebat isrl. Ing anatumq; est
cor pharaonis: et non dimisit populum.

A dicit dñs ad moysen et aaron. Hol
lite plenas manus cineris decanu
no et spargat illum moyses coram
pharaone: sitq; puluis sup omne
terram egypti. Erunt enim in hoib
et iumentis ulcera et uesice tugen
tes in uniuersa terra egypti. Indauit
q; dominus cor pharaonis: et non
audiuit eos: sicut locutus e dñs ad
moysen. Dixit q; dñs ad moysen.
Mane confurge et sta coram phara
one: et dices ad eum. hec dicit dñs
deus hebreor. Dimittite populum meum
ut sacrificet michi. quia in hac uice
dimittam omes plagas meas super
cor tuum et sup seruos tuos et sup
populum tuum: ut scias qd non sit si
milis mei in omni terra. Nunc eni
extendes manu pñtia te et populum tuum
peste: pñtis q; de terra. Idcirco
autem posui te: ut ostendam in te
fortitudie mea: et narretur nom
meum in omni tra. Ad huc retinet
populum meum: et non uis eu dimittere.
En pluam hac ipa hora arat gran
dinem multam nimis. qualis no
fuit in egypto adie qua fundata e
usq; in presens tps. Mitte ergo
iam nunc et aggrega uniuersa tua
et omnia que habes in agro. Hoi et
enim et iumenta et uniuersa que
inuenta fuerint sous nec aggrega
m de agris. ceciderutq; sup eam gra
do: morientur. Qui timuit uer
bum domini de seruis pharaonis:
fecitq; qfuge seruos suos et iumenta
in domos. Qui autē neglexit ser

monie domini: dimisit seruos suos
et uniuersa in agris. Et dixit dominus
ad moysen. Extende manū tuam
in celum ut fiat grando in uniuersa
terra egypti super homines et uniuersa
super omne herbam agri in terra egypti.
Extenditque moyses iugum in celum
et dominus dedit tonitrua et grandine
ac discurrentia fulgura super terram
pluuij: dñs grandine super terram
egypti: et grando et ignis iuxta pa-
ritur ferebant. Tuncque fuit mag-
nitudinis: quante nunquam ante
apparuit in uniuersa terra egypti ex
quo gens illa condita ē. Et percussit
grando in omni terra egypti cūc-
ta que fuerunt in agris ab homi-
nis usque ad iumentū. cunctamque terram
agri percussit grando. et omne lignū
regionis contregit. Tunc in
terra gessen ubi erant filij israel
grando non cecidit. Misitque pharaon et
uocauit moysen et aaron. dicens
adeos. Peccavi etiam nunc. Do-
minus: ego et populus meus impij. Ora-
te dominum ut desinam tonitrua di-
ci et grando: ut dimittat uos. Nec
quam hic ultra maneat. At
moyses. Cum egressus fuo de ur-
be extendam palmas meas ad
dominum. et cessabunt tonitrua et
grando si erit: ut scias quoniam dominus
ē terra. Non autem quod et tu seruus
tuus necdum timearis dominum. linū
quod et ordeum lesum ē eo quod esset
ordeum uirens. et linū iam fol-
liculos germinaret. Triticum

autem et far non sunt lesa: quia sero-
tina erant. Egressusque moyses apha-
raone et occurbe terendit manū ad
dominum et cessauerunt tonitrua et grando:
nec ultra cecidit pluuia super terram.
Videns autem pharaon quod cessasset
pluuia et grando et tonitrua: auxit
peccatum et in grauatū ē cor eius et seruos
illius. et induratum ē cor eius nimis:
nec dimisit filios israel sicut precepe-
rat dominus per manū moysi.

Et dixit dominus ad moysen. In-
grede ad pharaonem. ego enim in-
duram cor eius et seruos illi ut facia
signa mea hec in eo: et nateret in auribus
filijs tuis et ne potum tuorum quoniam
quererem egyptios et signa fecerim in eis:
et sciant quia ego deus. Inti uocet ergo
moyses et aaron ad pharaonem: et
dixerunt ei. Hec dicit deus deus hebreorum.
Usque non uis subici mihi. Dimitte po-
pulum meum: ut sacrificet in sinu
religiosis et non uis dimittre eum: ecce e-
go inducam aas locustas in fines tuos
que operiet superficiem terre nec aliqua
eius appareat. et comedat quod residu-
ū est grandini. Corrodet enim omnia
ligna que germinant in agris. et im-
plebunt domos tuas et seruos tuos
et omniū egyptiorum: quanta nō uidet
patres tui. et aui ex quo ori sit super
terram usque in presentem diē. Puer-
itque se et egressus est a pharaone.
Dixerunt autem serui pharaonis
adeum. Usque patiemur hoc scandalū:
dimittre homines: ut sacrificent do-
mino deo suo. Nonne uidet quod perit

egyptus. Renouaueruntq; moysen
et aaron ad pharaone. Qui dixit eis.
Ite et sacrificare dño dō uro. Qui nā
sunt qui inuenerūt. Ite moyses. Cum
paruulis nris et seniorib; pgeni et
cum filiis et filiabus; cū ouib; et armis.
Et enim sollempnitas dñi dei nost.
Respondit pharao. Sic. Dñs sit
uobiscū. Quom ergo dimittā uos
et paruulos uros; cui diuini ē qd
pestime cogitatis: Non scit fieri ut
S; ut tantum uiri: et sacrificare do
mino. Hoc enim et ipi petitis. Sta
timq; electi s; de conspectu pharao
nis. Dixit aut dñs ad moysen. Ex
cede manū tuā s; trā egypti ad locū
ut ascedat s; trā et reuocet oem hā
que reliqua sunt gñdum. Et excedit
moyses s; trā egypti et dñs in
duxit uerū uentē et tota illa die ar
node. et mane fco uenit uenit le
uauit locustas sup uniuersā trā egypti
et ceciderūt in cunctis finib; egypti
noī i mirabiles qñt an illd tēp
n fuerit h pēta su: tunc s; opari
atq; uniuersā supbia pēta nāst
et quicqd pomor in arborib; fuit
que grando dimiserat. nichilq; om
nino uiuens relictum ē in lignis et
in herbis terre in cuncta egypto. Qñ
obrem festinus pharao uocauit mo
ysen et aaron et dixit eis. Peccatum
in dñm dñm ur̄m et in uos. s; nunc
dimittite peccū michi etiā hac uice
rogate dñm dñm ur̄m aut uiscerāt
ame mortem istā. Egrediusq; est
moyses a conspectu pharaonis et ora
uit dñm. Qui flāre cepit uentum
+ res oīa. Deuorata ē g hā terre

ab occidente uelē nūmū: et arreptam
locustā p̄iecit in mare rubr. Non remā
sit nec una quēdē in cunctis finib; egypti.
Indurauit dñs cor pharaonis: nec
dimisit filios isrl. Dixit aut dñs ad mo
ysen. Extende manū tuā in celum.
et sint tenebre sup terram egypti tā
dense ut palpari queant. Extenditq;
moyses manū in celū et facte sūt tene
bre horribiles in uniuersa terra egypti
tribus dieb;: Nemo uidit s; cū sūt:
nec mouit se de eo loco in quo erat.
Vbicunq; habitabant filij isrl lux
erat. Vocauitq; pharao moysen et
aaron: et dixit eis. Ite sacrificare dño.
Dues tantum uire et armenta rema
neant: paruuli uiri oant uobiscum.
Ite moyses. Hostias s; et holocausta
dabis nobis: que offerant domino
dñs. Cuncti greges pgeni nobiscū:
si remanebit ex eis ungula. que
necessaria sunt in cultum domini dñi
nri: p̄sertim cū ignorem qd debeat
immolari. donec ad ipm locum per
ueniamus. Indurauit aut dñs cor pha
raonis: et noluit dimittē pplm. Dixit
q; pharao ad moysen. Recede a me: et
tunc ne ultra uideas faciem meam.
Quotunq; die illa apparueris mi:
moueri. Respondit moyses. Ita fiet ut
locutus es: non uidebo ultra faciem
tuā. Dixit dñs ad moysen. Adhuc una plaga tangā
pharaonem et egyptum: et post hec
dimittet uos et exire apellet. Dices
g omni plebi ut postulet uir aba
mico suo et mulier auicina sua uas
argentea et aurea et uestes. Habit

aut dñs grām ipso suo coram egyptiis. fuitq; moyses uir ma agn ualde in terra egypti coram seruis pharaonis & omni ipso. **E**rat. **H**ec dicit dñs. Media nocte ingrediar in egyptum et morietur omne primogenitum in terra egyptior: a primogenito pharaonis qui sedet in throno eius usq; ad primogenitum ancille que ē ad molam. & omnia primogenita iumentorum. **E**ritq; clamor magnus in universa terra egypti. qualis n̄ ante fuit nec postea futurus ē. Apud aut omnes filios israel non mutiet carnis ab homine usq; ad pecus: ut sciatis quantum miracula diuidat dñs egyptios et israel. Descendentq; omnes serui tui isti ad me. & orabunt me dicentes. Egredere tu. & omnis ipso qui subiectus est t. Post hec egrediemur. **E**rat autē a pharaone uacuo nimis. Dixit autē dñs ad moysen. Non audiet uos pharaon. ut multa signa fiant in terra egypti. Moyses autē et aaron fecerunt omnia signa & ostenta que scripta sunt coram pharaone: et induratur dñs cor pharaonis nec dimisit filios israel de terra sua.

Dixit q; dñs ad moysen et **xii.** aaron in terra egypti. Mensis iste uob principium mensuum: primus erit in mensib; anni. Loquimini ad uniuersum exercum filiorum israel et dicite eis. Decima die mensis h̄ tollat unusquisq; agnū per familias & domos suas. Sin aut nimis ē numerus ut sufficere n̄ possit ad uelendū agnū assumet

uicini sui qui uinctus ē domui eius iuxta numerum animarū que sufficere possint ad esum agni. **E**rit autē agnū ab eis macula: masculus. **A**gnū. **I**uxta quē ritum tollens & hedū. et seruabitis eum usq; ad quartā decimā diē mensis huius immolabitq; eū uniuersa multitudo filiorum israel ad uesperem. **N**ec summent de sanguine ei & ac ponet super utrumq; potens: et in supellectilib; domorū in quib; comederit illū. **E**cce carnes nocte illa assas igni. **E**t arum panes cū lacturis agrestib;. **N**on comedetis ex eo crudum quid nec detū aqua: s; assum tantū igni. **C**aput ē pedibus eius et intestinis uorabitis: nec remanebit ex eo quicq; usq; mane. **S**iquid residuū fuerit: igni aburetis. **S**ic autē comedetis illū. **R**enes uos attingent. & calciamina habebitis in pedib; tenentes bacillos timarib;. & comedetis festinante. **E**t enī pharaon: id est transiit dñs. **E**t transibo per terrā egypti nocte illa. percutiamq; omne primogenitū in terra egypti ab homine usq; ad pecus. **E**t transiit dñs egypti faciam iudicia ego dñs. **E**rit autē sanguis uob in signū in edib; in quib; eritis. **E**t uidebo sanguinē et transibo uos: nec erit in uos plaga dysprensus quanto percussero terram egypti. **H**abebitis autē hanc diem in monimentū. et celebrabitis eam sollempnē dñō in generationib; uestris cultu sempiterno. **S**eprem dieb; arum comedetis: in die primo non erit fermentum in domib; uestis. **Q**uicumq; comederit fer-

mentatiū: pibit aīa illa de isrl adie
prima usq; ad septimū. **D**ies prima
erit scilicet atq; sollempnis: et dies septi
ma eadem festiuitate uenerabilis excep
tis hysq; aduersendū pūent: et obser
uabitis azima. **I**n eadem enim ipsa
die educam exercitum ur̄m de terra
egypti: et custodietis diem istū in gene
rationib; ur̄is ritu ppetuo. **P**rimo m̄
se quartadecima die mensis adueque
rium comedetis azima. usq; ad diem
uicesimā p̄mā eiusdem m̄sis adueque
riā. **S**eptem dieb; non inueniet feru
tium in domib; ur̄is: qui comederit
fermentatum peribit anima ei decem
isrl: tamē aduenis quam de indige
nis tre. **O**mnē fermentatū non co
medetis: et in ciuitatib; habitaculis
ur̄is edetis azima. **N**onauit ā moy
ses om̄s seniores filiorum isrl: et dixit
ad eos. **R**ecolentes animal p̄fami
has ur̄is immolare phasē. facit au
lumq; p̄fopi tingite in sanguine q̄
in lumine et aspicite ex eo sup̄ limi
nare: et utiq; postem. **H**uius
ur̄m egredietur ostium domi sue
usq; mane: transibit enī dñs per
cuciens egyptios. **C**umq; uiderit
sanguine in sup̄limari et in utroq;
postē. transibit ostiū domi: et non
sine p̄uatore ingredi domos ur̄as
et lede. **C**ustodi uerbum istud legi
mum tibi et filiis tuis: usq; in eternū.
Cumq; in uideritis terram quā do
minus deus daturus ē uob; ut possi
atūs ē: obseruabitis amonias is
rlas. **E**t cum dixerint uob; filij ur̄i.

que ē ista religio: dicens eis. **V**ictimā
transitus dñi est. quando transiuit
sup; domos filiorum isrl in egypto: per
cuciens egyptios et domos nostras libe
rans. **I**narratūsq; p̄p̄s adorati. **E**t
egressi filij isrl fecerunt sic p̄cepit
domini moysi et aaron. **F**actum est autē
in noctis medio. p̄uallit dñs omne p̄
mogenitū in terra egypti. **A** primo
genito pharaonis qui sedebat in so
lio eius usq; ad primogenitū caprue
que erant in carcere: et omne primo
genitum iūuitor. **S**urrexitq; pha
rao nocte et om̄s serui eius cunctaq;
egyptus. **E**t exiit clamor magnus i
egyptio: nec domus erat in qua non
iaceret mortuus. **V**ocatisq; nocte mo
yse et aaron ait. **S**urgite egyptiū
a p̄p̄o meo et uos et filij isrl. **N**e
immolare dñs sicut dicitis oues ur̄as
et armenta sumite ut p̄teritis et
abeyntes benedicite in. **V**igebant q;
egypti p̄p̄m de terra exire uelociter
dicentes. **O**m̄s morietur. **T**ulit q;
p̄p̄s confusam farinam antequā
fermentaret: et ligans in pallijs
posuit sup; humeros suos. **F**eceruntq;
filij isrl sicut domui p̄cepit moysi.
et perierunt ab egyptijs uasa arge
tea et auro: uetēq; plurimā. **P**e
dit autem dñs grām p̄p̄o corā egypti
ijs: ut q̄modarent eis. **E**t spoliare
runt egyptios. **P**erierunt filij isrl
deramēte in sochor. sexcenta fere
milia peditum uiroz: absq; par
uulis et mulierib; **S**; et uulgu
p̄m̄scū et innumerabile ascēdit

cum eis. oues et armenta diuersi
 gnis multa nimis. Coxerunt et
 farinā quā dudū conspserat de e
 gypto tulerant: et fecerunt suba
 neritios panes azimos. Nec enī
 poterant fermentari cogentib; ex
 ire egyptijs: et nullam facie sinen
 tib; morum nec pulmenti quēquā
 occurrerat parare. Habitatio autē
 filiorū isrl quā manserant ī egypto
 fuit quadringentorū triginta an
 norū. Quib; expletis. eade die eg
 sū est omīs exercitus dñi de ter
 ra egypti. Hanc observare debent
 filij isrl in generationib; suis.
 Dixit q; domini ad moysen et aa
 ron. Hec ē religio phase. Omīs
 alienigena non comeder ex eo.
 Omīs autē seruus emptici circū
 cideatur et sic comedit. Ad uenā et
 mercenarij non comedent ex eo.
 In una domo comedet. nec affec
 te carnis eius foras: si os illi
 qstringentis. Omīs cetus filiorū isrl
 faciet illud. Qd si q; peregrinorū
 in terrā transire uoluit coloni
 ā et facie phase dñi: circumcidet
 prius omne masculinū eius: et
 tunc rite celebrabit. eritq; simil
 sicut ī digena terre. Si autē
 circumcisus non fuit: n̄ uestetur
 ex eo. Eadem lex erit īdigene et
 colono qui peregrinatur apud
 uos. feceruntq; omīs filij isrl si
 cut preceperat dñs moysi et aaro.
 et in eadem die eduxit dō filios
 isrl de terra egypti prurmas sua.

+ Lex ista obciua
 dñi: qñs eduxit
 filios isrl de terra
 egypti

Locutusq; ē dō ad moysen. **xii.**
 dicens. Sanctifica in omē primo
 genitum qd aperit uulua in filijs
 isrl tam de hominib; quam de uini
 tis. mea sunt enim oia. Et ait moy
 ses ad pplm. Memento diei h̄ in qua
 egressi estis de egypto et de domo serui
 tūis: qm in manu forti eduxit uos
 dñs de loco isto: ut si comendatis fer
 mentatum panē. Hodie egredimini:
 mense nouarū frugum. Cumq; te in
 troduxerit dō in terram chananei. et
 ethei et ammorei et euehi et iebusei
 quam iurauit patrib; tuis ut daret
 et terrā fluentem lacte et melle: cele
 brabis hunc morē. faciesq; m̄se isto
 septem dieb; uesteris azimis: et ī die
 septimo erit sollempnitas domini.
 Azima cometeris septē dieb; non ap
 patebit apud te aliquid fermentū: n̄
 in cunctis finib; tuis. Parabis q; fili
 o tuo in illa die dicens. Hoc ē qd fecit
 dō michi quando egressus sū de egypto.
 Et erit quasi in signū ī manu
 tua. et quasi monimētū ante o
 culos tuos. et ut lex dñi semp sit
 in ore tuo. In manu enī forti edux
 it te dñs de egypto. Custodies hęc
 modi cultū statuto tpe adiebus
 ī dies. Cumq; introduxerit te dō
 in terrā chananei sicut iurauit
 et et patrib; tuis. et dederit eam tibi:
 sepeabis qd aperit uulua dño. et
 qd primitiuum ē in perorib; tuis
 quicqd habueris masculini sexus
 qstabis dño. Primogenitū autē
 muris oue. qd si n̄ redemeris inter

fices. **D**ñe aut p̄mogenitū ho-
minis de filiis tuis: p̄no redimes
Cung; interrogauerit te fili tuis
cras. dicens. quid ē hoc: respōdes
ei. In manu forti eduxit nos dō de
terra egypti de domo seruitutis. **N**ā
cū induratus ēet pharao ⁊ nollet
nos dimitte: occidit dñs omne p̄-
mogenitū in terra egypti. ap̄imo
genito hoīs usq; ad p̄mogenitū
umentor: idarco immolo dño oē
qđ ap̄it uuluum masculini sexus.
et omnia primogenita filior meor
redimo. **E**rit ḡ quasi signum in
manu tua. et quasi appensū qđ
obrecodationem añ oculos tuos.
eo qđ in manu forti eduxerit nos dō
de egypto. **I**gitur cū emisisset pha-
rao pplm. non eos eduxit dō per
uiam terre philistinū que uicina
ē. reputans ne forte penetreret cū
siuidisset aduersum se bella q̄sur-
gere et reuerteretur in egyptum:
sed circumduxit p̄uiam egypti
que ē iuxta mare rubrū: ⁊ arma-
ti ascenderūt filij isrl' de terra egypti.
Tulit ḡ moyses ossa ioseph se-
cū. eo qđ iurauerat filios isrl' dices.
Visitabit uos dō. et efferre ossa
mea hinc uobiscum. **P**stiq; de
sothor castra metati sunt in ethā
in extremis finib; solitudinis.
Dominus aut p̄cedebat eos ad os-
tendendam uiam p̄diem in co-
lumpna nub. et p̄noctem in co-
lumpna ignis: ut dux esset tri-
neri uiroq; t̄p̄e. **I**unq; de fuit

46
Columpna nub p̄diem: neq; columpna
ignis p̄noctem coram pplō. **xiii.**
Locutus ē aut dō ad moysen dicens.
Loquere filiis isrl'. Reuerſi castra
metabuntur e regione phiairoth
que est inter magdalum et mare
contra beelsephon in cōspectu ei' cast-
ponens sup mare. **D**ucturusq; est
pharao sup filios isrl'. **C**oartati sunt
in terra: concludit eos desertū. **E**t in-
durabo cor eius ac p̄sequetur uos
et glorificabor in pharaone et in oī
exercitu eius facientq; egyptij quia
ego sum dō. **F**eceruntq; ita. **Q**uon-
iam ē regi egyptior qđ fugisset
ppl' induratumq; est cor pharaonis
⁊ serior eius sup pplm ⁊ dixerunt.
Quid uolum' facere. ut dimittem'
isrl': ne seruiret nob. **I**unxit ḡ pha-
rao currum. et omne pplm suum
assumpsit secum: tulitq; qđringe-
tos currus electos. ⁊ quicquid ine-
gypto. curruū fuit: et duces totius
exercitus. **I**ndurauitq; dō cor pha-
onis regis egypti: et p̄secutus est
filios isrl'. **A**t illi egressi erant in
manu excelsa. **C**ung; p̄sequeret'
egyptij uestigia p̄cedentū. **R**epper-
runt eos in castris sup mare. oīs
equitatus ⁊ currus pharaonis: et
uniuersus exercitus erat in phi-
auroth contra beelsephon. **C**ung;
appropinquasset pharao leuātes
filij isrl' oculos uiderūt egyptios
p̄ se ⁊ timuerūt ualde. **C**lama-
ueruntq; ad dñm: et dixerunt
ad moysen. **F**orsitam non erime

sepulchra in egypto ideo tulisti nos
ut moreremur in solitudine. **Q**uod
hoc facere uoluisti ut educares nos
ex egypto. **N**onne iste est sermo quem
loquebamur ad te in egypto dicens.
Recede a nobis ut seruiamus egypti-
is: multo enim melius seruire eis.
quam mori in solitudine. **E**t ait moy-
ses ad populum. Nolite timere. **S**tate
et uidete magnalia dei: que fecurus
est hodie. **E**gyptios enim quos nunc
uidetis nequaquam ultra uidebitis
usque in sempiternum. **D**ominus pugna-
bit pro uobis: et uos tacebitis. **D**ixit
ergo dominus ad moysen. **Q**uod clamas
ad me: loquere filiis israel: ut pro-
fiscantur. **T**u autem eleua uigam
tuam et extende manum tuam super
mare: et diuide illud ut dividantur
filii israel in medio mari piscium.
Ego autem indurabo cor egyptio-
rum ut persequantur uos: et glo-
rificabo in pharaone et in omni
exercitu eius: in curribus: et in eq-
uibus illius: et scient egyptii quia
ego sum dominus deus. cum glorificatus
fuero in pharaone et in curribus:
ac in equibus eius. **T**ollenque se-
angeli domini qui predebant castra
israel: abiit pro eis: et cum eo pa-
rit columpna nubis priora di-
mittens pro rege: stetitque in ter-
castra egyptiorum et castra israel. **E**t
erat nubes tenebrosa et alumi-
nans noctem: ita ut ad se in uice
toto noctis tempore accedere non
uiderent. **C**umque extendisset mo-

yses manum super mare: abstulit illud
dominus flante uento uehementi et uigam to-
ta nocte et uertit in siccum: diuisaque
est aqua et ingressi sunt filii israel per
medium maris siccum. **E**rat enim aqua
quasi murus ad dextram eorum et leuam. **P**-
sequebantur ergo egyptii ingressi et post
eos omnis equitatus pharaonis: cur-
tus eius et equites per medium maris.
Iamque aduenerat uigilia matri-
na: et ecce respiciens dominus super castra
egyptiorum: per columpnam ignis et nu-
bis interfecit exercitum eorum et sub-
uertit rotas currum: ferebantque in
profundum. **D**ixerunt ergo egyptii. **F**ugi-
amus israel: dominus enim pugnat
pro eis contra nos. **E**t ait dominus ad moysen.
Extende manum tuam super mare: et re-
uertantur aque ad egyptios: super
curtus et equos. **C**umque
extendisset moyses manum contra
me: reuersum est primo diluuium ad
priorem locum. **F**ugientibusque egyptiis
occurrerunt aque: et inuoluit eos
dominus in medijs fluctibus. **R**euerse-
que sunt aque et operuerunt currus
et equites cuncti exercitus pharaonis
qui sequentes ingressi fuerant ma-
re: nec unus quidem superfuit ex eis.
Filii autem israel preceperunt per medium
siccum maris: et aque ciserant quasi
per uiam ad dextris et a sinistris: li-
beraueruntque dominus in die illo israel de
manu egyptiorum: et uiderunt egypti-
os mortuos super litus maris: et
manum magnam quam exuerat dominus
contra eos. **T**imuitque populus dominum

et crediderunt dño: et moysi seruo ei.
Tunc cecinit moyses et filij isrl car-
men hoc dño et dixit.

Cantem dño gloriose enim
magnificatus ē: equus et as-
censore p̄iecit in mare. fortitudo
mea et laus mea domuius: et factus
ē michi in salutem. Ite deus meus
et glorificabo eū: dñs patris mei et
exaltabo eum. Dñs q̄i uir pung-
nator om̄p̄e nom̄ ei: curruis p̄sao
nis et exercitum eius p̄iecit in ma-
re. Electi principes eius submer-
si sunt in mari rubro. Abyssus ope-
ruerunt eos: descenderunt in pro-
fundū q̄i lapis. Dextera tua dñe
magnificata ē in fortitudine dex-
tera tua domine percussit inimicū:
et in multitudine glorie tue de po-
suerunt aduersarios meos. Misisti
iram tuam que deuorauit eos si-
cut stipulam et in spū furoris tui
congregate sunt aque. Stetit un-
da fluens: congregate sunt ab-
yssus in medio mari. Dñe inimicus
p̄sequar et comprehendam: diui-
dam spolia et implebit aia mea.
Imaginabo gladium meum: et
interficiet eos manū mea. Flauit
sp̄s tuus et operuit eos mare sub-
mersi sunt quasi plumbū in a-
quis uehementib;. Quis simili-
tus in fortib; dñe quis similis tui
magnificus in sanctitate tribilis
atq; laudabilis et facies mirabi-
lia. Extendisti manū tuā et deuo-
rauit eos terra: dixit fusti in m̄ia

tua p̄p̄lo tuo quem redemisti. Et por-
tasti eum in fortitudine tua: ad ha-
bitaculum sanctū tuū. Ascenderunt po-
puli et irati sunt: dolores obtinuerunt
habitatores philistinim. Tunc cōcur-
bati sunt principes edom robustos
moab obtinuit tremor: obriguerunt
om̄s habitatores chanaan. Irruit
sup̄ eos formido et p̄uor: in magni-
tudine brachij tui. Sicut immobili-
tes q̄i lapis donec p̄transierit p̄p̄s
tuus dñe: donec p̄transierit p̄p̄s tu-
us iste quem possedisti. Introduces
eos et plantabis in monte heredita-
ris tue: firmissimo habitaculo tuo
q̄d operatus es dñe. Sanctuarium
tuum domine quod firmanerunt
manus tue: dñs regnabit in eternum
et ultra. Ingressus est enim equus
pharao cum currib; et equitib; ei
in mare: et reduxit sup̄ eos dñs
aquas maris. filij autē isrl am-
bulauerunt p̄ficum in medio eius.
Sumpsit q̄ maria p̄phissa soror
aron tympanū in manu sua. egressę
q; s̄t om̄s mulieres p̄ eā cū tympanis
et choris: quib; p̄reinebat dicens.
Cantem dño gloriose enim honori-
ficatus ē: equum et ascensore p̄iecit
in mare. Tuli autē moyses isrl de
mari rubro: et egressi s̄t in desertum
sue. Ambulaueruntq; trib; dieb;
p̄solitudinem et n̄ in ueniebant a-
quam: et uenerūt in marath. nec
poterant bibere aquas de marath
eo q̄d esset amare: unde et congru-
ū loco nom̄ imposuit uocans illud

mara idē amaritudinē. Et mīnāsi
 ppl̃s q̃ra moysen dicens. Quid bibe
 mus. At ille clamauit ad dñm. Q̃
 ostendit ei lignū. qđ cum mīsser i
 aquis in dulcedinē uerse sunt. Ibi
 conatit̃ ei p̃cepta atq; iudicia: et
 ibi temptauit eum dicens. Si audi
 eris uocem dñi dī tui et qđ rectum ē
 coram eo fecis et obedieris manda
 tis eius custodierisq; omnia p̃cepta
 illius. cunctum languorē quē posui
 in egypto non inducam sup te. Ego
 enim sum dō saluator tuus. Vene
 runt aut̃ in helym filij isrl̃ ubi erat
 duodecim fontes aquarū et septua
 ginta palme: et castra metati sunt
 iuxta aquas. P̃fēq; n̄ de helym
 et uenit om̃s multitudo filiorum
 isrl̃ in desertū syn qđ est int̃ helym
 et synar: quintodecimo die mensis
 scđi postquā egressi s̃ de tra egypti
 Et mīnauit oīs s̃. **xvi.** Ii.
E multitudo filiorū isrl̃ contra
 moysen et aaron in solitudine:
 dixeruntq; ad eos filij isrl̃. Unā
 mortui essem̃ p̃manū dñi in tra
 egypti: quando sedebam̃ sup ollas
 carniū et comedebam̃ carnes i
 saturitate. Cur induxistis nos i
 desertum istud ut occideretis om
 nē multitudinē fame. Dixit
 aut̃ dō ad moysen. Ecce ego pluā
 uob panes de celo. egredietur
 ppl̃s et colligat que sufficiunt p̃
 singulos dies: ut temp̃e cum
 utrum ambulet in lege mea an
 n̄. Die aut̃ sexta parent qđ in se

rant. et sit duplū quā colligē solebāt
 p̃ singulos dies. Dixeruntq; moyses
 et aaron ad cū filios isrl̃. Uespe scie
 tis qđ dō eduxerit uos de terra egypti:
 et mane uidebitis gl̃am dñi. Auduit
 enim murmur. ur̃m contra dñm.
 Nos uo qđ sumus. quā mutatis
 contra nos. R̃ ait moyses. Dabit
 uob dō uespe carnes edere. et mane
 panes in saturitate: eo qđ audierit
 murmurationes ur̃as contra eum.
 Nos enim quid sumus. Nec cont̃ nos
 est murmur ur̃m: s̃ contra dñm. Dix
 it moyses ad aaron. Dic uniuerse
 congregationi filiorū isrl̃. Accedite
 coram domino: audiunt enim mur
 mur. Cumq; loqueretur aaron
 ad omnem cetum filiorū isrl̃. respec
 erunt ad solitudinem. et ecce gl̃a
 domini apparuit in nube. Locutus
 ē autē dñs ad moysen dicens. Audi
 ui murmurationes filiorū isrl̃. loque
 re ad eos. Uespere comedetis carnes.
 et mane saturabimini panib̃ sciens
 qđ ego sum dñs dō uester. Sc̃m ē
 qđ uespere. et ascendens corruit
 operuit castra: mane qđ ros iacuit
 p̃ circuitum castrorū. Cumq; ope
 ruit; sufficiem terre. apparuit i
 solitudine minutū et quasi pilo
 tonsum in similitudinem pruinę
 sup terram. Qđ cū uidissent filij
 isrl̃. dixerunt ad inuicem. Manhu:
 Qđ s̃gar. quid ē hoc. Ignorabant
 enim quid eēt. Quib; ait moyses.
 Ite ē panis quē dedit uobis dñs
 ad uescendū. Hic est sermo quem

precepit dñs: colligat ex eo unusquisque quantum sufficit ad uescendum gomor p capita singula iuxta numerum animarum uirarum que habitant in tabernaculo sic tollent. feceruntque ita filij isrl et collegerunt alius pl et alius minus: et mensi sunt ad mensuram gomor nec qui plus collegat habuit amplius nec qui minus parauit repperit minus s; singuli iuxta id qd eis poterant congregauerunt. Dixitque moyses ad eos. Nullus relinquat ex eo in mane. Qui non audierunt eum: s; dimiserunt qda ex eis usque mane et squallere cepit uermibus atque putrui. Et uixit est contra eos moyses. Colligebant autem mane singuli: quantum sufficere poterat ad uescendum. Cuiusque incalescebat sol: liquefiebat. Indie uero sexta colligerunt abos duplices id est duo gomor p singulos homines. Venerunt autem omnes principes multitudinis: et narrauerunt moysi. Qui ait eis. Hoc est qd locutus est dñs. Requies sabbati sanctifica e dñs. Cras quidcumque operandum est facite et que coquenda sunt coquite: quicquid autem reliquum fuit repaure usque in mane. feceruntque ita ut preceperat moyses et non contempnit: nec uermis inuenit est in eo. Dixitque moyses. Comedite illud hodie: quia sabbatum est domini. Non inuenietur hodie in agro. Sex diebus colligite: in die autem septimo sabbatum est domini ideo non inuenietur.

Venit septima dies et regressi de populo ut colligerent non inueniunt. Dixit autem dñs ad moysen. Visque non uultus est rodere mandata mea et legem meam. Uideret quod dñs dedit uobis sabbatum et propter hoc tribuerit uobis die sexto abos duplices. Maneat unusquisque apud semetipsum nullus egrediat de loco suo die septimo: et sabbatizabit populus die septimo. Appellauitque domus isrl nomen eius man. Quod erat quasi semen coriandri albi. gustusque eius quasi simile cum melle. Dixit autem moyses. Hec est sermo quem precepit dñs. Imple gomor ex eo et custodiat in futurum retro generationes: ut nouerint panem quem alui uos in solitudine quando eudi isrl de terra egypti. Dixitque moyses ad aaron. Sume uas unum et mitte ibi man. quantum potest capere gomor. et repone coram dñs ad seruandum in generationes uiras: sicut precepit dñs moysi. Posuitque illud aaron in tabernaculo re seruandum. Filij autem isrl comederunt manna quadraginta annis. donec uenirent in terram habitabilem. Hoc cibo aliti sunt: usque quotangerent fines terre chanaan. Gomor autem decima pars est. **xvii.** **lepti.** multitudo filiorum isrl de tertio syn per mansiones suas iuxta sermonem domini: castraque metati sunt in raphidim. ubi non erat ad bibendum populo. Qui iurgatis contra moysen

ait. Da nob aquā ut bibam. **Et** b; pedit moyses. Quid uirgani contra me: et cur temptatis dñm: **S**ciunt g̃ ipsi ibi pro aque penuria: et murmurauerunt contra moysen dicentes. Cur nos exire fecisti de egypto ut in terribes nos ac libos nros ac iumenta firi: Et mauiat autem moyses dicens. Qd faciam ipso huic: Ad huc paululum. et lapidabit me. **A**it dō ar moysen. antecete pplm. et sume tecum de seniorib; isrl. et uirga qua percussisti flumini tolle in manu tua et uade. **E**n ego stabo coram te ibi supra petram oreb. pauciesq; petram et exibit ex ea aqua: ut bibat ipso. **F**ecit moyses ita coram seniorib; isrl. et uocauit nomen illius loci temptatio. ppter uirgum filioz isrl. et quā temptauerant dñm dicentes. Et ne deus in nob ann. **V**enit autē amalech et pugnabant contra filios isrl in raphidim. **D**ixitq; moyses ad iosue. **E**uge uiros. et egressus pugna contra amalech eras. et ego stabo in uertice collis hñs uirgam dei in manu mea. **F**ecit iosue ut locutus erat moyses et pugnauit contra amalech. **M**oyses autem et aaron et hur ascenderunt sup uerticem collis. **C**unq; leuaret moyses manus uincibat isrl: sin autē paululum remississet supabat amalech. **M**anus autem moysi erāt

grauēs. **S**umentes autem lapidem posuerunt subter eum: in quo sedet. aaron autem et hur sustinebant manus eius ex utq; parte. **E**t fecim est ut manus eius non laxarentur usq; ad occasum solis: fugauitq; iosue a malech et pplm eius in ore gladij. **D**ixit autem dō ad moysen. **S**cribe hoc obmonimntum in libro et trade in aurib; iosue. delebo enim amalech sub celo. **C**onsecrauit moyses altare et uocauit nomen eius dō exultatio mea dicens. **Q**uā manus solī dñi et bellum dei erit contra amalech in generatione et generationem. **xviii.**

Cunq; audisset iethro sacerdos madyan cognatus moysi oīa que fecerat dō moysi et isrl ipso suo eo qd eduxisset domini isrl de egypto: tulit sephoram uxore moysi quam remiserat. et duos filios eius quoz unus uocabatur gersam dicente p̃e ad uena sui in terra aliena: altē uo elyzer. **A**it enim dō patris mei ad uiroz mīs et eruit me de gladio pharaonis. **V**enit enim iethro cognatus moysi et filij eius et uxor eius ad moysen in desertum. ubi erat castra metatus iuxta montem dī: et mandauit moysi dicens. **E**go cognatus tuus iethro uenio ad te et uxor tua et duo filij tui cum ea. **Q**ui egressus in occursum cognati sui: ad orauit et osculatus ē eum. salutaueritq; se mutuo uerbis pacificis. **C**unq; intrassent tabernaculū. narrauit moyses cognato suo cuncta que

fecerat dñs phāoni et egyptijs
 p̄t̄ isrl̄. uniuersumq; laborem q̄
 accideret eis inuincere. et qd̄ libat
 eos dñs. **L**etatusq; ē iethro sup̄ oib;
 bonis que fecerat dñs isrl̄. eo qd̄ eru
 iat eum de manu egyptior et ait.
Benedictus dñs qui liberauit nos
 de manu egyptior et de manu phāoni
 qui erunt pplm suum de manu egypti
 ti. **N**unc cognoui quia magnus dñs
 sup̄ oib; dñs: eo qd̄ sup̄be egerunt cō
 tra alios. **O**btulit ḡ iethro cognat
 moysi holocausta et homias deo. **H**e
 neruntq; aaron et om̄s seniores isrl̄
 ut comederent panem cū eo corā dñō.
Nīcā autē die sedit moyses ut iudi
 caret pplm: qui assistebat moysi. a
 mane usq; ad uesperam. **Q**uā cum ui
 disset cognatus eius omnia scilicet
 que agebat in pplō ait. **Q**uid ē qd̄
 facis implebe. **C**ur solus sedes. **E**t
 om̄s ppl̄s prestolatur de mane usq;
 ad uesperam. **C**ui r̄dit moyses. **V**e
 nit ad me ppl̄s: querens sententiam
 di. **C**unq; acciderit eis aliqua discep
 tatio. uenit ad me ut iudicem inter
 eos et ostendam precepta dei et leges
 eius. **N**e ille. **N**on bonam inquit re
 facis. **S**uauis labore glumeris tu et
 ppl̄s tuus qui tecum ē. **V**ltra uitres
 tuas ē negotium: solus illud susti
 ne non poteris. **S**i audis uerba mea
 et consilia mea: et erit dñs tecum.
Ero tu pplō in hijs que addm̄ p̄tinet
 ut referas que dñs ad eum. ostēdat
 q; pplō ceremonias et ritum colendi.
 tuamq; p̄quam ingredi diebant: et

opus quod faciant. **P**roinde autē de
 omni plebe uiros potentes et timētes
 dñm inquit; sic ueritas et qui oderunt
 aue ritam: et contine ex eis tribu
 nos et centuriones et quinquagenari
 os et decanos qui iudicent pplm oī
 t̄p̄e. **Q**uicqd̄ autē manus fuit refe
 rant ad te. et ipi minora tantum iū
 dicent. **L**euitusq; tibi sit pariter in
 alios onere. **S**i hoc feceris implebis
 imperium dei et precepta ei poteris
 sustentare et omnis hic ppl̄s reuer
 tum pace in loca sua. **Q**uib; auditis
 moyses fecit omnia que ille sugges
 serat. et electis uiris strenuis de ac
 to isrl̄. q̄stuit eos principes ppli.
 tribunos et centuriones et quinq;
 genarios et decanos qui iudicaren
 pplm domini omni tempore. **Q**uā
 autem ḡui erat referebat ad eum
 faciliora tantum iudicantes. **D**i
 misitq; cognatū suū qui reuersus
 abiit in terram suam. **xxx.**

Mense tercio egressionis isrl̄ de t̄
 ra egypti in die hac uenit i sa
 litudinem synai. nam p̄fci de uasidim
 et puenientes usq; in desertum syna
 i castra metati sunt in eodem loco:
 ibiq; isrl̄ fixit tentoria eregione
 montis. **M**oyſes autē ascendit in
 montem ad dñm. **V**ocaturq; eū dñs
 de monte et ait. **H**ic dices domui ia
 cob: et annuntiabis filijs isrl̄. **V**os
 ipi uidistis que fecerim egyptijs.
 quomodo portauerim uos super
 alas aquilar et assumpserim in.
Si ḡ audieritis uocem meā et cus

rodierunt partu meū. erunt in iplm
de cunctis iplis. **N**on ē enī omnis terra
et uos eritis in i regnū sacerdotale et ger
itā. **H** ē ūba que locutus ad filios isrl.
Venit moyses et quocatis maiorib na
ti iplis: ex posuit os sermones q̄s ma
dauit eis. **R**edixitq; ois iplis simul. **C**ū
ta que locutus ē dō faciem. **C**ūq; retu
lit; moyses ūba iplis ad dñm: ait ei dō.
Iā nē ueniā ad te i caligine nub: ut
audiat me iplis loqrē ad te. et credat
i i i ppetui. **A**nnūciat q; moyses ūba
iplis ad dñm. **Q**ui dixit ei. **V**ade ad po
pulu et ūba illis hodie et aas. lauet
q; uestimenta sua et sint parati in diē
tertiu. **I**n diē enim tercio descendet dō
coram omni plebe sup monte synai.
q̄stuetq; t̄minos iplis paratum:
et dices ad eos. **C**auete ne ascendat
in mōte nec tangatis fines illi. **O**is
q̄ tangit mōte: morte mouet. Ma
nus non tanget eū: s; lapidis opp
met. **A**ut q̄s odierit iaculis: sine uini
tū fuit sine hō n̄ uiuet. **C**ū ceperit
clange bucina: t̄t ascēdāt in mōte.
Descenditq; moyses de monte ad
populu et sanctificauit eum.
Cūq; lauissent uestimenta sua
et ait ad eos. **E**stote parati in diē
tertiu. ne appropinquetis
uxoribus uestris. **I**am ad uene
rat dies tercius. et mane inela
ruerāt: et ecce ceperunt audi
ri tonitrua. ac micare fulgu
ra: et nubes densissima ope
re montem. **C**langorq; bucinę
uehementius per strepebat. ti

q; hyane uehementi perrepebat: ti
nuntq; iplis q̄n erat in castris. **C**ūq;
eduxisset eos moyses in occursum dei
de loco castror: steterunt ad radices mō
tis. **C**orū autem mons synai fumiga
bat eo q̄ descendisset dñs sup eū i igne
et ascenderet fumus ex eo q̄ de fomace.
Eratq; mons omnis terribilis. et toni
tus bucinę paulatim crecebat in
manus: et prolixius tendebat. **O**ioy
ses loquebatur. et dñs respondebat ei.
Descenditq; dominus sup monte synai
in ipso montis uertice: et uocauit
moysen in cacumine eius. **Q**uo cum
ascendisset: dixit ad eū. **D**escende et q̄
testare iplm. ne forte uelint trans
cendere terminos ad uidendū dñm:
et pereat ex eis multitudo plurima.
Sacerdotes quoq; qui accedunt ad do
minū sanctificentur: si peritiam eos.
Dixitq; moyses ad dñm. **N**on poterit
uulgus ascēde montem synai: tu e
nim sanctificatus es et iustitū dicens.
None terminos arca mōte: et ūba
ca illū. **C**ui ait dō. **V**ade descende.
Ascendeq; tu et aaron tecum. **S**acer
dotes autem et iplis ne transeant ter
minos nec ascendant ad dñm: ne
forte interficiat illos. **D**escendit mo
yses ad iplm. et omnia narrauit eis
locutusq; ē dō cunctos. **xx.**
Sermones hos. **E**go sum dñs
deus tuus qui eduxi te de terra egypti
in domo seruitutis. **N**on habebis
dōs alienos coram me: n̄ facies tibi
sculpsile neq; cūmne similitudinem
que ē in celo de sup et que in terra de

Elm

oculum nec cor que sit in aquis sub
terra: nec adorab ea neq; coles. Ego
sum domini deus tuus foris zelore
uisitans iniquitate patrum i filios
in tertiam et quartam generatione eor
qui oderunt me. et faciens misericordiam i mi
lia his qui diligunt me et custodiunt
precepta mea. Non assumes nom dñi
dei tui in uanum nec enim habebit in
forte dñs cum qui assumpsit nom
dei sui frustra. Memento ut diem sab
bati sanctes. Sex dieb; operaberis et
facies omnia opera tua: septimo
aut die sabbatum domini dei tui est.
Non facies in eo omne opus tu et fi
lius tuus et filia tua et seruus tui
et ancilla tua. iumentu tuu et ad
uena que i intra portas tuis. Sex
enim dieb; fecit deus celum et terra
mare et omnia que in eis sunt: et
requieuit die septimo. Idcirco bñ
dixit deus diei sabbati et sanctificauit
illu. Honora prem tuum et matre
tuam. ut sis longeuu sup terram
quam dñs deus tuus dabit t. Non
occides. n mecharis. n furtum facies.
n loqueris contra proximu tuum
falsum testimoniu. non gaupises
domu proximi tui nec desiderabis
uxorem eius. non seruus. n ancilla.
n bouem. non asinum. nec omnia
que illius s. Cunctis autem pplb
audierat uoces et lampades uidebat
et sonitum buane montemq; fuma
tem: et pateterru ac pauore con
cussi steterunt paul dicentes moysi.
loquere tu nob: et audiem. No lo

quatur nob dñ: ne forte moriam. Et a
it moyses ad pplm nolite timere. Ut
enim pbarer uos uenit dñs. et ut t
ror illius esset in uobis et n pcaretis.
Stentq; populus de longe: moyses
au accersit ad caliginem in qua erat
deus. Dixitq; preterea dñs ad moysen.
hec dices filiis isrl. vos uidistis qd
de celo locutus sum uob. Non facietis
deos argenteos: neq; deos aureos fa
cietis uobis. Altare de terra facietis
m. et offeretis sup eo holocausta et
pacifica ura. oues uras et boues. In
omni loco in quo memoria erit no
minis mei ueniam adte et bñdicta t.
Quid si altare lapideu feceris m. n
edificabis illud de scis lapidib; Si
enim leuaueris cultu tuu sup eo
polluetur. Non ascendet pgruus
ad altare meum: ne reueler tptu
Her sunt iudicia. **xxi.** No tua
que pones eis. Si emeris ser
uum hebreum. sex annis seruet
t. in septimo egredietur lib gratis.
Cum quali uestre in nauar: cu
tali creat. Si habens uxore: et
uxor egredietur simul. Si aut dñ
dederit illi uxorem. et peperit fi
lios et filias: mulier et liberi ei
erunt domini sui: ipe uo pabit
cum uestitu suo. Qd si dixerit ser
uus diligo dñm meū et uxore ac
liberos non egredietur liber: offer
eum dñs dijs et applicabit ad ocli
um et potes. pforabitq; aurem
eius subula. et erit ei seruus
usq; in scitu. Si quis uendiderit

Herzog August Bibliothek
Wolfenbüttel
0 1 2 3 4
Gray Scale

filia sua in famula non egredi-
etur sicut ancille exire consuevit.
Si displicuit oculis domini sui et tra-
dita fuit: dimitter eam. Populo
autem alieno uendendi non habe-
bit potestatem: si sprenserit eam.
Si autem filio suo responderit eam:
iuxta morem filiarum faciet illi. Quod
si alteram ei accepit: prouidebit
puelle nuptias et uestimenta: et
pretium pudicitie non negabit.
Si tria ista non fecerit: egredietur
gratis absque pecunia. Qui percus-
sit hominem uolens occidere morte
moriatur. Qui autem non est in
fidiatus: sed deus illum tradidit in ma-
nus eius: quantum tibi locum
quo fugere debeat. Siquis prin-
cipem occiderit proximum suum
et per insidias: ab altari meo a-
uelles eum ut moriatur. Qui per-
cusserit patrem suum aut matrem:
morte moriatur. Qui maledixerit
patri suo aut matri: morte mori-
atur. Qui furatus fuerit hominem
et uendiderit eum: quicquid nox-
e morte moriatur. Si rapti fu-
erint uiri et percussit alius proximum
suum lapide uel pugno: et ille
mortuus non fuerit: iacebit in lec-
tulo: si surrexerit et ambula-
uerit foras super baculum suum.
innocens erit qui percusserit: ita-
tam ut operas eius et unpen-
sas in medicos restituat. Qui
percusserit seruum suum uel ancillam
uirga: et mortui fuerint in ma-

nibus eius criminis reus erit. Si autem
uno die uel duobus supuixerit: non sub-
iacebit pene: quia pecunia illi est.
Si rapta fuerint uiri et percusserit quis
mulierem pregnantem et abortiuum
quidem fecit: sed ipsa uixerit: subia-
cebit dampno quantum maritus
mulieris expenderit et arbitri iu-
dicauerint. Si autem mors ei
fuit subsecuta: reddet animam
pro anima. Dentem pro dente. oculum pro
oculo. manum pro manu. pedem pro
pede. adusionem pro adusione.
uulnus pro uulnere. luorem pro
luore. Si percusserit quisquam oculum
serui sui aut ancille. Plurimos
eos fecerit: dimitter eos liberos pro
oculo quem eruit. Dentem quoque
si occiderit seruo suo uel ancille:
similiter dimitter eos liberos. Si
bos cornu percusserit uirum uel mu-
lierem et mortui fuerint: lapidibus
obruentur: et non comedentur car-
nes eius: duntaxat bouis innocens
erit. Quod si bos corruptela fuerit
ab heri et nudius tertius: et queda-
ti fuerint domini sui nec reclusit eum
dominus: occideritque uir aut muli-
erem: et bos lapidibus obruentur
et domini illius occidentur. Quod si
pretium fuerit impositum ei: da-
bit pro anima sua quicquid postula-
tus fuerit. filiumque: et filiam si
cornu percusserit: simili sententia
subiacebit. Si seruum ancillamque
inuaserit: triginta syceos arge-
ti dabit domino: bos uero lapidibus

oipmet. Si quis apuit anam
 & foderit. et no opuit eam: reciderit
 q: bos ul' asinus in eam: reddet do
 cisterne pium iunior. Qd aut
 mortui est: ipius erit. Si bos ali
 eni boue alterius uulnerit: & il
 le mortui fuit: uendent bouem ui
 uiu et diuident pium. cadaver
 au mortui inter se dispartent. Si
 aut sciebat qd bos corrupta eet
 ab heri & nudius tert: & n custodi
 eum d' suis: reddet boue p bone.
 cadaver au integrū suscepit. **xxii.**
Si quis furatus fuit ouem aut
 boue et occiderit ul' uendiderit.
 quinq: boues p uno boue restitui
 er: et quinq: oues p una oue. Si ef
 fringens fur domum si sustodiens
 fuerit in uentus. et accepto uidne
 mortui fuit: pcutor eius singulis
 reus n erit. Qd si orto sole hoc fe
 der: homicidium pcutit. et ipse
 moriet. Si non habuerit qd pcur
 reddat: uenundabit ipse. Si inuictu
 fuit apud eu qd furatus e uiuent
 siue bos siue asin siue ouis. dup
 lum restituet. Si leserit quis pia
 agrum uel uineam & dimiserit in
 mti suu ut depascat aliena: qd
 optimu habuit in agro suo l' uine
 a p dampni estimatione restituet.
 Si egressus ignis in uenit spicas
 & aprehenderit aceruos frugum si
 ue stantes segetes in agris: reddet
 dampnu qui igne succendit. Si qd
 quendauit amico pecunia ul' uas
 in custodiam & ab eo. qui suscepit

furto & ablata fuerint: si inuenit
 fur duplum reddet si latet. fur dñs
 domus applicabit ad deos & iurabit
 qd non extendit manu in re pri
 mi sui ad perpetranda fraude tam
 in boue quam in asino et oue ac in
 mento ul' uestimento: et quicquid
 dampnu in ferre poterit ad eos iura
 usq: causa pueniat. Et illi iudica
 uunt: duplum restituet pximo suo.
 Si quis qmendauit pximo suo a
 sinum bouem. ouem et qd unctū
 ad custodiam. et mortui fuit aut
 debilitati ul' captum ab hostib: nul
 lusq: hoc uidit: iustitrandū erit i
 medio qd non extendit manum ad
 rem pximi sui. Suscipietq: d' iura
 mentum: & ille reddere non cogetur.
 Qd si furto ablatum fuit. restituet
 dampnum dño. Si comestū abestia
 deferat ad eum qd occisum e et nō
 restituet. Qui pximo suo aliqd
 horum mutuo postulauerit. et debili
 tatum aut mortui fuit domino
 non pte: reddere peller. Qd si
 in pntentarium fuit domui non res
 tituet. maxime si qductū uenerat
 pmercede opis sui. Si seduxerit
 quis uirginem necdum despon
 sitam dormieritq: cum ea: dota
 bit eam et habebit ea uxore. Si
 pater uirginis dare noluerit. red
 det pecuniam iuxta modū dotis
 quam uirg accipe asuerit. Ma
 leficos non pascetis uiuere. Qui
 coierit cum iunio: morte moria
 tur. Qui immolat dijs preter

dñs sol: occidetur. Aduenam n̄
 contristat neq; affligens eum:
 aduenit enim et ip̄i fuistis in
 terra egypti. Vidue et pupillo
 non noceritis. fiteferitis eos
 uociferabuntur ad me et ego
 audia clamore eoz et indignabi
 tur furor m̄s p̄ntiamq; uos
 gladio. et erunt uxores uestre
 uidue et filij uestri pupilli. Si
 pecunia mutua dederis pupil
 lo meo pauperi qui habitat te
 cum. non urgebis eum q̄si ex
 actor: nec usuris opprimes.
 Si pignus a proximo tuo acce
 pis uestimentū: ante solis oc
 casum reddes illi. Ip̄m ē enim
 solum quo operitur indum̄
 tū carnis eius: nec habet ali
 ud in quo dormiat. Si clama
 uerit ad me exaudiam eū: q̄a
 misericors sum. Dies nō dēhes.
 et p̄ncipi ppl̄i tui non maledi
 ces. Decimas tuas et primicias
 n̄ tardas offerre: primogenitū
 filioz tuoz dab̄ michi: debob;
 q̄ et ouib; similiter facies. Sep
 tem dieb; sit cum matre sua:
 die octaua reddes illum michi.
 Viri s̄a eritis michi. carnem
 q̄ abestis fuerit p̄gustata n̄
 comedens: sed proicietis eam;
Non suscipies uocem **xxiii.**
 mendacij: nec iunges
 manū tuā ut pro impio dicas
 falsum testimonij. Non seq̄
 ris turbā ad faciendum ma

lum. n̄ in iudicio pl̄imoz accipiet
 sententia ut a uero de iudice. Pau
 per q̄ non misereberis in iudicio.
 Si occurreris boui inimici tui aut
 asino erranti: reduc ad eū. Si uidis
 asinum odientis te iacere subonere.
 non pertransibis sed subleuabis eū
 eo. Non declinabis in iudiciū paup̄is
 mendacium fugies. In fonte et iudiciū
 non occides quia ad uerū impium.
 Nec accipies munera: que etiam ex
 cecant prudentes et subuertunt iūbi
 uitorum. Peregrino molest n̄ eris
 scitis enim aduenaz animas quia
 et ip̄i peregrini fuistis in tra egypti.
 Sex annis seminab̄ terram tuam et
 congregab; fruges eius. Anno aut̄
 septimo dimittes eam et requiesce
 facies. ut comedant paup̄es ppl̄i tui:
 et si quid reliquū fuerit edant bes
 tie agri. Ita facies in uinea tua et i
 oluetu tuo. Sex dieb; operabis sep
 tima die cessabis. ut requiescat bos
 et asinus tuus. et frigeretur filius
 ancille tue et aduena. Omnia que
 dixi uob; custodite. Et p̄nom̄ exte
 norum eoz n̄ iurabis. neq; audi
 eris ex ore uro. Trib; uicib; per
 singulos annos n̄ festa celebra
 tis. sollempnitatem q̄; aximoz cus
 todies. Septem dieb; comedet axi
 ma sicut precepi tibi. tempore mes
 sis nouoz quando egressus es de
 egypto. Non apparebis i conspectu
 meo uacuis. et sollempnitatem
 primitiuoz operis tui quecumq;
 seueris in agro sollempnitatem q̄;

In exitu anni quando congregaueris
omnes fruges tuas de agro tuo. **T**er tibi
anno apparebit omne masculinum
tuum coram dño dō tuo. **N**on immo-
labis sup fermentum sanguinem iu-
tine tue nec remanebit adeps sol-
lemnitatis mee usq; mane. **P**ri-
misq; frugum terre tue deferēs i
domum domini dei tui. **N**on coques
lhedum in lacte matris sue. **E**cce ego
mittam angelum meū qui pcedat
te et custodiat in uia: et introducat
in locum quem parauit. **O**bserua eū
et audi uocem eius ne contempnien-
dum putes quia non dimittet cum
peccaueris: et est nomen meum in
illo. **Q**uod si audieris uocem eius et
feceris omnia que loquor: in inimici-
cis in inuicis tuis. et affligentes te
affligam pcedetq; angelus nris
et introducet te ad amorreum et e-
theum et pherezeum. chananeūq;
et euehum et iebuseum. quos ego
gerā. **N**on adorabis deos eorū nec co-
les eorū eos. **N**on facies opera eorū s;
destrues eos et qstringes statuas eorū
seruierisq; dño deo ūro. ut benedicā
pambus tuis et aquis et auferam
iniquitatem de medio tui. **N**on erit
in secunda nec sterilis terra tua. **Q**ui-
merum dierū tuorū implebo. terrae
meum mittā in precursum tuū. et
occidam omnem pplm adque ingre-
dieris cunctosq; inimicorū tuorū co-
rā te terga uertam. emittens sca-
briones prius qui fugabūt euehum
et chananeum et etheum antequā

intreās. **N**on ciciam eos a facie tua
anno uno. ne terra in solitudinem
redigat et crescant contra te bestie
Paulatim expellam eos de conspectu
tuo donec augearis et possideas tñā
Ponam autem terminos tuos ama-
ri rubio usq; ad mare palestinorū
et ad deserto usq; ad flumē tradam
in manib; uestris habitatores terre
et ciciam eos de conspectu ūro. **N**on
imbis cum eis fedus nec ē dñs eorū
Non habitēt in terra tua ne forte te
peccare faciant in me: si seruieris
dñs eorū. qđ tibi certe erit in secunda
lum.

Moyses q; dixit. **A**scende ad dñm
tu et aaron. nadab et iebui et sep-
tuaginta senes isrl. et adorabis
paul: solusq; moyses ascendet ad
dominū et illi non appropinquabunt.
nec ppl's ascendet cum eo. **V**enit q;
moyses et narrauit plebi omnia
uerba dñi atq; iudicia. **R**editq; po-
pulus una uoce: omnia uerba do-
mini atq; iudicia que locutus ē
faciemus. **S**cripsit autē moyses
uniuersos sermones dñi. et mane
qsurgens edificauit altare adra-
dices montis. et duodecim titulos
p duodecim trib; isrl. **A**stiter; iue-
nēs de filiis isrl et obtulerunt ho-
lociusta. immolaueruntq; uicti-
mas pacificas dño: uirulos duode-
cim. **T**ulit itaq; moyses dimidiā
partem sanguinis et misit i ara-
teris: partem autē residuā fudit
sup altare. **A**ssumentesq; uolūm fe-

deris legit audiente ipso. **Q**ui dixe-
runt. Omnia que locutus es do-
m[in]o faciemus. et erimus obediētes. Il-
le uero sumptu sanguinis respicit in
ip[s]um et ait. Hic ē sanguis fēderis
quod pepigit dom[in]us uobiscum sup[er]
cunctis sermonib[us] h[is]. Ascendit
q[ue] moyses et aaron nadab et abiu.
et septuaginta de seniorib[us] isrl et
uiderunt dom[in]um d[omi]n[u]m isrl. Sub
pedib[us] eius quasi opus lapidis la-
pidei. et quasi celum cum fere-
num ē. Nec n[on] sup[er] eos qui proci-
pessent de filiis isrl misit ma-
num suā. uideruntq[ue] d[omi]n[u]m et come-
derunt et biberunt. Dixit autē
d[omi]n[u]s ad moysen. Ascende ad me in mon-
tem et esto ibi daboq[ue] t[ibi] tabulas la-
pideas. et legem ac mandata que
scripsi. ut doceas filios isrl. Sur-
rexeruntq[ue] moyses et iosue mini-
ster eius. ascendensq[ue] moyses in
montē dei. seniorib[us] ait. Expec-
tate hic. donec reuertam[ur] ad uos.
Habens aaron et u[er]i uobiscum.
si quid natum fuerit questionis.
referens ad eos. Tuncq[ue] ascendisset
moyses operuit nubes montē.
et habitauit gloria domini super
synai regens illum nube sex dieb[us].
Septimo autē die uocauit eum
d[omi]n[u]s de medio caliginis. Erat autē
spēs gl[ori]e domini cū ignis ardens
sup[er] uerticem montis. in specu
filiorum isrl. Ingressusq[ue] moyses
mediū nebulę ascendit in montē.
et fuit ibi quadraginta dieb[us] et

quadraginta noctibus. **XXV.**
Locutusq[ue] ē d[omi]n[u]s ad moysen dicens.
loquere filiis isrl ut tollant mi-
hi primicias ab omni hōie qui offert
ultionē accipietis eas. Hec sunt autē
que accipe debens. aurum et argētū
et es. iacinctum et purpurā coccingū.
byssinum et pilos capra-
rum et pelles arietum rubricatas. pel-
lesq[ue] iacinctinas et ligna cethim olei
ad luminaria q[ue] annanda. aromata.
unguentū. et q[ue]myamata boni odoris.
lapides onichinos et gemmas ad or-
nandum ephod et rōnale. facient q[ue]
in scilarum et habitabo in medio.
eor[um] iuxta omne similitudinē q[uod] ostē-
dam tibi. et omniū uasor[um] et cultū ei[us].
Sicq[ue] faciens illud. Archam de lignis
cethim compingue. cuius longitudo ha-
beat duos et semis cubitos. latitudo
cubitum et dimidiū. altitudo cubitū
similit[er] ac semissem. Et deaurab[is] eā
auro mundissimo in t[er]ris et fons. fa-
ciesq[ue] supra coronam aureā parauim[us].
et quatuor circulos aureos. quos po-
nes p[er] quatuor arche angulos. Duo
circuli sint in latere uno. et duo in
alio. facies q[ue] uoces de lignis cethim
et operies eos auro. Introducesq[ue] p[er]
circulos qui sunt in arche laterib[us] ut
poretur in eis. qui semp[er] erunt in cir-
culis nec unquam extra alient[ur] ab eis.
Ponesq[ue] in archa testificatiōē quam
dabo tibi. facies et propiciatoriū de
auro mundissimo. duos cubitos et di-
midii tenebit longitudo eius et se-
missem cubitum latitudo. Duos q[ue] che-

rubijn aureos et poudiles facies exue-
q; parte oraculi. Cherub unus sit in
latere tuo oraculi: et alter in alto. **V**
trumq; latus et propiciatorij tegant ex-
pandentes alas et operientes oraculi
respiciantq; se mutuo uersis uultib;
in propiciatorij quo operienda e inar-
chia dñi: quia pones testimonium
qd dabo tibi. **I**nde precipiam et loquar
t sup propiciatorum salicet ac medi-
o duorum cherubin que fuerint sup
archam testimonij cuncta que man-
dabo pre filiis isrl. **F**acies et mentam
delignis certum hñem duos cubitos
longitudinis. et in latitudine cubiti
ac semissem: et in auribus eam auro
purissimo. **F**aciesq; illi labiū aureū
percurram. et ipi labio coronā ut
risilem. altam q; quatuor digitis.
Et sup nam altam coronā aureolā
Quatuor q; circulos aureos p
parebis. et pones eos in quatuor an-
gulis eiusdem mente ptingulo pedet.
Subter coronam erunt circuli aurei
ut mutant uedes p oos: et possit m
si portari. **P**ostq; uedes facies delig-
nis certum et circundab auro. ad
subuehendā mām. **P**arab et a-
cetabula ac phialas. et thibula ac thi-
atos in quib; offenda st libamina
ex auro purissimo. **E**t pones super
mensam panes ppositionis in con-
spectu meo semp. **F**acies et candelabre
ductile de auro mundissimo. hastile
eius et calamos cyphos et sperulas
ac lilia ex ipso procedentia. **S**ex cali-
mi egredientur de latib;: tres ex

uno late et tres ex alto. **T**res cyphi
quasi in duas modū pcalamos sin-
gulos: speruleq; simul et lilia: et tres
simuliter cyphi ad instar nucas in cala-
mo altero speruleq; simul et lilia. **H**oc
erit opus sex calamos qui pducendi st
de hastili. **I**n ipso aurem candelabro erit
quatuor cyphi in duas modum spūle-
q; ptingulos et lilia. et sperule subdu-
ob; callamis p tria loca. qui simul sex
fuerint procedentes de hastili uno. et spūle
q; et callami ex ipso erunt. uniuersa
ductilia de auro purissimo. **F**acies et
lucernas septem. et pones eas super
candelabrum ut luceant ex aduerso.
Emunctoria q; et ubi ea que emunc-
ta st extinguant: fiant de auro pu-
rissimo. **O**mnem pond candelabri cum
uniuersis uasis suis habebit talen-
tum auri purissimi. **I**n spicet et fac se-
cundum exemplar qd tibi monstratū
est in monte **xxvi**

Tabernaculum uo ita fiant. **D**ece
curranas de bysso rectora et ia-
cincto ac purpura coccoq; bis tincto
uariatas opere plumario facies. lon-
gitud cordine unū habebit uiginti
octo cubitos. latitudo qñuor cubitoz
erit. **U**nū mensure fient uniuersa
tentoria. **Q**uinque corine s iungent
mutuo: et alie quinque nexu simili co-
herebunt. **A**nsulas iacinctinas in
latib; ac summitatib; facies cori-
naz: ut possint in uicem copulari.
Quinquagenas ansulas cortina ha-
bebit in utraq; parte. ita in terras
ut ante contra ansam ueniant. et

alta alti possit aptari. **F**acies et quin-
quaginta circulos aureos quibus
cortinax uela uingenda sicut ut unum
tabernaculum fiat. **E**t facies saga-
ciana uideam ad operiendum rectum
tabernaculi. **L**ongitudo et sagi unum ha-
bebit triginta cubitos: et latitudo quatuor-
decim. **E**qua erit mensura sagorum omnium.
equibus; quinque uinget seorsum: et sex
in mutuo copulabuntur: ita ut sexum sa-
gum in fronte recti duplice. **F**acies
et quinquaginta ansas in ora sagi u-
ni. ut quingenti cum alio queant: et quin-
quaginta ansas in ora sagi alterius
ut cum alio copuletur. **Q**uinquaginta
tabulas enneas facies quibus; uingenti-
tur ante. ut unum ex omnibus operi-
mentum fiat. **Q**uod autem superius in
sagis que parantur recto. id est unum
sagum quod amplius est: ex medietate ei
operies tabernaculi postiora et cu-
bitus ex una parte pendent: et
alter ex altera. **Q**ui plus est in sagorum
longitudine utrumque; latus taber-
naculi proteget. **F**acies et opusculum
aliud recto de pellibus; arietum rubri-
cantis. et super hoc rursum aliud o-
pimentum de iacinctinis pellibus.
Facies et tabulas stantes tabernaculi
de lignis certhim. que singule de nos-
cubitis in longitudine habeant: et in latitudine singulas ac semitae.
In latibus; tabule due incastrentur
fiant. quibus; tabula alteri tabule
conectantur: atque in hunc modum cunctae
tabule parabuntur. quax uiginti
erunt in late meridiano quod uergit

ad austrum. **Q**uibus; quodraginta bases
argenteas fundes. ut uine bases singulis
tabulis per duos angelos subiciantur. **I**n late-
re; sedo tabernaculi quod uergit ad aquilonem
uiginti tabule erunt huiusmodi quadra-
ginta bases argenteas. **S**ine bases sin-
gulis tabulis supponentur. **A**d occidentalem
uero plagam tabernaculi facies sex ta-
bulas. et rursum alias duas que in an-
gulis eriguntur: post tergum taberna-
culi: eruntque et quingente deorsum usque;
seorsum. et una omnis propago retinebitur.
Duabus; quibus; tabulis que in angulis po-
nente sunt similis uinctura serua-
bitur et erunt simul tabule octo. ba-
ses eorum argenteae sedeam: duabus
basibus; per unam tabulam suppositas
Facies et uestes de lignis certhim quinque;
ad orientem tabulas in uno latere ta-
bernaculi: et quinque; alios in altero et
eiusdem numeri ad occidentalem plu-
gam que mittentur per medias tabu-
las a summo usque ad summum. **P**er
tabulas de auribus. et fundes in eis an-
ulos aureos per quos uestes et tabulata
contineant. quos operies laminis au-
reis. **E**t eriges tabernaculum iuxta ex-
emplar quod tibi in monte mossum est
Facies et uelum de iacinctis et purpu-
ra coccy; bis tincto et hyssopo uincto ope-
plumario et pulchra uarietate quere-
tum: quod appendes ante quatuor colu-
nas de lignis certhim. que ipse quidem
deaurate erunt. et habebunt capita
aurea sed bases argenteas. **I**nterueni-
ant uelum per angulos circulos. in
quod pones archam testamenti: et quo

sanctuarii et sanctuarii sanctaria diuident.
Pones et propitiatorium super archam
testimonij in sua sancta. mensamque exte-
riorem. et contra mensam candelabre
in latere tabernaculi iudiano. Mensa e-
nim stabit in parte aquilonis. Faci-
es et de corium in introitu tabernaculi
de iacinto et purpura coccoque bis tincto
et biso rectora ope plumario et quin-
que columnas de amabilis lignorum
cerbum. Antequas duces tentorium quod
erunt capita aurea et bases enee.

Tacies et altare de lignis. **xxvii.**
cerbum. quod habebit quinque cubi-
tos in longitudine et totidem in latitudi-
ne. id est quadratum. et tres cubitos in
altitudine. cornu autem per quatuor angu-
los ex ipso erit. et opies illud ere. fa-
ciesque inuisus eius leberes ad susci-
piendos cineres. et forapes atque suscipi-
ulas. et ignium receptacula. Omnia
uasa ex ere fabulabis. ciaticulique
in modum reas enea. parui quatuor an-
gulos erunt quatuor anguli enei quod
pones subter arulam altaris. eruntque
ciaticula usque ad altaris medium.
Facies et uestes altaris de lignis cerbi
duos. quos quoque operies laminis
eneis et in duces paruos. eruntque
ex utroque latere altaris ad portandum.

Non solidum sed mane et quantum in tunc
secus facies illud. sicut tibi in more
monstratum est. Facies et atrium tab-
ernaculi. in cuius plaga ausu contra
meridiem erunt tentoria de bysso re-
ctora. Centum cubitos unum latere tenebit
in longitudine et columnas uiginti

basibus totidem eneas. que capita cum ceta-
turis suis habebunt argentea. Simi-
liter in latere aquilonis per longum erunt
tentoria centum cubitos. columnas in
gunt et bases enee eiusdem numeri.
et capita eorum cum cetauris suis ar-
gentea. In latitudine uero atrij quod respi-
cit ad occidentem erunt tentoria per quin-
quaginta cubitos et columnas deesse
basesque totidem. In ea quoque atrij latitu-
dine que respicit ad orientem quingenti
cubiti erunt. in quibus quindecim
cubitos tentoria lati uno deputabuntur.
columnas quoque tres et bases totidem. Et in
latere alio erunt tentoria cubitos
optinencia quindecim. columnas
tres et bases totidem. In introitu uero
atrij fiet tentorium cubitos uiginti ex
iacinto et purpura coccoque bis tincto
et biso rectora ope plumario. colu-
mas habebit quatuor cum basibus totidem.
Omnes columnas atrij per circuitum uel-
tue erunt laminis argenteis. capiti-
bus argenteis et basibus eneas. In longi-
tudine occupabit atrium cubitos cen-
tum. in latitudine quinquaginta.
altitudo quinque cubitos erit. fietque
de bysso rectora et habebit bases e-
neas. Cuncta uasa tabernaculi in os
usque et amonias tam paxillos ei
quam atrij ex ere facies. Precepe si-
his israel ut offerant oleum de arbo-
ribus olyuarum purissimum pilosque
tustum. ut ardeat lucerna semper
in tabernaculo testimonij extra ue-
lum quod appandum est testimonio et
collocabunt eam natio et filij israel et usque

mane luceat coram dño. Perpetu-
us erit cultus p successiones eorum
coram filiis isrl. **.xxviii.**

Applica q̄ adre aaron fr̄m tuū
cum filiis suis de medio filioz
isrl. ut sacerdotio fungantur michi
aaron nadab et abiu et eleazar et
ythanur. **Faciesq;** uestem scām a-
aron fr̄i tuo in grām et loqueris
cunctis sapientib; corde quos reple-
ui spū prudentie ut faciant uestes
aaron inquit; sanctificatus minis-
ter michi. **Hec autem** erunt uesti-
menta que facient. **Rationale** et
suphumale tunicam et lineam
strictam cydarim et balteum. **faci-**
ent aaron fr̄ari tuo et filiis eius
vestimenta scā ut sacerdotio fun-
gantur in. **Accipientq;** auz et ia-
cūchum. et purpuram coccumq;
bis tinctum et bñctum. **facient** au-
sup humale de auro et iacinto et p̄-
pura coccoq; bistincto et bysso rector-
ta opere plumario polimito. **Du-**
as horas iunctas habebit inteq;
latere summitati ut in unū rede-
ant: ipa q̄; excusa et cuncta opis
uarietas erit ex auro iacinto et
purpura coccoq; bis tincto et bñcto
rectora. **Sumesq;** duos lapide on-
ichinos et sculpes in eis nomina
filioz isrl. **Sex nomina** in lapide ti-
no: et sex reliqua in alto. **Iuxta or-**
dinem naturitatis eoz opere sculps-
toris et celatura gemmarij sculpes
eos nomib; filioz isrl. **inclusos**
auro atq; circumdatos. et ponet in

utroq; late sup humerali memoriale fi-
liis isrl: portabitq; aaron nomina eoz
coram dño sup utrumq; humer obre-
cordationem. **Facies** et unisinos ex au-
ro et duas catenulas auri purissimi
sibi in uicem coherentes. q̄s in seres
unicinis. **Rationale** quoq; iudicij fa-
cies opere polimito iuxta recturam
suphumal. ex auro iacinto. purpura
coccoq; bis tincto et bñcto rectora.
Quadranguli erit et duplex. **Men-**
suram palmi habebit tam in longitu-
dine quam in latitudine: **ponesq;** in
eo quatuor ordines lapidum. **In primo**
uersu erit lapis sardius. et topazius.
et smaragdus: in secō carbunculus.
saphirus. et iaspis: in tertio hyry.
achates. et amethystus: in quarto
crisolitus. onychinus. et berillus.
Inclusi erunt auro p ordines suos:
habebuntq; nomia filioz isrl. **Duode-**
cim nomib; celabuntur singuli la-
pides. nomib; singulor p duodecim tri-
b; **Facies** in rationali catenas sibi i-
uicem coherentes ex auro purissimo.
et duos aureos anulos. quos ponet
in utraq; rationalis humeritate.
Catenas q; aureas uinges anul-
qui sunt in marginib; eius: et ipay
catenar extrema duob; copulabis
unicinis. in utro; late sup humeralis
q̄d rationale respiciat. **Facies** et duos a-
nulos aureos. quos ponet in sum-
mitate rationalis et in ouis que ere-
gione sunt humeralis et posteriora
eius aspiantur: nec non et alios du-
os anulos aureos qui ponendi s̄-

mutroq; late sup humeralis deorsu.
q; respicit contra faciem iundure
in feroris. ut aptari possint cum
sup humerali & aringatur rationa
le anulis suis cum anulis suphume
ralis uita iacinctina. ut maneat uie
tura fabre facta. & a se inuice rationa
le & suphumale nequeant separari.
portabit aaron noia filioz isrl una
tionali iudicij sup pedus suu qn in
greditur sciarum. memorale cora
domino in eternum. Pones aute i ra
tionali iudicij doctrinam & ueritate
que erunt in pedore aaron. qn i gre
dientur aaron coram dno. & gredietur
iudicium filioz isrl in pedore suo i
conspetu domini semp. **F**acies & tu
nicam suphumalis tota iacinctina.
in cuius medio supra erit caput tuu.
et ora pygrium eius tectilis sicut
fieri solet in extremis uestium par
tib; ne facile rumpantur deorsu
uo ad pedes eiusdem tunice. pectus
tum quasi mala pumica facies ex
iacincto & purpura. et coccobis tincto.
mixtis in medio ti. tinnabulis. ita
ut tinnabulu sit aureu. et malu
pumiam. riu. sumq; tinnabulu
aliud aureum & malum pumiam.
Et uestiet ea aaron in officio mi
nistrij. ut audiat sonitus qn ing
dientur & egredientur sanctuarium in
conspetu domini et non moriat. **f**a
cies & laminam de auro purissimo.
in qua sculpes ope celatut san dno.
ligabisq; ea uita iacinctina & erit
sup rhyaram iminent fronti ponti

cis. **P**ortabit aaron iniquitates eoz
que obtulerunt & sacrificauit filij
isrl. in cunctis munerib; & decimarjs
suis. **E**rit autem lamina semper in
fronte eius ut placatus sit ei d. **S**ci
genjsq; tunicam byssu. et rhyara bys
sinam. **f**acies & balteum ope pluma
rij. **P**orro filijs aaron tunicas lineas
parabis et balteos ac tyaras in glo
riam et decorem. uestiesq; his omnib;
aaron fratrem tuu. & filios eius & eo.
& cunctorum consecrab man. i. i. facies
q; illos ut sacerdotio fungantur in.
facies et feminalia linea. ut opiant
carnem turpitudinis sue arenibus
usq; ad femora. et utent eis aaron
& filij eius qn ingredientur tabna
culum testimonij. uel qn appropin
quant altari ut ministrent in scia
rio. ne iniquitatis rei moriamur.
legitimu sempiternu erit aaron et
semini eius post eum.

Et hoc facies ut in sacerdotio
consecrentur michi. **T**olle utru
lum de armento et arietes duos in
maculatos. panesq; azimos. et cru
stulam absq; fermento q; qspersa
sit oleo. lagana q; azima oleo lita.
Defimila triticea cuncta facies. & po
sita in amulo offeris. **V**itulu aut
& duos arietes. et aaron ac filios e
ius applicabis ad ostiu tabnaculi
testimonij. **C**um; laueris prem cu
filijs a aqua. indues aaron uestiu
tis suis. idest linea. tunica. et sup
humerali & rationali qd stringes
balteo. & pones rhyara in capite

ei. et lamina sciam sup thiam et
olei unctionis fundes sup caput ei:
atq; hoc ritu consecrabitur. **F**ilos
q; illius applicabis et indues rumi
tis lineis. cingesq; balthus aaron
saceret et liberos eius. et inpones
eis mitras erunt; sacerdotes mei re
ligione perpetua. **P**ostq; iniaa
mitras uerbis manus eoz applicabis
et titulum coram tabnaculo testimo
nij. inponens aaron et filij ei man
sup caput illius. et mactabis eum
in conspectu domini iuxta ostium
tabnaculi testimonij sumptumq;
de sanguine uiculi. ponet super
cornu altaris digito tuo: reliquu
aut sanguinem fontes iuxta ba
sum eius. **S**umes et adypem totu
qui operit intestina. et reticulum
icoris. ac duos renes. et adypem
qui sup eos e. et offeret incensu
sup altare. **C**arnes uo uiculi et
corium fimi combures fons ex
casta: eo q; pro peccato sit. **U**nu
q; arietem sumes. sup cuius ca
pur ponent aaron et filij ei man.
Quem cum mactaueris tolles de
sanguine eius. et fonder arca al
tare. **P**sum autem arietem secab
in frusta. **L**ora; intestina ei ac pe
des pones sup conatas carnes. et
sup caput illius: et offeret totu
arietem in censum sup altare. **O**blatio
e domino odor suauissimus
uidime dni. **T**olles q; arietem
alterum sup cuius caput aaron
et filij eius ponent man. **Q**ue

cu immolatus sumes de sanguine ty
fius et pones sup extremu dextere
auricule aaron et filioz eius. et sup
pollicem man eoz. et pedis dexte
fonderq; sanguine sup altare pecu
niam. **C**umq; tuleris de sanguine q
e sup altare et de oleo unctionis. as
pges aaron et uestes ei filios et uesti
mentu eoz. **C**onsecransq; et ipis uesti
bus tolles adypem de ariete et clauda
et arumam que operit uitalia. ac re
ticulum icoris. et duos renes atq;
adypem qui sup eos e: arumamq; dex
trum eo qd sit ariet consecrationis.
totumq; panis unius. et crustulam
asperfam oleo. **L**iganum q; de canis
axum q; posuim e in conspectu dni:
ponesq; omnia sup manus aaron et
filioz eius sanctificab illos eleuas
coram domino: suscipie. **U**niuersa
de manib; eoz. et incendes sup alta
re in holocaustu odore suauissimu
in conspectu dni qz oblatio eius est.
Sumes q; pectusculum de ariete que
iniciatus est aaron. sanctificabisq;
illud eleuatu coram dno. et ceder i
partem sua. **S**anctificab et pectus
culum consecratu et armu que de a
riete separasti. quo iniciatus e aa
ron et filij eius. cedentq; i partem
aaron et filioz eius iure perpetuo a
filijs isrl. qz primitia e et initia
de uictimis eoz pacificas q offert do
mino. **V**estem aut sciam qua utit
aaron habebunt filij eius post eu.
ut ungentur in ea et consecrentur
manus eoz. **S**eptem dieb; utetur

illa qui pontifex p eo fuit qntu
de filijs suis. et qui in grediet taber
naculum testimonij ut ministrer in
saiario. **A**rietem aut consecrationis
tollet et coques carnes eius i loco sco.
quib; uescetur aaron et filij eius. **P**a
nes q; qui sunt in conistio in uestibu
lo tabernaculi testimonij comedent.
ut sit placabile. sacrificium et scificet
offerentium man. **A**thenigena non
uesetur ex eis. quia scificata st. **Q**d
si remanserit de carnib; qsecatis su
e de panib; usq; mane. obures reli
quias igni. **N**on comedent. q; scifica
ta sunt. **O**mnia q; pcepi t facies su
p aaron et filijs eius. **S**epse dieb;
consecrabis manus eoz. et uiculu
ppro offeres p singulos dies ad
expiandum. mundabisq; altare cu
immolaueris expiationis hostiam.
et unges illud in sanctificatione. **S**ep
tem dieb; expias altare et sanctifica
bis. et erit sanctum sco. **O**mnis q;
tetigerit illud emittitabit. hoc est
qd facies in altari. **A**gnos anniculos
duos p singulos dies iungit offeres.
unum agnum mane. et alter uel
pere. **D**ecimam partem simile con
spere oleo tunso. q; habeat msum
quartam partem hyn. et unu ad
libandū eiusdem msure i agno uno.
Alterum uo agnū offes ad uesperā
uxta ritu maqritine oblatōis. et
uxta ea q; dixi in odore suauitatis.
Sacrificium t domino oblatione p
petua in generationes uas. ad osti
um tabernaculi testimonij corā dño

ubi qntuā et loquar ad te. ubiq; pre
cipiam filijs isrl. et scificabit altare
ingla mea. **E**t sanctificabo tabernaculū
testimonij cum altari. et aaron cum
filijs suis. ut sacerdotio fungantur
michi. et habitabo in medio filioz isrl.
et q; eis ds. et scient quia ego dñs ds
eorum qui eduxi eos de terra egypti.
ut mnerem inter illos ego domus
deus ipsorum. **xxx**
Faciesq; altare ad adolendū thy
miama. delignis cethim. habens cu
bitum longitudinis. et altex latitu
dinis. idē quadrangulū. et duos cu
bitos in altitudine. **C**ornua ex ipso
pcedent. uestesq; illud auro purissimo.
tam craticulam eius q; parietes per
curantū et cornua. **F**acies q; ei coronā
aureolam pgyrū. et duos annulos au
reos sub corona p singula latera. ut
mittantur in eos uestes. et altare por
tetur. **P**los q; ueder facies de lignis
cethim. et in auribus. **P**onetsq; alta
re contra uelum q; ante archā testi
monij pender coram propiciatorio q;
regunt testimonij. ubi loquar tibi.
et adolebit incensum sup eo aaron su
aue fragrans mane. **Q**n pponet lu
cernas incendet illud. et qn collocat
eas ad uesper uet thimiamma sem
piternum coram dño in gnationes
uestas. **N**on offeretis sup eo thimi
ama qpositionis alterius. nec obla
tione et iudima. nec liba libabitis. **E**t
deprecabitur aaron sup cornua eius
semel pannū in sanguine qui obla
tus ē pro peccato. et placabit sup

Herzog August Bibliothek
Wolfenbüttel
0 1 2 3 4
Gray Scale

eo in generationibus; uiris. **S**anctū
 erit scōr domino. Locutusq; ē dō ad moy-
 sen dicens. Quando tuleris sumā
 filiorū isrl' iuxta numerū. dabunt si-
 guli p̄cium panumab; suis dño. et
 non erit plaga in eis cū fuerit recen-
 siti. Hoc autem dabit omīs qui nun-
 tur ad nomen. dimidiū sycli iuxta mē-
 suram templi. Syclus x obulos h̄c.
 Media pars sycli offeretur domino.
Qui habetur in nūo a xx annis et su-
 p̄. dabit p̄cium. Dives non addet ad
 mediū sycli. et pauper nichil mini-
 et. **S**usceperuntq; pecuniā que collec-
 ta ē a filiis isrl'. tantes in usus tab-
 naculi testimonij. ut sit monimē-
 eorū corā dño. et p̄priet' aīab; eorū.
Locutus est dō ad moysen dicens. fa-
 cies et labium. enē cū labi sua
 ad lauandū. ponesq; illud mē-
 tabnaculum testimonij et altare. et
 musta aq. lauabunt in ea aaron et
 filij ei manus suas et pedes. qm̄ i
 gressuri sunt tabnaculū testimo-
 nij. et qm̄ accessuri sūt ad altare ut
 offerant in eo thymiamata dño. ne
 forte moriantur. legitimū temp-
 tū. erit tpi et semini ei p̄suastio-
 nes. **L**ocutusq; ē dō ad moysen dicens.
Sume et aromata prima smyrne
 eleste quingentos syclos. et cymam
 mēdiū. idē ducentos quingenta
 syclos. calami similis ducentos
 quingenta. cassie q; quingentos
 syclos. ut ponde scīarij. olei de oli-
 uetis mēsuram hyn. **F**aciesq; uncti-
 onis oleum scī. ungentū q̄posi-

tū ope unguentarij. et unges ex eo
 tabnaculū testimonij. et archā testa-
 menti. mensamq; cum uasis suis. can-
 delabrum. et utensilia ei. altaria thy-
 miamatis. et holocausti. et uniuersa
 suppellectilem que ad cultū eorū p̄tinet.
Sanctificabisq; oīa. et erunt scā scōr.
Qui tingerit ea. sanctificabit. **A**aron
 et filios eius unges. sanctificabisq; eos.
 ut sacerdotio fungantur in. **F**ilij q;
 isrl' dices. **H**oc oleum unctionis scī
 erit michi. unctiones uīas. **C**aro
 hoīs non ungetur ex eo. et iuxta q̄
 positionem eius n̄ facietis aliud. qz
 sanctificatum ē. et scī erit uob. **N**o
 quicumq; tale q̄posuerit. et dedit ex eo
 alieno exterminabit de p̄p̄o suo.

Dixit. dō ad moysen. **S**ume et aroma-
 ta fracten et onicha galbarren boni
 odoris et thus lucidissimū. equalis
 ponderis erūt omīa. faciesq; thymi-
 ama compositiū ope unguentarij.
 mixtum diligēt et purum et scī-
 catione dignissimū. **C**umq; inte-
 nuntimū puluerem uniuersa comi-
 deris. pones et eo coram tabnaculo
 testimonij. in quo loco apparebo t.

Scī scōr erit uob thymiamata. **T**ale
 compositione n̄ facietis in usus uīos.
 quia scī ē dño. **H**o q; sile fecerit
 si odore illius p̄suatur de p̄p̄is suis.

Locutusq; est dō ad
 moysen dicens. **E**cce uocaui ex
 nomine beeleel filiū huri. filij
 hurde tribu iuda et impleui eū spū
 dei. sapientia et intelligēcia. et sci-
 entia in omni ope ad excogitandū

1 6073

fibre. qñd fieri potest ex auro et
argento. et ex marmore. et gemmis.
et diuersitate lignor. **Deditq;** ei soa
um hooliab filium achysamech de
tribu dan: et in corde omis erudit
posui sapientiam ut faciant cuncta
que pcepit. tabernaculum fedens. et
archam testimonij. et pparauit
qd sup eam ē: et cuncta uasa taberna
culi. mensamq; et uasa eius candelabrum
purissimū cum uasis suis:
et altaria thymiamatis et holocausti
et omnia uasa eoz labium cum basi su
a uestes scās in ministerio aaron sacer
doti et filijs eius. ut fungant^r offi
cio suo in sacris: oleum unctionis et
thymium aromaticum i sacario.
Omnia que pcepit facient. Et lo
cutus est dō et moysen dicens. loque
re filijs isrl. et dices ad eos. **videte**
ut sabbatum meū custodiant. quia
signum ē inter me et uos. in gene
rationib; uis: ut scatis quia ego
sum dō qui sanctifico uos. **Custodiat**
sabbatum meū: scñ enim erit uob.
Qui polluerit illud: morte moriat^r.
Qui fecerit in eo op^u: pibit aia illi
de medio ppli sui. **Sex dieb; faciet^r**
opus: in die septimo sabbatum est
requies scā domini. **Omīs qui op^u**
fecerit in hac die. moriet^r. **Custodiat**
filij isrl sabbatum et celebrent il
lud in generationib; suis. **Pactū ē**
sempiternū inter me et filios isrl.
signumq; ppetuū. **Sex enim dieb;**
dō fecit celum et terrā: et in septimo
ab ope cessauit. **Deditq;** dō moysi

qplens huiusmodi sermonib; i more
synai duas tabulas lapideas testi
monij. testimonij scriptas digito dei.
Idens autem pplis **q;** moxam faceret descendendi de
monte moyses. cōgregat^r. aduersus
aaron ait. **Surge fac nob; idos q nos**
pcedant. **Moyse enim huc uiro q**
nos eduxit de terra egypti. ignoram^r
quid acciderit. **Dixit ad eos aaron.**
Tollite in aures aureas de pcorum
filiorq; et filiar^u uar^u aurib; et affer
te ad me. **Fecit pplis q iusserat de feret**
inaures ad aaron. **Quas cum ille**
accepisset. formauit ope ad eos fuso
rio. et fecit ex eis uirulum qstatis.
Dixeruntq; **Hi sunt dy tui isrl**
qui te eduxerunt de terra egypti. **Qd**
cum uidit aaron. edificauit alta
re coram eo. et pcorum uoce clama
uit dicens. **Quas sollempnitatis dñi ē.**
Surgentesq; mane obtuler^t holocau
sta et hostias pacificas: et sedit po
pulus mandicare et bibere et sur
reperunt ludere. locutus ē dō ad mo
ysen dicens. **valde. descende: peccatū**
populus tuus quem eduxisti de tra
egypti. **Recesserūt quo de uia quam**
ostendisti eis. **feceruntq;** sibi uirulū q
flantem. et adorauer^t: at; in molan
tes ei hostias dixerūt. **isti sūt dy tui**
isrl qui eduxer^t te de terra egypti.
Rursum; ait dō ad moysen. **Cerno q**
ppls iste diuie ceruicis sit. **dimitte**
me ut uascat^r furor mīs cōtra eos.
et deleā eos e terra: **faciamq;** te in
genē magna. **Moyse autē orabat**

Herzog August Bibliothek
Wolfenbüttel
0 1 2 3 4
Gray Scale

dominū dñm suū dicens. Cur domine
irascat furor tuus contra pplm tuū
si quem eduisti de terra egypti ī
fortitudine magna. et in manu ro-
busta. Ne queso dicant egyptij. cal-
lite eduisti eos ut interficeret ī mo-
rib; et deleret de terra. Quiescat
ira tua. et esto placabilis sup ne-
quicia ppli tui. Recordare abraha
ysaac. et iur. seruoꝝ tuoꝝ quib; iu-
rasti premer ipm dicens. Multipli-
cabo semen tuū sicut stellas celi
et uniuersam terrā hanc de qua lo-
cutus sum dabo semini uꝝo. et pos-
sidebitis eam semp. Placatusq; ē
dñs. ne faceret malum quod locutus
fuit aduersus pplm suū. Et reu-
sus ē moyses de monte poram du-
as tabulas lapideas testimonij
ī manu scriptas ex utra; parte. et
factis opere dei. Scriptura q; dñi scul-
pta erat in tabulis. Audiens autē
iosue tumultū ppli uociferantis
aut ad moysen. ululantis pugne
audiri in castris. Qui respondit.
Non ē clamor adhortantiū ad pug-
nam. neq; uociferatio apellentū
ad fugam. s; uoce cantantiū ego
audio. Cum; appropinquasti; ad
castra. uidit uinulum et choros. I-
ratusq; ualde p̄uenit de manu ta-
bular; et cōfregit eas ad radices
montis. Arripientq; uinulū quē
fecerant cōbussit. et contriuit usq;
ad pulucre quē sparsit in aquā.
et dedit ex eo potum filijs isrl. dix;
adaaron. Quid t fecit hic ppl̄s.

ut induces sup eum p̄cām maximā.
Cui ille r̄dit. Ne indignet dñs m̄s.
Tu enim nosti pplm istū. q; p̄uus sit
ad malū. Dixerunt in. fac nob; deos
qui p̄cedant nos. hunc enim moysi
qui eduisti nos de terra egypti. nesciam
quid acciderit. Quib; ego ipe dñi. Qs
uestrum h̄t aux. Tulcrunt et dederūt
michi. et p̄ueni illud in igne egressusq;
ē uinulum. Videns ergo moyses pplm
q; eet nudatus spoliaretur enim cū
aaron propter ignominia sordis. et
inter hostes iudum cōstituerat. et
trans in porta castrorū aut. Si quis est
domini. ungat in. Congregatq; ē
ad eum om̄s filij leui. Quib; ait. h̄
diat dñs isrl. Ponat uir gladiū
sup femur suū. et redite de porta
usq; ad portam p̄mediū castrorū et
occidat unusquisq; fratrem et amicum
et p̄ximum suū. fecerunt; filij leui
uxta sermonem moysi. et ceciderūt
in illo die quasi tria milia hōiū.
Et ait moyses. Consecratis hodie
manus ur̄as domino unusquisq;
in filio et fr̄e suo. ut decur uob; be-
nedictio. Facto autem die altꝝo: toni-
tus ē moyses ad pplm. Peccastis pec-
catum maximū. Ascendam ad do-
minū si quom̄ qui uero cū deprecari
pro scelere uꝝo. Reuersusq; ad dñm
ait. Obsecro domine. peccauit ppl̄s
iste p̄cām maximā: feceruntq; sibi
deos aureos: aut dimitte eis hanc
noxam. aut si non facis. dele me de
libro isto quē scripsisti. Cui r̄dit dñs
Qui peccauerit in. delebo eū de li-

11

libro meo. Tu autē uade et duc populum
istum. de quo locutus sum t. ange-
lus enim mīs pcedet te. Ego autem
in die ultionis visitabo et hoc pecca-
tum eorū. **P**raesit g̃ dō populum pro re-
atu iustitū q̃ fecit aaron. **xxxiii.**
Occurratq; ei dō ad moysen dicens.
Vade descende de loco isto tu et
populus tuus quem educaui de terra e-
gypti in terram qm̃ iuravi abraha
ysaac et iacob. dicens semini tuo
dabo eam. Et mittam p̃cursorē
tui angelum ut etiam chanaanem.
et amorreum et cheritē. pherezeū. et e-
ueum. et iebuseum: et in tres iustia
fluentem lacte et melle. Non enim
ascendam tecū. quia populus dure cer-
uicis es. ne forte disperdam te in uia.
Iudicēs populus sermone hūc pessimū
luxit: et nullus ex more induratus
est cultu suo. **D**ixit. dō ad moysen. lo-
quere filiis isrl̃. Populus dure cer-
uicis es. Semel ascendam in medio
tui: et delebo te. Jam nunc deponē
ornatū tuū. ut sciam quid facia t.
Deposuerūt g̃ filij isrl̃ ornatum
sui amonē horeb. Moyses q; tol-
lens tabernaculum tetendit extra
castra procul uocauit: nom̃ eius
tabernaculum federis. Et omīs populus
qui habebat aliquā questionem e-
gredebatur ad tabernaculum federis
extra castra. Cumq; egrediet̃ moy-
ses ad tabernaculum surgebat uni-
uersa plebs et stabat unusquisq;
iomo papilionis sui: aspiciēbant;
tergum moysi donec ingrederetur

tentoriū. **I**ngressus autē illo taber-
naculum federis descendebat colūp-
na nubis et stabat ad ostiū. **L**oqueba-
tq; dō cum moysē cernentib; uniuersis
q̃ columna nubis staret ad ostium
tabernaculi. **S**tabant et ip̃i. et ado-
rabant p̃fores tabernaculorū suorū. lo-
quebatur autē dō ad moysen facie ad
faciem. sicut loquit̃ solet hō ad ami-
cum suū. **C**um; ille reuerteret̃ in castris.
ministri eius iosue filius num puer
non recedebat de tabernaculo. **D**ixit
autē moyses ad dñm. **P**recipis ut
educam populum istū. et non indicas
michi quem misisti? **S**ic inquit. p̃-
seram cum dñs. noui te ex nōie et
inuenisti grām coram me. **S**ic ergo i-
ueni grām in conspectu tuo. ostende
mī faciem tuam ut sciam te et inue-
niā grām in conspectu tuo. **O**stende
faciem tuam ut sciam te. et inueni-
am grām ante oculos tuos. **R**espi-
ce populum tuum in gentē hanc. **D**ixit
dō. **F**acies mea pcedet te. et requi-
em dabo t. **E**t ait moyses. **S**i non
tu ip̃e pcedas nos. ne educas nos
de loco isto. In quo enim scire pote-
rimus ego et populus tuus inue-
nisse nos grām in conspectu tuo. n̄
ambulaueris nobiscū. ut glorifice-
mur ab omnib; populus qui habitant
sup̃ terrā. **D**ixit autē dō ad moysen.
Et uerbum istud q̃ locut̃ es faciam.
Inuenisti enim grām coram me et
te ip̃m noui ex nōie. **Q**ui ait. **O**s-
tende mī glām tuā. **R**edit. **E**go os-
tendā t̃ omne bonū. et uocabor i

Herzog August Bibliothek
Wolfenbüttel

nomine dñi coram te ⁊ miserabor
 quod uoluo. ⁊ clemens ero i que
 in placent. Rursusq; ait. Si po
 teris inde faciem meā non enim
 uidebit me hō ⁊ uiuet. et iterum
 ecce inquit ē locus apud me. ⁊ sta
 bis supra petram. Cum; locus q
 pud me transibit glā mea. pone
 te in foramine petre. ⁊ pregam
 dextā meā donec pertransierit tollā
 q; manū meā. et uidebis poste
 riora mea: faciem autē meā uide
A t deinceps. / n̄ poteris.
 precide ait. tibi duas tabula
 lapideas inacu priorum ⁊ scriba
 super eas uerba que habuerūt tabule
 quas fregisti. Ego parat mane ut
 ascendas statim in montem synai:
 stabitq; mecum sup uertice montis.
 Nullus ascendat tecum. nec uide
 atur quisquam p totū montē.
 boues q; ⁊ oues non pascent cō
 tra. Excidit q; moyses duas tabu
 las lapideas quales antea fue
 rant: ⁊ de nocte consurgens asce
 dit in montem synai sicut prepe
 rat ei dō. portans secū tabulas.
 Cum; descendisset dō p nubem. ste
 tit moyses cum eo in uocatis no
 mī domini. Quo transeunte corā
 eo ait. Dominator dñe. dō om̄pe.
 misericors ⁊ clemens. paciens q
 multe miserationis et uerax qui
 custodis mīam in milia. q; auferit
 iniquitatē et scelera. atq; peccata:
 nullusq; apud te p se innocens ē.
 qui reddis iniquitatē patrū in

filij ac nepotib; in tēā ⁊ q̄rā pro
 gemem. sed misitq; moyses in iurua
 tus ē pñis in terrā: ⁊ adorans ait.
 Si inueni grām in cōspectu tuo do
 mine obsecro ut gradiaris nobiscū.
 ppl̄s enim dure ceruicis ē. ⁊ auferā
 iniquitates nras ⁊ pccā nōsq; possi
 deas. Redit dō. Ego inibo pactū. uiden
 tib; q; cunctis faciam signa que nō
 sunt uisa sup terram nec in illis gē
 tib;: ut cernat ppl̄s uite in cū ed me
 dio opus dñi terribile q; futurus sū.
 Obserua cuncta que hodie mandauī t.
 Ego ipse etiam hodie añ faciem tuā
 amoretū ⁊ chananeū: ⁊ etheū et phe
 rezeum q; ⁊ encyū. et iebuzeum. et
 gergezeum. Cauene unq̄m habita
 toribus terre illius ungas annuatias
 que tibi in iurā ruitā sine destrue
 aras eorum et confringe statuas.
 lucosq; fucide. Noli adorare dñm alie
 num. Dñs zeloris ē nom̄ ei: dō e
 mulator. Ne in eas pactum cum ho
 minib; illarū regionū. necum form
 cati fuerint cum dijs suis et adora
 uerint simulastra eorū. uocet te quis
 priam ut comedas de immolationis eo
 ⁊. Nec uxorem de filiāq; eorū accipies
 filijs tuis ne postq̄m. ille fuerint for
 mitate formati. faciant ⁊ filios tuos
 in dōs suos. Deos consilantes nō fa
 ces tibi. Sollemnitatē azimorū auto
 dies. Septem dieb; uesceris azimis
 sicut precepi t. in tempore nouorū.
 Mense enim uerū t̄pn̄s egressus es
 de egypto. Omne enim q; agit mul
 uam grās masculini. meum erit.

deandis animantib; tam debob;
qm̄ deouib; meū erit. **P**rimoge
nitum aſini redimes oſle. **S**in au
tē p̄aum p̄eo detentis occiderit.
Primogenitū filioꝝ tuoꝝ redime:
nec apparebis in conſpectu meo ua
cuis. **S**ex dieb; operabis: in die
ſeptimo ceſtab arare & metē. **S**ol
lemnitate ebdomad̄ facies tibi
in primicijs frugum meſis tue.
trincee: et ſollemnitate qm̄ rete
unte anni tempore cuncta reton
dunt. **T**rib ipſib; anni apparebit
omne maſculum tuū in conſpectu
omnipotentis dñi ſi iſrl̄. **C**um e
nim tulero gentes a facie tua et
dilatauero terminos tuos: null'
inſidiabitur terre tue. aſcendente
te & apparente in conſpectu domi
ni. **D**ei tui ter in anno. ſon immo
labis ſup fermento ſanguinem
hoſtie mee: neq; reſidebit uſq;
mane de uictima ſollemnitate
phaſe. **P**rimicias frugū terre tue.
offeret in domo dñi dei tui. ſon
coques hedum in lacte matris ſue.
Dixit dñs ad moylem. **S**cribe tibi
uerba hec. quib; & teum & cū iſrl̄
pepigi fedus. **F**uit ḡ ibi cū dñs
xl dies: & xl noctes panem n̄ come
dit. nec aquā bibit: et ſcripſit in
tabulis uerba federis decem. **C**um
deſcenderet moyleſ de monte ſyna
i tenebat duas tabulas teſtimo
nij. & ignorabat qd̄ conuerti eſſet
facies ſua ex conſortio ſermonis

dñi. **V**identes autē aaron & filij iſrl̄
cornutam facie moyſi. timuerūt. **P**e
accedere. **V**ocatiq; ab eo. reſti ſe tam
aaron q̄ principes ſynagoge. **E**t p̄
qm̄ locutus ē. uenerūt ad eū etia om̄i
filij iſrl̄. quib; p̄cepit cunctaq; audie
rat a dño in monte ſynai. **I**mpletiq;
ſermonib; poſuit uelaſū ſup faciem
ſuam. qd̄ ingreſſus ad dñm. et lo
quens cum eo. aufererat dñi ceter:
& tunc loquebatur ad filios iſrl̄ oīa
ſibi que fuerant imperata. **Q**ui
uidebant egredientis facie moyſi
ēē cornuta: ſed operiebat ruiſus
ille uelamine faciem ſuā. quando
loquebatur ad eos. **xxv.**

Emir congregata om̄i turba filioꝝ
iſrl̄. ait moyleſ ad eos. **H**ec ſt̄ q̄ ſc̄
dō fieri. **S**ex dieb; faciens opus: ſep
timus dies erit uob ſc̄s. ſabbatum
& requies dñi. **Q**ui fecit op̄ in eo oc
ciderit. ſon ſuccendit igne in om̄i
nibus habitaculis uſis p̄ diē ſabb̄i.
Et ait moyleſ ad om̄ne ceteruam
filioꝝ iſrl̄. **I**te ē ſermo que p̄cepit dō
dicat. **S**eparate apud uos p̄micias
dño. **O**is uoluntarius offerat eas
dño ex prompto animo: aurū. ar
geum. & ef. iacinctū. & purpurā.
corumq; diſtinctū. & byſſum. pilos
capratiū et pelles arietū rubi
catas. & iacinctinas lygna certhim.
& oleum ad luminaria cōtinuanda.
& ut conficiat̄ ungentū. & rhimia
ma ſuauiſſimū: lapides onichinos.
& gemmas ad ornatiū ſup humeral'

et rational'. Quisq[ue] ur̄m ē capi-
ens. ueniat et faciat q[uod] dō impaui.
tabernaculum scilicet de rectū ei
et operimentū. anulos. et tabulata.
cum uerbis: paxillos et bases archa
et uestes p[ro]phetarū et uelum q[uod] ante
illud oppandit: mēam cum uerbis
et uerbis et p[ro]phetis p[ro]phetis: cande-
labrū et luminaria suscitanda uia
sa illi et lucernas. et oleū ad nutrimē-
tū ignis: altare thymiamatis et uestes
oleū unctionis. et thymiamata ex
aromatib[us]: tentoriū ad ostiū tab-
naculi. Altare holocausti et artem
lam eius eneam cum uerbis et uer-
bis suis: labrū et bases eius: cōmina
auri cum columis suis et basibus:
tentoriū in uestib[us] forib[us]: uestibula
paxillos tabnaculi et auri cum fumi-
culis suis: uestimenta quor[um] usus est
in ministerio scilicet. uestes aaron
pontificis et filior[um] eius ut s[an]ctis
fungantur in. Egressiq[ue] om̄s mi-
litis filior[um] isrl̄ et conspectu moysi.
obtulit mente promptissima atq[ue] de-
uota primitias d[omi]no ad faciendum
op[us] tabernaculi testimonij. Quid
ad cultum et ad uestes scilicet necessa-
riū erat. uiri cum mulierib[us]: p[ro]ue-
runt armillas et in aures. anulos et
dextalia. Omne uas aurū. in do-
naria d[omi]ni separatum ē. Si quis ha-
bit in iacinctum et purpurā. cocco
bis tinctū. byssum. et pilos capri-
um. pelles arietum rubricatas.
et iacinctas. argenti et eris metal-
la: obtulerunt dom̄no: lignaq[ue]

certhim in uarios usus. Sed et mul-
eres docte detest[er]unt quęque uenerant ia-
cinctū et purpurā. et iacinctū. et bys-
sum. et pilos capray: sponte p[ro]p[ri]a.
cuncta tribuentes. Principes uero
obtulerunt lapides onychinos et
gemmas ad sup[er]humeralē. et rano-
nate: aromata q[ue] et oleū ad lumina-
ria q[ue] gynnanda. et ad p[ar]andū. in-
gentium ac thymiamata odoris sua
uicini componendū. Om̄s uiri ac
mulieres mente deuota obtulere do-
naria ut fierent que iussit d[omi]n[us]
p[ro]phetā moysi. cuncti filij isrl̄ uolu-
taria dom̄no dedicauerunt. Dixit
moyses ad filios isrl̄. Ecce uocatur
dō ex uo[m]ine beſelechel filiū huri fi-
lij isrl̄ de tribu iuda. et impleuit eū
sp[irit]u sapientie et intelligencie. et sa-
encie om̄ni doctrina ad exco[n]tra-
dum et faciendum opus in auro et
argento et ere sculpendi lapidib[us]
et opere carpentario quicquid fabre
ad inueniri potest. dedit dō et corde
eius: oolyab q[ue] filiū asisamech de
tribu dan. ambros erudiuit sapia.
ut faciant op[er]a abietarij polimi-
tarij. ac plurimarij. de iacincto.
et purpura. cocco; bis tincto. ac bys-
so: et texant. omnia. ac noua que
q[ue] reperiant.

Tunc ergo beſelechel et oolyab et
om̄s uiri sapientes quib[us] dedit
dom̄n[us] sapientiam et teneb[un]t. ut
scirent fabre operari que iussit
scilicet necessaria s[un]t. et q[uod] p[re]cepit dō.
Cum; uocasset eos moyses et om̄e

eruditū in x au dedit dō sapiam & q
sponte obtulerant se ad faciendum
opus: tradidit eis uniuersa dona
ria filioz isrl. Qui cum in starent
opi condumio: mane ppls uota of
ferebat. Vnde & arafices uenire cō
pulsū & dixerunt moysi. Ppls offert
plus qm̄ necessariū est. Quis ergo
moyses precamis uoce cantari. Nec
ur nec mulier quicqm̄ ultra offe
rit in opere sanctuarii. Sicq; cetera
tū ē amunerib; offerendis. eo q
oblata sufficerent et sup habun
darent. fecerunt: om̄s sapientes
corde ad explendum opus tabna
culi cortinas decem debynd rectora.
& iacinto: & purpura. cocco; bis
tando. opere uario & arte politura.
Quarum una habebat in longitu
dine xx octo cubitos: et in latitu
dine quatuor. Vna m̄sura erat
omniū cortinar. Communis; cor
tinas quinq; alteram alteri: ali
asq; quinq; sibi inuicē copulauit.
fecit et ansas iacintinas in ora
corne unius ex utro; late & i ora
corne alterius similis. ut om̄a
se inuicem uenirent anse & mutu
o iungerent. Vnde & quinq; ginta
fudit circulos aureos qui moderet
cortinar ansas & fieret unum ta
bna culum. fecit q̄ saga undecim
de pilis capraz. ad operandū ta
bna culi totum. Vnum sagum in
longitudine habebat cubitos xxx.
& in latitudine cubitos quatuor.
Vnius m̄sure erant om̄ia saga.

quorū qm̄; iunget seorsū & sex alia
separatim. fecit; ansas quinq; ginta
in ora sagi unū & quinq; ginta i ora
sagi unius alterius. ut sibi inuicē
iungerent. & fibulas enneas quin
quaginta quib; nederetur techum.
& unum palliū ex om̄ib; sagis fie
ret. fecit et optoria tabna culi de
pellib; arietum rubicatis. aliudq;
de sup uelamentū de pellib; iacint
inis. fecit & tabulas tabna culi de
lignis techym stantes. Decem cu
bitorū erat longitudo unius tabule:
& unum ac semiscubitū latitudo
retinebat. Bine in castitate e
rant p singulas tabulas. ut alta
alteri iungeretur. Sic fecit i om̄ib;
tabulis tabna culi: e quib; xx
ad plagam meridiana erant
contra austrū cum xl basibus
argenteis. Due bases sub una ta
bula ponebantur ex unaq; pre
angelorum ubi in castitate la
terum in angulis terminabant.
Ad plagam q; tabna culi q̄ res
picat aquilonem fecit xx tabulas
cum xl argenteis basib;: duas
bases p singulas tabulas. Cont
occidentem uero idē ad eā prem
tabna culi q̄ mare respicit. fecit
sex tabulas. et duas alias per
singulos angulos tabna culi
reuo. que inuicē erant adeorsū.
usq; ad sursum: & in unā opa
ginem pariter ferebantur. Ita
fecit ex unoz; pre p angulos
ut octo simul erant essent ta

bule ⁊ haberent bases argenteas
fecerunt. bases scilicet bases. sub
singulis tabulis. fecit et uestes de
lignis sethim quinq; ad ornanda
tabulas unius lateris tabernaculi. et
quinq; alios ad alterius lateris tabu
las conspiciendas ⁊ hos extra hos al
ios quinq; uestes ad occidentalem
plagam tabernaculi contra mare.
fecit q; uestem aliam qui pmediet
tabulas ad angulo usq; ad angu
lum pueniret. ipsa alit tabulata de
aurum fuis basib; eoz argenteis.
⁊ circulos eoz fecit aureos. p quos
uestes induci possent. quos et ipso
aureis laminis operiunt. fecit et
uelum de iacinto. et purpura. uer
miculo ac bysso rectora. ope plumi
tario uariis atq; bis tinctum. ⁊ q
tuor columnas de lignis sethim q
cum capitib; de aurum. fuis ba
sib; eaz argenteis. fecit ⁊ tentori
um in introitu tabernaculi extra
cincto. purpura uermicula bysso
q; rectora. opere plumarij. ⁊ co
lumnas quinq; cum capitibus
suis quas operiunt auro. basesq;
earum fudit eneas. xxxvii.

Fecit autem beelehel ⁊ areha
de lignis sethim habentem
duos semis cubitos in longitudine.
⁊ cubiti ac semis in latitudine.
altitudo q; uno cubito fuit ⁊ dimi
dio. uestiunt. eam auro purissi
mo intus ⁊ foris. et fecit coronam
auream pgyrum. conflant qua
tuor anulos aureos p quatuor

angulos eius. duos anulos ⁊ late
undo. ⁊ duos in alto. uestes q; fecit
de lignis sethim. quos uestiunt auro.
⁊ quos misit in anulos qui erant i
laterib; arce ad portandum eam. fecit
et ppiatorum id est oraculum de auro
mundissimo duorum cubitorum ⁊ dimidij
in longitudine. et cubiti ac semis i
latitudine. Duo ⁊ cherubim ex auro
ducti q; posuit ex utraque pre ppiat
orij cherub unum in summitate uni
us. cherub alterum in summitate uni
us alteri. Duo cherubim in singulis sum
mitatibus propitiatorij extendens a
alas. et propitiatoria propitiatorum.
sele mutuo ⁊ illud respiciencia fecit ⁊
mensam de lignis sethim in longitu
dine duorum cubitorum. et in latitudine
unius cubiti. que habebat in altitu
dine cubitum ⁊ semis. circumdedit
eam auro mundissimo. Et fecit ali
labium eneum pgyrum ipsiq; labio
coronam auream in terrisile quatuor
digitum. ⁊ super eandem alteram coronam
auream. fudit ⁊ quatuor circulos
aureos. quos posuit in quatuor an
gulis p singulos pedes mensae contra
coronam. misit ⁊ eos uestes ut possit
mensa portari. ipso q; uestes fecit
de lignis sethim. ⁊ circumdedit e
os auro. et uasa addidit eos ut
mensa acumbula. fualas. cyathos ⁊
thuribula ex auro purissimo. i q; b;
offerenda s. libamina. fecit et eam
delabium ductile de auro mundissi
mo. de cui ueste calami. cyphi. spe
rule ac lilia predebant sex introq; la

Exod'
lun

+ et tres cyphi in statu natus et calamus alio speruleq;
simul et lilia

tere. tres calami ex pre una. et tres ex
alia. Tres cyphi in unius modū per
calamos singulos. speruleq; simul
et lilia. Quum erat op' sex calamoz.
qui predebant de stipite candelabri.
In ipso autem uerte erant quatuor cy-
phi in natus modū. speruleq; p'sin-
gulos et lilia. et sperule sub duobus
calamis pura loca. qui simul sex al-
calami procedentes de uerte uno. Et
sperule q' et calami ex ipso erant. et
universa ductilia ex auro purissimo.
fecit et lucernas septem cū emuncto-
zis suis. et uasa ubi ea que emuncta
sunt extinguntur. de auro mundis-
simo. Talentum auri appendebat
candelabru cū omnib' uasis suis.
fecit et altare thymiamatis de lig-
nis sethim. habens p' quadrum
singulas cubitis. et in altitudine
duos. decū angulis procedebant
cornua. uestiunt illud auro mun-
dissimo cum uaticula ac parietib'
ac cornib'. fecitq; ei coronam aure-
olam p'gyrum. et duos annulos au-
reos sub corona p' singula latera.
ut mittantur in eos uestes et pos-
sit altare portari. Ipsos aut uestes
fecit de ligno sethim et operuit eos
laminis aureis. Composuit et ole-
um sanctificationis ungentū et thy-
miama de aromatib'. mundissimis
opere pigmentarij. **xxxviii**

Fecit et altare holocausti de lignis
sethi quinq; cubitoz p' quadz.
et trium in altitudine. cū cornua
de angulis predebant. operuitq; il-

lud laminis eneis. et in usus eius
parauit ex ere uasa diuisa. lebetes.
foropes. fustanulas unianos. et ig-
nium receptacula. Erant lamq; ei
in modū retis. fecit eneam. et sub-
eam in altaris medio tūculā fustis
quatuor annulis p' totidem retaculi
summitates. ad in mittendos uer-
tes ad portandum. quos et ipsos
fecit de lignis sethim. et operuit
laminis eris. et induxit circulos
qui in altaris laterib' eminebant.
Ipsum autem altare nō erat solidū.
sed caui. ex tabulis et int'. uacuum.
fecit et labrum enei cū basi sua
de sperulis mulier que excubabāt
in ostio tabernaculi. et aurū in cui
australi plaga erant tentoria et hy-
so rectora cubitoz centū. columpne
enee uiginti cū basib' suis. capita
columpnarū et tota opis celatura
argentea. Eque ad septentrionis
plagam tentoria. columpne et ba-
ses et capita columpnarū eiusde
misure et operis ac metalli erant.
In eo uo plaga q' occidentem re-
spiciat fuerunt tentoria cubitozū
quingenta columpne decem
cū basib' suis enee. et capita co-
lumpnarū ac celatura argentea.
Porro contra orientē quingenta
cubitoz parauit tentoria. equib;
quidēdecim cubitos columpnarū
trium. cū basib' suis unū tene-
bat latus. et in parte altera que
abutiag; in troitum tabernaculi fa-
cit quidēdecim. eque cubitoz erāt

Herzog August Bibliothek
Wolfenbüttel
0 1 2 3 4
Gray Scale

tentoria: columpne tres. et bases to-
tid. Cuncta atq; tentoria byssus re-
torra texuerat. Bases columpnarum
fuit enee: capita autem earum cum ce-
laturis suis argentea. Sed et ipsas
columpnas atq; uestiuit argento:
et in introitu eius ope plumario
fecit tentorium ex iacinto. purpura.
uermiculo. ac bysso rectora quae habe-
bat x cubitos in longitudine: al-
tutudo uero quinq; cubitorum erat. iuxta
mensuram quam cuncta atq; habe-
bant tentoria. Columpne autem
in gressu file quatuor cum basibus;
eneis: capita: earum et celaturae ar-
gentee. Paxillos quoque tabernaculi et
atq; per gyrum fecit eneos. Hec sunt
instrumenta tabernaculi testimonij
que enumerata sunt iuxta precep-
tum moysi in caerimonijs leuiticis.
primam ythamar filij aaron sac-
toris. que beleshel filij huius filij huius
de tribu iuda domino per moysen iubente
conpleuerat. iuncto sibi socio hoo-
lyab filio achysamech de tribu dan:
qui et ipse artifex lignorum egregius
fuit. et polimitarius atq; polimita-
rius ex iacinto purpura. uermi-
culo et bysso. Omne aurum quod ex-
pensum est in opere sanctuarij et
quod oblatum in donarijs uirginum et
nouem talentorum fuit. et septingentorum
triginta syceorum ad mensuram sanc-
tuarij. Oblatum est autem ab his qui
transierunt ad numerum a x annis
et super. de sexcentis tribus milibus. et
quingentis quinquaginta arma-

torum fuerunt praeter centum talentis ar-
genti quibus conflare sunt bases sanctua-
rij. et in introitu ubi uelum pederet. Cen-
tum bases factae sunt de talentis centum
singulis talentis probas singulas super
primas. De mille autem septingentis
et lxx quinq; fecit capita columpnarum.
quas et ipsas uestiuit argento. His quoque
oblata sunt talenta. lxx duo milia et
quadringenti supra syceorum fuisse
sunt bases in introitu tabernaculi testi-
monij. et altare eneum et craticula sua.
omniq; uasa que ad usum eius pertinebant:
et bases atq; tam in circuitu quam in in-
gressu eius: et paxilli tabernaculi atq;
atq; per gyrum. **xxxix.**

De iacinto uero et purpura. uermiculo.
ac bysso. fecit uestes quibus indueret
aaron qui ministraret in sanctis. sicut
preceperat domino moysi. fecit quoque suphumeralis
de auro. iacinto. et purpura. coccoque
bis tincto. et bysso rectora: ope polimita-
rio. Inadit; bracteas aureas et extenu-
auit infila ut possent torquari cum prius
colorum subrogamine dualque oras sibi
in uisceribus copulatas in uicem; latera su-
mitatum et balcheu. exhiisse coloribus;
sicut preceperat domino moysi. parauit et duos
lapides onychinos affrutos et in clusos
auro. et sculptos arte geminaria no-
minibus filiorum israel posuit: eos in lateribus;
suphumeralis aaron in monitionem
filiorum israel. sic preceperat domino moysi. fe-
cit et rationale opere polimito iux-
ta opus suphumeralis ex auro. ia-
cinto. et purpura coccoque bis tincto.
et bysso rectora: quadrangulum duplex

aure palmi: et posuit in eo gemina-
 rum ordines quatuor. Supremo usi
 erat Sardius. topazius. et smaragdus:
 in secundo carbunculus. saphirus. ias-
 pis: in tertio hyacinthus. achates. a-
 macatus: in quarto chrysolite. ony-
 chinus. et berillus. circumdant et in-
 clusi auro. per ordines suos. Super la-
 pedes duodecim sculpti erant nomina
 duodecim tribuum israel. singuli per no-
 mina singulorum. fecerunt in rationa-
 li et catenulas sibi inuicem coheren-
 tes de auro purissimo: et duos utri-
 que toridemque: anulos aureos. Por-
 ro anulos posuerunt in utroque la-
 tere rationalis. e quibus penderet
 due catene auree quas inferuget
 unguis qui insup humeral angu-
 lus eminebant. hec et ante et retro
 ita quenebant sibi. ut sup hume-
 rale et rationale mutuo nece-
 strum ad balteum exanulis for-
 nis copulata. quos ungebat utri-
 us iacinthina ne laxa fluerent et
 ase inuicem mouerent: sicut pre-
 cepit dominus moysi. fecerunt quoque tuni-
 cam sup humeralem tota iacanthi-
 nam. et capitulum insup iocum pre-
 contra medium. oramque per gyrum
 capiti textilem. Deorsum autem
 ad pedes mala punicea ex iacanthi-
 to et purpura. uermiculo. ac bys-
 so retorta. et tintinnabula de
 auro mundissimo que posuerunt
 inter mala grauata in extrema
 parte nimice per gyrum: tintinna-
 bulum autem aureum et malum

puniceum quibus ornat incedebat pon-
 tificem qui ministerio fungebat. sicut
 precepit dominus moysi. fecerunt et tunica
 byssinas opere textili aaron et filijs
 eius. et minas cum coronulis suis
 ex bysso: feminalia quoque linea bys-
 sina: cingulum uero de bysso retorta.
 iacinto. et purpura. ac uermiculo.
 distinctum arte plumaria. sicut pre-
 cepit dominus moysi. fecerunt et lamina
 ferre uenerationis de auro purissi-
 mo: scripseruntque in ea opere gemma-
 rio sancti domini. et circumdant eam
 mitra cum uita iacanthina. sicut
 precepit dominus moysi. Perfectum est ergo omne
 opus tabernaculi. et tunc testimonium.
 fecerunt filij israel cuncta que prece-
 rat dominus moysi et obtulerunt taberna-
 culum et tectum. et uniuersam sup-
 pellectilem anulos. tabulas. ue-
 tes columnas ac bases: operuunt
 de pellibus arietum rubricatis. et
 aliud opimentum de iacanthinis
 pellibus: uelum. archa. uestes. per-
 pincatouum: mensam cum uasis et
 propositionis panibus: candelabrum.
 lucernas et utensilia eorum cum oleo:
 altare aureum. et unguentum. thy-
 miama ex aromatibus. et tento-
 rium in introitu tabernaculi: alta-
 re encum. retiaculum uestes. et
 uasi eius omnia: labrum cum
 basi sua: tentoria atrij. et colup-
 nas cum basibus suis: funiculoque
 illius et paxilos nichilque ex uas-
 is de fuit que in ministerium taber-
 naculi. et in rectum federis uisa

tentoria et
 introitu taber-
 naculi et colup-
 nas cum basibus suis.

sunt fieri. **V**estes q; quib; sacer-
dotes uruntur in sanctuario. aa-
ron saluet & filij eius. obtulerit
filij isrl. sicut pcepit dñs. **Q**ue
p̄t̄m moyses cuncta iudic exple-
ta benedixit eis. **xi.**

Locutusq; est dñs ad moysen
dicens. Mense primo. prima
die mensis eriges tabernaculū
testimonij. et pones in eo archā.
dimittesq; ante uelū uelum. et
illam m̄sa pones sup eā q̄ntē p-
cepta sunt. Candelabrum stabit
cum lucernis suis. et altare au-
reum in quo adoletur incensum.
coram archa testimonij. Tentori-
um in introitu tabernaculi pones.
& ante illud altare holocausti. la-
brū inter altare & tabernaculum
qd̄ implebis aq̄. & circumdabis
atrium tentoris et in gressum
eius. & assumpto unctionis oleo
unges tabernaculum cū uasis
suis. ut sanctificentur. Altare
holocausti & omnia uasa eius.
labrum cū basi sua omnia oleo
unctionis cōsecrabis. ut sint sc̄a
sc̄d̄. supplicabisq; aaron & filios
eius ad fores tabernaculi testi-
monij. & lotos aqua induet sc̄s
uestib; ut ministrent in: & unc-
tio eorū in sacerdotium proficiat
sempiternū. **F**ecit moyses oīa
que precepit dñs. **I**gitur mense
primo anni sc̄d̄. in prima die
m̄sis collocatum ē tabernaculū.
& erexit illud moyses. & posuit

tabulas acbales. & uestes stant;
columnas & expandit tectum sup
tabernaculum imposito tectū op-
mento sicut dñs imperābat. Posuit
& testimonij in archa. subdatis in
fra uestib; & oraculū test. **C**um;
intulisset archam in tabernaculum.
appendit aū eā uelū. ut expleret
dñi uisionē. Posuit et m̄m in
tabernaculo testimonij ad plagam
septentrionale extra uelū coram
ordinans p̄positionis panib; sicut
p̄ceperat dñs moysi. Posuit et cen-
delabrum in tabernaculo testimonij
e regione mense in parte australi.
locatis p̄ordinem lucernis. iuxta
p̄ceptum dñi. Posuit & altare au-
reum sub tecto testimonij coram
uelū. & adoleuit sup eū incensū
aromatum sicut iusserat. **P**o-
suit & tentoriū in introitu taber-
naculi & altare holocausti in uesti-
bulo testimonij. offerens in eo ho-
locaustū & sacrificia ut dñs imperābat.
Labrum q; statuit in tabernaculo
testimonij. & altare. implens illud
aqua. **L**auerūt; moyses & aaron
ac filij eius manus suas ac pedes.
cū ingrederentur tectum federis.
& accederent ad altare sic p̄cepit
dñs. **E**rexit & atrium p̄gyrium ta-
bernaculi & altaris. ducto in in-
troitu eius tentoris. **P**ostq; cuncta
p̄fecta sūt. operuit nubes taber-
naculum testimonij & gl̄a dñi
impleuit illud. **N**ec poterat moy-
ses ingredi tectum federis nube

aperiente omnia. et maiestate dñi
choruscante: quia cuncta nubes o
puerit. Si qñ nubes tabernaculum de
ferbat proficerebantur filij isrl' p
turmas suas: si pendebar de super.
manebant in eodem loco. Nubes dñe
domini in cumbear p diem taberna
culo et ignis in nocte. uterib; pñs
isrl' p cunctas mansiones suas.

De cauit autē
dñs moysen. et
locutus ē ei de
tabernaculo
testimonij dñs.
loquere filijs
isrl'. et dices ad
eos. hō qui ob

tulerit ex uobis sacrificiū dño de pe
corib; id ē de bob; et ouibus offeret.
uictimas. si holocaustum ei fuerit
oblato de armento. masculū unma
culatum offeret ad ostium tabernaculi
testimonij ad placandū sibi dñm.
ponetq; manus sup caput hostie: et
acceptabilis erit. at; in oblatione
eius pficiens. immolauitq; uiculu
coram dño. et offerent filij aaron sa
cerdotis sanguine eius fundentes
paltaris circumq; qd ante ostiū
tabernaculi. De ca; pelle hostie are
in frustra qñdent et subiciunt t alta
ri ignem. strue lignor añ cōposma. et
membra que cesa sūt de sup ordinaret.
capud uidelicet et cuncta que ad he
ret ietori. in testinis et pedib; lonis
aqua. adolebit; ea sacerdos sup alta
re in holocaustū et suauē odorem dño.
Qd si de pecorib; oblatio ē de ouib;
siue de capris holocaustū. agnum
anniculū et absq; macula offeret.
immolabit; ad latus altaris qd res
piat ad aquilonē corā dño. Sang
uinem uo illi fundent sup altare
filij aaron p circum. et diudent;
membra. capud et oīa que ad heret
ietori. et inponent sup ligna quib;

De oblationis altarium
De oblationib; simile et olei
De oblatione panis cum adipe et c
De oblatione sacerdotis peccatis et c
De tactu in mundor animalū
De modo sacerdotis in sacrificio habito.
De prohibitione comedendi adipem et c
De sanctificatione aaron ac filior ei
De gl'a domini. et igne hostias deuoti
De morte nadab et abyū filior aaron
De altib; qd possit comedi ul' n ueti
De purificatione mulieris et cūctisoe pñs
De modo leyre.
De homine mundando alepra.
De homine patiente fluxum. et c
De ingressu aaron in tabernaculū et hostijs
De phibitōe comedendi sanguine.
De obseruatione pceptor domini
De diuersis pceptis domini
De phibitione intuerse fornicandis
De alijs qui non debet offerre panes et c
De non comedentib; sanctificata
De ferijs sabbis. et sollempnitatib;
De blasphemante nomī domini
De requie ag' i uinee i vij āno. et c
De pmissionib; dñi filiis isrl'.
De uoto. et etiam de decimis.
Incipit liber leuitici. i.

Herzog August Bibliothek
Wolfenbüttel
0 1 2 3 4
Gray Scale

subiacendus ē ignis: in retina uo
 ⁊ pedes lauabunt aqua. Et obla-
 ta omnia adolebit sacerdos sup al-
 tare in holocaustum ⁊ odorem sua-
 uissimū dño. Sin autem de au-
 b; holocausta oblato fuit dño de
 turturib; ⁊ pullis columbe. offe-
 ret ea sacerdos ad altare ⁊ retro-
 torto ad collum capite. ac rupto
 uulneris loco de curie faciet sig-
 num sup altaris crepidinem:
 uesticulam uero gutturis ⁊ plu-
 mas proiciet altare ad orienta-
 lem plagam in loco in quo cyne-
 res effundi solent. Confringet
 ascillas eius. et non serabit ne-
 q; ferro diuider eam: ⁊ adolebit su-
 p altare. lignis igni supposito.
 Holocaustum est ⁊ oblatio sua-
 uissimū odoris domino. 11

Anima cū obtulerit oblato-
 nem sacrificij dño. simila
 erit eius oblatio: fundet super eā
 oleum. ⁊ ponet thus. ac deferet
 ad filios aaron sacerdotes. Quorū
 unus tollet pugillum plenum
 simile et olei ac uinum thus. ⁊ po-
 net memoriale sup altare inodo-
 rem suauissimum dño. Quod
 autem reliquū fuit de sacrificio.
 erit a aaron ⁊ filiorum ei scilicet
 de oblationib; dñi. Cum autem
 obtuleris sacrificium coctū in
 chydano de simila panes saliet
 absq; fermento. ⁊ spersos oleo ⁊
 lagema axima oleo liti si obla-
 tio tua fuerit de saragine simi-

le consperse oleo. ⁊ absq; fermento: di-
 uides eam minutatim. ⁊ fundes sup
 eam oleum. Sin aut de tritica sacri-
 ficium eque simile oleo ⁊ spersetur.
 quam offerens dño tradet manibus
 sacerdotis. Qui cum obrulerit eam.
 tollet memoriale de sacrificio. ⁊ adole-
 bit sup altare in odore suauissimi dño.
 Quicquid aut reliquū est dño. erit
 aaron ⁊ filiorum eius scilicet scōy de obla-
 tionib; dñi. Omnis oblatio que offert
 dño. absq; fermento fiet. nec quicquid
 fermenti ac mellis adolebitur in sa-
 crificio domini. Primicias tamen eorū
 offerens ⁊ munera: sup altare uo
 non ponentur in dño odore suauitatis.
 Quicquid obtuleris sacrificij. tale con-
 dies: nec auferes sal federis dñi diuini
 de sacrificio tuo. In omni oblatione of-
 feres sal. Sin autem obtuleris munus
 primiciarū frugū tuarū dño de spias
 adhuc uiuentib; torreb eas igni. et
 confringes in modum foris ⁊ sic offe-
 res primicias tuas dño. fundens si-
 cas oleum. ⁊ imponens thus qua
 oblato domini ē: de qua adolebit sa-
 cerdos in memoriam munus parte
 farris fructi. et olei: ac totū thus.

Quod si hostia pacificorū
 fuerit eius oblatio. de bob; uo
 fuerit offerre matrem siue femina.
 imaculata offeret corā dño: ponet;
 manum si capr uictime sue. Que
 in molabitur in introitu tabernaculi:
 fundent; filij aaron sacerdotis ung-
 uine parauitum altaris. ⁊ offeret
 de hostia pacificorū oblatione dño

adipem qui operit vitalia. et quicquid
pinguedinis intrinsecus est: duos renet
cum adipe quo teguntur illa. et ren-
culum iecoris cum renunculis. Adole-
bunt ea super altare in holocaustum
lignis igne supposito. in oblationem
suavissimi odoris domino. Si vero de ovibus;
et si fuerit oblatio. et pacificorum hostia: si
ue masculinum siue feminam obtulerit.
inmaculata erunt. Si agnū obtu-
lerit coram domino. ponet manū suā super caput
victime sue. quā in molabit in vestibulo
tabernaculi testimonij: fundentque
filij aaron sanguine eius palmaris
circum. et offerent de pacificorum hosti-
a sacrificium domino adipem. et caudā
totam cum renib; et pinguedine que
operit ueruatem atque uniuersa in
vitalia. et utrumque renunculum cum ad-
ipe qui est iuxta illa. reticulumque iec-
oris. cum renunculis. et adolebit ea
sacerdos super altare in papillū ignis
et oblationis domini. Si capra fuerit
eius oblatio et obtulerit eam domino.
ponet manū suā super caput eius.
et immolabit eam in introitu tab-
ernaculi testimonij: et fundent filij aa-
ron sanguinem eius paritū al-
taris tollentque ex ea in partem ig-
nis dominica ad ipse qui operit uentre
et qui tegit uniuersa vitalia. duos re-
nunculos cum reniculo quod est super eos
iuxta illa: et. aruinam iecoris cum
renunculis: adolebit ea sacerdos
super altare in alimoniam ignis et
suavissimi odoris. Omnis adeps do-
mini erit uire perpetuo in generati-

onib; et cunctis habitaculis uir-
nec adipem et sanguine omnino
locumque est de. **iii** comedet
ad moysen dicens. loquere fili-
is israel. Nunciacum peccauerit p-
ignorantiam et de uniuersis mada-
us domini precepit si non fieret
quippiam fecerit. Si sacerdos qui
est iunctus peccauerit delinquere
faciens populum offeret pro peccato suo
turulum inmaculatum domino: et
adducet eum ad ostium tabernaculi
testimonij coram domino ponet; ma-
num super caput eius. et immolabit
eum domino: haurietque de sangui-
ne uiruli. inferens illū in taberna-
culum testimonij. Cumque intinxerit
digitū in sanguine. asperget eos
septies coram domino. gratia uelut scia-
ri; ponet; de eodem sanguine super
cornua altaris thymiamatis gra-
tissimi domino quod est in tabernaculo
testimonij. Omnem autem reliquū
sanguine fundet in basim altaris
holocausti in introitu tabernaculi:
et adipem uiruli offeret pro peccato.
tam eum qui operit vitalia quam
omnia que intrinsecus sunt: duos
renunculos et reticulum quod est iuxta
illa super eos. et adipem iecoris cum
renunculis. sicut offert de uirulo
hostie pacificorum. et adolebit ea super
altare holocausti. Pellem uero et omnes
carnes cum capite et pedibus; et in
testinis. et fimo. et reliquo corpe
efferet extra castra in locū mun-
dum ubi atheret effundi solent.

incender; ea sup eam struem
lignoy. que in loco effusorum
cinerem cremabunt. Qd si ois
turba filiorum isrl ignorauit.
et pimperiam fecerit qz qra
mandatum domini e. et postea
incolleat pcam suum. offeret
uitulum pro pco. adducet; eum
ad ostium tabernaculi. et impo
nent seniores ppli manus sup
caput eius coram dno. immola
torq; uitulo in conspectu domini.
in feret sacerdos qui unctus est
de sanguine eius in tabernaculu
testimonij. tincto digito asygens
sepries qra uelum: ponet; de eo
dem sanguine in cornib; altaris q
e coram domino in tabernaculo
testimonij. Reliquu au sangui
nem fundet iuxta basim altaris
holocaustoy qz e. in ostio tabnacli
testimonij: omnemq; eius adipe
tollet et adolebit sup altare. sic
faciens de hoc uitulo quom fecit
et pti: et rogante pro eis sacerdote.
propicius erit dominus. psum
autem uitulum efferet extra
castra atq; comburet sic et priore
uitulum: quia pro peccato mul
titudinis e. Si peccauit princeps
et fecerit unum e plurib; piguo
ritiam qz lege domini phibet.
et postea incolleat pcam suum.
offeret hostiam domino hyrcu
decapris immaculatum: ponet
manum sua sup capud ei. Cum;
immolauit eum in loco u solet

mactari holocaustu cora dno. qz pro
pco e: tinger digitu sacerdos i sang
uine homie pro peccato tangens cor
nua altaris holocausti. et reliquum
sanguinem fundens ad basim eius.
Adipem uo eius adolebit sup altare.
sicut in uictimis pacificoy fieri solet:
rogabit; pro eo et pro pco eius ac di
mitteret ei. Qd si peccauerit aia
pignoratiam de pto terre ut faciat
quicquid ex his q domini lege phibet
atq; delinquit. et cognouerit pcam suu:
offeret capram immaculatam poner;
manu sup capud hostie que pco est.
et immolabit ea in loco holocausti.
tollet; sacerdos de sanguine indigi
to suo. et tangens cornua altaris ho
locausti reliquu fundet ad basim ei.
omnem auferens adipem sic auferi
solet de uictimis pacificoy. et adole
bit sup altare in odorem suauitatis
dno: rogabit; pro eo. et dimittet ei.
Si autem de pecorib; obtulerit uic
timam pro pco ouem salicet i ma
clatam ponet sup manu cap eius.
et immolabit ea in loco ubi hostie ho
locaustoy cedi solent: sumet; sacer
dos de sanguine ei digito suo. et tan
gens cornua altaris holocausti. re
liquu sanguine fundet ad basim
eius. Omnem q; auferens adipe
sicut auferet solet adeps arietis
qui immolatur p pacificis. crema
bit sup altare incensum domini:
rogabit; pro eo et pro pco eius. et
dimittetur ei. **v.**
Si peccauerit aia et audierit uo

cem iuramentis testisq; fuit q' aut ipse ui
dit aut confatus est si indicauerit
portabit iniquitatem suam. **A**nima que re
tigerit aliquid in mundum. siue qd' occi
sum e' abestina. aut p'se mortui. ul' qd'
libet aliud reptile: et oblata fuit immu
dine sue. rea est. et delinquit. Et si ten
git quicq; de immundicia hois iuxta
omnem in puritate qua polui solet:
oblata; agnouerit postea. subiacet
delicto. **A**nima que iurauerit et p'uale
rit labijs suis. ut ul' male quid faceret
ul' bene. et idipsum iuramento et sermone
firmauerit. oblataq; postea intellexit
delictum suum: agat penam pro peccato.
et offerat agnam degregib; siue capra:
orabit; sacerdos pro eo. et p'p'is eius.
Si autem non potuit offerre pecus.
offerat duas turtures. aut duo pul
los columbarum dno: unum pro peccato.
et alterum in holocaustum. dabit; eos
sacerdos. **Q**ui p'mu offerens p' peccato:
retorquet caput eius ad penulas na
ut caput collo eius hereat. et non penit
abrumpat: et asperget de sanguine e
ius parietem altaris. **Q**uicqd' aut
reliquum fuerit. faciet discillare ad
fundamentum eius: quia p' peccato est.
Alterum uero adolebit ut fieri solet:
rogabit; pro eo sacerdos et pro peccato
eius. et dimittetur ei. **Q**d' si non qui
uerit manus eius offerre duos tur
tures. l' duos pullos columbe offer
pro peccato similia. partem eph' derima.
Non mittet in ea oleum. nec thuris
aliquid inponet. quia pro peccato est.
tradet; eam sacerdos. **Q**ui plenum

ex eo pugillum hauriens cremabit su
per altare in monumentum ei qui obtulerit.
rogans pro peccato eius et expians:
reliqua uero parte ipse habebit in
munere. **L**ocutus est d' ad moysen.
dicens. **A**nima si puaricans cerimo
nias perirem in his q' dno sunt sci
ficata peccauerit. offeret pro delicto
suo arietem immaculatum degre
gib; qui emi potest duob; hyelis. iux
ta pondus scilarum: p'mq; qd' trulerit
dampni restituet. et quintam partem
ponet supra tradens sacerdoti. qui ro
gabit pro eo offerens arietem. et dimit
tetur ei. **A**nima si peccauerit pigno
ranciam et fecerit unum ex his que
domini lege phibent. et p'ca rea intel
lexerit iniquitatem suam. offeret arie
tem immaculatum degregib; sacerdoti iux
ta mensuram estimationis; p'ca. **Q**ui
orabit pro ea qd' nefas fecerit. et di
mittetur ei quia perire deliquit i
dnm. **L**ocutusq; est d' ad moysen dicens.
Anima que peccauerit. et contempro deo
negauerit depositum proximo suo
qd' fidei sue creditum fuerit. uel in ali
quid extorserit. aut calumpnia fe
cit. siue remp'ditum inuenerit et in
ficiant in sup' per iurauit. et quod
libet aliud exphurib; fecerit in quib;
peccare solent homines. qui iura de
licti reddet oia q' per fraudem uolu
it retinere integra: et quintam in sup'
prem dno cui dampnum intulerat.
Pro peccato aut suo offeret arietem
immaculatum degrege. et dabit eum
sacerdoti iuxta mensuram estimationis;

Lelicti. Qui rogabit pro eo coram
 dño: et dimittetur illi pro singulis
 q̄ faciendo peccauit. **VI**
 Locutusq; ē dñs ad moysen dicens.
 Precepte aaron et filiis suis. h̄
 ē lex holocausti. Cremabitur in
 altari tota nocte usq; mane. Ignis
 ex oīe altari erit. Vestietur sacerdos
 tunica et feminalib; lineis. tolletq;
 cyneres quos uolans ignis excus-
 sit. et ponens iuxta altare spoliabi-
 tur prius; uestimētis indumentis
 alijs offeret eos extra castra et in
 loco mundissimo usq; ad euillam
 q̄sum faciet. Ignis autē in altari
 semp ardebit. quem nūriet sacdos
 subiacens ligna p̄ singulos dies. et
 inposito holocausto de sup̄ adolebit
 adipēs pacificorū. Ignis iste ē perpe-
 tuus qui nunq̄m deficiet in altari.
 Hec est lex sacrificij et libamentorū.
 que offerent filij aaron coram dño
 et coram altari. Toller sacerdos pu-
 gillum simile q̄ confusa est oleo et
 totum thus qd sup̄ simlā posuī ē.
 adolebit; illud in altari in moni-
 mētum suauissimi odoris dño. Re-
 liquū aut̄ prem simile comedet aa-
 ron cum filiis suis. absq; farinēto.
 et comedet in loco sanctuarij tabna-
 culi. Deo autem non feruētabitur.
 qz pars eius in dñi offertur in
 censum: sc̄m sc̄or erit sic pro p̄o
 atq; celido. Mares tm̄ sup̄ pis
 aaron comedent illud. Legitimi
 sempiternū erit in generationib;
 ur̄s de sacrificijs dñi. Om̄s qui

terigir ala sanctificabit. Et locutus ē
 dñs ad moysen dicens. Hec ē oblatiō aa-
 ron et filiorum ei quam offerre debent
 dño indie unctionis sue. Decimā p̄e
 ephy offerent simile in sacrificio sem-
 p̄erno: medium eius mane. et medi-
 um uespere. que in saragine oleo cō-
 sperta fringentur. Offet autem eā ca-
 lidam in odorem suauissimi dño. Sū-
 dos qui panī iure successerit. et tota
 cremabitur in altari. Omne enim sa-
 crificium sacerdotum igne cōsumetur.
 nec quisq̄m comedet ex eo. loamut; ē
 dñs ad moysen dicens. loquere aaron
 et filiis eius. Ita ē lex hodie hostie pro
 p̄o. In loco ubi offertur holocaustū.
 immolabitur: coram dño. sc̄m sc̄or ē.
 Sacerdos qui offert comedet eam in
 loco sc̄o. in arrio tabernaculi. Quid
 tenuit carnes eius. sanctificabitur.
 Si de sanguine ei uetus fuit aspsa.
 lauabitur in loco sc̄o. vas aut̄ fictile
 in quo cocta ē. q̄sum getur. Qd si uas
 eneū fuit. defricabitur et lauabit aq̄.
 Om̄s masculis de genē sacerdotū
 uestietur carib; eius: qz sc̄m sc̄or ē.
 Hostia aut̄ que ceditur p̄ peccato
 cuius sanguis in fert in tabernacu-
 lum testimonij ad expiandū in cūa-
 rio. n̄ comedet. s; cōbuet igni. Hec
 ē lex hostie pro delicto. Sc̄m sc̄or
 est. Parto ubi immolabitur holo-
 caustum. macdabitur et uictima p̄
 delicto. Sanguis eius p̄ gyrum
 fundetur altaris. Offerent ex ca-
 caudam et adipem qui opit uitalia.
 duos renunculos et pinguedinem

que iuxta ylia ē. teredim; iecous cum
renunciatis: et adolebit ea sacerdos
sup altare: incensum est dñi p delicto.
Omnis masculus de gñe sacerdotali
in loco scō uescetur hys carnib; qd
scm scōz est. Sicut pro peccato offert
hostia tua et pro delicto. **V**ariis; hos-
tie. lex una erit: ad sacerdotē qui eam
obtulit pñebit. **S**acerdos q offert
holocausta uictimam. habebit penē
eius. **E**t omne sacrificiū simile q co-
quitur in chibano. et quicqd in ara
nacula. uel in sartagine paratur erit
cuius sacerdotis a quo offertur: siue
oleo conuersum fuit. siue aridum.
Cunctis filiis aaron equa mensura
pangulos diuidentur. **H**ec est lex hos-
tie pacificor q offertur dño. **vii**
Pro grā actione fuit oblatio.
offerent panes absq; feriemē.
q̄p̄os oleo. et lagana azima unda
oleo. coctamq; simulā. et colludas o-
lei ammixtione q̄p̄as: panes q;
fermentatos tñ hostia grā que immo-
latur pro pacificas. **E**x quib; unus
p̄p̄m̄is offertur dño. et erit sacra-
dotis qui funder hostie sanguinem.
cuius carnem eade comedentur die:
nec remanebit ex eis quicqd usq; ma-
ne. **S**i uero l' sponte quicqd obtule-
rit hostiam: eadem similē edet die.
Sed et si quid in crastinū remaserit
uesti. licetum ē: quicquid autē tertius
dies in uenerit. ignis absumet.
Si quis de carnib; uictime pacificor
die tertio comederit. uirita fiet obla-
tio. nec poterit offerenti: qñ potius

quicunq; aña tali se edulio gra-
minauerit. preuaricatoris rea erit.
Caro q aliquid in mundū tengerit
non comederit: s; q̄buret igni. **Q**ui
fuit mundus uedet ea. **A**nima polluta
que edet de carnib; hostie pacificor
que oblata ē dño. p̄bit de pplis suis.
Et qui tengerit inmundicia hois
l' iumenti siue omis rei que pollinere
potest. et comederit de huiusmodi car-
nib; interibit de pplis suis. **L**ocutus
ē dō ad moysen dicens. loque filiis
isrl'. **A**dipem bouis et ouis et capre
n̄ comedentis. **A**dipem cadaueris mor-
tici n̄ comedentis et ei animalis q
abestia caprum est. habebitis in u-
suis uarios. **S**i quis adipem q offert-
ri debet in incensu dñi comederit:
p̄bit de p̄lo suo. **S**anguinem q; oīs
animalis qñ sumes in cibū tam
de ambus quā de pecorib; **O**mnis
aia que edet sanguine peribit
de p̄lo suo. **L**ocutus ē dō ad moysē
dicens. **L**oquere filiis isrl' dicens. **Q**i
offert uictimā pacificor dño. offe-
rat simul et sacrificium. id est liba-
menta eius. **T**enebit manū adipe
hostie. et pectusculum. **C**um. **A**bo
oblata domino q̄fēuit tradet sa-
cerdoti. **Q**ui adolebit adipem sup
altare: pectusculum q̄rit erit aa-
ron et filioz ei. **A**rmū q; dexter de
pacificor hostijs. ceter in p̄micias
sacerdotis. **Q**ui obtulerit sanguine
et adipem filioz aaron. ip̄e habebit
et armū dextrū in portione sua. **P**ec-
tusculum enī eleuationis et armū

separationis tui a filiis israel de
hominibus eorum pacificis. et dedi aaron
sacerdoti ac filiis eius lege perpetua
ab omni populo israel. **H**ec est unctio aaron
et filiorum eius in ceremoniis domini
die quam obtulit eos moyses ut sacer
dotio fungerentur. et quod precepit eis
dari de filiis israel religione per
petua in generationibus suis. **I**sta
est lex holocausti et sacrificij pro peccato
atque delicto et pro observatione et
pacificorum iudicij quas con
stituit dominus moysi in monte synai
cum mandauit filiis israel ut offe
rent oblationes suas domino in descen
so synai.

viii

Occutusque est deus ad moysen di
cens. Tolle aaron cum filiis suis.
uestes eorum et unctionis oleum. in
tulum pro peccato. et duos arietes.
et canistrum cum azimis. et gregem
omne cetum ad offerendum tabernaculi.
fecit moyses ut deus imperauit. et
gregem. omnis turba ante fores ta
bernaculi ait. **I**ste est sermo quem
iussit deus fieri. **E**t statimque obtulit
aaron et filios eius. **C**umque lauit
set eos. uestiuit pontifice subu
cula linea. accingensque eum bal
theo. et induens eum tunica iu
cunda. et de super humerale in po
suit. quod astringens cingulo ap
tauit rationali in quo erat doctri
na et ueritas. **C**ydari quoque texit ca
pud. et super eam contra fronte
posuit lamina aurea. quod erat
in sanctificatione posuit. precepit

ei deus. **U**xit et unctionis oleum quo
linxit tabernaculum cum omni suppel
lectili sua. **C**umque aspiceret sanctificas
altare septem uicibus. unxit illud et
omnia uasa eius. labrumque cum basi
sua sanctificauit oleo. **Q**uod fundens
super caput aaron unxit eum et consec
ruit. filios quoque oblatos uestiuit lineis
tunicis. et cinxit baltheo. in posuitque
mitras ut iussit deus. **O**btulit et in
tulum pro peccato. **C**umque super caput eius
posuissent aaron et filij eius manus
suas. immolauit eum hauriens cing
uine. **E**t ancto digito tetigit cornua
altaris per gyrum. **Q**uo expresso et san
ctificato. fudit reliquum sanguinem ad
fundamenta eius. adipem autem qui
erat super uitalia. et retilum icoris.
duosque retilulos cum arumibus suis a
doleuit super altare. uiculum cum pelle.
et carnibus. et fimo. tremantem extra
castra sicut precepit deus. **O**btulit et
arietem in holocaustum. super cuius
caput cum in posuissent aaron et
filij eius manus suas. immolauit eum.
et fudit sanguinem eius super altare
percutum. ipsumque arietem in frusta
concidens. caput eius et artus et ad
ipsum adoleuit igni. lotis prius in
testinis et pedibus. totumque simul a
riete incendit super altare eo quod esset
holocaustum suauissimi odoris de
o mini. sicut precepit ei. **O**btulit et
arietem secundum in consecratione sa
cerdotum. posueruntque super caput
illius aaron et filij eius manus
suas. **Q**uem cum immolasset mo

67
p[er]f[ec]t[us]. sumens de sanguine tetigit
extremum auricule dextre aaron
et pollicem manus ei dextre simul
et pedis. Obtulit et filios aaron. Cu-
q[ue] de sanguine arietis immolati deti-
gisset extremum auricule singulor[um]
dextre et pollices manus ac dextri
pedis. reliquum sanguinem fudit sup[er]
altare. parum tamen adipe suo et cau-
dam omnemq[ue] pinguedine[m] ei op[er]-
intestina. reticulum iecoris. et duos
renes cum adipib[us] suis. et arino dex-
tro separavit. Tollens autem de
canistro aximorum q[uod] erat coram
domino panem absq[ue] fermento. et colli-
ridam aspersam oleo. laganum; po-
suit sup[er] adipem et armum dexte-
re. tradens simul omnia aaron et fili-
is eius. Qui p[er] q[uod] leuauerit ea co-
ram d[omi]no. rursum suscepit de mani-
bus eor[um] adoleuit sup[er] altare holo-
causti. eo q[uod] c[on]secrationis eet obla-
tio in odorem suauitatis sacrificij
d[omi]ni. Tulit et pectusculum eleuans
illud coram domino de ariete c[on]se-
crationis in p[re]m suam sicut p[re]cepit
ei d[omi]n[us]. assumensq[ue] unguentum et
sanguinem qui erat sup[er] altare
asp[er]xit sup[er] aaron et uestimenta eius.
et sup[er] filios illi ac uedes eor[um]. Cum;
sanctificasset eos in uestim[en]to suo.
p[re]cepit eis dicens. Coquite carnes
inter fores tabernaculi. et ibi come-
dite eas. Panes q[ue] c[on]secrationis
edite. qui positi s[un]t in canistro sicut
p[re]cepit in d[omi]no dicens. aaron et filij
eius comedent eos. Quicquid

aut reliquum fuit de carne et panib[us].
ignis absumet. De ostio q[ue] taberna-
culi in exiliis septem dieb[us] usq[ue] addie
quo complebitur temp[us] c[on]secratio-
nis uite. Septem enim dieb[us] finitur
c[on]secratio sicut in p[re]sentia f[aci]e e-
st[ati]m e[st]. ut ritus sacrificij c[on]pleretur.
Die ac nocte manebitis in tabernaculo
obseruantes custodias d[omi]ni. ne mori-
amini: sic enim in p[re]ceptum e[st]. fe-
cerunt aaron et filij eius. **audia**
cuncta que locutus est d[omi]n[us] p[er] manum

Facta autem **ix** moysi.
octaua die. uocauit moyses a-
aron et filios eius. ac maiores natu-
isrl. dixitq[ue] ad aaron. Tolle de ar-
mento uiculum pro p[ec]c[ati]o. et arietem
in holocaustum. uirumq[ue] immaculatum:
et offeres illos coram d[omi]no: et ad fi-
lios isrl loqueris. Tollite hircum
p[ro] p[ec]c[ati]o. et uiculum. atq[ue] agnum im-
maculatum et sine macula in holocau-
stium: bouem et arietem pro pacificis
et immolare eos coram d[omi]no in sacri-
ficio singulor[um]: similesq[ue] oleo con-
sp[er]sam offerentes. Hodie eni[m] d[omi]n[us]
apparebit uobis. Tulit q[ue] cuncta
que iusserat moyses ad ostium ta-
bernaculi: ubi cum omnis multi-
tudo astaret. ait moyses. H[ec] est
sermo quem p[re]cepit dominus: fa-
cite. et apparebit uobis gl[ori]a eius.
Dixitq[ue] ad aaron. Accede ad altare
et immola pro peccato tuo: offer
holocaustum. et deprecare pro te.
et pro p[op]ulo. Cum; mactaueris hos-
tiam p[ro]p[ri]am. ora pro eo sicut p[re]cep-

dominus. Statimque accedens aaron
ad altare. immolauit uittulū pro
peccato suo. cuius sanguine obtu-
lerūt et filij sui. In quo tingens di-
gitum tenget cernis altaris: et
fudit residuū ad basim eius. Adipe
q; et renunculos ac reticulū iecoris
q; et pro peccato adoleuit sup altare.
sicut precepit dñs moysi. Carnes uo
et pellem eius. extra castra gubuit
igni. Immolauit et holocaustū uic-
timā. Obtulerūt et filij sui sang-
uine eius. quem fudit p altaris
circum. Item et hostiam in frusta
con cernit. cum adipē et membris
singulis obtulerunt. que omnia
sup altare cremant igni. Ions
prius atq; intestinis et pedib; et p
peccato ipsi offerens macinuit ty-
rum. Expiatq; altari fecit holo-
caustum. addens in sacrificio li-
bamenta que parit offeruntur.
et adolens ea sup altare absq; cere-
monijs holocausti maturant.
Immolauit et bouem atq; arietē.
hostias pacificas ipsi. Obtulerūt
et filij sui sanguine eius. que fudit
sup altare in circuitu. Adipem
autem bouis. et caudā arietis. re-
nunculosq; cum adipib; suis. et
reticulū iecoris. posuerūt sup
pectora. Cum; cremati eēnt adi-
pes in altari. pectora eor et arms
exterius separauit aaron eleuās
coram dño. sicut preceperat mo-
yses. et extendens manum ad po-
pulum benedixit eis. Sicq; qple-

tis hostijs propitio. et holocaustis. et
pacificis. descendit. Ingressi autem
moyses et aaron tabernaculum testi-
monij. de uiceps egressi benedixerunt
ipso. Apparuit; glā dñi omni mul-
titudini: et ecce ignis egressus ad o-
mino deuorauit holocaustū. et adi-
pes qui erant sup altare. Qd cum
uidissent turbe. laudauerūt dñm
ruentes in facies suas.

At repitq; nadap et abyū filij aa-
ron thuribulis suis. posuerūt
ignem et incensū desup. offerentes
coram dño ignem alienū: q; eis p-
ceptum n̄ erat. Egressusq; ignis
a domino deuorauit eos. et mortui
sunt corā dño. Dixitq; moyses ad
aaron. Hoc ē q; locutus est dñs.
Sanctificabor in his qui appropi-
quant michi: et in conspectu oīs
ipsi glorificabor. Quod audiens a-
aron. tacuit. vocatis. aut moyses
mysahel et helcaphan filijs oziel
patris aaron. ait ad eos. Ne et tol-
lite frēs uros de conspectu sanctuarij:
et asportate extra castra. Confestimq;
pgerentes tulerūt eos sicut iacebat
uestros lineis tunias: et eiecerūt
foras ut sibi fuerat in preceptum.
Locutusq; ē moyses ad aaron et ad
eleazar atq; ythamar filios eius.
Capita ura nolite nudare. et uesti-
menta ura nolite scindere. ne for-
te moriamini. et si cont. certū oriat
indignatio. Fratres uestri et omnes
domus isrl plangant incendiu q;
dō suscitauit: uos aut n̄ egredimini

Exi

fores tabernaculi: alioquin pibit
 Oleum quippe scē unctionis ē sup
 uos. Qui fecerūt oīa. iuxta pceptū
 moysi. Dixit q; dō ad aaron. Vinū
 et omne q; inebriare potest n̄ bibetis.
 tu et filij tui. qm̄ intrabitis tabna
 culum testimonij ne movāmini. qā
 pceptum ē sempiternū in generationes
 uas ut habeatis scientiam dīcēdi
 inter scē et pphānū. inter pollutū
 et mundū. doceratisq; filios isrl̄ oīa
 legitima mea que locutus ē dō ad e
 os p manum moysi. Locutusq; est
 moyses ad aaron et ad eleazar atq;
 ythamar filios eius qui residui erāt
 Tollite sacrificium q; remansit de
 oblatione domini. et comedite illud
 absq; fermento iuxta altare. quia
 scē scōy ē. Comeditis aū in loco scō
 q; datum ē tibi et filijs tuis de obla
 tionib; dñi sicut pceptum ē m̄. Per
 tusculum q; q; oblatum ē. et armū
 qui separatus ē. in loco edetis mū
 dusimo. tu et filij tui. et filie tue reci
 Tibi enim ac liberis tuis reposita
 sunt de hostijs salutarib; filior isrl̄.
 eo q; armū et pectus et adipēs qui
 cremantur in altari. elevarunt
 corā dño. et prineant ad te et ad fili
 os tuos lege ppetua sicut pcepit dō
 Inter hec hyrium qui oblatus est p
 pccō cum quereret moyses. ex utro
 repperit. iratusq; qria eleazar et
 ythamar filios aaron qui reman
 serāt. ait. Cur n̄ comedistis hostiā
 ppō in loco scō que scā scōy ē. et da
 ta uob ut portetis iūctatē multitu

dinis. et rogetis pro ea in conspectu
 domini: pscitū aū de sanguine il
 lius n̄ sit illatum in tra scā. et comede
 eū debueratis in sanctuario sicut p
 ceptum ē m̄. Respondit aaron. Ob
 lata ē hodie uictima pro pccō et ho
 locaustum corā dño. m̄ aū accidit
 q; uides. Quom̄ potui comedē eam
 aut placere dño in ceremonijs iūte
 lugubū. Qd̄ aū audist; moyses. rece
 pit satisfactionem. **xi.**

Locutus ē dō ad moysen et aaron
 dicens. Dicite filijs isrl̄. Custodi
 te oīa que scripsi uob: ut sin dō uet.
 hec sunt animalia que comedē de
 bent. decunctis animantib; terre.
 Omne q; h̄t diuisā ungulā. et ru
 minat. et h̄t ungulā sed n̄ diuidit ea
 sicut camelus et cetera n̄ comedetis
 illud. et inter immunda reputabit.
 Cyrogrius qui ruminat ungu
 lāq; n̄ diuidit. immundus ē. lepus
 q; nam et ipse ruminat. sed ungu
 lam n̄ diuidit. et suis que cū ungu
 lam dundat n̄ ruminat. horum
 carnib; n̄ uestemini. n̄ cadauera
 contingeris: q; in munda s̄ uob.
 hec sunt q; gignunt in aquis. et
 uestia harum ē. Omne qd̄ h̄t pen
 nulas et squamas tā in mari q;
 in fluminib; et stagnis. comedetis.
 Quicqd̄ aū pennulas et squamas
 non h̄t eoz que in aquis mouet
 et uiuunt. ab hominabile uobis
 et pccandum erit. Carnes eoz
 n̄ comedetis. et mortuina uitabi
 tis. Cuncta que non h̄nt penni

pecorib; co
 medetis. Quid
 aut ruminat

Herzog August Bibliothek
 Wolfenbüttel
 0 1 2 3 4
 Gray Scale

las et squamas in aquis polluta erunt. **H**ec sunt que de aui-
bus comedere non debetis. et in munda sunt
uobis. Aquilam. et gryphem. et a-
lietum. miluum. ac uulturis iuxta
genus suum. et omne coruius generis
in similitudine sua. strutionem.
et noctuam. et laru. et accipitrem
iuxta genus suum. bubonem. et me-
gulam. et ybin. cygnum. et onocrotala-
li. et prophurionem. erodionem. et
caradrionem iuxta genus suum.
upupa quoque et uespulionem. **O**mne
de uolantibus quod graditur super qua-
tuor pedes. hoc est abhominabile
erit uobis. **Q**uicquid autem ambulat
super quatuor pedes. sed habet retro
longiora crura per quam salit super terram
comedere debetis. ut est bruchus in ge-
nere suo. et attraxus. atque ophyoma-
cus. ac locusta: singula iuxta ge-
nus suum. **Q**uicquid autem ex uolanti-
bus quatuor tantum habet pedes. ecce-
crabile erit uobis. **E**t quicumque mor-
ticina eorum tetigerit polluetur.
et immundus erit usque ad uespem.
Et si necesse fuerit ut portet quippiam
horum mortuum. lauabit uestimen-
ta sua: et immundus erit usque
ad solis occidum. **O**mne animal
quod habet quidem ungulam sed non diuidit
eam neque ruminat. in mundum
erit: et quicquid tetigerit illud gra-
minabitur. **Q**uod ambulat su-
per manus ex cunctis animantibus
quod incedunt quadrupedia: im-
mundus erit. **Q**ui tetigerit mor-

ticina eorum polluetur usque ad uespem.
Et qui portauerit huiuscemodi car-
dauera. lauabit uestimenta sua. et
in mundus erit usque ad uespem: quia
hec omnia in munda sunt uobis. **H**ec
quoque inter polluta reputabuntur.
et de his que mouentur in terra: mus-
tela. et mus. et cocodrillus. singula iux-
ta genus suum: murgale et camileon.
et stellio. et lacerta. et talpa. **O**mnia
hec in munda sunt. **Q**ui tetigit mor-
ticina eorum. in mundus erit usque ad ues-
perum: et super quod ceciderit quicquam
de morticinis eorum polluetur. tam uas
ligneum et uestimentum quam pelles et ca-
lida: et in quocumque sit opus tingeret
aqua et polluta erunt usque ad ues-
perum: et sic postea mundabuntur.
Vas autem fictile in quod horum quicquam
introciderit. polluetur: et ideo frangendum est.
Omnes etiam quae comedere
non sunt si fusa fuerit aqua super eum. **E**t
omne liquens quod bibit de uniuerso
uase. in mundum erit: et quicquid de mor-
ticinis inuisimodi ceciderit super illud.
in mundum erit. **S**ive clydani sint
sistropodes. destruentur et in mundum
erunt: fontes uero et cisternae et omnis
aquarum congregatio munda erit.
Qui morticina eorum tetigerit. pol-
luetur. **S**i ceciderint super seminem non
polluent eam. **S**i autem quippiam
aqua seminem perfuderit. et postea
morticinis tacta fuerit: illico pol-
luetur. **S**i mortuum fuerit animal quod
licet uobis comedere: quod cardauerit et
tetigerit. in mundus erit usque ad ues-
perum et in mundus erit.

peru. Et qui comederit ex eo cibum suum portauerit. laugabit uestimenta sua: et inmundus erit usque ad uesperum. Omne quod reparet super terram abominabile erit uobis: nec assumetur in cibum. Quicquid autem super petris quadripes gemit et multos habet pedes: siue phumum trahit: non comedens: quia abominabile est. Nolite gemitare animal uias nec tagantur quicquid eorum: ne inmundi sitis. Ego enim sum deus uir. Si estote: quoniam ego sanctus sum. Ne polluatis animas uias in omni repulsi quod mouerit in terra. Ego enim sum deus qui educaui uos de terra egypti ut eem uobis in deum. Si eritis: quia et ego sanctus sum. Ita est lex animarum et uolucrum et omnis anime uiuentis quod mouetur in aqua et reparet in terra. ut differentias noueritis mundi et inmundi: et sciatis quod comedere et respicere debeat. **xii**

Locutus est deus ad moysen dicens. Loquere filiis israel. et dices ad eos. Mulier si suscepto semine peperit masculum. inmundus erit septem diebus: usque ad dies separationis menstrue. et die octauo circumciderit infantem: ipsa uero xxx tribus diebus: manebit in sanguine purificationis sue. Omne sanctum non tanget: nec in gredietur amictuarium domus impleantur dies purgationis eius. Si autem femi-

nam pepererit in munda erit duobus hebdomadis. usque rursus fluxus menstrui: et sex diebus manebit in sanguine purificationis sue. Cumque expleti fuerint dies purgationis eius pro filio siue pro filia. deferet agnum amictulum et holocaustum et pullum columbe: siue turturam. pro peccato ad ostium tabernaculi testimonium: et traderit sacerdoti. Qui offeret illa coram domino. et rogabit pro ea: et sic mundabitur a profluvio sanguinis sui. Ita est lex parientis masculi ac feminae. Quod si non inuenerit manus eius. non poterit offerre agnum sumet duos turtures. aut duos pullos columbe unum. in holocaustum. et alterum pro peccato: orabitque pro ea sacerdos. et sic mundabitur. **L**ocutus est dominus ad moysen et aaron dicens. Homo in cuius cute et carne ortus fuerit diuersus color: siue pustula. aut quasi lucens quicquam idem plaga lepre. adducetur ad aaron sacerdotem. et adunum quemlibet filiorum eius. Qui cum uidit lepra in cute. et pilos in album mutatos colore. ipsamque lepre speciem humiliozem cute et carne reliqua. plaga est lepre: et ad arbitrium eius separabitur. Si autem lucens candidior fuerit in cute nec humilior carne reliqua. et pilis coloris pristini. recludet eum sacerdos septem diebus: et considerabit die septimo. Et si ultio quidem lep-

non creuerit. si transierit in ci-
te priores terminos rursum et ci-
det eum septem alijs diebus. et die
septimo contemplantur. Si ob-
scuro: sunt lepra et non creuerit
incure mundabit eum. quia scabies
est. lauabit uestimenta sua. h. et
mundus erit. Quod si postquam a sa-
cerdote uisus est. et reddens mun-
dicie iterum lepra creuerit ad-
ducatur ad eum. et in mundicie
detempnabitur. Plaga lepre si fu-
erit in homine adducatur ad sa-
cerdorem. et uidebit eum. Cum;
color albus incute fuerit. et capil-
lorum mutauerit aspectum ipsa
quoque caro uirga apparuerit. le-
pra uetustissima iudicabitur.
atque molimur eum. Contaminabit
itaque eum sacerdos. et si recludet.
quia respiciet inmundicia. Si autem
efflouerit discurrens lepra in ci-
te. et operuerit omnem carnem
a capite usque ad pedes. quicquid
sub aspectu oculorum cadit. consi-
derabit eum sacerdos. et teneri
lepra mundissima iudicabit. eo-
que omnis in candorem uisa sit. et
idcirco homo mundus erit. Quam uero
caro uiuentis ite apparuerit. et
sacerdotis iudicio polluetur. et
inter inmundos reputabit. Ca-
ro enim uirga si lepra aspergitur.
in munda est. Quod si rursum u-
isa fuerit in alborem et totum hominem
operit. considerabit eum sacerdos.
et mundum esse decerneret. Caro et cu-

ras in qua ulcus natum et sanatum. et
in loco ueteris acatryx apparuerit.
alba siue subrufa. adducatur homo
ad sacerdotem. Qui cum uiderit locum
lepre humiliorem carne reliqua. et
pilos uersos in candore. gremiabit
eum. plaga enim lepre orta est in ulce.
Quod si plus est coloris prurini. et cicatrē
subobscura. et uicina carne non est hu-
milior. recludet eum septem diebus. Et si
siquidem steterit in loco suo. ulcus est
cyatryx. et homo mundus erit. Caro et uisus
quasi ignis excusserit. et sanata albam
pruriam habuerit acatrycem. quidam
bit eum sacerdos. et ecce uersa est in
alborem. et locus eius reliqua carne
humilior. contaminabit eum. quia pla-
ga lepre ingratrice orta est. Quod si
pilos color non fuerit in mutatus si
humilior plaga carne reliqua et ipsa
lepre species fuerit subobscura. re-
cludet eum septem diebus. et die septi-
mo contemplantur. Si creuerit in
cure lepra. gremiabit eum. Si autem
in loco suo candor steterit non satis cla-
rus. plaga combustionis est. et id-
circo mundabitur. quia acatryx est
combusture. Vir siue mulier in au-
capite l'barba germinauerit lepra.
uidebit eum sacerdos. Et siquidem
humilior fuerit locus carne reliqua
et capillus flauus solitque subtilior.
gremiabit eos. quia lepra capitis
ac barbe est. Si autem uidit locum
macule equalem uicane carni. et ca-
pillum nigrum. recludet eum septem
diebus. et die septimo intuebitur. Si

si creuerit macula & capillus sui
coloris ē. & lotus plage cum reliq[ue]
equalis: cadetur homo absq[ue] loco
macule. & includetur septem diebus
alijs. Si die septimo uisa fuit iterum
plaga in loco suo. nec humilior car-
ne reliqua. mundabit eum: lotusq[ue]
uestib; mundus erit. Si aut[em] post
emundationē rursus creuerit ma-
cula in cute. non queret ampli[us] unū
capillus in flauū colore sit q[ui] muta-
tus: q[ui] apte in mund[us] est. Porro si
steterit in acula et capilli nig[ri] fue-
rint: nouerit hominē eē sanatum.
& confidet[ur] p[ro]muet eū mundum.
Vir mulier: & aut[em] cure candor appa-
ruerit: inuebitur eos sacerdos.
Si deprehenderit subobscurū alborem
luce incute. sciat non eē lepra. sed
maculā coloris candidi: & hominem
eē mundū. Vir decaluit capite capil-
li fluunt: caluus & mundus ē. Et
si a fronte ceciderint pilī: recaluant[ur]
& mund[us] ē. Si autem in caluicio. ul'
in recaluatione albus ul' rufus co-
lor fuit ex ornis. et hoc sacerdos in-
derit: q[ui] demp[ne]abit eū hanc dubie
lepre que oris ē in caluicio. Quiq[ue]
g[er] masculatus fuit lepra. & sepatus
ad arbitrium sacerdotis. habebit
uestimenta disluta. caput nudum.
os uerte q[ui]ntū: grammariū ac sordi-
dum se clamabit. Omī tempore q[ui]
leprosus ē & immundus: solus ha-
bitabit extra castra. Vetus la-
nea l' linea q[ui] lepra habuit insti-
mine atq[ue] subtermine aut certe pell[is].

l' q[ui]d expelle q[ui]ntum ē. si alba ul'
rufa fuit macula infecta. lepre re-
putabitur. ostendetur q[ue] sacerdoti:
qui consideratam recludet septē dieb[us].
Et die septimo rursus aspiciens si
creuisse deprehenderit: lepra pse-
uerans ē. Pollutū iudicabit si uesti-
mentū. omne in quo fuit i uenta.
& idcirco comburetur flammis. Qd
si uiderit eam si creuisse. p[er]p[er]iet et
lauabitur id in quo lepra ē: recludet[ur]
q[ue] aliud septem dieb[us] alijs. Et cum
uiderit faciem quidem p[er]stinam
si reuer[te]sam. nec tūc creuisse lepra.
in mundū iudicabit. & igne g[er]uret.
eo q[ui] in fusa sit in superficie uestimēti.
ul' protum lepra. Si aut[em] obscurior
fuerit locus lepre postq[ui]m fuerit
uecta lotis uestis lota: abrumper eū.
et a solido diuider. Quod si ultra ap-
paruerit in his locis que prius in
maculata erant: lepra uolantis et
uaga debet igne cōburi. Si cessauit.
lauabit ea q[ui] pura sunt scdō: et mū-
da erūt. Ita est lex lepre uestimēti
lanei uel linei: staminis et sub-
terminis omīq[ue] suppellectilis pelli-
ce: quom[od]o mundari debeat uel
contaminari. **xiii.**
Locutus ē dō ad moysen dicens.
Hic ē ritus leprosi. Qn[do] mundand[us] ē ad
et ducetur ad sacerdotē. Qui egres-
sus extra castra cū inuenerit le-
prosum eē mundatū. p[er]p[er]iet ei qui
purificatur. ut offerat pro se du-
os pasceros uiuos quib[us] uesti ha-
rum ē. & lignū cedrinū. umiculūq[ue]

et ysaia: et unum est e passerib; in
molari uidebit in uase fictili sup
aquis uiuentes: alii aut unum
cum ligno cedrino: et cocco: et ysaia.
tinget in sanguine passeris im
molati: quo asperget illum qui
mundandus est: septies ut uire
purgetur: et dimittet passerem ui
uum in agrum auolet. Cumq; laue
rit homo uestimenta sua: radit
omnes pilos corporis: et lauabitur
aqua: purificatusq; in greditur
castra: ita dimittat ut maneat
extra tabernaculum suum septem dieb;
et die septimo radet capillos capi
tis: barbamq; et supercilia: ac totius
corporis pilos: et lotus rursu uesti
b; et corpe die octaua assumet du
os agnos immaculatos: et onem
amnicula absq; macula: et tres
decimas simile in sacrificium qd
ipse sit oleo: et seorsum olei sexta
rii. Cumq; sacerdos purificans
hominem: statuerit eum: et hec om
nia coram dno in ostio tabernaculi
testimonij: tollet agnum et offeret
eum pro delicto. Oleiq; sextarii. Obla
tisq; ante dnm omnib; in molabit
agnum sacerdos ubi in molari so
let hostia pro peccato et holocaustu.
id est in loco suo. Sicut enim pro peccato:
ita et pro delicto ad sacerdotem pertinet
hostia. Scia scire est. Assumentq; sa
cerdos de sanguine hostie q inmo
lata est pro delicto: ponet sup ex
tremum auricule dextre eius qui
mundatur: et sup pollices man

dextre et pedis. Et de olei sextario mittet
in manum suam sinistram: tinget: di
gitum dextrum in eo: et asperget septies
coram dno. Quod aut reliquum est olei: i
leua in manu: in funder si: extremum
auricule dextre eius qui mundatur:
et sup pollices manus ac pedis: et dextrum
et sup sanguine qui effusus est pro de
licto et sup caput ei rogabit: pro eo
coram dno: et faciet sacrificium pro
peccato. Tunc immolabit holocaustum:
et ponet illud in altari cum libaminis
suis: et homo rite mundabitur. Quod si
pauper est et non potest manum eius inue
nire que dicta sunt: sumet agnum
pro delicto ad oblationem ut roget pro eo
sacerdos. Decimamq; partem simile
conspersit oleo: in sacrificium: et olei
sextarii: duosq; rursus: siue du
os pullos columbe: quorum unus sit
pro peccato: et alter in holocaustum: offeret
ea die octauo purificationis sue sa
cerdoti ad ostium tabernaculi testimo
nij coram dno. Qui suscipiens ag
num pro delicto: et sextarium olei: leua
bit simul: immolatorq; agno
de sanguine eius ponet super ex
tremum illius auricule dextre: q
mundatur: et sup pollicem manus
eius ac pedis dextri. Olei uero pro
mittet in manum suam sinistram:
in quoringens digitum dextre manum:
asperget septies coram dno: tinget:
extremum dextre auricule illius
qui mundatur: et manum ac pedem
dextri: in loco sanguinis qui effusus
est pro delicto. Reliquam aut pro olei

que ē in sinistra manu muret sup
caput purificati. ut placer p̄e dō
domini. Et turturē sine pullū
columbe offeret: unū pro delicto. et
alterū in holocaustū cum libamētis
suis. Hoc ē sacrificium leprosi q̄ ha
be n̄ p̄ omnia in emundatione sui.
Locutus ē dō ad moysen et aaron dicens.
Cum ingressi fuistis terrā chanaan
quam ego dabo uob̄ in possessionem:
si fuit plaga lepre in edib; ibit aut
ē domus. nuntiāns sacerdoti. et dicit.
Quasi plaga lepre uidetur in eē
in domo mea. Et ille p̄cipiet ut ef
ferant uniuersa de domo p̄i quam
ingredietur eā. et uideat unū lep
si. ne in munda fiant oīa que in
domo sūt: intrabit; postea et consi
det domū lepram. Et cū uiderit in
parietib; illius q̄ uallitulas pal
lore siue rubore deformes. et hu
miliores sup̄ficie reliqua egrediet
ostium domū et statim claudet eā sep
te dieb;: reuerteretq; die septimo
considerabit eam. Si in uenerit
creuisse lepram. iubebit erui lapi
des in quibus lepra ē: et p̄ciat eos
ex ciuitate in locū inmundū.
domū aut ipam radi intrinsecus
parcuti. et spargi puluē in ra
ture extra urbē in locū inmundū:
lapidesq; alios reponi p̄his qm̄
ablati fuerint. et luto alio liniri
domū. Si autē postq̄ erui sunt
lapides. et puluis erāsus. et altera
terra lita. ingressus sacerdos ui
dit reuerfam leprā. et parietes as

p̄ios maculis: lep̄ p̄seuerans est:
et domus in munda. Qm̄ statim
destruet: ac lapides eius. et ligna. ac
q; uniuersum puluē. p̄ciat ex
tra oppidum in locū inmundū. Q
intrauerit domū qm̄ clausa ē in
mundus erit usq; ad uesp̄em. Et q
dormierit in ea. et comederit cippā:
lauabit uestimenta sua. Qd̄ si in
troiens sacerdos uiderit leprā nō
creuisse in domo postq̄ denuo litta
ē: purificabit eam reddita similitudine.
Et in purificatione eius sumet du
os passerēs. et lignū cedrinū et uer
miculū atq; ysoptū. Et immolato y
no passerē in uale fictili sup̄ aq̄s
uiuas tollit lignū cedrinum. et
ysoptum. et cocum. et passerē unū.
et intingent oīa in sanguine pas
seris immolati. atq; in aquis uiue
tib;: et asperget domū septies: pu
rificabit; eam tā in sanguine pas
seris qm̄ in aq̄s uiuentib;: et in
passere uiuo. lignoq; cedrino. et
ysoptō. atq; uermiculo. Cum; di
miserit passerem auolare in a
grū libe. orabit p̄ domo. et turre
mundabitur. Ita est lex omnis
lepre et pausure. lepre uestium
et domorum cicatras et erumpe
tū papillay. lucens macule. et
in uarias species colorib;: minui
tatis: ut possit sciri quo tēpore
mundum quid ul' in mundū sit.
Locutusq; est dō ad
moysen et aaron dicens. Lo
quim; filijs isrl' et dicit eis. Vir

qui patit fluxu seminis in mun-
dus erit: et tunc iudicabit hunc
vicio subiacere cum promissa sin-
gula adheferit carni illius atq;
generit fedus humor. Omne
stratum in quo dormierit in mundum
erit. et ubicumq; sederit. et si quis
hominem tetigerit lectulum eius. laua-
bit uestimenta sua: et lotus aq;
in mundus erit usq; ad uesperem. Si
sedit quis ubi ille sederat et ipse
lauabit uestimenta sua: et lotus
aqua in mundus erit usq; ad ues-
perem. Qui tetigerit carnem eius la-
uabit uestimenta sua: et ipse lotus
aqua in mundus erit usq; ad uespe-
rum. Si saluam quis huiusmodi
homo iecerit super eum qui in mundus
est. lauabit uestimenta sua: et lotus
aqua in mundus erit usq; ad
uesperem. Sagina super quod sederit in
mundum erit. Quod sub eo fue-
rit qui fluxum seminis patitur:
pollutum erit usq; ad uesperum.
Qui portauerit hoc aliquid. la-
uabit uabit uestem suam: et
ipse lotus aq; in mundus erit usq;
ad uesperum. Omnis quem te-
tigerit qui talis non lotus ante
manibus: lauabit uestimenta sua:
et lotus aqua in mundus erit usq;
ad uesperem. Vas fictile quod teti-
gerit confringetur: uas autem
lignum lauabitur aqua. Si sana-
tus fuit qui huiusmodi susti-
net passionem. numerabit sep-
tem dies pro emendationem sui.

et lotus uestibus; ac toto corpore in aquis
uehementibus; uiuentibus erit mundus.
Die autem octauo duos turtures aut
duos pullos columbe et ueniet in
spectu domini ad ostium tabernaculi tes-
timonium: dabit; eos sacerdoti. Qui fa-
ciat unum pro peccato et alter in holo-
caustum: rogabit; pro eo coram domino.
ut emundetur a fluxu seminis sui.
Vir de quo egredietur semen contra la-
uabit aqua omne corpus suum: et
in mundus erit usq; ad uesperem. uestem
et pellem quam habuerit lauabit
aqua: et in munda erit usq; ad ues-
perem. Mulier cum qua coierit lauabi-
tur aqua: et in munda erit usq; ad
uesperem. Mulier que redeunte mense
patitur fluxum sanguinis: septem
diebus separabitur. Omnis qui teti-
gerit eam in mundus erit usq; ad
uesperem. Et in quo dormierit et sederit
diebus separationis sue polluetur.
Qui tetigerit lectulum eius laua-
bit uestimenta sua: et ipse lotus aq;
pollutus erit usq; ad uesperem. Omne
uas super quod uia sederit quisquis
tetigerit. lauabit uestimenta sua: et
lotus aqua pollutus erit usq; ad
uesperum. Si coierit cum ea in-
terpre sanguinis menstrualis in mu-
dus erit septem diebus: et omne stratum
in quo dormierit polluetur. Multi-
er q; multis diebus patitur fluxum
sanguinis non in tempore men-
struali uel post sanguinem men-
struum fluxere non cessat: quam di-
u subiacet hunc passioni in munda

erit. q̄i sit in tempore menstruo.
Omne stram in quo dormierit. uel
 uas in quo sederit. pollutum erit.
 Quicumq; tetigit eam. lauabit
 uestimenta sua. et ipse lot' in mund'
 erit usq; ad uesper. Si tetigerit sag-
 uis et fluere cessauerit. numera-
 bit septem dies purificationis su-
 e. tota die offeret. p̄ se sacerdoti
 duos turtures et duos pullos co-
 lumbe ad ostium tabernaculi tes-
 timoni. Qui faciet unū p̄ p̄ccō.
 et alterum in holocaustū. rogabitq;
 pro ea coram dño. et pro fluxu in-
 mundicie eius. **D**ocebitus ergo
 filios isrl' ut caueant in mundi-
 cia ne moriantur in sordib; suis.
 cum polluerit tabernaculū meū
 quod est inter eos. **I**ta ē lex ei
 qui patitur fluxū sc̄m̄is et q̄
 polluitur comi. et que menstruat
 tempore; separatur. uel que uigi-
 fluit sanguine et hominis qui dor-
 muerit cum ea. **xvi.**
Locutusq; est dñs ad moysen p̄
 mortē duorū filiorū aarō. qñ offe-
 rentes ignē alienū in ter faci st.
 et p̄cepit eis dicens. loquere ad aa-
 ron frēm tuū. ne oī t̄p̄e ingre-
 diantr sc̄darium q̄ ē intra ue-
 lū corā propitiatio q̄uo regit
 archa ut non moriat. quia in
 nube apparebo sup oraculū nisi
 ante fecerit hec. **U**itū offeret
 p̄ p̄ccō. et arietem in holocaustū.
 Tunica linea uestiet. femina-
 lib; lineis uerenda celabit. sic

cinget zona linea. cydarim lineā
 imponet capiti. hec enī uestimē-
 ta s̄ sc̄a. **Q**uib; cunctis cum lot'
 fuit induetur. suscipietq; abu-
 siuēta multitudine filiorū isrl'
 duos hyrcos pro p̄ccō. et unū arie-
 tem in holocaustū. **C**um obtulerit
 uitū et orauit pro se et pro domo
 sua duos hyrcos faciet stare corā
 domino. in ostio tabernaculi tes-
 timoni. mittens sup utrūq; sortem.
 unā dño. et alterā capro emissario.
Cuius sortis exierit dño offeret
 illū p̄ p̄ccō. Cui autem in caprū
 emissariū statuerit eū uitū corā
 dño et funder p̄ces sup eū. ut emir-
 tat eum in solitudinem. **H**is r̄te
 celebratis. offeret uitū. et ro-
 gans pro se et pro domo sua. imo-
 labit eum. **A**sumptiq; thuribu-
 lo qd de prius altaris impleuit.
 et hauriens manu opositum thi-
 miama in incensū ultra uelū
 intrabit in sc̄a ut possit super
 ignem aromatib; nebula eorum
 et uapor operiat oraculū q̄ ē sup
 testimoniu et n̄ moriet. **T**ollet q;
 de sanguine uituli. et asperget
 septies digito gr̄a p̄uatozū
 ad orientem. **C**um; machauerit
 hyrcum pro p̄ccō p̄p̄i inferet sag-
 uinem eius intra uelū. sicut p̄-
 ceptum ē de sanguine uituli ut
 aspergat e regione oraculi et exci-
 et sanctuarium ab inmundicijs
 filiorū isrl'. et apuāriationib; eorū.
 cunctisq; p̄ccōs. **I**uxta hunc ritū

faciet tabnaculo testimonij qd
fixum ē inter eos in medio for-
tū habitationis eor. Nullus ho-
minū sit in tabnaculo qm pon-
tifex ingreditur in scāriū ut ro-
get pro se et pro domo sua et pro
uniuerso cetū isrl. donec egredi-
atur. Cum aut exierit ad altare
qd coram dño ē. oret pro se et pro
domo sua. et pro uniuerso et sup
tū sanguine uiculi atq; hyrci
fundat sup cornua eius pgyrum.
aspergensq; digito septies expi-
et et sanctificet. illud ab immundi-
tis filioz isrl. Postq̄ emunda-
uerit scāriū et tabnaculū et alta-
re. tunc offerat hyrcum unūcū.
Et posita utraq; manu sup cap
eius q̄fiteatur om̄s iniquitates
filioz isrl. et uniuersa delicta atq;
pccā eor. Que in precans capiti
eius mitter illū p hominē para-
tū in desertū. Cum; posauerit
hyrc om̄s iniquitates eor in tūā
solitaria. et dimissus fuit de fco.
reuerteretur aarō in tabnaculum
testimonij. Et depositis uestibus
quib; prius indutus erat cum
intraret scāriū. relictisq; ibi
cunctis filijs isrl. lauabit carnē
suam in loco scō indueturq; uesti-
tūis suis. Et postq̄ egressus
obtulit holocaustum suū ac
pleb. rogabit tam pro se qm pro
pulo. et adypem qui oblati est
ppccis adolebit sup altare. Ille uo
qui dimiserit caput emissarium

lauabit uestimenta sua et corpus aq.
et sic ingreditur in castra. Vnicū
autem et hyrcū qui pro pccō fuerant
in molari. et quorū sanguis illatus ē
ut in sanctuario expiato q̄pleret
aspiciunt foras extra castra. et q̄bu-
rent igni tam pelles qm carnes eor
et finium. Et quicumq; combusserit ea.
lauabit uestimenta sua et carnem aq.
et sic ingreditur in castra. Et; uob
hoc legitimū sempiternū. Mense au-
septimo. decimo die mensis afflige-
tis anīas ur̄as nullumq; facietis.
opus siue indigena siue aduenā q
peregrinatur in ter uos. In hac die
expiatio erit ur̄i atq; mundatio. Ab
omnib; pccis ur̄is coram dño mun-
dabim. Sabbatum enī requieno-
nis ē. et affligentis anīas ur̄as re-
ligione ppetua. Expiabit enī sacer-
dos qui indutus fuerit. et aut in uia
te sunt man. ut sacerdoti fungat.
pro patre suo. indueturq; stola line-
a et uestibus sīs. et expiabit scā-
rium et tabnaculū testimonij et
altare. sacerdotes q; et uniuersa
pplm. Et; hoc uob legit. mū se-
piternū. ut oretis pro filijs isrl et
pro cunctis pccis eorū semel in
anno. Fecit igitur sicut precepar
dominus moysi. **xvii**
Et locutus ē dō ad moysen dicens.
loquere aaron et filijs eius. et cunc-
tis filijs eius isrl et dices ad eos.
Iste est sermo quem mandauit dō
dicens. Hō quilibet de domo isrl.
si occiderit hominē aut ouem. siue

capra in castris siue extra castra
et non obtulerit ad ostium tabernaculi
oblationem dno sanguinis reus
erit. Quasi sanguine fuderit: sic
pibit de medio ipsi sui. Non offerre
debent sacerdoti filii israel hostias su-
as quas occidunt in agro. ut scilicet
tur dno ante ostium tabernaculi tes-
timony. et immolent eas hostias
pacificas dno funderet sacerdotes sag-
uinem super altare dno ad ostium ta-
bernaculi testimonio. et adolebit ad
ipsum in odore suauitatis dno. et ne-
quid ultra in molabit hostias suas
demonibus: cum quibus fornicari ne-
legitimum semper erit illis. et pos-
teris eorum. Et ad ipsos dicit. homo de
domo israel. et de aduentis qui peregre-
nantur apud uos. qui obtulerit
holocaustum siue uictimam et ados-
tum tabernaculi testimonij non
adduxerit eam ut offeratur dno:
in terribit ipso suo. homo quilibet
de domo israel. et de aduentis qui pe-
grinantur apud uos. si comederit
sanguinem obfirmabo faciem meam
contra animam illius. et dispendam illam
de ipso suo. quia anima carnis in
sanguine est et ego dedi illum uobis
ut super altare meum expietis pro a-
nimabus uestris. ut sanguis pro
anime paratus sit. Porro dixi filiis
israel. Omnis anima ex uobis non
comedet sanguinem nec ex aduentis
qui peregrinantur in ter uos. homo
quicumque de filiis israel et de aduentis qui
peregrinantur apud uos. si uenator

atque aucupio ceperit feram aut a-
uem quibus uela licitum est fundat
sanguine eius: et operiet illi terram.
Anima enim omnis carnis. in sang-
uine est. Vnum dixi filiis israel. Sangu-
inem unius carnis non comeditis:
quia anima carnis in sanguine est.
Et quicumque comederit illi. iteri-
bit. anima que comeditur mortui-
num. uel capti a bestia. tam indi-
genus quam de aduentis. lauabit
uestimenta sua. et se ipsum aqua. et
graminatus erit usque ad uesperam:
hoc ordine mundus fiet. Quod si non
lauerit uestimenta sua. et corpus por-
tabit iniquitatem suam. **xviii.**

Locutusque est deus ad moysen dicens.
loquere filiis israel et dices ad eos.
Ego dominus deus uestrum. iuxta consuetudinem
terre egypti in qua habitastis non
facietis et iuxta morem regionis
chanaan in quam ego introduce-
turus sum uos non ageris nec
inlegeritis eorum ambulabitis.
facietis iudicia mea: et precepta me-
a seruabitis et ambulabitis in eis.
Ego dominus deus uestrum. Custodite leges
meas atque iudicia: que faciens homo
uiuere et in eis. Ego dominus. Omnis homo
ad primam sanguinis sui non accedet:
ut reuelat turpitudinem eius. Ego
dominus. Turpitudinem patris tui. et tur-
pitudinem matris tue non discoperies.
Mater tua est non reuelabit turpi-
tudinem eius. Turpitudine inco-
rit patris tui non discoperies: tur-
pitudine enim patris tui est. Turpitudine

† digne sororis tue ex patre siue ex matre quam domi uel foris genita est
non reuelabit. Turpitudine filie filij tui in neptis ex filia non reuelabit quia
turpitudine tua est. Turpitudine

rudine filie uxoris patris tui
quam peperit patri tuo. et e
soror tua: non reuelabis. Turpi
tudinem sororis patris tui ne
discooperias: quia caro e patris
tui. Turpitudinem sororis ma
tris tue non reuelab: eo quod caro sit
matris tue. Turpitudine patris
tui non reuelabis nec ad uxore
eius accedes que tibi affinitate
quingit. Turpitudine uiris
tue non reuelab: quia uxor filij tu
est: nec discooperies ignomini
am eius. Et uxorem fratris sui
nemo accipiat. Turpitudinem
uxoris fratris tui non reuelabis:
quia turpitudine fratris tui e. Tur
pitudinem uxoris tue: et filie e
ius non reuelabis: filiam filij
eius: et filiam filie eius. non sume
ut reueles ignominiam ei: quia
caro illius sunt: et talis coitus
intestus e. Sororem uxoris tue
in pellicatum illius non accipies
nec reuelab turpitudinem eius
adhuc illa uiuente. Ad muliere
que patitur menstrua non accede:
nec reuelab fednate eius. Cum
uxore proximi tui non coibis: nec
semitis coniunctione maculabis.
De semine tuo non dabis ut conseret
ydolo moloch: non pollues nomen dei
tui. Ego deus. Cum masculo non qui
sereberis: cum femineo: quia
abominatio e. Cum omni peco
re non coibis: nec maculaberis
cum eo. Mulier non succumbet

uinito. nec miscebitur ei: quia scelus e.
Ne polluamini in omnibus his quibus
contaminati sunt uniuerse gentes.
Quod ego etiam ante conspectum uestrum.
et quibus polluta e terra. Cum ego
scelera uisitabo. et ut euoniat ha
bitatores suos. Custodite legiti
ma mea. atque iudicia mea et non
faciatis ex omnibus abhominati
onibus illis tam indigena quam
colonis qui peregrinatur in uobis.
Omnis enim execrationis istas
fecerunt accole terre qui fuerunt
ante uos et polluerunt ea. Cauete ge
ne et uos simul euoniat cum pa
ria feceritis: sicut euonuit ge
tem que fuit ante uos. Omnis
animas que fecerit de abhominati
onibus istis quippe: peribit
de medio populi sui. Custodite man
data mea. et nolite facere que fecerunt
hii qui fuerunt ante uos. et pol
luamini in eis. Ego deus. uenit
locutus e deus ad moysen dicens
loquere ad omne cecum. **xix.**

filios israel: et dices ad eos. Si es
tote quoniam ego scis sum deus uestrum.
Unusquisque patrem suum et matrem
timeat. Sabbata mea custodite
ego deus nonster. Nolite quoniam
ad ydola: ad deos confisiles non
faciatis uobis. Ego deus uestrum.
Si immolaueritis hostiam pacifi
corum domino ut sit placabilis:
eo de quo fuit in uiolata come
detis eam et die alto. Quicquid
autem residuum fuerit in tertium

Item

diem igni comburetis. **S**i quis post
bidui comederit ex ea. p̄missus
erit impietatis reus. **P**ortabit
iniquitatem suā. q̄z sc̄m domini
polluit. et p̄bit aīa illi de medio
p̄p̄i sui. **C**um messueris segetes
terre tue. non tondēs usq; ad solū.
sup̄ faciem terre. nec remanentes
spicas colliges neq; i ninea tua
raremos. et grana de dentencia cō-
gregabis. sed pauperib; et p̄gnis
carpenda dimittes. **E**go dñs
dñs ū. **N**on facies furtum. non in-
ueni. nec decipiet uniusquisq;
p̄ximū suū. **N**on per iurabis in
nomine meo. nec pollues nomē
dei tui. **E**go dñs. **N**on facies calūpnā
proximo tuo. nec opprimes eū.
Non morabitur apud te opus mer-
cenarij tui usq; mane. **N**on male-
dices furto. nec corā ceco pones
offenditulum sed timebis dñm
dñm tuum. quia ego sum dñs. **N**on
facies qd̄ iniquū est. nec iniuste
iudicabis. **N**on consideres p̄sonā
pauperis nec honores uultū po-
tens. iuste iudica proximo tuo.
Non eris criminator. et susurro
in p̄p̄is. **N**on stabis ḡra sangui-
nem proximi tui. **N**on oderis fra-
trem tuum i corde tuo. sed publi-
ce argue eum ne habens sup̄ allo
p̄c̄m. **N**on queres ultionē. ne me-
mor eris iniurie ciuim tuorū.
Diliget amicu tuū. sicut te ipm.
Iumenta tua non facies coue cū
alteri ḡnis ammantib;. **N**gu

non serēs diuerso semine. veste
que ex duob; texta est. n̄ indueris
homo si dormierit cum muliere
coniugii seminis q̄ sit etiā ancilla
etiā nobil;. et tamen p̄cio nō
redempta nec libertate donata.
uapulabunt ambo. et n̄ morientur.
quia non sunt liba. **P**delicto autē
suo offeret domino ad om̄iū tab-
naculi testimonij arietem. ozabq;
p̄ eo sacerdos et p̄delicto eius
coram domino. et p̄piciabitur.
et dimitteturq; p̄c̄m. **Q**uando
ingressi fueritis terram et plan-
taueritis in ea ligna pomifera.
autēns p̄p̄cia eorū. **P**oma que
germinant. in munda erunt
uob;. nec edētis ex eis. **Q**uarto
autem anno. om̄is fructus eorū
sanctificabitur. laudabili dñō. **Q**u-
to autem anno. comedētis fruc-
tus eorū. congregantes poma que
p̄ferunt. **E**go dominus dñs ūest.
Non comedētis cum sanguine.
Non auguriabimini. non obser-
uabitis v̄m̄ia. neq; i rotundū
attondebitis cornam nec raderis
barbam. **E**t sup̄ mortuo non in-
cideris carnem ur̄am. neq; figu-
ras aliquas et signata facies
uob;. **E**go dñs. **N**e prostituas filiā
tuam ut contaminet terra. et
impleatur piaculo. **S**abbā mea
custodite. et s̄m̄tuariū meum
metuite. **E**go dñs dñs ū. **N**ec dedi-
neris ad magos. nec ab arrolis
aliquid sciscitemini. ut pollu

amini p eos. Ego dō dō uī. Corā
cano capite gūi ge. ⁊ honora p
sonam tenis: ⁊ time dñm dñm tu
ū. Ego sum dñs. Si habitauerit
ad uena interra uīa ⁊ moratus
fuerit inter uos. ne exprobetis ei:
s; sit inter uos quasi indigena.
⁊ diligens est cū uoluerit ipos.
fueris enim et uos ad uene in
terra egypti. Ego dō deus uester.
Nolite facere iniquū aliquod
iudicio. in regula. in pondē. et in
mīsurā. Statera iusta et equa sit
pondera: iustus modi equusq; se
tarius. Ego dō dō uī. qui eduxi
uos de terra egypti. Custodite
omnia precepta mea ⁊ omnia
iudicia et facite ea. Ego dominus
Locutusq; est domū ad
moysen dicens. hec loqueris
filijs isrl. homo de filijs ⁊ de ad
uenis qui habitant in isrl. si qd
dederit de semine suo p dolo moloch
morte moriatur. Populus terre
lapidabit eum: et ego ponā faci
em meā contra illum: succidāq;
eum de medio ppli sui. eo qd de seie
suo dederit moloch ⁊ graminaue
rit sanctuariū meum ac pollue
rit sēn nomen meum. Quod si ne
gligens ppl's terre et quasi pa
rupendens imperium meū di
miserit hominem qui dederit
de semine suo moloch. nō uo
luerit cum occidere ponam
faciē meā sup hoīem illū ⁊
cog. nationē ei suā dāmy. et

et omīs qui gānterūt ei ut fornica
retur cum moloch de medio ppli sui.
Anima eius declinauerit ad magos
⁊ ariolos ⁊ fornicatā fuerit cum eis.
ponam faciē meā qñ a eā et i
terficiam illam de medio ppli sui.
Sanctificamini et estote scti: qz e
go dñs deus uester. Custodite pre
cepta mea: et facite ea. Ego dñs q
sanctifico uos. Qui maledixerit pa
tri suo uel matri morte moriatur.
et methus ⁊ ad uīra. Qui dormi
erit cum nouera sua ⁊ reuolauit
ignominiam patris sui morte mo
riatur. ambo: ⁊ sanguis eoy sit
super eos. Si quis dormierit cū nu
rijs suis uterq; moriatur. quia sce
lus operati sunt sanguis eorum
sit super eos. Qui dormierit cum
masculo cotu femineo. uterq; opati
sunt nefas. morte moriatur: ut
sanguis eoy super eos. Qui sup
uxorem filiam duxerit marit ei.
scelus operatus est: uiuus arde
bit cum eis. nec p manebit tan
tum nefas in medio uī. Qui c.
iumentis ⁊ pecore coierit morte
moriatur: parus q; occidit. Multi
er que succubuerit cuilibet iumento:
simul interficietur cum eo. sangui
eoy sup eos. Qui acceperit sorore
suam filiam patris sui ul' filia
matri sue. et uiderit turpitudinē
eius. illaq; cōspexerit ignominia
fīs sui. ne furiā rem operati sūt:
occidentur in oīspedum ppli. eo q
turpitudinem suā multo reue

lxviii

uel auclauerint. et portabunt in
quitate suam. Qui coierit cum mu
liere in fluxu menstruo et reue
lauerit turpitudinem eius: ipsaq;
aperuerit fontem sanguinis in
terficientur ambo de medio populi su
i. Turpitudinem matris et amice
tue: non discooperies. Qui hoc fe
cerit: ignominiam carnis sue
nudauit: portabunt ambo iniq
uitatem suam. Qui coierit cum
uxore patris sui uel auunculi: et
reuelauerit ignominiam cognati
onis sue: portabunt ambo pecca
tum suum: et ab his liberis morientur.
Qui duxerit uxorem fratris sui se
cundum illam: turpitudinem fra
tris sui reuelauit ab his liberis erit.
Custodite leges meas atq; iudicia
et facite ea: ne et uos euomat terra
quam inhabitaturi estis et habitati.
Nolite ambulare in legibus na
tionum: quas ego expulsi sum
sum ante uos. Omnia enim hec
fecerunt et abhominatus sum eas.
Vobis autem loquor. Possidete ter
ram eorum quam dabo uobis in he
ditatem terram fluentem lacte et
melle. Ego dominus deus uester qui
separavi uos a ceteris populis. Se
parare ergo et uos iumentum mun
dum ab immundo: et a uem mundam
ab immunda: ne polluat manus
uestras pecore et in auibus: et incun
tis que moriuntur in terra et que
uobis ostendi esse polluta. Scitis sa
mich: quia scis ego sum dominus et se

paravi uos a ceteris populis ut essetis mei.
Vir siue mulier in quibus phytomi
cus uel diuinationis fuit: ipse mor
te moriantur: lapidibus obruent eos:
sanguis eorum sit super eos. **xxi.**
Dixit ergo dominus ad moysen. loquere
ad sacerdotes filios aaron et dices
eis. Ne gramineatur sacerdos in mor
tibus ciuium suorum nisi tantum in quo
sanguineis ac propinquis idem super
patre et matre. filio et filia. fratre ergo
ac sorore uirgine. qui non est in pra
uiro: sed nec in principe populi tamen qui
raminabitur. Non radent caput ne
que barbam: nec in carnibus suis fa
cient incisuras. Si erunt domino
sui: et non polluent nomen sanctum eius.
Incensum enim domini et panes dei
sui offerunt: et idem sancti erunt. Scor
tum et uile potabile non ducet uxorem
nec eam que repudiata est a marito
quia consecratus est deo suo. et panes pro
positionis offert. Sic ergo sanctus
quia ego sanctus sum deus qui sanctifico uos
Sacerdotis filia si deprehensa fuerit
in stupro et uolauerit nomen patris
sui flammis excuret. Pontifex id
est sacerdos maximus inter fra
tres suos super cuius capite fustum est
unctionis oleum et cuius manus
in sacerdotio consecrate sunt. uestis
que est sancta uestibus caput suum non
discooperiet uestimenta sua non
scindet: et ad mortem mortuum non in
greditur omnino. Super patre ergo
suo et matre non graminebitur: nec
egredietur de sanctis ne polluat sancta

Herzog August Bibliothek
Wolfenbüttel
0 1 2 3 4
Gray Scale

riū dñi quia oleum sē unctio-
nis est dei sui isrl' ē sup eū. Ego
dñs. Virginem ducet uxorem.
viduam et respiciat. repudia-
tam et sordidam ul' meretricem
nō accipiet s; puellā de populo suo
non cōmisceat stirpe gñis sui
iulgo gentis sue. ego dñs q
sāficio eum. Locutusq; est dñs
ad moysen dicens. loquere ad
aaron. Homo de semine tuo p
familiās qui habuit maculā
si offeret panes dñi suo. nec acce-
der ad ministrū eius. Si secus
fuit. si claud. si paruo p grandi
aut tortorato. si fracto pede. si
manu. si gibbus. si lypus. si al-
bugine habens in oculo. si iuge
scabiem. si impetigine i corpore.
uel hyrniosis. Omnis qui ha-
buerit maculam de semine aaro
sacerdotis. nō accedet offerre hos-
tias dño. nec panes dñi suo. Vef-
cetur tñm panib; qui offerūt
in sanctuario. ita dñm taxat
ut intra uelum nō ingrediantur.
Nec accedat ad altare. qz macu-
lā hē. et cōtaminare non debet
sanctuariū meū. Ego dñs
qui sanctifico uos. locutus est.
L ergo moyses ad aaron et filios
eius. et ad omne ceruū isrl' aūc-
ta que sibi fuerant imperata.
Locutusq; est dñs. xxii.
Ad moysen dicens. loquere
ad aaron et filios eius ut cane-
at ab his qui cōsecrati sūt fili-

orum isrl'. et nō cōtaminent nomen
sāficatorū in que ipsi offerant. Ego
dñs. Dic ad eos et ad posteros eoz.
Omnis homo qui accēserit de stirpe
uā ad ea que cōsecrata sūt et que
obtulērūt filij isrl' dño. in quo est
immundicia. peribit corā dño. Ego
sum dñs. Homo de semine aaron
qui fuit leysus. aut patiens fluxū
seminis. nō uescet de his que sāfifi-
cata sunt in donec cūctur. Qui
reugerit in mundū sup mortuo
et ex quo egredimur semen. qz cor.
et qui tangit reptile et quodlibet i
mundū. cuius tactus ē sordidus
in mundū erit usq; ad uespē. et
non uescetur. his que sāfificata sūt.
Sed cum lauerit corpus suū aq
et occubuit sol. tunc mundat uel-
cetur de sanctificans. quia cibus
illius est. Mortuū et caput a
bestia non comedent. nec polluēt
meis. Ego sum dñs. Custodiant p
cepta mea. ut non subiacent pō.
et mouant in sanctuario cū pollu-
erint illud. Ego dñs q sanctifico
uos. Omnis alienigena non co-
medet de sāfificatis. In quib; sac-
dotis et meretricari nō uescunt
ex eis. Quem aut sacerdos emerit.
et qui uernaculus domus eius
fuerit. hī comedent ex eis. Si
filia sacerdotis cuiuslibet ex populo
nupta fuerit. de his que sāfifi-
cata sūt et de p. m. n. nō uescetur.
Si autem iudicia p repudiata.
et absq; liberis reueria fuerit ad

domū patris sui: sicut puella
 quæ fuerat: alitur: abis patris sui
Omnis alienigena comedendi
 ex eis non habet potestatem. Qui
 comederit de sanctificationis piguo
 rantiā: addet quintā partem ei eo
 quod comederat: et dabit sacerdo
 ti in sanctuariū. Non contami
 nabunt sanctificati filios israel: que
 offerunt dñō: ne forte sustineant
 iniquitatem delicti sui cum sancti
 ficati comederint. **E**go dñs qui
 sanctifico uos. Locutus est dñs
 ad moysen dicens: loquere ad
 aaron et filios eius: et ad omnes
 filios israel: dicesque ad eos. hō de
 domo israel: et de aduenis qui ha
 bitant apud uos: qui obtulerit
 oblationem suā uel uota soluit.
 et sponte offerens: quicquid illud
 obtulerit in holocaustum dñi.
 ut offeratur pro uos: masculus
 immaculatus erit: ex bobus: et ex o
 uibus: et ex capris. Si maculam
 habuerit non offeretis neque: e
 rit acceptabile. hō qui obtulerit
 uictimā pacificorū dñō: ut uota
 soluens uel sponte offerens tam
 de bobus quam de ouibus: immaculatus
 offeret: ut acceptabile sit. Omnis
 macula nō erit in eo. Si cecum
 fuerit: si fractum: si quadruplem
 habens: si papulas: aut scabiē
 uel in periginem: si offerens ea
 dñō: neque: adolebitis ex eis super
 altare dñi. Bouem et ouē aure
 et cauda amputatis: uoluntarie

offerri potest. **O**mnē autē ani
 mal quod uel contritus: uel confisus:
 uel sectus: ablatusque: testiculis est:
 non offeretis dñō: et in terra uia
 hoc omnino ne faciatis. De manu
 alienigene non offeretis panes dñō:
 et quicquid aliud dare uoluit.
Quia corrupta et maculata sunt
 omnia: nō suscipietis ea. Locutus
 ē dñs ad moysen dicens. Bos et
 ouis et capra cum genita fuerit:
 septem diebus: erūt sub uere maris
 sue: die autem octauo et deinceps
 poterunt offerri dñō. Siue illa bos
 siue ouis illa: non immolabitur
 una die una die cum festis suis.
 Summolaueritis hostiā per gratiā
 actione dñō: ut possit esse placabilis.
 eodem die comederitis eam. Non re
 manebit quicquid in mane alteri
 diei. **E**go dñs. Non polluetis nomen
 sancti mei: ut sanctificet in medio
 filiorum israel. **E**go dñs qui sanctifico uos
 et eduxi de terra egypti: ut essem
 uobis in dñm. **E**go domini. **xxiii.**
Locutus est dñs ad moysen di
 cens: loquere filiis israel: et dices
 ad eos. hec sunt ferie dñi: quas
 uocabitis sanctas. Sex diebus facietis
 opus: dies autem septimus quia
 sabbati requies est uocabitur sanctus.
Omnē opus non facietis in eo.
 Sabbatū dñi est in cunctis habi
 tationibus uestris. hec sunt ferie
 dñi: quas uocabitis sanctas. Sex di
 ebus facietis opus: dies autem sep
 timus qui sabbati requies ē uoca

bitur scd. **O**mnē opus nō faci-
eris in eo. Sabbatum dñi ē. in
cunctis habitationib; uestris.
hec sunt ergo ferie dñi isrl' scd.
quas celebrare debent tēporib;
suis. Mense pmo q̄r decima
die mensis aduectus phasē dñi
ē. & quinzdecima die mensis
hui sollemnitas azimoz dñi
est. Septem dieb; azima comede-
tis. Dies primus erit uob cele-
berrim. sanctusq;. **O**ie op̄ ser-
uile non facietis in eo: s; offerēs
sacrificiū in igne dño septē dieb;
Dies aut septimus erit celebror
& sanctior nullum; seruile opus
facietis i eo. locutusq; ē dō ad mo-
ysen dicens. loque filiys isrl'. & di-
ces ad eos. Cum ingressi fueritis
terrā quam ego dabo uob. & me-
sioritis fueritis segete. feretis ma-
nipulos spicarum p̄micias mel-
lis ur̄e ad sacerdotem. Qui leua-
bit fistulū coram dño. ut ac-
ceptabilis sit pro uob. alio die
sabbati. & sanctificauit illum.
Itq; eadē die quo manipulis
consecratur ceter agn̄ inima-
culatis anniculis in holocau-
tū dñi. & libamētū offerent cū
eo. Due decime simile q̄sp̄e o-
leo. in inensū dñi. odoremq; su-
auissimū liba q; uini & quatru
pars hyn. Panem & polentā.
pultes. n̄ comedent ex segete: ut
q; addiem qua offeretis ex ea
deo ur̄o. Preceptum ē sempiternū

in generationib; cunctisq; habitacu-
lis uestris. Numerabitis q̄ abal-
to die sabbati in quo obrulitis
manipulum p̄miciay septem eb-
domadas plenas usq; ad alterā
diem expletionis ebdomade septi-
me. id est quinquaginta dies. et
sic offeretis sacrificiū nouū dño.
ex omnib; habitaculis ur̄is. panes
p̄miciay duos & duab; decimis
simile fermitate q̄s coquens in
primiciis dñi. offeretisq; cum
panibus septem agnos unmacu-
latis anniculos. & uittulū de ar-
mento uiuū. & arietes duos. erit
in holocaustum dño cū libamētis
suis in odore suauissimū. facie-
tis & hyrcum p̄p̄co. duosq; agnos
anniculos hostias pacificas.
Cumq; eleuauerit eos sacerdotes
cum panib; p̄miciay corā dño.
cedent in usum eius. & uocabitis
hunc diem celeberrimū atque
sanctissimū. **O**mnē opus seruile n̄
facietis in eo. legitimū sempit-
ernū erit in cunctis habitaculis
& generationib; ur̄is. **P**ostq̄m au-
tem messueritis segetem terrē uestre.
non secabitis eam usq; ad solum.
nec remanentet spicas collige-
tis sed pauperib; & peregrinis
dimittentis eas. **E**go dominus deus ur̄
locutusq; ē dominus ad moysen
dicens. loquere filiys isrl'. Men-
se septimo. prima die m̄sis erit
uobis sabbatum memoriale.
clangentib; tubis. & uocabitur

scm. Omne opus seruile n̄ facietis
Teo & offeretis holocaustū dño. lo-
cutusq; ē dō ad moysen dicens. De
amo die mensis hui septimi. dies
expiationū erit celeberrimū. et uo-
cabitur sanctus: affligentq; aīas
uīas in eo. & offeretis holocaustū
dño. Omne opus non facietis ī
tempore diei huius quia dies pro-
piciationis est. ut propicietur uo-
bis domui dō uestri. Omnis aīa
que affluta non fuerit die hoc
peribit de pīs suis: et que opus
quippiam fecerit delebo eam de
pō suo. Nichil ergo pīs operis
faciens in eo. legitimū semp-
tūm erit uob in cunctis genera-
tionib; & habitationib; uīis. Sab-
batum requiemionis ē: affligent
aīas uīas. Die nouo. mīs huius
septimi usq; ad uespē
& celebrabitis sabbata uīa. Et lo-
cutus ē dō ad moysen dicens. loque-
re filiis isrl. A quindécimo die
mensis hui septimi erit ferie ta-
bnaclor septem dieb; dño. Dies
primus uocabitur celeberrimus
atq; sanctissimus. Omne opus
seruile non faciens in eo & septem
dieb; offeretis holocausta dño.
Dies q; octauus erit celeberrimū
atq; sanctissimū: & offeretis holocau-
stum dño. Et enim certus atq; col-
lecte. Omne opus seruile n̄ facietis
Teo. hec sunt ferie dñi q̄s uocabū-
tis celeberrimas atq; sanctissimas:
offeretisq; ī eis oblationes dño.

Holocausta & libamina iuxta ritū
unicuiusq; diei exceptis sabbis
dñi: domusq; uīis. et que offeretis ex
uoto. l. que sponte tribuetis dño.
A quindécimo ergo die mīs septimi
qñ congregaueritis omīs fructus
terre uīe celebrabitis ferias dñi sep-
tem dieb;. Die primo & die octauo
erit sabbatum: idē requies. Sumetis
q; uobis die primo fructus arborū pal-
cherrime. spatulasq; palmarū. et
ramos ligni censurum frondū.
& salicis de torrente: & letabimini
coram dño dō uīo. celebrabitisq;
sollemnitatē ei septem dieb; per
annū. legitimū sempitnū erit: in
generationib; uīis. Mense septimo
festo celebrabitis: et habitabitis
in umbaculis septē dieb;. Omnis q;
de gñe ē isrl manebit in tabnaclis:
ut discant posteri uīi q̄ in taber-
naculis habitare fecerim filios isrl
cum educerem eos de terra egypti:
ego domui dō uī. locutusq; ē moy-
ses sup sollemnitatib; ad filios isrl.
Et locutus est dō ad moysen dicens. **xxiii.**
Precipe filiis isrl.
ut afferant t oleum de oliuis pu-
rissimū ac lucidū ad qñandas lu-
cernas iugiter extra uelum testi-
monij in tabernaculo federis: po-
nentq; eas aaron a uespē usq; ī ma-
ne coram dño cultu ritusq; per pe-
tuo in generationib; uīis. Super
candelabrū mundissimū ponent
semp in conspectu dñi. Accipiet q;
similam & coquet exā duodecim

panes q̄ singuli habebūt duas
decimas: quos senos altissimi
sup̄ m̄sam purissimā corā dño
statues. et pones sup̄ eos thus
lucidissimū: ut sit panis in mo
nstrum oblationis dñi. P̄ sin
gula sabbā mutabunt corā do
mino. suscepti a filiis isrl̄ federe
sempiterno: erūt: aarō et filioz ei
ut comedant eos ī loco scō qz scōz
scōz ē de sacrificijs dñi iure p̄pe
tuo. Ecce autem egressus filius
mulieris israelitis q̄ peperat de
uīro egyptio inter filios isrl̄. iur
gatus ē in castis cum uīro is
raelita. Cum; blasphemass; no
m̄ dñi et maledixiss; ei adductus
ē ad moysen. Vocabat aut̄ mat
er eius salumyr̄ filia dabi de tri
budan. Misit eum in carcerē
donec nōscer̄. quid iuberet dō.
Qui locutus ē ad moysen dicens.
Educ blasphemū castra ex cast
et ponant om̄s qui audierunt
manus suas sup̄ cap̄ ei. et lapidet
eum p̄p̄s uniuersus. Et ad filios
isrl̄ loquens. Hō qui maledixit
dō suo. portabit pecc̄m suū: et qui
blasphemauit nom̄ dñi morte
moriatur. Lapidib; opprimer̄ eum
om̄s multitudo p̄p̄l. Siue ille
iū. siue peregrinus fuit q̄ blas
phemauit nom̄ dñi: morte mo
riatur. Qui percussit et occiderit
hōiem morte moriatur. Qui p
cussit animal: reddat uicā
rui: idē etiā p̄cia. Qui ir

rogauit maculā cuiuslibet ciuū suoz:
sicut fecit. sic fiet ei. factura pro
factura oculum p̄ oculo: dente p̄
dente restituet. Quale in fluxerit
maculā: talem sustine cogit. Qui
percussit uim̄rā: reddet illud. Qui
percussit hominē: puniet. Equū
iudiciū sit in ter uos: siue p̄gri
nus sit. siue ciuis peccauerit: qz
ego sum dō dñs uī. locutus ē mo
yses ad filios isrl̄. et edixit eum.
qui blasphemauerat extra castra:
de lapidib; opprimer̄. feceruntq;
fili isrl̄ sic p̄par dñs moysi.
locutus ē domū xxx.
Ad moysen in monte synai di
cens. loq̄re filiis isrl̄: et dices ad
eos. Quando ingressi fueritis t̄rā
quam ego dabo uob; sabbatizetis
sabbā dñi. Sex annis seres a
grum tui: et sex annis. putabis
uineam tuā. colligesq; fruct̄ ei.
Septimo autē āno sabbatum erit
terre requietionis dñi. Agrum
n̄ seres: et uineam n̄ putab. Que
sponte gignit humi n̄ meres. et
uias primiciāz tuāz n̄ colliges
q̄ in uindemia ānus em̄ terre re
quietionis ē: s; erunt uob; iabū.
tibi seruoq; tuo. annis et mer
cenario tuo: et aduene qui p̄
grinatur apud te. Sumtis tuis
et pecorib; om̄ia que nascuntur
prebebunt cybū. Numerabis q̄
tibi septem ebdomadas annoz.
idē septies septē: q̄ simul faciūt
annos q̄draginta nouē. Et clam

Levi

ges bucina mense septimo. de
cun die mensis pparatōis tpe.
in uniuersa terra: sanctificabisq;
quinagesimū annū. et uocabis
remissionē cunctis habitatorib;
terre tue. Ipe ē enim iubilus. Re-
uertet enī hō ad possessionem suā.
et unusquisq; rediet ad familiā
pristinā: quia iubilus ē et qn-
agesimū annus. Non serentis neq;
metentis sponte nascencia et pmi-
as uindemie nō colligentis obla-
ficationē iubilē: sed statim ob-
lata comedetis. Anno iubilē. re-
dient omēs ad possessiones suas.
Qn uentes quippiā cūi tuo. p-
enes ab eo. ne contristes fratē
tūū: s; iuxta numerū annorū iu-
bilē enes ab eo. et iuxta suppu-
tationē frugum uendet t. **Q**u-
to plures remanserit ani post
iubilē: tanto crescet et pnam.
Et quanto min⁹ temp⁹ numeratus:
tanto minor et emptio qstabit.
Temp⁹ enī frugū uendet t. noli
te affligē qtribulos uros: sed a-
meat unusquisq; dñm suū: q; e-
go dō dō uī. **f**acite pcepta mea
et iudicia mea custodite et imple-
te ea: ut habitare possitis t tra-
asq; ullo pauore: et gignat uo-
b hūm fructus suos quib; ues-
camini usq; ad saturitatem. nullū
imperii formidantes. **Q**uod si
dixeritis quid comedem anno
septimo. si non seruauerim. neq;
collegerim fruges nra s: dabo

benedictionē meā uob anno sexto.
et faciet fructū tūū annorū sex-
tisq; anno octauo. et comedetis ue-
res fruges usq; ad nonū annum.
Donet noua nascant: edetis ue-
ta. **T**erra q; non uendet in perpetuū
quia mea ē. et uos aduene et colo-
ni mei estis. **U**nde cuncta regio pō-
sessionis uīe sub redemptionis con-
ditione uendet. **S**i attenuat t ei
uendit possessionē suā: et uo-
luit pinguis ei. potest redimie
qd illē uendit. **S**i autē āhabu-
erit pnam. et ipse potuerit t ne-
rire pretiū ad redimendū. qpu-
tabuntur fruct⁹ ex eo tempe quo
uendit. et qd reliquū ē reddet
emptor sicq; recipiet possessionē
suā. **Q**d si nō inuenerit manū eius.
ut reddat pnam: habebit emptor
qd emerat usq; ad annū iubilē.
In ipso enī omīs uenditio redit ad
dominū. et ad possessorē pnam.
Qui uendit domū intra urbis
muros. habebit licentia redimēdi
donec unus impleat annū. **S**i nō
redemerit. t anni cūl⁹ fuit euo-
lut⁹. emptor possidebit et post ei
in perpetuū. et redimi nō poterit. et t
iubilē. **S**i autē i uilla fuerit do-
mus q; muros non hē: agroꝝ ui-
re uendetur. **S**i ante redemptionē nō
fuit. in iubilē reuertetur ad do-
minū suū. **E**cce leuitay que s-
in urbib;: semp post redimi. **S**i
redempte non fuerint. t iubilē
revertent ad dños: q; dom⁹ urbū

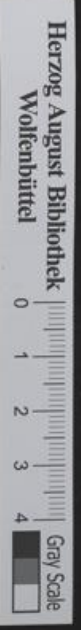
leuiticay pro possessionibz aut
inter filios isrl. Suburbana
autem eoz non uendunt: qz
possessio sempiterna e. Si attenu-
atus fuerit fr tuus. t i fratri ma-
nu. et susceperis eum qz adue-
nam t peregrinu t uiscerit te tu.
ne accipias usurum ab eo. nec a-
plius qm dedit. Time dm tuu:
ut uiuere possit frater tuus ap-
te. Pecuniam tua si dab ei ad u-
suram t frugum sup habunda-
tia si exiges. Ego domini ds ur
qui eduxi uos de terra egypti. ut
darem uob terram chanaan: et
essem ur ds. Si paupate opus fuit
uendiderit se tibi frater tuus. n op-
pries eu seruitute famulor s: qz
mercennari t colonus erit. Usq;
ad annu iubilium opabit ap te.
t postea egrediet cum libis suis:
t reuertetur ad cognatione et ad
possessione patrum suoz. Mei eni
serui st. t ego eduxi eos de tra e-
gypti: n ueniant qdione seruo-
re affligas eum p potentia: sed
metu dñi tui. Seruus t anatha
sint uob denationibz que incur-
auti uro sunt. t de aduenis qui
peregrinantur apud uos: ul qui
ex his nati fuerint in terra ura.
Hos habebitis famulos t hedira-
rio uire transmutatis ad potos.
ac possidebitis in etnu. frat aut
uiros filios isrl nec opprimatis
pp potentia. Si ualuit ap
uos man aduene atq; pegriui.

t attenuat si tuus uiderit se ei
aut cuiqz de stirpe ei: post uendi-
tionem p redimi. Qui uoluerit ex
fratribz suis redimet eu: t parauis
t parituel: t sanguineus t affinis.
Sin aut tpe potuerit redimet se
supputans duntaxat annis a tpe
uenditionis sue usq; in annu iubi-
leu: t pecunia qua uenditus fuit
uxta numer annoz t ratione mer-
cennari supputat. Si plures fuerit
ani qui remanent usq; ad iubileu:
scdm hos reddet t pccu. Si pauca po-
net ratione cum eo uuxta anozum
numex: t reddet emptori qd reli-
quu e annoz quibz ante seruitut
mercedibz impurans. Non affiger
eum uiolent in aspectu tuo. Qd si
p hoc redimi n potuit: anno iu-
bileo egredientur cum liberis su-
is. Mei enim sunt serui filij isrl.
quos eduxi de terra egypti: ego do-
deus uester.

Non facietis uob ydolu. ul sculp-
tile. nec ymulos erigent n in signe
lapidem poneris in terra ura. ut
adoratis eum. Ego enim su dñs ds
ur. Custodite sabbata mea: t pa-
uete sanctuariu meum. Ego dñs.
Si in pceptis meis ambulaueritis.
t si mandata mea custodieritis. et
feceritis ea. dabo uob pluuias te-
poribz suis: t nō terra gignet gñi
sui. t pomis arbores replebunt.
Apprehendet messu tritura uinde-
miam. t uindemia occupabit sem-
te: t comedetis panem urm in satu-

ritare: et absq; pauore habita-
bitis in terra ura. Dabo pacem i
finib; uris. Dormietis & n̄ erit
erit qua ex tereat. Auferam
malas bestias et gladii non tñ
sibit terminos urōs. Psequimini
inimicos urōs: & conuert corā
uob; Psequantur quinq; de uris
centum alienos & centū ex uob;
decem milia. Cadent i inimici ur
in q̄spectu urō gladio. Respiciam
uos. et crescere faciam. Multi-
plicamini: & firmabo pactum
meum uobiscum. Comedatis no-
nissima uerq; & uetere nouis su-
puementib; piciens. Bonam ta-
bernaculum meū in medio uestri:
et non abiit uos a n̄a mea. Am-
bulabo inter uos: & deus uester:
uosq; eritis pp̄s meus. Ego dñs
deus uest: qui eduxi uos de terra
egyptiorū ne seruiretis eis: et q̄
q̄fregi catenas ceruicū ur̄ay ut
incederetis erecti. Quod si nōn
audieritis me nec feceritis oīa
mandata mea. si spreueritis le-
ges meas: & iudicia mea q̄temp-
seritis ut non faciatis ea que a
me q̄stuta sunt. & aduriti per-
ducatis pactum meū. Ego q̄; h̄
faciam uob;. Uisitabo uos uelo-
citer in egestate & ardore: qui con-
ficiat oculos urōs & q̄sumat a-
nimas ur̄as frustra serentis sem-
tē: que ab hostib; deuorabitur.
Bonam faciē meā cont uos et
conuertis corā hostib; uris: & sibi

cremuntur his qui oderit uos. Fugietis
neminē psequente. Sin autem nec
si obedieritis in addam corruptio-
nes ur̄as septuplum pp̄t p̄cā ur̄a:
& q̄teram supbia diuitie ur̄e. Da-
bo uob; celum de sup sicut ferrū
& terrā eneā. Consumet in casu
labor ur̄. Non proferet trā germ̄:
nec arbores poma p̄bebit. Si
ambulaueritis ex aduē in ne uo
lueritis audire me: addam pla-
gas ur̄as usq; in septuplum pp̄t
p̄cā ur̄a. Mutam; i uos bestias
agri. que q̄sumant uos & pecora
uestra & ad pauertatem cuncta re-
digant: desertiq; siant uie ur̄e.
Qd si nec sic uolueritis recipere
disciplinam s; ambulaueritis ex
aduē in: ego q̄; contra uos ad uis
cedam. & percutiam uos septies pp̄t
p̄cā ur̄a: inducam; sup uos gla-
dium ultorem federis mei. Cum;
fugeritis in urbes. mittā pestilen-
ciam in medio ur̄i: & trādemini
hostium manib;: post qm̄ q̄frego
baculū panis ur̄i. ita ut decem mu-
lieres in uno chibamo coquant
panes: & reddant eos ad eos ad
pondus: & comedatis. et n̄ satu-
rabitur. Si aut n̄ p̄hec audie-
ritis me s; ambulaueritis q̄tra
me: et ego incedā aduersus uos.
in furore contrario: & corripiam
uos septem plagis pp̄t p̄cā ur̄a
ita ut comedatis carnes filiorū
ur̄orū & filiarū ur̄ay. Destruā ex-
celā ur̄a: & simulachra ur̄a con-

fringam. Taceas inter tumas
 peccatorum uos: et ab hominibus
 uos anima uia. intantū ut ur-
 bes uas redigam in solitudine.
 et deserta faciam sanctuaria uia
 nec recipiam ultra odorem sua-
 uissimum. Disperdamq; terram
 uram: et stupebunt super eam ini-
 mici uiri cum habitatores illius
 fuerint. Vos autem disperda in-
 gentes: et euaginabo post uos
 gladium erit terra uesara de-
 scerta: et ciuitates uire dirute. Et
 placebunt terre sabbata sua:
 cunctis diebus solitudinis sue. Quā
 fueritis in terra hostili sabbata
 bit et requiescet in sabbatis iuris
 qui habitatis in ea. Et qui de uo-
 bis remanserint dabo pauore
 in cordibus eorum. In regionibus hosti-
 um terrebunt eos conatus folij
 uolantis: et ita fugiet qui gla-
 dium. Cadent nullo sequente
 et conuenient singuli super fratres
 suos: quasi bella fugientes. Ne-
 mo uirum audebit inimicis re-
 sistere. Peribitis inter gentes:
 et hostilis uos terra consumet. Quod
 si de his aliqui remanserint: ta-
 bescent in iniquitatibus suis: in-
 tra in inimicorum suorum: et propter peccata
 patrum suorum et sua affligantur
 donec confiteantur iniquitates
 suas et malorum suorum recordentur
 quibus peruersi sunt in me: et
 ambulauerunt ex aduerso in. Am-
 bulabo ego contra eos: et indu-

+ solitudinis
 sue. eo qd nō
 requiescit
 i sabbatis

et illos in terram hostilem donec
 erubescat inartimosa mēs eorum.
 Tunc orabunt pro impietatis suis: et
 recordabor federis mei quod pepigi cum
 abraham. ysaac et iacob. Terre quod
 memor ero. Que cum relicta sunt
 ab eis complacuit. Sibi in sabbatis
 suis paciens solitudinem propter illos.
 ipsi uero rogabunt pro peccatis suis.
 eo quod abiecerint iudicia mea et le-
 ges meas despexerint. Iterum
 etiam cum eēt in terra hostili nō
 penitus abiecti eos: neque sic despe-
 xi ut consumerentur: et irritū facerem
 pactum meum cum eis. Ego enim
 sum dominus deus eorum et recordabor federis
 mei cum eis: quā eduxi eos de terra
 egypti in conspectu gentium ut eēm
 deus eorum. Ego domini deus. hec sūt pre-
 cepta atque iudicia et leges quas
 dedit dominus in ter se et filios israel
 in monte synai per manum moysi.
Locutusq; est dominus ad moysen
 moysen dicens. loquere filiis
 israel. et dices ad eos. Hō qui uotū
 fecerit et uouerit et ipso pōderit
 dō animā suā: subestimatione
 dabit pecuniam. Si fuerit masculus
 a uicesimo anno usq; ad sexagesi-
 mū annū dabit quinquaginta
 syclos argenti et iuramentū scilicet
 si mulier triginta. A quinto autē
 anno usq; ad uicesimū annū mas-
 culus dabit uiginti syclos: femina
 decem. Ab uno mense usq; ad annū
 quantum pro masculo dabitur
 quinq; syclos pro femina tres. Sexage-

nari ut ultra mascul' dabit qu-
decim syelos femina decem. Si fu-
erit paup et ad estimatione red-
dere non ualuit stabit coram sa-
cerdote: et quantum ille estimauit
et uiderit eum posse redde tantu
dabit. Animal aut q' immola-
ri p' dno si quis uouerit. sem e-
rit: et mutari non poterit id est
nec melius malo. nec peius bo-
no. Qd si mutauerit: et ipm q'
mutatum e' illud pro quo mu-
tatum e' q'secratu erit dno. Im-
mal autem in mundu qd i mola-
ri dno non potest si q's uouerit
adducet: ante sacerdotem. Qui
disiudicans utrū bonu an ma-
lu sit statuere paup. Qd si dare
uoluit u' qui offert: addet su-
p' estimatione quintam pte.
Homo si uouerit domu sua
et q'secrauerit dno. q'siderabit ea
cuidos utru bona an mala sit.
et iuxta p'cium q' ab eo fuerit
q'statutu uenundabit. Sin au
ille qui uouerit uoluit redi-
mere eam: dabit quintā pte
estimationis supra: et habebit
domu. Qd si agri possessionis
sue uouerit: et q'secrauerit dno:
iuxta mensura seminis estimabit
p'cium. Si triginta modis or-
dei seruitur terrae: quingenta
syelis uideatur argenti. Si stan-
ab anno incipiens iubilei. no-
uerit agri: quanto uale po-
test. tanto estimabit. Si autē
p'

aliquu tps: supputabit sacerdos
pecunia iuxta numey annoy q'
reliqui e' ad iubileu: et dena herit
ex p'rio. Qd si uoluit redime agri
ille qui uouerit: addet quinta
pte estimatione pecunie et possideb-
it eū. Sin aut redimere noluit: s'
alteri cuilibet fuit uendat' ult'
eum ille qui uouat redime n'
poterit. quia cu iubilei uenerit
dies. s'cificatus erit dno: et posses-
sio q'secrata adiuu p'inet sacerdoti.
Si ager emptus e' et n' de possessio-
ne maioz s'cificat' fuit dno. sup-
putabit sacerdos iuxta numey
annoy usq; ad iubileu p'ciu: et
dabit illi qui uouat eū dno. In
iubleo aut reuertet' ad priorem
dnm qui uendidat eū: et habue-
rat i sortem possessionis sue. Qd
aut estimatio: syelo sanctuarij
pondabitur. Syelus. usq; un-
obolos habet. Primogenita q'
ad dnm p'inent: nemo s'cifici-
re poterit aut uoue. Siue uos
sue ouis fuit: dno q'. Qd si in
mundum e' animal redimet q'
obtulit iuxta estimatione sua:
et addet quinta partem p'cij. Si
redime noluerit: uendetur alii
q'statutum; fuit estimatu. O-
mne q' dno q'secrat' siue homo
fuit siue animal. siue ager: n'
uendetur neq; redimi poterit.
Quicquid semel fuerit cōsecratu:
sem s'cōz erit dno. Et omis cōse-
cratio que offert' ab hoīe. n' redi-

n

metur: si morte monet. Omnis
decime terre siue defugib' siue
de pomis arbor dñi sunt: et illi
sanciant. Si quis aut uoluerit
redimere decimas suas: addet
quintam parte ear. Omnia de
cimar' bouis et ouis et caprea' et
pastoris iurga transeunt: quicquid
decimū uenerit sanctificabitur dño.
Non eligetur si bonū nec malum:
nec altero commutabit. Si quis mu-
tauerit: et quod mutatum ē san-
tificabitur dño et non redimet. hec
sunt precepta. que mandauit do-
minus moysi ad filios israel in monte
synai. **capitula**

- D**enumero filior' israel
De habitatione xii tribuum
De pyrum tabernaculi
De pecunia dani aarō et filijs suis
De ingressu aaron et filior' ei' in tra-
ditōz elibeto mulieris ad
cultū et faciente uoti dño nō
bibat uinum.
De oblationib; principū tabernaculo
De eleutis dño ministrantib;
De phase q' precepit pmoysen fieri
De duab; tubis argenteis
De populo murmurante contra dñm
De lepra marie sororis moysi et a-
arō. et xii exploratorib; amo-
yis missis.
De pmissione iosue et caleph
De hōie in sabbo ligna colligente
De deglutione dathan et abiron.
et chore. et c.
De iurga aaron q' nocte floruit

17 e offitio sacerdotali. ac decimis et p'minjs.
18 e uacca rusa ex castra et molata.
19 e morte marie sororis moysi et de aq.
20 petra. e serpente eneo: et de rege
21 baran e asina loquēte ad balaā
22 ppham e balaā benedicente populo
israelitico.
23 e propheta balaam prophete
24 e fornicatione filior' israel et phinees.
25 e morte ois populi israelitici in deserto.
26 e quinq; filiab; selphaar et de iosue
27 e sacrificijs dño offerendis
28 e sollempnitatib; deo celebrandis
29 e uoto et iuramento mulierū.
30 e interfectione madyanitor'
31 e terra seon regis amorrei et og re-
gis baran.

De pfectione filior' israel in deserto 33
De diuisione terre chanaan filiis israel 34
De sex urbib; refugij 35
De hereditate et nuptijs qñ; filiar' selphaar
Datus ē do **incipit liber**
minus ad **numeros. i.**
moysen et aaron in deserto
synai in tabernaculo sedis.
prima die. missis sedis: anno alto
egressionis eor' de egypto. dicens.
Collite summā uniuerte. congre-
gationis filior' israel p cognationes
suas: et domos et nomina singulor'.
Quicquid sexus ē masculini anni
a primo anno et sup. oim uiuorum
fortium ex israel. numerabit' eos
p turmas suas tu et aarō. Erūt
q; uobiscum principes tribuū
ac domor' in cognationib; suis. qz
ista sūt nomia. De tribu ruben: elphur

fili sedecus. De symeon. salami hel
fili surisay. De iuda nathan son fili
aminadab. De iachar. nathana
hel fili suar. De ephraim. ephraim
fili helon. filioz aut ioseph de ef
fraym. elizama fili amiruch. De
manasse. gemahel filius phada
zur. De beniamyn. abidan filius
gedeonis. De dan. abpexer fili ami
zadaj. De aser. pheziel filius o
thia. De gad. elisaph filius duel.
De neptali. ahira filius enan.
Hij nobilissimi principes mul
titudinis pntib; et cognationes
suas et capita exercitus isrl. qis
mulerunt cum omni uulgi multi
tudine moyses et aaron. et aggre
gauerunt primo die. mensis sedi.
recensentes eos. p cognationes et
domos. et familias. ac capita. et
noia singulor. a uicesimo anno
et supra sicut pcepit eis moysi.
numerauiq; sunt in deserto sy
nai. Die tertia primogenito
israel p generationes et fami
lias ac domos suas. et nomina
capitum singulor. oie q; scilicet
et masculini a uicesimo anno
et sup. procedenti ad bellu. et
dringenta sex milia. quingenti.
De filiis symeon p generatione
et familias ac domos cognatio
nu suay. recensiti s; p nomina
et capita singulor omne q; sex
us est masculini a uicesimo
anno et sup. procedenti ad bel
lum. quinquaginta nouem

milia trecenti. De filiis gad. p
generationes et familias ac domos
cognationum suay recensiti s;
p nomina singulor a uiginti an
nis et supra omis qui ad bellum
pcederent. quadraginta quinq;
milia. sexcenti. quinquaginta. De
filiis iuda p generationes. et fa
milias ac domos. cognationu su
ay p nomina singulor a uicesi
mo anno et supra. omis qui pote
rant ad bella pcedere recensiti s;
septuaginta quatuor milia. sex
centi. De filiis iachar. p gene
rationes suas et familias ac do
mos cognationu suay p noia
singulorum a uicesimo anno et
supra. omis qui ad bella pcederent
recensiti sunt quinquaginta
quatuor milia. quadringenti.
De filiis ephraim p generationes
et familias ac domos cognatio
nu suay. recensiti s; p nomina
singulor a uicesimo anno et sup.
omnes qui poterant ad bella p
cedere. quinquaginta septem milia.
quadringenti. De filiis ioseph
filioz ephraim p generationes
ac familias et domos cognationu
suay. recensiti sunt p noia sin
gulor uicesimo anno et sup.
omis qui poterant ad bella p
cedere. quadraginta milia quin
genti. Porro filioz manasse
p generationes et familias et
domos cognationu suay recen
siti sunt p noia singulor a uigi

ti annis et sup̄ oēs q̄ poterant ad
bella procedere triginta duo milia.
ducenti. De filiis beniamyn per
generationes et familias ac domos
cognationū suar. recensiti s̄ nōib;
singulor a uicesimo anno et sup̄ oēs
qui poterant ad bella pcedē triginta
quing; milia. q̄dringenti. De filiis
dan p̄generationes et familias ac
domos cognationū suar recensiti
sunt nōib; singulor a uicesimo
anno et sup̄ oēs qui poterant ad
bella pcedē sexaginta duo mili
a septuaginti septingenti. De fi
liis aser p̄generationes suas et
familias ac domos cognationū
suar recensiti s̄ nōib; singulor
a uicesimo anno et supra omnes
qui poterant ad bella pcedē qu
quaginta milia et mille. quingenti.
De filiis neptalim p̄gnationes
et familias ac domos cognationū
suar. recensiti s̄ nōib; singulor
a uicesimo anno et sup̄ oēs qui po
terant ad bella pcedē. quingenta
tria milia. quadingenti. Hic s̄
q̄s numerauerit moyses et aaron
et duodecim principes isrl. singlos
p̄domos cognationū suar. fuerit;
om̄s filior isrl. p̄domos et famili
as suas a uicesimo anno et sup̄.
qui poterant ad bella pcedē. sex
centa tria milia uiror quingentim.
quingenta. leuite aut̄ in tribu
familiar suar non sunt nume
rati cum eis. locutusq; ē dñs ad
moysen dicens. Tributu. leuij

noli num̄are. neq; jonas sumā
eorum cum filiis isrl. s; constitue co
sup tabnaculum testimonij et
cuncta uasa eius: et quicq; ad
cerimonia p̄tinet. ip̄i portabūt
tabnaculum et om̄ia utensilia ei.
et erūt in minatio: ac p̄gryū tab
naculi meditantur. Cum profi
ciscendū fuerit deponent leuite
tabnaculū cū castra metanda ex
gent. Quicq; extrinsecus accessit:
occedat. Metabunt aut̄ castra
fili isrl. unusquisq; p̄turmas et
cuneos atq; exercitū suū. Por
ro leuite p̄gryū tabnaculi fi
gent tentoria. ne fiat indignatio
sup multitudinē filior isrl. et
excubabunt in custodia taber
naculi testimonij. fecerunt q̄
fili isrl. iuxta om̄ia q̄ p̄cepit
dominus moysi. .ii.
Locutusq; ē dñs ad moysen et
aaron dicens. Singuli p̄turmas.
signa atq; uexilla et domos cog
nationum suar. castrametabunt
fili filior isrl. p̄gryū tabnacli
federis. Adorientē iudas figer
tentoria. p̄turmas exercitū suū:
eritq; princeps filiorum eius
naalon filius aminadab. et oīs
de stirpe eius summa pugna
tū septuaginta quatuor milia.
sexcenti. Iuxta enim carnem
castrametati sunt de tribu ysa
char. quor princeps fuit na
thanael filius suar. et om̄is
numerus pugnatōr eius. q̄n

quingenta quatuor milia. quadringenti.
 In tribu zabulon principes sunt he-
 lyab filius elon. et omnis de stirpe
 eius exercitatus pugnatorum et quinquaginta
 septem milia quadringenti.
 Universi qui in castris iude annu-
 merati sunt. fuerunt centum octaginta
 milia sex. quadringenti. et par-
 mas suas primi egredientur. In
 castris filiorum ruben ad meridiana
 plagam erit princeps elysur fi-
 lius sedur. et cunctus exercitus pug-
 natorum eius qui numerati sunt
 quadraginta sex milia quingenti.
 Iuxta eum castrametati sunt de
 tribu symeon quorum princeps fuit
 salamiel filius sursadai. et
 cunctus exercitus pugnatorum eius
 qui numerati sunt quadraginta
 quinquaginta milia sexcenti. quinquaginta.
 Omnes qui recensiti sunt in castris
 ruben. centum quinquaginta milia.
 et mille. quadringenti. quinquaginta.
 Parmas suas in loco profici-
 entur. leuabitur autem tabernacu-
 lum testimonij officij leuitarum.
 et iurmas eorum. Quorum erigentur.
 ita et deponetur. Singuli ploci
 et ordines suos proficiantur. Ad
 occidentalem plagam erit castra
 filiorum effraym. quorum princeps
 fuit elysama filius ay amuth.
 cunctus exercitus pugnatorum eius
 qui numerati sunt. quadraginta
 milia quingenti. et cum eis tri-
 bus filiorum manasse. quorum princeps
 fuit gamaliel filius phadasur.
 quingenta novem milia. trecenti. In tribu gad princeps fuit elysaph filius
 duel. et cunctus exercitus pugnatorum eius qui numerati sunt

cunctus exercitus pugnatorum eius
 qui numerati sunt triginta duo
 milia. ducenti. In tribu filiorum ben-
 iamin princeps fuit abydan filius
 gedeonis. et cunctus exercitus pug-
 natorum eius qui recensiti sunt triginta
 quinquaginta milia. quadringenti. Omnes
 qui numerati sunt in castris effraym
 centum octo milia. Parmas suas
 as proficiantur. Ad aquilonis pre-
 castrametati sunt filij dan. quorum
 princeps fuit abyexer filius amissa-
 dai. Cunctus exercitus pugnato-
 rum eius qui numerati sunt. sex-
 aginta duo milia. septingenti. Iux-
 ta eum fixere tentoria de tribu a-
 zer. quorum princeps fuit pheziel
 filius othran. Cunctus exercitus
 pugnatorum eius qui numerati
 sunt. quadraginta milia. et
 mille quingenti. De tribu filiorum
 neptalym princeps fuit abyra
 filius henan. Cunctus exercitus
 pugnatorum eius qui numerati sunt.
 quinquaginta tria milia. qua-
 dringenti. Omnes qui numerati sunt
 in castris dan. fuerunt centum
 quinquaginta septem milia. sexcenti.
 et novissimi proficiantur. Hic nu-
 merus filiorum israel per domos cog-
 nationum suarum et iurmas diuiso
 exercitus. sexcenta tria milia.
 quingenti. quinquaginta. le-
 uate autem non sunt numerati inter
 filios israel. Sic enim precepit do-
 minus moysi. fecerunt filij israel iuxta
 omnia que mandauerat dominus. Castra

meram et per turmas suas:
et profecti per familias ad domos
patrum suorum iii.

Hec et generationes aaron
et moysi in die qua locutus
est dominus ad moysen in monte
synai. et hec nomina filiorum aa-
ron. Primogenitus eius na-
dab: deinde abihu et eleazar. et
yehamari. hec nomina filiorum aaron
sacerdotum qui uncti sunt et quorum
replete et consecrate sunt manus
ut sacerdotio fungerentur. Mor-
tui sunt nadab et abihu cum of-
ferrent ignem alienum in consp-
ctu domini in deserto synai absque
libis. Functique sacerdotio eleazar
et yehamar coram aaron patre
suo. Locutusque est dominus ad moy-
sen dicens. Applica tribum leui et
fac stare in conspectu aaron sa-
cerdotis ut ministrent ei. et ex-
cubent et observent quicquid ad au-
tem pertinet multitudinis coram ta-
bernaculo testimonij et custodi-
ant vasa tabernaculi servientes
in ministerio eius. dabitque domus
leuitas aaron et filij eius. qui
illis traditi sunt a filiis israel.
Aaron autem et filios eius consti-
tuit super cultum sacerdotum. Ex-
terminus qui ad ministrandum
accesserit morietur. Locutusque
est dominus ad moysen dicens. Ego tuum
leuitas et filios israel ponam pro
primogenito qui aperit vulva
in filiis israel eruntque leuite mei.

Meum est omne primogenitum. ex quo
percussit primogenitos in terra e-
gypti. Sanctificavi in quicquid
primogenitum nascitur in israel. sub homine
usque ad perus mei. Ego dominus. lo-
cutusque est dominus ad moysen in deserto
synai dicens. Numerare filios leui
pro domos patrum suorum et familias:
omne masculinum. Ab uno mense
et supra. Numeravit moyses ut
preceperat dominus: et inveniuntur filij
leui pro nomina sua. gerson. et caath
et merari. filij gerson lemmi. et
semei. filij caath amram. et ie-
suar. hebion. et ozziel. filij merari.
mooli et mus. De gerson fuerunt
familie due: lemmitica et semei-
tica. quarum numerus est propter
sexus masculini ab uno mense
et supra septem milia quingentorum.
Hi post tabernaculum metabuntur
ad occidentem sub principe. hebr-
asaph filio iahel. et habebunt
excubias in tabernaculo sedis ipsius
tabernaculi. et operum eius ren-
torem qui tractantur ante fores rec-
ti sedis et coronas atque. Temo-
rumque qui appendit in introitu
atque tabernaculi: et quicquid ad in-
trum altaris pertinet: funes ta-
bernaculi et omnia utensilia eius.
Cognatio caath habebit ipsos
amramitas et iesuaritas et he-
breonitas et oxeelitas. hec sunt
familie caathay recensite pro
nomina sua: omnes masculini sexus.
ab uno mense et supra sunt octo milia

Habebunt excubias
sanctuarij & castrametabuntur
ad plagā meridianā: princepsq; eor
erit helysaphan filius aziel: & cū
todiēt archam & mīsam & cande
labrū. altaria et uasa sanctuarij
ī quib; ministrat. & uehū. cūc
tamq; huicemodi suppellectilem.
Princeps autē principū leuitar
eleazar filius aaron sacerdotis.
& erit sup excubitores custodie scū
arij. At uero de merari erit ppli
moosice & musice recensiti per
nōia sua: omīs gñs masculini ab
uno mense & supra. sex milia du
centi. Princeps autē eor suriel fi
lius abdiel. In plaga septentrionali
castrametabuntur. Erunt sub
custodia eor tabule tabernaculi. et
uectes & columpne ac bases ear.
& oīa que ad cultū huicemodi p
tinent: columpneq; atq; parci
um cū basib; suis & parci cū
fimb; Castra metabunt ante
tabernaculū fedis. id ē ad orientē
lē plagam moyses & aaron cū
filijs suis habentes custodia scū
arij in medio filiorū isrl. Quisq;
alienis accesserit morietur. Oī
leuite quos munerauerūt moy
ses & aaron iuxta pceptū dñi p
familias suas ī gñe masculino
amīse uno & supra. fuerūt iugū
duo milia. Et ait dñs ad moysen
Sumera pmoogenitos sexus mas
culini de filijs isrl amīse uno &
sup. & habebis summā eor. tol

lesq; leuitas in pōi primogenito
filiorū isrl ego sum dō et tu peto
ra eor pro uniuersis primogenitis
pecoris filiorū isrl. Recensuerūq;
moyses sicut pceperat dō primo
genitos filiorū isrl. Ego sum dñs.
& pecora eor pro uniuersis pmo
genitis pecoris filiorū isrl. Recen
suerūq; moyses sicut pceperat dñs
primogenitos filiorū isrl. & fuerūt
masculi p nōia sua amīse uno
& sup. iugūti duo milia ducenti
septuaginta & tres. locutus ē dō
ad moysen dicens. Tolle leuitas
p primogenitis filiorū isrl & pec
ra leuitarum pro pecorib; eor erūt
leuite mei. Ego dō. In pretio autē
ducentor septuaginta trū qui
excedunt numex leuitar de primo
genitis filiorū isrl accipies quinq;
syelos p singula capita ad mīsurā
scūarij. Si elus hī iugūti obolos.
Dabitis pecuniam aaro & filijs ei
in pretium eor qui supra sūt. Tulit
q; moyses pecuniā eor q fuerunt
amplius & quos redemerat a le
uitis primogenitis filiorū isrl.
mille trecentor sexaginta quinq;
syeloz iuxta pondus sanctuarij.
& dedit eam aaron et filijs eius
iuxta uerbum q pceperat dñs.
Locutusq; est dō ad moysen
& aaron dicens. Tolle sum
mam filiorū eliaz de medio leui
tar pdomos & familias antece
ssorū anno & sup. usq; ad quī
gesimū annū omnīū qui ī gre

diuntur ut st. et ministrarent i
tabernaculo federis. **Hic** est cultus
filiorum aaron. **Tabernaculum** fedis
et sancti spiritus ingredientur aaron
et filij eius qui mouenda sunt castra
et deponent uelum quod pendet ante
fores. in uoluent; eo archam
testimonij: et operient rursum
uelamine iacinctinarum pellium.
extendent de super pallium iacinc
tum totum et inducent uestes. **Fi**
sam quod; positionis in uoluent
iacinctino pallio et ponent ante
ea thuribula et mortariola. quod
auros et crateras ad liba fundenda:
panesque semper in ea erit exeduz
de super pallium coccineum. quod
rursum operient uelamento
iacinctinarum pellium: et inducet
uestes. **Sument** et pallium iacinc
tinum quo operiet candelabrum
cum lucernis et forcipibus suis
et emundationis. et cunctis uasis
olei que ad conamandas lu
cernas necessaria sunt: et
super omnia ponent optimum
iacinctinarum pellium. et inducet
uestes: nec si et altare aureum
in uoluent iacinctino uestim
to. et extendent de super operim
tum iacinctinarum pellium indu
centque uestes. **Omnia** uasa quod
b; ministrat in sanctuario in
uoluent iacinctino pallio. et
extendent de super operimtum
iacinctinarum pellium inducentque
uestes. **Sed** et altare mundabit

anere et in uoluent illud spureo
uestimento. ponentque cum eo omnia
uasa quibus in ministerio eius
utuntur id est. ignium et receptacula
fucinusque ac tridentes. uirgines
et bacilla. **Cuncta** uasa altaris o
perient simul uelamine iacincti
narum pellium: et inducent uestes.
Cum immolauerit aaron et filij
eius sanctuarii et omnia uasa eius
in quomotione castrorum tunc intra
bunt filij aaron ut portent inuo
luta et non tangerent uasa sanctuarij:
ne moriantur. **Ita** sunt omnia filiorum a
aron in tabernaculo federis super quod
erit eleazar filius aaron sacer
dos ad cuius primum curam oleum
ad conamandas lucernas et posi
tionis incensum et sacrificium quod
semper offertur et oleum unctionis.
et quicquid ad cultum tabernaculi perti
net: omniumque uasorum quod in sanctua
rio sunt. locutusque est dominus ad moy
sen et aaron dicens. **Nolite** perire
ipsum aaron de medio leuitarum:
sed hoc facite eis ut uiuant et non
morianur si tegerint sancti spiritus.
Aaron et filij eius intrabunt ipsi;
deponent onera singulorum et di
uident quod portare quis debeat.
Filij multa curiositate uideant
que sunt in sanctuario primumque
in uoluant: alioquin morientur.
locutusque est dominus ad moysen dicens.
Tolle summam etiam filiorum gerson
per domos ac familias et cognati
ones suas attriginta annis et super

usq; ad annos quinquaginta et
numera omnes qui ingreditur
et ministrant in tabernaculo fedis.
Hoc est officium familie gersonitay.
ut portent cortinas tabernaculi et
tectum fedis operimentum ali-
ud et sup omnia uelam iacinctum.
tentoriumq; q; pender in introi-
tu tabernaculi fedis: cortinas
atrij. et uelum i introitu q; e an-
tabernaculi. Omnia que ad alte-
rinent fustanulas et uasa mi-
nistery iubente aaron et filijs ei
portabit filij gerson: et scient sin-
guli cui debeant oneri mancipari.
Hic est cultus familie gersonitay
et tabernaculo fedis: erunt sub
manu ythamar filij aaron sa-
cerdotis. filios q; merari pfa-
miliis et domos patrum suorum
recensabit a triginta annis et
supra usq; ad annos quinquaginta.
omnes qui ingreditur ad
officiu ministery sui. et cultu
fedis testimonij. **Hec** sunt omnia
eor. Portabunt tabulas taberna-
culi et uestes eius: columpnas
et bases earum: columpnas q; a-
trij per circuitum et bases et par-
tillos et finis suis. Omnia uasa
et suppellectilem ad numeru acci-
pient. sicq; portabunt. **Hoc** est
officiu familie merariay et
ministery in tabernaculo fedis:
erunt sub manu ythamar filij
aaron sacerdotis. Recensuerit
moyses et aaron et principes et hy-

nagoge filios caath pognatos
et domos patrum suorum a triginta an-
nis et supra usq; ad quinquagesimu
annu omnes qui ingreditur ad
ministery tabernaculi fedis. et i-
uenti sunt duo milia. septingenti.
quinquaginta. **Hic** est numerus
caath. qui introit tabernaculi fedis.
Hos numeratur moyses et aaron
uxta sermone dni. pmanu moysi.
Numera sunt et filij gerson pognati-
ones et familias ac domos patrum
suorum a triginta annis et supra usq;
ad annu quinquagesimu omnes qui
ingreditur ut ministrent in ta-
bernaculo fedis: et inuenti sunt duo
milia. sexcenti. triginta. **Hic** est
gersonitay: q; munerauerit mo-
yses et aaron uxta libum domini.
Numera sunt et filij merari pognati-
ones et domos patrum suorum a xxx
annis et supra usq; ad annu quin-
quagesimu omnes qui ingreditur ad
explendos ritus tabernaculi fedis:
et inuenti sunt tria milia ducenti.
Hic est numerus filiorum merari. q; s
recensuerit moyses et aaron ux-
ta imperiu dni pmanu moysi.
Omnes qui recensiti sunt de leuitis et q; s
fecit ad nom moyses et aaron. et
ynapes isrl pognatos et domos
patrum suorum a xxx annis et supra
usq; ad annu quinquagesimu
ingredientes ad ministery tab-
ernaculi. et onera portanda. fuerit
simul octa milia quinquaginta.
octoginta. **U**uxta uerbum dni

Lecensit eos moyses unūquēq;
iuxta officiū tōneia sua. sicut p
ceperat ei dominus. **V.**
Locutusq; ē dō ad moysen dicens.
Precipe filiis isrl. ut eiciant
de castris omne leprosu & q; semi
ne fluit: pollutusq; ē sup mortu
o. Tam masculū qm̄ feminam
eicite de castris. ne commineant
ea cū habitauerūt uobis. fecerit;
ita filij isrl. et eiecerunt eos ex
castra sicut locutus ē dō moysi.
Locutusq; ē dñs ad moysen dicens.
loquere ad filios isrl. vir siue
mulier cū fecerint exomib; pñs
que solent hoies et pnegligen
tia transgressi fuerint mādatū
dñi. atq; deliquerint. cōfitebūt
peccm̄ suū. & reddent ipm̄ caput.
quintam; partem de sup ei i que
peccauerūt. Sin aut si fuerit qui
recipiat. dabunt dño. & erit sa
cerdotis: excepto ariete qui of
fertur dño pro expiatione. ut
sit placabilis hostia. Om̄s q; p
m̄cie quas offerunt filij isrl.
ad sacerdotem pñent & q̄qd i
canduariū offert a singulis et
tradit manib; sacerdotis. ipsi
erit. Locutusq; ē dō ad moysen di
cens. loquere filiis isrl. & dices
ad eos. Vir cuius uxor erant
maritū; q̄mpnens dormierit
cū alto uiro & hoc maritū de p
hende n̄ ciuituerit. sed later ad
ulterū & testib; argui n̄ potest.
q; non ē inuenta in stupro. si

sp̄c zelotopie q̄tauerit uirū
q̄ra uxorem suā. que ul pollutū
ē ul falsa suspitione appetit ad
ducer eam ad sacerdotē. et offeret
oblationē p̄lla. decimam p̄m
sati farine ordeacee. non i fundet
sup eam oleum. nec imponet r̄s.
quia sacrificium zelotopie ē. et
oblatio inuestigans adulterū.
Offeret igitur eam sacerdos. et
statuet eam coram dño. assumet;
scām aquam in uase fictili. & p̄m
illum terre de paup̄to taber
naculi mitter in eā. Cum; stetit
mulier in q̄spatu dñi. discopiet
caput eius. & ponet sup manū
illius sacrificium recordationis
& oblationē zelotopie. Ip̄e au
tenebit aquas amarissimas
in quas cum execratione male
dicta gesserit. adiuuabitq; eam.
& dicit. Si non dormiuit uir
alienus tecum. & si n̄ polluta es
deserto mariti thoro. non te no
cebitur aq̄ iste amarissime in
quas maledicti congesti. Sin
autem declinasti a uiro tuo atq;
polluta es. & q̄cubisti cū alto
uiro. hijs maledictōib; s̄b iacebit.
Det te dō in maledictōem exem
plum; cunctoz in pop̄o suo. Pu
tesce faciat femur tuū. & tumes
uterus tuus disrumpat. Ingre
diantur aque maledictę i uen
tre tuā. & uirō tumescente pu
tescat femur. Et respo debet
mulier. Amen am. Scribetq;

sacerdos in libello ista maledicta:
et delebit ea quis amarissimas in
q̄s maledicta congescit. et dabit ei
bibe. Q̄s cum exhauserit. tollit
sacerdos de manu eius sacrificiū ze-
lotipie. et eleuabit illud corā dño.
in ponetq; sup altare ira dñi taceat
ut puus pugillum sacrificij tol-
lar de eo q̄ offertur. et incendat
sup altare. et sic potū de muliere
aquis amarissimas. Q̄s cum
biberit si polluta ē et contempro
uio adulterij rea ē. p̄transibit
eam aque maledictis. et si flato
ficre compueret feni. erit mi-
lier in maledictōe et in exemplū
omni populo. Q̄s si polluta non
fuerit erit innoxia. et faciet libo.
Ista ē lex zelotipie. Si declinauit
mulier a uero suo. et si polluta fu-
erit. marit. spū zelotipie con-
tatis adduxerit eā in conspectu
domini. et fecerit ei sacerdos iux-
ta oīa q̄ scripta sūt marit absq;
culpa erit. et illa recipiet iniquita-
tem suam. **vi.**
Locut⁹ ē dñs ad moysen dicens.
loq̄re ad filios isrl. et dices ad eos.
Vir siue mulier cū fecerit uotū
ut sanctificent. et se uoluerit dño
q̄secrare. uino et oī qd̄ febricare
potest abstinebunt. Acetū ex
uino et ex qualibet alia portione
et quicqd̄ de uua exprimitur non
bibent. Vinas recentes siccassq;
n̄ comedent. cunctis dieb; q̄b;
ex uoto dño consecr. antur. Q̄s

qd̄ ex uinea ē potest ab uina p̄ada
usq; ad acetū non comedet. Om̄i
tempore separatiōis sue nouacula
non ascendet sup cap ei. usq; ad q̄
pletum diē quo dño cōsecr. at. Ics
erit crescentie cesarie caput eius.
Om̄i tempore q̄secratiōis sue su-
p mortuū n̄ ingrediet. n̄ sup pa-
tris quidem et matris et frat̄ sororūq;
sue q̄aminabit. quia q̄secratō
di sui sup caput ei ē. Oib; dieb;
separatiōis sue. sc̄s erit dño. Sin
autē mortuus fuerit q̄sc̄m corā eo
subito. polluet cap q̄secratiōis ei.
Qd̄ rader illud. et in eadē die pur-
ganonis sue. et rursū septima.
octauo aut die offeret duos tur-
tures et duos pullos colube sacer-
doti in iuramentū federis testimonij.
facietq; sacerdos unū pro p̄co. fal-
tex in holocaustū. et deprecabit p̄
eo q̄ peccauit sup mortuū. Sc̄i-
ficabitq; caput eius i die illo et
q̄secrabit dño. dies separatiōis
illius offerent agnū amniculū
pro p̄co. ita tam ut dies priores
irriti fiant. qm̄ polluta ē sc̄ifi-
catio eius. Ista ē lex q̄secratiōis.
Cum dies quos ex uoto detre-
ciat q̄plebuntur. adduxerit eu
ad ostium tabnaculi federis. et
offeret oblationē eius dño ag-
nū amniculū in maculatū pro
p̄co. et arietem in maculatū hol-
tiam pacificā. canistrū q̄ pa-
nū azimoz qui confusi sūt oleo.
et lagana absq; fermento iusta

Herzog August Bibliothek
Wolfenbüttel
0 1 2 3 4
Gray Scale

oleo ac libamina singulorum. Que
offeret sacerdos coram domino: et fa-
ciat eam pro peccato qui in holocau-
stum. Arietem uero immolabit
hostia pacifica domino: offerens ami-
cuntum aximorum et libamina que
ex more debentur. Tunc rader na-
zareus ante ostium tabernaculi fede-
ris celsariem consecrationis sue:
tollet; capillos eius et ponet su-
per pignem qui est superpositus sacrifici-
o pacificorum: et armum coctum a-
rietis. totamque abscis; ferunt
una decemistro. et lagamini unum
aximorum: et rader in manibus na-
zareus postquam rasi sunt cap ei:
susceperatque: rursum ab eo eleua-
bit in conspectu domini: et scifi-
cata sacerdotis erunt: sicut pec-
tusculum quod separari indigne est
et femur. Post hec potest bibere
nazareus uinum. Ita est lex ma-
nazareus. cum uoluerit oblatione
sua domino tempore consecrationis
sue: exceptis hijs que inuenerit
manus eius. Iuxta quod in te deuo-
uerat: ita faciet perfectionem
sanctificationis sue. Locutusque
est domino ad moysen dicens: loquere
aaron et filiis eius. Sic benedi-
cent filijs israel: et dicens eis. Be-
nedicat tibi dominus: et custodiat te:
ostendat dominum faciem suam tibi.
et misereatur tui. Conuerterat
dominus uultum suum ad te. et dedit
tibi pacem. In uocabunt nomen meum
super filios israel: et ego benedicam eis.

Factum est autem in die qua
compleuit moyses taberna-
culum et erexit illud. unxitque et scifi-
cavit cum omibus uasis suis: al-
tare et simulacrum uasa ei. obtulerunt
principes israel et capita famularum
qui erant munera coram domino
sex plaustria recta cum duodecim bouibus
unum plastrum obtulere duo
duces et unum bouem singuli: ob-
tuleruntque ea in conspectu tabernaculi.
Iuxta autem dominus ad moysen. Suscipe ab
eis ut seruiant in ministerio ta-
bernaculi: et trades ea leuitis iux-
ta ordinem ministerij sui. Ita cum ce-
pisset moyses plaustria et boues
tradidit eos leuitis. Duo plaust-
ri et quatuor boues dedit filiis ger-
son iuxta id quod habebant necessa-
rium: et quatuor quia plaustria et octo
boues dedit filiis merari secundum
officium et cultum suum. sub manu
yethamar filij aaron sacerdotis.
Filijs autem caryi non dedit plaust-
ria quia in stabulo seruiunt: et omnia
propria portant humeris. Igitur
obtulerunt duces in dedicatione
altaris in die qua unctum est obla-
tione sua ante altare. Dixitque dominus
ad moysen. Singuli duces singulos
dies offerant munera in de-
dicatione altaris. Primo die ob-
tulit oblatione sua naalon fili-
us aminadab de tribu iuda: fueruntque
ita acerabulum argenteum pondus
centum triginta siclos: fiala ar-
gentea habens septuaginta sy-

elos iuxta pond' scilicet. ut
q; plenum simila confusa oleo
in sacrificiū: mortariolum ex
decem syclis aureis plenum
incenso boue et arietem. et ag-
nū anniculū in holocaustū.
hyrcū; pro pccō: et in sacrificio
pacificor boues duos arietes
quinq; hyrcos quinq; agnos
anniculos quinq; **Hec ē ob-**
latio naason filij aminadab.
Secūdo die obtulit nathanael fi-
lius suar dux trib; ysachar
acerabulū argenteū appen-
dens centū triginta syelos: fi-
alam argenteam habentem
hxc syelos iuxta pond' scilicet:
utrumq; plenū simila confusa
oleo in sacrificiū: mortariolū
aureū habens decem syelos
plenum incenso. boue dearmto.
et arietē et agnū anniculū in
holocaustum: hyrcū; pro
pccō et in sacrificio pacificorū
boues duos. arietes quinq;
hyrcos quinq; agnos annicu-
los quinq; **Hec fuit oblatio**
nathanael. filij suar. Tercio
die princeps filiorum zabulon.
heliab filius helon obtulit
acerabulum argenteū appen-
dens xxx syelos. fialā argen-
team habentem septuaginta
syelos ad pond' scilicet utrumq;
plenū simila confusa oleo in
sacrificiū: mortariolū aureum
appendens decem syelos plenū

incenso: boue dearmto et arietē. et
agnū anniculū in holocaustū: hyr-
cū; pro pccō et in sacrificio pacifi-
cor duos boues. arietes quinq;
hyrcos v. agnos anniculos. v.
Hec fuit oblatio heliab. filij helo.
Die quarto princeps filiorum iuben.
heliur filius sedeur obtulit ace-
tabulū argenteū appendens centū
xxx syelos: fialā argenteā ha-
bentem hxc syelos ad pond' scilicet
utrumq; plenū simila confusa
oleo in sacrificiū: mortariolum
aureum appendens decem syelos.
plenū incenso: bouem dearmto et
arietē et agnū anniculū in holo-
caustum: hyrcū; pro pccō: et in
hostias pacificor boues duos. a-
rietes. v. hyrcos v. agnos anni-
culos quinq; **Hec fuit oblatio he-**
liur filij sedeur. Die quinto princeps
filiorum symeon salamuel fili-
ur iadaday obtulit acerabulum
argenteum appendens centum
triginta syelos fialam argenteā
habentem septuaginta syelos
ad pond' scilicet utrumq; plenū
simila confusa oleo in sacrificiū:
mortariolum aureū appendens
decem syelos plenū incenso. boue
dearmto. et arietem et agnū
anniculum in holocaustū: hyr-
cū; pro pccō: et in hostias
pacificor boues duos. arietes
v. hyrcos qn; agnos anniculos
quinq; **Hec fuit oblatio salamuel.**
filij iuradaday. De sexto princeps

filior gad helysaph fili duel ob-
tulit acerabulum argenteu ap-
pendens centu triginta syelos. fi-
alam argentea habentem septu-
aginta syelos adpond scarij u-
trumq; plenū simila qspia oleo
i sacrificium: mortariolum aure-
um appendens decē syelos plenū
incenso. bouē de armento et arie-
tē et agnū anniculū in holocaustū:
hyrcumq; p pco: et in hostias
pacificor boues duos arietes qu-
q; hyrcos quinq; agnos annicu-
los quinq; Hec fuit oblato hely-
saph filij duel. Die septimo
princeps filior ephraim helysa-
ma filius amiuich obtulit ace-
tabulū argenteū appendens c.
xxx syelos fialam argenteam
habentē. lxx syelos adpond scari-
arij utruq; plenū simila qspia
oleo in sacrificiū: mortariolum
aureū appendens x syelos plenū
incenso. bouem de armento et
arietē et agnū anniculū
in holocaustum. hyrcumq; p
pco: et in hostias pacificor bo-
ues duos arietes v hyrcos v
agnos anniculos v hec fuit
oblato helysama filij am-
uich. Die octauo princeps fili-
or manasse gamaliel filius
phadasur obtulit acerabulum
argenteum appendens c. xxx
syelos fialam argenteam hūte
lxx syelos ad pnd scariarij u-
trumq; plenū simila qspia

oleo i sacrificiū mortariolum aureū
x syelos plenū in censo. bouem
de armento et arietē et agnū annicu-
lū in holocaustum. hyrcumq; p pco:
et in hostias pacificor boues duos
arietes v hyrcos v agnos anniculos
q; Hec fuit oblato gamaliel filij
phadasur. Die nono princeps fi-
liorum beniamin abydan filius
gedeonis obtulit acerabulum argenteū
appendens c. xxx syelos fialam ar-
gentē hūtem lxx syelos ad pond
scariarij utruq; plenū simila q
spia oleo in sacrificiū: mortariolum
aureū appendens x syelos plenū
incenso. bouē de armento et arietē
et agnū anniculū in holocaustū.
hyrcumq; pro pco: et in hostias pa-
cificor boues duos. arietes v hyr-
cos v agnos anniculos v. hec fuit
oblato abydan filij gedeonis. Di-
e decimo princeps filior dan. a-
byzer filius amittadday obtulit
acerabulum argenteū appendens c. xxx
syelos fialam argenteā hūte lxx
syelos ad pond scariarij utruq;
plenū simila qspia oleo i sa-
crificiū: mortariolum aureū
appendens decem syelos plenū
incenso bouem de armento et arietē
et agnū anniculū in holocaustū
hyrcumq; pro pco: et i hostias pa-
cificor boues duos arietes quq;
hyrcos v agnos anniculos quq;
hec fuit oblato abyzer filij
amittadday. Die undecimo prin-
ceps filior aser. pheziel filius

ochra obtulit accep acerabu ar
gentu appendens centu triginta
syelos. hialam argentea habente
hoc. syelos adpond sanctuarij u
trumq; plenu simula qspia oleo
i sacrificiū: mortarioli aureu ap
pendens decem syelos plenu i cen
so bouem de armto t arietē tag
nu anniculu in holocaustum.
hyrum; pro pco et in hostias
pacificor boues duas arietes qu
q; hyros v. agnos anniculos qu;
Hec fuit oblatio pheziel filij o
chrim. Die duodecimo princeps
filioz neptalym. ahyra filius
henan obtulit acerabulu arge
teum appendens centum trigin
ta syelos. hialam argentea ha
bentem septuaginta syelos ad
pond sanctuarij utrumq; ple
num simula qspia oleo i sacri
ficium mortarioli aureum ap
pendens decem syelos plenum
incenso bouem de armto t arietē
tagnum anniculu in holocau
stu. hyrumq; pro pco t i hosti
as pacificor boues duos. arie
tes quinq; hyros quinq; ag
nos anniculos quinq; Hec
fuit oblatio ahyra. filij henan
Hec i dedicatione altaris ob
lata st a principibus isrl indie
qua consecratum ē acerabula
argentea duodecim. phiale ar
gentee xii. mortariola aurea
duodecim. ita ut centu triginta
syelos argenti ht unū acerabu

lu t septuaginta syelos una fia
la: idest incommune uasoz om
ex argento. syeli duo milia qua
dringenti ponde sanctuarij mor
tariola aurea duodecim plena in
censo decem syelos appendentia po
de sanctuarij idē simul auri sy
eli centum triginti. boues de arm
to duodecim in holocaustu. arie
tes xii. agni anniculi xii et lyba
mtra eoz: hyri duodecim p pco
et in hostias pacificor boues ui
ginti quatuor arietes sexaginta.
hyri lx agni anniculi sexaginta
Hec oblata sunt in dedicationem
altaris quando unctum ē. Cūq;
ingrederetur moyses taberna
culum federis ut qfuleret oracu
lum audiebat uoce loquentis
ad se de propitiatorio qd erat su
p artham testimonij in ter duo
cherubyn unde t loquebatur ei.
Locutus ē dñs ad
moysen dicens. loquere aa
ron t dices ad eam. Cumq; posu
eris septem lucernas. candela
bru in australi parte erigatur
Hoc igitur precipe. ut luc
ne contra boream eregione res
piciant ad mram panu propo
sitionis: contra eam parte qm
candelabrum respicit lucere de
bebunt. fecit; aaron. et i posuit
lucernas sup candelabru. ut
pceperat dñs moysi. Hec aut erat
factura candelabri ex auro
ductili. tam medius stipes qm

cuncta q̄ exutroq; calamoy
late nascebant. **I**uxta exem
pli q̄ ostendit dō moysi ita
operatus est candelabri. Et
locutus ē dñs ad moysen dicens.
Tolle leuitas de medio filioꝝ
isrl̄. et purificab eos iuxta he
ritum. **A**spicant aq̄ lustrationis.
et radant om̄s pilos carnis su
e. **C**umq; lauerint uestimenta
sua et mundati fuerint. tollat
bouem de armento. et libamētū ei.
similam q̄si oleo. **B**ouē au
tem de armento alter accipies p̄p̄o.
et applicab leuitas coram tab
naculo federis. commorata oī
multitudine filioꝝ isrl̄. **C**umq;
leuite fuerit coram dño. ponet
filij isrl̄ manus suas sup̄ eos
et offeret aaron leuitas muni
in cōspectu dñi a filiis isrl̄. ut
seruiant in ministerio eius.
leuite q; ponent manus suas
sup̄ capita bou. e quib; unū
facies p̄p̄o. et alterum in ho
locustum dñi ut deprecetur
pro eis. et tuncq; leuitas i cō
spectu aaron et filioꝝ eius et
consecrabis oblatos dño. ac se
parab de medio filioꝝ isrl̄. ut
sint mei: et postea ingrediāt
tabnaculum federis. ut ser
uiant m̄. sicq; purificab et q̄
seruab eos in oblatione dñi.
qm̄ dono donati sunt michi
a filiis isrl̄. **P**ro primogeni
tis q̄ aperuunt om̄ne uul

nā in isrl̄. accepi eos. **N**on ita oīa
primogenita filioꝝ isrl̄ tam ex ho
minib; q̄m ex iumentis. **E**t die quo
passi om̄ne primogenitū in tra
egyp̄i. sanctificauit eos m̄. et tunc le
uitas procinctis primogenitis fi
lioꝝ isrl̄. tradiditq; eos dono aaro
et filiis eius de medio ppli ut ser
uiant m̄ pro filiis isrl̄ in taberna
culo federis. et erunt p̄eis ne sit i
ppl̄ plaga si ausi fuerint accē
re ad sanctuarium. **F**eceritq; moyses
et aaron et om̄s multitudo filioꝝ
isrl̄ super leuitis que preceperat
dō moysi. purificatiq; et lauier
uestimenta sua eleuauer; aaro
in conspectu. et orauit p̄eis. ut
purificati in gresserentur ad of
ficia sua in tabnaculum fede
ris coram aaron et filiis eius.
Sicut preceperat dō moysi de
leuitis. ita factum ē. **L**ocutus ē
dō ad moysen dicens. hec est lex
leuitar. **A**spicant quinq; annis
et supra ingrediētur ut mi
nistrent in tabnaculo federis. **C**ū
quingagesimū annū eratis
implerint seruire cessabunt.
eruntq; ministri fr̄m suoy i ta
bnaculo federis. ut custodiant
que sibi fuerint commdata. o
pera autem ip̄a n̄ faciant. **S**ic
dispones leuitas i custodijs suis.
Locutus ē dō ad moysen
dicens i deserto synai. anno
secō postqm̄ egiem i de terra e
gypti. mense pmo. dicens. **F**a

quantum filij israel phase in tpe suo
quartadecima die mensis huius ad
vesperam. iuxta os ceremonias
et iustificationes ei. Preceptum
moyses filijs israel ut facerent
phase. Qui fecerit tempore suo.
quartadecima die mensis ad vespe
ra in monte synai. Iuxta omnia
q mandauit dñs moysi. fecerunt
filij israel. Ecce aut quida imundi
sup ania hominis qui n poterat
phase i die illo accedentes ad mo
ysen et aaron dixerunt eis. In
mundi sum sup ania hois. Qd
fraudamur. ut non ualeam of
ferre oblationem dño i tpe suo
inter filios israel. Quibz dicit mo
yses. Stare. ut qsquam quid pre
cipiat dñs de uob. locutus e dñs
ad moysen dicens. Loque filijs
israel. homo qui fuerit immundus
sup ania. siue in uia pcul i gēte
ura. faciet phase domino i mēse
scd. quartadecima die mensis ad
uesperam. Cum azimis et lactu
cis agrestibz comederit illud. Non
relinquet ex eo quippiam usq;
mane. et os ei non confringent.
Omne ritum phase obseruabit.
Siquis aut et mundus e et itinere
n fuit et tamen n fecit phase ex
terminabit aia illa de pplis su
is. qz sacrificium dño non ob
tulit tpe suo. Peccatu suu tpe
portabit. Peregrin qz et aduena
n fuit apud uos. faciat phase do
mini iuxta ceremonias et iusti

ficationes ei. Preceptu idē erit
apud uos. faciat phase dñi iuxta
ceremonias tam ad uene quā in
digene. Igitur die qua erectum e
tabernaculum operuit illud nu
bes. siue tpe aut sup tentoria erat
quasi species ignis. usq; mane.
Sic fiebat iugiter. Pdiem operie
bat illud nubes. Et nocte quasi
species ignis. Cumq; ablata fu
isset nubes que tabernaculum
pregebat. tūc proficiscebantur
filij israel. et in loco ubi stenderet
nubes. ibi castrametabant. Ad
imperiu dñi proficiscebant. et ad
imperiu illius figebant tabna
culum. Cunctis dieb; quibz staba
nubes sup tabnaculum. mane
bant in eodem loco. Et si euenti;
ut multo tpe maneret sup il
lud. erant filij israel in excubijs
dñi. et n proficiscebant quocūq;
dieb; fuisset nubes sup tabna
culum. Ad imperiu domini eri
gebant tentoria et ad imperiu il
lius deponebant. Si fuisset nu
bes a uespe usq; mane. et ita
diluculo tabernaculum reli
quisset. proficiscebant. Et si post
diem et noctem recessisset. disti
pabant tentoria. Si biduo aut
uno mense uel longiore tpe fu
isset sup tabnaculum mane
bant in eodem loco filij israel. et
non proficiscebant. Statim
aut ut recessisset. mouebant
castra. Pueru dñi figebat tēto

Herzog August Bibliothek
Wolfenbüttel
0 1 2 3 4
Gray Scale

ua. et pñbium dñi pñficebant:
erant: in extubis domni iuxta
impñi eius pñmanñ moysi. Sic
hiebat iugit. Pñdiem operiebat
illud nubes: et pñ noctem qñ sep
tuel ignis.

LOratus ē dñs ad moysen dicens
fac tñ duas tubas argenteas di
niles: quib; quocare possis ml
titudine qñ mouenda sñ castra.
Cumq; in crepueris tubis. cōgre
gabunt ad te omnis turba ad
ostñū federis tabernaculi. Si semel
clangueris. uenient ad te pñna
pes tñ capita multitudinis isrl.
Si autem plñxior atq; concisus
clangor: in crepuerit. mouebunt
castra pñmi qui sñ ad orientalem
plagā. In secō autem sonitu tñ pa
tri ululatu turbe. eleuabunt ten
toria qui habitant ad meridiem.
Et iuxta hñc modū reliqui faci
ant. ululanti b; tubis in profer
tione. Quando autē ggregandus
ē pplñs. simplex tubay clangor e
rit: et ñ gñte ululabñt. filij qñro
sacerdotis clangēt tubis: et hoc
legitimi sempñternū in gñatio
nib; isrl. Si exieritis ad bellum
de terra isrl contra hostes qñ dimi
cant adñsum uos. clangeris ul
ulanti b; tubis: et erit recordatō
isrl coram dño dño isrl. ut eruamñ
de manib; inimicorū isrl. Si qñ
habebitis epulū tñ dies festos et
kalendas cēnetis tub sup holo
caustis tñ pacificis iusticiis: ut

sint uob in recordatione di uerñ.
Ego dñs dñs isrl. Anno scđo. mense
scđo. uicesima die mensis. eleuata
ē nubes de tabernaculo fedis: pñ
fectiq; sñ filij isrl pñuimas suas
de deserto synai. et recebunt nubes
in solitudine pharaon mouerunt
castra pñmi iuxta imperium dñi
in manu moysi filij iuda pñuimas
suas. quorū princeps erat naaso
filius aminadab. In tribu filioy
ysachar. fuit princeps nathanael
filius suar. In tribu zabulon. erat
princeps helyab fili helon. Depo
situmq; ē tabernaculū: qñ portaret
egressi sunt filij gerson tñ merari.
Pñfectiq; sñ tñ filij ruben pñuimas
tñ ordinem suū: quorū princeps e
rat helysur filius scētur. In tribu
aut filioy symeon princeps fuit sa
lammel filius suradaday. Porro i
tribu gad erat princeps helyaph
fili duel. Pñfectiq; sñ et caachme
portantes scđariū. Tam diu ta
bernaculum portabat donec ue
nirent ad erectionis locū. Mo
uerit castra tñ filij effizaym per
turmas suas: in quorū exercitu
princeps fuit helyzama filius a
miurh. In tribu aut filioy manas
se princeps fuit gamaliel filius
phadatur. Et in tribu beniamin
dux fuit abydam fili geseonis.
Iouisitimi castrorū oīm profecti
sunt filij dan. pñuimas suas.
in quorū exercitu princeps fuit
abyzer filius ammadaday. In

Herzog August Bibliothek
Wolfenbüttel

0 1 2 3 4

tribu aut filioz aser erat princeps
 phexiel filius ochram. Et in tribu
 neptalim princeps fuit ahira fi-
 lius henan. **Hec sunt casti et profe-**
nones filioz israel p[ro]p[ri]as suas
qui egrediebantur. **Dei[us]q[ue] moyses**
hehrab filio raguel in adiamite cog-
nato suo. **Officiamus ad locu[m] que**
do daturus est nob[is] ueni nob[is] scilicet
ut b[e]n[e]ficiam[us] tibi: q[uod] do bona p[ro]
misit israeli. **Cum ille r[e]dit.** **Non**
uadam tibi: s[ed] reuertar in terra[m]
mea[m] in qua natus su[m]. **Et ille.** **Non**
inquit relinquere nos. **Tu eni[m]**
no[n] inquit locis p[ro]desertu casti
pone debeam[us]: et eris ductor n[ost]r[us].
Cumq[ue] nob[is] cum uenis: quicquid
optinu[m] fuit ex opib[us] quib[us] nob[is]
daturus e[st] d[omi]n[u]s. dabimus t[ibi]. **Postq[ue]**
q[uod] de monte d[omi]ni uia triu[m] dieb[us].
archa q[ue] federis d[omi]ni p[re]cedebat eos
p[er] tres dies p[re]cedens castror[um] locu[m].
Subes q[ue] d[omi]ni sup[er] eos erat p[er]
diem cum incederent. **Cumq[ue] ele-**
uaretur archa dicebat moyses.
Surge d[omi]ne et dissipent[ur] inimici tui:
et fugiant qui oderunt te a facie
tua. **Cu[m] aute[m] deponeret[ur] dicebat Re-**
uertere d[omi]ne ad multitudin[em] exercit[us] israel.
Inter ea ortum e[st] murmur. **Et**
populi q[ui] dolentiss[im]i p[ro] labore contra
d[omi]n[u]m. **Q[uod] cum audisset. natus est:**
et accensus i[n] eos ignis d[omi]ni deuora-
uitq[ue] ex tremis p[ar]te castror[um]. **Cu[m]**
clamasset populus ad moysen. orauit
moyses ad d[omi]n[u]m: et absortus est
ignis. **Vocauitq[ue] nom[en] loci illius**

Tentio: eo q[uod] succensus fuisset q[ue]n-
 tia eos ignis d[omi]ni. **Vigilans q[ue] p[ro]**
misit illu[m] q[uod] ascenderat cum eis
flagrante desiderio sedens. et fletus
uincis sibi pariter filijs israel. et ait.
Quis dabit nob[is] aduestendu[m] car-
nes? **Recordamur pisciu[m]. quos**
comedebamus in egypto grauis.
In mente nob[is] ueniunt cucumeres.
et pepones: porri q[ue] et cepe. et
ailleu[m]. **Anima n[ost]ra arida est: ni-**
chil aliud respiciunt oculi n[ost]ri ni-
siman. **Erat aute[m] man q[ui] sem**
coriador: colous oculis. **Circuibat**
populus. et colligens illud frangebatur
mola siue terebat in mortario co-
quens in olla: et faciebat ex eo
torulas aporis q[ue] panis oleati.
Cumq[ue] nocte descenderet sup[er] cast-
ros. descendebar parit[er] et man. **flu-**
diuit q[ue] moyses fletum populi p[er]
familias singulos p[er] omnia tento-
ria sua. **Pariterq[ue] e[st] furor d[omi]ni ualde.**
Sed et moysi intolleranda res ui-
sa e[st]: et ait ad d[omi]n[u]m. **Cur afflicti**
serui tui? **Quare n[on] inuenio**
gratiam cora[m] te. et cur imposuisti p[ro]-
odus uniu[er]si populi hui[us] sup[er] me? **Qui-**
quid ego ocep[er]i om[n]e hanc mul-
titudine[m] uel genui ea[m]. ut dicas
m[hi]: porra eos in sinu tuo sic por-
tare solet nutrit[ur] i[n] famulu[m]. et de-
fer in terra[m] p[ro] qua iunasti patrib[us]
eor[um]: unde michi carnes. ut tem-
perante multitudini: flect[ur] gratia
me dicentes: da nob[is] carnes ut co-
medam[us]. **Non possu[m] sol[us] sustinere**

omnem populum hunc quia gratia
in te. Similiter tibi uidetur. ob
secro ut interficiat me. et tue
nam gratiam in oculis tuis ne
tantis afficiat malis. Et dixit
dominus ad moysen. Congrega mihi
uiros de senioribus israel quos tu
noti quia senes populi sunt ac ma
gistri. et duces eos ad ostium
tabernaculi federis faciesque ibi
stare tecum et descendam et loquar
tibi. et auferam de spiritu tuo
et dabo eis. ut sustentet tecum
onus populi. et non tu solus graues.
Populo quoque dices. Sanctificamini.
cras comeditis carnes. ego enim
quidam uos dixi. quis dabit nobis
bestias carum. bene nobis erat
in egypto ut det uobis carnes.
dominus et comedatis. non uno die si
duobus uel quinque aut decem. nec
uiginti quidem. sed usque ad tri
sem diem donec exeat puerus
uiuas et reuertatur in aurea.
eo quod repuleritis dominum qui in
medio uiri est et fleueritis coram eo
dicentes. quare egressi sumus
ex egypto. Et ait moyses ad
dominum. Sexcenta milia pedum
huius populi sunt. et tu dices dabo ei
estum carum mente in agro. super
ouem et bouum multitudo cederet
ut possit sufficere ad cibum. uel
omnes pulces maris in unum congre
gabuntur ut eos faciem. Cui
respondit dominus. Numquid manus domini in
inuidia est. Jam nunc uideb unum

meum sermo ope operetur. Venit ergo
moyses et narravit populo uerba domini.
congregans hoc uiros de senioribus
israel quos stare fecit circa taber
naculum. Descenditque dominus in nubem.
et locutus est ad eum auferens de
spiritu qui erat in moyse. et dedit hoc
uiuis. Cumque requireretur in eis
spiritus prophetauerunt nec ultra cessauit
runt. Remanserunt autem in castris
duo uiri quorum unus uocabatur
heldath et alter medath super quos
requiritur spiritus. Nam et ipsi descripti
fuerant et non exierant ad taber
naculum. Cumque prophetassent in
castris. cucurrit puer et nuntiavit
moysi. dicens. heldath et medath
prophetant in castris. Statim io
sue filius nuntius moysi et
electus pluribus ait. Domine mi
moyses prohibe eos. Et ille. quid
inquit emularis pro me. Qui
tribuat ut omnes populi prophete.
et det eis dominus spiritum suum. Respon
dit moyses et maiores natu israel in
castra. Venit autem egrediens ad o
minum arreptas transmare co
turnices detulit et dimisit in castris
manere quantum uno die comesta
potest ex omni parte castrorum per
circum. uolabantque in aere duobus
cubitibus altitudine super terram. Sur
gens ergo populus tota die illa et nocte
ac die altero congregauit mul
titudinem conuiscam. qui par
tebat choros. et sicauerunt eas per
castrorum. Ad huc carnes erant in de

tab; eoz. ne defecerat huicemo
di cibis: ecce furor dñi cōtat
in pplm pūit eum plaga mag
na nimis. Vocatusq; ē locus
ille sepulchri gūpūcencie. **I**bi
enim sepelherūt pplm cūe per
cussit dñs q; desiderauerat carnes.
Egressi autē de sepulchris cōu
pūcencie uenerūt in aserorh et
manserūt ibi. **xx. xii.**

Dauri ē autē maria & aarō
gtra moysen ppter uxorem
eius ethiopiāam: et dixerūt.
sum p solum moysen locutus
ē dñs: Nonne et nob similiter ē
locutus: Qd cum audist; dñs.
uatus ē. **P**iat enim moyses
uir iustissimus. sup os hoies
qui morabant interri. **S**tañ
locutus ē ad eum. et ad aaron
& ad mariā. **E**gredimini uos
tres tantū ad tabnacuū fedis
Cumq; fuissent egressi. celsēdūt
dñs in columpna nub. & stetit ī
tōitu tabnacuū uocans aa
ron et mariā. **Q**ui cū uident.
dixit ad eos. **S**rudite sermonē
meos. **S**i quis fuit inter uos
ppha dñi. in uisione apparebo
ei. **P**rommū loquar ad eu.
Non talis seruus mīs moi
ses qui in omī domo mea fide
lissimus ē. **O**re enī ad os loq
ei. & palam n̄ perugmata et
figuris dñm uidet. **Q**uare
g nō timuistis de hē seruo me
o moysi. **I**ratuq; cōt eos a-

byr. nubes q; recessit que erat
sup tabernacuū: & ecce maria
apparuit candens lepra qñ nix.
Cumq; resperideret eā aaron et
uidisset eā p fūā lepra. ait ad
moysen. **O**bscuro dñe mī. ne ī po
nas nobis hoc pām qd aultē con
mūsim. ne fiat hec qñ mortua. et
ut abortiū qd piat. deuulua
matris sue. **E**cce iam medū car
nis eius deuoratiū ē lepra. **C**la
mauitq; moyses ad dñm dicens.
Domine dñs. obscuro. sēma carū.
Cū adit dñs. **S**i pater eius spu
isset in faciem illius. tñe debue
rat aultē septē dieb; rubore suf
fundi. **S**eparetur. septem dieb;
extra castra. et postea reuocabit.
Exclusa ē itaq; maria extra castr
septem dieb;: & pplb non ē motus
de loco illo don et reuocata ē maria.

Profectus est pplb **xx. xiii.**
De aserorh spās tentorijs in
deserto pharan. **I**bi locut' ē dñs
ad moysen dicens. **M**itte uiros
qui considerent terram chanaan
qm daturus sum filijs isrl: sin
gulos de singulis tribub; ex pñ
cipib;: **F**ecit moyses qd dñs im
perauit de deserto pharan mit
tens de principes uiros. quoz
ista sunt nōia. **D**e tribu ruben
semmua filium zacchur. **D**e
tribu symeon. saphar filium hury.
De tribu uida. caleph filium
iesone. **D**e tribu yachar. ygal
filium ioseph. **D**e tribu effraym

osce filium nūm. De tribu be-
iamyn. phalti filium raphi.
De tribu zabulon. gaddied
filium soddy. De tribu ioseph
cepari manasse. gaddi filium su-
sy. De tribu dan. ammiel fili-
ū gamali. De tribu aser. se-
thur filium michael. De tribu
nephtalym. nasbbi filium naph-
si. De tribu gad. guhel filium
machy. Hec sunt nomina uiroz
quos misit moyses ad gaderā
dam terrā. Vocauitq; osce
filium nūm iohue. Misit g; eo
moyses ad cōsiderandā terram
chanaan. et dixit ad eos. Ascē-
dite ad meridianā plagā. Cū
ueneritis ad montes. gaderate
terrā qual' sit: et ipm qui ha-
bitator ē eius utrum foris sit
an infirm'. pauci nūo an plu-
res. iūa terra bona an mala:
urbes qles mūrate an absq;
mūris: humi pinguis an steri-
lis. nemorosa an absq; arbori-
bus. Confortamini et afferte nob
de fructib; t're illius. Erat aut
tempus. qm p'coque uue uesti
posse. Cumq; ascendisset ex-
plauit terrā a deserto syn usq;
iuhob iheramib; emach. Ascē-
deruntq; ad meridiem: et uenerūt
in hebron: ubi erant ahymari
et syrai. et tholmay. filij enach
Nam hebron septem annis an-
tamny uirbe egypti condita ē.
P'gentesq; usq; ad torrentem

botri. absacerē palmitē cū uua
sua quem portauerūt in uede duo
iuri. De malis quoq; granatis
et deficiis loci illius tulit. Qui
appellatus est neelestol. id ē torres
botri: eo q; botri inde portassent
filij israel. Reuertiq; exploratore
terre post xl dies omni regione cir-
cūta uenerūt ad moysen et aaron
et ad omne cetū filiorū isrl inde ser-
tum pharan q; ē incates. Locutiq;
eis et omni multitudini. ostenderūt
fructus terre et narrauerūt dicēte.
Benignū interitum ad qm misisti
nos: q; reuera fluit lacte et melle
ut ex his fructib; cognosci potest.
S; cultores fortissimos habet: et
urbes grandes atq; munitas.
Serpem enach uidim' ibi. Ama-
lech habitat in meridie: et hys
et iebuseus et amorreus i moribus.
Chananeus uo morat iuxta ma-
re: et circa fluentia iordani. In-
ter hec caleph compescens mūra
ipm q; oriebatur contra moysen.
ait. Ascendamus et possideamus
terram: qm poterim obtine eam.
Alij uero qui fuerant cō eo dicebāt.
Ne quagm ad hunc ipm ualeam
ascende: quia fornax nob ē. De-
traxeruntq; t're qm in spexerant.
appud filios isrl dicentes. Terra
qm lustrauim' deuorat habitato-
res suos: ipm quem aspeximus
p'ce statūre ē. Ibi uidim' mona-
quedam filiorū enoch de gne gy-
ganteo: quib; cōparati cū locū
uidebat.

Erat uociferans omnis turba sicut nocte illa: et murmurabant contra moysen et aaron cuncti filii israel dicentes. Quia mortui es in egypto et non in hac uasta solitudine. Quia perierunt in induit nos de terra ista nec ad mare rubrum: et uxores ac liberi nostri dixerunt captiuum. Nonne melius est reuertimur in egyptum? Dixeruntque alii ad alios. Constituamus nobis ducem et reuertamur in egyptum. Quo audito moyses et aaron ceciderunt prostrati in terra coram multis filijs israel. At ioiobue filius nun et caleph filius ephone qui et tempore lustrauerant et eam. ceciderunt uestimenta sua: et ad orationem multitudinis filiorum israel locuti sunt. Terra quam circumuimus ualde bona est. Si propitia fuerit deus inducet nos in eam: et tradet nobis humum lactis et mellis manantem. Nolite rebelles esse contra dominum. neque timeamini populum terre huius: quia sicut panem trita possumus eos deuorare. Reuertit ab illis omne preidium: dominus nobiscum est. Nolite metuere. Cum clamaret ordo multitudine et lapidibus: eos uellet opprimere. apparuit gloria domini super tentum sedis. uidentibus cunctis filiis israel. Et dixit deus ad moysen. Viscus detrahet in populo isto. Quo usque non credent michi. Quia omnis signus que feci coram eis: feriam igitur eos pestilentia arque contumacia: et auferam principem super gentem magnam et formidabilem quam habetis. Et ait moyses ad dominum.

Audiant egyptij de quorum medio eduxisti eduxisti populum istum et habitatores terre huius qui audierunt quod tu dominus in populo isto. sis et facie ad faciem uidearis. et nubes tua protegat illos. et in columna ignis per noctem. quod occidis tantam multitudinem quasi unum hominem. et dicant. non poterat introducere populum in terram pro qua iurauerat. ideo occidit eos in solitudine: magnificet ergo fortitudo domini sicut iurasti dicens. deus paciens et multum misere auferens iniquitatem et scelera. nullumque innoxium. derelinquens. qui uisitat peccata patrum in filiis in tertiam et quartam in generatione: dimitte obsecro peccatum populi tui huius secundum magnitudinem misericordie tue sicut prout fuisti egredientibus de egypto usque ad locum istum. Dixitque deus. Si misisti iuxta uerbum domini tui. Quia ego et implebit gloria domini tuam: tu uersa terra. Accipiam omnes homines qui uiderunt magnitudinem meam et signa que feci in egypto et in solitudine. et temperauerunt me iam percrem uices. nec obedierunt uoci mee. non uidebunt terram pro qua iuravi patribus: eorum nec quisquam ex illis qui detrahit michi intruere eam. Seruum autem meum caleph qui plenius alio spiritu secutus est me. inducam in terram hanc quam circumuimus: et semen eius possidebit eam. Quia amalechites et chanaanites habitant in uallibus: cras mouere castrum: et reuertimini in solitudine prout

h

Herzog August Bibliothek
Wolfenbüttel
0 1 2 3 4
Gray Scale

maris rubri. **L**ocutusq; est dō
ad moysen et aaron dices. Usq;
multitudo hec pessima minuiat
q̄ me. Querelas filioꝝ isrl au
diui. Die g eis. Vno ego ait dō.
sicut locuti estis audient me. sic
faciam uob. In solitudine hac
iacebunt cadauera ur̄a. Om̄s
qui uari estis a uiginti annis
et sup̄ et murmurastis cōt me.
n̄ intrabitis terrā sup̄ qua le
uam manū meā ut habitare
uos faciem. p̄ter caleph filij io
phone. et iosue filij num. Par
tulos aut̄ ur̄os de quib; dix
istis quod p̄e hostib; forent i
troducām. ut uideant terram
que uobis displicuit ur̄aq;
cadauera iacebunt i solitudi
ne. Filij ur̄i erūt nagi i des̄to
xl annis et portabūt fornicem
onē ur̄am donec consumant
cadauera parū ur̄ox i deserto
Iuxta numex xl dierū quib;
considerastis terrā. annū p̄ die
imputabit. et xl annis recipi
entis iniquitates ur̄as. et scie
tis ultionē meā. quia sic locut
sū ita faciā om̄i multitudinē
huic pessime. que q̄siur̄e et
adūsum me. In solitudine hac
deficiet. et morietur. Igit̄ om̄s
uir̄i quos miserat moyses ad
q̄templandam trā. et qui reu
si murmurare fecerant cōt
eū om̄e multitudinē detra
heret t̄re q̄ eēt mala mortui
sūt. atq; parū in q̄spectu dñi

Iosue aut̄ filio. nim. et caleph fi
lius iephone. uixerūt ex om̄ib;
qui p̄reerāt ad q̄siderandā trā.
Locutusq; ē moyses uniuersa ūba
hec ad om̄s filios isrl. et luxit ip̄s
nimis. Et ecce mane p̄mo sur
gentes ascenderūt i uertice montis.
atq; dixerunt. Parati sumi ascen
de ad locum de quo dō locutus est.
q̄ peccauim. Quib; moyses. au
inquit transgredim̄i ūbū dñi.
q̄ uob n̄ cederet in prosper. nolite
ascende. si enim ē dō uobis sciam.
ne corruatis corā inimicis ur̄is.
Amalechites et chananeus ante
uos sūt. quoz gladio corruetis. eo
q̄ nolueritis ac quiescere dño.
nec erit dō uobis q̄cum. At illi con
turbati ascenderūt in uertice mo
tis. archa aut̄ testamenti dñi et
moyses n̄ recesserūt de castris. De
cenditq; amalechites et chanane
qui habitabant in monte. et p
cutiens eos atq; q̄dens p̄secut
ē eos usq; in horma. xv.

Locutus ē dō ad moysen dices.
Loquere ad filios isrl. et dices
ad eos. Cum in gressu fueritis trā
habitationis uestre quā ego dabo
uobis et feceritis oblationem do
mino in holocaustū. aut uictimā
pacificam uota solueret. et spon
te offerentes munera. aut sol
lemnitatib; ur̄is adolentis oco
rem suauitatis dño. de uob siue de
ouib; offeret q̄q; immolauerit
uictimā. sacrificiū. simile deci
mā p̄em eph̄y q̄specta oleo. quo

lxxxv

mēsurā habebit q̄ tam p̄chyn:
 et unū ad liba fundenda eiusdem
 mēsure dabit i holocaustū suū i
 uictimā p̄ singulos agnos et arie
 tes. Et erit sacrificiū simile duar
 decimarū que ōspersa sūt oleo t̄ae
 patris hyn: et unū ad libamēti
 t̄ae patris eiusdem mēsure offe
 ret i odorem suauitatis dño. Quā
 uo debob; fecis holocaustū aut
 hostiā. ut impleas uoti. ut pati
 ficas uictimas: dab p̄ singulos
 boues simile tres decimas ōspere
 oleo qd̄ habeat mediū mēsure hyn:
 et unū ad liba fundenda eiusdem
 mēsure i oblatione suauissimi o
 doris dño. Sic facietis p̄ singulos
 boues et arietes et agnos et hēdos.
 Tam indigene q̄si p̄gri. eodē ri
 tu offerent sacrificiā. Vnū p̄cep
 tū erit atq; iudiciū. tam uob qm̄
 aduenis sūt. Locut̄ ē dō ad moysē
 dicens. Loquere filiis isrl̄. et dices
 ad eos. Cum ueneritis i terram
 qm̄ dabo uob. et comederitis de pa
 nib; regionis illi. separabitis: p
 micas dño separabitis: ita et de
 pulmētis dabit̄is primitiua dño.
 Quod si pignorancia p̄teritis
 quicq; horū que locutus ē dō per
 moysē. et mandauit p̄ eū ad uos.
 adie q̄ cepit i uerere tūtra. Ob
 litatq; fuerit facē militudo. offe
 ret ututū de armento holocaustū
 i odorem suauissimi dño. et sacri
 ficiū ei ac liba. ut cerimonie postu
 lant: hyrcumq; prop̄o. Et roga
 bit sacerdos p̄ omni multitudine
 et decib; ur̄is. Sicut de areis p̄micas +

filiorū isrl̄. et dimittet̄ eis qm̄ non
 sponte peccauerūt. et nichominū of
 ferentes incensū dño pro se et pro
 errore suo. et dimittetur̄ uniuersē
 plebi suorū isrl̄ et aduenis qui pe
 grinant̄ i ter eos: qm̄ culpa est
 om̄is p̄l̄ ignoꝛantia. Qd̄ si aīa
 una nesciens peccauit offeret ea
 pram anniciam prop̄o suo. et de
 precabitur̄ pro ea sacerdos q̄ nesci
 a peccauerit coram dño: impet̄ bit;
 ei ueniam. et dimittetur̄ illi. Tam
 indigenis q̄ aduenis una lex
 erit om̄im: qui peccauerūt igno
 rantes. Anima uero que p̄supbi
 ā aliquid q̄miserit siue ciuit̄ sit
 ille siue peregrin̄: qm̄ aduersus
 dñm rebellis fuit. peribit nīa
 illius de ip̄o suo. Verbū enī dō
 minī contempsit. et p̄ceptū illi
 fecit ututū: idcirco delet̄ et por
 tabit iniquitatē suā. factū est
 aut̄ cū essent filij isrl̄ i solitu
 dine et inuenissent hominē
 colligentem ligna i die sabbat̄
 obrulerunt eum moysē et aaron
 et uniuersē multitudinē. Qui re
 cluserūt eum i carce. nescientes
 quid sup̄ eo facē debuissent. Dix̄
 dō ad moysē. Morre moriatur
 iste hō. Obruat eū lapidib; oīs
 turba extra castra. Cumq; edux
 issent eum foras obruerunt eū
 lapidib;: et mortuus ē. sicut p̄
 cepit dō. Dixit q; dō ad moysē.
 Loquere filiis isrl̄. et dices ad eos.
 ut faciant sibi symbrias p̄
 angulos palliorū ponentes i eis

ff

ff

Herzog August Bibliothek
 Wolfenbüttel
 0 1 2 3 4
 Gray Scale

uitas iacintinas. Quas cum
uiderint. recordabuntur omnium
mandatorum domini. ne sequantur cogi-
tationes suas. et oculos per res ua-
rias fornicantes. sed magis me-
mores uaria preceptorum domini faciant
ea. suntque sancti deo suo. Ego dominus
deus uir. qui educaui uos de terra egyp-
ti. ut essem deus uester. **xxvi.**
Ecce autem chore filius uisuar.
filius caath. filius leui. et dathan.
art. abiron. filii helyab. hon. q.
filius pheleth. et filius ruben.
surrexerunt contra moysen. alijque
filius israel. ducenti quinquaginta uiri
proceres synagoge. et qui tempore
concilij per nomina uocabantur.
Cumque starent aduersum moysen
et aaron. dixerunt. Sufficiat omnis
uobis quia omnis multitudo sanctorum est.
et in uisus est deus. Cur eleuati super
populum domini. Quod cum audisset mo-
yses cecidit prius in faciem. Vo-
catusque et ad chore et ad omne mi-
litudinem. mane in quid notum faci-
et deus qui ad se pertineant et sanctos
applicabit sibi. et quis elegerit
appropinquabunt sibi. Hoc igitur
facite. Tollat unusquisque
thurbulum suum. in chore et omne
consilium tuum. et hausto cinis igne.
ponite de super thymiama coram
domino. et quicumque elegerit. ipse
erit sanctus. Multum erigunt filii
leui. Dixeruntque rursum ad chore.
Audite filii leui. Num parum
uobis est quod separauit uos de israel.
ab omni populo. et unxit ut ser-

uiretis ei in cultu tabernaculi. et sta-
retis coram frequentia populi et mi-
nistrentis ei. Idcirco ad se accedere
fecit de omnes fratres tuos filios
leui ut uobis et sacerdotum uedice-
tis et omnis globus tuus stet gratia
domini. Quid est enim aaron. ut mi-
nistretis gratia eum. Nisi quia moy-
ses ut uocaret dathan et abiron
filios helyab. Qui responderunt. Num ue-
nimus. Numquid parum est tibi quod e-
duxisti nos de terra egypci que lac-
te et melle manabat ut occideres
in deserto. nisi et dominatur fueris
nobis. Reuera induxisti nos in terram
que fluit riuus lactis et mellis et
dedisti nobis possessionem agrorum et
uinetorum. An et oculos nostros uis
eruere. Non uenimus. Irascitur mo-
yses ualde ait ad dominum. Ne respicias
sacrificia eorum. Tu scis quod ne afflui-
quidem unquam acceperim ab eis. ne
affligerem quem parum eorum. Dixerunt
ad chore. Tu et omnis congregatio
tua. stete foris coram domino. et aa-
ron die crastino separati. Tollite
singuli thuribula uia et ponite
super ea incensum. offerentes domino
ducenta quinquaginta thuribula.
Aaron quoque teneat thuribulum suum.
Quod cum fecisset. stantibus mo-
yse et aaron et coaceruassent ad-
uersum eos omne multitudinem
et ostium tabernaculi. apparuit
candis gloria domini. Vocatusque dominus
ad moysen et aaron ait. Separa-
mini de medio aggregationis huius.
ut eos repente dissipet. Qui ceciderunt

+ Surrexit moyses + abiit addathan + abyron +

deit pni in facie. atq; dixerunt.
Fortissime ds qm unius car-
nis: num uno peccante contra
oms ira tua deserviet. Et ait dñs
ad moysen. Precepe unius pñs
ut separetur a tabernaculo cho-
re dathan et abyron: sequem-
ur cum semouib; iis. Dicit ad
turba. Recedite a tabernaculo ho-
minu impior. et nolite tangere
que ad eos pñent: ne inuol-
uamini peccatis eor. Cum; rece-
ssissent a tentorijs eor parauit
dathan et abyron egressi stabat
in introitu papilionum suor c
uxorib; et liberis suis. omniq; fre-
quentia. Et ait moyses. In hoc
sciens q dñs miserit me ut fa-
cerem unius que cernitis: et
ñ ex proprio corde ea protulerim.
Si conficti hoim morte iterie-
runt. et uisitauerit eos plaga
qua et ceti uisitari solent: non
misit me ds. Sin aut noua rem
fecerit dñs ut aperiens terra os
sui deglutiat eos et omia q ad illos
pñent. descenderintq; in infer-
num uiuentes: scietis q blas-
phemiauerit dñm. Confestim g
ut cessauit loq. dirupit e terra
suppedib; eor: et aperiens os sui
deglutit illos cum tabernaculis
suis et unius subarmis eor: des-
cenderuntq; uiui in infernu op-
humo. et perierit de medio mli-
tudinis. It uo omis isrl q sta-
bat pgytum fugit a clamore pe-
nitum dicens: ne forte et nos t-

ra deglutiat. Sed et ignis egres-
sus a domino in ter fecit ducentos
quingenta uiros. qui offerebant
incensum. Locutus e ad moysen
dicens. Precepe eleazaro filio aa-
ron sacerdotis ut tollat thuribu-
la que iacent in incendio. et ignem huc
illucq; dissipat qm sanctificata st
in mortib; peccor: producatq; ea in
laminas et affigat altari eo q ob-
latum sit in eis incensu dño. et sa-
nctificata sint in mortib; peccor: pro-
ducatq; ea in laminas et affigat
altari eo q oblatum sit in eis in ce-
sum dño. et sanctificata st. ut cer-
nant ea pñis et monimto filij isrl.
Tulit ergo eleazar sacerdos thu-
ribula enea in quib; obtulerant
hy quos incendiu deuorauit. et p-
dixit ea in laminas affigens alta-
ri: ut haberent postea filij isrl qb;
commouerentur. ne quis accedat
alienigena et qui non est de semi-
ne aaron ad offerendu incensum
dño ne patiatur sicut passus e cho-
re et omnis congregatio ei loquere
dño ad moysen. Murmurauit aut
ois multitudo filior isrl sequenti die.
quia moysen et aaron dicens. Vos
interfectis pplm dñi. Cumq; ori-
retur seditio. et tumultus iaceret:
moyses et aaron fugerit tabna-
culum fedus. Qd postq; ingres-
si sunt operuit nubes tabna-
culum: et apparuit gla dñi. Dixit
ad moysen et aaron. Recedite
de medio hui multitudinis: etiā
nunc delebo eos. Cumq; iaceret

terra dixit moyses ad aaron.
Tolle thuribulum. & hausto igne
de altari mitte incensum de sup
prensens cinis ad populum ut roges pro
eis. Jam enim egressa est ira a do
mino: et plaga descendit. Quod cum
fecisset aaron et curruisset in medi
am multitudinem quam iam
uallabat incedum obrulit thur
ibulum: & stans inter mortuos
ac uiuentes. pro populo deprecatus est
et plaga cessauit. fuerunt autem
qui perierunt de quatuordecim milia
hominum & septingenti. absque his
qui perierunt in seditione chore
Reuerfusque est aaron ad moysen
ad omni tabernaculi fedis. postquam
quiescit interitus.

Et locutus est deus ad moysen di
cens. loquere ad filios israel.
& accipe ab eis uirgas singulas
pro cognationibus suis a cunctis prin
cipibus tribuum uirgas duodecim.
& unius cuiusque nomen super scribet
uirge sue. Nomen autem aaron erit
in tribu leui. & una uirga cunc
tis seorsum familias familias
continebit. poneque eas in tab
ernaculo fedis coram testimonio
ubi loquar ad te. Quem ex his
elegero germinabit uirga eius.
et cohibebo a me querimonias
filiorum israel. quibus contra me
murmurant. Locutusque est mo
yses ad filios israel. & dederunt
ei omnes principes uirgulas. per
singulas tribus: fuerunt uirge
duodecim. absque uirga aaron

Quas cum posuisset moyses coram
domino in tabernaculo testimonij. se
quenti die regressus est uenerit ge
minasse uirgam aaron in domo
leui: et turgentis gemis erupit
in flores. qui folijs dilatatis in a
migdalas de formati sunt. Prulit
moyses omnes uirgas de conspectu
domini. ad cunctos filios israel: uide
runtque & receperunt singuli uirgas
suas. Dixitque dominus ad moysen. Re
fer uirgam aaron in tabernaculum
testimonij ut seruetur ibi in signum
rebellium. Filios israel. et quiescant
querere eorum anime ne moriantur. fecit
moyses sicut precepit deus. Dixerunt
filij israel ad moysen. Ecce consumpti
sumus omnes peribimus. Quicquid acci
derit ad tabernaculum domini: morietur.
Cum omnes uisus ad intermonie deledi

Dixitque deus ad aaron. Tu & filij tui & domus patris tui
qui tecum portabitis iniquitatem
sanctuarij: & tu filij tui simul sus
tinebitis peccata sacerdotum uestrorum.
Sed & fratres tuos de tribu leui & decem
pro patris tui. sumes tecum presbiteros
sunt & ministrarent tibi. Tu autem & fi
lij tui ministrabitis in tabernaculo
testimonij: excubabuntque leuite ad
precepta tua & ad cuncta opera ta
bernaculi. ita dum traxerit ut ad
uasa sanctuarij et ad altare tuo
accedant. ne et illi moueantur.
& uos perieritis simul. Sint autem
tecum. et excubent in custodijs
tabernaculi. & in omnibus ceremonijs
eius. Nisi nigra non miscebitur.

uos. **E**cce ubi in custodia scilicet
et in ministerio altaris ne ouas
dignatio sup filios israel. Ego dedi
uobis fratres et uos leuitas de medi
o filiorum israel. et tradidi donum domino
ut seruiant in ministerio tabernaculi
eius. Tu autem et filij tui custodite sa
cerdotium uirum. et omnia que ad cul
tum altaris pertinet et intra ue
lum si placuerit dominus amminis
bit. Si quis externus accesserit. occi
detur. Locutus est dominus ad aaron. Ec
ce dedi tibi custodiam primicias
meas. Omnia que sanctificantur a filiis
israel tibi tradidi et filijs tuis p
officio sacerdotali legitima sem
piterna. Hoc ergo accipies de hi
que sanctificantur et oblata sunt domino.
Omnes oblato et sacrificium et quod
quid pro peccato atque delicto reddit
michi et cedit in sacra locorum tuum
erit et filiorum tuorum. In ministerio co
medes illud. Nares tantum come
dent ex eo quia consecratum est michi.
Primicias autem que uouerint
et obtulerint leuimus filij israel tibi
dedi et filijs ac filiabus tuis iure p
petuo. Qui mundus est in domo tua.
uescetur eis. Omne medullam
olei uini. ac firmitatem. quicquid
offerunt primicias domino tibi dedi.
Varias frugum primicias que
gignit humus domino. deputat
cedent in usus tuos. Qui mundus
est in domo tua uescetur eis. Omne
quod ex uoto reddiderunt filij israel
tuum erit. Quod primum erupit
euulua cuncte carnis quam of

ferunt domino siue ex hominibus siue de pe
coribus filij tui iuris erit. traditu
r tibi ut pro hominibus primogeni
tu primum accipias et omne animal
quod in mundo est redimi facias cu
ius redemptio erit pro uno mense
cyclis argenti quinq; pondere scilicet
arij. Cyclis uiginti obulos habet
Primogenium autem bouis et ouis
et capre non facies redimi. quia sancti
ficata sunt domino. Sanguine tan
tum eorum fundes super altare. et ad
ipsum adolebis in suauissimum odorem
domino: carnes uero in usum tuum cedent.
Sicut pectusculi offeratur et arm
dexter tue erit. Omnes primicias
sanctuarij que offert filij israel domino. tibi
dedi et filijs ac filiabus tuis iure p
petuo. Pactum salis est sempiternum
coram domino tibi ac filijs tuis. Dixit
dominus ad aaron. Inter ea eorum nichil
possidebitis: nec habebitis partem
inter eos. Ego pars et hereditas tua.
in medio filiorum israel. Filij autem leui
dedi omnes decimas israel in pos
sessionem pro ministerio tuo quo
seruiunt in tabernaculo federis.
ut non accedant ultra filij israel ad
tabernaculum fedis. si commiserint
peccatum mortiferum solis filijs leui in
in tabernaculo seruiantibus: et portan
tibus peccata peccata populi legitimum sem
piternum erit in generationibus
uis. Nichil aliud possidebit decima
max oblatione contentam. que in
usus eorum et necessaria separauit.
Locutus est dominus ad moysen dicens. Pra
cipe leuitis. atque denunciate. Cu

acceperitis filijs israel decimas q̄s
dedit vobis primitias earū offerre do-
mino. id est decimam p̄te decime.
ut reputetur vobis in oblationem p̄-
mituor. Tam deareis q̄m deoreu-
laribus et imūis quorū accipitis p̄-
mitias offerre dño: et dare ea ad
viri sacerdoti. Omnia que offeritis
ex decimis et in donaria dñi sepa-
rans optima et electa erit. Dicitq;
ad eos. Si preclara et meliora que
q̄ obtulerit ad eos ex decimis: repu-
tabitur vobis quasi de area et torcula
et dederitis primitias: et comeditis
cas in omnib; locis vris tam vos q̄
familie vre: quia p̄uū ē pro mi-
nisterio quo seruitis in tabernaculo
testimonij. et non peccabitis sup̄
hoc egregia vobis et p̄guia refer-
uantes. Ne polluatis oblationes
filiorū israel. ne moriamini.

Locutusq; ē dō ad moysen et aarō
dicens. Ista ē religio iudice q̄
gignitur dō. Precepte filijs israel ut ad-
ducant ad te uaccam rufam etati
integre inq̄ nulla sit manila si
portauerit iugū: natusq; eā ela-
zaro sacerdoti. Qui eductam ex
castra in molabit in conspectu om̄iū
ū et tinguens digitum ī sanguine
eius asperget contra fores taber-
naculi septem uias; q̄buer; eā
cunctis uidentib; tam pelle et car-
nib; eius q̄m sanguine et fimo
flamme traditis lignū q̄ cederi-
nū et ysopum coccumq;: et bis tūc
tum sacerdos mittet ī flammam
q̄ uaccā uocat: et tūc demū lotus

uestib; et corpe suo īgreditur in can-
temaculatūq; erit usq; ad uesperā.
Colliget aut̄ uir mund' aneret uac-
ce et effunderet eos ex castris in loco
mundissimo ut sint multitudini fili-
orū israel in custodia et ī aquā aspersionis.
q̄ pro peccato uacca combusta ē. Cumq;
lauert qui uacce portauerat ane-
res uestimenta sua: in mund' erit
usq; ad uesper. Hoc habebunt filij
israel et aduenie q̄ habitāt inter eos sc̄m
israel iure p̄petuo. Qui tenet cada-
uer hōis et p̄ hoc septem diebus
fuit in mund'. asperget ex hac aqua
die tercio et septimo: et sic mū dabit.
Si die tercio aspersus n̄ fuit: septimo
non poterit emundari. Om̄s qui te-
nuit humane aīe mortuū et
aspergit ex hac quinquione n̄ fuit:
polluet tabernaculū dñi et p̄bit ex
israel: q̄ aq̄ expiationis n̄ est asps.
In mund' erit: et manebit spurcia
ei sup̄ eū. Ista ē lex hōis q̄ moratur
in tabernaculo. Om̄s q̄ īgreditur
tentoriū illi et iuncta uasa que ibi
sūt: polluta erūt septē dieb;: vas q̄
q̄ nō habuit coopculū n̄ ligaturā
de sup̄: in mundū erit. Si quis ī ag-
tergerit cadauer occisi hōis aut
p̄te mortui. siue os illius ī sepul-
chrū: in mund' erit septē dieb;. To-
lent de cinerib; q̄butionē atq; p̄uū
et mittent aquas uiuas sup̄ eos ī
uas. In quib; cū hō mund' t̄nuerit
ysopum. asperget ex ea oīe tentori-
um et cunctam sup̄pellectilem et ho-
minē: hūcemodī q̄ragione pollu-
tos atq; hoc mū mundus lustrabit

inmundū tertio ac septimo die:
expiatus septimo die lauabit
se et uestimenta sua. et immundus
erit usq; ad uesperam. Si quis hoc
ritu non fuit expiatus. peribit
aīa illi de medio ecclesie sue: qz sci
arū dñi polluit. et non ē aqua
lustrationis aspsus. Erut hoc pre
ceptū legitimū sempiternū. Ipe q;
q aspexit aquas. lauabit uestimen
ta sua. Omnis qui tetigerit aq̄s
expiationis. inmundus erit us
q; ad uesperam. Quicqd tetigit in
mundū. inmundū faciet. Et aīa
que horū quippiā tetigerit. ī mū
da erit usq; ad uesperā. xx.

Venerunt uero filij israel et omnis
multitudo in deserto syn. in
le primo. et mansit ppl's in cales.
Mortuū ē ibi maria. et sepulta
leode loco. Cumq; indigeret ppl's a
q̄ uenerit aduersum moysen et
aaron. et uis in seditione dixerunt.
Unā p̄sentem inter fr̄es n̄ros ī
solitudine. Cur eduxistis eccliam
dñi in solitudine. ut et nos et
uimta n̄ra moriamur. Quare fe
cistis nos ascende de egypto et ad
duxistis ad locum istum pessimū
qui feri n̄ potest. qui nec sicū gis
nit. n̄ uineas. n̄ mala granata
ī sup et aq̄m non h̄t ad bibendum.
Ingressusq; moyses et aaron ī ta
bernaculum sedis dimissa multi
tudo. corruerūt p̄ni in terrā. cla
mauerūtq; ad dñm. at; dixerunt.
Dñe d̄s audi clamorē ppli hu

ius et api eis thesaurū tuū fontē
aq̄ uiuē. ut faciant eis. m̄mura
tō eorū. Et apparuit gl̄a dñi sup
eos. Locutusq; ē d̄s ad moysen di
cens. Tolle uirgā et congrega
pplm tu et aaron fr̄ tuus. et lo
quimur ad petra cōā eis. et illa
dabit aquas. Cum; eduxeritis
aq̄m de petra. bibet omnis multi
tudo et uimta ei. Tulit q; moyses
uirgā q̄ erat īnsp̄ctu domini
sic preceperat ei. congregata oi
multitudine am petra. Dixitq;
eis. Audite rebelles et increduli.
Num de petra hac aq̄m poterim
uob̄ elcere. Cumq; eleuasset mo
yses manū patiens uirga bis sa
licem. egressa ē aq̄ largissime.
ita ut ppl's bibet et uimta eui.
Dixit; d̄s ad moysen et aaron. Q
a n̄ credidistis michi ut sc̄ficare
tis me coram filiis israel. n̄ intro
ducat̄ hos ppl's in terrā quā
dabo eis. Hec ē aqua q̄radecis
ubi inuenerit filij israel. comā
dñm. et sc̄ficatus ē ī eis. Mi
sit interea nuntios moyses de
cales ad rege et om̄ q̄ dicerent.
Hec mandat fr̄ tuus israel. Post
omne labore q̄ apprehendit nos q̄
in descendit p̄nos n̄rī ī egypt
tū habitauerim ibi multo tpe.
afflixerimq; nos egyptij et p̄el
n̄ros. et qm̄ clamauerim ad do
minū. et exaudiū nos. miserit;
anglū suū q̄ eduxit nos de e
gypto. Ecce ī urbe cales que ē in

extremis finibus tuis positi obse-
crant: ut nobis transire liceat per
terram tuam. **N**o. ubi pagros nec
puineas. si bibent aquas de pu-
teis tuis. sed gradienti uia pub-
lica: nec ad dexteram si ad sinis-
tram declinantes. donec transeam
terminos tuos. **C**ui respondit edom.
No transibitis p[er] me. Alioquin ar-
maus occurram t[ibi]. **E**xpectantq[ue]
filij israel. **P**rima gradientur uiam:
et subberim aquas tuas nos et
pecora nostra: dabimus q[uod] iustum e[st].
Nulla erit in p[re]sentio difficultas:
tantum uelociter transeamus.
Et ille respondit. non transibitis. **S**ta-
timq[ue] egressus e[st] obuius cum i-
finita multitudine et manu for-
ti: si uolunt acquiescere deprecanti
ut cederet transitu p[er] fines suos:
q[ui]a obrem dixerat ab eo israel. **C**u-
q[ue] castra mouissent decades uene-
runt ad monte hor. qui e[st] in finibus
tre edom. ubi locutus e[st] d[omi]n[u]s ad moy-
sen. **P**ergat inquit aaron ad populo
suos. non enim intrabit terram
quam dedi filiis israel eo q[uod] i cre-
dul[us] fuit ori meo ad aquas com-
tradictiois. **T**olle aaron et filium cui
cu[m] eo: et duces eos in monte hor.
Cumq[ue] iudauis patre uestre sy-
a. induet ea eleazar filium eius:
et aaron colligetur. et morietur i-
bi. **F**ecit moyses ut precepit d[omi]n[u]s:
et ascenderunt in monte hor coram
o[mn]i multitudine. **C**u[m]q[ue] aaron spo-
liasset uestib[us] suis. induit eas

eleazarum filium eius. **I**llo mortuo
in monte sup[er] alto: descendit cum
eleazar. **O**m[n]is aut[em] multitudo
iudens occubuisse aaron fleuit
sup[er] eo dieb[us] triginta p[er]cunctas fa-
miliis suas. **xxxj.**
Quodcum audiu[er]at: chananeus
rex arath qui habitabat ad meridi-
em uenisse scilicet israel p[er] explora-
torum uia. pugnaui contra illum:
et uictor exiens. dixit ab eo p[er]da.
Et israel uoto se d[omi]no obligant[ur] ait.
Sicut dederis populo istu[m] in manu
mea. delebo urbes eius. **E**t audi-
uit domini preces israel. et tradidit
chananeu[m]. **Q**uem ille interfecit
subiugis urbib[us] eius: et uocauit
nom[en] loci illi horma. id e[st] anathe-
ma. **P**rofecti sunt aut[em] et de more
hor. p[er] uiam que ducit ad mare
rubrum ut circumiret terram edom.
et tunc cepit populus iterum ac labori.
Locutusq[ue] est contra d[omi]n[u]m et mo-
ysen. et ait. **C**ur eduxisti nos de
egypt[us] ut moreremur in solitudine?
Deest pauius. si sunt aque a[n]i-
ma nostra iam naufragat. sup[er] esto
isto leuissimo. **Q**ui obrem misit
d[omi]n[u]s in populum ignitos serpentes: ad
quor[um] plagas et mortes plurimo-
rum. uenerunt ad moysen atq[ue] dix-
erunt. **P**ecatum m[er]it[um] quia locum su-
mus contra d[omi]n[u]m et te. ora ut tol-
lat a nobis serpentes. **O**rauitq[ue]
moyses pro populo: et locutus e[st] d[omi]n[u]s
ad eu[m]. **f**ac serpente ene[m] et pone
eum p[er] signo. **Q**ui percussus asper-

LXXXIX

erit eū. uiuet. **F**ecit & moyses
serpentem eneum: & posuit eum
pignus: quē pugnā aspicientes sa-
nabantur. **P**ostea q; filij isrl can-
merati sunt in hoboch. **U**nde gres-
si spicerūt tentoria i heabarym.
i solitudine quē respicit moab cō-
tra orientalem plagā. **E**t inde mo-
uentes castrū uenerūt ad torrentē
zarech. **Q**uē relinquentes can-
mentati sunt quā arnon quē ē
deserto: & prominet i finib; a-
morei. **S**iquidē arnon terminus
ē moab. diuidens moabitas et
amoreos. **U**nde dicit in libro bel-
lox dñi. Sicut fuit i mari rubro: sic
faciet in torrentib; arnon. **S**eo-
puli torrenti inclinati sūt. ut req-
escerūt i arnon: & reconberēt i fi-
nib; moabitay. **E**cce loco appa-
ruit puteus sup quo locutus est
dō ad moysen. & congrega pplm et
dabo t agm. **T**unc cecinit isrl car-
mē istud. **A**scendat puteus con-
nebunt. **P**uteus quē foderūt pñ-
apes. et pñapes dūces multi-
tudinis iudicāte legis. et inba-
ciles sūt. **D**e solitudine matha-
ni. **D**e arthana naahel i bamoth
De bamoth uallus ē i regione mo-
ab in uertice phasga: & qd respi-
cit contra desertum. **N**uñt autē
isrl nuntios ad seon regē amore-
oy. dicens. **O**bscero ut transi-
am i licent p terrā tuā. **N**on tecti-
nabim i agros et uineas: nō
bibem aquas expureis. **H**are

gia gdiem. dñi transiam i termino
tuos. **Q**uodcē noli ut tñstreg
isrl p terminos suos: quin poti-
us exeratu congregato egressus est
obuiam i deserto. & uenit in iasa
pugnaturq; contra eū. **I**n quo p-
cussus ē in ore gladij: & possēta ē
terra eius ab armon usq; iaboch
& filios ammon: quia fori pre-
sidio tenebant termini āmoni-
tay. **T**ulit q; isrl os ciuitates ei.
& habitauit in urbib; amorei.
i exebon scilicet & i uiculis suis.
Verbi exebon fuit. **S**eon regis a-
morei qui pugnauit contra re-
gem moab. & tulit omne terrā
quē ditionis illi fuerat usq; ar-
non. **I**darco dī in prohibio. **V**e-
nite i exebon: edificet & gstru-
atur ciuitas seon. **I**gnis egres-
sus ē de exebon. **F**lamma de oppi-
do seon. & deuorauit ar moabi-
tay. & habitatores excelsoy ar-
non. **V**et moab. peristi pple
chamos. **D**edi filios tuos i fugā.
& filias i captiuitatem regi a-
moreoy seon. **I**ugū uxor dispe-
riit ab exebon usq; dybon. **L**assi
puenerūt i ioppe & usq; me-
daba. **H**abitauit itaq; isrl i aa-
amorei. **N**uñtq; moyses qui ex-
plorarent iaxer. cuius ceperūt
uiculos & possederūt habitaculū
uicacū: & ascenderūt p uiam
basan: & occurrit eis og rex
basan. cū omni pple suo pugna-
turus i heday. **O**piterq; dñs

ad moysen. **A**ccipias eum quia in manu tua tradidi eum et omne populum ac terram eius facies illi sicut fecisti syon regi amoritarum habitatori iherusalem. **P**erussit igitur et hunc cum filiis suis. et inuersionemque populum eius usque ad inuersionem et possederunt terram illius. **P**erfecitque castra metati sunt in campis tribus moab ubi terminus iordanem iericho sita est.

Videns autem balach filius sephor omnia que fecerat amoritarum et quod perinuascent eum moabitarum et impetum eius ferre non possent dixit ad maiores natu madian. Ita delebit hic populus omnes qui in terra finibus; quomodo uult quomodo solet hos herbas usque ad radices carpere. **I**psa erat eo tempore rex in moab. **M**isit ergo nuntios ad balaam filium beor ariolum qui habitabat super flumen in terra filiorum ammon. ut uocarent eum. et dicerent. **P**rope est populus et ex egipto conuenit super faciem terre. sedens contra me. **V**eni ergo et maledic populo huic qui fornicator me est si quomodo possum percutere eum et eiare de terra mea. **N**on enim quod benedictus sit cui benedixeris: et maledictus in quem maledicta congesseis. **P**recesserunt seniores moab et maiores natu madian habentes diuinationis pre-

cium in manibus. **C**umque uenissent ad balaam et narrauerunt ei omnia uerba balach. ille respondit. **M**anere hic nocte et exequar quicquid in dixerit dominus. **M**anentibus autem illis apud balaam: uenit dominus dixit ad eum. **Q**uid tibi uoluit homo iste apud te? **R**espondit. **B**alach filius sephor rex moabitarum misit ad me dicens. **E**cce populus qui egressus est de egipto operuit super faciem terre. **V**eni et maledic ei si quomodo possum pugnantem abigere eum. **D**ixit dominus ad balaam. **N**on uecum eis neque maledicam populo: quia benedictus est. **Q**uia nunc consurgens dixit ad principes. **I**te in terram uestram: quia prohibuit me dominus uenire uobiscum. **R**espondit principibus dixit ad balaam. **N**on uenire uenire non uisum. **R**ursum ille multo plures et nobiliores quam ante miserat misit. **Q**ui cum uenissent ad balaam dixerunt. **S**ic dixit balach filius sephor. **N**e cunctis uenire ad me. **P**arat enim honorare te: et quicquid uolueris dabo tibi. **V**eni et maledic populo isti. **R**espondit balaam. **S**i dederit in balac plenam domum argenti et aurum non potero inuolare uerbum domini dei mei. ut uel plus minus loquar. **O**bscuro ut hic maneatis etiam hac nocte. ut scire queam quid rursum respondeat in domino. **V**enit ergo deus

ad balaam nocte: tunc illi. Si
uocare te uenerit: hodie isti surge
et uade cum eis: ita dum taxat ut
q' ab ipso preceperit facias. Surrex-
it balaam mane et statim asina sua
perfectus ē cum eis: et uocatus ē dō.
Surrexitq; angel' dñi in uia q' a
balaam qui sedebat sup' asinam.
Et duos pueros habebat secum. Cer-
nens asina angelū stantē i uia
euaginato gladio auerit se
ab itinere et ibat pagurum. Quā
cū uerberaret balaam et uellet
ad semitam reducere: atrox ange-
l' in angustijs duarū macerarū
quibus uincerē cingebant. Quē
uidens asina iunxit se parieti et
attriuit sedentis pedē. Sic iterū
ille uerberabat et nichilominus
angl' ad locū angustū transiens
ubi nec ad dexteram nec ad sinis-
tram poterat transire obuius erat.
Cumq; uidisset asina stantē an-
gelū: cecidit sub pedib' sedentis. Quā
uat' uehementi cecidit fuisse lata
ei. Spernitq; dō asine et locuta ē.
Quid feci tibi? Cur percutis me. ecce
iam tertio. Redit balaam. Quā
commenerunt et illi in m. Virtutē
habere gladium. ut te pauerē.
Dixit asina. Nonne animal tuū
sum. cui sepe iude q'siueisti usq;
in presentem diem? Dic quid si-
mile uinc' fecerit tibi. At ille ait.
Sumq;. Puerus apuit dō ocul'
balaam. et uidit angelum sta-
tē in uia euaginatū gladiū in

manu tenentē: adorauitq; puer
in terra. Cui angel' ait inquit
iam tertio libera asinam tuā.
Ego ueni ut aduersarer tibi. q' p'sa
ē uia tua: itaq; fuit. Et nūc as-
ina declinasset uia dāns locum
resistenti te occidisset. et illa
uiuere. Dixit balaam. Pueri:
nesciens q' tu stares contra me.
Et nunc si displicet tibi. ut uada:
reuerterar. At angelus. Vade cū
istis: et caue ne aliud loq'ris q'
preceperō tibi. Fuit q' cū p'ncipib'.
Quod cum audisset balac egres-
sus est in occursum ei in oppido
moabitaz. q' situm ē in extremis
finib' arnon. Dixitq; ad balaam.
Nisi nuntios ut uocare te: cur
n statim uenisti ad me? Nunquā
mercedem aduentui tuo reddere
nequeo. Cui ille rēdit. Ecce asti.
Nunquid potō loqui aliud. nisi
q' dō posuerit in ore meo? Prece-
perunt q' simul: et uenerūt in uir-
bem que in extremis regni ei
finibus erat. **xiii.**
Quāq; occidisset balac hūc
et boues. misit ad balaam et p'nci-
pes qui cum eo erāt munera.
Māne aut' fco dixit eū ad excel-
sa baal: et uirtutis ē ad extre-
mam partem ppli. Dixq; bala-
am ad balac. Edifica in hic sep-
te aras: et para tondem uitulo:
claudemq; numeri arietes. Cū;
fecisset iuxta sermonē balaam.
Ipse posuerit simul uitulū et arietē

sup arā. **D**ixit; bala ad balac.
 Gra paulatim iuxta holocaustum
 quū donec uadam si forte occurrat
 in dō. et q; imperariit loquar
 t. Cumq; abisset. uelocit occu-
 currit ei dō. locutusq; ē ad eum
 balaam. Septem inquit aras
 erexi. et imposui utulū et arie-
 tem de sup. Domini aut posuit
 ubum in ore eius et ait. Reuer-
 te ad balach. et hec loqueris. Re-
 uersus inuenit balach stante
 iuxta holocaustū suū. et dō pri-
 apes moabitay. Namprag; p-
 abola sua. ait. De aran addixi
 me rex balach moabitayum.
 de montib; orientis. Veni inquit
 et maledic iacob. prospera et dete-
 rare isrl. Quom maledicā au n
 maledixit deus. Quia ratione de-
 testat quem non detestatur deus.
 Desummis filiis uidebo eum.
 et decollib; considerabo illū. Splē
 suus habitabit. et in ter geta
 n reputabitur. Quis diuine-
 rare possit pulicem iacob. et nos
 se numex hyris isrl. Nouat
 ania mea morte iustoy et flant
 nouissima mea hoy similia.
Dixitq; balac ad balaam. Quid
 ē hoc q; agis ut malediceret im-
 mias meis uocauit et tuigna-
 rio benedias eis. Cui ille rēdit.
 Num aliud possum loq. nisi q
 iusserit dō. Dixit ergo balac. Ve-
 ni iterum i alter locū unū par-
 te israelis uideas. et totum uide

n possis. et inde maledicō ei. Cuiq;
 dixisset eum in locū sublimē et
 uertice montis phasga edificauit
 balaam septem aras et imposuit
 quā supra utulū atq; arietibus.
Dixit ad balac. et hec loqueris ei.
 Reuersus eum inuenit eū stan-
 tem iuxta holocaustū suū. et pri-
 apes moabitayum cū eo. Ad bā q;
 balach. quid in quid locutus ē dō.
 Et ille assumpta barabola sua.
 ait. Gra balac et ausculta. audi
 fili sephoi. Non ē dō q; hō ut in-
 natū. nec ut filius hoīs ut inui-
 tetur. Dixit ergo et nō faciet. lo-
 cutus est et nō implebit. Ad
 benedicendū adductus sum bene-
 dictionem prohibe n ualeo. Non
 ē ydolum in iacob. n uidet simu-
 lachrum in isrl. Domini dō ei ē
 eo ē et clangor uictorie regis in
 illo. Deus eduxit eū de egypto.
 cuius fortitudo similis ē imoōs
 nis. Non est auguriū in iacob. n
 diuinitio in isrl. Tempore aut
 dicitur iacob. et isrl q; opatur ē dō.
 Ecce ip̄s ut leena comitū get. et
 q; leo erigetur. Non accubabit
 donec deuoret predam. et ocasey
 sanguine bibat. Dixit; balach
 ad balaam. Nec maledicas ei. n
 benedicas. Et ille ait. Nonne dixi
 tibi q; quidd m dō imparer. hoc
 facerem. Et ait balac ad eū. Ve-
 ni et ducam te ad aliū locū. si forte
 placeat dō. ut inde maledias ei.
 Cumq; dixisset eū sup uertice

montis phago: qui respicit solitu-
dinem: dixit ei balaam. Edifica-
m h septem aras. et para totidem
uitulos eiusdemq: numeri arie-
tes. p singulas aras. Fecitq: ba-
lach ut balaam dixerat. imposuit
uitulos et arietes p singulas aras
Quinq: uidit balaam. **xxv.**
q: placet dño ut benediceret
israeli. nequaquam abiit urante p-
regerat. ut augurū quereret sed
dirigens contra desertum uultum
suum et eleuans oculos uidit isrl
tentorū comorante ptrib: suis.
Et irruente in se spū dei. assump-
ta parabola ait. Dixit balaam fili-
beor. Dixit hō cuius obsecutus ē
oculus: dixit auditor sermonū di-
uisionem omnipotentis tunc
ē: qui cadit: et sic aperiunt oculi
eius. Qm pulchra tabernacula tu
a iacob. et tentoria tua isrl ut ual-
les nemorose. ut orti iuxta flu-
uios irrigui: ut tabernacula q
fixit dō q cedri aq̃s. fuit aqua
deflula eius: et semen illius erit
taquas multas. Colletur ppter
agad. rex eius: et auferet regnū
illius. Deus educat illū de egypto:
cuius fortitudo similis est ri-
nocerotis. Deuorabunt gentes
hostes illius: ostiaq: eorū confri-
gent. et pforabunt sagittis. Ac-
cubans dormiuit ut leo: et qua-
si leena qm suscitare nullus au-
debit. Qui benedixerit t. ipe e-
rit benedictus: et qui maledix-

erit i maledictione reputabitur.
Frastu: balac contra balaam. co-
piosis manib: ait. Ad maledicen-
dū inimicis meis uocauite. q̃b:
e contrario tercio benedixisti. Re-
uē ad locum tuū. De reuera qdē
magnifice honorare h dominū
pruauit te honore disposito. Q-
dit balaam ad balac. Nonne nūq̃
tuis dicit quos misisti ad me. si
dederit m balac plenam domum
suā argenti et auri: si potero
preterire sermonē dñi dei mei ut
uel boni aliquid ul' mali profe-
ram ex corde meo: sed quicquid
domini dixerit m. hec loquar. Ve-
runtam pgens ad pplm meum.
dabo consilium quid ppl's tuus
huic ppl'o faciat extremo tpe.
Sumpta ē rurū parabola ait.
Dixit balaam filius beor. Dixit
hō cuius obsecutus ē oculus dixit
auditor sermonū dei qui nouit
doctrinā altissimi. et uisionem
omnipotentis uidet. qui cades
apros h't oculos. Vtbo eū. si
non th: in mebor illū. sed n ppe.
Ouetur stella ex iacob. et consti-
gat uirga de isrl: et pueret du-
ces moab. uastabit omē filios
sech: et erit ydumea possessio
eius. Heditas seyr. ceder in-
mucis suis: isrl uo fortiter a-
get. De iacob erit qui dominet:
et pdat reliquias ciuitatis.
Cumq: uidit amalech: assu-
mens parabolam ait. Principi

u gentium amalech. cui extrema
pudentur. Uidit q; cneū: et assūp
ta parabola. ait. Robustum est
quidem habitaculū tuū: sed si i
petra posueris nidum tuū. et
filiis electus de stirpe cham. qm
dū poteris pmanē: nūc em
capiet te. Assumptaq; pabola.
iterum locutus ē. heu quis iue
niens in tenebris; de ptaia et su
perabunt assyrios. uastabunt;
hebreos: et ad extremū etiā ipi
peribunt. Surrexitq; balaam.
et reuersus est in locum suū: ba
lach q; uia q̄ uenerat redijt.

Morabat aut eo tpe **xxv**
isrl' in scythim et fornicat
e pps cum filiib; moab: que u
cūner eos ad sacrificia sua. At
illi comederunt ea et adorauer
dos earum. iniquatūq; est isrl'
beelphegor. Et iratus dō. ait ad
moysen. Tolle cunctos principē
pli. et suspende eos cont' solem
in patibulis: ut auertatur fu
ror m's ab isrl'. Dixitq; moyses
adiudices isrl'. Occidat unus
quisq; proximos suos: qui in
iciati sunt beelphegor. Et ecce
unus de filiis isrl' intravit co
ram frīb; suis ad scortum ma
dianitem. uidente moysē et oī
turba filiorum isrl' qui flebat
am fores tabernaculi. Qd cū ui
disset phinees filius eleazar
filij aaron sacerdotis. surrexit de

medio multitudis: et arrepto
pugione ingressus ē post uirū
israhelitem in lūpanar: et pfodit
ambos simul uirum salicet et
mulierem. in locis genitalib;: Ce
sauerq; plagis a filiis isrl'. Toc
si sunt xc iij milia hōim. Dīc
dō ad moysen. Pinceps fili' elea
zari filij aaron sacerdotis auert
iram meam a filiis isrl' q; zelo
meo cōmotus ē contra eos ut non
ipē delem filios isrl' in zelo meo
Dico loquere ad eum. Ecce dō ei
pacem fēdis mei et erit tam ipi q̄
semui illius pactū cacerdotū
sempiternū quia zelo zelat ē pro
dō suo: et cepit uir scilicet filioz
isrl'. Erat autē nom uiri israhel
qui occisus ē cum madianite
rambi filius suui dux de cognā
tione et tribu symeonis. Porro
mulier madianites que parit
interfecta ē uocabitur corbi: fili
a sur principis nobilissimi ma
dianitar. Locutus ē dō ad moysē
dicens. Hostes uos sentiant ma
dianite. et percute eos. q; ipi
hostiliter egerunt contra uos.
ut deciperent uos in sydis per
ydolum phegor et corbi filiam
ducis madian sorore suā: q̄ per
cūta est in die plage ptae. **P**ostq̄m nox **xxvi**
pior sanguis effusus ē dīc
dō ad moysen et eleazar filiū
aaron sacerdotē. Numerate om
nē sumam filioz isrl' auiginti

nasse omnis ē machur. aq familia m-
churay. Machur genuit galand.
aq familia galaaditay. Galaad ha-
buit filium iexer. a quo familia ie-
xeritay. Et elech a quo familia e-
lechitarum. Et asriel. aq familia
asrielitay. Et sechem. a q familia se-
meditay. Chemitay. Et semeda. a q
familia semeditay. Et epher. a quo
epheritay. fuit autē epher pat-
salphat. qui filios non habebat
sed tantum filias. quay ita sunt
noia. Maala. et noa. et egia. et
melcha. et cherla. hee sunt fami-
lie manasse. et numerus eay l du-
o milia septingentoy. filij autem
effraym cognationes suas fuerūt
hij. Suthala. a quo familia suthala-
itay. Becher. a quo familia beche-
ritay. Thern. a quo familia the-
enitay. Porro filij suthala fuit
herati. a quo familia heramitay.
hee sunt cognationes filioy effra-
ym quay nūc sūt xxx duo milia
quingentoy. In ist filij ioseph p-
familias suas. filij beniamin in
cognationibz suis bale. a quo fami-
lia baleitarum. Azbel. a q fami-
lia azbelitay. Achyram. a quo fa-
milia achyramitay. Supham. a
quo familia suphamitay. Huph.
a quo familia huphamitay. fi-
lij bale. hered. et noeman. De he-
red familia hereditay. Denoe-
man familia noemitay. Hij sūt
filij beniamyn p cognationes sua.
quoy nūc qdraginta quingz

milis. sexcentoy. filij dan p cogn-
ationes suas supham. aq familia
suphamitay. hee cognationes
dan pfamilias suas. Quis filie
suphamite. quoy nūc erat lx
qdringentoy. filij a-
ser p cognationes suas. lemna. a q
familia lemnitay. Jesui. a quo fa-
milia iesuitay. Brie. aq familia
brietay. filij brie aber. a q familia a-
brietay. Et melchiel. a q familia
melchielitay. Nom aut filie aser
fuit tara. hee cognationes filioy a-
ser. et nūc eoy tria milia. qua-
dringentoy. filij neptalym p cogn-
ationes suas iesihel. a q fami-
lia iesihelitay. Guni. a quo famili-
a gunitay. Geser. aq familia geser-
itay. Sellem. a q familia sellemita-
y. hee sūt cognationes filioy nepra-
lym pfamilias suas. quoy nūc
sūt lx quingz nūc sūt xl quingz
milia quadringentoy. Ita ē suma
filioy isrl. qui recensiti sūt sexcenta
milia. et mille septingenti trigi-
ta. Locutusqz ē dō ad moysen dicens.
Istis diuidetur terra iuxta nume-
rū uocabuloz in possessiones suas.
Pluribz maiore partem dab. et pan-
ciorez minore. Singul' sic nunc
recensiti sunt tradetur possessio
tra. diuidatur ut sors terrā tri-
buz diuidat et familijs. Quicqd
sorte cōgigerit. hoc ul' plures. ac-
cipient. et pauciores. hoc qz ē nūc
filioy leui pfamilias suas. ger-
son. a q familia ger somitay. Ca-

arch a quo familia caathray.
 Merari a quo familia merarita.
 Hee sunt familie leui famili.
 e iobui familia hebron familia
 moohi familia mus. familia chori.
 Ar uo caar genuit amram. qui
 habuit uxorem iocabeth filiam
 leui. que nata e ei in egipto. Hee
 genuit uiro suo amram filios
 aaron et moysen et maria sorore
 eor. De aaron orti sunt nadap et
 abyu. elazar. et ythamar. quo
 rum nadap et abyu mortui sunt
 cum obrulissent igne alieni coe
 dno. fueruntq; os qui numerati
 sunt. xx tria milia generis mac
 culini. ab uno mte et supra quia
 non sunt recensiti inter filios
 isrl. nec eis cum ceteris data est
 portio. Hic e nius filior isrl. q
 descripti sunt amoyse et elaza
 ro sacerdote in campetrib; mo
 ab. supra iordanen. contra iericho
 inter quos nullus fuit eor q an
 numerati st. a moyse et aaron
 in deserto synai. Pduxerat enim
 do q os morentur. insolitudine.
 nullusq; remansit ex eis nisi ca
 leph filius iephone et iosue filii
 min. Accesserunt au filie salpha
 arch filij epher. filij galaad filij
 machur. filij manasse qui fuit fi
 li ioseph. quare et noia maala et
 noa. et eglia. et melcha. et theria.
 steteruntq; coram moyse. et ele
 azaro sacerdote. et cunctis pncipi
 bz ppli ad ostium tabnacli sedis.

atq; dixerit. Dat nr mortuus
 e in deserto nec fuit in seditione
 q qra dnm contrari e sub chore.
 sed in pto suo mortuus e. Hic n
 habuit mares filios. Cur tollit
 nom illius de familia sua. qz no
 habuit filii. Date nob portio
 nem inter cognatos patris
 nostri. Renulitq; moyses causa
 ear ad iudiciu dmi. Qui dixit ad e
 u. Iustam rem postulant filie sal
 phaarch. Datis portionem
 inter cognatos patris sui. et ei
 in hereditate succedant. Ad filio
 autem isrl loquens hec. Homo
 cu mortuus fuit absq; filio. ad
 filiam eius transibit hereditas.
 Si filiam non habuit habebunt
 successores fratres suos. Quod
 si et fratres non habuit dabitur he
 ditatem fratribus patris eius.
 Sin autem n patuos habuit.
 dabitur hereditas his qui ei
 proximi sunt. Erutq; hoc filijs
 isrl. scm lege perpetua. sicut
 pcepit dms moyse. Dixit q; do
 ad moysen. Ascende i monte
 istu abaraym et contemplantare de
 terram qm daturus su filijs
 isrl. Cumq; uideris ea. ibis et
 tu ad pplm tuu sicut uir aaro
 frater tuus. quia ostendisti me
 in deserto syn in contradictione
 multitudinis. nec scificare me
 uoluisti coram ea sup aquas.
 Hee sunt atq; traditionis in
 caedes deserti syn. Cui sedet mo

† et possit ex
ire et infire
re eos et educe
illos ut int
ducere.

yses. **P**rovideat dō dō spm oī
carnis homine qui sit sup ml
titudine hanc et possit exire
et intrare ut pps dñi fiat oues
absq; padore. **D**ixit; dō ad moy
sen. **T**olle iosue filium nūm in
rum in quo ē hīc dei: et pone
manum tuā sup eū. **Q**ui stab
coram eleazaro sacerdote et omī
multitudine et dab ei pcepta
cunctis uidentibus. et partem
gle tue: ut audiat eum omī
synagoga filiorū isrl. **P**ro hoc
si quid agendum erit: eleazar
q̄sulet dñm ad uerbū eius i
gredietur et egi edietur ipe
et omīs filij isrl cum eo: et cetera
multitudo. **F**ecit moyses ut p
ceperat dominus. **C**umq; rult
set iosue statuit eum corā
eleazaro sacerdote. et oī frequē
tia ppli: et impositis capim ol
manib; cuncta replicauit que
mandauerat dominus. **xxvii.**
Dixit q; dō ad moysen. **P**re
cipe filiis isrl et dices ad eos.
Oblationem meā et panes et
incensum odoris suauissimi
offerre ptempora sua. **H**ec s
sacrificiū q̄ offerre debent. ag
nos anniculos immaculatos
duos cotidie in holocaustum
sempiternū. **U**nū offeretis
mane: et alter ad uesper. **D**e
cinam partem ephy simile
que conspersa sit oleo puris
simo: et habent quarta pte

hyn. **H**olocaustū iuge ē q̄ ob
tulitis in monte synai. in odorem
suauissimū in censi dñi. **E**t libabi
tis uini quartā pte hyn. pagnos
singulos in sanctuario domini. **A**
teruinq; agnū simile offeretis
ad uesperum. iuxta omne ritum
sacrificij matutini. et libamētoꝝ
eius. oblatione suauissimi odorū
domino. **D**ie autem sabbi offeretis
duos agnos anniculos in macu
latis. et duas decimas simile o
leo consperse in sacrificio. et liba
querite fundunt p singula sab
bata in holocausto sempiterno.
In kalendis autem idē in men
sum exordijs offeretis holo
caustum dño. uictulos de armento
duos arrietem **unū.** agnos
anniculos septem in maculatos.
et tres decimas simile oleo consp
se in sacrificio. p singulos uicu
los. et duas decimas simile oleo
conspse p singulos arretes. et de
cinam decime simile et oleo q̄ gle
in sacrificio pagnos singulos.
Holocaustum suauissimi odorū
atq; incensi ē dño. **L**ibamēta aut
uini que p singulas fundenda s
uictimas. ita erit. **M**edia pars
hyn p uictulos singulos: tertia
p arietem. quarta p agnū. hoc
erit holocaustum p omīs mēse.
qui sibi anno iugiter succedunt.
Hircus q; offert dño pro pccis
in holocaustū sempiternum cū
libamētis suis. **M**ense aut primo.

quartadecima die mensis. phase
domini erit: et in quintadecima
die sollempnitas. Septem diebus
uestentur acuminis: quarum dies
uenerabilis et sancta erit. Omne opus
seruile non facietis in ea: offerre
tisq; in censum holocaustum domino
uitulos de armento duos. arietem
unum. agnos anniculos in macu-
latis septem. et sacrificia singu-
lorum ex simila quam conaspera sit oleo.
tres decimas per singulos uitulos.
et duas decimas per arietem et decima
decime per agnos singulos idem per
septem agnos. et hyrcum pro
peccato unum ut expiet pro uobis
propter holocaustum matutinum
quod semper offeretis. Ita facietis per
singulos dies septem diebus in domo
ignis et in odorem suauissimum
domino qui surget de holocaustis
et de libationibus singulorum. Dies quoque
septimus celeberrimus et sanctus erit uobis.
Omne opus seruile non facietis
in eo. Dies etiam primitiuorum quam
offeretis nouas fruges domino ex
plebis hebdomadibus; uenerabilis et
sancta erit. Omne opus seruile non fa-
cietis in ea. Offeretisq; holocaustum
in odorem suauissimum domino uitu-
los de armento duos. arietem unum.
et agnos anniculos in maculatis
septem: atque in sacrificiis eorum
simile oleo conaspera tres decimas
per singulos uitulos. per arietem duas
per agnos decima decime. qui simul
sunt agni septem. Hyrcum quoque qui

maclat per expiationem propter holo-
caustum sempiternum et liba eius.
In maculata offeretis omnia cum li-
bationibus suis. **XXIX.**
Mensis enim septimi prima dies
uenerabilis et sancta erit uobis. Omne opus
seruile non facietis in ea: quia dies cla-
goris est et tinnituum. Offeretisq; holo-
caustum in odorem suauissimum domino.
uitulum de armento unum. arietem unum.
agnos anniculos in maculatis sep-
tem: et in sacrificiis eorum simile oleo
conaspera tres decimas per singulos
uitulos. duas decimas per arietem.
unam decima per agnos qui simul
sunt agni septem: et hyrcum pro
peccato qui offertur in expiatione pro
pulis. propter holocaustum kalenda-
rum cum sacrificiis suis. et holocau-
stum sempiternum cum oblationibus;
solitis eisdemque ceremoniis offe-
tis in odorem suauissimum in censum
domino. Decima quoque dies mensis huius
septimi erit uobis sancta atque uena-
bilis: et affligetis animal ueras.
Omne opus seruile non facietis in ea.
Offeretisq; holocaustum domino. in
odore suauissimum. uitulum de
armento unum. arietem unum. agnos
anniculos in maculatis septem et
in sacrificiis eorum simile oleo conaspe-
ra tres decimas per singulos.
duas decimas per arietem. decima
decime per agnos singulos. qui simul
sunt agni septem et hyrcum pro
peccato. ab his qui offerri solent
pro delicto. in expiatione et holocau-

utū sempiternū. in sacrificiis et li-
baminib; eoz. **Q**uintadecima
uo die. mās septimi. que uob
erit sū at; uenerabil' oīe opū
seruile n̄ facietis in ea. s; celeb-
ritas sollempnitatē dñō septē
dieb; offerentq; in holocaustū
dñō in odorem suauissimū. ui-
tulos de armento credetis. arie-
res duos agnos anniculos
xiii ī maculatos. et libamina
eoz simile oleo q̄spice res deci-
mas p uirtulos singulos. et
sū simul uirtuli xiiii. **i**mmacu-
latoz et duas decimas arietis u-
no. id ē simul arietis duob; et
decimā decime agni singuli
qui sunt simul agni xiii. et
hyrcum pro p̄cō. absq; holo-
causto sempiterno. et sacrifici-
o et libamine eius. **I**ndie altē
offeretis uirtulos de armento xii
arietes duos. agnos anniculos ī
maculatos quatuordecim. sacrificia
q; et libamina singulorū p uir-
tulos et arietes et agnos rite ce-
lebrabitis. et hyrcum pro p̄cō
absq; holocausto sempiterno.
sacrificioq; eius et libamine.
Die tertio offeretis uirtulos
xii arietes duos agnos annulos ī
maculatos xiiii sacrificiaq; eoz et libamina
singulorū p uirtulos et arietes et
agnos rite celebrabitis. et hyr-
cum pro p̄cō absq; holocausto
sempiterno. sacrificioq; ei et li-
bamine. **D**ie quinto offeretis

uirtulos nouē arietes duos. agnos
anniculos īmaculatos xiiii sa-
crificiaq; et libamina singulorū per
uirtulos et arietes et agnos rite
celebrabitis. et hyrcum pro p̄cō
absq; holocausto sempiterno. sac-
rificioq; eius et libamine. **D**ie sex-
to offeretis uirtulos octo. arietes
duos. agnos anniculos īmacu-
latoz xiiii sacrificiaq; et libamina
singulorū p uirtulos et arietes et
agnos rite celebrabitis. et hyrcū
pro p̄cō. absq; holocausto sempit-
erno sacrificioq; et libamine. **D**ie
septimo offeretis uirtulos septē.
arietes duos. agnos anniculos
īmaculatos quatuordecim. sa-
crificiaq; et libamina singulorū
p uirtulos et arietes et agnos ri-
te celebrabitis. et hyrcum pro p̄cō
absq; holocausto sempiterno sacri-
ficioq; et libamine. **D**ie octauo
qui est celeberrimus. oīe opus s'
uile n̄ facietis. offerentes holo-
caustū in odore suauissimum dñō.
uirtulum unū. arietem unū. ag-
nos anniculos īmaculatos sep-
tē. sacrificia; et libamina singulo-
z p uirtulos et arietes et agnos ri-
te celebrabitis. et hyrcum pro p̄cō
absq; holocausto sempiterno. sa-
crificioq; et libamine ei. **H**ec of-
feretis dñō in sollempnitatib;
uris preter uota et oblationes
spontaneas. in holocausto. in
sacrificio. in libamine. et ī hosti-
is pacificis. **S**acravitq; moyses

E filiis israel omnia que ei dominus in pariat
 et locutus est ad moysen **xxx.**
 tribuum filiorum israel. Iste est
 sermo quem precepit dominus. Si quis vir uxorem
 suam non uenerit aut se contraxerit
 erit uir amarus. non faciet uirum uer-
 bum suum. si de quo promissum im-
 pletur. Mulier si quippiam uoluit
 et se contraxerit iuramento. quod est in
 domo patris sui et in etate adhuc
 puellari. si cognouit patrem uorum
 de pollicita et iuramento quod obliga-
 uit animam suam et tacerit. non erit
 rea. quicquid pollicita et iuramentum ope
 implebit. Si autem statim ut au-
 dierit contraxerit patrem et uo-
 ca iuramentum irrita erunt. si
 obnoxia tenebat sponsionem. eo
 quod contraxerit per. Si maritum
 habuerit et uenerit aliquid et se-
 mel uerbum de ore eius egredietur
 animam eius obligauerit iuramento
 quod die audierit uir. et si contraxerit
 uota rea erit. et reddet quodcumque
 promissum. Si autem audierit statim
 contraxerit. iuramentum fecit. polli-
 citationes eius. uerbaque quibus
 obnoxiauit animam suam. propici
 erit ei dominus. Vidua et repudiata
 quicquid uenerint reddet. Uxor in do-
 mo uiri cum se uoto contraxerit
 iuramento. si audierit uir et ta-
 cuit. nec contraxerit sponsio-
 ni. reddet quodcumque promissum. Si
 autem exemplo contraxerit. non
 tenebitur promissionis rea quia
 maritus contraxerit. dominus propicius ei erit.

Si nouit et iuramento se contraxerit.
 ut preuenit ceterarum rerum abstine-
 nam affligat animam suam. in arbitrio
 uiri erit. ut faciat siue non faciat.
 Quod si audierit uir. tacerit et in al-
 teram diem distulerit sententiam.
 quicquid uenerat atque promissum red-
 det. quia statim ut audiret taceret.
 Si autem contraxerit postquam resci-
 uit. portabit ipse iniquitatem eius.
 Iste itaque leges quas constituit dominus
 moysi inter uirum et uxorem. inter
 patrem et filiam que in puellari ad-
 huc etate est. uel que manet adhuc
 in parentis domo. **xxxi.**

Locutusque est dominus ad moysen dicens.
 Gladiare prius filios israel. de ma-
 diatis diuitibus. et sic colligas ad po-
 pulum tuum. Statimque moyses
 armare inquit ex uobis uiros ad
 pugnam. qui possint ultionem domini
 experire de madianitis. Nulle ui-
 ri de singulis tribubus eligantur
 ex israel qui mittantur ad bellum.
 Dederuntque milles decem tribubus
 israel. id est cum milia expedi-
 torum ad pugnam quos misit moyses
 cum phinees filio eleazari sacer-
 dotis. Gasaque scutum et tubas ad cla-
 gendum tradidit ei. Cumque pung-
 nascent contra madianitas atque
 uicissent omnes mares occiderunt.
 et reges eorum cum rege. et filii. et
 uiri. et rebe. quique principes ge-
 nitus. Balaam quoque filium beor in-
 fecerunt gladio. Ceperunt mulie-
 res eorum et pueros. Omniaque peco-

ra: et cunctū suppellectilē. **Q**uid ha-
be de poterant de populati sunt.
Tam urbes qm̄ uiculis: et castel-
la. flamma consumpsit. Et tulerunt
p̄dam et uniuersa que cepe-
rant tam ex hominib; qm̄ ex ui-
mentis. et adduxerunt ad moysē
et eleazar sacerdotē: et ad omne
multitudinem filiorū isrl̄. Reliq̄
aut̄ utensilia portauerunt ad castrū
in campetrib; moab: iuxta ior-
danem contra iericho. Egressi sūt
aut̄ moyses et eleazar sacerdos: et
om̄s principes synagoge i occur-
sum eorū extra castra. Pratusq;
moyses principib; exercitus. tri-
bunus et centurionib; q̄ uenerat
de bello ait. Cur feminas reserua-
tis? Nonne iste sunt que deceperūt
filios isrl̄ ad suggestionē balaam. et
peruicari uos fecerūt in dño su-
p̄ p̄cto p̄hegor. unde et p̄missū ē p̄p̄t.
Ergo cunctas interficite. **Q**uic-
quid est gr̄is masculini. et pueros.
et mulieres que nouerūt uiros
in cortu iugulare: puellas aut̄
et om̄s feminas uirgines uel hanc
uob; et manete extra castrū septē
dieb; **Q**ui occiderit hominē uel
occisū tetigerit. lustrabit̄ die t̄-
tio et septimo: et de om̄i p̄da siue
uestimentū siue siue uas. et ali-
quid utensilia p̄paratū et decap-
raz pellib; et pilis et ligno. ex-
piabitur. **E**leazar q; sacerdos
ad uiros exercitus qui pugnauerūt.
sic locutus est. **H**oc ē

p̄ceptum legis q̄ mandatur dō
moysi. Aurum et argenti et es et
ferum. et lignū et plūbū. et om̄e
q̄ potest transire p̄ flammās igne
purgabitur. **Q**uicquid autem ignem
nō p̄ sustinere aqua expian-
tis sanctificabitur. **E**t lauabunt
uestimenta uirā in die septimo: et
purificati postea castra intrabunt.
Dixitq; dominus ad moysen. Tollite
summam eorū q̄ capta sunt ab
homine usq; ad pecus. tu et elea-
zar sacerdos. et principes uulgi.
diuidetisq; ex equo p̄dam inter eos
qui pugnaverunt et egressi sunt
ad bellum et inter omnem reliq̄
multitudinē: et separatim p̄te dño
ab his qui pugnaverūt et fuerūt
in bello. unam autem de quingentis
tam de hominib; q̄ de bobus et a-
sinis. et omnibus et dabis eam elea-
zaro sacerdoti: q̄ primicie dñi sūt.
Ecce media q̄ p̄te filiorū isrl̄ accipi-
es quingentesimū caput hominū
et bouum et asinorū et ouū cūctorū
animantiū. et dabis ea leuitis qui
excubant in custodijs tabernaculi do-
mini. **F**eceruntq; moyses et elea-
zar sacerdos sicut p̄ceperat dñs.
Fuit autem preda quam excerci-
tus cepit. ouium sexcenta sep-
tuaginta quinq; milia: bouum
septuaginta duo milia: asinorū
sexaginta milia et mille: et aule
hōm̄ sp̄cus fem̄le que nō cogno-
uerūt uiros triginta duo milia.
Dixitq; ē media pars his q̄ in

plio fiant ouiu trecenta. triginta
septem milia quinquaginta: et q
b; in parte dñi supputare sūt oues
sexcente apuaginta quinq; et de
bob; triginta sex milib; boues sep
tuaginta due: de asinis triginta
milib; quingentis. asini sexaginta
unus. De animalib; hoim sedecim
milib; cesserit in parte dñi tñgita
duo aie. Tradiditq; moyses nume
y primitiar dñi eleazar sacerdoti si
aut fuerat ei impati ex media p
te filioz isrl quam separauerat
his qui in pñdio fuerant. De medi
a uero parte que conngerat reli
que multitudini. idē deouib; tre
centis triginta septem milib; qn
gentis. et de boui triginta sex milib;
et de asinoz triginta milib; quingē
tis. et de hoim sedecim milib; tulit
moyses quingēsimū caput: et
dedit leuitis qui excubabant i
tabernaculo dñi sicut pcepit dō. Cumq;
accessissent principes exercit ad
moysen et tribuni cēturionestq;
dixerūt. Nos serui tui recensum
numex pugnatōz qñs habuim
sub manu nostra: et ne unus q
dem defuit. Ob hāc causam offe
rim in donariis dñi. singuli q
in pda auri potuim i uenire. pe
rucculadas. et armillas. anulos.
et ppetralia. ac murenulas: ut
de pperis p nob dñm. Suscepit
moyses et eleazar sacerdos oē
aur indueris spereb; ponde
scularij sedecim milia septingent

quingenta syelos. a tribunis et
centurionib; vnusquisq; enim
q in preda rapuerat. suū erat. et
suscepti intulerunt i tabernaculū
testimonij in monumētū filioz isrl
corā dño. filij aut ruben et gad ha
bebant pecora multa: et erat illis
in iumentis infinita substantia
vinq; uidissent iazer. xxxij.
et galaad apud alendas
animalib; terras. uenerūt ad
moysen et ad eleazar sacerdotem
et principes multitudis. atq; dixe
runt. Itaroth et dybon. et iazer.
et nemra. esebon et eleale. et saban.
et nebo. et bean. terra qñ pcessit
dō in conspectu filioz isrl. regio
nis uberrime ē ad pñdū iūma
lum. Et nos serui tui habemus
iūnta plurima. pcamurq; si i
uenim grām coram te. ut des no
b famulus tuos eā in possessione.
nec facias nos transire iordanē.
Quib; respondit moyses. Numqd frēs
ur ibunt ad pugna: et uos hic
sedebitis? Cur subitū mites fi
loz isrl. ne transire audeant i
locū quē eis datur est dō? Nōne
ita egerūt pter ur qñ missi
decades barne ad exploranda
terram? Cumq; uenissent usq;
ad uallē boti. illustrata omī
regione subierūt cor filioz isrl.
ut n intrarent fines qñ eis dō
dedit qui irat iurauit dicens.
Si uidebit hoies isti q ascenderūt
ex egypto. a iugenti annis et su

per terram quam subiuramento pollicatus
sum abraham et ysaac et iacob.
et noluerit sequi me propter caleph fi-
lium iephone cenezueum. et iosue
filium nim. Ita impleuerunt uo-
luntate mea: utique dominus aduersum
israel circumduxit eum per desertum xl an-
nis donec consumeretur: uniuersa que
ratio que fecerat malum in con-
spectu eius. Et ecce inquit uos
surrexitis propter ibi: ut in me-
menta et alii in pmi hominum peccatorum
ut augetis furor meum contra israel.
Quod si nolueritis sequi eum in co-
litudine: populum derelinquet: et uos
causa necis eritis omnium. Et illi
ipse accedentes dixerunt. Caualas
omni fabricabimus. et stabula ui-
mentorum paruius: quod nostris urbes
munitas. Nos autem ipsi armati
et accincti pergemus ad prelium cum
filios israel donec introducamus eos
ad loca sua. Puuli nostri et ceterum
habe possumus esse in urbibus
mauratis. propter in habitatorum iudi-
cis. Non reuertentur in domos nos-
tras usque dum possideant filii israel
hereditatem suam. Nec quicquam que-
rimus transiordanem: quia iam
habemus in possessionem nos-
tram. in orientali et plaga. Quibus
moyses ait. Si factis quod promitti-
tus expediri pergit coram domino ad
pugnam. Et omnis uir bellator
armatus iordanem transeat do-
nec subvertat de inimicos suos: et
subiciatur ei omnis terra. Tunc erit

is inculpabiles et apud dominum et
apud israel. et obtinebitis regionem
quam uultis coram domino. Si autem quod
diximus non feceritis: nulli dubium est
quod peccetis in domino. Et scitote quoniam
per me uos apprehendet dominus. Edi-
ficare ergo urbes puulis uestris. et
caualas et stabula quibus: et iumentis:
et quod pollicati estis implere. Dixerunt
filii gad et ruben ad moysen. Sci-
ui tui sumus: et faciemus quod iu-
bet dominus noster. Paruulos nostros
et mulieres et pecora ac iumenta
relinquemus in urbibus: galaad
nos autem famuli tui omnes expediri
pergemus ad bellum ac tu domine loquens.
Precepit ergo moyses eleazaro sacer-
doti. et iosue filio nim. et principi-
bus familiarum patrum: israel. et dixit
ad eos. Si transierint filii gad et
filii ruben nobiscum iordanem omnes
armati coram domino ad bellum: et uos
sint terra subiecta: dare eis ga-
laad in possessionem. Sin autem nolu-
erint transire uobiscum in terram
chanaan: inter uos habitandi
accipiant loca. Reditque filii gad
et filii ruben. Sicut locum est de in-
ter uis suis: ita faciemus. ipsi
armati pergemus coram domino in
terram chanaan: et possessionem
iam suscipite nos confitemur
transiordanem. Deditque ita moy-
ses filiis gad et ruben et dimidie
tribui manasse filii iosue reg-
num seon regis amorrei. et reg-
num og regis basan: et terram eorum

cū urbib' suis pcurritū. **I**g extrux-
erūt filij gad dybon. et astaroth. et
aroher. et roth. sophim et iazer ie-
chad. et beerh. nemura. et berhamij.
urbes munitas. et caulas pecorib;
suis. filij uo ruben edificauerūt ese-
don et eleale et cariathaim et nebo.
et baalbeon. iusis nominib; satha-
ba q; imponentes uocabula urbib;
quas extruxerant. **P**ouo filij ma-
chur filij manasse preceit i gala-
ad et uastauerūt eam: interfecto a
mooreo habitatore ei. **D**edit ergo
moyses terrā galaad machyr. fi-
lio manasse qui habitauit in ea.
Iayr aut filius manasse abiit et
occupauit uicos eius: quos appel-
lauit auoth iayr. idē uillas isyr.
Jobe q; prexit et apprehendit ca-
neth cum uiculis suis: uocauitq;
eam ex nomine suo nobe. **xxxiii.**
Hec sunt mansiones filiorū isrl'
qui gressi sūt de egypto p tur-
mas suas in manu moyſi et aaro:
q̄s descripsit moyses et aaron:
iuxta caſtroꝝ loca que dñi uisione
mutabant. **P**rofecti g de ramade.
mē pmo. quintadecima die mēſis
pmi. fecerūt alia die phase filij isrl'
in manu excelsa. uidentib; cunctis
egyptijs. et ſepelientib; primogeni-
toſ. quos percussit dñs. **N**ā i dijs
coꝝ exercuerat ultione. **C**aſtmetati
sunt in ſocoth. et de ſocoth uene-
rūt in erhā que ē in extremis ſini-
b; ſolitudinis. **I**nde egreſſi uenerūt
cont' phjaroꝝ que reſpicit cont'

beelſephon: et caſtmetati sūt an-
magdali. **P**rofecti; de phjaroꝝ.
inſeruit pmediū mare inſolitu-
dine. et ambulantes trib' dieb; p
deſertum erhā caſtmetati ſunt
i mara. **P**rofecti; de mara. uene-
rūt in elym. ubi erant xii fontes
aq̄e. et hxc palme ubi caſtmetati
ſunt. **S**ed i de egreſſi fixere te-
toria ſup mare rubrū. **P**rofecti; de
mari rubro caſtmetati ſunt in
deſerto ſyn: unde egreſſi uenerūt
ad indepheſa. **P**rofecti; de depheta.
caſtmetati ſunt i haluſ. **E**greſſi;
de haluſ ſeraphydim fixerūt tertia-
ria. ubi p̄lo aqua de ſunt ad bi-
bendum. **P**rofecti; de ſeraphydim
caſtmetati ſunt in deſerto ſy-
nai. **S**ed et de ſolitudine ſynai e-
greſſi: uenerunt ad ſepulchra q̄
cupiſcentie. **P**rofecti; de ſepulchris
concupiſcentie caſtmetati sūt
i aſeroth. **E**t de aſeroth uenerūt
in rethma. **P**rofecti; de rethma.
caſtmetati ſunt in remmon.
pharel. **V**n egreſſi uenerunt i
lemphna et de lemnā caſtme-
tati ſunt in reſpha. **E**greſſi de
reſpha uenerūt in celhelatha: un-
de proſecti caſtmetati ſunt in
monte ſepher. **E**greſſi de monte
ſepher uenerūt in marada. **I**n
de proſciſcentes. caſtmetati
ſunt in maceloth. **P**rofecti q; de
maceloth uenerunt i raach. **D**e
raach caſtmetati sūt in thare.
Unde egreſſi fixere tertia in

Herzog August Bibliothek
Wolfenbüttel
0 1 2 3 4
Gray Scale

melcha: et de melcha castrametati
sunt in esmona. **P**fecti; de esmona
uenerunt in moferorh: et de moferorh
castrametati sunt in baneiacan.
Egressi de baneiacan. uenerunt
in monte gad gad. **V**n profecti castrametati
sunt in gethebartha: et de gethebartha uenerunt in hebron
ona. **E**gressi; de hebron castrametati sunt in asion gabec. **I**nde
egressi uenerunt in desertum syn:
hec e cades. **E**gressi; de cades castrametati sunt in monthor. in
extremis finibus terre edom. **A**scendit;
aaron in monte hor iuben
te domino: et ibi mortuus e anno
quadragesimo egressionis filio
y isrl ex egypto. mense quinto.
prima die mensis. cum esset
annorum centum uiginti trium. **A**u
diuit; chamaneus rex arath q
habebat ad meridiem in terra
chanaan uenisse filios isrl. **E**t
pfecti de monte hor castrametati
sunt in salamonai: unde egressi
uenerunt in phynon. **P**fecti; de phynon
castrametati sunt in obooth: et de obooth uenerunt in
icabarym que est in finibus
moabitay. **P**fecti; de icabari
fixere tendonia in dybongad. **V**n
egressi castrametati sunt in helmo
dehala blachaym. **E**gressi de hel
mon de blachaym. uenerunt
ad montes abarym contra nabo.
Pfecti; de montibus. **xxxiii.**
Abarym transierunt ad ca
pestria moab super iordane con

uericho. ibi; castrametati sunt de bech
semon usq; ad helcathym. in pla
tioribus locis moabitay. **I**bi locus
e do ad moysen dicent. **P**recipe
filiis isrl. et dic ad eos. **Q**uando
transieritis iordanem intranses
terram chanaan: dissipate cunctos
habitatores regionis illi. **C**onfi
gite uirtulos. et statuas qminuere
arg; omnia excelsa uanitate. munda
tes terram et habitatores tea. **E**go
enim dedi uob illam in possessione:
qm diuideris uob sorte. **P**luribus
dabitur latiore: et paucis angustio
rem. **S**ingulis ut sortis ceciderit:
ita tribuetur hereditas. **P**rius et
familias possessio diuider. **S**in
aut nolueritis inter facie habita
tores terre q remanserit erit uob
q clavis in oculis et lancee in
lateribus: et aduersabunt uobis
in terra habitationis ure. **E**t q
quid illis facere cogitaueris uobis
faciam. **L**ocutus est dñs ad moy
sen dicent. **P**recipe filiis isrl. et
dices ad eos. **C**um ingressi fue
ris terram chanaan. et in pos
sessione sorte uobis ceciderit: hys
finibus terminabit. **P**ars meri
diana incipiet a solitudine syn.
que e iuxta edom: et habebit t
minos contra orientem mare sal
limum qui circumbt australem
plaga pascentium scorpionis.
ita ut transcant in senna: et p
ueniant in meridiem usq; ad
cades barne: unde egredientur
confinia ad uillam noe adam: et

tendent usq; ad asemona usq; ad
torrentem egypti et maris mag-
nitudine finietur. Plaga autē oc-
cidentalis amari magno incipiet.
et ipso fine claudet. Porro ad septe-
trionalem plagam amari mag-
no termini incipient pueniente
usq; ad montem altissimū: aq̃
uenies in emath. usq; ad termino
sedada ibuntq; cōfinia usq; Ze-
phrona. et uillam enan. Hy er-
termini in pre aquilonis. Inde
metabunt fines contra orienta-
le plagā. De uilla enan atq; se-
phama descendent termini in re-
bia: quā fontem daphnym. Inde
puenient cōf orientem ad mare
temereth. et tendent usq; ad ior-
danē: et ad ultimū salustimo
claudentur mari. Hanc habebi-
tis terrā p fines suos parauitū.
Pcepitq; moysi filiis isrl̃ dicens.
hec erit terra qm̃ possidebitis
forte: et qm̃ iussit domini dari
nouē tribub; et dimidie tribu.
Trib; enim filioz ruben p fami-
lias suas et tribus filioz gad
uxorū cognationū numer. me-
dia q; tribus manasse idē due
semis tribus: acceperūt partē
suam trans iordanē cōf iericho
ad orientalem plagā. Et ait dō
ad moysen. hec sunt nomina
uiroz. q̃ trā uob diuident. Elea-
sar sacerdos. et iosue fili nūm et
singuli pncipes detribub; singu-
lis. quoz ita s̃ uocabula. Detri-

bu iuda. caleph filius iephone.
Detribu symeon. samuel filius
amiud. Detribu beniamyn. he-
lyadath filius chafelon. De tri-
bu filioz dan. borech filius iogli.
filioz ioseph detribu manasse.
anniel filius sephod. Detribu
effraym. chammuel filius serhan.
Detribu zabulon heyraphan
filius pharnath. Detribu ysa-
char. dux phalnel fili ornan.
Detribu aser abyuth fili calomi.
Detribu neptahym. phedael fili
ameyud. Hy sunt quib; pcepit
domini ut diuiderent filijs isrl̃
terram chanaan.

Hec q; locutus ē dō ad moysē
in campēstrib; moab sup
iordanem contra iericho. Pre-
cipe filiis isrl̃ ut dent leuitis
de possessionib; suis urbes ad
habitandum et suburbana earū
parauitū ut ipi in oppidis
maneant et suburbana sint
pecorib; ac uimentis: que amu-
ris ciuitatum foueantur per
circuitū mille passū ipatio
tendetur. Contra orientem du-
o milia erūt cubiti. et contra
meridiem fili erūt duo milia.
Ad mare q; q; respicit occidēte
eadem mensura erit: et septe-
trionalis plagā eq̃li termino
finietur. Erunt urbes tme-
dio: et foris suburbana. De
ipis autem oppidis que leuitis
dabitur. sex erunt i fugitiuoz

auxiliū separā. ut fugiat ad ea
qui fuderit sanguine. et excepit
his alia xl duo oppida id ē simul
xl octo cum subtribubus suis. ipe
q; urbes que dabuntur de possedi
onib; filiorū isrl ab his qui plus ha
bent plures auferentur. et qui
minus pauciores. Singuli iux
ta mensuram hereditatis sue dabit
oppida leuitis. sicut dō ad moysen.
loquitur filiis isrl. et dices adeos. Qn
transgressi fueritis iordanē in terrā
chanaan. decernite que urbes esse
debeant in presidia fugiuorum qui
nolentes sanguine fuderint i qb;
cum pfugus fuit. cognatus occisi
eū non potit occidere dñi iter in
conspectu multitudinis. et causa
illius iudicetur. De ipis autem
urbib; que ad fugiuorum subsidia
separantur tres erunt trans ior
danē et tres in terra chanaan.
tam filiis isrl qm aduenis atq;
peregrinis: ut confugiat ad eas
qui nolens sanguinem fuderit.
Si quis ferro quem percussit et
mortuus fuit: qui percussit
reus erit homicidij: et ipe mori
etur. Si lapidem iecerit. et ictus
occubuerit. similiter punietur.
Si ligno percussus interierit p
cussorū sanguine uindicabit.
Propinqu occisi: homicidam
interficiet. Statim ut apphen
dit eum: punit. Si podium
quis homine impulerit. uel ie
cerit quippiā in eum pī fidiat:

aut cum eēt in inimicis i eum p in
fidias manu percussit et ille mor
tuus fuit: percussor homicidij reus
erit. Cognatus occisi: statim ut in
uenerit eum iugulabit. Quod si for
tuito et absq; odio et inimicitia qicq;
horum fecerit. et hoc audiente pfo
fuerit approbatum. atq; inter per
cussorem et propinquū sanguinis
questio uentilata. liberabitur in
nocens de ultoris manu. et reducat pē
tiam in urbem adqm confugerat.
et manebit ibi donec sacerdos mag
nus qui oleo scō unctus ē moriat.
Si interfector extra fines urbū q
exulib; deputate fuit fuit in iue.
et percussus ab eo qui ultor ē sag
uinis: absq; noxa erit qui eū
occidit. Debuerat enim pfugus
usq; ad mortē pontificis in urbe
reside. Postqm aut ille obierit.
homicida reuertetur in terrā
suā. Hec sempiterna et legitima
erunt in ciuitatib; habitationib;
uis. Homicida sub testib; pu
nietur. Adunū testimoniū. ne
mo condempnabit. Non accipie
tis pēum ab eo qis reus ē sang
uinis. Statim ipe moriet. Exulet
et pfugi. ante mortē pontificis.
in nullo modo in urbes suas reuē
poterunt. Ne polluat terra
in habitationis urē que in son
tū cruore maculat: nec aliter
expiari potest. nisi pēus sag
uinem qui alteri sanguinem
fuderit. atq; ita emundabit

in possessione me commorare uobis.

Ecc enim sum dō qui habito in
ter filios isrl' *xxxvi.*

Accesserunt autē et principes fami-
liarū galaad filij machir filij ma-
nasse de stirpe filiorū ioseph: locutiq;
sunt moysi coram principib; isrl'
atq; dixerunt. Tibi dō nō pcepit
dñs ut terram sorte diuideres fi-
lijs isrl': et ut filiab; salpha arch f-
tris nri daret possessionem debi-
tam patri. Quasi si alteri tribus
homines uxores acceperint. seqt'
possessio sua. et translata ad ali-
am tribum de nra hereditate mi-
nuetur: atq; ita fiet. ut ē iubile-
us id est quinquagesimū annū re-
missionis aduenierit confondat'
sortium distributio: et aliorū pos-
sessio. ad alios transeat. Quid mo-
yses filijs isrl' et domino precipere
ait. Recte tribus filiorū ioseph. lo-
cuta ē: et hec lex filiab; salpha arch
a dño pmulgata ē. Subant qb;
uolunt tantum ut sue tribus
hominib; ne commisceat' pos-
sessio filiorū isrl' de tribu in tribu
Oms enim uiri ducunt uxores
de tribu et cognatione sua. et cūc-
te femine maritos de eadem tri-
bu accipient ut hereditas per-
maneant in familijs. nec sibi
misceantur trib;: s; ita maneāt.
ut a domino separare nō. fece-
runtq; filie salpha arch ut fiant
impari et miferūt maala et e
glā et melcha. et noba: et therisa

filijs pars sui de familia manas-
se qui sunt filij ioseph: et possessio
que illis fuerat attributa. mansit
in tribu et familia patris eorū. hec
sūt mandata atq; iudicia q pcepit
dō pmanū moysi ad filios isrl' i
campetrib; moab sup iordanem
contra iericho. *8. liber helledaba-
rim saluet qui in greco dicitur nomi-*

De iteratione legis *i*

De bonis q fecit dō filijs isrl' *ii*

De uia domini ad moysen *iii*

De trib; ciuitatibus refugij *iiii*

De decem preceptis *v*

De recordatione pceptorū dei *vi*

De iplo interficiendo in terra p-
missionis *vii*

De recordatione beneficiorū dei *viii*

De exhortatione humilitatis *ix*

De lege data moysi i more synai *x*

De uniūsis bonis et mal' q iplo acci-
derat *xi*

De cōceptu ipse uoluntatis *xii*

De cōceptu oīs sumptuorū et sal-
ti ipse. *xiii*

De animalib; uescendis. et de decimis *xiiii*

De remissione septimi anni *xv*

De obseruatione phase et sollemp-
nitatū *xvi*

De interfectione ado-
latorū maliciam celi *xvii*

De offendit dō et de falsis pphis *xviii*

De trib; ciuitatib; refugij in tra-
pmissionis. *xix*

De n euntib; ad pugna *xx*

De maledicto i ligno pendente *xxi*

De uestre lana et suo contecta *xxii*

De illis quib; feneiandum est *xxiii*

De libello repudij. *xxiiii*

De iusto iudicio. et diuisis mensuris.
De primicijs offerendis
De lapidib; in iordane sumptis
De benedictionib; in monte garizi
De recapitulatioe omni q; scilicet filijs israel
De exhortatione moysi ad pplm
De exhortatione ppli p; deos alienos
De cantico moysi. et q; ipse uidit ter
De amonitione moysi. *Incipit liber*
De moysi *deuteronomij. i.*

Nec sunt uerba
 que locutus
 est moyses
 ad omnem
 isrl trans
 iordanem
 in solitudi
 ne capen.
 cor mare

tribui. in ter pharan et tophel et
 laban et aseroth. ubi auri est plu
 rimu. undecim dieb; deoreb. per
 uiam montis seyr. usq; cades bar
 ne. Quadagesimo anno. undeca
 mo mense. prima die mensis locut
 e moyses ad filios isrl omnia q;
 pcepit ei do ut diceret eis. postq;
 pcessit seon regem amorreor. et
 og regem basan qui mansit in
 aseroth et in hedray tuis iordane
 in terra moab. Cepitq; moyses
 explanare legem et dice. Huc de
 nit locutus est ad nos in oreb di
 cent. Sufficit uob q; in monte
 mansistis. Reuertimini et uenite
 ad monte amorreor. et ad cetera
 q; ei proxima s; campestria atq;

montana et humiliora loca. q; tra
 meridiem. et iuxta litus maris.
 terram chananeor et hybani usq;
 ad flum magnu eufraten. En inq;
 tradidi uobis. Ingreimini et possi
 dere eam. sup qua iurauit do pa
 trib; uris abraham et ysaac et iacob
 ut daret illam eis et semi eor p;
 eos. Dixitq; uob illo in tempore.
 Non possum solus sustine uos q;
 dominus ds ur multiplicauit uos.
 et estis hodie sicut stelle celi pluri
 mi. Do ds patru nror addat ad
 hunc numeru multa milia. et be
 nedicat uob sicut locutus e. Non
 ualeo solus sustine negotia ura.
 et pondus et iurgia. Dare e uobis
 uiros sapientes et gnaros. et q;
 conuersatio sit probata in tribub;
 uris. ut ponam eos uob principes.
 Tunc respondit isrl. Bona res e qua
 nif facere. Tulitq; de tribub; uris
 uiros sapientes et nobiles. et com
 titui eos principes tribunos et
 centuriones et quinquagenarios
 ac decanos. qui docerent uos sin
 gula. pcepit q; eis dices. Audi
 te illos. et quod iustum e iudica
 re. Siue ciuis sit ille siue pere
 grinus. nulla erit distantia p
 sonar. Ita paru audietis li
 magnu. nec accipietis cuiam
 psonam quia di iudiciu e. Quo
 si difficile uob aliquid uisum
 fuer. referte ad me. et ego audia.
 Precepitq; oia q; face deberetis.
 Profecti aut deoreb transiunt

phoremum horribilem et maximam
solitudinem quam uidistis prius in mo-
ris amorrei: sicut preceperat deus
nostre uobis. Cumque uenissetis in ca-
des barne. dixi uobis. Venistis ad
montem amorrei. quem deus in-
daturus est uobis. Vide terram quam deus
vostre datus est. Ascende et posside
eam. sicut locutus est deus nostre
patribus; uobis. Nolite metuere: nec
quiescere paueas. Et accessistis ad
me omnes. atque dixistis. Mittamus
uiros qui considerent terram. et re-
nuntient per quod iter debeamus ascendere.
Et ad quas ciuitates pergere. Cumque
in sermo placuisset uobis et uobis xii
uiros: singulos de tribubus suis.
Qui cum precessissent et ascendissent
in montem. uenerunt usque ad ualle
botri. Et considerata terra: sum-
tes de fructibus eius ut ostenderent
ubertatem. attulerunt ad nos
atque dixerunt. Bona est terra quam
dominus deus noster daturus est uobis.
Et noluitis ascendere: sed increduli
ad sermonem domini dei nostri firmi
uastis in tabernaculis uestris atque dix-
istis. Odit nos deus: et idcirco eduxit
nos de terra egypti. ut traderet nos
in manu amorrei. atque deleat. Quod
ascendimus. Nuntij terrae cor nos-
trū dicentes. Maxima multitu-
do est: et nobis in statu procerior.
Uebes magne: et ad celum usque
murate. filios enachym uidimus
ibi. Et dixi uobis. Nolite metuere:
nec timeatis eos. Dominus deus qui

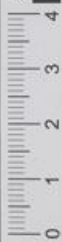
107
ductor est noster. pro nobis ipse pugnabit:
sicut in egypto uidentibus cunctis.
et in solitudine ipsi uidistis. Porta-
uit te dominus deus tuus ut homo colet ge-
rare puulum suum in omni uia
per quam ambulastis donec ueni-
retis ad locum istum: et nunc sic quod
credidistis domino deo nostro qui precessit
uos in uia et metatus est locum in quo
tentoria fige deberetis: et in nocte
ostendit uobis iter pignem et in die
prolympha nubis. Cumque audis-
set deus uocem sermonum uestrorum: ira-
tus uirauit. et ait. Non uidebit
quispiam de hominibus generationis
huius pessime terram bonam quam sub
iuramento pollicitus sum patribus;
uestris: preter caleph filius iepho-
ne: ipse enim uidebit eam. et ego
dabo terram quam calcantur et
filijs eius: quia secutus est dominum.
Nec mirantur indignatio in populum.
cum in quo dominus uocatus propter
uos dixerit. Nec tu ingredieris
illuc: sed iosue filius nūm minis-
ter tuus. ipse intrabit pro te. hunc
exhortare et robora: et ipse ter-
ram forte diuideret israel. Par-
uuli uestri de quibus dixistis quod cap-
turi ducerentur. et filij uestri qui
hodie boni ac mali ignorant
distantiam. ipsi ingredientur: et ip-
sis dabo terram. et possidebit eam.
Vos autem reuertimini: et a-
bite in solitudine prius maris
rubri. Et cedistis in. Decimum
domino. Ascendimus atque pugnabimus.

sicut precepit dñs dñs nŕ. Cumq; in
struſi armis pgerent in monte.
ait in dñs. Dic ad eos. Nolite ascen
de neq; pugnens: non enim sũ
uobiscum. ne cadatis corã inimi
cis ur̃is. locutus sum: et non audis
tis: sed aduersantes impio dñi. et
tumentes supbia ascenditis in mo
tem. Itaq; egreſsus amorreus qui
habitabat in montib; et obuiam
ueniens pſecutus ē uos. sicut so
lent apes pſequi: et cecidit deſeyr
uſq; hortiã. Et cum reuerſa plo
raretis coram domino. non audi
uit uos: nec uos ur̃e uoluit ac
quieſce. Seditis ergo in caſes bar
ne multo tempore.

Profectiq; inde. uenimus in
ſolitudinem que ducit ad
mare rubrũ sicut michi dicebat
dñs. et circumuimus montem ſeyr. lō
go tempore. Dixitq; dñs ad me.
Sufficit uobis circuire montem iſtũ:
ne q̃ra aquiloſe. Et ipſo precepe
dicens. Transibitis p̃ terminos
ſc̃m ur̃or filiorum eſau qui habi
tant in ſeyr: et timebunt uos. Vide
te ergo diligenter: ne moueam̃
q̃ eos. neq; enim dabo uos de ira
eor̃ quantum p̃ unius pedis cal
care ueſtigium. Cibos emetis ab
eis pecunia et comedetis: aquam
empram haurietis et bibetis. dñs
deus tuus benedixit tibi in om̃i
opere manuum tuar̃. Nouit it̃
tuum quom̃ tranſieris ſolitudi
nem hanc magnam p̃ xl̃ annos

habitauit recti dñs dñs tuus: et nichil
tibi defuit. Cumq; tranſiſſent ſires
nr̃os filios eſau qui habitabant in
ſeyr. p̃uiam camp̃ petre de helach
et de aſyon quib; uenim̃ aditer: q̃ du
cit in deſertum moab. Dixitq; dñs
ad me. Non pugnab; q̃ra moabit̃.
nec incas aduerſus eos prelium.
Non enim dabo t̃ q̃q̃ de terra eor̃:
quia filijs loth tradidi ar̃ in poſter
ſionem. Cum primi fuerunt habi
tatores eius ipſi magni et ualidul̃.
et tam excelsi ut de enachym ſyr
pe q̃ gygantes uiderentur: et eſſent
ſimiles filior̃ enachym. Deniq; mo
abite appellant eos enym. In ſeyr aũ
prius habitauerunt horim. Quib;
ex pulſis. atq; deſectis habitauer̃
filij eſau. ſicut ſecit iſrl̃ in terra p̃
muſſonis ſue qm̃ dedit ei dominũ.
Surgentes q̃ ut tranſirent tor̃e
tem zared. uenimus ad eu. Temp̃
autem quod ambulauimus de caſe
barne. uſq; ad tranſitum tor̃en
tis zared xxx octo annos fuit: do
nec conſumeretur om̃is gnatio
hominũ bellator̃ de caſtris ſicut
uiuiat dñs: cuius manus fuit
aduerſum eos. ut interirent de
caſtroꝝ medio. Poſtquam autem
uniuerſi ceciderunt pugnatores. lo
cutus ē ad me dominus dicens. Tu
tranſibis hodie terminos moab. ur̃
bem nomine ar̃: et accedeſ in ier
na filior̃ amon. Caue ne pugnes
q̃ra eos. nec mouearis ad preliũ.
Non enim dabo t̃ q̃q̃m de terra

Gray Scale

Herzog August Bibliothek
Wolfenbüttel

c1

filios ammon q̄a filijs loth dedi eam
in possessionem. Terra gygantum repu-
rata ē. et in ipsa olim habitauerunt
gygantes quos ammonite uocant et
Zomym. ipsi magni et multi. et
procre longitudo sicut enachym:
quos deleuit dñs a facie eorū et fecit il-
los habitare pro eis. sicut fecerat
filios esau qui habitabant in seyr de-
lens horreos et terram eorū illis tra-
dens. quam possident usq; ad in pre-
sens. Lucos q; qui habitabant in a-
serym usq; garam: captores expu-
lerunt. Qui egressi decapadocia dele-
uerūt eos: et habitauerunt pro illis.
Surgite et transite torrentem arno
ecce tradidi in manu tua seon regē
esebon amorreorū: et terram eius i-
cipe posside et committe ad usum e-
um prelium. Hodie incipia mit-
te terrorem atq; formidinem tuā
in ipsos qui habitant sub omni
celo: ut audito nōie tuo paueant.
et in morem prurientū contremi-
cant. et dolore reueant. Nisi q̄ nū-
tios de solitudine eademoth ad seon
regem esebon ubi pacifici dicunt.
Transibimus per terram tuā. pulca-
ua gradiemur: non declinabimus
neq; ad dexteram neq; ad sinistram.
Alimenta pro uende nob ut uestia-
m. Aquā pecunia tribue: et sic bibe-
m. Tamen ē ut nob concedat tran-
sitū sic fecerit esau q̄ habitāt in seyr:
et moabite qui morant in ar: don-
ueniam ad iordanē. et in seam in
trā qm dñs dñs nū datur ē nobis.

Soluitq; seon rex esebon dare no-
bis transitum. q̄ indurauit dñs
dñs tuus spm eius: et obfirmauit
cor illius ut traderet in manū tuā
sicut nunc uidet. Dixitq; dñs ad me
Ecce ego cepi tradere tibi seon et trā
eius incipe possidere eam. Egredisq;
ē seon obuiam nobis cū omni iplo
suo ad plium in thesa: et tradidit
eum dominus dñs noster nob. Per-
cussim; eū cū filiis et omni iplo suo:
cunctasq; urbes in tpe illo cepimus
interfectis habitantib; earū uiris
ac mulierib; et pueris. Non reliqm;
in eis q̄cūq; abiq; iumentis que in
partem uenire predamini: et spoliis
urbium hīs cepimus. Ab arer quo
ē sup ripam torrentis arnon oppido
q̄ in ualle situm ē usq; galaad: nō
fuit uetus nec ciuitas que nūc
effugeret manus. Omis tradidit
dñs deus noster nob. absq; terra filiorū
āmon ad qm non accessim; et cūctis
que adiacent torrenti ieboch. et
urbib; montanis: uniuersisq; lo-
tis aquis; nos prohibuit dñs dñs nū.
Itaq; conuēni ascendim; p̄t basan.
Egredisq; ē og rex basan. **III.**
In occursum nob. cū iplo suo.
ad bellandū in hedray. Dixitq; dñs
ad me. Neminēas eū. q̄ in manu
tua tradit ē cum omni iplo ac
trā sua: faciesq; ei sicut fons seon
regi amorreorū. qui habitant in
esebon. Tradidit q̄ dñs dñs nū in
manū nūris ē og regem basan: et
uniuersum ipm eius. Percussim;

eos usq; ad iurionem: uastates
cunctas ciuitates illi uno tpe. non
fuit oppidū q; nos effuger. Sexagita
urbes omne regione argob. regni
og in basan cuncte urbes erant mu-
niti muris altissimis. portisq; et
uectib; abiq; oppidis innumeris
que n̄ habebant muros. Et deleui-
mus eos sicut fecerant seon regi ese-
bon dispentes omne ciuitatem ui-
ros ac mulieres et puulos. Summa
autē et spolia urbium diripimus.
Tulimusq; illo intempore terram
de manu duorū regum amorēor. q̄
erant iordanen a torrente arnon.
usq; ad montē hermon quē syeon
saron uocant et amorēi sanyr. oēs
ciuitates que sitae sunt in planicie.
et uniuersam trā galaad et basan.
usq; secha et hedrai ciuitates reg-
ni og in basan. Solus quippe og
rex basan restiterat de stirpe gy-
gantiū. Montis autē lectus eius
ferreus qui ē in irabach filiorū ā-
mon nouem cubitos habens lon-
gitudinis. et quatuor latitudinis:
ad mensuram uirilis manus. Ter-
ramq; possedimus in tpe illo ab
arorē q̄ ē sicut ripam torrentis ar-
non. usq; ad mediam partē mon-
tis galaad. et ciuitates illuc de
diruben et gad. Reliquam autē
partē galaad. et omnem basan
regni og tradidi dimidie tribui
manasse. et omne regione ar-
gob. Cuncta basan uocatur.
terra gygantiū. Jajr filiū ma-

naue possedit omne regione ar-
gob usq; ad terminos gesur. et
machari. uocaturq; ex nomine su-
o basan. auorch iajr. id ē uillas pa-
yi usq; in presentem diem. Machu-
q; dedi galaad et tribub; ruben. et
gad dedi de terra galaad usq; ad
torrentem arnon. mediu torrentis
et finiu eius. usq; ad torrentē ieboc.
qui est terminus filiorū āmon. et
planiciem solitudinis usq; iordanē.
et terminos cenereth usq; ad mare
deserti quod ē salastimū ad radices
montis fasisgha. contra orientem.
precepitq; uobis intempore illo dices.
Dñs deus nr̄. dat uobis terram
hanc in hereditatem. expediti pre-
dite fr̄es uros filios nr̄. oīs ui-
ri robusti abiq; uxorib; et paru-
lis ac iumentis. Noui enī q; plura
habeatis pecora. et uerbis re-
manere debuerunt. quā tradidi
uobis donec requiem tribuat dñs
fr̄ib; ur̄is sicut uobis tribuit. et
possideant etiam ip̄i terram qua
daturus ē eis trans iordanem. Te-
reuerterur unusquisq; in posses-
sionem suam quam dedi uobis. Jo-
sue q; in tempore illo precepit dicens.
Oculi tui uiderunt que fecit dñs
deus nr̄. duob; hīs regib;: Sic fa-
ciat omnib; regnis adque transi-
turus ē. Metimeas eos: dñs enī
deus nr̄. pugnabit pro uobis. P-
catulq; sum dñm in tpe illo dices.
Dñe deus tu cepisti ostendē ser-
uo tuo magnitudinē tuā. manū;

Gray Scale

Herzog August Bibliothek

Wolfenbüttel

fortissimam uerū; enim ē alius d's ul'
i celo ul' neq; enim ē alius d's uel in
celo ul' in terra qui possit face opa
tua et comparari fortitudini tue: in
sibo igitur. et uidebo terram hanc op
timam trans iordanem. et monte
istum egregium et lybanū. statimq;
ē in dominus p'p' uos nec exauduit
me: sed dixit michi. Sufficit tibi. ne
q'q'm ultra loquaris de hac re ad me.
Ascende caucū phage: et oculos tu
os circumfer ad occidentē et ad orientē.
austrumq; et orientē. et aspice. scq;
enim transib iordanem istū. p'ce
pe iohue et corrobora eū et q'forta:
quia ipse p'cedet p'p'm istū: et diui
det eis terram quam uisurus es.
mansimusq; i ualle. contra phanū
Et sic m' audi p. iiii. l. phogor.
cepta et iudicia que ego doceo
te. ut faciens ea uiuas et ingredi
ens possideas terrā quā dñs deus
p'm u'or daturus ē uob. Non ad
dens ad libum q' uob loquor: neq;
auferetis ex eo. Custodite man
data dñi d'i u'ri. que ego p'cipio uo
b. Oculi u'ri uiderunt omnia que
fecit dō contra beelphegor. q'm
contraxit om's cultores ei de medi
o u'ri. Uos autem qui adheretis
dño dō u'ro. uiuatis uniu'si usq;
in p'sentem diē. Scitis q' docueri
uos p'cepta atq; iudicia. Sicut
mandauit m' dō d's n'is. sic facie
tis ea in terra quā possideri estis:
et obseruabitis. et implebitis ea
ope. Hec ē enī u'ra sapia et i'tel

lect' corā p'p'is: ut audientes uni
u'sa p'cepta hec dicant. En p'p'is sapi
ens et intelligens magna. nec ē^t gens
alia rāō tā grandis que habeat
dōs appropinquantel sibi. sic deus
u' adest cunctis obsecrationib' n'is.
Que ē enim alia gens sic i'clita ut
habeat ceremonias iustaq; iudici
a: et uniuersam legē quam ego p'
ponam hodie ante oculos u'ros. Cust
odi g' ceterip'm: et animā tuā
sollicite. Ne obliuiscaris uerborum
q' uiderunt oculi tui: et ne excidat
de corde tuo cunctis dieb; uite tue.
Docebis ea filios ac nepotes tuos.
et diem in quo stetit corā dño dō
tuo in horeb. q'm locutus ē m' dñs
dicens. Congrega ad me p'p'm tū au
diar sermones meos. et discat ti
mere me oī t'pe quo uiuit i' terra:
doceantq; filios suos. Et accessit
ad radices montis qui ardebat usq;
ad celum: erantq; in eo tenebre.
nubesq; et caligo. locutusq; ē dō
ad nos de medio ignis. Vocem u'bor
eius audiat: et formam penitus
non uidit. Et ostendit uobis
pactum suū q' p'cepit ut faceret.
et decem uerba q' scripsit i' diab;
tabulis lapideis: inq; mandauit
i' illo tempore ut docerem uos ce
rimonias et iudicia que facere
deberetis in terra quā possideri
estis. Custodite g' sollicite aias
u'ras. Non uidistis aliqui similitu
dinem in die qua locutus ē dñs
uob in oreb de medio ignis: ne for

te decepti faciatis uobis sculptam
similitudine aut ymaginem masculi
vel femine similitudine omnium iu-
torum que sunt super terram. vel animalium
sub celo uolantium. atque reptantium
quod mouentur in terra. sive piscium qui
sunt in terra morantur in aquis. ne forte
oculus eleuatis ad celum uideas solem
et lunam et omnia astrorum celi. et errore
deceptus adores ea. et colas que cre-
auit deus. deus tuus in ministerium
cunctis gentibus que sub celo sunt.
Nos autem tulit deus et eduxit de
fornace ferrea egypti ut haberet
populum hereditarium. sic est in preceptis
die. **I**ratumque est dominus contra me propter
sermoneis uos. et iurauit ut non
transirem iordanem nec in greces
terram optimam quam daturus est uos
b. **E**cce memorior in hac terra. **N**on
transibo iordanem: uos transibitis
et possidebitis terram egregiam.
Cauete ne quando obliuiscaris pacti do-
mini dei tui. quod pepigit tecum ut
facias et sculptam similitudinem
eorum quam fieri deus prohibuit: quia deus
tuus ignis consumens est deus
emulator. **S**i genueritis filios
ac nepotes et morati fueritis in terra.
deceptique fueritis uos aliquam si-
militudine parantes malum coram
domino deo uestro. ut eum ad iracundiam
prouocetis: testes in uocem hodie
celum et terram cito perituros uos
esse de terra. quam transito iordane
possessuri estis. **N**on habitabitis
in ea longo tempore. sed delebit uos deus

atque disperdet in omnes gentes. et rema-
nebitis pauci in nationibus ad quas
uos duciturus est deus: ibique seruietis
dys qui hominum manu fabricati
sunt ligno et lapidi. qui non uident
nec audiunt. non comedunt. non odorantur.
Cumque quesieris ibi dominum de-
um tuum. inuenies eum: si tamen toto
corde quesieris. et tota tribulatione
anime tue. **P**ostquam te inuenieris in
omnia que predicta sunt. et nouissimo
autem tempore reuerteris ad dominum deum
tuum. ut audias uocem eius: quia
deus misericors. deus tuus est.
Non dimittet te. nec omnino dele-
bit: neque obliuiscetur pacti in quo
iurauit patribus tuis. **I**n retroga-
de diebus antiquis quam fuerit ante
te. **Q**uod die quo creauit deus hominem
super terram. et assumo celi usque ad
summum eius si facta est aliquis huius-
cemodi res. aut umquam cognita
est. ut audiret populus uocem dei loquentis
de medio ignis. sicut tu audisti et
uidisti: si fecit deus ut in gredieretur
et tolleretur tibi gens de medio na-
tionum per temptationes. signa.
atque potentia: per pugnam et
robustam manum. extentumque
brachium. et horribiles uision-
es iuxta omnia que fecit per
uobis dominus deus uester. in egypto
uidentibus oculis tuis. ut scires
quoniam dominus ipse est deus: et non est alius
preter unum. **D**e celo te fecit
audire uocem suam. ut doceret
te: et in terra ostendit tibi ignem

Gray Scale

 Herzog August Bibliothek
Wolfenbüttel

cm

suū maximū. et audisti uerba illi de
medio ignis: quia dilexit p̄ter tuos.
et elegit semen eorū post eduxit eos.
eduxitq; te p̄cedens in uirtute sua
magna ex egypto. ut deleteret iur-
tute sua nationes maximas. et
fortiores te in introitu tuo: ut intro-
duceret te. daretq; t̄ terram eay i
possessionem sicut cernis in p̄senti
die. **S**ato ḡ hodie et cogita i corde
tuo. qd̄ dñs ipe sit d̄s in celo sursum.
et in terra deorsum: et non ē alius.
Custodi p̄cepta eius atq; mada-
ta que ego p̄posui tibi bene sit tibi
et filiis tuis post te. et p̄maneat
multo tpe sup̄ terrā quam dō d̄s
tuis daturus est tibi. **T**unc sepa-
uit moyses tres ciuitates trans iorda-
nem ad orientalem plagam. ut
confugiat ad eos qui occiderunt
nolens proximum suū. nec fuerit
inimicus ante unum et alterū diē.
et adhuc aliq; urbium possit euadere
Bosor in solitudine q̄ sita ē intra
campetrum de tribu ruben: et ra-
moth in galaad que sita ē intra
gad: et golam in basan. que sita
est intra tribu manasse. **I**ta ē lex q̄
p̄posuit moyses coram filiis isrl̄.
et hec testimonia et cerimonie atq;
iudicia que locutus ē ad filios
isrl̄. qñ egressi sunt de egypto
trans iordanem in ualle contra
phanū phogor. in terra seon re-
gis amorrei qui habitauit in
elebon quē percussit moyses. **S**i
lij q; isrl̄ egressi ex egypto pos-

cederit terrā ei et terrā og regis ba-
san. dñorū regum amorreorū qui
erant trans iordanem ad sol̄ ortū.
ab aruer q̄ sita est sup̄ ripam tor-
rentis arnon. usq; ad montem sa-
rion qui ē et hermon: omne pla-
ticiem n̄as iordanem ad orienta-
lem plagam usq; ad mare solitu-
dinis. et usq; ad radicem montis
Cocaueritq; moy **S**. Iphasga.
et omne israelem. et dixit
ad eu. Audi isrl̄ cerimonias atq;
iudicia. q̄ ego loquor in auribus
uis hodie. **D**iscite ea: et opere
complete. **D**ominus d̄s n̄r p̄cepit
nobiscum fedus in oreb. **N**on cum
patrib; n̄ris in iur̄ pactum: sed
nobiscum qui in p̄sentiarum sumus
et uiuimus. **F**acie ad faciem locu-
tus est nob. in monte de medi-
o ignis. **E**go sequere. et medi-
um inter dominū et uos in te-
pore illo: ut annūciarem uobis
uerba eius. **T**imuitis enī ignē
et non ascendistis in montē. Et
ait dñs. **E**go dominus deus tuus
qui eduxit te de terra egypti: de
medio seruitutis. **N**on habebis
deos alienos in conspectu meo
Non facies et sculptile nec simili-
tudinem omnīm q̄ in celo sunt
de sup̄. et q̄ in terra deorsū: et que
uerſantur in aquis sup̄ tria.
Non adorabis ea necq; coles. **E**go
enim sum dō d̄s tuus. d̄s emu-
lator. reddens iniquitatem pa-
trium sup̄ filios in terrā et quar-

Herzog August Bibliothek
Wolfenbüttel
0 1 2 3 4
Gray Scale

tā gñationē. hīs q̄ ocler me: et
faciens miam in multa milia di-
ligentib; me. et custodientib; pre-
cepta mea. Non usurpab nomen
domini di tui frustra: q̄ non erit
impunitus qui sup te re uana
nomen eius assumpsit. **O**bser-
ua diem sabbi ut sanctifices eum:
sicut p̄cepit t̄ d̄s d̄s tuus. **S**ex di-
ebus operaberis et facies omnia
opa tua septimus dies sabbi ē.
id est requies dñi di tui. **N**ō facies
in eo q̄cūq; opis tu et filius tuus
et filia seruū et ancilla. bos et asinū.
et omne iumentum tuū. et peregrinū
qui ē intra portas tuas: ut req̄
escat seruus et ancilla tua sicut
et tu. **M**emento q̄ et ipse serue-
ris in egypto. et eduxit te inde d̄s
d̄s tuus datus est t̄. **I**n brachi-
o extenso. et manu forti. **I**dcirco
p̄cepit t̄ ut obseruares diem sab-
bi. **H**onora patrem tuū et m̄res.
sicut p̄cepit tibi dominus d̄s tu-
us. ut longo uiuas tpe: et bñ
sit tibi terra. quia dominus
d̄s tuus datus ē t̄. **N**ō occides.
neq; melchaberis. furtumq; n̄
facies: nec loqueris cont̄ p̄xi-
mū tuū falsū testimonium.
Non concupisces uxore p̄xi-
mi tui: n̄ domum n̄ agrum. non ser-
uū n̄ ancillā. n̄ bove. n̄ asinū et
uniuersa que illius sunt. **H**ec
ūba locutus ē d̄s ad omne mul-
titudinē ur̄am in monte de me-
dio ignis. et nub̄ et caliginis.

uoce magna. nichil addent ampl̄:
et scripsit ea in tabulis duab; lapi-
deis quas tradidit in. **V**os autem
postq̄m audistis uocem de medio te-
nebrarū. et monte ardē uidistis. ac-
cessistis ad me om̄s principes tribu
utriusq; maiores natu. atq; d̄p̄ctas.
Ecce ostendit nob̄ dominus deus n̄r
maiestatem et magnitudinē suā.
uocem eius audiuit de medio ig-
nis: et p̄batum hodie q̄ loquere
d̄s cum hoīe uicerit hō. **C**ur ergo
moriemur et deuorabit nos hic
ignis maximus? **S**i enim audie-
rimus uocem domini di n̄r.
moriemur. **Q**uid ē oīs caro ut audi-
at uocē dei uiuentis. qui de medio
ignis loquitur. sicut nos audiuit
et possit uiuere. **T**u magis accede
et audi cuncta que d̄p̄xit d̄s d̄s t̄
tibi. loquerisq; ad uos: et nos au-
dientes faciemus ea. **Q**uod cum
audisset d̄s: ait ad me. **A**udiui uo-
cem uerborū ppli huius. q̄ locutus
ē. **B**ene omnia sunt locuti. **N**ō
det talem eos habere mentē ut ti-
meant me. et custodiant uniuersa
mandata mea in om̄i tpe. ut bñ
sit eis et filiis eorū sempiternū.
Vade et dic eis. **R**euerimini in
tentoria ur̄a. **T**u uero hic sta me-
cum et loquar t̄ omnia m̄adata
et c̄rimonas atq; iudicia que
docebo eos. ut faciant eas in terra
quam dabo illis in possessionem.
Custodite ḡ et facite q̄ p̄cepit d̄s
d̄s uob̄. **N**on declinabit neq;

ad doctrinam. tu; ad sinistram. s; p uia
 qm precepit dñs ut ambulabim
 ur uiuatis. et bene sit uob. et pro
 teletur dies ur̄i in terra possessio
 nis uestre.

Hec sunt pcepta et cerimonie
 atq; iudicia que mandauit dñs
 deus uester ut docerem uos. et fa
 ciatis ea in terra ad qm transgre
 dimini possidendam. ut timeas
 dñm dm tuum et custodias oīa
 mandata et pcepta eius que e
 go papiō tibi et filiis. ac nepoti
 bus tuis cunctis dieb; uite tue:
 ut prolongentur dies tui. Audi
 isrl et observa faciensque pcep
 t dñs ut bñ sit t. et multipliceris
 amplius: sicut pollinat ē dñs dñ
 patriū tuor tibi terram lacte et
 melle manantē. Audi isrl. Dñs
 deus nr̄: dñs unus ē. Diliges do
 minū dm tuū ex toto corde tuo.
 et ex tota anīa tua: et ex tota
 fortitudine tua. Crurūq; uerba
 hec que ego pceptio t hodie i cor
 de tuo: et narrabis ea filiis tuis
 Et meditaberis sedens i domo tu
 a et ambulans in itinere: domi
 ens atq; consurgens. Et ligabis
 ea qī signū in manu tua: erunt;
 et mouebuntur an̄ oculos tuos.
 Scribesq; ea in limine et oīis
 domū tue. Cumq; introdixerit te
 dñs dñs tuus in terra pro qua iura
 uir patrib; tuis abraham ysaac
 et iacob. et dederit t ciuitates mag
 nas et optimas quas n̄ edificas

ti. domos plenas cunctay opum
 quas non extruxisti. cisternas q̄s
 non fodisti: uineta et oliueta que
 non plantasti. et comedens et sa
 turatus fuīs. caue diligenter ne
 obliuiscaris dñm qui eduxit te
 de terra egypti. de domo seruitutis.
 Dñm deum tuū timeb. et ipi so
 li serues. ac p nomen illius uiuas.
 Non ibis post deos alienos cūctay
 gentium que incurrit uis sūt.
 qm deus emulatoz. dñs deus tuus
 in medio tui neq; ualeat furor
 domini dei tui contra te: et aufe
 rat te de superficie terre. Non temp
 tabis dñm deum tuū: sicut rep
 tasti in loco temptationis. Cūsto
 di pcepta domini dei tui ac testi
 monia et cerimonias q̄s pcepit
 t: et fac q̄ placuit ē et bonum i
 conspectu dñi ut bñ sit t. et in
 gressus possideas terrā optimā
 de qua iurauit dñs patrib; tuis
 ut deleter omīs inimicos tuos
 coram te sicut locutus ē. Cum i
 terrogauerit te fili tuius cras
 dicens. quid sibi uolunt testimo
 nia hec et cerimonie atq; iudicia
 que precepit dominus deus nr̄
 nobis. dices ei. Serui eramus pha
 raonis in egypto et eduxit nos
 dominus de egypto. in manu forti:
 fecitq; signa atq; prodigia mag
 na et pessima in egypto contra
 pharaonem et omnem domum
 illius in conspectu nr̄o. et eduxit
 nos inde: ut introductis daret

terra sup quā iurauit patib; nr̄is
 ¶ Decepit; patib; nr̄is nob dñc
 ut faciam omnia legitima hec. et
 timeam dñm dñm nr̄m. et bñ sit
 nob cunctis dieb; uite nr̄e. sicut ē
 hodie. eritq; nr̄i misericors. si aut
 todierim et fecerimus omnia pre
 cepta eius corā dño dō nr̄o sicut
 mandauit nobis. **VII.**
Qum introduxerit te dñs
 tuus in terram quā possideris in
 grediens. et deleuerit gentes mul
 tas corā te. et heuim. et gergeseū
 et amoreū. chananeū. et phere
 zeū. et eueū. et iebuzeū. septem
 gentes multo maioris numeri.
 qm̄ tu es. et robustiores te. tra
 diderit; eas domui deus tuus
 t. pccies eas usq; ad introituē.
 Non inib; cū eis fedus. nec mite
 reberis eaz; n; sociab; cū eis qui
 gra. filiam tuā non dab; filio ei.
 nec filiam illius accipies filio
 tuo. quia seducet filiū tuū ne se
 quatur me. s; ut magis seruiat
 dijs alienis. uascenturq; furor
 domini. et delebit te cito. **Q**um
 potius hec facieris eis. Aras
 eoz; subuertite. confringere sta
 tuas. lucosq; succidite. et sculp
 tilia conburiat. qm̄ ppls sc̄s es do
 mino dō tuo. Te elegit dominus
 deus tuus. ut sis ei ppls peculia
 ris decunctis populis qui sunt
 sup terram. Non qd; cunctas
 gentes numero uincebaris nob
 uinct ē dñs et elegit nos. cū oib;

ant̄ ppls pauciores. s; quia dilexit
 uos dominus et custodiuit iuram
 tū q; iurauit patrib; nr̄is. eduxitq;
 uos in manu forti et redemit de do
 mino seruitutis et de manu pharao
 nis regis egypti. ut scias qz dñs dñs
 tuus ipse est deus fortis et fidelis
 et custodiens pactū et miām dilige
 tib; se. et his qui custodiūt pcepta
 eius in mīle generationes. et red
 dent odientib; se statim ita ut dñs
 der eos. et ultra non differat. pro
 tinus eis restituens q; merentur.
Custodi ergo pcepta et ceremonias
 atq; iudicia. q ego mandabo t hodie
 ut facias. Si postq; audieris hec
 iudicia. custodieris et feceris ea:
 custodiet et dñs deus tuus t pactū
 et miām quam iurauit patribus
 tuis. et diliget te. ac multiplica
 bit. benedicetq; fructui uentris
 tui. et fructui terre tue. Fructu
 tuo atq; uindemie. oleo et arm
 tis. gregib; ouiu tuaz sup terrā.
 pro qua iurauit patrib; tuis
 ut daret eam tibi. **B**enedictus
 eris inter om̄s ppls. Non erit
 apud te sterilis uir usq; senex.
 tam in hominib; qm̄ in gregib;
 tuis. **A**uferet a te dñs omnem la
 guorem. et infirmitates egypti
 pessimas quas nouisti n̄ inferet
 tibi. sed cunctis hostib; tuis. **D**e
 uorabis om̄s ppls: qd; dñs tu
 daturus ē t. Non parceret eis o
 culus tuus. nec serues dys eoz;
 ne sint. i ruina tuā. **S**i dixeris

in corde tuo plures sunt gentes iste quam
ego quoniam potero delere eas: noli me
timere. sed recordare que fecit dominus deus
tuus pharaoni et cunctis egyptiis:
plagas maximas quas uiderunt
oculi tui. et signa atque potentia ma-
numque robustam. et extensum bra-
chium ut educares te dominus deus tuus.
Sic faciet cunctis populis quos men-
tis. Insurgens et scababones mittet dominus
deus tuus in eos. donec deleat deus
omnes atque dissipat. Qui te fugerit
et late portuerint non timebis eos.
quia dominus deus tuus in medio tui est.
Deus magnus et terribilis ipse qui
sumet nationes has in conspectu
tuo paulatim atque per partes. Non
poteris delere eas pariter ne forte
multiplicentur contra te bestie
iste terre. Dabitque ea dominus deus tuus
in conspectu tuo. et interficiet il-
los donec penitus deleantur. Ca-
det reges eorum in manus tuas: et
dissipet nomina eorum sub celo. Au-
lus poterit resistere tibi donec
conterat eos. Sculptilia eorum igne
abures. Non quiesces argentum
et aurum. de quibus facta sunt: neque as-
sumas ex eis et quicquam ne offe-
das. propter ea: quia ab homi-
natio est dominus dei tui. Nec in fe-
res quicquam ex ydolo in domum tuam:
ne fias amathema sicut et illud
est. Quia spurciam detestaberis.
et uelud inquinamentum ac sordet
abominationi habebis: quia
amathema est. *viii.*

Mne mandatum quod ego pro-
cipio tibi hodie caue dilige-
ter ut facias. ut possis uiuere.
et multiplicemini ingressique pos-
sides terram pro qua iurauit
dominus patribus uestris: et recordaberis
cuncti itineris per quod adduxit te
dominus deus tuus xl annis per desertum
ut affligeret te atque temptaret.
et uota facerent que in tuo auro
uerstabantur. utrum custodires
mandata illi an non. Afflixit
te penuria. et dedit tibi cibum
mannam quam ignorabas tu et pa-
tres tui: ut ostenderet tibi quod non
in solo pane uiuat hominid. sed
in omni uerbo quod progredi-
tur ex ore domini. Vestimentum
tuum quo operiebaris. neque
uerustate defecit. et pes tuus
non est subruitus. En quadra-
gesimus annus est ut recogites
in corde tuo. quia sicut erudit
homo filium suum. sic dominus deus tuus
eruduit te. ut custodias man-
data domini dei tui. et ambules in
uijs eius. et timeas eum. Dominus
enim deus tuus introducet te
in terram bonam terram: ritumque
aquarumque et fontium in cuius
campis et montibus erumpunt
fluminum abyssi. terram frumenti.
ordei. et uinearum. in qua ficius et
mala gnata et oliueta nascuntur.
terram olei ac mellis. ubi absque
ulla penuria comedes panem
tuum. et rex omnium habundantia

pferueris. cui lapides et ferru.
 et de cunctis montib; eius me-
 talla fodiunt. ut cum comedis
 et saturatus fuus benedicas
 dño do tuo pro terra optima
 q̄ dedit tibi. **O**bserva et caue.
 nequando obliuiscaris dñi
 dei tui. et negliges mandata
 eius atq; iudicia. et cerimo-
 nias quas ego precipio t̄ ho-
 die: ne postq̄ comederis et sa-
 turatus fueris benedicas dño
 do tuo pro terra optima qm̄
 dedit tibi. **O**bserva et caue.
 nequando obliuiscaris dñi d̄i
 tui. et negligis mandata ei
 atq; iudicia. et ceremonias
 quas ego precipio tibi hodie
 ne postq̄ comedis et satu-
 ratu fueris. domos pulch̄s
 edificaueris. et habitaueris
 i eis. habuerisq; armenta. et o-
 uium greges. argenti et au-
 ri cunctarumq; rerū copia.
 eleuetur cor tuum: et non re-
 miniscaris dñi dei tui qui
 eduxit te de terra egypti. de
 domo seruitutis. et ductor
 tuus fuit in solitudine mag-
 na atq; terribili in qua erat
 serpentis flatu adurens. et
 scorpio. ac dyppsa et nulle
 omnino aque qui eduxit
 tuos de petra durissima.
 et cibauit te manna in so-
 litudine magna q̄ preces
 p̄es tui nescierunt: et post-

qm̄ afflixit ac p̄bau ad extremū
 miseris est tui. nediceres i corde
 tuo. fortitudo mea. et robur man-
 mee. **H**ec omnia in presterunt:
 sed recorderis dñi dei tui. q̄ ip̄e t̄
 uires p̄buerit. ut implet pactū
 suum sup quo iurauit patrib;
 tuis sicut p̄sens indicat dies.
Sin autem oblitus domini dei
 tui securus fueris eos alienos.
 coluerisq; illos et adoraueris.
 ecce nunc p̄dico t̄ q̄ omnino
 dispereas. **S**icut gentes q̄s de-
 lebit dominus in itinere tuo: ita
 et nos peribitis si in obediētes
 fueritis domini dei tui uoc. **ix.**

Audi istud. Tu transgredieris
 hodie iordanem ut posside-
 as nationes maximas et fortio-
 res te: et cunctaret in gentes et
 ad celum usq; muratas. ylm
 magnū atq; sublimem. filios
 enachym quos ip̄e uidisti et
 audisti: quib; nullus p̄ ex ad-
 uerso resistere. **S**cies q̄ hodie q̄
 domini deus tuus ip̄e transibit
 ante te. ignis deuorans atq; q̄
 sument: qui conterat eos et
 deleat atq; disperdat ante faci-
 em tuam. sicut locutus est t̄.
Benedicas in corde tuo cum dele-
 uerit eos dominus deus tuus in
 conspectu tuo propt̄ iustitiam
 meam inuoduxit me dñs ut
 terram hanc possiderem: cum
 ip̄e impietates suas iste deleat
 sint nationes. **N**eq; enim ip̄e

413
Iniciat te sunt nationes. **N**eq; eni
ip̄t iusticias tuas et equitate cor
dis tui in gredieris si possideas
ias eor. sed quia ille egerit im
pie introeunte te delere sunt. et
ut q̄pleret uerbum suū dominus
q̄ sub iuramento pollicitus ē patri
b; tuis abrahā ysaac et iacob.
Sato q̄ q̄ si propter iusticias tu
as dominus deus tuus dederit tibi
terram hanc optimā in possesi
onem: cum diuissime cecideris
sis ip̄s. **M**emento et ne obliui
caris quom̄ ad iracundia pro uo
catus dñm dñm tuū in solitudine
Ex eo die quo egressus es e
gypto usq; ad locum istū: semp
aduersum dñm q̄rendisti. Nam
et in oreb; puocasti eū. et iratus te
delere uoluit: qñ ascendi i more
ut accipem tabulas lapideas. ta
bulas pacti q̄ pepigit uobiscū
dñs: et p̄cueram in monte xl die
b; ac noctib; panem n̄ comedens.
et aquam non bibēs: ceciditq; in dñs
duas tabulas lapideas scriptas
digito dei. et continentes om̄ia
ūba que uobis in monte locut
ē de medio ignis qñ conuo ip̄i
congregata ē. Cumq; transis
sent xl dies et totidem noctes ce
dit in dñs duas tabulas lapidea.
tabulas federis: dixitq; michi.
Surge et descende hinc cito: qz
ip̄s tuus que eduxisti de egypto
de seruet uelocit uia quam
demonstrasti eis: feceruntq; sibi

q̄flatile. **S**urgitq; ait dñs ad me.
Cerno qz ip̄s iste dure cerui
as sit: dimitte me si contera
eum. et deleam nom̄ eius sub
celo: et constituam te sup̄ gentē
que hoc maior et fortior sit. **Cū**
demonre ardente descendem. et
duas tabulas federis utraq; ma
nu tenerem. uidistisq; uos pec
casse dñs dñs ūro: et fecisse uob
uitulum q̄flatilem ac deseruis
se uelociter uiam eius qñ uob
ostenderat. proieci tabulas de
manib; meis: confregitq; eas
in conspectu ūro. **E**t protulit aū
dñm sicut prius xl diebus ac
noctib; panem non comedens.
et aquam non bibens: propter
omnia p̄ca ūra que genuisti q̄
dñm. et cum ad iracundia pro
uocastis. Timui enim in dig
natione tuam illius qua ad
uersum uos q̄ratus delere uo
luit: et exaudiuit me dñs. et
hac uice. Aduersum aaron q̄
uehement iratus uoluit eum
correire: et pro illo similiter de
p̄catus sum. Peccasti aut̄ ūm
q̄ feceratis id ē uitulum igne
combusti: et in frusta comminues.
om̄inog; in puluere redigens:
proieci in torrente qui demon
te descendit. In incendio q̄; et
in temptatione. et in sepulch̄is
concupiscencie. puocasti dñm
qñ misit uos decades barne
dicens: ascendite et possidete

terram quam dedi uobis. **E**t con-
tempnitis imperium domini dei
uestri. et non credidistis ei. neque uocem ei
audire uoluitis: sed tempus finis
rebelles adie qua nosse uos cepi.
Et iacui coram domino xl diebus; et nocti-
bus; quibus eum suppliciter deprecabar
ne deleat uos sicut finit quinnat.
Et orans dixi. Domine deus ne perdas
populum tuum et hereditatem tuam quam
redemisti in magnitudine tua:
quod eduxisti de egypto in manu forti.
Recordare serui tuos abraham
ysaac et iacob. et ne aspicias duri-
tiam populi huius et impietatem
atque peccatum: ne forte dicant habita-
tores terre de qua eduxisti nos. non
poterat deus introducere eos in terram
quam pollicitus es tuis. et oderat il-
los. idcirco eduxit ut interficeret
eos in solitudine. quod fuit populus tuus
et hereditas tua: quos eduxisti in for-
titudine tua magna. et in brachi-
o tuo extento.

In tempore illo dixit deus ad me. Do-
la et duas tabulas lapideas sic
priores fuerit. et ascende ad me
in montem faciesque archam ligue-
re. Et scriba in tabulis uerba que
fuerint in his quod ante confregisti:
et poneque eas in archa. Feci ergo
archam delignis cetheym. Cumque
colasset duas tabulas lapideas
ad instar priorum: ascendi in montem
habens eas in manibus. Scripsit
in tabulis iuxta id quod prius scripse-
rat liba decem. quod locutus est ad uos

de monte in medio ignis quando populus congregatus est: et dedit eas mihi. Reuertere
de monte descendendi. et posui tabulas
in archa quam feceram que huc us-
que ibi sunt. sicut in precepto domini. Filij
autem israel castra mouerunt ex beeroth
filiorum iachan in musera. ubi aaron
mortuus est ac sepultus: pro quo sa-
cerdotio functus est fili eius eleazar. Inde
uenerunt in gaddad: de quo loco per-
fecti castrametati sunt in gethabatha.
In terra aquarum atque torrentium. Et tunc
separauit tribum leui ut por-
taret archam fedis domini. et staret
coram eo in ministerio ac benediceret
in nomine domini usque in presentem diem.
Quam obrem non habuit leui pre-
mij: possessionem cum fratribus suis.
quod ipse deus est possessio eius sicut pro-
misit ei dominus deus tuus. Ego autem
steti in monte sicut prius xl diebus; ac
noctibus: exaudiuitque me deus etiam
hac uice. et te perire noluit. Dixit
mihi. Vade et prece populum. ut ingrediat
et possideat terram quam iuravi
patribus eorum ut traerem eis. Et nunc
israel quid deus deus tuus petit a te nisi
ut timeas dominum deum tuum et am-
bules in uis eius ac diligas eum.
et seruias domino deo tuo in toto corde
tuo. et in tota anima tua. custodi-
asque mandata domini et ceremonialia
eius quod ego hodie precipio. ut bene
sit tibi. En dominus deus tuus celum est. et
celum celi. terra. et omnia que in eis
sunt: et terram patribus tuis conglu-
tinatus est deus et amauit eos: et

legitq; sem eoz p^r eos. idē uos
decunctis gentib; sicut hodie com
probat. Circumadite igit p^ruati
cordis ur̄i. et ceruicē ur̄am ne in
duretis ampli q^r dō deus ur̄ ipse ē
dō eoz t dñs dominantū. deus mag
nus t potens t terribil' qui psonam
n accipit nec munia. facit iudiciū
t pupillo t uidue amat peregrinū
t dat ei uictū et uestitū. Et uos g
amate peregrinos: q^r et ipi fuit
tis aduēne in terra egypti. Dñm
dñm tuū timebis: t ei seruies. pig;
ad heb: uirabitq; in nomine illi.
Ipe ē laus tua t dō tuus: q^r fecit
tibi hec magnalia et terribilia
que uiderunt oculi tui. In septua
ginta annis: descendent p^res
tui in egyptū: et ecce sic multiplica
uit te domini deus tui sic ast^ra celi.
Ama itaq; dñm dñm tuū: **A**
et obserua p^rcepta ei t cerimo
nias iudicia atq; mandata omni
tempore. Cognosce hodie que ig
norant filij ur̄i qui n̄ uiderūt disci
plina dñi dñi ur̄i. magnalia ei et ro
bustā manū. exercitūq; b^ethū:
signa t opa que fecit ī medio egypti.
pharaoni regi. t uniuerse terre
eius. omniq; exercitū egyptiorū t
equis accurrū; quom operuerūt
eos aquē rubri maris cum uos p
sequerent: t deleuerūt eos dñs
usq; in p^resente diem: uobisq; que
fecit in solitudine dñi uenirent
ad hūc locum: et dathan atq; ab

iron filijs helyab. q^r fuit fili ru
ben quos ap^ro ore suo terra ab
sorbuīt cū domib; t tabernaculis
t uniu^ra substantia eoz qm̄ ha
beant ī medio irahelis. Oculi
ur̄i uiderūt oīa opa dñi magna
que fecit ut custodiat^s uniu^ra
mandata illi q^r ego p^recipio uob
hodie. et possitis intrare et possi
dere terra ad quā ingredimini.
multoq; in ea uisatis tempore:
qm̄ sub iuramento pollic^r est dō
patrib; ur̄is t semini eoz lacte
t melle manante. Terra aut adq;
īgredieris possidenda. n̄ est sic
terra egypti de q^r exiisti ubi iacto
semine ī ortorū more aq^r ductū
urigue: s; motuosi ē t campestris
de celo expectant pluuias. qm̄ dō
dō tuus temp^r ī uisat: t oculi ei ī
ea sunt a principio anni usq; ad
finem ei. Si ergo obedieritis mā
datis meis que ego hodie p^recipio
uob ut diligatis dñm dñm ur̄m.
et seruatis ei ī toto corde ur̄o et
ī tota aīa ur̄a dabit pluuiam
t^re ur̄e temporaneā et seroti
nā ut colligatis frumētū t ui
nū t oleū: fenumq; ex agris
ad pascenda iumenta ut ipsi cōe
datis ac saturentur. Cauete ne
forte decipiat cor ur̄m t tene
datis ad domino: seruiatq;
dys alienis. t adoretis eos. i
ra q; dō claudat celū. t plu
uię nō descendant. nec tra

det germ suū: pereatisq; ne loci
t de terra optima q̄ dō datur ē
uob. **P**onite hec iſa mea i cordi
b; et in animis uris. et suspen
dite ea p signo in manib; uris.
et in ter oculos urōs collocare.
Docete filios urōs ut illa me
dicerentur. **Q**uando sedis i domo
tua et ambulaueris i uia et ac
cubueris atq; surrexeris. scribes
ea sup postes et ianuas domi
tue. ut multiplicent dies tui
et filior tuor i terra qm̄ iurati
dñs patrib; tuis ut daret eis q̄
dñi celū immineret tē. **S**i enim
custodieritis mandata q̄ ego p̄ci
pio uob et feceritis ea ut diliga
tis dñm dñm ur̄m et ambuletis i
omnib; uis ei adherentes ei.
disperdet dō om̄s gentes istas ante
faciem ur̄am: et possidebitis eas
q̄ maiores et fortiores uobis sūt.
Om̄s locus quē calcauerit pes
ur̄: uest erit. **A** deserto et hyba
no. et flumine magno eufrate.
usq; ad mare occidentale. erūt
termini ur̄i. **N**ullus stabit q̄
uos. **T**errorem ur̄m in fortitu
dine dabit dñs dñs ur̄ sup om
nem terrā quam calcatur i estis.
sicut locutus ē uob. **E**n p̄pono
in conspectu ur̄o hodie benedic
tionē et maledictionē: benedic
tionē si obedieritis mandatis
dñi dñi ur̄i. q̄ ego p̄cio uobis:
maledictionē. si non audieritis

mandata dñi dñi ur̄i. si recesseritis
de uia qm̄ ego nunc ostendo uobis.
et ambulaueritis post eos alienos
quos ignoratis. **C**um introduxerit
te dō deus tuus i terrā ad quā p
gis habitandā: pones benedic
tionē sup montem garizim. male
dictionē sup montem hebal. q̄ i
trans iordanem. post uia q̄ uergit
ad solis. occubitus i terrā chana
nei qui habitat in campetribus
contra galgalam q̄ est iuxta uallē
tendentē et in transitū proci.
Vos autem transibitis iordanē
ut possideatis terrā quā dō dñs ur̄
daturus ē uob: et habeatis et
possideatis illam. **V**idete q̄ ut in
pleatis ceremonias atq; iudicia.
q̄ ego ponā hodie i conspectu ur̄o. **XI.**
Hec sunt p̄cepta atq; iudicia
que facere debetis i terra q̄
dō dñs patrū tuor daturus ē tibi
ut possideas eam cunctis dieb; q̄b
sup humū gradieris. **S**ubuerite
om̄ia loca in quib; coluerūt gē
tes quas possiduri estis dōs suos
sup montes excellos et colles: et
subter omne lignū frondosum
dissipare aras ear. et confringere
statuas. lucos igne qburire. et
pyola cōminuire. **D**ispdite noia
eor de locis illis. **N**on facietis ita
dño dō ur̄o: s; ad locum quē elege
rit dominū dñs uester decunctis tri
bub; uestris. ut ponat nom̄ su
um ibi ut habitet i eo. **N**enietis

offeretis in loco illo holocausta
et iuchinas uias decimas et pumi-
as manuū urax: et uota atq; do-
naria primogenita boū et ouū.
et comederis ibi in cōspectu dñi
si uir: ac letabimini in iumentis
ad q̄ miseritis manuū uos et do-
mus ur̄a in quib; benedixerit
uob dominus deus ur̄. Non facie-
tis ibi que non faciatis hodie.
singuli q̄ sibi rectum uidet. Neq;
enim usq; in presens temp̄ uenit-
is ad requiem et possessionem:
qñ dō dō daturus ē uob. Transi-
bitis iordanem et habitabis in tra-
qñ dō deus uester daturus ē uob
ut requiescat a cunctis hostib;
percurrit: et absq; ullo timore
habiteris in loco quem elegerit
domin⁹ dō uester. ut sit nom̄ ei
Teo. Illic omnia q̄ p̄cipio q̄ feci
holocausta et hostias. ac decima
et pumias manuū urax: et
qdqd p̄cipuū est in muneribus
que uouistis dño. Ibi epulabimur
corā dño dō uos et filij et filie ur̄e
famuli et famule ur̄e. atq; leui-
tes qui in urbib; ur̄is q̄morant.
Neq; enim habet aliam p̄t̄ et
possessionem in ter uos. Caue
ne offeras holocausta tua in oī
loco quem uideris: s; in eo quem
elegerit dō. in uia urbū tuarū
offeret hostias et faciet queq;
p̄cipio ē. Sin autē comedere uoli-
eris. Ire esus carnium delecta-
uerit: occide et comedere iuxta be-

nedictione dñi dī tui qñ ē dedit in
urbib; tuis. Sine immundum
fuit hoc ē maculari et debile si-
ue mundū hoc ē integrū et sine
macula. q̄ offerri licet sicut ca-
pream et ceruū comedetq; absq;
esu dimittat sanguis. quem
sup̄ terram q̄ aquam effundes.
Non poteris comedere in oppidis tu-
is decimam frum̄ti et uini et olei
tui: primogenita artūtor et pecor.
et omnia q̄ uouis. et sponte offerre
uolueris. et pumias manuū tu-
ar: sed coram dño dō tuo comedet
ea in loco quem elegerit dō dō tuus.
tu et filius tuus et filia tua. seruus et
famula. atq; leuit̄es qui manent
in urbib; tuis. et letaberis et reficieris
coram dño dō tuo. in cunctis atq;
extenderis manum tuā. Caue ne
relinquas leuit̄ dñi tempore
quo uersaris in terra. qñ dilatarit
domin⁹ dō tuus terminos tuos
sicut locutus ē tibi et uolueris uel-
ti carib; quas desudat aia tua.
locus autē quem elegerit dō
deus tuus ut sit nomen eius ibi.
si paul fuerit. occides de armentis
et pecoribus q̄ habueris sicut p̄-
cepit ē: et comedes in oppidis tuis
ut ē placet. Sicut comeditur ca-
prea et ceruus: ita uesceris eis.
Et mund⁹ et immund⁹. Igmm̄e
uescentur. Hoc solū caue ne
sanguine comedas. Sanguis e-
nim eorū panina ē: et ideo si
debes sanguine comedere. ē carni

bi: si sup terrā fonderis qñ aqm
ut bñ sit tibi et filiis tuis post te:
cum feceris que placent in conspec-
tu dñi. Que autē sanctificaueris
et uorū dñi. tolles et uenies ad lo-
cum quē elegit dō: et offeres obla-
tiones tuas carne et sanguinem
sup altare dñi dei tui. Sanguis
hostiarū fundes in altari: carnes
autem ipse uesceris. Obserua et
audi omnia que ego precipio tibi: ut
bñ sit tibi et filiis tuis post te. in
sempiternū. cum fecis qd bonū ē.
et placuit in conspectu dñi dei tui.
Quā dispodierit dō dñs tuus ante
faciem tuā gentes ad qd in gre-
dieris possidendas. et possides eas
atq; habitaueris in terra earum
caute ne imiteris eas. postqñ
fuerint te introeunte subire:
et requiras ceremonias earū di-
cens. Sicut coluerūt gentes iste
deos suos: ita et ego colam. Non
facies simulacrum dñi deo tuo. Omnes
enim abhominaciones quas
aduersantur domini fecerunt di-
is suis: offerentes filios et filias.
et conburentes igni. **xiii.**

Quod tibi precipio. hoc tan-
tum facito dñi: nec addas
quicquid: nec minuas. Si surrex-
erit in medio tui propheta aut q
sompniū se uidisse dicat. et pre-
dixerit signū atq; potentiam.
et euenerit qd locutus ē. et dixe-
rit tibi. eam et sequamini deos a-
lienos. quos ignoras et serui-

amini eis: non audias uerba prophete
illius. aut sompniarum. qā temptat
uos dñs dñs ur. ut palam fiat utrum
diligas eum an non. In toto corde et
intota aña urā dñm dñm urm se-
quimini et ipm timete. Mandata il-
lius custodite: et audite uocem eius.
Ipsi seruiens. et ipsi adheretis. Pro-
pheta autem ille aut fictor sompni-
or interficietur: quia locutus est
ut uos auerteret a dño deo urō. qui
eduxit uos de terra egypti. et redē-
de domo seruitutis. et errare fecit
de uia quā precepit tibi dō deus tuus.
et auferes malum de medio tui.
Si tibi uoluerit pñate frater tuus
filius matris tue aut fili tuus l-
alia. siue uxor q ē in sinu tuo. aut
amicus q diligis ut añam tuam.
clam. dicens. eam et seruamus
dijs alienis quos ignoras tu et pa-
ter tu. cunctay incircūti genti-
um que iuxta isrl procul sunt. ab
initio usq; ad fines tre: n actus
cas ei neq; audias. neq; parat ei
oculus tuus ut miserearis et oc-
cultes eum: si statim interficies.
Sic primum manū tuā sup eum.
et post te. omnis ipis mittat ma-
nū. lapidib; obrut necabitur:
qz uoluit te abstrahere a dño deo tuo
qui eduxit te de terra egypti. de
domo seruitutis. ut omnis isrl
audiens timeat. et neqñ ul-
faciat quippiā hui rei simile.
Si audieris in uia urbū tuarū
qm dō dñs tuus dabit tibi ad ha-

bitandum dicentes aliqui egressi
sunt filii belial de medio tui et auit
runt habitatores urbis tue. atq;
dixerunt. camus et seruam dy
alienis quos ignoras. quere soli
cite: et diligenter rei ueritate
pfecta. si inuenieris certum esse
q; dicitur. et ab hominatione hac
opere perpetrata. statim puen
es habitatores urbis illi i ore gla
di. et delebis eam: omniatq; que
illa sunt usq; ad pectora. Quicqd
i suppellectil fuerit i ea. aggregab
in medio platear eius. et cum ipa
ciuitate succendes: ita ut uniuersa
consumas dno do tuo. et sic tunc
lus sempiternus. Et edificabit am
pli. et non adheret de illo ana
themate qd i manu tua: ut a
uitur dñs ab ira furoris sui. et
miseret tui. multiplicetq; te sic
iurauit patrib; tuis. qm audieris
uocē dñi dei tui custodiens omnia
pcepta eius que ego pcepto t ho
die. ut facias q; placitum ē dño
in conspectu eius. **xiii.**

Illi estote dñi dei ur̃i. non uos
incedetis. nec facietis caluiciū
sup mortuo. qm ip̃s sc̃s es dño
fortior et te elegit ut sis ei i ip̃m
peculiarem de cunctis gentibus
que sunt sup t̃ra. ne comedatis que
i munda s̃t. Hoc ē animal q; come
de debetis. bouem et ouem. et ca
p̃ra ceruū. caprēā. bubalū. trage
laplū phygargon. origen. camelo
pdalum. Omne animal q; i duas

partes ungulā findit et ruminat
comedetis. De his aut q; ruminat
et ungulam n̄ findit. hec comedere
n̄ debetis. Camelū lepoie. cyrogru
lū. q; ruminat et n̄ diuidunt im
gulā: in munda erit uob. Sus q;
qm diuidit ungulam et non ru
minat. in munda erit. Carnib;
eor n̄ uestemini. et cadauera nō
tangeris. Hec comedetis ex omib;
que mouentur i aquis. Que h̄nt
pennulas et squamas comedetis.
q; absq; pennulis et squamis n̄
ne comedatis. q; i munda sunt.
Om̃s aues munda comedite:
et in munda ne comedatis. aqlā
scilicet et gryphen et alienū. io
con et uulturē. ac miluiū iuxta
genus suū: et omne eor generis.
strucionem et noctuam. ac lax
atq; antipitē iuxta genus suū:
herodium et cygnū. et hybin.
ac mergulum: phorphyrioie.
et nicticoracem. onocrotalum.
et caradriū. singula in g̃ne
suo: hyppupam q; et uesperti
onem. Et omne q; reptat et
pennulas h̄t i mundum erit.
nec comedit. Omne q; mūdū ē
comedite: qd mortuū ē ne
uestemini ex eo. Pegratio qui
in tra portas tuas est da ut
comedat aut uende ei: quia
tu ip̃s sc̃s es domini dei tui. Et
coques hedum i lacte matris sue.
Decimam p̃te separab decunctis
frugib; tuis q; nascit i terra p

singulos annos. et comedas in eo
spectu domini dei tui in loco q̄ e
legerit. ut in eo nom̄ illius in
uocetur: decimam frum̄i tui. et
uin̄i. et olei: et primogenita de
armentis et de ouib; tuis. ut dis
cas timere dñm dñm tuū. oī tpe.
Cum autē longior fuit uia et loc̄
q̄ elegerit domini dñs tuus et
benedixerit. nec poteris ad eum
hec cuncta portare uentes om̄ia
et in p̄ciū rediges. portabisq; ma
nu tua et proficietis ad locū quē
elegerit domini dñs tuus. et emes
ex eadem pecunia q̄cqd t̄ placuerit
sue ex armentis suis ex ouib; uinū
q; et cicerā. et om̄e qd̄ desiderat a
nimā tua: et comedas ea corā dño
dō tuo. et epulaberis tu et dom̄ tua.
et leuita qui intra portas tuas
ē. Caue ne delinquas eū: q̄a non
h̄t aliam p̄m̄ in possessione tua.
Anno tertio separabis aliā decimā
ex omnib; q̄ nascunt̄ t̄ eo tempo
re. et repones intra ianuās tuas:
uenientq; leuitēs aliā p̄tē si h̄t si
possessione terr̄i. et p̄rēgrin̄. et
pupillus uidua qui intra portas
tuas s̄t et comedent. et saturabū
tur: ut benedicat t̄ dō dñs tuus.
in cunctis operib; manū tuar̄
Ex primo anno facies. xv.
remissionē. q̄ hoc ordine
celebrabit̄. Cui debetur aliqd̄
ab amico l̄ximo ac fratre suo:
repetere non potit. quia ann̄ re
missionis ē dñi. A p̄gno et ad

uena exiges. acue et p̄m̄q̄ repe
tendi n̄ habes potestatem. Et oīno
indigens et mendicus fuerit. inter
uos ut benedicat t̄ dñs in terra q̄
traditurus ē t̄ in possessione. Si
autē audieris uocē dñi dei tui. et
custodieris iuncta q̄ iussit et que
ego p̄cipio t̄ hodie benedicet t̄ ut
pollicitus ē. fenerabis genib; mi
tis. et ipse annuo accipiet munus.
Dominaberis nationib; plurimis.
et tui nemo dñabit̄. Si uñ defib;
tuis qui morantur intra portas q̄
uitans tue intra qñ dñs dñs tu
daturus ē t̄. ad paupertatē uenerit
non obdutrā cor tuū. nec contrahes
manū: s; aperies eum paup̄i et da
munus quo eum inde indigere p̄
speretis. Cane ne forte subripiat t̄
impia cogitatio et dñs in corde tuo.
apiopinquat septimū annū remis
sionis. et auertas oculos a paup̄e
fratre tuo nolens ei q̄ postulat
mutui commodatē ne clamet cō
tra te ad dñm. et fiat t̄ in p̄cem: s;
dab ei. nec ages quippiam i eius
necessitatibus subleuandis. ut
benedicat t̄ dō dñs tuus in omni
tpe. et in cunctis ad que manum
miseris. Non deerunt paup̄es i
terra habitationis tue: idcirco
ego p̄cipio tibi ut aperias mā
num fr̄i tuo egeno et q̄ pauperi
qui totum uel satiat intra. Cū
tibi uenditus fuit fr̄ tuus hebre
us aut edrea. et sex annis serue
rit t̄. in septimo anno dimittes

cū liberū. **E**t quem libtate do-
nauis. neq̄ qm̄ uacū abire ab
ire patieris: sed dab uaticum
degredib; . et de area et de torcula
in tuo. quib; domini dñs tuus be-
nedixit ē. **M**emento q̄ et ip̄e ser-
uieris in terra egypti. et liberaſti
te dñs dñs tuus: et idcirco ego nūc
pepicio ē. **S**i autem dixerit. ego
nolo egredi. eo q̄ diligat te et do-
mū tuam. et bene ſibi apud te et
ſentiat. assumes ſubulam et p̄
foras aurem ei in ianua domū tu-
e: et ſeruiet t̄ uſq̄ in eternū. **A**n-
teq̄ ſimilit facies. **A**uertes ab
eis oculos tuos. qm̄ dimiſeris eos
liberos. qm̄ iuxta mercedē mercen-
narij p̄ ſex annos ſeruiunt t̄: ut
benedicat t̄ dñs deus tuus i cunc-
tis operib; que agis. **D**e primoge-
nitis q̄ naſcuntur i aīnīs et o-
uib; tuis: q̄cqd̄ ſexus ē maſculi-
ni ſanctificab dñs dñs tuo. **N**on o-
peraberis in primogenito boui:
et non tondebis primogenita o-
uiū. **I**n conſpectu dñi dei tui co-
medes ea p̄ annos ſingulos i lo-
co q̄ elegerit dñs: tu et domū tua.
Si autem habuit maculā. ul̄
et claudum fuit uel cecū. aut in
aliqua pte deforme ul̄ debile n̄
immolabit dñs dñs tuo: ſed i tra-
portis urbis tue comedes illud.
Tam mundū qm̄ i mundū ſimilit̄
ueſcentur eis: q̄ caprea et ceruus.
Hoc ſolum obſeruabis ut ſang-
uine eorū n̄ comedas: ſ; effundas

in terram q̄ aqua. **xvi.**

Obserua iuſem nouarū ſtugum
et ueni primi t̄p̄is ut faciat
phaſe dñs dñs tuo. qm̄ in isto menſe
educit te dñs dñs tuus de egypto
nocte. immolabitq̄ phaſe dñs deo
tuo deorū; et debob; in loco que
elegerit dñs dñs tuus. ut habitet no-
m̄ eius ibi. **E**t comedes i eo panē
fermentatū. **S**eptem dieb; come-
des abſq̄ fermento afflictionis pa-
nem qm̄ in pauore egreſſus es
de egypto: ut memineris diei e-
greſſionis tue de egypto omnib;
diebus uite tue. **N**on apparebit
fermentatū in omnib; t̄minis tuis
ſeptem dieb;: et n̄ remanebit de
carnib; eius q̄ immolatū ē uelpe.
Idie primo. mane. **N**on poteris im-
molare phaſe in qualibet urbiū
tuarū. q̄s dñs deus tuus datus ē
t̄: ſed in loco quem elegerit dñs
dñs tuus ut habitet nom̄ ei ibi.
Immolabitq̄ phaſe uelpe ad ſolis
occaſum qm̄ egreſſus es de egypto
et coqueſ et comedes in loco quem e-
legerit dñs dñs tuus. ut habitet
nomen eius maneq̄ coſurgens ua-
deis in tabernaculū tua. **S**ex die-
b; comedes azimā et in ſeptimo
die quā collecta ē dñi dñi tui n̄ fa-
cies op̄. **S**eptem ebdomadas nu-
merabis tibi ab ea die quā falce
i ſegetem miſeris. et celebrabis
diem feſtū ebdomaday dñs dñs
tuo oblatione ſpontaneā ma-
n̄ tue: qm̄ offeres iuxta bene

dictione dñi dñi tui. **E**pulaberis coram dño dñi tuo tu et filius tuus et filia tua. et seruus tuus et ancilla tua et leuitus qui in intra portas tuas ē. et aduena ac pupillus et uidua q̄ morant̄ uobiscū in loco quē elegerit dñs dñs tuus. ut habitet nom̄ eius ibi: et recordaberis qm̄ seruus fuisti in egypto custo diesq; et facies q̄ t̄ precepta sunt. Sollemnitate q; tabernaculo celebrabis p̄ceptum dies qm̄ col legis de area et torculari fruges tuas. et epulaberis i festiuitate tua. tu et filius tuus et filia. et seruus tuus et ancilla. leuitus q; et aduena. et pupillus et uidua a qui intra portas tuas sunt. Septē dieb; dño dñi tuo festa celebrabis in loco quem elegerit dñs: benedicetq; t̄ dñs dñs tuus in cunctis frugib; tuis. et in omni opere manuum tuarū: erisq; i leticia. Trib; uicib; p̄ annū apparebit omne masculinū tuū in conspectu dñi dei tui. in loco quē elegerit: in sollemnitate anni mox et in sollemnitate ebdomaday et in sollemnitate tabernaculoz. Non apparebit ante dñm uacuū: s; offeret unusquisq; scdm̄ q̄ habuerit. iuxta benedictionem dñi dñi sui. quā dederit ei. Iudices et magistros q̄stures i omib; portis tuis dederit t̄ p̄ singulas trib; tuas. ut iudicent p̄lm iusto iudicio. nec in altam p̄te

+ quas dñs dñs tuus

declinet. Non accipies p̄sonā nec munera: qz munia extorcant oculos sapientiū. et mutāt ūba iustoz. Iuste q; iustū ē p̄sequeris: ut uiuas et possideas terrā q̄ dñs deus dederit t̄. Nō plantabis lucū et omne arborē iuxta altare domini dñi tui: si facies t̄ arcy: constitues statuā q̄ dñs dñs tuus odit. **xvii.**

Non immolabis dño dñi tuo bouē et ouem in quo ē macula aut q̄p̄piam uicij: qz abhominatō est dño dñi tuo. Cuiq; reperi fuerit apud te in terra unam portā tuā quas dñs dñs tuus dabit t̄ uir aut mulier qui faciāt malū in conspectu dñi dñi tui. et transgrediant̄ pactū illius. ut uadant et seruiant dijs alienis et adoret eos solem et lunā et omne miliciā celi q̄ non p̄cipi. et hoc t̄ fuit nunciatum. audiensq; quesieris diligēt. et uerum ēe reppereris et abhominatō facta ē in istis. educes uirum ac mulierē q̄rē scelestissimā p̄petrauerit ad portas ciuitatis tuē. et lapidib; obruent. In ore duoz aut triū testū p̄bit qui interficiet. Nemo occidatur uno gra se dicente testimoniū. Manū rectum p̄ma interficiet eū. et manus reliq; ppli extrema mitteret: ut auferas malū de medio tui. Si difficile aut ambigū a pud te iudiciū ēē p̄spexeris inter sanguinē et sanguinē. causā

et eam. lepra et non lepra. et iudiciu iudiciu intra portas tuas iudis uia uariari. surge et ascende ad locum que elegerit dñs tuus. ueniesq; ad sacerdotem leuitici gñis. et ad iudice qui fuerit illo tempore: queresq; ab eis. Qui iudicabit t iudiciu ueritate: et faciet quodcumq; dixerint qui pñunt loco quem elegerit domini. et docuerint te iuxta legem eius. Sequeris sententiam eor: nec declinabis ad dexteram ul' et sinistram. Qui aut supbierit. nolens obedire sacerdotis imperio qui eo tempore ministrat dño tuo et deo tuo iudicis. morte morietur hō ille. et auferes malū de isrl: cunctusq; ppls audiens timebit. ut nullus deinceps intumescat supbia. Cū ingressus fuus terrā quā dñs tuus dabit t. et possedis eā. habitauerisq; in ea. et dñs tuus constitua sup me rege sicut habent dñs pñcipes nationes: eum constitues quē dñs tuus elegerit de numero frñ tuor. non poteris alteri gēti hominē regem facere: qui n sit fr tuus. Cumq; fuerit constitutus n multiplicabit sibi equos. nec reducet pplm i egyptū. equitat numero subleuatus: pñtūm cū dñs precepit uob. ut neqam amplius pñtūm uia reitanti nō habebit ipores plurimas

q illiceant animū ei: neq; auri et argenti inuenta pondera. pñtūm aut qdicit in solio regni sui. describet s deuteronomiū legis hui inuoluntate. et accipies exemplar a sacerdotib; leuitice trib; et habebit secum legetq; illud omnib; dieb; uite sue. ut discat timere dñm dñm suū. et custodire uerba et ceremonias eius q in lege pcepta sunt: nec eleuetur cor eius in supbiam fr̄ fr̄es suos. neq; declinet in parte dexteram ul' sinistram: ut longo tempore regnet ipse et filius ei sicut isrl. **N**on habebunt sacerdotes xviii. et leuite et om̄s qui de eade tribu sunt prem et hereditatem cum reliqis isrl. q; sacrificia dñi et oblationes ei comedent. et nichil aliud accipient de possessione frñ suor. Dñs enim ipse ē hereditas eor: sicut locustis est illis. Hoc erit iudiciū sacerdotum a pñtū: et ab his qui offerunt uictimas. Sicut bo uem siue ouem immolauerint. dabunt sacerdoti armū ac tetriculū. pñtū frumenti uini et olei: et lanay partē pñtū tōtione. pñtū enim elegit dñs tuus de canctis trib; tuis: et dñs tuus et ministrer nōi dñi ipse et filij eius in sempiternū. Si erit leuitē de una urbi tuay de omni isrl in qua habitat. et uoluit uenire desideras locū

Herzog August Bibliothek
Wolfenbüttel
0 1 2 3 4
Gray Scale

que elegerit dō ministrabit in
nomine dñi dei sui. sicut omnes
frēs eius leuite qui stabunt eo
tempore coram dño. Partē cibo
rum eandem accipiet. qm̄ et cēn-
cepto eo q̄ in urbe sua pēpat
na ei succēssione debetur. Qm̄ i
gressus sūnt terram qm̄ dñs dō
tuus dabit t: caue ne imitari
uelis abhominaciones illarum
gentiū: nec inueniatur in te q̄
lustrat filium suū aut filiā du-
cens pignē aut qui ariolos sola-
retur et obseruet sompnia. atq;
auguria. sicut malefic neq; in-
cantator. nec phytōnes q̄sulat.
neq; diuinos. et querat amor-
tuis ueritatē. Omnia enim hec
abhominat dñs. et propt̄ isti
modi scelera delebit eos in in-
troitu tuo. Defectus eris et absq;
macula cū domino dō tuo. Gen-
tes iste quax tu possidebis terra
augures et diuinos audiunt:
tu autem ad dñō dō tuo alit in-
stitutus es. Propheta de gente
tua et de frīb; tuis sicut me sus-
citabit et dominū dō tuū. ipsū
audies ut petisti a dñō dō tuo
in oreb; qm̄ congregata ē con-
tio. atq; dyesti. Ultra n̄ audia-
uocem dñi di mei: et igne hūc
maximū ampli n̄ uidebo ne
moriar. Et ait dñs m̄. Bene
omnia sunt locuti. Propheta s̄
acabo eis de medio frīm suorū
similem tibi. tu et ponā uerba

mea i ore ei: loqueturq; ad eos
omnia que pēpo illi. Qui autē
uerba eius que loquet i nomine
meo audire noluerit: ego ultor
existam. Propheta autē qui arro-
gancia depauat uoluit loq; in
nomine meo que ego n̄ pēpi illi
ut diceret aut ex nomine alienorū
dō: interficietur. Qd si tanta
cogitatione responderis. quom̄
possum intelligere uerbum q̄
non est locut dñs. hoc habebit
signū q̄ in noīe dñi ppha ille pē-
dixerit: et non euenerit. hoc dō
locutus ē non s̄ p̄ timorē animi
sui ppha confinxit: et ideo e-
um non timebis. **xix**

Cum dispiderit dō dō tuus
gentes quarū t traditur ē
terram et possideris eā habitare
utq; in urbib; eius et in edib;:
tres ciuitates separab t i medio
terre. qm̄ dō dō tuus dabit i pos-
sessione. Sternes diligent uiam.
et intres equalit partes totam
terre tue p̄uincia diuides ut ha-
beat euicino qui propt̄ homici-
dū profugus est quō possit euadē.
Hec erit lex homicide fugientis:
cuius uita seruanda ē. Qui p-
cussit proximiū suū nec nesci-
ens et qui heri et nudē terra nul-
lum q̄ra cum habuisse odium
q̄probatū: sed abisse simplici-
tatem eo i siquā ad ligna cedenda.
et in succione lignorū securis
fugerit manu. ferrumq; lap-

crn

sum de manibus amicum ei per-
cussit et occidit. hic ad manum
suppositam turbam confugiet et in-
uet. et ne forsitan proximus ei
cuius effusus est sanguis dolore
stimulatus persequatur et apprehen-
dat eum. si longior via fuerit. et
percutiat animam eius qui tunc est re-
tis mortis. quia nullum contra eum
qui occisus est odium prius habuisse
monstrat. Porro precepto tibi. ut
tres civitates equaliter inter se
spatiis divides. Cum autem dilata-
verit dominus deus tuus terminos tuo-
rum sicut iuravit patribus tuis et de-
derit tibi eundam terram quam ei po-
licitus est tamen custodieris man-
data eius. et feceris ea que hodie
precepto tibi. ut diligas dominum deum
tuum. et ambules in viis eius omni
tempore. adde tibi tres alias
civitates. et triplicem urbem
urbium duplicabis numerum. ut
non effundatur sanguis innocens
in medio terre quam dominus deus tuus da-
bit tibi. possidendam. si sis sangui-
nis reus. Si quis autem odio ha-
bens proximum suum. insidiarius
fuerit viro illi. surgensque percussit
illum et mortuum fuerit. fingeritque
adumbratam deus urbem. mittet
seniores civitatis illi et arripient
eum de loco refrigerii tracentque
in proximi manu. cui sanguis
effusus est et morietur. nec mise-
beris eius. et auferes noxam
sanguinis de israel ut bene sit tibi

Non assumes et transeres iuramentum
proximi tui: quod fecerint priores in
possessione tua. quam dominus deus tuus
dabit tibi interam quam acceperis
possidendam. Non stabit testis unus
contra aliquem quicquid illud per-
iuratum fuerit si. Iure duorum
vel trium testium stabit omne testi-
monium verbum. Si dixerit testis
mendacem contra hominem accusans
eum per iuramentum: stabunt
ambo quorum causa est ante dominum in
conspectu sacerdotum et iudicum
qui fuerint iudices illis. Cumque
diligentissime pertractantes inve-
nerint falsum testimonium dixisse con-
tra fratrem suum mendacem: reddent sic
sibi suo facere cogitavit. Et auferes
malum de medio tui: ut audien-
tes ceteri timorem habeant: et
nequaquam talia audeant facere.
Non misereberis eius: sed animam
panemque. oculum pro oculo. dentem
pro dente. manum pro manu. pedem
pro pede exiges. xx.

Si exieris ad bellum contra hos-
tes tuos et videris equitatum et au-
ratis. et maiorem quam tu habes ad-
versarij exercitus multitudinem.
non timebis eos: quia dominus deus tuus tecum est.
qui eduxit de terra egypti. A pro-
pinquante autem iam prelio stabunt
sacerdos ante aciem: et sic loquetur
ad populum. Audi israel. Vos hodie contra
inimicos vestros pugnam committitis.
non timeat cor vestrum. nolite metu-
ere. nolite cedere: nec formidetis eos

quod deus in medio uestri est: et per
uobis contra aduersarios dimicabit.
ut eruat uos de periculo. Duxesq;
per singulas turmas audiente exer-
citu proclamabit. Quis est homo
qui edificauit domum nouam. et
non dedicauit eam. Hada et re-
uertatur in domum suam. ne forte
moueat in bello. et alii homo cuius fu-
gerit officio. Quis est homo qui res-
pondit iuramento et non accepit eam.
Hada et reuertatur in domum suam.
ne forte mouatur in bello. et acci-
piat alii homo illam. Hys dictis addet
reliqua: et loquentur ad populum.
Quis est homo formidolosus. et corde
pauido. Hada et reuertatur ad
domum suam. ne pauere faciat corda
sua. sicut ipse timore per-
territus est. Cumq; aluerunt exer-
citus duces. et finem loquendi fe-
cerunt: unusquisq; suos ad bel-
landum timeos spariabit. Si quis
accesseris ad expugnandum ciui-
tatem offeres ei primum pacem. Si re-
ceperit et aperuerit tibi portas.
cunctis populo qui in ea est saluabitur.
et seruiet tibi tributum. Si in-
tuleris fedus inire noluerint. et ce-
perint contra rebellis: ob pugna-
bis eam. Cumq; tradideris illam de-
us tuus in manu tua: percutes
de quod in ea generis masculini et
femine gladij. absq; mulieribus et i-
fantibus. iumentis et ceteris que
in ciuitate sunt. Omne preda exercitus
in diuides. et comedes de spolijs hos-

ti tuos que dominus deus tuus dedit tibi. Sic
facies cunctis ciuitatibus que ante per-
tulit ualere se. et non sunt de his urbi-
bus quas in possessione accepit. et
de his autem ciuitatibus que dabitur
tibi nulli omnino pueris uiuere.
sed interficies in ore gladij: et the-
um uidelicet et amorreum et chana-
neum. pherezeum et eueum. et ie-
buseum. sicut precepit tibi dominus deus
tuus. ne forte doceant uos facere
cunctas ab hominibus quas ipse o-
perari sunt dys suis: et peccatis
in dominum deum uestrum. Quia ob sedens
ciuitate in illo tempore et munitionibus
circundatis ut expugnet eam. non
succedes arbores de quibus uesti potest
nec securibus percussu debes uac-
tare regionem. quoniam lignum est et
non homo. nec potest contra te
bellantem augere numerum. Siq;
autem ligna non sunt pomifera. sed
agrestia et incertos usus usus
apta succide et in strue machinas.
non capias ciuitatem. que contra te
quando inire. **Q**uando inire. **Q**uando inire.
tunc fuit in terra que deus de-
turus daturus est hominis occisi
cadauer. et ignorat cadis reus
egredientur maiores natu. et in-
dicet tui. et metuentur a loco cada-
ueris singulorum percurru spacia
ciuitatu: et quoniam in morte uiuam
ore ceteris se preceperunt seniores
ciuitatis eius tollent uirilam
de armis que non traxit iugum. nec
terram cadit uomere. et ducet ea

aduallem aquam atq; sapientiam q̄
nūquā arata ē nec sementem recepit
et dicit i ea ceruices uitule. accedatq;
sacerdotes filij leui quos elegerit dō
dō tuis ut ministrent ei. et benedi
cant i nomine ei. et ad libū eorū dō
pendeat negotiū et quicquid mundi
i mūdū est iudicet. Et uenient
maiores natū ciuitatis illi ad inter
fectū lauabuntq; manū suas super
uitulū q̄ in ualle ē p̄uilla ē. et dicit.
Manus nre non effuderūt sanguine
hunc. nec oculi uiderūt. p̄uilla ēto p̄
pulo tuo istū q̄ uidecemisti dñe et
nereputes sanguine innocentem i
medio ppli tui istū. et auferet ab eis
reatus sanguinis. tu autē alienus
eris ab innocentis ciuile q̄ fuitis ē
cū feceris q̄ p̄cepit dō. Si gressus fu
eris ad pugnam contra inimicos tu
os et tradiderit eos dō dō tuis in
manu tua. captiuosq; dixeris i ui
dis. i numero captiuorū mulierem
pulchra et amauis eā. uoluerisq;
habere uxorem. introduces i domū
tuā. Que uidet cesariē et arcuadet
ungues et deponet uestem in q̄ cap
ta ē. sedensq; i domo tua flebit pa
trē et matrem suā uno m̄se. et postea
intrab ad eā. dormietq; cū illa. et
erit uxor tua. Sin autē postea nō
sederit i aīo tuo. dimittes eā libam.
nec uende potis pecunia si oppri
mere p̄potentiam q̄ humiliasti
eā. Si habuit hō uxores duas. u
nā dilectā. et altera odiosā. genu
eritq; ei filios. et fuit filiū odiosū

p̄mogenitū. uolueritq; s̄bam suā
inter filios suos diuide. si poterit
filiū dilectē fate p̄mogenitū. et p̄
ferre filio odioso. si filiū odioso ag
nosceret p̄mogenitū. dabitq; ei de
hīs que habuerit. cuncta duplicia.
P̄re est enim principū liberorū eius.
et huius debent p̄mogeniti. Si ge
nerit hō filiū contumacē et pro
terui. q̄ si audiat patris aut matris
imperii et coherit obedire q̄cepit.
apprehendent eū et ducet ad seniores
ciuitatis illi. et ad portā iudicij. di
centq; ad eos. fili n̄r iste proteruius
et contumax ē. monita n̄ra audi
ue contempnit. comestationibus
uacat. et luxurie atq; quinijs.
lapidib; eum obruet ppl̄s ciuita
tis et moriet. ut auferant malū
de medio iūti. et uniuersus istū
audiens p̄timeat. Qñ peccauit
hic hō q̄ morte p̄lectendū est. et ad
iudicatus mortis appensus fuit in
paribulo n̄ p̄manebit cadauer ei i
ligno. sed in eadem die sepeliet. q̄ ma
ledictus adeo ē qui pendet i ligno.
et neq̄m gramina bis terrā tuam
q̄m domini dō tuis dederit tibi in
possessionem. **XXI.**

Non uidet bouē aut oīe fīr̄s
tū errantē et p̄terib; si reduces
fīr̄ tuo. Etiam si non ē p̄pinquus
tuus. nec fīr̄. nec noster eum. ducet
i domum tuā. et erunt apud te
q̄m̄dū querat ea fīr̄ tuus et recipi
at. Similit facies de alino et de
uelutro et de oī re fīr̄s tui que pe

Ruerit. Si inuenis eā: ne negligas
q̄ alienā. Si uideris a sinu fratris
tui aut bone cedente iura: non des-
picias sed subleuab cum eo. Non indu-
erit uelut ueste uirili: nec uiru-
terit ueste feminea. Abhominabil
eā apud dñm ē qui fecit hec. Si am-
bulans puiam. in arbore uel intra
nidum aius inueneris et matrem
pulis uel ouī desup in cubante nō
teneb eam cū filiis. sed abire pacem
captiuos tenens filios: ut bñ sit t
longo uiuas tpe. Cum edificaue-
ris domū nouā facies uirū mū-
recti percutiū. ne effundat sanguis
i domo tua: et sis reus labente alio
et in p̄ceptis ruente. Non seret ui-
neā tuā altero semine: ne et sem-
q̄ seruati et que nascunt exuine
a pariter sanctificent. Nō arabis in
bove simul et asino. Nō indueris
uestimēto: q̄ celama linog: cōceptū
ē. Similulos in symbreis facies p
quatuor angulos pallij tui quo
operieris. Si dixerit uir uxorem
et postea odio eā habuerit. que
fueritq̄ occasiones quib; dimittat
eā obiciens ei nom̄ pessimū. et
dixerit uxorem hanc accepi. et
i gressus ad eā. n̄ inueni eā uir-
ginem: tollent eā pat̄ et mar ei
et ferent secum signa uirginitati
eius ad seniores urbi qui i porta
st̄: et dicit pat̄. Filiam meā dedi
hui uxore: qm̄ q̄ odit i ponit
ei nom̄ pessimū. ut dicat. n̄ i ue-
ni filiam tuā uirginē et ecce hec

st̄ signa uirginitatis filie mee. **E**xpā
det uestimēto corā seniorib; ciuita-
tis: apprehendentq; senes urbi illi
uirum. et uerberabunt illū. con-
demnantes insup centū syelis ar-
genti: quos dabit pat̄ puellę qm̄
diffamauit nom̄ pessimū sup uir-
ginem isrl̄: habebitq; eā uxorem:
et n̄ poterit eā dimittere omnib;
dieb; uite sue. Quod si uer ē q̄ obi-
cit et non ē inuenta in puellā uir-
ginitas. euent eā extra fores domus
patris sui. et lapidib; obruent uiri
ciuitatis eius. et moriet. qm̄ fecit
nefas in isrl̄ ut fornicaret i domo
patris sui et auferes malū de medi-
o tui. Si dormierit uir cum uxore
alterius uterq; morietur id ē ad
ulteri et adultera et auferes malū
de isrl̄. Si puellam uirginē despon-
derit uir. et inuenerit eā aliquis
in ciuitate. et habuerit cum illa puell
utrumq; ad portam ciuitatis illi.
et lapidib; obruent: puella q̄ n̄
clamauit cum eēt in ciuitate uir:
q̄ humiliatit uxore p̄mi sui: et
auferes malū de medio tui. Si in a-
gro repperit uir puellam q̄ de-
sponsata est et apprehendens heu-
buerit cum illa. ipse morietur sol.
et puella nichil patet mali. nec ē rea
mortis: qm̄ sicut latro confurgit
contra frēm suū et occidit aīam ei.
ita et puella p̄pessa ē. Sola erat i
agro clamauit et nullus q̄ fuit
affuit qui liberaret eā. Si i uenit
uir puellam uirginē q̄ non h̄t

ponsu et apprehendens quibuerit
ea. et res adiudiciu uenerit da
bit qui dormiuit ea patri puelle
quingenta syelos argenti. et ha
bebit ea uxorem. qz humiliasti illam.
Non poterit dimitte ea cunctis dieb;
iure sue. Non accipiet homo ux
orem patris sui nec reuelabit ope
rum suum eius. **xxiii.**

Non intrabit eunuchus attri
tus ul' amputatis testiculis
et absqz uerere ecclesiam domini
Non ingredietur manzer. Hoc e
deserto natus in ecclesiam dñi. ut
qz ad decimam generatione non
intrabit ecclesiam dñi in eternum.
qz noluerunt occurrere uob cu
pane et aqua in uia. qñ egressi es
tis de egypto. et qz aduxerunt qua
te balaam filium beor demesopo
tania syrie ut malediceret tibi. et
noluit dñs ds tuus audire bala
am uertitqz maledictionem eius
in benedictione tua. eo qz diliger
te. Non facies cum eis pacem. nec
queret eis bona cunctis dieb; iure
tue i sempiternu. Non. Ab homine
ru ydumeu. qz frater tuus e. nec e
gyptiu qz ad uena fuit in tra ei.
Quia nati fuerunt ex eis. tertia ge
neratione intrabunt ecclesiam do
mini. Qñ egressus fuisset aduersus
hostes tuos in pugna custodies
te ab omni re mala. Si fuit i ter
uos ho qui nocturno polluit sic
somnia egrediet extra castru et n
reueret. priusqz ad uesper la

uet aq. et post sol occasu egrediet
i castra. habebis locu extra castra ad
quem egredieris ad requisita nae
gerens paxillu in balteo. Cūqz sede
ris fodies percircutu. et egesta hu
mo operies quo reuelat es. Dñs
enim tuus ambulat i medio castru
et tuos ut eruat te. et tradat tibi
i inimicos tuos. ut sint castra tua
scā et nichil i eis appareat fedita
tis. nec delinquat te. Non trades
seruum dño suo. qui ad te confi
gerit. Habuitabit terti in loco qei
placuerit et in una urbiu tuar re
quiescet nec contristes eu. Non erit
meretrix de filiabus isrl. necqz scorta
tor de filiis isrl. Non offeres merce
dem prostibuli nec pecu canis in
domo dñi dei tui quicqd illud e q
uoueris. quia abhominatio e utruq;
apud dñm dm tuu. Non fenerabis
fratri tuo ad usura pecunia. nec
fruges. nec qñlibet alia re. s. alic
no. Fratri autē tuo absqz usura id
quo indiget qmodabil' ut bñ
dicat t domui ds tuus i omni ope
tuo interia ad qm ingredieris pō
sidendam. Cū uolueris uotu dño
do tuo non tardas redde. qz rehit
illud domui ds tuus. Et si morat
fuit. reputabit t in peccm. Si no
lueris pollueri. absqz peccō eris
Quod autē semel egressum e
de labijs tuis obseruab et facies.
sicut pmissu dño ds tuo. et ppa
uoluntate t ore tuo locutus es.
Ingressus uincam pximi tui

+ Armonites et moabites etiā post
decima generatione

comede unās cūrū t̄ placuerit: fo-
ras autē ne efferas tecum. Similiter
rīs segete amici tui: franges spicas
et manu cōteres: falce autē n̄ metes.

Si acceperit homo uxore **xxiii.**
et habuerit eā. et non inuene-
rit grām ante oculos eius propi-
a aliqua feditate. scribet libellū repu-
dij et dabit. in manu illius: et di-
mittet eam de domo sua. Cumq; e-
gressa alter maritum duxerit. et
ille q; oderit eam dixeritq; ei libel-
lū repudij et dimiserit de domo
sua. uel certe mortuus fuerit. non
poterit prior maritus recipere eam
in uxorem: qz polluta ē. et ab ho-
minabilis facta est coram dño. Ne
peccare facias in terrā tuā: quā dō
deus tuus tradiderit tibi posside-
dam. Cum acceperit homo nuper
terrā uxorem non procedet ad bel-
lum. nec ei quicquid necessitatis i-
iunget publice s; uacabit absq;
culpa domui suę. ut uno anno le-
tur cum uxore sua. Non accipies lo-
co pignoris in feriore et superiore
molam: qz animā suā apposuit t̄.
Si dephensus fuit ho sollicitans
frēm suū de filiis isrl̄. et uendito eo
acceperit p̄cium. interficiet: et
auferes malū de medio tui. Obser-
ua diligenter ne incurras i plagā
lepre. sed facies quicquid docue-
runt te sacerdotes leuitici qñs
iuxta q̄ precepi eis: et imple sol-
licitate. Memento que fecerit dō
dñs iur̄ marie i iua cū egrederemini

de egypto. Cum repeteres a proximo
tuo rem aliquā quam debet tibi.
non ingredieris domū eius ut pignū
auferas. s; stab foris: et ille t̄ p̄fer
quod habuerit. Si autē paup̄ ē.
non p̄noctabit apud te pignū. sed
statim reddes ei ante solis occasū.
ut dormiens in uestimēto suo. bñ
dicat tibi: et habeas iusticiā corā
dño deo tuo. Non negab mercedē
indigentis. et paup̄is fr̄is tui. siue
aduene qui tecum moratur in iura
et intra portas tuas est: sed eadē
die reddes ei p̄cium laboris sui añ
solis occasum: qz paup̄ ē. et ex eo
sustentat animā suā: ne clamet q̄
tra te ad dñm. et repūetur tibi in
peccm. Non occidentur patres pro
filijs. nec filij pro patrib;: sed unus
quisq; pro p̄cio suo moriet. Non u-
erteris iudicium aduene et pupilli:
neq; auferes pignoris loco ui-
due uenientū. Memento q̄ seruie-
ris in egypto. et eruit te domū
i de: idcirco p̄cipio t̄ ut facias hāc
rem. Quā messueris segetē i agro
tuo et oblitus manipulū reliq-
ris. non reuerteris ut colligas eū:
s; adueniam et pupillū et uiduā
auferre p̄neris: ut bñdicat tibi
dñs dñs tuus. in omī ope manū
tuay. Si fruges colligeris oliuay.
quicquid remanserit i arborib;.
non reuerteris ut colligas: sed
relinques aduene pupillo et ui-
due. Si uindemiaueris uinea tu-
ā. non colliges remanentes rare-

cxv

mos: si cedent in usus aduene. pu
pili. et uidue. Memoro qd tu seru
eris in egypto: et idcirco pcepto t
ut facias hanc rem. **xxv.**
Si fuit causa inter aliquos et
pellauerint iudices. que iusti ee
pcepserint illi iusticie palmam da
bunt: que impii. qdempnabunt
impietatis. Sin autem qui pec
cavit dignu uiderint plagis: p
sternent. et coram se facient uerbe
rari. Pro mensura pccati erit pla
garum modus. ita dum taceat ut
quadragenarii numeri non ex
cedant. ne feda lacerat an oculo
tuos abeat fr tuus. Non ligas
os bonis terentis in area fruge
tuas. Quia habitauerint fratres
simul. et unus ex eis absq; libis
mortu fuit. uxor defuncti non nu
bet alii. si accipiet eam fr eius
et suscitabit sem fr suo: et pmo
genitu ex ea filiu noie illi ap
pellabit. ut non deleat nom eius
de terra. Sin autem noluerit accipe
uxorem frs sui que ei lege debe
tur. pget mulier ad portam ciui
tatis et interpellabit maiores
nati: dicetq; Quis fr iuri
mei suscitare sem frs sui i iust:
net me in iugum sumere. Sta
timq; eum accersiri facient: et
interrogabunt. Si responderit
nolo eam uxore accipe. accedet
mulier ad eum coram seniorib.
et tollet calciamtu de pedib; ei:
spuerq; i facie ei et dicit. Sic fi

et hoi. qd edificat domu frs sui.
Et uocabit nom illi in iust. domi
discalciati. Si habuerint inter se
iugum uiri. et unus conf alter
ryeari ceperint. uolensq; pcor
alteri eruiere uiru suu de manu
fortioris miserit manu sua et ap
prehenderit uerenda ei. abscides
manu illi: nec flecteris sup ea
ulla mia. Non habeb i sacculo di
uersa pondera. maius et minus:
net erit i domo tua modi maior
et minor. Pondus habebis iustu
et uer. et modi equalis et uer erit
t: ut multo uiuas tempore su
p terra qm domui ds tuus dede
rit tibi. Abominabitur enim
dns eum qui facit hec aduersari
omne in iusticia. Memoro que fe
cerit t amaleth in uia qd egredi
ebat ex egypto: quom occurre
rit tibi et extremos agminis tui
qui lassu residebant ceciderit qua
do tueras fame et labore confect:
et non timuerit dm. Cum g ds
ds tuus dederit t requie et sub
iecerit cunctas peruentu natio
nes in terra qm tibi pollicet est:
delebis nomen eius sup celo. Ca
ue ne obliuiscaris. **xxvi.**
Qumq; intratus tra qm do
ds tuus datur e t posside
dam. et optinueris ea. atq; ha
bitaueris in illa. tolles decimam
frugib; tuis pncipias. et pones
in karallo. pgesq; ad locum
que dns ds tuus elegerit ut

ibi in nocet nom ei. accedetq; ad cer-
cerdore q fuit in dieb; illis. et dices
adea eu. Profiteor hodie corā do-
mino dō tuo. q ingressus sum
in terra p qua iurauit patribus
nris: ut daret ea nob. Suscipiet
q; sacerdos harrallū de manu ei.
ponet ante altare dñi dei tui. Sy-
rus pquebatur prem meū qui
descendit in egyptum. et ibi pere-
grinatus ē in paucissimo nro ore
uitq; ingente magnā. et robustā.
et lantē multitudinis. Affluerit;
nos egypti et pferui n: i ponet
onera grauissima. Et clamauim
ad dñm dñm prīm nroꝝ. q exaudi-
uit nos et respexit humilitate
nrām et laborem atq; angustias.
et eduxit nos de egypto i manu for-
ti et brachio extento. et i genti pa-
uore. insignis atq; portentis et
introduxit ad locum istū. et tradi-
dit nob terrā lacte et melle ma-
nante et idcirco sic offerro pmi-
cias frugū terre quam dñs de-
dit m. Et dimitte eas in qspā
dñi dei tui: et adorato dño dō tuo e-
pularis i omnib; bonis que dō
dñs tuus dederit t et domui tue. tu
et leuitē et aduena que tecum est.
Qñ compleueris decimā cunday
frugū tuay anno decimay tñe.
dabis leuite. et aduene et pupil-
lo et uidue et comedant i tra por-
tas tuas et saturent. loquerisq;
i conspectu dñi dñi tui. Attuli q
sanctificati ē de domo mea. et ē

di illud leuite aduene. pupillo et
uidue: sic iurasti m. Non preteri-
ui mandata tua: si sum oblit im-
peri. Non comedi ex eis i luctu meo.
nec separavi ea i qlibet i mūdica.
nec expandi ex his quicq; i re fu-
nebi. Obediui uoci dñi dei mei: et
feci omnia que precepisti. Respice
de scūario tuo et de excelso celozū
habituulo. et benedic pps tuo
isrl et terre qm dedisti nob sicut
iurasti patrib; nris. et re lacte et
melle mananti. Hodie dō dñs tu
pcepit tibi ut facias mandata hec
atq; iudicia. et custodias et imple-
as ex toto corde tuo. et ex tota a-
nima tua. Dñm elegisti hodie ut
sit t dñs et ambules in ius eius
et custodias ceremonias illius et
mandata atq; iudicia. et obedias
eius impio. En dō elegit te ho-
die ut sis ei pps peculiaris. sicut
locutus ē t. et custodias omnia p-
cepta eius. et faciat te excelsoꝝ
cundis gentib; qd creauit i lau-
dem et glām suam: ut sis pps
scs dñi dei tui sicut locutus est.
Recipit autē moyses. **xxvii.**
et seniores isrl pps dicentes.
Custodite omnia mandata que ego
precipio uob hodie. Cumq; tra-
sueritis iordanem i tertiā quā
dō dñs tuus dabit t. eriges i ge-
tes lapides et calce leuigab eos.
ut possis i eis scribere omnia
uerba legis hui iordane trans-
iund: ut introeas terram qua

do dñs tñ dabit t. terrā lacte et
melle manantē: sicut iurauit
patrib' tuis. Qñ g transieritis
iordanē erigens lapides qñs ego
hodie p̄cipio uob' i monte hebal.
et leuigabis eos calce. et edifica-
bis ibi altare dño dō tuo delapi-
dib; quos ferrū nō retigit. et
de saxis informib; et impolitū.
et offeres sup eo holocaustum dō
minio dō tuo. et immolabis hosti-
as pacificas comedetq; ibi. et
epulaberis coram dño deo tuo.
et scribes sup lapides omnia uerba
legis hui' planē ac lucide. Dyce-
runtq; moyses et sacerdotes le-
uitici gnus ad omne israhēlem.
Attende et audi isrl. hodie fcs
et ip̄s dñi dei tui. Audies uocē
eius et facies mandata atq; ius-
ticias quid ego p̄cipio t. Prece-
pitq; moyses in die bello illo ip̄s
dicens. Hy stabunt ad benedicē-
dū dño sup monte garizim ior-
dane transiūto. symeon. leui.
iuda. ysachar. ioseph et beniamin.
et e regione isrl stabunt ad ma-
ledicendum i monte hebal. ruben.
gad. et aser. tabulon. dan. et
neptalim: et p̄nuntiabūt leuite.
dicentq; ad om̄s uiros isrl excel-
sa uoce. Maledictus hō qui facit
sculptile et oflatile ab hominati-
onem dño. opus manūū artifi-
cū: ponetq; illud i abscondito.
Et exdebit om̄s ip̄s et dicit a-
m̄. Maledict' q n̄ honorat p̄m

suū et matre: dicitq; om̄s ip̄s am̄.
Maledictus qui transfert t̄m̄ing
proximi sui: et dicit om̄s ip̄s am̄.
Maledictus qui errare facit ce-
cum in itinere: et dñs dicitq; om̄s
ip̄s am̄. Maledictus q p̄uertit
iudicium ad uenē pupuli et ui-
due: et dicit om̄s ip̄s am̄. Male-
dictus qui dormit cū uxore patris
sui. et reuelat operim̄tū lectu-
li eius: et dicit om̄s ip̄s am̄. Ma-
ledictus qui dormit cū sorore su-
a omni iunio: et dicit om̄s ip̄s am̄.
Maledictus q dormit cū sorore sua.
filia patris sui siue matris sue:
et dicit om̄s ip̄s am̄. Maledictus
qui dormit cū sorori sua: et dicit
om̄s ip̄s am̄. Maledēs q clā per-
cussit p̄ximū suū: et dicit om̄s
ip̄s am̄. Maledēs q accipit mu-
nera ut p̄cunat aīam sanguis
innocentis: et dicit om̄s ip̄s am̄.
Maledēs q n̄ p̄manet i sermoni-
bus legis huius nec eos opere
p̄ficiat: et dicit om̄s ip̄s am̄.
Si autē audieris **xxviii.**
uocem dñi dei tui ut facias
atq; custodias om̄ia mandata
eius que ego p̄cipio t hodie.
faciet te dominus dñs tuus ex-
celsiorem cunctis gentib; que
uicant in t̄ra: uenientq; sup te
inimice benedictōes iste. et
app̄hendet te: si tam̄ p̄cepta
eius audieris. Bñdes tu i ci-
uitate: et benedict' i agro. Bñ-
dict' fruct' uentis tui: et fruct'

terre tue fructus; uimentorum tuorum.
 et caule omnium tuarum. **Benedicta**
 horrea tua: et benedicte reliquie tue.
Benedictus eris et ingredieris et
 egredieris. **Dabit** dominus inimicos tuos
 omnes qui consurgent aduersum te corru-
 entes in conspectu tuo. **Puna** uia
 uenient contra te: et precepte fugient
 a facie tua. **Emittet** dominus benedictionem
 super cellaria tua: et super omnia opus
 manu tuarum: benedicetque et
 in terra quia acciperis. **Suscipiat**
 te dominus sibi in populum suum: sicut iura-
 uit tibi: si custodieris mandata
 domini dei tui et ambulaueris in ui-
 is eius: iudebuntque omnes terrarum po-
 puli quod nomen domini inuocatum sit si-
 te et timebunt te. **Habundare** te
 faciet dominus omnibus bonis: fructu
 uteri tui: et fructu uimentorum tuorum.
 fructu terre tue quia iurauit dominus
 patribus tuis: ut daret tibi. **Aperiet**
 dominus thesaurum suum optimum: celum
 ut tribuat pluuia terre sue in
 tempore suo: benedicetque cunctis
 operibus; manu tuarum et fenerabit
 gentibus multis: et ipse a nullo
 fenest accipies. **Constituet** te
 dominus in caput et in caudam: et eris
 super et non subter: sicut audiuit
 mandata domini dei tui que ego prece-
 pio tibi hodie et custodieris et fe-
 ceris: ac non declinaueris ab eis si-
 ad dexteram nec ad sinistram: nec secum
 et filii dei eos alienos neque colueris
 eos. **Quod** si nolueris audire uocem
 domini dei tui ut custodias et facias

omnia mandata eius et ceremonias que
 ego precipio tibi hodie: uenient super
 te omnes maledictiones istae: et appropin-
 quabunt te. **Maledictus** eris in ciuitate
 et maledictus in agro. **Maledictum**
 horreum tuum: et maledicte reliquie tue.
Maledictus fructus uentris tui: et fructus
 terre tue: armenta bouum tuorum et greges
 omnium tuarum. **Maledictus** eris in gressibus
 et egredieris. **Mutet** id super te fame
 et esuriem: et in arparationem in omnia
 opera tua que facies: donec speriat te
 et perdat uelociter de sub celo propter
 ad inuentiones tuas pessimas: in
 quibus reliquisti me. **Adiungat** tibi
 dominus pestilentiam donec consumat te de
 terra ad quam ingredieris possiden-
 dam. **Periciat** te dominus egestate: fe-
 bre et frigore: ardore et estu: et aere
 corrupto ac rubigine: et persequatur
 te donec pereas. **Sit** celum super
 te et engelum: et terra quoniam calcas
 ferrea. **Det** dominus ymbrem terre tue:
 puluerem: et de celo descendat su-
 per te cinis: donec conteraris. **Tradat**
 te dominus corruentem ante hostes tuos
 omnes. **Puna** uia egrediaris contra eos:
 et preceptum fugias: et dissipabis
 populum regna terre: sicut cada-
 uer tuum in escam cunctis uolanti-
 bus: celi: et bestis terre: et non sit
 qui ambigat. **Periciat** te dominus
 ulcere egypti: et partem cor-
 poris per quam stercorea digerunt:
 scabie quoque et prurigne: ita ut
 curari nequeas. **Periciat** te dominus
 amencia et cecitate ac furore

mns: et palpes in meridie sic palpa
 re solet cecus in tenebris. et non
 dirigas vias tuas: omni tempore
 calumpnia sustineas: et opprimis
 uolencia: et non habearis qui liberet te.
 uxorem accipias: et alius dormiat in
 ea. Planctus uineae et non uindicta
 ea. Bos tuus in molem coram te: et non
 comedat ex eo. Asinus transpirat
 in conspectu tuo: et non reddatur tibi.
 Quies tue ducitur in inimicis tuis: et
 non sit qui te adiuvet. filii tui et
 filie tue tradantur alteri populo
 uidentibus oculis tuis et deficientibus
 ad conspectum eorum tota die: et non sit
 fornicatio in manu tua. fructus terre
 tue et omnes labores tuos comedat
 populus quem ignoras: et sis semper
 calumpnia sustinens: et oppres-
 sus cunctis diebus: et stupens ad
 iram eorum qui uidebunt oculus tui.
 Percutiat te dominus ulcere pestimo
 in gentibus: et in suris sanari non
 possis a planta pedis usque ad uer-
 ticem tuum. Duxerit dominus et regem
 tuum quem sustinueris super te in gentem
 quam ignoras tu et patres eui. et
 seruias ibi diis alienis ligno et la-
 pidi: et eris perditus in prouinciam
 ac fabulam omnibus populis ad quos
 introduxerit te dominus. Gement multa
 iaciet in terram: et modicum congregabit
 quod locuste omnia deuorabunt. Vi-
 neam plantabis et fodies: et ui-
 num non bibes. nec colliges ex ea
 quippiam: quoniam uastabit uermis.
 Oliuas habebis in omnibus: et mini-

mus: et si uingeris oleo: quod deflu-
 ent et peribunt. filios genera-
 bis et filias et non frueris eis: quoniam
 ducent in captiuitatem. Omnes ar-
 bores tuas et fruges terre tue
 rubigo consumet. aduena quoniam
 uisat in terra. ascendet super te.
 eritque sublimior: tu autem descenderis.
 et eris inferior. Ipse fenerabit tibi:
 et tu non infenerabis ei. Ipse erit in
 caput: et tu eris in caudam. Et
 uenient super te omnes maledictiones
 iste et persequentes apprehendent te
 donec intereas: quia non audisti
 uocem domini dei tui: nec seruasti
 mandata eius et ceremonias quas
 precepit tibi. Et erunt in te signa et
 prodigia et in semine tuo usque in
 sempiternum: eo quod non seruieris domino
 tuo in gaudio cordis tui: leticia
 propter rerum omnium habundantiam.
 Seruias in amico tuo quem iurauit
 tibi dominus tibi in fame et siti et nudi-
 tate: et omni penuria et ponet iu-
 gum ferreum super uicem tuam
 donec te conterat. Adducet dominus
 super te gentem de longinquo et de
 extremis finibus: finibus terre in
 similitudinem aquile uolantis
 cum impetu: cui lingua non possis
 intelligere: gentem peracissimam quam
 non deferat honorem semini. si mulier
 atque paruuli et deuoret fructum
 tuum iumentorum tuorum ac fruges ter-
 re tue donec intereas: et non re-
 linquar tibi triticum. uinum et oleum.
 armenta bouum et greges ouium

donec te dispdat & coterat i gne-
tis urbib; tuis et destruant m-
ri tui firmi atq; sublimes. I quib;
habebas fiducia in omni tra tua. q
dabit t dñs dñs tuus. & comedet
fructū uteri tui & carnes filioy
tuoy & filiax tuay. qñ dñs dñs tui
dederit t. in angustia & uanitate
qua opprimer te hostis tuus. Ho
delicatus uite et luxuriosus ualde
uidebit fū suo. et uxori que cubat
līnu suo neder eis decarib; fili-
oy suoy qñ comedet. eo q nichil
habeat aliud i obsidione et penu-
ria qua uastauerint te iūmici tui
i intra omīs portas tuas. **T**enera
mulier et delicata que sup terrā
ingredi n̄ ualebit nec pedis uesti-
giiū fige p̄t molliem et tene-
ritudinem nimā. inuidebit
uiro suo. qui cibatur i sinu ei. sup
filii & filie carib; et i glorie se-
cūdinay q egredient de medio fe-
mini ei. et sup liberis q in eade
hora nati sūt. **C**omedent enī eos
clam p̄t i erū omniū penuriā
i obsidione & uanitate. quia op-
primer te iūmici tui. **I**tra por-
tas tuas. **N**isi custodieris & fece-
ris omnia uerba legis hui que
scripta sūt i hoc uolumine. et ti-
mueris nom̄ eius glōsū & ter-
ribile. hoc ē dñm dñm tuū. au-
gebit dñs plagas tuas & pla-
gas seminis tui plagas mag-
na & p̄seuerantes. i firmi-
tates pessimas & p̄petuas. et

queret in te dñs afflictōes egypti
quas timuisti. et adherebūt t
i sup & iūmicos languiores & pla-
gas que n̄ sūt scripte in uolumine
legis eius inducet dñs sup te. do-
nec te conterat. **E**t remanebitis
pauci nūo qui p̄t eratis sic as-
celi p̄t multitudine. qm̄ n̄ audisti
uocem dñi dñi tui. **E**t sicut an̄ le-
tā ē dñs sup uos. bñ uob faciens. uos
q; multiplicans. sic letabit dñs
dens atq; subitens. ut auferami-
ni de tra ad quā ingrediem̄ pos-
sidentā. **D**ignetur te dñs in dñs p̄lor
a similitate terre usq; ad terminos
eius. et seruiet ibi dys alie-
nis quos ignoras tu et patres tui.
lignis et lapidib; quos ignoras.
Ingentib; quoq; illis n̄ quiesces
neq; **U**is erit requies uestigio pe-
dis tui. **D**abit enim tibi dominus
ibi cor pauidū. et deficientes oclor.
& aiām merore q̄sumptā. **E**t erit
uita tua q̄ pendens ante te. et
timebis nocte. et die non credes
uite tue. **M**ane dices quis in da-
bit **U**bum uesp̄. et uesp̄e q̄s
michi det mane. p̄p̄t cordis
tui formidinem quia terreberi
et p̄p̄t ea que tuis uidet oclis
Reduet te dñs clauib; i egyptū.
p̄uiam de qua dixi t ut eā ampli-
non uideres. **I**bi uenderis iūm-
cis tuis inter uos et ancillas.
& n̄ erit qui eruat. **H**ec sūt ūba
federis q̄ p̄cepit dñs moysi ut
ferret cum filiys isrl i terrā mo-

ab ipso illud fed' qd cum eis pepi-
git in oreb. **xxx.**

Locauitq; moyses omne israhel.
et dixit ad eos. Vos uidistis uniuersa
que fecit dñs corā uob in terra egypti.
n. pharaoni et omib; seruis ei. uniuersis
terre; illi. temptatione ma-
nas quas uiderunt oculi ur̄i. sig-
na illa. potentiaq; in genta. Et non
dedit uob dñs cor intelligens. et o-
culos non uidentes et aures q̄ possint
audire. usq; in presente diem. Ad-
dixit uos xl annis p̄desertum et
non sunt actura uestimenta ur̄a. nec
calciamenta pedum ur̄orū uetustate
consumpta. Panem n̄ comedistis. ui-
nū et acetam n̄ bibistis. ū sciretis
q̄a ip̄e ē dñs dñs ur̄. Et uenistis ad
locum hunc. egressusq; seon rex ese-
bon et og rex basan. occurrentes
uobis ad pugnam. et percutimus eos.
et tulimus terram eorū. ac tradidimus
possessionem. ruben et gad. et dimidie
tribui manasse. Custodite ergo ū-
ba pacti huius. et implere ea. ut i-
telligatis uniuersa que facitis. Vos
statim hodie cuncti corā dño dñs ur̄o.
principes ur̄i ac trib; et maiores
nati atq; doctores. om̄esq; p̄p̄s israhel.
libi et uxores ur̄e et aduene qui tecū
moriunt in castris. exceptis ligno-
cesorib; et his qui comportant aq̄s
ut transeas in fide domini dñi tui.
et i iuramento q̄ hodie dominus
dñs tuus p̄mitit tēcum ut suscitet
te sibi in p̄p̄m. et ip̄e sit deus tuus
sicut locutus ē tibi. et sicut iurasti

Let
uob solis ego hoc fedus ferio. et hec
iuramenta annis confirmo. s; cunctis
p̄sentib; et absentib; vos enim nos-
tis quom̄ habitauerim in terra
egypti. et quom̄ transierim per
mediū nationū quas transeunt
uidistis abhominaciones et sordes
id ē ydola eorū lignū et lapide. ar-
gentum et aurū. q̄ colebant. ne for-
te sit inter uos uir aut mulier.
familia et trib; cuius cor auctū ē
hodie a dño dñs ur̄o ut uadat et
seruiat dijs illarū gentiū. et sit ū-
uos radix germinans fel et ama-
ritudine. Cumq; audierit uerba
iuramenti huius. benedicat dñs i corde
suo dicens. pax erit in. etambu-
labo in p̄auitate cordis mei et
assumam ebria sitiente. et dñs n̄
ignoscat ei. sed tunc q̄si maxime
furo eius ascēder. et xelus q̄ra
homine n̄rū. et seceant sup eū
omnia maledicta que scripta sūt
i hac uolumine. et deleat nom̄
eius sub celo. et consumat eum i
p̄ditionem ex omnib; tribubus
israhel. iuxta maledictiones que i
libro legis huius ac federis con-
tinentur. Dixerq; sequens ge-
neratio et filij eius que naceret
deinceps. et peregrini qui de so-
ge uenerunt. uidentes plagas
terre illius et infirmitates q̄b;
eam afflixerit dñs sulphure et
solis ardore oburens ita ut uis
n̄ seratur. nec uiuens quippiam

germinet i exemplū subuersi
onis sodeime i gpmorre. adame
et seboym. quas subūit dñs
i ura et i furore suo. Et dicent
om̃s gentes. Quare sic dñs fecit
terre huic: **R**espondebunt. Quia de
linquerit pactū dñi q̃ pepigit
cum patrib; cor qñ eduxit eos
de terra egypti. et seruiuerunt
dijs alienis. i adorauerūt eos. q̃
nesciebant i quib; n̄ fuerant
attributi. idcirco iratus ē fu
ror dñi q̃ra terrā istam ut i
duceret. sup̃ ea om̃ia maledicta
que i hoc uolumine scripta sūt.
i eiecit eos de terra sua. i ura
i i furore i i indignatione max
ima. **P**ieritq; interā alienā
sicut hodie conparat. abcon
dita dño dō n̄rō q̃ manifesta
sūt nob i filijs nostris usq;
i eternum: ut faciam; unū
sa legis huius. **xxx.**

Cum ergo uenerint sup
te om̃s sermones isti bñdictio
siue maledictio quā proposui
i conspectu tuo. i ductis peni
tudine cordis tui in uniuersis
gentib; in quas dispersit te dō
deus tuus i reuerſus fueris
adeum et obedieris eius im
o sicut ego p̃cipio tibi hodie
cū filijs tuis in toto corde tuo.
et in tota aīa tua. reducet te
domini deus tuus de captiuita
te tua ac miserebitur tui. i tri
sum congregabit te de cunctis

ip̃lis in q̃s te aī dispersit. **I** ad car
dines celi fueris dispersus. i de te
retrahet dñs d̃s tuus: i assumet
atq; introducet in terram quam
possederūt patres tui. i optimebit
eam: et benedicens t̃ maioris nu
meri ēē te faciet q̃m fuerit pars
tui. **C**ircumadet dō deus tuus
cor tuū. i cor seminis tui. ut dili
gas dñm d̃m tuū in toto corde tuo
i in tota aīa tua: ut possis ui
uere. Om̃s aut maledictiones
has queret sup inimicos tuos.
i eos qui oderunt te p̃sequantur.
Tu autē reuerteris et audies uo
cem dñi dei tui. faciesq; unūsa
mandata q̃ ego p̃cipio t̃ hodie. i
habundare te faciet dñs d̃s tu
us i cunctis operib; manui tua
rū. i sobole uteri tui. et in fructu
uītorū tuorū in ubertate terre
tue et in rerum oīm largitate. **R**e
ueretur enim dñs ut gaudet su
p te in omnib; bonis sicut gau
sus ē in patrib; tuis: si tamen
audieris uocem dñi dei tui. et c̃
todieris precepta eius i cerimo
nias que in hac lege com̃scripte sūt.
i reuertaris ad dominū d̃m tuū
i toto corde tuo i i tota aīa tua.
Mandatum q̃ ego p̃cipio t̃ hodie.
non sup te ē neq; procul positū
nec in celo situm ut possis dice
quis n̄m ualeat i celum cōscen
dere ut deferat illud ad nos. ut
audiamus atq; ope cōpleam;
neq; transmare positum ut

causeris et dicat quod euos transire
tunc poterit mare et illud ad nos
usque deferre. ut possim audire et
facere quod preceptum est. sed iuxta te
ualde est sermo in ore tuo. et in corde
tuo ut facias illum. Considera quod
hodie proposuerit in conspectu tuo
uitam et bonum. et e contra mortem et
malum. ut diligas dominum deum tuum
et ambules in uisibus eius et cus-
todias mandata illius. et cerimo-
nias atque iudicia et uisus ac mul-
tiplicet te. benedicatque et in terra
ad quam ingredieris possideas.
Si autem fuerit a uisum cor tuum
et audire nolueris atque errore
deceptus adoraueris deum alienum
et seruiueris eis. predico tibi hodie quod
pereas. et paruo tempore mori-
eris in terra ad quam iordane nunc
transis ingredieris possidendam.
Testes in uocem hodie celum et terram
quod proposuerim uobis uitam et
mortem bonum et malum. bene-
dictione et maledictione. Elige
ergo uitam ut et tu uiuas et se-
m in tuum. et diligas dominum deum tuum
atque obedias uoci eius et illi
adhereas. ipse enim uita tua.
et longitudo dierum tuorum. ut habi-
tes in terra pro qua iurauit
patribus tuis abraham ysaac
et iacob. ut daret eam illis. **xxx**
Abijt itaque moyses et locutus
est omnia ista. hec ad omne
israelem. et dixit ad eos. Centum
uiginti annorum ego sum hodie.

non possum ultra egredi et ingredi. per-
secutus enim et dominum dixerit in.
non transibis iordanem istum. Dominus enim
tuus transibit ante te. ipse dele-
bit omnes gentes has in conspectu tuo
et possidebis eas. et iohanne iste transi-
bit ante te sicut locutus est dominus. fa-
ciatque dominus eis sicut fecit et oger regibus
amorreorum et terre eorum delebitque
eos. Cum ergo et hos tradiderit uobis.
similiter facietis eis. sicut pre-
cepit uobis. Viriliter agite et con-
fortamini. nolite timere. nec
paueatis ad conspectum eorum. quia
dominus deus tuus ipse est ductor tuus.
et non dimittet neque derelinquet te.
Vocauitque moyses iohannem et dixit ei
coram omni israhel. Confortare et esto
robustus. Tu enim introduces po-
pulum istum in terram quam datus
est patribus eorum iurauit dominus. et tu
eam sorte diuides. et dominus qui
ductor tuus est ipse erit tecum. non
dimittet si derelinquet te. nolite
timere. nec paueas. Scripsit
itaque moyses legem hanc et tra-
didit eam sacerdotibus filiis leui
qui portabant arcam federis.
et cunctis senioribus israelis. pre-
cepitque eis dicens. Post septem
annos. anno remissionis. in
sollemnitate tabernaculorum.
conuenientibus cunctis ex israel
ut appareant in conspectu domini
in loco quem elegerit dominus.
leges uerba legis huius coram
omni israhel audientibus eis. et in

unū omī ipso aggregato tā viri
qm̄ mulierib; paruulis. & adue-
nis qui sunt intra portas tuas.
ut audientes discant & timeāt
dn̄m ur̄m. et custodiant imple-
antq; om̄s sermones legis hui.
filij quoq; eorū qui n̄c ignorāt
mē audire possunt. et timeāt
dn̄m d̄m suū. cunctis diebus
quib; uersantur ī terra. ad q̄
uos iordane transmissio p̄git
optinenda. Et ait d̄s ad moysē.
Ecce ipse sunt dies mortis tue.
vocā ioh̄e. et stāte ī tabernacu-
lo testimonij ut p̄cipiam ei. Ab-
ierūt ḡ moyses & ioh̄e et ste-
terūt ī tabernaculo testimonij
apparuitq; d̄s ibi ī columpna
nubis que stetit ī introitu
tabernaculi. Dixitq; d̄s ad moy-
sen. **K**etis dormies cū patrib;
tuis. & ip̄s iste consurgens
fornicabitur post d̄s alienos
ī terra ad q̄m egredietur et
habitabit in ea. Ibi delinquet
me et irritū faciet fed̄ quod
pepigi cū eo: et irascetur fu-
ror meus contra illum ī die
illo. et derelinquā eū. et ab-
scōdam faciem meā ab eo.
& erit in deuotione. Inueni-
ent eum om̄ia mala. et afflic-
tiones. ita ut dicat in illo.
Vere quia non ē d̄s meum.
inueniunt me hec mala.
Ego autem abscondā & celabo
faciem meā in die illo p̄pter

om̄ia mala que fecit: q̄ fecit
ē deos alienos. **N**unc itaq; scribi
te uobis canticum istud & docere
filios ur̄os ut memorie teneāt.
& ore decantent: et sit in carnē
istud p̄ testimonio in ter filios
isrl̄. **I**ntroducā enim eū in ter-
ram pro qua iuram patrib; eorū
lacte et melle manātem. Cumq;
comederint et saturati crastinq;
fuerint quertentur ad d̄s alie-
nos. et seruiant eis: detrahent
michi. et irram faciet pactū me-
um. **P**ostq̄m inueniunt eum mala
multa et afflictiones. respondet
ei canticū istud p̄ testimonio qd̄
nulla delebit obliuio ex ore te-
minis nū. **S**cio enim cognatores
eius que facturū sit hodie. anne-
qm̄ introducā eum ī terrā qm̄ ei
pollicitus sum. **S**cripsit ḡ moy-
ses canticum & docuit filios isrl̄.
p̄cepitq; ioh̄e filio nūm. & ait.
Confortare: & esto robustus. **T**ue-
nim introduces filios isrl̄ ī ter-
ram quam ei pollicitus sū. & ego
ero tecū. **P**ostq̄m ḡ scripsit moy-
ses uerba legis huius inuolu-
mine atq; compleuit. p̄cepit
leuitis qui portabant archam
federis domini dicens. **C**ollite li-
brum istū. et ponet eū ī late-
arte federis domini dei ur̄i. ut
sit ibi contra te ī testimonium.
Ego autē scio contentionē tuā.
et ceruicē tuā durissimā. **A**d
huc uiuente me & īgrediente

me uobiscū semper cōtentiose egis-
tis contra dñm: quanto magis
si mortuus fuo: Congregate ad me
om̃s maiores nati p̃trib; uestras
atq; doctores. et loquar audientib;
eis sermones istos et inuocabo cō-
tra eos celum et terrā. Non enim
q̃ post mortē meā inique agens.
et declinabitis cito de uia qm̃ p̃cepi
uob;. Et occurrerent uob mala in ex-
tremo t̃p̃e qm̃ feceritis malum i
consp̃ctu domini. ut irriteris eū
p̃ opera manuum uestrarū. Locutus
est g̃ moyses uniuerso ceteri uir-
tūba carminis huius et ad finē usq;
Audite celi **xxxii** q̃pleuit.
que loquar: audiat ita u-
ba oris mei. **C**oncreseat i pluui-
a doctrina mea: fluat ut ros elo-
quium meū. **Q**uasi ymber sup
herbam et quasi stille sup g̃mina:
qz nom̃ dñi inuocabo. **V**ate mag-
nificentiā dō n̄ro dei p̃fecta s̄ opa
et om̃s uie eius iudicia. **D**eus si
delis et absq; ulla iniquitate iust
et rectus: peccauerit ei et nunc si
hij eius in sordib;. **G**eneratio p̃-
ua atq; pueria: hecine reddis
dño p̃p̃le stulte et insipiens. **Q**u-
id non ip̃e ē p̃r tuus: q̃ posse-
dit et fecit et creauit te. **M**em̃to
dierum antiquorū: cogita genera-
tiones singulas. **I**nterroga pa-
trem tuū et annuntiabit tibi:
maiores tuos et dicent tibi. **Q**u-
dūdebat altissimū gētes: qm̃ se
parabat filios adam. **C**onstitu-

it timidos p̃p̃los: iuxta numerū
filiorū israel. **P**ars aut dñi p̃p̃s ei:
iacob funiculus hereditatis ei.
Inuenit eum in terra deserta: i
loco horronis et uaste solitudinis.
Circumduxit eum et docuit: et
custoditū quasi pupillā oculi
sui. **S**icut aquila prouocans
adiuolandū pullos suos: et sup
eos uolans. **E**xpandit alas
suas et assumpsit eos: atq; por-
tauit i humeris suis. **D**ñs sol-
dūpe eius fuit: et n̄ erat cum eo
d̃s alienus. **C**onstituit eū sup
excellētiā terram: ut comederet
fructus agroz. **E**t sugeret mel
de petra: oleumq; de saxo duris-
simo. **B**utyrum de armento et lac
de ouib;: cū adipe agroz et a-
rietum filiorū basan. **E**t hyrcos
et medulla tritici: et sanguine
uine biberent meracissimum.
Incrassatus ē dilectus et recal-
citrauit incrassatū impinguat
dilatatus. **D**ereliquit deum
factorem suū: et recessit a deo
salutari suo. **P**rouocauerit eū
i dijs alienis: et i abhominā-
tionib; ad iracundiā cōcitauerit.
Immolauerit demonijs et n̄ dō:
dijs quos ignorabat. **D**omi-
recentesq; uenerit: quos n̄ co-
luerunt patres eorū. **D**eum q̃
te genuit dereliquisti: et obli-
tus es domini creatoris tui.
Audit dñs et ad iracundiā conci-
tatus ē: qz prouocauerunt eum

filij sui et filie. **E**t ait abscon-
dam faciem meā ab eis: et con-
siderabo nouissima eorū. **G**ene-
ratio enim pueris ē: et fideles
filij. **I**psi me prouocauerūt in eo
qui non erat deus et irritauerūt
iuramentis suis. **E**t ego prouoca-
bo eos in eo qui non ē ipse: et in
genere stulta irritabo illos. **I**g-
nis succensus ē in furore meo: et
ardebit usque ad inferni nouissi-
ma. **D**e uorabitque terram cum
germine suo: et montem funda-
menta intra comburet. **C**ongregabo super
eos mala: et sagittas meas com-
plebo in eis. **C**onsumentur fame:
et deuorabunt eos: aues morsu
amarissimo. **M**entes bestiarū
mittā in eos: cum furore trahentia
sibi super terram atque serpentia.
Oris uastabit eos gladius et in-
pauor inueniet simul ac uirgine
lactente cum homine senē. **E**t
dixi ubi nati sunt: cessare fa-
ciam ex hominibus; memoriā eorū.
eduxi inimicorū distuli: ne for-
te superuenerint hostes eorū. **E**t
dicerent manū nrā excelsa: et
nō deo fecit hec omnia. **M**ens absque
cōsilio et sine prudentia: utinā
caperent et intelligerēt. ac no-
uissima prouiderēt. **Q**uoniam p-
sequeretur unus mille: et duo
fugarent decem milia. **N**onne
iūo quia deus suus uendidit e-
os: et dñs conclusit illos. **N**on
enī est deus nr: ut dixi eorū: et in-

uicia nrā et iudices. **D**e uinea toto
mox uinea eorū: et desuburbanis
gomorre. **U**ina eorū uina fellis
et botrus amarissimū. **E**l draconū
uinū eorū: et uenenū aspidū. **I** ama-
bile. **N**onne hec condita sūt apud me
et signata in thesauris meis. **M**ea
ē ultio et ego retribuā eis in tēpore
ut labatur pes eorū. **I**uxta ē dies
pditionis: et ad eē festinant tēpora.
iudicabit deus populum suū: et tēru-
suis miserabitur. **V**idebit quod in fir-
mata sit manus: et clausi quoque
defecerunt residuique: quasi prius.
Et dicent ubi sunt dii eorū: et ubi
habebant fiduciam. **D**e equorū
iudicium comederant ad yper et
bibebant uinū libaminū. **S**ur-
gant et obrulent uos: et in nece-
ssitate uos protegant. **V**idete quod
ego sum solus: et nō ē alius deus p-
ter me. **E**go occidam et ego uiuere
faciam: paucia et ego sanabo: et
nō ē qui de manu mea possit
eruere. **D**e uabo ad celū manū
meā: et dicam uiuo ego in eternū.
Si iacuerō ut fulgur gladiū me-
ū: et arripuerit iudiciū manū
mea. **R**eddā ultionē hostibus me-
is: et his qui oderūt me retribuā.
Inebriaō sagittas meas sag-
uine: et gladius nrā deuorabit
carnes. **D**e cruore occidō: et de
captiuitate nrā dari inimicorū ca-
pitibus. **L**audate gentes populum ei
quia sanguine feruorū suorū ul-
ciscetur. **E**t uindictā retribu-

uā

et in hostes eor: et ipse erit tre po
puli sui. Venit g moyses et locut
e omnia uerba cantici huius in auribus
populi ipse et iosue filius nūm compleu
omnes sermones istos loquens ad
unūquodque isrl et dixit ad eos. Ponite
corda ustra in omnia uerba que ego testi
ficor hodie uobis. ut mandatis ea fi
litis uiris custodire et facere et implere
unūquodque que scripta sunt in uolumine hu
ius legis. quia non in cassum precepta sunt
uobis: sed singuli in eis uiueretis.
qui facientes longo pseueretis tpe
in terra ad quam iordane transiit
in grediemini possidendam. locutusq;
est dō ad moysen in eadem die dicens.
Ascende in monte istum ab arym idē
transiit. in monte nebo. qui est in
terra moab contra iericho: et uide
terram chanaan. quam ego tradam
filijis isrl optinendam. et morere
in monte quem conscendes iunge
ris patribus tuis. sicut mortuus est
aaron filius tuus in monte hor. et ap
positus est populo suo. quia peruari
cati estis contra me in medio fi
lior isrl ad aquas contradictionis
in castris ethim. et non sanctificastis
me inter filios isrl. Et contra ui
debis terram. et non ingredieris in
eam: quam ego dabo filijs isrl.
Hec est bñdictio qua bene
dixit moyses hō di filijs isrl
ante mortē suam. Dñs de syna
uenit et de syroptus ē nob. Apparu
it de monte pharan. et cū eo scōr
milia. In dextera eius ignea lex.

Dilexit populos. Omnis scilicet in manu
illius sit. Et qui appropinquauit
pedibus eius accipiant de doctrina
illius. Legem precepit uobis moyses.
hereditatem multitudinis iacob.
Fuit apud rectissimum rex: congre
gatis principibus; populi tribubus; isrl.
Quia ruben et non moriat: et
sit paruus in numero. Hec est in
de bñdictio. Audi dñe uocē iude.
et ad populum suum introduc eū. Man
eius pugnabit pro eo: et adiutor
illius contra aduersarios eius e
rit. leui q; erit ait. Profectio tu
a et doctrina tua uirō scō tuo. que
pbas in temptatione: et iudicaf
ti ad aquas contradictionis. Q
dixit patri suo et matri sue nec
cio uos: et fratribus; suis ignoro uos:
et nescierunt filios suos. Hic
custodierunt eloquium tuum. et pac
tum tuum seruauerunt: iudicia tu
a in iacob. et legem tuā o isrl. Po
nent thymiana in furore tuo.
et holocaustum super altare tuum.
Benedic dñe fortitudini eius:
et opa manū illius suscipe. P
cure dorsa inimicor ei: et qui
oderit eum non qsturgant. Et ben
iamyn ait. Amantissimū dñi
habitabit qstenderet. In eo quasi
in thalamo morabitur tota die: et
inter humeros illi requiescet.
Ioseph q; ait. De bñdictione
dñi terra eius: de pomis celi et
rore atq; abyssu subiacente: de
pomis fructuum salis ac lime de

utrice antiquorum montium. de po-
mis collum eternorum. et de frugibus;
terre et plenitudine eius. Benedictio
illius qui apparuit in rubo ue-
niat super caput ioseph et super
uerticem nazareth. Inter fratres
suos quasi primogeniti tauri
pulchritudo eius: cornua rino-
cerotis cornua illius. In ipso ue-
nitabit gentes usque ad terminos
terre. Nec est multitudines effra-
ym: et hec milia manasse. Et za-
bulon ait. Letare zabilon in exi-
tu tuo: et ysaachar in tabernaculis
tuis. Populos ad monem uocabit.
Ibi imolabunt uictimas iene:
qui mundatione maris quasi lac
sugent. et thesauros abscondi-
tos harenarum. Et gad ait. Bene-
dictus in latitudine gad: quasi
leo requiescit. Cepitque brachium
et uerticem et uidit principatum
suum. quod in parte sua doctor esset
repositus. qui fuit cum principibus;
populi: et fecit iusticias domini. et
iudicium suum cum israel. Dan quod
ait. Dan catulus leonis: fluere
largiter de basan. Et neptalim
ait. Neptalim habundantia pro-
fructur: et plenus erit benedic-
tionibus domini. Mane et meridi-
em possidebit. Aser quod ait. Bene-
dictus in filiis aser. Sit placens
in fratribus suis: et tinguat in
oleo pedem suum. ferrum et es
calcamentum eius. Sicut dies

iuuentutis tue: ita et senectus tua.
Non est deus alius. ut deus rectissimus. Al-
cendor: celi auxiliator tuus: magnifi-
centia eius discurrunt nubes. Ha-
bitaculum eius sursum: et subter: bra-
chia sempiterna. Et eiecit a facie
tua inimici tuos: dicens. Contere.
Habitabit israel confidenter et solus.
Oculus iacob in terra firmus et
uini: celique caligabunt rore. Beat-
tu israel. Quis similis tui populi qui
saluaberis. In domino securus auxilij
tui: et gladius glorie tue. Regabit re-
iuncti tui: et tuorum colla calcabis.
Ascendit ergo moyses decem xxxiii
pedibus: moab super montem nebo. in
uerticem phaspha. contra iericho:
et ostendit ei dominus omnem terram
galaad usque dan. et uniuersum nep-
talyim. terramque effrayim et ma-
nasse. et omnem terram usque ad
mare nouissimum: et australem por-
tem. et latitudinem campi iericho.
Civitatis palmarum usque segor dixit
dominus ad eum. Hec est pro qua iura-
ui abraham ysaac et iacob dicens:
semini tuo dabo eam. Vidisti eam
oculis tuis: et non transibis ad illam.
Mortuusque est ibi moyses seruus
domini in terra moab iubente do-
mino. et sepeluit eum in ualle iere
moab contra phogor. et non cog-
nouit homo sepulchrum eius usque
in presentem diem. Moyses centum
quingenti annorum erat: cum mortui
esset. Non caligauit oculus eius.

identes illi moti sunt. Fleuerunt; eū filij isrl in campetrib; moab triginta dieb; et opleri se dies plac- tus lugentiu moysen. Josue uo fili' nūm replet ē spū sapientie. qz moyses posuerat sup eū man- suas et obedierunt ei filij isrl fe- cerūtq; sicut pcepit dō moysi. Et si surrexat ultra ipha in isrl sic moyses quem noster dō facie ad faciem tōmib; signis atq; por- tentis que misit peum ut face- ret in terra egypti pharaoni et omnib; seruis eius. uniuersiq; tre illius et cuncta manu robu- tā. magnaq; mirabilia q fecit moyses coram uniuerso isrl. **capit**

De ciuitatib; fugitiuor
De ciuitatib; leuitar
De reditu duar tbrū et dimidia trib;
De misione mortis iosue
De morte iosue et exequiis ioseph
prologus super iosue

andē finito penthateuco moysi uelud gran- di fenore liberati. ad ihm filiū naue ma- nū mittim. qz heb- iosue uenitū idē filiū nūm uocat. et ad iudicium libri que sophym appellant. ad iudic qz hester qd idē dem nominib; effertur. Monentq; lectore ut filia hebraicor noim et distinctiones pmenbra diuinas di- ligent scriptor cōseruet. ne et noster labor et illius studiū pereat. et ut in primis qd scpe testatus sū fiat me non in reprehensione ueterum noua cūcere sicut amici mei criminant. s; prouili pre of- ferre lingue mee hominib; quos tam nostra delectant. ut pro gre- cor exarchaoye que et sumptu et labore maximo indigent editio- nem nrām habeant. Et sicubi i antiquor uoluminū lectione du- bitauit. hec illis conferentes i ueniant. qd requirunt. maxi- me cum apud latinos tot sint exemplaria quot codices. et unius quisq; pro arbitrio suo ul' addi- derit uel subtraxit q ei uisū ē. et utiq; uerum esse non possit

De qmitione lib vennon l' ibi fili
iosue sup ipm naue que nos
De exploracione iericho. et de raab dya
De transitu ppli p iordanem in iosue
De aceruo xii lapidum iordanis
De circuncisione et phase
De destructione ierichoniadis
De achor uel archam.
De destructione et obsidione hay arari
De fede inter iosue et gabaonitas
De solitio contra gabaon.
De uictoria iosue ad aquas meron.
De xxi regib; quos iosue percussit
De diuisione terre p tribub; et dimi
De ebzon que data ē caleph
De axa filia caleph
De sorte effraym et mā filioz ioseph
De qng; filiab; salsphaath
De sorte septem tribuum
De sorte filioz symeon.

Herzog August Bibliothek
Wolfenbüttel
0 1 2 3 4
Gra Scale

h

usus.

ul' legentis

q̄ distonar. **I**nde cesser arcua
to uulnere contra nos insurge
scorpius. et sc̄m opus uenenata
carpere lingua desinat ul' susti
piens si placet. ul' contempniet
si displicet. memini q̄ illoz
uer. sū. **O**s tuum habundauit
malicia. et lingua tua concinna
bat dolos. Sedens aduersus fra
trem tuū loquebaris et ad filiū
matris tue ponebas scandalū
hec fecisti et tacui. Eximiam tu
iq̄ q̄ ero tui similis. Argua te.
et statuam illa quia faciem tuā.
Que enim audiens utilitas ē
nos laborando sudare et alios de
trahere laborare dolere iudeos q̄
calumpniandi eis et uridendi x
anos sit ablata occasio. et ecclie
hoies id respicere immo lagere
unde aduersarij torqueant. **Q**d
si uetus eis tantū interpretatio
placet ad huc q̄ et nō non displicet.
et nichil extra recipiendum pu
tant. cur ea que sub aster. cas et
obelis ul' addita sunt ul' amputa
ta legunt et negligunt. Quare
danielem iuxta theodotionis t̄m
lationem ecclie suscepit. Cur
origene inuane. et eusebiū pam
phili cunctas editiones similiter
differentes. Aut que sunt stul
ticia postq̄m uera dixerunt p
ferre que falsa sunt. **V**n̄ aū in
nouo testam̄to probare poterit
assūpta testimonia. q̄ in libris
ueterib; non habentur. **H**ec

dicam ne omnino calumpniantib;
tacere uideamur. **C**etero post sc̄e
paule dormitione cuī uita ui
tutis exemplū ē. et hos libros q̄
eudochie uirgini xpi negare nō
potui. derre uimus dum q̄c hor
legit arcus iohay explanationi
incumbere. et opus iam dū o
mniū quodā post liminis repe
tere p̄teritū cum et ammirabilis
sc̄q̄ iur. paminachus hoc item
litis flagitet. et nos ad patriam
festinantes mouiteros sprenum
cantus suada debeant aure t̄sire
Incipit liber iosue. cap. i.

Et sc̄m est post mortem moysi serui dñi
ut loqueretur dō ad iosue
filiū nīm ministrū moysi. et
dixit ei. Moyses ser uis nīs mor
tuus ē. surge et transi iordanē n̄m
tu et om̄s ppl's totum interuā q̄
ego dabo filiū isrl'. Om̄ne locū quē
calauerit uestigium pedis uestri
uob tradam. sicut locutus sum
moysi. a deserto et lybano usq̄ ad
flum magnū eufiaten. Om̄s t̄ra
etheoz usq̄ ad mare magnum.
q̄ra solis occasum. erit terminū
ū. Nullus uobis poterit resistere.
cunctis diebus uite tue. Sic fui
cum moysi. ita ero et tecum. nō
dimittā te. n̄ delinquā. Conforta
re. et esto robustus. Tu enim soas
diuides p̄plo huic terram. p qua
iuravi patrib; tuis ut traderem
eam illis. Confortare ḡ et esto

robust' ualide: ut custodias & facias
omne legem quam precepit t'
moyses seruis tuis. Non declines
ab adexteram neq; ad sinistram
ut intelligas cuncta que agis. No
recedat uolunt' legis huius de ore
tuo: sed meditaberis i eo dieb; ac
noctib;: ut custodias & facias oia
que scripta sunt i eo. Tunc diriget
uia tua & intelliges ea. Ecce prepio
t': confortare. et esto robust'. Noli ti
mere. & noli metuere: qm ego tecu
sum domus dei tuius i omnib;
ad quecumq; preceperis. Precepit
iosue principibus ppli dicens Tra
sire p medium castror': & impare
ppl'o et dicite. Preparare uobis
abaria. qm post diem tertium tua
sibitis iordanem. et intrabitis ad
possidendam terram qm dō deus ur
daturus ē uob. Rubentis q; et gad
ditis et dimidie tribui manasse
aut. Memore sermonis. que pre
pit uob moyses famul' domini
dicens. Dñs deus uest' dedit uob
requiem: et omnem terrā. Vires
urē & filij ac iumenta manebūt i tua
quā tradidit uob moyses trans
iordanē: uos autem transire ar
mati ante omēs fratres uros. oēs
fortes manu. et pugnare pro eis.
donec det dominus requiem fra
trib; uris sic et uob dedit: et pos
sideant ipsi q; terram quā dō dō
ur daturus ē eis & sic reuertimini
in terram possessionis urē: & ha
bitabitis in ea qm uob dedit moy

ses famul' dñi transiordanē qra
solis ortum. Queruntq; ad iosue.
atq; dixerunt. Omnia que pre
cepisti nobis faciemus. & quocūq;
miseris ibim'. Sicut obediim' i
cunctis moysi. ita obediem' & tibi:
tantum sit dominus deus tuus
tecum sicut fuit cū moyse. Qui q
tradiderit ori tuo et non obedie
rit cunctis sermonib; quos pre
peris ei mouatur: tu tantum q
fortare. et uiriliter age. **II.**

Iosue & iosue filius nun de se
thym duos uiros explora
tores abscondito: et dicit eis. Ite
et considerate terram: urbemq;
iericho. Qui pgentes i gressu sit
domum mulieris meretricis no
mine raab et que uenerunt apud
ea. Nunciaturumq; ē regi iericho. et
dictum. Ecce uiri ingressi sunt
huc p noctem de filiis isrl'. ut ex
plorent terram. Nisiq; rex ieri
cho ad raab dicens. Educ uiros
qui uenerunt ad te et ingressi sūt
domū tuā. Exploratores quippe
sunt: & omne terrā qūderare ue
nerunt. Tollensq; mulier uiros
abscondit. & ait. Fateor. uenerūt
ad me: s; nesciebam unde essent.
Cumq; porta clauderet i teneb's.
& illi pariter exierunt: & nescio
q abierunt. Persequimini cito:
& apprehendetis eos. Ipā aut fecit
ascendere uiros i solariū domi
sue: operuitq; eos lini stipula
que ibi erat. Iij aut qui missi

fuerant secuti sunt eos puiam q̄
ducit ad uadium iordanis. Illi
egressis. statim porta clausa ē. Nec
dum obdormierant qui latebant.
Et ecce mulier ascendit ad eos. Et a
it. Non q̄ tradiderit uob̄ dominū
terram istā. Et enim urruit ī nos
terror ur̄. et elanguerūt omnes
habitatores terre. Audiuimus q̄
succauerit dñs aquas maris rubri
adurū introitum quando egres
si estis ex egipto. et q̄ feceritis du
obus regib; amoueor̄ qui erant
transiordanem seon et og quos in
terfecistis. Et hoc audientes pri
muū. et elanguit cor nr̄m. et
n̄ remansit in nob̄ sp̄s ad introi
tū ur̄m. Dñs enim deus ur̄ ipse
ē dñs in celo sursum. et in terrā de
orsum. Nunc ergo uiuate in p̄do
minū. ut quomodo ego feci uobis
miam. ita et uos faciatis cū domo
patris mei. detisq; in signū uerū.
ut saluetis patre meum et mrem.
fr̄es ac sorores meas. et oīa que eor̄
sunt. et eruat̄ animas nr̄as de
morte. Qui p̄derunt ei. Anima
nr̄a sit pro uob̄ ī morte. si tam nō
p̄deris nos. Cūq; tradiderit dō
terram nob̄. faciemus ī te miam
et ueritatē. Dimisit q̄ eos p̄ fine
de fenestra. Domus enim eius he
rebat muro. Dixit q; ad eos. Ad
montana conscendite. ne forte oc
currant uobis reuerteret̄ ibiq;
latere tribus dieb; donec redeant.
et sic ibitis puiam ur̄m. Qui dix
erunt ad eam. Innoxij erimus ab

uiramto hoc q̄ adiurasti nos. si in
gredientib; nob̄ terrā signū fuerit
funiculus uite cocineus et ligauerit
eam ī fenestra p̄ quā dimissisti nos
et patre tuū ac matre fratresq; et
omnem cognationē tuā cōgregaue
ris ī domum tuā. Qui ostium do
mus tue egressus fuerit. sanguis
ipsius erit in capud eius. et nos
erimus ī noxij. Cunctorum autē
sanguis qui tecum fuerint ī do
mo redundabit ī caput nr̄m. si
aliquis eos tetigerit. Qd̄ si nos p̄de
uolueris et sermone istum p̄ferre
ī medium. erimus mundi ab hoc
uiramto quo adiurasti nos. Et ma
ḡdit. Sicut locuti estis. ita fiat. Di
mittensq; eos ut p̄gerent. appedit
funiculum cocineum ī fenestra. N
li uero ambulantes p̄uenērunt ad
montana. et manserunt ibi tres
dies donec reuerterent̄ q̄ fuerant p̄
secuti. Querentes p̄ omne uiam.
n̄ reppererūt eos. Quib; uerū ī
gressis reuerſi sunt. et descendit
exploratores de monte. et iordane
transmisit. uenerūt ad iosue filio
nr̄m narraueruntq; ei omnia que
acciderant sibi atq; dixerunt. Qua
didit dñs ī manib; nostras oēm
terram hanc. et timore prostrati
sunt cuncti habitatores eius. **iii.**
Oit̄ur iosue de nocte consurgens
mouit castra. egredientesq; de
serthym uenerunt ad iordanem
ipse et om̄s filij isrl̄. et morati sūt
ibi p̄ tres dies. Quib; euolutis
transierunt precones p̄ castror̄

mediū et clamare ceperūt. **Q**uā di-
uidentes uideritis archam federis
domini dei uiri. et sacerdotes sup̄pis
leuitice portantes eam. uos q̄ q̄
surgite et sequimini p̄cedentes. sit
q̄ in ter uos et archam spaciū cubi-
torū dñi militiū. ut p̄cul uidere pos-
sitis et nosse p̄quam uia ingredia-
mini. q̄ prius non ambulastis p̄
eam. et cauete ne appropinquetis
ad archam. **Dixitq̄ iosue ad pplm.**
Sāficamini. Cui enim faciet iter
uos dñs mirabilia. **Et ait ad sac̄-**
dotes. Tollite archam fedis: et p̄-
cedite pplm. Qui iusta q̄plentes: tu-
lerūt et ambulauerūt ante eos. **Dixit**
q̄ dñs ad iosue. Hodie incipia exalta-
re te coram omni isrl: ut sciant qd̄
sicut cū moysē sui ira et tecum
sum. Tu autem p̄cipe sacerdotib;
qui portant archam federis: et dic
eis. Cum ingressi fueritis par̄te a-
que iordanis stare in ea. **Dixitq̄ io-**
sue ad filios isrl. Accedite huc: et
audite uerba dñi dei uiri. **Et rursum**
in hoc inquit scietis qd̄ domini deus
uiuens in medio uiri est et disp̄et
in conspectu uiri chananeū. et heū.
et euēiū. et phereziū. et gergeze-
ū. amorreū q̄ et iebuzeū. Ecce
archa federis domini uniusc̄ue
anteceat uos p̄ iordanē. Parate
duodecim uiros de tribub; isrl. sin-
gulos p̄ singulas tribus. **Et cum po-**
fuernūt uestigia pedum suorū sa-
cerdotes qui portant archam do-
mini dei uniusc̄ue terre in acs
iordanis. aq̄ que inferiores s̄-

decurrerent atq; deficient: que aū
de sup̄ ueniant ī una mole con-
sistent. **Igitur egressus ē ppl̄s de**
tabernaculis suis cum transiret
iordanem: et sacerdotes qui por-
tabant archam federis p̄gebant
ante eum. Ingressiq̄ eis iordanē.
et pedib; eorū t̄m̄is in parte aque:
iordanis autē rip̄is alui sin tē-
porē mensis impleuerat. steterūt
aque descendentes ī uno loco: et ad
instar montis intumescerent ap-
parebant p̄cul ab urbe que uo-
catur adom usq; ad locum sarthan.
Que autem inferiores erāt: in
mare solitudinis qd̄ n̄c uocatur
mortuū descendēt usq; omnino
deficerent. Populus autē ince-
debat q̄ra iordanem. et sacerdotes
qui portant archam federis
domini stabant sup̄ sicā humiū
ī medio iordanis acc̄m̄: om̄sq;
ppl̄s p̄arentē aluiū transibat
in uisus transgressis. **iii**
Dixit dñs ad iosue. Elige du-
odecim uiros singulos p̄ singu-
las tribus: et p̄cipe eis ut tollant
de medio iordanis aluiū ubi ste-
terunt sacerdotum pedes. duode-
cim durissimos lapides: quos
ponetis ī loco castrorū. ubi fixe-
ritis h̄c nocte tentoria. **Vocati;**
iosue duodecim uiros quos ele-
gerat de filiis isrl. singulos de
singulis tribub;: et ait ad eos.
Ite ante archā dñi dei uestri
ad iordanis medium. et portate
inde singulos singulū lapides ī

humeris ur̄is. iuxta numer̄ tri-
butū filior̄ isrl̄: ut sit signū in t̄-
uos. Et qñ interrogauerunt uō
filij ur̄i cras dicentes. quid sibi
uolunt isti lapides. respondebi-
tis eis. Defecerunt aque iorda-
nis ante archam federis domini
cum transirent eum: idcirco po-
siti sunt lapides isti īmonimētū
filior̄ isrl̄. usq; in sempiternum.
fecerunt ergo filij isrl̄ sicut pre-
ceperat eis iosue. portantes de
medio iordanis alieos duodeci
lapides ut eis dō impatiat. iux-
ta numer̄ tributū filior̄ isrl̄. us-
q; ad locum in quo castrametati
sunt: ibiq; posuerunt eos. Alios
q; xii lapides posuit iosue ī me-
dio iordanis alieo. ubi steterūt
sacerdotes qui portabant archā
federis: et sunt ibi usq; in pre-
sentem diem. Sacerdotes autem
qui portabant archam stabant
ī iordanis medio: donec om̄ia con-
plerentur que iosue ut loqueret̄
ad ppl̄m p̄ceperat dñs. et dixerat e-
i moyses. festinauitq; ppl̄s et t̄ra
sunt. Cumq; transissent os tran-
suerunt et archa dñi sacerdot̄sq; p̄-
gebant ante ppl̄m. filij q; ruben
et gad et dimidie trib; manasse
armati precedebant fr̄es suos
filios isrl̄ sicut eis p̄ceperat
moyses. et xl pugnatores nulla p̄-
turmās et cuneos incedebant p̄
plana atq; campestria ur̄bis
iericho. In illo die magnificauit

dō iosue coram ōi isrl̄. ut timeret
eum sicut timuerūt moysen dñm
adhuc uiueret. Dicitq; ad eū. Pre-
cipe sacerdotib; qui portant archā
federis. ut ascendant de iordane. Cū
q; ascenderent portantes archam
federis domini. et sicā humū calca-
re cepissent. reuise ēt aque ad alueū
suū: et fluebant sicut ante cōsue-
uerant. Populus aut̄ ascendit de
iordane decimo primi m̄sis die: et
castrametati ēt in galgalis. contra o-
rientalem plagam ur̄bis iericho.
Duodecim q; lapides quos de ior-
danis alieos sumpserant. posuit
iosue in galgalis dicit ad filios isrl̄.
Qñ interrogauerunt filij uestr̄i ēs
patres suos. et dixerunt eis. qd sibi
uolunt isti lapides: docebitis eos.
atq; dicetis. Parente alueū tran-
suerunt isrl̄ iordane istū siccante
dño dō nro aquas eius ī inspectu
nro donec transirent: ut distant
om̄s terrarum ppl̄i fortissimā ma-
nū domini: et uos timeatis dñm
dm̄ ur̄m omni tempore. **V**
Postqñ ergo audierūt om̄s
reges amorreor̄ qui habita-
bant trans iordane ad occidentale
plagam. et cuncti reges chanaanq;
propinqua possidebant maris lo-
ca. q; siccasset dñs fluentia iorda-
nis coram filiis isrl̄ dñm transiret
dissolutum ē cor eor̄: et n̄ remasit
sp̄s in eis timentium ī terrā filio-
rum isrl̄. Eo tempore aut̄ dō ad io-
sue. Fac tibi cultros lapideos: et

circumcidit scilicet filios israel. **F**ecit quod
iussit dominus: et circumcidit filios israel.
in colle ppunior. **H**ec autem causa est scilicet
circumcisionis. Omnis populus qui egres-
sus est ex egipto generis masculi
in uniuersum bellatores uiri mortui
sunt in deserto p longissimos uie
circumcisus: qui omnis circumcisi erat.
Populus autem qui natus est in deser-
to p xl annos itineris latissimi
solitudinis in circumcisi fuit. do-
nec consumerentur qui non audierant
uocem domini: et quibus ante irruere
erat ut ostenderet eis terram lacte
et melle manantem. **H**orum filij in locum
successerunt patrum. et circumcisi sunt ab
iosue. quia sicut nati fuerant in
ipucio erant: nec eos in uia alijs
circumcidat. **P**ostquam autem omnes circum-
cisi sunt: manserunt in eodem castrorum lo-
co donec sanarentur. **D**ixitque dominus
ad iosue. **H**odie abstuli os ybraum
egypti a uobis. **V**ocatumque est nomen
loci illius galgala usque in presente
diem. **M**anseruntque filij israel in gal-
galis. et fecerunt phasem quarta
decima die ad uesperem. in campestri-
bus iericho. et comederunt de frugibus
terre aramos panes et polentam
eiusdem anni. **D**efeceruntque manna
postquam comederunt de frugibus terre.
nec usi sunt uisum illo cibo filij israel:
sed comederunt de frugibus presentis
anni terre chanaan. **C**um autem
esset iosue in agro urbis iericho
leuauit oculos et uidit uirum
stantem contra se. et euaginatum

tenentem gladium: preiitque ad eum.
et ait. **N**ostis es an aduersarior? **R**e-
spondit. **N**eququam sed sum princeps
exercitus domini: et nunc uenio.
Cecidit iosue prius in terram: et
adorans ait. **Q**uid domine meus loquar
ad seruum suum? **S**olue inquit calca-
amentum tuum de pedibus tuis: locum
enim in quo stas sanctus est. **F**ecitque
iosue ut sibi fieret in **p**eram peram
Iericho autem clausa **vi** **ti**.
erat atque munita timore filiorum
israel: et nullus audebat egre-
di aut ingredi. **D**ixitque dominus
ad iosue. **E**cce dedi in manu tua
iericho et regem eius: omnesque
fortes uiros. **C**ircuite urbem
cuncti bellatores semel. **S**ic fa-
ciatis septem diebus. **S**eptimo autem
die sacerdotes tollant septem buci-
nas quay usus est in iubilato. et
precedant archam federis: septem-
que circuibitis ciuitatem: et sa-
cerdotes clangent bucinis. **C**um
conuerit uox tube longior atque
consonior. et in auribus uestris
inreperuerit conclamabit omnis
populus uociferatione maxima et
muri ciuitatis funditus corruent.
Ingradienturque singuli plocum
contra quem steterint. **V**ocauit
ergo iosue filios nuntios sacerdotes: et
dixit ad eos. **T**ollite archam fe-
deris domini. et septem alij sacer-
dotes tollant septem iubilato-
rum bucinas. et incedant ante archam
domini. **A**d ipsam quoque ait. **I**te et circui-

te ciuitate armati: et pcedentes archam dñi. Cumq; iosue uerba finisset: et septem sacerdotes septem bucinis clangerent ante archam federis domini omnesq; exercitus pceder armati. reliquū uulgus archam sequebatur: ac bucinis omnia concitabantur.

Precepit aut iosue populo dicens. **N**on clamabitis. nec audietur uox uestra. necq; ullus sermo ex ore uestro egredietur: donec ueniat dies in quo dicam uobis clamare et uociferari.

Circumuit ergo archa dñi ciuitatem semel per diem. et reuersa est in castra mansitq; ibi. **I**gitur iosue de nocte surgente tulerunt sacerdotes archam dñi. et septem ex eis septem bucinas. quarum iubilans usus est: pcedebantq; archam dñi ambulantes atq; clamantes: et populus armatus ibat ante eos. **V**ulgus autem reliquū sequebatur archam: et bucinis personabat. **C**ircumieruntq; ciuitatem secundo die semel: et reuersi sunt in castra. **S**ic fecerunt sex diebus. **D**ie autem septimo. diluculo consurgentes: circumierunt ciuitatem sicut dispositum erat septies. **C**umq; septimo circuitu clamarent bucinis sacerdotes: dixit iosue ad omne israhel. **V**ociferamini. **T**radidit enim nobis domus ciuitatem. **S**urgite: ciuitas hec anathema est et omnia que in ea sunt domino: sola raab meretrix uiuat cum uiuieritis que cum ea in domo sunt. **A**bstondit enim nuntios quos dixeramus. **V**os autem caute ne de his que p-

cepta sunt quippiam contingatis et similes peruationis rei: et omnia casta israhel sub peccato sunt. atq; conturbentur. **Q**uid autem auri et argenti fuerit et uasorum eneorum ac ferri: domino consecretur repositum in thesauris eius. **I**gitur omni ueriferante populo et clamantibus turbis. postquam in aures multitudinis uox sonitus in prepaui crepuit. muri illico corruerunt: et ascendit uniuersusq; populus quem contra se erat. **C**eperuntq; ciuitatem: et interfecerunt omnia que erant in ea. a uiro usq; ad mulierem. ab infante usq; ad senem. **B**ouesq; et oues et asinos: toro gladii percussit. **Q**uob; uiris qui exploratores missi fuerant. dixit iosue. **I**ngredimini domum mulieris meretricis et producite eam: omniaq; que illius sunt sicut illi iuramento firmatis. **I**ngressi ergo inuenies e dixerunt raab ac parentes eius fratresq; et cuncta suppellectile ac cognationem illius: et extra castra israhel manere fecerunt. **V**irbe autem et omnia que in ea fuerant. succenderunt igni. absq; argento et auro et uasis eneis ac ferro. que in ciuitate domusque secerrunt. **R**aab uero meretricem et domum patris eius atq; omnia que habebat fecit iosue uiuere. et habitauerunt in medio israhel usq; in presentem diem. eo quod absconderit nuntios quos miserat ut exploraret iericho. **I**n illo tpe in precatu est iosue dicens. **M**aledictus uir coram domino. qui suscitauerit et edificauit

ciuitate iericho. in pmo genito suo
fundamta illius iaciat. et in nouissi
mo liberorum ponat portas eius.
fuit qd dñs cum iosue. et nom ei
in omni tra uulgatum est. **vii**

Ilij autem isrl' puaricati qd
mandatum. et isrl' pauerit
de anathemate. Nam achor fi
lius carmi filij zabdi filij zarete
tribu iuda tulit aliquid de ana
themate. uatutq; est dñs qra
filios isrl'. Cumq; iosue mitteret
de iericho uiros contra hay que
est iuxta berthanen. ad orientale
plagam oppidi berthel. dixit eis.
Ascendite et explorete terram.
Qui pcepta complentes explora
uerunt hay. et reuisti qd dixerunt
ei. Non ascenda omnis ppl's. sed
duo uel tria milia uiroy pgar
et deleant ciuitatem. Quare ois
ppl's frustra uocetur qra hostes
paucissimos. Ascenderunt ergo
tria milia pugnator. q statim
terga uertentes pauci sunt a
uiuis urbis hay. et corruerunt
ex eis xxc sex homines. Perse
cutiq; sunt eos aduersarij de por
ta usq; tabatym. et ceciderunt p
prona fugientes. **P**rimuq;
cor ppl's. et in stat acue liquefac
tum est in terram cora artha do
mini. usq; ad uespem tam ipe
q omnes senes isrl'. nisse itq;
puluerem sup capita sua. Et
dixit iosue. **H**eu dñe ds. qd uo
lunt transducere pplm istu
iordanem flumi. ut traderes

nos in man' amouei et pdes. **I**ti
nam ut cepimus manssemus
trans iordanem. **Q**u dñe ds. qd
dicam **uerrens** iudens israelem
hostib; suis terga uertentem.
Audient chanaanet et om's habi
tatores terre. ac pariter coglo
bati circundabunt nos. atq; de
lebunt nom nrm de terra. Et
quid facies magno nomini tuo.
Dixitq; do ad iosue. **S**urge. **C**u
iaces pronus in terra. **P**eccaui
isrl'. et preuaricatus est pac
tum meum. tulerit de anathe
mate. et furati sunt atq; men
titi. et absconderunt inter se ua
sa sua. **N**ec poterit isrl' stare
ante hostes suos. cosq; fugiet.
qz pollutus e anathemate.
Non ero ultra uobiscum: donec
conueratis cum qui huius sce
leris reus est. **S**urge sanctifica
populum. et dices eis. **S**ancti
ficamini in crastinum. **H**ec
enim dicit domin' ds isrl'. **A**na
thema in medio tui est isrl'. **N**i
poteris stare coram hostibus
tuis: donec deleatur ex te qui
hoc contaminat e scelere. **A**c
cedetisq; singuli mane ptrib;
uestras. et quacumq; tribu
sors inuenerit accedet p cog
nationes suas. et cognatio p
domos. domusq; pueros. et q
cumq; qle e qui hoc facinore
fuit dephensus. coburet igni
cu oi substantia sua. qm pre
uaricatus est pactu domini

+ Josue uo scidit uestimenta sua. et pri' cecidit

et fecit ne fas israel. Surgens itaq; iosue mane applicauit israel pueras suas. et inuenta e trib; iuda. Que cum iuxta familias suas eet oblata. inuenta e familia zare. Nam q; pueros offeres reperit zabdi. filij zare. de tribu iuda. cui domum p singulos diuides uiros inuenit. **P**acem achor filij charmi. filij zabdi. filij zare. de tribu iuda. et ait ad achor. fili mi. da gl'am dno deo israel. et coficere. atq; iudica in quid fecis. et ne abscondas. **R**editq; achor iosue. et dixit ei. **H**ere ego peccavi domino deo israel. et sic feci. **V**idi enim inter spolia palli coccinetum ualde bonu. et ducentos syelos argenti. regulamq; auream quinquaginta syeloz et concupisces abstruli. et abscondi interia cot'mediu tabernaculi mei. argentum q; fossa humo operui. **M**isit g iosue ministros. qui queres ad tabernaculu illi reppererit. cuncta abscondita i eodem loco. et argentu simul. auferentesq; decentorio tulerunt ea ad iosue. et ad omes filios israel. **P**recertq; ante dnm. **T**ollens itaq; iosue achor filium charmi. argentu; et palli. et aurea regulam. filiosq; eius et filias. boues et asinos et oues. iping; tabernaculum et cunctam suppellectile. et omes israel cum eo. duxerit eos ad uallem achor. ubi dix iosue. **Q**uia turbasti nos: exturbet

te dno indie hac. lapidauitq; cum omes israel. et cuncta que illius erant igni consumpta st. **C**ongregauit quoq; cum aceru magnum lapidu. qui pmanet usq; in presente diem: et auersus e furor domini ab eis. **V**ocatumq; e nom loci illi uallis achor. usq; hodie. **D**ixit aut do ad iosue. **P**erimeas: neq; formides. **T**olle te cum omne multitudie pugnatuum: et confurgens ascende ad uisus oppidum hay. **E**cce tradidi i manu tua regem eius et pplm urbem et tera. **F**aciesq; urbi hay et regi ei sicut fecisti iericho et regi illius. **P**adam uero eius et omnia animantia diripiens uobis. **D**one i iudias urbi post eam. **S**urrexitq; iosue et omes exercitus pugnatoy cu eo. uaccederent in hay et electa xxx milia uiroz fortium misit nocte. **P**rec; eis dicens. **P**onite insidias post ciuitate. nec longius recedatis: et eritis omis parati. **E**go aut et reliqua multitudo q mecum e ascendenus ex aduerso contra urbem. **C**iq; exierit contra nos. sic ante fecim fugiemus. et tga itemus: donec psequentes ab urbe longi p trahantur. **P**utabit enim fugere nos. sicut prius. **I**ob au fugiemus. et illis sequentib; confurgens de insidijs. et uastabitis ciuitatem: tradetq; ea do ds uester in manus uras. **C**umq; ceperitis succendere eam. **S**ic facietis omia ut iussi. **D**imisitq; eos. et preceperunt ad insidias locum: **R**edert

q; inter berthel et hay ad occidentale
plagam urbis hay. Josue aut nocte
illa mansit in medio ppli. Surgensq;
diluvio recensuit socios: et ascendit
cū seniorib; i fronte exercitū uallae
apellio pugnator. Cumq; uenisset
et ascendissent ex aduerso citatis stete-
runt ad septentrionalem urbē pla-
gā: inter quā et eos uallis media e-
rat. Quinq; milia aut uiros ele-
gerat et posuerat in insidijs inter
berthanen et hay ex occidentali par-
te eiusdem ciuitatis. Omnis uero
reliquis exercitus ad aquilonē
aciem dirigebat: ita ut nouissimi
multitudinis occidentale plagā
urbis attingerent **viii.**

Ergo Josue nocte illa: et
stetit in uallis medio. Quod
cum uidisset rex hay festinauit
mane et egressus est cū omni ex-
ercitu ciuitatis: direxitq; aciem
contra desertum. Ignorans q; post-
tergū laterent insidie. Josue uero
om̄s isrl̄ cesserit loco simulantes in-
tū et fugientes p uia solitudinis.
At illi uociferantes pariter et se-
mutuo cohortantes. psecuti sūt eo.
Cumq; recessisset a ciuitate. et ne
unusquidem in urbe hay et berthel
remansisset qui n̄ psequeretur
isrl̄ sicut eruperat apras portas
relinquentes dix̄ dō ad Josue. Le-
ua chypcum qui in manu tua est
contra urbem hay. qm̄ tibi uada
eā. Cumq; leuasset chypcum ex
aduerso ciuitatis. insidie que la-

tebant surrexerūt q̄festum: et per-
gentes ad ciuitatē ceperūt et suc-
cenderūt eam. Viri aut ciuitatis q;
psequebantur Josue. respicien-
tes et uidentes fumū urbis ad ce-
lum usq; conscende. n̄ potuerūt ul-
tra huc illucq; diffugere: pfecti
cū hys qui simulauerant fugā et
tendebant ad solitudinē contra p-
sequentes fortissime resistissent.
Videns Josue et om̄s isrl̄ q; cap-
ta esset ciuitas. et fumus urbis
ascenderet: reuersus percussit uiros
hay. Si quidem et illi q̄ceperāt
et succenderant ciuitatē: egressi
ex urbe contra suos medium hos-
tium ferre ceperūt. Cum q; ex-
uriat; pre aduersarij cederent.
ita ut nullus deranta multitu-
dine saluaretur: regem q; urbis
hay apprehenderunt uiuentem.
et obtulerunt Josue. Iḡit om̄ib;
interfectis qui israelem ad deser-
ta tendente fuerāt psecuti. et i
eodem loco gladio cōruentibus:
reuerā filij isrl̄ percussērūt ciuitatē.
Erant autem qui in eodē die ce-
derant a uiro usq; ad mulierē
xii milia hominū: om̄s urbis
hay. Josue uero non contraxit
manū quā in sublimē porrexe-
rat tenens chypcū: donec inter-
ficerent̄ om̄s habitantes hay
ahy. Iuxta autē et pda ciuita-
tis diuiserūt sibi filij isrl̄: sic
preceperat dō Josue. Qui suc-
cendit urbē et fecit eā tumulū

Herzog August Bibliothek
Wolfenbüttel

semperitū. Regem q; ei suspendit
in patibulo usq; ad uespam et so-
lis occasum. Precepitq; et rep-
suerit cadauer ei decuriae proie-
teruntq; in ipso introitu ciuita-
tis congregato sup eum magno
aceruo lapidum. qui pmane us-
q; in presentem diem. Tunc edifi-
cavit iosue altare dño deo isrl
i monte hebal sicut preceperat
moyses famulus domini filijs
isrl et scriptum ē in uolumine
legis moysi altare de lapidib;
impolijs q̄s ferrum non tēgit:
et obtulit sup eo holocausta do-
mino. immolauitq; uictimas
pacificas. Et scripsit sup lapides
deuteronomii legis moysi q; il-
le digesserat coram filijs isrl.
Om̄s autē ppl̄s. et os maiores
nati. ducesq; ac iudices stabat
exutiq; p̄ arthe in conspectu
sacerdotum qui portabant ar-
cham federis dñi ut aduena ita
et indigena: media eorū pars
iuxta montem hebal. sicut p̄ce-
perat moyses famulus domini
Et primum quidem bñdix̄ po-
pulo israhel: post hec legit oia
uerba benedictionis et maledic-
tionis. et cuncta que scripta e-
rant i legis uolumine. Nichil
exijs ex hys que moyses ius-
serat reliquit intactū: sed u-
niuersa replicauit corā omni
multitudine isrl. mulierib;
ac puulis et aduenis. **ix**

Quib; auditis cuncti regis m̄
iordanem qui uerabantur
i montanis et i campestrib; i ma-
ritimis ac litore magni maris hy
q; qui habitabant iuxta lybanū.
et heus et amorreus. et chanane
p̄herereus. et euehus et iebeus ie-
buzeus congregati et pariter
ut pugnarent contra iosue et isrl.
unō animo. eademq; sententia. Et
hy qui habitabant i gabam au-
dientes cuncta que fecerat iosue
iericho et alij. et callide cogitantes
tulerunt sibi cybaria. saccos uetē-
asinis imponentes. et utres ui-
narios scissos atq; q̄sugros. cal-
ciamentaq; p̄antiqua que ad indi-
cium uetustatis putacys q̄suta e-
rant. induci uestim̄tis ueterib;.
Pa-
nes q; quos portabant obuiantū
duri erant. et in frustra cōmuni-
ti preceperuntq; ad iosue quāto mo-
rabitur incastis galgale et dixe-
runt ei atq; om̄i s̄m̄i israhel. De
terra longinqua uenim̄. p̄acē uo-
biscum facere cupientes. Rēderūt
filij isrl ad eos. atq; dixerunt. Ne
forsitan in terra que nob̄ sorte de-
betur habitens: et non possim̄
fedus inire uobiscū. At illi ad
iosue. serui inquit tui sum̄. Q-
uib; iosue. qui nam ait etis uos. et
unde uenistis? Rēderunt. De terra
longinqua ualde. uenerūt serui tui
i: in nōie dñi dei tui. Audiuim̄
enim famā potentie eius: cūtaq;
fecit in egypto. et duob; amorre-

oz regib; q; fuerat tñs iordanen.
sem regi esebon. et og regi basan
q; ciant in astaroth. dixeruntq; no-
bis seniores et om̃s habitatores
terre nre. Tollite i manib; cybari
a oblongissima uia. et occidite e-
is ac diate. Serui uiri sum; in-
te fedus nobiscum. En qñ egressi
sum; de domib; nris ut uenirent
ad uos calidos panes sumpsumus.
nec sicut fci sunt. et ueritate mi-
mia cominuti. Vires uiri nouos
impleuimus. nunc rupti sunt
et solui. Vestes et calceamenta qbz
indui et que habemus i pedib;
oblongitudine longioris uie tri-
ta sunt. et pene consumpta. Sup-
serit q; de cibariis eoz. et os dñi
ñ interrogauerunt. fecitq; iosue
cum eis pace. et inito fede polui-
tus e q; non occideretur. Princi-
pes q; multitudinis iurauerunt
eis. Post dies autē tres iniri fe-
deris audierunt q; i uicino ha-
bitarent. et inter eos futuri es-
sent. Noueruntq; castra filij isrl. et
uenerunt i ciuitates eoz die tño.
quax her uocabula st. Gabaon. et
caphyia. et berorh. et caria thya-
rim. Et non peruerunt eos. eo
q; iurassent eis principes mul-
titudinis in nōie dñi dei isrl.
Murmurauit itaq; de uulgis q;
tra principes. Qui sederunt eis.
Iurauim; illis in nōie dñi dei isrl.
et idcirco non possumus eos q;
tingere. s; hoc faciemus eis.

Reseruentur quidem ut uiuant.
ne contra nos ira dñi concitet si p-
iurauerim; sed sic uiuant ut i iustis
uniuerse multitudinis ligna cedat.
aquasq; q; potrent. Quib; hec uo-
loqueret; b;
cauit gabaonitas iosue. et dixit
eis. Cur nos fraude decipe uoluisti
ut diceretis. procul ualde habitam;
uobis. cū in medio uiri sitis. Itaq;
sub maledictione eritis. et si defi-
ciet de stirpe uia ligna cedens aq;
q; conportant in domū dñi dei mei.
Qui sederunt. Iuratum est nobis
seruis tuis q; promississet dñs deus
tuus seruo suo moyse. ut traderet
uobis om̃ie terrā. et disperderet
cunctos habitantes eius. Timui-
m; g; ualde. et prouidim; animab;
nris. uero terrore compulsi. et hoc
consiliū inuim; nūc autē i ma-
nu tua sumus. quod t bonū et
rectum uidetur. fac nob; fecit g;
iosue ut dixerat. et liberauit eo
de manib; filiorum isrl. ut ñ oc-
ciderent. Deceueruntq; illo die e-
os ee i ministerio cuncti ppli et
altaris dñi. cedentes ligna atq;
aquas conportantes usq; in pre-
sens tempus in loco q; elegit dñs.
Que cum audisset adoni-
bezeth rex isrlm saluet qd
cepisset iosue ahy. et subuertit;
eam. sicut enim fecerat iericho
et regi eius. sic fecit et ahy et re-
gi illius. et q; transfugerent
gabaonites ad isrl. et essent fe-
derati eoz. timuit ualde. vrb;

turbasti eos dō a facie isrl. contri
uitq; plaga magna in gabaon:
ac pseruitis ē puam adensūs
bethoron. et pculit usq; azetha
et maceda. Cūq; fugerent si
hos isrl et esset in descensu be
thoron. dñs misit super eos la
pides magnos decelo usq; ad
azetha et mortui sūt multo plu
res lapidibus grandinis qm
quos gladio pculserunt filij
isrl. Tunc locutus ē iosue dño
indie qua tradidit amorrēum
in conspectu filioꝝ isrl. dixitq;
coram eis. Sol contra gabaon
ne mouearis: et luna contra ual
lem haylotti. Steteruntq; sol et
luna donec ulticeretur se gēs
de inimicis suis. Nonne scriptu
ē in libro iustoz. Stetit itaq; sol
in medio celi: et non festinauit
occumbere spacio unius dei.
Non fuit ante et postea tā lon
ga dies obediēte domino uoci
hominis: et pugnantē p isrl.
Reuersusq; ē iosue cū omni isrl
i castra galgale. Fugerūt enim
quinq; reges: et se absconderunt
in his maceda in spelunca urbis
maceda. Iuratiarumq; ē iosue q
inuenti essent quinq; reges la
tentes in spelunca maceda. Q
pcepit socijs. Tait. Voluite lax
a ingentia ad os spelunce: et
ponte uiros i dultros qui clau
sos custodiant. Vos aū nolite
stare: s; psequimini hostes.

2 ceteros quoque fugientium
cedite. nec dimittatis eos urbium
suarum intrare perfidia: quos tradidit
dominus deus in manus vestras. Ceterum
aduersariis plaga magna. Tunc
que: ad interuentionem pene con-
sumptis: et hi qui in eis effugerunt
potuerunt ingressi sunt ciuitates
munitas. Reuersusque est omnis ex-
ercitus adiosue in maceda ubi tunc
erat castra. tamen et integro nullo
nullusque contra filios israel muni-
re ausus est. Precepitque iosue dicens.
Aperite os spelunce et producite
ad me quingque reges qui in ea la-
tent. feceruntque ministri ut sibi
fuerat imperatum: et eduxerunt
ad eum quingque reges de spelunca:
reges de iherusalem. regem hebron et
regem ierimoth regem lachys. re-
ge eglon. Cumque eduxi essent ad
eum. uocauit omnes uiros israel: et
ait ad principem exercitus qui
secum erat. Ite et ponite pedes
super colla regum istorum. Qui cum
preceperant et subditorum colla
pedibus calcarent: rursus ait ad
eos. Nolite timere: nec paueatis.
Confortamini: et estote robusti. Sic
enim faciet dominus cunctis hostibus
uestris: aduersum quem dimicatis. Per-
cussitque iosue et interfecit eos.
atque suspendit super quingque arbo-
res: fuerunt suspensi usque ad
uesperum. Cumque occumberet
sol: precepit sociis ut deponerent
eos de pambulis. Quibus

depositis preceperunt in spelunca in qua
latuerant: et posuerunt super eis
saxa ingentia. que permanserunt usque
in presens. Eodem quoque die maceda cepit
iosue. et percussit in ore gladii: rege-
que illius interfecit et omnes habita-
tores eius. non dimisit in ea saltem
ullas reliquias. fecitque regi mace-
da. sicut fecerat regi iericho. Tunc
fuerunt cum omni israel de maceda
in lembna. et pugnabat contra eam:
quam tradidit dominus cum rege su-
o in manu israel. Percusseruntque urbem
in ore gladii: et omnes habitatores eius.
non dimiserunt in ea ullas reliquias
reliquias. feceruntque regi lembna:
sicut fecerunt regi iericho. De leb-
na transiit et omni israel in lachys:
et exercitus pergit disposito. ob pug-
nabat eam. Tradiditque dominus lachys
in manu israel: et cepit eam die altero.
atque percussit in ore gladii: omnesque
animas que fuerant in ea sicut fecerat
lembna. Eo tempore ascendit hy-
ram rex gazet ut auxiliaretur
lachys: quem percussit iosue cum
omni populo eius usque ad interitum
omne. Transiitque de lachys in eglon.
et circumdedit atque expugnauit
eam eadem die: percussitque in ore
gladii omnes animas que erant in
ea iuxta omnia que fecerat lachys.
Ascendit quoque cum omni israel de eglon
in hebron et pugnauit contra eam.
cepitque et percussit in ore gladii: re-
gem quoque eius et omnia oppida re-
gionis illius. uniuersaque aras

sunt omnes cum turmis suis. populus mil-
litus sicut arena que est in litore
maris. equi quoque et currus u-
niuersae multitudinis. Conuenie-
runtque omnes reges in unum ad
aquas meron. ut pugnaret contra
israhel. Dixitque deus ad iosue. Nectimur
eos. Cias enim hac eade hora: ego
tradam omnes istos uulnerandos in
conspectu israhel. Quos eorum subner-
uabis: et currus igne combures
Venitque iosue et omnes exercitus
cum eo aduersum illos ad aquas me-
ron subito et irruerunt super eos na-
diditque dominus illos in manu israhel. Qui
percusserunt eos: et percussam est usque
ad sydonem magnam et aquas
masseroth: campumque: masphe:
que est ad orientalem illius partem.
Ita percussit omnes: ut nullas dimis-
set ex eis reliquas. fecit igitur
iosue sicut preceperat ei deus. Quos
eorum subnervauit: currusque com-
bussit. Reuersusque statim cepit a-
tor: et regem eius percussit gladio.
Astor enim antiquitus inter omnia
regna hec principatum tenuit.
Percussitque omnes animas que ibidem
morabantur. non dimisit in eas
illas reliquas: sed usque ad inter-
nitionem uniuersa uastauit. ip-
samque urbem peremit incendio.
et omnes periculi ciuitates: reges
que eorum cepit. percussit atque deleuit.
sicut preceperat ei moyses fa-
mulus domini. Absque urbibus
que erant incolub: et in tumulis

crpp

sire: ceteras succendit isrl. **U**na
tantu a so: munitissima flamma
qsupst. Omneq; pda itax urbi
u ac iumenta diuisert sibi filij
isrl cunctis hominib; interfectis.
Sic precepar dñs moysi seruo su
o. ita precepit moyses iosue. t il
le uniuersa compleuit. Non prete
rit de uniuersis mandatis eius
ne unu quidem uerbū qd iuste
rat dñs moysi. **C**epit itaq; iosue
oem terrā montanā t meridiana:
terrāq; gessen. et oem planiciē
et occidentalem plagā monteq;
isrl. et campetia eius: t parte
mōtis que ascendit seyr usq; ba
algad pplaniciem lybani. usq;
admontem hermon. **O**m̄s rege
eoy cepit. pcutit et occidit. **I**n
to tempore pugnavit iosue qd
reges istos. Non fuit ciuitas que
se non traderet filiis isrl. **P**rer
eueū qui habitabat in gabaon:
om̄s bellando cepit. **D**om̄ni e
nim sentencie fuerat ut indu
rentur corda eoy. et pugnarēt
contra isrl et caderēt. et nō me
rerentur ullā clemenciā. ac pe
ruent: sicut precepar dñs moysi.
In tempore illo uenit iosue et
interfecit enachym de moranū.
hebron et dabyr. et anab de oī
monte isrl: urbesq; eoy delesi.
Non reliquit ullum de stirpe e
nachym in terra filioy isrl absq;
ciuitatib; gaza et geth. t axoto:
i quib; solis relictū sunt. **C**epit

Iosue omne terrā sic locut ē dñs
ad moysen et tradidit eam in por
tessionem filioy isrl scdm partes
et trib; suas: quieuitq; terra
a phis. **H**ij sunt reges quos per
cusserunt filij isrl et possederunt
terram eoy transiordanen ad sol
ortū a torrente arnon usq; ad mō
tem hermon: t omne orientalem
plagam. que respicit solitudinē.
Seon rex amorreoy qui habitauit
iesebon. et dñatus ē ab aroher
que sita est sup ripam toue tor
rentis arnon. et medie partis i
ualle. dimidieq; galaad usq; ad
torrentem iaboc qui ē terminus
filioy ammon: et a solitudine usq;
ad mare ceneroth cōtra orientē.
len et usq; amare deserti. qd ē
mare salisimū. **A**d occidentale
plagam puā que dicit berthi
moth. et ab australi parte que
subiacet aseroth phasgha termi
nus est og regis basan dereliquit
raphaim qui habitauit in asra
roth. et indray. t dominat ē
i monte hermon. et in salacha:
atq; i uniuersa basan usq; ad
terminos gessuri et machati.
et dimidie partis galaad. ter
minus seon regis esebon. **XII**
Moyses famulus domini et
filij isrl pcuterēt eos: tra
diditq; terram eoy moyses in
portessionem rubenitis. et gad
ditis et dimidie tribui manasse.
Hij sunt reges quos pcutit io

Herzog August Bibliothek
Wolfenbüttel
0 1 2 3 4
Gray Scale

sue et filij israel trans iordanem ad
occidentalem plagam abalgad in
campo lybani usque ad montem cui
in pars ascendit in septe: tradiditque
eam iosue in possessionem tribubus
israel singulis partes suas tam in
montibus quam in plantis atque campe-
stribus. In aseroth et solitudine a
meridie et heus fuit et amorrei.
chamaneus et pherezeus. etie-
us et iebuseus. Rex iericho unus.
rex ahy qui est ex latere berthel unus.
rex iherlm unus. rex hebron u-
nus. rex ierimoth unus. rex la-
chys unus. rex eglon unus. rex ga-
der unus. rex dabyr unus. rex
gader unus. rex dabyr unus. rex
herma unus. rex hered unus. rex
lembna unus. rex odolla unus.
rex maceda unus. rex berthel u-
nus. rex taphue unus. rex afer
unus. rex ap. aferth unus. rex sa-
ron unus. rex madon unus. rex
asor unus. rex semeion unus.
rex acaph unus. rex tenach u-
nus. rex maggedo unus. rex ce-
des unus. rex iachenen cher-
meli unus. rex dor et pumice
dor unus. rex gentili galgal unus.
rex cherla unus. Omnes reges
triginta et unus. **xiii.**

Iosue senex puerque: etatis e-
rat. et dixit dominus ad eum. Sen-
uisti et longeuus es terrarum;
latissima derelicta est que nec-
dum est sorte diuisa omni in-
delicet galylea. phylitijm

et diuisa omnia uniuersa gesturi a flu-
uio turbido qui irrigat egyptum.
usque ad terminos accharon contra
aquilonem: terra chanaan que est
quing; regulos phylitijm diui-
ditur gazeos. et azotus aschalon.
tab. gerheos. et accharonitas. Ad
meridiem uero est euehi. Omnis
uero terra chanaan et maara sy-
doniorum usque aseca ad terminos
amorrei eiusque confinia. Lybani quoque
regio contra orientem ab alged. sub
monte hermon. donec ingrediari
emath omnium qui habitant in
monte alybano usque ad aquas.
marecathi. uniuersique sydonij. E-
go sum qui delebo eos. a facie fili-
orum israel. Venient ergo in parte here-
ditatis israel. sicut precepit. Et
nunc diuide terram in possessio-
nem nouem tribubus; et diuidie
tribui manasse cum quibus ruben
et gad possederunt terram quam
tradidit eis moyses famulus domini
trans fluentem iordanis ad orienta-
lem plagam. ab arnoher que sita est
in ripa torrentis arnon et in uallis
medio: uniuersique campestra
medaba usque dybon. et cunctas
ciuitates seon regis amorreorum
qui regnauit in esebon usque ad
terminos filiorum ammon. et ga-
laad ac terminum gesturi et ma-
achan omnemque montem hermon.
et uniuersam basan usque salacha
omne regnum og in basan qui reg-
nauit in asstaroth et hedray. ipse

138
CCCCI
fuit reliquis raphaym: et per-
cussitq; eos moyses atq; deleuit.
Asolueruntq; discedere filij isrl
gesturi et machati: et habitare
runt i medio isrl usq; in presentē
diem. Tribui autē leui non dedit
possessionē sed sacrificia: uictime
dñi dei isrl: quia ipse ē eius he-
ditas sicut locutus ē illi. Dedit
q; moyses possessionem tribui
filiorum ruben iuxta cognatio-
nes suas: finemq; terminū eorū ab
arohel que sita ē in ripa torren-
tis arnon. et in ualle eiusdem
media torrentis. uniuersam
planitiē que ducit medaba et
esebon. cunctosq; uiculos earū
qui sūt i campēstribus. dybon q;
et barthomothbaal. et oppidū baal
meon. iesta et cedemorth et mepha-
ath. cariathaym et sabama. et
sarathan in monte conuallibus.
berphee et aserorth. phasga et
berthayimorth: omnes urbes ca-
pestres. uniuersaq; regna seon
regis amorrei. qui regnauit in
esebon quem percussit moyses cū
principib; madian. eueū et rebe.
et sur et ur. et rebeducis seon
habitatores terre. Et balaam fi-
lium beor ariolum occidit filij
isrl gladio cum ceteris infectis.
Factusq; terminū filiorū ruben
iordanis flumē. Hec est posses-
sio rubenitarū p cognationes su-
as. urbium et uiculorū. Deditq;
moyses tribui gad et filiis eius

p cognationes suas possessionē:
cuius her ē diuisiō. Terminū iazer
et omnis ciuitates galaad. dimi-
diamq; partem terre filiorū amon
usq; ad roher q ē contra raba. et
ad abesebon ramoth masphe et be-
thanyim. et manayim usq; ad rei-
minos dabyr: in ualle quoq; be-
tharam. et berthnemra et socorh
et taphon: reliquā partē regni
seon regis esebon. Huius q; ior-
danis finis ē: usq; ad extremam
partem maris cenereth trans iorda-
nem ad orientalem plagā. Hec ē
possessio filiorū gad et p familiarū
suas ciuitates et uille earū. Dedit
q; dimidiē tribui manasse filijsq;
eius iuxta cognationes suas. po-
sessionem: cuius hoc incipitū est.
Amanayim uniuersam basan et
cuncta regna og regis basan:
omnesq; uicos iahyr. qui sūt i basan.
sexaginta oppida. et dimidiam
partem galaad. astaroth. the-
dray urbes regni og in basan. fi-
lij machyr filij manasse dimidiē
partē filiorū machyr iuxta cog-
nationes suas. hanc possessionē
diuisit moyses in campēstribus
moab trans iordanē contra iericho.
ad orientalem plagam. **XIII.**

Tribui autem leui non dedit
possessionem quā dñs isrl ipse
ē possessio eius ut locutus ē illi.
Hoc ē q; possederūt filij isrl in terra
chanaan quam dederat eis elea-
zar sacerdos et iosue filius nun

princeps familiarum patribus israel cor-
te omnia diuidentes sic prepat
dn̄s in manu moysi. nouem tribu-
bus. et dimidie tribui. Duas enī
tribubus. et dimidie decerat moyses
trans iordanem possessione absq;
leuitis: qui nichil terre acceperit
inter fratres suos. sed in eorū succē-
serūt locum. Filios ioseph ī duas
diuisit tribus. manasse et effray.
Non acceperūt leuire aliquā ī t̄ra
partem. nisi urbes ad habitandū
et suburbana earū ad alenda in-
menta et pecora sua. Sicut p̄cepit
dn̄s moysi: ita fecerunt filij israel.
et diuiserunt terram. **A**ccēdit
itaq; filij iuda ad ioseph in galgala:
locutusq; ē ad eū caleph filius ie-
phone cenex eius. **N**osti quid lo-
cutus sit dn̄s ad moysen hoīem
dei tēme et de te. in cades barne.
Quadragesima annorū erā qm̄ me-
misit moyses famulus domini
decades barne. ut considerare t̄ra
nummaret: ei q̄ michi uidebat̄
uerum. **F**ratres autē qui ascen-
derūt mētū dissoluerūt cor. **p̄ph̄:**
et nichilomin̄ ego securus sum.
dn̄m dñm meū: iurauitq; moyses
ī die illo dicens. **T**erra qm̄ calca-
uit pes tuus erit possessio tua
et filiorū tuorū in eternū: qz̄ secu-
tus es dñm dñm tuū. **C**oncessit
q̄ dominus uirā in sicut pollicit̄
est usq; in presentem diem. **Q**ua-
dragesima et quinq; anni s̄ exq̄
locutus ē dō uerbum istud ad

moysen. qm̄ ambulabāt israel p̄
solitudinem. **H**odie octoginta
quinq; annorū sum sic ualens
ut eo ualebam tpe qm̄ ad explo-
randum missus sū. **I**sti in me tem-
poris fortitudo usq; hodie p̄sene-
rat. tam ad bellandū quam ad
gradiendū. **D**a q̄ in monte usū
quem pollicitus est dō te q̄ au-
diente in quo enachym s̄ et ur-
bes magne atq; murare: si for-
te sit domus meū. et ponero
telere eos. sicut promisit michi.
Benedixitq; ioseph ei et tradidit
ei hebron caleph filio iephone
cenex eo. usq; in presentem diē.
qz̄ securus est domū dñi israel.
Nomen hebron antea uocaba-
tur cariarthar-be. **A**dān maxi-
mus ibi inter enachym situs ē.
Et terra cessauit ap̄rehis. **xiiii.**
Igitur soror filiorū iude p̄cogni-
tiones suas ista fuit. **A**termi-
no edom deserti syn contra me-
ridiem et usq; ad extremā par-
tem australis plage ī tritum
eius et asummū mare
salis sūm. et alingua ei clue-
re sp̄it meridiem: egredietq;
contra ascensum scorpionis et
p̄ramabit in syna. ascendetq;
in cades barne. et puenit in ei-
rom. ascendens ad ara et arcu-
iens: charitea: atq; inde p̄ram-
siens in asemona. et pueniens
ad torrentē egypti: eruntq;
termini eius mare magnū.

Hic erit finis meridiane plage.
Ab oriente uero erit initium mare
salassimum usque ad extrema iorda-
nis. et ea que respiciunt aquilonem:
lingua maris usque ad eundem ior-
danis fluvium: ascenditque terminus
in berthagala. et transit ab aquilone
in bertharaba. ascendens ad lapide-
boem filij ruben. et tendens usque
ad terminos dabyra. de ualle achor
contra aquilonem respiciens galga-
la. que est ex aditu ascensionis ado-
mym ab australi parte torrentis:
transitque aquas que uocant fontem sol.
et erunt exitus eius ad fontem
roghele. ascenditque per uallem filij
enon ex latere iebusei. ad meri-
diem: hec est iherusalem. Et inde se eri-
gens ad uerticem montis que est qua-
dragenon ad occidentem in summum
tate uallis raphaym contra a-
quilonem: pertransitque ad uerticem
montis. usque ad fontem aque ne-
thoa. et peruenit usque ad uicos
montis epyron. inclinaturque in
bella bala que est cariathari.
id est urbs siluay: et circuit de
bala contra occidentem usque ad
montem seyr: transitque iuxta lat-
erem montis iarym ad aquilonem in
chelon. et descendit in berthames.
transitque in thamna. et peruenit quod
aquilone partis accharon. ex
latere: inclinaturque sechona.
et transit montem baala. peruenitque
in iepnehel et maris magni que-
tra occidentem sine concluditur.

Hic sunt termini filiorum iuda per terminum
in cognationibus suis. Caleph uero
filio iephone dedit partem in medio fi-
liorum iuda sicut precepit ei dominus
cariatharbe patris enach. quia est
hebron: deleuitque ex ea caleph tres
filios enach. atque inde conscendens
uenit ad habitatores dabyr. que
prius uocabatur cariathsepher. id
est ciuitas litterarum. Dixitque caleph
Qui peruenit cariathsepher. et ce-
pit eam dabo illi axam filiam me-
am uxorem. Cepitque eam orthoniel
filius cenez frater caleph iunior:
deditque ei axam filiam suam uxorem.
Qui cum pergerent simul. suaserunt
ei uir suis ut peteret a patre suo
agrum. suspiraueruntque ut sedebat in
asino. Cui caleph quid habes inquit.
At illa respondit. Da michi benedictionem.
Terram australem et arentem
dedisti michi: iunge et irriguam.
Dedit itaque ei caleph irriguam super-
ius et inferius. Hec est possessio
tribus filiorum iuda per cognationes
suas. Erantque ciuitates ab extre-
mis partibus filiorum iuda iuxta ter-
minos edom a meridie. caphsael.
et heder. et iaghur. et cyna. et
dynona. adada. et cades. et asor.
ierhan. xyl. et thelem. baloth.
et asor. noa. et cariath. et iesrom.
hec est asor. amona. same. et mo-
lada et aser. gadda. et asemon.
et berthofaleth. et asur. suar. et
berlabee. et baxoth. iabala. et
haymin. hesem. et bertholath.

et exul. et herma. et sychelech. et medemena. et seferna. labaorth. et selym. et annem remmon. Omnes ciuitates iugum et nouem. et uille eaz. Incampesribus uo e haul. et taraa. et asena. et azanoe. et enganyim taphua. et enayim. et ierimoth. adulam socho. et asecha. et zarim. adythayim. et gedera. et gydero thayim. ut bes quaru oz decym. et uille eaz. Sanan et adela. et magdalgath. delean. et mespha et ierhel. lathis. basath. et aglon. rebbon. et ierhemas. chedus. et gyderoth. berhdagon. et neema. et maceda. ciuitates setecym. et uille eaz. Labana. et ether. et asan. ierpha. et esna. et nesibi. ceyla. et achyzip. et mdera. ciuitates nouem. et uille eaz. Acharon cum uicis uillulis suis. Ab acharon usq. ad mare omnia que uergunt ad azotum et uiculos eius. Azotus cum uiculis suis. Gaza cum uiculis et uillulis suis. usq. ad torrentem egypti. et mare magnu et terminus ei. et i monte samer et iether. et socho. et etenna cariath. senna. hec e dabyr. anab et themo. et any. gozen. et olon. et gylor. ciuitate undecim. et uille eaz. Arab et roma. et esaan. ianu et berhaphua. et affeca. arhama. et cariathar. be. hec e ebzon. et syor. ciuitates nouem. et uille eaz. Maon et chermel et cyf. et lothe. et gath.

zerehel et iudaca. et zano. achap. gabaa et thamina. ciuitates decem et uille eaz. Alul et berhsur. et gedor. marod. et berhanorth. et helteem. ciuitates sex et uille eaz. Cariath baal hec est cariathayim urbs filiaz. et areba. ciuitates due. et uille eaz. In deserto berharaba. meddyn. et saccha. anebcam. et ciuitas solis. et engaddi. ciuitates sex. et uille eaz. Iobuseu au habitatozem iherlm n potuerut filij iuda delere. habitauitq. iobuseus cu filiis iuda i iherlm usq. in presentem diem. **xvi**
Ceciditq. fors filioz ioseph ab iordane contra iericho et aquas eius ab oriente. solitudo que ascendit iericho ad monthana berhel. et egreditur de berhel lutzam. transiitq. terminu archy arharoth. et descendit ad occidentem iuxta terminu ieflechi usq. ad terminos berhoron inferioris et gazer. finiuntq. regionem eius mari magno. Posederuntq. filij ioseph manasse et effrayim. et fcs est terminus filioz effrayim p cognationes suas. et potentio eoz contra orientem acharoth. ad ar usq. berhoron superiorem. egrediuntq. qfinia eius i mare. Machine thar uo aquilone respiciat. et circuit terminos contra orientem in thanath celo et prius sit ab oriente iano. descenditq. de

Herzog August Bibliothek
Wolfenbüttel
Gray Scale
0 1 2 3 4

ianoe in artharoth et noaratha.
et puenit in iericho. et egreditur
ad iordanem de thaphua. ptran
surq; contra mare in ualle haru
dineti: suntq; egressus eius i
mare salisimū. **Hec ē possessio**
trib; filioz effraym p familias
suas. urbes que separare sunt
filijs effraym in medio possesi
onis filioz manasse: et uille e
arum. **Et non inter fecerunt fi**
lij effraym chanaanē qui habi
tabat in gazei: habitauitq; cha
naneus in medio effraym usq;
indiem hanc tributarius. **xvii**
Cecidit aū fors tribui manas
se: ipse est enim primoge
nitus ioseph. machur pmo gen
to manasse patri galaad q; fuit
uir pugnator: habuitq; posses
sionem galaad et basan. et reli
quijs filioz manasse iuxta fa
milias suas. filijs hebpyer. et
filijs elech. et filijs eiel. et filijs
serhem. et filijs efer. et filijs se
myda. **Isti sunt filij manasse fi**
lij ioseph mares p cognationes
suas. Salphaath uero filij epher.
filij galaad. filij machur. filij
manasse non erant filij sed sole
filie: quar ista sūt nōia. Moala.
et noa. et egla. et melcha. et ther
sa. **Veneruntq; in conspectu e**
lexari sacerdotis. et ioseph filij
nūm. et principū dicentes.
Dñs pcepit p manū moysi. ut
daretur nobis possessio i medio

frim nūm. **Deditq; eis iuxta i**
peruū domini possessionē i me
dio frim patris ear: et ceciderit
funiculi manasse decem abisq;
terra galaad et basan tñc iorda
nem. filij enim manasse posse
derit hereditate in medio filioz
eius. **Terra aut galaad cecidit**
i sortem filioz manasse qui re
liqui erant. **fuitq; terminus ma**
nasse absermachimatha qui
respexit sychem et egreditur ad
dexteram iuxta habitatores
fontis raphue. **Et enim in sor**
tem manasse ceciderat tra ra
phua. que est iuxta terminos
manasse filioz effraym: des
cenditq; terminus uallis haru
dineti. in meridiem torrentis
ciuitatum effraym. que i me
dio urbium sūt manasse. **Ter**
minus manasse ab aquilone
torrentis. et exiit eius per
git ad mare. ita ut ab austro
sit possessio effraym. et ab
aquilone manasse. et unūq;
diuidat mare: et quingantū
sibi in tribu aser. ab aquilone.
et in tribu ysachar ab oriente.
fuitq; hereditas manasse i
ysachar. et in ase bertham et
uiculi eius. et ieblaā cum
uillis suis. et habitatores dor
cum oppidis suis: habitato
res q; endor cum uillis suis:
similiter habitatores tenach
cū uillis suis: et habitatores

¹⁴
 magedo cū nullis suis. et etia pars
 urbis ioseph. Nec potuerūt filij
 manasse has subuere ciuitates:
 sed cepit chaneus habitare in tra
 sua. Post qm̄ autē qualiter filij
 isrl̄ subiecerūt chananeos. et fecerūt
 sibi tributarios: nec interfecerūt eo.
 Locutiq; sūt filij ioseph ad ioseph atq;
 dixerūt. Quare dediti in possessionem
 sortis in finiculi unius ē sum
 tante multitudinis. et bñdixerūt
 in dñs. Ad q̄s ioseph ait. Si p̄p̄s m̄
 tus es. ascende in silua et succide et
 spacia in terra pherezei et rapha
 ym: quia angusta ē tibi portio
 montis effraym. Cui r̄dierūt filij
 ioseph. Non poterim̄ ad montana
 q̄scendere cum fereris currib; utan
 tur chananei qui habitant in tra
 campestris in qualite s̄ bethsam
 cū uiculis suis: et iezrael media
 possidens uallem. Dixitq; ioseph
 ad domū ioseph effraym et ma
 nasse. Populus multus es. et
 magne fortitudinis. Non habeb
 sortem unā: sed transibis ad mon
 tem et succides et atq; purgabis
 ad habitandū spacia. Et poteris
 ultra procedere: cum subueris
 chananeū quem dñs ferreos ha
 bere curris et esse fortissimum.
Congregatiq; sūt oēs filij **xviii**
 isrl̄ in sylo. ibiq; fixerunt
 tabernaculum testimonij: et fuit
 eis terra subiecta. Remanserūt
 autē filioz isrl̄ septē trib; q̄ fidū
 acceperāt possessiones suas: ad

quos ioseph ait. **E**stq; marces
 ignauia. et non intratis ad possi
 dendam terrā qm̄ dñm dñs pa
 trum uroz dedit uobis. Eligite
 de singulis tribub; ternos uiros.
 ut mittā eos et p̄gant atq; circu
 eant terrā et describāt eam iux
 ta numerū unuscuiusq; multitu
 dinis: referantq; ad me q̄ descrip
 serunt. Diuidite uob; terram in
 septem partes. Judas sit in ter
 minis suis ab australi plaga: et
 domus ioseph ab aquilone. Me
 diam inter hos terram in septē
 partes describite et huc uenietis
 ad me. ut coram dño deo ur̄o mit
 tam hic uobis sortes: q̄ n̄ est i
 ter uos pars leuitay. sed sacerdo
 rum domini ē eoz hereditas.
 Gad autem et ruben et dimidi
 a trib; manasse iam acceperāt
 possessiones suas trans iordane
 ad orientalem plagā: quas de
 dit moyses famulus domini.
 Cumq; surrexissent uiri ut p̄
 gerent ad describendū terrā: p̄
 cepit eis ioseph dicens. Circūte
 terram ac describite eā et reuer
 timini ad me: et hic corā dño dō
 in sylo mittā uob; sorte. Itaq; p̄
 reuerūt et lustrantes eā in
 septem partes diuiserūt scribe
 tes in uolumine. Reuerſiq; sūt
 ad ioseph in castra sylo: q̄ misit
 sortes coram dño in sylo. diui
 sitq; terram filiis isrl̄ in septē
 pres. Et ascendit sortis prima

filios beniamyn p familias
suas ut possideant terrā filios
iuda et filio ioseph. fuitq; ter-
minus eorū q̄ra aquilone ad
iordanē p̄gēs iuxta lat̄ iericho
septentrionalē plagē. et t̄ce q̄
occidentalem ad montana con-
suetens. et pueniens insolu-
tū berhanen. atq; ptransiens
iuxta lunam ad meridiem ip̄a
est bethel. Descenditq; in ara-
roth addat in montem qui est
ad meridiem berhoron i fr̄io
us. et inclinat̄ circūiens cōtra
mare a meridiem montis q̄
respicit berhoron q̄ra affricū:
fuitq; exitus eius incari arthba-
al q̄ uocatur et cariathiarim.
urbem filiorū iuda. Hec ē plaga
contra mare ad occidentē. A me-
ridie autē ex parie p̄re caria-
thiarim egreditur terminus
q̄ra mare et puenit usq; ad
fontem aquarū nepthoa: desce-
ditq; in partem montis qui res-
picit uallē filiorū ennon. et est
q̄ra septentrionalē plagam i
extrema p̄te uallis iaphaym.
descenditq; gehennon idē ual-
lis ennon iuxta lacus iebusei.
ad austrū et puenit ad fontem
rogel: transiens ad aquilonē. et
egrediens ad ensemet idē fontē
solis. et ptransit usq; ad tumu-
los qui sunt e regione ascensus
ad om̄ym: descenditq; ad beno-
en idē lapidem boen filij rubē.

et ptransit ex latē aquilonis ad
campēstria: descenditq; in plani-
ciem et p̄tergreditur cōtra aq-
ilonem berhagla. itq; exitus eius
q̄ra linguā maris salisimū ab
aquilone in fine iordanis ad au-
stralem plagam. qui ē terminus
illius ab oriente. Hec ē possessio
filiorū beniamyn p̄ter finēs su-
os incircūti. et familias suas:
fueruntq; ciuitates eius iericho.
et berhagla. et uallis casis: be-
tharaba et samari et berthela-
ym. et affara. et ofira. uilla
hemona et ofiu et gabae: ciui-
tates duodecim. et uille earū.
Gabaon et rama et beroth. et
mesphe. caphara. et amosa. et
redhem. iarahel. et charala. et
zela. ieieph. et iebus que ē iherlm.
gabaath et cariath: ciuitates
quatuordecim. et uille earū. Hec
est possessio filiorū beniamyn.
iuxta familias suas. **xxiii. tit.**

Et egressa est sorz scdm fili-
os symeon p̄cognitiones
suas: fuitq; hereditas eorū i me-
dio possessionis filiorū iuda. ber-
sabee. et zabee. et molada et a-
serua. baxa et asem. et eltholath.
berthul. et arma. et secelech et be-
rhyn. archabioth. et saruon:
ciuitates tredecim. et uille earū.
Abym. et remnon et arhar. et a-
san: ciuitates quatuor. et uille
earū. Om̄s uiculi p̄circūti ur-
bium istarū usq; ad balaath.

bercanech quia australem plagam.
Hec ē hereditas filiorum symeon iuxta
 cognationes suas in finiculo et pos-
 sessione filiorum iuda. quia maior erat.
 et idcirco possederunt filii symeon
 hereditatem in medio eorum. Cecidit
 quoque tertia filiorum zabulon p[ro]cognatio-
 nes suas: et factus ē terminus pos-
 sessionis eorum usque sarith. ascenditque
 a mari et medala. ac puenit in
 debelach debelasech usque ad torrentē
 qui est contra iecennam et re-
 uertitur de sarith contra orientē
 in fines celecech thabor. et egreditur
 addabereth ascenditque contra ia-
 phie: et inde transit ad orienta-
 lem plagam. iethepheer et thaca-
 syu: et egreditur in remmonama-
 thar et noa. et circuit ad aquilo-
 nem et nathan. suntque egressus
 eius uallis nepthael et carch beth.
 et neahal. et semron. et iedala
 et bethleem: ciuitates quatuor de-
 cim. et uille earum. **H**ec ē hereditas
 tribus filiorum zabulon p[ro]cognatio-
 nes suas: urbes et uiculi earum. y-
 sachar egressa ē sors quarta p[ro]-
 cognationes suas: suntque eius he-
 reditas. iezrahel et casaloth et su-
 nen. et pharaym. seon. et anareth.
 et rabuth. et cethon. amec. et ra-
 meth. et enganm. et enadda. et
 bethphazes: et puenit eius usque
 thabor et taximā et bethsemes:
 circuitque exitus eius iordanis: ci-
 uitates sedecim. et uille earum. hec
 ē possessio filiorum isachar p[ro]cogna-

tionis suas: urbes et uiculi earum.
Cecidit sors quinta tribui filiorum
 aser p[ro]cognitiones suas: suntque
 terminus eorum acath. et ohalp.
 et berhen. et axab. helmelach.
 et amaath. et metat: et puenit
 usque ad e Carmeli maris et syor
 labanath: ac reuertitur contra
 orientem berhdagon. et puenit
 usque zabulon. et uallē septael
 contra aquilonē. in bethhelech
 et neyhel egreditur ad leuā cha-
 bul et achiam et roob. et amon.
 et chanane. usque ad sydonem mag-
 nam: reuertiturque in horma usque
 ad ciuitatē munitissimā tyru.
 et usque oza: eruntque exitus eius
 in mare de finiculo aeriba. et
 ama. et aseth. et roob: ciuita-
 tes uiginti due. et uille earum.
Hec est possessio filiorum aser
 p[ro]cognitiones suas: et urbes
 et uiculi earum. filiorum neptalim
 sexta pars cecidit p[ro]familias
 suas. et cepit terminus eorum
 de hebel et helon. et sananym.
 et adamy que ē neceb et iebnael.
 usque lerhim. et egressus eorum
 usque adiordanem: reuertiturque in
 eorum contra occidentē in axinocha
 bor atque inde egreditur in uco-
 cha et pertransit in zabulon co-
 tra meridie. et in aser contra
 occidentem. et in iuda adiorda-
 nē contra ortum solis: ciuita-
 tes munitissime. ascedim. ser.
 et amath. et rechar. chemeth.

et edema. et axama. asor. et cedē.
 et hedray. nazor. et ieron. et mag
 dalel. horem. et berhanath. et
 berhsenes ciuitates decē et no
 uem et uille ear. hec ē possessio
 filior neptalym p cognationes
 suas. urbes et uilli ear. Tribui
 filior dan p familias suas egres
 sa ē sor septima: et fuit tūm
 possessionis eius saraa. et hestaol.
 et iayr semes id ē ciuitas solis.
 selebim. et aylon. et iethela elon.
 et lem. themna. et achron. helre
 ten. et gepchon et baalarh. yud
 et benebare et gery remmon atq;
 hercon et arecon. cū termino
 qui respicit ioppen: et in ipso fine
 geluditur. Ascenderuntq; filij
 dan et pugnaverūt contra lese.
 ceperuntq; eā et percusserūt i ore
 gladij. ac possederunt. et habi
 tauerūt i ea: uocantes nom eui
 lesem dan ex noie dan patris sui.
 hec ē possessio trib; filior dan p
 cognationes suas. urbes et uilli
 h ear. Cumq; qplellet terra sor
 te diuise singulis p trib; suas:
 dederūt filij isrl possessionem
 iosue filio nūm in medio sui iux
 ta pceptum dñi urbem quā pos
 tulauit thammata saraa i mon
 te effraym. Et edificauit ciuita
 tē. habitauit q; i ea. hec ē pos
 sessiones quas sorte diuiserunt
 eleazar sacerdos et iosue fili nūm
 et principes familiarum ac tribu
 u filior isrl in sylo corā dño ad

ostiu tabernaculi testimonij. par
 titiq; sunt terram. ~~xxx. xx.~~
 et locutus ē dñs ad iosue dices.
 Loquere filiys isrl. et dic eis. Sepa
 re urbes fugitiuor de quib; locut
 sum ad uos p manū moyli: ut q
 fugiat ad eas quicumq; aiām p
 cussent nescius. et possit euade
 re iram proximi qui ultor ē sag
 uinis cū ad unā har cōfugerit
 ciuitatū. et aburg; ante portam ci
 uitatis et loquetur seniorib; ur
 bis illius ea que se cōprobenit in
 nocentem: sicq; suscipient eum et
 dabunt ei locum ad habitandū.
 Cumq; ultor sanguinis eū fuit
 psecutus. n̄ trahent eū in manū
 eius. q; ignorans percussit prox
 imum eius: nec assite biduum
 tridui ue eius pbatū i inimico.
 Et habitabit in ciuitate illa do
 nec stet ante iudiciū causam red
 dent fā sui: et moriatur sacerdos
 magnus qui fuerit i illo tēpore.
 Tunc reuertetur homicida: et i
 gredietur in ciuitate et domū su
 am de qua fugerat. Deceueritq;
 cedel in galylea motis neptaly.
 et sychem in monte effraym: et
 caratharbe ipsa ē hebron in mō
 te uida. Et trans iordanē contra
 orientalem plagā iericho. statu
 erunt basor. que sita ē i campes
 tri solitudine de tribu ruben:
 et ramot in galaad de tribu gad:
 et zabilon i basan de tribu ma
 nasse. hec ciuitates qstutire

Et cunctis filiis israel et aduenis qui habitant inter eos ut fugerent ad eas qui animam nescius percussit et non moreretur in manu proximi effusum sanguine iudicare cupiens donec sciret ante ipsum expositorum causam suam. **xx**

Accesseruntque principes familiarum leui ad eleazar sacerdotem et iosue filium nuni et ad iudicem cognationum per singulas tribus filios israel locuti sunt ad eos in synagoga terre chanaan atque dixerunt. Dominus precepit per manum moysi ut darent nobis urbes ad habitandum et suburbana earum ad alendam iumenta. Dederuntque filii israel de possessionibus suis iuxta imperium domini civitates et suburbana earum. Egressa quoque est soror in familia caath filiorum aaron sacerdotis de tribubus iuda et symeon et beniamin civitate tredecim et reliquis filiorum caath id est leuitis qui super fuerant de tribubus effraym et dan et dimidi e tribus manasse civitates decem. Porro filiis gerson egressa est soror ut acciperent de tribubus ysachar et de aser et neptahim dimidiaque tribu manasse in basan civitates numero tredecim. Et filiis merari per cognationes suas de tribu ruben et gad et zabulo urbes duodecim. Dederuntque filii israel leuitis civitates et suburbana earum sicut preceperat dominus per manum moysi singulis

tribus tribuentes. De tribubus filiorum iuda et symeon dedit iosue civitates filijs aaron per familiam caath leuitici generis quatuor sunt nomina. Prima enim soror illius egressa est caathharbe patris enach que vocatur hebron in monte iuda et suburbana eius parcutum. Agros vero et villas eius dederat caleph filio iephone ad possedendum. Dedit ergo filiis aaron sacerdotis hebron confugij civitatem ac suburbana eius et lenyma cum suburbanis suis civitates novem de tribubus ut dictum est duabus. De tribus autem filiorum beniamin gaboon et gabee et anathoth et almon cum suburbanis suis civitates quatuor. Omnis simul civitates filiorum aaron sacerdotis tredecim cum suburbanis suis. Reliquis vero per familias filiorum caath leuitici generis hereditaria est possessio. De tribu effraym urbes confugij sychem cum suburbanis suis in monte effraym et gazet et ceptaym et berchoron cum suburbanis suis civitates quatuor. De tribu quoque dan belthere et gebberhon et haylo et gethremmon cum suburbanis suis civitates quatuor. Porro de dimidia tribu manasse thannach et gethremmon cum suburbanis suis civitates due. Omnes civitates decem et suburbana earum data sunt filiis caath

inferioris gradus. filius q; gerson le-
uitici generis dedit de dimidia
tribu manasse confugij ciuitate.
gaulon i basan et bosiam cum sub-
urbanis suis: ciuitates duas. Porro
de tribu ysachar cefyon et daberet
et ieremoch et engannym cum
suburbanis suis: ciuitates quatuor.
De tribu autē aser matalerhachō
et addon et ellacoth et roob cum
suburbanis suis: ciuitates quatuor.
De tribu q; neptalym ciuitatem
confugij. cedes in galylea. et amath.
et carthan cū suburbanis suis:
ciuitates tres. Omnes urbes fami-
liarū gerson tredecim cum sub-
urbanis suis. filijs autē merari
leuitis inferioris gradus p fa-
milias suas data est de tribu
zabulon iechenā. chartha. et
damna. et nabol: ciuitates quatuor
cum suburbanis suis. Et de tri-
bu ruben ultra iordanē contra ie-
richo ciuitate refugij bosor in so-
litudine misor. et iazer. et iehen.
et maspha: ciuitates quatuor cū
suburbanis suis. Et de tribu gad
ciuitates confugij rannothe i ga-
laad. et manaym et elebon. et
gazer: ciuitates quatuor cū sub-
urbanis suis. Omnes urbes filiorū
merari p familias et cognatio-
nes suas duodecim. itaq; uniuscuius
ciuitates leuitarū i medio pos-
sessionis filiorū isrl fuerūt qua-
draginta et octo cū suburbanis
suis singule p familias distatu-

te. Deditq; dñs dñs isrl oem
terram quā se tradidit patib;
eorū iurauerat et possederunt
illam atq; habitauerunt i ea:
dataq; est ab eo pax in omnis per-
circuitū nationes. nullusq; hos-
tium resistere eis ausus ē: sed
cuncti in eorū ditione redacti sūt.
Ne unū quidem uerbum q; illis
prestiturum se ēē promiserat
irritū fuit: sed rebus omnia

Expleta sunt. **xxii**
Eodem tempore uocauit io-
sue rubenitas et gadditas et
dimidiam tribū manasse: dixq;
ad eos. fecistis omnia que pce-
pit uobis moyses famulus dñi.
Nunc q; in omnib; obedistis: nec
reliquistis frēs urōs longo tpe
usq; in presentē diem custodiē-
tes imperiū dñi dei urī. Quia
q; dedit dñs deus urī statibus
uestris requiem ac pacē sic pol-
licitus ē reuertimini et ite in
tabernacula urā. et in terram
possessionis quā tradidit moy-
ses uobis famulus dñi dei isrl
iordanē: ita diuitaxat ut cus-
todiatis attentē. et ope qplea-
tis mandatum et legem quā
precepit uobis moyses seruis
domini. ut diligatis dominū
dñm urm et ambuletis in oib;
uijs eius: et obseruetis man-
data illius: ad herentq; ei ac
seruiatis in omni corde et in
omni anīa urā. Benedixitq;

eis iosue. et dimisit eos: qui reu-
 si sunt in tabernacula sua. Tribu
 autem manasse dimidie possessi-
 one moyses dederat in basan: et
 idcirco medie que sup̄fuit dedit io-
 sue sortem inter ceteros fr̄es suos
 trans iordanē ad occidentalem ei-
 plagā. Cūq; dimitteret eos in
 tabernacula sua. et benedixisset
 illis: dixit ad eos. In multa substa-
 cia atq; diuitijs reuertimini ad
 sedes uestras. cum argento et auro
 et ac ferro et ueste multiplici. Di-
 uidite predam hostiū cum fr̄ib;
 ur̄is. Reuertig; sunt et abierunt
 filij ruben et filij gad et dimidia
 trib; manasse a filiis isrl̄ de sylo
 que est in terra chanaan. ut tra-
 rent galaad terram possessionis
 domini in manu moysi. Cūq;
 uenissent ad tumulos iordanis
 in terra chanaan. edificauerunt
 + altare iuxta iordanem in finire magni-
 tudinis. Qd̄ cum audissent filij
 isrl̄ et ad eos certi nuntij decur-
 sent edificasse filios ruben et gad
 et dimidie tribus manasse altare
 in terra chanaan sup̄ iordanis
 tumulos contra filios isrl̄. com-
 uenerunt om̄s in sylo. ut dimi-
 carent contra eos. Et interim
 miserunt ad eos interram gala-
 ad phinees filium eleazarī sa-
 cerdotis. et decem principes ē eo.
 singulos de tribub; singulis. Q-
 uenerunt ad filios ruben et gad

et dimidiam tribum manasse. i
 terra galaad: dixeruntq; ad eos.
 hec mandat om̄s ppl̄s dñi. Que
 est ista transgressio. Cui reliquit
 tis dñm dñm isrl̄ edificantes alta-
 re sacri legum. et a cultu illi rece-
 dentes. An parum nobis est quod
 peccatis in beelphegor et usq; i p-
 sentem diem macula huius sceleris
 in uobis pinanet. multiq; de ppl̄o
 conuerunt. Et nos hodie relique-
 ris dñm: et cras inuincetis isrl̄
 eius ira deseruet. Qd̄ si putatis
 i mundam ēē terram possessio-
 nis ur̄e. transire ad terrā ubi ta-
 bernaculum domini ē et habita-
 re inter nos: tantum ut adomino
 et a nro consorcio non recedatis
 edificato altari p̄et altare dñi
 dei ur̄i. Nonne achor filius za-
 re preterijt mandatum domini.
 et sup̄ omnem ppl̄m isrl̄ ira eius
 incubuit. Et ille erat unicus hō.
 atq; unum solus perisset in
 scelere suo. Qd̄eruntq; filij ruben
 et gad et dimidia trib; manas-
 se principib; legationis isrl̄.
 fortissimis dō deus ipse nouit.
 et isrl̄ ipse intelligit. si p̄ena-
 rationis animo hoc altare cō-
 struximus: non custodiat nos.
 sed puniat i p̄sentī. Et si ea m-
 te fecimus. ut holocausta et
 sacrificiū. pacificas uictimas
 super eo inponerem. ipse que-
 rat et iudicet. Et si ea magis co-

cogitatione atq; tractu ut dicerem.
 Cras dicent filij uestri filijs nr̄is.
 Quid uobis et dñō dō istud. Terminū
 posuit dñs inter nos et uos o filij
 ruben et filij galaad. iordanē flu-
 uū: et idcirco partem nō habent
 in dñō: et p̄ hanc occasionē auer-
 tent filij uestri filios nr̄os a timo-
 re domini. Putauimus itaq; me-
 lius. et diximus. Extramuus nob̄
 altare non in holocausta neq; ad
 uictimas offerendas. sed in testi-
 monium inter nos et uos et so-
 bolem nr̄am uestramq; proge-
 niem. ut seruamus domino. et
 iuris nostri sit offerre holocau-
 sta et uictimas. et pacificas hos-
 tias: et nequaquā dicant cras
 filij nr̄i filijs nostris. non ē par-
 uobis in domino. Quod si uolue-
 rint dicere: respondebunt eis.
 Ecce altare domini quod fecerūt
 patres nostri non in holocausta
 neq; in sacrificium: sed in testi-
 moniū nr̄m ac nr̄m. Absit ano-
 bis hoc scelus ut recedamus a
 dñō. et eius uestigia relinqua-
 mus extructo altari ad holo-
 causta et sacrificia et uictimas
 offerendas: preter altare dñi
 dei nostri q̄ extructū ē ante ta-
 bernaculum eius. Quib; auditis
 phinees sacerdos et principes
 legationis isrl̄ qui erant ei eo-
 placati sunt: et uerba filiorum
 ruben et gad et dimidie trib;

manasse libentissime suscepērūt.
 Dixitq; phinees fili' eleazarī sa-
 cerdos ad eos. Nunc cum q̄ uobis
 cum sit dñs. qm̄ alieni estis a p̄-
 uaricatione hac. et liberastis fi-
 lios isrl̄ de manu domini. Re-
 uertutq; ē cum principib; a fili-
 is ruben et gad de terra galaad
 finitū chanaan ad filios isrl̄ et re-
 tulit eis. Placuitq; sermo cunctis
 audientib;: et laudauerunt dñm
 filij isrl̄: et nequaquam ultra dix-
 erunt ut ascenderent contra eos
 atq; pugnarent. et delerent ter-
 ram possessionis eorū. Vocauerūtq;
 filij ruben et filij gad altare q̄ ex-
 truxerant testimoniū nr̄m: q̄
 dñs ip̄e sit deus. **xxiii**

Euoluto autem multo tpe p̄q;
 pace dñs dederat isrl̄
 h subiectis in giro nationib; uni-
 uersis. et iohue iam longeuo et
 p̄senilis etatis uocauit iohue om-
 nem israhēl māioresq; nati et
 principes ac duces et magnates.
 Dixitq; ad eos. Ego senex et pro-
 gressioris etatis sum: uosq;
 cernitis omnia que fecerit dō
 deus uester cunctis p̄uentum
 nationib; quomodo pro uobis
 ip̄e pugnauerit. Et nūc quia
 uobis sorte diuisit omnem terrā
 ab orientali parte iordanis usq;
 ad magnum mare multaq; ad
 huc sup̄ sunt nationes. dñs dñs
 dīpdat eos. et auferat a facie

ura et potestatis tua sicut uobis
pollicitus est: tantum confortamini
et estote solliciti. ut custodiamus cun-
ta que scripta sunt in uolumine le-
gis moysi: et non declinetis ab eis
nec ad dextram nec ad sinistram: ne
postquam intraueritis ad gentes que
inter uos future sunt: uiretis in no-
mine domini earum et seruiatis eis.
et adoretis eos: sed adhereatis do-
mino deo uestro quod fecistis usque in
diem hunc: et tunc auferet dominus in
conspectu uestro gentes magnas
ac robustissimas. et nullus uobis
resistere poterit. Unus est uobis
persequetur hostium mille uiros:
quia dominus deus uester. pro uobis ipse pug-
nabit sicut pollicitus est: hoc tan-
tum diligentissime precauere.
ut diligatis dominum deum uestrum. Quod
si uolueritis gentium harum que
inter uos habitant erroub; ad-
herere et cum eis miscere conubi-
a. atque amicitias copulare: in
nunc scitote quia dominus deus uester
non eas deleat ante faciem uestram.
sed sint uobis in foueam ac la-
queum et offendiculum ex late-
bro et iudeis in oculis uestris. donec
uos auferat atque dissipet de terra
hac optima quam tradidit uobis.
Ergo ingrediar in uiam uniuersę
terre: et toto animo cognoscitis
quia de omnibus uobis que se dominus
prestat uobis se esse polli-
citus est. unum non preterierit

in casu. Sicut ergo impleuit ope
quod promissit. et prospera cuncta
uenerunt: sic adducet super uos
quidam malorum quoniam est. donec
uos auferat atque dissipet de terra
hac optima quam tradidit uobis
eo quia preteritis preteritis pac-
tum domini dei uestri quod pepigit
uobiscum. et seruietis diis
alienis. et adoraueritis eos. Ci-
to atque uelociter confurget in uos
furore domini: et auferemini de
terra hac optima quam tradidit uobis.

Congregauitque iosue omnes tribus israel in sychem. et
uocauit omnes maiores natu ac
principes et iudices et magistros.
et ceterumque in conspectu domini.
et ad ipsam sic locutus est. hec dicit do-
minus israel. Trans flumen habitau-
erunt patres nostri ab initio. chane
pater abraham. et nachor: ser-
uieruntque diis alienis. Tuli ergo
patrem uestrum abraham de mesopo-
tanie finibus. et adduxi eum in
terram chanaan: multiplicauitque
semen eius. et dedi ei ysaac. illique
rursum dedi iacob et esau. esau
dedit montem seyr ad possi-
dendum: iacob uero et alij ei
descenderunt in egyptum. Nunc
moysen et aaron et percussit
egyptum multis signis atque po-
tentis. eduxitque uos et patres uest-
ros de egypto et uenistis ad ma-
re. presertimque israel egypti patres

uſos de egypto et ueniſtis ad mare.
pſecutiſq; ſc̃ egyptij patres uſos cū
aurib; et equitatu uſq; ad mare
rubrum. **Clamauerūt** ad dñm filij
iſrl qui poſunt tenebras inter uos
egyptios. et adduxit ſup eos mare
et operuit illos. **Uiderunt** oculi
uſi cuncta q̃ in egypto fecerunt. et
habitatis in ſolitudine multo tpe:
et introdiſci in terram amorrei
qui habitabat trans iordanem. **Cū**
q; pugnarent contra uos tradidi
eos in manus uſas: et poſſeditis
terram eor. atq; interfeſtiſ illos.
Surrexit autem balach filius ze
phor rex moab et pugnauit q̃ra
iſrael: miſitq; et uocauit bala
am filium beor ut malediceret uo
bis. et ego nolui audire eum ſed e
contrario p̃lūm benedixi uob. et
liberaui uos de manu eius. **Tūc**
ſuſcitq; iordanem et ueniſtiſ ad ie
richo. pugnaueretq; c̃ contra uos
uſi cunctas eius: moſeus et phe
reus et chananeus et etheus et
gergeſeus et eue et iebuſeus. et
tradidi illos in manus uſas. ſuſcitq;
ante uos ſeſabones et eieci eos de
lotis ſuis duos reges amorreor
n̄ in gladio et in artu tuo: deditq;
uobis terram in qua non laboraſ
tis. et urbes quas n̄ edificatiſ
ut habitaretis in eis: et uineas
et oliueta que nō plantatiſ. **Nūc**
q̃ timere dominum et ſeruire ei
p̃fecto corde atq; ueritate. et au
ferre deos quib; ſeruierunt pa

tres uſi in meſopotamia et in
egyptio. ac ſeruire dño. **Si** autē ma
lum uob uidetur ut dño ſeruiatiſ:
optio uob datur. **Eugere** hodie q̃
placet cui ſeruire poſſimū de
bitis. utrum diſ quib; ſeruierūt
p̃res ueſtri in meſopotamia. an
diſ amorreor in quor terra habi
tatiſ. **Ego** autem et domi mea ſer
uiemus domino. **ſeditq; p̃p̃s et ait.**
Absit a nobis ut relinquam̃ do
mini. et ſeruiamus diſ alienis.
Dñs deus noſter ip̃e eduxit nos
et p̃res uſos de terra egypti. de do
mo ſeruitutis: fecitq; uidentib; uſ
nōb ſigna ingencia. et aſtodiuit
nos in omni uia p̃quam ambu
lauimus et in cunctis p̃p̃is per
quos tranſiui: et eiecit uniuſas
gentes amorreor habitatores tre
per qua nos tranſiui. **Serue**
mus igitur dño: quia ip̃e ē de
us noſter. **Dixitq; ioſue ad p̃p̃m.**
Non poteritis ſeruire dño: **Deus**
enim ſc̃s et fortis et emulato: ē: nec
ignoscet ſceleribus uſis atq; p̃cis.
Si dimiſeritis dñm et ſeruieris diſ
alienis: conuerteret ſe et affligit
uos atq; ſubuerteret pontē uobis
preſtiterit bona. **Dixitq; p̃p̃s ad**
ioſue. **Nec**quaſm̃ ita ut loqueris
erit: ſed domino ſeruiem. **Et ioſue**
ad p̃p̃m reſp̃s inquit uos eſtiſ ho
die: quia ip̃i uobis elegeritis do
mini. ut ſeruiatiſ ei. **ſederuntq;**
Teſtes. **Nūc** q̃ ait. auferre deos a
uenos de medio uſi: et inclinare

corda uia ad dñm dñi isrl. Dixit
 ppl's ad iosue. Dño dñi nro serue
 mus: et obediētes erim' pceptis
 eius. Percussit g' iosue indie illo
 fedus: et pposuit ppl'o pcepta
 atq; iudicia in sychem. Scripsit q;
 omnia uerba hec in uolumine le
 gis domini: et tulit lapidem per
 grandem. posuitq; eū subter quer
 tum q' erat in sanctuario dñi: et
 dixit ad omnem ppl'm. En lapis is
 te erit uobis in testimoniū q' au
 dieritis omnia uerba domini que
 locutus ē uob: ne forte postea ne
 gare uelitis: et m'iri dño dñi uro.
 Dimisitq; ppl'm: singulos in pos
 sessionem suā. Et post hec mortu
 ē iosue filius nūm seruis dñi cē
 tum et decem annor: sepeliertq;
 eū in finib; possessionis sue i t'ha
 nactare q' sita ē in monte effray.
 a septem trionali parte monti
 gaas. Seruiuntq; isrl' dño cūc
 tis dieb; iosue et senioy q' longo
 uixerunt tempore post iosue: et
 qui nouerūt omnia op'era dñi que
 fecerat isrl'. Oñt q; ioseph que
 tulerant filij isrl' ex egipto sepe
 liert in sychem: in parte agri
 quem emerat iacob a filiis emor
 patris sychem centum nouellis
 ouib; et fuit in possessione ioseph
 Eleazar q; filius aaron mortu
 us est: et sepeliuit eum in ga
 laad phinees filius eius que da
 ta est ei in monte effraym.

liber iudicum

De prelijs iude. et de axa
 De fornicatione ppl'i
 De iudice orthoniel
 De egilon quem occidit ayoth
 De sytara et de cantico delboe
 De gedone. et de signo uelleris
 De morte oreb et zeb. et de lambe t'ib;
 De morte zede et calma
 De abymelech occiso amuliere t'at
 De offitio ppl'i isrl'is pman philu
 nor De iepe et uoto eius
 De effrare qui sebboloch. et morte ieb
 De preannuntia t'oe et natiuitate s'atoni
 De leone occiso a samsonē
 De maxilla qua percussit s'atō mille
 uiros De morte samsonis
 De mycha et ydolo eius
 De quinq; exploratorib; et ydolo
 De uxore leuite mortua et diuisa i
 xu p'el De delectoe t'ib; l'etarij
 De pace u'is f'ca ē tribu ueramin.
 Explicat iosue. Incipit liber iudici
 Capitulum primum.
Post morte iosue consu
 luerūt filij isrl' dñm
 dicentes. Quis ascēdet
 aū nos g'ra chananeu
 et erit dux belli. Dixitq; dñs.
 Judas ascendet: ecce tradidi
 terrā i manus eius. Et ait u
 das symeon fr'i suo. Ascēde
 mecum i sorte mea. et pugna
 g'ra chananeu: ut t'ego p
 ga tecum in sorte tua. Et
 abiit cū eo symeon. Ascen
 ditq; iudas. et tradidit dō
 chananeum ac pherez eū

in man' eoz: et p'cuserunt inbereth
decem milia uiroz. Iueneruntq; a
dombereth inbereth et pugnaverunt
contra eum: ac p'cuserunt chana
neli et pherezeum. fugit au' a dombe
reth: quem p'secuti comprehenderunt
oculis summitatib; manui ei ac pe
du summitatib;. Et ait a dombereth.
Merito hec patior: id ipm cum fecera
septuaginta trib; regib; qui colli
gebant sub mienta mea ciboz reli
quias. Sicut feci: ita reddidit m' dō.
Adduxeruntq; eum in isrlm: et
ibi mortuus ē. Oppugnantet ergo
filij iuda isrlm ceperunt eā: et
p'cuserunt in ore gladii: et aduenerunt
tundā incendio ciuitate. Et pos
tea descendentes pugnantet co
tra chananeeum qui habitabat i
montanis ad meridiem et in ea
petrib;. P'gentq; iudas contra
chananeum qui habitabat i he
bron cuius nomen fuit antiquu
cariatharbe. p'cussit ysa. et hayma.
et tholmay. Atq; inde profectus.
abiit ad habitatores dabyr cuius
nomen uetus erat cariathsepher.
id est ciuitas litteray. Dixit caleph
Qui p'cussit cariathsepher et ual
tauerit eā: dabo ei axam filiam
meam uxorem. Cumq; cepisset eā
orthomel filius cenez fr' caleph
timor: dedit ei filiam suā comu
gem. Quam p'gentē in itinere
monuit uir suus: ut peter ap'z
suo agrum. Que cum suspirasset
sedens in asino: dixit d'x ei caleph.
Quid habes? At illa r'edit. Da m

hū dōnē. **C**uia terā arentē
dedisti m': da et irriguam aq's. De
dit q; ei caleph irriguū inferius.
et irriguū superius. filij autem gi
nei cognati moysi ascenderunt de
ciuitate palmarū cū filiis iuda in
desertum eius sortis qd ē ad meri
diem arath et habitauerunt cum eo.
Abiit au' iudas cum symeone fr'e
suo. et p'cuserunt simul chana
neum qui habitabat in sephar et in
ter fecerunt eum. Vocatumq; est
nom' urbis horma: id ē anathema.
Cepitq; iudas gazam cū finibus
suis: et ascalonē atq; accharon
cum terminis suis. fuitq; dō cum
iuda. et montana possedit: nec po
tuit delere habitatores uallis. qz
falcatis currib; habundabant. De
deruntq; caleph hebron. sic dixerat
moyses. qui deleuit ex ea tres filios
enach. iebuzeum aut' habitatorem
isrlm non deleuerunt filij beniamin.
habitantq; iebuzeus cū filiis ben
iamin in isrlm usq; in p'sente diē.
Domus q; ioseph ascendit i bethel:
fuitq; dō cum eis. Nam cū obsideret
urbem que prius luxa uocabatur:
uiderunt hominē egredientem de
ciuitate: dixeruntq; ad eū. Ostende
nobis in troiū ciuitatis: et faciem
tecum miām. Qui cum ostendisset
eis p'cuserunt urbem i ore gladii
hominem autē illū et omne cog
nationem eius dimiserunt. Qui di
missus. abiit in terrā ethym. et e
dificauit ibi ciuitatem. uocauitq;
eā luxam: que ita appellat' usq;

in pſente die. **A**naſſes q; non
deleuit berthſan et tenach cum tu
culis ſuis cepit q; chananeus ha
bitare cum eis. Poſtq̃m autem cō
fortatus ē iſrl' fecit eos tributarij
et delere noluit. **E**ſſaym q; non i
terfecit chananeū qui habitabar
i gazer: ſed habitauit cum eo. **A**a
bulon non deleuit habitatores ce
thron et naalon: ſed habitauit
chananeus in medio euiſ: ſedq;
ē ei tributarij. **A**ſer quoq; non
deleuit habitatores acchon et ſyto
niſ alay et achazip. et alba. et aſach.
et roob: habitauitq; i medio chana
nei habitatoriſ terre illius. nec
interfecit eum. **S**eptalym non de
leuit habitatores berthſemes et be
taminath. et habitauit inter cha
naneum habitatozem terre: fue
runtq; ei berthſamite et bertham
nite tributarij. **A**itauitq; amorre
ſilos dan in monte: nec dedit eis
locum ut ad plamoza deſcenderet.
habitauitq; in monte hares: qd
interpretatur teſtatio: in haylon et
ſalabym. **E**t aggrauata ē man
domus ioſeph: factuſq; ē ei tribu
tarij. ſuit autē termin' amorrei
et aſcentu ſcorpioniſ petra et ſu
periora loca. **¶**

Aſcenditq; angeluſ dñi de gal
galath ad locum ſlencium.
et ait. **E**duxi uoſ de egipto et in
troduxi in terram pro qua iura
ui patrib; ueſtriſ. et pollin' ſū
ut non facerem uirū pactū meū
uobiſ cum in ſempiternū: ita

dumtaxat ut non ſerueriſ ſed
cum habitatorib; terre hui' et aſar
eoz ſubuerteris et noluiſtiſ au
dire uocem meā. **C**ur hoc feciſtiſ.
Quā obrem nolui delere eoſ a fa
cie uia ut habeatiſ hoſteſ. et dy
eoz ſint uob in ruinam. **C**umq;
loqueret' angeluſ domini ſūba
hec ad om̃iſ filioſ iſrl': eleuauit
uocem ſuā et fleuit. **E**t uoca
tum eſt nom' loci illiuſ ſlenciuſ
ſiue lacrimantiū. **I**nmolauerit
ibi hoſtiāſ domino. **D**ixitq; **I**
ioſue iſrl'm. et abierunt filij iſrl'
unuiquuſq; in poſſeſſione ſuam.
ut optinerent eā: ſeruiueruntq;
dño amidiſ diebuſ euiſ. et ſem
orum qui longo tempore p' eū
iuxerunt: et nouerūt omnia oīa
domini que fecerat cum iſrl'. **M**or
taliſ ē autē ioſue filiſ nim ſa
muluſ domini centum et decem
annoꝝ: et ſepelierunt eū i ſinib;
poſſeſſionuſ ſue in thamnathata
le. in monte eſſaym. a ſepremtri
onali plaga montiſ gaas. **O**m̃iſq;
illa generatio congregata eſt
ad patreſ ſuoſ: et ſurrexerūt ali
qui non nouerunt dñm et opeu
q; fecerat cum iſrl'. **F**eceruntq;
filij iſrl' malum i conſpectu do
mini et ſeruiuerunt balaym. ac
dimiſerūt dñm dñm patru ſuoꝝ.
et eduxerat eoſ de terrā egipti. et
ſecuti ſunt deoſ alienoſ. deoſq;
iſrl'oꝝ qui habitabar i circuitu
eoz et adorauerūt eoſ: et adiungdi
ali conſecrauerunt dñm dimit

tenentes eū: et seruientes baal et
astarothe. Itaque ē dñs contra
isrl et tradidit eos in manū diripi
entū qui ceperunt eum et uen
diderunt hostib; qui habitabant
p̄gyrium. Nec ponerūt resiste
re aduersarijs: sed quocumq; p̄ge
uoluerunt manus dñi erat sup
eos sicut locutus ē et inuenerunt eis
et uehementer afflicti sūt. Susci
puitq; dñs iudices qui liberauerūt
eos de uastantium manib;: sed
nec illos audire uoluerūt formi
cantes cum dijs alienis et adora
tes eos. Cito deseruerūt uiam p̄
quam ingressi fuerant patres
eor; et audientes mandata dñi
omnia facere contraria. Cūq; dñs
iudices suscitareret indieb; eor;
flettebantur: inia et audiebant af
flictoꝝ gemitus et liberauit
os de cede uastantium. Postq;
autem mortuus ē iudex reu
tebantur: et multo maiora fa
ciebant quam faciebant patres
eor;. sequentes deos alienos et
seruientes eis. et adorantes illos.
Non dimiserunt ad inuentionē
suas et uiam durissimā p̄ qua
ambulare consueuerat. Itaq;
ē furor domini in isrl. et ait. Q
aurum feci gēs ista pactū meū q̄
pepigeram cum patrib; eor;. et
uocem meam audire contemp
sit: et ego non te lebo gentes q̄
dimisit iosue et mortuus ē: ut
in ip̄is experiantur isrl: utrum

custodiant uiam dñi: et ambulent i
ea sicut custodierunt patres eor; an
non. Dimisit q; dñs os has na
tiones. et cito subire noluit n̄
tradidit in manus iosue. **iii.**
Ecce sunt gentes quas dñs te
liguit. ut erudiret in eis israhē.
et om̄s qui non nouerant bella cha
naneor;. et postea diceret filij eor;
certare cum hostib;. et habere con
suetudinē preliandi. quinq; sa
trapas philistinor;. omnemq; cha
naneum et sydoniū atq; euēi
qui habitabant i monte lybano
de monte baal hermon. usq; ad
montem emath. dimisitq; eos
ut in ip̄is experirentur experiret
isrl: utrum audirent mandata
dñi q̄ p̄cepit patrib; eorū p̄
manum moysi. an non. Itaq; fi
lij isrl habitauerunt i medio cha
nanei. ethei. et amouei. et phere
zei. et euēi. et iebusei. et dixerūt
uxores filias eor;. ip̄iq; filias
suas eorū filijs tradiderunt.
et seruierunt dijs eor; fecerūtq;
malum in conspectu domini: et
oblit sunt dei sui seruientes
baalyim et astarothe. Itaque dñs
contra isrl tradidit eos i manus
chusansarathaym regis meso
potamie: seruieruntq; ei octo
annis. Et clamauerunt ad dñm
qui suscitauit eis saluatorem
et liberauit eos. orthoniel uide
licet filium cenex fr̄em caleph
iuniorē. fuitq; i eo sp̄s domini

et iudicauit isrl. Egrediusq; est ad
pungnam et tradidit dñs in manus
eius thusanaiathaim regem sine:
et oppressit eum. Quieruntq; terra
quadraginta annis. et mortuus est
othniel filius cenez. iii

Addiderunt autem filij isrl. ta
le malum in conspectu domini:
qui confortauit aduersum eos eglo
regem moab. q; fecerunt malum in
conspectu eius et copulauit ei filios
ammon et amalech. Abijtq; et per
cussit isrl atq; possedit urbem palmarum.
Seruieruntq; filij isrl. eglon regi
moab decem et octo annis. et postea
clamauerunt ad dñm. Qui sus
citauit eis saluatorem fabulo aoth
filium gera filij gemini. qui utraq;
manu utebatur pro dextera. Nise
runtq; filij isrl. pillum munera
eglon regi moab. Qui fecit sibi
gladium ancipitem. habentem in
medio capulum longitudinis
palme unius manus et acinctus
est eo subter sagum in dextro fe
moris femore obtulitq; munia eglo
regi moab. Erat autem eglon cras
sus nimis. Cumq; obtulisset ei
munia. psecutus est socios qui cum
eo uenerant. Et reuersus de galga
his ubi erant ydola. dixit ad regem.
Verbum secretum habeo ad te o
rex. Et ille imperauit silentium.
Egrediusq; omnib; qui circa eum
erant ingressus ē aoth ad eum. Se
debat autem in estiuo cenaculo
solus. Dixitq; ei. Verbum dñi ha

beo ad te. Qui statim surrexit
de throno suo. Extenditq; aoth ma
num suam sinistram et tulit sicam
de dextro femore suo. infixitq; ea
i uentrem eius tam ualide. ut ca
pulus ferri sequeretur in muliere.
ac pinguisimo adipe stringeret.
Nec eduxit gladium. s; ita ut per
cussit eum reliquit in corpore. Nam
psecuta nature alui stercorea pro
ruperunt. Aoth autem clausis di
ligentissime ostijs cenaculi et ob
firmatis sera: ppositam egredi
ens. Serui regis ingressi uiderunt
clausas fores cenaculi atq; dixerunt.
forsitan purgat alium in estiuo ce
naculo. Expectantesq; diu donec
erubescerent. et uidentes q; nullus
aperiret tulerunt clauem: et a
perientes in uenerunt dñm suum
iacentem interua mortui. Aoth au
tem illi turbarentur effugit: et
priusquam locum ydolorum uide
re uersus fuerat. Venitq; in seny
rath et statim insonuit buana
in monte effraym. Descenderuntq;
cum eo filij isrl. ipso in fronte gradi
ente. Qui dixit ad illos. Sequimini
me. Tradidit enim dñs inimicos
nostros moabitas in manus nostras.
Descenderuntq; post eum et occu
pauerunt uada iordanis que trans
mittant in moab. Et non dimise
runt transire quemquam: sed per
cusserunt moabitas ipse illo cu
riter decem milia. omnes robustos
et fortes uiros: et nullus eorum eua

cxh

de potuit. **H**umiliatusq; ē moab
die illo sub manu isrl: et quieuit
terra octoginta annis. Post hunc
fuit salsagar filius anach qui per-
cussit de philistinim sexcentos viros
uomere: et ipse quoq; defendit israhel.

Addiderunt filij isrl facere
malum in conspectu domini p-
more aorh: et tradidit illos dñs in
manu iabyn regis chanaan. q reg-
nauit in asor: habuitq; duce exerci-
tus sui nomine sycara. Ipse autē
habitabat in aroseth gentium. Et cla-
mauerūt filij isrl ad dñm. Propter
enim habebat falcatos currus: et
pugnaui annos uehementer oppres-
serat eos. Erat autem debboza pro-
phetes uxor laphydoth que iudica-
bat populum in illo tpe et sedebat sub
palma que nōie illius uocabat in-
rama et berthel in monte effraim.
Ascendebantq; ad eam filij isrl in oē
iudicium. Que misit et uocauit
barach filium abynoem de cedes nep-
talym: dixitq; ad eum. Precepit tibi
dñs deus isrl nate et educ exercitum
in monte thabor: tollesq; tecum decē
milia pugnatorū de filiis nephtalym
et de filiis zabulon. Ego autem addu-
cam ad te in loco torrentis cyson sycara
principem exercitus iabyn et
currus eius atq; omne multitudinē:
et tradam eos in manu tua. Dixitq;
ad eam barach. Si uenis mecum pga:
si nolueris uenire non pga. Que dixit
ad eum. Ibo quidem tecum: s; in hac
uice t uictoria non reputabitur. qz

in manu mulieris tradetur sycara. Sur-
rexit itaq; debboza: et precepit ei barach
incedes. Qui accitis zabulon et nephtalym
ascendit cum decem milib; pugna-
torū: habens delboram iocomitatu suo.
Aber autem cyneus recesserat quonda
aceteris cyneis fratrib; suis. filijs obab
cognati moysi: et retenderat taberna-
cula usq; ad uallem que uocabatur
sennym: et erat iuxta cedes. Aun-
tumq; sycara q; ascendisset barach fili-
abynoem in monte thabor: et congre-
gauit non gentes falcatos currus et
omne exercitum de aroseth gentium.
ad torrentem cyson. Dixitq; debboza
ad barach. Surge. hec ē enim dies
in qua tradidit dominus sycaram in ma-
nu tuas. En ipse est ductor tuus.
Descendit itaq; barach de monte tha-
bor: et decem milia pugnatorū cum eo.
Precepitq; dominus sycaram et omnes
currus eius. uniuersamq; multitudi-
nem more gladij ad conspectū barach.
intantum ut sycara de curru desiliret
pedib; fugeret. et barach psequeret
fugientes currus et exercitum eius
usq; ad aroseth gentium: et omnis hosti-
um multitudo usq; ad interitionē
caderet. Sycara autē fugiens puerit
ad torrentium iahel uxoris aber cy-
nei. Erat autem pax inter iabyn re-
gem asor et domum aber cynei. E-
gressa igitur iahel in occursum sycare.
dixit ad eum. Intra ad me dñe mi:
intra. ne timeas. Qui ingressus
tabernaculū eius. et opus abea pal-
lio: dixit ad eam. Da michi obsecro

Herzog August Bibliothek
Wolfenbüttel
0 1 2 3 4
Gray Scale

paullum aq̄ quia ualde sitio. Que
aperiens uirum lactis dedit ei bibere.
et operuit illum. Duxitq; hysara ad
eam. Sta ante ostium tabernaculi: et
cum uenerit aliquis interrogans re-
spondetis. Nullus ē. Tunc itaq; iahel
uxor aber cyni clauū tabernaculi
assumentisq; pariter et malleū: et ī
gressa abscondit et cum silentio posu-
it supra tympaniscapitis eius cha-
num: percussitq; malleo desuper in
cerebrum usq; ad terrā. Q' sopore
morti socians. defuit et mortuus est.
Et ecce barach sequens hysaram ue-
niebat. Egrediaq; in occursum eius.
dixit ei. Veni. et ostendam tibi uirū
quē queris. Qui cum intrasset ad
eam. uidit hysaram iacentē mortuā:
et clauū in forcum in tympano eius.
Humiliavit q̄ deus in die illo iabin
regem chanaan coram filiis isrl'. q̄
crescebant cotidie. et forti manu
opprimebant regem iabin chanaan.
donec deleurent eum. Ceciderunt et
debbora et barach filius abynoem
ī die illo dicentes. Qui sponte obtru-
litis de isrl' animas uas adperi-
culū: bened dñō. Audite reges: p-
capite aurib; principes. Ego sum
que dñō canam: psallam dñō deo
isrl'. Dñe cum exires de seyr et tra-
sires p̄regiones eom terra mora ē:
celiq; ac nubēs distillauerūt aquis.
Montes fluxerunt a facie domini:
et synai a facie dñi dei isrl'. Indieb;
sangar filij anaath ī dieb; iahel

qui uenerūt semite et qui in gredie-
bantur p̄ eas ambulauerunt p̄ calles
deuotus. Ceciderunt fortēs isrl': et
qui uenerūt donec surgeret debbora su-
geret mater isrl'. Noua bella elegit dñs:
et portas hostiū ipse subuerit. Chi-
peus et hasta si apparuerūt: in qua
draginta milib; isrl'. Cor meum di-
ligit principes isrl'. Qui propria uo-
luntate obtrulitis uos discrimini: be-
nedicite dñō. Qui ascenditis sup̄ mte-
res asinos et sedetis in iudicio: et am-
bulatis in uia. loquimini. Vbi col-
lisi sunt curus et hostiū est suffoca-
tus exercitus. ibi nauentur iusti-
cie dñi: et clementia in fortēs isrl'.
Tunc descendit ppl's dñi ad portas:
et optinuit principatū. Surge sur-
ge debbora: surge surge et loquere
cannaum. Surge barach: et apprehē-
de captiuos tuos fili abynoem.
Saluate sunt reliquie ppl's. Dñs in
fortib; dimicauit. Ex effrayim dele-
uit eos in amalech: et post eū in
bensamyn in ipsos tuos o amalech.
Demachyr principes descenderūt:
et derabulon qui exercitū ducebat
ad bellandū. Duces ysachar fuerūt
ē debbora: et barach uestigia sunt: scilicet
qui quasi in preceptis ac baratrum
se discrimini dedit. Diuiso cōtra
se ruben: magnanimoꝝ repta
contentio est. Quare habitas inter
duos terminos. ut audias sibilos
gregum: Diuiso contra se ruben:
magnanimoꝝ repta contentio ē.
Gad trans iordanē qui escebat:

et dan uacabar natub; Aser ha-
bitabat in litore maris: et i po-
li; morabantur. Abulon uo et nep-
talyim obtulerunt annas suas mo-
ti in regione moerit. Venerunt re-
ges et pugnauerunt. Pugnauerunt
reges chanaan in thanach iuxta
aquas mageddon: tamen nichil tu-
lere predantes. De celo dimissum
e contra eos. Stelle manentes in
ordine et cursu suo: aduersum sy-
saram pugnauerunt. Torrens cy-
lon traxit cadauera eorum torrens
cadomyim et torrens cyton. Concul-
ca anima mea robustos. Vugule eorum
cecidit fugientes; imperu: et p-
pcepit ruentibus; fortissimis hostibus.
Maledicite terre meorum dixit an-
gelus domini: maledicite habitantibus;
eius. quia non uenerunt ad auxilium
domini in adiutorium fortissimorum eius.
Benedicta inter mulieres iahel ux-
or aber cyni: et benedicatur in ta-
bernaculo suo. Perenti aquam dedit
lac: et in fiala principum obtulit bu-
thyrum. Sinistram manum misit ad
clauum: et dextram ad fabrorum
malleos. Percussitq; sysaram querec
in capite uulneri locum: et tympanus
ualde perforans. Inter pedes eius ruit:
defecit et mortuus est. Ante pedes il-
lius uoluebat: et iacebat exanimis.
et miserabilis. Per fenestram prospiciens
ululabat mater eius: et de cenaclis
loquebatur. Cur morat ingredi
curtus eius. Quare tardauerunt
pedes quadrigarum eius. Hna capi-

entior ceteris uxoribus eius: hec socru-
liba uidit. forsitan sic diuidit spolia:
et pulcherrima feminarum eligunt ei.
Vestes diuersorum colorum ipsarum tradunt
in predam: et suppellex uaria ad or-
nanda colla congeriunt. Sic perierunt
omnes inimici tui domine. Qui autem diligit
te: sicut sol in ortu suo splendet ita
rutilent. Qui eruntq; terra per xl annos
fecerunt autem filii israel **vi.**
malum in conspectu domini. qui
tradidit eos in manu madian septem
annis: et oppressi sunt ualde aberis.
Feceruntq; et sibi antea et speluncas
in montibus: et in inuitissima ad re-
pugnandum loca. Cumq; tenuisset
israel. ascendebat madian et amalech
et ceteri orientalium nationum. et ap-
eos figentes tentoria sicut erant in
herbis cumda uastabant usq; ad in-
trorum gaze. nichilq; omnino ad
uita pertinens relinquebant in israel:
non oues. non boues. non asinos. Ipsi
enim et uniuersi reges ueniebant
cum tabernaculis suis ad in star locis:
et uniuersa complebant: in nume-
ra multitudo hominum. et camelorum. quod
retigerant deuastantes. Humiliasti
est israel ualde in conspectu madian: et
clamauit ad dominum postulans auxi-
lium contra madianitas. Qui misit
ad eos iurum ypham: et locutus est.
hec dicit dominus deus israel. Ego uos feci
concedere de egypto. et eduxi uos de
domo seruitutis. et liberaui de manu
egyptiorum. et omnium inimicorum qui
affligebant uos. eiecitq; eos ad in-

troitum uirum et tradidi uobis tēa-
loz. et dixi. ego dominus deus uester.
ne timeatis deos amoueoꝝ in quoru
terra habitatis: et noluitis audire
uocem meā. Venit autē angel' dñi
sedet subqueru que erat in ephra.
et pñebat ad ioas patre familias
eꝝ. Cumq; geteon filius eius exi-
teret atq; purgaret frumenta in to-
culari ut fugeret madian: apparuit
ei. et ait. Domini tecum uiroz for-
tissime. Dixitq; ei geteon. Obsecro dñe
mi: si dominus nobiscum est. cur ap-
prehenderunt nos hec mala? Vbi si-
mirabilia eius que narrauerunt pa-
tres tui. atq; dixerunt. de egypto edu-
xit nos dñs: nunc autē deliquit nos. et
tradidit inimicib; madian. Respex-
it dñs ad eum. et ait. Vade in hac for-
titudine tua: et liberabis isrl de ma-
nu madian. Scio qđ miserum te. Q'
respondens ait. Obsecro dñe mi. in
quo hababo isrl? Ecce familia mea
i fima ē in manasse: et ego miti-
mus in domo patris mei. Dixitq; ei
dñs. Ego ero tecum: et percuties ma-
dian quasi unū uirū. Et ille si in-
ueni inquit grām coram te: dā mī
signum qđ tu sis qui loqueris ad me.
Ne recedas hinc. donec reuertar ad
te portans sacrificiū et offerens tibi.
Qui respondit. Ego prestolabor ad uen-
tum tuū. Ingressus itaq; geteon co-
xit hedum: et defecit in modio azi-
mos panes. carnesq; ponens in ca-
nistro. et uis carnum ponens in
ollam. tulit omnia subqueru: et ob-

tulit ei. Cui dixit angelus domini.
Tolle carnes. et panes azimos: et
pone supra petram illam: et uis de
sup funde. Cumq; fecisset ita exten-
dit angelus dñi summū tē uirge
quā tenebat in manu et tetigit car-
nes et azimos panes. Ascenditq; ig-
it de petra: et carnes azimosq;
panes consumpsit. Angelus autē
domini euasit ex oculis eius.
vidensq; geteon qđ esset angelus do-
mini ait. Heu michi domine deus:
quia uidi angelum dñi: facie ad
faciem. Dixitq; ei dñs. Pax tecum.
Ne timeas: quia nō morieris. Edifica-
uit ergo ibi geteon altare dñi: uo-
cauitq; illud domini pax. usq; in
pseutem diem. Cum adhuc esset i
ephra que ē familie eꝝ: nocte illa
dixit domini ad eum. Tolle taurū
patris tui et alterum taurū amoz
septem: destructq; aram baal que
ē patris tui. et nemus quod circa
aram ē succide: et edifica altare do-
mini dō tuo in summitate petre hui.
sup quā sacrificiū ante posuisti. Tol-
leq; taurum sedm: et offeret hoto-
caustum sup lignoz seruem qđ de
nemore succideris. Assumpsit igit
geteon decem tauris de seruis suis.
fecit sicut pceperat dñs. Timens
autē domum patris sui. et hoies ci-
uitatis. p diem facē noluit.
sed omnia nocte compleuit. Cumq;
surrexissent uiri oppidi ei mane.
uiderunt destructam arā baal. lu-
cumq; succisum. et taurū alterum

impositum sup altare q tunc edificatum erat: dixeruntq: adi uice. Quis hoc fecit. Cuiusq: perquirent autorem facti: dictum est. Gedeon filius ioas fecit hec omnia. Et dixerunt ad ioas. Pduc filium tuum ut moriatur quia destruxit aram baal. et succidit nemus. Quib; ille respondit. Numquid ultiores estis baal. ut pugnetis. pro eo? Qui aduersarius eius est. moriatur ante qm lux crastina ueniat. Si deus est: iudicet se de eo qui suffodit aram eius. Ex illo die uocatus est gedeon gerobaal: eo q dixisset de eo ioas. uilificatur se de eo baal qui suffodit altare eius. Igitur omnis madian et amalech et orientales populi congregati sunt simul: et transiit iordane castrametati sunt. in ualle ierimel. Spiritus autem domini induit gedeonem: qui clangens buccina quocauit domum abiecerit ut sequeretur. Misitq: nuntios in uiniuersum manastan. qui et ipse secutus est eum. et alios nuntios taser et zabulon et neptahm: qui occurrerent ei. Dixitq: gedeon ad dominum. Si saluum facis pmanum mea israel sicut locutus es: ponam uellus hoc lame in area. Si ros in solo uellere fuerit et in omni terra siccitas: sciam q pmanum mea sicut locutus es liberabis israel. Factumq: est ita. Et de nocte confurgens: expressis uellere. concam rore compleuit. Dixitq: rursum ad dominum. Ne uascetur furor tuus quia mesu ad huc semel temp-

taueris signum querens in uellere. Oro ut solum uellus succum sit: et omnis terra rore madens. Fecitq: dominus nocte illa ut postulauerat: et fuit siccitas in solo uellere. et ros in omni terra. Gignitur ierobaal qui et gedeon **vii.** de nocte confurgens et omnis populus cum eo: uenit ad fontem qui uocatur arad. Erant autem castra madian in ualle: ad septentrionalem plagam. tollis excelsi. Dixitq: dominus ad gedeonem. Multus tecum est populus. nec traderis madian in manus eius: ne gloriatur contra me israel. et dicat uiribus meis libat sum. loquere ad populum: et cunctis audientibus predica. Qui formidolosus et timidus est. reuertatur. Reverseruntq: de monte galaad et reuersi sunt ex populo uiginti et duo milia uirorum: et tantum decem milia remanserunt. Dixitq: dominus ad gedeon. Adhuc populus multus est. Duc eos ad aquas. et ibi probabo illos: et de quo dixeris tibi ut tecum uadat. ipse tecum pergat quem uere probaueris. ipse reuertatur. Cumq: descendisset populus ad aquas: dixit dominus ad gedeon. Qui lingua lambuerit aquas sicut solent canes lambere: separabis eos seorsum. Qui autem curuatis genibus biberint. in altera parte erunt. fuit itaq: numerus eorum q manu ad os proiciente aquas lambuerant trecenti uiri: omnis autem reliqua multitudo flexo poplite biberat. Et ait dominus ad gedeon. In trecentis uiris qui lambuerunt aquas liberabo uos: et tradam

madian in manu tua. Omnis autem reliqua multitudo reuertatur in locum suum. Sumptis itaque promissis cybaris et tubis. omne reliqua multitudo abiit prout ad tabernacula sua: et ipse cum trecentis uiris se certamini dedit. Castra autem madian erant subter iualle. Eadem nocte dixit dominus ad eum. Surge et descende in castra: quia tradidi eos in manu tua. Sin autem solus uir fortissimus descendat tecum phara puer tuus. Et cum audieris quid loquantur. tunc confortabunt manus tue: et securior ad hostium castra descendes. Descendit ergo ipse et phara puer eius in partes castrorum: ubi erant amatores uigilie. Madian autem et amalech. et omnes orientales populi: fusi iacebant in ualle ut locustarum multitudo. Cameli quoque innumerabiles erant: sicut arena que iacet in litore maris. Cumque uenisset gedeon. narrabat aliquis somnium proximo suo: et in hunc modum rem referebat quod uiderat. Vidi somnium: et uidebatur mihi quasi subtraheretur panis uolui. et in madian castra descendere. Cumque peruenisset ad tabernaculum percussit illud atque subuertit: et terre funditus coequauit. Dixit uero cui loquebatur. Non est hoc aliud nisi gladius gedeonis filij ioas uiri israelite. Tradidit dominus in manu eius madian: et omnia castra eius. Cumque audisset gedeon somnium et inter-

pretatione eius adorauit: et reuersus est ad castra israel: et ait. Surgite. Tradidit enim dominus in manus meas castra madian. Dimisitque trecentos uiros in tres partes: et dedit tubas in manibus eorum. lagenasque uacuas. ac lampades in medio lagenarum: et dixit ad eos. Quod me facere uideritis: hoc facite. Ingrediar partem castrorum: et quid fecero sectamini. Quando personauerit tuba in manu mea uos quoque per circuitum clangite: et conclamate domino et gedeoni. Ingressusque est gedeon et trecenti uiri. qui erant cum eo in parte castrorum in apientibus uigiliis noctis medie: et custodibus suscitatis ceperunt bucinis clangere. et complode inter se lagenas. Cumque pergyrum castrorum in tribus personaret loris et hydrias confregissent tenuerunt sinistris manibus lampades. dextris sonantes tubas: clamaueruntque gladii domini et gedeonis. stantes singuli in loco suo per circuitum castrorum hostium. Omnia itaque castra turbata sunt. et uociferantes. ululantesque fugerunt: et nichilominus insistebant trecenti uiri bucinis personantes. Inmisitque dominus gladium in omnibus castris. et mutua se cetera truncabant fugientes usque bethzera fugientes et crepidine abelmeiula in rebbari. Conclamantes autem uiri israel de neptalym et asser. et os manasse: persequabantur madian. Misitque

gedeon nuntios in omne montem
effraym dicens. Descendite in occu-
sum madian: et occupate ags usq;
berthera atq; iordanem. Clamauit;
omnis effraym et preoccupauit ags
usq; berthera: apprehendensq; duos
uiros madyan oreb et zeb. interfecit
oreb imperia oreb: zeb uero in torcula
in zeb. Et persecuti sunt madian capita
oreb et zeb portantes ad gedeon trans
fluenta iordanis. **viii.**

Sperunt ad eum uiri effraym.
Quid e hoc q; face noluit ut nō
cares nos cum ad pugnam pergeret
contra madian: iurgantes fortiter.
et ipe uim inter ferentes. Quibus
ille sedit. Quid enim tale face potui
q;le uos fecistis. Nonne melior e ra-
cem effraym uidentis abiecer. In
manu uias tradidit dñs principes
madyan oreb et zeb. Quid tale face
potui quale uos fecistis. Quod cum
locutus e: requieuit sps eoz quo
tumeabant contra eum. Cuiq; uenit;
gedeon ad iordanem transiit cum
eu trecentis uiris qui secū erant. et
pre lassitudine. fugientes p se nō
poterant. Dixitq; ad uiros soccoth.
Dare obsecro panes iplo qui merui
e q; ualde defecerit. ut possim p se
qui zebee et salmana reges madi-
an. Exderūt pñapes soccoth. Forstā
palme manuū zebee et salmana i
manu tua s: et idcirco postulas ut
denius excreitu tuo panes. Quib;
ille ait. Cum ergo tradiderit dñs
zebee et salmana in manus meas.

et cum reuersus fuo iudor i pace. con-
teram carnes uias cum spinis. tri-
bulisq; deserti. Et inde conscedens ue-
nit in phanuel: locutusq; e ad uiros
eius loci similia. Cui et illi exderunt.
sicut exderant uiri soccoth. Dixit itaq;
et eis. Cum reuersus fuo iudor i pace:
destruam turrim hac. Zebee autē et
salmana requiescebant cū omni ex-
ercitu suo. Quindecim enim milia
uiri remanserant ex omib; turmis
orientaliū iploz: celsis centū uiginti
milib; pugnatoz. et educentū gla-
diū. Ascendensq; gedeon puam e-
ozum qui in tabernaculis morabantur
ad orientalem partē nobee et eechbaa.
percussit castra hostiū qui secuti eiat
et nichil aduersi suspicabant: fuge-
runtq; zebee et salmana. Quos p
sequēs gedeon comprehendit turba
to omni excreitu eoz. Reuertensq; de
bello ante solis ortum apprehendit
puerū de uiris soccoth. interrogauitq;
nōia principum et senioz soccoth et
descripsit. hoc septem uiros. Venitq;
ad soccoth. et dixit eis. En zebee et
salmana sup quib; exprobiatis in
dicentes. forstā manus zebee et
salmana in manibus tuis s: et id-
circo postulas ut deni uiris tuis q
lassi sunt et defecerunt panes. Tulit
q; seniores citatis et spinas deserti
et tribulos: et contriuit cum eis.
atq; gminuit uiros soccoth. Tur-
rim q; phanuel subitit. occisus ha-
bitatoribus ciuitatis. Dixitq; ad
zebee et salmana. Quales fuerūt

uiri quos occiditis in thabor. **Q**ui
derunt. Similes tui: et unus ex eis q̄
filius regis. Quib; ille ait. Fratres mei
fuerunt filij matris mee. **V**ixit dñs.
si obseruaueris eos non uos occiderem.
Dixitq; ierem: primogenito suo. Surge
et interfice eos. Qui non eduxit gladiū
Timebar enim: q̄ adhuc puer erat.
Dixeruntq; rebee et salmana. Tu sur-
ge et urruē in nos. q̄ iuxta etatem ro-
bui est hominis. Surrexit gedeon et in-
terfecit rebee et salmana: et tulit or-
namenta ac bullas quib; colla regaliū
camelox decorari solent. **D**ixeruntq;
om̄s uiri isrl' ad gedeon. Dñare nostri
tu et filius tuus. et filius filij tui: q̄
liberasti nos de manu madian. Quib;
ille ait. Non dominabor uestri nec dñā
bitur in uos fili' isrl': s; dominabitur
uob; dñs deus. **D**ixitq; ad eos. Vnam
petitionem postulo a uob;. Dare m̄ i
aures ex preda ur̄a. In aures enim
aureas ismaelite habere cōsueuerat.
Qui sederunt libentissime dābimus.
Expādentēq; palliū: p̄ceit in eo
mille aures de p̄da. **E**t fuit pond'
postularay in aurū mille septigen-
auri sych. abq; ornāmētis et monili-
b; et ueste purpurea. quib; madian
reges uni soluti erant: et p̄ter torques
aureas camelox. **F**ecitq; ex eo gede-
on ephod: et posuit illud in ciuitate
sua ephra. **F**ornicatusq; ē om̄s isrl' i
eo: et facti ē gedeon et om̄i dñi eius i
ruinā. **H**umiliatusq; ē madian corā
filijs isrl': nec potuerunt ultra ele-
uare ceruices. sed quieuit terra p

xi annos quib; p̄fuit gedeon. **I**x.
Abijt itaq; ierobaal filius ioas.
et habitauit in domo sua: habu-
itq; lxx. filios qui egredi sunt de fe-
more eius. eo quod plures haberet
uxores. **C**oncubina autē eius quam
habebat in sychem: genuit ei filium
noīe abymelech. **M**ortuusq; ē gedeon
filius ioas in senectute bona: et sepul-
tus in sepulchro ioas patris sui in e-
phra de familia exiri. **P**ostq; autem
mortuus est gedeon. auersi sunt filij
isrl' et fornicati sunt cū baalym: per-
cusseruntq; cū baal fedus ut ēēt eis
idolū. **N**ec recordati sunt dñi dei sui q̄
eruit eos de manib; om̄i inimicorū
suorū p̄cūritū: nec fecerūt mīam cū
domo ierobaal gedeon iuxta oīa bona
q̄ fecerat israeli. **A**bijt autē abymelech
filius ierobaal in sychem ad fr̄es ma-
tris sue: et locutus ē ad eos: et ad om̄e
cognationem domus patris matris
sue: dicens loquimini ad om̄s uiros
sychem. **Q**uid uob; est melius ut do-
minetur ur̄i septuaginta uiri om̄s
filij ierobaal: an ut dominet uobis
unus uir. **S**imilesq; considerate: quia
os ur̄m et caro ur̄a sum. **L**ocuti q; fr̄es
matris eius de eo ad om̄s uiros
sychem. **U**nūq; sermoneſ istos: et
inclinauerunt cor eorū post abymelech
dicentes. **F**rat' non ē. **D**ederuntq; lxx
pondera argenti de fano baalberith.
Qui gduxit ex eo sibi uiros iopes et
uagos: seruinq; sunt eū. **E**t uenit i
domum patris sui in ephra. et occidit
fr̄es suos. filios iobaal. lxx uiros.

sup lapidem unum. Remanseruntq; ioa-
than filius ierobaal minimus: et ab-
sconditus ē. Congregati sunt autem
omnes viri sychem. et universae familie
urbis mello: abieruntq; et constituerunt
regem abymelech iuxta queraun que
stabat i sychem. Quam nuntiati est
ioachim vir et stetit in ierusalem
nōs gratiam eleuataq; voce clamaui
et dixit. Audite me viri sychem ita
ut audiat vos deus. Ierunt ligna ut
ingerent sup se regem. Dixeruntq;
olue. Impera nobis. Que dicit. Qu-
id possum desere pinguedine mea
qua et dii utuntur: et homines et uenire
ut inter cetera ligna promoueat. Dixe-
runtq; ligna ad arborem sychem. Ve-
ni et sup nos regnum accipe. Que dicit
eis. Numquid possum desere re-
dulcedinem meam fructusq; suauis-
simos: et uenire ut inter cetera ligna pro-
mouear: locuta sunt q; ligna ad
interem. Veni et impera nobis. Que
dicit. Numquid possum desere ui-
num meum q; letificat dñm et hoīes
et inter cetera ligna promoueri. Dixe-
runtq; omnia ligna ad ramum. Veni
et impa super nos. Que dicit eis.
Sine me regem constitutis uobis.
uenire et sub mea umbra requiesci-
te: sin autem nō uultis. egrediat
ignis de ramino. et deuoret cedros
lyban. Nunc q; si recte et absq; pō-
constitutus super uos rege abyme-
lech. et bñ egitis cum ierobaal et cū
domo eius. et reddidistis uicem be-
neficijs eius. qui pugnauit pro

uobis. et animam suam posuit periculis.
ut erueret uos de manu madian q
nunc surrexistis contra domū patris
mei. et interfecistis filios eius lxx.
uiros sup unum lapidem. et constitu-
istis regem abymelech filium ancille ei.
sup habitatores sychem. eo q; fū-
sit si q; recte et absq; uicio egitis cū
ierobaal et domo eius. hodie letamini
i abymelech et ipse letetur uob. Sin
autē puerse. egrediantur ignis de co-
et consumat habitatores sychem et op-
pidum mello. Egredianturq; ignis de
uiris syche et de oppido mello. et deuoret
abymelech. Que cum dixisset fugit.
et abiit in bera habitauitq; ibi ob me-
rum abymelech fratris sui. Regnauit
itaq; abymelech sup isrl tribus an-
nis. Nūc dicit deus spm pessimum i
abymelech et habitatores sychem.
qui ceperunt eum derectari. et scel-
interfectionis septuaginta filioy
ierobaal. et effusione sanguinis
eorū conferret in abymelech frēm
suum. et inter ceteros sychemoz
principes qui exom cū aduenerat.
Posueruntq; in iudias ad iusū eū
in montū summitate: et dum illi
predolant aduentū exercebant
latrocinia agentes predas de pre-
tereuntib;: sunt autem q; abyme-
lech. Venit autē gaal filius obed
cū frīb; suis et transiit i sychemā:
ad cuius aduentū erecti habitato-
res sychem egressi sunt in agros
uastantes uineas. unastq; calcantes
Et frīs cantantib; chorus i gressū

sunt famum dei sui: et inter epulas et
 pocula maledicebant abymelech. cla-
 mance gaal filio obed. **Q**uis est aby-
 melech. et que est sychem ut serua-
 mus ei. Numquid non est filius ieroba-
 al. et constituit principem zebul seru-
 suum super viros emor patris sychem.
Cur igitur seruimus ei. **V**na daret
 aliquis ipsum istum sub manu mea. ut
 auferrem de medio abymelech. **D**ixit
 est abymelech. **C**ongrega exercitus
 multitudinis et ueni. Zebul enim prin-
 ceptis ciuitatis auditis sermonibus
 gaal filij obed uatus est ualde: et nu-
 sit clam ad abymelech nuntios dicens.
Ecce gaal filius obed uenit in sy-
 chemam cum fratribus suis et oppugnat
 aduersum te ciuitate. **S**urge itaque
 nocte cum populo qui tecum est et la-
 ta in agro: et primo mane. oriente
 sole irruet super ciuitate. **N**o autem e-
 grediente aduersum te cum populo suo:
 fac ei quod poteris. **S**urrexit itaque
 abymelech cum omni exercitu suo noc-
 te et tendit in insidias iuxta sychemam
 in quatuor locis. **E**gressusque est gaal
 filius obed. et stetit in introitu por-
 te ciuitatis. **S**urrexit itaque abyme-
 lech et omnis exercitus cum eo de insi-
 diarum loco. **C**umque uidisset ipsum
 gaal: dixit ad zebul. **E**cce de monti-
 bus multitudo descendit. **C**ui ille re-
 dit. **A**mbros montium uidet quasi
 hominum capita: et hoc errore decipe-
 ris. **R**ursusque gaal ait ad zebul.
Ecce populus de umbilico terre descen-
 dit: et unus cuneus uenit primum

qui respicit quertum. **C**ui dixit zebul.
Ubi est nunc os tuum quo loquebaris.
 quia est abymelech ut seruamus ei.
Nonne iste est populus quem derisuebas.
Egrete et pugna contra eum. **A**biit ergo
 gaal expectante expectante sychem-
 moy populo. et pugnavit contra ama-
 lech: qui persecutus est eum fugiente
 et in urbem compulit. **C**ecideruntque
 ex parte eius plurimi usque ad portam
 ciuitatis: et abymelech sedit in terna.
Zebul autem gaal et sorios eius ex-
 pulit de urbe nec in ea passus est so-
 morari. **S**equenti ergo die egressus est
 populus in campum. **Q**uod cum nuntia-
 rent abymelech: tulit exercitum su-
 um et diuisit in tres turmas tendens
 in insidias in agris. **V**identemque egressum
 de ciuitate. surrexit et irruit in
 eos cum cuneo suo oppugnans et
 obsidens ciuitate. **D**ue autem turme
 palantes per campum: aduersarios se-
 quebantur. **P**orro abymelech omni
 die oppugnabat urbem: qua cepit
 interfectis habitatoribus eius
 ipsaque destructa. itaque ut sal in ea
 dispergeret. **Q**uod cum audissent
 qui habitabant in turre sychemoy
 ingressi sunt phanum dei sui beorch
 ubi fedus cum eo pepigerant et
 ex eo locus nomen accepit. qui erat
 ualde munitus. **A**bymelech ergo
 audiens viros turris sychemorum
 pariter aggloratos ascendit in montem
 selmon cum omni populo suo. et arre-
 ta secuti precepsit arborum ramos:
 impositumque ferens humeris dixit

Quod me uidetis facite:
cito facite. Igitur certatim ramos
earborum; precurrentes sequebantur
duce: qui circumdare spem suam succe-
derunt: atque ita factum est ut fumo et
igne mille hominum necarentur: uiri pa-
riter ac mulieres habitatorum turris
sychem. Abymelech autem inde proficiscer-
ent ad oppidum thebes: quod circū-
dans obsidebat exercitu. Erat autem
turris excelsa in media ciuitate ad
quam confugerant uiri simul ac muli-
eres. et omnes principes ciuitatis
clausa foramine firmissime ianu-
a: et super turris rectum stantes p-
pugnacula. Ascendensque abymelech
uxora turrim pugnabat fornicem. et
appropinquans ostio igne suppone-
rebat. Et ecce una mulier frag-
mentum mole de super iacens illis cap-
iti abymelech. et confregit cerebri
eius. Qui uocato cito armigero suo:
aut ad eum. Euagina gladium tuum
et pauce me. ne forte dicatur quod a seina
interfectus sum. Qui iussa precipiens:
interfecit eum. Illo quoque mortuo omnes
qui cum eo erant de israel reuersi sunt
ad sedes suas. Et reddidit deus malum
quod fecerat abymelech contra preteritum su-
um interfectis hoc filiis suis. Sychemi-
tis quoque qui operi erant retributum est:
et uenit super eos maledictio ioathan
filij ierobaal. Post abymelech sur-
rogat rex dux israel thola filij phua
patris abymelech uir de ysachar
qui habitauit in canaan: moris effia-
cem: et iudicatur israel uiginti et tribus

Amnis: mortuusque ac sepultus est canaan. **x.**
Tunc successit isabab: galaadites qui
iudicatur israel uiginti et duos
annos. habens xxx filios sedentes si-
cut pullos asinorum et principes xxx
ciuitatum que ex nomine eius appellata
sunt auorth yahur. id est oppida yahur
usque in presente diem in terra galaad.
Mortuus est yahur ac sepultus in loco
cui est uocabulum canon. filij autem
israel peccatis ueteribus iungentes.
noua fecerunt mala in conspectu do-
mini. et seruierunt ydolis baalym et
ashtaroth et dys syrie ac sydonis. ac
moab et filios ammon et philistinim:
dimiseruntque dominum et non coluerunt eum.
Contra quos uero tradidit eos in manum
philistinim et filios ammon: afflictique
sunt et uehementer oppressi per annos
decem et octo omnes qui habitabant
trans iordanem in terra amorrei qui
est in galaad: in tantum ut filij
ammon iordanem transiit uasta-
rent iudam et beniamin. et effraim.
Refugeruntque israel nimis: et clamantes
ad dominum dixerunt. Peccauimus tibi:
quod deliquimus te dominum deum nostrum. et
seruimus baalym. Quibus locutus
est dominus. Nunquid non egypti et amor-
rei filij qui ammon et philistinim
sydonique et amalech et chanaan
oppresserunt uos et clamastis ad
me et erui uos de manibus eorum.
et tamen reliquistis me. et coluistis
deos alienos. Idcirco non addam ut
ultra uos liberem. Ite et uocate
deos quos elegistis: ipsi uos libe-

rent in tempore angustie. **D**ixeruntq;
filij isrl' ad dñm. Peccatum. redde tu
nob quiddā t' placer tantū nō liba nos.
Qui dicentes. omnia de finib; suis ahe
nox dōz p'ola proiecerūt. & seruierūt
dño: qui doluit sup miseris eoy. Itaq;
filij ammon clamantes in galaad
ficerē tentoria: contra quos aggrega
ti filij isrl' in maspha castrametati sūt.
Dixeruntq; principes galaad singuli
ad proximos suos. Qui primi nobis
cōtra filios āmon ceperūt dimittere:
erit dux ppli galaad. **xi.**

Fuit itaq; et in illo tempore iep
the galaadites uir fortissim
atq; pugnatōr. fili meretricis mul
eris: qui natus est de galaad. habu
it autem galaad uxore de qua susce
pit filios: qui postquā creuerunt
eiecerunt iepre dicentes. heres in
domo patris nostri nō potis ēē: q; de ad
ultra matre generatus es. Quos ille
fugiens atq; deuitans habitauit in
terra rob. Congregatiq; sūt ad eū uiri
topes. et latrocinantes: et q; prin
cipem sequebant. In dieb; illis pug
nabant filij āmon q̄tra isrl': quibus
acriter instantib; preceperūt mayo
res nati de galaad ut tollerent in
auxiliū sibi iepthe de terra rob. Dixe
runtq; ad eum. Veni et esto prin
cipes n'r: et pugna contra filios ā
mon. Quib; ille rēdit. Nonne uos
estis qui odistis me. & eiecistis me
de domo patris mei. & sic uenistis ne
cessitate opulsi. **D**ixeruntq; principes
galaad ad iepthe. Ob hanc igitur

causam nunc ad te uenim' ut p'ficia
ris nobiscum et pugnes cōtra filios
ammon: sicut dux omnium q; habitāt
ī galaad. Iepthe q; dixit eis. Si uere
uenistis ad me ut pugne p' uob q̄tra
filios ammon. tradideritq; eos dñs
ī manus meas: ego ero princeps u'r.
Qui rēderunt ei. Dñs qui hec audit.
ip̄e mediator: ac testis ē: q; n'rā p'missa
faciam. Abijt itaq; iepthe cū prin
cipib; galaad: fecitq; eum omnis ppl's
principem sui. Locutusq; ē iepthe ad
sermōnes suos coram dño in maspha:
et misit nuntios ad regem filioy am
mon qui ex p'sona sua diceret. Veni
ti contra me. Quid m' et t' ē q; uenisti
q̄tra me. ut uastares terrā meam.
Quib; ille rēdit. Quia tulit isrl' terrā
meam qñ ascendit de egypto finibus
ai non usq; iaboc atq; iordanē. Nunc
q̄ cum pace rede in eam. Quos rur
sum mandauit iepthe. et inparuit e
is ut dicerent regi ammon. Hec dicit
iepthe. Tulit isrl' terram moab nec
terram filioy āmon: s; qñ de egypto
descenderūt ambulauit p' solitudinē
usq; ad mare rubrū et uenit ī cades:
misitq; nuntios ad regē eōd' dicens.
Dimitte ut transeā p'terram tuā
Qui noluit ac quiescere p'ab; eius.
Misit q; ad regem moab: qui et ip̄e
transitum p'bere contempsit. Mandat
q; ī cades: et circūiuit ex latere
terrā edom. et terram moab. Venitq;
q̄tra orientalem plagā terre moab.
et castrametatus ē trans ai non:
nec uoluit ītrare t'minos moab

Non quippe q̄nitiū est terre moab.
Nisi itaq; isrl' nuntios ad seon regem
amorreor qui habitabat in esebon: et
dixerunt ei. **D**imitte ut transeā per
terram tuā. usq; ad fluminiū. Qui
et ipse ūba isrl' despiciens n̄ dimisit
eum transire p̄ terminos suos. sed ī
finita multitudine congregata e-
gressus ē contra eū in maspha. et for-
titer resistebat. **T**radiditq; eum dñs
ī manu isrl' cū omni exercitu suo: q̄p
cussit eū et possedit omne terrā a-
morei habitatorū s̄ regionis illius.
et uniuersos fines ei de arnon usq; ad
iaboc: et de solitudine usq; ad iorda-
nē. **D**ñs ergo deus isrl' subuertit a-
moreū pugnatorem contra pplū su-
ū isrl': et tu nunc uis possidere ter-
rā eius: Nonne ea que possidet cha-
mos dñs tuus tibi iure debent? **Q**ue
aut̄ dñs dñs tū uictor obtinuit. in
terram egerit possessionē. nisi forte
meliores balac filio sephor rege mo-
ab aut̄ doce potes q̄ uirgatus sit q̄
isrl'. et pugnauerit contra eū q̄n ha-
bitauit in esebon. et ī uiculis eius.
et i aroer et in uillis illi: ul' ī ciuitatib;
ciuitatib; iuxta iordanē p̄fectos
annos. **Q**uare nichil tanto t̄p̄e si-
hac reptione temptasti? **I**git̄ ego
n̄ pecco ī te s; tu q̄ra me maleagis:
in dicens michi bella s̄ iusta. **J**udicet
dñs arbit̄ huius diei inter isrl' et
inter filios ammon. **S**oluitq; ac
q̄esse rex filiorū ammon ūbis iephthe.
q̄ p̄nuntios mandauit. **F**cs est ḡ
sup̄ iephthe sp̄c dñi. et circūiens gala-

ad et manasse. mapha q̄ galaad. et ī de-
transiens ad filios ammon: uouit uotū
dñō dicens. **S**i tradideris filios amo-
nī manū meas. quicumq; p̄mī fuerit
egressus de forib; domū mee michiq; oc-
currerit reuerenti cū pace a filiis
ammon: eū holocaustū offerā dñō.
Transiuitq; iephthe ad filios ammon
ut pugnaret q̄ra eos. quos tradidit
dñs in manū eius: et percussit eos ab
aroer usq; dum uenias ī mennich
uiginti ciuitates: et usq; ad iabel
q̄ est uicinis confina. plaga magna
nimis. **H**umiliatq; sunt filij amo-
nī a filiis isrl'. **R**euerenti aut̄ iephthe
in maspha in domū suam: occurrit
ei unigenita filia cū tympanis et t̄ sua
chorus. **N**on enim habebat alios li-
beros. **Q**ua uisa: scdit uestimēta su-
a. et ait. **H**eu me! filia mea dece-
pisti me. et ip̄a decepta es. **A**perui
enim os meum ad dñm: et aliud
facere non potō. **C**ui illa r̄dit.
Pater tu; si aperuisti os tuū ad
dñm: fac in quodcumq; pollicer̄
es. cōcessa tibi ultione atq; uicto-
riā de hostib; tuis. **D**ixitq; ad p̄rem.
Hoc solum in preta q̄ deprecor. **D**i-
mitte me ut duob; m̄sib; circueam
montes. et plagam uirginitate
meā cum sodalib; meis. **C**ui ille
r̄dit. **V**ade. **E**t dimisit eā duob;
mensib;. **C**umq; abisset cū sororib;
ac sodalib; suis: **F**lebat uirgini-
tatem suā in montib;. **E**xpletisq; du-
ob; mensib;. reuerſa ē ad patrem
suū: et fecit ei sicut uouerat. **Q**ue

ignorabat iurū. **E**xinde mos ī crebri-
tate iurū et consuetudo seruata ē: ut
post anni circulum quentiant in unū
filie isrl'. et plangent filiam iepthe di-
cebus quatuor. **xii.**
Ecce autem in effraym orta ē se-
ditio. Nam transeuntes cōtra aquilo-
nem: et dixerunt adiepre uades. **Q**ue
uadens ad pugna contra filios amō
uocare nos noluit ut pgemus tecū:
Igitur incendit domū tuā. Quibus
ille sedir. Disceptatio erat in t' p'lo
meo contra filios ammon uehementer
Vocauit q: uos ut in preberetis
auxilium: et face noluitis. Qd cer-
nent posui in manib; meis animā
meam: transiit q: ad filios amon
et tradidit eos dñs ī manū meas.
Quid cōmerui ut aduersum me q-
surgatis ī preliū. Vocatis itaq; ad
se cunctis iuris galaad: pugna-
bat contra effraym. Perussueruntq;
iuri galaad effraym. q: dixerat
fugitiuus ē galaad de effraym. et
habitat in medio effraym t' manaf-
se. **+ iuri** Occupauerūtq; galaadite uada
iordanis. p que effraym reuersurus
erat. **iuri** Cumq; uenisset ad ea de effra-
ym nūq; fugiens atq; dixisset. Ob-
secro ut me transire pmitatis. di-
cebant ei galaadite. Nunquid
effrayteus es? Quo dicente. nō sum:
interrogabant eum. Dic ergo sibi
boleth. quod interpretat' spica. **Q**ue
respondere. rebboleth eadē lura
spicam exprimere non ualens.
Statimq; rephensum iugulabāt

in ipso iordanis transitu. **E**t ceciderūt
in illo tēpore de effraym quadraginta
duo milia. Iudicauitq; iepthe galaad
dices isrl' sex annis. et mortuus est
ac sepultus in ciuitate sua galaad.
Post hunc iudicauit in isrl' abessā
de bechleem: qui habuit xxx filios.
et totidem filias. Quas emittens
foras maritis dedit: et eundem tū-
mū mori filijs suis accepit uxores
introducens in domū suam. Qui
septem annis iudicauit isrl': mor-
tuusq; ē ac sepultus in bechleem. Cui
successit haylon zabilonites. et iu-
dicauit isrl' decem annis: mortuusq; ē
ac sepultus in zabilon. Post hunc
iudicauit in isrl' abdon filius heliel
pharonites qui habuit quadraginta
filios. et xxx ex eis nepotes. ascen-
dentes sup hōc pullos asinarum.
Et iudicauit isrl' octo annis: mor-
tuusq; ē ac sepultus in pharon tē-
re effraym. ī monte amaleth. **xiii.**
Rursumq; filij isrl' fecerūt ma-
lum in conspectu dñi: qui tra-
didit eos in manus philistinor' xl
annis. Erat autē iuri quidam de
saraa. et de stirpe dan. nōie manue:
habens uxorem sterilem. Cui appa-
ruit angelus dñi: et dixit ad eam.
Sterilis es et absq; libris: s; concipies
t' paries filiū. Caue q ne uinū bi-
bas ac syceram. nec in mundū qd
comedas: q; concipies et paries fi-
liū cuius non tangent caput no-
uacula. Erat enim nazareus dei
ab infanzia sua. ex matris utero:

et ipse incipiet liberare filios israel de manu
philistinorum. Que cum uenisset ad maritimum:
dixit ei. Vir dei uenit ad me habens mul-
tum angelicum: terribilis nimis. Que
cum interrogasset quis esset. et inde ue-
nit. In nomine nocaretur. noluit in-
dicere: si hoc sciret. Ecce concipies et paries
filium. Caue ne uinum bibas et syceram: et
ne aliquo uesteatis in mundo. Erat enim
puer nazareus dei ab infantia sua: et
exiit matris utique: addiit mortis sue.
Oravit itaque manue dominum. et ait. Obsecro
domine ut uir dei que misisti ueniat iterum
et doceat nos quid debeamus facere de puero
qui nasciturus est. Exaudiuitque dominus pre-
cantem manue: et apparuit rursum ange-
lus domini uxori eius sedenti in agro. Ma-
nue autem maritus eius. non erat cum ea.
Que cum uidisset angelum festinavit et
cucurrit ad uirum suum: nuntiavitque ei
dicens. Ecce apparuit in uir: quem ante
uideram. Qui surrexit et secutus est uxore
sua: ueniensque ad uirum dixit ei. Tu
es qui locutus es mulieri. Et ille re-
dit. Ego sum. Cui manue quoniam inquit
sermo tuus fuit expletus: quid uis
ut faciat puer. aut a quo se observa-
re debeat. Dixitque angelus domini ad
manue. Ab omnibus que locutus sum
uxori tue abtineat se: et quicquid exui-
nea nascit non comedat. Vinum et syceram
non bibat. nullo uesteatur in mundo: et quod
ei precepi impleat atque custodiat. Dixitque
manue ad angelum. Domine obsecro te
ut acquiescas precibus meis. ut faciam
et hedum de capris. Cui respondit angelus.
Sime cogis: non comeda panes tuos.

Sin autem uis holocaustum facere offer il-
lud domino. Et nesciebat manue quod angelus
dei esset. Dixitque ad eum. Quod est tibi
nomen ut si sermo tuus fuerit expletus
honorem te. Cui ille respondit. Cur que-
ris nomen meum quod est mirabile. Tulit
itaque manue hedum de capris et libamina.
et posuit supra petram offerens domino
qui facit mirabilia: ipse autem et uxor
eius intuebantur. Cumque ascenderet
flamma altaris in celum: angelus do-
mini in flamma pariter ascendit. Quod
cum uidisset manue et uxor eius pro-
ciderunt in terram: et ultra non apparuit
eis angelus domini. Statimque intellexit
manue esse angelum domini: et dixit ad uxore
sua. Nocte moriemur. quia uidimus
dominum. Cui respondit mulier. Si dominus nos
uelleret occidere de manibus nostris holocau-
sta et libamina non suscepisset. nec osten-
disset nobis hec omnia: neque ea que sunt
uentura dixisset. Peperit itaque filium:
et uocauit nomen eius samson. Creuitque
puer. et benedixit ei dominus: cepitque
spiritus domini esse cum eo in castis dan
inter caraa et esahol. **XIII.**

Descendit igitur in thamnatha sa-
son. uidensque ibi mulierem de fili-
abz philistinum. ascendit et nuntiavit
patri suo et matri dicens. Vidi mulie-
rem in thamnatha de filiabz philisti-
norum: quia queso ut in accipiatis uxore
meam. Cui dixerunt pater et mater
sua. Numquid non est mulier in filiabz
fratrum tuorum et in populo tuo. quia uis ac-
cipe uxorem de philistinum qui in
circumcisi sunt. Dixitque samson ad

prēm suū. **H**anc in accipe: q̄a placuit
oculis meis. **P**arentes autem eius
nesciebant quod res a domino fieret:
et quereretur occasione cōt̄ philistim.
Eo enī tempore philistim dñabant
israhel. **D**escendit itaq; samson cū pa-
tre suo et matre in hamnatha. **C**ūq;
uenissent ad iuneas oppidi apparuit
catulus leonis seuus rugiens et oc-
currit eis. **I**eruit autē sp̄s dñi ī samson
et dilacerauit leonē. cū hedum ī frus-
ta disceperit: nichil omnino habēs
ī manu: et hoc patri et matri noliur
īdicare. **D**escenditq; et locutus est
mulieri q̄ placuerat oculis eius: et
post aliquos dies reuertens ut acci-
peret eam declinauit ut uideret cada-
uer leonis: et ecce exanem apum in
ore leonis erat. ac fauus mellis. **Q**uē
cum sumpserit in manib; comedebar
ī sua. **V**eniensq; ad prēm suū. et ad
matrē. dedit eis partem. qui et ipsi
comederūt: nec tam uoluit eis īdica-
re. q̄ mel de ore leonis assumpserat. **D**es-
cendit itaq; pater eius ad mulierem:
et fecit filio suo samson quiniū. **S**ic e-
nī iuuenes facē q̄sueuerant. **C**um g̃
ciues loci uidissent eum. dederūt ei
sodales triginta qui essent cum eo.
Quib; locutus ē samson. **P**ropōnā
uob̄ problema: quod si solueritis in
ultra septē dies coniuij. dabo uobis
xxx syndones. et eundē nūm tunicas.
Sin autē nō potueritis solue uos da-
bitis in xx syndones et totidē tunica.
Qui s̄derunt ei. **P**ropōne p̄blema
ut audiam. **D**ixitq; eis. **D**e come-

dente exiit cib;: et de forā egressa ē
dulcedo. nec potuerūt p̄ter dies pro-
positionem soluere. **C**ūq; ad esset
septimus dies: dixerunt ad uxorem
samson. **B**landire uiro tuo: et suade
ei ut indicet t̄ quid sit p̄blema. **Q**uod
si facere noliis: īcendemus et te et
domum patris tui. **I**n idcirco nos
uocastis ad nuptias. ut spoliarens:
Que fundebat lacrimas apud sam-
son: et querebatur dicens. **O**diu me
et non diligis: idcirco problema qd̄
proposui filiis ipsi mei n̄ uis m̄ expo-
nere. **A**t ille r̄dit. **P**atri meo et matri
mee noliu dicere: et tibi indicare
potero. **S**eptem igit̄ dieb; coniuij
fiebāt apud eum. tandemq; die
septimo cum ei molesta eēt exposuit
Que statim indicauit ciuib; suis: et
illi dixerunt ei die septimo ante so-
lis occubitu. **Q**uid dula melle: et
quid leone foratus forā ē? **Q**ui ait
ad eos. **S**i non arastis ī uirgula mea:
n̄ solueritis p̄positionem meā. **I**erui-
t itaq; ī eo sp̄s domini descenditq;
asalonem et percussit ibi xxx uiros
quorū ablatis uestes dedit hū qui p̄-
blema soluerant. **U**atūq; nimis
ascendit in domū patris sui. **V**ox
autem eius accepit maritū unum
de amicis eius et pronubis. **XV**
Post aliquantum autē tempore
dum dies trincee messis ī sta-
rent. uenit samson in uisere uolēs
uxorem suā et attulit ei hedum de
capris. **C**ūq; cubiculū ei solito
ueller intrare: p̄hibuit eum pater

illi dicens. Putavi quod odistes eam: et ideo
tradidi illam amico tuo. Sed habet sororem
qui iunior et pulchrior est illa: sit et pro ea
uxor. Cui respondit samson. Ab hac die fuerit
culpa in me contra philisteos. Faciam
enim vobis mala. Proceperuntque et acceperunt tre-
centas vulpes. candidasque earum iunxit ad
caudas. et facies ligavit in medio: quas
igne succendens dimisit ut huc illucque
discurrerent. Que statim proceperunt
in agros philistinorum. Quibus succensis:
et compositate iam fruges adhuc in arboribus
in stipula germinata sunt: intantili ut
vineasque et oliveta flamma consumuerent.
Dixeruntque philistini. Quis fecit hanc
rem? Duobus. Quibus dictum est. Samson ge-
ner thamnathai: quia tulit uxorem eius
et alteri tradidit. hec operatus est. Ascen-
deruntque philistini: et combusserunt
et mulierem quam primum eius. Quibus
ait samson. licet hoc feceritis. tamen ad
huc ex vobis expectabo ultionem: et non
quiescam. Percussitque eos ingenti plaga:
ita ut stupentes supra femora impone-
rent et descendens habitavit in spelu-
ca petre etham. Igitur ascendentes philis-
tini in terram iuda castrametati sunt:
et in loco qui postea vocatus est lehy. id est
maxilla ibi eorum fusus est exercitus. Dix-
eruntque tribus iuda ad eos. Cur ascen-
distis aduersum nos? Qui responderunt.
ut ligemus samson venimus: et reddamus ei
que in nos operatus est. Descenderuntque
contra milia virorum de iuda ad speluncam
etham. Dixeruntque ad samson.
Nescis quod philistini impent nobis?
Quare hoc facere uoluisti? Quibus

ille ait. Sicut fecerunt mihi: sic feri eis. Li-
gare inquit te ueni: et tradere in
manus philistinorum. Qui dixit eis. Iu-
rate et spondere mihi: quod non me occidatis.
Dixerunt. Non te occidemus: sed uinctum
trademus. ligaueruntque eum cum duobus no-
uis fimbriis: et tulerunt eum de petra etham.
Qui cum uenisset ad locum maxille: et
philistini uociferantes occurrerent ei.
uruit spiritus domini in eum: et sicut solent
ad odorem ignis ligna consumi. ita et
vincula quibus ligatus erat dissipata
sunt et soluta. Inuenitque maxil-
lam id est mandibulam asini quam iace-
bat arripens: interfecit in ea mille
uiros et ait. In maxilla asini. et man-
dibula puli asinorum deleui eos: et per-
cussi mille uiros. Cumque hec canes
uiba complecter precit mandibulam
de manu. et uocatur nomen loci illius
iamath lehy. quod interpretatur leuatio
maxille. Surrexitque ualde: clamauit
ad dominum et ait. Tu domine dedisti mihi
in manu serui tui salutem hanc maxi-
mam atque uictoriam: et en sum maior.
in adamque in manu in circuitu. Ape-
ruit itaque dominus molarum dentem in max-
illa. et egressus est ex ea aqua: quibus
haustis refocillauit spiritum. et uires
recepit. Idcircoque appellatum est no-
men loci illius fons in uocantis de
maxilla. usque in presentem diem.

Judicauitque israel in diebus philistinum

Axx annis. **xvi**
byr quod in gazam et uidit ibi
mulierem meretricem: ingressusque
est ad eam. Quod cum audissent philis-

rym et parebrunsi; apud eos i trasse
 urbem samson: circundebat ea posi-
 tis in porta ciuitatis custodibus; ibi to-
 ta nocte silentio prestolantes: ut eco-
 mane exeuntem occideret. Dormiunt
 autem samson usque ad noctis mediu[m]. Et
 inde confurgens apprehendit ambas
 porte fores cum postibus suis. et sera:
 imposuitque humeris portauit ad
 uerticem montis qui respicit hebron.
 Post hec amauit muliere[m] que habita-
 bat in ualle zorech. et uocabat[ur] da-
 lida. Veneruntque ad eam principes
 philistinorum: atque dixerunt: Decipe
 eum et discite ab eo in quo tantum ha-
 bent fortitudinis: et quomodo eum su-
 perare ualeamus et uinctum affligere.
 Quod si feceris dabimus tibi singuli mul-
 le centum argenteos. locuta est ergo
 dalida ad samson. Sic ergo in obsecro
 in quo sit tua maxima fortitudo: et
 quid sit quo ligatus erumpere ne-
 queas. Cui respondit samson. Si septem
 neruicis funibus necdum siccatis.
 si adhuc humentibus. ligatus fuero:
 et i funi ero ut ceteri homines. Attu-
 leruntque ad eam satrape philisti-
 norum septem funes ut dixerat: quibus
 uinxerunt eum latentibus apud se insidijs.
 et i cubiculo sine rei expectantibus.
 Clamauitque ad eum. Philistinum
 super te samson. Qui ruperit uin-
 cula quomodo si rumpat quis filium
 de suppa totum huiusmodi cum
 odorem ignis acceperit et non est
 cognitum in quo esset fortitudo ei.
 Dixit ad eum dalida. Ecce illusi-

m. et falsum locutus es salte nunc i-
 dica quo ligari debeas. Cui ille respondit
 Si ligatus fuero nouis funibus: qui non
 quam fuerunt inope i funi ero: et ali-
 orum hominum similis. Quibus rursum dali-
 da uinxit eum: et clamauit. philistinum
 super te samson: in cubiculo insidijs p-
 paratis. Qui ita ruperit uincula: qui
 filia telarium. Dixitque rursum dalida
 ad eum. Vides decipis me et falsum
 loqueris? Ostende quo uinci debeas.
 Cui respondit samson. Si inquit septem
 crines capitis mei cum lino plectus.
 et clauum his circumligatus terre
 fixeris infirmus ero. Quod cum fecisset
 dalida: dixit ad eum. Philistinum su-
 per te samson. Qui confurgens de sono:
 extraxit clauum cum crinibus: et lino.
 Dixit ad eum dalida. Quomodo dicit quod
 ames me. cum animus tuus non sit meus?
 Preter uices mirtus es mihi: et nolui-
 m. dicere in quo sit tua maxima for-
 titudo. Cumque molesta ei esset. et per-
 multos dies iugiter ad hereret spa-
 cum ad quietem non tribuens. de-
 fecit anima eius. ad mortem usque: lassa-
 ta est: nunc aperient ueritatem re-
 i dixit ad eam. Ferrum non quidem ascendit
 super caput meum: quia nazareus id est
 consecratus deo sum de uero matris mee.
 Si rasum fuerit caput meum: recedet
 a me fortitudo mea et deficiam: erogus
 ut ceteri homines. Vidensque illam quod
 sub ei esset omne animum suum. in-
 firmitatem ei. Ascendit ad huc semel:
 quia nunc michi aperuit cor suum.

+ aut sta-
 minis

In ascenderūt assumpta pecunia
qm̄ prouiderant. At illa dormire eū fe-
cit sup̄ gremia sua: et in sinu suo re-
clinare caput. Vocauitq; tonsorē et ra-
tū septem cines ei: cepitq; abicere
eū: et a se repellere. Statim enī ab eo
fortitudo recessit. Dixitq; Philistinim
sup̄ te samson. Qui de somno confurget
dicit in animo suo. Egrediar sic et ante
feci: et me excutiam: nesciens qd dñs re-
cessisset ab eo. Quem cum apprehen-
dissent philistinim statim eruerūt ocu-
los eius: et duxerūt garā uindictam
eatenis: et clausū in carce fecerunt
molere. Jamq; capilli eius renasci ce-
perant: et principes philistinorū conue-
nerūt in unū ut immolarent hostias
pacificas magnificas dagon dñi suo: et
epularentur dicentes. Tradidit dñs in-
imicum nr̄m samson in manus nr̄as.
Quod et ppl̄s uidens laudabat dñm
suū: eademq; dicebant. Tradidit deus
nr̄ in manus nr̄as aduersariū nr̄m:
qui deleuit terrā nr̄am: et occidit plu-
rimos. Letantesq; conuiuia sup̄tis iam
epulis p̄ceperūt ut uocaret samson
et ante eos luderet. Qui educt⁹ recarce
ludabat ante eos. fecerūtq; eū stare
inter duas columpnas. Qui dixit p̄uo
regem gressus suos. Dimitte me ut
tangā columpnas quib; oīs imminet
domus: ut reclinet sup̄ eas: et pau-
lulū quiescā. Domi autem plena e-
rat uiroz ac mulierū. Et erant ibi
oīs p̄ncipes philistinorū: ac de recto
et solario circiter tria milia uirorūq;
sex expectabant ludentē samson. At

ille inuocato dño ait. **D**ñe deus me-
ū inuocaui: et ecce nūc in pristinā forti-
tudinem dñs nr̄s ut ulciscar me de hosti-
b; meis: et pro amissione duorum lu-
minū. unā ultione recipiā. Et appre-
hendens ambas columpnas quib; in-
rebat domi: alteramq; eay dextra. al-
teram leua tenens ait. Monat anima
mea cum philistinim. Concussitq; forti-
ter columpnas: cecidit domi sup̄ oīs
p̄ncipes et ceterā multitudinem que
ibi erat: multoq; plures interfecit
mouens. qm̄ ante uiuus occiderat.
Descendentes autem fr̄es ei et uniuersa
cognatio tulerūt corp⁹ ei: et sepelierūt
inter taraa et bethaol in sepulchro pa-
tris sui manue: iudicauitq; iur̄ xx a-
nū. **F**uit eo tpe iur̄ qdā **xvii** m̄s
de monte effrayim nōie rucas:
qui dixit matri sue. Nulle centum ar-
gentos quos se paraueras tibi: et si-
quib; me audiente iuraueras: ecce e-
go habeo. et apud me sūt. Cui illa r̄dit.
Benedictus filius nr̄s a dño. Reddidit
q̄ eos matri sue quēdixerat ei. conse-
crati et uolui dño argentū hoc: ut de
manu mea suscipiat fili nr̄s: et faciat
sculptile atq; q̄statile: et sic tradō illud
tibi: reddidit igitur matri sue: que tu-
lit ducentos argenteos: et dedit eos
argentario ut faceret ex eis sculptile
atq; q̄statile: quod fuit i domo miche.
Qui edificauit qd i eo domo separauit:
et fecit ephod acceraphym. id est uestē
sacerdotalem et ydola: impleuitq;
unius filiorū suoz manū: et fcs ē ei
sacerdos. Indies; illi non erat rex

in isrl. h. unusquisq; q; sibi rectū uite
batur. hoc faciebat. **F**uit h; in tpe illo
alter adolescens de bethleem iuda ex cog
natione eius. eratq; et tpe leuites et
habitabat ibi. **E**gressusq; de ciuitate beth
leem peregrinari uoluit ubicumq; sibi
commodū repperisset. **C**umq; uenisset
i monte effraym per facient et declinasti
parump i domū miche. interrogat est
abeo. unde uenis. **Q**ui rdit. leuita sū
de domo iuda: et uado ut habitem ubi
ponio et utile m ēē pspexero. **M**ane in
quit apud me et esto michi parens ac sa
cerdos: dabog; et pannos singulos de
argenteos ac uestem duplicem. et que
adiuctum necessaria sūt. **A**cquieuit et
mansit apud hoīem: fuerq; illi q; un
de filiis. **I**mpleuitq; micha manū eius.
et habuit apud se puer sacerdotem: sic
scio dicens quod bene faciat m dōs habē
ti leuitici generis sacerdotem. **XVIII**
Adieb; illis non erat rex in isrl et tribus
dan querebat possessionem s ut habita
ret in ea. vsq; ad illū enim diē interce
tas tribus sortem n̄ acceper. **M**iserū g
filij dan turpis et famule sue quinq;
uiros fortissimos de saraa et esthol: ut
explorarent terram et diligeret in
spicerent. **D**ixerūtq; eis. Ire et considera
te terram. **Q**ui pgentes cū uenissent
i montem effraym et intrassent i domū
miche: requieuerunt ibi. **E**t agnos
centes uocem adolescentis leuite. atten
tesq; illius diuer sorio: dixerūt ad eū.
Quare hic adduxit. **Q**uid hic agis.
Quam ob causam hic uenire uoluisti.
Qui rdit eis. **H**ec et hec prestiter m

michas et me mercede conduxit ut sim
ei sacerdos. **R**ogauerūtq; eū ut qsu
leret dñm: ut scire possent an pspo
ritinere pgerent. et res haber effectū.
Qui rdit eis. Ire est pace: dñs respiciet
et uiam urām et iteri quo pgeris.
Euntes itaq; quinq; uiri uenerūt laip:
uideruntq; pplm habitantem in ea
abiq; illo timore iuxta sydoniorum
consuetudine securū et quietū. nul
lo eis penit̄ resistente magnarq;
opum. et procul a sydone. atq; a ciu
tis hominib; separatū. **S**euertq;
ad fratres suos in saraa et hesthol: et
quid egissent famulantib; responderūt.
Surgite et ascendam ad eos. **V**idim
enim terram ualde opulentā et ubere.
nolite negligere. nolite cessare: cam
et possideamus eam. **N**ullus erit la
bor: intrabim ad securos in regio
nem latissimā. **T**radetq; nob dñs lo
cum: in quo nullius rei ē penuria.
eor que gignunt i terra. **P**rofecti g
sunt de cognatione dan. id est de sara
a et hesthol sexcenti uiri. accincti
armis bellis. **A**scendentesq; man
serunt in cariartharum inde qui
locus ex eo tempore castror dan
nom̄ accepit: et est post ter gum
cariartharum. **I**nde transierunt in
montem effraym. **C**umq; uenissent
ad domū miche. dixerūt quinq; uiri q
pri missi fuerant ad considerandā
terram laip ceteris frīb; suis. **N**ostis
q; in domib; istis sit neephod. et se
raphyn. et salsapile atq; conflat
le. **V**idete quid uob placeat. **E**t cū

paululu declinaverunt: ingressi sunt
 domu adolescentis leuite qui erat i
 domo miche habitaueruntq; eum iuris
 pacificis. **E**xcenti autē uiri ut ut erat
 armati stabant ante ostiū. **N**e illi qui
 ingressi fuerant domu iuuenis et sculp
 tile et ephod et ceraphyn atq; cōflatile
 tollere nitentur. **E**t sacerdos stabat
 ante ostiū. **S**ecētis uiris fortissimis
 hauri procul expectantib; **T**ulerūt q
 qui intrauerant sculp tile et ephod et
 ydola atq; cōflatile. **Q**uib; dixit sa
 cerdos. **Q**uid facitis? **C**ui responderunt.
Lace. et pone digitum sup os tuum:
 uenit nobiscum ut habeam te pa
 trem et sacerdotem. **Q**uid t melius
 ē ut sis sacerdos in domo uiri uiri.
 an in **u**na tribu et familia israel.
Quod cum audisset: accituerunt **f**erū
 sermonib; eor: et tulit ephod et ydola
 atq; sculp tile et tunc eis profectus est.
Qui cū pgerent: et ante se uere fecerūt
 puulos: et iurata et omne qd erat p
 fectum. iamq; ad domo miche essent
 pcul: uiri qui habitabant in edib;
 miche clamantes secuti sūt: et post
 tergum clamare ceperunt. **Q**ui cū
 respexissent: dixerunt ad micheam.
Quid t ius? **C**ui clamas? **Q**ui sedit.
Des meos quos m feci tui et sa
 cerdotem et omnia que habui et dicitis.
 quid t ē? **D**ixeruntq; filij dan. **C**au
 ne ultra loquaris ad nos: et ueniant
 ad te uiri aio cōsati. et tpe cum oī
 domo tua pereas. **E**t sic cepto itine
 proceperunt. **V**idens autē michea q for
 tiores se eēt: reuersus ē in domum

sua. **E**xcenti autē uiri tulerūt sacer
 dotem et que sup dixim: ueneruntq;
 in lays ad yslin quiescente et securum.
Et percusserunt eos in ore gladij: ur
 bemq; incendio tradiderūt. nullo pe
 nitius ferente p̄sidū. eo q; procul
 habitarent asydone: et cū nullo ho
 minū haberent quicquid societatis ac
 negotij. **E**rat autē ciuitas sita in re
 gione roob. **Q**ui rurū extruēt
 habitauerunt i ea: uocato nomine
 ciuitatis dan. iuxta uocabulū pa
 tris sui quem genuerat isrl. que p̄
 lays dicebatur. **P**osueruntq; ibi
 sculp tile: et ionathan filiū gerla fi
 lij moysi. ac filios eius sacerdotes i
 tribu dan usq; ad diem captiuitatis
 sue. **M**ansitq; apud eos ydolu miche
 oī tpe quo fuit domū dei in sylo. **I**udi
 eb; isrl n̄ erat rex in isrl. **xix.**

Fuit uir quidam leuitel habi
 tans in laie montis effraym
 qui accepit uxore de bethleem iuda.
 que reliquit eū et reuersa est in do
 mum patris sui in bethleem: man
 sitq; apud eū quatuor m̄sib; **S**ecutq;
 ē eam uir suus: uolens ei reconsilia
 ri atq; blandiri et serū reducere: ha
 bens in comitatu petez et duos as
 nos. **Q**ue suscepit eum: et introduxit
 i domum patris sui. **Q**d cū audisset
 socer eius. cumq; uidisset: occurrit
 ei letus. et amplexat ē hominē. **M**an
 sitq; gener i domo soceri trib; dieb;
 comedens cum eo et bibens familia
 riter. **D**ie autē quarto de nocte q
 surgens p̄fatus uoluit. que tenes

socer aut adeū. **G**usta pri panxitulu
 panis et conforta stomachū: et sic pro
 ficiscitis. **S**ederuntq; simul: et comede
 runt atq; hiberūt. **D**ixitq; pat pu
 elle ad gener suū. **Q**ueso te ut hodie
 hic maneas: pariterq; letent. **A**t ille
 confurgens cepit uelle p̄ficisci: et mi
 chilomiti obvixit eum socer tenuit.
 et apud se fecit manere. **M**ane facto:
 parabat leuitēs ire. **C**ui rursū socer
 oro te inquit ut paululū cibi capti
 as: et assumptis uirib; donec t̄ref
 cat dies postea proficiscaris. **C**ome
 derunt ergo simul. **S**urrexitq; adolef
 cens ut p̄geret cum uxore sua. et
 p̄iō. **C**ui rursū locutus ē socer. **C**on
 sidera q; dies ad octasum declinor
 sit: et propinquet ad uespam. **M**a
 ne etiam apud me hodie. et duc lectū
 diem: et cras p̄ficisceris ut uadas i
 domū tuā. **N**oluit gener acquiesce
 sermonib; eius: sed statim p̄rexit.
 et uenit contra ieb; que altero noie
 uocabatur iherlm. ducens secū duos
 asinos onustos et gubina. **I**amq; a
 derant iuxta iebus: et dies mutaba
 tur i noctem. **D**ixitq; puer ad dñm
 suū. **V**eni obsecro. et declinem ad
 urbem reonsecor: et maneam in ea.
Cui r̄dit dñs. **N**on ingrediar oppi
 dum gentis aliene que nō est de
 filiis isrl: sed transibo usq; gabaa.
Et nūc illuc puenio manebim in ea:
 aut certe in urbe rama. **T**ransierit
 igitur ieb; et ceptum carpebant
 iter: **O**ccubuitq; eis sol iuxta ga
 baa. que **nō** est in tribu beniamy:

diueneruntq; adeā ut manerēt
 bi. **Q**ui cum intrassent. sedebant i
 platea ciuitatis: et null' eos reque
 uolebat hospitio. **E**t ecce apparuit
 hō senex reuertens de agro et de ope
 suo uesperī qui et ipse erat de more
 effraym: et peregrinū habitabat
 i gabaa. **H**omines autē regionis il
 lius erant filij gemini. **E**leuatisq;
 oculis uidit senex sedentē homi
 nem cum carcinis suis i platea
 ciuitatis: et dixit adeū. **V**nde ueni.
 et quo uadis? **Q**ui r̄dit ei. **P**fecti
 sumus debethleem iuda: et p̄gim;
 ad locum m̄m qui ē in latē monti
 effraym: vnde ieram i debethleem
 et nunc uadim ad domū dei: nul
 lusq; nos sub lectum suū uidit re
 cipere. **H**abemus paleas et fenum
 in asinor pabulum. et panē et ui
 num in meos et in anille tue u
 sis et pueri qui mecum est nulla
 re indigemus nisi hospitio. **C**ui r̄
 dit senex. **P**ax tecum sit. **E**go p̄
 bebo omnia que necessaria sunt
 tantum queso in platea ne mane
 as. **I**ntroduxitq; eum in domū
 suam. et pabulum asinis p̄buit:
 ac postquam lauerūt pedes su
 os i recepit eos i conuiuū. **I**llis
 epulantib; et post labore itinēri
 cibo ac potu reficientib; corpora
 uenerunt uiri ciuitatis illius
 filij belial. id est absq; uigō. et
 circundantes domū semis. fores
 pulsare ceperunt clamantes ad
 dominū domi atq; dicentes. **C**onue

inimicum qui ingressus est domum tuam:
ut abutamur eo. Egressusque est ad eos
senex et ait. Nolite fratres. nolite face
malum hoc quia ingressus est homo hospiti
um meum: et cessare ab hac stulticia. habet
filiam iugine. et hic homo habet concubinam
educat eas ad uos ut humilietis eas. et
inam libidine operari. tantum obsecro
ne scelus hoc contra naturam operamini
Turru. Nolebant acquiescere sermonibus
eius. Quod cernens homo eduxit ad eos
concubinam suam: et tradidit eis illud
da. Quia cum tota nocte abusi essent: di
miserunt eam mane. At mulier re
cedentibus tenebris uenit ad ostium domus
ubi manebat dominus suus: et ibi corruit.
Mane scilicet surrexit homo et aperuit hosti
um ut ceptam expleret uiam: et ecce
concubina eius iacebat ante ostium sparsa
in limine manibus. Cui ille putans
eam quiescere loquebatur. Surge ut am
bulem. Quia nichil credente intelligit
quod erat mortua tulit eam. et imposuit
asino reuersusque est in domum suam.
Quam cum esset ingressus. arripuit
gladium: et cadauer uxoris cum os
sibus suis in xii partes et in frusta con
cidit: misit in omnes terminos israel.
Quod cum uidissent singuli conclamabant.
Summius res talis facta est in israel: ex
eo die quo ascenderunt patres nostri
de egypto usque in presentem tempus. Ferte
sententiam: et in commune discerni
te quid facto opus sit. xx

Egressi sunt itaque omnes filii israel.
et pariter congregati sunt in
unus dedan usque versabee et terria

galaad additum in maspha: omnesque aguli
populi et cuncte tribus israel in celam po
puli dei conuenerunt xii milia pug
natorum pedum. Nec latuit filios benia
min: quod ascendissent filii israel in mas
pha. Interrogatusque leuita maritus
mulieris interfecte quomodo tantum sce
lus perpetratum esset respondit. Veni in
gabaa beniamin cum uxore mea. illuc
diui: et ecce homines ciuitatis illius cir
cundauerunt nocte domum in qua mane
bam uolentes me occidere: et uxorem me
am in credibili libidinis furore uexan
tes. Denique mortua est. Quia arrepta
in frusta concidi misitque partes in omnes
terminos possessionis iure quod nuncquid
tantum nefas et tam grande piacu
lum factum est in israel. Iustus est filius
israel: decernite quid facere debeatis. Statque
omnis populus. cum uni hominis sermone redit.
Non recedem in tabernacula nostra. nec
suam quisquam intrabit domum: sed
hoc contra gabaa in commune faciem.
Decem uiri eligantur e centum ex omnibus
tribubus israel: et centum de mille. et mil
le de decem milibus: ut comportent ex
erantibus cibaria: et possint pug
nantes contra gabaa beniamin
reddere ei pro scelere quod meretur. Con
uenitque uniuersus israel ad ciuitatem
cum unus homo eadem nitetur: uno consilio.
et miserunt nuntios ad omnem tribum
beniamin qui dicerent. Cur tantum
nefas in uobis reatum est: Tradite
homines de gabaa qui hoc flagitium
perpetraverunt ut moriantur: et aufertur
malum de israel. Qui noluerunt firm

filios suos israel audire mandatum: sed
ex cunctis viribus que sue sociis erat
convenierunt in gabaa: ut illis ferret
auxilium: et contra universum populum israel
dimicarent. Invenitque sunt xxv milia
a debeniarnyn eductum gladium preter
habitatores gabaa quicquingenti erat
virum fortissimi: ita sinistra ut dextera
plantes: et sic fundis ad certum iacentes
lapidem: ut capillum quod possent perire
et nequaquam in altam prece ictus lapidis
de ferret. Virorum quoque israel abique filiis
beniamyn inuenta sunt xl quingenti milia e-
ductum gladium: et paratorum ad pugnam.
Qui surgentes venerunt in domum dei
hoc est in hylo: consulueruntque eum atque dixe-
runt. Quis erit in exercitu nostro prin-
ceps certaminis contra filios benia-
myn? Quibus respondit dicens. Judas sit dux vest-
rum. Statimque filii israel surgentes mane
castrametati sunt contra gabaa: et inde
precedentes ad pugnam contra beniamyn.
urbem oppugnare ceperunt. Egredienteque
filiis beniamyn de gabaa occiderunt de
filiis israel die illo viginti duo milia
viros. Rursumque et fortitudine et numero
confidentes in eodem loco in quo prius
certaverat: aciem direxerunt: ita ta-
men ut prius ascenderent et starent
coram domino usque ad noctem: quousque
eum et dicerent: debeo ultra prece
ad dimicandum contra filios benia-
myn fratres meos an non? Quibus ille
respondit. Ascendite ad eum: et inire cer-
tam. Cumque filii israel alio die contra fi-
lios beniamyn ad plium precessisset:
eruperunt filii beniamyn de portis

gabaa et occurrentes tanta in illis ce-
de barham fuerunt. ut decem et octo milia vi-
rorum eductum gladium prosterne-
rent. Cum omnes obviam omnes filii israel vene-
runt in domum dei: et sedentes fle-
bant coram domino. Jejunaveruntque in
illo die usque ad vesperam: et obrulerunt ei
holocausta et pacificas victimas: et
super statum suum interrogaverunt. Corpe
ibi erat archa federis domini in hylo
et phinees filius eleazar filii aaron
propositus domus. Consulente igitur
dominum atque dixerunt. Cur ultra de-
beni ad pugnam contra filios benia-
myn fratres nostros. an quiesce? Quibus
ait dominus. Ascendite. Cras enim tra-
dam eos in manus vestras. Posuerunt
filii israel insidias per circuitum urbem
gabaa: et tertia vice sic semel et
bis contra beniamyn exercitum
produxerunt. Sed et filii beniamyn
audacter propeverunt decurrere: et
fugientes ad versarios longi pro-
secuti sunt: ita ut vulnerarent ex
eis sicut primo et secundo die: et cederent
per duas semitas terga revertentes.
quarum una ferebatur in berthel. al-
tera in gabaoth: atque prosterne-
rent per viros. Putaverunt enim solvo
eos more cede. Qui fugam arte simu-
lantes inire consilium ut abstra-
herent eos decurrere: et quasi
fugientes ad supradictas semitas
producerent. Omnesque ita filii israel sur-
gentes de sedibus suis redeunt ad eum
in loco qui vocabatur baathamar:
insidie quoque que circa urbem erant.

paulatim se aperire ceperit et ab occide-
tali urbis parte pcedere. Sed et alia de-
milia uiroz de iuditha isrl' habitato-
res urbis ad certamina prouocau-
erunt: ingratumque est bellum contra
filios beniamyn. Et cum intellexerunt
quod ex omni pre instaret eis interitus.
Pausitque eos dominus in conspectu filiorum isrl':
et interfecerunt ex eis illo die xxi
milia et centum uiros omnes bellatores et
concentes gladiu. filij autem beniamyn
cum se inferiores esse uidissent: ceperunt
fuge. Quod cernentes filij isrl' de-
runt eis ad fugiendum locum: ut ad
pparatas in sidias deuenirent quos
iuxta urbe posuerant. Qui cum
repente de latibulis surrexissent et
beniamyn terga cedentibus daret: in-
gressi sunt ciuitate et percussit eam
in ore gladij. Signum autem dederunt
filij isrl' hys quos in sidias colloca-
uerant: ut postquam urbem cepis-
sent ignem accenderent: et ascenderet
in altum fumo. captam urbe demon-
strarent. Quod cum cernerent filij
isrl' in ipso certamine positi: puta-
uerunt enim filij beniamyn eos
fuge. et instantius persequerantur:
celis de exercitu eorum xpc uiros.
et uidit colupnam fumi de ciuitate
conscende. beniamyn eos fugere quod
retro aspiciens captam cerneret
ciuitatem. et flammam in sublimi
ferri: qui prius simulauerant fu-
ga. uersa sane foris in fustebat.
Quod cum uidissent filij beniamyn.
in fugam uersi sunt. et ad uiam

deserti ire ceperunt. Illuc quoque eos adu-
ersis persequentibus. Sed et hii qui ur-
bem succenderant occurrerunt eis. at-
que ita factum est ut ex utraque parte ab hos-
tibus cederent: nec erat ulla momentu
requies. Cederunt atque periti sunt
ad orientalem plagam urbis gabaa.
fuerunt autem qui in eodem loco inter-
fecti sunt decem et octo uiros milia:
omnes robustissimi pugnatores. Quod
cum uidissent qui remanserant de ben-
iamyn fugerunt in solitudine. et per-
gebant ad petram cui uocabulum est
remmon. In illa quoque fuga palantes et
induisa tendentes occiderunt quinque
milia uiros. Et cum ultra tenderent.
persecuti sunt eos: et interfecerunt
et alia duo milia. Et sic factum est: ut
omnes qui cederunt de beniamyn in
diuersis locis essent xxi milia pug-
natorum ad bella promptissimi.
Remanserunt itaque de omni numero
beniamyn qui euade potuerant et
fuge in solitudine sexcenti uiros: se-
deruntque in petra remmon in sub-
quatuor. Regressi autem filij isrl' omnes
reliquias ciuitatis a uiris usque
adumenta gladio percussit.
cunctasque urbes et uicinos benia-
myn uorax flamma consumpsit.
Trauerunt quoque filij isrl' in **xxi**
maspha. et dixerunt. Nullus inu-
dabit filiis beniamyn de filiabus
suis uxorem. Veneruntque omnes
ad domum dei in sylo: et in conspectu ei
sedentes usque ad uesperam leua-
uerunt uocem: et magno ulula

tu ceperunt flere dicentes. Quare do-
mine deus israel scilicet hoc malum in
populo tuo: ut hodie una tribus auferat
ex nobis. Altera autem die diluculo consi-
gentes extruxerunt altare obuleit;
ibi holocausta et pacificas hominas. et
dixerunt. Quis non ascendit in exercitu
domini de universis tribubus israel. Et
di enim se iuramento constrinxerunt eum
esse in maspha interfici eos qui de-
fuerunt: ducitque penitentiam filij
israel super fratres suos beniamyn. ce-
perunt dicere. Ablata est una tribus
de israel. Unde uxores accipient. Omnes
enim in commune iuraverunt si daturus
nos huius filias nostras. Idcirco dixerunt.
Quis est de universis filiis israel qui
non ascendit adducere in maspha.
Et ecce inveniunt se habitatores iabel
galaad in illo exercitu non fuisse.
Eo quod tempore cum essent in sylo. nul-
lus ex eis ibi repertus est. Miserunt
itaque decem milia viros robustissi-
mos: et preceperunt eis. Ire et per-
tate habitatores iabel galaad in ore
gladij. tam uxores quam pueros eorum.
Et hoc erit quod observare debetis.
Omne generis masculini et muli-
eres que cognoverunt viros in fide:
virgines reservate. Juvenemque sunt
de iabel galaad quadringente vir-
gines. que nescierunt viri chorui.
et adduxerunt eas ad castra in sylo.
in terra chanaan. Miseruntque tri-
os ad filios beniamyn qui erant
in petra remmon: et preceperunt eis
ut eas in pace susciperent. Veneruntque

filij beniamyn in illo tempore: et dante
eis uxores de filiabus iabel galaad. A-
lias autem non reppererunt. quas si-
mili modo traderent. Universique
israel doluit valde: et egerunt penitu-
dinem super interfecionem unius tribus
ex israel. Dixeruntque maiores natu.
Quid faciemus reliquis qui non
acceperunt uxores. Omnes in ben-
iamyn femine considerunt. Et mag-
na nobis cura et ingenti studio pro-
videndum est. ne tribus deleatur
ex israel. Filias nostras eis dare non possi-
mus constructi iuramento et male-
dictione dictione qua diximus. Male-
dictus qui dedit de filiabus suis ux-
orem filiis beniamyn. feceruntque
consilium atque dixerunt. Ecce sollemp-
nitas domini est in sylo annuatim
que fita est ad septemtrionalem plagam
in berhel et ad orientalem plagam
in ue que debethel tendit in sychimam et
ad meridiem oppidi lebona. Prece-
peruntque filiis beniamyn atque
dixerunt. Ire et latitare in vineis.
Cumque videritis filias sylo addu-
centos choros ex more procedere.
exite repente de vineis et capite
eas singuli uxores singulas: et
pergite in terram beniamyn. Cumque
venerint patres eorum ac fratres.
et aduersum vos queri ceperint
atque iurgari. dicite eis. Miseremur
eorum. Non enim rapuerunt eas more
belli autem atque iudorum sed rogan-
tibus. Acciperent non dedimus. et tanta
parte peccatum est. feceruntque si-

lij beniamyn ut sibi fuerat impe-
tratum: et iuxta numerum suum rapti
erunt de hijs que ducebant choros
uxores singulas: abieruntque in pos-
sessione suam edificantes urbes. et
habitantes in eis. filij quoque israel re-
si-
si parib; et per familias in taberna-
cula sua. In diebus illis non erat rex
in israel: sed unusquisque quod sibi
rectum uidebat hoc faciebat.

De exilio noemy *liber ruth*
Cum ruth.

De booz et ruth ii

De accessu ruth ad booz iii

De nuptijs booz cum ruth iiii

liber ruth

In diebus illis iudicis quando iu-
dices preerant facta est fames in
terra: abiitque homo de bethleem iu-
da ut peregrinaretur in regione
moabitis cum uxore sua ac duob;
liberis. Ipse uocabatur elimelech.
et uxor eius noemi: et duo filij
alter maalon. et alter chelson.
effratheti de bethleem iuda. In

gressuque regione moabitis: mora-
bantur ibi ibi. Et mortuus est ely-
melech maritus noemi: remansitque
ipsa cum filiis. Qui acceperunt ipe-
ores moabitidas quaz una uocaba-
tur orpha et altera ruth. Manse-
runtque ibi decem annis: et ambo
mortui sunt. maalon uidelicet et
chelson: remansitque mulier orba-
ta duob; liberis ac marito. Et sur-
rexit ut in patriam pergeret cum utraque
nura sua de regione moabitis.

Studierat enim quid respexisset do-
minum populum suum: et dedit eis ef-
cas. Egressa est itaque de loco peregrina-
tionis sue cum utraque nuru: et iam
in uia posita reuertens in terram
iuda dixit ad eas. Ite in domum ma-
tris ure. faciat dominus uobiscum misericordiam:
sicut fecistis cum mortuis et mecum.
Der uobis in uenire requiem in
domibus uiroy quos sortiture estis.
Et osculata est eas. Que eleuata uoce
fletu ceperunt et dice. Tecum pergemus
ad populum tuum. Quia illa respondit.
Reuertimini filie mee. Cur uenistis
mecum? Num ultra habebis filios
in utero meo ut uiros ex me sperare
possitis? Reuertimini filie mee et
abite. Iam enim senectute confecta
sum: nec apta uinculo coniugali.
Etiam si possem hac nocte concipere
et parere filios. si eos expectare
uelitis donec crescant. et annos
impleant pubertatis: an eritis
uerule. quasi nubatis. Nolite quoniam
fili mee quia uia angustia me
magis premit: et egressa est man-
um contra me. Eleuata ergo uoce.
rursum fletu ceperunt. Orpha
osculata est socrum et reuista: ruth
adhesit socium sue. Cum dixit noemi.
en reuersa est cognata tua ad populum
suum et ad deos suos: uade cum ea.
Que respondit. Ne auerteris in. ut re-
linquam te et abeam. Quocumque
proceris pergam ubi morata fu-
eris. et ego pariter morabor. Do-
pulus tuus populus meus: et deus tuus

De m̃s. **Q**ue te mouente in terra
suscepit. in ea mori ar. ibiq; locum
sepulture accipia. hec in faciat d̃s
et hec addat: si non sola mors me are
separauerit. vident q̃ noemy q̃ ob
stinato ruth añto deuenisset secū
p̃ge. adiutari noluit nec ultra ad
suos reditum p̃uade. P̃fecteq; it
simul: et uenerūt in bethleem. Qb;
urbem in gressis. uelox apud cūcto
fama p̃crebuit: dicebantq; mulie
res. hec ē illa noemy. Quib; ait. non
uocatis me noemy. id ē pulchrā: sed
† me. uocare mara. id est amarā. q̃ ualde
me repleuit amaritudine dominus
omnipotens. Egressa sum plena: et
uaciam reduxit me d̃s. Cur igitur
uocatis me noemy. qm̃ humiliatū
et afflixit d̃s omp̃e. Venit q̃ noe
my cum ruth moabide muri sua
de terra peregrinationis sue: ac re
uersa est in bethleem qm̃ primum
ordea merebantur. **ii.**
Erat aut̃ uir suus elimelech.
hō potens et magnay opum q̃rag
uineus nōie booz. Dixitq; ruth
moabitis ad socrum suā. Si iubes
uadam in agrum et colligam spicas
que merentium fugerunt manus:
ubicumq; clementissimi in me pa
tris familias repperero grām. Cui
illa sedit. Vade filia mi. absit itaq;
et colligebat spicas post terga me
merentium. Accidit autē ut ager
ille haberet dñm nomine booz q̃
erat decognitione elimelech: et
ecce ip̃e ueniebat in bethleem. Dixitq;

merentibus. Dñs uobiscū. Qui sedit
Benedicat t̃ dñs. Dixitq; booz iuue
ni qui merentibus p̃ceerat. Cui ē hec
puella: Qui sedit. hec ē moabitis q̃
uenit cū noemy. de regione moabide.
et rogauit ut spicas colligeret remane
tes. sequens merentū uestigia. Et de ma
ne usq; nunc erat in agro. et n̄ admo
rmentum quidem domum reuersa est.
Et ait boz ad ruth. Audi filia. ne uada
ad colligendum in alterum agrum.
nec recedas ab hoc loco. sed ungere
puellis meis: et ubi messuerint sequere
manduca cum p̃is meis: et nemo t̃
molestus sit. Sed et si sitieris uade ad
sarcinillas: et bibe aquas de quib; et
pueri bibunt. Que cadens in faciem
suam et adorans sup̃ terrā dixit ad eum.
Vñ in hoc ut inuenirem grām ante
oculos tuos: et nosse me dignareris
peregrinam mulierē. Cui ille sedit.
Summata sunt in om̃ia que fecis so
crui tue. post mortem uiri tui. et q̃ re
liqueris parentes tuos et terrā in q̃
nata es: et uenires ad p̃p̃m quē amica
nesciebas. Reddat t̃ dñs pro opere tuo.
et plenam mercedem recipias a dñō do
m̃i ad quem uenisti: et sub cuius conue
nisti confugisti alas. Que ait. Inueni
grām ante oculos tuos dñe mi qui
consolatus es me. et locutus es ad eo:
ancille tue: que non sum similis uni
ancillay tuay. Dixitq; boz ad eā. Quā
hora uescendi fuerit. ueni huc et co
mede panem: et inringe bacellam
tuam in acetō. Sedit itaq; ad merentē
latus et congescit potentiam sibi. co

meditq; & saturata ē: tunc reliqas.
atq; inde surrexit ut quas ex more
colligeret. **P**recepit autē booz pūis
suis dicens. Etiam si uobiscū merē uo
luerit. ne prohibeatis eā & de uitis q;
manipulis proicite de industria et re
manere punitur: ut absq; rubore col
ligat. et colligente nemo corripiat.

Collegit g; in agro usq; ad uesperam. et
que collegerat iungi cedit & occurrēs.
tū uenit ordeī qī ephrā mensurā. id ē tres
modios. Quos portans reuerſa ē in
ciuitatem et ostendit sociū suū: tū
prūit et dedit ei de reliquijs cibi sui.
quo saturata fuerat. **D**ixitq; ei soci.
ubi hodie collegisti et ubi fecisti opus.
Sic benedictus qui misericors ē tui. In
dicauitq; ei apud quē eēt operatā
et nomen dixit uiri quod booz uoca
retur. **C**ui dixit noemy. Benedictus
sit ad dñō qm eandem grām q; p̄bue
rat uiuis seruauit et mortuis. **R**ur
sumq; p̄pinquus ait nū ē hō. Et rith
q; p̄cepit in inquit. ut tam diu me
sorbis eius iungeret. dñi os sege
ret mereremur. **C**ui dixit socius. Me
lius ē filia mētur cum puellis eius
excas ad merendum: ne in alieno
agro quispiam resicet. **I**uncta
ē itaq; puellis booz. et tam diu cū
eis mētur donec et ordea et tritū
cum inhorreis q̄derentur. **iii**

Postq̄m autem reuerſa ē ad so
larum suam. audiuit ab ea. si
lūm queram tibi requiem: et p
uitebo ut bñ sit t. Booz ite cuius
puellis in agro iuncta es propm

quis ē nū: & hac nocte aream hordei
uentilat. lauare g; & unge & iduere
cultorib; uestimentis ac cecidit in a
ream. Non te uideat hō: dñi esum po
tūm; finierit. **Q**u aut ierit addor
miendum. nota locum in quo dormi
at: uenietq; et discooperies palliū
quo operitur a parte pedum. et p
icies te et ibi iacebis: ipse autē dicit
t quid age debeas. **Q**ue r̄dit. Quid
quid p̄peris faciam. Descenditq;
in aream. et fecit omnia que sibi im
pauerat s̄eris. **C**umq; comedisset
booz et bibisset et s̄es esset hylari
or. **I**terq; addormiendū iuxta acer
uium manipulū. uenit abſcon
dit et discoopro pedib; eius pal
lio. se proiecit: et nocte ecce iam
media. ex patit hō & ḡuabatū ē.
uiditq; mulierem iacentē ad pedes
suos. et ait illi. **Q**ue es. **I**llaq; r̄
dit. Ego sum rith ancilla tua. Ex
pande palliū tuū sup famulā
tuā: qz p̄pinquus es. **E**t ille in
dicta inquit es ad dñō filia. **E**t po
rem mām posteriore superasti:
qz non es secuta iuuenes paupes
sue diuites. **N**oli g; metuere: sed
quicquid dixerit michi faciam t.
Sic enim omīs ppl̄s qui habitat
iuxta portas urbis mee muliere
te ēē uirtutis. **I**mmuo me ēē p̄
pinquū. **S**i est aliud me p̄pinqor.
Quiesce hac nocte: & s̄cō mane si
te p̄pinqatīs iure retinere uult
bene res acta ē. **S**i autem ille no
luerit: ego te absq; ulla dubitandē

suscipiam inquit dñs. Dormi usq; mane
Dormiunt itaq; ad pedes suos usq; ad
noctis abcessum: surrexerq; ante q;
hoies se mutuo cognoscerent. Et dixit
ei booz. Caue ne quis noverit qd huc
ueneris. Et rursum expande inq;
palliolum tuu quo operiris: et tene
inraq; manu. Qua excedente et
tenente: mensus ē sex modios hor
dei et posuit sup eam. Que portās
ingressa est ciuitate: et uenit ad so
crum suam. Que dixit ei. Quid egisti
filia? Narrauitq; ei omnia que sibi
fecisset hō. et ait. Ecce sex modios
ordei dedit mī. et ait. Solo uacuare re
ueri ad socrum tuam. Dixitq; noe
+ uideam my. Expecta filia donec que res exi
tum habeat. Neq; enī cessabit hō:
nisi compleuerit qd locutus est.

Ascendit g booz ad portu: **iii**
et sedit ibi. Cumq; uidisset
ppinquu preterire de quo prius
sermo habitus ē. dixit ad eum. De
china paulisper et sede hic: uocās
eū nōie suo. Qui diuoriat et sedit.
Tollens autem booz decem uitros
deseniorib; ciuitatis dixit ad eos.
Sedete hic. Quib; residentib;: lo
cutus ē ad ppinquu. Parte agri
filiis nostris elymelech uendidit no
emy. que reueria ē de regione mo
abitide. q. audire te uolui. et dice
coram cunctis sedentib; et maiorib;
nati de populo meo. Si uis possidere
iure ppinquitatis: eme et posside.
Sin autē tibi displicet. hoc ipm
indica michi: ut sciam quid face

debeam. Nullus ē enim ppinquus
excepto te qui prior es. et me q; scis
sum. At ille redit. Ego agrū emam
Cui dixit booz. Qñ emeris agrū
de manu mulieris: ruth q; moabi
tise que uxor defuncti fuit debes
accipere. ut susceperis nom ppinq; tu
i hereditate sua. Qui respondit. Cedo
ppinquitatis iure. Neq; enī poste
ritatem familie mee delere debeo.
Tu meo iure priuilegio: q me libere
cavere pntor. hic autē erat mos i isrl
antiquit. inter ppinqs. Si qñ ali
alteri suo iure cedebat ut enī firma
cōcessio: soluebat hō calciamtu suū.
et dabat proximo suo. hoc erat tes
timonium cessionis in isrl. Dixit
g ppinq; booz. Tolle calciamtu. Qd
statim soluit de pede suo. At ille ma
iorib; nati et uniuerso populo testet i
quit uos estis hodie q possederim
omnia que fuerunt elymelech et che
lion et maalon tradente noemy et ruth
moabitiden uxore maalon inq;
guum sumptu ut susceperis nom
defuncti in hereditate sua: ne uoca
bulum eius de familia sua ac si b;
et populo deleatur. Vos inq; hui rei
testes estis. Respondit omis popl q erat
in porta: et maiores nati. Hos
testes sumus. Faciat dñs hanc
mulierem que ingredit domum
tuam sicut rachel et hyam q edi
ficauerunt domum isrl. ut sit ex
emplum uirtutis in effata. et
habeat celebre nom in bertheem:
fiatq; domus tua sic dom phares

quem thamar peperit inde. de semine
quod dñs dederit tibi ex hac puella.
Tulit itaq; booz ruth & accepit uxore.
Ingressusq; ē ad eam: & dedit illi dñs ut
gaperet & pareret filiū. Dixerunt;
mulieres ad noem. Bñdcs es dñs q
si ē pñsus ut deficeret succedo: fami
lie tue & uocaret nom eius tuū: & enu
triar senectutem. De nuu enī tua
nam ē qui te diliger: & multo tibi
ē melior: qm si septem haberes filio.
Suscipimq; noemy puerū posuit
i sinu suo: & nutritis ac gerule of
ficio fungebat. vicine autē mulie
res ggratulantel ei et dicentes. na
tus ē filius noemi. uocauerūt no
men eius obed: hic est pat ylai. pa
tris dauid. hec n generatōes pha
res. phares genuit esrom. esrom
genuit aram. aram genuit amina
dab. aminadab genuit naalon. na
alon genuit salmon. salmon genu
it booz. booz genuit obed. obed ge
nuit ylai. ylai genuit dauid regē.

Malachi lib regum primus

De nativitate samuelis
De seruitio samuelis i templo
De uocatione samuelis
De morte hely. capta archa feders
De remissione arche in acharon
De qñq; ginta m & hyc uiris occisis
De redutōe arche in domū aminadab
De peritione et iure regis
De saule q'rente asinos patris
De unctione saulis in regem
De q'surmatōe saulis in regē

De redargutōe ppli eo q' penset regē. xii
De ira dei quam inuērit saul xiii
De maledictōe saulis quā incurrit iona xiiii
De amotione saulis a regno. xv
De unctione dauid in regem xvi
De interfectione goharth spurij xvii
De micol et uxore; dauid xviii
De q'surmatōe mortis i dauid a saule xix
De trib; sagittis missis in agnū fedis xx
De fuga dauid ad achis regē geth xx
De doeth. et de panib; p'positionis xxi
De habitatione dauid in turrimus lo xxi
De nabal et abygañ uxore eius. xxii
De hasta et cypho q' fac ē dauid a cali xxiii
De fuga dauid etiam ad achis xxiv
De suscitacione samuel xxv
De reditu dauid de prelio achis xxvi
De uictoria dauid de amalechitis xxvii
De morte saulis in monte gelboe xxviii
De morte saulis in monte gelboe xxix

Prologus in libros regum

Legimus dñas ēē luras
apud hebreos. syro
q; lingua & chaldeor
testatur. que hebre
et magna pre cōfi
nis ē. nā & ipsi uigi
ti duo elemta habet: eodē sono. sed
diuisis characterib; Samaritanj & pē
tharheuti moysi totidē lurtis scriptar.
figuris tantū & apicib; discrepantes.
Certūq; ē esdrā scribā legis; doctore
post captā iherosolimā & in staura
tione tēpli subzorbabel alias lute
ras repperisse quib; nē utim: cum
ad illud us; tēp idē samaritanor &
hebreor character fuerint. In nu

mevōz q̄ libro hec eadem supputatio
subleuitay ac sacerdotum censu myti
ce ostenditur: et nom̄ dñi trīgaginta
ton ī quibzdam greis uoluminibz
usq; hodie antiquis expressum literi
inueniunt. Sed et psalmi. tricesimū sex
tus. et centesimū octauus decimū. et
centesimū quadragesimū quartū. q̄nq;
dñi so scribantur metro. tam̄ eiusde
nūi reguntur alphabeto: et iheremi
e lamentationes et oīo eius. Salomo
nis q̄ in fine pūbia ab eo loco in quo
ait mulierem fortem q̄ inueniet.
eisdem alphabetis uel incisionibus
supputantur. Porro quinq; littere
duplices apud hebreos sūt: caph. me.
nun. phe. zade. Aliter enim phas
scribunt principia. medietatesq;
ūboz. aliter fines. Vnde et quinq; a
pleisq; libri duplices estimantur.
Samuel. Malachym. Dabreiamyn.
extras. Iheremias cū cynoth. id est
lamentationibz suis. Quom̄ ḡ uigi
ti duo elementa sūt p̄ que scribimus
hebraice omne q̄ loquimur. et eoz ī
trīs uox humana comprehendit: ita
uiginti duo uolumina supputant.
quibz q̄ litteris et exordijs in dei
doctrina teneat adhuc et lactes uiri
iusti eruditur infancā. Primū ap̄
eos liber uocat̄ bresith. que nos ge
nesim dicimus: sed̄ ellesmoth. qui
exodus appellat̄: tercius uage
chra. id est leuiticus: quartū uage
daber. quem numey uocam̄:
quintū addabarym. qui deuterio
nomium prenorat. Hy sūt quinq;

libri moysi quos ip̄ie thorach. id ē le
gem appellant. Secundū phar ordi
nem faciunt: et incipiunt ab iesu
filio naue qui apud eos iosue ben
num dicit̄. De inde subtexunt sopthy.
id est iudicium libri et in eodem co
pingunt iurh: q̄ in diebz iudicium
fca narratur hystoria. Terciū sequit̄
samuel quem nos regnoz p̄mū et
sedm dicim̄. Quartū malachym. id ē
regū qui trio et quarto regnoz
uolumine ḡinet. Reliqui: mul
to ē malachym. id ē regū: qm̄ mala
choth id ē regnoz dicere. Non enī
multay gentiū regna describit: s;
unus israeliticū ip̄i qui tribubz
duodecim continet. Quintū ē psa
ias: sextus ieremias: septimus
hyzechiel: octauus liber duode
cim prophay. qui apud illos uo
catur thare asra. Terciū ordo ap̄or
pada possidet. et primus liber
incipit a iob: sed̄ a dauid quem
quinq; incisionibz et uno psalmoy
uolumine comprehendunt. Terciū ē
salomon. tres libros habent. prou
bia q̄ illi parabolas id ē mas loth
appellant: et ecclesiasten id ē celeth.
et canticum canticoy que titulo
syraclerim p̄notant. Sextus ē da
niel: septimus dabreiamyn id ē
ūba dierum. quod significantius
kponycon totius diuine hysto
rie possum appellare. qui liber ap
nos paralyppomenon p̄mū et sedm in
scribitur: octauus ezdras. qui et
ip̄e similiter apud grecos et latinos

Iduos libros diuinitus ē: non ut hē
 Atq; ita sunt pariter ueteris legis
 libri uiginti duo. ydē moysi quinq;
 pphay octo. atpographor. nouem:
 quāquā nūmnulli ruri et cynoth in
 rer apocrita scripturē. et hoc libro
 in suo pūm numero supputator.
 ac p hoc ēē prisce legis libros ui
 ginti quatuor. quos sub nūo uigī
 ti quatuor senioy et apocalypsis io
 hannis inducit adorantes agnū et
 coronas suas prostratis uultibus
 offerentes. **Amos** dñs stantib; corā
 quatuor animalib; oculantib; aure et
 retrō id ē in preteritum et infuturū
 requientib; et indefessa uoce cla
 mantib; sēs sēs sēs dñs dñs omīp. q
 erat et qui est et qui uenturus est.
Hic plogus scripturay q̄i galeatum
 principium omnib; libris quos de
 hebreo uirum in latinū quēire
 potest: ut scire ualeam qz q̄qd ex
 hos ē inter apocrita ēē ponendū.
Igit sapia que uulgo salomonis in
 scribit. et ihesu filij syrach liber. et in
 dith. et tobyas. et pastor. si ē i cano
 ne. **machabeor** p̄mum librū. hebra
 ium repperi. sed grecus ē: quod ex
 ip̄a pacyn probari potest. **Que** cū
 ita se habeant: obsecro te lector. ne
 laborem meū reprehensione estimer
 minuzor. **In** tabernaculū dñi offert
 uū quicq; q̄ potest. Alij autē aux et
 argentum et lapides preciosos. alij
 byssum et purpuram et cocū offert
 et iacintū nobilitū vñ agū et obtrule
 rim pelles et capray pilos. Et tam

ap̄ls q̄temptibilia nra magis ne
 cessaria iudicat. **unde** et tota illa tab
 naculi pulchritudo et p̄singulas spēs
 ecclie presentis future distinctio
 pellib; tegit et alicys: ardores solis
 et in uiriam imbrū ea que uilioza
 sunt phibent. lege ḡ p̄mū samuel et
 malachim meū. meum inq; meū.
 q̄cquid enim crebrū uertendo et em
 dando sollicitus et dñm et tenemus
 nrm ē. nrm est. et cum intellexeris
 quod antea nesciebas p̄ inter p̄tem
 me estimato si in grat̄ es: ul' napad
 patez. si in gratus: q̄mquam in
 omnino confisus n̄ sim mutasse
 me quippiam de hebraica ueritate.
Certe si incredulus es lege grecos
 codices et latinos et confer cum his
 opusculis: et ubicumq; inter se in
 deris distrepere. interroga quem
 libed hebreor cui magis acomoda
 re debeas fidem. **Et** si nra confirma
 uerit. p̄mo q̄ eum estimet q̄ato
 zem. et in eodē loco meū similit
 diuinauerit. **Sed** et uos famulas et
 rogo quem dñi discumbentis pre
 ciosissimo fidei myrro ungit cap.
 que nequaquā saluatore queritis
 i sepulchro quib; ad p̄m xpc
 iam ascendit: ut contra latrantes
 canes qui aduersum me rabido
 ore deseruunt et circueunt ciuita
 tē. atq; in eo se doctos arbitrantur.
 si alijs detrahant. orationū uay
 clypeos apponatis. **Ego** sciens hu
 militatem meā: illi semp sermentie
 recordabor. **Dixi** custodia uias me

147
as ut n̄ delinqm̄ in lingua mea. Po-
sui ori meo custodiam: cum confiterer
p̄cc̄i aduersum me. Obmutui ⁊ humili-
atus sum: ⁊ filii a bonis.

liber Regum primus

Tuit tuit un̄ de ramatha
sophny de monte effia-
ym. et nom̄ eius hel-
chana. filius iobaam
filij helyu. filij thau

filij suph effiathens. ⁊ habuit duas
uxores. nom̄ unū anna. et nom̄e sc̄de
fenena. fueruntq; fenene filij: anne
autem non erant liberi. Et ascendit
uir ille de ciuitate sua statutis dieb;
ut adoraret ⁊ sacrificaret dño exerci-
tuum in sylo. Erant autē ibi duo fi-
lij hely. ophny ⁊ phinees sacerdotes
dñi. Venit ergo dies ⁊ immolauit hel-
chana: deditq; fenene uxori sue ⁊ ci-
tis filiis eius ⁊ filiabus partes. Anne
autē dedit p̄tem unam tritib;: q̄a an-
nam diligebat. Domini autē conclusit
rat uulnam eius. Affligebat q; eam
emula eius ⁊ uehementer angebat.
⁊ in tantum ut exprobarer qdñs con-
clusisset uulnam eius. Afflig. Sicq;
faciebat p̄singulos annos. cum rede-
unte temp̄e ascenderent templum dñi.
⁊ sic provocabat eam. Porro illa flebat:
et nō capiebat cibū. Dixit ḡ ei hel-
chā: uir tuus. Anna cur flet. et q̄re
non comedis. et quam obrem affligi-
tur anima tua. Numquid n̄ ego meli-
or sum t̄ qm̄ decem filij. Surrexit
autē anna p̄ qm̄ comederat in sylo ⁊
biberat: et hely sacerdote sedente si-

cella ante postes templi dñi. cum eēt
anna amaro añio oratur dñm flens
largiret: ⁊ uocū uocuit dicens. Dñe ex-
cituum si respiciens iudis afflictione
famule tue ⁊ recordatus sis nec oblit
ancille tue. dederisq; serue tue sexum
uirilem: dabo eum dño omib; diebus
uite eius. et nouacula non ascendet
sup caput eius. f̄m̄ ē ḡ cum illa mul-
tiplicaret preces coram dño: ut hely ob-
seruaret os eius. Porro anna loque-
batur in corde suo: tanquam labia illi
mouebant. ⁊ uox penit n̄ audiebat.
Cognauit ḡ cam̄ hely remulenta: dixit
ei. Vix ebria eris: Dige paulisper ui-
num quomates. Respondens anna. neq;
inquit dñe mi. Nam mulier in felix
numis ego sum: unūq; ⁊ om̄e qd me-
briare potest n̄ bibi. sed effudi animam
meam in conspectu dñi. ne reputet an-
cillam tuā qm̄ in uiam de filiabus: belyat: q;
ex multitudine doloris ⁊ meroris mei
locuta sum usq; in p̄sens. Tūc hely ait
ei. Vade in pace: et deus isrl̄ det t̄ peni-
onem quam rogasti eū. Et illa dixit.
utinam inueniat ancilla tua grām
in oculis tuis. Et abiit mulier in uia
suā ⁊ comedit uultusq; illi n̄ sunt ap̄li
indurati mutati. Et surrexerūt mane.
⁊ adorauerunt corā dño: reuerſiq; st.
⁊ uenerūt in domū suā ramatha. Cog-
nouit autem helchana annā uxorem
suā: et recordatus ē ei dñs. Et f̄m̄ ē
post circulum dier̄ cepit anna. et
peperit filium. uocauitq; nom̄ eius
samuel eo qd a dño postulasset eum.
Ascendit autē helchana ⁊ om̄s dom̄

cuius ut immolaret dñō hostiā sol
tempne. et uorū suū: et anna non
ascendit. Dixit enim uiro suo. Pon
uadam donec ablactet in fans. et du
cā eū ut appareat aī conspectū dñi:
et maneat ibi iugiter. Et ait ei helcha
na uir suus. fac qd bonum ē uideri.
et mane donec ablactet eum pcorū: ut
impleat dñs ibum suū. Mansit g
mulier et lactauit filiū suū: donec
amouet eū a lacte. Et adduxit eum
secum postq̄ ablactauerat uirulū
trib; et trib; modys farine. et apho
ram uini: et adduxit eū in domū dñi
i ihero. Puer autē erat adhuc i famul.
Et immolauit uirulū: et opulēt
puer heli. Et ait āna. Obsecro mi
dñe. uiuit āna tua dñe ego sum mu
lier illa que stetit coram te hic. orans
dñm pro pio isto. Oraui. et dedit m
dñs petitionem meā quā postulau
eum. Idcirco et ego cōmodauī eū dñō:
cunctis dieb; quib; fuit accōmodat
dñō. Et adorauerūt ibi dñm: et ado
rauit anna et ait. **capitū. ii.**

Exultauit cor meum in dñō: et
exaltatum est cor meū in deo
meo. **E**xtatum ē os meum sup in
imicos meos: quia letata sum in sa
lutarī tuo. **N**on ē sēs ut est dñs neq;
enim est aliū ex tria te et n̄ est fortis
sicut dñs tū. **N**olite multiplicare loq̄
sublimia gloriātes. **R**ecedāt uera
deore uro. qz dñs sciētiarū dñs est: et
ip̄i pparantur cogitationes. **A**rcus
fortium supatus est: et infirmi ac
cincti sūt robore. **S**aturati sūt pro

panib; se locauerunt: et famelici sa
turati sūt. **D**onec sterilis peperit plu
rimos et que multos habebat filios
infirmata ē. **D**ñs mortificat et uiui
ficat: deducit ad inferos et reducit. **D**o
minus pauperem facit et dicat hu
miliat et sublimat. **S**uscitant de pul
uere egenum: et destitute erigens
pauperem. **E**t sedeat cū principib;
et solum gl̄e teneat. **D**ominū enim
sunt cardines terre: et possunt super
eos orbe. **S**eres scōr suōr seruabit
et impij in tenebris cōtineant q̄a
n̄ in fortitudine sua roborabuntur. **D**ñm
formidabit ad iherosolymam: et
sup ipsos in celis tonabit. **D**ñs in
dicabit fines terre. et dabit imperi
um regi suo: et sublimabit cornū x
sui. Et abiit helchana in domū suā.
Puer autē ministr in conspectu dñi: an
faciem heli sacerdotis. Porro filij
heli filij heli nescientes dñm. ne
q; officij sacerdotū: sed quicūq; im
molasset uictimā ueniebat puer sa
cerdotis dum coquerent carnes. et
habebat fuscūlā tridentē i manu
sua: et mittebat eā in leberem uel
in caldaria aut in ollam siue i caa
bum: et om̄e qd leuabat fuscūlā
tollebat sacerdos sibi. **S**ic facebant
uniuerso israhel ueniētū in ihero.
Etiam autēq; adolecent adipem:
ueniebat puer sacerdotis. et dicebat
immolanti. **D**a m carnē ut coq̄a
sacerdoti. **N**ō enī accipia arc carnē
coctam. sed crudā. Dicebatq; illi im
molans. **I**ncendat p̄mū iuxta mo

zem hodie adeptus: et tolle t' quantū
cumq; desiderat aqua tua. Qui sedens
auebat ei. nequaquam. Nunc enim dabis:
alioquin tollam ui. Et ait aū p'p'oy
p'm pueroy grande nimis coram dño.
qua detrahebant homines in sacri-
ficio dñi. Samuel aū minuit bar ante
faciem dñi puer. accinctus ephod li-
neo. Et tunica parua faciebat ei ma-
ter sua: quam deferrebat statutis di-
eb; ascendens cū uiro suo ut immo-
laret hostiam sollempne. Et bñdixit
heli helchane et uxori eius. et dixit.
Reddat t' dñs sem de muliere hac.
p' fenore q' cōmodasti dño. Et abie-
runt in locū suū. Visitauit ergo dō
annā: et concepit. et peperit tres
filios et duas filias. Et magnificat'
ē puer samuel apud dñm. Heli aū
erat senex ualde: et audierat omnia q'
faciebant uniuerso isrl': et quom'
dormiebant cū mulierib; q' observa-
bant ad ostiū tabernaculi. Et dixit eis.
Quare facitis res huiusmodi q's e-
go audio res pessimas. ab omni
p'plo: Nolite filij mei. Non est enī
bona fama quā ego audio: ut tras-
gredi faciant p'p'm dñi. Si peccane-
rit uir in uirum: placari ei potest
d's. Si aū in dñm peccauerit uir: q's
orabit pro eo. Et nō audierūt uocē
patris sui: q' uoluit d's occidere eos.
Puer autem samuel p'ficebat
atq; crescebat: et placebat tā deo
qm hominib;. Venit aut uir dei
adheli: et ait ad eum. hec dicit dō.
sumquid non apte reuelatus sū

domui patris tui cum eēt ī egypto
ī domo pharaonis. et elegi eum ex
omib; tribub; isrl' in sacerdotē. ut
ascenderet ad altare meū. et adoleret in
incensum. et portaret ephod corā me.
et dedi domui patris tui omnia de sacri-
ficijs filiorum isrl'. Quare calce abie-
cisti uestimēta meā et munda mea q' pre-
cepi ut offerret' in templo. et magis
honorasti filios tuos qm me. ut comede-
tis primicias omnis sacrificij isrl' xpi
mei. Propt' ait dñs d's isrl'. loquens
locutus sum ut domus tua et domus
patris tui ministraret in conspectu mō
usq; in sempiternū. Nūc aut dicit dñs.
Absit hoc ame: s; quicq; honorificauit
me. glorificabo eū. Qui autem contemp-
nunt me. erunt ignobiles. Ecce dies
ueniunt et p'cidā brachiū tuū. et bra-
chium domus patris tui: ut nō sit senex
in domo tua. Et uideb' emulū tuū in
templo in uniuersis prosperis isrl':
et non erit senex in domo tua omib;
dieb;. Veruntamē non auferā uirū
penitus ex te ab altari meo: sed ut
deficiant oculi tui et tabescat aīa tu-
a. et pars magna domus tue moriet'
cum aduilem etatē uenerit. hoc
autē erit signū tibi q' uenturum est
duob; filijs tuis. in ophim et phinees.
Indie una morient' ambo. Et suscita-
bo in sacerdotē fidelem. q' iuxta cor me-
um et aīam meā faciat: et edificabo
domū fidelem. et ambulabit corā
xpo meo cunctis dieb;. Futurū est
autē ut quicūq; remanserit ī domo
tua ueniat ut oremur pro eo: et offe-

rebat rat nūmū argenteū ⁊ totā
pamē dicit: Dimitte me obsecro
ad unam panem sacerdotale: ut come-
dallam dā bucellam pamē. Puer autē
samuel ministrabat dño coram hely.
⁊ sermo dñi erat pretiosus. Indieb; il-
lis n̄ erat visio manifesta. **iii.**

Factum est g̃ indie quadā hely
iacebat i lecto suo. et oculi eius
caligauerunt: nec poterat uidē lucer-
nam dei anteqm̄ extingueret. Samu-
hel autē dormiebat in tēplo dñi: ubi e-
ra archa dei. Et uocauit dñs samuel.
Qui respondens ait. Ecce ego. Et cucurrit
ad hely et dixit. Ego uocaui enim me.
Qui respondit. Non uocaui te: reuertere et
dormi. Et abiit ⁊ dormiuit. Et adiecit
dñs rursum uocare samuelem. Con-
surgensq; samuel: abiit ad hely. ⁊ dixit.
Ecce ego: quia uocaui me. Qui respondit.
Non uocaui te filij mi: reuertere ⁊ dor-
mi. Forē samuelem necdū sciebat do-
minum: nec reuelatus ei fuerat ser-
mo dñi. Et adiecit dñs: ⁊ uocauit ad
huc samuelem in tertio. Qui surgens a-
biit ad hely. et ait. Ecce ego: qui uocaui
te. Intellexit g̃ hely quia dñs no-
caret puer: et ait ad samuelem. Va-
de ⁊ dormi. et si deinceps uocauerit te
dices. Loquere domine quia audit sei-
uus tuus. Et dixit dñs ad samuelem.
Ecce ego facio uerbum in isrl: quod
quicumq; audierit timent ambe-
ei aures eius. Indie illo suscitabo ad
uersum hely omia que locutus sum
sup domū eius. Inapīā ⁊ complebo.
Predixi enī ei qd iudicaturus essem

domū eius in eternū p̄pter iniquitatē.
eo qd nouerat indigne agē filios suos:
et non corripuit eos. Porro iurati
domui hely qd n̄ expietur iniquitas
domus eius uictimis ⁊ munerib;
usq; in eternum. Dormiuit autem
samuel usq; mane: aperuitq; ostia
domus dñi. Et samuelem timebat in
dicare uisione hely. Vocatur g̃ hely
samuelem. et dixit. Samuel fili mi.
Qui respondens ait. Presto sum. Et in-
rogauit eū. Quis est sermo que lo-
cutus est dñs ad te. Oro te. ne celatus
me. hec faciat tibi dñs. et hec addat.
si absconderis a me sermonem ex om-
nibus uerbis qd dicta sunt t. Indicaui
itaq; ei samuelem uniuersos sermones:
et non abscondit ab eo. Et ille respondit.
Dñs est: quod bonum ē in oculis suis
faciat. Creuit autē samuel. ⁊ dñs e-
rat cum eo: et n̄ cecidit ex omnibus
uerbis eius in terram. Et cognouit
uniuersus isrl adam usq; bersebee:
qd fidelis samuel p̄pha esset dñi. Et addidit
ait dñs ut appareret in sylo: qm̄ re-
uelatus fuerat dñs samuelem in sylo
iuxta uerbum dñi. Et euenit ser-
mo samuelis uniuerso isrl. **iiii.**
Et factum est indie illis: con-
uenerunt philistini in pug-
nam. Egredius ē namq; isrl obuia
philistinim in prelium: ⁊ castrame-
tatus est iuxta lapidem adithorij.
Porro philistinim uenerūt in aser.
et instruxerunt aciem cō tra
isrl. Inito autē certamine. tra
terga uertit isrl philistae da uis

is. et cetera. et ceramine passim pagros
 q̄i quatuor milia uirorum de israel et reuersus
 est populus ad castra. Dixeruntq; maiores
 natu de israel. Quare percussit nos hodie do-
 corā philistinim. Afferamus ad nos desy-
 lo archam federis domini et ueniat in me-
 dium nū: et saluet nos de manu inimici
 eorum uirorum. Misit ergo populus in sylo et tulit i-
 de archam federis domini exercitū sede-
 ris sup cherubim: et anteq; duo filii he-
 ly cū archa ophni et phinees. Cumq; ue-
 nisset archa dñi in castra uociferatus ē
 omnis israel clamore grandi: et p̄sonuit i-
 terra. Et audierūt philistinim uocē cla-
 moris et dixerūt. Quenā est hec uox
 clamorū magnis in castris hebreorum. Et
 cognouerunt archa dñi uenisse: et casti-
 timueruntq; philistinim dicentes. Venit
 dō in castra. Et ingemuerūt dicentes.
 Venob. Nō enim fuit tanta exultatio
 heri et nudius tertius. Venob. Quis
 nos seruabit de manu dñi sublimis
 istorū. Hic sūt dñi qui percusserūt egyptum
 oī plaga in deserto. Confortamini et estote
 uiri philistinim: ne seruiatis hebreis
 sic illi seruiert nob. Pugnauerūt ergo
 philistinim et cecidit israel. et fugit u-
 nusquisq; in tabernaculū suū: et facta
 ē plaga magna nimis. Et ceciderūt
 de israel xxx milia pedum: et archa dei
 capta est. Duo q; filii hely mortui sūt
 ophni et phinees. Current autē uir
 debeniāmy ex acie uenit in sylo in
 die illa tanta ueste et p̄stus puluere
 cap. Cumq; ille uenisset. he-
 ly sedebat sup sella cont-

uā expectans. Erat enī cor ei pauens
 p archa domini. Vir autē ille postq̄m
 ingressus est. nuntiavit urbi. et ul-
 ulauit omnis ciuitas. Et audiuit hely
 sonitum clamoris: dixitq; Qs ē hoc hec
 sonitus tumultus hui. At ille festinau-
 et uenit et nuntiavit hely. hely autē erat
 nonaginta et octo annorū: et oculi ei
 caligauerant. et nō poterat uide. Et
 dixit ad hely. Ego sum qui ueni de pho-
 et ego qui de acie fugi hodie. Cui il-
 le ait. Quid actum est fili mi: p̄dens
 autē qui nuntiabat. fugit i quorū isrl
 coram philistinim: et ruina magna
 facta est in populo. in sylo et duo filii tui
 sunt ophni et phinees: et archa
 dei capta est. Cumq; ille nominasset
 archam dei cecidit de sella retrorsum
 iuxta ostium: et fractis ceruicibus
 mortuus ē. Senex enim uir erat et
 grandaeuus: et ipse iudicauit israel an-
 nis. Puris autē eius uxor phyncees
 pregnans erat: et uicina partui.
 Et audito nūcio qd capta ē archa
 dei. et mortuus socer suus et uir
 suus in ciuitate se et peperit. In-
 truerunt enim in eam dolores sicuti.
 In ipso autē momento mortis eius dicebat
 ei qui stabat circa eā. Perimeas: qd
 filium peperisti. Que nō p̄dixit eis:
 neq; animaduertit. Et uocauit pu-
 erum hycaboth dicens. Translata ē
 gloria de israel: qd capta ē archa dñi. Phy-
 listinim autē tulerunt archā dñi: et as-
 portauerūt eā alapide adiutorij i axo-
 uerunt philistinim ar. v. / tū

cha dei. et intulerunt eam in templum da-
gon. et statuerunt eam iuxta dagon.
Cumq; surrexissent diluculo altera die
azorij ecce dagon iacebat prius intra
ante arcam dni. Et tulerunt dagon. et
restituerunt eum in loco suo. Rursum;
mane die altero conuergentes. Inuene-
runt dagon iacentem sup faciem suam
i terra coram archa dni. Caput aute
dagon et due palme manuum ei abscis-
se erant sup lhm. Porro solus truncus
dagon remanserat in loco suo. Prop-
ter hanc causam no caleant sacerdo-
tes dagon. et omis qui ingreditur in
templum sup lumen dagon in azoto:
usq; in hodiernum diem. Aggravata e
aute man dni sup azorios et demolit
e eos. et ebullierunt uille et agri in me-
dio regionis illius. et nati sunt mures
et facta est confusio magna mortis in ci-
uitate: et percussit in secretiori parte
natum azoti et fines eius. Videntes
au uiri azoti huiusmodi plagam.
dixerunt. Non maneat archa dei apud
nos: qm dura est man eius sup nos.
et sup dagon dni nrm. Et mittentes
congregauerunt omis sarraphas phy-
listinor ad se. et dixerunt. Quid fa-
ciemus de archa dei isrl? Responderuntq;
gethei. Circumducatur archa di isrl.
Illi autem circumducentib; ea fie-
bat man dni sup singulas ciuitates
in perfectionis magne nimis. et per-
cutiebat uiros unius cuiusq; urbis.
a paruo usq; ad maiorem. et compu-
trecebant pmineitres extales eor.
Inieruntq; gethei consiliu: et fecerunt

sibi sedes pelliceas. Miserunt g archa
dei in accharon: exclamaueruntq;
accharonite dicentes. Adduxerunt ad
nos archam dei isrl. ut interficiat
nos et pplm nrm. Miserunt itaq; et
congregauerunt omis sarraphas
philistinor. Qui dixerunt. Dimitti-
te archam dei isrl. et reuertatur
in locum suu: et interficiat nos
cum iplo nro. fiebat enim panor
mortis in singulis urbib;: et grauis
fima ualde manus dni. Vni q; qui
mortui non fuerant percutiebant in se-
cretiori parte natum: et ascendebat
ululatus uniuscuiusq; ciuitatis in
celum. fuit g archa dni in regione
philistinor septem mensib;. **VI**
Et uocauerunt philistinim sacer-
dotes et diuinos dicentes. Quid
faciemus de archa dei. Indicare nob
quom remittemus eam in locu suu.
Qui dixerunt. Si remittatis archa
dei isrl. nolite dimittere eam uacuam
sed qd debetis reddere ei pro pcc et
tunc curabimini. et scietis quare n
recedat manus eius a uob. Qui dice-
runt. Quid e q pro delicto reddere debe-
amus ei. Responderuntq; illi. Iuxta
numex puuicar philistinor qing;
anos autem facietis: quia plaga
una fuit omnib; uobis et sarrapis
uris. facietisq; similitudine anor
uor. et similitudine muru qui
demolui sunt terra: et dabitis deo
isrl glam. si forte releuet manu
suam a uob et adijs uris et a terra
ura. Quare grauatis corda ura

sicut aggravauit egypti: et pharao
cor suum: nonne postquam percussus
est tunc dimisit eos: et abierunt: tunc
ergo arripere et facere plastrum unum
nouum. et duas uaccas feras quibus non
est impositum iugum iungere in plastrum.
et reducere uicinos eorum domi. Tolleruntque
archam domini et ponerunt in plastro.
et uasa aurea que ex solutis ei pro de-
heto. ponerunt in capsella ad latum ei:
et dimittunt eam ut uadat. et aspici-
entis. Et siquidem pium finium suorum
ascenderit contra bethsamem. ipse
fecit uobis malum hoc grande. Sin autem
minime: scietis quia nequaquam
manus eius tetigit nos sed casu acci-
dit. fecerunt ergo illi hoc in. Et tollen-
tes duas uaccas que lactabant uicinos
iunxerunt ad plastrum uicinos. tunc
erant ad plastrum: uicinosque eorum con-
cluserunt domi. Et posuerunt archam
dei super plastrum: et capsellam que
habebat mures aureos. et simili-
tudine anorum. stabant autem indirectum
uaccas pium que ducit bethsamem et
itinerem uno gradiabant pergentes
et mugientes: et non declinabant neque
ad dexteram neque ad sinistram. Sed et
sarrape philistinorum sequebantur
usque ad terminos bethsamem. Por-
ro bethsamem increbantur timentem
in ualle: et eleuantem oculos suos
uiderunt archam: et gausti sunt cum
uidissent. Et plastrum uenit in a-
grum iosue bethsamem: et stetit
ibi. Erat autem ibi lapis magnus
Et consideret ligna plastrum: uac-

casque imposuerunt super ea holocaustum
domino. Leuite autem deposuerunt archam
dei. et capsellam que erat iuxta eam
in qua erant uasa aurea: et posuerunt
super lapidem grande. Viri autem beth-
samem obrulerunt holocausta: et im-
molauerunt uictimam in die illa domino.
Et quingque sarrape philistinorum uiderunt:
et reuersi sunt in accharon in die illa.
Hii sunt autem amici aurei: quos reddi-
derunt philistinum domino. Accus unum.
gaza unum. aschalon unum. geth u-
num. accharon unum. et mures aureos.
secundum numerum urbium philistinum. quingque
punicarum. ab urbe murata usque ad
uillam que erat absque muro. et usque ad
ahel magnam. super quam posuerunt archam
domini que erat usque in illi diem in agro
iosue bethsamem. Percussit autem de ui-
ris bethsamem: eo quod uiderunt archam
domini. et percussit de populo septuaginta ui-
ros. et quinquaginta milia plebis.
luxuriamque populi que percussit: dominus plebem
plagam magnam. Et dixerunt uiri
bethsamem. Quis posterit stare in
aspectu domini dei israel scilicet huius: et ad quem
ascendet a nobis. Misertique nuntios
ad habitatores carathyarum dice-
tes. Reduxerunt philistinum archam
domini: descendite et reducite eam ad
Carathyarum. et reduxerunt
archam domini: et intraverunt eam
in domum aminadab in gabaa. Eleazar
autem filium eius scilicet
cauet ut custodiret archam domini.
Et factum est ex quo die mansit archa

dñi in **ama** cartharum multiplicati
 st dies. **Et** quippe iam annus uice-
 simus: et requieuit omnis domus isrl post
 dñm. **Aut** autem samuel ad uniuersam
 domum isrl dicens. Si in toto corde uestro
 reuertimini ad dñm. auferre eos alie
 nos de medio ur̃o baalym et astaroth. et
 iparare corda ur̃a dño. et seruire illi soli
 et reuer uos de manu phylistinym. **Ab**
 tulerunt g filij isrl baalym et astaroth
 et seruierunt dño soli. **Dixit** autem
 samuel. **Congregare** uniuersum isrl in
 masphar. ut orem pro uobis ad dñm.
Et quenerunt in masphar. hauserunt
 aqua et fuderunt in specu dñi. et te-
 uinauerunt indie illa et dixerunt. **Tibi p**
 caui dñe. **iudicauitq;** samuhel. fi-
 hos isrl in masphar. **Et** audierunt phy-
 listinym q congregati erant filij isrl i mas-
 phar. et ascenderunt sanape phylistinoy
 ad isrl. **Quod** cum audissent filij isrl.
 timuerunt a facie phylistinoy dixeruntq;
 ad samuelem. **Necesses** p nob clamare
 ad dñm dñm nr̃m ut saluet nos de ma-
 nu phylistinoy. **Tulit** aut samuhel ag-
 num lactente unū. et obtulit illi
 holocaustū integrum dño. **Et** clama-
 uit samuhel ad dominū pro isrl. et
 exaudiuit eū dñs. **factū** est autem
 cū samuhel offerret holocaustū. phy-
 listeos in ire preliū graui. **In** conu-
 it aut dñs fragore magno in die illa
 sup phylistinym et exterminuit eos. et
 celi sunt a facie isrl. **Egressi**q; uiri
 israel de masphar psecuti st phyliste-
 os. et percusserunt eos usq; ad locū q
 erat subter berhecath. **Tulit** autem

samuel lapide unū. et posuit eū inter
 masphar et inter sen. et uocauit nom
 loci illius lapis adiutorij. **Dixeruntq;** huc
 usq; auxiliatus ē nos dñs. **Et** humili-
 ati sunt phylistinym: nec apposuerunt
 ultra ut uenirent inter terminos isrl.
facta ē itaq; manus dñi sup phyliste-
 os cunctis dieb; samuhel: et redire
 sunt ur̃bes q̃s tulerat phylistinym ab
 israel. ab acharon usq; geth et termi-
 nos suos. liberauitq; isrl de manu
 phylistinoy. **eratq;** pax inter isrl et
 amouicum. **iudicabat** q; samuel isrl
 cunctis dieb; uite sue: et ibat per
 singulos annos circueñs berthel et
 galgala. et masphar. **Et** iudicauit
 israel in supradictis locis. **reli-**
 tebaturq; in ramatha. **Ibi** enī erat
 domus eius: et ibi iudicabat israel.
Edificabat et ibi altare dño. **viii**
Actū est aut cum seruisset: sa-
 muel posuit filios suos iudi-
 ces isrl. **fueruntq;** nom filij ei primo-
 geniti iohel. et nom sedi abya iudi-
 cum inber-sabee. **Et** n̄ ambulauerunt
 filij illius i iuris eius. sed declina-
 uerunt post auariciā. **acceperuntq;**
 muna. et puerterunt iudiciū.
Congregati ergo uniuersi maiores
 natu isrl uenerunt ad samuelem
 i ramatha. et dixerunt ei. **Ecce** tu se-
 nuisti. et filij tui n̄ ambulant i
 iuris tuis: **constitue** nob regē. ut iu-
 dicet nos sicut et uniuerse habēt
 nationes. **Displeuitq;** sermo i o-
 culis sauelis: eo q̃ dixissent da no-
 bis regē ut iudicet nos. **Et** orati

samuel ad dñm. Dixit autē dñs ad
samuelem. Audi uocem ppli. in omib;
que locumē tibi. Non enim te abiecit
sed me ne regile sup eos: iuxta omnia
opa sua que fecerunt adie qua edixi
eos de egypto usq; addiem hāc. Sicut
deliquerūt me et seruierūt dñs ahe
nis: sic faciunt et tibi. Nūc igitur audiui
uocem eorū: ueruntā contestare eos
et pōit eis uis regis qui regnaturus
ē sup eos. Dixit itaq; samuel oīa
ūba domini ad pplm qui petierat a
se regem et ait. Hoc erit uis regis.
q̄ imperaturus ē uob. filios uestros
tollet et ponet incurrib; suis: faciet
q̄ sibi equites et pauriores quadriga
et suaz: et q̄stinet sibi tribunos et cen
turiones. et aratores agroꝝ suoz et
messores segetū. et fabros armorū et
curruū suoz. filias q̄; uestras faciet
sibi ungentarias. et focarias et pa
nificas. Agros q̄; uīos et uīneas et
oluetā optima tollit et dabit seruis
suis. Sed et segetos uīas et uīnearū
reddet. addecimabit: ut det eunu
chis et famulis suis. Seruos et uīos
et ancillas. et iuuenes optimos et
asinos auferet. et ponet in ope suo.
Greges q̄; uīos addecimabit. uosq;
eritis ei serui. Et clamabitis in illa
die a facie regis ur̄i quem elegistis
uob et non exaudiet uos dominus
ī die illa. quia petistis uobis regē.
soluat autē ppl̄s audire uocē samuel:
s; dixerūt. Nequaquā. **rex** Rex enī
erit s; nos: et erimus nos q̄; sic
om̄s gentes. et iudicabit nos rex

nū et egrediet: ante nos. et pugnabit
pro nobis bella nra. Et audiuit sa
muel omnia uerba ppli: et locut est
ea in aurib; dñi. Dixit autē dñs ad
samuelem. Audi uocem eorū: et q̄stue
sup eos regem. Et ait samuel ad ui
ros ur̄i. Vadat unusquisq; in ciui
tatem suam. **ix**

Et erat uir debemiamyn nōie
q̄s filius abihel filij seoz filij becorch.
filius iaphya. filij uiri gemini. fortis
roboꝝ et erat ei fili uocabulo saul.
electus et bonus: et non erat uir de
filijs israhel melior illo. Ab humero
et sursum eminebat sup om̄e pplm.
Perierant autē asine q̄s patris saul.
et dixit q̄s ad saul filium suum.
Tolle tecum unū de pueris: et q̄sur
gens uade et quere asinas. Qui cū
pertransissent p montem effraym et
per terram salita et non inuenissent.
transierunt etiam p terram salym.
et non erant p terram gemini. et
minime reppererunt. Cum autem
uenissent in terrā suph et n̄ in ue
nissent: dixit saul ad puerū suū. qui
cum eo erat. Veni et reuertam: ne forte
dimiserit pater m̄s asinas et solli
citus sit de nobis. Qui ait ei. Ecce
ē uir dei in ciuitate hac uir nobil:
omne q̄ loquitur absq; ambigui
tate uenit. Nūc ergo eamus illuc
si forte indicet nobis de uia nra
ppter quam uenimus. Dixitq; sa
ul ad puerum suū. Ecce ibim̄. Qd
feremus ad uirū? Panis deficit ī
hystat q̄s nris. et sportulam non

habent. ut deus hōi dī nec quicquid a-
liud. **P**ursum puer. dicit saul et ait.
Ecce inuenta est in manu mea q̄ta
pars stateris argenti. deni. homini
dei ut indicet nobis viā nrām. **O**lim
israhel sic loquebatur unusquisq; ua-
dens q̄sulare dñi. **V**enite et eam adui-
dentem. **Q**ui enim ip̄sa dicit hodie
uocabat olim uidens. **E**t dicit saul
ad puerū suū. **O**ptimus sermo tuus
ueni. **E**cce enim. **E**t ierunt in ciuitate.
in qua erat uir dei. **C**umq; ascenderet
chui ciuitatis. inuenerunt puellas
egredientes ad hauriendā aquam.
et dixerunt eis. **S**umqd hic ē uidens.
Que q̄d dixerunt illis. **H**ic ē ecce
ante te festina nunc. **H**odie enim ue-
nit in ciuitate. q̄ sacrificiū ē hodie
ip̄i in excelsu. **I**ngredientes ascendat
excelsu ad uescendū. **N**ecq; enim co-
messurus ē ip̄s donec ille ueniat. q̄
ip̄e benedicet hostie. et deinceps co-
medent. qui uocati sunt. **N**unc ergo
conscendite. q̄ hodie repperietis eū.
Et ascenderunt in ciuitate. **C**umq;
illi ambularent in medio urbis.
apparuit samuel egrediens obuiā
eis ut ascenderet in excelsu. **D**ñs
autem reuelauerat auriculā samuelis
ante unā diē qm̄ ueniret saul. **D**icet.
Hac ip̄a que nunc ē hora t̄ras m̄r-
tam ad te uirum de terra beniamyn.
et ungēs eū dūcē sup̄ ip̄m meū israhel.
et saluabit ip̄m meum de manu phi-
listinorū. quia respexi ip̄m meum.
Venit enim clamor eorū ad me.
Cumq; aspexisset samuel saul.

+ uir de nam t̄ uenietis eum anteq̄

ait dñs ei. **E**cce uir q̄ dixeram t̄.
Iste dominabit ip̄lo meo. **A**ccessit
autē saul ad samuelem in medio por-
te et ait. **I**ndica oro t̄h ubi est dom̄
uidens. **E**t respondit samuel saul
li dicens. **E**go sum uidens. **A**scende
ante me in excelsu ut comedas me-
cum hodie. et dimittā te mane. et
omnia que sunt in corde tuo i dicabo
t̄. **E**t de asinis quas p̄didisti nudi-
terius ne sollicitus sis. quia in iē
te sunt. **E**t cūderūt optima queq;
israhel. **N**onne t̄ et domui patris tui.
q̄dens autem saul ait. **S**umqd nō
filius iemini ego sum de minima
tribu israhel. et cognatō mea nouiss-
ma inter om̄s familias de tribu
beniamyn. **Q**uare ḡ locutus es
t̄h sermones istos. **A**ssument itaq;
samuel saulem et p̄uex eius intro
dixit eos in bethleem. et dedit eis
locum in capite eorū qui fuerant in
uitati. **E**rant enim quasi xxx uiri.
Dixitq; samuel. **E**cce q̄ remasit po-
ne ante te et comede. quia de in-
dustria seruatum ē t̄ qm̄ ip̄m uo-
caui. **E**t comedit saul cum samue-
le i die illa. **E**t descenderūt de ex-
celso in oppidum. et locut̄ ē cum
saul in solario. et dormiuit. **S**tra-
uītq; saul in solario. et dormiuit.
Cumq; mane surrexissent et iam
diluxisset. uocauit samuel sa-
ul in solariū dicens. **S**urge ut di-
mittā te. **E**t surrexit saul. **E**gres-
sitq; sunt ambo. ip̄e uidelicet et
samuel. **C**umq; descenderet i ex-

+ coco. **D**a parte q̄m dedi tibi et p̄cepi ut re-
poneres seorsum apud te. **L**euauit autem
cocus armum et posuit ante saul. **D**ixit q̄ samuel +

trema parte ciuitatis: samuhel dixit
ad saul. Dic pūo ut antecedit et tran-
seat. Tu autem subsiste paulisper: ut
indigem tibi uerbum domini. X

Culit autē samuhel lenticilā
olei. et effudit sup caput eius: et
deosculatus est eum. et ait. Ecce
unxit te deus sup hereditatem suā ī
principem: et liberabis pplm eius
de manib; inimicor; eius: qui inturba-
uist. Et hoc tibi signū: quia unxit te
dñs ī principe. Cum abieris arne
hodie. inuenies duos uiros iuxta se-
pulchrum rachel ī finib; beniamin
ī meridie: dicentq; t. Inuenire sunt
asine ad quas ieras pquirendas et
intermissis pater. tuus asinus. col-
lictus ē pro uobis et ait. Quid faci-
am de filio meo. Cumq; abieris inde
et ultra transieris. et ueneris ad que-
cum thabor: inuenient te ibi tres ui-
ri accedentes additū inberhel. u-
nus portans tres hedos. et alius tres
toras panis: et alius portans la-
genam uini. Cumq; te salutauerit
dabunt tibi duos panes: et accipi-
es de manu eor; post hec uenies ī
collem domini: ubi est statio phylis-
tinor;. Et cum ingressus fuus ibi ur-
bem: obuiam habebis gregē pro-
phay descendentiū de excelso: et an-
eos psalteriū et tympanū et tybia
et cytharam: ipsosq; prophetantes.
Et insiliet ī te sps dñi et pphetabis
cū eis: et mutaberis ī uirū aliu.
Qñ g euenerint signa hec omnia:
fac quecumq; in uenerit manū tua.

qz dñs tecum ē: et descendes ante me
ī galgala. Ego quippe descenda ad
te ut offeras oblationē: et immoles
uictimas pacificas. Septem diebus
expectabis donec ueniam ad te: et
ostendam t quid facias. Itaq; cum
auertisset humerum suū et abiret
a saule. immutauit dñs cor aliud: et
uenerunt oīa signa hec ī die illa. Ve-
neruntq; ad predictum collem: et
ecce amicus prophay. obuius ei.
Et insiluit sup eum sps dñi: et p-
phatur ī medio eor;. Videntes au-
tē oīs qui nouerant eū heri et nu-
diusterius qz eēt cum pphis et p-
pharet: dixerunt ad inuicē. Que
nam res accidit filio cys: Num et
saul inter pphas: seditq; alius ad
alterum dicens alter. Et quis p-
eor;. Et cys pater eius. Proptē
uersum est ī prohibitū: num et
saul inter pphas. Cessauit au-
tē prophare: et uenit ad excelsum.
Dixitq; pater suus saul ad eū: et ad
puer; eius. Quo abitis. Qui spon-
derunt. Quere asinas: quas cū nō
repperissent. uenim; ad samuelem.
Et dixit ei pater suus. Indica
michi quid tibi dixerit samuel. Et
dixit saul ad patrū suū. Indica-
tur nob; quia in uentre eēt asine.
De sermone autē regni nō indicatū
ei: quem locutus fuerat ei samuel.
Et quocatur samuhel pplm ī
maspha. et ait ad filios isrl. hec
dixit dñs deus isrl. Ego eduxi isrl
de egypto. et erui uos de manu om;

egyptior. et de manu omniū regū qui
affligebant uos: uos autē hodie proie-
cistis dñm ur̃m qui solus caluauit uos
de uniuersis malis et tribulationibus
ũris. Et dixistis. Nequaquam sed regem
cōstitue sup nos. Nunc ergo stare co-
ram dño per tribus ũias: et per fami-
lias. Et applicuit samuhel omnes
tribus isrl̃: et cecidit sors sup tribum
beniamyn. Et applicuit tribum ben-
iamyn. et cognationes ei: et cecidit cog-
natio meir: et puenit usq; ad saul
filium eys. Quæsierūt ergo eum:
et non est inuentus. Et q̃s̃ierūt p̃
her dñm: utrum nam uentur⁹ esset
illuc. Respondit dñs. Ecce absconditus
est domi. Cucurrerūt itaq; et tulerūt
eū inde. Steterūt in medio p̃p̃s: et alior
fuit uniuersus p̃p̃s ab humero et sursum.
Et ait samuhel ad omne p̃p̃m. Ecce
uidens quem elegerit dñs: quia n̄ est
similis illi in omni p̃p̃o. Et clamauit
dñs omis p̃p̃s. et ait. Vniat rex lo-
cū est autē samuhel ad p̃p̃m le-
gem regni et scripsit in libro. et re-
posuit coram dño: et dimisit samuel
omne p̃p̃m singulos in domū suam.
Sed saul abiit in domū suā in gabaa:
et abiit cum eo pars exercitus quor
regerat deus corda. filij q; belial dixe-
runt. Num saluati er̃ nos potit ire?
Et despecterunt eum. et si amaleit ei
mūa. Ille uero dissimulabat se au-
tē f̃m est q̃ post insem. **E**t dux.
Ascendit naas ammonites: et
pugnare cepit ad usū iabes galaad.
Dixerūt omis uiri iabes ad naas.

Habete nos federatos: et seruiem⁹ t̃.
Et sedit ad eos naas ammonites. In
hoc feriam nobiscū fedus. ut etiam
om̃m ur̃m oculos dextros: ponamq;
uos opprobriū in uniuerso isrl̃. Et
dixerunt ad eū seniores iabes. Conce-
de nob septem dies ut mittam⁹ nuntios
in uniuersos terminos isrl̃: et si nō
fuerit qui defendat nos. egre diem
ad te. Venerunt q; nuntij in gabaa
saulis: et locuti sunt ūba audiente
p̃p̃o. Et leuauit omis p̃p̃s uocē suā
et fleuit. Et ecce saul ueniebat mane
requens boues de agro. et ait. Quid
habet p̃p̃s q; plorat? Et narrauerūt
ei uerba uirorum iabes. Et in sil-
uit sp̃s dñi in saul cū audisset ūba
hec: et uatus ē furor eius nimis.
et assumens utrumq; bouem cōcidit
in frusta: misitq; in omnes t̃minos
isrl̃ p̃manus nuntiorū dicens. Qui-
cumq; non exierit. secutusq; si fuit
saul et samuel sic fiet uobis
eius. Inuasit q; timor dñi p̃p̃m. et
egressi sunt q̃ uiri unus: et reten-
sunt eos in bezech. Fueruntq; fi-
liorum isrl̃ trecenta milia: uiroy
autem iuda triginta milia. Et
dixerunt nuntijs qui uenerant.
Sic dicens uiris qui sunt in iabes
galaad. Cras erit uobis salus:
cum in caluerit sol. Venerunt q;
nuntij et nuntiauerunt uiris ia-
bes. Qui letati sunt. et dixerunt.
Mane percibimus ad uos: et facie-
tis nobis omne q; placuerit
uobis. Et f̃m est cū uenisset

dies crastinus constituit saul populum in
ter pres tres partes. et ingressus est
media castra in vigilia matutina: et
percussit ammon usque dum incalesceret
dies. Reliqui autem dispersi sunt. ita ut non
relinquerentur in eis duo pariter.
Et ait populus ad samuelem. Quis est
iste qui dicit. saul non regnabit super nos?
Dare viros. et interficiemus eos. Et
ait saul. non occidentur quicquam in die
hac. quia hodie fecit dominus salutem israel.
Dixit autem samuelem ad populum. Venite
et caui in galgala: et inuenerimus ibi
regnum. Et precepit omnis populus in galgala:
et fecerunt ibi regem saul coram domino
in galgala. et immolauerunt ibi victimas
pacificas coram domino. Et letatus
est ibi saul et cuncti viri israel nimis.
Dixit autem samuelem ad **xii.**
uniuersum israel. Pece audiuimus vo-
cem uestram iuxta omnia que locuti
estis. et constitui super uos regem. et
nunc rex graditur ante uos: ego
autem senex et incanui. Porro filij
mei uobiscum sunt. itaque querisatus sum
coram uobis ab adolecentia mea usque ad
diem hanc. ecce presens sum: loqui
mini de me coram domino et coram christo
eius. utrum uobis cuiusquam tulerim
aut asinus si quempiam calumpniatus
sum: si oppressi aliquem. si de manu
cuiusquam munus accepi: et contempnam
illud hodie. restituamque uobis. Et dixe-
runt. Non es calumpniatus nos. neque
oppressisti. neque tulisti de manu a-
liuius quippiam. Dixitque ad eos. Tes-
tis est dominus aduersum uos. et testis

et eius in die hac. quia non inuenerunt
in manu mea quippiam. Et dixerunt.
Testis. Et ait samuelem ad populum. Dominus qui
fecit moysen et aaron. et eduxit pa-
tres uostros de terra egypti adest. Nunc
ergo stare: et iudicio contendam aduersum
uos. coram domino de omnibus misericordis quos
fecit dominus uobiscum. et cum patribus
uestris: quomodo ingressus est iacob
in egyptum. et clamauerunt preses uestri
ad dominum. et misit dominus moysen et aaron.
et eduxit preses uostros de egypto. et col-
locauit eos in loco hoc: qui oblatus est
domini dei sui. et tradidit eos in ma-
nus sycare magistri milicie asor. et in manus
regis moab: et pugnauerunt aduersum
eos. Postea autem clamauerunt ad do-
minum: et dixerunt. Peccauimus quia
deliquimus dominum: et seruimus baah
et asaroth. Nunc ergo erue nos de manu
iuniorum uestrorum per circuitum: et habi-
tantes confidenter. Videntes autem quod
naas rex filiorum ammon uenisset
aduersum uos dixeritis illi. nequaquam
sed rex imperabit nobis. cum dominus deus
uester regnaret in uobis. Nunc ergo presens
est rex quem elegistis et petistis. Pece-
dedit uobis dominus deus regem. Si timu-
eritis dominum et serueritis ei. et audie-
ritis uocem eius. et non exasperaue-
ritis os domini. eritis et uos et rex qui
imperat uobis sequentes dominum deum
uestrum. Si autem non audieritis uocem
domini. sed exasperaueritis sermonem
eius. erit manus domini super uos et super
patres uostros. Sed et nunc stare et uide-

te rem istam gndem: quā facturus es
 id in conspectu uro. Numquid n̄ meis
 tunc est hodie. Inuocabo dñm. & dabit
 uoces & pluuas et ceteris & iudicabit q̄a
 grande malum feceritis uob in conspec-
 tu dñi petentes sup uos rege. Et clama-
 uit samuhel addominū: et dedit dñs
 uoces & pluuas indie illa. Et timuit
 om̄s pplis dñm & samuhel. Dixitq; u-
 niuersus ppls ad samuhelē. Ora pro
 seruis tuis ad dñm dñm nr̄m. ut non
 moriam̄. Addidit enim uniuersis p̄is
 nr̄is malum: petentes nobis regem.
 Dixit aut samuel ad pplm. Nolite ti-
 mere. Vos fecistis uniuersum malum
 hoc. Veruntam̄ nolite recedere a regē q̄
 atēgo dñm: sed seruite dño in omni
 corde uro. et nolite declinare p̄ uana
 que non proderunt uob. neq; eruet
 uobis uos. q̄ uana s̄: et n̄ derelin-
 quer dñs pplm suum p̄p̄ nom̄ suū
 magnum: q̄ iurauit dñs facere
 uos sibi in pplm. Absit autē ame hoc
 p̄m̄ in dño ut cesset orare pro uobis.
 & docebo uos uiam bonā & rectā. Igit̄
 timete dñm: et seruite ei in iustate.
 & extor corde uro. Vidistis enim mag-
 nificā que in uobis gesserit. Quod si
 p̄seraueritis in malicia: & uos & rex
 ur̄ p̄r̄ peribitis. **xiii.**

Silius unius anni erat saul cū
 regnare cepisset: duob; autem
 annis regnauit sup isrl̄. Et elegit s̄
 saul tria milia de isrl̄. & erant cum
 saule duo milia in machymas. et i
 monte berhel: mille autē cum iona-
 tha i gabaa beniamyn. porro ceteri

pplm renuſit unūquemq; in taber-
 nacula sua. Et p̄uſit ionathas ſtati-
 onē philistinor̄ que erat i gabaa. Qd̄
 cū uidissent philistym: saul cecinit
 bucina in omni terra dicens. Audiāt
 hebrei. Et uniuersus isrl̄ audiuit ha-
 uisemodi famā. p̄uſit saul ſtationē
 philistinor̄: et erexit se isrl̄ adūſus
 philistym. Clamauit ḡ ppls poſt ſa-
 ul in galgala. Et philistym congre-
 gat ſunt ad plandum conf̄ isrl̄ xxx
 milia currū. et ſex milia equū. &
 reliquū uulguſ ſicut harena maris
 q̄ ē i litore maris plurima: & aſcen-
 dentes caſtrametari ſt in machinas
 ad orientem berthauen. Quod cum
 audiſſet uiri isrl̄ ſe in arce poſitos.
 afflictus enim erat ppls. abſconderūt
 ſe in ſpeluncis et in abdītis. i petris
 q̄: & in antris. & cisternis. Hebrei autē
 tranſierunt iordāne: terra gad et
 galaad. Cumq; ad huc eēt ſaul in
 galgala: uniuersus ppls p̄teritus
 eſt qui ſequebatur eum. Et expecta-
 uit ſeptem dieb; ſupra placitū ſa-
 muelis: et non uenit ſamuhel in
 galgala: dilapſuſq; ē ppls ab eo.
 At ergo ſaul. Afferte michi holo-
 cauſtum & pacifica. Et obtulit holo-
 cauſtū. Cumq; compleſſet offerens
 holocauſtū ecce ſamuel ueniebat:
 & egreſſus ſaul obuiam ei ut ſaluta-
 ret eū. locutiſq; ē ad eū ſamuhel.
 Quid feciſti? r̄dit ſaul. Quia uidi q̄
 dilaberet ppls ame. & tu n̄ uenireſ
 iuxta placitoſ dies: porro philisti-
 ni aggregati ſunt i machimas. dxi.

nūc descendat philistim ad me ī gal-
gala et faciem dñi placavi neces-
sitatē compulsi obtruli holocaustū dño.

Dixitq; samuel ad saul. Stulte egis-
ti nec custodisti mandata dñi dei que
pcepit tibi. **Q**uod si non fecisses: iam
nunc preparasset dñs regnū tuum
sup isrl in sempiternū. Sed nequā
regnū tuū ultra q̄singer. Quesiuit s
dominū iurum iuxta cor suū. Et pcepit
ei dñs ut eēt dux sup pplm suū: eo
q̄ non seruauit que preceperat dominū.
Surrexit autē samuel et ascendit de gal-
galis in gabaa beniamin. Et reliqui
ppli ascenderūt post saul. obuiā p̄lo
qui expugnabat eos uenientes ex
galgala in colle beniamyn. Et regn-
auit saul pplm qui inuenti fuerāt
cū eo: q̄i sexcentos uiros. Et saul et
ionathas filius eius p̄lsq; qui in-
uentus fuerat cum eis erat in gaba-
a beniamyn. Porro philistim con-
sederant in magmas. Et egressi sūt
ad p̄dandum de castris philistinorū
tres cunei. **U**nus cuneus p̄gebat
contra uiam ephraim ad terrā sa-
ul. Porro alius ingrediebatur per
uiam berthoron. tertius autē uer-
tebat se ad iter terminū in terra sa-
baa imminens uallis sebeon con-
tra desertum. Porro faber ferrari
non inueniebatur in omī terra isrl.
Cauerant enim philistim. ne for-
te facerēt hebrei gladiū aut lan-
ceā. Descendebat ergo omīs isrl
ad philistim. ut acieret unūq;sq;
uomerem suū et ligonē. et securim

et sarculū. Retinse itaq; erant acies
uomerū et ligonū et tridentium
et securū: usq; ad stimulū corri-
gendum. Cumq; uenisset dies p̄ly.
non est inuentus ens et lancea ī
manus totius ppli qui erat cū saul
et ionatha excepto saul et ionatha
filio eius. egressa ē autem ratio
philistim: ut descenderent ī mag-
mas.

Et accidit quadam die ut diceret
ionathas filius saul ad ado-
lescentem armigerum suū. Veni
et transeamus ad stationē philistino-
rum que est trans locū istū. Pat-
rem autem suo hoc ipm nō indicauit.
Porro saul morabar in extrema p-
te gabaa sub malogiadaro que
erat in agro gabaa et erat p̄ls c-
eo q̄i sexcentos uiros. Et athias
filius achish fr̄s ichaboth filij
finces qui ortus suat ex hely sacer-
dote domini in sp̄lo portabat ephod.
S; p̄ls ignorabat quo inier ionatha
Erant autem inter ascensū per
quos nitebatur ionathas transire
ad stationes philistinorū eminētes
petre ex unaq; parte. et q̄i in mo-
dum dentū scopuli hinc inde pre-
rupti nom̄ uni bofes: et nomen
alteri sene. **U**nus scopul⁹ ad aquil-
lonem ex adūso magmas. et alter
ad meridiem contra gabaa. Dixit
autem ionathas ad adolescentem
armigerum suū. Veni transeam⁹
ad stationem in circuitu horū.
si forte faciat dñs p nobis: quāti

ē dñō difficile saluare ī multitudine
 uel in paucis. Dixitq; ei armiger
 suus. Fac oīa que placent animo tuo.
 perge quo cupis: et ero tecum ubiq;
 uolueris. Et ait ionathas. Ecce nos
 transim ad uos istos. Cumq; appa
 ruerimus eis: si taliter locuti fuerit
 ad nos. manere donec ueniam ad uos.
 si uero in loco nro nec ascendamus
 ad eos. Si autē dixerint ascendite ad
 nos. ascendam ad eos: quia tradidit
 eos dñs in manib; nr̄is. Hoc erit no
 bis signū. Apparuit g̃ uterq; statō
 ni philistinor. Dixeruntq; philis
 tyn. En hebrei egrediunt de caui
 nis in quib; absconditi fuerāt. Et
 locuti sunt de statione uiri ad iona
 tham et ad armigerū eius. Dixeruntq;
 Ascendite ad nos: et ostendemus uob
 rem. Et ait ionathas ad armigerū
 suū. Ascendam. Sequere me: tradi
 dit enim eos dñs in manus isrl̄. As
 cendit autem ionathas reptat ma
 nibus et pedib; et armiger ei p̄t eū.
 Et cum uidissent faciem ionathe: i
 tati alij cadebant ante ionathan.
 alios armiger eius interficiebat se
 quens eum. Et facta est plaga p̄ma
 quam percussit ionathas et armiger
 eius: quasi uiginti uiros: in media
 parte iugēris quā par boum in die
 arare consuevit. Et factum ē mūa
 culū in castris pagros. sed et om̄is
 p̄p̄s traxerunt eorum qui erant ad
 predandum obstupuit. et contri
 bati sunt castra. Et accidit quasi
 in aculū ad eos. Et respuerunt

speculatores saul qui erant ī gaba
 a beniamyn. et ecce multitudo pro
 strata: et huc illuc diffugiens. Et
 ait saul p̄p̄o qui erat cum eo. Re
 quirite et uidete. quis abierit ex
 nobis. Cumq; requisissent. reptū
 ē non adesse ionathan et armigerū
 eius. Et ait saul ad achaiam. Appli
 ca archam dñi. Erat enī archa dei
 ibi indie illa cum filiis isrl̄. Cumq;
 loqueretur saul ad sacerdotem tu
 multus magnus exortus ē in cas
 tris philistinor crescebatq; paula
 tim. Et claris reboabat. Et ait
 saul ad sacerdotem. Contrahē ma
 num tuā. Conclamauit g̃ saul. et
 om̄is p̄p̄s qui erat cū eo. Et uene
 runt ad locū certaminis. et ecce u
 sus fuerat uniuscuiusq; gladius
 ad proximū suū: et cedes magna
 nimis. S; et hebrei qui fuerant cū
 philistyn heri et nudius tertius.
 ascenderant q̄ cum eis in castris. re
 uersi sunt ut cēnt cum isrl̄ qui e
 rant cum saul et ionatha. Om̄s q;
 israhelie qui se absconderant ī more
 effraym audientes q̄ fugissent phi
 listei: sociauerūt se cum fratribus
 suis in prelio. Et erant cum saul
 quasi decem milia uiros: et salua
 uit dominus deus isrl̄ ī die illa.
 Pugna autē puenit usq; berthae.
 et uiri isrl̄ sociati sunt sibi indie
 illa. Adiurauit autē saul p̄p̄m
 dicens. Maledēs uiri q̄ comederit
 panem usq; ad uespam: donec ul
 ciscat de inimicis meis. Et non

manducauit uniuersus populus panem dñi;
terre uulgus uenit in saltum in quo
erat mel super faciem agri. Ingressus ē
populus itaque saltum: et apparuit flu-
ens mel. Nullusque applicuit manū
ad os suū: timebat enim populus iura-
mentum. Porro ionathas nō audie-
rat cum adiuraret pater suus po-
pulum: extenditque summam uir-
gule quam habebat in manu. et intin-
xit in fauē mellis. et conuertit ma-
num suam ad os suū: et illuminati
sunt oculi eius. Responditque unus de populo
ait. Iureiurando constrinxit pater
tuus populum dicens. maledictus uir
qui comederit hodie panem. Defecerat
autem populus panem: dixitque ionathas.
Turbauit pater meus terrā. Vidistis
ipsi quia illuminati sunt oculi mei:
eo quod gustauerim paululum de mel-
le isto. quanto magis si comeditis;
populus de pda inimicorum suorum quā rep-
perit. Nonne plaga maior funderet
in philistinim. Percusseruntque in die
illa philistenos amachinis usque in
bairalon. Et fatigatus est populus ni-
mis. et uersus ad predam tulit o-
ues et boues et uirulos et macta-
uerunt in terra: comeditque populus e-
s sanguine. Runtiaueruntque saul di-
centes. quod peccasset populus dño come-
dens eum sanguine. Qui ait. Pre-
uaricati estis. Voluite ad me iam
nunc saxum grande. Respondit saul.
Dispergamini in uulgus: et dicite eis.
ut adducat ad me unusquisque bo-
ue suum et arctem et occidit super

lapidem istum et uestimentum: et non
peccabitis dño comedentes eum
sanguine. Adduxit itaque omnis
populus unusquisque bouem in manu
sua usque ad noctem: et occiderunt ibi.
Edificauit autem saul altare dño:
tuncque primum cepit edificare al-
tare domino. Et dixit saul. Firmam
super philisteos nocte et uastem eos:
usque dum illucescat mane: nec re-
linquamus ex eis uirum. Dixitque
populus. Omne quod bonum uiderit in o-
culis tuis fac. Respondit autem sacerdos. Ace-
damus huc ad deum. Et consiliuit sa-
ul dñm dicens. Num philisti-
im persequar: si trades eos in manus
israel. Et non respondit in die illa. Dñs
saul. Applicare huc uniuersos an-
gulos populi. et scitote et uidete per-
quem accederit hoc pñm hodie. Vi-
uit dominus saluator israel quia
si p ionathan filium meum fecim ē:
absque retractatione morietur. Ad-
quod nullus contradixit ei de omni populo.
Respondit autem ad uniuersum israel. Separa-
mini uos in partem unam: et ego
cum ionatha filio meo ero in parte
una. Responditque populus ad saul. Quod bonum
tibi uiderit in oculis tuis fac. Et
dixit saul ad dñm dñm israel. Dñe dñs
israel dauidicū. Quid ē quod non respo-
deris seruo tuo hodie. Si in me.
aut in ionatha filio meo ē iniquitas
hec. da ostensionē. Aut si iniqui-
tas hec est in omni populo tuo da
sanctitatem. Et deprehensus est
ionathas et saul populus autē exul.

Let ait saul. Mittam forte inter me
et ionathan filium meum. Et caput est
ionathas. Dixit autem saul ad iona-
than. Indica mihi quid feceris. Et indica-
uit ei ionathas et ait. Sustine gustam
ui in summitate iugis que erat in
manu mea paululum mellis: et ecce
ego morior. Et ait saul. Hec faciat in
deus et hec addat: quia morte morie-
ris ionathas. Dixit ergo populus ad saul. Er-
go ne ionathas morietur qui fecit
salutem hanc magna israel. Hoc ne-
fas est. Vult dominus si ceciderit capillus
de capite eius in terram: quia cum eo
operatus est hodie. liberavit populum io-
nathan. ut non moreretur. Recessitque
saul: nec persecutus est philistinum. Por-
ro philistinum abierunt in loca sua.
Et saul confirmato regno super israel pug-
nabat percutiens aduersum omnes
inimicos eius contra moab et filios
ammon et edom reges soba. et phi-
listeos: et quocumque se uerterat su-
perabat. Congregatque exercitum p-
cussit amalech: et eruit israel de ma-
nu uastatorum eius. Fuit autem filius
saul. ionathas et iesay et melchij
sua. Noia duarum filiarum eius: nome-
n primogenite merob: et nomen mi-
noris michol. Et nomen uxoris sa-
ul. abynoen filia achymaas. Et no-
men principis mulieris eius. abner
filius naber. Et erat autem bellum potius
aduersum philisteos omnibus diebus: saul
et amalech: uiderat uirum forte
et aptum ad pluuem sonabat enim sibi.

Et dixit samuhel ad saul **xv.**

me misit dominus ut ungerem te in rege
super populum eius israel. Nunc ergo audi uo-
cem domini. Hec dicit dominus exercituum.
Recessitui quemcumque fecit amalech
israel: quomodo restitit ei in cum ascen-
deret de egypto. Nunc ergo uade et per-
cute amalech: et demolire uniuersa eius.
Non partas ei et non contempnas ex ipsius
aliquid: sed interfice a uiro usque ad
mulierem et puulum atque lactente:
bouem et ouem camelum et asinum.
Precepit itaque saul populo: et recessit
eos quasi agnos ducenta milia pedi-
tum et decem milia uirorum iuda. Cumque
uenisset saul usque ad ciuitatem amalech:
terrendis insidiis in torrente. Dixitque
saul cyneo. Abi. recede. atque discede
ab amalech: ne forte in uoluam te et eo.
Tu enim fecisti misericordiam cum omnibus fili-
is israel: cum ascenderet de egypto. Et
recessit cyneus de medio amalech. P-
cussitque saul amalech ab eulath to-
neer ueniat sit. que est eregione
egypti. Et apprehendit agag. regem
amalech uiuum: et cum uulguis in-
terfecit in ore gladii. Et pepercit
saul et populus agag. et optulit gre-
gibus: ouibus et armentorum: et uenibus: et
arribus. et uniuersis que pulchra
erant. nec uoluerunt ducere ea:
quicquid uile fuit et reprobum. hoc
de moliri sunt. Factum est autem subum
domini ad samuhel dicens. Penitet me
quod constitui in saul rege. quia celi
quit me: et uerba mea ope non im-
pleuit. Contristatusque est samuhel: et
clamarunt ad dominum tota nocte. Cumque

de nocte surrexisti samuel ut ueret
ad saul. mane nuntiasti ē samu-
eli eo qd uenisset saul in carnem suā.
et erexisset sibi fornitem tritum
phalem. et reuersus transierat: des-
cendissetq; in galgala. Venit ergo
samuel ad saul. et saul offerebat
holocaustum dño de primitijs pre-
daz que attulerat ex amalech. **Q**
dñi uenisset samuel ad saul: dixit
ei saul. Benedictus tu dño imple-
ui uerbum dñi. Dixitq; samuel. **Q**
ue ē hec uox gregum que reso-
nat in aurib; meis: et armentoz
qm̄ ego audio? **Q** ait saul. **Q** de a-
malech adduxerunt ea. **P**cepit enī
ppl's meliorib; ouib; et armentis.
ut immolarentur dño deo tuo. **R**e-
liqua autē occidim'. **A**it ā samuel
ad saul. Sine me et indicabo t' que
locut' est dñs nocte. Dixitq; ei. **L**o-
quere. **Q** ait samuel. Nonne cum p-
uulus es in oculis tuis caput in
tribubus isrl' fcs es: unxitq; te dñs
in regem super isrl': **Q** misit te dñs
in uiam: et ait. **V**ade et interfice p-
catores amalech. et pugnabis cōtra
eos usq; ad interitionem eoz. **Q**
re g' non audisti uocem dñi: sed
uerfus ad predam es et fecisti ma-
lum in oculis domini. **Q** ait saul
ad samuelem. Immo audisti uocē
dñi. et ambulasti in uia p quā mi-
sit me dñs: et adduxi agag regē
amalech. et amalech interfeci. **T**u
lit aū de pda ppl's oues et boues p-
micias eoz que cetera sunt: ut im-

molent dño dō suo in galgalis. **Q**
ait samuel ad saul. Nunquid uult
domini holocausta aut uictimas: et
non potius ut obediāt uoci dñi?
Melior est enim obediencia quam
uictime. et auscultare magis quā
offerre aduicem arietū qm̄ quasi
pēm ariolandi ē repugnare et qm̄
scelus ydolatrie nolle acquiescere.
Pro g' qd abiecti sermonē dñi ab-
iecit te dominus ne sis rex. Dixitq;
saul ad samuelem. **P**eccavi: quia
preuaricatus sum sermone dñi et
uerba tua: timens pplm et obediens
uoci eoz. **S**; nunc porta queso pēm
meum. et reuertere mecum ut a-
dozem dñm. **Q** ait samuel ad saul.
Non reuertar tecum. quia meriti
sermonem dñi: et precor te dñs ne
sis rex sup israel. **E**t conuersus ē
samuel ut abiret ille aū apphēdit
summitatē pally eius: que et scis-
ta est. **Q** ait ad eum samuel. **S**audir
dñs regnum isrl' a te hodie: et tra-
didit illud propitio tuo meliorte.
Porro triumphator isrl' n̄ parceret
et penitudine n̄ flectetur neq;: enī
hō est ut agat penitentiā. **A**t ille
ait. **P**eccavi. **S**; nunc honora me
corā senioribus populi mei: et corā
isrl'. et reuertere mecum ut adorem
dñm deum tuū. **R**euerfus ergo
samuel secutus est saulem: et
adorauit saul dñm. **D**ixitq; sa-
muel. **A**dducite ad me agag regē
amalech. **Q** oblat' ē agag ping-
uissimus tremens. **Q** dixit agag

Sicut me separat amara mors. Et ait
samuel. Sicut fecit absq; libris muli
eres gladius tuus: sic absq; liberis
erit inter mulieres mater tua. Et i
frustra conadit eum samuel corā do
mino in galgais. Abijt autē samu
el in ramatha. Saul autem ascendit
i domum suū in gabaa: et n̄ uidit ult
samuel saul: usq; addie mortis sue.
Veruntamen iugebat samuel saul.
qm̄ dñm penitebat qm̄ qd̄ conatum
iustit regē saul super israel. **xvi.**
Dixitq; dñs ad samuelem. Vsq; tu
iuge saul: cū ego puerum eum
ne regnet sup̄ isrl. Dixitq; dñs ad sa
muelem. Imple cornu tuū oleo: et ne
ni ut mittam te ad ysai bethleemite.
Pundi enim in filiis eius i regē. Et
ait samuel. Quom̄ audiet enim
saul et interficiet me. Et ait dñs. Vi
tulum de armento tolles in manu tua
et dices. Ad immolandum dño nemi.
Et uocabis ysai ad iunctimā. et ego
ostendam tibi quid facias: et unges
quemcumq; monstrauero tibi. Fecit
q; samuel sic locutus ē et dñs: ue
nitq; in bethleem et amirari sūt
seniores ciuitatis: et occurrentes
ei dixeruntq; Pacificus ne est in
gressus tuus: Et ait. Pacificus.
Ad immolandum dño ueni. Sancti
ficamini et uenire in eum. ut immole.
Sanctificauit q; ysai et filios eius:
et uocauit eos ad sacrificium. Cūq;
ingressi eēnt: uidit helyab et ait.
Num corā dño est xpc̄ eius: Et dix
it ad samuelem. Ne respicias multu

eius: neq; altitudinē stature ei. qm̄
abieci eum: nec iuxta intuitu hōis
iudico. Homo enim uidet ea que pa
rent: dñs autem in tueri cor. Et uo
cauit ysai animadab et adduxit eum
corā samuele. Qui dixit. Nec hunc
elegit dñs. Adduxit autē ysai sam
mae quo ait. Etiam hunc non eleg
dñs. Adduxit itaq; ysai septē filios
suos coram samuele. Et ait samuel
ad ysai. Non elegit dñs ex istis. Dix
itq; samuel ad ysai. Numquid
opleti sunt filij. Qui respondit. Adhuc re
liquus ē paruulus: et pascit oues.
Et ait samuel ad ysai. Nunc et adduc
eum. Nec enim distumbem: prius
q̄ ille huc ueniat. Misit q; et ad
duxit eum. Erat autem rufus. et
pulcher aspectu: decoraq; facie. Et
ait domini. Surge et unge eū: ipse
est enim. Tulit igitur samuel cornu
olei: et unxit eum in medio fr̄m ei:
et directus est sp̄s domini in dauid
adie illa et in reliquiū. Surgensq;
samuel: abijt i ramatha. Sp̄s autē
domini recessit a saul: et exagita
bat eum sp̄s neqm̄ a dño. Dixerunt
serui saul ad eū. Ecce sp̄s dei malus
exagitat te: iubeat dñs nū. et ser
ui tui qui coram te sūt querent ho
minē scientem psallere cythara.
ut quando arripuerit te sp̄s dei
malus. psallat manu sua. et leui
us feras. Et ait saul ad seruos suos.
Pundete in aliquē bene psallentē:
et adducite eum ad me. Et respondens
unus de p̄iis ait. Ecce uidi filiū

ysai bethleemite scientē pfallere et
fortissimū robore et uirū bellicosū.
et prudentem in uerbis et uirum pul
chrum: et dō est cum eo. Misit g̃ saul
nuntios ad ysai dicens ad me mitte
ad me filium dauid tuū qui est
in pascuis. Tulit itaq; ysai asinū ple
num panibus ad lagenā uini et hedū
de capris unū: et misit pmanū dauid
filij sui saul. Et uenit dauid ad saul:
et stetit coram eo. At ille dilexit eum
nimis: et factus ē eius armiger. Mi
sitq; saul ad ysai dicens. Stet dauid
in conspectu meo: inuenit enī grām
in oculis meis. Ig̃tur qm̃ cūq; sp̃s
dei malus arripiebat saul tollebat
dauid cytharam et percutiebat in
manu sua: et refortillabatur saul: et
leuius habebat. Recedebat enim
ab eo sp̃s malus.

Congregantes uero philistim
agmina sua in prelium que
nerunt in socoth iude. et castametani
sūt inter socoth et axerha intinib;
dommym. Porro saul et filij isrl' q̃
gregati uenerūt in ualle cherebin
ti. et direxerunt aciem ad pugnan
dum contra philistim. Et philisti
im stabant supra montē ex parte
hac. et isrl' stabat sup̃ montē ex al
tera parte: nullusq; erat inter eos.
Et egressus est uir spiritus de cas
tris philistinorū nōie goliath de
geth: altitudine sex cubitorū et pal
mo. et castis erea sup̃ caput eius:
et lorica hamata in duēbat. Porro
saul et filij isrl' pond' lorice eius

quinq; milia syclorū eris erat. et oc
creas creas habebat in cingulis: et
clypeus ereus regebat humeros ei.
Hastule autem haste eius erat quatuor
lucatorū tercentium. Ip̃m autem
ferum haste eius sexcentos syelos
habebat ferri et armiger eius ante
cedebat eum: stansq; clamabat ad
uersus phalanges isrl'. et dicebat eis.
Quare non uenistis parati ad plū:
sumquid ego nō sum philistens. et
uos serui saul. Eligite uobis uirū:
et descendat ad singulare certamen.
Si uenerit pugnare meū: et p
cusserit me erimus uos serui. Si autē
ego pualiero et pculero eum: uos
serui eritis et seruietis nob. Et aieba
philistens. Ego exprobraui agminib;
israhelis hodie dare illi uirum ut i
eat mecum singulare certam. Audi
ens autem saul et om̃s uiri israheli
te sermones philistei huiusmodi
stuebant et metuebant nimis. Da
uid autē erat filius uiri effraei de
quo supra dictum ē et de bethleem
iuda. cui nōm erat ysai qui habe
bat octo filios: et erat uir indies;
saul senex et grandæuus inter uiros.
Abierunt autem tres filij ei maio
res post saul in prelium. Et nota
trium filiorū eius qui preceperunt ad
bellum helyab primogenit' secundus
animadab. tertiusq; samma: da
uid autem erat minimus. Trib;
g̃ maiorib; securis saulem: abiit
dauid et reuersus ē a saul. ut pas
ceret gregem patris sui i bethleem

Probat uero philistinus mane et uespere:
 et stabat xl diebus. Dixit autē ysaī addauid
 filiū suū. Accipe frīb; tuīs ephypolenia
 et decem panes istos. et tūc in castra ad
 frēs tuos et decem formellas casei has de
 ferēs ad tributunū: et frēs tuos uisitab;
 si recte agant. et cum quib; ordinati sūt
 disce. Saul autē et illi et omīs filij isrl̄ i
 ualle therēbinti pugnabant aduersum
 philistim. Surrexit itaq; dauid mane
 et commendauit gregeē custodi: et onus
 abijt sicut praeceperat ei ysaī. Et uenit
 ad locum magala et ad exercitum qui
 egressus ad pugna uociferat̄ erat in cer
 tamine. Durauerat enim aciem isrl̄: sed
 et philistim fuerant ex aduerso parati.
 Delinquent ergo dauid uasa que artu
 lerat sub manu custodis ad carenas cu
 currit ad locū certaminis: et interro
 gabat si omīa recte agerent̄ erga frēs
 suos. Cumq; ille adhuc loqueretur
 eis. apparuit uir ille spiritus ascendē
 goliath noīe philistinus. de gerh ex cas
 tris philistinor: et loquente eo hec eadē
 uerba audiuit dauid. Omīs autē israc
 lite cum uidissent uirum fugerūt a fa
 cie eius timētes eum ualde. Et dixit u
 niusquisq; de isrl̄. Num uidistis uirū
 hunc qui ascendit? Ad exprobandū
 enim isrl̄ ascendit. Virum ḡ qui per
 cussit eum dirabit rex diuitijs mag
 nis. et filiam suā dabit ei: et domū pa
 tris eius faciet absq; tributo in isrl̄.
 Et ait dauid ad uiros qui secū stabāt
 dicens. Quid dabit uiro qui percussit
 philisteum hunc. et tulerit obprobri
 um de isrl̄. Quis ē enim hic philiste

incircumcisus. q̄ exprobrant acies
 di uiuentis. Referēbat autē et ipsū e
 undem sermone dicens. Hec dabunt ui
 ro qui percussit eum. Quod cum
 audisset helyab fr̄ eius maior. loquē
 tē cum alijs. iratus ē contra da
 uid et ait. Quare uenisti. et quare de
 liquisti pauculas illas oues i deserto.
 Ego noui superbiam tuā et nequitia
 cordis tui: qz ut uideres phū descendisti.
 Et dixit dauid. Quid feci? Numquid
 non uerbum ē: et declinauit pau
 lulum ab eo ad alium dixit; eundem
 sermone. Et exdit ei ipsū uerbum sic
 et prius. Audita sūt autē uerba que
 locutus ē dauid: et annuntiata in cam
 pectu saul. Ad quē cum fuisset ad duc
 tus. locutus ē ei. Non concedat cor
 cuiusq; in eo. Ego seruis tuis na
 da: et pugnabo aduersum philisteū.
 Et ait saul addauid. Non uales re
 sistere philisteo isti. nec pugnare
 aduersus eum. quia puer es: hic
 autē bellator. uir ab adolescentia
 sua. Dixitq; dauid ad saul. Paste
 bat seruis tuis patris sui gregeē
 et ueniebat leo et ursus. tollebantq;
 arietem de medio gregis. et seque
 bar eos. et percutiebam: eruebamq;
 de ore eor. Et illi confurgebant ad
 uersum me. et apprehendā intum
 eor. et suffocabam. interficiebamq;
 eos. Nam et leonem et ursum ego
 interfeci seruis tuis. igitur. Et it
 igitur. et philisteus hic incircūcis
 quasi unus ex eis: qui ausus est
 maledicere exercitū di uiuentis. Nūc

aū uadā ⁊ auferam opibū ipsi. Et
 ait dauid. Dñs qui eripuit me de
 manu leonis. et de manu ursi: ipse
 liberabit me de manu philistei hui.
 Dixit autem saul addauid. vade. ⁊
 dñs tecum sit. Et induit saul dauid
 uestimētis suis: et imposuit galeam
 eream sibi caput eius: ⁊ uestiuit eū
 loggrea. Accinctus g dauid gladio
 eius sup uestem suam. cepit temp
 tare si armatus posset incedere. Non
 enim habebat consuetudinē. Dixit
 dauid ad saul. Non possum sic incedere:
 quia nec usum habeo. Et deposuit
 ea. et tulit baculū suū quem sep
 habebat in manib; et elegit sibi
 quinque limpidissimos lapides de
 torrente. et misit eos imperam pat
 toralem quam habebat secum: et
 fundam manu tulit. et processit
 aduersum philisteum. Ibat autem
 philisteus incedens et appropinquat
 aduersum dauid. ⁊ armiger eius
 ante eum. Cumq; inspicisset phi
 listeus et uidisset dauid: despexit
 eū. Erat enim adolescens rufus
 et pulcher aspectu. Et dixit phi
 listeus ad dauid. Numquid ego
 canis sum. q tu uenis ad me cum
 baculo. Et maledixit philisteus
 dauid in dijs suis. Dixitq; addauid.
 Veni ad me et dabo carnes tuas uo
 larib; celi et bestijs terre. Dixit
 aū dauid ad philisteum. Tu uenis
 ad me cum gladio ⁊ asta et hasta
 ⁊ chypeo: ego autem uenio ad te
 in nomine domini exercitū dei

agminū isrl quib; exprobraui hodie. ⁊
 dabit te dñs in manu mea et percussā te.
 ⁊ auferam caput tuū are: et dabo ea
 dauera castrorū philistinū hodie uola
 rilibus celi et bestijs terre ut sciat oīs
 terra quia ē dñs deus in isrl. ⁊ nouerit
 uniuersa ecclesia hec: qz nī in gladio nec
 in hasta saluat dñs. ipsius enim est
 bellum: et tradet uos in manū nrās. Cū
 ergo surrexisset philisteus et ueniret
 et appropinquaret contra dauid: fes
 tinauit dauid et currens pugnam ex ad
 uerso philistei. ⁊ misit manū suā
 imperam tulitq; unū lapidem ⁊ funda
 iecit. et circumducens percussit eum in
 fronte et infixus est lapis in fronte
 eius. ⁊ cecidit in faciem eius super
 terram. Preualuitq; dauid aduersū
 philisteum in funda ⁊ lapide percussitq;
 philisteum interfecit. Cumq; gladiū
 non haberet in manu dauid. currens
 ⁊ stetit sup philisteum. tulitq; gladi
 um eius et edixit eum de uagina sua
 et interfecit eum: preciditq; caput.
 Videntes autem philistinū qd mortuū
 ēēt fortissimus eorū fugerunt. ⁊ con
 surgentes uiri isrl et iuda uociferati
 sunt. et psecuti sunt philisteos usq;
 dum uenirent in uallem et usq; ad
 portas acharon. Cecideruntq; uulne
 rati de philistinū in uia sarni ⁊ usq;
 ad geth et usq; ad acharon. ⁊ reuer
 tentes filij isrl postquam psecuti fue
 rant philisteos intrauerunt castra
 eorū. Assument autē dauid caput
 philistei. attulit illud in iherlm. ar
 ma uero eius posuit in tabernaculo

suo. Et autē tempore q̄ uiderat saul
dauid egredientē contra philistēū: ait
ad abner p̄ncipē milicie sue. De qua
sup̄e descendit hic adolescens. Dixitq;
abner. Uirū aīa tua rex n̄ noui. Et
ait rex. Interroga tu. cuius filius sit
puer iste. Cumq; regreduis eēt dauid
p̄cūso philisteo tulit eum abner et in
trodixit coram saule in manu habē
tē caput philistei. Et ait ad eum saul.
De qua p̄genie es o adolescens. Dixit
dauid. Filius p̄ciā berheleemite serui
tū ego sum. **xviii.**
Et fēit est cum compleret locū
ad saul. aīa ionathe conglutinata ē
aīe dauid: et dilexit eum quasi a
nimam suā. Tulitq; eum saul in die
illo. et n̄ concessit ei ut reuenteretur
in domū patris sui. Inierūt autē io
nathas et dauid fedis diligebat enim
eum q̄ aīam suā. Nam expoliatur se
ionathas tunica qua erat indutus
et dedit eam dauid. et reliqua uestimē
ta sua usq; ad gladium et arcū suū
et usq; ad baltheum. Egrediebat q;
dauid ad omnia querumq; misisset eū
saul: et prudenter se agebat. Posuitq;
eum saul sup̄ uiros belli. et acceptus
erat in oculis uniuersi ppli: maxime
q; in conspectu famulorū saul. Quis
ego sum. Porro cū reuerteret p̄cūso
philisteo dauid et ferre caput eius i
iherlm egresse sunt mulieres de iherlm
sis tubibus israhel cantantes chorosq;
dicentes in occursum saulis regis ty
pans leticie et in insiris: et p̄cane
bant mulieres dicentes. P̄cūsit saul

milie: et dauid decem milia. **par**
q; est saul nimis. et displicuit i
oculis eius iste sermo: dixitq; de
derunt dauid decem milia: et in
dederunt mille. Quid ei superest
n̄ solum regnū: Non rectis ergo
oculis saul aspiciebat dauid a
die illa et deinceps. Post diem
autem alēam inuasit spē dei ma
lus saul et p̄phabar in medio do
mus sue. Dauid autem p̄callebat
manu sua sicut p̄singulos dies.
tenebatq; saul lanceam et misit
eam putans qd̄ confige posset
dauid eum pariete: et declinauit
a facie eius sedo. Et timuit saul
dauid: eo qd̄ eēt dñs cum eo et
a se recessisset. Amouit eum g;
saul a se et fecit eum tribunū
sup̄ mille uiros: et egrediebat
et intrabat in conspectu ppli. In
omnib; q; uis suis dauid pru
denter agebat: et fuit dñs cu eo.
Vident itaq; saul qd̄ prudens eēt
nimis. cepit cauere eum. Oīs
autem isrl et iuda diligebat da
uid: ip̄e enim egrediebat et
egrediebat eos añ eos. Dixitq;
saul addauid. Ecce filia mea maior
merob: ip̄am dabo tibi uxorem:
tantummodo esto uir fortis. et
preliare bella domui. Saul autē
reputabat dicens. Non sit man
mea in eo: s; sit sup̄ eum manus
philistinorū. Ait autē dauid ad
saul. Quis ego sum. aut que ē
uir mea aut cognatō patris mei

in istis: ut **h**ic fia gener: regis.
 Factum est autem tempus cum de-
 beret dari merob filia saul dauid
 data est hadriel molachite uxore.
 Dilexit autem dauid mychel filiam
 saul alteram: et nuntiatum est
 saul et placuit ei. **D**ixitq; saul.
 Dabo eam illi. ut fiat ei in scan-
 dalum: et sit super eum maledictio phi-
 listinorum. **D**ixitq; saul ad dauid
 Induab; reb; gener: nris eris hodie.
 et mandauit saul seruis suis.
Loquimini dauid clam me dicen-
 tes. Ecce places regi. et omnes ser-
 ui eius diligunt te: nunc ergo
 esto gener: regis. **E**t locuti st ser-
 ui saul maurib; dauid omnia
 uerba hec: et ait dauid. Non parum
 uidebitur uobis esse gener: regis:
 ego autem sum pauper uiri et tenuis.
Et renuntiauerunt serui saul
 dicentes. Huiusmodi uerba locutus
 est dauid. **D**ixit autem saul. Sic loqui-
 mini ad dauid. Non habet rex necesse
 sponsalia. nisi tantum centum
 spinea philistinorum: ut fiat ultio
 de inimicis regis. Porro saul cogi-
 tabat trahere dauid in manus phi-
 listinorum. Cumq; renuntiassent
 serui eius dauid uerba que dixe-
 rat saul: placuit sermo in oculis
 dauid. ut fieret gener: regis. **E**t
 post dies paucos surgens dauid
 abiit in acharon cum uiris qui
 sub eo erant. et percussit de philisti-
 in ducentos uiros et attulit pre-
 puia eorum: et annumerauit ea
 regi ut esset gener eius. Dedit

itaq; saul dauid mychel filiam suam
 uxorem et uidit saul et intellexit quod
 dominus esset cum dauid. **M**ichel autem filia sa-
 ul diligebat eum. Saul autem cepit
 magis timere dauid: factusq; est saul
 inimicus dauid cunctis diebus. Et e-
 gressi sunt principes philistinorum. ap-
 propinquo autem egressionis eorum prudenti-
 se gerebat dauid quam omnes uiri saul.
Et celebre factum est nomen eius nimis.
Locutus est autem saul ad ionatham **xix.**
 filium suum et ad omnes seruos.
 suos ut occiderent dauid. Porro iona-
 thas filius saul diligebat dauid ual-
 de. et indicauit ionathas dauid dicens.
Querit saul patrem meum occidere te. Qua-
 propter observa te queso mane. et ma-
 nebis clam et absconderis. Ego autem
 egrediens stabo iuxta preteritum meum
 in agro ubicumq; fuerit. et ego loqui-
 de te ad preteritum meum. et quicumq; uidero
 nuntiabo tibi. locus est ergo ionathas
 bona de dauid ad saul patrem suum:
 dixitq; ad eum. Ne peccet rex infer-
 rum tuum dauid. quia non peccauit
 tibi. et opera eius bona tibi sunt ualde.
 et posuit animam suam in manu sua et
 percussit philisteum: et fecit per eum do-
 salutem magnam uniuerso israel.
Vidisti: et letatus es. Quare ergo
 peccat in sanguine innoxio: interfici-
 ent dauid qui est absque culpa? Quod
 cum audisset saul placatus uoce
 ionathe iurauit. **V**iuat dominus: quia
 non occidetur. Vocauit itaq; iona-
 thas dauid. et introduxit eum
 dauid ad saul. et fuit ante eum sicut

fuerat heri et nudi tertius. Notum
 est autem rursum bellum. et egressus
 dauid pugnavit adversum philistinim:
 percussitq; eos plaga magna. et fuge-
 runt a facie eius. et factus est spiritus domini
 malus in saul. sedebat autem in do-
 mo sua. et tenebat lanceam. Porro
 dauid perambulabat in manu sua. nudi-
 quod est saul lancea confingere dauid in
 pariete. et declinavit dauid a facie
 saul: lancea autem castro iulie
 placata est in pariete. et dauid fugit
 et saluatus est nocte illa. Misit ergo
 saul satellites suos nocte in domum
 dauid ut custodirent eum: et in-
 terfectus est mane. Quam annun-
 ciasset dauid mychol uxori sua dicens.
 nisi saluaveris te nocte hac eras mo-
 rueris: deposuit eum per fenestram.
 Porro ille abiit et aufugit atq; sal-
 uatus est. Tulit autem mychol sta-
 tuam et posuit eam super lectum: et ca-
 pellem pilosam caprarum posuit ad
 caput eius: et operuit eam uestimen-
 tis. Misit autem saul apparitores qui
 raperent dauid: et responsum est quod
 egerat. Rursumque misit saul ser-
 vos ut viderent dauid dicens. Affe-
 re illi ad me in lecto: ut occidat. Cum-
 que venissent nuntii. inuentum est simul-
 lachrum super lectum. et pelles caprarum
 ad caput eius. Dixitque saul ad my-
 chol. Quare sic illudisti mihi. et dimisisti
 inimicum meum ut fugeret: et res-
 pondit mychol ad saul. Quia ipse
 locutus est dicens. Dimitte me: a-
 lioquin in terficiam te. Dauid au-

fugiens saluatus est: et venit ad sa-
 muel in ramatha. et nuntiavit ei omnia
 que fecerat sibi saul. et abierunt ipse
 et samuel et morati sunt in naioth. Nu-
 tium est autem sauli adicentibus.
 Ecce dauid in naioth in ramatha. Mi-
 sit ergo saul lictores ut caperent dauid.
 Quam viderent autem cum propheta
 uaticinanti. et samuel stantem super
 eos. factus est in illis spiritus domini et prophete
 ceperunt etiam ipsi. Quod cum nuntiavit
 esset sauli misit et alios nuntios. pro-
 pheta autem et illi. et rursum saul
 misit terribiles nuntios: propheta autem
 autem. Et iratus iracundia saul.
 abiit etiam ipse in ramatha. et venit
 usque ad cisternam magnam que est in socoth.
 et interrogavit et dixit. In quo loco
 sunt samuel et dauid. dictumque est ei.
 Ecce in naioth sunt in ramatha. et
 abiit in naioth in ramatha. et factus est
 super eum spiritus domini. Et ambulavit
 ingrediens et propheta usque dum
 veniret in naioth in ramatha. et
 expoliavit se et ipse uestimenter sine.
 et prophetavit cum ceteris coram
 samuele. et cecinit nudus tota die
 illa et nocte. Unde occurrit pro-
 pheta. Num et saul inter prophetas
 uigilavit autem dauid de nocte. **xx**
 ioth que est in ramatha. ve-
 nientque locutus est coram ionatha.
 Quid feci: que est iniquitas mea
 aut quod peccatum meum in preceptum tuum
 quia querit animam meam. Qui
 dixit ei. Absit a te. non morieris: ne-
 que enim faciet per te quicquam gran-

de ul' paruū n' pā indicauerit m.
 hūc ergo celauit a me p' m's sermo-
 nem tantummodo: nequaq' enī
 erit illud. cyrursum dauid. cy u-
 le ait. Scit profecto pat' tuus q' in-
 ueni grām in oculis tuis: & dicit.
 sciat hoc ionathas: ne forte ruf-
 tenur. Quis nūmmo uiuit dñs et
 uiuit aīa tua. quā uno tantum
 ut traditam gradu ego morseq' di-
 uidimur. cy ait ionathas ad da-
 uid. Quodcumq' dixerit michi a-
 nima tua faciam tibi. Dixitq' da-
 uid ad ionatham. P'ce talente sē-
 t' crastino. & ex more sēte soles iux-
 ta regem aduiscendum: dimute
 q' me ut abscondar in agro usq' ad
 uesperam dici terte. Si respiciēs
 requisierit me pater' tuus: respo-
 debis ei. Rogauit me dauid ut iret
 celeriter in bethleem ciuitatē suā
 quia indigne sollempnes ibi sunt
 uniuersis contribulib; suis. Si dix-
 erit bñ: pax erit seruo tuo. Si autē
 fuerit iratus: scito quia completa ē
 malicia eius. fac ergo miām infer-
 rum tuum. quia fodus dñi me fa-
 mulum tuū tecum in ire fecisti. Si
 autem est in me aliqua iniquitas
 tu me interfice et ad patre tuum
 ne introducas me. cy ait ionathas.
 Absit hoc a me: neq' enim fieri po-
 test ut si certe cognouerō cōpletā
 ēē maliciam patris mei contrate:
 ut non annunciem tibi. Redit da-
 uid ad ionatham. Quis renuncia-
 bit michi siquid forte responderit

t' pat' tuus dure de me. cy ait io-
 nathas addauid. Veni & egrediam
 foras in agrum. Cumq' exissent ā-
 bo in agrum: ait ionathas ad dñ.
 Domine d's isrl'. si inuestigauero
 sententiā patris mei crastino uel
 p' r' die et aliquid boni fuerit si-
 dauid. & n' statim misero ad te et
 notum fecero tibi: hec faciat dñs
 ionathe & hec addat. Si autem per-
 seuerauerit malicia patris mei ad-
 uersum te. reuelabo aurem tuam
 & dynitram te ut uadas in pace.
 Et sit domui tecum sic fuit cum
 patre meo. cy si uisero: facies in
 mias domini. Si autem mortuus
 fuero non auferes miām tuam
 a domo mea in sempiternum. Sur-
 si non fecero. quando eradicauerit
 dñs inimicos dauid unūquemq'
 de terra auferat ionatham de domo
 sua. et requirat dñs dauid de ma-
 nu inimicorū. ~~Pepigit autē ionathas~~
~~fodus cum dauid. et requisitū ē. ad~~
~~de manu inimicorū dauid. Pepigit~~
 autem ionathas fodus cum dauid.
 et requisitū dominus de manu
 inimicorū dauid. cy addidit iona-
 thas celerare dauid: eo q' diligeret
 eum. Sicut enim aīam suā. ita di-
 ligebat eum. Dixitq' ad eum io-
 nathas. Cūc' talente sē & requi-
 reris: requireretur enim sessio tua
 usq' perendie. Descendet q' festin.
 & uenies in locum in quo celandus
 es indie quando operari licet et
 sedebis iuxta lapidem cui nomē est

ezel. Et ego tres sagittas mittam
iuxta eum. et iaciam quasi exerce-
re me ad signum. Mittam q̄ et puerū
dicens ei. vade et affer mi sagittas.
Si dixerō pio. ecce sagitte intra te
sunt tolle eas: tu ueni ad me quia
pax tibi est et nichil ē mali. nisi
domini. Si autem istū sic locutus
fuit pio. ecce sagitte ultra te sunt.
vade in pace quia dimisit te dñs.
De uerbo autem q̄ locuti sumus
ego et tu: domus sit inter me et te
usq; in sempiternum. Absconditur
est ergo dauid in agro et uenerūt
kalende et sedit rex ad comedendū
panem. Cumq; sedisset rex super
cathedram suam sedm̄ consuetudinē
que erat iuxta parietem. surrexit
ionathas et sedit. et abierit ex late-
re saul. uaciusq; apparuit locus
dauid. q̄ non est locus saul q̄
q̄ in die illa: cogitabat enim qd̄
forte euenisset ei qd̄ non esset
mundus nec purificat. Cumq; il-
luxisset dies scd̄a post kalendas:
rursus apparuit uacius locus
dauid. Dixitq; saul ad ionathan fi-
lium suū. Cur n̄ uenit filius ysaī
nec hodie nec heri aduestendum.
Et dixit ionathas sauli. Rogauit
me obnox ut irer in bethleem et
ait. dimitte me. qm̄ sacrificium
sollemne ē in ciuitate mea: un-
de fratri ibi: meis accersuit me.
nunc q̄ si inueni grām in oculis
tuis. uadam cito et uidebo fr̄es
meos. Ob hanc causam n̄ uenit

ad m̄sam regis. Iratus autē saul ad-
uersus ionathan: dixit ei. fili mu-
lieris ultro uirū rapiens. non qd̄
ignoro quia diligis filiū ysaī in con-
fusionem tuam et in confusionem ig-
nominose matris tue. Om̄ib; enī
dieb; quibus filius ysaī uixerit si-
terram: n̄ stabiliēris tu neq; requiū.
Itaq; iam sic mitte et adduc eū ad me:
quia filius mortis ē. Respondens autē
ionathas sauli p̄i suo ait. Quare
mouetur. Quid fecit. Et arripuit
saul lanceam ut percuteret eum. Et
intellexit ionathas q̄ diffinitū ēet
a patre suo ut interficeret dauid.
Surrexit ergo ionathas am̄sa iura
furoris: et non comedit in die kalen-
dar scd̄a panem. contristat ē enim
sup dauid: eo qd̄ confudisset eum
pater suus. Cumq; illuxisset mane
uenit ionathas in agrū iuxta pla-
cium dauid: et puer paruul' cū eo.
Et ait ad puer suū. vade et affer
mi sagittas quas ego iacio. Cumq;
puer cucurisset. iecit aliā sagitta
trans puer. Venit itaq; puer ad
locum iaculi qd̄ miserit ionathas
post tergum pueri et ait. Ecce ibi
est sagitta: porro ultra te. Clama-
uitq; ionathas iterum post t̄gū
pueri dicens. festina uelociter. ne
itereris. Collegit itaq; puer iona-
the sagittas et attulit ad dñm suū:
et quid ageret penitus ignora-
bat: tantummodo enī ionathas
et dauid rem nouerant. Dedit igit
ionathas arma sua pio. et dixit ei.

Vade defer in ciuitate. Cumq; abisset puer. surrexit dauid de loco qui uergebat ad austrū. et cadens in terram pñ adorauit tertio. et osculantes se alterutrum fleuerunt pariter. dauid autem amplius. Dixit g; ionathas addauid. vade in pace. Quercumq; iurauim; ambo in nōie dñi dicentes. dñs sit inter me et te. et inter semā meū et semā tuum usq; ī sempiternū. Et surrexit et abiit.

Venit autem dauid ī nobe. **U**ad abymelech sacerdotem et obstitit abymelech eo q; uenisset dauid. et dixit ei. Quare tu solus: et nullus tecum est. Et ait dauid ad achymelech sacerdotē. Rex pcepit michi sermonem et dixit. nemo sciat rem propter qm missus es amē: et cuius modi et precepta dederim. Nam et prius condixi in illum et illum locum. Nunc igitur si quid habes ad manum uel quinq; panes da michi: aut quid inueneris. et respondens sacerdos addauid ait ei. Nō habeo panes laicos ad manum. s; tantum panem scñ. Si mundi sunt pueri maxime et mulierib;: manebant. et respondit. dauid sacerdoti et dixit ei. Et quidē si de mulierib; agatur continuum nos ab heri et nudius tertius qñ egrediebamur: et fuerunt uasa puerorum nra. Porro uia hec poluta est: sed et ipa scificabitur.

hodie inuasit. Dedit g; ei sacerdos sanctificatum panem. neq; enim ibi erat panis nisi tantum panis propositionis: qui sublati fuerant a facie domini ut ponerentur ibi panes calidi. Erat autē ibi uir quidā desertus saul in die illa intus ī tabernaculo domini: et nōm eius doeth ydumeus potentissimus pastōrū saul. hic pascēbat milias saul.

Dixit autem dauid ad achymelech. Si habes hic ad manū hastam aut gladium da michi. quia gladiū meum et arma mea non tui mecum: sermo enim regis urgebat me et dixit sacerdos. Ecce hic gladius goliath philistei quē percussisti inualle terebinti est in uoluntis pallio post ephod. Si istum uis tollere tolle. neq; enim hic alius est absq; eo. et ait dauid. Non ē huic alteri similis: da mī eum. Surrex g; dauid et fugit in illa die a facie saul. et uenit ad achis regē gerh. Dixeruntq; ei serui achis cum uidissent dauid. Nūquid non iste est dauid rex terre. Nonne huic cantabant pchoros dicentes. percussit saul mille et dauid decem milia. Posuit autē dauid sermones istos in corde suo: et extimuit ualde a facie achis regis gerh. et mutauit os suum coram achis. et collabebatur inter manus eoz. et impiū gebar in osna porte defluebantq; saluē eius in barbā. et ait achis ad seruos suos. uidistis hominem

Itanū fīre adduxeris eum ad me: An
desunt nob̄ furiosi. Quare introdux
istis eum: ut fureret me p̄sente. Di
mitte illum hinc: ne ingrediatur do
mum meam.

Ah̄t ergo dauid inde et fugit i
speluncam otollam. Qd̄ cū audisset
fr̄es eius et om̄s domus patr̄is eius
descenderunt ad eum illuc: et conue
nerunt ad eum om̄s qui erant in an
gustia constituti et oppressi alieno et
amato aīo: et fēs est cor princeps.
Fueruntq; cum eo quasi quadringē
uiri. Et p̄fēs est inde dauid i mas
phat que est in moab: et dixit ad
regem moab. Maneat oro p̄r meus
et mater mea uobiscum. donec sciam
quid faciat in deus et reliquit eos an
faciem regis moab. manseruntq;
apud eum cunctis dieb; quib; da
uid fuit in presidio. Dixitq; gad p̄
pha addauid. Noli manere in presidio.
proficiscere et uade in terrā iuda. Et
p̄fatus ē dauid et uenit in scalam
ared. Et audiuit saul qd̄ apparuit;
dauid et uiri qui erant cū eo. saul
autem cum maneret in gabaa ut eēt
in nemore qd̄ est in rama hastam ma
nu tenens. cunctiq; serui eius circum
starent eum. ait ad seruos suos qui
assidebant ei. Audite me nunc filij
genum. Nunquid om̄ib; uobis dabit
filius ysai agros et uineas: immo for
uos faciet tribunos et centuriones.
qm̄ iurastis om̄s adiutū me et n̄
ē qui me renunciet maxime cū et fili
m̄s fedus iuxerit cum filio ysai.

Non ē qui uicem meā doleat ex uob̄
nec qui annuntiet m̄i: eo q̄ suscita
uerit filius m̄s seruū meum ad i
sum me insidiante in usq; hodie. Et
dēnt ā doeth ydumeus qui assistebat
et erat primus inter seruos saul. Vi
di inquit filium ysai in nobe apud
achimelech filiū achitob sacerdotē.
Qui gessit p̄ eo dñm. et cybana de
dit ei. Sed et gladium goharth phy
listei dedit illi. Misit ḡ rex ad ac
cerhendū achimelech filiū achi
tob sacerdotem. et om̄e domū patr̄is
eius sacerdotum qui erant i nobe.
Qui uniuersi uenerunt ad regē. Et
ait saul ad achimelech. Audi fili
achitob. Qui p̄dit. Presto sū dñe.
Dixitq; ad eum saul. Quare q̄
iurastis aduersum me tu et filius
ysai et dedisti ei panes et gladium
et gessit pro eo dñm ut confur
geret aduersum me in fidiator
usq; hodie p̄manens. Responditq; a
chimelech regi. ait. Et quis in
om̄ib; seruis tuis sicut dauid fi
delis et gener regis et p̄gens ad im
perium tuum: et gloriosus in do
mo tua: qum hodie cepi pro eo
consultare dñm. Absit hoc a me.
Ne suspicetur rex aduersus seruū
suum rem huiusmodi in uniu
sa domo patr̄is mei: non enim scit
seruus tuus quicquā s̄ hoc nego
tio l̄ modicum l̄ grande. Dixitq; rex.
Morte morieris achimelech tu
et om̄s domus patr̄is tui. Et ait
rex emissitq; ys qui circumstabāt

cū. Conuertimini et interficite sacer-
dotes dñi nam manū eoy cum
dauid est. scientes q̄ fugisset et n̄
indicauerunt m̄. noluerūt a ser-
ui regis extende manū suā in
sacerdotes dñi. Et ait rex ad doct̄
Conuertere tu: et urue in sacerdotē
dñi. Conuersusq; doct̄ ydume
uruit in sacerdotē. et tradauit
ī die illa octoginta quinq; uiros
uestitos ephod lineo. Nohe autē
ciuitatem sacerdotū percussit ī ore
gladij. uiros et mulieres puulos
et lactentes. bouemq; et asinum
et ouem in ore gladij. Euadēt autē
uiri filij achimelech filij achitob
cui nom̄ erat abiatē fugit ad dō.
et annuntiāuit ei q̄ omidisset sa-
ul sacerdotes dñi. Et ait dauid
ad abiatē. Sciebam enī in die
illa q̄ ē ibi ēēt doct̄ ydume. p̄-
culdubio annuntiāret saul. E-
go sū reus oīm animarū patris
tui. Mane mecum ne tēmeas. Si q̄s
querierit aiām meā queret et
aiām tuā. metumq; seruabis.
Et annuntiāuerūt dauid **xxiii**
dicentes. Ecce philistim op-
pugnant ceylam: et diripiunt
areas. Consultuit igit̄ dauid
dñm dicens. Num uadā et p̄cunā phi-
listeos. Et ait dñs ad dauid.
Vade et percute philistim et sal-
uabis ceylam. Et dixerūt uiri
q̄ erāt cū dauid ad eū. Ecce nos
hic in iudea confidentes timem̄.
quanto magis si erim̄ ī ceylam

aduersus agmina philistinoy. Rur-
sum q̄ dauid consultuit dñm. Qui
respondens ait ei. Surge et uade ī ceylā.
ego enim tradam philisteos ī ma-
nū tuā. Abijt q̄ dauid et uiri ei ī
ceylā et pugnauit adūsum philiste-
os. et abegit iumenta eoy et percussit
eos plaga magna et saluauit dō
habitatores ceyle. Porro eo t̄p̄e
quo fugiebat abiatē filius et a-
chimelech ad dauid. in ceylā ephod
secum habens descenderat. Numi-
atū ē autē saul. q̄ uenisset dauid ī
ceylam: et ait saul. Tradidit eū dō
ī manus meas. conclususq; ē intro-
gressus urbem in qua porte et tere-
sunt. Et precepit saul oī p̄p̄o: ut
ad pugnam descenderet in ceylam et
obsideret dauid et uiros ei. Quod
cū retinisset dauid. q̄a p̄pararet ei sa-
ul clam malū: dixit ad abiatē
sacerdotē. Applica ephod. Et ait dō.
Dñe d̄s isrl̄ audiuit famā seruus
tuus q̄ disponit saul uenire ad ceylam
ut euerteret p̄p̄ me urbem: si
traderit me uiri ceyle ī manū eius.
et si descenderet saul sicut audiuit ser-
uus tuus. Dñe d̄s isrl̄ indica seruo
tuo. Et ait dō. Descenderet. Dixeritq;
dauid rursum. Si traderit me uiri ceyl-
le et uiros qui sunt mecum ī manus
saul. Et dixit dñs. Tradent. Surrex-
it q̄ dauid et uiri ei quasi sexcenti:
et egressi de ceyla huc atq; illuc ua-
gabantur incerti. Nunciātū q; est
saul q̄ fugisset dauid de ceyla et
saluat̄ ēēt: quā obzē dissimulauit

Morabat' au' dauid i de
serto in locis munitissimis mansitq;
i monte solitudinis xiph i monte
oparo: querebat tamen cum saul
cunctis dieb;: & non tradidit ei co'
in manu eius. Et uidit q' in gres
sibus eet saul ut querebat aiā eius.
Porro dauid erat in deserto xiph i
silua: ubi et surrexit ionathas fili'
saul: & abiit ad dauid in silua. et
confortauit manus eius in dō: dicit
ei. Ne timeas: neq; enī inueniet te
man' saul patris mei. Et tu regnab'
sup' isrl: et ego ero tibi scōs: sed et
saul pater meus sit hoc. Perussit
igitur uterq; fedus coram domino.
mansitq; dauid in silua: ionathas
autem reuersus ē in domū suā. As
cenderūt autem xiphei ad saul in
gabaa dicentes. Nonne ecce dauid
latitat apud nos in locis turtissi
mis silue. in colle achille qui ē ad
dexteram deserti: Nunc g' sic descen
dant aīa tua ut descenderes descende
rīm aīa erit ut tradam' eū in ma
n' regis. Dixitq; saul. Benedicti nos
a dño: quia doluitis uicem meam.
Abire g' oro & diligentius pparare
& curiosius agere. & considerare locū
ubi sit per ei uelociter. uel quis ui
derit eū ibi ubi dixistis. Recognat
enim de me q' callide insidiar ei.
Considerate & uidete omnia labia
eius in quib; abscondit: & reuer
timini ad me ad rem certā: ut ua
dā uobiscū. Qd si etiam in terram
se obdormierit. pseruabor eū in cūc

nis milib' iuda. At illi surgentes
abierunt in ceph aī saul: dauid
autē & uiri eius erant in deserto
maon in campetrib;: ad dexteram
iesmuhit. Iuit g' saul & socij eius
adquerendū eū: & nuntiarum ē
dauid. Scitūq; descendit ad pe
tram. et uertabatur in deserto
maon. et ibat saul & uiri q' erat
in latere montis ex parte altera.
Porro dauid desperabat se posse
euatē a facie saul. Itaq; saul et
uiri eius in modū corone tinge
bant dauid et uiros eius: ut ca
perent eos. Et nuntius uenit ad
saul dicens. Festina et ueni: cū
incederunt se philistim sup
terrā. Reuertat est ergo saul de
cistens psequi dauid: et pceit i
occursum philistinoy. Propter
hoc uocauerūt locū illū petra
ascendit g' dauid *1. m. 1. m.* diuitemē.
Inde. et habitauit in locis
turtissimis engaddi. Cūq; reūs
eet saul postq' pseruatus ē phi
listeos nunciauerūt ei dicentes. Ec
ce dauid in deserto ē engaddi. As
sumens g' saul tria milia elcōy
uiros ex omni isrl: pceit ad in
uestigandū dauid uiros eius.
etiā sup abruptissimā ac petras
que solis abirib; puiet sē. & ue
nit ad caulas omniū que se offe
rebant in anī. Eratq; ibi spe
lunca quā ingressus est saul
ut purgaret uentē. Porro dō
& uiri eius in interiori pre qe

hunc latebant. & dixerunt serui dā
ad eum. Ecce dies de qua locutus est
dñs ad te dicens. Ego tradam tē in
manū tuā: ut facias ei sicut placuerit
oculis tuis. Surrexit g̃ dauid et pre
scidit orā clamidis saul silent. Pr̃
hec percussit cor suū dauid eo q̃ ab adu
ser oram clamidis saul: dixitq; ad
uiros suos. Propiti sit m̃ dō ne faciā
hanc rē dñi meo xpo dñi. ut mittā
manū in eum: quia xpc dñi ē. Vi
uit dō quia nō dō percussit eū. aut
dies ei uenit ut moriat. aut des
cendens in plū perierit. p̃pici sit m̃
dō ut non mittā meā in xpm dñi.
Et contregit dauid uiros suos sermo
nib; istis: & si p̃misit eos ut consti
gerent in saul. Porro saul exurgeret
de spelunca p̃gebat cepto inire.
Surrexit autē dō post eū: & egressus
de spelunca clamauit post tergū
saul dicens. Dñe mi rex. Et respex
saul post se. Et inclinans se dauid
p̃nuus in terrā adorauit: dixitq;
ad saul. Quare audis uerba hoīm
loquencū dauid querit malū ad
uersum te? Ecce hodie uiderit o
culi tui. qd̃ tradiderit te dñs i ma
nu mea in spelunca. Et cogitauit
ut occideret te sed peperit tibi ocl̃s
m̃s. Dixi enim. Non extendam ma
nū meā in dñm meū quia xpc dō
mū ē. Quin pot̃ p̃z mi uide et
cognosce orā clamidis tue i manu
mea: qm̃ cum p̃cedem orā clami
dis tue: nolui extendere manū meā
in te. Animaduerte r̃uide qm̃ nō ē

i manu mea malū neq; iniquit̃. neq;
peccauit in te. Tu autem in iudicis aīe
mee ut auferas eā. Iudicet dñs inter me
& te. & ulciscat me ex te: manus autē mea
non sit in te. Sicut et in p̃ouerbio anti
co dicitur. Ab impijs egrediet̃ impietas:
manū g̃ mea non sit i te quem p̃sequeris.
rex isrl̃ quem p̃sequeris. Canem mor
tū p̃sequeris et pulcem inuū. Sic dō
iudex & iudicet inter me & te. et uideat
& iudicet causā meā: & eruat me de
manu tua. Cum autē compleret dauid
loquens huiusmodi sermones ad saul
dixit saul. Nunquid uox hec tua est fi
li mi dauid? Et leuauit uocē saul et
fletit: dixitq; ad dauid. Iustus tu es
qm̃ ego. tu enim tribuisti m̃ bona: ego
autē reddidi tē mala. Et tu indicasti
m̃ hodie que feceris m̃ bona: quom̃
tradiderit me dō i manu tua & nō occidit
me. Quis enim cū iuenit inimicū
suū dimittet eum i mā bona. Sed dō
reddat tē iustitū hāc. pro eo q̃
hodie operat̃ es i me. Et nūc ea scio q̃
certissime regnaturus sis. & habiturus
i manu tua regnum isrl̃. Jura m̃ i dñō
ne releas sem̃ meū post te. neq; auferas
nom̃ meū de domo patris mei. Et
iurauit dauid saul. Abijt g̃ saul in
domū suā: & dauid & uiri eius absce
derunt ad tuciora loca. Mortuus ē autē samuel.
& congregatus ē uniuersus isrl̃ et
plauerunt eū nimis: & sepelierunt
eū in domo sua in ramatha. **xv**
Consurgensq; dauid descendit
in desertū pharan. Erat autē uir
quicquā in solitudine maon. & postea

suo ei in carmelo. q̄ hō ille magnus
nimit eratq; ei oues tria milia. et mille
capre. q̄ accidit ut tonderet greges i
carmelo nomen autem uiri illius
erat nabal et nomen uxoris eius a
bigail. Eratq; mulier illa prudentis
sima et speciosa. Porro uir eius dñs
et pessimus et maliciosus. Erat autē ghe
esleph. Cum ḡ audisset dauid i deserto
q̄ nabal tonderet greges suos: misit de
cem iuuenes et dixit eis. Ascendite in
carmelū. et ueniens ad nabal. et salu
tabitis eum ex nomine meo pacifice. et
sic dicetis. Sit fratri: meis et t̄ pax
et domui tue pax. et omnib; quecumq;
habet sit pax. Eximib; annis sal
uus fies et domus tua et oīa tua. Au
diu q̄ t̄ntent pastores tui greges
tuos qui erant nobiscum in deserto
Aliquid eis molestū fuit nec aliqñ
defuit eis q̄quam de grege oī t̄pre
quo fuerunt nob̄ ei in carmelo. In
terroga p̄ios tuos: et indicabit. t̄.
Hunc ergo inueniant p̄iu tui grām
in oculis tuis. Indie enim bona ue
niem̄ ad te. Quodcumq; inuenit
manus tua da seruis tuis: et filio
tuo dauid. Cumq; uenisset p̄iu dñs.
loqui s̄ ad nabal oīa uerba hec ex
noīe dñs: et siluerit. Respondens autē nabal
p̄ius dauid: ait. Quis ē dñs: et q̄s
est filius ysai: hodie increuerit serui
qui fugerunt dños suos. Tollā ḡ
panes meos et aquas meas. et car
nes pecorū que occidi t̄nsorib; me
is: et dabo unis quos nescio unde
s̄. Regressi sūt itaq; p̄iu dñs p̄uā
suam: et reuersi uenerunt et annū

ciauerūt ei oīa ūba que dixerat
nabal. Tunc ait dñs pueris suis.
Accingatur unusquisq; gladio suo.
Et accincti sūt singuli gladiis suis.
Accincti q̄ ē et dñs ense suo. q̄ secum
s̄ dñs quasi quadringenti uiri.
Porro dñs remaserūt ad sarcinas.
Abigail autē uxor nabal n̄ciatur im̄
de pueris suis dicens. Ecce misit dñs
numeros de deserto. ut b̄dicerent
dño n̄ro: et aduersarius ē eorū. Hōies
isti tantū boni fuerūt nob̄ et n̄ molesti
nec quicquā aliqñdo p̄iit oī t̄pre
quo sumus queratū cū eis in deserto.
P̄muro erant nob̄ t̄a in nocte qm̄
indie omnib; dieb; quib; paup̄m
apud eos greges. Quam obrem
confida et recognita quid faciet: qm̄
completa est malitia aduersus
uix̄ tuū et aduersus domū tuā.
Et ip̄e alius est belial: ita ut ne
mo ei possit loq̄. Festinauit ḡ a
bigail et tulit ducentos panes et
duos unes uini et quinq; arretes
coctos. et quinq; lata polleute.
et centū ligaturas uix̄e p̄lle et
ducentas massas caricarū impo
suit sup̄ asinos: et dixit pueris
suis. Præcedite me ecce ego p̄
tergum sequar uos. Vir autē
suo nabal non indicauit. Cūq;
ḡ ascendisset asinū et descēderet
ad radicem montis: dñs et uiri
eius descēdebant in occursum
eius. Quib; et illa occurrit. Et
ait dñs. Vere frustra seruauit oīa
que huius erant in deserto et nō
perijt quicquā decunctis que

adeum princebant. et reddidit in
mala pro bono. hec faciat deo inimi-
cis deo et hec addat. Si reliquero de
omnibus que ad eum pertinent usque mane
ingente ad parietem. Cum autem
indisset abigail deo. festinavit et des-
cendit de asino et praecepit coram deo super
faciem suam et adoravit super terram: et
cecidit ad pedes eius et dixit. In me sit
domine mihi hec iniquitas. Loquatur
obsecro ancilla tua in auribus tuis:
et audi verba famule tue. Neponar
oro deo meus rex cor suum super virum
istum iniquum nabal. quoniam secundum no-
men suum stultus est: et stulticia est ei.
Ego autem ancilla tua non vidi pu-
eros tuos domine mihi quos misisti. Nunc
ergo domine mihi vivit deo et vivit anima tua
qui prohibuit te ne venires in sag-
uine et salvavit animam tuam. Et
nunc fiant sicut nabal tui inimici.
et quiquerit dominum meum malum. Quia
propter suscepe benedictione hanc quam
attulit ancilla tua tibi domino meo. et
apud qui secum te dominum meum.
Aufer iniquitatem famule tue. fa-
ciens enim faciet tibi deo domino meo do-
mum fidelem: quia propter dominum domine mi-
hi preliaris. Malicia ergo non inveni-
atur in te omnibus diebus vite tue. Si
enim surrexerit homo aliquando per-
sequens te et querens animam tuam.
erit anima domini mei custodita quasi in
fasciculo viventium apud domi-
num deum tuum. Porro inimicorum
tuorum anima rotabitur quasi in impetu
et circulo fidei. Cum ergo fecerit deo
tibi domino meo omnia hec que locu-

tus est bona de te. et constituerit te domine
super israel: non erit tibi hoc in sin-
gultum et in stipulam cordis domino
meo. quod effunderit sanguinem in nox-
ium. aut ipse te ultus fuit. Et
cum dominus ipse benefecerit dominum domino
meo: recordaberis ancille tue: et tu
benefacies ei. Et ait david ad abiga-
il. Benedices dominus deus israel. qui misit
te hodie in occursum meum et benedictum
eloquium tuum. et benedicta tu que pro-
hibuisti me hodie ne irem ad sag-
uinem et ulciscerer me manu mea.
Alioquin. vivit dominus deus israel qui
prohibuit me ne facerem malum tibi:
hunc cito venisses in occursum mihi.
non remansisset nabal usque ad ma-
tutinam lucem murgens ad parietem.
Suscepit ergo deo de manu eius omnia
que attulerat ei: dixitque ei. Vade in
pace in domum tuam. ecce audiui
vocem tuam. et honoravi faciem
tuam. venit autem abigail ad nabal.
et ecce erat ei convivium in domo ei
quasi convivium regis: et cor eius
secundum iocundum. erat enim ebrius
nimis. Et non indicavit ei pusillum
animum suum usque mane. Diluculo
autem cum digressus digressus esset in-
num nabal. in dicavit ei vocem
sua verba haec: et emortuus cor eius est
intra intus: et factus est quasi lapis.
Cumque pertransissent decem dies:
percussit hominem nabal et mortuus est.
Quod cum audisset deo mortuum nabal:
ait. Benedixit deo qui iudicavit cau-
sam opprobrii mei de manu nabal. et
servum suum custodivit a malo: et

malicia nabal reddidit dñs incap
eius. Misit g dauid & locut ē adabi
gael: ut sumeret eā sibi in uxorem
& uenerit pñ dñs ad abigael in car
melum: & locuti sunt ad eā dicentes.
Dauid misit nos ad te: ut accipiat
te i uxore s. Que consurgens adora
uit pñā in terram & ait. Ecce famu
la tua sit in ancillā: ut lauet pedes
seruor dñi mei. & festinavit & an
tēxit abigael. & ascendit sup aī suū
& quinq; puellē ierūt ē ea pēdūeq;
eius: & secuta ē nuntios dñi. & facta
ē illi uxor. Sed & achinoem accepit
dñs de ierachiel: & fuit utraq; uxor ei.
Saul autē dedit mychol filiā suā
in uxore dauid phaltiy filio lais q̄ erat
de galym. **xxvi.**

Et uenerūt cyphēi ad saul i gabaa
dicentes. Ecce dñs abscondit ē
in colle achile qui est ex aduerso
solitudinis. & surrexit saul & de
cedit in desertum ziph & cū eo tira
mūha uiuor de electis isrl ut quere
ret dauid i deserto ziph & castra
merat ē saul i gabaa achille que
erat ex aduerso solitudinis i uia. Da
uid autē habitabat i deserto. Videns
autē q̄ uenisset saul post se in desertū:
misit exploratores & didicit q̄ illuc
ueniret certissime. Et surrexit dñs
clā. & uenit ad locū ubi erat saul.
Cumq; uidisset totū in quo dormie
bat saul & abner filius ner pñceps
milicie eius. & saulē dormientē in
tentorio considerass; & reliquū uulg;
perantū ei. Ait dñs ad achimelech

cyphēi & ad abysai filiū saruue fr̄m
ioab dicens. Qs descendet meū
ad saul in castra. Dixitq; abysai
Ego descendam tecū. Venerūt g dñs
& abysai ad pplm nocte & i uenerūt
saul iacentem & dormientē i tento
rio. & hastam fixam ad caput ei in
tra: abner autē & pplm dormientes i
circutu ei. Dixitq; abysai addauid
Conclutit dñs hodie inimicum tuū
i manus tuas. Quē g p̄fodiā eū
lancea in terra semel: & sedo op n̄
erit. & dixit dñs ad abysai. Ne inter
ficiās eum. Quis enim extendet
manū suā in xpm dñi & innocēs
erit. Et dixit dauid. Vixit dñs
quia nisi dñs p̄uideret eū aut dier
eius ueniret ut morer: aut in pre
lium descendens perierit: propici
sit in dñe ne extendam manū meā
in xpm dñi. Nunc g tolle hastam
que ē ad caput eius. et cyphum a
que: & abeamus. Tulit igit dauid
hastā et cyphum aque que erat
ad caput saul: & abiit. Et non
erat qui uidet & intelligeret &
euigilaret: s; os dormiebat. quā
sopoz dñi irruerat s̄ eos. Cumq;
transisset dauid ex aduerso. & ste
tisset in uertice montis delonge.
& cēt grante inter uallū inter eos.
clamauit ad pplm dauid & ad ab
ner filū ner dicens. Nonne p̄ced
abner. Et p̄cedens abner ait. Qs
estu qui clamas et inquieras regē.
Et ait dauid ad abner. Nunquid non
uir tu es: & quis ali' simul' tui in

israel. **Q**uare ergo non custodisti dominum
tuum regem. Ingressus est enim unus
de turba ut interficeret regem dominum tuum.
Non est bonum hoc quod fecisti. Vult deo
quoniam filij mortis estis uos qui custodistis
dominum vestrum christum dominum. Nunc ergo uide ubi
sit hasta regis et ubi sit cyathus aque
que erant ad caput eius. Cognouit
autem saul uocem dauid et dixit. Nunc
quid uox tua hec est fili mi dauid. et
ait dauid. Vox mea domine mi rex. et
ait dauid. Quam ob causam deus meus
persequitur seruum suum. Nunc ergo audi
domine mi rex uerba serui tui. Si deo
inuitat te aduersum me. odoretur
sacrificium. Si autem filij hominum. ma
ledicti sunt in conspectu domini. qui cie
cerunt me hodie ut non habitem in heredi
tate domini dicentes. Vade serui dei
alienis. et nunc non effunderet sangui
nis meus in terra coram domino. quia e
gressus est rex israel ut querat pui
cem uiuum. sicut persequitur pedem in
montibus. Et ait saul. Peccavi. Re
uertere fili mi dauid. nequaquam enim
ultra est malefactio. eo quod preciosa fu
erit anima mea in oculis tuis hodie.
Apparet enim quod stulte egerim. et
ignorauerim multa nimis. et
dixit dauid ait. Ecce hasta regis.
transseat unus de pueris regis et
tollat eam. Dominus autem retribuet
unique secundum iustitiam suam et fidem.
Tradidit enim dominus te hodie in ma
nu mea. et nolui extendere manum
meam in christum dominum. et sic magnifica
ta est manus tua hodie in oculis meis.

sic magnificet anima mea in oculis domini.
et liber me de omni angustia. Ait ergo saul
ad dauid. Vides tu fili mi dauid. et
quidem faciens facies. et potes potes.
Abijt ergo dauid in uiam suam. et saul re
uersus est in locum suum. **xxvii.**

Et ait dauid in corde suo. Aliquando
incidam una die in manu saul.
Nonne melius est ut fugiam et saluer in
manu philistinorum. ut diripet saul et
cedet me quere in cunctis finibus israel. fu
giam ergo manum eius. Et surrexit deo
abijt ipse ex secenti uiri cum eo ad achis
filium madoch regem geth. et hitauit
dauid cum achis in geth ipse et uiri eius.
et domus eius dauid et due uxores eius
achinoem ierusalitana et abigail uxor
nabal carmeli. et nuntiatus est saul quod
fugeret dauid in geth. et non addidit ut
querere eum. Dicit autem dauid ad achis.
Si inueni gratiam in oculis tuis. detur
michi locus in una uiridum regionis
huius. ut habitem ibi. Cur enim ser
uus tuus manet in ciuitate regis tui.
Dedit itaque achis in die illa siclech.
Propter quam causam. facta est siclech
regum iuda usque in diem hanc. Fuit
autem natus dies quibus habitauit deo
in regione philistinorum quatuor menses.
et ascendit dauid et uiri eius et age
bant predas de gentibus. et de iechi
et de amalechitis. hi enim pagi ha
bitabant in terra antiquitatis eunim
sur usque ad terram egypti. Et perue
nit deo omni terra eorum. nec relinquerat
iuuentem uirum et mulierem. Tollentes
oues et boues et asinos et camelos

uestes reuertebat et ueniebat ad achis
dicebat aut ei achis. Inque irruis ho
die. Credebat dō. Contra meridiem uide.
et contra meridiem uenit et muliere
inuitabat dauid nec dicebat i geth
dicens. Ne forte loquar aduersum nos
her fecit dauid. Et hoc erat decretum
illis omnibus diebus quibus habitauit
in regione philistinorum. Creditur ergo
achis dō dicens. Multa enim mala
operans est contra populum suum israhel
ut q̄ seruus tuis sempiternus **xxviii**
actum est autem in diebus illis
congregauerunt philistinim ag
mina sua ut prepararentur contra is
rael ad bellum. Dixitq; achis ad dō
scient nunc scito quoniam mecum egredieris
in castris tui et uiri tui. Dixitq; dauid
ad achis. Sume israhel que fructus est ser
uus tuus. Et ait achis ad dauid. Et
ego custodem capitis mei ponam re
tinebis diebus. Samuel autem mortuus ē
placuitq; eum omnis israhel et sepeliuit
eum in ramatha urbe sua. Et saul
absoluit magos et ariolos de terra.
Et interfecit eos qui phitones habe
bant in uentre. Congregatiq; sunt
philistinim et uenerunt et castrametati
sunt in sinam. Congregauit autem
et saul uniuersum israhel et uenit i gel
boe. Et uidit saul castra philistinim
et timuit et expauit cor eius nimis.
Consultauitq; dominum et non respondit ei
neq; per sacerdotes neq; per sompna ne
q; per prophetas. Dixitq; saul seruis
suis. Querite mihi mulieres hystrem
phitonem et uadam ad ea: sciscitabo
pillam. Et dixerunt serui sui ad eum.
Est mulier habens phitone in domo

Habitauit q̄ habitum suum uestitus
est aliis uestimentis: et abiit ipse
et duo uiri ei. Veneruntq; ad muli
erem nocte. Et ait. Diuina mihi in phito
ne et suscita mihi quem dixeris tibi.
Et ait mulier ad eum. Ecce tu nomen
quanta fecerit saul. Et quomodo
erasterit magos et ariolos de terra.
Quare q̄ insidiaris aie mee ut oc
cidar? Et iurauit ei saul in domino di
cens. Viuit dō quia non eueniet tibi
quicquam mali propter hanc rem. Dixitq;
ei mulier. Quae suscitabo tibi? Quae
ait. Suscita michi samuelem. Cum
autem uidisset mulier samuelem: excla
mauit uoce magna et dixit ad saul.
Quare impossuisti mihi? Tu es enim
saul. Dixitq; ei rex. Noli timere.
Quid uidisti? Et ait mulier ad
saul. Deos uideos ascendentes de
terra. Dixitq;. Qualis ē forma
eius? Quae ait. Vir senex ascendit.
Et ipse amictus pallio. Et intellexit
saul q̄ samuel esset: et inclinauit
se super faciem suam in terra et ad
orauit. Dixit autem samuel ad saul.
Quare inquerasti me ut susci
tarem? Et ait saul. Coartor nimis.
Siquidem philistinim pugnant ad
uersum me. Et dō recessit a me. Et
exaudire me noluit. neq; i manu
prophetarum. neq; per sompna. Voca
ui ergo te: ut ostenderes michi
quid faciam. Et ait samuel. Quid
interrogas me cum dō recesserit
a te et transierit ad emulum tuum.
faciet enim dominus sicut locutus ē
in manu mea. Et scindet regnum
de manu tua et dabit illud p̄xi

+ huamel et contra meridiem

mo tuo dauid. quia non obedisti uoti do-
mini neque fecisti iram furoris eius in
amalech. Idcirco quod pateris fecit tibi
dominus hodie et dabit dominus etiam tibi re-
cum in manu philistinum. Cras autem
tu et filij tui mecum eritis: si castra
istius trahet dominus in manu philistinum.
Statimque saul cecidit porrectus intra
extenuerat enim uerba samuelis:
et uobis non erat in eo. quia non comederat
panem tota die illo. Ingressa est itaque
mulier illa ad saul: conturbatus e-
nim erat ualde. Dixitque ad eum.
Ecce obediuisti ancilla tua uoti tui.
et posui animam meam in manu tua et
audiui sermones tuos quos locu-
tus es ad me. Nunc ergo et tu audi uo-
cem ancille tue et pone coram te buc-
cellam panis: ut comedas quales-
cas et possis iter agere. Qui ren-
tuit et ait. Non comedam. Coegerunt
autem eum serui sui et mulier: et
tandem audita uoce eorum surrexit
de terra et sedit super lectum. Mulier
autem illa habebat uirtutem pascualem
in domo. et festinauit et occidit eum.
tollensque farinam misuit eam et cox-
it azyma: et posuit ante saul et ante
seruos eius. Qui cum comedisset
surrexerunt et ambulauerunt per totam
noctem illam.

Congregata sunt ergo agmina
philistinum uniuersa in aphec:
et istius castrametatus est super fontem
gerat in iezrael. Et satrape quidam
philistinum incedebant in centurijs
et milibus: dauid autem et uiri eius erant
in nouissimo agmine cum achis. Dix-
eruntque principes philistinorum

ad achis. Quid si uolunt hebrei istius
cy aut achis ad principes philistinum.
Aliquid ignoratis dauid qui fuit
seruus saul regis israel: quod est apud
me multis diebus et annis et non inueni
in eo quicquam ex die qua transiit ad
me usque ad hanc diem. Iram istius autem
aduersus eum principes philistinum:
et dixerunt ei. Reuertatur uir et sedeat
in loco suo: in quo constitutum eum.
et non descendat nobiscum in prelium:
ne fiat nobis aduersarius cum phari-
ceperimus. Quomodo enim placare
aliter poterit dominum suum nisi in captili-
bus. Nonne iste est dauid cui canta-
bant in choris dicentes. percussit in
milibus: saul et dauid in decem milibus
suis. Vocauit ergo achis dauid: et dixit
ei. Viuit dominus quia rectus es tu et non
in conspectu meo: et exutus tuus et
in uotum tuum meum est in castris.
et non inueni in te quicquam mali a
die qua uenisti ad me usque ad hanc
diem: si satapis non places. Reuer-
te ergo et uade in pace et non offendas
oculos satraparum philistinorum.
Dixitque dauid ad achis. Quod enim
feci. et quid inuenisti in me seruo
tuo a die qua fui in conspectu tuo
usque in diem hanc: ut non ueniam
et pugnem contra inimicos domini
mei regis. Respondit autem achis lo-
cutus est ad dauid. Scio quia bonus
es tu in oculis meis sicut angelus di-
si principes philistinorum dixerunt.
Non ascendet nobiscum in prelium.
Igitur consurge mane tu et serui
domini tui qui uenerunt tecum: et
cum de nocte surrexeritis et cepit

maiorum sanctorum dominus +

delucere ppare. **S**urxit itaq; denoc-
te dauid ipse et viri eius ut proficere-
tur mane ad terram philistinim et reuer-
terent. Philistinim autem ascenderunt

Uniq; uenissent dauid in ierach. **E**t viri eius in siclech die tertia.
Amalechite impetum fecerant ex par-
te australi in siclech et paucis hyelech.
et succenderunt eam igni et captiuas dux-
erant mulieres ex ea a minimo usq;
ad magnū. et non interfecerat quēpiā
sed sciam dixerant et pgebāt itinere suo.
Cum g uenisset dō et viri ei ad ciuita-
te. et inuenissent eā succensā igni et
uxores suas et filios suos et filias duc-
tas fuisse captiuas. leuauit dauid
et pps qui erat cū eo uoces suas et plāx-
erunt donec deficerent in eis lacrimę.
Siquidem et due uxores dō captiue duc-
te fuerant achinoem ierachit. et abi-
gaul uxor nabal carmeli. Et contrista-
tus ē dauid ualde. volebat enim cum
omnib; pps lapidare: quia amara erat
aīa uniuersūq; uiri sup filiis suis
et filiab;. Confortatus est aut dō in do-
mino dō suo: et ait ad abyathar sacer-
dotem filium achimelech. applica ad
me ephod. et applicuit abyathar ad dō
epphod. et consuluit dauid dñm dīes.
Postquam am non lacrimulos hos et
comprehendā illos. Dixq; ei dō. Pe-
quere absq; dubio comprehendet eos:
et occidet predam. Abist ergo dauid
ipse et sexcenti uiri qui erant cū eo:
et uenerunt usq; ad torrentem besor.
et lassique subterit. Percurt ē
dō ipse et quadringenti uiri cum eo:
subterit enim ducenti: qui lassī
transiit. n poterant torrentē be-

sor. cum ueniret uirū egyptiū i ag:
et adduxerit eū ad dō. Deteruntq;
ei panē ut comederet et biberet aquā:
sed et fragm masse caricax: et duas
ligaturas uue pisse. Qui cū come-
disset reueris ē spē eius: et reso-
ciat ē. Nō enim comedit panē
neq; biberat aquā. trib; dieb; et
trib; noctib;. Dixit ei itaq; dō. Cui
es tu uel unde. uel q; pps. Qui ait.
Puer egyptius ego sum. seruus
uiri amalechite. Dereliquit au-
tem dñs mīs: quia egrotare cepi
nudiū terrā. Siquidē nos eripi-
mus ad australe plagā cerethis.
et contra iudā. et ad meridiem
caleph. et siclech succendim igni.
Dixitq; ei dauid. Potes me ducere ad
cuneū istū. Qui ait. Iura m pdm
qđ non occidas me. et non tradas
me in manū dñi mei. et ego ducam
te ad cuneum istū. et iurauit ei dō.
Qui cum dixisset eum. ecce illi dis-
cumbabant sup faciem uniuscīus
comedentes et bibentes. et qđ cele-
brantes festum diem pro cuncta p-
da et spolijs que ceperant de terra
philistinim et de terra iudā. et per-
cussit eos dauid a uespa usq; ad
uesperam alterius diei: et n euasit
ex eis quisquā nisi quadringenti
uiri adolescentes qui ascenderunt
camelos et fugerunt. Erunt g dō
omnia que tulerāt amalechite et
duas uxores suas eruit n defuit
quicquā a paruū usq; ad magnū
tam de filiis quam de filiab;. et
de spolijs. et quicquq; rapuerat
omnia deduxit dō. et tulit uni-

uniuersos greges et armenta: et muna
 uir autem faciem suam. Dixeruntque
 hec est pda dñi. Venit autem dauid ad
 ducentos uiros qui iam subleue
 rant nec sequi poterant dñm: et re
 sice eos miserat in torrente bekoz.
 et egressi sunt obuiam dauid: et
 ipso qui erat cum eo. Accedens autem
 dauid ad ipsam salutauit eum paci
 fice. Rediensque unus uir pessimus
 et iniquus de uiris qui erant cum
 dñm: dixit. Quia si uenerit nobiscum.
 non dabimus eis quicquid de pda quam
 eruiunt: sed sufficiat unicuique ux
 or sua et filij. quos cum acceperit
 recedant. Dixit autem dauid. Non
 sic facietis fratres mei de his que
 tradidit dñs nobis. et custodiu
 uos. et dedit latrunculos qui e
 rumpant aduersus nos in manus
 nostras. Nec audiet uos quiscquam
 super sermone hoc. equa enim pars
 erit descendenti ad prelium. et
 remanenti ad sarcinas: et si di
 uident. et factum est hoc ex die il
 la et deinceps constitutum et pre
 finitum et quasi lex in israel usque ad diem
 hunc. Venit ergo dauid in siclech.
 et misit dona de preda senioribus
 de iuda proximis suis dicens.
 Accipite benedictionem de preda
 hostium dñi. his qui erant in
 berthel. et qui in ramoth ad me
 ridie et qui in iether et qui in iaroer.
 et qui in sephamoth. et qui in
 estama et qui in rechala. et qui
 in urbibus: in ramah. et qui in urbi
 bus: cem. et qui in arama. et qui
 in lanciasam. et qui in arher

et qui in ebron et reliquis que erant in his
 locis in quibus fuerat quiescentur dñm
 philistinum autem pug
 nabant aduersum israel et fuge
 runt iuri israel autem faciem philistinum:
 et ceciderunt interfecti in monte gelboe.
 et proueruntque philistinum in saul et in fi
 lios eius. et percussit ionathan et a
 minadab et melchisue filios saul.
 totiusque pondus prelij uersum est in saul.
 Et ceciderunt cum uiri sagittarii: et
 uulnerat est uehementer a sagittariis.
 Dixeruntque saul ad armigerem suum. Eua
 gina gladii tui et percute me ne forte
 ueniat iardicus isti et interficiat me ut
 luferet in. Et noluit armiger eius: fuit
 enim nimio timore perterritus. Arripuit itaque
 saul gladium suum: et urruit super se. Quod cum
 uidisset armiger eius. uidelicet quod mortui
 esset saul urruit etiam ipse super gladium suum
 et mortui est cum eo. Mortui est ergo saul et
 filij eius et armiger illi et uniuersus uiri eius
 die illa pariter. Vidit autem filij israel quod erat
 trax uallē et in iordane et fugerunt iuri
 israel et quod mortui esset saul et filij eius: reli
 quie ciuitates suas et fugerunt. Ueneruntque
 philistini: et habuerunt. facta autem alia die
 uenerunt philistini ut expoliarent iter fecerunt.
 et uenerunt saul et expoliauerunt tres fi
 lios eius iacerunt in monte gelboe. et percussit
 caput saul. et expoliauerunt eum armis et
 miserunt iterum philistinorum parauitque ut
 amitteret in templo ydolorum et in ipsis.
 Et posuerunt arma eius in templo astaroth.
 corpus uero eius suspendit in muro berth
 san. Quod cum audisset habitatores ia
 bes galaad quicquid fecerant philistinum sa
 ul surrexerunt omnes uiri fortissimi et am
 bulauerunt tota nocte et uicerunt cada
 uera saul et cadauera filiorum eius de muro
 berthsan. Ueneruntque iuri iabes galaad
 et combusserunt ea igni: et uicerunt omnes eos
 et sepeheer in memorie iabes: et reuina
 uerunt septem diebus.

De planctu dauid sup tabul & c
De pelio tux gabaon

De abner & micol uxore dauid

De emphiboseth filio ionathe

De habitatione dauid i arce i syon

De morte oza eo q' tetigit archa

De posito dauid edificandi domū sū

De pelys dauid in syria damasci

De mīa quā fecit dauid i emphiboseth

De rasura barbay nuntioz dauid

De morte iurie

De cornu salomonis

De amon q' oppressit thamar

De reuocatione absalon in iherlm

De pugna inter dauid et absalon

De symei qui maledicebat regem.

De consilio chusi

De morte absalon

De planctu dauid sup absalon

De morte amasie

De quatuor pelys dauid

De carmine dauid ad dñm

De tribz fortibz dauid

De captione trūi plagaz p populo nato

Inciuit scds liber regum.

actū ē aū pēq
mortuus ē saul
tur dauid reu-
teret a sede a-
malech. & ma-
neret i hielet
dies duos. In
die autē tēa apparuit hō ueniēs
de castris saul ueste consana: et
pulnere asplū caput. Et ut ue-
nit addauid. cecidit sup facie suā:
& adorauit. Dixitq; ad eū dauid-

nde uenis? Qui ait ad eū. De

castris isrl fugi. Et dixit ad eū da-

uid. Qd ē uerbu quod fecim ē? Indi-

ca th. Qui ait. Fugit isrl ex plio:

et multi conuenies e poplo mortui sūt.

Sed et saul et ionathas fili ei tunc

uerunt. Dixitq; dauid ad adolese-

ntē. qui nuntiabat ei. Vnde scis qd

mortuus ē saul et ionathas filius

eius. Et ait adolefcens q narrabit

xi ei. Casu ueni in monte gelboe. & sa-

ul incumbebat sup hastā suā.

Doctro curru et equites appropi-

xii quabant ei. Et conuersus post ter-

xiii gum suū. uidensq; me uocauit. Cui

xiiii cum qdissim assum: dixit m. Qs

xv nam es tu? Et aio ad eū. Amale

xvi chytes sum. Et locutus ē in. Sta

xvii sup me et interfice me. qm tenet

xviii me angustie: et adhuc tota aīa

xix mea in me ē. Stansq; sup eū occi-

xx di illum: sciebam enim qd nūne

xxi n poterat post ruinā. Et tuli dy-

xxii adema q' erat in capite ei et ar-

mulam de brachio illius: & attuli

ad te dñm meū. huc Apprehendēs

autem dauid uestimenta sua scdit.

omīq; uiri qui erant cū eo & plāx-

erunt et fleuerunt. & ieiunauerūt

usq; ad uespam. sup saul et super

ionatham filiū eius: et super po-

pulum dñi: & sup domū isrl quod

corruisset gladio. Dixitq; dauid

ad iuuenem qui annuntiauerat

ei. Vnde es tu? Qui rēdit. fili hōis

aduene amalechyte ego sum. Et

ait ad eum dauid. Quare non ti-

mundi mitte manū tuā ut occides
xp̄m dñi. **E**locutusq; dauid unū
de p̄iis suis. et ait. Ascendens u-
rue in eu. Qui percussit illū. et mor-
tū ē. Et ait ad eum dauid. **G**ag-
nis tuis sup caput tuū. Os enī
tūū locutum ē aduersum te dñs
ego interfeci xp̄m dñi. **P**lacet
autē dauid planctū huiusmo-
di sup saul et ionathā. filiū ei.
et p̄cepit ut docerent filios iude-
or sicut scriptum ē in libro iudo-
2. Incliti uir sup montes suos
in terfeci s̄. **Q**uom̄ ceciderunt
fortes. **N**olite annuntiare i gerh
neq; annuntietis in cōpetis asca-
lonis. ne forte letent filie phy-
lajm. neq; exultent filie in cir-
cumisor. **M**ontes gelboe n̄ ros
neq; pluuie ueniant sup uos. ne-
q; sint agri primitiar. q̄a ibi ab-
iectus est clypeus fortū. clype-
caulis. q̄i non ēēt und' oleo a
sanguine interfectoy. ab adipe
fortū. **G**agitta ionathē nunqm̄
abijt retrorsum. et gladii saul
non ē reuersus i anis. **S**aul et
ionathas amabiles et decori in
uita sua. in morte q̄ n̄ s̄ diuini.
Aquilis s̄ uelociorēs. leonib; ue-
lorēs fortiorēs. **F**ilii uir super-
saul flere qui ueniebat uos co-
cino indelicis. qui prebebat
ornamēta aurea cultui ur̄o. **Q**uo-
modo ceciderūt fortēs in p̄lio. **I**o-
nathā in p̄celis tuis decus
es. **D**oleo sup te filiū ionathā

decore nimis et amabil' sup amore
mulier. **S**icut mat' unicū amat
filiū. na diligebā. **Q**uom̄ ceciderūt
rolunt. et perierūt arma bellica.
Bitur post hec consuluunt **11**
dauid dñm dicens. **N**on ascendā
in uia decurritib; iuda. **E**t ait
dñs ad eum. **A**scende. **D**ixitq; dauid.
Quom̄ ascendā. **E**t **R**edit in hebron.
Ascendit q; dauid et due uxores ei
achynoem ieriahelēs. et abigail
uxor nabal carmeli. **S**ed et uiros
qui erant cū eoduxit dauid sin-
gulos cū domo sua. et manserunt
in oppidis hebron. **V**enerūtq; ui-
ri iuda et unxerūt ibi dauid ut
regnaret sup domū iuda. **E**t nū-
ciatum ē dauid. q̄ uiri iabes galaad
sepelissent saul. **M**isit q; dauid nū-
tios ad uiros iabes galaad. **D**ixitq;
ad eos. **B**enedicti uos dño q̄ fecistis
miam hanc cū dño ur̄o saul. et se-
pelistis eū. **E**t nunc retribuet q̄
dñs uob dñs miam et ueritatem.
Sed et ego reddam grām. eo q̄ fe-
ceritis uerbum istud. **C**onfortet
manus ur̄e. et **f**orte **f**iliū estore fi-
lij fortitudinis. **L**icet enim mortui
sit dñs uest' saul tamē me unxit
domus iuda regē s̄. **A**buer autē
fili' nec princeps exercit' saul tu-
lit hysboserth filiū saul. et cir-
cumduxit eum p̄ castra. regēq;
constituit sup galaad et super
gesuri. et sup ieriahel. et sup
effraym. et sup beniamin. **E**t
sup uniuersum isrl. **Q**uadragesima

annorum erat hyroberth filii saul cum
regitare cepisset super israel: et duobus;
annis regnauit sola autem domi-
nada sequebatur dauid. Et sunt
annis diebus quos quiorat e dauid
imperans in ebron super domum
iuda. septem annorum et sex mensem.
Egressusque e abner filius ner. et
pueri hyroberth filij saul decas-
tris in gabaon. Porro ioab filii
seruie. et pui dauid egressi sunt:
ut occurrerent eis iuxta pisei-
na gabaon. Et cum i unum con-
uenissent: eregione sederit hy-
ex una parte piseine. et illi ex
altera. **O**portet abner ad ioab. **S**-
gant pui et ludant coram nob. Et
dixit ioab. **S**urgant. **S**urrexe-
runtque et transierunt nullo duce
et debenyamin ex parte hyro-
berth filij saul: et duodecim de
pui dauid. **A**pprehensique uni-
quisque capite coparis sui. de fixit
gladium in latus contrarij: et
cecidit simul. **V**ocatumque e no-
m loci illi ager robustorum in gaba-
on. Et ortum e bellum durum tati-
die illa: fugatusque e abhi et iuri
isrl a pueris dauid. **E**rant autem
ibi tres filij seruie. ioab. et abyssai.
et asahel. Porro asahel cursor
uelocissimus fuit. cum unus ex ei-
preis que morantur in silis.
Psequebatur autem asahel abner:
et non declinavit neque ad dex-
tera neque ad sinistra omittens
pseque abner. **R**espexit itaque ab-

ner post tergum suum. et ait. **B**one
et asahel. **Q**ui respondit. **E**go sum. **B**ene;
ei abner. **H**ate ad dexteram siue ad
sinistram et apprehende unum de ado-
lescentibus: et tolle tibi spolia eius.
Soluit autem asahel omittens. cum
ingeret eum. **R**ursumque locutus e
abner ad asahel. **R**ecede. et noli
me sequi. ne compellat quodam te
in terram: et leuare si poterero fa-
ciem meam ad ioab fratrem tuum.
Qui audire contempsit et noluit
declinare. **P**erussitque eum abner a
uersa hasta in igitur et transso-
dit: et mortuus e in eodem loco:
omnesque qui transierunt per locum in
quo ceciderat asahel et mortui
fuerat. subsistebant. **P**seque-
ntibus autem ioab et abyssai fugi-
entem abner. sol occubuit: et ue-
nerunt usque ad collum aquae ductus
qui e ex aduerso uallis et itineris
deserti in gabaon. **C**ongregatique
sunt filij beniamyn ad abner: et
conglobati in unum cuneum ste-
terunt in similitudine tumuli unius.
Et exclamauit abner ad ioab:
sum usque ad interitionem mu-
tro tuus de seruiet? **A**n ignoras
quod periculosa sit despatio: usque
non dicit populo ut omittat per-
sequi fratres suos? **E**t ait ioab. **V**i-
uit dominus si locutus fuisset mane:
recessisset populus psequeus fratres
suos. **I**nsomniat ergo ioab buci-
na et stridet omnis exercitus: nec per-
secuti sunt ultra isrl. neque intere-

Abner autē et uiri ei abie-
rūt pcamptoria tota nocte illa. et
transierūt iordanē: et lustrata omni
berthoron uenerūt ad castra. Porro
ioab reuerſus omniſq; abner con-
gregauit omne pplm: et deſuerūt
de pueris dauid decem et nocte ui-
ri excepto aſahel. Serui autē dauid
pceſſerant debenyamin. et de ui-
ris qui erant abner trecentos ſer-
aginta: qui et mortui ſūt. Tulerūtq;
aſahel. et ſepelierūt eū in ſepul-
chro patris ſui in bethleem. Et a-
bulauerūt tota nocte ioab et uiri
qui erant cum eo: et in ipſo crepus-
culo puenērunt in hebron. 111.

Acta ē q̄ longa concertatio
inter domum ſaul. et inter
domū dauid. Dauid autē erāt p-
ficiens. et ſemp in ſe ipſo robuſtior:
domū autē ſaul decreſcens cotidie.
ſanq; ſunt filij dauid in hebron.
ſuntq; p̄mogenit ei amon de achy-
nohem ierualitide: et poſt eū che-
lyab de abygaſ uxore nabal car-
meli. Porro tertius abſalon fili-
maacha filie tholomay regis ger-
ſur. Quart⁹ autē adomas filius
aggith: et quint⁹ caphatya fili-
abygal: ſextus q; ieruahā de agla
uxore dauid: hui⁹ nati ſunt dauid
in hebron. Cum ergo eēt plūm
inter domum ſaul et domum da-
uid: abner fili⁹ ner regabat do-
mū ſaul. ſicut autē ſaul gubina-
noie reſpha: filia abyā. Dixitq;
hyſboſerth ad abner. Quid ē i greſſu

et ad gubina⁹ par⁹ mei: **U**i i-
raus nimis ipſe ſiba hyſboſerth
ait. Numquid caput canis ego ſum
aduſum iuda hodie: Ipe feci in her
qui fecerim miām ſup domū ſau-
par⁹ tui. et ſup fr̄es et p̄ximos ei.
et nō tradidi te in manu dauid: et tu
requiſiti in me quod argueres p
muliere hodie: Hec faciat d̄s ab-
ner. et hec addat ei: niſi quom̄ in-
rauit d̄s dauid ſic faciam cū eo.
ut tranſſerat regnū de domo ſaul.
et eleuetur thronus dauid ſuper
iſrl. et ſup iudā a dari uſq; berſa-
bee. Et nōn potuit ei r̄dere q̄q;
qz metuebat illū. Miſit q; abner
nuncios ad dauid p̄ſe dicentes.
cuius ē terra: et ſic loquerent.
ſac mecum amictias. et erit ma-
nus mea tecū: et reducā ad te u-
niuerſum iſrl. Qui ait. Optime
ego tecum faciā amictias: ſed
unam rem peto ate dicens. Non
uidebis faciem meā anteq; ad-
dixeris m̄ nichol filiam ſaul.
quā deſpondi: et ſic uenies et ui-
debis me. Miſit me autē nūrios
dauid ad hyſboſerth filiū ſaul di-
cens. redde in quuens uxore meā
nichol. qm̄ deſpondi m̄ centum
ſpuris phylitum. Miſit q; hyſ-
boſerth et tulit eam a uiro ſuo
filio ſalthiel filio lays: ſequē-
baturq; eam uir ſuis plorans
uſq; bahurym. Et dixit ad eum
abner. Vade reuertere. Qui
reuerſus eſt. Germonem q; i

tulit abner ad seniores isrl. dicens.
Tam heri qm nudius tertius quere-
 batis dauid ut regnaret sup uos:
 nunc ergo facite. qm dō locutus ē
 ad dauid dicens. In manu serui mei
 dauid saluabo pplm meū isrl. de ma-
 nu philistin. et omniū inimicor
 ei. locutus ē autē abner etiā ad
 beniamyn. et abiit ut loqueret
 ad dauid in hebron omnia que pla-
 querant isrl. et uniuerso beniamyn.
Venit ad dauid in hebron cum xx
 uiris. Et fecit dauid abner et uiri-
 cus conuiuū qui uenerant cū eo.
 Et dixit abner ad dauid. Surgam
 et congregē ad te dñm meū regem
 omnem isrl. et ineam tecū sedes. et
 imperēs omnib; sic desidet aia tua.
 Cum g. deduxit dauid abner. et
 ille ēēt in pace. statim pueri dauid
 uenerūt cecis latronib; cum preda
 magna nimis. Abner autē n erat
 cum dauid in hebron qm dimise-
 rat eum. et profectus erat. i pace.
 Et ioab et omis exercitus q erat
 cū eo. post eum uenerant. Sum-
 arum est itaq; ioab ananiamib;.
Venit abner filius ner ad regem:
 et dimisit eum. et abiit i pace. Et
 ingressus ē ioab ad regē. et ait.
 Quid fecisti. Ecce uenit abner
 ad te. quare dimisisti eū. et abiit
 et recessit. Ignoras abner filiu
 ner. qm ad hoc uenit ut deciper-
 te. et sciret exercitū tuū. et introitū
 tuū. et nosset omnia que agis.
 Egressus itaq; ioab a dauid mi-

sit nuntios post abner. et rediit
 eum ac paterne syria. ignorante da-
 uid. Cumq; rediit; abner i hebron.
 fecerunt abduxerunt eum ioab ad medi-
 um porte ut loqueret ei i dolo. et p-
 cussit illum ibi i **guinguine** uinguine
 et mortuus ē in ultione sanguinis
 asahel fr̃is eius. Ad cū audierat da-
 uid rem iam p̃tā. ait. Plundus
 ego sum et regnū meū apud dñm
 usq; in sempiternū a sanguine
 abner filij ner. Et ueniat super
 caput ioab. et sup omne domum
 patris eius. Nec deficiat de domo
 ioab fluxum seminis sustinens.
 et leprosus sustinens fustum. et ca-
 dens gladio. et indigens pane. Igi-
 tur ioab et abysai fratres eius
 inter fecerunt abner eo q occidit;
 asahel fr̃em eorū ingabaon i p̃lio.
 Dixit autem dauid ad ioab et ad
 omnem pplm qui erat cum eo.
 Scindite uestimenta ur̃a et ac-
 cingimini sacis. et plangite ante
 exequias abner. **P**orro rex dauid
 sequebatur feretrum. Cumq; se-
 pelissent abner in hebron. leuauit
 rex dauid uocem suā et fleuit
 sup tumulū abner. Fleuit autē
 et omis ppl̃s. Plangensq; rex et
 lugens abner. ait. Nequaq; ut
 mori solent ignari. mortuus ē
 abner. Manus tue non sunt liga-
 te. et pedes tui non sūt cōpedib;
 aggrauari. sed sicut solent cade-
 re coram filiis iniquitatis. corru-
 isti. Congemians q; oīs ppl̃s

fleuit sup eum. Cumq; ueniss;
uniuersa multitudo cibū capere
cū dauid. clara adhuc die iurati
dauid dicens. Hec faciat in deus
et hec addat si ante occasum so
lis gustauero panem: & aliquid
quicquid. Omnesq; ppli audierunt. &
placuerunt eis cūda que fecit
rex in conspectu toti ppli: et cog
noscit omne uulgus & uniuersū
isrl' in die illa. qm̄ non actū fuit;
arege. ut occideretur abner fili
ner. Dixit q; rex ad seruos suos
sum ignotatis qm̄ princeps et
maximus cecidit hodie in isrl'.
Ego autem adhuc delectar: tunc
tus rex. Porro uiri isti filij serue
duri in sunt: retribuatur domini
facienti malum iuxta maliciā

Hysbofeth **A**uduit aut filius **iii.** / sua.
saul. q; cecidisset abner in he
bron: et dissoluitur fuit manū eius:
omnesq; isrl' perturbatus ē. Duo aut
uiri principes latronū erāt filio
saul. nom̄ uni banāa et nomen
alteri rechab. filij remmon vero
chire. de filiis beniamyn. & fugerūt
berochire in gerthaym: fueruntq;
ibi aduene usq; ad tempus illud.
Erāt autē ionathe filio saul fili
debilis pedib; . Quinquēntus e
nim fuit qm̄ uenit nuntius de
saul et ionatha ex iezrahel: tol
lensq; eum nuntie sua fugit. Cū;
festinaret ut fugeret cecidit: &
claudus effectus est. habuitq; nom̄
miphysbofeth. Venientes q; filij

remmon berochire rachab & baana.
Igressi sunt feruente die domū hys
bofeth. qui dormiebat sup strati suū
meridie. et ostiaria domus purgās
triticum obdormiuit. Et assūntes
spicas tritici. larent ingressi sunt
domum et percussērūt inguine rechab cū i
et baana fratre eius et fugerunt.
Cum autem ingressi fuissent do
mū. ille dormiebat sup lectū suū
i conelau: et percipientes interfecerūt
eum. sublatq; capite eius abiit.
puiam deserti tota nocte & attulerūt
caput hysbofeth addauid i hebron.
Dixeruntq; ad regem. Ecce caput
hysbofeth filij saul inimici tui q
querēbat aīam tuā: & dedit dñs
domino urō regi ultionē hodie de
saul & de semine eius. Respondent
autē dauid rechab et banāa fr̄ ei.
filij remmon berochire dixerūt ad eol
Viuat dñs qui eruit aīam meā
de omni angustia. qm̄ eum qui
annuntiauerat in et dixerat.
mortuus ē saul. qui putabat se
p̄pera nuntiare. remij: et occidi
eum in gelyezech cui opposebat
mercedem me dare p̄duntio:
quanto magis tunc cū homines
impij interfecerunt uirū i noctū
i domo sua sup lectū suū. n̄ quēā
sanguinem eius de manu uestra.
& auferam uos de terra. Precepit
itaq; dauid pueris suis: et inter
fecerunt eos. Precedentesq; manū
& pedes eorū suspenderunt eos si
piscinā in hebron: caput autē

huiusmodi tulerunt et sepelierunt
in sepulchro abner in hebron. **V**
enerunt uniuersae tribus israel
ad dauid in hebron dicentes
Ecce nos os tuum et caro tua sumus.
Sed et heri et nudi tercia cum esset
rex saul super nos. tu eras educens
et reducens israel. Dixit autem dominus
ad re. Tu pascas populum meum israel
et eris tu dux super israel. Venerunt
ergo et senes de israel ad regem in hebron
et percussit cum eis rex dauid fedus
in hebron coram domino. Vixit itaque
dauid in regem super israel. Filius tri-
ginta annorum erat dauid cum reg-
nare cepisset. et xli annis regna-
uit. In hebron regnavit super iuda
septem annis. et sex mensibus. in
iherusalem autem regnavit. xxx. et
tribus annis super omnem israel et iuda.
Et abiit rex et omnes viri qui erant
cum eo in iherusalem ad iebuseum ad ha-
bitatorem terre. Diciturque et ab eis
addauid. Non ingredieris huc ne-
que abstraheris claudos et cecos dicente.
non ingredietur dauid huc. Cepit
autem dauid arcem syon. hec est
ciuitas dauid. Proposuerat enim
dauid in illa die premittit qui per-
misset iebuseum. et tenuisset
domanum fistulas. et abstrahisset
claudos et cecos odientes animam
dauid. Porro domus dei in iherusalem
cecus et claudus non intrabunt
in templum. Habitat autem dauid
in are. et vocauit eam ciuitatem da-
uid. Et edificauit pyramidam amel-

lo et iherusalem. et ingrediebatur
perficiens atque succedens. et dominus deus
exercituum erat cum eo. Misit quoque pra-
rex tyri nuntios ad dauid et ligna
cedrina. et artifices lignorum. artisti-
cesque lapidum. ad parietes. et e-
dificauerunt domum dauid. Et cog-
nouit dauid quoniam confirmasset e-
um dominus regem super israel. et quoniam
exaltasset regnum eius super populum
suum israel. Accepit ergo dauid ad huc
concubinas et uxores de iherusalem. postquam
uenerat de hebron. Nati sunt autem da-
uid et alij filij et filiae. et hec no-
mina eorum qui nati sunt ei in iherusalem.
samua. et sobab. et nathan et sa-
lomon. et hybaat. et helysua. et
nepheg. et iaphia. et helyzama.
et helyda. et helyphelech. Audie-
runt uero philistinij quod unxisset
dauid regem super israel. et ascende-
runt et uniuersum uniuersum ut que-
rerent dauid. Quod cum audisset dauid.
descendit in presidio philistinij
autem uenientes diffusi sunt in ualle ra-
phaym. Et consuluit dauid dominum
dicens. Si ascenda ad philistinij. et
suda eos in manu mea. Et dixit
dominus ad dauid. Ascende. quia tradent
tradam philistinij in manu tua.
Venit ergo dauid in baalphara-
sym. et percussit eos ibi. Et dixit. Diui-
sit dominus inimicos meos. coram me.
sicut diuiduntur aquae. Propterea
uocatum est nomen loci illi baalphara-
sym. Et reliquit ibi sculptili-
a sua. que tulit dauid et viri ei

Et addiderunt adhuc philistinim
ut ascenderent et diffusi sunt i
ualle raphaym. Consultuit aut
dauid dñm dicens. Si ascendam
contra philisteos. et si trader eos
i manus meas. Qui respondit. Non
ascendes obuiam eis: s; gyra p
tergum eor. et uenies ad eos ex
aduerso pyro: et cū audieris
gradieris i cacuminis pyroꝝ.
tunc inibis prelium: q; tunc e
gredietur dñs añ faciem tuā.
ut periciat castra philistinim.
fecit itaq; dauid sicut pcepit ei
domin⁹. et percussit philistinim de
iabus gabaa usq; dum uenias
Congregauit autē VI / gater
rursus dauid oēs electos
israhel. xxx milia. Surrexitq; et
abiit et uniuersus ppl⁹ qui erat
cū eo de uiris iuda ut adduceret
arca dei sup quā inuocātū est nō
m dei exercitū secentis sup che
ruthim sup eā. et imposuerit archā
dñi sup plastrū nouū. Tulit
archam de domo animadab qui
erat i gabaa. Oza autē et abyo
filij animab minabāt plastrū
nouū. Cumq; tulissent eam de
domo animadab. qui erat i gaba
a. custodiens archā dei. haio pre
cebat arcam. Dauid autē et oīs
ppl⁹ israhel ludebant coram dño i
omnib; lignis fabrefactis et i
cycharis. et lystris. et tympa
nis. et cytris. et cymbalis. Et
qm̄ autem uenerit ad arcam

nachor. extendit manū oza ad
archam dei et tenuit eā: qm̄ cal
ceabant boues. et declinauerit
eam. transq; ē indignatione dñi
contra oza: et percussit eu sup
temeritatē qui mortuus ē ibi
supra archā dei. Contristat
autē dauid eo q; percussisset dñs o
zam. Et uocatum ē nom loci illi
percussio oze usq; indiem hanc. Et
extimuit dauid dñm. i die illa di
cens. Quom̄ ingrediet ad me ar
cha domini. Et noluit deuerere
ad se archam dñi in ciuitate dauid:
sed diuerit eam i domo oboed edo
gethei. Et habitauit archa dñi
i domo oboedom gethei trib;
mensibus: et benedixit domui
oboedom. et gethei trib; me
sibus: et benedixit dñs oboed edo. et
omni domui ei. Nunciatumq; ē
regi dauid quia benedixisset dñs
oboed edom et omni domui eius
ppter archam dñi dei. Dixitq;
dauid. Ibo et reducam archam
cum benedictione i domū meam.
Abiit q; dauid et adduxit archā
dei de domo oboed edom gethei i
ciuitate dauid cū gaudio. Et erat
cum dauid septē chori. et iustitia
iusti. Cumq; transcendissent
qui portabant archā dñi sex pas
sus: immolabant ouē et bouē et
arietem: et dauid psallēbat i
organis. et saltabat totis uirib;
ante dñm. Porro dauid accin
tus erat ephod lineo: et dauid

et omnis domus israel ducebant archam
testamenti domini in iubililo et in can-
tore buccine. Cumque intrasset ar-
cha domini in civitatem david: michol
filia saul prospiciens per fenestram
vidit regem david subsistentem
ante altarem coram domino deservit
eum in corde suo. Et introducere
archam dei: et posuerit eam in loco
suo in medio tabernaculi quod tene-
derat ei david: et obtulit david ho-
locausta coram domino et pacifica. Cum
que complerent offerens holocausta
et pacifica: benedixit populo in nomine
domini exercituum: et partitus est
universis multitudini israel tam viro
quam mulieri: singulis collatam
panis unam et asaturam bubulle
carnis unam: et similia fere oleo.
Et abiit omnis populus unusquisque in
domum suam. Reversusque est da-
vid ut benediceret domui sue:
et egressa michol filia saul in oc-
cursum david ait. Quoniam glori-
fuit hodie rex israel ducem operient
se ante ancillas servorum suorum: et nu-
datus est quasi si nudetur unus de san-
ctis. Dixitque david ad michol.
Vivit dominus quia indam ante do-
minum qui elegit me potius quam
patrem matrem et quam omne domum eius.
et precepit mihi ut eam duxerim populum
domini israel. Et iudam et israhel fiam
plusquam factus sum: et ero hu-
milis in oculis meis: et cum ancillis
de quibus loquutus es gloriosior
apparebo. Igitur michol filie saul
non est natus filius usque ad diem
mortis sue. **vij**

Eadum est autem cum sedisset rex in
domo sua: et dominus dedisset ei
requiem undique ab universis ini-
micis suis: dixit ad nathan pro-
phetam. Vides ne quod ego habite-
in domo cedrina. et archa dei po-
sita sit in medio pellium? Dixitque
nathan ad regem. Omne quod est in corde
tuo vade et fac: quia deus tuus est
factum est autem in nocte illa: et
ecce sermo domini ad nathan dicens.
Vade et loquere servo meo david.
Hec dicit dominus. Numquid tu edifi-
cabis tibi domum ad habitandum?
Nec enim habitavi in domo ex die
qua eduxi filios israel de terra egyp-
ti usque in diem hanc: sed ambulavi
in tabernaculo et in tentorio
per omnia loca que transivi cum
omnibus filiis israel. Numquid loquens
locutus sum ad unam de tribubus israel
cui precepi ut pasceret populum meum
israel dicens. quare non edificasti mihi
domum cedrinam? Et nunc hec dices
servo meo david. hec dicit dominus ex-
ercituum. Ego tui te de pastus se-
quentem grege ut esses dux super
populum meum israel: et fui tecum in
omnibus; ubicumque ambulasti. et
interfeci universos inimicos tuos
a facie tua. Fecitque tibi nomen grande
iuxta nomen magnorum que sunt in
terra. Et ponam locum populo meo
israel: et plantabo eum. et habi-
tabo cum eo. et non turbabitur
amplius. nec addent filii inimici
tui ut affligant eum sicut prius.
ex die qua constitui iudicem super
populum meum israel: et requiem

dabo tibi ab omnibus inimicis tuis. Pre-
dicetque tibi dominus quod domum faciet tibi dominus.
Cumque completi fuerint dies tui
et dormieris cum patribus tuis. sus-
citabo seminem tuum post te qui egredie-
tur de utero tuo. et firmabo reg-
num eius: ipse edificabit domum
nomini meo et stabiliam thronum re-
gni eius usque in sempiternum. Ego
ero ei in patrem: et ipse erit mihi
in filium. Qui si iniquum aliquid ge-
serit arguam eum in virga iuro-
ris in plagis filiorum hominum. Quia
autem mea non auferam ab eo si-
cut ab Saul quia amouit a
facie mea. Et fidelis erit domus
tua. et regnum tuum usque in eter-
num ante faciem meam. Et thronus
tuus erit firmus iugiter. Secundum omnia
verba hec. et iuxta universam
visionem istam sic locutus est nathan
ad dauid. Ingressus est rex dauid
et sedit coram domino: et dixit. Quis
ego sum domine deus meus. et que domus
mea. quia adduxisti me huc us-
que. Sed et hoc parum visum est tibi
in conspectu tuo domine deus meus. nisi
loquereris etiam de domo serui tui
in longinquo. Ita est enim lex a-
danda domine deus. Quod ergo adde po-
terit adhuc dauid ut loquatur
ad te. Tu enim scis seruum tuum
et domine deus propter verbum tuum.
et secundum cor tuum fecisti omnia
magnalia hec. ita ut notum
faceret seruo tuo. Ideo mag-
nificatus es domine deus. quia non est

similis tui: neque enim est deus ex-
te in omnibus que audiuimus auri-
bus nostris. Que est autem ut populus tuus
israhel gens in terra propter quam uiuit
deus ut redimeret sibi eam in populum.
et poneret sibi nomen: faceretque
eis magnalia et horribilia super
terram. a facie populi tui quem re-
demisti tibi ex egipto gente et
deo eius. et firmasti tibi populum tuum
israhel in populum sempiternum: et tu
domine factus es eis in deum. Nunc
ergo domine deus uerbum quod locutus es
super seruum tuum et super domum eius
suscita in sempiternum. et fac sicut lo-
quutus es. et magnificet nomen
tuum usque in sempiternum: atque
dicatur domini exercituum deus
super israhel. Et domus serui tui dauid
erit stabilita coram domino: quia
tu domine exercituum deus israhel reue-
lasti auriculam serui tui dicens.
Domum edificabo tibi: propterea
inuenit seruus tuus cor suum ut
oraret te oratione hac. Nunc igitur
domine deus tu es deus et uerba tua
erunt uera. Locutus es enim ad
seruum tuum uerba hec. Incipe
igitur et benedic domui serui
tui ut sit in sempiternum coram te.
quia tu domine deus loquutus es
hec. et benedictione tua bene-
dicetur domus serui tui in sem-
piternum.

III.
Factum est autem post hec percus-
sit dauid philistinim et
humiliauit eos: et tulit dauid

frenū tribuiti de manu phylistiim.

Et percussit moab: et insus ē eos
funiculo coequans ēre. Mensus
ē autē duos funiculos: unū ad
occidendū. et aliū ad uiuificandū.
factusq; ē moab dauid seruens
subtributo. Et percussit dauid ada-
dazer filium roob regem soba
subab. qñ pfectus ē ut dominare-
tur sup flūmen eufraten. et capti
dauid ex parte eius mille septin-
gentis equib; et uiginti milib;
peditum subneruauit omīs iu-
gales curruū. Dereliquit autē
ex eis centum currus. Venit q;
syria damasci. ut pñdū ferret a
adazer regi soba. Et percussit da-
uid desyria uiginti duo milia ui-
roz. Et posuit dauid pñdū in
syria damasci. factaq; ē syria da-
uid seruens subtributo. Serua-
uitq; dñs dauid in omib; ad que
cumq; pfectus ē. Et tulit dauid
arma aurea et torques quas ser-
uabat adazer. et detulit ea in iherlm.
et de berthe et de bereth ciuitatib;
adazer. tulit rex dauid eo mul-
tū nimis: de quo fecit salomon
oīa uasa aurea in templo. Auditi
autē thou rex emath q; percussit
dauid omne robur adazer. Et
misit thou iorā filiū suū ad regē
dauid ut saluaret eū. congratu-
lans et grās agens. eo q; expug-
nasset adazer. et percussit eum.
Hostes quippe erant thou et ada-
dazer. Et i manu eius erant ua-

sa argentea. et uasa aurea. et uasa
crea. que et ipa sanctificauit rex
dauid dñō cum argento et auro q;
sanctificauerat dñō de uniuersis gen-
tib; quas subegerat desyria et mo-
ab et filiis ammon et phylistiim
et amalech. et de manubijs ad aze-
zer filij roob. regis soba. Fecit q;
sibi dauid nom cum reuerteret
capta syria in ualle salinarum.
cecis duodecim milib;: et in yebel
leyn ad xx tria milia. Et posuit
in ydumea custodes: statuitq;
pñdū. Et facta est unita ydumea
seruens dauid. Et seruauit dñs
dauid in omib; ad quecumq; pro-
fectus ē: et regnauit dauid sup
omnem isrl. Faciebat q; dauid
iudiciū et iusticiā in omī pplo suo.
Joab autē filius sarue erat sup
exercitum. Porro in iofaphat
filius haylud erat a cōmentarijs:
et sadoch filius achitob et abyme-
lech filius abyathar sacerdotes
erant. et sarayus scriba. Bana-
ias autē filius ioade sup cere-
thi et phelethi. filij autē dauid
sacerdotes erant. **ix.**
Et dixit dauid. Putas ne est
aliquis qui remanserit de
domo saul. ut faciam cū eo mise-
ricordiā pp̃t ionatham. Erat autē
de domo saul seruus nōie syba.
Quem cum uocasset ad se rex.
dixit ei. Tu ne es syba. Et ille re-
dit. Ego sum seruus tuus. Et a-
it rex. Num sup̃est aliquis de do-

habebat

mo saul ut faciam cum eo mise-
ricordiam dñi. Dixitq; siba regi.
Superest filius ionathe debilis pe-
dib; . Ubi inquit est . Et siba ad
regem . Ecce aut i domo ē machi-
filie michel in lodobar . Misit g
rex dauid et tulit eū de domo ma-
chyr filie michael de lodobar . Cū
autē uenisset miphyboser filius
ionathan filij saul addauid . cor-
ruit in faciem suā . et adorauit .
Dixitq; dauid miphyboser . Quid
dixit . Adsum seruus tuus . Et a-
it ei rex . Ne timas quia facies
faciā intē miām ppter ionathan
patrē tuū . et restitua tōs agros
saul patris tui . et tu comedes
panē in mīsa mea semp . Qui
adorans eū dixit . Quis ego sum
seruus tuus qm̄ respectu sup
canē mortuū simile mei . Voca-
uit itaq; rex sybam puer saul .
et dixit ei . Omnia quecumq; fu-
erūt saul . et uniusam domū
eius dedi filio dñi tui . Operare
ei igitur terram tu et filij tui
et serui tui . et in feres filio dñi
tui cibos ut alar . Miphybo serh
autē filius dñi tui comeder semp
panē sup mensam meā . Erāt
autē sibe xv filij . et xc serui .
Dixitq; siba ad regē . Sicut uis-
isti domine mi rex seruo tuo .
sic faciet seruus tuus . et mi-
phyboserh comeder sup mīsa
tuā qm̄ unus de filiis regis .
Habebat aut miphyboserh

filij pūulū nōie micha . Om̄s
uō cognatō domi sybe seruebat
miphyboserh . Porro miphyboserh
habitabat in iherlm̄ : quia de mēta
regis iugit uestebat . et erat clau-
dus utroq; pede .

Factū est autē post hec ut mo-
reretur rex filioz ammon .
Et regnaret pro eo filius ei ammon .
Dixitq; dauid . faciā miām cum
ammon filio naas . sic fecit pat ei
mecum miām . Misit g dauid . cō-
solatus eum p seruos suos sup pa-
tris interitū . Cum autē uenissent
serui dauid interuā filioz ammon
dixerūt pncipes filioz ammon ad
ammon dominū suū . Pyras ne qd
ppter honorem patris tui . dauid mi-
serit ad te consolatores . et n̄ ideo
ut inuestigaret te . et exploraret
ciuitatem et eūteret ei . misit da-
uid seruos suos ad te . Tulit itaq;
ammon seruos dauid . rasiq; me-
diam prem barbe eoz . et pedit
medias uestes eoz usq; ad nates .
et dimisit eos . Quod cū nuncia-
tum eēt dauid . misit i occurſū
eoz . erant enim iuri confusi tur-
piter ualde . et mandauit eis da-
uid . Manere i iericho donec cres-
cat barba uīra . et tunc reuertimini
videntes autē filij ammon q i
iuriam fecissent dauid . miserūt
et conduxerūt mercede syru roob .
et syrum soba . uiginti milia pe-
ditum . et a rege maacha mille
uiros . et ab isob duodecim mi-

Quod cum audisset dauid. misit ioab et omne exercitum bellatorum. Egressi sunt ergo filii ammon. et direxerunt aciem ante ipsum introitus porte. Syrus autem soba. et roob. et yitob et maachias secuti erant in campo. Videns ergo ioab quod preparati esset aduersum se plures. et ex aduerso. et post tergum. elegit ex omnibus electis israel. et in struxit aciem contra syrum. Reliqui autem parte populi tradidit abyssai fratri suo. qui direxit aciem aduersum filios ammon. Et ait ioab. Si preualuerint aduersum me syri. eris in adiutorium. si autem filii ammon preualuerint aduersum te. auxiliabor tibi. Et uir fortis. et pugnatus pro populo nostro. et ciuitate dei nostri. dominus autem faciat quod bonum est in conspectu suo. Insuper itaque ioab et populus eius qui erat cum eo certamine contra syros. qui statim fugerunt a facie eius. Filii autem ammon uiderunt quod fugissent syri. fugerunt et ipsi a facie abyssai. et ingressi sunt in ciuitatem. Reuersusque est ioab a filiis ammon. et uenit iherusalem. Videntes igitur syri quod corruisset coram filiis israel. congregati sunt pariter. misitque adadazer. et eduxit syros qui erant transfluminem. et adduxit eorum exercitum. Sobach autem magister militie adadazer. erat princeps eorum. Quod cum nuntiati esset dauid. contraxit omnem israel. et transiit iordanem. uenitque ihelema. Et direxit aciem syri ex aduerso dauid.

Cherem

Fugeruntque syri a facie israel. Et occidit dauid de syris septingentos currus. et xl milia equitum. et sobach principem militie percussit. qui statim mortuus est. Videntes autem uicini reges qui erant in presidio adadazer. uictos se ab israel. expauescit et fugerunt. xl octo milia coram israel. feceruntque pacem cum israel. et seruiuerunt eis. Timueruntque syri auxilium prebere filiis ammon. **x.**

Actum est autem reuertere anno. eo tempore quo solent reges ad bella procedere. misit dauid ioab et seruos suos qui erant cum eo. et uniuersum israel. et uastauerunt filios ammon. et obsederunt rabbath. dauid autem remansit in iherusalem. Dum hec agerent. accidit uturgeret dauid de stratu suo post meridiem. et deambularet in solario domus regie. uidensque mulierem se lauantem ex aduerso solarii sui. Erat autem mulier pulchra ualde. Misit ergo rex et requisitumque est que esset mulier. Nuntiaturque est ei quod ipsa esset bethsabee filia helyam. uxor urie cethei. Missis itaque dauid nuntiis. tulit eam. Que cum ingressa esset ad illum. dormiuit cum ea. statimque sanctificata est ab immundicia sua. et reuersa est in domum suam conceptio fetui. mittentemque nuntiavit dauid. et ait. Concepisti. Misit autem dauid statim ad ioab di-

Mitte ad me uriam ce-
 theum. **M**isitq; ioab uria ad
 dauid. Et uenit urias addauid.
 Quesiuitq; dauid qm recte ager
 ioab et ppls: et quom amminis-
 traretur bellu. Et dixit dauid ad
 uriam. Vade in domum tua: et la-
 ua pedes tuos. Egressusq; e ur-
 as de domo regis: secutusq; est
 eum cibus regis. Dormiuit au-
 tem urias ante portam domus regie
 cum alijs seruis dñi sui: et tñ de-
 scendit ad domum suam. Aungatūq;
 ē dauid adicentib;: Non uiuit ad
 domum suam. Et ait dauid ad u-
 riam. Numquid non de uia lon-
 ginq; uenisti? Quare non des-
 cendisti ad domum tuum? Et ait uri-
 as ad dauid. Archa et isrl: et ui-
 da habitant in papiilonib;: et
 dñs nrs ioab et serui domini mei
 sup faciem terre manent: et ego
 ingrediar in domum meam: ut come-
 dam et bibam. et dormiam cum ux-
 ore mea: **P**ro salute tua: et per
 salutem anime tue q n facia-
 rem hanc. Ait g dauid ad uriam.
 Mane hic et hodie: et cras dimit-
 ta te. Mansit autem urias in ihe-
 rusalem die illa et altera. Et
 uocauit eum dauid ut comederet
 et biberet coram se: et inebriauit
 eum. Qui egressus uespere dormi-
 uit similiter in stratis suis cum
 seruis dñi sui dauid: et in domum
 suam non descendit. **S**cñ est g
 mane: et scripsit dauid episto-

lam ad ioab: misitq; per manum uire.
 scribens in epistola. Ponite uriam
 ex adiutorio belli ubi fortissimu pre-
 lum ē: et derelinquite eum ut per-
 cussus intereat. Igitur cum ioab ob-
 sideret urbem: posuit uriam in loco
 ubi stiebat uiros ee fortissimos.
 Egressiq; uiri decuritate bellabant
 aduersum ioab: et ceciderunt de pps
 seruior dauid et mortui ē et urias ce-
 theus. Misit itaq; ioab et nuntiauit
 omnia uerba pely dauid: pcepitq;
 nuntio dicens. Cum complueris
 uniuersos sermones belli ad regem:
 si eum uideris indignari et dixerit:
 quare accessistis ad murum ut prehare
 mini. an ignorabatis q multa de-
 sup ex muro tela mittant q per-
 cussit abimelech filium ieroboseth si-
 ne mulier: misit sup eum fragmentu
 mole. de muro. et interfecit eum
 in thebes. Quare iuxta murum
 accessistis? **D**ices. Etiam seruis
 tuis urias cetheus occubuit. A-
 byt g nuntius et uenit et narrauit
 omnia dauid. que ei pcepit ioab.
 Et dixit nuntius ad dauid. Preua-
 luerunt aduersum nos uiri. et e-
 gressi sunt aduersum nos in agrum:
 nos autem scō impetu psequuti su-
 mus eos ad portam ciuitatis. et di-
 rexerunt iacula sagittarum ad uer-
 sus nos ex muro de sup: mortui
 q sunt de seruis regis. Quoniam
 seruis tuis urias cetheus mor-
 tuus ē. Et dixit dauid ad nuntium.
 hec dices ioab. Nō te frangat is-

tares: uari enim euentus est plij:
et nunc hunc. nunc illum consumit gla-
di. Conforta bellatores tuos aduer-
sum urbem. ut destruas eam: et ex-
ortare eos. **A**udiuit autem uxor urie
quod mortui esset uir suus et plaxe-
it eum. **T**ransiitque luctu mulier
dauid et introduxit eam in domum
suam: et facta est ei uxor. peperitque
ei filium. **E**t displicuit uerbum hoc
quod fecerat dauid coram domino. **xxii.**
Dixit ergo dauid nathan ad dauid.
Qui cum uenisset ad eum:
Dixit ei. **R**esponde mihi in iudicium.
Duo uiri erant in ciuitate una: unus
diues. et alter pauper. **D**iues habe-
bat oues et boues plurimos ualde:
pauper autem nichil habebat. **O**mnino pre-
terit ouem unam puellam. quam emerat
et nutriterat et que creuerat apud
eum cum filiis eius simul et depane
illius comedens. et de calice eius bi-
bens. et in sinu illius dormiens.
erantque illi sicut filia. **C**um autem pere-
grinus quidam uenisset ad diuitem.
parcens ille sumere de ouibus et de
bobus suis ut exhiberet conuiuium
um peregrino illi. qui uenerat
ad se: tulit ouem uiri pauperis. et p-
parauit ei bos homini qui uenerat ad
se. **I**ratius autem indignatione domini
aduersus hominem illum nimis:
dixit ad nathan. **V**iuat dominus quoniam fili-
moris est uir qui fecit hoc. et ouis rediet
in quadruplum. eo quod fecerit uerbum
istud. et non preceperit pepercit.
Dixit autem nathan ad dauid. **T**u es ille

uir qui fecisti hanc rem. **H**ec dicit
dominus deus israel. **E**go unxi te in rege
super israel. et ego erunt de manu sa-
ul et dedi domum domini tui. et uxores
domini tui in sinu tuo. dedi que tibi
domum israel et iuda. et si parua sunt
ista addiciam tibi multa maiora. **Q**ua-
re quod contempsisti uerbum domini
ut faceres malum in conspectu meo.
Per uiam certheum percussisti gladio.
et uxorem illius accepisti et uxorem.
et interfecisti eam gladio filiorum
ammon. **Q**uam obrem receder gladi-
us de domo tua usque in sempiternum.
eo quod despecteris me. et tuleris
uxorem uirae certhei ut esset uxor
tua. **I**taque hec dicit dominus. **E**cce ego sus-
citabo super te malum de domo tua. et
tollam uxores tuas in oculis tuis.
et dabo proximo tuo: et dormiet
cum uxoribus tuis in oculis solis
huius. **T**u enim fecisti abscon-
dere. ego uero faciam uerbum istud in
conspectu omnis israel. et in conspectu
solis. **E**t dicit dauid ad nathan.
Peccaui domino. **D**ixitque nathan ad
dauid. **D**ominus quoque transiit super
cartum tuum non morieris. **V**erumtamen
quoniam blasphemare fecisti inimi-
cos nomen domini propter uerbum hoc.
filius qui natus est tibi morietur.
Et reuersus est nathan in domum
suam. **P**ercussitque dauid puellum quem
pepererat uxor urie dauid. et
desperatus est. **D**eprecatusque est
dauid dominum pro paruulo: et re-
uinauit dauid ieiunio: et in gressu

Ieorum iacuit super terrā. **I**enerunt autem seniores domus eius. cogen-
tes eum ut surgeret de terra. Qui no-
luit. neque comedit cum eis cibum.
Accidit autem ut die septima mo-
reretur infans. **T**imueruntque ser-
ui dauid nuntiare ei quod mortuus
esset paruulus. **D**ixerunt enim.
Ecce cum paruulus adhuc uiueret
loquebamur ad eum. et non audie-
bat uocem nostram: quanto magis
si dixerimus. mortuus est puer.
se affliget. **C**um ergo audisset
dauid seruos suos miserrantes:
intelleuit dauid quod mortuus esset
infantulus. **D**ixitque ad seruos suos.
Sum quid mortuus est puer? **Q**ui
dixerunt ei. Mortuus est. **S**us-
cepit ergo dauid de terra: et lotus.
unctusque est. **C**umque mutasset ues-
tem ingressus est in domum domini: et
adorauit. et uenit in domum suam:
percutitque ut ponerent ei panem.
et comedit. **D**ixerunt autem ei serui
sui. **Q**uis est sermo quem fecisti
propter infantem. cum adhuc uiueret
ieiunasti et flebas: mortuo autem
puero surrexisti et comediti panem.
Qui ait. **P**ropter infantem cum adhuc
uiueret ieiunasti et fleui. **D**ice-
bam enim. **Q**uis sit forte donec
eum in deo. et uiuet infans: nunc
autem quod mortuus est quare ieiuno:
Sum quid pro tero eum reuocare
amplius. **E**go uadam magis ad
eum: ule uero non reuertetur ad me.
Et consolatus est dauid berthabee

uxore sua. **I**ngressusque ad eum eam dor-
muit cum ea: que genuit filium. et
uocauit nomen eius salomon. **E**t dominus di-
lexit eum. **M**isitque in manibus nathan
prophe. et uocauit nomen eius amabi-
lus domino: et quod diligeret eum deus.
Igitur pugnabat ioab contra rab-
bath filium ammon: et expugna-
bat urbem regiam. **M**isitque ioab num-
erum ad dauid dicens. **D**imicauit ad-
uersus rabbath: et capienda est turris
aquarum. **N**unc ergo aggrega reliquias pre-
paratas. et obside ciuitatem. et cape eam:
ne cum ame euasata fuerit urbs.
nomen meo ascribatur uictoria.
Congregauit itaque dauid omnem
populum: et profectus est aduersum rab-
bath. **C**umque dimicasset. cepit eam:
et tulit dyadema regis eorum decapite
eius. pondus auri talentum habens.
et gemmas preciosissimas et im-
positum est super caput dauid. **S**ed et
predam ciuitatis asportauit mul-
tam ualde nimis. **P**opulum quoque
eius abducens serualit. et circum-
egit super eos ferrata carpenta. **D**i-
uisitque cultros et transduxit in hypo-
latex. **S**ic fecit uniuersis ciuitatibus
filiorum ammon. **E**t reuersus est da-
uid et omnis exercitus in iherusalem. **A**ctum est autem post hec ut ab-
salon filius dauid sororem
speciosissimam uocabulo thamar
adamaret ammon filium dauid.
et deperiret pro ea ualde. ita ut e-
goraretur propter amorem eius: que
cum esset uirgo difficile ei uidebat

ut quippiam inhoneste ager cu
ea. Erat autem ammon amicus
noie ionadab filius semmaa fr̃s
dauid. uir prudens ualde. et dixit
ad eum. Quare sic attenuaris ma
cie fili dauid regis p̃singulos dies
Cur non iudicis mi. Dixit ei am
mon. Chamar sororem fratris
mei absalon amo. Cui dicit iona
dab. Cuba sup lectum tuum. et lag
uorem simula. Cumq; uenerit
pat tuus ut uisitet te: dic ei. Ve
niat oro thamar soror mea ut det
mihi cibum. et faciat pulmentū
ut comedam de manu eius. Acci
piat itaq; ammon. et q̃ egrotare
cepit. Cumq; uenisset rex ad ui
sitandum eum: ait ammon ad
regē. Veniat obsecro thamar
soror mea ut faciat in oculis me
is duas absorbicumulas. q̃bū
et capiam de manu eius. Misit
ergo dauid ad thamar. dominum
dicens. Veni in domum ammon
fr̃is tui: et fac ei pulmentū. Ve
nitq; thamar in domū amonō fra
tris sui ille autē lacebat. Que tol
lens farinam conmisit: et lique
faciens in oculis eius coxit sor
bicumulas. Tollensq; q̃ coxerat
effudit: et posuit corā eo: et no
luit comedere. Dixitq; ammon.
Ecce uniuersos tamen. Cumq; cie
cisset om̃s: dixit ammon ad tha
mar. In fer cibum in conclauē:
ut uestear de manu tua. Tulit

+ Ammon

q̃ thamar sorbicumulas q̃s
fecerat: et intulit ad amonō fra
trem suū in conclauē. Cumq; obtu
lisset ei q̃bū. apprehendit eam
et ait. Veni tibi mecum soror mea.
Que dicit ei. Noli frater mi. noli
face stulticiam hanc: et ego enī
ferre non potero ob probrium
meum. et tu eris q̃ unus de in
sapientibus in isrl̃. Quin potius
loquere ad regem: et non negab
me tibi. Nolu it autem acquiesce
re p̃buis eius sed ualens p̃ualens
uiribus oppressit eam. et cubauit
cum illa. Et exosam habuit eā
ammon magno odio nimis ita ut
maius esset odium quo eā amore
quo ante dilexerat. Dixitq; ei am
mon. Surge et uade. Que dicit ei.
Malius ē hoc malum q̃ nunc agis
aduersum me. q̃m q̃ ante fecisti
expellens me. Et noluit audire
eam: sed uocato puo qui ministr
abat ei dixit. Ecce iam hanc a
me foras: et claudē ostiū post eā.
Que indura erat talari tunica:
huiusmodi enim fuit regis iu
gines uestib; utebant. Elecit ita
q; eam eam minuit illius foras:
et clausit fores post eam. Que asp
gens cinerem capiti suo scissa ta
lari tunica: impositisq; manib;
sup caput suū. ibat ingredi
ens et clamans. Dixit autem
ei absalon frater suus. Num
ammon fr̃ tuus cōcubuit tecū:

Ed nunc soror tace: fr̄ tuus est:
neq; enim affligas cor tuū pro re
hac. **O**mansit itaq; thamar contra
bescens in domo absalon fr̄s sui.
Cum autē audisset rex dauid ūba
hec: contritatus ē ualde. Et no-
luit contritari spm̄ amon filij
sui: qm̄ diligebat eū q; primoge-
nitus erat ei. Porro non ē loqui-
tus absalon ad amon nec bonū
nec malū: oserat enim absalon
amon eo q; uiolasset thamar
sororē suā. Factum est autē post
tempus biennij ut conderent omē
absalon in baalator que est iuxta
ephraym: et uocauit absalon os
filios regis. Venitq; ad regē: et ait
adeum. Ecce tondentur oues ser-
ui tui ueniat oro rex cū seruis suis
ad seruū suū. Dixitq; rex ad ab-
salon. Noli fili mi. noli rogare ut
ueniam os: et grauemus te. Cū
autem cogeret eum. et noluidet
uenire: benedixit ei. Et ait ab-
salon addauid. Si non uis uenire:
ueniat obsecro nobiscum saltem
amon fr̄ meus. Dixitq; adeum
rex. Non est necesse: ut uadat te-
cum. Coegit itaq; eum absalon et
dimisit cum eo amon et unū-
sos filios regis. fecerantq; absalon
conuiuū dī quiniū regis. Prece-
perat autem absalon pueris suis.
dicens. Obseruate cum remulent
fuit amon uino. et dixerō uobis.
percutite eū et interficite: nolite

mere ego sū qui p̄cipio uob: robo-
ramini. et estote iuri fortes. fecerūt
q; pueri absalon aduersus amon
sicut p̄ceperat illis absalon. Sur-
gentesq; omēs filij regis ascenderūt
singuli mulas suas. et fugerunt.
Cumq; adhuc pgerent itinere
fama puenit addauid dicens. P-
cussit absalon omēs filios regis: et
non remansit ex eis saltem unus.
Surrexit itaq; rex et scidit uestimē-
ta sua. et cecidit sup̄ terram: et os
serui ipsius qui assistebant ei sci-
derunt uestimenta sua. Respon-
dens autē ionadab filius semina
a fr̄s dauid. dixit. Ne estimet dō
meus rex q; omēs filij regis occisi
sunt: amon solus mortuus ē. qm̄
in odio absalon erat post. ex die
qua oppressit thamar sororē ei.
Nunc ergo ne ponat dñs m̄s rex
sup̄ cor suū uerbum istud dicēs.
qm̄ omēs filij regis occisi: qm̄ am-
mon solus mortuus ē. fugit autē
absalon. Et eleuauit puer oculos
suos speculator: et aspexit. Et ce-
ce ipsius multus ueniebat p̄ter-
teuium ex latere montis. Dixit
autem ionadab ad regē. Ecce filij
regis assunt assunt iuxta uer-
bum serui tui sic factū est. Cumq;
cessasset loqui apparuerūt et fi-
lij regis. et intuentes leuauerūt
uoces suas et fleuerunt. Sed et
rex omnes serui eius fleuerunt
ploratu magno nimis. Porro ab

Salon fugiens abiit ad tholomay filium
 amur. regem gentium. lxxxviii. ergo da-
 uid filium suum cunctis diebus. Abtalon
 autem cum fugisset et uenisset in gentem: fu-
 it ibi tribus annis. Cessauitq; dauid
 rex persequi abtalon: eo q; consolatus esset
 super ammon in ieritum. **xliii**

Intelligens autem ioab filius sarue
 qdcor: regis uersum esset ad abtalon: mi-
 sit thecuniam. et tulit inde mulierem sa-
 pientem: dixitq; ad mulierem. lugere te
 simula: et induere uestre lugubri et ne
 ungaris oleo: ut sis qm mulier. plurimo
 iam tempore lugens mortuum. et in gre-
 diaris ad regem et loqueris ad eum sermo-
 nes huiusmodi. Posuit autem ioab u-
 ba iore eius. Itaq; cum ingressa fuisset
 mulier thecunis ad regem. cecidit co-
 ram eo super terram: et adorauit et dixit.
 Serua me rex. Et ait ad eam rex. Quid
 cause habes. Que respondit. heu mulier
 uidua ego sum. Mortuus est enim ui-
 rus: et ancille tue erant duo filij: qui
 reuerti sunt aduersum se in agro. nul-
 lusq; erat qui eos prohibere posset.
 Et percussit alter alterum: et interfecit
 eum. Et ecce surgens uniuersa cognatio
 aduersum ancillam tuam. dicit. Trade e-
 um qui percussit fratrem suum ut occidam
 eum p ania fratris sui quem interfecit:
 et deleam heredem. Et querunt ex-
 tingueret scintillam meam que derelicta
 est: ut non supsit uiro meo nom. et reli-
 que super terram. Et ait rex ad mulierem.
 Vade in domum tuam: et ego iudicabo
 pro te. Dixitq; mulier thecunis ad regem.
 In me domine mi rex iniquitas. et

in domum patris mei: rex autem et
 thronus eius sit innocens. Et ait rex.
 Qui contra adixerit et adduc eum ad me:
 et ultra non addet ut tangat te. Que
 ait. Recordetur rex domini dei sui. ut
 non multiplicentur prope me sanguines
 adulescentium: et nequaquam interficiatur
 filium meum. Quia ait. Vixit dominus quia non
 cader capillus filij tui super terram. Dixit
 ergo mulier. loquatur ancilla tua ad
 dominum meum regem ubi. Et ait. loque-
 re. Dixitq; mulier. Quare cogitasti
 istiusmodi rem contra populum dei. et
 locutus est rex uerbum istud ut pec-
 cet. et non reducat eiectioni suam. Omnis
 mortuus est et qm aque dilabuntur. interra
 q non reuertitur. nec uult deus perire
 animam sed reuocatur cogitans ne penitus
 pereat qui abiectus est. Nunc ergo ueni
 ut loquar ad dominum meum regem uerbum
 hoc presente populo tuo: et dixit an-
 cilla tua loquatur ad regem si quomodo
 faciat rex uerbum ancille sue. et au-
 diuit rex uerba ut liberaret ancillam
 suam de manu omnium qui uolebant
 de hereditate domini delere me. et fili-
 um meum simul. Dicit ergo ancilla tua
 ut fiat uerbum domini mei regis sicut
 sacrificium: sicut enim angelus domini
 sic est dominus noster rex. ut non benedictione
 nec maledictione moueat: unde et
 dominus est deus tecum. Et respondens rex dixit
 ad mulierem. Ne abscondas a me uerbum
 q te interrogo. Dixitq; ei mulier. lo-
 quere domine mi rex. Et ait rex. Nunc
 manus ioab tecum est in omnibus istis:
 respondit mulier. et ait. Pro salute anime

Oia si tram

tue dñe mi rex. nec ad dextram nec
ad sinistram ē ex omib; his que locu-
tus ē domini nūs rex. Seruus enim
tuus ioab ipse pcepit in. et ipse posu-
it in os ancille tue omnia uerba hec ut
irrerem figuram sermonis huius. ser-
uus enim tuus ioab ipse pcepit ut
ind. Tu autē dñe mi rex capies et sic
ut sapiam. angls dñi. ut intelligas
Et ait rex ad ioab. Ecce placatus feci
uerbum tuū: uade g et reuoca puer
abalon. Cadensq; ioab sup faciem su-
ā in terra: et adorauit et benedixit regi.
Et dixit ioab. Hodie intellexit ser-
uus tuus qz inueni grām in oculis
tuis dñe mi rex. fecisti enī sermonem
serui tui. Surrexit g ioab et abiit i
gressus: et adduxit abalon in iherlm.
Dixit autem rex. Reuertat in domū
suā: et faciem meā non uideat. Re-
uersus est itaq; abalon in domum
suā: et faciem regis n̄ uidit. Porro
sicut abalon uir n̄ erat pulcher in
omni uir. et decorus nimis. Auertit
o pedis usq; ad uerticem n̄ erat i eo
ulla macula. Et qñ tondēbat capil-
los. semel autē in anno tondēbant.
quia granabat eum cesaries: pon-
derabat capillos capitis sui dicētis
sichs pondere publico. Nati sunt autē
abalon filij tres. et filia una nōie
thamar. elegantis forme. Mansit
autē abalon in iherlm duob; annis.
et faciem regis n̄ uidit. Misit itaq;
adioab ut mitteret eum ad regem: q
noluit uenire ad eum. Cumq; scdo
misisset. et ille nolisset uenire: dixit

seruus suus. Scitis agrum ioab iuxta
agrum meum habentē mentem orde-
is. Ite igit et succendite eam igni. Succen-
derunt g serui abalon segetē igni. Et
uenientes serui ioab scilicet uestimētis
suis dixerunt. Succendit serui abalon
partem agri igni. Surrexit ioab. et ue-
nit ad abalon in domū eius et dixit.
Quare succenderūt serui tui segetem
meā igni. Et respondit abalon ad ioab. Mi-
hi ad te obsecrans ut uenires ad me. ut
mitterem te ad regem ut diceret ei. qñ
ueni de gessu. melius m̄ erat ibi esse.
Obsecro g ut uideam faciem regis. Ad
si memor ē iniquitatis mee: inter fi-
cias me. Ingressus ioab ad regē: nū-
ciauit ei. vocatusq; abalon intrauit
ad regem: et adorauit sup faciem rē
coram eo. Osculatusq; ē rex abalon
Sicut post hec fecit sibi abalon xv
currū et equites. et cinquaginta
uiros qui pcederent eum. Et mane
egressus abalon stabat iuxta in-
trorum porte in uia et oēm uirū q
habebat negotiū ut ueniret ad
regē s iudicium uocabat ad te abla-
lon. et dicebat. De qua ciuitate es tu?
Qui respondens aiebat. Ex una tribu isrl
ego sum seruus tuus. Dicebatq; ei
abalon. Vident in sermones tui bo-
ni et iusti: sed non est quare audiat co-
stitutus a rege. Dicebatq; abalon.
Quis me constituet iudicē sup terrā.
ut ad me ueniant omēs qui habent
negotium. et iuste iudicem. Sed cū
accedet ad eum hō ut salutarē illū
extendebat manū suā. et apprehendit

ostendebat ad eum. **F**aciebatq; hoc
omni isrl' quemebat ad iudicium ut
audiretur a rege: et sollicitabat cor
da uiroz in isrl'. **P**ost quatuor aute
annos dixit absalon ad rege dauid.
Vadam et redda uota mea que uoui
dno in hebron: uouens eni uouit ser
uis tuis cum eet in gessu syrie dices.
Si reduxerit me deus in isrlm: sacri
ficio dno. **D**ixitq; ei rege dauid. **H**abe
t pace. **E**t surrexit et abiit in hebron.
Abiit autem absalon exploratores in
uniuscuiusq; tribu isrl' dices. **S**tatim ut au
dieritis clangore bucinę: dicite. **R**egna
bit absalon in hebron. **P**orro cum ab
salon ierit ducenti uiri de isrlm: uo
cati euntres simplici corde. **E**t causam
penit' ignorantes. **A**ccessit q; ab
salon achypel gylonitem consiliariu
dauid de ciuitate sua gilo. **C**umq;
immolaret uictimas. et scda esset con
uiuio ualida: ppls; concurrens au
gebatur cum absalon. **V**enit igit' nunti
addauid dicens. **T**oto corde uniuscuius
isrl' sequitur absalon. **E**t ait dauid
seruis suis: qui erant cu eo in isrlm.
Surgite et fugiam: neq; eni erit nob
effugium a facie absalon. **F**estinate
egredi: ne forte ueniens occupet nos.
et impellat sup nos ruina: et puen
iat in ore gladij. **D**ixeruntq; serui re
gis ad eum. **O**mnia quecuq; precepit
dñs n'r rex libenter exequemur serui
tui. **E**gressus e g rex et uniuersa domi e
ius pedib; suis. et reliquit rex decem
mulieres concubinas. ad custodiē
da domu. **E**gressusq; rex et ois isrl'

pedib; suis. itenit pcul adomo: et uni
uersi serui eius ambulabāt iuxta e
ū: et legiones cerech. et phelech. et
ois gethei. pugnatōres ualidi sexcenti
uiri qui secuti eū fuerāt pedres
degeth precedebant rege. **D**ixit aut' rex
ad ethay getheum. **C**ur uenit nobiscū?
Reuertere et habita cu rege tuo quia
peregrinus es et egressus de loco tuo.
Heri uenisti. et hodie impelleris nobiscū
egredi. **E**go aut' uadam quo iturus su:
reuertere et reduc tecum frēs tuos: et dō
faciet tecum miām et ueritate ostēdis
ti grām et fidem. **E**t respondit ethay re
gi dicens. **V**iuat dñs. et uiuat dñs
rex qm in quocumq; loco dñe mi rex
fuis sine in morte siue in uita ibi e
rit et seruis tuis. **E**t ait dauid ad
ethay. **V**eni et transi. **E**t uenit et
transiit ethay et reliqua multitudo
domi; flebant uoce magna: et u
niuersus ppls; transibat. **R**ex quoq;
transgredebatur torrentē cedron. et
cunctus ppls; ince. **D**ebat cont' uiam
oliue que respicit ad desertū. **V**enit
aut' et sadoch et uniuersa leuite cu eo
portantes archā fedēis dei. et depo
suerūt archam dei. **E**t ascendit abyathar
donec expletis ēēt ois ppls; q' egressi
fuerāt de ciuitate. **E**t dixit rex ad sa
doch. **R**eporta archam dñi in urbem.
Si inuenero grām in ocul' dñi redu
cet me et ostendet in eam et taber
naculū suū. **S**i autē dixerit in nō
placet: presto sum. **F**aciat q' bonū
est corā se. **E**t dixit rex ad sadoch
sacerdotē. **Q**uidens reuertere i ciui

tate in pace et achymaas filii tui et
ionathas filius abyathar. duo filij
ui sunt uobiscum. Ecce ego abson-
dar in campetrib; deserti: donec ue-
niat sermo a uob. indicant m. Repor-
tauerunt igit sadoch et abyathar ar-
cham dei in iherlm. et manserunt ibi.
Porro dauid ascendebat oliuam oliua-
rum oliuay scandens et flens opto ca-
pite. et nudis pedib; incedens. Sed et
omnes pps qui erant cum eo opto capite
ascendebat plorans. summatum e au-
tem dauid qd et achytrophel eēt in comiti-
ratione cu absalon. Dixitq; dauid.
Infatua queso dñe qsilium achy-
trophel. Cumq; ascenderet dauid
summitate montis in quo adoratus
erat dñm. ecce occurrit ei elysai a
rachites scissa ueste. et terra pleno
capite: et dixit ei dauid. Si ueneris
mecum: eris in oneri. Sin autē in ci-
uitate reueraris. et dixeris absalon
seruus tuus sum rex parere me ui-
uere sicut fui seruus patris tui. sic
ero seruus tu. dissipabis consiliū
achytrophel. habes autē tecū sa-
doch et abyathar sacerdotes: et oē
uerbum qd q; audieris de do-
mo regis. indicabis sadoch et a-
byathar sacerdotib;. Sunt autē
cum eis duo filij eor achymaas
filius sadoch. et narham filius a-
byathar et mitteris p eos ad me
omne uerbum qd audieris. Veni-
ente autem elysay amico dauid in
ciuitate absalon q; ingressus est
in iherlm. **xvi.**

Cumq; dauid transisset pau-
lulum montis uertice. ap-
paruit syba puer miphibosech i-
occursum eius cum duob; asinis q
onerati erant ducentis panib;: et
centum alligaturū iue pante. et
centum massas palatay. et duob;
utrib; uini. Et dixit rex sybe. Qd
sibi uolunt hec: seditq; syba. An-
ni domestici sūt regis ut cedant
panes et palare aduocendu pñs
tuus: uinum autē ut bibat si quis
defecerit in deserto. Et ait rex. Vbi
est filius dñi tui: seditq; syba regi.
Remansit in iherlm dicens. Hodie
restituet m domus isrl: regnum
patris mei. Et ait rex sybe. Tua sūt
omnia que fuerūt miphibosech. **hpc;**
syba. Oro ut inueniam grām corā
te dñe mi rex. Venit ergo rex dauid
in usq; baurym. Et ecce egrediebat
inde uir de cognatione domus saul
noīe semey. filius gera. procedebat
egrediens. et maledicebat. mitte-
batq; lapides contra dauid. et cont
uniuersos seruos regis dauid.
Omnes autē pps et uniuerſi bella-
tores adextro et asinistro latere
regis incedebant. Ita autem loque-
batur semey cū maledicebat regi. E-
grete egrete uir sanguinū: et un-
belual. Reddidit tibi domus uni-
uersam uersū sanguine domi saul.
qm inuastā regnum. Pro eo et de-
dit dñs regnū in manu absalon fi-
lij tui. et ecce pmunt te mala: qm
uir sanguinum es. Dixit autem

abyssi fili sarue regi. Quare male-
dixit canis hic mortuus dno meo regi.
vadam & amputabo caput eius. Et ait
rex. Quid in et uob est filij sarue? Di-
miste eum maledicite. Dns enim pcepit
ei: ut malediceret dauid. Et quis e audiat
dixit qre sic fecerit. Et ait rex abyssi et
uniuersis seruis suis. Ecce filius mris
qui egressus e de uento meo querit animam
meam quantomagis tuc fili iemini?
Dimiste eu ut maledicet iuxta precep-
tum dñi: si forte respiciat dñs afflictio-
ne mea et reddat in bonu pro maledicti-
one hodierna. Ambulabat aut dauid
et socij eius puiam cu eo. Semey autem
pungum montis celatere contra illum
gradiebat maledicens & mittens lapide
aduersus eum. terramq; spargens. ve-
nit itaq; rex et uniuersis ppl's e eo lac-
tus: et resocillati sunt cu eo ibi. Abtalo
autem et omis ppl's isrl in gressu e isrlm:
sed et achitrophel cu eo. Cum aut uenis-
set chusay arachitem amicus dauid ad
abtalon locutus e ad eu. Salue rex sal-
ue. Ad quem abtalon. hec e in ciuit gra-
ad amicu tuu: quare n ista cu amico
tuo? Sed itq; chusay ad abtalon. Neq; qm
qa illius ero que elegit dñs. et omis hic
ppl's et uniuersus isrl: & cu eo manebo.
Sed ut et hoc inferam. cui ego seruiui
sum. sine filio regis. Sicut parui pa-
trino: sic parebo tibi et tibi. Dixit au
abtalon ad achitrophel. Iure consiliu.
quid age debeam. Et ait achitrophel ad
abtalon. Ingredere ad cubinas pars tui
quas dimisit ad custodienda domu:
ut cu audierit omis isrl q fedatus

preu tuu roborent man eoy rectu. Te-
denderut q abtalon tabernaculu i solario.
ingressusq; ad cubinas patris sui cora
uniuersis isrl. Consiliu aute achitrophel
q dabat indiebus illis q si quis consu-
leret dñm. sic erat consiliu achitrophel et
cum eet cum dauid. & cu eet cu abtalo.
Dixit aut achitrophel ad ab- xvii
talon. Ego michi xii milia
uiroz & consurgens psequens dauid
hac nocte. et inruens sup eum qpe
qui lassus e. et resolutus manib; per-
turtia eum. Cumq; fugit ois ppl's qui
cum eo est. partiam rege desolatam. et
reducam uniuersum ppl'm quom an-
ti reueri solet. Vnu enim uiu tu que-
ris. et omis ppl's erit in pace. Placuit
sermo eius abtalon. et cunctis maiori-
b; natu isrl. Ait aut qur abtalon. vo-
cate et chusay arachitem. ut audiam
quid etiam ipe dicat. Cumq; uenisset
chusay ad abtalon: ait abtalon ad eu.
huiusmodi sermone locutus e achy-
tophel: face debemus an non? Quod
dat consiliu: Et dixit chusay ad abtalo.
Non e bonum consiliu q dedit achy-
tophel hac uice. Et rursum i tulit chu-
say. Tu nosti preu tuu. et uiros q
cum eo sunt esse fortissimos. & amaro
animo ueluti si uirga raptis catulis
i saltu semiat. Sed & p tuus uir bel-
latoz e. nec morabitur cum ppl'o. For-
sitan tunc latitat i foueis. aut in
uno quo uoluerit loco. & cu ceciderit
unusquisq; in principio audiet: qcuq;
audierit. et dicet. facta est plaga i ppl'o
qui sequebatur abtalon: & fortissimu

2 mabem

quisq; cuius cor ē qđ leonis pauore
soluatur. Sicut enim omnis pp̄s isrl̄
fortem ēē p̄m̄ tūm. et robustos os
q̄cum eo sunt. Sed hoc nō uidet̄ rē
tūm ēē consiliū. Cōgē ad rē uni
usq; isrl̄ adam usq; ber-sabee quasi
harena maris innumerabilis. et
tueris in medio eorum. et uirum
sup̄ eum in quocumq; loco fuerat
inueniunt. et operiemus sicut ca
de solet ros sup̄ terram. et nō relin
quemus de uiris qui cum eo sunt
nō unū quidem. Quod si urbem ali
q̄m sicut ingressus. circumdabit om̄s
isrl̄ ciuitati illi fumes. eā in corpore
tē. et nō reperiat nec calcet qđ
ex ea. Dicit; absalon. et om̄s uir
isrl̄. Melius ē consiliū est chusay
arachire consilio achitophel. Dñi
enim nutu dissipatum est q̄solum
achitophel uale. ut inducet dñs sup̄
absalon malū. Et ait chusay sadoch
et abyathar sacerdotib; hoc ē hoc
m̄ consiliū dedit achitophel absalo
et seniorib; pp̄s isrl̄. et ego tale ē tale
dedit consiliū. Nūc ḡ mittite cito.
et nunciate dauid dicentes. Memore
mini nocte hac incampestrib; de
sest; sed absq; dilatione trans
grede. ne forte ab sorbeat̄ rex et
om̄s pp̄s qui cum est. Ionathas
autē et achymaas stabant iuxta
fontem rogel. Abys autē ancilla. et
nuntiavit eis. Ac illi profecti sūt.
ut referret ad regē dauid nuntiu.
nō enim poterant uideri. aut in tro
ue incuitatem. Vidit autem eos

qđam pueri. et indicati absalon. Illi
uero concito gradu ingressi sunt do
mum cuiusdam uiri. in baur-him. q̄
habebat puteū in uestibulo suo. et
descenderunt ī eū. Tulit autē mulier
et expandit uelamen sup̄ os putei
quasi siccam typemās. et sic res la
tuit. Cumq; uenissent serui absalo
ad mulierem ī domū. dixerūt. Vbi est
achymaas et ionathas? Redit eis
mulier. Transierūt festinanter gur
rata paululum aq̄. Ac hī qui que
rebant. cum non inuenissent. reu
si sunt in iherlm̄. Cumq; abissent.
ascenderūt illi depures. et p̄gemes
nuntiauerūt dauid regi atq; dixerūt.
Surgete transite flumiū cito. qm̄ hu
iusmodi consiliū dedit q̄ra uos
achitophel. Surrexit ḡ dauid et om̄s
pp̄s qui erat cum eo et transierunt
cum eo. donec diluisset. et ne un
quidem residuus fuit qui non tra
sisset flumiū. Porro achitophel ui
dens qđ nō fuisset factum q̄siliū suū.
stravit asinū suū et surrexit. et a
bijt ī domum suā. et ī ciuitate suā.
et disposita domo suā. suspendio inte
xit et sepultus est in sepulchro pa
tris sui. Dauid autē uenit ī castra.
et absalon transiit iordanē tpe et
os uiri isrl̄ cum eo. Amasan uero
constituit absalon pioab sup̄ exer
citum. Amasa autem erat filius
uiri qui uocabat̄ iethra de israhel.
qui ingressus ē ad abygaül filiā
naas sororem sarine. que fuit ma
ter ioab. Et castrametatus ē israel

Cum absalon in terra galaad. Cumq;
uenisset dauid ad castra madian. so-
by filius naas derabari filioz amo.
machyr filius amihel delotobar: et
berzellai galaadites derogely obtu-
lerunt ei stratoniam et tapeta et uasa
fistula. frumentum et hordeum. et farina.
pulem et fabam. et lentam. et ficum
fixum cyper. et mel et butyrum oues
et pingues vitulos. Dederuntq; dauid
et populo qui cum eo erat ad uescendum:
suspirati sunt enim populum fame et si-
ti fatigari in deserto. **xviii.**
Sicut considerato dauid populo suo con-
stituit super eum tribunos. et centurio-
nes: et dedit tertiam partem populi in ma-
nu ioab. et tertiam sub manu abycai
filij sarine fratris ioab. et tertiam sub ma-
nu erhay qui erat de gepoch. Dixitq; rex
ad populum. Egrediar et ego uobiscum. Et
respondit populus. Non exibis. siue enim fugerim-
us. non magnopere ad eos de nobis perni-
nebit. siue media pars ceciderit e no-
bis non satis curabunt: quia tu unus pro
decem milibus computaris. Melius est
igitur. ut sis nobis in urbem presidio
ad quos rex ait. Quod uobis uideretur
rectum. hoc faciam. Stetit ergo rex
iuxta portam. Egrediebaturq; populus
primas suas: centeni et millem. Et
precepit rex ioab et abycai et erhay
dicens. Seruate in puerum absalon.
Et omnis populus audiebat precipiente
regem cunctis principibus: per abyca-
lam. Egressus est populus in campum
contra israel. Et factum est pluuium in
salm effraym: et celsus est ibi populus

israel exercitu dauid. **F**ecitq; et plaga
magna indie illa uiginti milia milium.
Fuit autem ibi pluuium diffusum super
faciem omnis terre: et multo plures e-
rant quos saltus consumpserat de
populo. quasi hi quos uocauerat gladi-
indie illa. Accidit autem ut occurreret
seruis dauid absalon sedens mulo.
Cumq; ingressus fuisset mulus sub
ter obensam quertum et magnam:
adhesit caput eius quertui: et illo
suspensus inter celum et terram mulus
cui insederat pertransiuit. Vidit autem
hoc quispiam: et nuntiavit ioab di-
cens. Vidi absalon pendere in quertu.
Et ait ioab uiro qui nuntiauerat
ei. Si uidisti. quare non fodisti eum cum
terra et ego dedissem tibi decem sycclos et
unum balteum. Qui dixit ad ioab. Si
appenderes in manibus meis mille ar-
gentos. nequaquam mittere manu
meam in filium regis. Audientibus enim
noli precepit rex tibi et abycai et erhay
dicens. Custodite michi puerum absalon.
Sed et si fecissem contra animam meam
audacter: nequaquam hoc regem late po-
tuisset: et tu stares ex aduerso. Et
ait ioab. Non sicut tu uis: sed aggre-
diar eum coram te. Tulit ergo ioab tres
lanceas in manu sua: et iniecit eas in
corde absalon. Cumq; adhuc palpa-
ret herens in quertu. cucurrerunt
decem iuuenes armigeri ioab: et per-
cutientes interfecerunt eum. Cecidit
autem ioab bucina: et retinuit
populum ne persequeretur fugientem
israel. uolens pretere multitudinem. Et

tulerunt absalon et piecerunt eum
in saltu in foueam grande. et por-
tauerunt super eum acervum lapidum.
magnum nimis. Omnis autem vir fu-
git in tabernacula sua. Porro absalo
exceperat sibi cum adhuc viveret
titulum: qui est in ualle regis. Dix-
erat enim non habeo filium: hoc
erit monumentum nominis mei. Vocauit
autem titulum nomine suo: et appellabatur
manu absalon usque ad hanc diem.
Achymaas autem filius sadoch ait.
Curram et renuntiabo regi. quia in-
dignum fecerit ei dominus de manu in-
imicorum eius. Ad quem ioab ait. Non
eris nuntius in hac die: sed nuntiabis
ei in alia. Hodie nolo te nuntiare.
Filius enim regis est mortuus. Et
ait ioab chusi. Vade et nuntia re-
gi que uidisti. Adorauit chusi. io-
ab et cucurrit. Rursum autem achy-
maas filius sadoch dixit ad ioab.
Quid impedit si etiam ego curram
post chusi? Dixitque ioab. Quid uis
currere fili mi? Veni huc: non eris
boni nuntii uasculum. Qui respondit.
Quid enim si cucurrero? Et ait ei.
Curre. Currens ergo achymaas p-
uam compendit: transiit chusi.
Dauid autem sedebat inter duas por-
tas. Speculator uero qui erat in sal-
tigio porte super murum eleuans
oculos uidit hominem currentem
solum: et exclamans dicebat re-
gi. Dixitque rex. Si solus est: bonus est
nuntius in ore eius. Propiante
autem illo et accedente propius

uidit speculator hominem alterum cur-
rentem: et uociferans in culmine ait.
Apparet in homo alter currenti solus.
Dixitque rex. Et iste bonus est nuntius.
Speculator autem ait. Contemplor
cursum prioris. Quia cursum achy-
maas filii sadoch. Et ait rex. Vir
bonus est: et nuntium portans
bonum uenit. Clamans autem achy-
maas dixit ad regem. Salue rex.
Et adorans regem cecidit coram eo.
Et ait rex. Benedictus
dominus deus tuus: qui conclusit ho-
mines qui leuauerunt manu suam
contra dominum meum regem. Et ait rex.
Et ne pax puero absalon? Dixitque
achymaas. Iudicium tuum multum mag-
num cum mittet ioab seruum tuum.
O me rex seruus tuus. nescio aliud.
Ad quem rex. transi ait: et sta hic.
Cumque ille transisset et staret ap-
paruit chusi: et ueniens ait. Bo-
num apporto nuntium domine mi
rex. Iudicauit enim pro te dominus ho-
die de manu omnium qui surrex-
erunt contra te. Dixit autem rex ad
chusi. Et ne pax puero absalon?
Cui respondit chusi. fiant inquit sicut
puer in inimici mei domini mei regis:
et uniuersi qui consurgunt aduersus
eum in malum. Contristatus itaque
rex ascendit cenaculum porte. et
fletit: et sic loquebatur uadens. fili
mi absalon: absalon fili mi. Quis
mihi tribuat ut ego mouar pro te
absalon fili mi: fili mi absalon.

Nuntiatum est autem xxx

cxi

ioab q rex fletet. et luger filium suum.
et uersa est uictoria in ludum indie
illa omni populo. Audiuunt enim populi in
die illa diei. dolet rex super filio suo. et
declinauit populus in die illa ingredi ci-
uitatem quomodo declinare solet populus
inuisus et fugiens de philo. Porro rex o-
capit perit suum. et clamabat uoce mag-
na. fili mi absalon. absalon fili mi.
Ingressus est ioab ad regem in domum dixit.
Confidisti hodie uultis omni seruo
et tuor. qui saluam fecerit animam tuam
et animas filiorum tuorum et filiarum tuarum. et
animas uxorum tuarum et animam concubi-
narum tuarum. Diligis odientes te. et odio
habes diligentes te. Et ostendisti ho-
die quod non times deducibus tuis. et de-
seruis tuis. et ne cognoui in qua si
absalon uiuere. et nos omnes occubu-
imur. tunc placet tibi. siue ergo surge et
pece. et alloquens satis fac seruus
tuus. Iuro enim tibi per dominum. quod si
non exieris. ne unus quidem rema-
surus sit tecum nocte hac. et perius
erit tibi hoc quam omnia mala que uene-
runt super te ab adolescentia tua usque
in presentem. Surrexit ergo rex et sedit in
porta. et omni populo nuntiatum est
quod rex sederet in porta. Venitque uni-
uersa multitudo coram rege. Israhel autem
fugit in tabernacula sua. Omnisque
populus certabat in cunctis tribubus. Israhel
dicens. Rex liberauit nos de manu
inimicorum nostrorum. ipse saluauit nos
de manu philistinorum. et sic fugit de
terra propter absalon. Absalon autem
quem unxiimus super nos. mortuus

est in bello. usque silentis et non reducis regem.
Rex ito dauid misit ad sadoch et ad aby-
athar sacerdotes dicens. Loquimini ad
maiores natu iuda dicentes. Cur ue-
nistis nouissimi ad reducendum regem
in domum suam. Sermo autem omnis israhel per-
ueniat ad regem. ut reducat eum in do-
mum eius. quia dixerat rex. hec di-
ceris ad populum. fratres mei uos. os me-
um et caro mea uos. quare nouissimi re-
ducitis regem. Et amase dicite. pone
os meum. et caro mea. Hec faciat
in deus. et hec addat. si non magister
militie fueris coram me omni tpe
per ioab. Et inclinauit cor omnium
uirorum iuda quasi unum. Miseruntque
ad regem dicentes. Reuerte tu. et os
serui tui. Et reuersus est rex et uenit
usque ad iordanem. et iuda uenit in gal-
gala ut occurreret regi. et transdu-
ceret eum iordanem. Festinauit autem
semei filius iera. filij iemini deba-
hurym et descendit cum uiris iuda
in occursum regis dauid cum mille
uiris de beniamyn. et syba puer de
domo saul. et xv filij eius ac xx ser-
ui erant cum eo. et irumpentes
iordanem ante regem transierunt ua-
da. ut transducerent domum regis.
et facerent iuxta uisionem eius.
Semei autem filius gera. perstravit
coram rege. cum iam transisset
iordanem dixit ad eum. Ne repu-
tes in domino mihi iniquitatem. neque me-
mineris in uitiis serui tui in die
qua egressus es domino mi rex de ihe-
rusalem. neque ponas rex in corde

Agnosco enim seruis tuis pacem
meum: et ideo pro me ueni hodie
de domo domini ioseph. Descendi in oc-
cursum domini mei regis. Respondens
vero abysai filius sarue dixit. Nunquid
prohibeo uerbis non occideretur semper
quia maledixit christo domini: et ait
dauid. Quid tibi et uobis filii sarue?
Cur efficiamini in hodie inathan?
Ergo non hodie interficietur uir i-
srahel. An ignoro me hodie interficietur
uir in israhel? scilicet regem super israhel. Et
ait rex semper. Non morieris. Iurauit
ei. **N**on piboset quoque filii israhel descen-
dit in occursum regis illorum piboset:
et in tonda barba: uestesque suas non
lauerat adie qua egressus fuerat rex
usque ad diem reuersionis eius in pace.
Cumque iherusalem occurrisset regi: dixit
ei rex. Quare non uenisti mecum miphy-
bosth? Qui respondit ait. Domine mi rex.
seruis tuis contempsit me. Et dixit ei
ego famulus tuus ut sterneret in
asani: et ascendens abirem cum rege.
Claudus enim ego sum seruis tui.
In super et accusauit me seruus tuus
ad te dominum meum regem. Tu autem
domine mi rex: sicut angelus dei es. fac
quod placuit est tibi: neque enim sunt
dominus patris mei nisi mortis. ob-
noxia domino meo regi. Tu autem possum
time seruum tuum inter contu-
uas mense tue. Quid ergo habeo te
querere. aut quid possum ultra uo-
ciferari ad regem? Ait autem ei rex.
Quid ultra loqueris: fixum est quod
locutus sum: tu et syba diuidite

possessiones. **Q**uidque miphybosth
regi. Etiam cuncta. accipiat postquam
reuerfus est dominus meus rex paci-
fice in domum suam. Berzellai qui
gaaladites descendens de rogely
transiit regem iordanem. par-
tens ultra fluvium profectus eum.
Erat autem berzellai galaadites
senex. ualle id est octogenarius
et ipse peruenit alimta regi cum mora-
rentur in castris. fuit quippe un-
duces natus. **D**ixitque rex ad berzel-
lai. Veni mecum ut requiescas se-
cundum meum in iherusalem. Et ait berzel-
lai ad regem. Quod sunt dies an-
noxi utemur ut ascenda cum rege
in iherusalem. Octogenarius sum hodie.
Nunquid uigent sensus mei addis-
cernendum suauem anamam. ut
delectare possit seruus tuus cibis
aut potibus. aut audire ultra pos-
sum uocem cantorum aut cantari-
um? Quare seruis tuis sit o-
neri domino meo regi. paulu-
lum procedam ego famulus tuus
ab iordane rectum: nec indigeo hac
uicissitudine: sed ob seruo ut re-
uerterar seruis tuis. et moriar
in ciuitate mea. et sepeliar iux-
ta sepulchrum patris mei et
matris mee. Et ait autem seruis
tuus chaman ipse uadat rectum
domine mi rex: et fac ei quod bonum
tibi uidetur. Dixitque ei rex. Ne-
cum transeat chaman: et ego
faciam ei quicquid tibi placuerit.
Domine quod petieris ame impe-

uab. Cumq; transisset iunior ipse.
et rex iordanie oscularis ē rex
berzellay. et benedixit ei. et ille
reuerſus est in locum suū. Tran
ſiit q; rex ingalgalam et chama
cum eo. Omnis autem ipſe iuda
transdixerat regem. et media tan
tum pars affuerat de ipſo iſrl.
Itaq; omnis uir iſrl. concurrentes
ad regem dixerunt ei. Quare re
ſuam ſi ſiſt noſtri uiri iuda. et
transdixerunt regem. et domū ei
iordanie omniq; uiros dauid ē eo.
Et ſedit omnis uir iuda. admi
ros iſrl. q; propior th ē rex. Cur
naſceris ſup hac re. Numquid
comedimus aliquid ex rege aut
munera nob̄ data ſt. Et ſedit
uir iſrl. ad uiros iuda. et ait.
Decem parrib; ego maior ſum
apud regem. et primogenitus
ego ſum. magiſq; ad me p̄inet
dauid qm̄ ad te. Cur tñ feciſti in
iuriā. et ſi tñ nuntiatum eſt
priori ut reducerem regē meū.
Durius autem ſederunt uiri
iuda uiri iſrl. **xx**
Accidit q; ut ſi ēer uir hely
al nōie ſiba fili bochri
uir gemineus. et cecidit bucina.
et ait. Non ē nob̄ pars iudauid. ne
q; hereditas in ſilo yſai. Reuer
tere in tabernacula tua iſrl. Et
ſeparatus eſt omnis iſrl. a dauid.
ſequutusq; ē ſiba filiū bochri.
Viri autē iuda ad heſerē regi ſu
o iordane uſq; ad iherlm. Cumq;

ueniſſet rex in domū ſuā in iherlm.
tulit decē mulieres concubinas ſu
as quas dereliquerat ad custodiē
dam domum. et tradidit eas in eſt
todiam. alimta eis prebens. Et ſi
ē ingreſſus adeas. ſi erant clauſe
uſq; addiem mortis ſue et i iudui
tate uiuentes. Dixit autē rex amaſe.
Conuoca tñ om̄s uiros iuda in di
em tertiu. et tñ adeſto p̄ſens. Abi
it q; amaſa ut quocaret iudā. et
moratus ē extra placitum q; ei q
ſtituerat rex. Iur autē dauid ad
abyſai. ſi magis afflicturus ē
noſ ſyba filius bochri. qm̄ abyſai.
Tolle q; ſeruos domui tui et per
ſequere eum. ne forte qm̄ inueniat
ciuitates munitas. et effugiat noſ.
Egreſſi ergo ſunt cum eo uiri ioab.
cerethi q; et pheleti. et om̄s robuſ
ti exierunt de iherlm. ad p̄ſequen
dum ſyba filium bochri. Cūq; illi
eſſent iuxta lapidem gume qui ē
ingabaon. amaſa ueniens occu
rit eis. Porro ioab uſtutus erat
tunica ſtricta ad m̄ſurā habitus
ſui. et deſup accinctus gladio de
pendente uſq; ad ilia in uagina.
qui fabricatus. leui mori egre
di poterat et p̄cutere. Dixit itaq;
ioab amaſam. Salue mi frater.
Et tenuit manu dextā m̄um
amaſe. qm̄ osculans eū. Porro
amaſa non obſeruauit gladi
um quem habebat ioab. Qui p
cuſſit eum in late et effudit in
teſtina eius in terrā. nec ſedm

multi apposuit. Joab autē tabernaculum eius percuti sunt sibi filium bochori. Inter ea quidam viri cum steteret iuxta cadaver amase desolatus ioab dixerunt. Ecce si voluit de pro ioab comes dauid. Amasa autē confusus sanguine iacebat in media via. Vidit hoc quidā vir qui subsisteret omnis populi ad iudicium eū. et amonuit amasam de via in agrum operuitque eum uestimento. ne subsisterent transiētes propter eum. Amato igitur illo de via. transiebat omnis vir sequens ioab ad persequendum seba filium bochori. Porro ille transierat et omnes tribus israel in abellā. et in berthmacha: omnesque viri electi congregati fuerant ad eam. Venerunt itaque et oppugnauerunt eū in abellā et in berthmacha: et circumdederunt munitionibus civitatem et obsessa ē urbs. Omnis autem turba que erat cum ioab moliebat destruiere muros. et exclamavit mulier capiens decuitatem. Audite audite: dicit ioab. appropinqua huc. et loquar tecum. Qui cum accessisset ad eam. ait illi. Tu es ioab? At ille respondit. Ego. Ad quē sic locuta est. Audi sermonem ancille tue. Qui respondit. Audio. Rursumque illo. Sermo inquit dicebat mulieri per subio: qui interrogant interrogant tabellā et sic perstabant. Nonne ego sum que respondeo veritatem misit. et tu queris subvertere civitatem. et evertere matrem misit. Quare perperas hereditatem domini. Responditque ioab ait. Absit absit hoc a me. Non perperas

neque demolior. Non se sic habet rex et homo demonte effraym seba filius bochori cognomine levatur manū suā contra regem dauid. Tradite illi solū: et recedemus aciebat. Et ait mulier ad ioab. Ecce caput eius mittet ad te per viam. Ingredietur enim ad domum populi: et locuta est eis sapienter. Qui abscisi caput sybe filij bochori. proiecerunt ad ioab. Et ille cecinit tuba: et recesserunt ab urbe unusquisque in tabernacula sua. Joab autē reversus ē in iherusalem ad regem. Fuit autē ioab super omni exercitum israel. Banayas autē filius ioiade super ceteros: ad iudiciū vero super tributa. Porro iosephar filius achiluda gesserat ihs. Syba autē scriba: sadoch vero et abiyathar sacerdotes. Hyra autē hyarites erat

L sacerdos dauid. **xi.** Acta est quoque famel in diebus dauid tribus annis iugiter. Consuleruntque dauid oraculum domini. Dixeruntque domini. Propter saul et domum eius. et sanguinem: quia occidit gabaonitas. Vocatis ergo gabaonitis rex. dicit ad eos. Porro gabaonites non erant de filiis israel: sed reliquie amorreorum sunt. filijque israel irruerant eis neperirent illos. et voluit saul perire eos zelo. Quia pro filiis et iuda. Dicit ergo dauid ad gabaonitas. Quid faciam vobis. et quid erit vobis iuxta praeceptum. ut benedicatis hereditati domini. Dixeruntque ei gabaonites. Non est nobis super auro: et argento querimus: sed contra saul et contra domum eius: neque enim volumus

ut interficiat hō de isrl. Ad q̄s ait rex.
Quid g̃ mīlis ut faciā uob? **Q**ui dix-
 erunt regi. **U**irū qui attriuit nos et
 oppressit inique: ita delere debem̃ ut
 ne unus quidem residuus sit de stir-
 pe eius in cunctis finib; isrl. **D**entur
 nob septem uiri de filiis eius. ut crui-
 figant eos dñō ingabaath saul q̄ndā
 electi dñi. **E**t ait rex. **E**go dabo. **S**epit;
 rex mīphiboseh filio ionathe filij sa-
 ul propter iurandū dñi q̄ fuerat
 inter dauid et inter ionathan filij
 saul. **A**ulit itaq; rex duos filios res-
 pha filie haya q̄s peperit saul. armo-
 ni et mīphiboseh. et quinq; filios
 merob filie saul quos genuerat adri-
 eli filio berzellay qui fuit demolath.
 et dedit eos in manu gabaonitarū. **Q**
 crui fixerunt eos in monte gabaath
 coram dñō. **E**t ceciderunt hī septē oc-
 tū simul indiebus mensis prime. i
 cipientie messōne ordi. **T**ollens autē
 resp̄ha filia abyā cyliaum substiuit
 sibi sup petram ab initio mensis. do-
 nec stillaret aqua sup eos de celo. et
 n̄ dimisit aues lacrimare eos p diem.
 neq; bestias p noctem. **E**t nuntiata
 ē dauid que fecerat resp̄ha filia abyā
 concubina saul. **E**t abiit dauid et tu-
 lit ossa saul. et ossa ionathe filij eius
 autis iabes galaad q̄ furati fuerāt
 ea de platea bethsan. in qua suspente-
 rant eos philistinim cū interfecisset
 saul in getboe. et asportauit inde
 ossa saul et ossa ionathan filij eius.
Et colligentes ossa eorū q̄ affeci fue-
 rant sepelierunt ea cum ossib; sa-

ul et ionathan filij eius interra ben-
 iamin in latere sepulchri cys patris ei.
Feceruntq; omnia que pceperat rex.
 et p̄cipiatu ē dñs terre post hec. **S**c̄m
 est autē rursū plū philistinorum
 adiūto isrl. et descendit dauid et serui
 eius cum eo et pugnabant contra
 philistinim. **D**eficiente autē dauid iesby
 de nob qui fuit de gne arapha. cuius
 ferrum hanc trecentas uncias appen-
 debat: et accinctus erat ense nouo:
 n̄sus ē pcutere dauid. **P**residioq; ei
 fuit abytai filius tarue. et pcutit
 philisteum interfecit. **T**unc iuraue-
 runt uiri dauid dicentes. **J**am non
 egredieris nobiscum in bellū: ne ex-
 tinguat lucernā in isrl. **S**c̄m q; fu-
 it bellum ingob contra philisteos.
Tunc percussit soborhay de osath se-
 phy de stirpe arapha de genere giga-
 tum. **T**ertium q; fuit bellū ingob q̄
 tra philisteos: in quo percussit adeo-
 datus filius saltus polimitari beth-
 leemites golpary getheū. cui hastile
 haste erat q̄ licitorū trecentum.
Quartum bellum fuit in geth: in q̄
 uir excellus. qui senos in manibus
 pedib; habebat digitos. idē xxiū:
 et erat de orogini rafa. et blasphe-
 mauit isrl. **P**ercussit autē eū ionathan
 filius samaa fr̄s dauid. **H**ij quorū
 nam sunt de arapha. in geth: et ceg-
 derunt in manu dauid et seruorū ei.
Locutus ē autē dauid dñō iſba car-
 minis huius indie qui liberauit eū
 dō de manu oīm inimicorū suorū.
 et de manu saul. et ait. **xxii.**

Dñs pena mea. et robur meum. et saluator meus: deus meus et fortis meus. et sperabo in eum. Scutum meum et cornu salutis mee: eleuator meus et refugium meum: saluator meus. de iniquitate liberabis me. Laudabilem inuocabo dñm: et ab inimicis meis saluus ero. Quia arcus dederunt me contritiones mortis: et torquentes belial terruerunt me. Funes et ferri circumdederunt me: preoccupauerunt me laquei mortis. In tribulatione mea inuocabo dñm: et ad dñm meum clamabo. Et exaudiuit de templo scd suu uocem meam: et clamor meus ueniet ad aures eius. Commota est et contremuit terra: et fundamenta montium confusa sunt. et conuulsata: quoniam iratus est eis. Ascendit fumus de naribus eius: et ignis de ore eius uorabit carbones incensi et ab eo. Et inclinauit celos et descendit: et caligo sub pedibus eius. Et ascendit cherubim: et uolauit: et lapsus est super pennas uenti. Posuit tenebras circumcinctu suo latibulum suum eribrans aëres: denubibus celorum. Prefulgore in conspectu eius: accensi sunt carbones ignis. Tonans de celo dñs: et excelsus dabit uocem suam. Misit sagittas suas: et dissipauit eos: fulgura et consumpsit eos. Et apparuerunt effusionem maris: et reuelata sunt fundamenta orbis. Ab increpatione dñi: ab inspiratione spiritus furoris eius. Misit de excelsu et assumpsit me: et extraxit me de aquis multis. liberauit me ab inimico meo potentissimo: et ab hijs qui oderunt me. quoniam robustiores me erant.

Preueniunt me in die afflictionis mee et tribulationis: et sedes est dñs firmamentum meum: et eduxit me in latitudinem. Et liberauit me. quia complacuit ei. Retribuet in dñs scdm iusticiam meam: et secundum mundiciam manuum mearum reddet mihi. Quia custodiui uias dñi: et non egi impie a deo meo. Omnia enim iudicia eius in conspectu meo: et precepta eius non amoui a me. Et ero perfectus cum eo: et custodiā me ab iniquitate mea. Et restituet mihi dominus scdm iusticiam meam: et scdm innocentiam manuum mearum in conspectu oculorum eius. Cum scd sedes eris: et cum robusto perfectus eris. Et cum electo electus eris: et cum pueris puereris. Et populum pauperem saluum facies: oculisq; tuis excelsos humiliabis. Quia tu lucerna mea dñe: et tu dñe illuminabis tenebras meas. In te enim curā accendit: in deo meo transiit lux mea. Deus immaculata uia eius: eloquium dñi igne examinatum: scutum est omnium sperantium in te. Quis est deus preter dñm: aut quis fortis preter deum nostrum. Deus qui se cingit me fortitudine: et coplanauit perfectam uiam meam: coequans pedes meos ceruis. et super excelsa mea statuent me: docent manus meas ad prelium: et opponens quasi arcum eneam brachia mea. Dedit mihi clipeum salutis mee: et mansuetudo mea multiplicauit me. Dilatauit gressus meos subtilis me: et non deficient tali mei. Persequatur inimicos meos et contrā: et non reuertar donec consumā eos.

Consumā eos et confringā. ut nō con-
furgant: cadent sub pedib; meis. Ac-
cipient me fortitudine: et plio incur-
uabis resistētes in subtrus me. Inimi-
cos meos dediti in dosum: odienter
me et dispdam eos. Clamabunt et nō
erit q̄ soluet ad dñm: et nō exaudiet eos.
Delebo eos ut puluere terre: q̄i lutū
platearū cōminuā eos atq; confringā.
Saluabis me a contradictionib; ipsi:
custodiet me in caput gentiū. Pp̄s
quem ignoro seruauit m̄: filij alieni
seruiunt m̄. auditu auris obaudiet
m̄. filij alieni deflexerunt: et q̄ her-
et angustijs suis. Viuit dñs et bene-
dictus deus n̄s: et exaltabit dñs forti-
tutinis mee. Deus quidam uindic-
tas m̄: et deus ipsos sub me. Qui e-
ducis me ab inimicis meis: et arefci-
tentib; m̄ eleuas me. Auaro iniquo
habis me. Propterea cōfitebor t̄
in gentib; domine: et nō in uo cātabo.
Magnificans salutes regis sui: et
faciens m̄iam xp̄o suo dauid et se-
mini eius usq; in sempiternum.
Hec autē sūt uerba nouissima **cu**
que dixit dauid fili ysa. Dixit
uiri cui constituti ē de xp̄o dñi iacob.
egregius psalta isrl. Sp̄s dñi locut⁹
ē p̄ me: et sermo eius plingua mea
dixit. Deus isrl m̄ locutus est: fortis
isrl dñator hominū iust⁹: dñator in
timore dei. Sicut lux aurore oriente
sol mane absq; nubib; rutilat: et sic
pluuys germinat herba de terra.
Nec ē tanta dom⁹ mea apud dñm: ut
pactum eternum intret meū: fir-

mū in omnib; atq; munitū. Cūda
enim salus mea et om̄s uoluntas:
nec ē ciuitas ex ea q̄ n̄ germinet. P̄-
uariatores autē cū sp̄ne euellent
uniuersa que non tollunt manib;.
Et si quis eas range uoluerit ar-
mabit ferro et ligno lanceato: igniq;
succense comburent usq; ad nich-
lū. Hec noīa fortitū dauid. Dauid
sedens in cathedra sapiētissimi pn-
ceps inter tres: ip̄e est q̄ tenerum
ligni uermiculus qui octingentos
interfecit impetu uno. Post hūc
eleazar filius parrui eius ahoy:
inter tres fortes: qui erant c̄ daui
quando exprobrauerūt philistinim.
et aggregati sunt illuc in plū. Cūq;
ascendissent uiri isrl. ip̄e stetit et
percussit philisteos. dñs deficeret ma-
nus eius: et obrigeret cū gladio.
Fecitq; dñs salutem magnā in die
illa: et ip̄s qui fugerat reuersus
ē ad cesos spolia detrahenda. Et p̄
hunc semina fili age de arary. Et
congregati sunt philistinim in sta-
tione. Erat quippe ibi ager plen-
lente. Cumq; fugisset ip̄s a facie
philistinim: stetit ille in medio agri.
et intuitus ē eū: percussitq; philisteos.
et fecit dñs salutem magnā. Nec nō
ante descenderant tres q̄ erant
principes inter xpc. et uenerant
tpe messis ad dauid in speluncam
modollam. Cōt̄ autē philistinim e-
rant posita in ualle gygantum:
et dauid erat in p̄sidio. Porro statū
philistinoy. nūc erat in bethleem

Desiderant g^o aqua delacu dauid .
 7 ait . Si quis michi daret potū aq^{ue}
 decysterna que ē in berthleem iuxta
 portam . Iruperunt g^o tres fortes
 castra philistinorū : 7 hauserūt aqua
 decysterna berthleem que erat iuxta
 portam et attulerūt dauid . At ille
 noluit bibere . sed libavit eam dñō
 dicens . Propicius sit mī dñs : non
 faciam hoc . Num sanguine istorū
 hominū qui pfecti sunt . 7 animarū
 periculum bibam : noluit g^o bibe .
Hec fecerunt tres robustissimi . Aby
 sai q^{ue} fī iobab filius saruie princeps
 erat de tribz : ipse est qui leuauit
 hastam suam q^{uia} trecentos quos
 inter fecit : nominat inter tribus
 et inter tres nobiliores . Eratq^{ue} eorū
 pnceps : s^{ed} usq^{ue} ad tres primos nō
 puenerat . Et banayas filius ioab
 de iuri fortissimi magnorū operū de
 capsehel . ipse percussit duos leones
 moab . et ipse descendit . 7 percussit
 leonem in media cysterna in dieb^{us}
 nūis . ipse q^{ue} inter fecit virū egyp
 tiū virū dignū spectatulo ha
 bente . hastam in manu . Itaq^{ue} cū
 descendit : ad eum in iurga . in ex
 torcit hastam de manu egypci : et
 inter fecit eum hasta sua . Hec fecit
 banayas filius ioab . Et ipse no
 minat inter tres robustos q^{ui} erat
 inter xpc nobiliores . Verumptam
 usq^{ue} ad tres non puenerat . fecit
 eum sibi dauid armicolariū a secreto .
 Azahel fī iobab inter xpc . helemā
 filius patris eius de berthleem .

semma de aray . elyca de arodi hyra
 filius acet de thecia . abyezer de ana
 toth . mobonnay . deusath . selmona
 de orthites . macharay nethophathes .
 helech filius baana et ipse nethopha
 thes : hychay fili ribay de gebeeth fi
 lior beniamyn . Banay aufrathoni
 thes . hedday de torrente gahas . Ab
 byalhom arbatiches . amaberth de
 beromi . elyabba de salbomi filij as
 semy . ionathan . 7 ara semma de ho
 rodi . Hayam fili sarera rothothites .
 helyselech filius saabbay filij moab
 chati . helyam fili achuophel gylomi
 tis . exrai de carmelo . Pharay de ar
 bi . Igaal filius nathan de sobaa .
 Bonny degaddi . selech de ammoni .
 Nacharay berothites armiger ioab
 fili saruie . heray ethrites . urias e
 theus . Om̃s triginta septem .
Et addidit furor dñi irasci q^{uia}
 istis : commouitq^{ue} dauid i eis
 dicentem ad ioab . Vade 7 nūa isrl
 et iudam . Dixitq^{ue} rex ad ioab . prin
 cipem exercitus sui . Pambula os
 tribz isrl a dan usq^{ue} berfabee : et
 numera pplm ut scia numerū eorū .
 Dixitq^{ue} ioab regi . Adauge dñs os
 tuū ad pplm tuū quantū nūc ē .
 unumq^{ue} iterumq^{ue} centuplicet in
 q^{ui}pectu domini mei regis . Sed q^{ui}
 sibi dñs meus rex vult in re hui^{us}
 cemodi . Obtinuit autē sermo re
 gis uerba ioab . et principum exer
 citus . Egrediusq^{ue} ē ioab 7 princeps
 militum a facie ut numerarent
 pplm isrl . Cumq^{ue} pransissent io

danem uenerunt in arohel ad dexte-
ram urbis que in ualle gad. et piazet
transierunt in galaad et in terram
inferiorem hodi et uenerunt in dan sil-
uestria **circumieruntque** circumieruntque
iuxta sydonem transierunt prope me-
nia tyri et omne terram euey et chana-
ney. **ueneruntque** ad meridiem iuda in
ber-sabee: et lustrata uniuersa terra.
affuerunt post nouem menses et uiginti
dies in iherusalem. **Dedit** ergo ioab numerum
descriptionis populi regi: et inuenta sunt
desider octingenta milia uirorum fortium
qui educerent gladium: et de iuda quin-
quaginta milia uirorum pugnatorum. **P-**
cessit autem cor dauid cum postquam
numeratus est populus. **Et dixit** dauid ad
dominum. **Peccavi** ualde in hoc factum. sed pro
cor domine ut transferas iniquitatem
serui tui. quia scilicet egi nimis. **Sur-**
rexit itaque mane dauid: et sermo domini
factus est ad gad prophetam et uidentem
dauid dicens. **Vade** et loquere ad da-
uid. **hec** dicit dominus. **Trium** et datus opto
eluge unum quod uolueris ex his. ut fa-
ciam tibi. **Cumque** uenisset gad ad
dauid nuntiavit ei dicens. **Aut** sep-
tem annis ueniet et famel in terra tua:
aut tribus menses fugies ad insanos tu-
os: et illi te persequentur: aut certe tribus
diebus erit pestilentia in terra tua.
hunc ergo delibera: et uide quem res-
pondeam ei qui misit me sermonem.
Dixit autem dauid ad gad. **Coartor** un-
dique nimis: sed melius est ut in eadem
in manus domini: misit enim sunt
manus eius. quam in manus hominis. **inmi-**

sit itaque dominus pestilentiam in iherusalem de
mane usque ad tempus constitutum:
et mortui sunt ex populo a dauid usque ber-
sabee septuaginta milia uirorum.
Cumque extendisset manum suam ange-
lus domini super iherusalem. ut disperderet eam:
misertus est dominus super afflictionem.
et ait angelo **reuerenti** populum. **Sufficit**
nunc enim: contine manum tuam. **Erat**
autem nunc angelus domini iuxta aream
areune iebusei. **Dixitque** dauid ad
dominum cum uidisset angelum cecidentem
populum. **Ego** sum qui peccavi: et ego
iniqui egi: isti qui oues sunt. quid
fecerunt? **reuerenti** manus tua
obsecro contra me: et contra domum
patris mei. **venit** autem gad ad
dauid in die illa: et dixit ei. **Asce-**
de et offerue domino altare in area a-
reune iebusei. **Et ascendit** dauid
iuxta sermonem gad quem preceperat
ei dominus. **Conspiciensque** areuna. a-
nimaduertit regem et seruo eius
transire ad se: et egressus adora-
uit regem pro no uultu in terra.
et ait. **Quid** cause est ut ueniar
dominus rex ad seruum suum? **Cui**
dauid ait. **ut** emam aream aream: et
edificem altare domino: et cesset in-
fectio que grassatur in populo. **et ait**
areuna ad dauid. **Accipiat** et of-
ferat dominus meus rex sicut
placet ei. habes boues in holocau-
tum. et plaustrum et iuga bouum
in usum lignorum. **Omnia** dedit are-
una regi. **Dixit** itaque areuna ad
regem. **dominus** deus tuus suscipiat

notū tuū. Cui respondens rex ait. Nequāquam
ut ius: si emam pretio. a te: et si offe-
ram dño dō meo holocausta gratia.
Emat g̃ dauid aream et boues argē-
ti sp̃elūs quinquaginta: et edificauit ibi
dauid altare dño: et obtulit holocausta. et
pascifica. et ip̃iciatus est dñs terre: et
cohibita est plaga abisr̃.

De unctione salomonis
emore dauid

De iudicio duarum meretricū

De principib; et cibo salomonis et dispu-

De lignis quā misit salomon

De modo tornatu templi

De domib; et uasis salomonis

De oratione salomonis

De ieroboam **D**e remuneratōe quā

dedit salōn iram

De regina taba

De uxorb; salomonis

De ieroboā. et uiculis aureis.

De altari scisso

De morte ieroboam. et de heliaui tēph

De asa et alijs regibus israel

De iehu et alijs regibus isrl

De muliere septeana. et siccitate tre

De sacrificio helie. et falsoz pphaz

De dormitione helie i umbra iunip

De ruina muri sup inimicos isrl

De uinea naboth

De morte ahab regis.

Incipit liber

regum. iii.

David senierat ha-
bebat; etatis plu-
rimos dies. Cumq;
operiretur uestib;
si calefiebat. Dixert

g̃ ei serui sui. Queram dño nro regi
adolescentulam uirginē. et ster corā rege
et foueat eū. dormiatq; i sinu suo: et cale-
faciat dñm nrm regē. Quēscit g̃ ado-
lescentulā speciosā in omib; finib;
isrl et inuenerunt abytag sunamite.
et adduxerunt eam ad regem. Erat autē
puellā pulchra nimis: dormiebatq; cū
rege. et ministrabat ei. Rex uo si cogno-
uit eam. Adonias autē filius aggrith. ele-
uabatur dicens. Ego regnabo. Feim;
s currim et equites. et quinquaginta
uiros qui ante eū current: nec com-
puit eum par filius suus aliquādo
dicens. Quare hoc fecisti? Erat autē et
ip̃e pulcher ualde. sed natus post ab-
salon. Et sermo ei erat cum ioab filio
saruē. et cum abyathar sacerdote qui
adunabant pres adonje. Sadoch uo
sacerdos. et banayas filius ioiade. et
nathan ppha et cerethi et phelet. et
robur exercitus dauid nērat cū a-
donia. immolaris g̃ adonias arectū
et uiculis. et uiculis pinguib; uicta
lapidem zeleth qui erat uicinis fōi
togel uocatur uniuersos fr̃es suos filios
regis. et om̃s uiros iuda seruos regis.
Nathan autē pphā et banayā. et robur
et quosq; et salomonem fr̃em suum si-
nom uocauit. Dixit itaq; nathan ad
berthabee matre salomonis. Num
audisti q̃ regnauerit adonias filius
aggrith. et dominū nū dauid hoc ignorat.
Nunc g̃ ueni et accipe a me consiliū.
et salua aiam tuam. filijq; nri salomo-
nis. Vade et ingredere ad regē dauid.
et dic ei. Nonne tu dñe nri rex iurasti

in ancille tue dicens. q' solomon fili
 m's regnabit post me. et ipse sedebit i
 throno meo. Quare g' regnauit adonys.
 Et adhuc ibi te loquente cu rege. ego
 ueniam post te. et complebo sermones
 tuos. Ingredia e itaq; berthabee ad regē
 incubitulo. Rex autem semuerat nimis
 tabytag sumamitis ministrabat ei.
 Indinatur se berthabee. et adoratur re
 gē. Adquā rex. quid ē inquit uis.
 Que sedens ait. Dñe mi tu iurasti p
 dñm deum tuū ancille tue dicens. sa
 lomon filius tu' regnabit post me. et
 ipse sedebit in solio meo. Et ecce adony
 as sic regnauit te dñe mi rex igno
 rante: mactauitq; boues et pingua
 queq; et arietes plurimos: et uocati
 om's filios regis. Abiathar q; sacer
 dotem. et ioab principem milicie: Sa
 lomonem aut seruū tuū n̄ uocauit.
 Perunptam dñe mi rex in te oculi
 respiciunt totius isrl. ut i diceis
 qui sede debeat in solio tuo dñe mi rex
 post te. Et itq; cū dormierit dñs m's
 rex cum patrib; suis. erimus ego et
 filius m's salomon p'des. Adhuc illa
 loquente cū rege: ecce nathan pphes
 uenit. Et nuntiauerūt regi dicentes.
 Ad ē nathan ppheta. Cumq; introisset
 ante aspectum regis. et adorasti; cū p
 tuis in terra: dixit nathan. Dñe mi
 rex tu dixisti. Adonys regnet p' me
 et ipse sedeat sup thronū meū: quia
 descendit hodie. et immolauit bo
 ues et pingua. et arietes plurimos:
 et uocauit uniuersos filios regis. et
 principes exercitus. abyathar q; sa

cerdotem. Illiq; uescantib; et bibentib;
 corā eo. et dicentib;: uiuat rex adony
 as: me seruū tuū et sadoch sacerdotem.
 et banayam filiū ioiade. et famulū tuū
 salomonem n̄ uocauit. Numq; ad dñm
 meo rege exiuit hoc ūbū. et in non i
 dicasti seruo tuo quis scilicet eēt si
 thronum dñi mei. regis post eū. Et
 redit rex dauid dicens. Vocate berth
 abee. Que cum fuisse ingreſsa ad re
 gem et stetit ante eū iurauit dñm rex et ait
 meā de omni angustia. quia sicut iurauit
 p dñm meū dñm isrl. dices: dñs
 salomon filius tuus regnabit p'
 me. et ipse sedebit sup solū meum
 p me sic faciam hodie. Summisitq;
 berthabee in terra uultu. adorabēt
 regem dicens. Viuat dñs m's rex
 dauid in eternū. Dixit q; rex dauid.
 Vocate in sadoch sacerdotem. et nathan
 pphetem. et banayam filiū ioiade. Q'
 cum ingreſsi fuissent coram rege dñe
 ad eos. Tollite uobiscum seruos dñi
 uiri. et imponite salomōne filiū me
 um sup mulā meā. et ducite eū in
 gyon et ungat eum ibi sadoch sacer
 dos. et nathan ppha in rege sup isrl
 et iudam. Et caneris bucina atq;
 dicens. Viuat rex salomon. Et acce
 deris post eum et uenietis. Et sedebit
 sup solium meū: et ipse regnabit p'
 me. Illiq; p'cipiam. ut sit rex si isrl
 et sup iudam. Et redit banayas fili
 ioiade regi dicens. An sic loquat
 dñs d's domini mei regis. Quom
 fuit dñs cum dño meo rege. sic sit
 cū salomone: et sublimius faciat

solum eius a solio dñi mei regis
dauid. Descendit g̃ sadoch sacer-
dos. et nathan ppha et banayas fili-
iadae. et cerethi et phelethi et impo-
suerunt salomonem sup mulam re-
gis dauid. et adduxerunt eum in
gion. Sumptiq; sadoch sacerdos cor-
ni olei de tabernaculo. et unxit sa-
lomonem. et cecinerunt buena. Et
dix om̃s ppls. Vniat rex salomon.
Et ascendit uniuersa multitudo post
eū et ppls canentium tybis. et letā-
tū gaudio magno. et sonuit terra
a clamore eor. Auduit aū adonias.
et om̃s qui in uirtati fuerant ab eo.
Jamq; quiniū finitū fuerat. sed
et ioab audita uoce tube. ait. Quid s
uult clamor ciuitatis tumultuan-
tis. Ad huc illo loquente. ionathan
filius abyathar sacerdotis uenit.
Cui dixit adonias. Ingredere q̃ uir
fortis es. et bona nuntias. Reditq; io-
nathan adoniam. Neq̃m. Dñs em̃
nū rex dauid. regem constituit sa-
lomonem. Misitq; cum eo sadoch sacer-
dorem. et nathan ppham. et bana-
yam filium iadae. et cerethos. et
phelethos. et imposuerunt eū si-
milia regis. Vixerunt eū sadoch
sacerdos. et nathan propheta rege
ingyon. et ascenderunt inde leran-
tes. et in sonuit ciuitas. Hec ē uox
q̃ auditis. Sed et salomon seder
sup solum regni. Et ingressi sei-
ui regis benedixerunt domino nro
regi dauid dicentes. Amplificet d̃s
nomen salomonis sup nom̃ sc̃m

1577
tū. et magnificet thronū ei super
thronum tuū. Et adorauit rex in lec-
tulo suo. in sup et hoc letatus ē. Bene-
dictus dom̃s deus isrl̃ qui dedit hodi-
e sedentem in solio meo uidentib; oculis
meis. Territi sunt g̃. et surrexerūt ōs
qui in uirtati fuerant ab adoniam. et i-
uit unusquisq; in uiam suā. Adonias
autē timens salomonem. surrexit et
iuit in tabernaculum dñi. tenuitq; cor-
nu altaris. Et nuntiauerūt salomoni
dicentes. Ecce adonias timens regem
salomonem. tenet cornu altaris dices.
Iuret in hodie rex salomon. q̃ n̄ inter-
ficiat seruum suū gladio. Dixq; salo-
mon. Si fuerit uir boni. non cadet ne
unus quidem capillus eius in terrā.
Si autem malum fuit inuentū in eo.
mouetur. Oñit g̃ rex salomon et e-
duxit eum ab altari. Et ingressus a-
dorauit regem salomonem. Dixitq; rex
salomon. Vade in domū tuā.

Apropinquauerunt aū dies dau-
id moreretur. p̃cepitq; salomo-
ni filio suo dicens. Ego ingrediar
uiam uniuerse terre. Confortare et
esto uir. et observa ut custodias p̃-
cepta dñi dei tui et ambules in iust ei.
et custodias ceremonias ei. et p̃cepta
eius. et iudicia et testimonia. sicut
scriptum est in lege moysi. ut intelli-
gas uniuersa que fecis. et quocumq;
te uertaris ut confirmet dominus
sermōes suos quos locutus ē de
me dicens. Si custodierint filij tui ui-
am meam. et ambulauerint coram
me semp in ueritate. in ōi corde suo.

et in omni anima sua non auferet et iur de
solio israel. Tu quoque nomen quod fecerit in ioab
filius saruie que fecerit duobus primis
capitulis exercitus israel. abner filio ner.
et amase filio iether. quos occidit. et
effudit sanguine belli in pace. et posu-
it cruorem prelii in baltheo suo qui quod
erat in pedibus eius. facies quoque iuxta
sapientiam tuam. et non deducet amicum
eius pacifice ad inferos. Sed et filius
berzellay galaaditis reddes gratiam eius.
comedentes in mensa tua. Occurrerunt
enim mihi cum fugiebam a facie absalon
fratris tui. Habes quoque apud te semey fili-
um gera filij ieminy de baathrym qui
maledixit in maledictione pessima
quoniam ibam ad eam. sed quia descendit in oc-
cursum mihi cum transire iordanem. et
iurauit ei per dominum dicens. non te inter-
ficiam gladio. tu noli pati eum esse in
noxium. Vir autem sapiens es. et scies que
facies ei deduces quia canos eius cum
sanguine ad infernum. Dormiuit quoque
dauid cum patribus suis. et sepultus
est in ciuitate dauid. Dies autem quibus
regnavit dauid super israel. xl anni sunt.
Isebron regnavit septem annis. et
in iherusalem xxx tribus. Salomon autem sed-
it super thronum dauid patris sui. et fir-
matum est regnum eius nimis. Et ingre-
ssus est adomas filius agur ad berthabe-
bee matrem salomonis. Que dixit ei.
Paciscus ne est ingressus tuus. Qui
respondit. paciscus. Addidit quoque. Sermo in
est ad te. Cui ait. loquere. Et ille. tu in-
quit nomen quia meum erat regnum. et
me proposuerat omnis israel sibi in regem.

sed translatus est regnum. et factus est
fratris mei. Ad dominum enim constitutum est
ei. Nunc ergo petitione unam de precor a-
te. ne confundas faciem meam. Que dixit
ad eam. loquere. Et ille ait. Precor
ut dicas salomoni regi. neque enim ne-
gare tibi quicquam poterit. ut det mihi aby-
sag sinamitem uxorem. Et ait. verba
bee. Bene ego loquar pro te regi.
venit ergo berthabee ad regem salomo-
nem ut loqueretur ei pro adonya.
Et surrexit rex in occursum eius. et
adorauit eam. Et sedit super thro-
num suum positus quoque est thronus matris
eius regis. Que sedit ad dexteram
eius. Dixit quoque ei. Petitione unam par-
uulam ego de precor a te. ne confundas
faciem meam. Dixit quoque ei rex. pete ma-
ter mihi. neque enim fas est ut auerтам
faciem meam tuam. Que ait. Des ab y-
sag sinamites adonie fratris tui uxori.
Respondit rex salomoni. et dixit matri
sue. Quare postulas abisag sinam-
item adonie. Postula ei et regnum.
Ipe est enim frater meus maior me. et
habet abyathar sacerdotem. et ioab
filium saruie. Iurauit itaque rex salo-
mon per dominum dicens. Hec faciat mihi deus
et hec addat. quia contra animam suam
locutus est adomas uerbum hoc.
Et nunc uiuit dominus qui confirmauit
me et collocauit me super solium dauid
patris mei. et qui fecit mihi domum sic
locutus est. quia hodie occidet ado-
nyas. Misit rex salomon per manum
banaye filij ioabe qui interfecit eum.
et mortuus est. Abyathar quoque sacerdos

dixit rex. Vade in anathoth ad agrum
 tuum: es quidem uir mortis; hodie
 te non interficiam. quia portasti archam
 domini dei tui coram dauid patre meo
 et sustinisti laborem in omnibus in
 quibus laborauit pater meus. Sicut ergo
 salomon abyathar uir non esset sacerdos
 domini ut impleret sermo domini que
 locutus est super domum hely in ipso. Ve-
 nit autem nuntius ad salomonem quod
 ioab declinasset per adoniam. et post
 salomonem non declinasset. fugit ergo io-
 ab in tabernaculum domini. et apprehen-
 dit cornu altaris. Nuntiauitque est
 regi salomoni. quod fugisset ioab in ta-
 bernaculum domini. et esset iuxta altare.
 Nuntiusque salomonem banayam filium ioia-
 de dicens. Vade et interfice eum. venitque
 banayas in tabernaculum domini. et dixit
 ei. hec dicit rex. Egredere. Qui ait. non
 egrediar: sed hic moriar. Renuntiasti
 banayas regi sermonem dicens. hec
 locutus est ioab et hec respondit mihi. Dixitque
 ei rex. fac ei sicut locutus es. et interfi-
 cere eum et sepeli. et amoue bis sag-
 uinem innocentem qui effusus est ab
 ioab a me. et a domo patris mei: et
 reddat dominus sanguinem eius super
 caput eius quia interfecit duos ui-
 ros iustos melioresque se. et occidit
 eos gladio. patre meo dauid ignora-
 re: abner filium neque principem mi-
 lite israel: et amasani filium iether. prin-
 cipem exercitus iuda: et reuertitur
 sanguis illorum in caput ioab. et in
 caput seminis eius in sempiternum.
 Dauid autem et semini eius et domui. et

throno illi sit pax usque in eternum
 ad domino. Ascendit itaque banayad
 filius ioade: et aggressus est eum interfecit.
 Sepultusque est in domo sua in deserto.
 Et constituit rex banayam filium ioia-
 de pro eo super exercitum: et sadoch sa-
 cerdotem posuit pro abyathar. Qui
 sitque rex. et uocauit semey. Dixitque ei.
 Edifica tibi domum in iherusalem. et ha-
 bita ibi: et non egredieris inde huc atque
 illuc. Quacumque autem die egressus
 fuisset. et transieris torrentem cedron:
 scito te interficiendum: sanguisque
 tuus erit super caput tuum. Dixitque
 semey regi. Boni sermo regis. sicut
 locutus est domini meus rex. sic faciet
 seruus tuus. habitauit itaque se-
 mey in iherusalem diebus multis. facti
 autem per annos tres: ut fugerent
 serui semey ad achys filium machab.
 regem geth. Et surrexit semey et
 strauit asinum suum. Nuntiauitque
 semey quod serui eius essent in geth.
 Et surrexit semey et strauit asinum
 suum. iuxtaque in geth ad achys ad-
 requirentes seruos suos. et adduxit
 eos de geth. Nuntiauitque ei autem sa-
 lomoni quod esset semey in geth de
 iherusalem: et redisset. Et mittens uoca-
 uit eum. Dixitque illi. Nonne testi-
 ficatus sum tibi per dominum. et per dei tui. quod
 cumque die iherusalem egressus fueris
 huc atque illuc. scito te esse mortuum.
 Et respondit michi. Bonus est sermo
 quem audiui. Quare ergo non custodi-
 ti iussurandum domini et preceptum quod
 preceperam tibi. Dixitque rex ad semey

Tu nosti omne malū cū ē confectū est
cor tuū q̄ fecisti parī meo dauid reddi
dic dñs in alicuiam tuā in caput tuū: et
rex salomon benedictus: et thronū. dauid
erit stabilis coram dño usq; ī sempiternū.
Iussit itaq; rex banaye filio ioiade: qui
aggressoris percussit eum: et mortuus est.
confirmatum ē ḡ regnū in mari salo
monis: et affinitate quindē est phara.

Confirmatum est igitur regnū in
in mari salomonis: et affinitate
te unctus ē pharaoni regi egypti. Ac
cepit namq; filiam ei: et adduxit in ci
uitatem dauid donec compleret edifi
cans domū suā et domū dñi. et murū
iherim percurritū: attam ipsi immo
labat in excelsis. Non enim edificatū
erat templum dñi usq; ī diē illū.
Dilexit autem salomon dñm. ambu
lans ī preceptis dauid patris sui: excep
to q̄ in excelsis immolabat. et accende
bat thymiama. Abijt itaq; in gabaon.
ut immolaret ibi. Illud quippe erat
excelsum maximū. Mille hostias ob
tulit salomon in holocaustū s̄c altare
illud. in gabaon: Apparuit dō salomo
ni p̄ somnium nocte dicens. Postula q̄
uis: ut dem t. Et ait salomon. Tute
cisti cū seruo tuo dauid p̄re meo. mi
sericordiā magnā. sicut ambulauit ī
conspetu tuo in ueritate et iustitia.
et recto corde tecum. Custodisti enī ei
inimicū tuam grante: et dedisti ei fi
lium sedentem sup̄ thronū eius. sic
ē hodie. Et nunc domine dō tu reg
nare fecisti seruu tuū p̄ dauid p̄re
meo. Ego autē sū puer paruus et

ignorans egressum et introitū meū:
et seruus tuus ē in medio populi quem
elegisti. populi infiniti qui numerari
et supputari n̄ potest p̄ multitudinem.
Dabis ergo seruo tuo cor doabile. ut
iudicare possit populum tuū. et discer he
possit inter bonum et malū. Quis e
nim iudicare potest populum istū. populum
tuū hunc multū. Placuit ergo sermo
coram dño q̄ salomon rem huiusmo
di postulasset. Et dixit dō salomoni.
Quia postulasti uerbum hoc. et non
petisti t̄ dies multos. nec diuicias.
aut amias inimicorū tuorū. s; postu
lasti tibi sapiam ad discernendum
iudicium: ecce feci tibi s̄cōm sermo
nes tuos. et dedi tibi cor sapiens et
intelligens. in tantū ut null' aū te
similis tui fuerit nec post te surrec
turus sit. Sed et hec q̄ non postulasti
dedi t. diuicias scilicet s̄cī et glām: ut
nemo tui similis fuit in regib' cūc
tis dieb; retro dieb;. Si autē ambula
ueris in uis meis. et custodieris p̄
cepta mea et mandata mea. sicut am
bulauit pater tuus longos faciā dies tuo
s̄cū: et euigilauit salomon: et intellex
q̄ eēt somnū. Cumq; uenisset iherim.
et stetit coram archa federis domini.
et obtulit holocausta. et fecit uictimas
pacificas. granteq; quicūq; uniuersis
famulis suis. Tunc uenerūt due mu
heres meretrices ad regē. steteruntq;
corā eo. Quarum una ait. Obsecro mi
dñe: ego et mulier. hec habitabam ī
domo una: et peperī apud eā ī cubi
culo. Tercia uo die postq̄m ego pepi

apud eam in cubiculo. Tertia uero die
peperit et hec. Et erant simul:
nullusq; alius in domo nobiscum ex-
cepas nobis duobus. Mortuus est autem
filius mulieris huius nocte dormiens
quippe oppressit eum. Et surgens
in tempesta nocte silentio tulit fili-
um de latere meo. analle tue dormi-
entis: et collocavit in sinu suo. Fili-
us autem suus qui erat mortuus: po-
suit in sinu meo. Cumq; surrexisset
mane ut darem lac filio meo. appa-
ruit domini mortuus. Quem diligenter
in tuens clare luce: deprehendi non
esse meum quem genueram. Quidq;
altera mulier. Non est ita: sed filius
tuus mortuus est: meus autem uiuit.
Et contrario illa dicebat. Mentiris:
filius quippe meus uiuit: et filius tuus
mortuus est. Atq; in hunc modum con-
tendebant coram rege. Tunc rex ait.
hec dicit. filius meus uiuit: et filius tuus
mortuus est. Et ista respondit. si filius tuus
mortuus est. et filius meus uiuit. Dicit
q; rex. Afferte mihi gladium. Cumq; am-
lissent gladium coram rege. ait. di-
uidite inquit in sanctum uiuum in duas par-
tes: et date dimidiam prem unum. et
dimidiam prem alteri. Dixit autem mu-
lier cuius filius erat uiuus ad regem.
comota sunt quippe viscera eius super
filio suo. Obsecro domine. Date illi in
sanctum uiuum: et nolite interficere eum.
Contrario illa dicebat. Nec in nec tibi
sit: sed diuidatur. Respondit rex et ait. Da-
te huic infantem uiuum: et non occidatur.
hec enim est mater eius. Audiuit itaq;

omnis israel iudicium quod indicasset rex. et timu-
erunt regem: uidentes sapientiam dei in eo ad
faciendum iudicium. **iii**
Erat autem rex salomon regnans
super terram israel: et hi principes quos
habebat. Azarias filius sadoch sacerdo-
tis. helyseus et ethachya filij seta scribe.
iosaphat atq; filius ahyhud a contra-
tibus. Banayas filius ioiade si exeretis.
sadoch autem et abythar: sacerdotes.
Azarias filius nathan super eos qui assiste-
bant regi. zabud filius nathan sacer-
dos amicus regis: et achyzar ipositus
domus: et adonyram filius abdab si-
tributa. Habebat autem salomon rex p-
fectos super omnem israel qui prebebant
annonam regi. et domui eius. Singu-
los enim menses in anno: singuli ne-
cessaria ministrabant. Et hec nomina eorum.
Benahur in monte effrayim. Bendechar
in macedoniam. et in salebyn. et in bethsa-
mes. et in helom bethanan. Beneserch i
araboth. ipsius erat socoth. et omnis t-
ra epher. Benabinadab. et omnis neptaph.
Dorapherch filiam salomonis habebat
uxorem. Sana filius achylud regebat
canan et maggedo. et in uisam beth-
san. que est iuxta sarphana. subter.
iezrahel a bethsan usq; abelmeula
est regione zelmaan. Bengabei in
ramoth galaad. ipse preerat in omni
regione argoth que est in basan sex-
aginta ciuitatibus: magnis atq; mi-
nistris. qui habebant seras et as. Aby-
nadab filius adeo preerat in manayim
Achymas in neptayim: sed et ipse
habebat basmath filiam salomonis

177
cxxxix
Iugio. Banaa filius chusy in azer
et in ybaloth. Jotaphar filius pharie
et yotaphar in ystachar. Semei filius he
la in beniamyn. Haber fili suu in tra
galaad et in terra seon regis amorrei.
et og regis baran. sup omnia que erant
in terra illa. Iuda et isrl innumerabiles
sunt. sicut harena maris in multitu
dine: comedentes et bibentes atq; letan
tes. Salomon au erat in ditione sua
habens oia regna terre secum. a flu
mine terre philistin. usq; ad termi
num egypti. offerentium sibi munera.
et seruentiu ei cunctis dieb; uite eius.
Frat autem ei: salomonis p dies sin
gulos xxx chori simile. et sexaginta
chori farine. Decem boues pingues. et
xx boues pascuales. et centum arietes.
et cepta uenatione ceruor. capre aru
atq; bubalor. et aurum alti. Ipe em
optinebat omnem regionem que erat
trans flum. q; athaphata usq; ad ga
zam. et cunctos reges illar regionum:
et habebat pacem ex omi parte tarci
ni. habitabatq; iudas et isrl absq; ti
more ullo. un quicq; sub uite sua. et
sub hui sua: ad an usq; ber sabee. cun
tis dieb; salomonis. Et habebat sal
mon xl milia profepia equor curruu:
et xii milia equestriu. stantiebantq; e
os supradicti regis prefeti: sed et ne
cessaria mense regis salomonis cum
in genti cura prebebant in tepore suo.
Hordeum q; et paleas equor et ium
torum deferabant in locum ubi erat
rex. iuxta constitutu sibi. Dedit q; ds
sapiam salomoni. et prudentia multa

178
nimis. et latitudine cordis q; harena
que est in litore maris. Et precedebat
sapiencia salomonis sapiam omniu
ouentaliu. et egyptior. Et erat sapien
tior cunctis hominib;: sapiam capi
entior. et han ierrahelice. et theman. et
calcal. et dorda filius moab: et erat notat
in uniuersis gentib; peritutu. locutus
q; e salomon tria milia parabolas: et
fuerunt carmina eius quinq; et mille.
et disputauit sup lignis acedro que
e in libano. usq; ad ysoyphum que egre
ditur de pariete. Et discurrebat de ium
tis et de uoluerib; et reptilib; et pisib;.
Et ueniebant decunctis pplis ad audi
endam sapiam salomonis: et ab uniu
sis regib; terre qui audiebant sapien
tiam ei.
Adit q; hyram rex
tyri seruos suos ad salamone.
Audiuit enim q; ipm unxisset rege
ppatre eius. q; amicus fuerat hy
ram dauid omni tempore. Misit au
salomon ad hyram dicens. Tu scis uo
luntatem patris mei dauid. et quia n
potuerat edificare domu noi dni di
sui ppter bella imminencia percu
ritu: donec daret eos ds subuestigi
a pedum eius. Nunc aute requiem
dedit domui deus nris in peritutu:
et non est sathan. neq; occur sus mal.
Quam ob rem cogito edificare tem
plum noi dni di mei sicut locutus e
dnis dauid pti meo dicens. fili tu
quem dabo pro te si. solu tuu. ipe
edificabit templum domu noi meo.
Pone q; ut pcedant in cedros de liba
no: et serui mei sint cu seruis tuis

Mercede autem seruoꝝ tuoꝝ dabo
tibi quęq; petieris. Scis enim qđ n̄
est in ipso meo in: qui nouerit lig-
na cede sicut sydoni. Cum autē audis;
hyram ſiba ſalomoniſ. letat ē ualde.
Et ait. Benedictus dñs qui dedit ho-
die dauid filium ſapientissimi ſup
hunc pplm plurimū. Et miſit hyrā
ad ſalomone dicens. Audiu querū;
mandasti m̄: ego faciam oēm uolun-
tate tuā in lignis cedrinis et abiegñ.
ſerui mei deponent ea de lybano usq;
ad mare. Et ego cōponam ea i ratib;
i mari. usq; ad locum quē ſignificau-
eris m̄: et applicabo ea t̄. et tu tolles
ea. prebebitq; necessaria m̄. ut det ab
domui mee. Itaq; hyram dabat ſalo-
moni ligna cedrina. et ligna abieg-
na: iuxta omēm uoluntate eius.
Salomon autē p̄bebat hyram xxx
milia choros tritici. in cibū dom̄ ei.
Et xxx choros olei purissimi. Hec tri-
buebat ſalomon hyram p annos ſi-
gulos. Dedit qđ dñs ſapientiā ſalo-
moni ſicut locutus ē ei. Et erat pax
inter hyram et ſalomone. et p̄ciſſet
fēs ambo. Elegitq; rex ſalomon o-
perarios de omni iſrl: et erat i dicto
xxx milia uiroꝝ. Mittebatq; eos in
lybanū. decem milia p̄menſes ſingu-
los m̄ciſim. ita ut duob; m̄ib; cent
in domib; ſuis et ad om̄iam erat
ſup huiusmodi indictione. fuerit
itaq; ſalomoni ſeptuaginta mili-
a equoꝝ qui onera portabant: et
odoginta milia ſaromoz in m̄ore.
abſq; i poſitis qui p̄ceſſant ſinglis

opib; nūmo triū milia. et trecentoꝝ
p̄cipientium ipſo et hiſ qui faciebāt
opus. Precepitq; rex ut tollerent de
lapides grandes. lapides p̄cioſos in
fundamento templi: et cōſiderent eos.
Quos dolauerūt cēntarij ſalomoniſ
et cēntarij hyrā. Porro byblij ipſa
trauerūt ligna et lapides. ad edificandā
domū.

Factū est qđ quadam .vi. domū.
geteſimo et octogeſimo anno
egreſſionis filioꝝ iſrl de terra egyp-
ti. in anno quarto: m̄ſe tyo ip̄e est
menſis ſeđs regis ſalomoniſ ſi iſrl:
edificare cepit domum dño. Domū
autem quā edificauit rex ſalomon do-
mino habebat. lx cubitos i longi-
tudinē. et xx cubitos i latitudinē et
xxx cubitos i altitudinē. Et porti-
cus erat ante templū. xx cubitoꝝ
longitudinis. iuxta m̄ſurā latitu-
dinis templi et habebat decem cu-
bitos latitudinis an faciem tēpli.
fecitq; in templo fenestras obliq̄s.
Et edificauit ſup parietem templi.
tabulata p̄grium in parietib; domi
parietum templi et oraculi: et fecit
latera in arcu. Tabulam qđ
ſubter erat. quinq; cubitos habe-
bat latitudinis: et mediū tabula-
tū. ſex cubitoꝝ latitudinis: et ter-
tium tabulatū ſep̄e habet cubi-
tos latitudinis. Trabes autē poſuit
i domo p̄ arcum forniſeaut ut n̄
hererent muris templi. Domū
autē cū edificaret: lapidib; dola-
tis atq; p̄fectis edificata ē. Et
malleis et ſecuris et oē ferramētū

cherubyn. et palmas. et picturas uari-
as. qm pminentes de pariete. et egredi-
entes. Sed et parietum domi texit au-
ro intrinsecus. et extrinsecus. Et in
gressu oraculi fecit ostiola de lignis
olivar. posteq. agulor quinq. et
duo ostia de lignis olivar. et sculpsit
in eis picturam cherubyn. et palmar.
spes. et andaglifia ualde pminencia.
et texit ea auro. Et operuit ta che-
rubyn qm palmas. et cetera auro. fe-
citq. in introitu templi postes de lignis
olivar quadrangulatos. et duo os-
tia de lignis abiegis altinsecus.
et utrumq. ostium duplex erat. et se-
in uicem tenens aperiebat. Et sculp-
sit cherubyn. et palmas. et celaturat
ualde eminentes. Operuitq. oia
laminis aureis. opere quadro ad
regulam. Et edificauit atrium in te-
ruius tribz ordinibz lapidum politor.
et uno ordine lignor cedri. Anno
quarto fundata e domus dni in mase
210. et in anno undecimo. mase ebul.
ipse e mase octauus. pfecta e do-
mus in omni opere suo. et in uni-
uersis utensilibz. edificauitq. ea
Annis septem. **vii.**

Domum aut sua edificauit salo-
mon tredecim annis. et ad pfectum
usq. pduxit. Edificauit q. domum
salus hybam centum cubitoz lon-
gitudinis. et quinquaginta et
draginta cubitoz latitudinis. et
xxx cubitoz altitudinis. et quatuor
de ambulatoria eorum inter co-
lumpnas cedrinas. ligna tunc

cedrina exciderat in columnas. et
tabularis cedrinis uestiuit tota
cameram. que xl et quinq. columnas
sustentabat. Unus aut ordo habe-
bat columnas xv contra se in uice
positas. et e regione se respicientes
equali respicio spatio inter colup-
nas. et super columnas. quadran-
gulata ligna in cunctis equalia. Et
porticum fecit columnarum quinquaginta
cubitoz longitudinis. et xxx cubitoz
latitudinis. et alterum porticum in facie
maioris porticus. et columnas et epu-
ralia super columnas fecit. Porticum
q. solus in qua tribunal esse fecit. et
concreuit lignis cedrinis a pauium
usq. ad sumitatem. Et domuscula in
q. sederetur ad iudicandum erat in
media porticu. simili ope. Domum
q. fecit filius pharaonis qm uxore
duxerat salomo. tali opere qm et
hanc porticu. Oia lapidibz pre-
tiosis qui ad normam quandam
adq. mensuram tam intrinsecus
q. extrinsecus. serati erant a fun-
damento usq. ad sumitatem pa-
rietum et intrinsecus usq. ad a-
trium maius. Fundamenta autem
de lapidibz pretiosis. lapidibz
magnis. decem siue octo cubitoz.
et de super lapides pretiosi equalis
misure secti erant. Similiter de
cedro. et atrium maius totum
duum trium ordinum de lapidibz
sectis. et unius ordinis dolata
cedron. nec no. et in atrio domus
interiori. et in portu domus.

Misit q: rex salomon. et tulit hyrā
de tyro filium mulieris iudue de tri-
bu neptalym. de pre tyrio. artificem
erarium. et plenum sapia et intelli-
gentia et doctrina ad faciendum oē
opus ex ere. Qui cum uenisset ad
regem salomonem: fecit oē op eiuf.
Et fecit duas columpnas ereas. doce
et octo cubitoz altitudinis columpnam
unā. et linea duodecim cubitoz am-
biebat columpnā utramq;. **D**uo q;
capitella fecit. que ponerent sup
capita columpnaz et fusilia et ere.
qng: cubitoz altitudinis capitellū
unū. et qng: cubitoz altitudinis ca-
pitellū alterum: et q in modū retis
et catenaz sibi inuicem nūro opere
conteratū. **V**trumq; capitellum
columpnaz fusile erat: septena uo
retacula in capitello altero. **E**t pfe-
cit columpnas. et duos ordines par-
tium retaculoz singuloz ut rege-
rent capitella que erant sup summa-
tem malagimatoz. **E**odem m fecit et
capitello scdo. **C**apitella aū q erant
sup capita columpnaz. qn ope lili
fabricata erant in porticu quatuor
cubitoz. **E**t rursum alia capitella i
similitate columpnaz de si iuxta m-
suram columpne contra retacula.
malagimatoz autē ducenti ordines
erant in circuitu capitelli scdi: et
statuit duas columpnas in porticu
templi. **C**umq; statuisset columpnā
dextram. uocauit eā nōre iachym.
Similit crexit columpnā scdam: et
uocauit nōm eius booz. **E**t sup ca-

puta columpnaz op in modū lili po-
suit: pfectumq; est opus columpnaz.
Fecit q: et mare fusile decem cubitoz
a labio usq; ad labiū. rotundū in cir-
citu: quinq; cubitoz altitudo ei: et
retacula. xxx cubitoz cingebant illū
parietum. **E**t sculptura subter la-
biū circuibat illud. decem cubitis
ambiens mare. **D**uo ordines sculp-
turarum huiusmodi erant fusiles: et
stabant sup duodecim boues. **C**ub:
tres respiciebant ad aqilonē. et tres
ad occidentem. et tres ad meridie. et
tres ad orientē: et mare sup eos de si
erat quoz posteriora uniuersa in-
trinsecus latitabant. **G**rossitudo aū
lateris trium unciar erat. labiūq;
eius. q labiū calicis. et foliū re-
pandi lili. **D**uo milia batos capie-
bat: tria milia metretas. **E**t fecit
bases decem ereas qtuor cubitoz
longitudinis bases singulas. et q
tuor cubitoz latitudinis. et trium
cubitoz altitudinis: et ipm op ba-
sum int: rasile erat. et sculpture
inter iuncturas et inter coronulas
et plectas. leones. et boues. et cheru-
bin. et inter iuncturas similit de
sup: et sup leones et boues q lora
ex ere dependencia. **E**t quatuor
rote pbases singulas. et axes ei:
et p quatuor partes q humeroli
subter luterem fusiles. contra se
in uicem respicientes. **O**s q: lūis
intrinsecus erat in capitis sum-
mitate: et q forinsecus apparebat
unū cubiti erat totū rotundum

pariterq; habebat unū cubitū et di-
midium. In angulis autem colūpnarū
uarie celature erant. et media inter
colūpnā quadrata nō rotunda. Qua-
tuor q; rote que p quatuor angulos
basiū erant. coherebant subter ba-
sīm. Vna rota habebat altitudinis
cubitum et semis. Tales autem rote
erant quales solent fieri in curru.
et axes earū et radij et cantij et modio-
li omnia fusilia. Nam et humeruli illi
p quatuor p singulos angulos basif
unius. et ex ipa basi fusiles. et con-
iuncti erant. In similitudine autē basif
erat quedam rotunditas unū et di-
midij cubitū. ita fabricata ut luter
desup poruit imponi: habens ceta-
turas suas et sculpturas uarias ex
semet ipso. Sculptis q; intabularis
illis que erant ex ere. et in angu-
lis cherubyn et leones et palmas
q; in similitudinem stantis hoīs.
ut non celata s; apposita p curu-
tum uiderent. In hunc modū fecit
decem bases fusilura una et mēsurā
sculpturag; consimili. fecit q; decē
lucres et eos. Quadrāginta ba-
tos capiebat luter unus. erat
quatuor cubitoz. Singulosq; lu-
teres: id est decem bases. posuit
et constituit decem bases: quinq;
ad dexteram partē templi. et quinq;
ad sinistram. Mare autem posuit
ad dexteram partē templi contra
orientem ad meridiem. Fecit g;
hyram leberes et scutias et amu-
las et pfectit omne opus regis

salomonis. in templo dñi. Colūpnarū
duas: et finitulos capitellorū super
capitella colūpnarū duos: et reti-
acula duo. ut operirent duos funi-
culos qui erant sup capita colūpnarū.
et malagramata quadraginta indu-
obus retiaculis duos usus malogra-
natorū in retiaculis singulis adoperi-
endos finitulos capitellorū qui erant
sup capita colūpnarū. et bases decē.
et lucres decem sup bases. et mare u-
nū. et boues duodecim subter mare.
et leberes. et scutias. et amulas. Oīa
uasa que fecit hyram regi salomo-
ni in domo domini. deauricato erat.
In campestrī regione iordanis fuderat
rex in argillosa terra. in ter socoth
et sarthan. Et posuit salomon oīa
uasa. Propt multitudinē autem
magnā nō erat pondus eis. Fecit
q; salomon omnia uasa in domo dñi:
altare aureum. et mēsa sup qua po-
nerentur panes propositionis aure-
am: et candelabra aurea et quinq;
ad dexteram et quinq; ad sinistram
contra oraculum ex auro primo.
et quasi lilij flores. et lucernas de
sup aureas: et forcipes aureos.
et hydrias. et fucimulas et hyalas.
et mortariola. et thuribula de au-
ro purissimo: et cardines ostioz
domus. quinq; ad dexterā et quinq;
ad sinistram auro primo inter
oris scā scōz et ostiorum domus
templi ex auro erant. Et pfectit
omne opus q; faciebat salomon
in domo domini: et intulit que

sanctificauerat dauid p̄r suis. argen-
tum & aurum & uasa repositurq; in
thesauris domus domini. **viii.**

Tunc congregati sunt om̄s ma-
iores nati isrl̄ cum principib;
tribub; & duces familiarū filiorū isrl̄
ad regem salomonem in iherlm̄. ut de-
ferrent archam federis dñi de ciuitate
dauid. id ē de syon. Conueniunt; ad
regem salomonē in iherlm̄. & in se-
ptima mense in sollempni die ip̄e ē in se-
ptima. Veneruntq; cuncti senes ex
isrl̄ & culerunt sacerdotes archam. &
portauerunt archam domini. et ta-
bernaculū federis. & om̄ia uasa sc̄ia
q̄ erant in tabernaculo. & ferebāt
ea sacerdotes et leuite. Rex autem
salomon & om̄s multitudo isrl̄ que
conuenierat ad eum gradiebāt cū illo
ante archam. & immolabant oues
& boues absq; estimatione et m̄so.
Et intulerunt sacerdotes archam
federis dñi in locum suū. in oracu-
lum templi in sc̄m sc̄or subter alas
cherubyn. Si quidem cherubyn ex
lotū pandebāt alas suas sup̄ arche. et p̄-
tegebant archam et uertes ei de sup̄.
Cumq; eminerent uertes & appare-
rent summitates eorū foris sc̄uariū
ante oraculū: non apparebant ul-
tra extra m̄secus. qui et fuerūt ibi
usq; in p̄sentem diem. In archa autē
non erat aliud nisi due tabule lapi-
deas quas posuerat m̄ca moyses i
oreb. qñ pepigit fed' dñi cū filiis
isrl̄ cum egrederentur de tra egypti.
sc̄m est autē cū exissent sacer-
dotes de sanctuario nebula imple-

uit domū dñi. & n̄ poterant sacer-
dotes stare et ministrare p̄t nebu-
lam impleuerat enim gloria dñi do-
mū dñi. Tunc ait salomon. Dñs dñi
ut habitaret in nebula. Edificans
edificauit domū in habitaculū tuū:
firmissimū solū tuū in sempiternū.
Conueritq; faciem suā rex: & bene-
dixit om̄i ecc̄ie isrl̄. Om̄is enim
ecc̄ia isrl̄ stabat. et ait salomon.
Benedictus dñs dñs isrl̄ qui locut'
ē ore suo ad dauid patre meū: et
in manibus eius p̄fecit dicens.
A die qua eduxi populū meū isrl̄
de egypto non elegi ciuitatē de uni-
uersis tribubus isrl̄. ut edificaret
mihi domus ut eēt nom̄ meū ibi:
sed elegi dauid ut eēt sup̄ pplm̄ me-
um isrl̄. voluitq; dauid pat' m̄s e-
dificare domū nōi dñi mei isrl̄. Et
ait domus addauid p̄rem meum.
Quod cogitasti in corde tuo edifica-
re domum nōi meo. bñ fecisti. hoc
ip̄m mente n̄ actans. Veruntam̄
non tu edificabis m̄ domū: sed fi-
lius tuus qui egredietur de reni-
bus tuis. ip̄e edificabit domum
nōi meo. Confirmauit dñs ser-
monem suū quē locutus est. Gre-
tiq; pro dauid p̄re meo. et sedi
sup̄ thronum isrl̄ sic locut' ē dñs.
Et edificauit domū nomini dñi
dei isrl̄ et constitui ibi locū arche
i qua fedus dñi est q̄ p̄cessit cū
patrib; n̄ris qñ egredi sunt de
terra egypti. Stetit autē salomō
ante altare dñi in conspectu ec-
clesie isrl̄. & expandit manū suas

ad celum et ait. **D**ñe d's isrl. non
 ē similis tui d's in celo de sup. et su-
 per terram deorsum. qui custodis pac-
 tum et misericordiam seruis tuis. qui am-
 bulant coram te in toto corde suo.
 qui custodisti seruo tuo dauid pā-
 meo que locutus es ei. **O**re locut'
 es. et manib; pferisti. ut et hec dies
 pbat. **N**unc igitur dñe d's isrl. q
 serua tuo famulo dauid patri
 meo q locutus es ei dicens. Non
 auferetur de te uir corā me. qui
 sedeat sup thronum isrl. ita tamē
 si custodierint filij tui iurā suam.
 ut ambulent corā me sicut tuam
 bulasti in conspectu meo. **E**t nūc
 domine d's isrl. firmetur uerba tua
 que locutus es seruo tuo dauid pa-
 tri meo. **E**rigo ne putandū ē quod
 uere d's habitet sup terrā. **S**i enī
 celum et celi celoz te capere nō pos-
 sunt. quanto magis dom' hec quā
 edificauit. **S**ed respice ad orōnem
 serui tui et ad pces eius. **D**ñe d's.
 audi ymnū et orationē quā serui
 tui orat coram te hodie ut sint
 oculi tui apert sup domū hanc noc-
 te ac die: sup domum de qua dixis-
 ti erit nom' meū ibi. ut exaudias
 orationem quā orat ad te seruus
 tuus in loco isto: ut exaudias de-
 precationē serui tui et ppli tui isrl.
 quodcumq; orauerit in loco isto.
 et exaudies in loco habitaculi tui
 in celo. et cum exaudieris. pici-
 eris. **S**i peccauerit hō in proxi-
 mū suū et habuerit aliqd iura-

mentum quo teneat astrict. et uenerit
 ppter iuramentū quo teneat astrict.
 et uenerit ppter iuramentū coram al-
 tari tuo in domū tuā: tu exaudies
 in celo et facies. et iudicabis seruos
 tuos. contempnans impiū. et reddēs
 uiam suā sup caput eius. iustificans
 iustum. et retribuens ei scdm iustitiam
 suam. **S**i autem fugerit ppls tu'
 isrl. inimicos suos isrl. qz peccati-
 tus ē t. et agentes pniām et confi-
 rentes nōi tuo uenerint et orauerit.
 et deprecati fuerint te. in domo hac.
 exaudi in celo. et dimitte pniā ppli
 tui isrl. et reduc eos in terrā quā
 dedisti patrib; eoy. **S**i clausum fuit
 celum et non pluerit sup terram
 propt' pccā eoy. et orantes in loco isto
 pniām egerint nōi tuo et apēs su-
 is conuersi fuerint. ppter afflictio-
 nem suam exaudies eos in celo. et
 dimitte pccā seruoꝝ tuoꝝ et ppli tui
 isrl. et ostende eis uiam bonam p
 quā ambulent. et da pluuiā super
 terram tuam quam dedisti ppls tu-
 o in possessionē. **F**ames si oborta fu-
 erit in terra. aut pestilentia. aut cor-
 ruptus aer. aut erugo. aut locustā.
 Prubigo. et afflixerit eū. et inimic'
 eius portas obsidens: omīs plaga
 uniuersa infirmitas. cuncta deuo-
 tio et in precamō q acciderit omi
 hōi de ppls tuo isrl. si quis cognō-
 uerit plagā cordis sui. et expande-
 rit manus suas in domo hac. tu
 exaudies in celo. in loco habitatio-
 nis tue et respiciaberis. et facies ut

unumq; scdm om̃s m̃as suas. sicut
iudicis cor etis: qz tu nota solus cor
hoim. ut timeant te cunctis diebus
quib; ununt sup faciem tre quam
dedisti patrib; nostris. In sup ⁊ aheni
gena qui n̄ est de pplo tuo. cum vene-
rit de terra longinqua pp̃t nom̃ tuū.
audietur enim nomen tuū magnū.
⁊ manū tua fortis. ⁊ brachiū tuū ex-
celsū ubiq; cum uenerit ergo et
orauit in loco hoc. tu exaudies in celo.
infirmamento habitaculi tui: et fa-
cies om̃ia p̃ quib; inuocauerit te a
henigena. ut discant unūsi pp̃l̃i ⁊
pax timere nom̃ tuū sicut pp̃l̃s tuus
isrl̃. et conprobent qz nom̃ tuū in-
uocatum est sup domū hanc quam
edificauit. Si egressus fuerit pp̃l̃s tuus
ad bellum contra inimicos suos. p̃ui-
a quocumq; miseris eos. orabunt te
contra uiam ciuitatis q̃ elegisti. et
contra domū quam edificauit nōi tuo:
tu exaudies in celo orationes eorū ⁊ p̃-
ces eorū. ⁊ facies iudiciū eorū. Qd si p̃-
cauerit t. n̄ est enim hō qui n̄ peccet.
et iratus iradideris eos inimicis suis.
⁊ captiui ducti fuerint in terrā in-
imicorū suorū longe ul' p̃pe. ⁊ egerint
p̃niam in corde suo in loco captiuita-
tis. ⁊ conuersi deprecari fuerint in
captiuitate sua dicentes peccauim̃.
iniqui; egimus. impie gessim̃. ⁊ reu-
si fuerint ad te in uniuerso corde suo.
⁊ tota aīa sua. in terra inimicorū
suorū ad quam captiui ducti fuerint.
⁊ orauerint te contra uiam tre sue
qm̃ dedisti p̃rib; eorū ⁊ ciuitatis qm̃

elegisti ⁊ templi qd edificauit nōi
tuo: exaudies in celo infirmamento
solij tui oronem eorū ⁊ p̃ces. ⁊ facies
iudiciū eorū. et p̃p̃iaaberis pp̃lo tuo
qui peccauit t. ⁊ omnib; iniquita-
tibus eorū quib; p̃uaricati fuerint
in te ⁊ dabis m̃iam corā eis q̃ eorū cap-
tiuos habuerunt. ut misereantur
eis. Populus enim tuus ē. ⁊ hedi-
tas tua. quos eduxisti de terra egyp-
ti. de medio fornatis ferree. si sint
oculi tui ap̃ti ad deprecationē seruū tui.
⁊ pp̃l̃i tui isrl̃: et exaudies eos in u-
niuersis p̃ quib; inuocauerit te.
Tu enim separasti eos t. in hereditate
de uniuersis pp̃lis terre sicut locu-
tus es p̃ moysen seruū tuū qm̃ e-
dixisti patres n̄ros de egypto dñe
deus noster. factum est autem cū cōpleisset
salomon orans dñm om̃ne oratio-
nem et deprecationē hanc. surrex-
it de spectu altaris domini: utrum;
enim genu fixerat in terrā. ⁊ ma-
nus expanderat ad celum. Stetit
ergo et benedixit om̃i ecclesie isrl̃
uoce magna dicens. Benedictus
dominus qui dedit requiem pp̃lo
suo isrl̃. iuxta om̃ia q̃ locutus ē.
Non cecidit ne unus quidē sermo
ex omnib; bonis que locutus est
p̃ moysen seruū suū. Sic dñs d̃s
nost̃ nobiscum sicut fuit cum pa-
trib; n̄ris. non delinquens nos.
neq; prociens: sed inclinet cor-
da nostra ad se. ut ambulemus
in uniuersis uisib; eius ⁊ custodia-
mus mandata. et cerimonias

7 septē dieb⁹

[Faint, illegible text from the reverse side of the page, likely bleed-through.]

presente salomoni ligna cedrina et ab
regina. et aurum iuxta omne quod opus ha
buerat. tunc dederat salomon hyram
xx oppida in terra galilee. Egressus est
autem hyram de tyro ut uideret oppi
da que dederat ei salomon. et non placu
erunt ei. Et ait. heceme sunt ciuitates
quas dediti mihi frat. Et appellauit eas
as terram chabul. usque in diem hanc.
Misit quoque hyram ad regem salomone
centum uiginti talenta auri. Hec sa
lomoni est summa expensarum quam obtu
lit rex salomon ad edificandum domum
domini. et in domum suam. et in mello. et mu
rum iherusalem. et exeret. et mageddo. et
gazer. Pharaon rex egypti ascendit
et cepit gazer. succenditque eam igni. et
chananeum qui habitabat in ciui
tatem interfecit eum. et dedit eam
in dorem filie sue uxori salomonis.
Edificauit quoque salomon gazer. et berth
ron inferiorem. et baalath palmi
ra in terra solitudinis. et omnes uiros
qui ad se pertinebant. et que erant
absque muro munierunt. et ciuitates
curruum. et ciuitates equitum. et quod
cumque ei placuit ut edificaret in ihe
rusalem. et in ihybatio. et in omni terra
potentatis sue. uniuersum populum qui
remanerat de amoritis. et de ethiis.
et pherezeis. et euieis. et iebuseis. qui
non sunt de filiis israel. horum filios qui
remanerant in terra quos scilicet
non potuerant filii israel extermina
re fecit salomon tributarios usque
in diem hanc. De filiis autem israel non
constituit salomon seruire quicquam.

si erant uiri bellatores. et ministri
eius. et principes. et duces. et perfecti
curruum et equorum. Erant autem principes
super omnia opera salomonis. positi
quingenti quinquaginta. qui habe
bant subiectum populum. Naturis
operibus imperabant. filia autem phara
onis ascendit decurritate dauid in
domum suam. quam edificauerat ei
salomon. Tunc edificauit in mello. Of
ferebat quoque salomon tribus uicibus per
annos singulos holocausta et pa
cificas uictimas super altare quod edi
ficauerat domino. et adolebat thymi
ama coram domino. perfectumque est templum.
Classem quoque fecit rex salomon in a
syon gaber. que est iuxta ahylam
in litore maris rubri. in terra y
dumea. Misit quoque hyram in classe
la seruos suos uiros nauicos. et
gnaros maris. cum seruis salomo
nis. Qui cum uenissent in ophyr.
sumptum inde aux quadringen
torum uiginti talentorum detulerunt ad
regem salomone. x.

Ed et regina saba audita fa
ma salomonis. in nomine domini
uenit temptare eum in enigmatibus.
Et ingressa iherusalem cum multo comi
tatu. et diuitiis. camelisque portan
tibus aromata. et aurum in finitum
nimis. et gemmas preciosas. uenit
ad regem salomone. et locuta est ei u
niuersa que habebat in corde suo.
Et docuit eam salomon. et omnia
libra que proposuerat. non fuit sermo
qui regem posset latere. et non exderet

ei. **V**ident autē regina saba omne
sapienciam salomonis. et domū suā
quam edificauerat: et cibos mēse eius.
et habitacula seruator. et ordinem mi
nistiantium. mēsesq; cor. et pincernā
et holocaustū que offerebat in domo
dñi. non habebat ultra spm. **D**ixitq;
ad regem. **V**erus est sermo que au
diti in terra mea sup sermonib; tuis.
et sup sapiencia tua: et n̄ credebā nar
rantib; in donec ip̄a ueni et uidi ocu
lis meis et probatu q̄ media pars in
minuta non fuerit. **M**aior est sapi
encia tua. et opera tua qm̄ rumor
quē audiui. **B**eatī uiri tui. et seruī
tui: beatī hī qui stant coram te sep.
et audiunt sapienciam tuā. **S**ic dñs dñs
tuus benedictus cui placuit. et po
suit te sup thronum isrl̄. eo qd dilex
erit dñs isrl̄ in sempiternū: et con
stituit te regem ut faceres iudici
um et iusticiam. **D**edit ḡ regi centū
xx talenta auri. et aromata mul
ta nimis: et gemmas pretiosas.
Non sunt allata ultra aromata tā
multa. qm̄ ea que dedit regina sab
ba regi salomoni. **S**ed et classis
hyram q̄ portabat aurum de ophir.
attulit ex ophir ligna thyna mul
ta nimis: et gemmas preciosas.
Fecitq; rex de lignis thynis aroma
ta pulchram domū dñi. et domū
regine. et q̄rtharas. yratq; canto
ribus. **N**on sunt allata huiusce
moni ligna thyna. neq; uita usq;
in presentem diem. **R**ex autē salomō
dedit regione saba oīa q̄ uoluit

et petiuit ab eo exceptis hīs que in
tro obulerat ei munere regio. **Q**ue
reuerſa est. et abiit in terram suam
cum seruis suis. **E**rat autē pondus
auri q̄ afferebatur salomoni per
annos singulos. sexcentor; sexaginta
sextalentor; auri: excepto eo q̄ af
ferebant uiri qui sup uectigalia e
rant. et negotiatores. uniuersiq;
scuta uendentes. et om̄s reges ara
bie. ducesq; terrarū. **F**ecit q; rex sa
lomō ducenta scuta de auro puris
simo. **S**excentos auri scylos dedit
in laminas scuti unus. et trecenti
peltas ex auro probato: et trecenti
mine auri unam peltam uestiebat.
posuitq; eas rex in domo silue salt
lybani. **F**ecit et rex salomō thronū
de eborē grandem. et uestiuit eum
auro fusio nimis: qui habebat
sex gradus. **E**t sum̄tras throni ro
tunda erat in parte posteriori. et
due manus hinc atq; inde. tenen
tes sedile. **E**t duo leones stabant
iuxta manus singulas. et xii le
unculi stantes sup sex grad; hinc at
q; inde. **N**on ē sc̄m tale opus ī unū
sis regnis. **S**ed et omnia uasa de
quibus portabat rex salomō erant
aurea: et uniuersa suppellex domus
saltus lybani de auro purissimo.
Nō erat argentū. nec alicui preij
putabatur indieb; salomonis.
quia classis regis p̄ mare cū classe
hyram semel p̄ tres annos ibat ī
thar̄is. deferens inde aux et ar
gentū et dentes elephantor; elefan

et symias. et paucos. Magnificat ē
 rex salomon sup om̃s reges terre.
 diuitijs et sapia: et uniuersa terra desi-
 derabat uidē uultum salomonis. ut
 audiret sapiam eius. quā dederat dō
 in corde eius. Et singuli deferebant ei
 munera. uasa argentea. uestes. et ar-
 ma bellica: aromata q̃: et eq̃s et mu-
 los. p annos singulos. Congregauit
 salomon currus et equites: et fci ei st-
 mille quadringenti curi. et xii milia
 equitū. et disposuit eos p ciuitates
 munitas. et cum rege in iherlm. fecitq;
 ut tanta eēt habundancia argenti i
 iherlm. quanta lapidū. et cedroz pre-
 buit multitudinē q̃ siccomoros que
 nascunt in campetrib; . Et educebāt
 equi salomoni de egypto et de ethyo-
 pia et de choa. et statim p̃rio pduce-
 bant. Egrediebatur aū quadriga ex
 egypto sexcentis hyelis argenti: et e-
 quos centum quinquaginta: atq; i hūc
 modum cuncti reges ethioz et syrie
 equos uenundabant. **xi.**

Rex autem salomon adamatuit
 mulieres alienigenas multas:
 filiam q̃ pharaonis. et moabyticas.
 et amonitidas. ydumeas. et sydonias.
 et ethneas. de genib; sup quib; dixit dñs
 filiis isrl. n̄ ingrediemini ad eas. neq;
 de illis ingredientur ad uis: certū
 me enim auerrent corda uis. et seque-
 mini eos eay. his itaq; copulatus ē
 salomon ardentissimo amore. fueritq;
 ei uxores q̃ regine septingente. et q̃
 cubine trecente: et auerterit mulieres

cor eius. Cumq; iam eēt senex. de-
 prauatum ē p mulieres cor ei. ut se-
 queretur eos alienos. Nec erat cor
 eius pfectum cū dño dō suo sicut cor
 dauid patris eius: si colebat salo-
 mon altarithen deam sydonioz. et
 chamos dñm moabytar. et moloch y-
 dolum ammonitar. fecit q̃ salomō
 q̃ n̄ placuerat coram dño: et nō ad-
 impleuit ut sequeretur dñm sic dauid
 pater eius. Tunc edificauit salomō
 fanū chamos ydolo moab i monte
 qui est contra iherlm. et moloch ydo-
 lo filioz ammon. Atq; in hunc mo-
 dum fecit uniuersis uxorb; suis ali-
 enigenis. que adolebant thura. et
 immolabant dyt suis. Igit̃ uat est
 dñs salomōi q̃ auersa esset mens
 eius a dño dō isrl. qui apparuerat
 ei scdō. et preceperat ei de libo hoc.
 ne sequeretur deos alienos: et n̄
 custodiuit que mandauit ei dñs.
 Dixit itaq; dñs salomoni. Quia
 habuisti hoc apud te. et n̄ custodisti
 pactum meū et precepta mea que
 mandau tibi. dirumpens scin-
 dam regnum tuū. et dabo illud ser-
 uo tuo. Verumptam in dieb; tuis
 n̄ faciam p̃p̃t dauid p̃m tuum.
 Demanu filij tui scindam illud:
 nec totum regnū auferā. s; tribū
 unā dabo filio tuo p̃p̃t dauid ser-
 uum meū. et iherlm quā elegi. Sus-
 citauit aū dñs ad uisariū salomo-
 ni adad ydumeū. de semine regio
 q̃ erat i edom. Cū enī eēt dauid

in ydumea. et ascendit iobab princeps
milicie ad sepeliendos eos qui fuerant
interfecti. et occidit omne masculi-
num in ydumea. sex enim mensib;
ibi moratus ē. iobab et omnis israel
donec intermiserent omne masculi-
num in ydumea. fugit adad ipse et viri
ydumei deserens eius pars eius cum
eo ingrederent egyptum. Erat autē
adad puer paruulus. Cumq; surrexisset
demadyan uenerunt in pharam. Tule-
runtq; secum uiros de pharam et ue-
nerunt in egyptum ad pharaone regē
egypti. Qui dedit ei domū. et cibos co-
stituit. et terram delegauit. Et uenit
adad grām coram pharaone ualde.
intantum ut daret ei uxore. sorore
uxoris sue germanā taphnes regi-
ne. Genuitq; ei soror taphnes gene-
bath filium. et nutriuit eū taphnes
in domo pharaonis. Eratq; genebath
habitans apud pharaonem cum fili-
is eius. Cumq; audisset adad in e-
gypto dormisse dauid cum patrib; su-
is. et mortuū ēē iobab principē mili-
cie. dixit pharaoni. Dimitte me
ut uadā. in terrā meā. Dixitq; ei
pharao. Quia enī re apud me indi-
ges ut querās ire ad terrā tuā. At
ille respondit. Nulla. Sed obsecro ut di-
mittas me. Suscitauit q; ei dñs adu-
sarium raazon filiū helyada. qui su-
gerat ad adexer regem soba dñm
suum. Et congregauit contra eum
uiros. et factus est princeps latrū
cum interficeret eos dauid. Abieritq;
damascum. et habitauerunt ibi. et

constituerunt eum regē in damasco. Erat
aduersarius israel cunctis dieb; salomonis.
et hoc est malum adad. et odiū contra israel.
regnavitq; in syria. ieroboam q; filius
nabath ephraeus de sarada. seruus sa-
lomonis. cuius mater erat nōie sarua.
mulier uidua. leuauit manum contra
regem. Et hec causa rebellionis aduer-
sus eum. q; salomon edificauit melio.
et coequauit uoraginem ciuitatis dau-
id patris sui. Erat autem ieroboā uir
fortis et potens. vidensq; salomon ad-
ulescentem bone indolis et industriū con-
stituerat eum pfectum super tributa u-
niuerse domus ioseph. factum est q; i
tempore illo ut ieroboam egrederetur
de iherlm. et inueniret eū achys filio
nites ypha in uia opus pallio nouo.
Erant autē duo tauri i agro. Apprehē-
densq; achys palliū suū nouum quo
cooptus erat sedit in xii pedes. et ait
ad ieroboam. Tolle t decem scissuras. hec
enim dicit dñs dñs israel. Ecce ego scindā
regnum de manu salomonis. et dabo t
decem trib;. Porro una trib; remanebit
ei. ppter seruum meū dauid et iherlm
ciuitate quā elegi ex omnib; tribub; israel.
eo q; dereliquerit me et adorauit altari-
ten deam sydonior. et chamol deū mo-
ab. et moloch melchom dñm filior am-
mon. et n ambulauerit i iuss meis.
ut faciet iusticiā corā me. et pcepta mea
et iudicia. sic dauid p̄r ei. Nec auferā
oīe regnū de manu eius. sed ducē po-
nam eum cunctis dieb; uite sue ppter
dauid seruum meū quē elegi. q custodiū
mandata mea et pcepta mea. Auferā

an regnū de manu filij eius: et dabo tibi
decem tribus: filio autē ei dabo tribum unam.
ut remaneat lucerna dauid seruo meo cū
tis diebus: et gratiam me in iherusalem ciuitate quā
elegi: ut eēt nomē meū ibi. Te autē assumā
et regnabis sup omnia que desiderat anima
tua: et usque rex sup israel. Si uero audieris
omnia quę pcepere tibi: et ambulaueris in iu
ris meis: et feceris quę rectum ē corā me
custodiens mandata mea et pcepta mea
sic fecit dauid seruus mē. et ex tunc: et
edificabo tibi domū fidelem quomodo edificauit
domū dauid. et tradā tibi israel et affligā
semen dauid sup hoc. ueruntamen non
cunctis diebus: uoluit quod salomon in
fide iheroboam. Qui surrexerunt et aufer
unt in egyptum ad pharaonem regem egypti:
et fuit in egypto usque ad mortem salomo
nis. Reliquum autē uerborū salomo
nis et omnia que fecit et sapientia eius:
ecce uniuersa scripta sūt in libro librorū
salomonis. Dies autē quibus regnauit
salomon in iherusalem sup oēm israel xl anni
sūt. Dormiuitque salomon cū patre suo:
et sepultus ē in ciuitate dauid patris sui.
Regnauitque roboam filius eius pro eo.

Uenit autē roboam in sychem: **xii**
Illic enim congregat⁹ erat omnis
israel ad constituendū eū regē. At uero
ieroboam fili⁹ nabath cū adhuc eēt in
egypto. a facie regis salomonis pfug⁹:
audita morte eius reuersus ē de egypto.
Miseruntque et uocauerūt eū. uenit quē
theroboam et omnis multitudo israel. et
locuti sūt ad roboam dicentes. Pater
tuus durissimū iugū imposuit nobis:

tuitque nobis nūc imminue paululum.
de imperio patris tui durissimo. et de
iugo grauissimo quod imposuit nobis:
et seruiemus tibi. Qui ait eis. Ite usque in
tercium diē: et reuertimini ad me. Cumque
absisset populus inijt consiliū rex iheroboam
cū senioribus: qui assistebāt corā salomo
ne patre eius cū adhuc uiuēt et ait.
Quid in datis consiliū. ut respondeam populo.
Qui dixerunt ei. Sihodie obedierit populo
huic. et seruietur. et petitioni eorū ces
serit. locutusque fueris ad eos uerba lenia:
erunt et seruietes cunctis diebus. Qui
dereliquit consiliū senū quod dederant ei.
et adhibuit adulescentes qui nutriti fu
erant cum eo. et assistebant illi. Dixitque
ad eos illos. Quod in datis consiliū.
ut respondeam populo huic. qui dixerunt mihi:
leuius fac iugū quod imposuit pater tuus
sup nos. Et dixerunt ei iuuenes qui
nutriti fuerant cū eo. Sic loquere populo
huic. qui loquuntur tibi ad te dicentes. pa
ter tuus aggrauauit iugū nostrum. tu re
leua nos: sic loqueris ad eos. Minimi
digne mēis gressus ē dorso patris mei. Et
sic pater mēis posuit sup uos iugū graue:
ego autem addam sup iugū uesterū.
Pater mēis cecidit uos flagellis. ego
autem cedā uos scorpionibus: uenit
quē iheroboam et omnis populus ad roboam
die tertia. sicut locutus fuerat rex
dicens. reuertimini ad me die tertia
seditque rex populo dura delicto consilio
seniorū quod ei dederant: et loquutus ē
ei secundū consiliū iuuenū dicens. Pa
ter mēis aggrauauit iugū nostrum. ego

Miser g rex
roboam

aut addam iugo uro. **P**ar mis cecidit
uos flagellis: et ego cedam uos scor-
piomb: Et n̄ acquirerit rex pplo qm̄
aduersarius ei fuerat dñs. ut suscita-
ret iūbum suū q loquitur fuerat in ma-
nu achye syonite ad ieroboā filium
nabath. **U**idens itaq; ppl̄s q noluit
eos audire rex. respondit ei dicens.
Que pars nob in dauid. ul' que hedi-
tas in filio ysai: Reuertē in tabnacula
tua rex isrl: nunc uide domū tuā da-
uid. Et abiit rex in tabnacula sua. **S**i
p filios autem isrl' quicumq; habita-
bant in ciuitatib; iuda. regnauit ro-
boam aduram qui erat sup tributa:
et lapidauit eū om̄s isrl'. et mortū ē.
Pouro rex roboam festin̄ ascendit ē-
rum et fugit in iherlm. **R**ecessitq; isrl'
a domo dauid usq; in p̄sente diem fac-
tū est aut cum audisset oīs isrl' q
reuerfus ēēt ieroboā. miserū et uoca-
uerūt eum congregare cetū. et q̄sti-
tuerunt eū regem sup om̄e isrl'.
nec sequutus est quūq; domū dauid
p̄ter tribum iuda solā. **V**enit autē
roboam iherlm et congregauit u-
niuersam domū iuda. et tribū beni-
amin centū octoginta milia electorū
uirorū et bellatorū ut pugnāret cont̄
domum isrl'. et reducerent regnū ro-
boam filio salomonis. **F**actū ē uero sei-
mo dñi ad semeyam uirum di dicens.
loquere ad roboam filiū salomonis
rege iuda. et ad om̄e domū iuda. et
beniamin. et reliquos de pplo dices.
Non ascenderis. nec bellaberis contra
fr̄es uos filios isrl'. **R**euerat̄ uir in

domū suā: ame enim sc̄m est iūbū hoc.
Audierunt enim sermone dñi. et reuēsi
sunt de itinere: sicut ei preceperat dñs.
Edificauit aut ieroboam sychem in mo-
te effraym: et habitauit ibi. **E**t egressus
inde edificauit phanuel. **D**ixitq; iero-
boam in corde suo. **N**ūc reuertē regnū
ad domū dauid. si ascenderit ppl̄s in-
te ut faciat sacrificia in domo dñi in iherlm
et queret. cor ppl̄i hui' ad dñm suū ro-
boam regem iuda. interficietq; me.
et reuertentur ad eū. **E**t excogitauit q
filio. fecit duos uirulos aur̄cos: et
dixit eis. **N**olite ultra ascendē in iherlm.
Ecce dñs tui isrl'. qui eduxerūt te de
terra egypti. **P**osuitq; unū in berhel.
et alterum in dan. **E**t sc̄m ē iūbū hoc
in p̄m. **P**ar enim ppl̄s ad adorandū
uirulū usq; in dan: et fecit fama ī
petelīs et sacerdotes de extremis ppl̄i.
qui n̄ erant de filiis leui. **C**onstruxitq;
diem sollempnie in m̄se octauo. quin-
tadecima die m̄sis in similitudinem
solempnitatis q̄ celebrabat̄ in iuda.
Et ascendens altare adoleuit ī censū.
Similiter fecit in berhel: ut immo-
laret uirulos quos fabricat̄ fuerat.
Construxitq; in berhel sacerdotes ex
cellos que fecerat: et ascendit sup al-
tare q̄ extruxerat in berhel. quinta
decima die m̄sis octauū. que ī fe-
rat de corde suo. **E**t fecit sollempni-
tē filijs isrl': et ascendit sup altare ut
adoraret incensum. **xiii.**
Et ecce uir di uenit de iuda ī ser-
mone dñi in berhel ieroboam
stante sup altare et thus iaciente:

et exclamauit contra altare infer-
mone dñi. et ait. Altare altare. hec di-
xit dñs. Ecce filius noster dñi dauid.
iosias noster: et immolabit super te sacer-
dotes excelsoz qui nunc in te thura suc-
cendunt: et ossa hominum incendet super te.
Deditq; in die illa signum dicens. Hoc
erit signum qd locutus est dñs. Ecce alta-
re sanctetur: et effundetur cinis qui in eo
est. Cumq; audisset rex sermone hois
dei quem in clamanter contra altare
inberhel: extendit manum suam de alta-
ri dicens. Apprehendite eum. Et exarui-
t manum eius qui extendit eam contra eum:
nec ualuit retinere eam ad se. Altare q;
sanctum est: et effusus est cinis de altari iux-
ta signum qd pderat uir dei infermo-
ne dñi. Et ait rex ad uirum dei. Depre-
care faciem dñi dei tui: et ora pro me ut
restituatur manus mea in. Orant uir di-
faciem dñi: et restituta est manus regis ad
eum: et factus est sicut prius fuerat. Lo-
cutus est aut rex ad uirum dei. Veni me-
cum in domum ut prandeas: et dabo tibi
numera. Respondit uir dei ad regem. Siede-
ris in dimidiam parte domus tue non ueni-
am tecum: non comeda panem. nec biba aqua
in loco isto. Sic enim mandatum est michi
in sermone dñi pipientis: non comedes
panem. neq; bibes aquam nec reuerteris
per uiam qua uenisti. Abijt q; palam in a-
sinum: et non est reuersus piter: p quod ueniat
inberhel. Prophetes autem quidam senes
habebat inberhel. Ad que uenerunt
filij sui: et narrauerunt ei oia opa que
fecerat uir dei in illa die inberhel: et
uiba que locutus fuerat ad regem narrante

in patris suo. Et dixit eis pater eorum. Pro-
qua uiam abiit: O stenderunt ei fi-
lij sui uiam p qua abierat uir dei. qui
uenerat de iuda. Et ait filius suus. Sta-
nite in asinu. Qui cum ascendit asinu
ascendit: et abiit post uirum dei: et
inuenit eum sedentem sub thetibein-
tum. Et ait illi. Tu es uir dei. qui
uenisti de iuda: Respondit. Ego sum.
Dixitq; ad eum. Veni mecum domum:
ut comedas panem. Qui ait. Non pos-
sum reuertere: neq; uenire tecum: nec co-
medam panem. neq; biba aqua in loco
isto: qd locutus est ad me dñs infermo-
ne dñi dicens. Non comedes panem.
neq; bibes aqua ibi: et non reuerteris
per uiam quam uenisti. Qui ait illi. Et ego
propheta sum sicut tuus: et angelus locu-
tus est in infermone dñi dicens. Re-
duc eum totum in domum tuam: et come-
dat panem. et bibat aqua. Fecellit e-
um. et reduxit eum secum. Comedit
q; panem in domo ei: et bibit aqua. Cum
sederet ad mensam: factus est sermo dñi
ad prophetam qui reduxerat eum: et ex-
clamarunt ad uirum dei qui uenerat
de iuda dicens. Hec dicit dñs. Quia
non obediens fuisti orationi dñi. et non custo-
disti mandatum qd precepit tibi dñs de-
stinus. et reuersus es: et comedit panem.
et bibisti aqua in loco in quo precepit
tibi ne comederes panem. neq; biberes aqua
non inferretur cadaver tuum in sepul-
chro patrum tuorum. Cumq; comedis-
set et bibisset. strauit asinum suum iuxta
quem reduxerat. Qui cum abiisset.
inuenit eum leo in uia: et occidit: et erant

cadaver eius pectum in initio. Asi
it autē stabat iuxta illū: et leo stabat
iuxta cadaver. Et venerūt adiungā
uerūt i ciuitate in qua propheta se
nec ille habitabat. Quod cum audis
set ppha ille qui reduxerat eū de uia
ait. Vir dei est: qui inobediens fuit
ori eū dñi: et tradidit eū dñs leoni.
et cōfregit eum et occidit iuxta uerū
dñi. q̄ locutus est ei. Dixitq; ad fili
os suos. Scitote michi asinū. Qui
cū strauissent. et ille abisset. inuenit
cadaver ei pectū in uia. et asinū et
leonem stantes iuxta cadaver. Non
comedit leo de cadauere. nec lesit a
sinū. Tūc ḡ pphes cadaver uiri dñi.
et posuit illud sup asinū: et reuersus
it tūc in ciuitatem prophete sentis.
ut plangerent eū. Et posuit cada
uer eius in sepulchro suo. et plange
runt eum: heu heu mi fr̄. Cumq;
plangerent eū: dixit ad filios suos.
Cum mortuū suū sepelietis me in se
pulchro in quo uir dei sepultus ē:
ponite ossa mea iuxta ossa eius.
Pfecto enim ueniet sermo quem
predixit in sermone dñi contra al
tare q̄ ē in bethel. et contra omnia
fana excelsorū que sunt in urbib;
samarie. Post uerba hec n̄ est re
uersus ieroboam de uia sua pessima:
se e contrario fecit de nouissimis
ppli sacerdotes excelsorū. Quia cum;
uolebat implebat manū suā: et
fiebatur sacerdos excelsorū. Et ppter
hanc causam peccauit domus ie
roboam: et euerīsa ē et deleta de si

ficie tre. In tēpore illo egrotauit
achas filius ieroboam. **xiiii**
Dixitq; ieroboam uxori sue. Sur
ge et muta habitū ne cognos
caris qd sis uxor ieroboam: et uade
in sylo ubi est achas. ppha. qui lo
quutus ē michi q̄ regnaturus eē
sup pplm hunc isrl̄. Tolle q̄ i manu
tua decem panes et crustulam. et uas
mellis. et uade ad illū: ip̄e indicab
tibi q̄ uenturū sit puero huius. Fecit
ur dixerat ieroboam uxori: et gressu
gens abiit in sylo. et uenit addomū
achas. At ille n̄ poterat uidere q̄
caligauerant oculi eius p̄ nimia
senectute. Dixit autē dñs ad achā.
Ecce uxor ieroboam ingreditur ut
lat te sup filio suo. quia egrotat. hec
et hec loqueris ei. Cum ḡ illa intra
ret et dissimularer se eē que erat.
audiuit achas sonitum pedū ei
introducētis. postuim: et ait. Ingre
de uxor ieroboam. Quare aliam re
simulas eē? Ego autem missus sū
ad te durus nuntius: uade et dic ie
roboam. Quia exaltam te de medio
ppli. et dedi te ducem sup pplm meū
isrl̄. et sedi scindi regnum domi dauid.
et dedi illud tibi et non fuisti sicut ser
uus meus dauid. qui custodiuit mā
data mea. et secutus ē me i toto cor
de suo. facient q̄ placitū eēt in ope
tu nico: sed operatus es malū sup
omnes qui fuerunt ante te. et fecisti
tibi deos alienos. et q̄latiles. ut me
ad iracundiam prouocares. Me autē
pietati post corpus tuū: idcirco et

ce & ego induca mala sup domū ieroboā.
 & p̄cūā de ieroboā nungentē ad parietē
 & claustrū et nouissimū in iherl: & mū
 dabo reliquias domus ieroboā sicut
 mundari solet finis usq; ad p̄mum.
 Qui mortui fuerint de ieroboam incin
 tare comedent eos canes qui autē mortui
 fuerint in agro uorabunt eos fel:
 q̄a dñs locutus est. Tu g surge & nade
 domū tuā: et mispo in troitu pedum
 tuorū in urbē morietur puer: & planget
 cum om̄is isrl: et sepiet. Ip̄e enim sol
 in ferentur de ieroboā in sepulchrū: quia
 in uentus ē sup eo sermo bonus ad do
 minū dñi isrl: in domo ieroboā. Constitu
 et autē sibi dñs regem sup isrl: qui p̄u
 nct̄ domū ieroboā in hac die. et in hoc tē
 pore: et p̄uict dñs deus isrl: sicut mo
 uer̄ solet harundo in aqua: & euellit
 isrl: de terra bona hac. quam dedit patri
 bi: eoz. et uenitabit eos trans flumen.
 q̄ fecerunt sibi lucos ut irritarent do
 minū. et traderet dñs isrl: p̄p̄ p̄cā ier
 oam quib; peccauit. & peccare fecit
 isrl: Surrexit itaq; uxor ieroboā. & abi
 it: & uenit in heraiem. Cumq; illa in
 gredereť lūm domus: puer mortuū ē.
 Et sepiet eū. et plangit illū om̄is
 isrl: iuxta sermonem dñi quem locut
 ē in manu serui sui aehie prophe. Re
 liqua autē uerborū ieroboā quom̄ reg
 nauit & quom̄ pugnauit. ecce sc̄p
 ta sunt in libro uerborū dñi regū isrl.
 Dies autem quib; regnauit ieroboā.
 xx duo anni sūt: & dormiuit ē patrib;
 suis: regnauitq; nadab fili eius p̄ eo
 Pono ieroboā filius salomonis. regna

uit in iherl: ciuitate quā elegit dñs.
 ut poneret nom̄ suū ibi ex omnib;
 tribub; isrl. nomen autem matris ei.
 naama ammanites. Et fecit iudas
 malum corā dño. & irritauit eū
 sup om̄ia que fecerant patres eoz
 in peccatis suis autē quib; p̄cauer̄.
 Edificauerunt enim et ip̄i sibi aras
 & stauas & lucos sup om̄ie collem
 excelsū. & subter om̄ie arbore
 frondatā. Sed & effeminati fuer̄
 in terra. Feceruntq; om̄s abhomi
 nationes gentium. q̄s attuler̄ dñs
 aī faciem filiorū isrl. In quinto aū
 anno regni ieroboam ascendit susach
 rex egypti in iherl: & tulit the
 sauros domus dñi. & thesauros
 regios: & uniuersa dirupuit. Scuta
 q̄ aurea que fecerat salomon. p
 quib; fecit rex ieroboam scuta erā.
 & tradidit ea in manu duciū sc̄u
 riorū & eorum qui excubabāt ante
 ostium domus regis. Cumq; in
 grederetur rex in domū domini.
 portabant ea qui p̄cedendi ha
 bebant officium: et postea repor
 tabant ad armentarium sc̄u
 riorū. Reliqua autē sermonum
 ieroboam. & om̄iū que fecit: ec
 ce scripta sūt in libro uerborū
 dñi regnū iuda. Fuitq; bellū
 inter ieroboam & ieroboam cūc
 tis dieb; Dormiuit itaq; ieroboā
 cum patrib; suis. & sepiuit ē cū
 eis in ciuitate dauid: nom̄ autē
 matris eius. naama ammanites.
 & regnauit abias fili ei p̄ eo. xv.

Dicitur in octavo decimo anno regni
ieroboam filij nabach regnavit ab
yas sup iudam: trib; annis regnavit
in iherlm. Nom matris eius macha fili
a abessalon. Ambulavitq; in omib;
pccis patris sui que fecerat ante eum.
Nec erat cor eius pfectum cu dno deo
suo sicut cor dauid patris sui. Sed p
dauid dedit ei dñs ds suis lucerna
in iherlm ut suscitaret filium eius
post eum. et staret in iherlm. eo q fe
cisset dauid rectum in oculis dñi. et
si declinasset ab omnib; que ppar
ei cunctis dieb; uite sue. excepto ser
mone urie et hel. Artamen bellum
fuit inter roboa et inter ieroboa omni
tpe uite eius. Reliqua au sermonum
abya. et omnia que fecit. mie hec scip
ta st in libro uerboz diez regu iuda:
fuitq; plium inter abyam. et ierobo
am. Et dormiuit abyam cum patrib;
suis. et sepeluerunt eu cu patrib; suis
in ciuitate dauid: regnavit; asa fili
eius pro eo. In anno au uicesimo io
boam regis isrl regnavit asa rex
iuda: et xl iuno anno regnavit in
iherlm. Nom matris eius maacha fi
lia abessalon. Et fecit asa rectum
ante q spectum dñi. sicut dauid p ei.
Et abstulit effeminatos de terra:
purgavitq; uniuersas sordes ydolor
que fecerant patres eius. In super
et maacham matrem sua amonuit ne
eet princeps in sacris priapi. et i
luco eius. que consecrauerat: sub
ueritq; specum eius. et confregit
simulacrum turpissimu. et qbus

sit in torrente cedion: excelsa aute
non abstulit. Veruntam cor asa p
fectum erat cum dno cunctis diebus
suis: et intulit ea q scificauerat pat
rius. et nouerat in domu dñi. argentu
et aurum et uasa. Bellu aute erat in
asa et baasa regem isrl cunctis dieb;
eor. Ascendit q; baasa rex isrl i iuda
et edificauit rama. ut si possit quis
pnam egredi ut ingredi de parte asa
regis iude. Tollens itaq; asa omne ar
gentum et aurum q remanserat in
thesauris domi dñi et in thesauris
domus regie. dedit illud in manibus
seruoy suoy. et misit addenadab fili
um rambremmon filij ezion. regis
syrie. qui habitabat in damasco dices.
Fodus est inter me et te et inter pa
trem meum et patrem tuum. ideo misi t
munera argentum et aur: et peto
ut uenias. et uisita facias fed q ha
bes cum baasa rege isrl. et receder
a me. Acquiescens benadab regi a
sa. misit principes exercitus sui in
ciuitates isrl. et pauerunt ahylon.
et dan. et thabel. domu maacha:
et uniuersam cenneroth. omne scilicet
terra neptahym. Qd cu audisset baa
sa. intermisit edificare rama. et re
uersus est in thersa. Rex aurem asa
nuntium misit i omne iuda. ut ne
mo sit exercitatus. Et tulerunt lapi
des de rama. et ligna ei. quib; edifi
cauerat baasa. et extraxit de eisdē
rex asa gabaa beniamyn et maspha.
Reliqua aute omni sermonum
asa. et uniuerse fortitudines eius.

et cuncta que fecit. et ciuitates que extruxit: nunc hec scripta sunt in libro librorum dierum regum iuda: **verumtamen** inter tempore senectutis sue doluit pedes: et dormiuit asa cum patribus suis. et sepultus est cum eis in ciuitate dauid patris sui. **Regnauitque** iosaphat filius eius pro eo. **Nadab** uero filius ioboam regnauit super israel anno secundo asa regis iuda. **Regnauitque** super israel duobus annis: et fecit quod malum est in conspectu domini: et ambulauit in uisus patris sui et in peccatis eius quibus peccare fecit israel. **Insidiarius** est autem ei baasa filius achia de domo ysachar. et percussit eum in gebethon qui est in urbe phylistinorum. **Siquidem** nadab et omnes israel obsecabant gebethon. **Interfecit** ergo illum baasa in anno tertio asa regis iuda et regnauit pro eo. **Cumque** regnasset. percussit omnem domum ioboam non dimisit ne unam quidem animam de semine eius. donec deleteret eum iuxta uerbum domini quod locutus fuerat in manu serui sui achie sydonis. **propter** peccata ieroboam que peccauerat. et quibus peccare fecerat israel: et propter delictum quo irritauerat dominum deum israel. **Reliqua autem** sermonum nadab: et omnia que operatus est. nunc hec scripta sunt in libro uerborum dierum regum israel. **fuertque** bellum inter asa et baasa regem israel cunctis diebus eorum. **Anno tertio** regis asa regis iuda. regnauit baasa filius achia super omnem israel in theresa. **xx** annis: et fecit malum coram domino: ambulauitque in uia ioboam et in peccatis eius quibus peccare fecit israel. **xvi.**

Factus est autem sermo domini ad iherusalem filium annani contra baasa dicens.

Domino eo quod exaltauit te depulsiue et posui ducem super populum meum israel. tu autem ambulasti in uia ieroboam. et peccare fecisti populum meum israel. ut me irritares in peccatis eorum. **Ece** ego demerā posteriora baasa. et posteriora domui eius. faciam domum tuam sicut domum ioboam filij nabath. **Qui** mortuus fuit debaasa in ciuitate comedent eum canes. et qui mortuus fuerit ex eo in regione. comedent eum uolucres celi. **Reliqua autem** sermonum baasa. et queritque fecit et propheta eius: nunc hec scripta sunt in libro uerborum dierum regum israel. **Dormiuit** ergo baasa cum patribus suis. et sepultus est in theresa. **Et** regnauit hela filius eius pro eo. **Cum** autem in manu hieui filij annani prophete uerbum domini fecisset contra baasa. et contra domum eius et contra omne malum quod fecerat coram domino. adiutandum eum in operibus manuum suarum ut fieret sicut domus ioboam: ob hanc causam occidit eum: hoc est hieui filium annani. **propheta.** **Anno** uicesimo sexto asa regis iuda. regnauit hela filius baasa super israel in theresa duobus annis: et rebellauit contra eum seruis suis zambri: dux medie partis equitum. **Fiat** autem hela in theresa bibens. et remissus in domo arsa perfecti tharsa. **Iruens** ergo zambri percussit. et occidit eum. **anno** uicesimo et septimo asa regis iuda. et regnauit pro eo. **Cumque** regnasset. et sedisset super solium eius. percussit omne domum baasa. et non dimisit ex eo minimum gentem ad parietem. et propinquos

et amicos ei. **D**eleuitq; zambri om-
ne domū baasa iuxta uerbum dñi
q̃ locutus fuit adbaasa in manu hi-
ei ipse ppter uniuersa p̃ca baasa
et peccata hela filij eius. qui p̃cauerit.
et peccare fecerūt isrl' puocantes do-
minū dñm isrl' in uanitatibus suis.
Reliqua aut̃ sermonū hela. et om̃ia
que fecit. nonne hec scripta sūt i libro
uerbor̃ diez regum isrl'. **A**nno uice-
simo et septimo asa regis iuda reg-
nauit zābri septem dieb; iurhera.
Porro exercitus obsidebat gebbethō
urbem philistinor̃. Cumq; audisset
rebellante zambri. et occidit regem.
fecit sibi regē om̃is isrl' ambri q̃ erat
p̃nceps milicie sup isrl' in die isrl' i
carnis. Ascendit ergo ambri et oīs
isrl' cum eo de gebbethon. et obse-
bant therfa. vident aut̃ zambri q̃
expugnada eēt ciuitas. ingressus ē
palacium. et succendi fecit domum
regiā. et mortuus ē in peccatis suis
que peccauerat faciens malū coram
dño. et ambulans in uia ioboā et in
p̃cis eius quib; fecit peccare isrl'. **R**e-
liqua aut̃ sermonū zambri et in adia-
rū eius et tyrannidis nonne hec sc̃p-
ta sunt in libro uerbor̃ diez regū isrl'.
Tunc diuisus ē ppl̃s isrl' in duas par-
tes. **M**edia pars ppl̃i sequebatur
thebny filium gyneth. et constitueret
eum regem. et media pars ambri.
Prenauit autem ppl̃s qui erat ē
ambri ppl̃o qui sequebatur thebny
filiū gyneth. **M**ortuus ē aut̃ thebni.
et regnauit ambri. **A**nno tricesimo

pmo asa regis iuda regnauit am-
bri sup isrl' xii annis. iurhera
regnauit sex annis. **E**mitq; mōrē
samarie asomer duob; talentis ar-
genti. et edificauit eum. **E**t uocauit
nom̃ ciuitatis qm̃ extruxerat noīe
somer. dñi montis samarie. **F**ecit
autem ambri malum in conspectu dñi.
et opatus est nequiter sup om̃s q̃
fuerant ante eū. **A**mbulauitq; in
om̃i uia ieroboam filij nabath. et
in p̃cis eius. quib; peccare fecerat
isrl'. ut irritaret dñm dñm isrl' in
uanitatib; suis. **R**eliq; aut̃ sermonū
ambri et prelia eius que gessit. tūc
hec scripta sunt in libro uerbor̃ diez
regum isrl'. **E**t dormiuit ābri cum
patrib; suis. et sepult' est i samaria.
regnauitq; achab filius eius pro eo
Anno tricesimo octauo asa regis
iuda. regnauit achab fili' ambri
sup isrl' i samaria xc et duob; an-
nis. **E**t fecit achab filius anuri ma-
lum in conspectu dñi sup om̃s qui
fuerunt ante eum. **N**ec suffecit ei
ut ambularet in p̃cis ieroboā filij
nabath. in sup duxit uxore iezabel
filiam methābaal regis sydonior̃.
Et abiit et seruauit baal. et ado-
rauit eū. et posuit arā baal in
templo baal q̃ edificauerat i sa-
maria. et plantauit lucū. **E**t addidit
achab in opere suo irritans dñm
isrl'. super omnes reges qui
fuerunt añ eum. **I**ndieb; eius edifi-
cauit achyel debethel iericho. **I**n
abuam primitiuo suo fundauit eā

et in egiptu nouissimo suo posuit por-
tas eius: iuxta uerbum dñi q̄ locutus
fuit in manu ioseph filij min. **xvii.**

Et dixit helyas thesaurus de habita-
tibus galaad ad achab. uiuit dñs
ds isrl' in ciuitis q̄spertu sto. si erit annus
his ros: et pluuia: nisi iuxta uis mei u-
ba. Et factum est uerbum dñi ad eū dicens.
Recede thine et uade contra orientē. et ab-
sconde in torrente carith. q̄tu ē q̄tra iorda-
nē: et ibi de torrente bibes aqua. Coruſq;
p̄ceptū ut pascant te ibi. Abijt ergo et fecit
iuxta uerbum dñi. Cumq; abiisset. sedit
in torrente carith q̄ ē contra iordanem.
Coruſ q; deferebant ei panē et carnes
mane: simul panem et carnes uesti.
et bibebat de torrente. Post dies autem
aliquid siccatus ē torrentis: n̄ enim plu-
uit sup̄ terrā. fcs ē ḡ sermo dñi ad eū
dicens. Surge et uade in satepta sydoni
q̄ et manebis ibi. Preceptū enim ibi
mulieri uidue: ut pascat te ibi. Sur-
xit et abiijt in satepta. Cumq; uenis-
set ad portā ciuitatis. apparuit ei mu-
lier uidua colligens duo ligna. Et uo-
cauit eā. dixitq; ei. Da m̄ paululum a-
que in uase. ut bibam. Cumq; illa per-
geret ut afferret: clamauit post ter-
gū eius dicens. Affer m̄ obsecro et buc-
cellā panis in manu tua. Que respondit.
uiuit dñs ds tuus q̄ n̄ habeo panē
nisi quantū pugillus capere potest
farine in ydria: et paululum olei i le-
chyto. Et colligo duo ligna ut ingre-
diar. et faciam illud m̄ et filio meo:
ut comedam et moriam. Ad quā hely-
as ait. Noli timere: sed uade et fac. si-

Et dixit. **E**eruntam in fac p̄mū
de ip̄a farina subtrahericiū panē
puulum: et affer ad me. Tūc autē
et filio tuo facies postea. hec enī dicit
dñs ds isrl'. Hydria farine n̄ deficiet.
nec lechythus olei minuet: usq; in
diem in qua daturus est dñs plu-
uiam sup̄ faciem terre. Que abiijt.
et fecit iuxta uerbum helye. Et come-
dit ip̄e et illa. et domi eius. Et ex illa
die hydria farine n̄ defecit: et le-
chythus olei n̄ ē imminutus iuxta
uerbum dñi q̄ locutus fuit in manu
helye. Factum ē autē post uerba hec.
egrotauit filiū mulieris matris fa-
milias. et erat languor fortis nimis:
ita ut n̄ remaneret in eo alitus. Dixit
ḡ ad helyam. Quid m̄ et tūc uir dei?
Ingressus es ad me ut rememora-
rentur iniquitates mee et inter-
ficeres filiū meū. Et ait ad eā hely-
as. Da michi filiū tuū. Tulitq; eū
desum illius. et portauit i cenacu-
lum ubi ip̄e manebat: et posuit eū
sup̄ lectulum suū: et clamauit ad
dominū et dixit. Dñe ds m̄s: etiā
ne uiduam apud quā ego utrumq;
sustento: afflicti. ut interficeret
filiū ei. Et expandit se atq;
mensus ē sup̄ puer tribus uicib;
clamauitq; ad dñm. et dixit. Dñe
ds m̄s reuertat' oro aia pueri hui
in uiscera eius. Et exaudivit dñs
uocem helye: et reuersa ē anima pu-
eri in tra eum. et reuixit. Tulitq;
helyas puer et deposuit eū deoma-
culo in inferiore domū. et tradidit

matris sue. Et ait illi. En uenit fili tu-
us. Dixitq; mulier ad helyam. Nunc i-
sto cognoui qm̄ uir dei es tu & uerbum
dñi in ore tuo uerum ē. **xviii.**

Post dies multos uerbu dñi factū
est ad helyam in anno tñio dñes.
Vade & ostende te achab ut dem pluuiā
sup faciem terre. Iuit g helyas ut oc-
tenderet se achab. Erat autem uehementēs
fames in samaria. Vocauit achab
abdiā dispensatōre domū sue. Abdias
aū timebat dñm ualde. Nā cū inter-
ficeret iezabel pphas dñi tulit ille cētū
phas. et abscondit eos quinquagenos
in speluncis. & paup̄ eos pane & aqua
Dixit g achab ad abdiā. Vade in terrā
ad uniuersos fontes aquarū. & i cūctis
ualles. si forte inuenire possim her-
bā et saluare equos & mulos. et non
penitus iuntra intereat. Diuulseritq;
sibi regiones. ut circumirent eas. Achab
ibat puā unā. et abdyas puā
alterā deorsum. Cumq; eēt abdyas i
uā helyas occurrit ei. Qui cum cog-
nouisset eum. cecidit sup faciem suā.
& ait. Num tu es dñe mi helyas. Cui
ille rēdit. Ego. Et dixit. vade et dic
dño tuo. adest helyas. Et ille. Qd
peccauit inquit qm̄ tradis me ser-
uum tuū in manu achab. ut inter-
ficiat me. Vniuit dñs deus tuus. n̄
est gens aut regnū qd n̄ miserit do-
mū te requirēns. et p̄dentib; cunctis.
n̄ est hic. ad irauit regna singula.
& gentes. eo qd minime reppererit.
& nunc dñs michi. vade & dic dño
tuo. adest helyas. Cumq; recessero

ate sp̄s dñi asportabit te in locum
quem ego ignoro. Ingressus nūm
abo achab. et n̄ inueniet te. et in-
terficiet me. Seruus aū tu. timet
dñm ab infantia sua. Numquid non
indicatum est t dño meo qd fecerit.
Cumq; in terficeret iezabel pphas
dñi qd absconderim de pphis centū
uiros. quinquagenos & quingenos
in speluncis. et pauperim eos a qua
& pane. et nunc tu dñs. vade & dic
dño tuo adest helyas. ut interficiat
me. Dixit helyas. Vniuit dñs deus
exercitū ante cuius uultū sto. qd
hodie apparebo ei. Absit g abdyas
in occursum achab. et indicauit ei.
Venitq; achab in occursum helye. &
cū uidisset eum ait. Tu ne es ille q
turbas isrl. Et ille ait. Non ego
turbam isrl. sed tu & domus patris
tui qui dereliquisti mandata dñi.
& sequuti estis baalym. Veritatem
nūc muite. & congrega ad me uni-
uersum isrl in monte carmeli. et p-
phas baal quadringentos quinq;
ginta. pphasq; lucor quadringentos.
qui comedunt de mensa iezabel.
Misit achab ad om̄s uiros isrl. et
aggregauit pphas i monte carmeli.
Ascendens autem helyas. ad omnem
pplm isrl ait. Vsq; claudicatis i di-
as partes. Si dñs ē deus sequimini
eum. si autem baal. sequimini illū.
Et non rēdit ei ppls uerbu. Et ait
rursus helyas ad pplm. Ego remā
si ppha dñi solus. prophe autē baal.
quadringenti & quinquaginta ui-
ri

de prophetis: lucor. ecce iuri st. **D**entur
nobis duo boues: et illi eligant bouem
unum et infrigat cedentes ponat sup lig-
na: ignemq; supponat. **I**nuocare nomina
doy uoy. et ego inuocabo nom dñi: et
ds qui exaudierit. pignem ipe sit ds. q;
dens omis pplis. ait. **O**ptima ppositio.
Dixit g helyas pphas baal. **E**ligere boue
unum. et facite primi. quia uos plures
estis: et inuocare nom dñi uoy ignemq;
n supponatis. **Q**ui cum tulissent bouem
que dederat eis fecerunt. et inuocauerunt
nom baal de mane usq; ad meridiem.
ita dicentes. **B**aal exaudi nos. **E**t nō
erat uox. nec qui responderet. **T**ransie-
barg; altare q; fecerant. **C**umq; esset
iam meridiem: illudebat eis helyas di-
cens. **C**lamate uoce maiore. **D**eus em
est. et aut forsitan loquit. aut indurito-
rio est. aut intinere. aut certe dormit
ut non exaudiat. **C**lamabant g uoce
magna: et inuidebant se iuxta ritum su-
um cultus et languis donec pfolet
sanguine. **P**ostqñ autē transijt meri-
dies. et illis ppliantib; uenit temp quo
sacrificiū offerri solet. n audiebat uox.
nec; aliquis pdebat nec attendebat
orantes. **D**ixit helyas omi ppo. **V**eni
readme. **E**t accedete ad se ppo curati
altare dñi q; destructum fuerat: et tu-
lit xii lapides iuxta numer tribuum
filior iacob: ad quem factus ē sermo
dñi dicens. **I**sr̄l erit nom tuū: et edi-
ficauit altare lapidib; in noie dñi.
Fecitq; aqueductum q; p duas ara-
tunculas in circuitu altaris: et cō-
posuit ligna. **D**iuisitq; pmenbra

boue. et posuit sup ligna. et ait. **I**m-
plere quatuor hydrias aqua et ef-
fundite sup holocaustū et super
ligna. **R**ursumq; dixit. **E**tiam scdo
hoc facite. **Q**uicum scdo fecissent. ait.
Etiam tto idipsum facite. **F**eceruntq;
tertio: et aurebant aque cura alta-
re: et fossa aqueductus repleta est.
Cumq; iam temp eet ut offerret
holocaustum: accedens helyas pro
pha ait. **D**ñe ds abraham. **I**saac. et
iacob. hodie ostende quia tu es ds
isrl. et ego seruus tuus. et iuxta p-
ceptum tuū feci omia uerba hec: ex-
audi me dñe. exaudi me. ut discat
ppls iste quia tu es ipe dñs ds. et tu
conueristi corda eoy itex. **C**ecidit autē
ignis dñi de celo. et deuorauit holocau-
stum. et ligna et lapides: puluere q;
et aquam que erat in aqueductu lam-
bens. **Q**uod cum uidit omis pplis:
cecidit in faciem suā. et ait. **D**ñs ipe
ē deus. **D**ixitq; helyas ad eos. **A**pre-
hendite pphas baal: et ne unus q;
dem effugiat ex eis. **Q**uos cum app-
hendissent: dixerunt eos ad torrentē
cydon. et inter fecerunt eos ibi. **E**t ait
helyas ad achab. **A**scende comede. et
bibe: q; somis multe pluuie ē. **A**s-
cendit achab ut comederet et biberet.
helyas autem ascendit in iurtem
carmeli: et pronus interā posuit
faciem suā in ter genua sua. et dixit
ad puer suū. **A**scende. et pspice q;
mare. **Q**ui cum ascendisset et contē-
platus eet. ait. **N**on ē quicqñ. **E**t
rursum ait illi. **R**euerte septem

uicibz. In septima autē uice ecce nu-
becula parua quasi uestigium hoīs
ascendebat de mari. Qui ait. Ascende. et
die achab. Iunge currū tuū. et descende:
ne te occipiet occupet pluuia. Cumq;
seuererent huc atq; illuc: ecce celi con-
tinebati sunt. et nubes. et uentus. et facta
ē pluuia grandis. Ascendens itaq; achab.
abiit in merahel. Et manū dñi facta est
sup helyam: accenditq; lumbis. curre-
bat ante achab donec uenit in israel.
Puniri autem achab iexabel oīa
que fecerat helyas et quomodo occidisset
uniuersos prophas baal gladio. Misit
iexabel nuntium ad helyam dicens. hec
in faciant dy et hec addant: nisi hac
ora cras posuero aīam tuā. sicut ami-
cā unī ex illis. **xix.**

Conuiuio g helyas: et surgens abiit
quocumq; ferebat eū uolun-
tas. uenitq; in bertabee iuda. et distu-
sit ibi puer suū: et prexit in desertū
in uia unius diei. Cumq; uenisset
et sederet subter unā iuniper per-
uit anīe sue ut moreretur. et ait. Suffi-
ciat michi dñe tollē aīam meā: neq;
enim melior sum qm patres mei. Pro-
iecitq; se. et obdormiuit in umbra iu-
niperi. Et ecce angelus dñi tetigit
eum: et dixit illi. Surge. comede. Res-
pexit: et ecce ad caput suū subcine-
riculus panis: et uas aque. Comedit
q et bibit: et rursum obdormiuit.
Reuersusq; ē angelus dñi sedo: et teti-
git eū. Dixitq; illi. Surge. comede:
grandis enim tibi restat uia. Qui
cum surrexisset: comedit et bibit. Et

ambulant in fortitudine tibi illi xl
dieb; et xl noctib; usq; ad montē dei
oreb. Cumq; uenisset illuc. mansit in
spelunca: et ecce sermo dñi ad eū. Dixit
illi. Quid hic agis helya: et ille respondit.
Zelo zelatus sum pro dño dō exercitū:
q; dereliquit pactū domini filij isrl.
Altaria tua domine destruxerūt. et pro-
phas tuos occiderūt gladio: et delictus
sum ego solus. et querunt aīam meā.
ut auferant eam. Et ait ei. Egredere. et
sta in monte coram dño. Et ecce dñs
transiet. et spēs grandis. et foris sub-
uertens montes. et cōterens petras
ante dñm: sed non in spū dñs. Et
post spm commotio: neq; in commo-
tione dñs. Et post cōmotionē ignis:
nō in igne dñs. Et post ignē spū
aīe tenuis: et ibi dñs. Quod cum au-
disset helyas. operuit uultum suum
pallio: et egressus stetit in ostio spelū-
ce: et ecce uox ad eum dicens. Quid hic
agis helya: et ille respondit. Zelo zelatus
sum p dño dō exercitū: qui a deliquit
rūt pactum tuū filij isrl. Altaria tu-
a destruxerunt: et phas tuos occiderūt
gladio. Et delictus sum ego solus. et que-
rūt aīam meā ut auferant eā. Et
ait dominus ad eū. Vade et reuertere
in uiam tuā. presertim in damascum.
Cumq; puenisset illuc. unges axa
hel regem sup syriam: et hieu filiū
namis unges regem sup isrl. hely-
seum autē filiū saphat qui est de
abel maana unges propham pro te.
Et erit quicumq; suggerit gladiū
achab. occidet eum hieu. Et quicumq;

fugit gladiū hien. interfectū eū hely
seus. Et revelinqm michi mīst' unūsoz
uioz. quoz genua n̄ sunt incuruata ba
al: tōmē os q̄ n̄ adoratur eum osculans
manum. Pfectus ē unde helyas repperit
helyseum filium saphat. arantē duode
cū uigis bouum: et ipse induocem iu
gis bouum arantib; unus erat. Cumq;
uenisset helyas ad eū: misit palliū suū
sup̄ illum. Qui statim relictis bobus:
cucurrit post helyā. Et ait. Osculer ozo
ego te. Et prēm meum. Et matrem meam.
Et sic sequar te. Dixitq; ei. Vade. Et reuer
te. quod enim meum erat feci t. Relisus
autem ab eo. tulit p̄būm. Et mactatū
illud: et in aratro bouum coxit carnes.
Et dedit p̄b. Et comederunt. Confurgēsq;
abijt. Et sequutus ē helyam. Et mi
nistrabat ei. **xx.**
Porro benadad rex syrie congrega
uit omne exercitū suū. Et xxx duos
reges secum: et equos et currus: et
ascendens pugnabat contra samariā.
Et obsebat eam. Mittensq; nuntios
ad achab regem isrl. In ciuitate ait.
hec dicit benadad. Argentum tuum
Et aux tuū meū. Et uxores tue. Et filij
tui optimi. mei sunt. Et dicit rex isrl.
Iuxta uerbum tuū dñe mī rex. tuus
sum ego. Et omnia mea. Reuertere te q;
nuntij dixerunt. hec dicit benadad.
qui misit nos ad te. Argentum tuū
Et aux tuū. Et uxores tuas. Et filios
tuos dab mī. Cras ḡ hac eadem hora
mittam seruos meos ad te. Et scruta
buntur domū tuā. Et domū seruozū
tuoz. Et omne q̄ eis placuerit ponet

in manib; suis. Et auferent. **H**oc autem
autem rex isrl omīs seniores terre
sue. Et ait. Animaduertite. Et uidete.
qm̄ insidiatur nob. Misit enī ad me
pro uxozib; meis et liberis. pro ar
gento. Et auro. et non abnuī. Dixit
q; omnes maiores natū. Et uniuersis
p̄b. ad eum. Non audias neq; ad q̄
eleas illi. Et dicit itaq; nuntijs bena
dad. Dicite domino meo regi. Oīa
ppter que misisti ad me seruū tuū.
et in initio faciam: hanc aut rem
facere non possum. Reuerseg; nūnj:
retulerūt ei. Qui remisit et ait.
hec faciant mī dñ. et hec addant. q̄
suffecerit puluis samarie. et pu
gillus omnis p̄bi qui sequitur me.
Et dicens rex isrl. ait. Dicite ei. Nō
glorietur accinctus. eque ut discinct.
Factura ē aū cum audisset benadad
uerbum istud: bibeat ipse. Et re
ges in umbraculis. Et ait seruis
suis. Circumdate ciuitatē. Et cu
cumderūt eam. Et ecce p̄pha u
rī accedens ad achab. Regē isrl. ait.
hec dicit dñs. Certe uidisti omne
multitudinē hanc nimīā: ecce ego
tradam eam in manu tua. hodie
ut scias qz ego sū dñs. Et ait achab.
Per quem? Dixitq; ei. hec dicit dñs.
p̄pedire quos principum pro ui
cium. Et ait. Quis incipiet pre
harr. Et ille dixit. Tu. Recensuit
ḡ rex pueros principum pro ui
cium: et repperit numez ducentoz
triginta diuum. Et post eos re
censuit p̄bm. omēsq; filios isrl.

Herzog August Bibliothek
Wolfenbüttel
0 1 2 3 4
Gray Scale

septē milia. Et egressi sūt meridie. Benadad autem bibebat remulens in uiraculo suo: et reges xxx duo cum eo. qui ad auxilium eius uenerant. Egressi sunt autem pueri principū prouinciarum in prima fronte. Misit itaq; benadad: qui nuntiauerunt ei dicentes. **H**iri egressi sūt de samaria. **E**t ille ait. Siue pro pace ueniunt. apprehendite eos uiuos: siue ut prelientur. uiuos eos capite. Egressi sunt prouinciarum pueri principū prouinciarum ac reliquis exercitus sequebatur: et percussit unusquisque uirum qui contra se ueniebat. **F**ugeruntq; hiri: et persequitur ē eos isrl. **F**ugit q; benadad rex syrie in equo cum equitibus. **N**ec nō et egressus rex isrl percussit equos et curruis: et percussit syriam plaga magna nimis. **A**ccedens autem propheta ad regem isrl dixit ei. **V**ade. et confortare. et scito et uide. quid facias: sequenti enim anno rex syrie ascendet contra te. **S**erui seruo regis syrie dixerunt ei. **D**ij monitum sunt dii eorum: ideo superauerunt nos. **S**ed melius est ut pugnemus contra eos in campestribus: et optinebimus eos. **T**u ergo uerbum fac hoc. **A** moue reges singulos ab exercitu suo. et pone principes pro eis: et in staura numerum militum qui ceciderunt de tuis. et equos secundum equos pristinos. et currus secundum currus quos ante habuisti. et pugna contra eos in campestribus: et uidebis quod optinebimus eos. **C**redidit consilio eius. et fecit ita. **I**gitur postquam annus transierat. recensuerunt

benadad cyros: et ascendit in aseth ut pugnaret contra isrl. **P**orro filii isrl recensiti sunt: et acceptis cybaris profecti ex aduerso. eduxerunt et contra eos quatuor parui greges caprarum. **S**iri autem repleuerant terram. **E**t accessit unus uir dei. dixit ad regem isrl. hec dicit dñs. **Q**uia dixerit syri dñs monitum ipse est dñs. et nō est dñs uallium. dabo omnem multitudinem hanc grandem in manum tuam: et scies quia ego dñs. **D**ixi ergo autem septem diebus ex aduerso huius arq; illi acies: septima autem die commissum ē bellum. **P**ecusseruntq; filii isrl de syris centum milia pedum in una die. **F**ugerunt autem qui remanserant in aseth in ciuitate: et cecidit murus super se septem milia hominum qui remanserant. **P**orro benadad fugiens ingressus est in ciuitatem incubiculum quod erat intra cubiculum. **D**ixeruntq; ei serui sui. **E**cce auduimus quod reges domus isrl clementes sūt. **P**onamus itaq; saccos in lumbis nostris. et funiculos in caputibus nostris: et excediamur ad regem isrl: forsitan saluabit animas nostras. **A**ccinxerunt saccis lumbos suos: et posuerunt funiculos in caputibus suis: ueneruntq; ad regem isrl. et dixerunt ei. **S**eruis tuis benadad dicit. **V**inat oro te anima mea. **E**t ille ait. **S**i adhuc uiuit: fratris meus est. **Q**uod acceperunt uiri pro nomine: et festinantes raperunt uerbum ex ore eius. **A**rq; dixerunt. **N**on fratris tuus benadad. **E**t dixit eis. **I**te et adducite eum. **E**gressi

sus ē g' ad eum benadad et leuauit eum in curru suū. Qui dixit ei. Cui tares quas tulit pater m's apatre tuo reddam tibi: et plateas fac t' in damasco. sicut pater m's fecit i samaria: et ego federatus recedam t' et plateas fac t' i damasco. sicut pater m's fecit i samaria:

Tunc uir quidam de filiis **xxi.** prophaz. dixit ad sociū suū in sermone dñi. Peure me. At ille noluit percutere. Cui ait. Quia noluit audire uerbum dñi ecce recedes a me: et percutiet te leo. Cumq; paululū recesisset ab eo. inuenit eū leo: atq; percussit. Sed et item alterum inueniens iurū: dixit ad eum. Peure me. Qui percussit eū: et uulnerauit. Abijt g' ip̄ha. et occurrat regi in obuiā: et mirant aspersione pulueris os et oculos suos. Cūq; rex transiret. clamauit ad regē: et ait. Seruus tuus egressus ē ad plandum comitū. Cumq; fugisset uir unus. ad duxit eū quidam ad me: et ait. Custodi uirum istū: qui si lapsus fuerit. erit anima tua p' animā eius. aut talentū argenti appendes. Dum autē ego turbatus huc illucq; uertēte: subito non apparuit. Et ait rex isrl' ad eū. Hoc est iudicium tuū q' ip̄e deceuisti. At ille statim absterxit puluere de facie sua: et cognouit eū rex isrl' q' cēt prophā. Quid ait ad eum. Hec dicit dñs. Quia dimisiisti uirū dignū morte de manu tua: erit anima tua pro animā eius. Reuersus ē g' rex isrl' in domū suā audire contempnens: et furibund' uenit infamaria. Post hec autē ūba t'p̄e illo uinea

erat naboth iezraelite. q' erat in iezrael iuxta palacium achab regis samarie. locutus est achab ad naboth dicens. Da m' uineam tuā ut faciā in hortum holerum. q' uicina ē: et p'pe domum meā: daboq; t' pro ea uinea meliore. Aut si t' q' modius putas. argenti precium. quantū digna ē. Cui rēdit naboth. Spicius sit m' dñs: ne dem hereditatem patrū meorū t'. Venit g' achab in domū suā indignans et frendens sup uerbū q' locutus fuerat ad eum naboth iezrahelites dicens. Non dabo t' hereditatem patrū meorū. Et proiciens se in lectulum suū. auertit faciem suā ad parietem: et n' comedit panē. Ingressa ē autē ad eū iezabel uxor sua: et dixit ei. Quid est hoc: unde anima tua contristata est? Et quare n' comedit panē? Qui rēdit. locutus sū ad naboth iezrahelitem: et dixit ei. Da m' uineā tuā accepta pecunia: aut si t' placeat dabo tibi uineam meliore p' ea. Et ille ait. Non dabo t' uineam meā. Dixit ergo ad eū iezabel uxor sua. Grandis auctoritatis es et bñ regis regnum isrl'. Surge. et comede panē. et equo esto animo: ego dabo t' uineā naboth iezrahelite. Scripsit itaq; litteras ex nōie achab. et signauit eas anulo eius: et misit ad maiores natū. et ad optimates q' erant in ciuitate eius. et habitabāt cum naboth. litteraz autē erat ista sententia. Predicate ieiunium. et sese facite naboth inter p'mos po-

puli et submitte duos viros filios
belial contra eum: et falsum testimo-
nium dicant. **Maledixit** dñs et re-
gem. Et educite eū. et lapidate. sicq;
monat. **fecerunt** g. cives ei et maio-
zel natus. et optimates qui habitabant
eum eo. in urbe sicut peperat eis
iezabel. et sicut scriptum erat i li-
teris quas miserat adeos. **Predica-**
ueruntq; ieiunium: et scē fecerunt
naboth inter p̄mos ppli. Et adductis
duob; iuris filiis dyaboli eos sedere
contra eum. **At illi** scilicet ut viri
dyabolici dixerunt contra eum falsū
testimonium coram omni multitudine.
Maledixit naboth deum et regē. Quia
obire dixerūt eum extra ciuitatem:
et lapidib; inter fecerunt. **Miseruntq;**
ad iezabel dicentes. **Lapidatus ē** na-
both: et mortuus ē. **factum ē** autē
cū audisset iezabel lapidatū naboth.
et mortuū est. locuta est ad achab.
Surge et posside vineam naboth iez-
abelite. qui uoluit tibi acquiescere.
et dare eam accepta pecunia: n̄ eū
uixit naboth. sed mortuus ē. **Quod**
cum audisset achab mortuū iudeh-
et naboth: surrexit. et descendebat
i vineam naboth iezabelite. ut pos-
sederet eam. **factus est** igit̄ sermo
domini ad helyā thesbiten dicens.
Surge et descende in occursum achab
regis isrl qui est in camaria: ecce
aduineam naboth descendit ut pos-
sederet eam: et loqueris ad eū dices.
hec dicit dñs. **Occidisti in sup** et pos-

sedisti. **Et post hec** addes. **hec dicit dñs.**
In hoc loco in quo iuxerūt canes ag-
uinem naboth: lambent q; sanguine
tuū. **Et ait** achab ad helyā. Num in-
uenisti me inimicū tuū? **Qui dixit ei.**
Inueni eo q; uenundat sic ut faceret
malum in conspectu dñi. **Ecce ego** i du-
cā sup te malum. et demerā posteriora
tua. et interficiam de achab tūgentē
ad parietem. et clausum. et ultimum
in isrl: et dabo domum tuā sicut do-
mum ieroboam filij nabath. et sicut
domum baasa filij achia. quia egisti
ut me ad iracundiam prouocares. et
peccare fecisti isrl. **Sed et de iezabel** lo-
cutus est dñs dicens. **Canes comederūt**
iezabel in agro iezabel. **Si mortuus**
fuit achab in ciuitate: comederūt eū
canes. **Si autē mortuus fuit** achab
i agro: comederūt eū uolueres celi.
Igitur non fuit alter talis ut achab.
qui uenundatus ē ut faceret malū
in conspectu dñi. **Contrauit** enī eū
iezabel uxor sua: et abominabilis
ei factus est: intantum ut sequeretur
ydola que fecerant amoueri. quos cō-
sumpsit dñs a facie filiorū isrl. **Itaq;**
cum audisset achab sermones istos:
scidit uestimenta sua. et operuit ali-
tū carnem suā: ieiunauitq; et ob-
dormiuit in sacco. et ambulauit di-
minis capite. **factus est** autē sermo
domini ad helyā thesbiten dicens.
Nonne uidisti humiliatū achab
coram me? **Quia g** humiliat est
mei causa. n̄ in ducam malū i dieb; ei.
s; in diebus

Filiū suū inferum malū domui ei. **pen**
 rānheri. Et tres anni absq; bello
 inter syriam et isrl. In anno autē
 tertio descendit iofaphat rex iuda. ad
 regem isrl. Dixitq; isrl ad seruos suos.
 Ignoratis q; nra sit ramoth galaad et
 negligimus tollere eā de manu regis
 syrie. Et ait ad iofaphat. Venies ne
 mecum ad preliandum in ramoth ga
 laad. Dixitq; iofaphat ad regem isrl.
 Sicut ego sum. ita et tu. Ppl's nris et
 ppl's tuis unū sūt et equites mei et e
 quites tui. Dixit q; iofaphat ad regē
 isrl. Quere oro te hodie sermone dñi
 Congregauit q; rex isrl prophetas
 quadringentos circiter viros. et ait
 ad eos. Ire debeo in ramoth galaad ad
 bellandum. an quiesce. Qui pcederūt.
 Ascende. et dabit eā dñs in manu re
 gis. Dixit autē iofaphat. Non ē hic pro
 pheta dñi quispiam. ut interrogemus
 p eū. Et ait rex isrl ad iofaphat. Re
 manet vir unus quem possum in
 terrogare dñm. Ego odi eū. quia nō
 pphat in bonū. sed malū. mycheas fi
 lius hiemla. Cui iofaphat ait. Ne loq
 ris ita rex. vocauit ergo rex isrl eu
 nium quendam. et ait ei. festina
 adduce mycheam filiū hiemla. Rex
 autē isrl. et iofaphat rex iuda. sedebāt
 unusquisq; in solio suo uestiti cultu
 regio in area iuxta ostiū porte sama
 rie. et uniuersi prophe prophabant
 in conspectu eorū. fecit q; sibi sedechi
 as filiū canana cornua ferrea. et ait.
 hec dicit dñs. In hijs uentilabis syri
 ā. donec deleas eam. Omnesq; prophe

similit prophabant dicentes. Ascēde
 in ramoth galaad. et uade prospere.
 et trader eam dñs in manu regis in
 imicos eius. Summius uo qui ierat
 ut uocaret mycheam. locutus est
 ad eum dicens. Ecce sermones pro
 phay. ore uno bona regi pdicant. sit
 Et ego sermo tuus similis eorū. et lo **sermoni**
 quere bona. Cui mycheas ait. Viuit
 dñs. quia quodcumq; dixerit in dñs.
 hoc loquar. venit itaq; ad regē. Et
 ait illi rex. Mychea ire debem in ra
 moth galaad ad preliandū am cenare.
 Cui ille pedit. Ascende et uade pspere.
 et trader dñs in manu regis. Dixit
 autem rex ad eū. Iterum atq; iterū
 adiuro te ut non loquaris michi.
 nisi q; uerum ē in nōte dñi. Et ille
 ait. Vidi quidam isrl' dñs in
 montib; q; oues nō habentes pasto
 rem. Et ait dñs. Non habent dñm
 isrl' reueratur unusquisq; in do
 mum suā in pace. Dixit ergo rex
 isrl' ad iofaphat. Numquid nō dixi
 t q; non pphat in bonū. sed semp
 malum. Ille uo addens ait. Prop
 terea audi sermonem dñi. Vidi do
 minū sedentem sup solū suū. et
 omne exercitū celi assistentē ei. a
 dextris et a sinistris. Et ait dñs. Qs
 decipiet achab regē isrl' ut ascen
 dat et cadat in ramoth galaad.
 Et dixit unus uerba huiuscemo
 di. et alius alit. Egredietur ē autē
 hic. et stetit coram domino. et ait.
 Ego decipiam illū. Cui locut ē dñs.
 In quo. Et ille ait. Egrediar. et

ero ipse mendax in ore omnium prophetarum eius.
 Et dixit dominus. Decipies et perialebis. Et
 grege. et fac ita. Nunc ergo ecce dedit dominus
 spiritum mendacis in ore omnium prophetarum
 tuorum qui hic sunt et dominus locutus est
 contra te malum. Accessit autem sedechias
 filius chanaan: et percussit mycheam
 in maxillam et dixit. Ne neque dimisit
 spiritus domini et locutus est tibi. Et ait myche-
 as. Visurus es in die illa: quando in gre-
 dieris cubiculum intra cubiculum aut
 abscondaris. Et ait rex israel. Tollite
 mycheam et maneat apud amon in
 capem civitatis et apud ioas filium
 amalech: et dicite eis. Hec dicit rex.
 Mittite virum istum in carcerem et susten-
 tate eum pane tribulationis et aqua
 angustie donec revertatur in pace.
 Dixitque mycheas. Si reversus fuisset
 in pace non esset locutus dominus in me.
 Et ait. Audite populi omnes. Ascendit
 itaque rex israel et iosaphat. Sume
 arma mea et ingredere prelium:
 et induere uestibus meis. Porro rex
 israel mutavit habitum suum: et in-
 gressus est bellum. Rex autem syrie
 precepit principibus curruum trigi-
 ta duobus dicens. Non pugnabitis
 contra minorem vel maiorem quempiam:
 nisi contra regem israel solum. Cum ergo
 vidissent principes curruum iosaphat
 suspicari sunt quod ipse esset rex
 israel. et impetu suo pugnabant contra
 eum: et exclamavit iosaphat. In-
 telligeruntque principes curruum quod
 non esset rex israel: et cessaverunt
 ab eo. Unus autem quidam ceten-

dit arcum in incertum sagitta dirigens:
 et casu percussit regem israel inter pul-
 monem et stomachum. At ille dixit
 aurige suo. Verte manum tuam
 et ecce me te exercitu: quia graviter
 vulneratus sum. Commisum est
 ergo prelium in die illa: et rex israel
 stabat in curru suo contra syros.
 et mortuus est vespere. Fluebat autem
 sanguis plage eius in sinu curru.
 et ipse insonuit in uniuerso exercitu
 antequam sol occumberet. Dices.
 Unusquisque reuertatur in ciuitatem
 et in terram suam. Mortuus est autem
 rex. et platus est. in samaria sepe-
 lieruntque regem in samaria. Et la-
 uerunt curruum eius in piscina sa-
 marie. et lixerunt canes sangui-
 nem eius. et habenas lambuerunt
 iuxta uerbum domini quod locutus fuerat
 in manu helie. Reliqua uero ser-
 monum achab et uniuersa que
 fecit et domus eburnea quam e-
 dificauit cunctisque urbium quas ex-
 triperat: hinc hec scripta sunt in li-
 bro sermonum dierum regum israel. Do-
 minuit ergo achab cum patribus suis: et
 regnauit ochorias filius eius pro eo.
 Josaphat autem filius asa regna-
 re cepit super iuda anno quarto
 achab regis israel. Triginta quinque
 annorum erat cum regnare cepisset:
 et uiginti quinque annis regnauit
 in iherusalem. Nomen matris eius A-
 zuba filia salai. Et ambulauit in
 omni uia asa patris sui. et non de-
 clinauit ex ea. fecitque quod rectum

erat in conspectu dñi: uerumpram ex
celis non abstulit. Adhuc enim ipsi
sacrificabat et adolebat incensum in
excelsis. Pacemq; habuit iofaphar
e rege isrl. Reliqua autem uerborum io
saphar et opa eius que gessit et plura
nonne hec scripta sunt in libro uerbo
rum dictum regum iuda: Sed et re
liquas effeminatorum qui remanserunt
in diebus: asa patris eius abstulit de
terra: nec erat tunc rex constitutus i
edom. Rex uero iofaphar fecerat clas
ses in mari que nauigarent in ophyr
per aux et ire non potuerunt. qz con
fracte st in ashyon gaber. Tunc ait o
hozias filius achab ad iofaphar. Va
dant serui mei cum seruis tuis. in
nauibus: et noluit iofaphar. Dormi
uitq; iofaphar cum pñib; suis: et se
pultus est cum eis in ciuitate dauid
patris sui regnauitq; ioram filius ei
pro. Ohozias autem filius achab
regnare ceperat sup isrl in sama
ria anno septimo decimo iofaphar
regis iuda: regnauitq; sup isrl du
obus annis. et fecit malum in con
spectu dñi: et ambulauit in uis pa
tris sui et matris sue. et in uia ierobo
am filij nabath. qui peccare fecit isrl.
Seruiuit quoq; baal. et adorauit eu:
et iruitauit dñm deum isrl iuxta
omnia q fecerat pater eius.

De ozia rege isrl
Et igne celesti.
De ascensione helye pauru
De yhera helyel
De suscitacione filij sunamis.

De colloquuntide. et de leph naaman. vi
De firo scis. aonisia iphi et de caristia vii
samarie. **D**e multiplici habum viii
dancia in samaria

De azahel rege syrie. et c. ix
De morte iezabel x
De morte lye filioz regis achab xi
De ioiada sacerdote xii
De restauracione templi dñi xiii
De morte helysei prophete xiiii
De pabola card ad cedrum. et c. xv
De asa rege syrie et c iuda pñit leph xvi
a dño **D**e achaz rege iuda et de scis xvii
suis **D**e multiplici fornicacione fi xviii
liorum isrl.
De exechia rege iuda q bonu fecit cora dño. xix
De orde exechie addum q rege assyrior. xx
De infirmitate exechie. et in gressu sol. xxi
De morte exechie xxii
De iozia rege iuda q bonu fecit cora
dño **D**e combustione omni maloru
sacerdotum. xxiii
De transmigracione in babilonem. xxv
De nabuzardan. et destructione isrlm. xxvi

Expliat. reus. lib regu. incipit
Renariat. quat. i.
est autem moab in
israel: postquam mor
tutus est achab. Cen
ditq; ohozias pcam
cellos cenaculi sui qd habebat in
samarie: et egrotauit. Misitq; nu
tios dicens ad eos. Ite consilire
beelzebub deum acaron: utrum
uiuere queam de infirmitate hac.
Angelus aute dñi locutus e ad
helyam thesbireu dicens. Surge

et ascende in occursum nuntiorum
 regis samarie: et dices ad eos. Numquid
 non est deus in israel? ut eatis ad con-
 sulendum beelzebub deum accaron?
 Quia obrem hec dicit. Delectulo super
 quem ascendisti. non descendes: sed
 morte morieris. Et abiit helyas: re-
 uersi sunt nuntii ad oboziam. Qui
 dixit eis. Quare reuersi estis? At
 illi responderunt ei. Vir occurrit nobis:
 et dixit ad nos. Ne et reuertamini ad re-
 gem qui misit uos: et dixeris ei. Hec
 dicit dominus. Numquid non est deus in israel?
 quia misisti ut consuleretur beelzebub
 deus accaron? Porro delectulo super
 quem ascendisti non descendes: sed
 morte morieris. Qui dixit eis. Cui
 figure et habirus est uir? cui occurrit
 nobis et locutus est uerba hec? At
 illi dixerunt. Vir pilosus. et zona
 pellicea accinctus renibus. Qui
 ait. helyas thebitus est. Misitque
 ad eum quinquagenarium
 principem: et quinquaginta qui
 erant sub eo. Qui ascendit ad eum:
 sedentem in uertice montis ait.
 Homo dei rex precepit ut descen-
 das. Responditque helyas dixit quinq-
 uenario. Si homo dei sum: descen-
 dat ignis de celo. et comburat te
 et quinquaginta tuos. Descen-
 dit itaque ignis de celo. et deuora-
 uit eum et quinquaginta qui
 erant cum eo. Qui sumque misit
 ad eum principem quinquage-
 narium alterum: et quinquaginta
 cum eo. Qui locutus est illi.

Hic dicit. hec dicit rex: festina. Des-
 cende respondens helyas ait. Si homo dei
 sum ego: descendat ignis de celo. et
 deuoret te ex dei de celo et quinquaginta
 tuos. Descendit ergo ignis de
 de celo. et deuorauit illum et quin-
 quaginta eius. Iterum misit prin-
 cipem quinquagenarium tertium:
 et quinquaginta qui erant cum eo.
 Qui cum uenisset curauit genua
 contra helyam: et peccatus est eum
 et ait. Homo dei noli despicere ani-
 mam meam. et amias seruorum tu-
 orum qui mecum sunt. Ecce descendit ig-
 nis de celo. et deuorauit duos prin-
 cipes quinquagenarios primos.
 et quinquagenos qui erant cum eis:
 sed tunc nunc obsecro ut misere-
 ris anime mee. locutus est autem
 angelus domini ad helyam dicens. Des-
 cende cum eo ne timeas. Surge
 igitur et descendit cum eo ad regem:
 et locutus est ei. Hec dicit dominus.
 Quia misisti nuntios ad consulendum
 beelzebub domini accaron. qui
 non esset deus in israel: aquo possit
 interrogare sermonem istum de le-
 ctulo super quem ascendisti non descen-
 des: sed morte morieris. Mortuus
 est autem iuxta sermonem domini que
 locutus est helyas. et regnauit io-
 ziam frater eius pro eo anno sed-
 ioriam filij iosaphat regis iude:
 non enim habebat filium. Re-
 liqua autem sermonum obozie
 que operatus est: nunc hec scripta in
 libro uerborum dierum regum israel.

Actum est autē cū leua-
re uellet dñs helyam p̄tibi-
nem in celum: ibat helyas et helyse-
us de galgalis. Dixitq; helyas ad he-
lyseum. Sede hic: quia domini misit
me usq; in berhel. Cui ait helyseus.
Viuat dñs. anima tua et uiuat q̄a
non derelinquam te. Cumq; descendit
sent in berhel. egressi sunt filij pro-
ph̄arū qui erant in berhel ad helyseū.
Et dixerunt ei. Numquid nosti q̄ do-
hodie tollit dñm tuum a te. Qui
r̄dit. Et ego noui. Silere. Dixit autē
helyas ad helyseum. Sede hic: quia
domini misit me in iericho. Et ille
ait. Viuat dñs et uiuat anima tua:
quia non derelinquam te. Cumq;
uenisset iericho: accesserunt filij p̄-
ph̄arum qui erant in iericho. ad
helyseum et dixerunt ei. Numquid
nōstis q̄ dominus tollit hodie dñm
tuum a te. Et ait. Ego noui. Silere.
Dixit autē ei helyas. Sede hic: quia
dñs misit me usq; ad iordane. Qui
ait. Viuat dñs et uiuat anima tua: q̄a
nō derelinquam te. Ierunt ḡ ambo
pariter. et quinquaginta uiri de
filijs p̄ph̄arū secuti sunt qui et stete-
runt e contra longe. Illi autē stabāt
ambo supra iordanem. tulitq; he-
lyas pallium suū et inuoluit il-
lud. Et percussit aquas. Que diuise
sunt in utramq; partē: et transi-
erunt ambo p̄secutum. Cumq; tñ
sissent helyas dixit ad helyseum.
Postula qd̄ uis et facia tibi: ante
quā tollar a te. Dixitq; helyseus.

Obsecro ut fiat sp̄s tuus duplex
in me. Qui r̄dit. Rem difficilem
postulasti. Attamen si uideris me
quando tollat a te: erit q̄ petisti.
Si autem non uideris: non erit.
Cumq; p̄gerent et incedentes ser-
mocinarentur: ecce currus igne-
us et equi ignei diuiserunt u-
trumq;: et ascendit helyas per
turbinem in celum. helyseus autē
uidebat et clamabat. Pater mi
pater mi. currus isrl̄ et auriga
eius. Et nō uidit eum amplius. Ap-
prehenditq; uestimenta sua et sc̄-
dit uia in duas partes. Et leuauit
pallium helye: qd̄ ceciderat ei: re-
uersusq; stetit sup̄ ripā iordanis.
Et pallio helye q̄ ceciderat ei per-
cussit aquas: et non sunt diuise.
Et dixit. Vbi est dñs helye. Vbi
etiam nūc. Percussitq; aquas et di-
uise sunt hūc atq; illuc. Et transiit
helyseus. Videmus autem filij
proph̄arum qui erant e contra i
iericho dixerunt. Requieuit sp̄s he-
lye sup̄ helyseū. Et uenientes in oc-
cursum eius. adorauerunt eū p̄mi
in terram. Dixeruntq; illi. Ecce con-
serui tui sunt quinquaginta uiri
fortes qui possunt ire et querere do-
minum tuū. ne forte tulerit eum
sp̄s dñi. et proiecerit i mo montū:
aut in uia uallū. Qui ait. Nolite
mittere. Coegeruntq; eū. donec
acquiesceret eis. et diceret. mitta
te. Et miserunt quinquaginta ui-
ros. Qui cum quesissent tribus

10477
dieb' n' inuenerunt. et reuerſi ſunt ad
eum. At ille habitabat in iericho.
Dixitq; eis. Nunquid n' dixi uob.
nolite ire. Dixerunt q; uiri ciuita-
tis ad helyſeum. Ecce habitatio ciui-
tatis huius optima eſt. ſicut tu ipe
dñe pſpicias. ſed aque peſſime ſunt
et ſteriles. At ille ait. Afferte michi
uaſ nouum. et mitte in illud ſal. Qui
cum attuliſſent egreſſus ad fontē
aquarū miſit in eum ſal et ait. h
dicit dñs. Sanam aquas has. et
non erit ultra in eis mors. neq; ſte-
ritas. Sanare ſunt q; aque uſq;
ad diem hanc. iuxta uerbum hely-
ſei qd loquutus eſt. Aſcendit autē
in berhel. Cumq; aſcenderet puiā
puij parit egreſſi ſunt de ciuitate.
et illudebant ei. dicentes. Aſcende
calue. aſcende calue. Quicum re-
ſpoceſſet. uidit eos. et maledixit eis
in noīe dñi. Egreſſiq; ſunt duo
urſi de ſaltu. et lacerauerūt ex eis
xl et duos pueros. Abijt autē i de
in monte carmeli. et inde reuiſus
eſt. eſt ſamariam. **iii**

Ioram uo fili achab regnauit
ſup iſrl' in ſamaria. anno octa-
uo decimo ioſaphat regis iude.
Regnauitq; xii. annis. et fecit
malum coram dño. ſed nō ſicut
pater ſuius. et mater. Cuius
enim ſtatuas baal. quas fece-
rat pater eius. ueruntam
in pectus ieroboam filij na-
bath qui peccare fecit iſrl' ad
heſit. nec reſeſcit ab eis. Porro

ameſa rex moab. nutrebat pecora
multa. et ſoluebat regi iſrl' centum
milia agnor. et centum milia atre-
rum. cum uellerib; ſuis. Cumq; mor-
tuus fuſſet achab. preuariatū ē
fēdus q; habebat cū rege iſrl'. Egreſ-
ſus igitur rex ioſam i die ultā de ſa-
maria. et reſeſcit uniuersū in a-
elem. Miſitq; autem ad ioſaphat re-
gem iuda dicens. Rex moab reſeſcit
ame. ueni mecum contra moab ad
prelium. Qui reſpondit. Aſcenda. Qui
mō eſt. tuus eſt. Populus mō. pſp
tuus. et equi mei. equi tui. Dixitq;
pſp quam uiam aſcendēti. At ille re-
ſpondit. Per ſeritum ydume. Preceſſit q;
rex iſrl'. et rex iuda. et rex edom. et
circumierūt puiā ſeptem dieb; nec
erat aqua exierunt. et iumentis que
ſequebantur eos. Dixitq; rex iſrl'.
heu. heu. heu. congregauit nos dō
tres reges. ut traderet in manu mo-
ab. Et ait ioſaphat. Eſt ne hic pro-
pha dñi. ut deprecemur dñm p
eum. Et reſpondit unus de ſeruis re-
gis iſrl'. Eſt hic helyſeus filius ſa-
phat. qui fundebat aquā ſuper
manus helye. Et ait ioſaphat. Eſt
apud eum ſermo dñi. Deſcenditq;
ad eum rex iſrl'. et ioſaphat rex
iuda. et rex edom. Dixit autem he-
lyſeus ad regem iſrl'. Quid michi
tibi eſt. Vade ad propheas patris tui
et matris tue. Et ait illi rex iſrl'. E-
re congregauit dominus tres reges
hoſ. ut traderet eos in manu moab.
Dixit autem helyſeus. Viuit dō

exercitum in ciuitis in conspectu suo. quod
si uultum iosephat regis iude erubescere
ea. si attendissem quidem te. nec respec-
tissem. Nunc autem adducite in psalterium
Cuncti: caneret psalteres. facta est super
manu dñi. et ait. Hec dicit dñs. facite al-
uenum torrens. fontas et fontas. Hec enim
dicit dñs. Non uidebitis uentum neque
pluuiam: et alienus iste implebit aq̃s.
et bibentis uos. et familie ure. et iumenta
ura. Parumque ē hoc in manu dñi. in
sup tradet et moab in manus suas. et
pauentis omne munera. et omne
urbē electam. et uniuersū lignū fruc-
tifer succidens: cunctosque fontes aq̃s
obturabit. et omne agrū egregium
operietis lapidib; factum est igitur
mane qñ officii sacrificii offerri so-
let. et ecce aq̃ue ueniebāt p̃uā edom:
et repleta est terra aquis. Uniuersi autē
moabite audientes q̃ ascendissent tres
reges ut pugnarent aduersum eos:
congregauerunt oēs qui accincti erāt
balteo de sup: et steterunt inter terminis.
Primo; mane surgentes. et orto iam so-
le. ex aduerso aquarū uiderūt moabi-
te. et contra aquas rubras q̃i sang-
uine. Dixeruntque. Sanguis ē gladij.
Pugnauerūt reges contra se: et cesi
sunt mutuo. Nunc p̃ge adpredā mo-
ab. Preceperuntque in castra isrl. Porro
conspiciens isrl. percussit moab: et illi
fugerunt corā eis. Venerūt g̃ q̃ uice-
rant. et percusserunt moab. et ciuita-
tes destruxerūt: et omne agrū optimū
mittentes singuli lapides repleuerūt.
et uniuersos fontes aquarū obturane-
rūt. et oīa ligna fructifera succiderūt.

ita: ut muri tantū fictiles rema-
nerent. Et circumdata ē ciuitas a
fundibularijs: et magna ex parte
percussa. Quod cū uidisset rex moab
preualuisse scilicet hostes. tulit se-
cum septingentos uiros educentes
gladium. ut irrumperent ad roge-
edom. et n̄ potuerunt. Arripientesque
filium suū primogenitū. qui reg-
naturus erat pro eo obrulit holo-
caustum sup mūr: et facta est indig-
natio magna in isrl. Statimque re-
cesserunt ab eo. et reuerſi sūt in
terram suam. .iiii.

Mulier autē quedam de uxorib;
prophaz. clamabat ad helyseum di-
cens. Seruus tuus uir m̄s mortu-
us est. et tu nosti qd seruus tuus fu-
it timens dñm. Et ecce creditor ue-
nit: ut tollat duos filios meos ad
seruendum sibi. Cui dixit helyse-
us. Quid uis faciam tibi? Dic in-
quid habes in domo tua. At illa re-
dit. Non habeo ancilla tua quicquid
in domo mea nisi parum olei quo
ungar. Cui ait. Vade et pete mū-
tuo ab omnib; uicinis tuis uasa
uacua non pauca: et ingrede. et
claude ostium. Cum intrinsecus
fueris tu et filij tui: et mitte inde
in omnia uasa hec: et cum plena fu-
erint. tolles. Fuit itaq; mulier.
et clausit ostium sup se et super
filios suos. Illi offerebant uasa: et
illa infundebat. Cumque plena fu-
issent uasa. dixit ad filium suū.
Affer in adhuc uas. Et ille respondit.
Non habeo. Stetitque oleū. Venit au-

illa: et indicauit hōi dei. Et ille. **H**a-
de inquit. et uende oleū: et redde e-
ditori tuo. Tu autem et filij tui ui-
re de reliquo. facta ē autē quedā dies
helyzeus et transiit bar p̄ sinā. Erat autē ibi
mulier magna: que tenuit eū ut co-
mederet panem. Cumq; frequenter
idē transiret. diuerrebat ad eā ut co-
mederet panē. Quē dixit ad uirū
suū. Animad uerto qd uir dei dñs ē
iste qui transiit p̄ nos frequenter. fe-
faciam q̄ ei cenaculum p̄uū. et po-
namus ei in eo lectulū. et mensā. et sel-
lam. et candelabrū. et cū uenerit ad
nos maneat ibi. facta est q̄ dies q̄-
dam et ueniens diuerit in cenacu-
lū. et requieuit ibi. Dixitq; ad grex-
puerū suū. voca sunamirem istam.
Qui cum uocasset eam. et illa stenderet
corā eo: dixit ad puerū suū. loquere
ad eā. Ecce sedule in omib; ministrasti
nobis. Quid uis. ut faciā t? Numquid
habeas negotium. et uis ut loquar
regi sine principi militie. Que p̄dit.
In medio ppli mei habito. Et ait. Ad-
ergo uult ut faciā ei. Dixitq; ei grex-
zi. Ne querās. filiū enim n̄ habet. et
uir eius senex ē. Precepit itaq; ut
uocaret eā. Que cum uocata fuisset
et stenderet ad ostiū: dixit ad eā. In ten-
pore isto. et in hac eadem hora si ui-
ta comes fuit: habebis in uero filiū.
At illa p̄dit. Noli queso dñe mi uir-
di noli mentiri ancille tue. Et conce-
pit mulier et peperit filiū in tēpo-
re. et in hac hora eadem qua dixerat
ei helyzeus. Creuit autē puer. Et

cū eēt quedam dies. et egressus esset
ad p̄m suū ad inuestores: ait patri
suo. Caput meū. caput meū ē oleo.
At ille dixit p̄s. Tolle et duc eū ad ma-
trem suā. Qui cum transisset. et addux-
isset eum ad matrem suā. posuit eū illa
sup gremium suū usq; ad meridiē. et mor-
tuus est. Ascendit autē et collocauit eū
sup lectum hōis dei: et clausit ostium.
Et egressa uocauit uirū suū. et ait.
Mitte merū obsecro unū de p̄is. et
asinam. ut excurrā usq; ad hominē
dei. et reuertar. Qui ait illi. Quā ob-
causam uadis ad eū? Hodie non sūt
kalende. neq; sabbatū. Que p̄dit. Va-
le. Strauitq; asinā. et precepit puero.
mina et propera. ne in morā faciās
ineundo: et hoc age q̄ p̄cipio t. P̄fē-
est igitur. et uenit ad uirum dei. in mo-
tem carmeli. Cumq; uidisset eā uir dñs
de contra: ait ad grexī puerū suū.
Ecce sunamitis illa. vade ei ego in occur-
sum eius: et dic ei. Recte ne agitur ai-
cate. et circa uirum tuū et circa filiū
tuū? Que p̄dit. Recte. Cumq; uenisset
aduirum dei in montem: apprehendit
pedes eius. Et accessit grexī. ut a-
moueret eā. Et ait homo dñs. Dimittē
illam: anīa enim eius in amaritu-
dine est. et dñs celauit a me. et
non indicauit m. Que dixit illi.
Numquid petiui filium a dño meo?
Numquid non dixi t. ne illudas me?
Et ille ait ad grexī. Accinge lumbos
tuos. et tolle baculū meū in manu
tua et uade. Si occurrit t hō. non
salutes eum: et si salutaueit q̄s p̄iā.

non respondeas illi. et pones baculum
meum super faciem pueri. Porro mater
pueri ait. Vivit dominus et vivit amara tua.
non dimittam te. Surrexit ergo et se-
cutus est eam. Biera autem praesentat eos.
et posuit baculum super faciem pueri.
et non erat vox neque sensus. Reversus
est in oculum suum eius. et nuntiavit ei
dicens. Non surrexit puer. Ingressus
est helix domum: et ecce puer mor-
tuis iacebat in lectulo eius. Et ingres-
sus clausit ostium super se et super puerum.
et adoravit additum. Et ascendit. et in-
cubuit super puerum. posuitque os suum
super os eius et oculos suos super oculos
eius. et manus suas super manus eius
et incurvavit se super eum. et calefacta
est caro pueri. At ille deambulavit
in domo semel huc et illuc. et ascen-
dit et incubuit super eum et osoravit
puer septies. aperuitque oculos. Et
ille vocavit gremi. et dixit ei. Voca
sumamitren hanc. Que vocata: in-
gressa est adea. Qui ait. Tolle fili-
um tuum. venit illa. et corruit ad pe-
des eius. et adoravit super terram.
Tulitque filium suum et egressa est et
helix reversus est in galgala.

Erat autem fames in terra: et
filij prophetarum habitabant cora-
eo. Dixitque uni de pueris suis. Po-
ne ollam grandem et coque pulmentum
filij prophetarum. Et egressus est unus
magnum ut colligeret herbas agref-
tes. Invenitque quasi vitem silvestrem.
et collegit ex ea colonymithas agri et
implevit pallium suum. Et reversus

concidit in ollam pulmenti nesciebat
enim quid esset. Infuderunt ergo sori
ut comederent. Cumque gustassent
de coctione: exclamaverunt dicentes.
Mors in olla viri dei est. Et non poniet
comedere. At ille afferte inquit fari-
nam. Cumque attulissent. misit in
ollam: et ait. Infunde turbe ut come-
dant. et non fuit quicquam amplius ama-
ritudinis in olla. Vir autem quidam ve-
nit debalsatica deferens viro dei pa-
nes primicias. et xxx panes ordeace-
os: et frumti novum in pera sua.
At ille dixit. Da populo ut comedat.
Responditque minister suus. Quantum est
hoc ut apponam coram centum viris?
Rursum ille. Da autem populo tuo ut
comedat. Hec enim dicit dominus.
Comedent. et super erit. Posuit itaque
coram eius. Qui comederunt: et super
fuit iuxta verbum domini. Naaman autem
princeps milicie regis syrie erat
vir magnus apud dominum suum. et
honoratus. Pallium enim dedit dominus
salutem syrie. Erat autem vir formosus
et dives valde. sed leprosus. Porro de
syria egressi fuerant latrones.
et captivam duxerant de terra israel
puellam parvulam. que erat in ob-
sequio uxoris naaman. Que autem ad-
dixit dominam suam. Utinam fuisset do-
meus ad prophetam qui est in samaria.
profecto curasset eum a lepra qua
habet. Ingressus est itaque naaman ad
dominum suum. et nuntiavit ei dicens.
Sic et sic loquuta est puella de terra
israel. Dixit ei rex syrie. Vade. et mita

lirtas ad regem isrl. Qui cum p[re]s
e[ss]et. et tulisset secum decē talenta ar
genti. et sex milia aureos. et decē mu
tatoria uestimentoz. detulit lirtas
ad regem isrl in hec uerba. Cum ac
ceperis eplā[m] hanc: scito q[uod] mi
serum ad te naaman seruu[m] meum.
ut cures eum a lepra sua. Cumq[ue]
legisset rex isrl litteras: scidit uesti
menta sua et ait. Numquid d[omi]n[u]s ego
sum. ut occidere possim et uiuifi
care: quia iste misit ad me ut cu
rem hominem a lepra sua. An
maduerit et uidere quia occasio
nes querit aduersum me. Q[uod] cum
audivisset helyseus uir dei scidisse
uidebret regem isrl uestimenta sua:
misit ad eum dicens. Quare scidis
ti uestimenta tua. Veniat ad me:
ut sciat p[ro]ph[et]am e[ss]e in isrl. Venit g[er]
naaman cum equis et curribus.
et stetit ad ostium domus hely
sei. Misitq[ue] ad helyseus ad eum
nuntiu[m] dicens. Vade et lauare
septies in iordane: et recipiet sa
nitatem caro tua atq[ue] mundabis.
Iratu[s] naaman: recedebat dicens.
Putabam q[uod] egredieretur ad me. et
stans inuocaret nom[en] d[omi]ni dei sui. et
tangeret manu sua simul locum
lepre et curaret me. Numquid n[on]
meliores sunt abana et fefer
fluuij damasci omnib[us] aquis
isrl ut lauer in eis et munde[r].
Cum ergo uertisset se et abiret
indignans: accesserunt ad eum

serui sui et locuti s[un]t ei. Par et si rem
grandem dixisset tibi p[ro]ph[et]a: certe
facere debueras. Quantomagis quia
nunc dixit tibi lauare et mundabis.
Descendit et lauit septies in iordane
iuxta sermonem uiri dei: et restituta
est caro eius sicut caro p[ri]us par
uuli et mundatus ē. Reuersitq[ue]
ad uirum d[omi]ni cum uniu[er]so comitatu
suo: uenit et stetit corā eo et ait. Vere
scio q[uod] non sit aliud d[omi]n[u]s in uniu[er]sa
terra: nisi tantum d[omi]n[u]s isrl. Obsecro
itaq[ue] ut accipias benedictione[m] a
seruo tuo. At ille r[espo]ndit. Viuit d[omi]n[u]s
ante quem sto: quia non accipia[m].
Cumq[ue] uim faceret: penit non
acquieuit. Dixitq[ue] naaman. Ut
uis. Obsecro concede m[hi] seruo tuo
ut tollam onus duor[um] burdonu[m] de
terra. non enim faciet seruus tu[us]
ultra holocaustum ac uictimam
dys alienis: nisi d[omi]no. Hoc au[tem] solu[m]
est de quo deprec[or]is d[omi]n[u]m pro ser
uo tuo. Quanto d[omi]n[u]s m[is] in grediet
templum remmon ut adoret. et illo
inueniente sup[er] manu[m] mea[m]: si ado
rauerō in templum remmon adoram
te eo in eodem loco: ut ignoscat m[hi]
domin[us] seruo tuo pro hac re. Qui
dixit ei. Abit ergo ab eo electo
terre tempore. Dixitq[ue] greci p[ri]us
uiri dei. Pepercit d[omi]n[u]s m[is] naama
syro isrl ut non acciperet ab eo que
attulit. Viuit d[omi]n[u]s quia curā p[ro]
eum. et accipiam ab eo aliquid. q[uod]
secutus est greci p[ro] tergum na

Uenit cum uidisset me cur-
 rentem ad se: desiluit decurre in oc-
 cursum eius: & ait. Recte ne sunt oia:
 & ille ait. Recte. Dñs mñs misit me di-
 cens. Noto uenerit ad me duo adoles-
 centes de monte ephraym ex filiis p-
 phay: da eis talentū argenti & uestes
 mutatuas duplices. Dixitq; naama
 melius est ut accipias duo talenta. &
 coegit eum. ligauitq; duo talenta ar-
 genti in duob; sacis et duplicia uesti-
 timentor: et imposuit duob; pueris
 suis. qui & portauerunt corā eo. Cūq;
 uenisset iam uesper: tulit de manu
 eor et repositus in domo. Dimisitq; ui-
 ros: & abierunt. Ipse autem in gressus
 stetit coram dño suo. & dixit helyseus.
 Vnde uenis greci? Qui respondit. Non sunt
 seruis tuus quouquam. At ille ait. Non
 ne corameum in presenti erat quando
 reuersus est hō decurre suo in occur-
 sum tuū. Nunc igitur accepisti argen-
 tum & accepisti uestes ut emas olyueta
 et uineta et oues & boues & seruos et
 anellas: & et lepra naaman adhebit
 tibi & semini tuo. In sempiternum et
 egressus est ab eo: leprosus quasi nix.
 Dixerunt autem filij prophay ad eū.
 Ecce locus in quo habitamus coram te
 angustus ē nobis. Camus usq; adiorda-
 nem et tollent singuli desilia materias
 singulas. ut edificemus nobis ibi locū.
 Qui dixit. Ite. & ait unus ex illis. Ve-
 ni g & tu cum seruis tuis. Respondit. Ego
 ueniam. Et abiit cum eis. Cumq; ue-
 nissent adiordanem: cedebant ligna.
 Accidit autem. ut cum uir materiem

succidisset: caderet ferrum securis i
 acutū. Exclamauit ille & ait. Heu
 heu heu dñe mi: & hoc ipm mutuo
 acceperam. Dixit autē hō dei. Vbi ceci-
 dit: At ille monstraui ei locū. Pre-
 cidit ergo lignū & misit illuc: nata
 uirq; ferrum. & ait. Tolle. Qui ex-
 tendit manū: et tulit illud. Rex autē
 syrie pugnabat tē isrl' consiliūq;
 misit cum seruis suis dicens. In loco
 illo et illo ponemus in fidiā. Misit
 itaq; uir dei ad regem isrl' dicens.
 Caue ne transeas in locum illū: qā
 ibi syri in insidijs sunt. Misit itaq;
 rex isrl' ad locum quem dixerat ei
 uir dei et preoccupauit eum et obser-
 uauit se ibi non semel neq; bis. Con-
 turbatumq; ē cor regis syrie phac-
 re: & conuocatis seruis suis ait. Qñe
 nō indicatis m̄ quis proditor mei sit
 apud regem isrl'. Dixitq; unus ser-
 uorum eius. Nequaquam dñe mi
 rex. sed helyseus propheta qui est
 misit' indicat regi israhel omnia que
 cumq; locutus fueris inconclauit
 tuo. Dixitq; eis. Et uidete. Ite & uide-
 te ubi sit: ut mittam & capiam eū.
 Annuntiaueruntq; ei dicentes. Ecce
 in dothaim morat'. Misit g illuc e-
 quos & currus & robur exercitus.
 Qui cum uenissent in nocte. circū
 dederunt ciuitatem. Consurgens
 autem diluculo minister uir dei.
 egressus ē. uiditq; exercitum in ar-
 citu ciuitatis: & equos & currus. An-
 tiuicq; ei dicens. Heu heu heu do-
 mine mi quid faciemus. At ille

Non timere: plures enī nobis
cum sunt qm̄ cum illis. Cumq; orasset
helyseus ait. Dñe aperi oculos eius
huius ut uideat. Et aperuit dominus
oculos p̄ri: et uidit. Et ecce mont p̄le-
nus equoz et aurū igneoꝝ in aru-
tu helysei: hostes uo descendunt
ad eum. Porro helyseus rogauit do-
minū dicens. p̄cite obsecro gentem
hanc cecitare. p̄cussitq; eos dominus
ne uiderent uisā uerbum helysei.
Dixit autem ad eos helyseus. non ē
hec uia. nec ista ē ciuitas: sequimur
me. et ostendam uob uirū quē que-
ritis. Dux ergo eos in samariam.
Cumq; ingressi fuissent in
samariam dixit helyseus. Domine
aperi oculos ut uideant. Aperuitq; dñs
oculos eoz: et uiderūt se ēē in medio
samarie. Dixitq; rex isrl̄ ad helyseū
cum uidisset eos. Numquid p̄cussit eō
pater tuus? At ille ait. non p̄cussit eoz:
neq; enim cepisti eos gladio. aut arcu
tuo ut p̄cussas. Pone panē et aquā
coram eis ut comedant et bibant et
uadant ad dñm suum. Appositag;
ē eis ciboz magna preparatio: et co-
mederunt et biberunt et dimisit eos.
Abieruntq; ad dñm suum: et ultra
non uenerunt latrones syrie ī terrā
isrl̄. factum est autem post hec com-
gregauit benadad rex syrie uniuersū
exercitū suū. et ascendit et ob-
sedit samariam. factaq; ē fames
magna ī samaria: et tam diu obsesta
ē. donec uenundaretur caput asini
octoginta argenteis: et quarta pars

cabi stercoreis columbar. qng; argen-
teis. Cumq; rex isrl̄ transiret per
mox: mulier quedā exclamauit ad
eum dicens. Salua me dñe mi rex. Q̄
ait. nē saluet te dñs. Vnde saluare
te possum de arca an de torculari. Dixit
ad eam rex. Quid tibi uis? Que respondit.
Mulier ista dixit m̄. Da filium tuum.
ut comedamus eum hodie: et filium
meum comedem cras. Coximus q̄ fi-
lium meū et comedim. Dixit q; ei alia
die. Da filium tuū. ut comedamus
eum. Que abscondit filium suum.
Quod cum audisset rex scdit uesti-
menta sua: et transiit per mox. Vi-
ditq; om̄s p̄p̄s cilicūm quo uestitus
erat ad carnem intrinsecus. Et ait
rex. Hec faciat m̄ dñs et hec addat. si
steterit caput helysei filij aphat
sup eum hodie. helyseus autē sedit
in domo sua: et fenestrebant
cum eo. Premisit itaq; uirum. tam
quam ueniret nuntius ille: dixit
ad senes. Numquid scitis q̄ miserit
filius hominū huc ut p̄cedatur
caput meum: uidete q̄ cum uenit
nuntius. claudite ostium: et non
sinatis eum in noīe. P̄ce enim
somnia pedum dñi eius p̄ eum
ē. Adhuc illo loquente eis. apparuit
nuntius qui ueniebat ad eum.
Et ait. Ecce tantum malū a dño est.
quid ampli expectabo a dño. **V**
Dixit autem helyseus. Audite
uerbum dñi. hec dicit dñs.
Intempore hoc cras. modi simile.
uno statere erit: et duo modij or-

du stare uno in porta samarie. **R**ed
 unus deducib; sup eius manu: ex
 taumbebat homini dei et dixit. Si co
 fecerit etiam in celo catharactas puri:
 nunquid poterit ee qd loqueris. Qui
 ait. Videbis oculis tuis: et inde non
 comedes. Quatuor g iuri leprosi erat
 iuxta in troitum porte: qui dixerunt
 admuticem. Quid hic ee uolumus do
 nec moriamur. Si ingredi uolue
 rimus ciuitatem fame moriemur:
 siue transferimus hic moriendum
 nob e. Venit g et transfugam ad
 castra syrie. Si pepererint nob uiue
 mus: si autem occidere uoluerint in
 chylominus moriemur. Surrexit
 g uesper: ut uenirent ad castra sy
 rie. Cumq; uenissent ad principiu
 castror syrie et nullum ibidem rep
 perissent: siquidem domui sonitu
 audiri fecerat in castris syrie curru
 u et equos exercitus plurimi. Dixe
 runtq; admuticem. Ecce mercede con
 duxit aduersum nos reges ethioz
 et egyptioz et uenerunt sup nos. Sur
 rexerunt g et fugerunt in tenebris.
 et dereliquerunt tentoria sua et
 equos et mulos et asinos in castris:
 fugeruntq; tantum animas suas
 saluare cupientes. Igit eu uenisset
 lepsi illi ad principium castror in
 gressi sunt unum tabernaculum
 et comederunt et biberunt. Tulerit
 q; inde argentum et aux et uestes:
 et abierunt et absconderunt. Et rui
 sum reuersi sunt ad aliud taber
 naculum: et inde similiter auferen

tes absconderunt. **D**ixeruntq; ad in
 uicem. Non recte facim: hec eni dies
 boni nuntij est. Sitacuerunt et noli
 erimus nunciare usq; mane: sceler
 is arguemur. Venite eam: et fi
 tiemus in aula regis. Cumq; uenit
 sent ad portam ciuitatis: uenerunt
 narrauerit ei dicentes. Iunius ad
 castra syrie. et nullum ibide repe
 rimus homine nisi equos et asinos
 alligatos et fixa tentoria. Ierunt g
 portarij et iunauerunt in aula
 regis intrinsecus. Qui surrexit
 nocte: et ait ad seruos suos. Dico uo
 bis quid fecerunt syri nob. Sciunt
 quia fame laboramus: idcirco e
 gressi sunt de castris et latitant in
 agris dicentes. Cum egressi fuerit
 decurritate capiemus eos uiuos:
 et tunc ciuitatem ingredi poterim.
 Redit autem unus seruorum eius.
 Tollamus quinq; equos qui re
 manserunt in urbe. quia ipsi tantu
 sunt in uniuersa multitudine
 isrl. alij enim consumpti sunt. et
 mittentes explorare poterimus.
 Adduxerunt g duos equos: nu
 sitq; rex in castra syroz dicens. Ite
 et uidete. Qui abierunt post eos usq;
 ad iordanem. Ecce au omnis uia
 plena erat uestib; et uasis: que pro
 iecerant syri cum turbarentur.
 Reuersiq; nuntij indicauerunt regi:
 et egressus ipse diripuit castra sy
 rie. factusq; est modus simile sta
 tere uno: et duo modj ody stare
 re uno iuxta uerbum domini.

Herzog August Bibliothek
 Wolfenbüttel
 0 1 2 3 4
 Gray Scale

Porro rex ducē illum in cuius
manu incubuerat constituit ad
portā. quem osculauit turba in
introitu porte et mortuus ē. iuxta
quod locutus fuerat uir dei quando des-
cendit rex ad eum. factumque est
iuxta sermonē uiri dei quē dixerat
regi quando ait. Duo modj ortui
uno stare erunt et modj simile
state uno. hoc eodem tpe cras i por-
ta samarie qm exderat dux uiro
dei et dixerat. et si domini fecerit ea
taraetas in celo aperiri. nunquid
fieri potest q loqueris? et dixit.
uidebis oculis tuis et inde non
comeres. **E**uenit ei sicut q predm
fuit. et concubauit eum pps in
porta et mortuus est. **vii**

Helyseus autem locutus ē ad
mulierem cuius uiuere fece-
rat filium dicens. Surgens uade
et tu et domus tua. et peregrinare
ubicumq; reppereris. uocabit e-
nim domini famemet ueniet sup
terram septem annis. Que sui-
rexit et fecit iuxta ubi hominis
dei et uadens cum domo sua pere-
grinata ē in terra philistin die-
bus multis. Cumq; finiti essent
anni septē. reuersa est de terra
philistin dieb; multis mulier
et egressa ē. ut interpellaret re-
gem p domo sua et p agris suis
Rex autem. Rex autem loque-
batur cum grexi puero uiri dei
dicens. narra michi omnia mag-
nalia que fecit helyseus. Cumq;

ille narraret regi qm mortuum
suscitasset. apparuit mulier cuius
filium uiuificauerat clamans ad
regem pro domo sua et pro agris suis.
Domine mi rex hec ē mulier et hic
est filius eius quē suscitauit helyseus.
Et interrogauit rex mulierem.
que narrauit ei uera ēē. Dixitq;
Deditq; rex eunuchum unum di-
cens. Restitue ei omnia que sua sunt.
et uniuersos redditus agroꝝ a die
qua reliquit terram usq; ad presens.
Venit q; helyseus damascum. et
benadab rex syrie egrotabat. iun-
ctaueruntq; ei dicentes. Venit uir
dei hic. et ait rex ad azael. Tolle
tecum munera et uade in occursum
uiri dei. et consule p eum dnm di-
cens. Si euade potero de infirmita-
te mea hac. Dixitq; helyseus. Vade
dic ei. Samabis. Porro ostendit
michi domus. quia morte morietur.
Stetitq; cum eo. et conturbatus est
usq; ad suffusione multus. Fleuit
q; uir dei. Cui atahel ait. Quare
dominus ihs flet? At ille rdit. Quia
scio que facturis sis fili s ihs ma-
la. Ciuitates eoz munitas igne suc-
cendes et iuuenes eoz interficies
gladio. et paruulos eoz elides. et
pregnantes diuides. Dixitq; asa-
hel. Quid enim sum seruus tuus
canis ut facia rem ista magna?
et ait helyseus. Ostendit m dñs
teregem syrie fore. Qui cum reces-
sisset ab heliico uenit ad domum
suum. Qui ait illi ei. Qd t dixit

CCCC

helyseus. At ille dicit. Dicit in:
recipies sanitatem. Cumq; uenisset
dies altera. tulit stragulum et in
fudit aqua. et expandit sup facie
eius. Quo mortuo. regnauit asa
hel pro eo. Anno quinto ioza filij
achab regis isrl. regnauit iozam
filius iosaphat regis isrl. Trigin
ta duoy annoy erat cum regnare
cepisset. et octo annis regnauit i
hrlm. Ambulauitq; in iustis re
gum isrl sicut ambulauerat domi
achab. filia enim achab erat ux
or eius. et fecit q; malum e in con
spectu domini. Soluit au dō dispde
iudam propter dauid seruū suū
sicut pmisserat ei ut daret illi luter
nam et filiis eius cunctis diebz. In
diebz illis. recessit etom ne esset
subiuda: et constituit sibi rege. ve
nitq; iozam sero et os curus cū eo
et surrexit nocte pcutitq; ydume
os qui eum circumdederant et in
apet currū. ipsū au fugit in ta
bernacula sua. Recessit ergo eō
ne esset subiuda: usq; addiem hāc.
Tunc recessit et iobna in tpre illo.
Reliqua autem sermonum iozam
et uniuersa que fecit. nonne hec
scripta sunt i libro uerboz dierum
regum iuda. et dormiuit cum pa
tribz suis et sepultus ē cū eis in ci
uitatem dauid. Et regnauit ocho
zias filius eius pro eo. Anno duo
decimo iozam filij achab regis isrl
regnauit ochozias filius iozam
regis iuda. Vigintri duoy annoy

erat ochozias ē regnare cepisset.
et uno anno regnauit in iherlm. No
men matris eius achalia filia am
ri regis isrl. Et ambulauit i iustis
domus achab. et fecit q; malum ē
in conspectu domini sicut domus
achab. Gener enim domi achab
fuit. Abijt q; cum ioza fmo achab
ad preliandum contra asahel re
gem syrie in ramoth galaad. et
uulnerauit syri ioza. Qui reuers
ē ut curaretur in ierihel quia
uulnerauerunt eum syri i ramoth
preliantem contra asahel rege
syrie. Porro ochozias filius ioza
rex iuda descendit uisere iozam
filium achab in ierihel. qui egro
tabat ibi. viii.

Helyseus autem prophetes
uocauit unū de filiis pro
phaz. et ait illi. Accingelumbos
tuos et tolle lenticulā olei hanc
i manu tua et uade i ramoth gala
ad. Cumq; uenīs illuc. uideb hieu
filium iosaphat filij nāpsi et in
gressus suscitabis eū de medio fra
trum suoy. et introduces in interi
cubiculū. tenēs lenticulā olei
fientes sup caput eius et dices.
hec dicit dō. Vixi te in regem
sup isrl. Aperiēs q; ostiū et fugies.
et non ibi subsistes. Abijt igitur a
dolescens puer prophe i ramoth
galaad: et ingressus ē illuc. Ecce
autē principes exercitus sedebāt.
et ait. Verbum michi ē ad te. o
princeps. Dixitq; hieu. Ad quē

Herzog August Bibliothek
Wolfenbüttel
0 1 2 3 4
Gray Scale

Ille dixit ad te o princeps. Et surrexit: et ingressus est cubiculum. At ille fudit oleum super caput eius et ait. Hec dicit dominus deus israel. Hec dicit te in regem super populum domini dei israel et percussit domum achab domini tui. et ulciscar sanguinem servorum meorum phax et sanguinem omnium servorum domini de manu iesabel. perdamque omnem domum achab. et interficiam de domo achab nungentem ad parietem. et clausum et novissimum in israel et dabo domum achab sic domum ioboam filij nabad. et sic domum baasa filij alia. Iesabel quoque comedit canes in agro iesabel: nec erit qui sepeliat eam. Aperuitque ostium et fugit. Hieu autem egressus est ad servos domini sui. Qui dixerunt ei. Recte ne sit omnia? Quid venit in sanguis iste ad te? Qui ait eis. Nostis hominem: et quid sit locutus. At responderunt. falsum est. sed magis narra nobis. Qui ait eis. Hec et hec locutus est mihi. Et ait. Hec dicit dominus. Vixit te regem super israel. sed nuntiavit itaque: et unusquisque tollens pallium suum posuerunt super pedes eius. in similitudine tribunalis: et cecinerunt tuba atque dixerunt. Regnabit hieu. Coniuravit itaque hieu filius iosaphat filij nampsi contra ioram. Porro ioram obsederat ramoth galad ipse et omnis israel contra axael regem syrie. et reuersus fuerat ut curaret in iesrahel propter uul-

nera: quia perierant cum syri preliantem contra axael regem syrie. Dixit hieu si placet uobis. nemo egredietur propterea decuitate. ne uadat et timeat in iesrahel. Et ascendit et profectus est in iesrahel. Ioram uero egrotabat. et occorias rex iuda descendit ad uisitandum ioram. Igitur speculator qui stabat super turrem iesrahel uidit globum hieu uementis et ait. Video ego globum. Dixitque ioram. Colle uirum et mitte in occursum meorum: et dicat uadens. Recte ne sit omnia? Abiit ergo qui ascenderat currum in occursum eius et ait. Et dicit rex rex. Parata sunt omnia. Dixitque hieu. Quid tibi et paci? transi et sequere me. Summa uir quoque speculator dicens. Venit huiusmodi: et non reuertit. Misit etiam currum equorum secundum: uenitque adeos et ait. Hec dicit rex. Numquid pax est? Et ait hieu. Quid tibi et paci? Transi et sequere me. Summa uir autem speculator dicens. Venit usque adeos: nuntius: et si reuertit. Est autem incensus quasi Iessius hieu filij iosaphat filij nampsi: precepit enim graditur. Et ait ioram. Iungite currum. Iunxeruntque currum eius. Et egressus est ioram rex israel et occorias rex iuda singuli in curribus suis: egressique sunt in occursum hieu. et inuenerunt in agro naboth iesrahel. Cumque uidisset ioram hieu. dixit. Pax est hieu? At ille respondit. Que pax: ad huc fornicationes

iezabel matris tue et ueneficia ei
multa uigent. Conuertit aut ioram
manu suam et fugiens ait ad ocho-
ziam. Insidie in sidie ochozia. Por-
ro hieu terendit arcum manu et
percussit ioram inter scapulas. et e-
gressa est sagitta p cor ei. statimq; co-
ruit incurusuo. Et ait hieu ad ba-
dachai. Tolle pice eu in agro na-
both ierusalem. memini eni qm
ego et tu secures incurru sequeba-
mur achab pmi eius. Qm dñs
omnis hoc eleuauit sup eu dices.
Si n p sanguine naboth et p sangui-
ne filioz eius quem uis uidi
heri ait dñs. reddam t in agro isto
dicit dñs. nunc igitur tolle et proice
eum in agro isto iuxta uerbum
dñi. Ochozias aut rex iuda uidens
hoc. fugit pma domus orti. per-
secutus e eum hieu et ait. Nunc
hunc percutite incurru suo. Et
percuterunt eum in ascensu galbar
qui est iuxta ierusalem. qui fugit
in mageddo et mortuus est ibi. Et im-
posuerunt eum ferui eius si curru
sui et tulerunt in iherlm. sepeli-
eruntq; in sepulchro e pib; suis
in ciuitate dauid. Anno undecimo
ioram filij achab regis isrl. reg-
nauit ochozias fr iuda. Venitq;
hieu in ierusalem. Porro iezabel i-
troni eius audito depinxit o-
culos suos scabio et ornauit caput
sui. et respexit p fenestram in-
gredientem hieu p porta et ait.

Nunc pax e zamm q inter fecit
dominu suu. Leuauerit hieu facie
sua ad fenestram et ait. Que e ista? Et
indinauerunt se ad eu duo uentres
ul tres eunuchi. At ille dixit eis.
Precipitare eam deorsu. Et preci-
pitauerunt ea. aspexitq; e sanguine
pariet et equoz ungule qui concu-
cauerunt ea. Cumq; introgressus esset
ut comederet biberetq; ait. Ite et uide-
te maledicta illa et sepelire ea quia
filia regis e. Cumq; essent ut sepe-
rent eam. n inuenerunt n caluariam
et pedes et sumas manus. reuerterun-
t nuntiauerunt ei. Et ait hieu. Ser-
mo dñi e. que locutus e p seruum
sui helyam thesbiten dicens. In agro
ierusalem comedent canes carnes ie-
zabel. et erunt carnes iezabel sic
sterilis sup faciem sua terre in agro
ierusalem. ita ut pretereuntes dicat.
Hecine e illa iezabel. ix.

Erat autem achab septuaginta
filij samaria. Scripsit ergo in
hieu litteras et misit in samariam
ad optimates ciuitatis et ad maiores
nati. et ad nutritios achab dicens.
Statim ut acceperitis litteras has
qui habetis filios dñi ur̄i et currus
et equos et ciuitates firmas et arma.
eligite meliorem et eum qui uob pla-
cuerit de filiis dñi ur̄i. et eu ponite
sup solum patris sui. et pugnare p
domo dñi ur̄i. Timuerunt illi ue-
hement. et dixerunt. Ecce duo reges
n potuerunt stare coram eo. et quomodo

nos ualebim⁹ resistere ei: Miserunt g⁹
 ipso die dom⁹ ⁊ pfectus ciuitatis ⁊ maio-
 res natū ⁊ nutritij ad hien dicentes. Ser-
 ui tui sum⁹. quicumq; iugeris faciem⁹:
 nō constituem⁹ nob⁹ regē. Qdūq; ⁊ pla-
 cet fac. Rescripsit eis autē eis litteras se-
 cundo dicens. Si mei estis ⁊ obeditis
 michi. tollite capita filiorū dñi urī ⁊
 uenite ad me hac eadē hora tūc in ier-
 rael. Porro filij regis septuaginta
 uiri apud optimates ciuitatis nu-
 trebantur. Cumq; uenisset littere
 ad eos: tulerunt filios regis ⁊ occide-
 runt septuaginta uiros. ⁊ posuerūt
 capita eorū incophinis: ⁊ miserūt ad
 eum in ierusalem. Venit autē ad eū nun-
 tius: ⁊ indicauit ei dicens. Attulerūt
 capita filiorū regis. Qui respondit. Po-
 nite ea adduos acervos iuxta in-
 tritū porte: usq; mane. Cumq; di-
 luxisset: egressus ē. ⁊ stans dixit
 ad omne pplm. Iusti estis. Si ego con-
 iuravi contra dñm meū ⁊ inter feci
 eū quod posuit omēs hos: uidete g⁹
 nunc qm̄ nō cecidit de sermonib⁹ dñi
 in terra quos locutus ē dñs sup domū
 achab. ⁊ dñs fecit qd locutus est in
 manu serui sui helie. Posuit g⁹ hien
 omēs qui reliqui erant in ierusalem et
 uniuersos optimates eis et notos ⁊
 sacerdotes donec remanerent in
 eo reliquie: ⁊ surrexit et uenit in sa-
 mariam. Cumq; uenissent ad camerā
 pastoz inuia: inuenit frēs ochozie
 regis iuda: dixitq; ad eos. Qui nam
 estis uos? Qui responderunt. frēs ochozie
 sumus. ⁊ descendim⁹ ad salitandum

filios regis ⁊ filios regnie. Qui ait. Co-
 prehendite eos uiuos. Quos compre-
 hendissent uiuos: uigilauerūt eos in
 cisterna iuxta camerā quadraginta
 duos uiros: et non reliquit ex eis quē
 Cumq; abiisset inde: inuenit ionadab
 filium rethab in occurrū suū. ⁊ bñdixit
 ei et ait ad eum hien. Nunquid cor tu-
 um rectum ē ⁊ corde meo: sicut cor me-
 um ē cum corde tuo? Et ait ionadab.
 ē. Si est inquit: da manū tuā. Qui
 dedit ei manū suā. At ille leuauit eū
 ad se in curru: dixitq; ad eū. Veni me-
 cū: ⁊ uide Zelū meum pro dñō. Et im-
 positum i curru suo: dixit i samaria
 ⁊ posuit os qui reliqui fuerant
 de achab in samaria usq; ad unū. Iux-
 ta libū dñi qd locutus ē p heliā. Con-
 gregauit g⁹ hien oēm pplm: ⁊ dixit
 ad eos. Achab coluit baal pax: ego
 autē ampli colā eum. Nūc g⁹ omēs
 pphas baal ⁊ uniuersos seruos eius
 ⁊ cunctos sacerdotes ipsi uocare ad
 me. nullus sit qui nō ueniat. Sacrifi-
 cium enī grāde est in baal. Quicq;
 defuit: non uiuet. Porro hien fa-
 ciebat hoc insidiosē. ut dispereret
 os cultores baal. Et dixit. Sāctificate
 diem sollempnie baal. Vocauitq; ⁊
 misit i uniuersos terminos isrl.
 et uenerūt cuncti serui baal. nō fuit
 reliquus nec unus quidē qui non
 ueniret. Et ingressi sūt templum
 baal et repleta ē domus baal a
 sumo usq; ad sumū. Dixitq; his q
 preerant sup uestes. Proferite ues-
 timenta seruis baal uniuersis.

Et prulerit eis uestes. Ingressusque est
hieū et ionadab filius rechab i templū
baal: et ait cultorib; baal. **Q**uante
et uidere. nequius forte uobiscum sit de
seruis dñi: sed ut sint serui soli baal.
Ingressiq; sunt igit ut facerent uicti-
mas et holocausta. hieu autē pparauit
s foras octoginta uiros et dixit
eis. Quicūq; fugerit de omnib;
hys quos ego adduxero in manus
uias: anima eius erit pāia illi. fām
cū ē autē completū eēt holocaustū: pcepit
hieū militib; et ducib; suis. Ingre-
di-
mini et percutite eos ut nullus euadat.
Perussuntq; eos in ore gladij et p-
fecerunt milites et duces. et ierunt
i ciuitatem templi baal et prulerunt
statuas de fano baal. et combusserunt
et cōminuerunt eas. Destruxeruntq;
eōd baal. et fecerūt p ea latrinas usq;
i diem hanc. Deleuit itaq; hieu ba-
al de isrl: ueruntam apēctatis ie-
roboam filij nabath qui peccare
fecit isrl: non recessit. nec reliquit
uiolos aut eos qui erant in berthel
et indan. Dixit autē dñs ad hieu. Quā
studiose egisti q; rectū erat et pla-
cebat i oculis meis. et omnia que e-
rant in corde meo fecisti sup domū
achab: tui filij usq; ad quartam
generationem sedebunt sup thro-
num isrl. Porro hieu n custodiuit
ut ambularet in lege dñi de isrl
i toto corde suo: n enim recessit a
pēis iroboam qui peccare fecit isrl.
Indieb; illis cepit dō tēde sup isrl
pauitq; eos aarahel in uniuersis

finib; isrl: aiordane cont ouema-
lem plagam. Omne terrā galaad
et gad et ruben et manasse et aruer
que ē sup tourentem arnon et ga-
laad et basan. Reliqua autē liboy
hieū et uniuersa que fecit et formi-
do eius. nonne hec scripta sūt in
libro uerboy diez regum isrl: et
dormiuit hieu cum patrib; suis:
sepelieruntq; i samaria et reg-
nauit ioachaz filij eius p eo.
Dies autem quib; regnauit hi-
eu sup isrl in samaria: viginti
octo anni sūt. **x.**

Athalia uero mater ochozie uidet
filium suum mortuū surrex-
it et interfecit oēm dē sem regum.
Tollens autē iozaba filia regis io-
zam soror ochozie ioas filium
ochozie. suraxa ē eum de medio
filioy regis qui interficiebant
et nutricem eius derelictio: et
abcondit eum a facie atalie: ut
n interficeret. Quare cum ea
in domo domini clauit sex annis.
Porro athalia regnauit super
terram. Anno autem septimo
misit iozaba et assument centu-
riones milites et i iudice ad se-
in templū dñi. pepigitq; cū eis
fedus: et aduersans eos in templo
domini ostendit eis filium regis:
et pcepit illis dicens. Ite ē sermo
que facite debetis. Tercia pars uiri
introducatur sabbo. et obseruet exu-
bias domum regis. tertia autem
pars sit ad portam seyr. et tertia

Herzog August Bibliothek
Wolfenbüttel
0 1 2 3 4
Gray Scale

paris sit ad porta que e p^r habita-
culum scutarioꝝ: et custodiens ex-
cubias domⁱ mea due uo p^res ex uob^{is}
omⁿis egredientes sabbo custodient ex-
cubias domⁱ dñi: circa rege: q^u ualla-
bitis eū habentes arma in manib;
u^{ost}ris. Si quis autem ingressus fuit
septimū templi: interficiat. **C**ritiq;
ē rege introeunte et egrediente et fe-
cerunt centuriones iuxta omnia que
p^reparat eis ioyada sacerdos. q^u assu-
mentes singuli uiros qui ingredie-
bantur sabbo cum hys qui egredie-
bant^{ur} e sabbo. uenerunt ad ioyada
sacerdotē qui dedit eis astas et arma
regis d^{ic} que erant in domo dñi. q^u
stererūt singuli habentes arma in
manu sua ap^rte templi dextra usq;
ad parte sinist^ra altaris et edif^{ic} cur-
cum regem. **P**duxit q^u filiū regis
et posuit sup^r eū dyadema q^u rem-
monuū. feceruntq^u reg^{em} eū regem
et iuxerūt eū: q^u plaudenter manu
dixerūt. **V**iuat rex. **A**udiuit autem
athalia nocem ppli currentis et in-
gressa ad f^rbas intemplum dñi.
uidit regē stantē sup^r tribunal
iuxta more. q^u cantores q^u turbas
p^r eum. omneq^u pplū t^rre le-
tantem q^u eamentem tubis: et si-
dit uestimenta sua. **C**lamauitq;
Coniuatio coniuatio. **P**recepitq;
ioyada centurionib^{us} qui erant a-
exercitum: q^u aut eis educte eā
extra conspecta tēpli. et quicumq;
eā secutus fuit feriat^{ur} gladio. **D**ix

erat enim sacerdos. **N**on occidat^{ur}
intemplo domini. **I**h^uosuerūtq^u ei
manus q^u impegerunt eā per uia
introitus equoz iuxta palatium:
q^u inter fca ē ibi. **D**epigit q^u ioyada
sedus inter dñm q^u regem q^u inter
pplū. ut eēt ppl^{us} dñi: q^u inter rege
et pplū. **I**ngressus q^u ē omⁿis ppl^{us}
terre templum baal. q^u destruxerūt
aras eius. q^u imagines contrue-
runt ualide: mathan quoq^u sacer-
dotem baal occiderūt coram altari.
Et posuit custodias sacerdos i do-
mo domini. tulitq^u centuriones q^u
cerithi q^u pheriti legionet et oēm
pplū terre. dederuntq^u regē de
domo dñi. et uenerūt p^ruā sacra-
rior in palatū: q^u sedit sup^r thro-
num regū. letatiq^u ē oīs ppl^{us} t^rre.
et ciuitas conquieuit. **A**thalia autē
occisa ē gladio i domo regis. **S**ep^r
annoz erat ioas cū regnare cepit;
Anno septimo hui^{us} **x**.
Regnauit ioas. q^udraginta autē
annul^{is} regnauit in iherlm. **N**omen
matris eius sehia de ber-sabee. **F**ecit
ioas rectum corā dño cunctis dieb;
quib^{us} docuit eū ioyada sacerdos.
Veruntam^{en} excelsa n^{on} abstulit. ad
huc enim ppl^{us} in molabat et ad-
lebat incensum in excelsis. **D**ixerūtq;
ioas ad sacerdotes. **O**ēm pecuniam
scōꝝ que uata fuit intemplū dñi
ap^rtereantib^{us} que offert^{ur} p^r p^rio
anime et quā sponte et ar^{bit}rio
cordis sui inferunt i tēplū dñi ac

cupiant illā sacerdotes scdm ordinē
suū et instaurēt sarta tecta domi
si quid necessariū uiderint instau
rādo. Igitur usq; ad uigesimū ter
tiū regis ioas nō instaurauit sa
cerdotes sarta tecta domus si quid
necessariū templi uocauit; rex
ioas ioyadam pontifice & sacerdotē
dicens eis. Quare sarta tecta non
instauratis templi? Solite g accipe
pecuniā amplius iuxta ordinem
uīm; si ad instauratiōē templi
reddite eam. Phibitq; s̄ sacerdo
tes ultra accipere pecuniā a p̄lo.
& instaurare sarta tecta domus. q̄
tulit ioyada pontifex gazophilaci
um unum. aperuitq; foramen desi
t & posuit illud iuxta altare ad dexte
ram ingredientiu domū dñi. Alite
bantq; in eo sacerdotes qui custodie
bant omnia oēm pecuniā que defere
bat ad templū dñi. Cumq; uideret
nimiam pecuniā ēē in gazophila
tio. ascendebat scriba regis & ponti
fex. effundebantq; & numerabant
pecuniā que inueniebāt in domo
dñi & dabant eā iuxta numerū atq;
m̄surā in manu eorū qui p̄erant
cementarijs domū dñi. qui impende
bant eam in fabris lignorū et in ce
mentarijs his qui operabant in do
mo dñi et sarta tecta faciebant. et
in his qui cedebant sapa. & ut emerēt
ligna & lapides qui exadebant ita ut
implerentur instauratiō domū dñi in
unueris que indigebant expensa
ad muniendam domum. Veruntam

n̄ fiebant exadem pecuniā ydrie tem
pli dñi et fustanule & thuribula &
tube omne uas aureū & argentēū
de pecuniā que inferebat in templū
dñi. his enim dabat qui faciebant
opus ut instauraretur templum
dñi. q̄ si fiebat ratio his hominib;
qui accipiebant pecuniā ut distri
buerent eam artificib; s; in fine
tractabant eam. Pecuniā uero p
delicto & pecuniā prop̄is non in
ferebant in templum domini quia
sacerdotum erat. Tunc ascendit aza
hel rex syrie & pugnabat contra
gerh cepitq; eam et direxit faciem
suā ut ascenderet in iherlm. Quam
obrem tulit ioas rex iuda omnia
sanctificata que consecrauerant
ioaphat et ioam et ochozias p̄es
eius reges iuda. et que ip̄e obtule
rat & uniuersum argentū qd in
ueniri potuit in thesauris templi
dñi et in palatio regis. misitq; a
zaheli regi syrie & recessit. ab iherlm.
Reliqua aure sermonū ioas et u
niuersa que fecit. n̄ne hec scripta s̄
in libro uerborū dñi regum iuda
Surrexerūt aū serui eius & conu
rauerunt intrase. p̄cuseruntq; ioas
in domo mello in descensu sela. Ioa
chath namq; filius semath. et io
sabath filius somer serui eius p
cuserunt eū & mortuus ē et sepe
lierunt eum c̄ patrib; suis in ci
uitate dd̄: regnauitq; amasias
filius eius pro eo. **xii**

Anno uigesimo tercio ioas filij

ochorze regis iuda. regnavit ioachaz
filius heri sup̄ isrl̄ infamaria decem ⁊
septem annis. ⁊ fecit malum coram
dño. scilicetq; est p̄ca ieroboam filij na-
bath qui peccare fecit isrl̄. ⁊ n̄ declina-
vit ab eis. Iratusq; ē furor dñi contra
isrl̄ ⁊ tradidit eos in manu asahel re-
gis syrie ⁊ in manu benadab filij asa-
hel cunctis dieb; . Deprecatus est autē
ioachaz faciem domini. ⁊ audiuit eum
dñs. Vidit enim angustia isrl̄ quia at-
triverat eum rex syrie. ⁊ dedit dñs sal-
uatorem israhel et liberatus ē de manu
syrie. Habitaueruntq; filij isrl̄ in taber-
naculis suis sicut heri ⁊ nudi tercius.
Verumptam non recesserunt a p̄cis do-
mus ieroboam qui p̄care fecit israhel s; i
ipsis ambulaverunt. Siquidem et lucis
p̄mansit infamii quingenti equites et
decem curr̄ et quinq; milia pedum: in-
terfecerat enim eos rex syrie ⁊ redegerat
quasi pulverem in tritura aree. Reliq̄
autem sermonū ioachaz ⁊ universa que
fecit s; ⁊ fortitudo eius. n̄ne hec scripta
sunt in libro sermonū dñi regū isrl̄.
Dormiuntq; ioachaz cum p̄ib; suis.
⁊ sepelierunt eum infamaria: reg-
navitq; ioas filius eius pro eo. Anno
trigesimo septimo ioas regis iuda reg-
navit ioas filius ioachaz sup̄ isrl̄ in
samaria sedecim annis. ⁊ fecit q; ma-
lum erat in conspectu dñi non enim de-
clinavit ab omib; p̄cis ieroboā filij
isrl̄ nabath qui peccare fecit isrl̄. i
ipsis ambulavit. Reliqua autē sermo-
num ioas ⁊ universa que fecit. sed et
fortitudo eius quom̄ pugnauerit co-
tra amasiam regem iuda nonne hec

scripta s; in libro sermonū dñi re-
gum isrl̄. ⁊ dormiuit eū c̄ patribus
suis. ioboā autē sedit sup̄ solium eius.
Porro ioas sepultus ē in samaria cum
regib; israhel. Helyseus autē egrotabat
in infirmitate qua ⁊ mortuus est. des-
cendit ad eum ioas rex isrl̄ et flebat
coram eo dicebatq; . Pater mi. pater
mi currus isrl̄ ⁊ auriga eius. Et ait
illi helyseus. Affer arcum ⁊ sagittas.
Cumq; attulisset ad eum arcū ⁊ sagit-
tas dixit ad regem isrl̄. Pone ma-
num tuam sup̄ arcū. ⁊ cum posuisset
ille manū suā sup̄positit helyseus
manus suas manibus regis. ⁊ ait.
Aperi fenestrā orientalem. Cumq; a-
peruisset dixit helyseus. Iace sagittā.
⁊ ciet. ⁊ ait. Sagitta salutis dñi.
⁊ sagitta salutis contra syriam: per-
cuciesq; syriam in afech donec consu-
mas eam. ⁊ ait. Tolle sagittas. Qui
cum tulisset: rursum dixit ei. Pate
iaculo terram. ⁊ cum percussisset trib;
iueibus et stridisset: uatus est contra
eum uir dei et ait. Si percussisses quin-
ques aut sexies aut septies percus-
ses syriam usq; ad consummationem.
Nunc autem percussit eam trib; iueib;
mortuus est igit̄ helyseus ⁊ sepelierunt
eum. Iatrunculi q; de moab uenerunt
in terram isrl̄ in ip̄o anno. Quidam
autē sepelientes hominē uiderunt la-
trunculos: et piecerunt cadauer in se
pulchro helysei. Qd̄ cum retigisset
ossa helysei. reuixit hō ⁊ stetit supra
pedes suos. Igitur asahel rex syrie
afflixit israhel cunctis dieb; ioachaz
⁊ misertus est dñs eorū ⁊ reuerfus

ccxxiii

et ad eos. propter pactum suum quod habebat cum abraham ysaac et iacob. et noluit dimittere eos neque proinde perire: usque in presentem tempus. Mortuus est autem asahel rex syrie et regnauit benadab filius eius pro eo. Porro ioas sepultus est in samaria de manu benadab filii asahelis quas tulit de manu ioachaz patris sui iure filiorum; uicibus; percussit eum ioas et reddidit ciuitates israel. **xiiii.** Anno secundo ioas filii ioachaz regis israel regnauit amasias filius regis ioas iuda. viginti quinque annos erat et regnauit cepisset: uiginti autem et nouem annos regnauit in iherusalem. Nomen matris eius ioaden de iherusalem. et fecit rectum coram domino. ueruntam non ut dauid pater eius. Iuxta omnia que fecit ioas pater eius fecit: non hoc tantum quod ecclesia non abstinuit. Ad huc immolabat ipsi et adolebat incensum in ecclesiis. Cumque obtinuisset regnum. percussit seruos suos qui interfecerunt regem patrem suum. filios autem eorum deciderunt non occidit iuxta quod scriptum est in libro legis moysi. sicut precepit dominus moysi dicens. non morietur pater pro filiis. neque filii pro parentibus: sed unusquisque in peccato suo morietur. Ipse percussit edom in ualle salmax decem milia et apprehendit petram in prelio: uocatumque nomen eius iechiel usque in presentem diem. Tunc misit amasias nuntios ad ioas filium ioachaz filii hieui regem israel dicens. uenit ut uideamus nos. Remisitque ioas rex israel ad amasiam regem iuda dicens. Carduus hybani misit ad cedrum quod est in hybano dicens. Da filium tuum meo uxori. Transieruntque bestie saltus que sunt in hybano. et con-

culcauerunt carduum. Percussitque in ualle salmax edom et leuauit subleuauit te cor tuum: contentus esto gloria tua. et sere in domo tua. Quare puocas malum ut cadas tu et iuda tecum: et non accipiant amasias. Ascenditque ioas rex israel et uidit se ipse et amasias rex iuda in bethsamel oppido iuda. Percussitque iuda coram israel et fugerunt unusquisque in tabernacula sua. Amasiam uero regem iuda filium ioas filii ochorie cepit ioas rex israel in bethsamel et adduxit eum in iherusalem. et interrupit murem iherusalem a porta ephraim usque ad portam angustam: quadringentis cubitis. Tulitque omnes aures et argenti et uniuersa que inuenta sunt in domo domini et in thesauris regis. et obseles. et reuersus est in samaria. Reliqua autem uerborum ioas que fecit et fortitudo eius quia pugnauit contra amasiam regem iuda: nonne hec scripta sunt in libro sermonum dierum regum israel. Dormiuitque ioas cum patribus suis et sepultus est in samaria cum regibus israel. et regnauit ieroboam filius eius pro eo. Vixit autem amasias filius ioas rex iuda. propter quam mortuus est ioas filius ioachaz rex israel uiginti quinque annis. Reliqua autem sermonum amasie nonne hec scripta sunt in libro uerborum dierum regum iuda. Factaque est contra eum contra eum coniuratio in iherusalem. At ille fugit in lachis. miseruntque post eum in lachis. et interfecerunt eum ibi. et asportauerunt eum in equis. sepultusque est in iherusalem cum patribus suis in ciuitate domini. Tulit

Herzog August Bibliothek
Wolfenbüttel
0 1 2 3 4
Gray Scale

aut uniuersus populus iuda azariam annos
natum se cum: et constituit eum rege
pro patre suo amasie. Ipse edificauit ahlam
et restituit eam inde postquam dormiuit
rex cum patribus suis. Anno quinquagesimo
amasie filij ioas regis iuda regnauit
ieroboam filius ioas regis israel in samaria
quadraginta et uno anno. et fecit
quod malum est coram domino: non recessit ab
omnibus peccatis ieroboam filij nabath qui
peccare fecit israel. Ipse restituit termi-
nos israel ab introitu emath usque ad ma-
re solitudinis: iuxta sermonem domini di-
ci israel que locutus est per uerbum suum iona-
tham filium amathi propheta qui erat de gessu
que est in ophir. Vidit enim deus afflictio-
nem israel amaram nimis. et quia con-
sumpti erant usque ad clauos carceris
et extremos et non esset qui auxiliaretur
israel: nec locutus est dominus ut deleteret no-
men israel de sublimi celo si saluauit eos in
manu ieroboam filij ioas. Reliqua autem
sermonum ieroboam et uniuersa que fecit
et fortitudo eius qua preliatus est. et que
in restituit damascum et emath inde in
israel: nonne hec scripta sunt in libro sermo-
num dierum regum israel. Dormiuitque iero-
boam cum patribus suis regibus israel. et
regnauit zacharias filius eius pro eo.

Anno uigesimo septimo **xiii.**
ieroboam regis israel regnauit
azarias filius amasie regis iuda.
Sedecim annos erat cum regnare ce-
pisset et quinquaginta duobus annis
regnauit in iherusalem. Non enim matris eius
ioeba de iherusalem. fecitque quod erat placitum
coram domino: iuxta omnia que fecerat
amasias pater eius. Veruntamen excelsa

non est demolitus. Adhuc populus sacrificabat et
adolebat incensum in excelsis. Percussit autem
dominus regem et fuit leprosus usque in diem
moris sue: et habitabat in domo labore
seorsum. ioathan uero filius regis guber-
nabat palatium et iudicabat populum in re.
Reliqua autem sermonum azarie et u-
niuersa que fecit nonne hec scripta sunt
in libro uerborum dierum regum iuda. et dormi-
uit azarias cum patribus suis: sepeliuitque
eum cum maioribus suis in ciuitate. et
regnauit ioathan filius regis pro eo.
Anno trigesimo octauo azarie regis
iuda regnauit zacharias filius iero-
boam super israel in samaria sex mensibus.
et fecit quod malum erat coram domino. sicut
fecerant patres eius. Non recessit a
peccatis ieroboam filij nabath qui peccare
fecit israel. Coniurauit autem contra eum
sellum filius iabes in samaria: percussitque
eum palam et interfecit. regnauit
que pro eo. Reliqua autem uerborum zacharie:
nonne hec scripta sunt in libro sermonum
dierum regum israel. Ipse est sermo domini
quem locutus est ad iherusalem dicens. filij
tui usque ad quartam generationem sede-
bunt post te super thronum israel. fac-
tumque est ita. Sellum filius iabes regna-
uit trigesimo nono anno azarie re-
gis iuda: regnauit autem uno mense
in samaria. et ascendit manahem
filius. Gaddi et de thesa. ueneruntque in
samariam: et percussit sellum filium
iabes in samaria et interfecit eum:
regnauitque pro eo. Reliqua autem
uerborum sellum et coniuratio eius
per quam retendit in iudias: nonne
hec scripta sunt in libro sermonum

CCCCV

Tunc percussit manahen et omnes qui erant in ea et terminos eius de heretia: noluerant enim ei aperire et interfecerunt omnes pregnantes eius et scidit eas. Anno trigesimo nono azarie regis iuda regnavit manahen filius gaddi super israel decem annis in samaria. fecitque quod malum erat coram domino. Non recessit a peccatis ieroboam filij nabath qui peccare fecit israel. Cunctis diebus eius veniebat rex assyriorum in heretia et dabat manahel phil mille talenta argenti ut esset ei in auxilium et firmaret regnum iudaeitae: manahen argentum superisrael cunctis potentibus et divitibus ut daret regi assyriorum quinquaginta syelos argenti pro singulis annis: reuersusque est rex assyriorum et non est introitus in heretia. Reliqua autem sermone manahen et universa que fecit: nonne hec scripta sunt in libro sermonum dierum regum israel. Et dominavit manahen: cum patribus suis regnavitque phacee filius eius pro eo. Anno quinquagesimo azarie regis iuda regnavit phacee filius manahen super israel in samaria biennio. et fecit quod malum erat coram domino: non recessit a peccatis ieroboam filij nabath qui peccare fecit israel. Coniuravit autem adversus eum filius romehye dux exercitus eius. et percussit eum in samaria in turri domus regie iuxta argob et iuxta arib: et cum eo quinquaginta viros de filiis galaaditarum. et interfecit eum: regnavitque pro eo. Reliqua autem sermonum phacee et universa que fecit: nonne scripta sunt in libro sermonum dierum

regum israel. Anno quinquagesimo secundo azarie regis iuda regnavit phacee romehis filius romehye super israel in samaria viginti annis. et fecit quod malum erat coram domino: non recessit a peccatis ieroboam filij nabath qui peccare fecit israel. Indiebus phacee regis venit regis phalassar rex assyriorum. et cepit aion et ahuel domum macha et lanet et cedec et asor et galaad et galyleam et universam terram neptalym. et transtulit in assyrios. Coniuravit autem et retendit in sidi asosee filius hela contra phacee filium romehye. et percussit eum et interfecit: regnavitque pro eo: vigesimo anno ioathan filij ozie regis iuda. Reliqua autem sermonum phacee et universa que fecit: nonne hec scripta sunt in libro sermonum dierum regum israel. Anno secundo phacee filij romehye regis israel regnavit ioathan filius ozie regis iuda. Viginti quinque annorum erat cum regnare cepisset: et sedecim annis regnavit in iherusalem. Nomen matris eius ierusa filia sacerdotis. Fecitque quod placitum erat coram domino iuxta omnia que fecerat oziassus filius operatus est. Veruntamen excelsa non abstulit ad huc populus immolabat et adolebat in cenam in excelsis. Ipse edificavit portam domus domini sublimissimam. Reliqua autem sermonum ioathan et universa que fecit: nonne hec scripta sunt in libro verborum dierum regum iuda. Indiebus illis cepit dominus mittere iudam rathyn regem syrie. et phacee filium

Herzog August Bibliothek
Wolfenbützel
0 1 2 3 4
Gray Scale

romelye. Et dormiuit ioath cum pa-
tribz suis. sepultusq; e cum eis in ciui-
tate dauid patris sui: et regnauit a-
chaz filius eius pro eo.

Anno septuagesimo phace filij
romelye regnauit achaz filius
ioathan regis iuda. viginti annos
erat achaz cum regnare cepisset: et
sedecim annis regnauit in iherusalem.
Non fecit qd erat placitū in conspectu
dñi sicut dauid pz eius: s; ambula-
uit in iniquitatibus regum isrl. Insuper
filium suū consecrauit transferens pignem
scilicet ydola gentium: que dissipauit
dñs coram filiis isrl. Immolabat q;
uictimas et adolebat incensū in excel-
sis et in collibz: et sub omni ligno fron-
doso. Tunc ascendit rashon rex syrie
et phace filius romelye rex isrl in ihe-
rusalem ad phandum. Cumq; obside-
rent achaz non ualuerūt supare eum.
Intempore illo restituit rashon rex sy-
rie ahylam syrie qd elecit in eos
de ahila: et ydume et syri uenerūt in ha-
hilā: et habitauerūt in eis in die hanc.
Misit autem achaz nuntios ad regē
phalassar regē assyriorū dicens. Ser-
uus tuus et filius tuus ego sum. ascē-
de et saluū me fac de manu regis syrie
et de manu regis isrl. qui consurrexe-
rūt aduersū me. Et cum colligisset a-
chaz argentū et aurū qd inueniri po-
tuit in domo dñi et in thesauris re-
gis: misit regi assyriorū munera. Q-
et acquieuit uoluntati eius. Ascen-
dit autē rex assyriorū in damascum
et uastauit eā: et transtulit habita-
tores eius cyren. Rasū autē in fecit.

Precepitq; rex achaz iocursum regē
phalassar regi assyriorū in damascum.
Cumq; uidisset altare damasci. misit
rex achaz ad urys sacerdotē exemplar
eius et similitudinē iuxta omne opus.
Et erexitq; urys altare iuxta oīa
que preceperat rex urys de damasco in
fuit urys sacerdos dñi uenit rex
achaz de damasco. Cumq; uenisset rex
de damasco. uidit altare et uenerat est
illud. Ascenditq; et immolauit holocau-
sta et sacrificium suū. et libauit liba-
mina. et fudit sanguine panis eorum que
obtulit sup altare. Porro altare e-
um qd erat corā dñō transtulit de
facie templi et de loco altaris et de loco
templi dñi. posuitq; illud ex latere altaris
ad aquilonē. Precepit q; achaz urys
sacerdoti dicens. Sup altare manus of-
fer holocaustum matutini et sacrificiū
uesperniū. et holocaustum regis et sac-
rificiū eius. et holocaustū uniuersi populi
et sacrificia eorum et hyamina eorum.
et omne sanguine holocausti et u-
niuersi sanguine uictime sit illud
effundens. Altare autē erēctū erat parū
ad uoluntatē meā. fecit q; urys sa-
cerdos iuxta oīa que preceperat ei
rex achaz. Tulit autē rex achaz celatū
bases et luteū que erat de sup. et ma-
re de posuit de bobz. et erēctū qui
sustentabant illud. et posuit super
parauitum atrati lapide. Misit
uero sabbatū qd edificauerat in templo.
et ingressū regis exteri conuertit
in templum domini ppter regē assyri-
orū. Reliquia autē uerborū achaz et oīa
que fecit ane hec scripta sūt in libro

sermonū dixer regū iuda: Dormi-
uitq; achaz cum patrib; suis. et se-
pultus est cum eis in ciuitate dauid.
et regnauit exechias filius eius p eo.

Anno duodecimo achaz **xvi**
regis iuda: regnauit osee filius
hela in samaria sup isrl nouem annis.
fecitq; malum coram dño. s; n sic reges
isrl qui ante eum fuer. Contra hē
ascendit salmanassar rex assyrior osee
q; rebellaret in eis misisset nuntios
ad phara regem egypti ne paret tri-
buta regi assyrior sicut singulis annis
solitus erat. obsedit eum. et uinctum
misit in carcerē. Quagaturq; ē oēm
trā. et ascendens samaria obsedit eā
trib; annis. Anno autē nono osee ce-
pit rex assyrior samaria. et transtulit
israel in assyrios. posuitq; eos i hai-
la et in haboz iuxta flumē gozan
in ciuitatib; medoz. Factum est autē
cum peccassent filij isrl corā dño dō
suo qui eduxerat eos de terra egypti
et de manu pharaonis regis egypti
coluerūt deos alienos. et ambulauerūt
iuxta ritum gentium quas consump-
erat dñs in conspectu filiorum isrl
et regum israel quia similiter fecerant.
Offenderūtq; filij isrl uerbū n rectis
dñm dñm suū et edificauerūt sibi excelsa
in ciuitatib; suis. a turre custodiū
usq; ad ciuitate munitā. feceruntq;
sibi statuas et lucos in dñi colle sublimi
et subter omē lignū nemorosum et a-
dolebant ibi incensum sup aras in
morem gentiū. quas transtulerat dō
a facie eoz. feceruntq; uerba pessima
irritantes dñm. et coluerūt immundiciat

de quib; pcepit eis. dñs ne facerēt
uerbum hoc. et testificatus est dñs
in isrl et in iuda p manu omnium
pphar et uidentium dicens. Reuer-
timini a uis uestris pessimis. et
custodite pcepta mea et ceremonias
meas iuxta oēm legē quā pcepi pa-
trib; uris. et sicut misit ad uos in
manu seruoꝝ meoꝝ pphar. Qui n
audierūt. s; indurauerūt ceruicē suā
iuxta ceruicem pām suoz qui no
luerūt obedire dño dō suo. et abiice-
rūt legē eius. et pactum q; pepigit
ē patrib; eoz et testificōnes quibus
contestatus ē eos secutiq; s; uani-
tates et uane egerūt. et secuti s;
gentes que erāt pcurritū eoz.
sup quib; pcepit dñs eis ut non
facerent sicut et ille faciebāt. et
deliquerūt oīa pcepta dñi dei sui.
feceruntq; sibi conflatiles duos
uitulos et lucos et adorauerunt
uniuscā militiam celi. seruierūtq;
baal. et conseruauerūt ei filios suos
et filias suas pignē. et diuinatoꝝ
in seruiebant et augurijs. et tra-
diderunt se ut facerent malum
corā dño et irritauerūt eū. Iratus
ē dñs uehementer isrl. et abstu-
lit eos a conspectu suo. et nō re-
mansit nisi trib; iuda tantū.
Sed nec ipse iuda custodiuit man-
data dñi dei sui. ueruntam er-
rauit et ambulauit in erroribus isrl
suis quos operatus fuit. pueritq;
dominus oē sem isrl et afflicxit
eos. et tradidit eos in manu duri-
pientū donec piceret eos a facie

+ Factus ē ei osee
seruus reddidit
q; illi exilium
ostē de p hēdiss
rex assyriorum
osee q -

sua. ex eo tam tpe quo scilicet israel
a domo dauid. & constituerunt sibi re-
gem ieroboam filij nabath filium
nabath. Separauit enim ieroboam
isrl a domino. et peccare eos fecit
perim magnū. & ambulauerunt filij isrl
in innumeris peccis ieroboam que fecerat.
& non recesserunt ab eis. usq; aufer-
ret eos dñs a facie sua sic locutus
fuerat in manu omni seruoꝝ suoꝝ
iphay translatus q; est isrl de terra
sua in assyrios usq; in diem hanc.
Addidit autē rex assyrioꝝ de babilone
& decatha & de hailach & de emath &
de sephar uaym. & collocauit eos
in ciuitatib; samarie. p filijs isrl. q;
possederunt samariam. et habitauit
runt in urbibus eius. Cumq; ibi hi-
tare cepissent. non timebant dñm.
& inmisit domus in eis leones qui
interficiebant eos. Aunq; est
regi assyrioꝝ & clem. Gentes quas
translulisti & habitare fecisti in ci-
uitatib; samarie. ignorant legitima
dei terre: & inmisit dñs in eis leo-
nes & ecce interficiunt eos eo qd
ignorant ritū di terre. Precepit
autē rex assyrioꝝ dicens. Ducite u-
lue unum de sacerdotib; quos in
captiuitate adduxistis ut uadat
& habitet cum eis: & doceat eos
legitima dei terre. Igitur uenit
ser unus de sacerdotib; his qui
captiui ducti fuerāt de samaria
habitabat in berhel. et docebat
eos quomodo colerent dñm: &
unaqueq; gens fabricata ē dñm
suū. posueruntq; eos in fanis

excelsis que fecerūt samarite gens
& gens in urbib; suis in quib; ha-
bitabant. Viri enim babiloni fecerunt
socoth benoth uiri. autē canthe-
ni fecerunt uergel. & uiri de emath
asima. porro euehi fecerunt neba-
ath & xarcha. & xarcha. hi autem
qui erant de sephar uaym combure-
bant filios suos igni adramelech &
anamaelech diss sephar uaym: & nuchi
lominus colebant dñm. fecerūt autē
sibi de nouissimis sacerdotes excel-
soꝝ. & ponebant eos in fanis subli-
mib;. Et cū dñm colerent diss q;
suis seruiebant. iuxta consuetudinē
gentiū de quib; translati fuerant sa-
mariam. usq; in presentem diem
morem sequunt antiquū. n̄ timeant
dñm. neq; custodiunt cerimonias ei-
arq; iudicia & legem & mandatu q; p-
ceperat dñs filijs iacob que cognouit
minauit isrl. & prouiderat cum eis
pactum: & mandauerat ei dicens.
Nolite timere dñs alienos & n̄ adole-
tis eos neq; colatis eos & n̄ immo-
letis eis. s; dñm dñm ur̄m qui eduxit
uos de terra egypti in fortitudine
magna & in brachio extenso. ip̄m
timere & illum adorare & ip̄i im-
molare. Cerimonias q; & iudicia
& legē & mandatum q; scripsit uob
custodite ut faciatis cunctis dieb;.
& n̄ timeatis dñs alienos. & pactū
q; prouiderat uobiscum nolite obliuisci.
nec colatis dñs alienos. s; dñm dñm
ur̄m timere. & ip̄e erit uer uos de ma-
nu omni inimicor̄ ur̄or̄. Illi uero
n̄ audierūt. s; iuxta consuetudinem

sua p[er] omnia p[er]trabant. fuerit g[ra]t[ia]
iste t[em]p[or]es quidem d[omi]n[us] s[ed] nichilomin[us]
q[uod] ydolis suis seruierunt. s[ed] filij eoru[m]
q[uod] nepotes sicut fecerunt patres sui ita
faciunt usq[ue] in p[re]sentem diem. **xvii.**

Anno tertio osee filij hela regis isrl
regnavit exechias filius achaz
regis iuda. viginti quinque annos erat
cum regnare cepisset: q[uod] viginti q[uod] no
nem annis regnavit in iherlm. s[ed] m[er]ito
m[er]itis eius abisa filia zacharie fecit
q[uod] q[uod] bonum erat cora[m] d[omi]no. iuxta oia
que fecerat dauid p[ater] eius. s[ed] p[er]e discipa
uit execha filius achaz. et
succidit lucos: confregitq[ue] serpentem
eneum quem fecerat moyses. Siquide
usq[ue] ad illud temp[us] filij isrl adolebat
ei in censu. Vocauitq[ue] nom[en] eius nothan.
q[uod] in d[omi]no d[omi]n[us] isrl sp[er]ant. Itaq[ue] p[er] eum
n[on] fuit similis ei decunctis regib[us] iuda:
s[ed] neq[ue] in his qui ante fuerit. Et adhe
sit d[omi]no q[uod] non recessit a iugis eius.
fecitq[ue] mandata eius que p[re]ceperat
d[omi]n[us] moyses: unde q[uod] erat d[omi]n[us] cum eo.
q[uod] in cunctis ad q[uod] p[ro]cedebat sapient
se agebat. Rebellaui[er]unt s[ed] omnia rege
assyrior[um] q[uod] non seruauit ei. s[ed] p[er]e p[er]e
sit philisteos usq[ue] ad gazam et omnes
terminos eor[um] atq[ue] custodum usq[ue]
ad ciuitate[m] munifa. Anno quarto re
gis exechie qui erat annus septimus
osee filij hela regis isrl ascendit sal
manasar rex assyrior[um] samariam et
oppugnauit eam q[uod] cepit. Nam post
annos tres anno sexto exechie id est
nono anno osee regis isrl capta e[st] sa
maria: et transtulit rex assyrior[um] isrl i
assyrios. Collocauitq[ue] eos i[n] h[ab]ita et i[n]

habor fluminis gozan in ciuitatib[us]
metor[um]: quia n[on] audierant vocem d[omi]ni
dei sui s[ed] p[re]gressi s[un]t pactum eius.
Omnia que p[re]ceperat moyses seruis
domini non audierunt neq[ue] tenuer[un]t.
Anno quattordecimo regis exechie as
cendit sennacherib rex assyrior[um] ad u
niuersas ciuitates iuda munitas: et
cepit eas. Tunc misit exechias rex
iuda nuntios ad regem assyrior[um] in
lachis dicens. Peccauim[us]: recede a me:
q[uod] omne q[uod] imposueris in ferā. Indix
itq[ue] rex assyrior[um] exechie regi iuda
trecenta talenta argenti: et trecenta
auri talenta. Deditq[ue] exechias o[mn]e
argentum q[uod] repositum fuit in domo
domini q[uod] in iherlm regis. Int[er]pre
illo confregit exechias ualuas tem
pli d[omi]ni q[uod] laminas auri q[ui]s ipe affixe
erat: q[uod] dedit eas regi assyriorum.
Misit itaq[ue] rex assyrior[um] tharchan
q[uod] raplacen delachis ad regem exechia[m]
cum manu ualida iherlm. Qui cum
ascendissent uener[un]t iherlm. et steter[un]t
iuxta aqueductu[m] piscine superioris
que est in uia agri suillonis: uoca
ueruntq[ue] regem. Egredius e[st] aute[m]
ad eos elyachim filius elchie prepo
situs domi. q[uod] sobna scriba q[uod] ioatha
filius asapha a comitib[us]. Dixitq[ue]
ad eos raplaces. Loquimini exechie.
Hec dicit rex magnus assyrior[um]. Que
est ista fiducia qua niteris: forsitan
misi consiliu[m] ut p[ar]ares te ad
p[re]lium. In quo confidis confidis ut
audeas rebellare. In ip[s]as t[em]p[or]es t[em]p[or]is
harundineo atq[ue] contra d[omi]n[u]m egyptio:
sup[er] que si incubuerit h[oc]: gemitu[m]

ingrediet in anum eius. & pfora-
bit eam: Sic est pharao rex egypti.
omnib; qui confidunt in se. Qd si
dixeris michi in dño dō nro habem
fiduciam: nne ista ē cuius abtulit
exechias excelsa & altaria & pce-
pit uide & iherlm: an altare hoc ado-
rabit in iherlm. Nūc g transire
ad dñm meum regem assyrior. &
dabo uob duo milia equor. & uidete
an habere ualeatis ascendere eor.
& quom poteris resistere an unum
sacrificā de seruis dñi mei minuit.
An fiduciā habes in egypto propt
curru & equites? Nunquid sñ dei
uoluntate ascendi ad locum istum
ut demoliret eū? Dñs dixit m.
ascende ad terrā hanc. & demolire
eā. Dixerunt aut elyachim filius
elohie & sobna & ioache raptati.
Precam ut loquaris nob seruis
tuis syriace siquidem intelligim
hāc linguā: & n loquaris nobis in
daice audiente ipso qui ē sup mur.
Reditq; eis raptatet dicens. Nunquid
addñm tuū & adre misit me dñs
mīs ut loquerer sermones hos:
& n potius ad uiros qui sedent si-
mur ut comedāt sterora sua &
bibant urinā suā uobiscū? Stetit
itaq; raptates: & exclamauit uo-
ce magna iudaice & ait. Audite
uerba regis magni assyrior. hec
dicit rex. Non uos seducat exechi-
as n enim poterit uos ertere de
manu mea. neq; fiduciam uobis
tribuat sup dñm dicens: eruens
liberabit nos dō: & n tradetui-

cuitas hec in manu regis assyrior.
Nolite audire exechiā. hec enim dicit
rex assyrior. facite metum q uobis ē
utile & egredimini ad me et comedet
unusquisq; de uinea sua & de ficu sua &
bibetis aquas de cisternis uris: donec
ueniam & transferam uos in terram
que similis est terre ur̄e. in terram
fructiferam & fertilem uini. trā pa-
nis & uinear terrā oluar & olei ac
mellis: & uiuetis & n mouemini.
Nolite audire exechiā. qui uos deap
dicens domus libabit uos. Nunquid
liberauerūt dy gentium terram suā
de manu regis assyrior? ubi est dō
emath & raphath? ubi est dō sephai-
uath ana & aua? Nunquid liberaue-
runt samariā de manu mea? Qui
nam illi sunt in uniuersis dijs terrar
qui eruerunt regionē suā de manu
mea: ut possit ertere dñs iherlm de
manu mea? Tacuit itaq; ipsi: & non
dixit ei quicquid. Siquidem pceptum
regis acceperat: ut non responderet
ei. Venitq; elyachim filius elohie p-
positus domus & sobna scriba & ioa-
che filius asaph a qm̄arijs ad exe-
chiam scitis uestib;: & nunciauerūt
ei uerba raptas. Que cum audisset
rex exechias scidit uestimenta sua: &
opertus est sacco. **xviii.**

Ingressusq; ē domum dñi. & misit
elyachim ppositum domi & sobna
scribā & senes de sacerdotibus o-
pros sacris ad ysaia ppham filiu
amos. Qui dixerunt. hec dicit
exechias. Dies tribulationis & in-
crepationis & blasphemie dies

Ienerunt filij usque ad partum: et
uires non sunt parturiens. Si forte
audiat dominus deus tuus uerba
tabernaculi quem misit rex assyriorum de-
sum ut exprobraret deum uiuentem
et argueret uerbis que audiuit dominus
deus tuus. et fac orationem pro reliquis
hys que regere sunt. Venerunt ergo
serui regis exechie ad ysaiam. Dixit
eis ysaias. Hec dicit dominus uir. Hec di-
cit dominus. Nolite timere a facie sermo-
ni quos audistis quibus blasphemauerunt
et pueri regis assyriorum me. Ecce ego im-
mittam ei spiritum et audiet nuntium.
et reuertetur interra sua et deiciam
eum gladio in terra sua. Reuersus
igitur raptares. et inuenit regem
assyriorum expunguantem lobnam. Au-
diuit enim quod recesserit de lachis. Cum
audisset de rhetacha rege ethiopie a
dicentibus. ecce egressus est ut pugnet
aduersum te. ut uer contra eum.
Misit nuntios ad exechiam dicens.
Hec dicit exechie regi iuda. Non te
seducat dominus deus tuus in quo ha-
bes fiduciam neque dicas. non tradet
israhel in manus regis assyriorum. tu
enim ipse audisti que fecerunt reges
assyriorum in uniuersis terris. quomodo
uastauerunt eas. Numquid solus poteris
liberari. Numquid liberauerunt dii gen-
tium singulos quos uastauerunt pa-
tres mei. gozan uidelicet et aram et
reseph et filios eden qui erant in the-
laster. Vbi est rex amath et rex ar-
phat et rex ciuitatis sepharuaaim
ana et aua. Itaque et accepisset exe-
chias litteras de manu nuntiorum et le-

gissit eas. ascendit in domum domini et ex-
pandit eas coram domino. et orauit in
aspectu dicens dominus dicens. Domine deus
israhel qui sedes super cherubim. tu es solus
deus omnium regum terre. tu fecisti ce-
lum et terram. Inclina aurem tua
et audi. aperi oculos tuos domine et uide.
et audi omnia uerba sennacherib. que
misit ut exprobraret nobis deum ui-
uentem. Vere domine dissipauerunt reges
assyriorum gentes et terras omnium. et
miserunt deos eorum in ignem: non
enim erant dii sed opera manuum hominum
ex ligno et lapide: et perdidit eos.
Nunc ergo domine deus noster saluos nos fac
de manu eorum: ut sciatur omnia regna
terre quia tu es dominus deus solus. Misit
autem ysaias filius amos ad exe-
chiam dicens. Hec dicit dominus deus israhel.
Que deprecatus es me super senna-
cherib rege assyriorum audiui. Iste est
sermo quem locutus est dominus de ego.
Spreuit te et subternauit te ui-
go filia syon. post tergum tuum ca-
put mouit filia israhel. Cui exp-
braui et quem blasphemasti: con-
tra quem exaltasti uocem tuam: et
eleuasti in excelsum oculos tuos.
Contra deum israhel. Per manum seruatorum
tuorum exprobraui domino: et dixisti.
In multitudine curruum meorum as-
cendi excelsa montium in summitate
libani. et succidi sublimem cedros
eius et electas abietes eius. et in-
gressus sum usque ad terminos eius.
et calcum carmeli eius ego succidi.
et bibi aquas alienas. et siccaui
uestigia pedum meorum omnes aquas

Clausas. **N**umquid n̄ audisti quid
ab initio fecerim: ex diebus antiquis
plasmaui illud. & nunc adduxi e-
runtq; in ruinā collū pugnantū
ciuitates munitē. & qui sedent i eis
humiles manu contremuerūt & con-
fusi sunt. facti sūt uelut fenum agri.
& urens herba tectorū: que arefacta
est antequam ueniret ad maturita-
tem & habitaculum tuū & egres-
sum tuū & introitū tuū & uia tua
ego presertim: & furore tuū cont me.
Manisti in me. & supbia tua ascen-
dit i aures meas. **P**onā itaq; catulū
in narib; tuis & hamum in labijs
tuis: & reditum te in uia p quam
uenisti. **T**ibi autē exechia hoc erit sig-
num. **C**omede hoc anno & respice
ris. in secundo autem anno que sponte
nascuntur. **P**orro in tertio anno
seminare & merite p̄latate uineas
& comedite fructū ear. & q̄d cūq;
reliquū fuerit de domo iuda mittere
radicem deorsum & faciet fructū
fursum. **D**e iherlm quippe egredi-
entur reliquie. & q̄ saluentur de
monte syon. **X**elus domini excitiū
faciet hoc. **Q**uamobrem hec dicit
dñs de rege assyrioz. non ingredi-
etur urbem hanc. nec mittet i eā
sagittā: nec occupabit eā clypeus.
n̄ circumdabit eā munio. **P**riū
qua uenit reuertetur: & ciuitate
hanc non ingredietur dicit dñs.
Pregamq; urbem hanc. & sal-
uabo eam: propter me & p̄t da-
uid seruū meum. **S**ciū ē igitur
i nocte illa uenit angelus domini

& percussit in castris assyrioz cen-
tū quinquaginta triginta q̄ng;
milia. **C**umq; diluculo surrexisset
uidit omnia corpora mortuoz: & re-
cedens abiit. & reuersus ē senna-
cherib rex assyrioz. & mansit i ny-
niue. **C**umq; adoraret i templo ne-
trach dñi suū adramelech & syra-
sar: filij eius percussit eū gladio. su-
geruntq; in terrā armenioz: &
regnauit asareddon filius ei p eo
diebus illis: egrotauit **xx.**
Exechias usq; ad mortē. & uenit
ad eum ysaias filius amos pro-
pheta. **D**ixitq; ei. **H**ec dicit dñs
ds. **P**recipe domui tue: moue-
ris enim tu & n̄ uiues. **Q**ui conu-
tit faciem suam ad parietē. & a-
dorauit dñm dicens. **O**bservo co-
mine. n̄ memento quomodoambu-
laui in ueritate corā te & in cor-
de p̄fco: et q̄ placitum ē coram te
fecerim. **F**leuit itaq; exechias fleui
magno. & antequam egredere-
t ysaias mediam parte attrij: fcs ē
sermo dñi ad eū dicens. **R**euertere
& dic exechie dñi ppli mei. **H**ec di-
cit dñs ds dauid pater tuus. **A**udi
ui oronem tuā & uidi lacrimam
tuā: & ecce sanauit te. **D**ie tertio
ascendens in templū dñi: & adda
dieb; tuis quindecim annos. **S**ed
& demanū regis assyrioz liberabo
te & ciuitate hanc. & p̄regam ur-
bem istam p̄t nom̄ meū & p̄t
dd seruū meum. **D**ixitq; ysaias.
Afferite massam ficoz. **Q**uia cum
attulissent & posuissent s̄r uleus

Dixit autem ezechias ad
ysaiam. Quid erit signum quia dicitur me tana-
bit me et quia ascenditur sum die tuo
templum domini. Cui ait ysaias. Hoc erit
signum a domino quod fecurus sit dominus
sermonem quem locutus est. Vis ut as-
cendat umbra decem lineis: an ut re-
uertatur totidem gradibus: et ait eze-
chias. Facile est umbram crescere decem
lineis: nec hoc uolo ut fiat. sed ut reuer-
tatur retro totidem gradibus. Inuo-
cavit itaque ysaias prophetam domini. et re-
dixit umbram per lineas quibus iam
descenderat in horologio achaz retro-
sum totidem gradibus. In illo tempore misit
berodach baladan filius baladan rex
babiloniorum litteras et munera ad
ezechiam: audierat enim quod egrotasset
ezechias. Letatus est autem in aduentu eorum
ezechias. et ostendit eis domum aromati-
ti et aurum argentum et pigmenta uaria.
unguentum quoque et domum uasorum suorum.
et omnia que habere poterat in thesau-
ris suis. Non fuit uerbum quod ostenderet
eis ezechias in domo sua: sed in omni
potestate sua. Venit autem ysaias propheta
ad regem ezechiam: dixitque ei. Quid
dixerunt uiri isti: aut uenerunt ad te.
Cui ait ezechias. De terra longinque
uenerunt ad me de babilone. sic ille
scit. Quid uiderunt in domo tua: sic
ezechias. Omnia quecumque sunt in domo
mea uiderunt: nichil est quod non mon-
strauerim eis in thesauris meis. Dixit
itaque ysaias ezechie. Audi sermonem
domini. Ecce dies ueniunt et auferentur
omnia que in domo tua sunt et que con-
diderunt patres tui usque in diem hunc in ba-

bylone. Non remanebit quicquam autem
de filiis tuis qui egredientur
ex te quos generas tollentur: et erunt
eunuchi in palatio regis babilonis.
Dixit ezechias ad ysaiam. Bonus est
sermo domini quem locutus es: sit tan-
tum pax et ueritas in diebus meis.
Reliqua autem sermonis ezechie et omnis
fortitudo eius et quomodo fecerit piscinam
et aque ductum et introduxerit aquas
in ciuitatem: nonne hec scripta sunt
in libro sermonis dierum regum iuda. **xx.**
Dormiuitque ezechias cum patribus
suis et regnauit manasses filius
eius pro eo. Duodecim annorum erat
manasses cum regnare cepisset: et
quadraginta quinque annis regna-
uit in iherusalem. Non mater eius assida
fecitque malum in conspectu domini iuxta
ydola gentium quas deleuit dominus a
facie filiorum israel. Conuersusque est et edi-
ficauit ecclesiam que dissipauerat eze-
chias pater eius. et erexit aras baal et
fecit lucos sicut fecerat achab rex
israel. et adorauit omne milicium celi
et coluit eam. extruxitque aras in do-
mo domini de qua dixit dominus. In iherusalem po-
nam nomen meum. et extruxit altaria
uniuersae militie celi in diobis: arripit
templum domini. et transiit filium suum
pignem et ariolatus est. et obseruauit
auguria et fecit phytiones et aru-
pices multiplicauit: ut faceret ma-
lum coram domino et irritaret
eum. Posuitque ydolum luci quod
fecerat in templo domini. super quo
locutus est dominus ad david et ad solo-
monem filium eius. In templo hoc et

in iherlm qm̄ elegi de cunctis tribub;
 isrl' ponam nom̄ meum in sempiter
 num & ultra n̄ faciam qm̄oueri pete
 isrl' deteria quam dedi patrib; eoz sic
 tamen si custodierint ope omnia que
 eis precepi. & inuierlām legem quā
 mandauit ei' seruus m̄s moyses. Iu
 uo non audierunt. s; seducti sunt a
 manasse ut facerent malum super
 gentes q̄s contriuit dō a facie filioz
 isrl'. Locutusq; ē dñs p̄ manum ser
 uoz suoz pphaz dicens. Quia fecit ma
 nasses rex iuda ab hominatōes itas
 pessimas sup̄ omnia que fecerunt a
 morrei ante eum. et peccare fecit e
 riam iudam in immunditijs suis.
 p̄pterea hec dicit dñs deus isrl'. Ecce
 ego in ducam mala sup̄ iherlm &
 iudam. ut quicumq; audierit tū
 nient ambe aures eius & extendā
 sup̄ iherlm funiculum samarie. & p̄
 dōmus achab & delebo iherlm sic
 deleri solent delens uertam & ducā
 stulum crebrius sup̄ faciem eius.
 Dimittam uo reliquias hēditatis
 mee. & tradam eas in manu inimi
 coz eius: eruntq; in uastitate & i
 ruina cunctis aduersarijs suis. eo
 q̄ fecerint malum coram me et
 p̄secutūnt. irritantes me ex die q̄
 egressi fuerunt p̄ter eoz ex egyp
 to usq; ad diem hanc. In sup̄ & sag
 uinem innoxium fudit manasse
 multum nimis. donec impleretur
 iherlm usq; ad os absq; peccatis
 suis quib; peccare fecit iudam.
 ut faceret malum corā dño. Reli
 qua autem sermonū manasse &

uniusa que fecit & p̄m ei' q̄ peccauit.
 nōne hec scripta sunt in libro uerbo
 rum diez regum iuda: Dormiuitq;
 manasses ē patrib' suis. & sepult' ē
 in orto domus sue in orto azam: et
 regnauit amon filius eius pro eo.
 Viginū duoz annoz erat amon cū
 regnare cepisset: duob; q; annis reg
 nauit in iherlm. nom̄ matris eius me
 lamoletch filia anis de ierheba. fecitq;
 malum in conspectu domini sicut fe
 cerat manasses p̄r eius. & ambula
 uit in omni uia p̄ quam ambulae
 rat p̄r eius seruūq; in munditijs
 quib; seruierat pat' eius & adora
 uit eas: & dereliquit dñm dñm pa
 trum suoz & ambulauit i uia dñi.
 Terenderuntq; ei in fidiā seruī sui:
 & interfecerunt regē i domo sua.
 P̄cessit autem p̄p̄s terre os q̄ con
 iurauerant contra regem amon.
 & constituerunt ciuitatem sibi regē
 ioham filium eius pro eo. Reliqua
 autē sermonū amon que fecit: n̄
 ne hec scripta sunt in libro uerboz
 diez regum iuda: Sepelieruntq;
 eum in sepulchro suo in orto aza:
 & regnauit iohas filius eius pro eo.
 Octo annoz erat iohas cū
 regnare cepisset: et m
 ginta annis & uno regnauit in
 iherlm. nom̄ matris eius idida fi
 lia phadaia de besechar. fecitq; &
 placitum erat coram dño. & adu
 lauit p̄ om̄s uias dō patris sui:
 non declinauit ad dextrā necq; ad
 sinistram. Anno autē octauodeci
 mo regis iohē misit rex sapham

filii aſſia filij meſailā ſcribā templi dñi:
dicens ei. **U**ade ad elechia ſacerdotē mag
nū ut oſſet pecunia que illata ē in te
plum dñi quam collegerūt ianitores te
pli a iſrlā dedit fabris p ppoſitos tom
dñi qui & distribuunt eam hys qui o
perantur in templo dñi ad iſtaurāda
ſarata templi dñi. tignarijs uidelicet;
& cementarijs. & hys qui in terrupta
opponunt. & ut emanentur ligna & la
pides de lapideis ad iſtaurandū
templum dñi. **V**eritatem ū ſuppūter
eis argentum & accipiunt ſ; i potesta
te habeant & infide. **D**ixit aut elechia
pontifex ad ſaphan ſcribā. **L**ibz legis
repperi in domo dñi. **D**editq; elechias
uolum ſaphan ſcribe: qui & legit il
lud. **V**enit q; ſaphan ſcriba ad regē:
& renuntiavit ei que pceperat & ait.
Conſtauerūt ſerui tui pecuniā que
repta ē in domo dñi: & dedit ut di
tribueretur fabris a pſcis opes tem
pli dñi. **N**arrant q; ſaphan ſcriba re
gi dicens. **L**ibrum dedit m elechias ſac
dos legis dei. **Q**uem cum legiſ; ſaphā
corā rege & audieſet rex uerba legis
domini ſedit uestimenta ſua: & pcepit
elechie ſacerdoti & aichā filio ſaphan
& achobor filio mycha. & ſaphan
ſcribe. & achie ſeruo regis dicens. **I**te
& conſultate dñm ſup me & ſup iſrlā
& ſup omni iuda deuerſ uoluminis
iſtius & inuentū ē magna eū ira dñi
ſuccenta ē contra nos. quia n̄ audierūt
pſes nſr ūba libri. **I**ſ: ut facerent &
ſcriptum eſt nobis. **S**erunt itaq; elechia
ſacerdos & aicham & achobor & ſaphan
& achia ad oldam pphen uxore ſellū ſi

lij rhecue filij aras cuſtodis uestiū
que habitabat in iherlm in ſeda. **L**ocum
q; ſt ad eam: & illa ſedit eis. **D**icite
uero qui miſit uos ad me. **H**ec dicit dō
deus iſrl. **E**cce ego adducam mala ſi
locum hē & ſup habitatores ei oīa
ūba legis que legit rex iuda. quia
deliquerunt me & ſacrificauerunt dijs
alienis irritantes me in cunctis opib;
manuū ſuar. & ſuccedet indignatio
mea in loco hoc & n̄ extinguetur. **R**e
gi autem iuda qui miſit uos ut con
ſuleretis dñm ſic dicetis. **H**ec dicit dō
dē iſrl. **P**eo q; audieſti uerba uolu
minis & preteriti ē cor tuū. & humi
liatus es coram dño audieſti ſermo
nib; contra locum iſtum & habita
tores eius qd uideli; fierent in ſtupo
rem & in maledictione & ſcidiſti
ueſtimenta tua & fleuiſti corā me: &
ego audiui dicit domus. **S**ecundo colli
gam te ad pſes tuos. & colligeris ad
ſepulchrum tuum i pace: ut non
uideant oculi tui oīa mala que in
troducitur ſum ſup locum iſtum.
Et renuntiauerunt regi **xxii**
q; dixerat. **Q**ui miſit & cong
gati ſunt ad eum omēs ſenes iuda
& iherlm. **A**ſcenditq; rex templum
domini. & oēs iuri iuda uniuerſq;
qui habitabant iherlm cum eo. **S**a
cerdotes et pphē. & omēs iſrl a par
uo iſq; ad maximum: legiſq; cūc
tis audientib; oīa uerba libri fe
deris domini. qui in uenit ē in domo
dñi. **S**editq; rex ſi gradum. & ſed
pculit coram dño ut ambularent
poſt dñm & cuſtodirent pcepta ei

et testimonia et ceremonias in toto
corde et in tota anima. et suscitarent
uerba federis hanc que scripta erant
in libro illo. Acqueueruntque populus pacto.
et precepit rex elchie pontifici et sa-
cerdotibus; sedis ordinis et ianitoribus
ut picerent de templo domini omnia uasa
que facta fuerant baal. et in iuro et u-
nitate militie celi. Et combussit ea fo-
cus iherusalem in conualle cedron. et tu-
lit puluerem eorum in bethel. et
deleuit aras pices quos posuerant
reges iuda ad sacrificandum regis
in excelsis punitates iuda et inci-
cunt iherusalem. et eos qui adolebant
incensum baal et soli et lune et di-
odorum signis et omni militie celi.
et effert fecit lucum de domo domini
foras iherusalem in conualle cedron et
combussit eum ibi et redegit in pul-
uerem: et proiecit super sepulchra
iulgi. Destruxitque edificulas effemi-
natorum qui erant in domo domini pro
quibus mulieres docebant quasi
communculas lucas. Congregauitque
omnes sacerdotes decuratus iuda. con-
taminauitque excelsa ubi sacrificab-
ant sacerdotes de ga baal usque ber-
sabee et destruxit aras portarum
in introitu ostii ioseph principis
ciuitatis que erat ad fenestram porte
ciuitatis. Veruntamen non ascen-
debant sacerdotes excelsorum ad al-
tare domini in iherusalem sed tantum
comedebant azima in medio fra-
trum suorum. Contaminaueruntque
rophet et in conualle filii enno
ut nemo consecraret filium suum

aut filiam pignem moloch. abstulit
que equos quos dederant reges iu-
da soli in introitu templi domini
iuxta exedram nathan meloch eu-
nuchi qui erat in saururum. Cuius
autem solis combussit ignem. Altaria
que erant super tecta cenaculi
achaz que fecerant reges iuda. et
altaria que fecerat manasses in
duobus atrijs templi domini destruxit
rex et circuegit inde: et disperdit ci-
nerem eorum in introitum cedron. Ex-
celsa que erant in iherusalem ad dex-
teram pretem montis offensionis
que edificauerat salomon rex israel.
et asaroth ydolum sydoniorum. et
chamos offensiones moab. et mel-
chon abhominaciones filiorum a-
mon polluit rex. et contriuit sta-
tuas et succidit lucos repleuitque
ossa eorum ossibus mortuorum. Insuper
et altare que erat in bethel. et ex-
celsum que fecerat ieroboam filius na-
bath qui peccare fecit israel. et al-
tare illud excelsum destruxit rex
combussit et gminuit in puluere.
succenditque etiam lucum. et conuer-
sus iohas uidit ibi sepulchra que
erant in monte. misitque et tulit
ossa de sepulchris et combussit ea
super altare et polluit illud iuxta u-
bum domini que locutus est uir di-
qui predicat hanc et ait. Quis
est tumultus iste quem uideo?
Responderuntque ei ciues urbis illius.
Sepulchrum est hominis dei qui
uenit de iuda et predicat uerba hec
que fecit super altare bethel. et ait

Dimitte eum: nemo moueat
ossa eius. & intacta manserunt os-
sa eius cum omnibus; prophete qui uenerat
de samaria. **I**nuenit & omnia fana que
erant in ciuitatibus samarie que fece-
rant reges israel ad irritandum do-
minum abstulit iosias & fuit eis
secundum omnia opera que fecerat in bethel
& occidit uniuersos sacerdotes excel-
sor qui erant ibi super altaria. & com-
bussit ossa humana super ea. **R**euersus
est iherlm: & precepit omni populo dicens.
Facite phase domino deo uestro secundum quod
scriptum est in libro federis huius. **N**ec e-
nim fecim est tale phase a diebus iudicii
qui iudicauerunt israel & omnium die-
rum regum israel & regum iuda sic
decimo octauo anno regis iosie fac-
tum est phase istud domino in iherlm. **S**;
& phryones & ariolos & figuras
pylor & immundicias abhominabi-
les que fuerant in terra iuda & ihe-
rusalem abstulit iosias ut statue-
ret uerba legis que scripta sunt in
libro quem inuenit elias sacer-
dos in templo domini. **S**imilis illi non fuit
ante eum rex qui reuertetur ad
dominum in omni corde suo & in tota a-
nima sua & in uniuersa uirtute
sua iuxta omnem legem moysi neque;
post eum surrexit similis illi. **V**e-
rumtamen non est auersus dominus
ab ira furoris sui magni quo iras-
cit furor eius contra iudam propter
irritationes quibus provocauerat
eum manasses. **D**ixit itaque dominus.
Etiam iudam auferam a facie mea
sicut abstuli israel. & precipiam ciuita-

tem hanc quam elegi iherlm & domum
de qua dixi. erit nomen meum ibi.
Reliquia autem iosie & uniuersa
que fecit. siue hec scripta sunt in
libro uerborum dierum regum iuda.
Indiebus eius ascendit pharao ne-
chao rex egypti contra regem as-
syriorum ad flumen eufraten. & abiit
iosias rex iuda in occursum eius.
& occisus est in mageddo cum uidisset
eum: & asportauerunt eum serui sui
mortuum de mageddo. & tulerunt
eum in iherlm. & sepelierunt eum
in sepulchro suo. **T**ulitque populus iude
ioachaz filium iosie. & unxit eum
regem pro patre suo. **V**iginti triui-
annorum erat cum regnare cepisset.
& tribus mensibus regnauit in
iherlm. **N**omen matris eius amithal
filius ieremie de lobna. & fecit malum
coram domino iuxta omnia que fecerat
patres eius. **V**inxitque eum pharao ne-
chao in reblata que est in terra e-
gypti ne regnaret in iherlm. & im-
posuit mulctam terre centum tale-
tis argenti & talentis auri regemque
constituit pharao nechao elyachim
filium iosie pro iosia patre eius. **N**er-
tatque nomen eius ioachym. **P**orro
ioachaz tulit & dixit in egyptum.
Argentum autem & aurum dedit ioachi
pharaoni cum inderet terram per
singulos annos ut conferretur
iuxta preceptum pharaonis. & u-
numquemque secundum iures suas ex-
egit cum argento quam aurum
de medio terre ut daret pharao-
ni nechao. **V**iginti quinque annorum

erat ioachim cum regnare cepisset.
 et undecim annis regnavit in iherlm.
 Nomen matris eius sediba filia pha-
 daia derunna. Et fecit malū coram
 dño iuxta omnia que fecerant p̄es.
 In diebus eius ascendit **xviii.** ei
 nabugodonosor rex babilonis: et fecit
 eum ioachim servus tribus annis. et
 rursum rebellavit contra eum. In
 misitq; ei dñs latrunculos chaldeos
 et latrunculos syrie. latrunculos mo-
 ab et latrunculos filios amon: et
 immisit eos in iudam ut disperderet
 eos. iuxta verbum dñi q̄ locutus
 fuerat p̄ servos suos prophas. scdm̄
 ē autem h̄c v̄bum dñi contra iudā.
 ut auferret eum coram se p̄t peccata
 manasse et uniuersa que fecit et p̄t
 sanguine innoxium quē effudit: et
 impleuit iherlm cruore innocentū.
 Ob hanc rē noluit dñs p̄iciari. Re-
 liqua autem sermonū ioachim et
 uniuersa que fecit n̄ne hec scripta
 sunt in libro sermonū dñi regum
 iuda: et dormiuit ioachim cū patri-
 b; suis: regnavitq; ioachim filius
 eius pro eo. et ultra non addidit rex
 egypti ut egrederet de terra sua. Tu-
 leuit enim rex babilonis annuo e-
 gyp̄ti usq; ad flumē eufraatē oīa q̄
 fuerat reges egypti. Decē et octo an-
 noz erat ioachim cū regnare cepisset:
 et tribus mensib; regnavit in iherlm.
 Nomen matris eius aresta filia
 helinatan de iherlm. Et fecit malū
 coram dño iuxta omnia que fece-
 rat p̄s eius. In tempore illo ascen-
 derunt servi nabugod regis baby-

lonioz in iherlm. et circumdata ē ciui-
 tas murib; et munitionib; venitq;
 nabugod rex babilonis ad ciuita-
 tē cū seruis suis ut oppugnet eā.
 Egrediūti ē ioachim rex iuda ad re-
 gem babilonis ip̄e et mat̄ eius et
 serui eius et principes eius et eu-
 nuchi eius: et suscepit eū rex baby-
 lonis octo anno octauo regni sui.
 et tulit inde om̄s thesauros dom̄
 domini et thesauros dom̄ regie. et con-
 sedit uniuersa uasa aurea que fecit
 salomon rex isrl̄ in templo domini
 iuxta verbum domini. et transtulit
 omnem iherlm et uniuersos principes
 et oēs fortes exercitus decem milia
 in captiuitatem. et oēm artificem et
 clusorem. Nichilq; relictum ē. excep-
 tis pauperib; populi terre. Transtulit
 ioachim in babilonē et m̄rem regis
 et uxorem regis et eunuchos regis.
 et iudices terre dixit in captiuita-
 tem de iherlm in babilonē et oēs ui-
 ros robustos decem et septē milia et
 artifices et in clusores mille om̄s
 uiros fortes et bellatores. dixitq;
 eos rex babilonis captiuos in ba-
 bilonem. et genuit marthiam
 paruulum eius p̄ eo: imposuitq;
 nomen ei sedechiam. Vigintiū et
 primū annum habebat etatis se-
 dechiā cū regnare cepisset: et
 undecim annis regnavit in iherlm.
 Nomen matris eius amichai filia ie-
 remie de lobna. et fecit malū corā
 dño. iuxta oīa que fecerat ioachi.
 Irascēbatur enim dñs contra iherlm
 et contra iudam. donec p̄iceret eos

Recessitq; sedechi
as a rege babilonis. **anno xxv.**
Actum est autem nono reg
ni eius mense decimo deci
ma die mensis. venit nabugod rex
babilonis ipse & omnis exercitus
eius in iherlm & circumdedit eā
& extruxerunt in circuitu iherlm
eius munitiones. & clausa est
ciuitas atq; uallata usq; ad un
decimum annū regis sedechie.
nona die mensis. Preualuitq; fa
mes in ciuitate nec erat panis
pro populo terre. & interrupta est ci
uitas. & omnis uiri bellatores
nocte fugerunt p̄uā porte q̄ ē
interi. duplicem mūr ad omni
regis **mūro chaldei.** Porro
chaldei obsidebāt in circuitu ci
uitatem. fugit itaq; sedechias per
uiam que ducit ad campē solitu
tudinis. & p̄secutus ē exercitus chal
deor regem. comprehenderuntq; e
ū in planitie iericho. & om̄s bellato
res qui erant cum eo diffusi sunt.
& reliquerūt eū. Apprehensum ē
regem. adduxerunt babiloni
ad regem babilonis in reblatha. **Q**
locutus ē cum eo iudicium filios
autem sedechie occidit coram eo. &
oculos eius effodit uirumq; cum
eachenas & adduxit in babiloniē.
Mense quinto septima die mensis
ipse est annus nonus decimus re
gis babilonis. uenit nabuzardanā
princeps exercitus seruus regis
babilonis in iherlm. & succendit
domum dñi & domum regis &

domos ierl. oēm domumq; quassit
igni & muros ierl. in circuitu des
truxit oīs exercitus chaldeor qui
erat cum principe militū. Reliquā
autem partem populi que remanserāt
in ciuitate & p̄fugos qui transfu
gerant ad regē babilonis & reli
quum uulgi transtulit nabuzar
dan princeps. & de pauperib; tre
reliquit uiratores & agricolās. Co
lumnas autē creas que erant in te
plo domini cōfigerunt chaldei. &
transulerūt es omne in babiloniē.
Ollas q; enecas & trullas & trāctel
& cyfos & mortariola & oīa uasa
crea in quib; ministrabant tulerūt.
Necn & thibula & phialas. que au
rea aurea & que argentea argentea
tulit princeps multitudine colump
nas duas et mare eiseum & bases
quas fecerat rex salomon in templo
domini nec erat pondus erit eris
omniū uasor. **D**ecem & octo cubitos
altitudinis habebat columna una
& capicellum circum super eam alti
tudinis triuū cubitor. & reiaculū
& mala granata sup capicellum co
lumpne oīa crea. **S**imilem & colūp
na sedā habebat ornatiū. Tulit q;
princeps milicie samariam sacerdotē
primum & sophoniā sacerdotem
sedm & tres ianitores decuitate
eunuchum unum qui erat p̄fēs
sup bellatores uiros. & quinq;
uiros de his qui steterant coram
rege quos repperit in ciuitate &
sophyr principem exercitus qui
repperat p̄batat p̄uones de populo

terre et sex viros e' vulgo q' inuenti
fuerant in ciuitate quos tollens nabu
zardan princeps milicie duxit ad regē
babylonis in reblatha. **D**er cuiusq; cor
rex babylonis q' interfecit reblatha tertia
emath. q' translatus est iuda de sua sua.
p'p'o autem qui relictus erat intra iuda
quem dimiserat nabugod rex babylō
nis. p'scit godolyam filium ap'ham fi
lii ap'ham filij cyphan. **Q**d t' audierit
omēs duces militū ipi q' viri qui erant
cū eis uidelicet q' constitueret rex ba
bylonis godoliam: uenerūt ad godoly
am in masphat. ysmael filius natha
nye. q' iohanna filius caree q' saraa
filius thenameth nethophath. **E**t ie
sionias filius machathi: q' socij
eorū. **I**urauitq; eis godolyas q' socij
eorū dicens. nolite timere seruire chal
deis. manere in terra: q' seruite regi
babylonis. et bene erit uobis. **f**rm e
autem in isto septimo uenit ysmā
hel filius nathanie filij elisama
de semine regio q' decem viri cū eo
p'cuseruntq; godolyam q' mortui
est f. q' iudeos q' chaldeos qui erant
cum eo in maspha. **C**onfurgensq; oīs
p'p's a paruō usq; ad magnum et
princeps militum uenerūt i egyptū.
timentes chaldeos. factū est uero i
anno trigesimo septimo transmi
grationis ioachim regis iuda mēse
duodecimo. iugesima q' septimadie
mēsis subleuauit euilmeradach
rex babylonis anno quo regnare
reperat caput ioachim regis iuda
de carcere. q' locutus est ei benigne
q' posuit thronum eius sup throno

num regū q' erant cū eo i babylone.
q' mutauit uestes eius quas habu
erat in carce. q' comedebat semper
panem in conspectu eius cunctis
dieb; uite sue. **A**nnonā q; q'stituit
ei sine intermissione. que et dabat
ei a rege p' singulos dies omnib;
diebus uite sue.

capitulum

De generationib; ade. i.
De generationib; iacob patriarche. i.
De generationib; dauid regis. iii.
De generationib; iude filij iacob patriarche. v.
De rubenitis. v.
De leuitis. vi.
De g'natib; ysachar q' quorū frim ei. vii.
De beniamitis. vii.
De translatione filiorū isrl. ix.
De morte saul in monte gelboe. x.
De tribus robustissimis dauid. xi.
De habitacōe dd i' sycelech q' eleon. xii.
De reductione arche federis q' mor. xiii.
De ora deuam qui ligna misit dd. xiiii.
De ludo dauid coram archa dñi. xv.
De archa dei posita in tabernaculo. xvi.
De proposito dd edificandi domū dñi. xvii.
De prelīs dauid contra philistinos. xviii.
De rasura barbarū muntior dauid. xix.
De hoīe senos digitos hñte q' degoliath. xx.
De uia dei erga dd p' numero ppli. xxi.
De necessarijs iparatis ad domū dei. xxii.
De gesturōe salomonis i rege. xxiii.
De portionib; leuitarū. xxv.
De ministrantib; i templo dñi. xxvi.
De diuisione ianitorū domi dñi. xxvii.
De seruientib; dd in substantia. xxviii.
De ordinatione domi dñi. xxviii.

et morte dauid **plog' mltro paralip**

In septuaginta interpretum
pura et ut ab eis in grecum
uersa est editio permaneret.
supplue me nichromati episcopoz
sanctissime atq; doctissime impel
leres. ut tibi hebrei uolumina la
tino sermone transferrem. Qd e
nim semel aures hominum occupaue
rat et nascentis ecclesie roborauerat
fidem: iustum erat etiam nro silen
tio comprobati. Hunc igitur cum p
uarietate regionis diuersa fecerit
exemplaria et germana illa am
quaq; translatio corrupta sit atq;
uiolata nostri arbitrij puritas
iudicare qd uerum sit aut nouu
opus in ueteri ope conde. Illud tibi
q; iudeis conuicium ut dicitur ocul
configere alexandria et egyptus i
septuaginta suis elicium laudat
auctorem. Constantinopolis usq;
antiochiam luciani martiris ex
emplaria pbat: medie inter has
prouincie palestinis codices legunt
quos ab origine elaboratos eusebi
us et pamphilus uulgauerunt. rorq;
orbis hac inter se et pharia uarietate
oppugnat. et certe origenes non solum
exempla ex posuit quatuor editio
num et regione singula uerba descri
bens ut unus dissentientis statim
ceteris inter se consentientibus ar
guat. S; qd maioris audacie est
in editione septuaginta theodorio
tis editione nascunt. asteris uide
licet designant que minime ante fue
rant et uirgulis que ex superfluo

uidebantur apposita. Suger alijs
licuit non tenere qd semel suscep
perant. et post septuaginta cel
lulas que uulgo sine auctore tac
tantur singulas que uulgo sine
auctore cellas apuere. hoc q;
in ecclesijs legitur qd septuaginta
nescierunt. Cur me non suscipiant
latini mei. qui et uiolata editio
ueteri ita nouam condidi. ut la
borem meum hebreis et qd hijs
maius est apud pbem actoribus.
Scripti nup librum de optimo ge
nere interpretandi ostendens illa
de ewangelio. Ex egypto uocaui
filium meum. et Qm naxareus
uocabit. et videbunt in quem q
puxerunt. et illud apli. Qd oculus
non uidit nec auris audiuit nec
cor hominis ascendit: que parauit
deus diligentibus se. Cetera hys
similia in hebreor libris inueni.
Certe apli et ewangeliste septua
ginta interpretes nouerant et
unde eis hoc dicere que in septu
aginta non hnt. xpc ds nr utri
usq; testamenti conditor. In ewan
gelio scdm q iohem. Qui credit
inquit in me flumina de uentre
eius fluent aque uiue. Vtrq; scrip
tum est qd saluator scriptum esse
testatur ubi scriptum est septu
aginta non hnt apocrypha nescit
ecclesia. Ad hebreos g reitendu
est. Vnde et dñs loquit et discipuli
exempla presumunt. Hec pace
ueteris loquor et obrectatorib;
meis tantu respondeo et cani

no dente me rodunt. in publico de
trahentes legentes in angulis idē.
et accusatores et defensores cū in a
lys pbenit in me qd aīe repbant qī
uirtus et uicium non in rebz sit.
s; cum actore mute. Cetero memi
ni editionem septuaginta transla
torū olim de greco emendatā tribu
isse me nostris nec inimicum de
be estimari eoz. qd in quentu sūm
semp edisō. et qd nunc dabrya
myn id ē uerba diez interptatus
sum. idcirco feci. ut meretricabiles
moras et siluam noīn que scriptoz
qfusa sūt uicio sensuiq; barbarie
aptius et pūsuū cola digererem.
nichimet ipsi et meis iuxta yf
menū canens. si aures fide sint

*Incipit lib
paralipomenon .i.*

Dam. seth. enos.
chainam malale
hel. iared. enoc.
matufale. lamer.
noe. sem. cham
et iaphet. gomer.

magoc. madai. et iauan. thubal.
mosoch. et tyras. Porro filij gomer.
ascenex et rifath et thogorma.
filij autem iauan elyfa et charfuf.
cechyū et dodamyn. filij cha. chus
et mexraym. purth et chanaan. fi
lij ā chus saba et euila sabatha et
regma et sabathatha. Porro filij
regma saba et dadaj. Chus ā ge
nuit nemroth. Ite cepit ēē potēs
in terra. Mesraim uero genuit
ludim et anamyn et laabyn et ne

siroym pherulym et et chaf bap. **D**e
quibz egressi sunt philistin et caph
turym. Chanaan et genuit syro
nem primogenitū suū et et he
urn iebuseum et et amorreum et
gergeseum. euehungi et archeū
et cyneum. aradium et et samarū
et emacheum. filij semelam iasin
et arfaxath et luth et amer. filij
autem aram hys et hul et gothor
et mosoch. Arfaxath autem genuit
sale qui et tpe genuit heber. Por
ro heber nam sunt duo filij. nom
uni phaleth quia in diebus eius
diuisa ē terra et nomen frīs eius
iectan. Iectan autem genuit elmodach
et saleth et asemoch et iare ad uia
et et tizal et dehelabebal et iarn et
abimael et saba. et neri et aphyl et
euila et iobab. Omnes isti filij iectan.
sem. arfaxath. sale. heber. phaleth
reu. seruch. nachoz. thare. abram.
Ite est abraham. filij abraham y
saac et ysmahel. et hee gnationes
eoz. Primogenitus ysmahel naba
ioth et cedar et abedeel et mapsam
et masma et duma et massa et the
mar. jahur naphis sedma. Iij s
filij ysmahel. filij autem cethure
concubine abraham quos genuit
zamiar. gersam. madan. madyan.
iesboe sue. Porro filij gersam. saba
et dadam. filij autem dadam assurym
et lamithym et laomus. filij autem ma
dyan efa et ofen et enoch et abida
et eldaa. Omīs hij filij cethure. Ge
nuit ā abraham ysaac cui fuerit
filij esau et iuf. filij autem esau ely

Herzog August Bibliothek
Wolfenbüttel

Zaf rauhel. cepr. iouis. iela. chore.
 filij elizaf theman. omer. sephi. ge
 then cenex thamna amalech. filij
 rauhel. naab. gazara sama. maxa.
 filij sepr. lothan. sobal. sebeco. na
 ba dyson. eler. dylam. filij lothan.
 orri. huma. Soror aut lothan fuit
 thamna. filij sobal. olan. q. mana
 arh. q. elbal. q. sephi. q. onan. filij
 sebeco. ana. q. aua. filij ana. dyson.
 filij dyson. hamaban. q. eleban. q.
 lethan. q. charan. filij eler. balaan
 q. lauan. q. iatan. filij dysonis. q.
 aram. In sunt reges qui impeia
 uerunt in edom ante q. rex sup
 filios isrl. bale filius beor. q. nom
 ciutatis eius denaba. Mortuus
 e autem bale. q. regnauit p eo
 iobab filius zare de bozia. Cumq;
 iobab fuisset mortuus regnauit
 husam de terra themanor. Obijt
 q. husam q. regnauit p eo adab
 filius badad. quem percussit mady
 an interia moab. q. nom ciuta
 tis eius apud. abuid. Cumq;
 adad fuisset mortuus regnauit
 p eo semela de marestha. S; q. se
 mela mortuus e. q. regnauit p eo
 saul de robooth. que iuxta amhem
 sita e. Mortuo q. saul regnauit p
 eo balanan filius ochobor. S; q. hic
 mortuus e. q. regnauit p eo adad
 cui urbis nom fuit phon. q. ap
 pellata e uxore eius merhetabel
 filia matted filie mataab. Adad
 au mortuo duces prerib; ee cepe
 runt in edom. Dux thamna dux
 alia. dux receerh dux oolybama

dux hela. dux phinon. dux cenex.
 dux theman. dux mabsar. dux mag
 dihel. dux huam. hy duces edom.
 filij autem isrl. ruben. leuy. ii
 symeon. iuda ysaachar. q. za
 bulon. dan. ioseph. beniamyn. nep
 taly. gad. aser. filij iuda. her. o
 nam. sela. tres isti nati sunt ei de
 filia sue chamanitidis. fuit autem
 primogenitus iuda her mal. coram
 domino: q. occidit eum. Thamar
 autem uxor eius peperit ei phares
 q. zaram. Omnes q. filij iuda quinq;
 filij autem phares esrom. q. hamul.
 filij q. zare zamari et ethan. q. eman
 cathal. q. q. doran. simul quinq;
 filij charim. achor qui turbauit isrl.
 q. peccauit in furto anathematis.
 filij ethan. exarias. filij au esrom
 qui nati sunt ei. ierameel. q. ram. q.
 chalubi. Porro ram genuit amina
 dab. aminadab autem genuit na
 ason principem filior iuda. Naason
 q. genuit salmon de quo ortus est
 booz. Booz autem genuit oberh. q.
 et ipse genuit ysai. ysai au genuit
 primogenitum eliab. sedm amina
 dab. tertium autem samad. quar
 tum nathanael quintu sadai. sex
 tum asom. septimum dd. Quor so
 rores fuerunt saruya. q. abigael.
 filij saruye abyta. ioab. q. asael. tres.
 Abigail autem genuit amasa cui
 pr fuit gerher ysmahelites. Saleb
 uero filius esrom accepit uxorem
 azuba de qua genuit ierioth. fue
 runt q. filij eius iesai. q. sobab. q.
 arton. Cumq; mortua esset azuba

accepit uxore caleph ephrata q̄
peperit ei hur. Porro hur genu
it ei huri. Huri genuit beseleel.
Post hec ingressus ē rom ad filiā
machir filij patris galaad. q̄ acce
pit eam cum eēt quadraginta an
nox. que peperit ei segub. S; q̄ se
gub genuit iaur et possedit trigi
ta tres ciuitates in terra galaad.
Cepitq; gessur et aram oppida iaur
q̄ chanadh q̄ uiculus eius. septua
ginta ciuitatum. Om̄s in filij ma
chir patris galaad. Cum autem
mortuus ēet esrom ingressus est
caleph ab ephrata. habuit q; umē
abya. q̄ pepit ei assur. prēm et heue.
Nati sunt g; filij ieramehel primo
genito esrom. ram primogenit; ei
q̄ humā q̄ aram q̄ asom q̄ achia.
Duxit q; uxorem alteram ierameel
nomine et ham que fuit mat̄ om̄a.
S; q̄ filij ram primogeniti ierameel
fuerunt moos q̄ tamyn q̄ arhai.
Dnam ante habuit filios semei q̄ u
da. filij autem semei nadab q̄ abisur.
Nomen uxoris abisur abigail que
peperit ei ahao obban q̄ molid. filij
autem nadab fuerunt caled q̄ apha
im. Mortuus est autem caled absq;
liberis. filius autē aphaim iesi. Qui
iesi genuit setan. Porro setan genu
it oholi. filij autē uida fr̄s semei ie
ther q̄ dnathan. S; iether mortu
ē absq; liberis. Porro dnathan ge
nuit phalec et rixa. Isti fuerunt
filij ierameel. Setan autē n̄ habuit
filios s; filias. q̄ seruum egyptiū

noīe geraa. **D**editq; ei filiam suā uxo
rem que peperit ei etchei. etchei autē
genuit nathan q̄ nathan genuit xa
bad. xabad q; genuit ophial. q̄ ophial
genuit obed. obed genuit ieu. ieu genu
it azariam. azarias genuit helles. helles
genuit elasa. elasa genuit setamoi. seta
moi genuit sellum. sellum genuit ychamya.
ychamias genuit elisama. filij autē caleph
fr̄s ierameel. mola primogenitus ei.
Ipe est pat̄ xip q̄ filij mareta pr̄s ebio.
Porro filij ebion chore q̄ raphu q̄ reſe
q̄ samma. Sama autē genuit mam pa
t̄re iexchaam. q̄ reſe genuit semei. filius
semei mahon q̄ mahon pat̄ berthur.
Epha a concubina caleph peperit ei
arian q̄ musa q̄ torez. Porro aram
genuit ierex. filij iadai regom q̄ iothan
et setum q̄ phalech et epha. q̄ saaph.
Concubina caleph maatha peperit za
ber q̄ tharana. genuit a saaph pat̄ med
manassue prēm magbena et prēm ga
baa. filia uero caleph axa. Hij erant
filij caleph filij hur primogeniti ephra
ta sobal pr̄ chariathiarim salma pr̄
berthelem caaph pr̄ berthgader. fuerunt
autem filij sobal pr̄s cariathiarim
q̄ diuidebat dimidiū requietionū. q̄
decognatōe cariathiarim. ietheri q̄ a
phutei q̄ samarhei q̄ maserathai. Ex
hys egressi sūt saraitē q̄ elzoltē filij
salma pr̄s berthelem. q̄ netophan
corone domus iaab. q̄ dimidiū
requietionis sarai cognationes s; sar
bax habitantū in iabes canentes atq;
resonantes q̄ in tabernaculis q̄moran
tes. Hij sunt cynei q̄ uenerunt decalozē

IT XXXV

Patrius domus rethab. **III**

David u hos habuit filios qui
ei nati sūt in ebron. primogenitū amō
exachinoem ieriahelinde. scdm dāu
bel deabigail car melinde teratū ab
salon filium tuaacha filie tholomai
regis gesluri. quartum adoniam
filium aguri. quintū saphanam
exabual sextum ierraam de egla
uxore sua. Sex uo nati sunt ei in e
bron ubi regnauit septe annis &
secundis. Triginta ante & tribus an
nis regnauit in ierl. Porro iherlm
nati sūt ei filij lama & sobab & na
tham & salomon quatuor debet sa
bet filia amihel. Jabaar q̄ & elia
ma & elyphaleth & noge & naphes
& naphie neron & ely lama & ely
ade & elyphaleth nouem. Om̄s hij
filij dauid absq; filiis geubinae. ha
bueruntq; sororem thamar. filius
autē salomonis roboam cuius fi
lius abyā genuit asa. De hoc q̄
natus ē iosephat pater iozam qui
iozam gen̄ othoziam. ex quo ortus
ē ioas & h' amathas filius genuit
azariam. Porro azarias filius ioa
than perauit achaz p̄m ezechie.
de quo natus ē manasses. S; & ma
nasses gen̄ amon p̄m ioseph. filij aū
ioseph fuerunt primogenit' iohan
nan scds iachim tertius. secechias
quartus sellum. De iachym nat' ē
sheconyas & secechias. filij iero ie
chonie fuerunt asyr. salathiel mel
chiam phadai. sennasar. & ierthe
ma. same & nadabia. De phadai

orti sūt Zorobabel genuit motollā.
amanyam & salomirh sorore eorum.
asabamq; & iocol. & barachia & a
tadiah. iofabesed. quinq; filius ā
ananie falcia p̄r iefie cuius fili'
raphaia. h' q̄; filius arnon. de quo
natus est abdia cuius filius fuit
rethema. filius retheme semeia cui'
filius archus & gogal & baaria &
naaria & saphar sex numero. filij
naarie holiceai & ezechias & Ze
cham tres filij. Helioenai hodiua &
ebrius & phelepa & accub & ioa
nam & dalata & annan septem. **III.**

Ilij iuda phares & esrom & char
mi & ur & sobal. Reana uero
filius sobal genuit geth. de quo nati
sūt achimai & aled laed. Hee cognā
tiones sarathi. Ista quoq; stirps ethan.
Iexrael. iesema. & ieebes. Nomen q̄;
sororis eius atales. phuni. phaniel
autem p̄r gedoz. & eser p̄r oia. Ihi
sunt filij hui hui primogeniti ephra
patrius bethleem. Astur uero patri
rethie erant due uxores helaa &
naara. Peperit autem ei naara co
zam & ether & theman & aschari.
Ihi sunt filij naara. Porro filij he
laa Jared & asaa & ethan. Chus ā
genuit anob & sobaba & cognatio
nes aral filij area. fuit ā iabes i
elitus p̄r fratribus suis: & uocauit
mater eius uocauit nom̄ illius
iabes dicens quia peperit eum in
dolore. Inuocauit uero iabes deum
isrl dicens. Si benedicens benedice
ris michi & dilataueris terminos

meos. & fuit manus tua mecum & fe-
ceris me amicum & non opprimi. & prestint
eius q' peccatus est. **Caleph** aut' frater suus ha-
genuit machi: qui fuit pater eston. **Dor**
ro eston genuit batherapha & phese &
thena. patrem urbis naas. **Hy** f' urri
retha. filij autem cenex orthomel. artharh
& maonathi qui genuit ophra. **Sara**
ias aut' genuit ioab pater uallis artifi-
cum: ibi quippe artifices erant. **Filius** io
caleph filij iephone huius & hela & nache.
Filius q' elam cenex. **Filius** q' ialelel zaph
zapha. **Tyria** & asrael. & filij extra gerthe-
reth & mered & opher & ialon. **Genuit**
mariam & sammai & iesba pater estoa.
Uxor q' eius iadana peperit iared pa-
trem gedor. & eber pater rocho. & hien
thiel pater zanon. **Hi** aut' filij ethie filie
pharaonis quam accepit mered & filij
uxoris odante sororis nathan pater cepla.
gram & esthamo qui fuit demachati. **Filius**
q' symon & amon & rechia filius aman
& tylon & filij iesi zoeth & benzoeth fi-
lij sela filij iuda er' pater letha & ianada pater
marella. & cognationes domus operan-
tium byssum in domo iuramenti. & qui
stare fecit solem. **Viriq'** iudacy secuti
& incedens qui principes fuerunt in moab
& que reuerse sunt in bethleem. **Hec** aut'
sunt uera uerba. **Hy** f' figuli habitantes
in plantationib; & in psepib; apud regem
in operib; suis. **Commoratiq'** sunt ibi
filij symeon. nantzel & camryn. iari b
zara. saul sellum filius eius. maplam
filius eius. masma filius eius. **Filius**
masma amyel filij eius & zaccur filij
eius. semei filius eius. **Filius** semei sedeci

& filie sex. **Frēs** aut' eius non habuerunt
filios multos & uniuersa cognatio non
poterit adesse summa filiorum iuda.
Habituauerunt aut' in bethabee & mo-
lada & aphasual & rabakaa & ma-
ason & in tholath & in bethuel & ho-
ma. & in futeleth & in beth marcha
boeth & in archa susym & in beth be-
rai & in taarim. **Hec** ciuitates eorum
usq; ad regem dauid. **Ville** q' eorum e-
tham & aen & remmon & rochen
& asan ciuitates quinq; & uniuersa
uiculi eorum pariterum itay ciuita-
tum usq; ad baal. **Hec** est habitatio
eorum & sedum distributio. **Mosoli** q'
& euilerth & iofa filius amaspe et
iohel & iehu filius iofabie & fite ta-
uare filij asiel & ehyrenai & ianna
& suta. & asara & addihel & iume
uel & banata zra q' filius sephel
filius allon filij adana filij samri filij
samai. **Isti** sunt principes nominati
in cognationibus suis. & in domo af-
finitatum suarum multiplicati sunt uehe-
menter. & profecti sunt in grederet
ingador usq; ad orientem uallis. & ut
quererent pascua ouib; suis. & in-
uenerunt pascua uberrima & ual-
de bona. & terram latissimam & que
tam & fertilem. in qua aut' habitau-
rant de stirpe cham. **Hy** g' uenerunt
quos super de scriptum nominatum
in dieb; exechie regis iuda & peru-
erunt tabernacula eorum & habitato-
res qui inuenti sunt ibi: & deleue-
runt eos usq; ad presentem diem. **Ista**
bitaueruntq; pater qm uberrima

ibidem pascua reppererunt. De filiis
 simeon abierunt in monte seyr ha-
 bitantes principes phalthiam & naa-
 riam & raphaiam & oziel filios iesy &
 pesserunt reliquias que erat non po-
 terant amalechitarum & habitauerunt ibi
 pesis usque addiem hanc. **Quartum**
Ruben primogeniti israel.
 ipse quippe fuit primogenitus eius
 cum uiolasset thoy pater sui data-
 primogenita eius filius ioseph filij
 israel & non est ille reputatus in primoge-
 nitum. Porro iudas qui erat fornicum
 inter fratres suos. de stirpe eius prin-
 cipes germinati sunt. primogenita autem
 reputata sunt ioseph. filij & ruben
 primogeniti israel enoc & phallu. ex
 charmi. filij iohel samaria filius my-
 cha filius eius. reia filius eius. baal
 filius eius. beera filius eius que cap-
 tuum duxit regis phalassar rex assyri-
 or. & fuit princeps in tribu ruben.
 fratres autem ruben & uniuersa cognatio
 quando numerabantur per familias
 suas habuerunt principem iehiel & za-
 chariam. Porro bala nimus achaz filij
 sama filij iohel ipse habitauit i arce
 usque ad neho & beelmon. Contra oren-
 talem quoque plagam habitauit usque
 ad introitum beremi & flumen eufra-
 ten. Multum quippe numerum uimentorum
 possidebat in terra galaad. In diebus quoque
 saul prebati sunt contra agarenos
 & interfecerunt illos. Habitauerunt
 pesis in tabernaculis eorum in omni plaga
 que respicit ad orientem galaad. filij
 uero gad eregione eorum habitauerunt i
 tra iohel in capite & saphan sedes. iona-

tham et sapha in basan. Fratres uero
 eorum secundum domos cognationum suarum
 mychael & mosollam & sebe & iore
 & iethan & zie & heber septem. hi
 filij abiabel filij iesy filij iedro filij bux
 fratres quoque filij abdiel filij gram princeps
 domus in familiis suis & habitauerunt
 in galaad & in bazan & in ui-
 cibus eius & in montibus suburbanis
 amon usque ad terminos. Omnes hi nu-
 merati sunt in diebus ioathan regis
 iuda & in diebus ieroboam regis israel.
 filij ruben & gad & dimidie tribus
 manasse uiri bellatores scuta por-
 tantes & gladios & tendentes arcum
 eruditique ad prelia quadraginta qui-
 tuor milia procedentes ad pugnam di-
 micauerunt contra agarenos. Ithu-
 rei uero & naphai & nadab prebuerunt
 ei auxilium traditique sunt in man-
 eorum agarenorum & uniuersi qui fuerant
 cum eis. quia dominum inuocauerunt
 cum prebarent. & exaudiuit eos eo
 quod credidissent in eum. receperuntque
 omnia que possederant camelorum
 quinquaginta milia & ouium ducenta
 quinquaginta milia. agnos duo
 milia. & animas hominum centum
 milia. Vulnerati enim multi cor-
 ruerunt. fuit enim bellum domini. Habi-
 taueruntque pro eis usque ad transmi-
 grationem. filij quoque dimidie tribus
 manasse possederunt terram a finibus
 basan usque ad habal hermon & la-
 nyr & montem hermon. Ingens
 quippe numerus erat. & hi fuerunt
 principes domus cognationis eorum ephrai-
 & iesy. & eliel elihel exriel & iere-

mya & odoia & iedihel uiri fortissi-
mi & potentes & nominati duces
i familijs suis. Reliquerunt autē
dm pīm suor & fornicati & post de-
os pīlor terre: quos abstulit dñs
coram eis. & suscitauit dñs isrl
spīm phul regis assyrior & spīm re-
glaphalassar regis assur. & translu-
it ruben & gad & dimidiam tribū
manasse. & adduxit eos male & abor-
 & adam & flumini goram usq; ad
diem hanc.

Lij leuy gerson caath merari.
fili caath amiam. ysaar ebzon &
oziel. filij amram aaron moyses &
maria. filij aaron. nadab & bui ele-
azar & ephamar. Eleazar genuit
phinees. & phinees genuit abyfue.
& abyfue genuit bochri. & bochri
genuit oxi. Oxi gen̄ zaraia & za-
raia gen̄ meraioth. Porro mera-
ioth genuit amariam. amarias
gen̄ achitob. Achitob gen̄ sadoch.
sadoch genuit achimaas. Achima-
as gen̄ azaryam. azarias gen̄ iohan-
nan. iohannan gen̄ azariam ipse
ē azarias sacerdos de genere aaron.
qui sacerdotio fundus est in domo
quā edificauit salomon in iherlm.
Genuit an̄ azarias amaryam. &
amaryas gen̄ achitob. Achitob ge-
nuit sadoch. sadoch genuit sellū.
sellum gen̄ elchiam. Elchias gen̄
azariam. azarias gen̄ zaraia &
zaraia gen̄ ioseph. Porro iose-
ph egressus ē quando transiuit
dominus iudam & iherlm pman-
nabug regis. filij ḡ leuy. gerson.

caath & merari. & hec nōia filior
gerson lobeni & semei. filij caath. aia
& ysaar & ebzon. & oziel. filij merari
mooli & musi. Hec autē cognationes
leuy scdm familias eor. Gerson. lobe-
ni filius eius. zama filius ei. joachar
filius eius. adeo. filius eius. zara fi-
lius eius. iechram filius eius. filij
caath. aminadab filius eius. chore
filius eius. asira filius ei. asir filius ei.
helehana filius eius. abisaph fili ei.
asir filius eius. raath filius eius.
urriel filius eius. oziel filius ei. saul
filius eius. filij helehana. asmasi &
achimoth. & helehana. filij helehana
sepha filius ei. naath filius eius. e-
liab filius eius. ieroam filius eius.
helehana filius eius. filij samuel p
inogenitus nasem & ahiam. filij au-
merari mooli. lobeni fili eius. semei
filius eius. ora filius eius. lama fili
eius. aggyas filius eius. alia fili
eius. Ibi sunt quot constauit dñs si-
cantores domus dñi. ex quo colloca-
ta est arca & ministrabant coram
tabernaculo testimonionij canentes.
donec edificaret salomon domū dñi
in iherlm. Stabant autem iuxta or-
dinem suum in ministerio. Iij uo st-
qui assistebant cum filijs suis. De
filijs caath eman cantor filius iohel
fili samuel filij helehana filij iero-
boam filij leui hely filij rhon filij
suph filij elchana filij maath filij
maasa filij elchana filij iohel fi-
lij azarie & filij sophonie caath.
fili asir filij asaph qui stabat a
dextris eius. asaph filius bara

chie filij samaa filij mychael filij
bashe filij melchie filij anhai filij
zara filij adara filij edam filij zama
filij semei filij gerh filij gerson filij
leuy. filius autem merari fr̃s eorum
adfundam ethan filius chusi filij
abdi filij maloch. filij asabie filij a
masie filij helchie filij amasai filij
bonni filij somer filij moori filij mu
li filij merari filij leuy. fr̃es q̃; eoz
leuythe qui ordinati sunt in cunctis
mysteriis tabernaculi domus dñi
Aaron u. & filij eius adolebāt in cen
sum sup altare holocausti et super
altare thymiamatis in omne opus s̃c̃i
s̃c̃i. ut precarentur p̃s̃l̃ uixta oīa
que precepit moyses seruus dei. Hys
filij aaron. eleazar filius eius sine
es filius eius. abysue filius eius
bochri filius eius zara filius ei merari
ioth filius eius amarias filius eius
achitob filius eius. Adoch filius eius
achimaas filius eius. & hec taberna
cula eoz p̃uicos atq; confinia filioz
scilicet aaron iuxta cognationes caa
thitarum. ipsi enim sorte cōtigi
rant. Dederunt q̃ eis ebron in terra
iuda & suburbana eius p̃circūti.
Agros autē ciuitatis & uillas caleph
filio iephone. Porro filijs aaron de
derunt ciuitates ad confugiendum
hebron & lomna & suburbana eius.
ierher q̃; & est phamo cū suburbanis
suis. & elon & dabyr cum subur
banis suis. asan q̃; & berhamel et
suburbana eoz. De tribu autē benia
min gabaa & suburbana eius & a
lamach cum suburbanis suis. ana

toth q̃; cū suburbanis suis. Os
ciuitates tredecim cum suburba
nis suis p̃ cognationes suas. filijs
autē caath residuus de cognatione
sua dederunt ex dimidia tribu ma
nasse in possessione urbes decem.
Porro filijs gerson p̃ cognationes
suas de tribu ysachar & de tribu
aser & de tribu neptalim & de tri
bu manasse in basan urbes qua
tuordecim. filijs autē merari p̃
cognitiones suas de tribu ruben
& de tribu gad & de tribu zabulon
dederunt sorte ciuitates duodecim.
Dederunt sorte ciuitates q̃; filij ei
ist' leuytis ciuitates & suburbana eoz.
dederuntq; p̃ sortem ex tribu filioz
iuda & ex tribu filioz symeon & ex
tribu filioz beniamin urbes has
quas uocauerunt ex nominib; suis.
Et ex his qui erant ex cognatione
filioz caath. fueruntq; ciuitates i
terminis eoz de tribu effraym. De
deruntq; eis ciuitates ad confugiendū
syche cum suburbanis suis in more
ephraim & gazer cū suburbanis
suis. berhoron similiter. Ac tñ de tribu
dan. eberthe geberthor & heialan et
helon cum suburbanis suis. et gerh
remon in eundem locū. Porro ex
dimidia tribu manasse anei et
suburbana eius. hys uidelicet qui
de cognatione filioz caath reliqui
erant. filijs autem gerson decog
natione dimidie trib; manasse
gaylon in basan & suburbana eius.
& astaroth & suburbana suis. De
tribu ysachar cedez & suburbana

eius & daberith cum suburbanis
suis. ramoth q; & suburbana eius.
& anem cum suburbanis suis. De
tribu iud aser masal cu suburbanis
suis & abdon similit. asach q; & sub
urbana eius & rool cu suburbanis
suis. Porro de tribu neptalim cedec
igahylea & suburbana eius. ammon
cum suburbanis suis & cariatthar
& suburbana eius. filijs au merari
residuis de tribu zabulon. remono &
suburbana eius & thabor & suburba
nis suis. Transiordanie q; ex ad usq; ie
richo contra iordanis oriente. De tri
bu ruben bosor insolitudine cu sub
urbanis suis. fleth & de tribu gad ra
moth ingalaad & suburbana eius.
manaim cum suburbanis suis & ie
zer cum suburbanis suis. **vi.**

Porro filij ysachar. thola & phua
iasub & cameron quatuor. filij
thola oxi & raphara & ierihes & te
mai & iephem & samuel princeps p
domum cognationu suay. De stirpe
thola. uiri numerati s; fortissimi i
dieb; dō uiginti duo milia sexcenti.
filij oxi ieremia de quo nati s; mycha
el & obadia & iohel & iasay quinq;
os principes. & cum eis pfamilias
& ppos suos accititi ad preliu uiri
fortissimi triginta sex milia. multas
enim habuerē uxores & filios. frēs
q; eor p oēm cognationē ysachar for
tissimi ad pugnandum octoginta
septem milia nunciati s; filij benia
myn hale & bochor & iadiel tres.

Filij bale etbon & oxi et oxiel et ie
rimoth & uraxa quinq; principes
familiaz & ad pugnandum robur
tissimi. Quis au eor uiginti duo mi
lia & triginta quatuor. Porro filij bo
chor. Ramia & ioas & ehezer & ely
cenai & lamri & ieronoth & abya &
anathor & almachan. Os hy filij bo
chor. Nunciati s; au p familias suas
principes cognationum suay ad bel
la fortissimi uiginti milia & ducenti.
Porro filij iedihel balan. filij autem
balan ieus & beniamyn & aoch &
chanana & iorham & thar sis & the
saar. Omēs hy filij iedihel principes
cognationu suay uiri fortissimi de
cem & septē milia ducenti ad pū
pcedentes. Stephan q; & aphan filij
hy & aphia filij aser. filij autē nep
tahyn iasihel & gumi & aser & sel
lum filij balea. Porro filius manaf
se exriel concubinaq; eius syra pe
perit machyr prēm galaad. Machyr
autem accepit uxores filijs suis
ephron & sepham & habuit uxore
nomine maaacha. Nōq; sed filij
salphaath. Nāq; s; salphaath fi
lie. & peperit maaachyr filium no
cavitq; nōn. aus phares. Porro no
men fratris eius saref. & filij eius
hulam. haldam. Hy filij galaad.
filij machyr filij manasse. Soror au
eius regina uirum decōz peperit
abiezer & moola. Erant au filij
semida abyn & siechem & luel & a
niam. filij autē ephraim sutala

barerh fili eius. rhaath filius ei. q̄ hu
iut filius zadaba. q̄ huius filius su
thala. q̄ hui filius exer q̄ elad. Occider
autem eos iuri gerh indigene quia des
tenderunt ut in uaderent possessiones
eor. Iuxta ḡ ephraym pater eor mul
tis dieb; q̄ uenerunt fratres eius ut
consolarentur eum. Ingressusq; ē ad
uxore suā. que concepit et peperit fi
lium q̄ uocatur nomen eius bera co
q̄ in malis domus eius ortus ē. filia
q; eius fuit sara que edificauit bertho
zon inferiorem et superiorem. q̄ oxen
lara. Porro filius eius rapha q̄ re
seph q̄ thale de quo natus est thaam
qui genuit laadon. huius q; filius
amud genuit elisama de quo ortus
ē nun qui habuit filium ioseph. Pos
sessio autem eor et habitatio berthel
cū filiab; suis. q̄ contra orientem no
iā ad occidentalem plagā gaxer q̄ fi
lius eius. suchem q; cum filiab; suis ar
q; ara cum filiab; suis. Iuxta q; filios
manasse berthan berthan q̄ filias eius.
thamar q̄ filias eius. magedo q̄ filias
eius. dor q̄ filias eius. In hys habita
uerunt filij ioseph filij isrl. filij iaser
iomna q̄ iesua q̄ isin q̄ baria q̄ sara
soror eor. filij autem baria heber et mel
chiel ipse est pater berxath. heber aū
genuit eliphath q̄ somer q̄ orham
et sua sororem eor. filij aū eliphath
foseth q̄ eamagal q̄ iasoph. hy filij
eliphath. Porro filij somer achi q̄
roaga q̄ iaba q̄ aram. filij autē he
lem fr̄s eius supha q̄ iennia q̄ sel
led q̄ amab. filij supha. sua arnepherh
q̄ snal q̄ berl. q̄ lamra q̄ bosor q̄ o

dor q̄ sama q̄ salusa q̄ icturan et
berai. filij ā ether iephone q̄ phas
pha q̄ ara. filij ā ollaa areth q̄ ara
hel q̄ resia. Om̄s hy filij aser p̄nci
pes cognationū elem atq; fortissimi
duces ducum. filis autē etatis eor
que apta eēt ad bellum iuganti sex
Deniamyn aū gen̄ vii milia.
bale primogenitū suū. asbaab
scdm q̄ ochora tertium. naua quar
tum q̄ rapha quintū. fuerūtq; filij ba
le addoar q̄ gera q̄ aburh abisue q; q̄
nemman q̄ adoe. 3; et gera et sephulan
q̄ huram. hy filij adech p̄ncipes cog
nationum habitantū ingabaa. qui
translati sunt in manath. soaman
autē q̄ ahur q̄ iera ipse transulit eos.
q̄ genuit oza q̄ auid. Porro sarim
genuit in regione moab postquam
dimisit usum q̄ bara uxores suas.
Genuit aū decedes uxore sua iobab q̄
sebia q̄ mofa q̄ mearchon. iebus q;
q̄ sechia q̄ marna. hy s̄ filij eius
p̄ncipes in familijs suis. Mensū
uero genuit aioth q̄ elphaal eber
q̄ musaam. q̄ samaath. hic edifi
cavit ono q̄ lod q̄ filias eius. Bera
aū q̄ sama p̄ncipes cognationū
habitantū in hailon. hy fugauit
habitatores gerh q̄ halo q̄ setac q̄
ierimoth q̄ zadabaa q̄ arod. q̄
eter michael q; q̄ iespha q̄ ioaa fi
lia baria q̄ zadabya q̄ mosollam.
q̄ exethi q̄ heber q̄ iesta mari q̄
ierlia q̄ iobab. filij elphaal iachin
q̄ zethri q̄ zabi q̄ elionai q̄ se
lerhai q̄ ehelech q̄ adana q̄ bara
za et samarath. filij semei iesphan

et heber et eliel et abdon et iechri
et zabdi et elionai et serai et elieb
et abdon et zechri et chanaan et ana
nia et **iam** ianani et ananias et
iesdai et phanuel et filii ietac et
sari et sehor et orholia gersa et
heha et sechri. **Hij** filii geroam. **Hij**
patriarche et cognationum puni
pes qui habitauerunt in iherlm.
Ingabaon autem abigabaon. et no
men uxoris eius maacha filius
eius primogenitus abdon et sur
et eis et baal et ner et nadab gedor
et et haio et iacher et macellorh
genuit tamaa. habitaueruntque
exaduerso frim suor in iherlm cu
tribus suis. **her** autem genuit eis et eis
geni saul. **Porro** saul genuit io
nathan et melehisue et eminadab
et esbaal. **filius** autem ionathan
musaal et musaal geni mytham.
filii micha phiton et meleth et tha
ra et abaz. **et abaz** genuit ioiada et
ioiada genuit almoth et aximoth
et xamri. **Porro** xamri genuit mo
osa et moosa genuit banaa. cuius
filius fuit raphaia. de quo ortus
elefa qui genuit asel. **Porro** asel
sex fuisse filii hys nominibus; ex
icham bochro. ymael. taria. a
badra. anan. **Omnes** hij filii asel.
filii autem asa frs eius vlam p
mogenitus et hys sedis et elipha
leth tertius. fueruntque vlam filii
uiri fortissimi et magno robore
tendentes arcum. et multos ha
bentes filios ac ne potes usque
ad centum quinquaginta milia.

Omnes hij filii beniamyn. **viii**
Universus et isrl dinumeratus
et summa eorum scripta est in
libro regum israel et iuda. **Transla**
ti sunt in babilonem propter de
lictum suum. **Qui** autem habita
uerunt pnu in iurbib; suis et ipor
fessionibus isrl sacerdotes et leuy
the et nachumel et comorati sunt
in iherlm de filiis iuda et de filiis ben
iamyn de filiis et; ephraym et ma
nasse et ihi filii amud filii semur fi
lii omni fibonni. **De** filiis phares
filii iuda et desilonia primogeni
tus et filii eius. **De** filiis autem zara
erihel et frs eor sexcenti nonagita
Porro de filiis beniamyn salo fili
mosollam filii odolia filii atania
et iobanaia filius ieroam et ela fi
lius ori filii mochori. et mosollam
filius sapharie filii rahuel filii ie
bame et fratres eor p familiae su
as novies centeni et sex et ois hij p
cipes cognationum suar p domos
patrum suor. **De** sacerdotibus autem
ioiada. iozair et iachim. azarias
et filius elchie filii mosollam filii
sadoch filii maraiorh filii achinhor
pontifex domus dñi. **Porro** ada
ias filius ieroam filii phasor filii
meleha et mafaia filius adiel fi
lii iezra filii mosollam filii mo
sellamoth filii emmer. **fratres** et
eor principes p familiae suas mil
le octingenti septuaginta uiri
fortissimi robore ad faciendum
opus ministerij in domo domini.
De leuytis autem semeia filii assub

filij ierichā filijs assebin de filiis me-
 rari. **Rathabai** q; corpenarius q; ga-
 labeth q; marthama filius mycha filij
 zechun filij asaph. q; abdyas filius se-
 mer filij galaad filij idichun. **baiacha**
 filij ata filij elehana qui habitauit i
 aris in clunis metophan. **iamtores**
 autem sellum q; achub q; thelmon q;
 achuan. q; fi. eoz sellum princeps us;
 ad illud tempus. In porta regis adori-
 entem obseruabatur puces suas de
 filiis leuy. **Sellum** uero filius chore
 filij abulaph filij chore reum fr̄b;
 suis q; domo patris sui. **hy** s̄ chore
 sup omnia ministerij custodes nestibū
 li tabernaculi testimonij. q; familie
 eoz puces castroz dñi custodientes
 in idonum. **Phines** aū filius eleazar
 erat dux eoz coram dño. **Pouro** **Zacha-**
rias filius mosollam ianitor porte
 tabernaculi testimonij. **Os** hy electi
 in hostiarios p portas ducenti duode-
 cim q; descripti in iudicis proprijs quos
 continuerunt dauid q; samuel in fide
 sua tam ipos quam filioz eoz in osti-
 is domus domini q; in tabernaculo
 testimonij ineb; suis p quatuor uen-
 tos erant ostiarij ad orientem q; ad
 occidentem ad aquilone q; austrum.
fr̄s autem eoz in uiculis morabant.
 q; ueniebant in sabbis suis de tem-
 pore usq; ad tempus. **hy**s quatuor
 leuytis creditus est omnis numerus
 ianitor. q; erant custodientes exe-
 dias q; thesauros domus domini. **P**
guriu q; templi domini moraban-
 tur in custodijs. ut cum tempus fuisset
 mane aperirent fores. de eodem ge-
 nere erant et sup uasa ministerij

ad numerū enim inferebantur
 uasa q; offerabantur de ipsis. q; que
 credita habebant utensilia sc̄i aru
 perant simile uino q; oleo et thy-
 ri q; aromatib; filij autem sacer-
 dotum ungenta ex aromatibus
 conficiebant. q; **martharias** leuitet
 primogenitus sellum chore p̄fcs
 erat omnium que in sartagine fi-
 gebantur. **Pouro** de filiis caath
 fratrib; eorum sup panes erant
 ppositionis. ut temp nouos per
 singula sabbata prepararent. hy
 sunt principes cantorum p famili-
 as leuitar qui in excedis morabat
 ita ut die q; nocte iugiter suo mi-
 nisterio deseruirent. **Capita** leuita-
 rum p familias suas principes
 manserunt in iherlm. **ingabaon** aū
 comorati sunt. **Pater** gabaon **ia-**
hel q; nomen uxoris eius **maacha**.
 filius primogenitus eius **abdon**.
 q; **sus** q; **cis** q; **baal** q; **ner** q; **nadab**.
gedor q; q; **haio** q; **zacharias** et
macellorh. **Pouro** **macellorh** gen-
 seminaa. isti habitabant e regione
 fr̄n suoz in iherlm cum tribub; suis.
ner autem genuit **cys** q; **cys** gen-
 tuit. q; **saul** genuit **ionathan** et
melchisue q; **aminadab** q; **isbaal**.
 filius autem **ionathan** **murbaal**.
 q; **murbaal** genuit **mycha**. **Pouro**
 filij **mycha** **phiton** q; **malech** et
rhara. **aax** autem genuit **zara**. q;
zara genuit **alamach** q; **almoth**
 q; **zauri**. q; **zauri** genuit **moosa**.
moosa genuit **baana**. c̄ filius **ra-**
phara. **raphara** genuit **elasa** de
 quo ortus est **eset**. **Pouro** **hesel**

Sex filios habuit ex richam bochry
hufinael caria. obdia. anan hij filij
philistim autem pug. **P**hilistim
habant contra isrl. fugeruntq;
filij isrl. palestinos et ceciderunt uul
nerari in monte gelboe. Cumq; appio
pinguassent philistei psequentes
saul & filios eius percussit ionatha
& aminadab & melchisue filios saul
& aggrauatum est contra saul bel
lum. Inueneruntq; eum uiri sagit
tary et uulnerauerunt iaculis &
dixit saul ad armigerum suu. Qua
gina gladium tuum & interfice
me. ne forte ueniant incircumcisi
isrl & illudant michi. Soluit au hoc
facere armiger eius timore pterit.
Arripuit g saul ensen & irruit in
eum. Qd cum uidisset armiger ei
uidelicet mortuum ee saul irruit e
tiam ipe in gladiu suu & mortuus e
Interijt g saul & tres filij eius et
omnis domus eius pariter cecidit.
Qd cum uidissent uiri isrl. qui habi
tabant in campetrib; fugerunt
saul & filijs eius mortuis: & deli
querunt urbes suas. & huc illucq;
diffusi sunt. Veneruntq; philistim
& habitauerunt ibi. Die au altero
terrakentes philistim spolia cesoz;
inuenerunt saul & filios eius iace
tes in monte gelboe. Cumq; spoli
assent eum & amputassent caput
eius armisq; nudassent. miserunt
in terram sua. ut circumferretur
& ostenderet ydoloj templis & ppli.
Arma autem eius consecrauerunt
infano di sui: & caput affixerunt

intemplo dagon. Hoc e audierit uiri
iabes galaad omnia scilicet que phi
listim ~~erant~~ ^{sup} fecerant fr saul con
surrexerunt singuli uiroz fortium
& mulerunt eadada. Saul & filioz suoz
& attulerunt ea in iabes. & sepeberit
onta eoz subter queraum que erat in
iabes & ieiunauerunt septem dieb;
Mortuus e ergo saul propter iniqui
tates suas eo q; preuaricatus sit man
datum domini & preceperat & non
custodierit illud. h. in sup etiam phyo
misam & suluerit. nec sperauit in
domino. propter q; interfecit eum.
& transtulit regnum eius addauid fi
lium ysai.

Congregatus est g omnis isrl. ad
dauid in ebron digens. Os tuum
sum & caro tua. heri q; & nudi tenui
cum adhuc regnaret sup israel tu e
ras qui educebas & reducebas isrl. t
eum dixit dominus deus tuus. Pal
cel pplm meum isrl. & tu eis pnceps
sup eum uenerunt g os maiores
natu isrl. ad regem in ebron. & iux
dauid cum eis. fedus coram domino.
iuraueruntq; regem eu sup isrl. iux
ta sermonem domini quem locut
e in manu samuel. Abijt q; dd & ois
isrl. in iherim hoc est ieb; ubi erant
iebusai habitatores terre. dixeruntq;
qui habitabant ieb; ad dd. Non in
gredieris huc. Porro dauid cepit
arcem syon que est ciuitas dauid.
Dixerunt. Omnis qui percussit ie
buseum in primis erit princeps
& dixit. Ascendit g ioab filius sai
uue & factus e princeps. habitauit

ccA

aut dauid in arce & idareo appellata
e ciuitas dauid. **E**dificauitq; urbem
in circuitu a mello usq; ad gyrum. **J**o
ab autem reliquam partem urbis
excipiat. **P**roficiebatq; dñs uadens
et uincens dñs exercituum cum eo.
In principe uiroy fortū dauid qui
aduenerunt eum ut fieret rex sup
oem isrl iuxta uerbum domini qd
locutus ē ad isrl & iste numerus ro
bustoy dauid. **J**esbaam filius achamo
ni princeps inter triginta. iste leua
uit hastam suam sup trecentos uul
neratos una uice. & post eum elea
zar filius patru eius aboites qui
fuit inter tres potentes. **I**ste fuit cū
dauid in affec domini. quando philis
tym congregati sunt ad locum illū
illum in prelium. et erat ager regi
onis illius plenus ordeo. fugitq; po
pulus a facie philistinoy. **H**ic stetit
in medio agri & defendit eum. **C**ung
pulsit philisteos. dedit dñs salute
magnam iplo suo. **D**escenderunt
aut tres de triginta principib; ad pe
tram in qua erat dauid ad spelunca
otollam. quando philistei castra fue
rant metati in ualle raphaym. **P**or
ro dauid erat in presidio. & statio
philistinoy in bethleem. **D**esiderant
q; dauid aquam & dixit. **O** si quis
dederit michi aquam de cysterna beth
leem. que est in porta. **T**res ergo isti
p media castra philistinoy preceit.
& hauserunt aquam de cysterna
bethleem que est in porta. & attule
runt ad dauid ut biberet. **Q** noluit
bibere. s; magis **l**ibauit illā dño

dicens. **A**bsit ut in conspectu dei
mei hoc faciam. ut sanguinem ui
roum istoy bibam. quia in piculo
animay suay attulerit inde aqua.
& ob hanc causam noluit bibere.
Hec fecerunt tres uiri robustissimi.
Ahsai q; frater ioab erat princeps
trium & ipse leuauit hastam suā
contra trecentos uulneratos et ipse
erat inter tres nominatissimi. ut
tres scds in clitis & princeps eoy.
Veruntamen usq; ad tres primos
non puenerat. **B**anaias filius io
lade uiri robustissimi qui multa opa
perpenauerat de capteel. ipse per
cussit duos. arihel moab. et ipse des
cendit & interfecit leonem i media
cysterna i pre nuis. & ipse percussit
uirum egyptium cuius statura e
rat quinq; cubitoz & habebat lan
eam ut ligatorum trecentium.
Descendit q; ad eum cum uirga &
rapiuit hastam quam tenebat ma
nu & interfecit eum hasta sua.
Hec fecit banaias filius ioyade q
erat inter tres robustos nomina
tissimi. & inter triginta p mus.
Veruntamen usq; ad tres non p
uenerat. **P**osuit autē eum dauid
ad auriculam suam. **P**orro for
tissimi uiri in exercitu asael frater
ioab & eleam filius filius pa
trui eius de bethleem. **S**emorth
aroures. helles phallonites. yraf
filius acces thecures. abiezer a
nathothites sobochai sothites. y
sai achotes. marai netophathites.
ethay filius rebay de gabaath fi

filioz filioz beniamyn. baraiā
 pharathonites. iuri de torrente ga
 as. abial arabathites. aximoth
 baruanites. elyaba calabonites.
 filij asom gerfonites. ionatha fili
 saga ararites. achiam filius a
 char adirites. eluphar filius ura
 ppher merucathites. ahia phelloni
 tes ascan aschali carmelites noarai
 filius asbi. iohel fili nathan. maabar
 filius aggarai. sekeri ammonites.
 noochari berorites armiger iob
 filij saruye. iras ietherus gared ie
 thirus. iryas ethius. gadab filius
 ochi. adraa filius segar rubenites
 princeps rubenitay. et cum eo tri
 ginta. anan filius maacha et iosa
 phat marchanites. oxias anarothi
 tes. semma et iabel filij borham a
 roerites iedihel filius semri et io
 ha frater eius thosaites helies
 maanites. ieribai et iostai filij he
 biae ierhima moabites. helies et o
 bed et basiel de masobia. xi.
Hy et uenerunt addauid in siche
 lech cum adhuc fugeret saul
 filium eius. qui erant fortissimi et
 egregij pugnatōres tendentes ar
 cum et uraq; manu fundis lap
 iacentes et durgentes sagittas.
 De fratrib; saul ex tribu beniamyn
 princeps abiezer et ioas filij ama
 as galaathites. et iaxiel et phal
 lech filij amod. et barachia et iehi
 anathorites. samaias et gabao
 nites. fortissimus inter triginta
 et sup triginta. Jeremias et ierai
 el et iohannan et iadaber gaderō

thites. eluzai et ierimuth et baalia
 et samia samria et saphia arphmer.
 elchana et iesya et axrael et ioeser
 et iestraam dechar'emiceham et
 zabadia filij ieroam de gedor. S. et de
 gaddi transfugerunt addauid cū
 lateret in deserto iuri fortissimi et
 pugnatōres optimi timentes clipe
 um et hastam. facies eoz quasi fa
 cies leonis et uelociōres quasi capre
 e in montibus. P.ter princeps ob
 dias scds. eliab tercius. masmana
 quartus. ieremyas quintus. ethi
 sextus. heliel septimus. iohannan
 octauus heliabarth nonus. ieremy
 as decimus. b.athana barhana
 undecimus. H.y et filijs gad prin
 cipes exercitus. nouissimus centi
 milibus preerat et maximus in
 mille. H.y sunt qui transierunt ior
 danem mense primo quando inun
 dare consueuit sup ripas suas. et
 omnes fugerunt qui morabantur
 in uallibus ad orientalem plagā et
 ad occidentalem. V.enerunt autem
 et de beniamyn et de iuda ad presidijū
 in quo morabat dauid. egressusq;
 est dauid obuiam eis et ait. S.ipa
 cifici uenistis ad me ut auxiliare
 mini in cor meum uingat uobis.
S.i autem insidiamini michi pro
 aduersarijs meis cū ego iniquitate
 non habeam in manib; meis. uide
 ar ds pīm nroz et iudicet. S.pc ūo
 induit alytai principem inter tri
 ginta et ait. T.ui sumus odauid et
 tecum filij ycai. P.ax pax et pax
 ad uitōribus tuis. T.ecum adu

uar dñs dñs tuus. **I**ncepit g̃ eos
dauid. & constituit eos principes t̃
me. Porro de manasse transfugerunt
addauid quanto ueniebant cum phi
listim ut aduersum saul pugnaret
& non dimicauit cum eis quia in to
conilio remiserunt cum principes
philistinorū dicentes. Periculo capi
tis nostri reuertetur addominum
suum saul. Quando g̃ in sychelech re
uersus ē transfugerunt ad eum de
manasse ex dias & iotabab. iedihel
mythael. & naas et iotabab. & elui
& dlati principes militum in ma
nasse. Hī prebuerunt auxilium ad
aduersum latrones. Om̃s enim
erant uiri fortissimi & facti sunt p̃
cipes in exercitu. & p̃ singulos dies
ueniebant addauid ad auxiliandū ei
usq; dum fieret grandis numerus
quasi exercitus dei. Ite q̃ est numerus
principum exercitus qui uenerunt
addauid cum eēt in ebron ut trans
ferret regnum saul ad eum iuxta li
brum domini. filij iuda portantes chy
peum & hastam sex milia octingenti
expediti ad prelium. De filiis syme
on uiroz fortissimorū ad pugnan
dum. sex milia. centeni. De filiis le
uy quatuor milia sexcenti. ioiada q̃
p̃nceps de stirpe aaron & cum eo
tria milia septingenti. Sadoth etiā
puer egregie indolis & domus pa
tris eius principes uiginti duo
milia. De filiis autem beniamyn
fratrib; saul tria milia magna enī
pars eorum adhuc sequebatur do
mum saul. Porro de filiis ephraim
uiginti milia septingenti fortissimi

uiri robore uiri nominati in cogna
tionibus suis. & ex dimidia p̃te trib
manasse decem & octo milia. Singli
p̃ nomina sua uenerunt ut consti
tuerent regem dauid. De filiis q̃
ysachar uiri eruditi qui nouerūt
singula t̃p̃a ad p̃cipiendum quid
facere deberet israel p̃ncipes duce
ti. Om̃s autem reliqua trib; eoz
consilia sequebatur. Porro de za
bulon qui egrediebantur ad preli
um & stabant in acie instructi ar
mis bellis quinquaginta milia
uenerunt in auxiliū si in corde
dupli & neptalim p̃ncipes mi
lie & cum eis instructi chypes et
hasta triginta octo milia septingenti.
& de aser egredientes ad pugnam &
in acie prouocantes quadraginta
milia. Transiordanem autē de filiis
ruben & gad & dimidia p̃te tribus
manasse instructi armis bellis
centum uiginti milia. Om̃s isti
uiri bellatores et expediti ad pug
nandum cum corde p̃fecto uenerūt
inebron ut constituerent regem
dauid sup̃ uniuersum isrl. Sed
& om̃s relique ex isrl uno corde
erant ut rex fieret dauid super u
niuersum isrl. & om̃s relique
ex isrl uno corde erant ut rex fie
ret dauid sup̃ uniuersum isrl. fue
runtq; ibi apud dauid trib; dieb;
comedentes & bibentes ip̃parauē
rant enim eis fr̃es eoz & q̃ qui
iuxta erant & usq; ad ysachar &
zabulon & neptalim afferēbant
panes in asinis & camelis et
mulis & bob; ad uescendum fari

nam palatas . uia passam . uinu
oleum boues arietes ad oem capia .
gaudium quippe erat israel . **xii .**

Sijt autem consiliu dauid cum tri
bunis & centurionib; & uniuersis
principib; & ait ad uniuersum ce
tum filioz isrl . Si placet uobis et a
domino deo nro egredimur sermo
quem loquor : mittamus ad fratres
nros reliquos in uniuersas regiones
isrl . & ad sacerdotes leuitas qui ha
bitant in suburbanis urbium : ut
congregentur ad nos & reducam
archam domini dei nri ad nos . non
enim requisuimus eam indies;
saul . Et respondit uniuersa multi
tudo ut ita fieret : placuerat enim
sermo omi ipso . Congregauit ergo
dauid uniuersum isrl a hys egypti
usq; dum egrediar emath : ut
adduceret archam dei decariathari .

Et ascendit dauid & omes uiri isrl
ad collem cariathiarum qui e in iu
da . ut afferrent inde archam dñi
dei sedentis super cherubim . ubi in
uocatum est nomen eius . Imposu
eruntq; archam domini sup plau
strum nouum de domo aminadab
Oza autem & frs eius minabat
plaustrum . Porro dauid & uniu
sus isrl iudebant coram dño o
uirtute incantias & incyntharis
& psalterijs & tympanis & cym
balis & tubis . Cum au puenisset
ad aream chidon . tetendit oza ma
num suam ut sustentaret archam .
bos quippe lasciuiens inclinaue
rat eam . Iratus e itaq; dñs omnia

oza & percussit eum eo q; tetigisset
archam dei : & mortuus e ibi coram
dño . Contristatusq; e dñs eo q; diui
sisset dominus oza . Vocauitq; lo
cum illum diuisio oze usq; in presen
tem diem . & timuit dñm te tps
dicens . Quom possum intrudere
archam domini : & ob hanc causam
eam si adduxit ad se hoc e in ciuitate
dauid : si diuertit in domu oberheo
gerhei tribus mensib; . & benedixit
dominus domui eius & omnibus

que habebat . **xiii .**

Misit q; uiam rex tyri munus ad
dauid & ligna cedrina & artifices pa
rietum lignorumq; ut edificarent
ei domum . Cognouitq; dñs q; confir
masset eum dominus in regem sup
isrl . & subleuatum e regnu suum
sup pplm eius isrl . Accepitq; dauid
alias uxores in iherlm . genuitq; fili
os ac filias . & hec nomia eoz qui nati
sunt ei in isrl . Sama & sobab . nathan
& salomon . ieber & helisu . hely et
eliphaleth . noga h; & napheg & iasie .
et eliamia & baliada & elifeh . Audi
entes autem philistinim q; uictus eet
dauid in regem sup uniuersum isrl :
ascenderunt omes ut querebant eum .
Qd cum audis; dñs : egressus est ob
uiam eis . Porro philistinim uenien
tes diffusi sunt in ualle raphaim .
Consultuq; dauid dñm dicens . Si
ascendam ad philistinos : & si trado
eos in manus meas . Dixitq; ei dñs .
Ascende : & tradam eos t manu tua .
Cumq; illi ascendissent in baatpha
rasim : percussit eos ibi dñs et dixit .

Dixit dñs inimicos meos p manu
meam sicut diuiduntur aque. & idcirco
co uocatum est nomen loci illius baal
pharaim. Dereliqueruntq; ibi eos
suos: quos dauid uisit exuri. Alia
autem uice philistinim uruerunt et
diffusi sunt in uallem. Consultuq;
dauid dñm rursum: & dixit ei dñs.
Non ascendes post eos: recede ab eis.
et inuenies eos ex aduerso p uorum.
Cumq; audieris sonitum gradientis
incardumine p uorum: tunc egredieris
ad bellum. Egredus ē enim dñs ante
te ut pueniat castra philistinim. fecit
q; dauid sicut pceperat ei dñs: & per
cussit castra philistinim de gabaon usq;
gazera. Dimulgauitq; ē nom dauid
in uniuersis regionib;: & dñs dedit
pauorem eius sup om̃s gentes. fecit
q; domos sibi in ciuitate sua. & edifi
cavit locum archę dei. terenditq; ei
tabernaculum. Tunc dixit dauid. Ihu
ritum ē ut a quoq; porretur ar
cha dei. nisi a leuitis quos elegit dñs
ad portandū eam & administrandū
sibi usq; in eternum. **xiii**
Congregauitq; uniuersum isrl̃ i
iherlm̃ ut afferret archam dei in
locum suum quem pparauerat ei. nec
non & filios aaron & leuitas de filiis
caath urihel princeps & fr̃es eius
centum uiginti. De filiis merari asa
ia princeps & fr̃es eius ducenti ui
ginti. De filiis gerson iohel princeps
& fr̃es eius ducenti centū uiginti.
De filiis elisaphan semeia princeps
& fr̃es eius ducenti. De filiis ebron
helai princeps & fr̃es eius octoginta.

De filiis oxiel aminadab princeps
et fr̃es eius centum duodecim.
Locauitq; dauid sadoch & abyathar
sacerdotes & leuitas. urihel. asaiā
iohel semeiam. heliel & aminadab.
& dixit ad eos. Vos qui estis pncipes
familiay leuitarū sanctificamini cū
fratib; ur̃is. & afferte archam dñi
dei ad locum qui ei preparatus est.
ne ut a principio quia non eratis p
sentēs. p̃cussit nos domini sic & non
fiat illicitum quid nobis agentib;.
Sanctificati sunt q; sacerdotes & le
uithe ut portarent archam dñi di
isrl̃. & tulerunt filij leui archā dei
sicut pceperat moyses iuxta uer
bum domini humeris suis i uertib;
Dixitq; dauid principib; leuitarū
ut constituerent de fratrib; suis can
tores in organis musicor. nablīs ui
delicet cytris & cymbalis. ut reso
naret in excelsis sonitum letitię. con
stitueruntq; leuitas heman filiū
iohel & de fratrib; eius asaph fili
um barachie. De filiis u merari
fratrib; eorum ethan filiū casye &
cum eis fr̃es eorū. In secō ordine za
chariam cyberi et iaxriel et semi
ramoth & iabel & anel & heliab
& banaiam & maasyā & matha
thiam et eliphali & maceniam &
obededom & iehiel ianitores. eman
asaph & ethan in cymbalis eneis
contrepantes. zacharias autem
& iohiel & semiramoth & ianithel
& haim & eliab & maasyas & ba
naias in nablīs archana canebar.
Porro mathathias & eliphali et

macenias et obededom et iehiel et
 oza et ieremias portauit cane
 bant. epuraron. chonenias autem
 princeps leuitarum iherusalem perat ad
 precinendam melodiam. Erat quippe
 ualde sapiens et barachias et hel
 chana ianitores archae. Porro sebe
 nias et iosaphat et nathanael et
 amasa et zacharias et bauias
 et eliezzer sacerdotes clangebant
 tubis coram archa domini. et obe
 dom et archimaas erant ianitores
 archae. Igitur dauid et omnes maio
 res natu israel et tribum ierunt ad
 portandam archam federis domini de
 domo obededom cum leuita. Cumque
 audisset deus leuitas qui portabat
 arcam federis domini. immolaba
 tur septem tauri et septem arietes.
 Porro dauid indutus erat stola
 byssina. et uniuersi leuitae qui por
 tabant archam cantoresque et come
 yas princeps prophete inter can
 tores. Dauid autem et indutus erat
 ephor lineo. Uniuersique israel duc
 bat archam federis domini in iubilo
 et sonitu buccinae et tube et tymba
 lis et nablis et cytharis concre
 pantes. Cumque puenisset archa
 federis domini usque ad ciuitatem
 dauid. mychol filia saul prospiciens
 per fenestras uidit regem dauid sal
 tantem atque ludentem. et desuper
 eum in corde suo. xv

Attulerunt ergo archam federis
 et constituerunt eam in medio
 tabernaculi quod retenderat ei deus

et obrulerunt holocausta et pacifica co
 ram domino. Cumque compleret deus offe
 rent holocausta et pacifica. benedixit
 populum in nomine domini. et diuisus u
 numeris per singulos auiro usque ad mu
 lierem totam panis unam et partem
 assecarnis bubale et fixam oleo simi
 lam constituit coram archa domini dele
 uitis qui ministrarent et recordaren
 tur operum domini et glorificarent eum
 laudarent dominum deum israel. asaph prin
 cipem et secundum eum zachariam. Porro
 iahiel et semiramoth et iehiel et ma
 thaniam et eliab et banaiam et obe
 dedom et iehiel super organa salterij
 cythras. asaph autem ut cymbalis per
 sonaret. banaiam uero coraxiel sa
 cerdotes coram archa federis domini
 canere tuba iugiter. In illo die fecit
 dauid principem ad confutendum
 domino asaph et fratres eius. Con
 fitemini domino et inuocate nomen
 eius. notas facite in psalmis ad inuen
 tiones eius. Cantate ei et psallite
 ei et narrate omnia mirabilia eius.
 laudate nomen sanctum eius. Letetur
 corquerentium dominum querite do
 minum et uirtutem eius querite
 faciem eius semper. Recordamini
 mirabilium eius que fecit. signorum
 illius et prodigiorum oris eius. Se
 men israhel serui eius. filij iacob
 electi eius. Ipse dominus deus noster.
 in uniuersa terra iudicia eius. Re
 cordamini in sempiternum pac
 ti eius. sermonis quem precepit in
 mille generationes. Quem pe

Am

pigit cum abraham & iuramentum
sui adysaac. & constituit illud ia-
cob in preceptum: & isrl in pactum
sempiternum. Dicens t dabo ter-
ram chanaan: funiculum heredi-
tatis vestre. Cum esset numero
breui: parui & coloni eius. & tran-
sierunt de gente in gentem: et de
regno ad populum alterum. Non di-
miserunt quemquam calumpniari
eos: s; inirepauit pro eis reges.
Nolite tangere xpos meos et in p-
phetis meis nolite malignari.
Camarate domino omnis terra: an-
nunciate ex die in diem salutare
eius. Narrate in gentibus; glam ei.
In cunctis populis mirabilia eius. Qm
magnus dominus & laudabilis
nimis: & horribilis e sup os deos.
Oms enim dy ydolor ydola: dñs
autem celos fecit. Confessio & mag-
nificencia coram illo: fortitudo et
gaudium in loco eius. Afferte do-
mino patrie familie: afferte do-
mino glam et imperium dare do-
mino gloriam nomini eius. Le-
uate lignum & sacrificium et ue-
nite in conspectu eius: & adorare
dnm in decore sco. Commoueamur
a facie illius omnis terra: ipe em
fundauit terram immobilem. Le-
tentur celi & exultet terra & dicat
in nationib; dominus regnauit.
Tonet mare & plenitudo eius. ex-
ultent agri & omnia que in eis st.
Tunc laudabunt ligna saltus co-
ram domino: quia uenit iudica-
re terram. Confitemini domino
qm bonus: qm in seculum mia ei.

& dicite. Salua nos ds nŕ & con-
grega nos & erue de gentib; ut
confiteamur nomini sco tuo: et ex-
ultemus in carminib; tuis. Be-
neditus dominus deus isrl ab
eterno usq; in eternum: & dicat
omnis populus amen & hymni sco.
Dereliquit itaq; ibi coram archa
federis domini alaph & fies eius.
ut ministrarent in conspectu ar-
che iugiter p singulos dies & ui-
ces suas. Porro obededom & fies
eius sexaginta octo. & obededom
filium ydithum & oza qstituit
ianitores. Sadoch autē sacer dote
& fratres illius sacerdotes coram
tabernaculo domini in excelsis &
erat ingabaon. ut offerrent holo-
causta domino sup altare holo-
caustomatris iugiter mane et uel-
pere supra omnia que scripta st
in lege domini quam pcepit isrl.
Et post eum eman & idithum &
reliquos electos uniuersumq;
uocabulo suo: ad confitendum
domino qm in eternum mia ei.
Eman q; & idithum canentes tu-
ba cymbala & omnia musicorum
organa ad canendum domino.
Filios autem idithum fecit esse
portarios. Reuersusq; e omnis
populus in domum suam: et dauid
ut benediceret etiam domui sue.
Cum autem habitaret **xvi**
dauid in domum suam: dixit
ad nathan propham. Ecce ego
habito in domo cedrina: archa
autem domini sub pellib; e. &
ait nathan ad dauid. Oia que

Herzog August Bibliothek
Wolfenbüttel
0 1 2 3 4
Gray Scale

sunt in corde tuo fac: dñs enim tecū
est. Igitur nocte illa factus est sermo
domini ad nathan dicens. Vade: lo
queri dauid seruo meo. Non edificab
tu domum michi ad habitandum neq;
enim mansi in domo ex eo tempore
quo eduxi filios isrl' de egypto usq;
ad hanc diem: sed fui semp mutans lo
cum tabernaculi & intentorio ma
nens cum omni isrl'. Nunquid locut
sum calcem um iudicium isrl' quib;
peperam ut pascerent pplm meū
isrl'. & dixi. Quare non edificasti in
domum cedrinam? Nunc an siloquū
sic loqueris ad seruum meū dauid.
Hec dicit dñs exercituum. Ego tu
huc cum in pastus sequereris gre
gem ut eēs dux ppli mei isrl'. & fui
tecum quocumq; prexisti & inter
fecisti omīs inimicos tuos coram te fe
ci q; t nomen grande quasi unius
magnorum qui celebrant in terra.
& dedi locum ppo meo isrl'. plantabz
& habitabit in eo & ultra non com
mouebz. nec filij iniquitatis atte
rent eos sicut a principio ex dieb;
quib; dedi iudices ppo meo isrl' et
humiliaui uniuersos inimicos tuos.
Annuntio t qd edificaturus tibi
sit domus domui. Cumq; imple
ueris dies tuos ut uadas ad pres
tuos: suscitabo sem tuū post te qd
erit de filiis tuis: & stabiliam reg
num eius. Ipe edificabit in domum:
& firmabo solum eius usq; in eter
num. Ego ero ei in ptem & ipse erit
michi in filium: & in iām meam n

auferam ab eo sic abstuli ab eo qui
ante te fuit. et statuā cum i domo
mea & in regno mea usq; in sempitū
& thronus eius erit firmus in p
petuum. Iuxta omīa uerba hec ē
iuxta omnem uisionē istā sic locut
est nathan ad dauid. Cumq; uenisset rex
dauid & steteret coram dño: dixit.
Quis ego sum domine dñs & que do
mus mea: ut prestares in talia: &
& hoc parum uisum ē in conspectu
tuo. Idcirco locutus es sup domum
serui tui etiam in futurum: & fecisti
me spectabilem sup omīs homines
dñe dñs mīs. Quid ultra addere poterat
dauid cum ita glorificaueris ser
uum tuum & cognoueris eū. Dñe
ipe famulum tuum iuxta cor tuū
fecisti oēm magnificentiā hanc. et
nota ēe uoluiti uniuersa magnalia.
Dñe non est simul' tui & nō est ali
deus absq; te ex omnib; quos au
diuntus aurib; nris. Quis enim
ē alius ut ppls tuus isrl' gens una
in terra ad quam perrexit dñs ut li
beraret & faceret pplm sibi. & mag
nitudine sua atq; terrorib; eiceret
nationes a facie eius & de egypto li
beraret. & posuisti pplm tuum isrl'
tibi in pplm usq; in eternum. & tu
domine fcs es deus eius. Nunc q
dñe sermo quem locutus es famu
lo tuo & sup domum eius confir
metur in ppetuū. & fac sic locutus
es. pmaneatq; & sanctificet nom
tuū usq; in sempiternū. & dicat
dñs exercituum deus isrl'. & dom

f. non iniquitatis
et xliii

dauid serui eius pmanens cora eo. Tu enim dñe deus meus reuelasti auricula serui tui ut edificaris ei domum q̄ idcirco inuenit seruis tuis fiducia ut oret coram te. **¶** Tunc ḡ domine tu es dñs. q̄ locutus es ad seruum tuum tanta bñficia. q̄ cepisti benedicere domui serui tui ut sit semp coram te. te enim dñe benedicente. benedicta erit in perpetuum. **xvii**

Lactum est autem post hec ut percureret dauid philistinim et humiliaret eos q̄ tolleret gesh q̄ filias eius de manu philistinim. pauperetq; moab q̄ fierent moabite serui dauid offerentes ei munia. **¶** Eo tempore percussit etiā dauid adadazer regem soba regionis emath quando precepit ut dilataret imperium suum usq; ad flumē eufraaten. **¶** Cepit ergo dauid mille quadrigas eius. q̄ septem milia equitum. q̄ viginti milia virorum peditum. Subnauitq; omēs equos curruum exceptis centum quadrigis quas reseruauit sibi. Subintrauit autē q̄ syrus damascenus ut auxilium pberet adadazer regi soba. **¶** q̄ h̄ percussit dñs viginti milia virorum. q̄ posuit milites in damasco ut syria quoq; seruiret sibi q̄ affereret munera. adiuuitq; eum dominus in gignendis atq; ad que preceperat. **¶** Tulit q; dauid pharetras aureas quas habuerant serui adadazer. q̄ attulit eas in iherlm. necn̄ q̄ dñs habet q̄ cum iurbib; adadazer eris plurimum. de quo fecit salomō mare eneum. q̄ columpnas q̄ uasāenea. **¶** Quā audisset thou rex emath percussisse uidelicet dauid adadazer

regem soba. misit aduā filium suū ad regem dauid ut postularer ab eo pacem q̄ congratularetur ei. eo qd̄ expugnasset q̄ percussisset adadazer. aduersarius quippe erat thou rex adadazer. **¶** z omnia uasa aurea q̄ argentea q̄ creta consecrauit rex dñs domino. q̄ argentum q̄ aux qd̄ tulerat rex ex uniuersis gentibus tē de ydumea q̄ moab filiis amon q̄ a te philistinim q̄ amalech. **¶** Abysai u filius sarue percussit edom in ualle salinarū decem q̄ nouem milia. q̄ constituit in edom presidium: ut seruaret ydumea dauid. **¶** Saluauitq; dñs dñs in cunctis ad que preceperat. **¶** Tulit q; dauid. **¶** Regnauit ḡ dñs super iherusalem iherl. q̄ faciebat iudicium atq; iudiciam cuncto iplo suo. **¶** Porro ioab filius sarue erat sup exercitū. q̄ iosaphat filius ahiluth a commensariis. **¶** Sadoch autem filius achitob q̄ achimelech filius abysathar sacerdotes q̄ susa scriba banaias quoq; filius iojade sup legiones cerethi et pherechi. **¶** Porro filij dauid primi ad manum regis. **xviii**

Cecidit autem ut moreret naas rex filiorum amon q̄ regnaret filius eius pro eo. **¶** Dixitq; dauid. **¶** faciam mihi cum anon filio naas. presertim enim pater eius in mihi. **¶** Misitq; dauid nuntios ad consolandum eum sup mortē patris sui. **¶** Qui cum puenissent in terram filiorum amon ut consolarentur anon: dixerunt principes filiorum ad anon. **¶** Tu forsitā putas q̄ dauid honora causa i prem

Herzog August Bibliothek
Wolfenbüttel
0 1 2 3 4
Gray Scale

tum miserit qui consolarentur re. si
animaduertis quod ut explorent in
uestigent ut scrutentur terram tuam
uenerit ad te serui eius. Igitur amon
pilos dauid decalauit et misit et p
scidit tunicas eorum anarib; corum
usq; ad pedes. et dimisit eos. Qui cum
abissent et hoc mandassent dauid:
misit in occursum eorum grandem enim
contumeliam sustinuerant. et pce
pit ut manerent in iericho. donec
cresceret barba eorum et capilli: et
tunc reuerterentur. Videntes autem
filij amon quod iniuriam fecissent deo
tam amon quam reliquis populo mi
serunt mille talenta argenti ut con
ducerent sibi de mesopotamia et
hria et macha et desoba currus et
equites. conduxeruntque triginta
duo milia currum et regem maa
cha cum populo eius. Qui cum ue
nissent cashamerati sunt e regione me
daba. filij quoque amon congregati de ur
bib; suis uenerunt ad bellum. Quod
cum audisset dauid misit ioab et
oem exercitum uiroꝝ fortium. Egres
si quoque filij amon duxerunt aciem iux
ta portam ciuitatis. Reges autem qui
ad auxilium eorum uenerant separa
tim in agro steterunt. Igitur ioab
intelligens bellum ex aduerso et
post tergum contra se fieri. elegit
uiros fortissimos de uniuerso israhel et
precepit contra syrum. reliqua au
tem partem populi dedit sub manu aby
tan fratris sui. et preceperunt contra
filios amon. Dixit quoque. Si uicerit
me syrus auxilio michi eris. Si

autem superauerint te filij amon: ero tibi
inimicum. Confortare et agamus
uiriliter per populo nostro et per urbibus dei
nostri: dominus autem quod in conspectu
tui suo bonum est faciat. Precepit autem
ioab et populo qui cum eo erat contra
syrum ad plium et fugauit eos. Por
ro amon uidentes quod fugisset syrus: filij
populi: fugerunt abisai fratrem eius:
et ingressi sunt ciuitatem. Reuersus
est ioab in iherusalem. Videntem autem syrus quod
cecidisset coram israhel misit nuntios
et adduxit syrum qui erat trans
flumen. Sophar autem princeps mi
litie adadexer erat dux eorum. Quod cum
natum esset dauid. congregauit uni
uersum israhel. et transiit iordane:
utrumque in eos. et direxit ex aduerso
aciem illis contra pugnantibus. fug
auit autem syrus israhel. et interfecit de
de syris septem milia currum et quatuor
diaginta milia peditum. et sophar
principem exercitus. Videntes autem
serui adadexer se ab illis esse super
ratos: transfugerunt ad dauid et
seruierunt ei. Soluit quoque hria prebe
re ultra auxilium filiis amon. xxx.

Actum est autem post annu
circuli. eo tempore quo solet
reges ad bella procedere. congrega
uit ioab exercitum et robur mi
litie. et uastauit terram filioꝝ a
mon. precepit quoque obsedit rabath.
Porro dauid manebat in iherusalem
quando ioab percussit rabath et de
struxit eam. Tulit autem deo corona
melchion de capite eius. et in uenit
Iea auripondo talentum et preciosiss

simas geminas. fecitq; inde sibi dya-
 dema. Manubias q; turvis plurimas
 tu lit. ipm autem qui erat in ea
 eduxit & fecit sup eos tribulos
 & tribus & **ferreus** ferrata carpe-
 ra transire. ita ut discerantur et
 contererentur omis. Sic fecit dauid
 cunctis urbib; filiorum amon. et re-
 uersus est cum omni iplo suo i iherlm.
Post hec initium e bellum ingazer
 aduersus philisteos. in quo percussit
 adeo datus filius sobochai uicarius
 saphai de gne raphaim & humilia-
 uit eos. Aliud q; bellum gestum est
 aduersus philisteos. in quo percussit adeo
 datus filius salus bethleemites fra-
 trem goliath gerhetum. cuius haste
 lignum erat quasi licatorium texen-
 tum. Sed & aliud bellum accidit in
 gert. in quo fuit ho senos longissimos
 habens digitos. id est simul uiginti
 quatuor qui & ipe deraphaim fuerat
 stirpe generatus. Hic blasphemauit
 isrl. & percussit eum ionathan filius
 samaa frs dauid. Hii sunt filij ra-
 phaim in gert qui ceciderunt in ma-
 nu dauid et seruatorum eius. **ix.**
Constiterit autem sarhan con-
 tra isrl. & incitauit dauid ut
 numeraret isrl. Dixitq; dd ad ioab
 & ad principes ppli. Ite & numerate
 isrl abersabee usq; dan. & afferte mi
 numerum ut sciam. Responditq; ioab.
 Augeat dominus pplm suum cen-
 tuplum quam st. Nonne dne mi rex
 serui tui omis st. quare hoc querit do-
 ms qd imperatum reputetur isrl.
 Sed sermo regis magis preualuit. &

gressus q; est ioab & circumiit isrl
 uniuersum. & reuersus est iherlm.
 Deditq; dauid numer ex q; circui-
 erat. & inuentus est omis numerus
 isrl milia & centum milia uiuorum
 educantium gladium. de iuda a
 trecenta octaginta milia bellatoru.
 sam leui & beniamyn n nuauit.
 eo qd in iudis exequeretur regis im-
 perium. Displacuit au dnō qd iussu
 erat. & percussit israel. Dixitq; dauid
 ad dn̄m. Peccavi nimis ut hoc face-
 rem. obsecro aufer impietatem. ser-
 ui tui quia insipienter egi. Et locut
 ē dominus ad grad iudentem dd dices.
 vade & loquere ad dauid & dic ei. Hec
 dicit dominus. Truum t optionem do-
 num q; uolueris elige ut faciam t.
 Cumq; uenisset grad addauid. dix ei.
 Hec dicit dn̄s. Elige q; uolueris. aut
 trib; dieb; pestilentiam. aut trib;
 mensib; fugere hostes tuos & gladi-
 um eor non possit euadere aut tribus
 diebus gladium domini & mortem
 uersari in terram & angelum dn̄i i
 terficere in omib; urbibus isrl. fuit
 igitur inde quid & deam ei q misit me.
 & dixit dauid ad grad. Ex omi parte me
 angustie premunt. S; melius m̄ est
 ut incidam in manus domini quia
 multe sunt miserationes eius. quia
 in manus hoim. Misit ergo dominus
 pestilentiam in isrl. & ceciderunt de
 isrl septuaginta milia uiroz. Misit
 q; angelum in iherlm ut perceret ea.
 Cumq; perceretur. uidit dominus et
 misertus est sup magnitudinis mali.
 & imperauit angelo qui percutiebat

Herzog August Bibliothek
 Wolfenbüttel
 0 1 2 3 4
 Gray Scale

Sufficit iam: cesser manus tua. Por-
ro angelus domini stabat iuxta are-
am areuma iebusei. Eleuantq; dauid
oculos suos uidit angelum domini
stantem inter celum & terram. & eu-
gnatum gladium in manu eius:
& uersum contra iherlm. & ceciderunt
tam ipe quam maiores natu uestri
cilijs prout in terram. Dixitq; d-
ad dnm. Nonne ego sum qui iusti-
ut numeraretur ipls. Ego sum q
peccauit ego qui inique egi: ego qui
malum feci. Ite q; ex quid gnerunt.
Dne deus meus uertatur obsecro i
me et in domum patris mei: ipls
autem tuus non periciat. Angelus
autem domini precepit gad ut di-
ceret dauid: ut ascenderet extrueret
q; altare domino do in area areu-
ma iebusei. Ascendit q; d- iuxta
sermonem gad quem ei locutus fue-
rat ex sermone domini. Porro are-
uma cum suspexit: et uiditq; ange-
lum. quatuorq; filij eius cum eo:
abscorderunt se nam eo tempore
terebat in area triticum. Igit cu
ueniret dauid ad ornani conspexit
eum ornani. et processit ei obina
de area: & adorauit eum prius in terra.
Dixitq; ei dauid. Da m locum aree
tue ut edificem in ea altare dno ut
ut q; tuum ualeat argenti accipias:
q; cesser plaga a poplo. Dixit aut
ornani ad dauid. Colle: & faciat d-
tus rex qd eumq; ei placeat. S; et
bonos do in holocaustum & tribuat
q; ligna & triticum & sacrificium
oia libens pbeo. Dixitq; ei rex. Ne
quaquam ita fiet. s; argentum

dabo quantum ualeat. neq; emi
auferre debeo. q; sic offerre debeo
holocausta gratuita. Dedit ergo
dauid ornani p loco syelos au-
ri iustissimi ponderis sexcentos. &
edificauit ibi altare dno. obtulitq;
holocausta & pacifica. & inuocauit
deum & exaudiuit eum in igne de
celo sup altare holocausti. Precepit
dominus angelo: & gignit gladium
in uaginam. Prius q; dauid uidet
qd exaudisset eum d- in area orn-
iebusi: immolauit ibi uictimas. **xxxii**
Abernaculum aut d- qd fece-
rat moyses in deserto. ea tēpe-
tate erat in excello gabaon. & n pre-
ualuit dauid ire ad altare ut ibi ob-
secraret deum. immo enim fuerat
terrore preteritus. uidens gladiū
angeli domini. Dixitq; dauid. Hec
ē domus d- & hoc altare in hol-
ocaustum in isrl. q; precepit ut cong-
garentur omis pfecti de terra isrl
& constituit ex eis latrones ad ce-
dendos lapides & polientes ut edi-
ficaretur domus domini. ferrū q;
plurimum ad clauos ianuaz: &
ad committendas atq; iuncturas. Pre-
parauit dauid & eris pondus in-
numerabile ligna q; cedrina nō
poterant estimari que sydonij et
tyri reportauerūt ad dauid. Dixit
dauid. Salomon fili m- puer par-
uitus est: & delicatus. domi autem
quam edificari uolo dno talis esse
debet. ut in cunctis regionibus
nominet. Preparabo ergo ei ne-
cessaria. q; ob hanc causam ante
mortem suam omis preparauit in

Docauitq; salomonem filium suum
et precepit ei edificare domum dño deo
isrl. **D**ixitq; dauid ad salomonem. filij mei.
uoluntatis mee fuit ut edificare domum
nomini dei mei: q; fcs est sermo dñi ad
me dicens. Multum sanguine effudisti q;
plurima bella bellasti. non poteris edi-
ficare domum nōi meo tanto effuso sag-
uine coram me. filius qui nascitur t-
ui manuerit cum me. erit faciam enim
requiescere ab omnib; inimicis suis p-
curatorem q; ob hanc causam pacificus
uocabitur. q; pacem q; loci otium dabo
isrl. cunctis diebus eius. **I**pse edifica-
bit domum nōi meo. **I**pse erit in fili-
um. q; ego ero ei in patrem. firmaboq;
solium regni eius sup isrl. in eternum.
Sunt q; filij mei ut domum tecum et pro-
specare q; edificare dño deo tuo sicut locu-
tus ē dñs. det quoq; tibi dominus pri-
denciam q; sensum ut rege possis isrl.
q; custodire legem domini dei tui. tunc
enim p fce poteris sicutodieris man-
data q; iudicia que pcepit dñs moysi
ut doceret isrl. **C**onfortare q; uirili-
ter age ne timeas neq; paucas. **E**cce ego
i paupert. tunicula mea pparauī impen-
sas domus domini auri talenta centū
milia. q; argenti mille milia talentor.
erit q; q; ferri non ē pondus. uincatur
enim nūs magnitudine. ligna q; la-
pides pparauī ad uniuersa impendia.
Habes q; plurimos artifices. latomos
q; cementarios. artifices q; lignorum
q; oim artium ad faciendum opus
prudētissimos in auro q; argento ere
q; ferro cuius non est numerus. **S**urge
q; fac. q; erit dominus tecum. **P**re-
cepit q; dauid cunctis principib; isrl. ut

adiuuarent salomonē filium suū.
cernitis inquiens qd dñs deus n-
uobiscum sit. q; dederit uob retinem
pcuratorem. et tradiderit omēs ini-
micos uros in manu uīra. q; subiecta
sit terra coram dño q; coram ipso eius.
Prebere q; corda uīra q; anīas uīras
ut queratis dñm dñm uīrm. q; consue-
gite et edificare sanctuarium dño
deo nro. ut introducatur area fede-
ris domini q; uasa dño q; sacra in
domum que edificatur nomini dñi.

Vitū dauid senex q; plenus **xxiii.**

dierum regem constituit salomonē
filium suum sup isrl. **E**t congrega-
uit os principes isrl. q; sacerdotes
atq; leuitas. numeratq; st leuite
a uiginti annis q; supra. q; inuenta
sunt triginta octo milia uiuor. **E**x
hīs electi sunt et distributi in minist-
terium domi dñi uiginti quatuor mi-
lia. **P**repositorum autē q; iudicum
sex milia. **P**orro quatuor milia iam-
tores q; totidem psalte camentes dño
in organis que fecerat dauid ad ca-
nendum et distribuit eos dd per-
uices filioy leuy gerson uidelicet q;
caath q; merari q; gerson q; leedan q;
senai. **P**rinces iehiel q; zethan
q; iohel. **T**res semei salomith q; oxiel
q; aran. **T**res ita principes familiay
leedan. **P**orro filij semei leech por-
tyxā scōs. **P**orro iauis q; baria n-
habuerunt plurimos filios. q; idcir-
co in una familia unaq; domo co-
putati sunt. **F**ilij caath amrā q; pla-
ar helzon q; oxiel. quatuor. **F**ilij am-
ram aaron q; moyses. **S**eparatūq;
ē aaron ut ministraret in sca scōy

ipsi et filii eius in sempiternum et ad
 leuer incensum domino secundum ritum
 ac benediceret nomen eius inperpe-
 tuum. Moysi quoque hominis dei filii annu-
 merati sunt in tribu leui. filii moysi
 gerson et eliezer. filii gerson subhuel
 primus. fuerunt autem filii eliezer
 robia primus. et non erant eliezer
 filii alii. Porro filii robia multiplica-
 ti sunt nimis. filii ycaar calomuch
 primus. filii ebzon ieriahui primus.
 amarias secundus. iathuel tertius. ieth-
 raam quartus. filii oriel mytha pri-
 mus. ietha secundus. filii merari mooli et musi
 filii mooli eleazar et cys. Mortuus est
 autem eleazar et non habuit filios
 sed filias. Acceperuntque eas filii cys
 fratres eay. filii musi mooli et eder et
 ierimurh. Hii filii leui in cognatio-
 nibus et familiis suis principes prin-
 ces et numerum capitulum singulo-
 rum qui facebant opera ministerij
 domus domini a iugenti annis et super.
 Dixit enim dauid. Requiem dedit
 dominus deus israel populo suo et habitatione
 in iherusalem usque in eternum. Nec erit
 officij leuitarum ut ultra portent ta-
 bernaculum et omnia uasa eius ad
 ministrandum. Iuxta precepta quoque
 dauid nouissima supputata. nu-
 merus filiorum leui a iugenti annis
 et supra. et erunt sub manu filiorum
 israel in cultum domus domini in uesti-
 bus et in excelsis et in loco purifi-
 cationis et in sanctuario et in um-
 bris operibus ministerij templi
 domini. Sacerdotes autem si panes
 positionis ad simile sacrificium
 et ad lagana et ad aramina et facta

grane et feruente simillam et super omne
 pondus atque mensuram. Leuite uero
 ut stent mane ad consistendum et canendum
 domino simulterque adueperam tam
 in oblationem holocaustorum domus do-
 mini quam in sabbatis kalendis et sol-
 lempnitatibus et reliquijs iuxta nuntius
 et ceremonias uniuersarumque rei iugiter
 coram domino. et custodiunt observationes
 tabernaculi federis cyritum scilicet et
 observationem filiorum amon aaron fra-
 trum suorum ut ministrarent in domo domini.

Porro filius aaron hec portiones
 erunt. filii aaron nadab et abui et
 eleazar et ythamar. Mortui sunt autem
 nadab et abui ante patrem suum ab-
 eque liberis sacerdotibusque functus est elea-
 zar et ythamar. et diuisit eos dauid id
 est sadoth de filiis eleazar et achimelech
 de filiis ythamar secundum uices suas et
 ministerium. Inuentique sunt multo
 plures filii eleazar in principibus uiris
 quam filii ythamar. Diuisit autem
 eis hoc est filius eleazar principes per
 familias decem et sex et filius ythamar
 per familias et domos suas octo. Porro
 diuisit utraque inter se familias sor-
 tibus. Erant principes enim scilicet
 et principes domus domini tam de filiis ele-
 azar quam de filiis ythamar. De-
 scripsitque eos semetias filius natha-
 nael scriba leuiticus coram rege et
 principibus et sadoth sacerdote et ach-
 imelech filio abyathar principibus quoque
 familiarum sacerdotum et leuitarum
 unam domum que ceteris preerat ele-
 azar. et alteram domum que sub se habe-
 bat ceteros ythamar. Exiit autem
 sortis prima ierabib. secunda ietherie. ter-
 tia

barim quarta seorim quinta melchya.
uxta mananiam sexta manan septima
 achos octaua. abyra. nona hienfu deama
 schema. undecima elyasib. duodecima
 iachin. ter. triadecima quarta opha quar-
 tadecima ubaal. quintadecima belga. sex-
 tadecima est iner. septimadecima exur
 octauadecima ahapies. nonadecima
 phaceias. uigesima icresel. uigesima
 prima iachin. uigesima secunda gamul.
 uigesima tertia dalaiar. uigesima
 quarta mazian. he uices corum scdm
 ministeria sua ut ingrediant domum dei.
uxta uicium suum sub manu aaron pa-
 tris eorum sicut precepit domini deus isrl.
 Porro filiorum leui qui reliqui fuerat
 de filiis amram princeps erat subahel.
 et filij subael iedeia. De filiis q; robore
 princeps iehyas pfaaris uo salemoth.
 filius q; salemoth ianadiarh. filius ei
 ieruam primus. amarias scds arihel
 tercius iethmoan quartus. filius ocha
 el mycha. filius mycha samir. frater
 mycha iesia. filius iechie q; zacharias.
 filij merari moohi et musi. filius iosan
 beanon. filius q; merari orian et soem
 et zachur. et hebr. Porro moohi filius ele
 asar qui non habebat liberos. fili' uo
 q; ieremuel. filij musi et moohi der et
 ierimoth. In filij leui scdm domos
 familiarum suar. Miserruntq; et ipsi so-
 res contra fratres suos et filios aaron co-
 ram dauid rege sadoth et achimelech
 et principib; familiarum sacerdotaliu
 et leuiticarum tam maiores qua minores
 os sors equaliter diuidebat. **xxv**
 Girur dauid et magistrat exercitus
 congregauerunt in ministeriu filios
 asaph et eman et ydithum qui pro-

pharent cum cytharis et psalterijs et
 cinarib; et cymbalis scdm numerum suum
 dedicato sibi officio seruientes. De filiis
 asaph et actur et ioseph et natania et a-
 serela filij asaph sub manu asaf pro-
 phantes iuxta regem. Porro ydithu
 filij ydithum godolias sonias et
 tabaias et mathathias sex. sub manu
 patris sui ydithum qui i cythara pro-
 phabat sup conficientes et laudan-
 tes dominum. Heman q; filij eman
 boeru mathania oxiel subuhel et ier-
 moth ananya. anany. clara elyaca.
 galdeh et remenhi exer. et ierba-
 cali. melchiorh. mathioch. Omnes isti
 filij heman. uidentes regis in sermo-
 nibus dei. ut exaltaret cornu. Dedit
 deus heman filios quatuordecim et
 filias tres. Vniuersi sub manu pa-
 tris sui adorandū in templo dñi
 distributi erant in cymbalis et psal-
 terijs et cythara in mysteria domi-
 ni uuxta regem. asaph uideli-
 cet et ydithum et heman. fuit aute
 numerus eorum cum fratrib; suis qui
 erudiebant canticum dñi cuncti doc-
 tores ducenti octoginta octo. Mis-
 eruntq; sors p uices suas ex equo
 tam maior q; minor doctus pariter
 et indoctus. Egrediaq; eors prima
 ioseph qui erat de asaph. Secunda
 godolhe ipi et filijs eius et fratribus
 eius duodecim. tertia et zachur et
 filijs eius et fratrib; eius duodecim.
 Quarta ysari filijs eius et fratrib;
 eius duodecim. Quinta nathanie fi-
 lijs et fratribus eius duodecim. Sex-
 ta boerai filijs et frib; eius duodeci.
 Septima israhel a filiis et fribus eius

duodecim. Octava ysare. filijs et fratribus eius duodecim. Nona marthanie filijs et fratribus eius duodecim. Decima semeie filijs et fratribus eius duodecim. Undecima exrael filijs et fratribus eius duodecim. Duodecima asabie. filijs et fratribus eius duodecim. Tertiadecima susabiel filijs et fratribus eius duodecim. Quattordecima ierimoth. filijs et fratribus eius duodecim. Quindecima ananie. filijs et fratribus eius duodecim. Sexdecima iesboscha. filijs et fratribus eius duodecim. Septimadecima annany. filijs et fratribus eius duodecim. Octadecima mellothi. filijs et fratribus eius duodecim. Nonadecima eliaha. filijs et fratribus eius duodecim. Vigesima othir. filijs et fratribus eius duodecim. Vigesima prima godolyathi. filijs et fratribus eius duodecim. Vigesima secunda maxirith. filijs et fratribus eius duodecim. Vigesima tertia romanthierex. filijs et fratribus eius duodecim. **xxvi**

Divisiones autem ianitorum de choris messelemia fili chore de filiis asaf. filij sellemie zacharias primogenitus. iedihel secundus. xabadias tertius. iathanahel quartus. aylan quintus. iohannan sextus. helienai septimus. filij autem obededom semeias primogenitus. iozadab secundus. ioacha tertius. Sacchur quartus. iathanahel quintus. amihel sextus. ysachar septimus. Polathi octavus. ga benedixit illi dominus. Semeie autem filio eius nati sunt filij paterfamilias suar suar erant enim viri fortissimi. filij ergo semeie othir et iaphael

et obediel zadab et fratres eius viri fortissimi heli et amachias. omnes hi filij obededom. ipsi filij et fratres eorum viri fortissimi administrandi. sexaginta duo de obededom. Porro semeie mefanie filij et fratres eius fortissimi et robustissimi octodecim. De oia autem id est de filiis metari xethi princeps non enim habuerat primogenitum: et ideo po fuerat cum pater eius in principem. elchias secundus. tabelias tertius. zacharias quartus. omnes hi filij oia fratres oia tredecim. Hi diuini et ianitores ut sup principibus custodiarum sunt et fratres eius ministrarent in domo domini. Nunc sunt et fortes ex equo et parus et magnus paterfamilias suas in unamque portarum. Cecidit igitur fors orientis semeie. Porro zacharie filio eius viro prudentissimo et erudito obrigit sorte plaga septemtrionalis. obededom vero et filijs eius ad austrum in qua parte domus erat seruatorum conciliium. Septima et chola ad occidentem iuxta portam que ducit ad uiam ascensionis custodia contra custodiam ad orientem uero leuiter sex. et ad aquilonem quatuor. per diem. atque ad meridiem similiter in die quarta et ut erat conciliium bini et bini. In cellulis quoque ianitorum ad occidentem quatuor. in uia. binique: per cellulas. Hec sunt divisiones ianitorum filiorum chore et merari. Porro achias erat super thesauros domus domini ac uasa sancta. filij leedan filij gersonni. De leedan princeps familiarum leedan et gersonni iechiel. filij iechiel et zachan et iohel fratres eius super thesauros domus domini amrami

tis et maritis et ebronitis et iexielitis.
 Subabel autem filius gersoni filij mus
 prepositus thesauri q̄ frater eius elie
 et eius filius raabia et h̄ filius acarias.
 et h̄ filius ioram h̄ q̄ filius zediri. et
 eius filius selemith. Ipse selemith et fra
 tres eius sup̄ thesauros sc̄or que sc̄ifica
 uit rex dauid. et principes familiarū
 et tribuum et centuriones et duces exercit
 debellis et manubys p̄lor que consecra
 uerunt ad inaurandū et sup̄peller
 tilem domus domini. Hec autē uniuersa
 sanctificauit samuel uidens q̄ saul fili
 us et abner filius ner et ioab filius car
 uie. om̄s qui sc̄ificauerūt ea p̄manū
 salemith et firmi eius. p̄saaritis uero
 perat choeneias et filij eius ad opera fo
 rnicis sup̄ isrl̄ addocendum q̄ ad uidi
 candum eos. Porro de ebronitis acarias
 et sabias et fratres eorum uiri fortissimi
 mille septingenti perant israhel trans
 iordanem contra occidentem in cunctis
 operib; dñi. et in ministerium regis. He
 bronitarum autem princeps fuit he
 rias sc̄dm familias et cognationes eorū.
 Quadragesimo anno regni dauid re
 censiti sunt q̄ inuenti uiri fortissimi
 in gal. et galaad. fidesq; eius robustio
 ris etatis duo milia septingenti prin
 cipes familiarū. Preposuit eos dauid
 rex rubenitis et gadditis et dimidie
 tribu manasse in oē ministerium di
 et regis. **xxvii.**

Filij autem isrl̄ sc̄dm n̄m suum
 principes familiarū tribuni et centurio
 nes et p̄fci qui ministrabant regi iux
 ta turmas suas. in gradientes et egre
 dientes p̄ singulos menses i anno ui

gesimo quarto. milib; singuli pre
 erant. prime turme in primo m̄se.
 syboam perat filius zebdiel et sub eo
 uiginti quatuor milia de filiis pha
 res princeps cunctorū principum in
 exercitum. mense primo sc̄di m̄sis
 habebat turmam dix̄ achones. et
 post se alterum nomine macelloth.
 qui regebat partem exercitus ui
 ginti quatuor milium. dix̄ q̄ t̄me
 tercie in mense tertio erat banaias
 filius ioiabe sacerdotis. et in diuisione
 sua uiginti quatuor milia. ipse ba
 naias fortissimus inter triginta et
 sup̄ triginta. Preerat autē turme
 ipsius amr̄ adath filius eius. Q̄nto
 mense quartus asahel fr̄ ioab. et za
 badyas filius eius post eum. et in
 turma sua uiginti quatuor milia.
 Quintus mense quinto princeps
 samaboth iexarithes et in turma
 eius uiginti quatuor milia. Sextus
 i sexto mense yram filī acchoes et
 techuithes in turma eius uiginti
 quatuor milia. Septimus mense
 septio helles phallonites de filiis
 ephraim et in turma eius uiginti
 quatuor milia. Octauus m̄se octo
 sobochai asachites de stirpe zarai et
 in turma eius uiginti quatuor mi
 lia. Nonus mense nono abiezer a
 nathotites de stirpe gemini et in
 turma eius uiginti quatuor milia.
 Decim̄ mense decimo marai et ipse
 nerophatites de stirpe zarai. et in
 turma eius uiginti quatuor milia.
 Undecimus mense undecimo bana
 ias pharatonites de filiis ephray

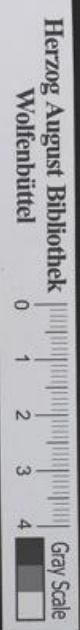
et in turma eius viginti quatuor milia.
 Duodecimus mense duodecimo ho-
 lida nephtatites de stirpe **zarah** go-
 thoniel. et in turma eius viginti qua-
 tuor milia. Porro tribub; preerant
 isrl' isrl' rubenitis dixit elixer filius
 zeethi symeonitis dux sapharias fi-
 lius maacha. leunis asabias filius
 chammuel. aaronitis sadoch. iudaitis
 eliu frater dauid. ysaacharitis ari
 filius mychael. xabulonitis iesma-
 ias filius abdie. Neptalitis ieri-
 muth filius ozriel. filijs ephraim
 ofee filius ozazin. Dimidie tribui
 manasse iohel filius phadaie. et di-
 midie tribui manasse in galaad
 iaddo filius zacharie beniamyn
 autem iasael filius abner. Dan iro
 exriel filius ieroam. hys principes
 filiorum isrl'. Voluit au dauid n-
 tiare eos a viginti annis in ferius
 quia dixerat dominus ut multi-
 plicaret isrl' quasi stellas celi. Joab
 filius sarue ceperat numerare
 nec compleuit. quia sup hoc ira
 dei irruerat sup isrl'. et idcirco n-
 us eorum qui fuerant recensiti n-
 est relatus in factus regis dauid. Si-
 thesauros autem regis fuit azi-
 moth filius adhiel. Hys autem
 thesauris qui erant in urbibus et
 in uicijs et in turrib; presidebat io-
 nathan filius ozie. Operi aute-
 rustico et agricolis qui exercebat
 terram. perat exri filius cherub.
 vinearumq; cultorib; seminas
 vomathites. Cellis autem ui-
 narijs xabbias aphonithes. Na-
 sup olyueta et ficeta que erant

in campestrib; balanan gadarithes
 Sup apothecas autem olei ioas. Por-
 ro armentis q; pascabantur. Isalona
 prepositus fuit serrat saronithes. q;
 sup boues in uallib; saphar filius addi.
 Sup camelos uero ubi ismaelithes
 et sup asinos iudas meronathites.
 Sup oues q; iaxiz agarenus. Om-
 nis hys principes substantie dd regis. Io-
 nathan autem patruus dauid con-
 siliarius uir potens et prudens et
 literatus. ipse et iahiel filius acha-
 moni erant cum filijs regis. achito-
 phel etiam consiliarius regis et chu-
 si. amicus regis et post achitophel
 etiam consiliarius regis. et chusi a-
 micus regis. et post achitophel fuit
 ioiada filius banai. et abiatthar. pn-
 ceptis exercitus regis erat ioab. **xxvii**
Conuocauit igitur dd os principes
 isrl' principes tribuum et pre-
 positos turmaru q; ministrabant
 regi. tribunos q; et centuriones et q;
 preerant substantie et possessionib;
 regis. filiosq; suos cum eunuchis. et
 potentes et robustissimos q; in ex-
 ercitu iherlm. Cumq; surrexisset rex
 et steteret ait. Audite me fratres mei
 et ppl's meus. Cognoui ut edificare
 domum domini in qua requiesceret
 archa federis domini et scabellum pe-
 dum dei nri. Ad edificandum omnia
 preparavi. deus autem dixit michi.
 Tu edificabis domum nri meo. eo q;
 sis uir bellator et sanguine fudens.
 Sed elegit domus d'i isrl' me de uni-
 uersa domo patris mei ut eem rex
 sup isrl' in sempiternum. De iuda e-
 nim elegit principes. Porro de domo

1. parvulus filius
rex

iuda domū patris mei. Placuit ei
 ut me diligeret regem sup cunctū
 isrl. Sed et defilijs meis filios multos
 dedit m dñs elegit salomonem filium
 meum ut sedet in throno regni dñi
 sup isrl. Dixitq m. Salomon filius
 tuus edificabit domum meā et atrari
 a mea. ipm enim eligi in israhel.
 Ego ero ei in patre et firmabo reg
 num eius usq; in eternum. si pveue
 raverit facere precepta mea et iudicia
 sicut et hodie. Nunc g coram uniuerso
 cetū filiorum isrl audiente deo meo
 custodire et pqui tunc cuncta mandata
 dei nostri. ut possideatis terram bonā.
 et relinquatis eā filijs uris post uos
 usq; in sempiternum. Tu autem calo
 mon fili mi seruo dei patris tui et serui
 ei corde pfecto et animo uoluntario. Oia
 enim corda scrutat dñs et uniuersas
 mentium cogitationes intelligit. Si
 queris enim inuenies: si autem dere
 liqueris eum proietet te in eternum.
 Nunc g: quia elegit te dñs ut edifica
 res domum sanctuarij: confortare et p
 fice. Dedit autē dauid salomoni filio
 suo descriptionem porticus et templi
 et cellarioz et cenaculi et cubiculoz in
 abditis et domus propiciationis. fin
 et oim que cogitauerat. arrioꝝ et ex
 drarum parciutum in thesauros do
 mus dñi et in uniuersa uasa ministe
 rij templi domini. auri in pondere p
 singula uasa ministerij templi dñi.
 auri in pondere p singula uasa minis
 terij argenti q; puatoꝝ et operu diu
 sitate. S; ad candelabra aurea et ad
 lucernas eoz auri p msa uariu
 annulq; candelabri et lucernaꝝ. Simi

lit et in candelabris argenteis et i
 lucernis eozum p diuersitate msa
 re pondus argenti tradidit. Aurū
 q; dedit in mensam positionis pro
 diuitate msaure similit et argentum
 in alias mentas argenteas. ad sus
 annulas q; et phialas et thuribla
 ex auro purissimo. et leunculos au
 reos p qualitate msaure pond' di
 trahit in leunculum et leunculum.
 Similitery in leones argenteos di
 uersum argenti pond' separauit.
 Altari autem in quo adolebatur in
 censum aurū purissimum dedit: et
 ut crepto fieret similitudo quadrige
 cherubin extendentium alas et ue
 lantium archam federis dñi. Oia
 inquit uenerunt scripta i manu
 dñi ad me ut intelligere uniuersa
 opera exemplaris. Dixit q; dauid
 salomoni filio suo. Viriliter age
 et confortare et fac ne timeas et
 ne paueas. dñs enim deus nris te
 cum erit et n dimittet te nec relinqt
 te donec pfinas oē op ministerij do
 mus dñi. Ecce diuisiones sacerdotum
 et leuitarum in omne opus ministe
 rij assistent et parati sunt et nouer
 unt princip qm ipis face oia p
 locutusq; est. **xxxv** | cepta mea.
 rex dauid ad omne ecclesiam.
 Salomonem filium meū elegit dñs
 adhuc puerum et renellum. opus
 enim grande est: neq; eni hoi pat
 habitatio sed deo. Ego autem tons
 urib; preparavi impensas domi
 dei mei aurum aduata aurea ar
 gentum ad argentea. es in erea.
 ferrum in ferrea. lignū ad lignea

lapides onichiuos et q̄i stibinos et di
uerſorum color. omnem p̄iosum
lapidem et marmorum habun
dantissime. et sup̄ hec aurum et argenti
do in templum dei mei que obtuli in
domum dei mei de peculio meo. excep
tis hijs que paravi in eadem sciam tu
a milia auri de auro ophir. et septe
milia talentorum argenti proba
tissimi ad deaurandos parietes te
pli et ubicumq; opus est aurum de
auro. et ubicumq; opus est argen
tum argenti opera fiant p̄man
artificum. et si quis sponte offert.
impleat manum suam hodie et of
ferat q̄ uoluerit dño. Solliciti sunt
itaq; principes familiarum et procēs
tribuum isrl' tribuni q̄ et centuri
ones et principes principū possesio
num regis dederuntq; in opa domi
nuri auri talenta quing; milia et
solidos decē milia et eris talenta decē
et octo milia. ferri q̄ centū milia ta
lentorū et apud quēcumq; in ueri st'
lapides dederunt in thesaurū domi
dñi p̄ manum ehieľ gersonitis. le
tatiūq; ē ip̄s cum uora sponte p̄
mitterent. q̄a toto corde offerebant
ea domino. S; et dauid rex letat' est
gaudio magno. et benedixit dño corā
uniuersa multitudine et ait. Bñ
dict' es dñe deus isrl' patris nri ab
eterno in eternū. Tua ē dñe magnifi
centia et potestas et gl'ia atq; uictoria
et laus. cuncta enim que in celo
et in terra sunt tua st'. Cui dñe
regnū. et tu es sup̄ os principes.
tue diuicie et tua est gl'ia. tu dñs
ris omnium. In manu tua uir

et potentia. in manu tua magnitudo et
imperium omniū. Aunc q̄ dñs nost'
confitebimur tibi et laudamus nom
inum in eternum. Quis ego et quis ip̄s
meus ut possimus tibi hoc uniuersū
sum p̄mittere. Tua sunt oīa. et que
de manu tua accepimus reddē et dedim'
t. Peregrini enim sumus corā te et
ad uenē sicut os p̄es in nos. Dies
nostri quasi umbra sup̄ terram. nul
la ē mora. Domine dñs n̄r omnis hec
copia quam parauimus ut edifica
retur domus nomini scō tuo. de ma
nu tua est. et tua sunt omnia. S; dñs
domine dñs qd p̄bes corda et simplici
tatem diligas. Unde et ego in simplici
tate cordis mei letus optuli uniuersa
hec. et ip̄m tuum qui hic reperiū est
uidi cum uigenti gaudio et offerre do
naria. Domine deus abrahā et israhā
et isrl' p̄m n̄r. in eternū custodi hāc
uoluntate cordis cor. et semp inuenera
tionem tuam ment ista p̄maneat. Salo
moni q̄ filio meo da cor p̄fctū ut custo
diat mandata tua et testimonia tua et
cerimonias tuas et faciat uniuersa. et
edificet eadem cui impensas parau.
Precepit autem dauid uniuersę ecclesie
benedicere dño deo n̄ro. Et benedixit
oīs ecclesia dño dō p̄m suor. et in ch
nauerunt se et adorauerunt dñm. de
inde regem. Immolaueruntq; uictimā
domino. et obtulerunt holocausta die
sequenti. tauros mille et arietes mille
et agnos mille cū libaminib; suis et
uniuerso ritu abundantissime in oēm
isrl'. et comederunt et biberunt coram
dño in die illa in grandi letitia. et
inixerunt scđo salomone altum dñs

Iuxerit aut in dno principe et sadoch
in pontificem. Sed itaq; sup salomon
solum dñi in regem pro dauid pte
suo. et cunctis placuit. et paruit ei ois
isrl. et uniuersi principes et potentes
et cuncti filij regis dauid dederunt ma
num et subieci fuerunt salomoni regi.
Magnificauerat q dñs salomoni sup
ois oem isrl. et dedit illi gl'am regni
qualem nullus habuit ante eum rex
isrl. Igitur dauid filius ysai regna
uit sup isrl. uniuersum. et dies qbz
regnauit sup isrl. fuerunt quadraginta
anni. In ebron regnauit septem an
nis. et in iherosolima triginta tribus. et mortu
us est in senectute bona plenus diez
et diuitijs et gl'a. regnauitq; salomon
filius eius pro eo. beata añ dñs regis
hōia et nouissima scripta sūt in libro
samuelis uidentis. et in libro nathan
prophete. atq; in uolumine gad uidentis.
vniuersi q; regni et fortitudinis et tem
porum que transierunt sub eo siue in
cunctis regnis terrarū.

De regno. et sapia salois. et
de yram q ligna misit salomoni.
De edificatione templi dñi.
De uasis domus dñi.
De sacerdotib; et archa federis.
De orbe salomonis addūm.
De igne celesti qui deuorauit holocausta.
De sollempnitatib; arimoz.
De regina saba.
De roboa rege iuda filio salomonis.
De pugna inter roboa et ioboam.
De morte roboam.
De abya rege iuda.
De aza rege iuda.
De prophetia ananie.

De morte aze regis iuda.
De iofaphat rege iuda.
De spū decipiente iphas isrl.
De prophetia theli uiri uidentis.
De morte iofaphat regis iuda.
De ioiam rege iuda.
De ozia rege iuda. et morte eius.
De morte ortholie.
De restoratione templi.
De pabola cardis ad cedrum et c.
De ozia leproso et adoler incensum.
De ionathan rege iuda.
De aaz rege iuda.
De ezechia rege iuda.
De phase q fecit ezechias.
De primicijs et decimis.
De pugna int ezechia et rege assyriorū.
De morte ezechie.
De iofia q conbussit oia sacerdotū.
De phase q fecit iofias in iherlm.
De transmigratione in babilonem.

Confortatus ē igitur
salomon filius dñi i
regno suo. et dñs erat
cum eo. et magnifica
uit eū in excelsū
preceptis salom
uniuerso israhel tribub; et centuri
onib; et iudicib; et ducib; ois isrl. et
principib; familiay. et abijt uniuersa
cum multitudine in excelsū gabaon
ubi erat tabernaculū federis dñi q
fecit moyses famul' dñi in solitudi
ne. Arcam autē dñi adduxerat dñs de ca
riathiarim in locum que iparaue
rat ei. et ubi fixerat illi tabernaculū.
hoc ē in iherlm. Altare q; eneū qd
abricatus erat beseleel fil' uiri filij

ur ubi erat corā tabnaclo dñi. qđ reſ
ſunt ſalomon & om̃is ecclia. Aſcendit
ſalomon ad altare eneū corā tabnaclo
ſedis domini & obtulit in eo mille hoſ
tias. Ecce autem in ip̃a nocte apparu
it ei dñs dicens. Poſtula qđ uis: ut dē.
Dixitq; ſalomon dō. Tu feciſti cum dō
patre meo miām magnam. & conſi
tuiſti regem pro eo. Nunc g; dñe deus
impleatur ſermo tuus quem pollic
tus es dauid patri meo. Tu enim
fecisti me regem ſup poplū tuū mul
tū. qui tam innumerabilis ē qđ
pulus terre: da m̃ ſapienciā & i tel
ligenciā ut ingrediar & egrediar
coram populo tuo. Quis enī poteſt hē
poplū tuū digne qui tam grandis
eſt iudicare? Dixit autem deus ad
ſalomonē. Quia hoc magis placuit
cordi tuo & non poſtulati diuitias &
ſubſtanciā et glām neq; aīas eorū
qui te oderunt: ſi nec dies uite pluri
mos: petiſti autem ſapiā & ſcien
ciā ut iudicare poſſis poplū meū
ſi quem oſtendi te rege: ſapiencia &
ſcienca data ſunt t. diuitias & ſub
ſtanciā & glām dabo tibi: ita ut nul
lus in regib; nec ante te ſi poſt ſit
ſimilis tui. Venit g; ab excelſo ga
baon in iherl̃m coram tabnaculo ſedis:
& regnauit ſup iſrl̃. Congregauitq;
ſ currus & equites: & fci ſunt ei mul
te quadringenti currus & duodeci
milia equitum. & fecit eos ēē in ur
bib; quadrigarum & cū rege i iherl̃m.
Prebuitq; rex in iſrl̃ argentū et
aurū qđ lapides: & cedros quaſi ſy
chomoros que naſcunt in capeſtrib;
multitudine magna. Adducebant

autēq; de egypto & de choa negotiarios;
regis qđ bāt & emebāt p̃cio qđ rigā eā
ſeccentis argenteis: & equi centū qđ
ſigira. Similit̃ de uniuſis regnis ethio
& a regib; ſyrie emptio celebrabatur.
Decreuit qđ ſalomon edificare
domū nōi dñi et palatium s
met. et numerauit ſeptuaginta mi
lia uiroz portantium humeris. et ſep
tuaginta milia qui cederent lapides
in montib;: prepoſitoſq; eorum tria
milia ſeccentos. Miſit q; ad tyram re
gem tyri dicens. Sicut egreſti cū p̃e
meo dauid & miſiſti ei ligna cedrina
ut edificaret ſibi domum in qua et
habitauiſſet ſic fac meum ut edifice
domum nōi dñi dei mei et conſecrem eā
ad ſcolendum in cenſum coram illo et
ſumiganda aromata. et ad propoſitio
nem panum ſempiternam. et holo
cauſtomata mane & uſq; ſabbatū q;
& neomeniis & ſollemnitatibus dñi
dei n̄ri in ſempiternū que mandata ſū
iſrl̃. Domū enim quam edificare cupio
magna eſt. magnus ē enim dñs dñs
n̄r ſup om̃s dōs. Quis g; poterit p
ualere ut edifice ei dignam domū:
ſi g; celum & celi celoz capere eum
nequeunt: quantus ego ſum ut
poſſim ei edificare domum. g; ad hoc
tantū ut adoleam i cenſu corā illo.
Mitte g; m̃ uirum eruditum qui no
uerit operari i auro & argento ere
& ferro purpura coccino & iacinto.
et qui ſciat ſculpe celaturā. cum hiſ
artificib; quos mecum habeo i iudea
& iherl̃m quos preparauit dō p̃z m̄s.
g; ligna cedrina mitte m̃ & rhina
et pinea de libano. ſcio enim qđ

serui tui nouerit cedere ligna de lyba
no. et erunt serui mei cum seruis
tuis ut parent michi ligna plurima.
domus enim quam edificare cupio
magna est in iudis et inclita. Preterea
operariis qui cesuri sunt ligna seruis
tuis dabo in cibaria tria choros ui
ginti milia. et ordeo choros totidem.
olei quoque sata uiginti milia. Dixit
autem hyram rex tyri plurimas quas
miserat salomoni. Quia dilexit do
mum suam. idcirco te regnare fecit sy
riam. et addidit dicens. Benedictus
dominus deus israel qui fecit celum et
terram. qui dedit dauid regi filium
sapientem et eruditum et sensatum
atque prudentem ut edificaret do
mum domino et palatium sibi. Nunc igitur
uirum prudentem et scientissimum
huius patrem meum filium mi
litis retribuam cuius pater fuit
tyrius qui nouerat operari in auro et
argento et ere et ferro et marmore et
ligno. in purpurea quoque et iacinto et
byssis et cocco. et qui sciat celare
omnem sculpturam. et inuenire pru
denter. quodcumque in ope necessari
um est cum artificibus tuis. et cum
artificibus domini mei dauid patris tui
tritum igitur et oleum et oleum et
uinum que pollicatus es domino mittere
seruis tuis. Nos autem cedemus ligna
de lybano que necessaria habueris.
et applicabimus ea tuique pater in
iope. tuum autem erit transferre
ea in iherusalem. Numerauit igitur salomon
omnes uiros pedites qui erant in terra
israel post diminutionem qua dimi
nerant deus pater eius et inuenti sunt
centum quinquaginta milia et ca

milia sexcenti. Feceruntque eis septua
ginta milia qui humeris onera por
tarent. Et octoginta milia qui la
pides in montibus cederent. tria
autem milia et sexcentos impositos
operum populi. **iii.**

Et cepit salomon edificare do
mum domini in iherusalem in more
moria qui demonstratus fuerat deo
patri eius in loco quem paraue
rat dauid in area ornata iebusei.
Cepit autem edificare in se secundo
anno quarto regni sui. et hec sunt
fundamenta que iecit salomon ut
edificaret domum domino. Longitudi
nis cubitos in mensura prima
sexaginta. latitudinis cubitos ui
ginti. Porticum autem ante frontem
que exten debatur in longum iuxta
mensuram latitudinis domus cubito
rum uiginti. Porro altitudinis cen
tum uiginti cubitum erat cubi
torum erat. et deaurauit eam ex
trinfecus auro mundissimo. Domum
quoque maiorem texit tabulis abiegnis.
et laminas auri obuxi affixit per
tutum. sculpsitque in ea palmas et
qui catenulas se in uicem compler
rentes. Strauitque pauimentum
templi preciosissimo marmore deco
re multo. Porro aux erat proba
tissimum de cuius laminis texit domum.
et trabes eius et postes et parietes
et ostia et celauit cherubim in parie
tibus. Fecit quoque domum sancti scilicet lon
gitudinem iuxta latitudinem do
mus cubitorum uiginti et latitudi
nem similiter uiginti cubitorum
et laminis aureis texit eam qui
talentis sexcentis. **§** et clauos

fecit aureos ita ut singuli clau
 sielos quinquagenos appenderet
 cenacula q; texit auro. fecit quoq;
 in domo scilicet cherubyn duos opere
 statuario et texit eos auro. Ale che
 rubyn iuginti cubitis extendebat
 ita ut ala una haberet cubitos qm;
 et tangeret parietem domus: et
 altera quinq; cubitos habens ala
 tangeret alterius cherubyn. Simi
 liter cherub alterius ala quinq;
 cubitorum alam cherub contingebat.
 Igitur ale utriusq; cherub expan
 se erant et extendebant p cubi
 tos iuginti. Ipsi autem stabant
 erectis pedibus et facies eorum
 erant uerse ad exteriorem domum.
 fecit q; uelum ex iacinto purpu
 ra cocco et bisso. et intexit ei che
 rubyn. Ante fores etiam templi
 duas columnas que triginta et
 quinq; cubitos habebant altitudi
 nis. Porro capita earum quinq; cu
 bitos. necn et quasi catenulas in
 oraculo. et suppositur eas capitib;
 columnarum. Malagranata etia
 centum que catenulis inter po
 suit. Ipsi q; columnas posuit
 i vestibulo templi. una a dextris
 alteram a sinistris. Nam que a
 dextris erat uocatur iachin et que
 ad leuam uocatur booz. iii

Fecit q; altare eneum iugim
 cubitorum longitudinis et iu
 gimi cubitorum latitudinis et decem
 cubitorum altitudinis. Mare e
 tiam eneum fuisse decem cubitorum
 alabio usq; ad labium rotundum
 per circuitum. Quinq; cubitos

habebat altitudinis et funiculus
 triginta cubitorum ambebat gurū
 eius. Similitudo q; bouum erat sub
 illud. et decem cubitis quedam extri
 serus celature q; duob; uersib; labi
 um maris circuibant. Boues autem erat
 fusiles et ipm mare sup duodecim bo
 ues positum erat. Anteriores uel respici
 ebant ad aquilonem. et alij uel ad
 occidentem. Porro tres alij meridiem.
 et tres qui reliqui erant occidentem. ha
 bent mare suppositum. Posteriora
 autem bouum erant intrinsecus sub mari.
 Porro uastitas eius habebat insulam
 palmi. et labium eius erat quasi la
 bium calicis uel repandi lili. capiebat
 q; mensure tria milia metretas. fecit
 q; concas decem et posuit quinq; a
 dextris et quinq; a sinistris. ut lau
 rent in eis omnia que in holocaustum
 erant oblaturi. Porro in mari sacer
 dotes lauabantur. fecit autem candelabra
 aurea decem sedm speciem qua iussit
 fieri et posuit ea in templo quinq; a
 dextris et quinq; a sinistris. sicut et
 incas decem posuitq; eas in templo qm;
 a dextris et quinq; a sinistris. Phia
 las quoq; aureas centum. fecit etia
 atrium sacerdotum et basilica grande
 et ostia in basilica que texit ere. Porro
 mare posuit in latere dextro contra o
 rientem ad meridiem. fecit etia hys
 leberes et creagras et phialas et copleur
 omne opus in domo dei. Hoc ē colūp
 nas duas et epistula et capita et quasi
 quedam retiacula que capita regeret
 sup epistula. Malagranata q; quadra
 ginta et retiacula que capita regeret
 duo. ita ut nouem ordines maior

diebat. ita ut cum dñm laudare cepisset
et dicere. Confitemini dño qm̃ bonus.
qm̃ in sc̃m̃a sua eius: implet domus
domini nube. ut possent sacerdotes dñi
stare et ministrare p̃t caligine. imple
uerat gl̃a domini dom̃ dñi. **VI**

Unt salomon ait. Dñs pollicet̃ ē
ut habitaret in caligine. eo autē
edificauit domum nōi eius ut habitaret
ibi in perpetuum. Et conuertit rex facie
suam et benedixit uniuersę multitudini
dñi isrl̃. Nam om̃is turba stabat in
tenta. et ait. Benedictus dñs deus isrl̃.
quia qđ locutus est dauid patri meo:
opere compleuit dicens. Adie qua e
dixi p̃p̃m meum de terra egypti non
elegi ciuitatem de cunctis tribub; isrl̃
ut edificaretur in ea domus nōi meo.
neq; altum uirū quemquā elegi ut eēt
dux sup̃ p̃p̃m meum isrl̃. Cumq; fu
isset uoluntatis dauid patris mei
ut edificaret domum nōi dñi dei
isrl̃: dixit dñs ad eum. quia hec fuit
uoluntas tua ut edificares domū
nōi meo. Bñ quidem fecisti hęcmodi
habens uoluntatem. q; tu non edi
ficabis in domum. ueritatem filius
tuus qui egredietur de lumbis tuis
ipse edificabit domum nomini meo.
Compleuit q̃ dñs sermonem suū
quem locutus fuerat et ego sum p̃i p̃
dauid p̃e meo et sedi sup̃ thronum
isrl̃ sicut locutus est dñs et edificauit
domum nōi dñi dei isrl̃ et posui in ea
archam in qua ē pactum domini qđ
pepigit cum filiis isrl̃. Stetit ergo
coram altari dñi ex aduerso uniuersę
multitudinis isrl̃ et extendit ma
nus suas. Siquidem fecerat salomo

basim entam. et posuerat eā in medio
basilice habentem quinq; cubitos lon
gitudinis et quinq; latitudinis et tres
cubitos altitudinis. stetitq; sup̃ eam.
et deinceps flexis genib; contra uniu
ersam multitudinem isrl̃. et palmis in
celum leuans ait. Domine deus isrl̃ n̄
est similis tui dñs in celo et in terra. qui
custodis pactum et m̃iam cū seruis tuis
qui ambulant coram te in toto corde tuo
qui p̃cedisti dauid seruo tuo p̃i meo
quęcumq; locutus fueras ei et quę ore
promiseras opere complesti sicut et p̃
sens tempus probat. Nūc q̃ dñe deus
isrl̃ imple seruo tuo patri meo quęcumq;
locutus es dicens. Non deficiet ex te uir
coram me qui sedeat sup̃ thronum isrl̃.
ita tamen sicut dicitur filiis tuis uas
meas et ambulauerūt in lege sicut et
tu ambulasti coram me. Et nūc dñe dñs
isrl̃ firmetur sermo tuus quem locut̃
es seruo tuo dauid. Ergo ne credibile
est ut habitet deus cum hominibus
sup̃ terram. Si celum et celi celos te nō
capiunt: quantomagis domus ista quā
edificauit. q; adhuc tantū sc̃a ē. ut res
picias orationem serui tui et obsecra
tionem eius dñe dñs n̄s. et audias p̃ces
quas fundit famulus tuus coram te.
ut aperias oculos tuos sup̃ domum
istam diebus et noctib; sup̃ locum in q̃
pollucatus es ut inuocaretur nom̃ tuū
et exaudires orationem quā seruus tuus
orat in eo. Exaudi p̃ces famuli tui et
p̃p̃li tui isrl̃. Quęcumq; orauerit in
loco isto exaudi de habitaculo tuo id est
de celis et propiciare. Si peccauerit
quispiam in proximum suum uir
ue contra eum paratus uenerit seq̃

maledicto contraxerit corā altari i
domo ista. tu exaudies de celo ⁊ facies
iudicium seruoz tuoz ita ut reddat i
igno uiam suam in caput ppriū ut ul
ciscaris uisum ⁊ retribuās ei scdm
iusticiam suā. Si superuasis fuit pps
tuus si i ab inimicis peccabit enim ⁊ ⁊
conuisti egerint priuam et obseruauerit
nom tuum ⁊ fuerit de peccati i loco isto.
tu exaudias de celo ⁊ propinare pccō
ppli tui isrl ⁊ reduc eos in terram quā
dedisti eis ⁊ patrib; eoz. Si clauso celo
pluuia non fluxerit ppter pccā ppli tui
et deprecati fuerint in loco isto ⁊ ofessi
nomini tuo. ⁊ queri fuerint a pccis
suis cū eos afflixeris: exaudi de celo
dñe ⁊ dimitte peccata seruus tuus et
pplō tuo isrl ⁊ doce eos uia bonā p quā
ingrediantur. et da pluuiam terre
quam dedisti pplō tuo ad possidendum.
fames si orta fuerit intra ⁊ pestilencia
⁊ erugo ⁊ aurugo ⁊ locustā et bruchis.
⁊ hostes uastatis regionib; portas ob
sederint ciuitatis. Omnes; plaga et i
firmitas pcesserit si quis de pplō tuo
isrl fuerit deprecatus cognoscens pla
gam ⁊ i firmitate suam. ⁊ expanderit
manus suas i domo hac: tu exaudies
de celo de sublimi scilicet hōb habitaculo
tuo. ⁊ propinare. ⁊ redde inuicem; se
cundum uias suas quas nosti cum ha
bere in corde suo. tu enim solus nosti cor
da filioz hōim. ut timeant te ut am
bulent in uis tuis cunctis dieb; quib;
uiuunt sup faciem terre quam dedisti
patrib; nris. **P**ertum q; qui non est
de pplō tuo isrl. si uenerit de terra lon
gi qua ppter nom tuū magnū ⁊ ppter
manum tuā robustā ⁊ brachiū tu
um extensum. ⁊ adorauerit i loco isto.
tu exaudies de celo firmissimo habita

culo tuo ⁊ facies cuncta p qib; inuoca
uerit te ille peregrinus ut sciant dñs
ppl terre nomen tuū. ut timeat te sic
ppls tuus isrl ⁊ cognoscant qm nom
tuū inuocati est sup domū hāc quā
edificati nomini tuo. Si egressus fuit
ppls tuus ad bellū contra aduersarios
suos p uia in qua miseris eos adorabit
te corā uia i qua ciuitas hec ē quā
elegisti. ⁊ domus quam edificati no
mini tuo: tu exaudias de celo pccō eoz
⁊ obsecrationem; et ulciscaris. Si aut
peccauerint tibi. neq; enim homo ē
qui non peccet. ⁊ uariis suis eis ⁊ tra
dideris eos hostib; ⁊ captiuos eos
dixerint in terrā longinquā ul certe
que uicta est. et conuersi i corde suo
i terrā ad quā captiui ducti fuerint e
gerint penitentia. ⁊ deprecati te fuerint
in terra captiuitatis sue dicentes.
peccauimus inique fecim; in iuste e
gimus. et reuersi fuerint ad te in toto
corde suo ⁊ in tota aia sua in terrā cap
tiuitatis sue ad quā ducti sūt adorabit
te contra uiam terre sue quā dedisti
patrib; eoz. ⁊ urbis quam elegisti. ⁊
domus quā edificati nōi tuo: tu ex
audias de celo hoc ē de habitaculo tuo
firmo pccō eoz ⁊ facias iudiciū. et
dimittas pplō tuo quāuis pccōi. Tu
es enim deus meus. aperiantur
qñs oculi tui ⁊ aures tue intente sūt
adorationem que fit in loco isto.
Nunc igitur conurge dñe dñs in
requiem tuam tu et archa fortitu
dinis tue. Sacerdotes tui dñe dñs
induamur salutē ⁊ scti tui letent
in bonis. Dñe dñs ne auertas faciem
xpi tui: memento misericordiarum da
uid serui tui. **vii**
Umg; compleret salomon

filij

fundens p̄ces. ignis descendit de celo
 ⁊ deuorauit holocausta ⁊ uictimas et
 maiestas dñi impleuit domum. nec
 poterant sacerdotes ingredi templū
 domini: eo qđ impleset maiestas do-
 mini templum domini. **S** ⁊ oīs isrl̄
 uidebant descendente ignem ⁊ glām
 dñi sup̄ domum ⁊ conuenientes p̄oni ī
 terram sup̄ pauimentū atrium la-
 p̄te adorauerunt ⁊ laudauerūt dñm
 qm̄ bonus qm̄ in sc̄lm̄ m̄ia eius. **R**ex
 autem ⁊ oīs isrl̄ immolabant uicti-
 mas coram domino. **M**actauit ḡ rex
 salomon hostias boū uiginti duorū
 milium. arietū centū uiginti milū
 ⁊ deditur domū dñi rex ⁊ oīs isrl̄.
Sacerdotes autem stabant ī officijs
 suis. ⁊ leuyte in organis carminū
 dñi que fecit dauid rex ad laudan-
 dum dñm qm̄ in sc̄lm̄ m̄ia eius. ym-
 nos dauid canentes p̄ manus suas.
Porro sacerdotes caneabant tub̄ ante
 eos: cunctusq; isrl̄ stabat. **S**anctifica-
 uit q; salomon medium atrij ante
 templum dñi: obtulerat enim ibi ho-
 locausta ⁊ adipēs pacificorū: q̄a altare
 eneum qđ fecerat n̄ poterat sustinere
 holocausta ⁊ sacrificia ⁊ adipēs pa-
 ficorū. **F**ecit ḡ salomon sollempnitatē
 in tempore illo septem diebus. ⁊ oīs
 isrl̄ cū eo ecclesia magna ualde ab in-
 rionu emath usq; ad rountē egypti.
Fecit die octauo collectam eo qđ de-
 dicasset altare septem diebus. **I**n
 die uigesima tertia m̄is septimi
 misit isrl̄ ad tabernacula sua le-
 uantes atq; gaudentes sup̄ bono
 qđ fecerat deus dauid ⁊ salomoni
 ⁊ isrl̄ suo isrl̄. **C**ompleuitq; salo-
 mon domum domini ⁊ domū re-
 gis ⁊ oīa que disposuerat ī corde

suo ut faceret ī domo dñi ⁊ ī domo sua
 et prosperatus ē. **A**pparuit autē ei dñs
 nocte ⁊ ait. **A**udui orationem tuam.
 ⁊ elegi locum istū ī sacrificij domum.
Si clausero celum ⁊ pluuia n̄ fluxe-
 rit ⁊ mandauero et precepero locuste
 ut deuoret terram. et misero pestilen-
 ciā in pplm̄ meum. conuersus autem
 isrl̄ meus super quos in uocatum ē
 nom̄ meum de precatus sūt et peti-
 erit faciem meā. ⁊ egit p̄niam a
 uis suis pessimis: ⁊ ego p̄caudiam
 de celo ⁊ propitiū ero peccatis eorū et
 sanabo terram eorū. **O**culi q; mei erūt a
 p̄ti ⁊ aures mee erūt ad orationem eius
 qui in loco isto orauerit. **E**legi enim ⁊
 sanctificauī locum istum ut sit nom̄
 meū ibi ī sempiternum. ⁊ p̄maneat
 oculi mei ⁊ cor meū ibi cunctis dieb; **T**u
 q; si ambulaueris corā me sic ambula-
 uit dauid pater tuus. ⁊ feceris iuxta
 oīa que precepi tibi ⁊ iusticias meas
 iudicaq; seruaueris: suscitabo thro-
 nū regni tui sicut pollicatus sū dauid
 patri tuo dicens. **N**on auferet de stirpe
 tua uir qui princeps sit in isrl̄. **S**i au-
 tē si fueris ⁊ deliqueris iusticias
 meas ⁊ p̄cepta mea que p̄posui uobis.
 et abeuntes serueritis. **D**ys alienis
 ⁊ adoraueritis eos: euellam uos de
 terra mea quam dedi uob; ⁊ domū hāc
 quā edificauī noi meo p̄ciā a facie
 mea: ⁊ tradam eam ī parabolam et
 ī exemplum cunctis isrl̄is. ⁊ domū ista
 erit ī prouerbium cunctis transe-
 untibus: ⁊ dicent stupentes. quare
 sic fecit domū terre huic ⁊ domū
 huic? **R**esponderit. **Q**uia deliquerunt
 dñm deum patrum suorū qui eduxit
 eos de terra egypti. ⁊ apprehenderūt
 eos alienos ⁊ adorauerunt eos ⁊ co-

Euerit: idcirco uenerit sup eos uniuersa
her mala. **viii.**
Expletis au uiginti annis post
quos edificauit salomon domum dñi
et domū suā: ciuitates q̄s dederat huā
salomō edificauit. et habitare ibi fecit
filios isrl. Abijt q̄ in emath suba et ob
tinuit eā et edificauit palmurā i deserto
et alias ciuitates munitissimas edifica
uit in emath. petriuxitq; bechoron su
periozem et bechoron in ferioze ciuita
tes munitas. hñres portas et seras
et uedes balaath etiam et om̄s urbes
firmissimas que fuerūt salomonis.
cunctasq; urbes quadrigarū et urbes
equitum. Omnia quecumq; uoluit
fecit rex salomon atq; disposuit ac e
dificauit in isrl et in lybano et in u
niuersa terra potestatis sue. Omnem
p̄lm qui relictus fuerat de erheis et
amorreis et pherezeis et euais et iebu
seis qui non erant de stirpe isrl et defi
liis eoz et de posteris. quos n̄ interfecer
ant filij isrl. subiugauit salomon
tributarios usq; indiem hanc. Por
ro defiliis isrl non supposuit ut serui
rent operib; ipsi enim erant uiri bel
larores et duces primi et principes qua
drigarum et equitū eius. Om̄s autē
principes exercitus regis salomonis
fuerunt ducenti quinquaginta. qui
erudiebant p̄lm. filiū quoq; pha
raonis transtulit de ciuitate dauid in
domum quam edificauerat ei. Dixit
enim rex. Non habitabit uxor mea
in domo dauid regis isrl. eo qd̄ sancti
ta sit: quia ingressa est in eam archa
dñi. Tunc obrulit salomon holocau
sta dño. sup altare dñi qd̄ extruxit
rat ante porticum. ut p̄singulos di
es offerret ei. itēq; iuxta p̄ceptum

moysi in sabbis et kalendis et i festis
dieb; ter panum. id est in sollemp
nitate azimoz et in sollempnitate eb
dar. et in sollempnitate tabernaculoz.
et q̄tinuit iuxta dispositionē dñi patris
sui officia sacerdotum i ministris su
is. et leuitas in ordine suo. ut lauda
rentur et ministrarent corā sacerto
ribus iuxta ritum uniuersusq; diei.
et ianitores in diuisionib; suis p̄ por
tam et portam. Sic enim p̄ceperat dñs
homo dei. Nec pretergressi sunt de
mandatis regis tam sacerdotes qua
leuite ex omnibus que p̄ceperat. et
in custodijs thesaurorū om̄s impensas
preparatas habuit salomon ex eo die
quo fundauit domū dñi usq; indiem
quo p̄fert eam. Tunc abijt salomon
in asiongaber et in hailath ad hōra
maris rubri que est in terra edom.
Misit ergo ei hyam p̄ manus seruoꝝ
suorum naues et nauitas gnaros
maris. et abierunt cū seruis salo
monis in ophir. tuleruntq; inde
quadringenta quinquaginta ta
lenta auri et attulerunt ad regem
salomonem. **ix.**
Regina q̄; saba cū audisset famā
salomonis. uenit ut temptaret eū
in enigmatibus in iherlm cū magnis
opibus et camelis qui portabant a
romata. et aurū plurimū. gemasq;
pretiosas. Cumq; uenisset ad salo
monem: et locuta est ei quecumq;
erant in corde suo et exposuit ei sa
lomon omnia que p̄posuerat.
nec quicquā fuit q̄ non p̄spiciat
ei fecit. Que postquā uidit sapien
ciam salomonis templi scilicet et
domus quā edificauerat. nec nō
et cybaria mense eius. et habitacula

seruoy & officia ministroy & uestimenta
eoy pincernas q; & uestes eorum et
uictimas quas immolabat in domo
dñi: non erat p̄stipore ultra in ea sp̄c.
Dixitq; ad regem. Verus est sermo
quē audieram in terra mea de uirtu-
tibus & sapientia tua. Non credebam nar-
rantibus: donec ip̄a uenisset et ui-
dissem oculi mei et probassem uice
medietatem michi sapientie tue su-
isse narratam. **V**icisti famam uirtu-
tibus tuis. **B**eani uiri tui & beati serui
tui: et hy qui assistunt corā te in omni
tpe: & laudant sapientiam tuā. **S**ic
domini deus tuus benedictus qui uoluit
te ordinare super thronum suū re-
gem domini dei tui. **Q**uia enim di-
ligit d̄s isrl̄ & uult saluari eum in
eternum: idcirco posuit te sup̄ eum
rege ut facias iudicia atq; iusticiā.
Dedit aū regi centum uiginti talen-
ta auri et aromata multa nimis &
gemmas p̄ciosissimas. **N**on fuerunt
aromata talia ut hec que dedit re-
gina saba regi salomoni. **S**; et serui
hyam cum seruis salomonis attule-
runt aurum de ophir & ligna thyna
& gemmas p̄ciosissimas. de quib;
fecit rex deliquis scilicet thynus gra-
d̄ in domo domini & in domo regis. q̄r
haras autem et p̄lacteria cantorib;
Nunquam uisa sunt interra iuda
ligna talia. **R**ex aū salomon dedit
regine saba que uoluit et que pos-
tulauit multo plura quā attulerat
ad eum. **Q**ue reueria abiit inter-
ra suam cum seruis suis. **E**rat ā
pondus auri qd̄ offerebatur salo-
moni p̄ singulos annos sexcenta
sexaginta quinq; talenta auri. ex

cepta ea summa quā legati diuersarū
gentium et negociatores afferre con-
sueuerant. om̄sq; reges arabie & c̄p̄e
terrarum. qui conportabant aurum
& argentum salomoni. fecit ḡ rex sa-
lomon ducentas hastas aureas de si-
ma sexcentoy aureoy qui in singulis
hastis expeñdebantur. **T**recenta q; lei-
ta aurea trecentoy aureoy quib; re-
gebantur leita singula. **P**osuitq; ea
rex in **armamentario**. **A**rmamentario
qd̄ erat constructum in emore. fecit q;
rex solum eburneum grande & uesti-
uit illud auro mundissimo. **S**ex quo;
gradus quibus ascendebatur ad solum.
& scabellum aureum. & brachiola duo
atrinsecus & duos leones stantes
iuxta brachiola. s; & alios duodecim le-
unculos stantes sup̄ sex grad̄ ex una
q; parte. **N**on fuit tale solum in uni-
uersis regnis. **O**mnia q; uasa conui-
uij regis erant aurea. & uasa salus
domus lybani ex auro purissimo. **A**r-
gentum enim indies illis p̄ nichil
lo reputabatur. **S**i quidem & nauēs
regis ibant in charis cum seruis hi-
ram semel in tribus annis. et defere-
bant inde aurum & argentū & ebur
& simas & pauos. **M**agnificatus ē ḡ
salomon sup̄ om̄s reges terre p̄ di-
uitijs & gl̄a om̄sq; reges terrarum
desiderabant uidere facie salomonis:
ut audirent sapientiam quam
dederat deus in corde ei: & deferebat
ei munera uasa argentea et aurea
& uestes et arma & aromata equos
& mulos p̄ singulos annos. **H**abuit
q; salomon quadraginta milia
quorum in stabulis suis. & currū
equitumq; duodecim milia. **C**onsti-

tuncq; eos in urbib; quadrigay. et ubi
erat rex in iherlm. Exeruit etiam po
testatem sup cunctos reges a flumine
euphrate usq; ad terram philistinorum
et usq; ad terminos egypti. Tantamq;
copiam pbiuit in iherlm argenti quasi
lapidum. et cedroy tantam multitu
dinem uelut sicomoroꝝ que gignunt
in campestrib;. Adducebantur aute
equi de egypto cunctis q; regionibus.
Reliqua uerum uero operum salo
monis prior; et nouissimoy scripta s;
in uerbis nathan prophete et in uerbis
ad hie silomitis. in uisione q; addo ui
dentis contra ieroboam filium nabath.
Regnauit autem salomon in iherlm si
omnem isrl' quadraginta annis. Dor
muitq; cum patrib; suis: et sepeliuit
eum in ciuitate dauid. **x.**
Regnauitq; pro eo ieroboam fili' eius.
Profectus est autem ieroboam in
siehem. illuc enim cunctis isrl' conue
neat: ut constituerent eu regē. Quid
cum audisset ieroboam filius nabath qui
erat in egypto. fugerat quippe illuc an
salomonem: statim reuersus ē. vocane
runtq; eu. et uenit eu uniuerso isrl'. et locu
tunt ad ieroboam dicentes. Pat' nris
durissimo iugo nos pressit. tu leuiora
impera pre tuo qui nobis imposuit
grauem seruitutem. et paululum deo
nere subleua ut seruamus t'. Qui ait.
Post tres dies reuertimini ad me. Cūq;
absisset ppls. inijt consiliū cū senib; qui
steterunt corā salomone pre eis dum
adhuc uiuere dicebat. Quid datis con
siliū ut respondeam ppls: Qui dixerunt
ei. Si placueris ppls huic et luperis eos
uerbis clementib; seruient tibi omi
tempore. At ille reliquit consiliū se
nūm et cum iuuenib; tractare cepit

q; cum eo nutriti fuerant et erant in co
nuitatu illius: dixeruntq; ad eos. Quid uob;
uiderit. uel scire quid debeo ppls huic
qui dicit michi. Subleua iugum ad
posuit nobis pater tuus. At illi dixerunt
ut iuuenes et ut nutriti cum eo iherlm
atq; dixerunt. Sic locueris ppls q; dicit
t'. Pater tuus aggrauauit iugum
nrm tu subleua: et sic respondebis eis.
Minimus digitus nris grossior ē lumbis
patris mei. Pater meus imposuit uo
bis iugum graue: et ego maius pond'
imponam. Pat' nris cecidit uos flagel
lis ego uero cedam uos scorpionibus.
Venit q; ieroboam et uniuersus ppls
ad ieroboam die tertia: sic pcepit eis.
Responditq; rex dura relicto consilio
seruicium: locutusq; est iuxta iue
nū uoluntate. Pater nris graue uob;
imposuit iugum: qd ego grauius
faciam. Pater nris cecidit uos fla
gellis: ego uero cedam uos scorpio
nibus. et non acquieuit ppls p'ib;.
Erat enim uoluntas dei ut comple
retur sermo eius quem locutus
fuerat pmanum ahie silomitis ad
ieroboam filium nabath. Populus
autem uniuersus rege diuina di
cente sic locutus ē ad eum. Non est
nob; pars in dauid: neq; hereditas
in filio ysa. Reuertere in tabernacula
tua isrl'. tu autem pascere domū tuā
dauid. et abijt in tabernacula sua.
Super filios aute isrl' qui habita
bant in ciuitatibus iuda regnauit
ieroboam. Misitq; rex ieroboam ad iudā
qui p'eciat tributis: et lapidabant
eum filii isrl' et mortuus est. Porro
rex ieroboam curru festinauit
ascendere et fugit in iherlm ad domo
dauid usq; ad diem hanc. factum

¶ autē cum audisset omnis ppl's isrl' qd' reuersus esset ieroboam: miserunt et uocauerunt eum congregato ceru: et constituerunt eū regem sup oēm isrl'. Nec secutus est quispiā domum dauid p̄ter tribum iuda solam. **X.**

Cenit autem roboā in iherlm et uocauit uniuersam domū iuda et beniamin usq; centū octoginta milia elcōz bellantium ut dimicaret contra isrl'. et conuerteret ad se regnū suū. scōq; est sermo dñi ad semeiam hoīem dī dicens. loquere ad roboā filiū salomons regē iuda et ad uniuersum isrl' qui ē in iuda et beniamin. hec dicit dñs. non ascēderit neq; pugnabitis contra fratres uōs: reuertatur unusquisq; in domū suā. quia mea hoc gētum est uoluntate. Qui cum audissent sermōne dñi reuēsi sunt: nec preceperunt contra regem ieroboam. Habituauit autem roboā in iherlm et edificauit ciuitates munitas in iuda. et extruxit bechleem et ethan et thecne. bechsur q; et sochor et odollam necn et gerh et māresa et xiph. sed et huram et lachis et axeta. saraa q; et ahilon. et ebron. que erant in iuda et beniamyn ciuitates munitissimas. Cumq; clausisset eas clausisset eas muris: posuit in eis principes ciborq; horrea. hoc est uini et olei. **S.** et singulis urbibus fecit armamentaria scutoz et hastarum firmauitq; eas summa diligentia. et impauit sup iudam et beniamyn. Sacerdotes autem et leuīte qui erant in uniuerso isrl' uenerunt ad eum de cunctis sedib; suis relinquentes suburbana et possessiones suas. et transeuntes ad iudam et iherlm eo qd' abieciisset eos ieroboam et posteri eius ne sacerdoti

dñi fungerentur. Qui constituit sacerdotes excelsorum. et demoniorum: uirilorumq; quos fecerat. **S.** et deciletis tribubus isrl' quicumq; decesserit cor suum ut quererent dñm dñm isrl'. uenerunt iherlm ad immolandum iuxta ritas suas coram domino deo patrum suoz. et roborauerunt regnum iuda et corroborauerunt roboam filium salomons p̄res annos. Ambulauerunt enim in iuris dauid et salomons annis tantum tribus. Duxit autem roboam uxorem malaioth filiam ierimuth filij dauid. abiaū quoq; filiam eliab filij ysai. que peperit ei filios hieus et so moriam et zereum. Post hanc q; accepit maacham filiam abisalon que peperit ei abyam et thai et xiza et talomirh. Amavit autem roboam maacha sup omnes uxores suas et concubinas. Nam uxores decem et octo duxerat. concubinas autem sexaginta. et genuit uiginti octo filios et sexaginta filias. Constituit uero in capite abyā filium maacha ducem sup omēs frēs suos: ipsum enim regem facere cogitabat. quia sapientior fuit et potentior sup omēs filios isrl' eius et in cunctis tribubus iuda et beniamyn et in uniuersis ciuitatibus muratis. Prebuitq; eis eccas plurimas. et multas petiuit uxores. Cumq; roboratum fuisset regnum roboam et q̄fortatum: dereliquit legem domini. et omnis israel cum eo. **XI.**

Alio aut quinto regni roboam
ascendit sesac rex egypti iherlm.
quia peccauit dno cum mille ducentis
currib; & sexaginta milib; equitum.
Nec erat nris uulgi qd uenerat cum eo
ex egypto. lybies scilicet & trogodite et
ethyopes. Ceper; ciuitates munitissi-
mas in iuda: qd uenit usq; in iherlm. Se-
merias autem propheta ingressus e ad
roboam qd ad principes iuda qui cong-
gati fuerant in iherlm fugientes sesac.
Dixitq; ad eos. hec dicit dominus. Vos
dereliquistis me. qd ego reliqui uos i
manu sesac. Comsternatq; principes
isrl & rex dixerunt. iustus est dñs. Cu;
uidisset dñs qd humiliati eent. fcs e
sermo domini ad semeriam dicens. Qa
humiliati sunt non disipdam eos. Daboq;
eis paupellum auxilij. qd n sillabit
furoi nris sup iherlm pmanum sesac.
Veruntamen seruiert ei: ut sciant
distantia seruitutis mee. et seruitutis
regni terrarum. Reuersit itaq; sesac rex
egypti a iherlm sublati thesauris do-
mus dñi & domus regis. oia seru tuler.
q; elyptos aureos quos fecerat salomo
petiib; rex roboam fecit eneos. et tra-
didit illos principib; scutarior qui
custodiebant uestibulum palatij. Cug;
introuit rex in domum domini ueni-
ebant scutarii qd tollebant eos. iteruq;
referebant eos ad armamentariu suu.
Veruntamen quia humiliati s auerta
e ab eis ira domini. nec deleri sunt pe-
nitus. Si quidem & in iuda inuenta
sunt opera bona. Confortatus est qd
rex roboam in iherlm atq; regnauit.
Quadragesima autem & unius anni
erat cum regnare cepisset. & octo an-

nus regnauit in iherlm urbem quam
elegit dominus ut confirmaret nom-
suu ibi decunctis tribub; isrl. Nonne
autem matris eius naama amemittit.
Fecitq; malum. qd n preparauit cor-
suu ut quereat dominu opera uo-
roboam prima qd nouissima scripta
sunt in libris semeie prophete et adeo
uidentis & diligenter exposita. Pug-
naueruntq; aduersu se roboa et iero-
boam cunctis diebus. qd dormiuit ro-
boam cum patrib; suis. sepultusq; e
in ciuitate dauid. qd regnauit abya
filius eius pro eo. **xii.**

Inno octauodecimo regis ieroboā
regnauit abya sup iuda. Trib; annis
regnauit in iherlm. Nonne matris ei
micheia filia uriel de gabaa. qd erat
bellum inter abya qd ieroboam. Cug;
misit abia certam et haberet bellu
sustinos uiros et electos quadringe-
ta milia. ieroboam in struxit contra
agiem octingentis milib; uiroz qd et
ipsi electi erant qd ad bella fortissimi.
Stetit qd abya sup monte semeron.
qui erat in ephraim qd ait. Audi ie-
roboam et omnis isrl. Num ignora-
tis qd dominus deus isrl dederit reg-
num dauid sup isrl in sempiternu
ipsi & filiis in pactum salis qd surrex-
it ieroboam filius nabath seruis
salomonis filij dauid qd rebellauit
contra dñm suu. Congregatiq;
sunt ad eum uiri uariissimi & filij
belial. & pualuerit contra roboa fi-
lium salomonis. Porro roboa erat
rudis & corde pauido. nec potuit
resistere eis. Nunc qd uos dicitis
qd resistere poteritis regno dñi

quod possideret per filios dauid. **H**abebat
 quod grandem populi multitudinem atque
 utrilos aureos quos fecit uobis iero-
 boam indeos. et eleuatis sacerdotes
 domini filios aaron atque leuytas. et
 fecit uobis sacerdotes sicut omnes populi
 terrarum. quicumque uenerit et iurauit
 manum suam in tauro et bob; et ari-
 etib; statim fit sacerdos eorum qui non
 sunt dei. **N**oster autem dominus deus est
 quem non relinquimus. Sacerdo-
 tes qui ministrant domino de filiis aa-
 ron et leuyte sunt in ordine suo holo-
 causta quod offerunt domino per singulos
 dies mane et uespere thymiana
 iuxta legis precepta confectum et per
 pontificum panes inuenta mundis-
 sima. **E**t apud nos candelabrum
 aurum et lucerna eius ut accendat
 semper ad uesperam. **N**os quippe cus-
 todimus precepta dei nostri quem nos
 reliquimus. **E**rgo in exercitu nostro dux
 deus est. et sacerdotes eius qui clangit
 tubis et resonant contra uos. filij
 israel nolite pugnare contra deum
 patrum suorum quia non uobis ex pedit.
Hec illo loquente ieroboam retro mo-
 lebatur in sedibus. **C**umque ex aduerso
 hostium staret ignorantes iudam
 suo ambiebat exercitu respiciensque
 iuda uidit instare bellum ex aduerso
 quod post tergum quod clamauerunt ad do-
 minum ac sacerdotes tubis canne-
 ceperunt et omnes uiri iuda uocife-
 rati sunt. quod ecce illis uociferantibus
 preuenit deus ieroboam quod omnem is-
 raelem qui stabat ex aduerso iu-
 da et abya. fugeruntque filij israel iu-
 dam et tradidit eos deus in manus eorum.

Pecussit quoque eos abya et populus eius plaga
 magna et corruerunt in uulnera et ceciderunt
 quingenta milia uirorum fortium. **H**u-
 miliarique sunt filij israel in tempore illo.
 et uehementissime confortati filij iuda.
 eo quod sperassent in domino deo patrum suorum.
Persecutus est autem abya fugientem
 ieroboam. et cepit ciuitates eius. be-
 thel et filias eius. et ierisana cum filia
 bus suis. ephron quoque et filias eius. **N**on
 ualuit ultra resistere ieroboam diebus
 abya quem percussit deus et mortuus est.
Igitur abya confortato impio suo ac-
 cepit uxores quatuordecim. procrea-
 uitque uiginti duos filios et sedecim fili-
 as. **R**eliqua uarum abya sermonum
 et operum eius scripta sunt diligenti-
 sine in libro addo prophete. **xiii.**

Dormiuit autem abya cum patribus suis.
 et sepelierunt eum in ciuitate deus.
Regnaruntque asa filius eius pro eo. **I**n
 cuius diebus quiescit terra deus annis.
Fecitque asa quod bonum et placitum erat in
 conspectu dei sui quod subuerit altaria
 peregrini cultus. quod excelsa. et confre-
 git statuas lucosque succidit. ac precipit
 uide ut quereret dominum deum suum
 patrum suorum. quod faceret legem quod uiri
 uerba mandata. quod abstulit et cunctis
 urbibus iuda aras et phanaque et reg-
 nauit in pace. **E**dificauit quoque urbes
 munitas in iuda. quia quiescit erat.
 et nulla temporibus eius bella sur-
 reuerunt pacem domino largiente.
Operit autem uide. **E**dificauit autem
 tates iudas quod uallemus muris et ro-
 boremus turribus et portis et foribus. **N**on
 nec a bellis quiescit sunt omnia eo
 quod quiescit dominum deum patrum suorum.

usq; ad muliere. Iuraueruntq; dño
uoce magna & in clangore tubę et in so-
nitu buccinarū omēs qui erant ī iudea
cum exclamatione. In omni enī corde suo
inauerunt dño & in tota uoluntate
quesierunt eum & inuenerunt. Pres-
tititq; eis domini requiem per centū.
S; & maacha mrem regis asa ex an-
gusto deposuit imperio. eo qđ fecit;
in lico simulachrum papi. Qđ oē q
truxit & in frusta gminuens cōbus-
sit in torrentem. Excelsa aū delicta sūt
in isrl. Attamen cor asa pfectū erat
eundis dieb; eius. Ea quę uouerāt pa-
ter suus & ipse intulit in domū dñi.
argentum & aurum. uasorumq; di-
uersam suppellectilem. Bellū ū non
fuit usq; ad tricesimū annū reg-
ni asa. **xvi.**
Anno autem tricesimo sexto reg-
ni asa ascendit baasa rex isrl in iuda
& muro circundabat rama. ut nulli
tute posset egredi ul' ingredi de reg-
no asa. Prulit autē asa argentum
& aux de thesauris domus domini &
de thesauris regis. misitq; ad bēna-
dab regem syrie qui habitabat in da-
masto dicens. sedus inter me et te ē.
pater q; mō & pater tuus habuerūt
concordiam. Quam obrem misi tibi
argentum & aux. ut rupto fēde qđ
habes cum baasa rege israhel facias
eum a me recedere. Quo ppro bēna-
dab misit principes exercitū suoy
ad urbes isrl. Qui percusserūt achon.
dan & abel. maun et uniuersas ur-
bes muratas neptalym. Qđ cū au-
disset baasa desistit edificare rama.
& intermisit opus suum. Porro

rex asa assumpsit uniuersam iuda
& tulerunt lapides terram ligna
que edificatiōi preparauerat baasa:
edificauitq; ex eis gabaa & mappha.
Intempore illo uenit anani & ppha
ad asa regem iuda: & dixit ei. Quia
habuisti fiduciam ī rege syrie & nō
in domino deo nro: ideo euasit ex-
ercitus regis syrie de manu tua.
Nonne ethiopes et lybies multo plu-
res erant quadrigis et equis
& multitudine nimia. Quos cum
domino credidisses: tradidit in ma-
nus tuas. Oculi enim domini con-
templantur uniuersam terram
& pbenit fortitudinem hys q; corde
pfecto credunt in eum. Stulte hu-
egisti. et propter hoc enīam pre-
senti tempore aduersum te bella
consurgent. Transiitq; asa aduer-
sus iudeam et iussit eum mittere
in neruum. Valde quippe sūt hoc fuit
dñs indignatus. & interfecit de ipso
in tempore illo plurimos. Opera
autem asa prima & nouissima scrip-
ta sunt in libro regum iuda et isrl.
Egirotant autem asa anno tricesi-
mo nono regni sui dolore pedum ue-
hementissime. et nec in infirmitate
quesiuit dñm. s; magis in medicorū
arte confusus est. Dormiuntq; asa
cum patrib; suis & mortuus ē anno
quadragesimo regni sui. & sepeliōr
eum in sepulchro suo qđ fecerat sibi
in ciuitate dauid. Posueruntq; eū
sup lectum suū plenum aromatis;
et unguentis meretricijs. que erāt
pigmentariorum arte confecta: &
q; buserunt sup eū ambitōe nimia.

Regnauit autem iofaphat **xvii**
 filius eius pco. et in ualuit contra
 ifrl. constituitq; militum numeros i
 cunctis urbibus iuda que erant ualua
 te muris. pñdiaz; disposuit intra iuda.
 et in ciuitatibus ephraym quas cepit
 asa pñ eius. Et fuit dñs cum iofaphat
 et ambulauit iuxta dauid patris sui p
 mī. non sperauit in baalym. s; in dño
 to dauid patris sui. et pñxit in pre
 ceptum illius. et non iuxta peccata
 ifrl. Confirmauitq; dñs regnum in
 manu eius. et dedit omnis iuda mune
 ra iofaphat. scēq; sunt ei infiniti diui
 tie et multa glā. Cumq; sumpsisset cor
 eius audaciam: pñt uias domui etiā
 excelsa q; lucos de iuda abstulit. Tertio
 aū anno regni sui misit de principib;
 suis benai q; abdiam et zachariam et
 nathanael et micheam ut docerent in
 ciuitatibus iuda. et cum eis leuythas
 semeiam et natanyam. zabadiam. asa
 hel q; et semiamoth et ionatham. ado
 niamq; et tobyam q; abadoniam leuy
 thas et cum eis. elisama et iozabab sacer
 dotes. docebantq; pplm iuda hñtes li
 brum legis domini. Et circubāt ciuita
 tes ciuitates iuda: atq; erudiebant
 pplm. Itaq; scs est paucor dñi super
 omnia regna terray que erant per
 gyrum iuda. nec audebant bellare
 contra iofaphat. s; et philistei iosa
 phat munera deferebant. et uectigal
 argenti. Arabes q; adducebant pecora.
 arietum septem milia septingentos:
 et hñros rontem. Creuit q; iofaphat.
 et magnificans est insublime. atq; edi
 ficauit in iuda domos ad instar turri
 ū urbib; minutas. et multa opera pa

uit i urbib; iuda. Hui q; bellatores
 et robusti erant in iherlm quoz uite ē
 numerus pdomos atq; familias
 singulor. In iuda princeps exercitus
 ednas dixit et cum eo robustissimi quia
 dringenta milia. Post hunc iohan
 nan princeps. et cum eo ducenta octo
 ginta milia expeditorum militum. hñ
 omis erant ad manum regis. excep
 tis alijs quos proposuerat i urbib;
 muratis: et in uniuerso iuda **xviii**

Igitur iofaphat diues et
 inclitus multum et affinitate
 coniunctus est achab. Descenditq; post
 annos ad eum in samariam. Ad cui
 aduentum mactauit achab arietes
 et boues plurimos. et pñsuasit ipso q
 uenerat cum eo et ascenderet in ia
 moth galaad. Dixitq; achab rex
 ifrl ad iofaphat regem iuda. Veni
 mecum in iamoth galaad. Cui ille
 rēdit. Vr ego et tu. sicut pñs tuis
 sic et pñs meus: tecumq; erimus
 in bello. Dixitq; iofaphat ad regē
 ifrael. Consule q; in pñsentiārum
 sermonem domini. Congregauit
 q; rex ifrl propharum quadringē
 tos uiros: et dixit ad eos. Iamoth
 galaad ad bellandum ire debemus
 an quiescere? It illi ascendite in
 ciuitate et tuater dñs in manu re illos
 gis. Dixitq; iofaphat. Numquid
 non est hic prophes domini ut
 ab illo etiam requirā: et ait rex
 ifrl ad iofaphat. Est uir un a quo
 possum querere dñi uoluntatem.
 s; ego odi eum: quia nō pñhat
 in bonum s; malum oī tempore
 et au mycheas filius iemla. Dix;

ei iofaphat. **N**eloquaris rex hoc modo. Vocauit ergo rex israel unum de eunuchis: et dixit ei. Voca cito micheam filium iemla. Porro rex israel et iofaphat rex iuda iterum: sedebant in solio suo uestri cultu regis. sedebant autem in area iuxta portam samarie: omnesque prophete uaticinabant coram eis. **S**edechias uero filius chananee fecit sibi cornua ferrea et ait. **H**is uentilabis spiritum domini donec contritas eam. Omnesque prophete uaticinabantur simul: et ait: dicebant. **A**scende in ramoth galaad et prosperaberis: et tradet eum dominus in manus tuas. **S**unt autem qui ierant aduocandum micheam ait illi. **E**n uerba omni prophetarum uno ore annuntiant bona regi. **Q**ueso ergo te ut sermo noster ab eis non dissentiat: loquarisque prope. **C**ui respondit micheas. **V**iuat dominus quia quodcumque dixerit tibi dominus. hoc loquar. **V**enit ergo ad regem. **C**ui rex ait. **M**icheas uere debemus in ramoth galaad ad adbellandum anquiescere? **C**ui ille respondit. **A**scendite cuncta enim per spem euenient et tradentur hostes in manus tuas. **D**ixitque rex. **I**terumque iterum te adiuro. ut non loquaris nisi quod uerum est in nomine domini. **R**ex ille ait. **V**idi uniuersum israel dissipatum in montibus: sicut oues absque pastore et dixit dominus. **N**on habent isti dominum: reuertatur unusquisque in domum suam in pace. **A**it rex israel ad iofaphat. **N**onne dixi quod propheta retulisset michi quicquid boni: sed ea que mala sunt. **A**t ille idcirco

ait. **A**udite uerbum domini. **V**idi dominum sedentem in solio suo et omnes exercitus celi assistentem ei adexteris et a sinistris. **Q**ui dixit dominus. **Q**ui decipiet acab regem israel ut ascendat et couriat in ramoth galaad. **C**umque diceret unus hoc tibi et alter alio posuisset spiritus et stetit coram domino et ait. **E**go decipiam eum. **C**ui dominus. **I**n quo ergo decipies? **A**t ille respondit. **E**grediar: et ero spiritus mendax in ore omnium prophetarum eius. **D**ixitque dominus. **D**ecipies et perualebis: egrede et fac ita. **S**unt ergo ecce dedit dominus spiritum mendacii in ore omnium prophetarum tuorum et dominus locutus est de te mala. **A**ccessit autem sedechias filius chananee. et percussit micheam maxilla quia ait. **P**ropter quam uiam transiit spiritus domini a me ut loqueretur tibi. **D**ixit micheas. **T**u ipse uidebis in die illo quando ingressus cubiculum decubitus ut abscondaris. **P**recepit autem rex israel dicens. **T**ollite micheam et duce eum ad amon principem ciuitatis et ad ioas filium amalech et dixeris. **H**ec dicit rex. **N**utrite hunc in carcerem. et date ei panis modicum et aque paruum illum donec reuertatur in pace. **D**ixitque micheas. **S**i reuersus fuero in pace: non est locutus dominus in me et ait. **A**udite omnes prophete. **I**gitur ascenderunt rex israel et iofaphat rex iuda in ramoth galaad. **D**ixitque rex ad iofaphat. **M**utabo habitum: et sic ad pugnandum uadam. **T**u autem induere uestibus meis. **M**utato itaque rex israel habitum uenit ad bellum. **R**ex autem syrie preceperat duobus equitibus suis dicens. **N**e pugnatis contra minimum autem contra maximum nisi solum contra regem israel.

Itaq; cum uidissent principes equitatus
iosaphat dixerunt. Rex isrl' est iste. ⁊
circumderunt eum dimicantes. At ille
clamauit addnm: ⁊ auxiliatus est ei
ang' auerit illos. ab eo. Cum autē audis-
sent duces equitatus qd non eēt rex
isrl': reliquerunt eum. Accidit autem
ut unus e ipso in incertum sagitta ra-
deret. ⁊ periret regem isrl' inter cerui-
ces et scapulas. At ille ait aurige suo.
Conuerte manum tuam ⁊ educ me de
acie: quia uulneratus sum. ⁊ finita ē
pugna indie illa. Porro rex isrl' nabar
incurru suo contra syros usq; ad uel-
ueram ⁊ mortuus ē occidente sole. xxx

Reuerfus est autem iofaphat rex iuda in domum suam pacifice iherlm. Tu occurrit ihu filius amany uidens: et ait ad eum. Impio prebes auxilium: et hijs qui oderunt dñm amicitia uingeris: et idcirco uiam qdẽ donum mererari. s; bona opera iuen ta sunt in te eo qd abituleris lucos de terra iuda. et paraueras cor tuum ut requires domini dñi patris tui. Habitauit ergo iofaphat in iherlm. Rursumq; egressus est ad pplm debecabe usq; ad montem ephraim et reuocauit eos ad dñm deum patrum suorum. Constituitq; iudices terre in amicis ciuitatibus iuda munitis p singula loca et precipiens iudicib; uidete aut qd faciatis n̄ enim hominis exercens iudiciu s; domini. et quocumq; iudicaueritis in uos redundabit. Sit timor domini uobiscum. et cum diligencia cuncta facite. Non est enim apud dñm deum nr̄m iniquitas. neq; psonarum acceptio nec cupido munus. In iherlm

et constituit iosephat leuitas et
acerdotes et principes familiarum et
isrl. ut iudicium et causam domini
iudicarent habitatoribus eius. Pre
cepitque eis dicens. Sic ageris in timo
re domini fideliter et in corde pfo
omnem causam que uenerit ad nos
frum uirorum qui habitant in urbibus
suis. inter cognationem et cognatio
nem ubique. quiesce de lege de
mandato. decerimonis. de iustifi
cationibus. ostendite eis. ut non pec
cent dominum. et non ueniat ira eius
super uos. et super patres uiros. Sic
ergo agentes non peccabitis. Anna
ryas autem sacerdos et pontifex in his
que ad dominum pertinent presidebit. Por
ro zabadyas filius hysmael qui est
dux in domo iuda super ea opera erit
que ad regis officium pertinent. Ha
beruntque magistros leuitas coram
uobis. confortamini et agite diligenter.
et erit dominus uobiscum in bonis. **xx.**

Post hec congregati sunt filij
moab & filij amon. & cum eis.
de ydumeis ad iosaphat: ut pug
narent contra eum. Veneruntq;
nuntij et indicauerunt iosaphat
dixentes. Venit contrate multitu
do magna de hijs locis que trans
mare sunt et de syria: & ecce qsis
tunt in asafon thamar que est en
gaddi. Iosaphat autem timore p
territus. totum se contulit ad ro
gandum dñm. Et predicauit ie
uunium in uniuerso iuda. & con
gregatus ē iuda ad precandum
dñm: s; & omēs de urbibus suis ue
nerunt ad obsecrandum eum. Cu;

repperit iofaphat in medio ceru
u da : i iherlm in domo dñi contra
atrium nouum air. Domine dñs
patrum nroꝝ tu es deus in celo ⁊
dominans cunctis regnis gentiu.
i manu tua est fortitudo ⁊ potentia:
nec quisquam tibi potest resistere.
Nonne tu deus nr in terra fecisti om̃s
habitatores terre h coram ip̃lo
tuo isrl ⁊ dedisti eam semini abra
ham amici tui in sempiternum.
Habituaueruntq; in ea. et exire
runt in illa sanctuarium nri tuo
dicentes. Si uenerunt sup nos ma
la. gladius iudicij. pestilencie et
famis. stabimus coram domo hac
in sempiternum in conspectu tuo
in qua in uocatum est nom tuu
⁊ clamabimus ad te in tribulatio
nibus nostris: et exaudies nos
saluosq; nos facies. **S**unt igitur
ecce filij ammon ⁊ moab ⁊ montis
seir p quos non concessisti filiis isrl
ut transirent quando egrediebāt
de egypto: sed declinauerūt ab eis.
⁊ non interfecerunt illos e contra
rio agunt et emittuntur eicere
nos de possessione quam tradidisti
nobis deus noster. Ergo non iudi
cabis eos? In nobis quidem non
ē tanta fortitudo ut possim hunc
multitudini resistere que irruit
s̃r nos. **S**ed cum ignorem quid age
debeamus: hoc solum habemus
residui ut oculos nros dirigam
ad te. Omnis uero iuda stabat
coram dño cum paruulis et uxo
ribus et liberis suis. Erat au

iaxiel fili zacharie filij amanie filij
machanye leuythes ⁊ de filiis adaphar
sup quem factus est sp̃s dñi in medio
turbe ⁊ ait. Attendite om̃s iuda et q
habitis in iherlm: et tunc iofaphat.
Hec dicit dominus uob. Nolite timere
nec paueatis hanc multitudinem nō ē
nra magna pugna s; dei. **C**ras ascen
deris contra eos. **A**scensuri enim s̃r
p elium nomine seir ⁊ in uenietis
illos in summitate torrentis q est q̃
solitudinem ieruhel. Non enim eritis
uos qui dimicabitis. sed tantummodo
confidenter state ⁊ uidebitis auxilium
domini sup uos. **Q**uāda et isrl noluit
timere nec paueatis: cras egredietur
contra eos. ⁊ dñs erit uobiscum. **I**osa
phat g et iuda ⁊ om̃s habitatores ihe
rusalem ceciderunt pni in terram co
ram domino: et adorauerunt eū. **P**o
ro leuyre de filiis caath ⁊ de filiis cho
re laudabant dñm deum isrl uoce
magna in excelsis. **C**umq; mane sur
ressissent egrediuntur p desertum ihe
rue. **P**ostq; eis stans iofaphat in me
dio eorum dixit. Audite me iuda ⁊
om̃s habitatores iherlm. **C**redite in do
mino dō nro: et securi estis. **C**redite
prophetis eius: et cuncta euenient
prospere. **D**editq; consilium ip̃lo
⁊ statuit cantores domini ut lauda
rent eum in turris suis. et ante
cederent exercitum. ⁊ uoce consona
dicerent. **C**onfitemini dño qm̃ bon
qm̃ in sc̃lm m̃na eius. **C**ūq; cepisset
laudes canere. uir dñs in fidias eoz
in semet ip̃os filioꝝ scilicet ammon et
moab ⁊ montis seir qui egressi fue

et de omni iuda

rant pignare contra iudā et pauci sūt.
 Namq; filij amon et moab consurrepre
 runt aduersum habitatores montis se-
 pr ut interficerent eos et delecent. Cūq;
 hoc opere ppetrassent etiam in semet
 ipsos uersi mutuis concatē uulnerib;
 Porro iuda cum uenissent ad speluncā
 que respicit solitudinē: uidit prout
 oēm regionem plenam cadauerib; nec
 sup ēē qui necem ponisset euadē. Ve-
 nit ergo iocaphar et omnis populus cum eo
 ad deuoranda spolia mortuorū. Inue-
 neruntq; inter cadauera uariam sup
 pellectilem uestes q; et uasa preciosis-
 sima et diripuerunt ita ut omnia por-
 tare non possent: nec prius dies spo-
 lia auferre prepetere magnitudine.
 Die autē quarta congregati sūt i ualle
 benedictionis. etenim qm̄ ibi benedi-
 crunt dñs: uocauit locum illū uallis
 benedictionis usq; in p̄sentem diem.
 Reuersusq; est omnis uir iuda et habita-
 tores iherlm̄ et iocaphar ante eos in
 iherlm̄ cum leticia magna. eo qd̄ dedis-
 set eis dñs gaudium de inimicis suis.
 Ingressiq; sunt in iherlm̄ cum psalterijs
 et tymbalis et tubis in domū domini.
 Iruit autem pauor dñi sup̄ uniuersa
 regna terrarum. cum audissent qd̄
 pugnasset dominus contra inimicos
 isrl̄. Quieuitq; regnū iocaphar. et
 p̄bit ei dñs pacem partiumum. Reg-
 nauit igitur iocaphar sup̄ iudā et
 erat triginta quinq; annorū cū regna-
 re cepisset: uiginti autem et quinq;
 annis regnauit in iherlm̄. et nom̄ ma-
 tris eius azuba filia selachij. et ambu-
 lauit in uia patris sui asa. nec decli-
 nauit ab ea. faciens quęcumq; placi-
 ta erant coram dño. Veruntam exel-

ta si abstulit. Ad huc populus n̄ direce-
 rat cor suum ad dñm deum patrū
 suorū. Reliqua autem gesta iocaphar
 piloum et nouissimorū scripta sunt i
 libris hien filij anani que digessit
 in libro regum israel. Post hec inijt
 amias iocaphar rex iuda cum
 ochoria rege isrl̄. cuius opa fuerūt
 pessima et particeps fuit ut face-
 rent naues que uent in tharsis.
 feceruntq; classem in asiongaber.
 prophetauit autem elixer filius
 todan demarela ad iocaphar dicens.
 Qd̄ habuisti fedus cum ochoria.
 p̄cussit dominus opera tua. Contri-
 tū sunt naues: nec potuerunt
 ire in tharsis. **xxi.**

Dormiuit autem iocaphar cū
 patrib; suis et sepultus ē cū
 eis in ciuitate dauid. Regnauitq;
 iozabam filius eius pro eo. Qui ha-
 buit fr̄es filios iocaphar azaria
 iahel et zachariam et mychael et
 saphaniam. Om̄s hij filij iocaphar
 regis iuda. Deditq; ei p̄r suis mu-
 ra munera argenti et auri et pen-
 sationes cū ciuitatib; munusculis
 i iuda. Regnum autē tradidit iozā:
 eo qd̄ ēet primogenitus. Surrexit
 autem iozabam super regnum p̄ris
 sui. Cumq; se confirmasset occidit
 os fr̄es suos gladio et quosdam de
 principibus iuda. Triginta duorū
 annorum erat iozabam cū regnare
 cepisset et octo annis regnauit
 in iherlm̄. Ambulauitq; in uis re-
 gis isrl̄ sicut egerat domus achab.
 filia quippe achab erat uxor eius.
 et fecit malum in conspectu dñi.
 soluit autē dñs disp̄ce domū dauid

propt̃ pactum qđ nūciat cum eo: ⁊
quia promiserat ut daret illi lucernā
⁊ filiis eius in omni tempore. Indieb;
illis rebellauit edom ne eēt subditus
iude. ⁊ constituit sibi regē. Cumq; tñ
fueret ioram cum principib; suis et
cuncto comitatu qui erat secum: sur-
rexit nocte ⁊ percussit edō qui se circū
dederat. ⁊ omnes duces equitatus ei.
Attam rebellauit edom. ne eēt sub-
ditiōe iuda usq; ad hanc diem. Po-
t̃pre ⁊ lobna recessit ne esset subma-
nū illius. Dereliquerat enim dñm
deum patr̃m suorū: in sup̃ excelsa fabri-
catus est in uisibilibus iuda. ⁊ forni-
cari fecit habitatores iherlm et pre-
uaduari iudā. Allate sunt aū ei lre
abhehya proph̃a: in quibus scriptū
erat. hec dicit dñs deus dauid pa-
tris tui. Qm̃ non ambulasti i ijs
iosaphat patris tui ⁊ in uia asare-
gis iuda. sed incessisti per iter re-
gum isrl. ⁊ fornicari fecisti iudā et
habitatores iherlm imitatus forni-
cationem domus achab. in sup̃ et
fides tuos ⁊ domum patris tui me-
lores te occidisti: ecce dñs percutiet
te plaga magna cum ipso tuo et
filijs uxoris tuis ⁊ uniuersa
substantia tua. Tu autē egrotabis
pestimo languore uteris. donec e-
grediatur uitalia tua paulatim
p̃ singulos dies. Suscitauit ergo
dominus contra ioram spm̃ phi-
listinorū. ⁊ arabes qui confines sūt
ethiopib; ⁊ ascenderunt in terrā
iuda ⁊ uastauerunt eā: dirpuert-
q; cunctam substantiā que in-
uenta est in domo regis. in super ⁊
filios eius uxores. nec remansit
ei filius nisi ioarham qui minim

erat. ⁊ sup̃ hec omnia percussit cum dō
alui dolore in sanabilis. Cumq; dies
succederet dies ⁊ temporum spacia
uoluerentur. duorum annorū. Ople-
tus ē circulus: ⁊ sic longa consump-
tū ē. tabe ita ut egeret etiam uisce-
ra sua sicut languore pariter ⁊ uita
cariuit. Mortuusq; ē in infirmitate pe-
ssima. et non fuit ei ip̃s combustio
exequias sicut fecerat maiorib; eius.
Triginta duorum annorū fuit ē regna-
re cepisset: ⁊ octo annis regnauit i
iherlm ambulauitq; non recte et se
peruerunt. cum in ciuitate dauid. ue-
runtamen non in sepulchro regum.
Constituerunt autem ha **rom.**
bitatores iherlm ochozias filium
eius minimū regem pro eo. Omnes
enim maiores nām qui ante eū fue-
rant interfecerant latrones arabum
qui irruerant in castra. Regnauitq;
ochozias filius ioram regis iuda. Qua-
draginta duorum annorū fuit ochozi-
as cum regnare cepisset: ⁊ i uno anno
regnauit in iherlm. ⁊ nōm matris ei
athalia filia ameri. S; ip̃e ingressus ē
p̃ uiam domus achab: mat̃ enim ei
impulit eū ut impie ageret. fecit q;
malum in conspectu domini sicut do-
mus achab. ip̃i enim fuerunt ei con-
siliarij post mortem patris sui in in-
teritum eius. Ambulauitq; consilio
eorum. ⁊ precepit cum ioram filio a-
chab regē isrl in bellum contra asa-
hel regem syrie in ramoth galaad.
Vulneraueruntq; syrii ioram. Qui re-
uersus est curaretur in iherael: mul-
tas enim plagas acceperat in supra
dicto certamine. Ignit ochozias rex
iuda filius ioram descendit ut uisaret
ioram filium achab in iherael egro

ad ipsam in templum domini. Cumque uideret regem stantem super gradum introitus. et principes turmasque circa eum. omnemque ipsam terre gaudentem atque elangentem tubis. et diuersi generis organis concinentem. uocemque laudantium. sedit uestimenta sua et ait. Insidie insidie. **E**gressus autem ioiada pontifex ad centuriones et principes exercitus. dixit eis. **E**ducite illa extra septa templi. et interficiatur foris gladio. **P**recepitque sacerdos ne occideret in domo domini. et imposuerunt ceruicibus eius manus. Cumque uirasset portam equorum domus regis. interfecerunt eam ibi. **P**epigit autem ioiada fedus inter se et uniuersum ipsam regem. ut esset populus domini. **I**taque ingressus est omnis populus domum baal et destruxit eam. et altaria ac simulacra illius confecerunt. **N**athan autem sacerdotem baal interfecerunt ante aras. **C**onstituit autem ioiada prepositos in domo domini. ut sub manibus sacerdotum et leuitarum quos distribuit dauid in domo domini offerret holocausta domino sicut scriptum est in lege moysi in gaudio et cantibus iuxta dispositionem dauid. **C**onstituitque et ianitores in portis domus domini. ut non ingrederentur eam immundus in omni re. **A**sup fuitque centuriones et fortissimi uirorum ac principes populi et de uulgus terre. et fecerunt descende regem de domo domini. et intrare per medium porte superioris in domum regis. **Q**uod collocauit eum in solio regali. **L**etatusque est omnis populus terre. et urbs quieuit. **P**orro athalia inter-

Pfecta est gladio. **X**xi. **S**eptem annorum erat ioas cum regnare cepisset. et quadraginta annis regnauit in iherusalem. **N**om matris eius sebia debersabee. **F**ecitque quod bonum erat coram domino cunctis diebus. **I**oiade sacerdotis. **A**cepit autem ei ioiada uxorem duas de quibus genuit filios et filias. **P**ostea placuit regi ioas ut intraret domum domini. congregauitque sacerdotes et leuitas et dixit eis. **E**gredimini ad ciuitates iuda et colligite de uniuersa israel pecuniam ad fabrica tecta templi domini dei nostri per singulos annos. **F**estinatique hoc facite. **P**orro leuipe egere negligentius. **V**ocauitque rex ioiada principem. et dixit ei. **Q**uare non sunt ibi cure ut cogeres leuitas in ferre denuda et iherusalem pecuniam que constituta est a moysi seruo dei ut in ferret eam omnis multitudo israel in tabernaculum testimonij. **A**thalia enim impiissima et filij eius destruxerunt domum dei. et detinuerunt que sanctificata fuerant templo domini ornauerant fanum baalim. **P**recepit ergo rex et fecerunt archam. **P**osueruntque eam iuxta portam domini forinsecus. et predicatum est in iuda et iherusalem ut deferrent singuli pecuniam domino. quod constituit moyses seruus dei super omnem israel in deserto. **L**etantque sunt principes cuncti et populus omnis et ingressi contulerunt in archam domini. atque miserunt ita ut impleretur. **C**umque tempus esset ut deferrent archam coram rege per manum leuitarum uidebant enim pecuniam multa. **I**ngrediebantur scriba legis et cum primis sacerdos constituerat. effundebatque pecuniam que erat in archa. **P**orro archam re-

portabant ad locum suum. Sicq; facie
bant p singulos dies. Congregata est
in finitima pecunia. Quam dederunt rex
et iorada his qui prestant operibus domi
ni. Et illic conducebant ex ea celatores
lapidum et artifices operum singulorum
ut in statuarent domum dni. fabrosq;
ferri et eis: ut qd eade ceperat fulciret
egerunt hi qui operantur industrie.
Et obducebatur parietum cicatrix p
manus eorum. ac sustentauerunt domum
domini in statu pntium: et firmiter
eam stare fecerunt. Cumq; complerent
omnia opa: detulerunt coram rege et
iorada reliquam partem pecunie. de
qua facta sunt uasa templi in ministe
rium et holocausta. fiale q; et cetera uas
a aurea et argentea. et offerebantur ho
locausta in domo domini iugiter. cunctis
diebus iorade. **S**enuit autem iorada
plenus dies: et mortuus est cum esset centum
et triginta annorum. sepelieruntq; eum
in ciuitate dauid cum regibus: eo qd fecisset
bonum cum israel. et cum domo eius. Post
quam autem obiit iorada. in gressu se
pungpes iuda et adorauerunt regem. **Q**
delinitus obsequijs eorum acquirerunt e
is. et deliquerunt templum dni dei pa
trium suorum. serueruntq; lucas et sculp
tilibus et facta est ira domini sr iuda ihe
rusalem ppter hoc peccatum. **M**itebatq; eis
pphas ut reuerterentur ad dnm: qd
prestantes illi audire nolebant. **S**pe
itac; dni induit zachariam filium iora
de sacerdotis: et stetit in conspectu ppli.
et dixit. **H**ec dicit dñs. Quare transgre
dimini preceptum dni qd uobis n precepit.
et deliquistis dñm ut delinqueret uos.
Qui congregati aduersus eum miserunt
lapides iuxta regis imperium. Tatio
domus domini. et n est recordatus rex

ioas nre quia fecerat p illius secum.
Et interfecit illum filium ei. Qui cum
moreretur ait. **V**ideat dñs et requiratur.
Cumq; euolutus esset annus ascendit
contra eum exercitus syrie. uenitq;
in iudam et iherlm et interfecit cunctos
principes ppli. atq; uniuersam pdā
miserunt regi damascum: et certe cu
modicus uenisset numerus syrox: ma
didit dñs in manibus eorum infinitam
multitudinem. eo qd deliquissent dñm
dm pñm suorum. **I**noas h; ignominiosa
exercuere iudicia: et abeuntes dimi
serunt eum in languoribus magnis.
Surrexerunt autem contra eum ser
ui sui. ultionem sanguinis filij iora
de sacerdotis: et occiderunt eum in lec
tulo suo et mortuus est. **S**epelieruntq;
eum in ciuitate dauid. sed non in se
pulchris regum. **I**nsidiati uero sunt
et zabarth filius semarich ammonitis
et iosabarth filius semarich moabi
tidis. **P**orro filij eius ac summa pe
cunie que adiuuata adunata fuerat
sub eo. et in restauratio domus di scrip
ta sunt diligentius in lib. regum.
Regnauit autem filius rex.
eius amasias pro eo. viginti
quing; annorum erat amasias cum
regnare cepisset et uiginti noue an
nis regnauit in iherlm. **N**on matris
eius ioraden de iherlm. **F**ecitq; bonum
in conspectu domini: ueruntam no.
i corde per frō. **C**umq; roboratum s
uider imperium: uigilauit seruos
qui occiderunt regem prem suum.
h; filios eorum non interfecit. sicut
scriptum est in libro legis moysi. u
bi precepit dominus dicens. **N**on oc
cidetur pñs p filiis: necq; filij pro
patribus suis. s; unusquisq; in pño

suo mouetur. Congregatur g^o amasias iudam. et constituit eos p^{er} familias tribunosq^{ue}; et centuriones in uniuerso iuda et beniamyn. et recensuit augustinus annis et supra n^{on} sursum. inuenitq^{ue} triginta milia iuueniu qui egredietur ad pugnam et tenerent hastam et clipeum. et mercede q^{ue} conduxit de israel centum milia robustorum centum tale n^{on} argenti. Venit au^{tem} ad illu^m ho^{mo} dei et ait. O rex ne egrediaris tecum exercitus israel. non enim est d^{ominus} cu^m israel. cu^m et cuncti filij ephraim. Quid si putas iⁿ robore exercitus bella consistere? si pariter faciet d^{ominus} ab hostib^{us}; di^u est adiuuare. et infugam uerte. Dixit amasias ad ho^{minem} dei. Quid g^o fiet decentum talentis que dedi militib^{us} israel? et respondit ho^{mo} dei. Habet d^{ominus} unde tibi dare possit multo plura hu^{ic}. Separauit itaq^{ue} amasias exercitu qui uenerat ad eum ex ephraim. ut reuerteretur in locum suu^m. At illi contra iudam uehementer irati. reuersi sunt in regionem sua^m. Porro amasias confidenter eduxit ip^su^m et abijt in ualle salinay. percussitq^{ue} filios seir uiginti milia. et alia uiginti milia uirorum ceperunt filij iuda et adduxerunt ad pr^{incipium} ciuitat^{is} da^{uid} p^{er}ne. percipitaueruntq^{ue} eos de summo in precep^s. qui uniuersi crepuerunt. At ille exercitus que remiserat amasias ne ueret secum ad prelium. diffusus est in ciuitatib^{us}; iuda a samaria usq^{ue}; berthord. et interfecit tribus milib^{us}; diripuit p^{ro}dam magnam. Amasias q^{ue} post eodem ydumeorum et allatos deos filio^{rum} seir. statuit cor^{de} et deos sibi et adorabat eos. et itis adolebat incensum. Quia obrem irat

d^{ominus} contra amasiam. misit ad illu^m p^{ro}phetam cui dicebat ei. Cur adorasti deos qui non liberauerunt ip^su^m suu^m de manu tua? Cum hec ille loqueretur. respondit ei. Num consilia uis regis es? Quiesce. ne forte interficiam te. Discedens itaq^{ue} p^{ro}ph^{eta}. scio inquit q^{uid} cogitauit d^{ominus} decedere te? quia fecisti hoc malum. et insup^{er} non acquieuisti consilio meo. Igitur amasias rex iuda intro consilio pessimo. misit ad ioas filiu^m ioachaz filij hiei regem israel dicens. Veni in deamus nos in uicio. At ille remisit nuntios dicens. Carduus q^{ui} est in libano. misit ad cedrum libani dicens. Da filio meo filiam tuam uxore. Et ecce bestie querant in filia libani transierunt. et conculcauerunt carduu^m. Dixisti. percussisti edom. et idcirco erigit cornu tuu^m iⁿ superbiā. Sede in domo tua. Cur malū aduersum te p^{ro}uocas. ut cadas tu et iuda tecum. Noluit audire amasias eo q^{od} domini esset uoluntas ut trāter in manib^{us}; hostiu^m. ip^se deos edom. Ascendit g^o ioas rex israel et nuntios sibi p^{ro}buere conspectus. Amasias au^{tem} rex iuda erat in berthames iude. Conuincit iuda coram israel. et fugit in tabernacula sua. Porro amasiam rege iuda filiu^m ioas cepit israel in berthames et adduxit in iherosolym. destruxitq^{ue} muros ei apud ephraim usq^{ue} ad portam anguli tredecim cubitis. Omne q^{ue} aurum et argenti et uniuersa uasa que repperit iⁿ domo d^{omin}i et apud obedeom. in thesauris ante domus regie. necn^{on} et filios obsidum re duxit in samariam. Vixit au^{tem} amasias filius ioas rex iuda postquam mortuus est ioas filius ioachaz rex israel quinquaginta annis. Reliqua uero sermonu^m amasie prior ac nouissimor^{um} scripta

in libro regum iuda et isrl. Qui post
quam recessit a domino. recederunt ei
in iudas in iherlm. Cumq; fugisset lachis.
miserunt et interfecerunt eum ibi. re
portantes q; sup equos sepelietur eu
cum patribus suis in civitate david.

Omnis autem pps iuda xxvi
filium eius oziam annos sedechi
gessit rege ppe suo amasia. Ipse
edificavit a hilath. et restituit ea diti
oni iude. postqua dormiuit rex cum pa
trib; suis. Sedechum annos erat ozias
cum regnare cepisset. et quinquaginta
duob; annis regnavit in iherlm. Non
mavis eius iechelia de iherlm. fecitq; q;
erat rectum in conspectu dni. iuxta oia
que fecerat amasias ppe ei. et quiescivit
dnm in dieb; zacharie intelligentis et
videntis dm. Cumq; requireret deum. di
lexit eum in omnib;. Deniq; egressus
e ut pugnaret contra philistim et con
tra arabes qui habitabant in gubbaal.
et contra ammonitas. Expandebantq;
amonire munera ozie. et divulgatum
e nom eius usq; ad introitum egypti.
ppter crebras victorias. Edificavitq; o
zias turres in iherlm sup porta anguli.
et si portam uallis. et reliquas in eodem
muri late. firmavitq; eas. Extruxitq;
etiam turres in solitudine. et effudit as
ternas plurimas eo qd haberet multa
pecorata in campestris; quia i here
mi uasitate. vineas q; habuit et ul
nitores in montib; et i carmelo. Eiat
quippe ho agriculture deditus. Eiat
autem exercitus bellatorum eius qui p
cedebant ad prelia sub manu herhel
scribe maasias; doctoris et sub manu
ananye qui erat deducib; regis. Oisq;
principu numerus p familias suas
uitoy fortum quinquaginta duum

milium sexcentoy. et sub eis unius
exercitus trecenti et septem milia qu
genti. qui erant apti ad bellum. et
pro rege contra aduersarios dimi
cabant. Preparavitq; eis ozias ide
cuncto exercitui clipeos et hastas et
galeas et loricas arcusq; et fundas ad
iaciendos lapides. et fecit in iherlm di
uersi generis machinas. quas intur
ribus collocavit et in angulis muroy
ut mitterent sagittas et lapia grandia.
Egressumq; e nomen eius pcul. eo qd
auxiliaretur ei dñs. et cor roborasset
ultim. S; cum roboratus eet. eleua
tum est cor eius in interitu suum.
et neglexit dñm deum suu. Ingressus
q; templum domini. adolere uoluit
incensum sup altare thimiamatis.
Statimq; egressus e post eu azarias
sacerdos. et cum eo sacerdotes dñi sep
tuaginta uiri pbrissimi. restiteruq;
regi atq; dixerunt. Non e tui officij
ozia ut adoleas incensum dño. sed
sacerdotum dñi. hoc est filioy adao
qui consecrati sunt ad huiusmodi
ministerium. Egredere de scinario ne
contempseris. quia si reputabimur
tibi in gl'am a dño do. Iratusq; est
ozias. et tenens i manu thuribulu
ut adoleret incensum minabatur
sacerdotes. statimq; orta e lepra i
fronte eius coram sacerdotib; in
domo dñi sup altare thimiam
tis. Cumq; respexisset eum azari
as pontifex et omis reliqui sacerdo
tes. uiderunt lepram in fronte ei
et festinato expulserunt eu. S; et ipe
pretritus accelerauit egredi. eo
qd sensisset illico plagam domini.
fuit igitur ozias leprosus usq; ad
diem mortis sue. et habitauit i

domo separata plenus lepra: ob qua eiect
fuerat de domo domini. Porro ioatha
filius eius rexit domum regis: et iudica
bat populum terre. Reliqua autem sermo
nim ozie prior et nouissimorum scrip
sit ysaas filius amos propheta. Dor
miuitque: ozias cum patribus suis et
sepelierunt eum in agro regalium
sepulchrorum eo quod esset leprosus. Reg
nauitque ioathan filius eius pro eo.

Viginti quinque annorum **xxv**
erat ioathan cum regnare ce
pisset: et sexcentis annis regnauit
in iherusalem. Nomen matris eius ierusa fi
lia sadoch. Fecitque quod rectum erat coram
domino. iuxta omnia que fecerat ozias pa
ter eius. excepto quod non est ingressus
templum domini. et adhuc populus delinque
bat. Ipse edificauit portam domus
domini excelsum. et in muro ophel mil
laria construxit. Urbes quoque edificauit
in montibus iuda. et in saltibus: castel
la et turres. Ipse pugnauit contra
regem filiorum amon et uicit eum. Dede
ritque ei filij amon in tempore illo
centum talenta argenti. et decem mili
a choros ordei et totidem tritici. hec
ei prodauerunt filij amon in anno secundo
et tertio. Corroboratusque est ioathan.
eo quod duxisset uias suas coram do
mino deo suo. Reliqua autem ser
monum ioathan et omnis pugne eius
et opera scripta sunt in libro regum
israel et iuda. Viginti quinque annorum
erat cum regnare cepisset: et sexcentis
annis regnauit in iherusalem. Dormi
uitque: et sepelierunt eum in ciuitate
dauid. et regnauit achaz filius eius pro eo.

Viginti annorum erat achaz **xxvi**
xxviii

cum regnare cepisset: et sexcentis annis
regnauit in iherusalem. Non fecit rectum
in conspectu domini sicut dauid pater eius.
sed ambulauit in uis regum israel. In super
et statuas fudit baalim. qui et ipse ado
leuit incensum in ualle beannon. et
lustrauit filios suos in igne iuxta ritum
gentium quas interfecerat dominus in adue
tu filiorum israel. Sacrificabat quoque thymama
et succendebat in excelsis et in collibus: et
sub omni ligno frondoso. Tradiditque eu
dominus deus eius in manu regis syrie. Qui
percussit eum magnamque preda cepit de
eius imperio: et adduxit in damascum.
Manibus quoque regis israel traditus est. et per
cussus est plaga grandi. Occiditque pha
cee filius iomelie centum uiginti milia
in die uno. omnes uiros bellicosos. eo
quod reliquissent dominum deum patrum suorum.
Eodem tempore occidit rethri uir po
tens ex ephraim. maascha filium ro
glerth et exuriam duxit domus eius. hel
chanam quoque secundum a rege. Ceperuntque
filij israel de fratribus suis ducenta milia
mulierum. puerorumque et puellarum.
et finem preda et prulerunt eam in cama
riam. Ea tempestate erat ibi ysaia
domini nomine obed. qui egressus ob
uiam exercitus uenienti in samariam.
dixit eis. Ecce uirtus domini deus patrum
uestrorum contra uiam tradidit eos in
manibus uestris et occidistis eos atrox
ita ut in celum pringeret ira cruce
litas. In super filios iuda et iherusalem uultis
uobis subiectere seruos et ancillas: quod
nequaquam fecerit opus est. Peccastis super
hoc domino deo uestro. Sed audite consilium
meum et reducite captiuos quos ad
duxistis de fratribus uestris: quia furor
domini magnus imminet uobis. Sic

terunt itaq; uiri de principib; filioꝝ
 ephraim. acarias filius iohannan. ba-
 rachias filius mosollamoth. ierexias
 filius sellum. amathias filius adali
 contra eos qui ueniebant de prelio et
 dixerunt eis. Non inducatis huc cap-
 tuos. ne peccetis dño. Quare uultis
 adire sup peccata ur̃i et uicera cumu-
 lare delicta. Grande quippe peccatum
 ē. na furoris domini imminet sup isrl̃.
 Dimiseruntq; uiri bellatores pdam et
 uniuersa que ceperant coram principi-
 b; et omni multitudine. Retruleruntq; uiri
 que sup memorauimus. et apprehenderunt
 captiuos. om̃esq; qui nudi erant uestierunt
 despolijs. Cumq; uestissent eos et cale-
 ascent. et refecerant cibo ac potu. unx-
 isseruntq; pp̃e labore et adhibuissent
 eis curam. quicumq; ambulare non
 potuerunt et erant unbecilles corpore
 imposuerunt eos iumentis et adduxerunt
 iericho ciuitatem palmarum ad fr̃es eor̃.
 ipsiq; reuersi sunt in samariam. Tempo-
 re illo misit rex achaz ad regē assyrior̃.
 postulans auxiliū. Veneruntq; ydumei
 et percusserunt multos ex iuda. et ceperunt
 pdam magnam. Philistiñi q; diffu-
 si sunt p̃ uirbes campestr̃es. et ad meri-
 diem iuda. ceperuntq; bethlamec et
 hailon et gaderoth. socoth q; et thamma-
 th. et am̃io cum uiculis suis. et habita-
 uerunt isrl̃. humiliatū autē donum
 iudam propter achaz regem iuda.
 eo qd nudasset eū a p̃lio. et contemp-
 tui habuisset dñm. Adduxeruntq; domini
 contra eum regē aphalaad̃ regem
 assyrior̃. qui et afflixit eum. et nullo
 resistente uastauit. Ignis achaz spo-
 liata domo dñi. et domo regum et

principū. dedit regi assyrior̃. cui et
 afflixit eum. et nullo resistente mu-
 nera. et tamen nichil ei profuit. In sup
 et tempore angustie sue auxit contēp-
 tum in dominum. ipe p̃se rex achaz
 immolauit dijs damasch uictimas p̃
 custodibus suis. et dixit. Di regum
 syrie auxiliantur eis. quos ego pla-
 cabo hostijs et aderunt m̃. cū contra
 r̃io fuerint ruine uniuers̃o isrl̃. Di
 reprobis itaq; achaz omnibus uasis
 domus dei atq; confractis clauis-
 ianias templi dñi. et fecit sibi alta-
 ria in uniuersis angulis iherlm̃. In
 omnib; q; urbib; iuda extraxit a-
 ras ad cremandum r̃hus. et usq; ita ad
 eundam prouocauit dñm dñm pa-
 trum suor̃. Reliqua autē sermonum
 eius et omnium op̃er suor̃ priorū
 et nouissimor̃ scripta sūt in libro re-
 gum iuda et isrl̃. Dormiuitq; achaz
 cum patrib; suis. et sepelierunt eū
 in ciuitate iherlm̃. Nec enim rece-
 perunt eum in sepulchris regum
 isrl̃. regnauitq; exechias filĩ ei p̃ eo.
Legitur exechias regnare
 cepit cum uiginti quinque esset
 annorum. et uiginti nouē annis
 regnauit in iherlm̃. Noñ matris
 eius abya filia zacharie. fecitq; qd
 erat placitum in conspectu dñi.
 iuxta omnia que fecerat dauid
 pater eius. In ip̃o anno et m̃se p̃-
 mo regni sui aperuit ualuas dom̃
 domini et in trauerunt eas. addux-
 eruntq; sacerdotes atq; leuitas et con-
 gregauit eos in platea orientale.
 et dixit ad eos. Audite me leuit̃e et
 sancti camini. mundate domū

Herzog August Bibliothek
 Wolfenbüttel
 0 1 2 3 4
 Gray Scale

domini dei p̄m n̄r̄. auferte oēm
inmundiciam de sanctuario. **P**ecca-
uerunt patres n̄r̄i & fecerunt malū
i conspectu domini dei n̄r̄i delinquē-
tes eum. **A**uerterunt facies suas a
tabernaculo domini dei n̄r̄i **de-
linquentes eum** & p̄buer̄ deorsū.
Clauferunt hostia que erant i poi-
tici et extirperunt lucernas. In-
censumq; si adoleuerunt & holocau-
sta non obrulerunt in sanctuario
dei isrl̄. **C**oncitatus est itaq; furor do-
mini sup̄ iudam & iherlm̄ tradiditq;
eos in q̄m̄tionem & in interitū et in
sibulū. sicut ip̄i cernitis oculis v̄ris.
En corruere patres n̄r̄i gladijs filij
n̄r̄i & filie n̄r̄e & iuges nostre captiue
dukte sunt propter hoc scelus. **N**unc
ignitur placet michi ut ineamus fed̄
cum domino d̄i isrl̄. & auertat a nobis
furorem ire sue. filij mei nolite me ne-
gligere. uos elegit dominus ut stetis co-
ram eo. & ministretis ei incensum.
Surrexerunt q̄ leuyte mahar filius
amaise & iohel filius azarie de fili-
is caath. **P**orro de filiis merari. cys
filius abdai & azarias filius iahaleel.
De filiis ante gerson ioha filius iemna
& eden filius ioha. **A**t uero de filiis
eliasaphan zamri et iahel. **D**e filiis
q̄; azaph et zacharias & macharias.
Nec non de filiis eman iahel & semei.
Si de filiis ydithum semeias & ozai.
Congregaueruntq; fratres suos et
sanctificati sunt & ingressi iuxta
mandatum regis & imperium d̄ni
ut expiarent domū d̄ni. **S**acerdotes
q̄; ingressi sunt templum domini
ut sanctificarent illud. **E**xtuleruntq;
oēm inmundiciam quā intus rep-

perūt in uestibulo dom̄ d̄ni. quā ule-
runt leuyte & asportauer̄ ad torrentē
cedron foras. **C**eperunt aut̄ prima die
mensis primi mundare et indie octa-
ua eiusdem mensis ingressi s̄t poti-
ci domus d̄ni. **E**xpiaueruntq; templū
dieb; octo. et indie quindecima in-
fuit eiusdem qd̄ ceperant impleuerunt.
Ingressi q̄; ad ezechiam regem d̄p̄e-
runt ei. **S**anctificabim̄ oēm domum
domini & altare holocausti uasa q̄ci.
necnon & m̄sam propositioms cum
omnib; uasis suis. **A**inctamq; templū
sup̄pellectilem quam polluerat rex a-
chaz in regno suo postquā p̄uenerat
ē. **E**t ecce exposita sunt oīa coram al-
tari domini. **C**onfurgensq; diluculo
ezechias rex adunauit om̄s principes
ciuitatis & ascendit in domum d̄ni. **O**b-
tuleruntq; simul tauros septem et a-
rietes septem. agnos septem & hircos
septem pro peccato p̄ regno p̄ sanctuario
p̄ uida. **D**ixit q̄; sacerdotib; filiis aaron.
ut offerret̄ super altare domini. **S**ac-
tauerunt igitur tauros & suscepērunt
sanguinem sacerdotēs. & fuderunt illū
sup̄ altare. **M**actauerunt etiā **sacer-
des** arietes. & illorum sanguine super
altare fuderunt. **I**mmolauer̄ agnos.
& fuderunt sup̄ altare sanguinem. **A**p-
plicaueruntq; hircos p̄ peccato coram
rege & uniuersa multitudine. im-
paueruntq; manus suas sup̄ eos et im-
molauerunt illos sacerdotes & asper-
serūt sanguine cor̄ corā altari pro
piaculo uniuersi isrl̄. **P**ro oī quippe
isrl̄ p̄ceperat rex ut holocaustum
fieret p̄ peccato. **C**onstruxit q̄; leuy-
tas in domo d̄ni cum timbal' & psal-
terijs & citharis scdm̄ dispositionem

eius qd sanctificauit i eternu. **S**er
uire dño deo patrum uſq; ratiſet a
uobis ira furoris eius. Si enim uos re
uerſi fueritis ad dominu. fr̃es ur̃i & filij
ur̃i habebũt miſericordiã corã dñis suis q
illos dixerũt in captiuitate uſq; cap
tiuos hñt. & reuerſi in terrã hanc.
pius enĩ & clemens e dñs dñs ur̃. & nō
auerter facie ſua a uob; ſi reuerſi fue
ritis ad eũ. Iſg curſores pgebãt uelo
citer de ciuitate in ciuitatem. p terrã
ephraim & manasse uſq; babilon. il
lis irruentibus eos & ſubſannantib;.
Itaq; quidã uiri exaſer & manasse
& babilon acquiſcentes conſilio ue
nerũt in ierl̃m. In iuda u ſcã e mag
dñi ut daret ei cor uñũ. & facerent iux
ta pceptũ regis & pñcipũ ubum dñi.
Congregatiq; ſũt in ierl̃m ppli multi.
ut facerent ſollemnitate azimoz
ĩ m̃ſe ſc̃do. & ſurgentes deſtruxerunt
altaria que erant in ierl̃m. atq; u
niuerſa in quib; yſolis adolebatur
incenſum ſubuerſerunt. pceperũt
in roxentem cedron. Immolauerũt
aũ phaſe quartadecima die menſis
ſc̃di. **S**acerdotes q; atq; leuyte tam
de ſanctificati obrulerunt holocau
ſta i domo dñi. **S**ecerũt q; i ordine
ſuo iuxta diſpoſitionem & legem
moſi hominis dei. **S**acerdotes uo
ſuſcipiebant effundendũ ſanguine
de manib; leuytaz. eo qd multa
turba ſanctificata n̄ eſſet. & id
circo imolauerũt leuyte phaſe hiſ
q non occurrerũt ſc̃ficari dño.
Magna etiam pars ppli de ephra
im & manasse et yſacar et ba
bulon que ſanctificata n̄ fuerat
comedit phaſe. n̄ iuxta qd ſcrip

tũ eſt & orauit pro eis ezechias dicens.
Domni bonis propinab; cunctis qui
in toto corde requirunt dñm deum pa
trum ſuoz; & non imputab; eis qd im
pĩus ſanctificati ſũt. **Q**uem exauduit do
mus & placatus e p̃p̃lo. **F**ecerũtq; filij iſ
rael qui in uenti ſũt in ierl̃m ſollep
nitatem azimoz ſep̃te dieb; i leticia
magna laudantes dñm p ſingulos di
es. **L**euite q; et ſacerdotes p organa que
ſuo officio congruebant. & locutus eſt
ezechias ad chorũ oĩm leuytaz qui
habebant intelligenciã bonã ſup
dño & cometerũt ſep̃te dieb; ſollep
nitatis immolantes uictimas uicti
mas pacificorum et laudantes do
minum deum patrum ſuorum. **P**h
cauit q; uniuerſe multitudinẽ ut ce
lebrarent etiam alios dies ſep̃tem.
Qd & fecerunt cum ingenti gaudi
o. **E**xechias autem rex iuda pre
buerat multitudini mille tauros
& ſep̃tem milia ouium. **P**rinces
uero dederunt populo tauros mil
le et oues decem milia. **S**anctifica
ta eſt ergo ſacerdotum plurima
multitudo. et hilaritate p̃fuſa om
nis turba iuda tam ſacerdotum
et leuitarum quam uniuerſe fre
quentie que uenerant ex iſrael
proſcelitorum quorũ de terra iſra
el et habitantium in iuda; fac
ta eſt grandis celebritas in iheru
ſalem. qualis a diebus ſalomo
nis filij dauid regis iſrl̃ in ea ur
be non fuerat. **S**urrexerunt au
tem ſacerdotes atq; leuite bene
dicentes populo et exaudita eſt
uox eorum puenitq; oratio i ha
bitaculum ſc̃m celi. **xxxv.**

Est; hec fuissent tunc celebrata. e
gressus est omnis isrl' qui inuentus
fuerat in urbibus iuda & frigerit simula
chea succenderuntq; lucos & demoliti s
excella & altaria destruxerunt. si solum
de uniuerso iuda & beniamyn s; & de ephra
im q; & manasse. donec penitus eliceret.
Reuerſiq; sunt os filij isrl' in possessione
nes & ciuitates suas. **E**xechias autem
constituit turmas sacerdotales et le
uiticas p diuisiones suas. unumquęq;
in officio proprio. tam sacerdotu iudicet
q; leuitaru ad holocausta & pacifica ut
ministrarent et confiterentur cameręq;
in pors castroz dñi. **P**ars aut regis erat
ut de propria eius substantia offerret
holocaustum mane semp & uespere. Sab
batis q; & kalendis & sollempnitatib; ceteris
sicut scriptum ē in lege moysi. **P**recepit
etiam iplo habitantium in iherlm ut da
rent partes sacerdotib; & leuitis. ut pos
sent uacare legi dñi. **Q**uam perebunt;
in aurib; multitudinis plurimas op
tulere primitias s; ly isrl' frumti. uini
& olei. mellis q; & omniū que gignit
humus decimas obtulerunt. s; & filij
isrl' & iuda qui habitabant in urbib; iuda.
obtulerunt decimas bouum & ouiu. deci
masq; scroz que uouerant dño dō suo. atq;
uniuersa potantes fecerūt aceruos plu
rimos. Mense tertio ceperunt aceruoz
iacere fundamta. & mēse septimo comple
uerunt eos. **C**umq; in gressu fuissent exe
chias & principes eius uidet aceruos.
& benedixerūt dño & iplo isrl'. **I**nterro
gauntq; exechias sacerdotes & leuitas
cur ita iacerent acerui. **R**edit illi azari
as sacerdos primus de stirpe sacerdotū dicens.
Ex q; ceperunt offerri primitie i domo

dñi. comedim & saturati sum. et re
manserunt plurima. eo qd benedixit
dñs iplo suo. **R**eliquar aut ē copia ista
quia cernis. **P**recepit autē exechias
ut prepararent horrea in domo dñi.
Quam fecerunt. intulerūt tā pñcias
quam decimas & quęcunq; uouerant
fidelit. **F**uit autem pfectus eoz chone
bias leuyra & semei fr̄ eius sedō post
quem iehel & azarias & nabath et
asahel. & ierimoth. iocabath q; & heliel
& iesmaias & maath & banaias ppositi
submanib; chonenue & semei fratris
eius. ex imperio exechie regis & azarie
pontificis domus dñi. ad quos oīa
pñciebant. **C**horē uō filius iemna le
uythes & ianitor orientalis porte p
positus erat hys que sponte offere
bantur dño. primitiasq; & consecratis
in scā scroz. & subcura eius edon et benia
myn. iesue & semeias. amarias q; & seche
nias in ciuitatibus sacerdotū ut fidelit
distribuerent fratrib; suis partes mi
noribus atq; maiorib; exceptis marib;
ab annis trib; & sup̄ hec cunctis qui t
grediebantur templum dñi. & qicquid
p dies singulos conducebat in ministerio
atq; obseruationib; iuxta diuisiones
suas sacerdotib; p familias. & leuitis a
iugesimo anno et sup̄ p ordines et f
mas suas. uniuersęq; multitudini tā
uxorib; quā libis eoz unusq; sexus
fideliter sibi de hys que sanctificata
fuerant pbebant. s; & filioz aaron
pagros & suburbana urbiū singula
rum depositi erant uiri qui partes
distribuerant uniuerso sexui mas
culino de sacerdotib; & leuitis. **F**ecit g
exechias uniuersa que dixim in omni

Per prosperatus est. **xxxii.**
 Post que & hęcmodi ueritate uenit
 Sennacherib rex assyrior. & in gressus
 iudam obsedit ciuitates munitas.
 uolens eas capere. Qd cū audisset e
 Zedechas uenisse scilicet Sennacherib.
 & totum belli impetum uerti contra
 iherlm: inuito consilio cum principibus
 iurisq; fortissimis ut obtinuerent ea
 pita fontium qui erant extra urbē.
 etiam hoc omni decernente senten
 tia congregauit multitudinē plu
 rimā. & obrutauerunt cunctos
 fontes & riuum qui fluebat in medio
 terre dicentes. ne ueniant reges as
 syrior & inueniant aquas habundan
 ciam. Edificant q; agens industrie
 oēm murum qui fuerat dissipatus
 & exstruxit mures desup & forinsecus
 alterum murū. Instruunturq; mello
 in ciuitate dauid. & fecit uniuersi ge
 neris armaturam et clipeos. constru
 itq; principes bellatoz in exercitu et
 conuocauit uniuersos in platea porte
 ciuitatis. ac locutus: est ad eos eorum
 dicens. Viriliter agite et confortamini
 nolite timere nec paueatis regem as
 syrior & uniuersam multitudinem
 que est cum eo multo enim nobiscū
 plures sunt quā cum illo. Cum illo ē
 brachium carnis: nobiscum dñs
 deus nr qui auxiliator ē nr. pugnat
 q; pro nob. Confortatusq; est ppls h
 cęmodi uerbis ezechie regis iuda. Que

postquam gesta sunt misit rex assyriorum
seruos suos in iherusalem: ipse uero cum uni
ueris exierant obsidebat lachis ad exechiam
regem iuda et ad omnem populum qui erat
in urbe dicens. hec dicit sennacherib rex
assyriorum. In quo habetis fiduciam
federis obfessi iherusalem. Nam exechias
decepit uos ut tradat mortem infamem et
fieri affirmans quod dominus deus uester liberet
uos de manu assyriorum. Nunquid non intel
lexit exechias qui destruxit ecclesiam illius et
altaria precepit uidere iherusalem dicens.
coram altari uno adorabitis. et in ipso
comburetis incensum. An ignoratis
que ipse fecerim et patres mei cunctis
terrarum populis. Nunquid non pualuerunt
dij gentium omniumque terrarum liberare
regionem suam de manu mea? Quis
de uniuersis dijs gentium quas uasta
uerunt patres mei qui potuerunt li
berare populum suum de manu mea ut
possit etiam deus uester eruire uos
de hac manu. Non uos temptat ex
echias nec uana per suasionem deludat.
neque credatis ei. Si enim nullus po
tuit deus cunctarum gentium atque
regionum liberare populum suum de ma
nu mea et de manu patrum meorum:
consequenter nec deus uester poterit
eruire uos de manu mea. Et talia
multa locuti sunt serui eius contra
dominum deum. et contra exechiam ser
uum eius. Propterea quod scripsit plenas
blasphemie in dominum deum israel.
et locutus est ei aduersus eum dicens.
Sicut dii gentium ceterarum non
potuerunt liberare populum suum de
manu mea: sic et deus exechie eruire
non poterit populum suum de manu ista. In

supra clamore magno lingua iudaea
contra ipsam qui sedebat in muris iherusalem
plangebant ut timerent eos et caperent
ciuitatem. Locutusque est contra deum
israhel sicut aduersum deos ipsorum terre
opera manuum hominum. Orationem autem
exechias rex et ysaias filius amos pro-
phetes aduersus hanc blasphemiam:
ac uociferati sunt usque in celum. Et
misit dominus angelum suum qui percussit
omnem iurum robustum et bellatorem
et principem exercitus regis assyriorum:
reuersusque est cum ignominia inter-
ram suam. Cumque ingressus esset domum
dei sui: filij sui qui egressi sunt de uero
eius interfecerunt eum gladio. Salua
uitque dominus exechiam et habitatores iherusalem
de manu sennacherib regis assyriorum
et de manu omnium: et prestitit eis que
temperauerunt. Multi enim defere-
bant hostias et sacrificia domino in iherusalem:
et munera exechie regi iuda. Qui post
hec exaltatus est coram cunctis gen-
tibus iudiebus illis egrotauit exe-
chias usque ad mortem: et orauit dominum.
Fraudauitque eum et dedit ei signum:
sed non iuxta que acceperat retribu-
it. quia eleuatum est cor eius. et facta
est contra eum ira. et contra iudam et
iherusalem. Humiliatusque est postea eo
quod exaltatum fuisset cor eius: et idcirco
non uenit in eos ira domini in diebus
exechie. Fuit autem exechias diues
et in diuitiis ualde et thesauros sibi
plurimos congregauit aurum et arge-
ntum et aurum et lapidis preciosi aromatum
et armorum uniuersi generis et uasorum
magni preij. Apothecas quoque frumenti

uini et olei et psepia iumentorum omnium.
caulas quoque omni pecoribus. et urbes sex
edificauit. Habebat quippe greges
ouium et armentorum innumerabiles
eo quod dedisset ei dominus substantiam multa
nimis. Ipse exechias qui operauerat si-
morem fonte aquarum gyron et altum eas
subter ad occidentem urbis dauid. In
omnibus operibus suis fecit prosperare
que uoluit. Attamen in legatione prin-
cipum babilonis qui missi fuerant
ad eum ut interrogarent de portento
quod acciderat super terram deliquit esse
dominus ut temptaretur et nota fie-
rent omnia que erant in corde eius.
Reliqua autem sermonum exechie
et in iherusalem eius scripta sunt in uisione ysai-
ie filij amos prophete et in libro re-
gum iuda et israhel.

Dormiuitque exechias cum patribus
suis: et sepelierunt eum iuxta
sepulchra filiorum dauid. et celebrauit
exequias eius uniuersus iuda et
omnes habitatores iherusalem. Regna-
uitque manasses filius eius pro eo.
Duodecim annorum erat manasses
cum regnare cepisset: et quinquaginta
quinque annis regnauit in iherusalem.
Fecit autem malum coram domino:
iuxta abominationes gentium
quas subuerit dominus coram fi-
liis israhel: et conuersus in statera uit
excessa: que demolitus fuerat exe-
chias pater eius. Construxitque aras
baalim et fecit lucos et adorauit omnem
militiam celi et coluit ea. Edificauit
quoque altaria in domo domini de qua dixerat
dominus. In iherusalem erit nomen meum
in eternum. Edificauit autem ea timido

exercitum celi in duob; armis domi
domini. Transire; fecit filios suos
pignem in ualle beennon. Obserua
bat sompna sectabatur auguria
maleficis artib; in seruebat. ha
bebat serum magos et in cantato
res. multaq; mala operatus ē corā
dño: ut irritaret eum. **G**ulprile ē;
et constans signum posuit in domo
dñi. de qua locutus est dñs addauid
et ad salomoni filium eius dices.
In domo hac et in iherlm quā elegi
et cunctis tribub; isrl' ponam no
mē meum. in sempiternū et in uer
non faciam pedem isrl' de terra quā
tradidi patrib; eor. ita dumtaxat
si custodierint facē que p̄cepi eis.
et in omni; legem et ceremonias at;
iudicia p̄ manum moysi. Igitur ma
nasses seduxit iudam et habitatores
iherlm ut facerent malum sup̄ om̄s
gentes quas sub uererat dominus
a facie filiorum isrl'. locutusq; est dñs
ad eum et ad ipsū eius: et attendere
noluerunt. et idcirco sup̄ induxit eis
principes et exercitus regis assyrior.
Ceperuntq; manassen. et uinctum
carenis atq; compedib; duxerunt
eum in babilonem. Qui postquam
eo angustatus ē. orauit dominum
dñm suum et egit p̄nam ualde corā
deo patrum suorum deprecatusq;
ē eum et obsecrans. **S**ecundum
exaudiuit orationem eius redux
itq; eum in regnum suum. et cog
nouit manasset qd dñs ipse ē deus.
Post hec edificauit murum p̄tra
ciuitatem dauid ad occidentē gyon
in conualle: ab inuicem porte p̄stui

p̄stui usq; ad ophel. et exaltauit illū
uelementer. **C**onstituuntq; principes ex
ercitus in cunctis ciuitatib; iuda mū
nitis. et abstulit dñs alienos et simula
chra de domo dñi. **A**ras q; qd fecerat
in monte domi domini et in iherlm om̄ia
p̄tra urbem portari fecit. **P**orro in
staurauit altare domini. et immola
uit sup̄ illud uictimas et pacifica et
laudem. **P**recepitq; uidē ut serueret
domino deo isrl'. **A**ttamen ad huc ipsi
immolabar in excelsis dñs deo suo.
Reliqua autem gestoz manasse et
obsecratio eius ad dñm deum suum
uerba q; iudantium qui loquebant
ad eum in nomine domini dei isrl'.
continentur in sermonib; regum isrl'.
Oratio q; eius et exauditiō et cuncta
peccata atq; contemptus. loca enā
in quibus edificauit excelsa et fecit
lucos et statuas antequam ager et
p̄stui. scripta sunt in sermonib; orā.
Dormiuit autem manasset cū pa
tribus suis et sepelierunt eū in domo
sua: regnauitq; pro eo fili ei amon.
Oratio regis manasse. **iii. xxxiii.**
Domine deus om̄ip̄ patrum
nrorū abrahā ysaac et iacob
et semini eorum iusto. qui fecit celū
et terram cum omni ornatu eorum
qui signasti mare uerbo p̄cepti tui
qui conclusisti abyssum et signasti
terribili et laudabili nomini tuo q;
om̄s pauent et tremunt. **Q**uia tu
uiris tuis et in sustentabilis ira
sup̄ peccatores cōminationis tue.
immenta uero et inuestigabil' m̄ia
p̄missionis tue. qm̄ tu es dñs altis
simus sup̄ oēm terram. longatunus

et multum misericors. et penitens super
malicias hominum. Tu autem domine secundum
bonitatem tuam primum re
missionis propter. et tu domine iustorum
non posuisti primum iustis abraham
ysaac et iacob hijs qui tibi non pecca
uerunt. Quoniam peccavi super numerum
harene maris. multiplicare se iniqui
tates meas. Incuriaui sum multo
vinculo ferri et non est respiratio mihi.
quia occidisti iocunditiam tuam et ma
lum coram te feci. stratus ab homi
nacionibus et multiplicans offensio
nes. et nunc flecto genua cordis mei
peccans ad bonitatem domine. Pecca
ui domine peccavi et iniquitatem meam
agnosco. Peto rogans te domine. remitte
mihi. remitte michi. ne simul
peccas me cum iniquitatibus meis. neque
in eternum reserves mala iniqua
indignum saluabis me secundum mag
nam misericordiam tuam. et laudabo semper
te omnibus diebus vite mee quoniam te
landat omnis iustus celorum et tibi est
gloria in secula seculorum amen. **U**
genti duos annos erat amon cum
regnare cepisset. et duobus annis
regnavit in iherusalem. fecitque malum
in conspectu domini sicut fecerat ma
nasses pater eius et cunctis ydolis que
manasses fuerat fabricatus immo
lauit atque seruauit. et non est reuertus
faciem suam sicut est reueritus
manasses pater eius. et multo maiora
deliquit. Cumque iurassent ad iussus
eum serui sui interfecerunt eum in
domo sua. Porro reliqua populi mul
titudo hijs celsis qui amon pene
runt constituerunt rege iohannam

filium eius pro eo. **xxxv.**
Qcto annorum erat iohannas cum reg
nare cepisset. et triginta uno anno
regnavit in iherusalem. fecitque rectum erat
in conspectu domini et ambulauit in iussu
dauid patris sui. Non declinauit ad dexteram
nec ad sinistram. Octauo autem
anno imperij sui cum adhuc esset puer
cepit querere deum patris sui dauid et
duodecimo anno postquam ceperat. muni
dauit iudam et iherusalem **ex celis** ab excel
sis et lucis. simulacrisque et sculptilibus.
destruxeruntque coram eo aras baalim
et simulachra que supposita fuerant de
moliti sunt. lucos etiam et sculptilia suc
cidit atque comminuit. et super tumulos eor
um que in molare confueuerant frangita
disiecit. Preterea omnia sacerdotum con
bussit in altaribus ydolorum. mundauique
iudam et iherusalem. et in iurbibus manasse
et ephraim usque neptalim
cuncta subuertit. Cumque altaria dissi
passet et lucos. et sculptilia contriueret
in frusta. cunctaque delibra de moliti esset
de iuncta terra israel. reuersus est in iherusalem.
Igitur octauodecimo anno regni sui
mundata iam terra et templo domini. misit
saphan filium elchie et maasiam prin
cipem ciuitatis et ioha filium ioaaz a
commentarijs. ut instaurarent domum
domini dei sui. Qui uenerunt ad elchiam sa
cerdotem magni. Acceperuntque pecunia ab
eo que illata fuerat in domum domini. et
instaurarent templum et in firma quia
quae aggregauerant leuite et ianitores de
manasse et ephraim et uniuersis reliquis
israel ab omni iuda et beniamyn et habita
toribus iherusalem. tradiderunt in manibus eorum
que preceperant operarijs in domo domini

ut in staurarent templum et infirma que
facerent. At illi dederunt eam artificibus
et ornamentis. ut emerent lapides
preciosos de lapideis et ligna ad omnes
fueras edificij et ad concinnatione domo-
rum quas destruxerant reges iuda.
Qui fideliter cuncta faciebant. Erant
autem operarii iabach et abdiar
de filiis merari et acharias et mosollai
de filiis caath qui urgebant opus. Omnes
leuyte scientes organis canere. **S**uper
eos uero qui adducentes usus onera
portabant erant scribe et magistri de
leuytis ianitores. **C**umque offerrent
pecuniam que illata fuerat in templi
domini repperit elchias sacerdos libri
legis domini per manum moysi: et ait ad
saphan scribam. librum legis inueni
in domo domini. et tradidit ei. **A**t ille inquit
uolumus ad regem: et nuntiavit ei dicens.
Omnia que dedisti in manibus serui tuorum
ecce complentur. **A**rgentum quoque repositum est
in domo domini conflauerunt. datumque
est pretiis artificum et diuersa opera
fabricantium. **P**reterea tradidit in elchi-
as sacerdos hunc librum. **Q**ue cum rege
presente recitasset audissetque ille uerba legis.
scidit uestimenta sua. et precepit elchie
et aichan filio saphan. et abdon filio mi-
cha. saphan quoque scribe et acaie seruo re-
gis dicens. **I**te et orate dominum pro me et pro
reliquis israel et iuda super uniuersis
sermonibus libri istius qui repositus est.
Magnus enim furor domini accendit
super nos eo quod non custodierunt preces
nostri uerba domini ut facerent omnia
que scripta sunt in isto uolumine.
Abijt ergo elchias et hi qui simul a
rege missi fuerant ad oldan propheta

ren iycorem solum filij cheruach
filij asra custodis uestium que ha-
bitabat in iherusalem in secula et locuti sunt
ei uerba que supra narratum. **A**t
illa respondit eis. **H**ec dicit dominus deus israel.
Dicite uiro qui misit uos ad me. **H**ec
dicit dominus. **E**cce ego inducam mala si-
locum istum et super habitatores eius.
cunctaque maledicta que scripta sunt
in libro hoc quem legerunt coram
rege iuda. que reliquerunt me et non
erificauerunt dominum alienum **A**dme ut
me ad iracundiam prouocarent in cun-
tis operibus manuum suarum. **P**orro
nullabit furor meus super locum istum
et non extinguetur. **A**d regem autem
iuda qui misit nos pro domino de
precando: sic loquimini. **H**ec dicit
dominus deus israel. **Q**ui audisti uerba
uoluminis atque emolluit cor tuum
et humiliatus es in conspectu domini si-
hijs que dicta sunt contra locum
hunc et habitatores iherusalem. **R**eneruntque
faciem meam scidisti uestimenta tua
et fleuisti coram me: ego quoque exaudi
ui te dicit dominus. **I**am enim colliga-
te ad patres tuos in ferent in se-
pulchrum tuum in pace. **N**ec indebit
oculi tui omne malum quod ego in-
ducturus sum super locum istum
et super habitatores eius. **R**eciderunt
itaque regi cuncta que dixerat. **A**t
tunc convocatis uniuersis maioribus
iuda et iherusalem ascendit in domum
domini. unaque omnis uiri iuda et ha-
bitatores iherusalem sacerdotes et leuyte
et cunctus populus animimo usque ad
maximum. **Q**uibz audientibus
in domo domini legit rex omnia

que uba uoluntis: et stant i tribunali suo pascit sedus coram domino ut affibularer post eum et custodiret precepta et testimonia et iustificationes eius in toto corde suo et tota anima sua. faceretque scripta sunt in uoluntate illo qd segeat. aduocant q; sup hoc omis q reperi fuerant in iherlm et beniamyn. et fecerunt habitatores iherlm iuxta pactum domini dei patrum suorum. Abstulit q; iofyas cunctas ab hominationes de uniuersis regionibus; filios iherlm. et omis qui residui erant i iherlm seruire domino deo suo: cunctis diebus uite eius non recesserunt a dño deo patrum suorum. **xxxvi.**

Hec autem iofyas in iherlm phase dño deo. qd in molatū ē quadragesima die mensis pmi. Et constituit sacerdotes i officiis suis. hortatusq; ē in eos ut ministrarerent in domo dñi. Leuytis q; ad quos eruditionem omnis iherlm sciscabatur dño locutus est. Pontre archia in scñario templi qd edificauit salomon filius dauid rex israel. nequaquā enim ultra portabitis. Nunc autem ministrare dño deo uro et ipso eius iherlm et pparare uos pdomos et cognationes uias in diuisionibus; singulor sicut pcepit dñs rex israel. et descriptit salomo filius eius. et ministrare in scñario eius p familias turmasq; leuyticas. et sanctificari immolare phase. fr̃s aut uros ut possint iuxta uerba que locutus ē dñs in manu moysi facere pparare. **De**

pretea iofyas omni ipso qui ibi fuerat inuentus in sollempnitate phase agnos et eos de gregibus et reliqui pecoris triginta milia bouum q; tria milia. et hec uniuersa de regis substantia. Duces q; eius qd sponte uouerant obtulerunt tam ipso quam sacerdotibus et leuytis. Porro elchias et zacharias et iethel principes domus dñi dederunt sacerdotib; ad faciendum phase pecora qm̃xum duo milia sexcenta et boues trecentos. conthias autē et semcias etiā et nathanael fr̃s eius. necn asabpas. iaikel et iosaphat principes leuytarū dederunt ceteris leuytis ad celebrandum phase quinq; milia pecorū et boues quingentos. Preparatumq; ē ministeriū. et ceciderunt sacerdotes i officio suo. leuyte q; in iurmis suis iuxta regis imperiū. et immolatū ē phase. **A**lyseruntq; sacerdotes manus suas sanguine. et leuyte detreperunt pelles holocaustorū. et separauerunt ea ut darent pdomos et familias singulor. et offerrent dño sicut scriptum est in lege moysi. **De** lob; q; fecerunt similiter. et adauerunt phase sup ignem iuxta qd in lege scriptū ē. **S**acificas uero hostias cecerunt in leberibus et cacab et ollis. festinatocq; distribuerunt uniuerse plebi: sibi autem et sacerdotib; postea parauerunt. Nam in oblatione holocaustorū et adipum usq; ad noctem sacerdotes fuerunt occupati. **U**nde leuyte sibi et sacerdotibus suis aaro parauerunt nouissimis. Porro cantores filij asaf stabant in ordine suo iuxta pceptum dauid. et asaph

et eman et yothum yphar dauid. Janito
res uero p portas singulas observa
bant ita ut nec puncto quidem desce
derent a ministerio. Quam obrem et
fres eoz leuyte parauerunt eis cibos.
Oms g cultura domini rite completa
e in die illa ut facerent phase. et holo
causta offerrent sup altare dni iuxta
pceptum regis ioshe. Feceruntq; filij
isrl qui reperi fuerant ibi phase in
tempore isto. et sollempnitatem aximoz
septem dieb; non fuit phase simile hu
ic in israhel adieb; samuel ipse sed nec
quisqum degregib; isrl fecit phase sic
fecit ioshas sacerdotib; et leuytis et oi
uide et isrl qui reperi fuerat et habitan
tib; in israhel. Octauodecimo decimo an
no regni ioshe hoc phase celebratu est.
Postquam autem in statuatiatiohas
templum. ascendit nechao rex egypti
ad pugnandu in carchamis iuxta eu
fraten et pcessit in occursum eius ioshas.
At ille missis ad eum nunciis ait. Qd
in et rex iuda? non hodie aduersum
te uenio. s; contra aliam pugno domu
ad quam deus me destinato ire pcepit.
Desine aduersum deum facere qui
mecum e: ne interficiat te. soluit io
shas reuerti. sed parauit contra eum
bellum. nec acquieuit sermonib; thao
ex ore di. Verum prexit ut dimicaret
in campo mageddo. ibiq; uulneratus a
sagittarijs dixit puiis suis. Duce me
de prelio: quia oppido uulneratus su.
Qui transulerunt eu de curru i atroz
curru more regio: et asportauerunt
eum in israhel. Mortuusq; e et sepultus
in mausoleo pui suoz: et uniuersis iuda
et israhel luxerunt eum. jeremyas max

ime. cui oms cantores atq; cantantes
istq; in presentem diem lamentationes
sup iosham replicant. et quasi lex
obtinuit in israhel. Ecce scriptum fuit
in lamentationib; Reliqua autem
sermonu ioshe et miaz eius que lege
pcepta st dni. Opa q; illi prima et
nouissima scripta st in libro regu isrl.
Tulit g pps tre **xxxviii** iuda.
ioachax filium ioshe. et gntu
it pro pre suo in israhel. viginti triu
annoz erat ioachax cu regnare ce
pisset: et trib; mib; regnauit in
israhel. Amouit autem eum rex egypti
cum uenisset. israhel et condempnauit
terram eam. **talus** argenti talentis
et talento auri. Constituitq; rege p
eo ehachum fitem ei sup iudam et
israhel et uertit nomen eius ioachi
pui uero ioachax tulit scitu et ad
dixit in egyptum. viginti quinque
annoz erat ioachum cu regnare ce
pisset: et undecim annis regnauit
in israhel. fecitq; malum coram do
mino deo suo. Contra hie ascendit
nabugodonosor rex chaldeoz et uine
tum carchemis duxit in babilonem.
Ad quam et uasa dni transtulit. et
posuit ea in templo suo. Reliqua
autem uerboz ioachum et abhomi
nationes eius quas operatus e et que
inuenta st in eo. continentur in libro
regum isrl et iuda. Regnauit autem
ioachum filius eius p eo. Otto annoz
erat ioachum cu regnare cepisset: et
trib; mibus ac decem dieb; regna
uit in israhel. fecit malum in con
spectu domini. Cuneq; anniculus.
uolueretur. misit nabugod rex et

7167
CXX

adduxerunt eum in babilonem:
 asportatis simul pretiosissimis
 uasibus domus domini. Regem quoque
 ostendit sedechiam patrum eius
 super iudam et iherusalem. viginti et
 unus annus erat sedechias cum reg-
 nare cepisset: et undecim annis
 regnauit in iherusalem. fecitque malum
 coram oculis domini dei sui. nec erat
 faciem ieremie prophete loquentis
 ad se ex ore domini. Et ecce nabugod-
 rezer rex babilonis adduxit eum per
 iherusalem et induxit eum in carcerem
 suum et cor. ut non reuerteretur adducere
 deum suum. Et iunxit principes sacerdo-
 tum et principes et principes et principes
 iuxta uniuersas abhominatio-
 nes gentium. et polluerunt domum
 domini quam sanctificauerat sibi in
 iherusalem. Mittit autem dominus deus
 patrum suorum ad illos per manum
 nuntiorum suorum denotante confingens
 et coram eo quod parceret populo
 et habitaculo suo. Et illi suble-
 uabant nuntios dei. et paruere de-
 bant sermones eius illudabantque
 prophetis donec ascenderet furor do-
 mini in populum eius et esset nulla
 curatio. Adduxeruntque super eos
 reges chaldeorum et interfecerunt iu-
 uenes eorum gladio in domo sanctuarij.
 Non est miseris adolescentis et
 uirginis et senis nec decrepiti qui
 dem. sed omnis tradidit in manus
 eius. Uniuersaque uasa domus domini
 tam maiora quam minora et
 thesauros templi et regis et prin-
 cipum transtulit in babilonem.
 Incenderuntque hostes domum domini
 et struxerunt murum iherusalem uni-

uersas turres combusserunt. et quicquid
 pretiosum erat demoliti sunt. Si quis
 uaserat gladium ductus in babilone
 seruauit regi et alijs eius donec impe-
 raret rex persarum et compleretur ser-
 mo domini ex ore ieremie et celebraret
 terra sabba sua. Cunctis enim diebus
 desolationis egit terra sabbatum: donec
 complerentur septuaginta anni. Anno
 autem primo cyri regis persarum ad explendum
 sermonem domini quem locutus fuerat
 per ieremiam suscitauit dominus spiritum
 cyri regis persarum. qui iussit predicari in
 uniuerso regno suo etiam per scripturam
 dicens. Hec dicit cyrus rex persarum.
 Omnia regna terre dedit michi dominus
 deus celi. et ipse precepit michi ut edi-
 ficarem ei domum in iherusalem que est in iudea.
 Quis ex uobis est in omni populo eius
 sit dominus deus eius cum eo et ascendat.

capitulum
De reedificatione templi
De ascentibus babilonia
De fundamentis templi et altarijs
De impedimento ciuitatis iherusalem edificande
De initio edificationis templi in iherusalem
De plenitudine domus dei et de oblationibus
De artate terre regis persarum
De principibus ascendentibus de babilonia
 in iherusalem **D**e iquinacione populi iherusalem
De expulsionem mulierum alienigenarum.

prologus super esdras.
Atrum difficultius sit facere quod
 potius an negare: necdum
 statui. Nam neque uobis aliud
 imperantibus; abnuere sententiae est
 et magnitudo oneris impositi ita cer-
 uices premit: ut an subsistere ruen-
 dum sit quam leuandum. Accedit ad
 hoc in iudeorum studia. qui omne quod

scribunt reprehendendum putant et interdum contra se conscientia repugnant. publice lacerant et occulte legunt. iurantium ut clamare compellat et dicere. **D**ne libera animam meam alabys iniquis et lingua dolosa. Tercius anni est quod semper scribitis et rescribitis ut esdre librum? hanc uobis de hebreo transferam quasi non habeatis greca et latina uolumina aut quicquid illud est quod a uobis uertitur. non statim abotibus: conspuendum sit. frustra autem ut ait quidam niti neque: aliud fatigando nisi odium querere: extreme demencie est. Ita; obsecro uos mi domini domon et rogatione karissimi. ut priuata lectione contenti. libros non efferatis in publicum. ne fastidiosus cibos ingeratis. **V**terique; eorum supellicium. qui iudicare tantum de alijs: et ipsi nichil facere nouerunt. **S**iqui autem fratres sunt quibus; nostra non displicent hijs tribuatis exemplar. a mouentes ut hebrei nomina quorum grandis in hoc uolumine copia est. distinde et pinter ualla scribant. nichil enim potest emendasse libros: nisi emendatio librariorum diligencia conseruet. **N**ec que quam moueat quod unus a nobis editus est librum nec apocryphorum tercij et quarti libri sompnij delectetur: quia et apud hebreos esdre necneque sermones in unum uolumen coarctant. et que non habentur apud illos: nec de uiginti quatuor senibus se abicienda. **S**iquis autem septuaginta uobis opposuerit inter pres. quorum exemplaria uarietas ipsa lacerata et euerfa demonstrat. nec potest uerum asseri quod diuersum est. mirum cum ad euangelia: in quibus multa ponuntur quasi de ueteri testamento. que apud septuaginta et

terpres non habent. **H**elut illud. qui nazareus uocabatur et ex egypto uocauit filium meum. et iudebunt in quem opuntur: multaque alia que latiori operi reseruam. et grite ab eo ubi scripta sunt. **C**umque proferre non poterunt: uos legite de hijs exemplaribus: que nup amobis edita maledictorum cotidie linguis ostenduntur. **S**icut copeditum ueniam. certe quod illagrus sui equissimum est. **E**didi aliquid quod non habet in greco uel aliter habetur: quia ame usum est. quid interpres lamentum in terroget hebreos: et ipsi lectoribus translationis mee ut arroget ut deroget fidem. **P**orro aliud est. si clausis quod dicuntur oculis in uolumen maledicere. et non uirantur grecorum studium. et beniuolentiam. qui post septuaginta uersatores iam christi euangelio choruscante. iudeos et ebionitas legis ueteris interpretes aquila uidelicet simachum et theodotionem et curiose legunt et pougenis laborem ecclesijs dedicauerunt quam magis latini grati esse deberet quod exultante cernerent gratiam a se aliquid mutuari. **P**rimum enim magnorum scriptum est et infinite difficultatis exemplaria posse habere omnia: deinde etiam qui habuerunt et hebrei sermonis ignari sunt magis errauerunt. ignoranter quis emulas ueris dixerit. **Q**uod etiam sapientissimo ciuida nup apud grecos accidit. ut interdum scripturam sensum relinquentes: uniuscuiuslibet interpretis queretur errorem. **N**os autem

qui hebrece lingue saltem parua habent
sciencia. & latinus nob utruq; sermo n
deest. ut de alijs magis possim iudicare.
& ea que ipi intelligimus in nra lingua
exprimere. Itaq; licet exetbra sibiliter
uideretur que si non incendia iactet nquam
meum uiuante xpo silebit eloquii. etia
peta lingua valbumet. legant qui uolunt.
qui uolunt abinam. euentilent apices.
litteras calumpnientur: magis uestra

caritate prouocabor ad studiū. quia illoz
denatione & studio deterrerebor. **liber es**

anno primo dre primus.

Cyrus regis pax ut compleretur
uerbum domini ex ore ieremye
suscitauit dñs spm qm qm regis p
fax: & inuadit uocem in omni
regno suo etiam pscriptura dicit
hec dicit cyrus rex pax. Omnia
regna terre dedit michi dñs ds
celi & terre. & ipe pcepit in ur edi
ficarem ei domum in iherlm que
e in iudea. Quis e in uob de uni
uerso populo eius. **Sic ds illius e co**

et ascendat in iherlm que e iudea: et
edificet domum dñi dei isrl. **Ipe est ds**
qui est in iherlm. & omnes reliqui i cun
tis locis ubique; habitauerunt adiuuer
unt eum uiri de loco suo argento & auro
& substantia et pecoribus. excepto qd
uoluntarie offerunt in templo dei qd
est in iherlm. & surrexerunt principes
patrum de iuda & beniamyn. & sacerto
res & leuite. & omnis cui suscitauit ds
spm ut ascenderent ad edificandum
templum dñi qd erat in iherlm. **Unius;**
qui erant in iherlm adiuuerunt man
coz in uasis argenteis & aureis in sub
stantia. in suppellectili. in iumentis. ex
ceptis hys que sponte obtulerant.

Rex u cyrus prulit uasa templi do
mum que tulerat nabugod de iherlm
& posuerat ea in templo dei sui. **Prul**
lit aut ea cyrus rex pax **pmanu**
manu mtridatis filij gazabar. et
annumerauit ea satabassar prin
cipi iuda. & hic e numerus eoz. **fiale**
auree triginta. fiale argentee mil
le cultri uiginti nouem cypri au
rei triginta cypri argentei qua
dringenti. decem uasa alia mille.
Omnia uasa aurea & argentea quing
milia & quadringenta. **Uniuersa**
tulit satabassar cum hys qui asce
debant de transmigratione baby
lonis in iherlm.

H autem st puuice filij qui
ascenderunt de captiuitate
quam transtulerat nabugod rex
babilonis in babilonem. et reuifi
sunt in iherlm & iudea unusquisq;
in ciuitatem sua qui uenerunt cum
Zorobabel. **Iesua neemya. saraia. ra**
elaia mardochea. helsan. mersar. bel
guca & cum baana. Numerus filioz
isrl isrl filij phare duo milia centu
septuaginta quing. filij arethi sep
tingenti septuaginta quing. filij a
rethi septingenti septuaginta quing.
filij geu sephania. trecenti septuaginta
quing. filij sephania trecenti septua
ginta quing. filij area septingenti
septuaginta quing. filij pha & moab
filioz ietur & ioab duo milia no
genti duodecim. filij elam mille du
centi quinquaginta quatuor. filij
zethua nonaginti quadraginta quing.
filij zachai septingenti sexaginta.
filij bani sexcenti quadraginta duo.
filij bebai sexcenti uiginti tres. filij

Filij azgab mille ducenti uiginti
duo. filij adoniam sexcenti sexagi
ta sex. filij beguai duo milia quin
quaginta sex. filij adin quadringē
ti quinquaginta quatuor. filij arha
ei erant sex ex ezechia nonaginta
octo. filij becai trecenti tredecim. fi
lij iozam centum duodecim. filij aso
ducenti uiginti tres. filij iebār no
naginta quinq. filij berthleem cen
tum uiginti tres. **V**iri ne rupha qn
quaginta sex. **V**iri anatoth centum
uiginti octo. filij azmaneth quadra
ginta duo. filij canathiarum cephi
ar et bechor septingenti quadriaginta
tres. filij arama et gaba sexcenti u
ginti unus. **V**iri machmas centum
uiginti duo. **V**iri berhel et gai ducen
ti uiginti tres. filij nebo quinquā
ginta duo. filij megis centum quī
quaginta sex. filij elam alterius
mille ducenti quinquaginta quatuor.
filij iariam trecenti uiginti. filij ioia
da et ono septuaginta uiginti quinq.
filij iericho trecenti quadriaginta
quinq. filij sama tria milia sexcenti
triginta. **S**acerdotes filij ydaria ī do
mo iesue nonaginti septuaginta tres.
filij emmeor mille quinquaginta
duo. filij phefur mille ducenti qua
draginta septem. filij arim mille
secenti mille secenti leuite. filij ies
ue et cedmuel filiorum odime septu
aginta quatuor. **C**antores filij a
saph centum uiginti octo. filij ia
nitox filij sellum filij apher filij
thelmon filij accub. filij arieba.
filij sobar filij sobai uniuersi centū
triginta nouem. **N**athinei. filij ofai.
filij ahuapha filij theb filij baath filij

ceros filij susana phily phadon filij leba
na filij agaba filij accub filij agab filij
selmai filij amian filij gaddei filij ga
zer filij thara. filij neehoda filij rasin
filij gazem filij auran filij phasee filij
besee filij asennaa filij mumin filij me
thulim filij berehuth filij accupha filij
assur filij besluth. filij maıda filij mar
sa filij berthos filij susara filij thema
filij nasia filij accupha filij seruorum
salomonis. filij sophei filij sopheret fi
lij pharuda filij iala filij deron filij ie
del filij sapharia filij arthul filij phoe
roth qui erant de assebanu filij amin.
om̃s nathinei et filij seruoy salomonis
trecenti nonaginta duo. et hii qui as
cenderunt derhelaa arhelersa cherub
et edom et mer et non potuerūt indicare
domum pr̃m suoy et sem suum utrū
exiret essent. filij delaia filij rhobia filij
neehoda sexcenti quinquaginta duo.
et de filiis sacerdotum filij obia filij ac
cos filij berzellai qui acceper de sihab.
berzellai galaaditis uxorem et uocat
ē nomine eoy. **H**ij quesierūt scripturā
genealogie sue et non inuenerunt.
et eietit sē de sacerdotio. et dixit arheria
tha eis. ut n̄ comederent de s̃s̃s̃corū
donec surgeret sacerdos doctus artij.
per f̃c̃s̃. Om̃is multitudo quasi un
quadraginta duo milia trecenti qua
draginta exceptis seruis eoy et ancil
lis qui erant septem milia trecenti
triginta septem et imp̃s̃ cantores
artij cantatrices ducenti et equi eoy
sexcenti triginta sex. **M**uli eoy qua
dringenti quadriaginta quinq. ca
meli eorum quadr̃ ingenti triginta
quinq. **A**sim eorum sex milia septin
genti uiginti et de principib; parū

cum ingrederentur templum dñi
qd est in iherlm. sponte obrulerunt
i comū dei ad extruendū eam i loco
suo scdm vires suas dederūt impetas
operis auri solidos quadraginta mi
lia et mille argenti minas quinq; mi
lia et uestes sacerdotales centū. habi
tauerunt q; sacerdotes et leuite de po
pulo et cantores et ianitores et nathi
nei in iherlm; suis: uniuersiq; isrl
in ciuitatibus suis. **III**
amq; uenerat m̄sis septim̄: et erant
filij isrl in ciuitatibus suis. Congre
gatus est q; ppl̄s quasi uir unus in
iherlm et surrexit iosue filius iose
dech et fr̄es eius sacerdotes et xoro
babel filius salathiel et fr̄es eius. et edi
ficauerunt altare dei isrl ut offerret
ico holocausta sicut scriptum ē
lege moysi uiri dei. Collocauerunt
aut̄ altare sup bases suas de terren
tibus eos p̄curatū ppl̄s terray.
et obrulerunt sup aliud holocaustum
dño mane et uespere. feceruntq; sollemp
nitatē tabernaculum sicut scriptū ē.
et holocaustum dieb; singulis pordi
nem scdm preceptum opus i die suo.
et post hec holocaustū iuge tā in ka
lendis quā in uniuersis sollempni
tātib; dñi que erant conseruare i om
nib; in quib; ultio munus dñi. Pri
mo die m̄sis septimi ceperunt offer
re holocaustum dño. Porro templū
dei nundū fundatū erat. Dederunt
autē pecuniā latonū cēntarijs ci
bum q; et potum et oleum sydonijs ty
rijsq; ut deferrent ligna cedrina de
hybano ad mare ioppen. iuxta qd p̄

ceperat cyrus rex p̄sari eis. Anno
autem sc̄do aduentis eorū ad templū
dei in iherlm m̄se sc̄do ceperunt xoro
babel filius salathiel et iosue filius iose
dech et reliqui de fratrib; eorū sacerdotes
et leuite. om̄s qui uenerant de captiui
tate in iherlm et construerūt leuiti a
uiginti annis et supra ut iungerent op
domini. **IV** feceruntq; iosue et filij eius et fr̄es
eius cedimel et filij eius et filij iuda ci
uir unus. ut instarent super eos qui
faciebant opus i templo dei. filij enad.
filij eorum et fr̄es eorum leuite. fundato
q; a cementarijs templo dñi. steterūt
sacerdotes cum ornati suo intus. et leui
te filij ataph in cymbalis: ut laudaret
deum p̄manū dauid regis isrl. q; con
cinebant in ymnis et confessione dño
qm̄ bonus qm̄ in eternum m̄ia eius
sup isrl. Omnis q; ppl̄s uociferabat̄
clamore magno in laudando dñm. eo
qd fundatum ē templum domini.
Plurimi etiam de sacerdotib; et leuitis
et principes p̄m et seniores qui uiderāt
templum prius quā fundatum esset.
et hoc templum in oculis eorū: flebant
uoce magna. et multi uociferantes i
leticia eleuabant uocē: n̄ poterat eis
quā agnosce uocem clamoris letanti
ū et uocem fletus ppl̄: qm̄ mixtum enī
ppl̄s uociferabatur clamore magno.
et uox audiebatur p̄cul. Audierunt
autē hostes iuda et beniamyn quia
filij captiuitatis edificarent templū
dño deo isrl. accedentesq; ad xorababel
et ad principes patrum dixerūt eis. **E**
dificemus uobiscum: quia ita ut uos
querimus dñm ur̄m. Ecce nos immola

mris uictimas ex dieb; assaradon
 regis assur qui adduxit nos huc. et
 dixit eis Zorobabel et iohue. et reliq; pn
 cipes patrum isrl. Non est nobis et uob;
 ut edificemus domum deo nro. si nos ipsi
 soli edificabimus domum deo nro: sicut
 nobis cyrus rex psarum precepit. factu
 est autem ut ipsi terre impediret man
 ipsi iuda. et turbaret eos in edificando.
 Conduxerunt q; aduersum eos consili
 atores ut destruerent consiliu eoz omi
 bus dieb; cyri regis psarum: et usq;
 ad regnum dary regis psarum. iiii
 Anno autem assueri ipse e artaxerxis
 principio regni eius scripserunt accu
 sationem aduersus habitatores iuda
 ierlm et indieb; artaxerxis scripsit be
 salam mirdates. et ehabel. et reliqui
 qui erant in consilio eoz ad artaxersem
 regem psarum. Epistola enim accusatoris
 scripta est suriace. et legebat sermone
 syro. Reum beeltheem et samaria scriba
 scripserunt epistolam unam de iherlm
 artaxerxi regi huiusmodi. Reum
 beeltheem. berhleem et samai scri
 ba. et reliqui consiliatores eoz dinaei
 phar sarei. terphalei. arphalei. har
 chirei. babylonij. susannachei. diaei
 elamire. et ceteri de gentib; quas tra
 nsulit asenaphar magnus et gladius.
 et habitare eas fecit in ciuitatib; samari
 e et in reliquis regionib; trans flum
 in pace. Hoc est exemplar epistole qua
 miserunt ad eum. Artaxerxi regi serui
 tui qui sunt trans flum salutem
 dicunt. Notum sit regi quia iudei q
 ascenderunt ad nos. uenerunt in
 iherlm ciuitatem rebellem et pessima.
 quam edificant extruentes muros

eius. et parietes componentes. Nunc
 g notum sit regi. quia ciuitas illa e
 dificata fuerit et muri eius instau
 rati. tributum et uestigal et annu
 os redditus non dabunt et usq; ad
 reges hechoxa pueniet. Nos ergo
 memores salis qd in palatio come
 dimus. quasi legiones reges quia
 lectiones regis uidere nefas ducim.
 idcirco misimus et nuntiavimus
 regi. ut recenseas in libro histori
 arum prim tuoz et inuieres scrip
 tum in gementarijs. et sciet qm in be
 illa urbs rebellis est. et nocens re
 gibus et prouincijs. et bella con
 citantur in ea ex dieb; antiquis.
 Quam obrem et ciuitas illa destruc
 ta est. Nunciamus nos regi. qm si
 ciuitas illa edificata fuerit et muri
 eius instaurati. possessione tras
 fluum nro habebis. verbum mi
 sit rex ad reum berhleem et samia
 scribam et ad reliquos qui erant
 in consilio habitatores samarie
 et ceteris trans flum salutem di
 cens et pacem. Accusatio qua misit
 tis ad nos manifeste lecta e cora
 me. et ame preceptum est. et recen
 suerunt et inuenerunt qm ciui
 tas illa a diebus antiquis aduer
 sus reges rebellat. et seditiones et
 prelia concitantur in ea. Nam et reges
 fortissimi fuerunt in iherlm. qui
 et dominati sunt omni regioni q
 trans flum tributum q; et
 uestigal et redditus accipiebant.
 Nunc g sententia audire ut pro
 hibeatis uiros illos et urbs illa
 non edificetur. donec si forte ame

missum fuit. **V**idete ne negliget
hoc impleatur: et paulatim crescat
malum contra reges. **P**aq; exemptu
attaxeris regis lectum e cora reum
berthelem et samaria scriba et consilia
is eoz: et abierunt festini in ierlm ad
iudeos et prohibuerunt eos in bra
chio et robore. **T**unc intermissum est
opus dei in ierlm. et non fiebat usq;
ad scdm annu dary regis pslar. **v.**

Prophetauerunt autem aggeus
et zacharias propheta fili
abdon prophetares ad iudeos qui
erant in iudea et iherlm in nomine
dei isrl. **T**unc surrexerunt zoraba
bel filius salathiel et iosue fili iose
dech. et ceperunt edificare templum
in iherlm. et cum eis prophe adiuuan
tes eos. **I**n illo autem tempore uenit
ad eos tatanai qui erat dux trans
flumen. et sarabuzannai et consilia
rij eoz: siq; dixerunt eis. **Q**uis dedit
uobis consilium ut domu hanc edi
ficaretis? et muros hos instauraretis?
Ad qd respondim eis que eent noia
hoi n actor illius edificationis. **O**cu
lus autem dei eoz fcs est sup senes
iudeoz. et n potuerunt ihibere eos.
placuitq; ut res addarum referret.
et tunc satisfecerent aduersus accu
satione illam. **E**pse exemplar qua
misit tantannai dux regionis tras
flum. et sarabuzannai et consiliario
res eius artafacci qui erant trans
flumen addarum regem. **S**ermo
quem miserunt ei sic scriptus erat.
Dario regi pax os. **N**otum sit regi
iste ille nos ad iudeam puincia ad
domum dei magni que edificatur

lapide impolito. et ligna imponunt
in parietib; opusq; illud diligenter
astruntur et crescit in manib; eoz. **I**n
terrogauimus g senes illos et ita
diximus eis. **Q**uis dedit uob potes
tatem ut domum hanc edificaretis et
muros instauraretis? **S**; et noia eoz
quesiimus ab eis: ut nuntiarem t.
qui scriptumus noia eoz uiroz q sut
principes in eis. **H**uiusmodi ante ser
monem responderunt nob dicentes. **N**os
sumus serui dei celi et terre. et edificem
templum qd erat exstructu an hos
annos multos qd q; rex isrl magnus
edificauerat et petreuerat. **P**ost qua
autem aduandiam prouocauerunt
patres nri deum celi et terre. tradidit
eos in manu nabugod regis babilo
nis chaldei. domum q; hanc destruxit.
et iherlm eius transfudit in babilonem.
Anno aut primo cyri regis babilonis
proposuit rex edictum: ut domus dei
edificaretur. **N**am et uasa di aurea et
argentea que nabugod tulerat de tem
plo qd erat in templo e in iherlm et
asportauerat ea in templum babilo
nis. et data sunt satabassar uoca
bulo quem et principem constituit
dixitq; ei. **H**ec uasa tolle. et uade et po
ne ea in templo qd est in iherlm. et do
mus dei edificetur in loco suo. **T**unc
itaq; satabassar ille uenit et posuit
fundamenta templi dei in iherlm. et
ex eo tempore usq; nunc edificat. et
nec dum opletum e. **N**unc g si uidet
regi bonum recenscat in babilone
regis que est in babilone. **V**trum
nam a cyro rege iussum sit ut edi
ficaretur domus dei in ierlm. et uolu

Tatem regis sup hoc remittat ad nos
 Tunc rex darius pcepit
 et recensuerunt in bybliotheca
 librorum qui erant repositi in ba-
 bylone: et inuentum ē eg bathanis
 qd est castrum in medena pincia
 uolum unū. talisq; in eo script erat
 cōmentariū. Anno primo cyri regis
 cyrus rex decreuit ut domus dei que
 est in iherlm. edificaret in loco suo. ut
 immolent hostias et ut ponant fun-
 damenta super portam altitudinis cubi-
 torū sexaginta et latitudinis cubitorū
 sexaginta. ordines de lapidib; im-
 pōitis tres. et sic ordines de lignis nouis.
 Sumptus autem de domo regis da-
 buntur. S; et uasa aurea et argentea
 templi dei que nabugod tulerat de
 templo ierlm et attulerat ea in babilo-
 ne: reddantur et referantur in tem-
 plum ierlm in locū suū. Que et posi-
 ta sunt in templo dñi. Nunc ergo
 rannai dux regionis que est trans
 flumen et starbusannai et consiliarij
 ur̃i arphasacei qui estis trans flumē.
 peul recedere ab illis. et dimittere fie-
 ri templum illud ad uice iudeorum
 et seniorib; eorū: et domum dei illā edi-
 ficent in loco suo. S; a me pceptū ē
 qd oportebat fieri a presbiteris iude-
 orū illis ut edificetur domus dei scilicet
 ut de archa regis id est de tributis
 que dantur de regione trans flumē
 studiose sumptus dentur uiris illis
 ne impediatur opus. Qd si necesse
 fuerit et uirulos et agnos et eos in
 holocaustis deo celi. frumētum sal et
 uinum et oleum scdm ritum sacer-
 dotum qui sūt in ierlm detur eis p

singulos dies ne sit malici querimo-
 nia et offerant oblationes deo celi o-
 rentq; p̃iura regis et filiorum eius.
 Ame ergo positum ē decretū ut oīs
 homo qui hanc mutauerit iussione
 tollatur lignum de domo ipsi et eri-
 gatur. et configat. domi autē eius
 publicetur. Deus autem q̃ habitare
 facit nom suum ibi. dissipet oīa
 regna et pplm qui extenderunt ma-
 num suam ut repugnet. et dissipet
 domū dei illam que est in iherlm.
 Tunc rannai dux regionis
 trans flumē. et starbusannai et con-
 siliarij eius scdm quod preceperat.
 Darius rex sic diligenter exēcuti sūt.
 Seniores autē iudeorū edificabāt et
 prosperabantur iuxta p̃phetiam ag-
 gei prophete et zacharie filij abto.
 et edificauerunt et construxerunt in-
 bente deo isrl. et in bente cyro et dari-
 o artaxerxe regib; p̃sorum. et con-
 pleuerūt domum dei istā istq; ad
 diem tertium mensis adar q̃ est
 annus sextus regni. Darij regis.
 fecerunt autem filij isrl. sacerdo-
 tes et leuyte et reliqui filij trans
 migratione dedicationis migra-
 tionis dedicationem domi dei in
 gaudio. et obrulerunt in dedicatione
 domus dei uirulos centum. arie-
 res ducentos. agnos quadringen-
 tos. hircos capratum pro peccato
 totius isrl. duodecim iuxta nume-
 rum tribuum isrl. et statuerunt
 sacerdotes in ordinib; suis et leuy-
 tas in uicib; suis sup opera dei i
 iherlm sicut scriptum est in libro
 moysi. fecerunt autem filij trās

migrationis pascha quartadecima
die mensis primi purificati eni erat
sacerdotes et leuyte quasi unus omnis
mundi ad immolandum pascha u
niuersis filiis transmigrationis et
filiis suis sacerdotibus et sibi. et co
mederunt filii isrl qui fuerant reuerti
de transmigratione. et omnis quise sepa
rauerant a conuinatione gentium ire
ad eos ut querebant dñm deum isrl.
et fecerunt sollempnitatem annorum
septem dieb; in lerica: qm edificauit
lericauiat eos dñs. et conuerterat
cor regis assur ad eos. ut manus eoru
adiuuaret in opere domi dñi dei isrl.

Post hec autem uerba in **vi.**
Pregno artaxerxis regis psarum
edras filius saraie filij azarie filij el
chie filij sellum filij sadoch filij achitob
filij amarie filij azarie filij maraiot
filij zaratie filij oxi filij uoti filij ab
isue filij phinees filij eleazar filij aaro
sacerdotis ab initio. Ipse edras ascen
dit de babilone. et ipse scriba uelox in
lege moysi quam dedit dñs isrl. et de
dit ei rex sedm manu dñi eius bona
sup eum oem petitione eius. et ascen
derunt de filiis isrl et de filiis sacerdotu.
et de filiis leuytay. et de cantorib; et de
iamitorib; et de narhineis in iherlm.
Anno septimo artaxerxis regis uene
runt in iherlm mase quinto. ipe e aut
septimus regis. qui in primo die missis
primi cepit ascendere de babilone: et
primo die mensis quinti uenit in ie
rusalem iuxta manu dei sui bonam
sup se. Edras autem parauit cor suu
ut inuestigaret legem domini et faceret
et doceret in isrl preceptum et iudiciu. hoc

et autem exemplar eplie edei qd dedit
rex artaxerxes esdre sacerdoti et saribe
erudito in sermonib; et preceptis domini.
et ceremonijs eius in isrl. Artaxerxes
rex regum exdre sacerdoti saribe legis
dei celi doctissimo salute. Ame decretu
e. ut cunctiq; placuerit i regno meo
de populo isrl et de sacerdotib; eius et leuy
tis ire in iherlm. retum uadat. Asacie
enim regis et septem consiliatoru eius
missus es ut uisites iudeam et iherlm i
lege dei tui que e in manu tua. et ut fe
ras argentum et aurum qd rex et con
siliatores eius obtulerunt do isrl. cui
in isrl tabernaculum est. et omne
argentum et aurum qd cunq; in uene
ris in uimisa puincia babilonis et
populi offerre uoluerit. et de sacerdotibus
qui sponte obtulerunt domui dei sui que
est in iherlm. et in memoriam libere
accipe. et studiose eme de hac pecunia
uirulos. arretes. agnos. et sacrificia et
libamina eorum. et offer ea sup alta
re domini dei tui qd est in iherlm. Sed
et siquid tibi et fratrib; tuis placuerit
de reliquo argento et auro ut facias
iuxta uoluntatem dei tui facite. va
sa quoq; que dant in ministerio do
mini dei tui trade in conspectu dei in
ierlm. S; et cetera quib; opus fuerit
i domo dei tui quantumcumq; ne
cesse est ut expendas. dab derhesau
ro regis. et desisto. et ame ego artax
erxes rex statu atq; omnib; custodib;
arche publice qui sunt transflum.
ut quodcumq; petierit a uob esdra
sacerdos scriba legis dei celi. absq; mo
ra detis. usq; ad argenti talenta cen
tum. et usq; ad uini batos centu. et

usq; ad frumenti choros centū. et usq;
ad batos olei centum. Saluero absq;
miseria. Omne qd adritum di celi pri
net tribuatur diligent in domo dei ce
li. ne forte irascatur contra regnum
regis. et filiorum eius. Vobis quoq;
notum facimus de universis sacer
dotibus et leuitis cantorib; et iano
ribus. et natiueis et ministris dom' dei.
huiusmodi. ut uestigal. tributum
et annonas non habeatis potestatem
imponendi sup eos. Tu autem exdi
scit in sapientiam dei tui que est i ma
nu tua qntue iudices. et presides ut
iudicent omni populo qui est tuis
flumen his uidelicet qui nouerunt
legem dei tui et legem regis. S; et im
peritos docere libere. et omnes qui n
fecerit legem dei tui et legem regis di
ligenter. iudicium erit deo siue in
mortem siue in exilium. siue in con
tempnationem substantie eius. uel
certe in carcerem. Et dixit exdi
as scriba. Benedictus dominus ds p'm
uor qui dedit hoc in corde regis ut
glorificaret domum dñi que ē in ihe
rusalem. et in me inclinauit. miām
suā corā rege et consiliatorib; eius et
universis principib; regis poterib;.

Et ego confortatus ma
nu domini dei mei que erat i
me. congregaui de israhel principes
qui ascenderent merum in regno ar
taxerxis regis de babylone. De filiis
phinees gerson. De filiis ythamar
daniel. De filiis dauid archus. De
filiis sechemie et de filiis phares za
charias et cum eo numerati sūt iuri
centum quinquaginta. De filiis

phaelem ycaias phermoab et eluce
nai filius axarie et cum eo ducenti iuri.
De filiis sechemie filius exethiel et
cum eo trecenti iuri. De filiis addam
naberth filius ionathana et cum eo qu
quaginta iuri. De filiis phaelem y
caias filius archalie et cum eo septua
ginta iuri. De filiis capharie zebedia
filius muchael et cum eo octoginta iuri.
De filiis ioab abedia filius iethel et
cum eo ducenti decem et octo iuri. De
filiis calometh filius iophie et cum
eo centū sexaginta iuri. De filiis
bebbai zacharias filius bebai et cum
eo uiginti septem iuri. De filiis e
zab iohannam filius exetha et cum eo
centum uiginti iuri. De filiis ada
nicam qui erant nouissimi et hec
nomina eorū eliphether et hel et sa
maas et cum eis sexaginta iuri. De
filiis begui urhai et zaccur et cum eis
septuaginta iuri. Congregaui au
tem eos ad fluvium qui decurrit ad
auia. et mansimus ibi trib; diebus.
Quiescunt in populo et in sacerdotibus
de filiis leui. et non inueni ibi. Itaq;
nisi elizer et ariel et semeiam et el
nathan et ieribeth et alrey elnathan
et nathan et zachariam et mosollam
principes. et ioarib et elnathan sa
pientes et misi eos ad elco qui ē p'm
in casphie loco. et posui in ore eorū uerba
que loquerentur ad addon et ad frēs
eius tharhimeos in loco casphie ut
adducerent nobis ministros domus
dei nr̄i. et adduxerunt nob p'manum
dei nostri bonam sup nos uirum doc
tissimum de filiis mooli filij leui fi
lij leui filij isrl̄i sarabiā et filios ei

1. 710
et lxxv

uiginti et fratres eius decem et octo et a
sabiā et cum eo ysaiā de filiis me-
rari. frs q; eius et filios eius uiginti.
et de nathineis quos dederat dauid et
principes ad ministeria leuytarum
nathineos ducentos uiginti. Omnes
huius nominibus uocabant. et pre-
dicauit ibi ieiunium iuxta flumē
adania. ut affligeremur coram dño.
to nro. et petereamus ab eo uiam rectā
nobis et filiis nris uniuersisq; subitan-
te nre. Erubui enim petere regis auxi-
lium et equites qui defenderent nos
ab inimico in uia. quia dixeramus
regi. manus dei nri est sup nos et sup
omnes qui querit eum in bonitate.
et imperium eius et fortitudo eius
et furor sup eos qui delinquant. Ieu-
uauimus autem et rogauimus deum
nrm phor et euenit nobis prospere.
et separauit de principib; sacerdotum
duodecim sariā et asabiā et cū
eis deficiatib; eorum decem. Appeditq;
eis argentum et aurum et uasa conse-
crata domus dñi dei nostri que obtu-
lerat rex et consiliatores eius et prin-
cipes eius uniuersisq; isrl eorum
qui uenerant. et apprehendi in
manib; eor; argenti talenta sexcenta
quingenta et uasa argentea ce-
ntum. auri talenta centum. et irate-
res aureos uiginti qui habebant
solitos milles et uasa eirs fulge-
tis optimi duo pulchra ut aurum
et dñi eis. Vos sancti domini et uasa
scā et argentum et aux qd sponte
oblatum est dño deo patrum nror.
vigilare et custodire donec appedatis co-
ram principib; sacerdotum et leuytar;

et ducib; familiarib; isrl in ierlm in thesaur;
domus domini. Susceperunt q; sacero-
tes et leuyte pondus argenti et auri et
uasorum ut deferrent in ierlm in domū
dei nostri. Dimouimus q; a flumine a-
dania duodecima die mensis primi ut p-
geremus ierlm. et manus dei nri fuit
sup nos et liberauit nos de manu iimi-
ci et insidiatoris in uia et uenimus ie-
rusalem. et mansimus ibi trib; dieb;. Die
autem quarta appensum ē argentum
et aurum et uasa in domo dñi nri p manu
remoth filij urie sacerdotis. et cum eo e-
leazar filius phinees. cumq; eis iosa-
berth filius iosue. et naadai filius ben-
noi. leuyte iuxta numer; et pond; oim.
Descriptumq; est omne pondus tem-
pore illo. scilicet qui uenerant decapriu-
tate transmigrationis holocausta op-
tulerunt domino de isrl uirulos duo-
decim pro omni peccato isrl. arietes
nonaginta sex. agnos septuaginta sep-
tem hircos pro peccato duodecim. om-
nia in holocaustum dño. Dederunt autē
hæc edicta regis sarapis quæ erant de
conspectu regis et ducib; transflumen.
et eleuauerunt pplm et domum dei. **viii.**
Postquam hæc completa sunt ac-
cesserunt ad me principes dicen-
tes. Non est separatus pplis isrl et sa-
cerdotes et leuyte a pplis terrar; et de
abominationibus eor;. chananei ui-
del; et ethel et pherezei. et iebusei et
amonitay et moabitay et egyptiorum
et amorreor;. Tulerunt enim de filiab;
eorum sibi et filiis suis uxores. et co-
mixtuerunt semen scm cum pplis ter-
rar;. Manus enim principū et magis-
tratuū fuit in transgressionem hac pri-

ma. Cumq; audissem sermonem
idum scidi pallium meū & tunicam.
& euulsi capillos capitis mei & barbe
& sedi merens. Conuenerūt autē ad
me omēs qui timebant uerbum dei
isrl' pro transgressionē eorum qui
decapritate uenerant et ego sede
bam tristis usq; ad sacrificium ues
perinum & in sacrificio uespertino sur
rexi de afflictione mea & expandi ma
nus meas ad dñm deum meū & dixi.
Domine dñs nñs confundor & erubesco
leuare faciem meam ad te. qm̄ ini
quitates nre multiplicare sunt si
caput nrm̄ & delicta nra creuerunt
usq; ad celum adiebz pñm nroꝝ. **S;**
& nos ipi peccauimus grauit usq;
addiem hanc. & in iniquitatibus nos
tris inuadimus ipsi & sacerdotes
nri & reges nri in manibz regum &
ray & in gladium & in captiuitatem
& in rapinam & in confusione uultu
sicut et in die hac. & nunc quasi ad
parum & ad momentum facta est
deprecatio nra ad dñm deum nrm̄
ut dimitterentur nobis reliquie. &
daretur pax illius in loco scō eius.
& illuminaret oculos nros deus nri
& daret nob̄ modicam uitam in ser
uitute nra. quia serui sum̄ et in ser
uitute nra non dereliquit nos dñs nri.
& inclinauit sup nos miām suam co
rā rege p̄sax ut daret nobis uitam.
& sublimaret domū dei nri. et extru
eret solitudines eius. & daret nobis
spem in iudeam et in iherlm̄. & nūc
quid dicemus domine deus nri
post hec. quia dereliquimus man
data tua matrimonia. que prece

pisti in manu seruoꝝ tuoꝝ prophete
tarum dicens. Terra ad qua uos
ingrediemini ut possideatis eam
terra immunda uicta immun
diciam p̄p̄loꝝ ceterarumq; terraz
abominationibz eoz qui reple
uerunt eam ab ore usq; ad os in
conuinatione sua. Nunc ergo
filias uiras ne detis filiis eoz. et fi
lias eorum ne accipiat filijs uis.
& non queratis pacem eoz et pro
sp̄ritatem eoz usq; in sempiter
num. ut confortemini & comeda
tis que bona sunt tre & heredes
habeatis filios uos in sc̄m. et
post omnia que uenerūt sup nos
in operibus nostris pessimis et i
delicto uro magno. quia tu deus
nri liberaisti nos de iniquitate
nra. & dedisti nob̄ salutem sic est
hodie. ut non reuerteremur & u
rita faceremus mandata tua n;
atq; matrimonio iungeremur
cum ip̄lis abominationū istaz.
Nuncquid uatis es nob̄ usq; ad q
summationē. ne dimitteres no
bis reliquias & salutē. **Dñe** deus
isrl' iustus es tu. qm̄ delicti sum̄
qui saluaremur sicut i die hac.
Ece coram te sumus i delicto nro.
Non enim scari potest corā te su
p hoc. **Sic** q̄ orante exdra & implo
rante deum & flente & iacente
ante templum dei. collectus ē
adeum de ist' cetis grandis ni
mis uiroꝝ & mulierum &
p̄neroz. & fleuit ip̄s multo fle
tu. q̄ respondit sechenias fili

17 **xxvi**

ierhel de filiis elā: et dixit eisdre. **N**os
puaricati sumus in dñm nr̄m. et dixi-
mus uxores alienigenas de poplis t̄re.
et n̄c si penitencia ē in ista? sup hoc. p-
carnamus fedus cum dño deo nostro.
ut pnamus uniuersas uxores et eos
qui de hys nati sunt iuxta uoluntate
domini et eor qui uident pceptū dei
nr̄i scdm legem fiat. Surge tuum ē
decernere: nosq; erimus tecū. Con-
fortare et fac. Surrexit q; eisdre et
aduiuit principes sacerdotum et
leuyay et omne isrl̄. ut facerent se-
cundum uerbum hoc: et uiuauerūt.
q; surrexit eisdre ante domū dei.
et abiit cubiculum iohannan filij
eliazaph: et ingressus ē illuc. Pāne
n̄ comedit et aquam n̄ bibit: lugebat
enim transgressionem eor qui decap-
tuitate uenerant. q; missa ē eor uox
in iuda et in iherlm omnib; filiis t̄ra
migrationis: ut congregarentur
in iherlm. et omis qui non uenerit in
trib; dieb; iuxta consiliū principū
et senior: auferentur ab eo substantia
eius: et t̄pe abicietur de ceti transmi-
grationis. Conuenerūt q; omis uiri
iuda et beniamyn in iherlm trib; die-
b; t̄pe est mensis nonus uigesima
die mensis: et sedit omis ppl̄s i pla-
tea domus domini. trementes pro
peccato et pluiijs. q; surrexit et
eisdre sacerdos: et dixit ad eos. Vos t̄ra
gressi estis et duxistis uxores alieni-
genas: ut adderetis sup delictū isrl̄.
q; nunc date confessionem dño deo
patrum nr̄or et facite placitum ei:
et separamini a ppl̄is t̄re. et ab
uxorib; alienigenis. q; respondit

uniuersa multitudo: dixitq; uoce
magna. iuxta uerbum tuum ad nos:
sic fiat. Verumtamen quia ppl̄s mul-
tus est et tempus pluuie ē. et n̄ susti-
nemus stare foris. et non ē unius di-
ei uel duor. **V**eheementer quippe pec-
cauim̄ in sermone isto. Constituant
principes in uniuersa multitudine et
omnes in ciuitatib; nr̄is qui duxerūt
uxores alienigenas ueniant ī tempo-
rib; statutis et cum hys seniores per-
ciuitatem et ciuitate et iudices eorum
donec auertatur ira dei a nobis super
peccatum hoc. **I**gitur ionathan fili-
asacl. et iaasia filius thecie steterunt
sup hoc et mosollam et sebarthaim le-
uythes adiuuerunt eos. **F**eceruntq;
filij transmigrationis sic. et alierunt
eisdre sacerdos et uiri principes fa-
miliarū in domos patrum suor. et
om̄s pnomina sua q; sederunt in die
primo mensis decem ut quererent
rem et consummati sunt os uiri q;
duxerant uxores alienigenas usq;
addiem primam mensis primi. et
inuenti sunt de filiis sacerdotum q;
duxerunt uxores alienigenas. de
filiis iosue filij ioserech et filijs eius
maasia et elixer. et iari et godalia.
et dederunt manus suas ut eiceret
uxores suas. et offerrent pdelicto
suo arrirem de ouib; q; de filiis em-
mar anani et zebedia et de filiis a-
rim maasia et hehya et semia et ierhel
et ozias. et de filiis phestur helicenai
maasia hysmacl nathanael et io-
sabab et eleaza. q; de filiis leuyay
iosabab et semei et telana ipse est
calithaphatafa iuda et elixer. q; de

canonibus eliasub et de amironibus
sellum et chellem et urym. et ex israel
de filiis phares neemias et exela et mel
chia et myamin et melchia et banaia et
de filiis elami mathania et acharias
et iehib et abdi et ierimoth et heel. et de
filiis zethua helicenai heliasub na
thania et ierimoth et iaberth et zaxaza.
et de filiis bebai iohannan ananias
bebai arthalia. et de filiis bani mosol
lam et melue et adania iasub et saal et
ramoth. et de filiis phaeth moab ed
na et calal et banaias et masaias ma
thanas beseleel et bennui et manasse.
et de filiis erem eliezer iesue melchias
semeias symeon beniamyn masoch
samarias. et de filiis asom mathanai
machather asaberth elypheth ermai
manasse semei. De filiis bani mad
di amram et huvel baneas et badaias
cheulan hanua amarimoth et elia
siph mathanias mathanai et iasi
et bani et bennui semei et salmias et
nathan et adaias melchue. dabai. si
sai. sami. exrel et seleman. semeia
sellum samaria ioseph. De filiis
nebin hagel mathathias. zaved.
zabma. reddu et iohel et banaia. Os
huii acceperunt uxores alienigenas.
et fuerunt ex eis mulieres que pe
pererant filios.

De oratione exire
De exploratione ciuitatis iherlm
De reedificatione murorum iherlm
De sanabalarth principe
De operariis murorum iherlm
De prohibitione usure
De inspiratione in mortem esdre
De ascendentiis rebabylone i iherlm

capitulum

De impensis datis ad opus dei
De libro legis lecto coram populo
De gratiarum actione populi ad deum
De federe populi inno cum domino
De habitantibus in ciuitate iherlm
De principibus sacerdotum illius temporis
De summatione muri iherlm.
De non intrantibus ecclesia dei in
perpetuum. De peccato populi. **Incipit**
Liba **neemias. cap. i.**
neemias filii elchie.
Et factum est in mense
casleu anno uige
simo. et ego eram in
babilonia. Et ue
nit ad me anani unus de fratribus
meis. ipse et iuri iuda. Et interro
gaui eos de iudeis qui remanserant
et superauerant de captiuitate et
de ierlm. et dixerunt michi. Qui
remanserunt et relictii sunt de cap
tiuitate ibi in prouincia in afflic
tione magna et obprobrio sunt. et
murus iherlm dissipatus est et
portae eius combuste sunt igni. Cum
audissem uerba huiusmodi. sedi
et fleui et luxi diebus multis. et ieiui
nabam et orabam ante faciem di
celi. et dixi. Queso domine deus celi
fortis magne atque terribilis qui
custodis pactum et misericordiam cum hijs
qui diligunt te et custodiunt ma
data tua: fiat auris tua audientia.
et oculi tui aperti ut audias ser
monem orationem serui tui qua
ego oro coram te hodie nocte et die
pro filiis israel seruis tuis et confite
or pro peccatis filiorum israel quibus

peccauerit. et ego et domus patris mei
peccauimus. in ueritate seducti sumus.
et non custodimus mandatum et
cerimonias et iudicia que precepit
moysi famulo tuo. Memoro uerbi tu
i quod mandasti moysi seruo tuo dices
Cum transgressi fueritis ego dis
dam uos in ipsos et reuertimini
ad me ut custodiat precepta mea
et faciat ea. etiam si abducti fue
ris ad extrema celi inde congregabo
uos. et inducam in locum quem elegi
ut habitaret nomen meum ibi. et
ipsi serui tui et populus tuus quos re
demisti in fortitudine tua et in ma
nu tua ualida. Obsecro sit domine
auris tua attentens ad oratione
serui tui et ad orationem seruorum tuorum
qui uolunt timere nomen tuum
et dirige seruum tuum hodie et da ci
uiam ante uirum hunc. Ego eni
eram princeps regis. 11.

Actum est autem in mense nisan
anno uigesimo artaxerxis
regis. et uiniui et dedi regi. et era
quasi languidus ante faciem regis.
Dixitque michi rex. Quare uult
tuus tristis est. cum te egiptum
non uideam. Non est hoc frus
tra. sed malum nescio quid in corde
tuo est. et timui ualde ac nimis.
et dixi regi. Rex in eternum uiue.
Quare non mereat uultus meus.
quia ciuitas sepulchrorum patris mei
deserta est. et porte eius combuste
sunt igni. et ait mihi rex. Pro qua
re postulas. et orauit deum celi. et
dixi ad regem. Si uideretur regi bo
erant ante eum et leuauit uinum

num et si placet seruis tuis ante fa
ciem tuam. ut mittas me in iudeam
obsecro ad ciuitatem sepulchri pa
tris mei et edificabo eam. Dixitque mi
rex et regina que sedebat iuxta eum.
Usque ad quod tempus erit iter tuum.
et quando reuerteris. et placui an
te uultum regis et misit me. et con
stitui tempus et dixi regi. Si regi ui
deretur bonum epistolas dedit michi
adduces regionis transflumem ut
transducant me donec ueniam in iudea.
et epistolam ad asaph custodem saltus
regis. ut daret in ligna ut possem re
gere portas turris domus et muri
ciuitatis. et domum quam ingressus fu
ero. et dedit mihi rex iuxta manum dei
mei bonam regum meum. et ueni
adduces regionis transflumem. deditque
eis epistolas regis. Miserat autem rex
mecum principes militum et equites.
et audierunt sanaballath oronithes
et tobias seruus amantithes. et con
tristati sunt afflictione magna. quod
uenisset homo qui querebat prospe
ritatem filiorum israhel. et ueni in iude
rusalem. et eram ibi tribus diebus. et
surrexerunt nocte ego et uiri pauci meum.
et non indicauimus cuiquam quid dominus
dedisset in corde meo et facere iherusalem
et iumentum non erat mecum nisi ani
mal cui insidebam. et egressus sum
per portam uallis nocte et ante fonte
draconis. et ad portam stercoreis. et
considerabam murum iherusalem dissi
patum et portas eius consumptas
ignem. et transui ad portam fontis et
acqueductus regis. et non erat iumento

locus cui sedebam ut transiret. et ascen-
di proterentem nocte et considera-
bam murum. et reuersus ue-
ni ad portam uallis et redi.
Magistratus autem nesciebant quid
abirem: aut quid ego facerem. et
iudeis sacerdotibus et optimatibus
et magistratibus et reliquis qui
faciebant opus usque ad id locorum
nichil indicaueram. et dixi eis. vos
nostis afflictione in qua sumus.
quia ierusalem deserta est. et porte eius
consumptae sunt igni. Venite et edi-
ficemus muros ierusalem. et si sumus
ultra obprobrium. et indicam eis ma-
num dei mei quod esset bona mecum.
et uerba regis que locutus est mihi
et aio. Surgamus et edificemus.
et confortare sunt manus eorum in
bono. Audierunt autem sanaballath
oromithe et tobias seruis
amanites. et gosem arabis et sub-
sanna uerunt nos et desperauerunt
et dixerunt. Quenam est hec res qua
facitis. sumus contra regem uos
rebellatis. et reddidi eis sermo-
nem. dixi quod ad eos. Deus celi
ipse nos uiuat. et nos serui eius
sumus. Surgamus et edificemus?
vobis autem non est pars et ui-
ticia et memoria in ierusalem. **III**
Et surrexit eliasib sacerdos
magnus et fratres eius sa-
cerdotes. et edificauerunt porta
gregis. ipsi sanctificauerunt eam
et statuerunt ualuas eius. et
usque ad turrim centum cubito-
rum sanctificauerunt eam usque ad

turrim ananeel. et iuxta eam iuxta iericho
edificauerunt. et iuxta eos edificauit
iuxta zachur filius amri. Porta autem
piscinum edificauerunt filii asnaa.
ipsi reuerunt eam et statuerunt ualuas
eius et seras et uectes. et iuxta
eos edificauit marimuth filius u-
rie filii acchus et iuxta eum edifica-
uit sador filius banaa. et iuxta eum
edificauerunt thechem. Optimates
eorum non supposuerunt colla sua in
opere domini dei sui. et portam ue-
terem edificauerunt ioiada filius
phasea et mosollam filius basaida.
ipsi reuerunt eam et statuerunt ual-
uas eius et seras et uectes. et iuxta e-
os edificauerunt melechias gabao-
nites et iaddon meronathes iuxta
degabaon. et maspha pro dore qui
erat in regione transflum. et iuxta
eum edificauit eziel filius asania
aurifer. et iuxta eum edificauit a-
nani filius pigmentarii. et dimiserunt
ierusalem usque ad murum platee
latioris. et iuxta eum edi-
ficauit raphaia filius hahur. prin-
ceps uici ierusalem. et iuxta eum edi-
ficauit iexeda filius aramath con-
tra domum suam. et iuxta eum edi-
ficauit iexeda filius aramath con-
tra domum suam. et iuxta eum e-
dificauit acchus filius sebonie
mediam autem partem uici edi-
ficauit melechias filius herem et
asub filius phemeab. et turrem
furnorum iuxta eum edificauit sel-
lum filius aloes princeps medie
partis ierusalem ipse et filii eius. et

portam uallis edificauit annai
et habitatores et ante ipsi edificabar
eam et statuerunt ualuas eius et
feras et uetres eius et mille cubitos
in muro usque ad portam sterqui
linij edificauit melchias filius
rechab princeps uiri becharaie
ipse edificauit eam et statuit ual
uas eius et feras et uetres et por
tam fornis edificauit sellum fili
colozai princeps paginaspha
ipse edificauit eam et texit et statu
it ualuas eius et feras et uetres
et muros piscine syloe in ortum
regis et usque ad gradus regis qui
descendunt de ciuitate dauid. Post
eum edificauit neemyas filius
azboz princeps dimidie partis
uia betsuri usque contra sepul
chrum dñi et usque piscinam qui
grandi opere constructa est et
usque ad domum fortium. Post
eum edificauerunt leuyte et
post eum reum filius benni.
Post eum edificauit asubias
princeps dimidie partis el
le in uico suo. Post eum edifi
cauerunt fratres eorum bechin fili
enadad princeps dimidie par
tis choala et edificauit post e
um axer filius iosue princeps
massa mensuram secundam
grata ascensum firmissimi
anguli. Post eum in monte e
dificauit ~~banias~~ fili' baruch
Zathi mensuram secundam ab
angulo usque ad portam domi
eliasiph sacerdotis magni.

Post eum edificauit marimuth fi
lius urye filij acchune mensuram
secundam a porta domus eliasiph
donec extenderetur domus eliasiph.
et post eum edificauerunt sacerdo
tes uiri decampetriz iordanis. Post
eum edificauit beniamyn iasub
contra domum suam. et post eum
edificauit azarias filius maasie
filij ananye contra domum suam.
Post eum edificauit benuni filius
seuiadab mensuram secundam a
domo azarie usque ad flexuram et
usque ad angulum. Palel filius oxi
contra flexuram et turrem que e
minet de domo regis excelsa et in
atrio carceris. Post eum phadana
filius pheros. Nathinei autem ha
bitabant in ophel contra porta a
quarii ad orientem et turrem que
preeminebat. Post eum edificauit
thetueni mensuram secundam eregi
one a turre magna et eminenti us
ad murum templi. Sursum autem
ad portam equorum edificauerunt
sacerdotes unusquisque contra domum
suam. Post eos edificauit seddo
filius emma contra emmei. grata
domum suam. et post eum edifica
uit semeia filius sechemie: custod
porre orientalis. Post eum edifica
uit anania filius selemie et anon
filius celon sextus mensuram secundam.
Post eum edificauit mosollam fi
lius barachie contra gazophila
cium suum. Post eum edificauit
melchias filius aurificis
usque ad domum nathineorum et

scuta uidentium contra porta iudiciale.
et usq; ad cenaculum anguli. In porta
gregis edificauerunt artifices et ne-

Fortificatores. **iii.**
factum est autem cum audisset sa-
naballath qd edificarent muru: iras-
e ualde. et motus nimis subannauit
iudeos: et dixit coram fratrib; suis
et frequentia samaritanorum. Quid u-
dei faciunt imbecilles? Num dimittet
eum gentes. Num sacrificabunt et co-
plebunt in una die? Numquid poterit
edificare lapides de aceruis pulueris
qui combusti sunt? **S;** et tobias ama-
nites proximo suis ait. Edificent. Si
ascenderit uulpes: transiliet murus
eorum lapideum. et dixit neemias.
Audi deus noster. quia facti sumus des-
pectio. Conuertere obprobrium super caput
eor. et da eos in despectionem inter
captiuitatis. Ne operias iniquitate
eor. et peccata eorum coram facie tua no
deleantur: quia irriserit edificantes.
Itaq; edificantes murum. et quicun-
q; murus totum usq; ad partem dimidi-
am: et prouocatum est cor populi ad o-
perandum. factum est autem cum
audisset sanaballath et tobias et ara-
bes et amonites et axorij qd obducta
esset cicatrix muri iherosolym. et qd cepisset
interrupta conclusi irati sunt nimis.
et congregati sunt omnes pariter ut ue-
nissent et pugnaret contra iherosolym et
molerentur insidias. Et orauimus
deum nrm. et posuimus custodes su-
per murum die ac nocte contra eos. Dixit
autem iudas. Debilitata est fortitu-
do portantis et humus nimis est.

et nos non poterimus edificare murum
et dixerunt hostes nri. Nesciant et
ignoscat donec ueniamus in mediu
eorum et interficiamus eos et cessare
faciamus eos opus. factum est autem
uenientib; iudeis qui habitabant
iuxta eos et dicentibus nobis pcedem
uos ex omnib; locis quib; uene-
rant ad nos. statui in loco post mu-
rum per circuitum populi in ordine
cum gladijs suis et lanceis et arcib;.
Prospecti atq; surrexi. et ait ad
optimates et magistratus et ad re-
liquam partem uulgi. Nolite time-
re a facie eorum dñi magni et ter-
ribilis in memoriam. et pugnate pro
fratribus uestris et filiabus uestris
uxoribus uestris et domibus. factum
est autem cum audissent inimici
nri nuntiatum esse nobis: dissipauit
deus consilium eorum. et reuersi sumus
omnes ad muros iherosolym. et ado-
pus suum. Et factum est ad die illa
media pars iuuenum faciebat o-
pus: et media pars parati erant ad
bellum. et lancee et scuta et arcus et
lorice. et princeps post eos in o-
dome iuda edificantiu i muro. et
portantium onera et imponenti.
una manu sua faciebat opus: et
altera tenebat gladium. Edifi-
cantium enim unusquisq; gla-
dio erat accinctus renes. et edifi-
cabant et clangebant buccine iux-
ta me. **q;** dixi ad optimates et
ad magistratus et ad reliquam
partem uulgi. Opus grante est
et latum et nos separati sumus

In muro pcul alt' ab alto. In loco q̄c̄q;
audieritis clangorem tube. illuc
conaurite ad nos. Deus enim noster
pugnabit pro nob; et nos ip̄i faciem;
opus. et media pars nr̄m teneat lanceas
ab ascensu aurore donec egrediant' aſ.
Intempore q̄; illo dixi ip̄s. Vnusquisq;
cum puero suo maneat ī medio iherlm.
et sint uos uices p noctem et diē adope
randum. Ego autem et fr̄s mei et cū
todes et pueri mei qui erant post me n̄
deponebamus uestimenta nra. Vnus
quisq; tantum nudabat' ad baptismū.
Et factus est clamor p̄li et
uicorum eius magnus ad iſus
fratres suos iudeos. et erant q̄ dicerēt.
filij nostri et filie nre multe s̄ nimis.
accipiamus pro pretio eorū fr̄um n̄m.
et comedamus et uiuiamus. q̄ erant q̄
dicerent. Agros nros et uineas et domos
nr̄as apponamus. et accipiamus fru
mentum in fame. Alij dicebant mutu
o sumamus pecunias in tributa re
gis. demusq; agros nros et uineas. et
nunc sicut carnes iumentorū sic car
nes nre sunt et sicut filij eorū ita et filij
nostri. Ecce nos subiugauimus filios
nros et filias nr̄as in seruitutem. et de
filiab; nr̄is sunt familie nec habem;
unde possunt redimi. et agros nostros
et uineas nr̄as alij possident. q̄ uacuis
sum n̄m cum audissem clamorem e
orum sc̄lm uerba hec. cogitauit; cor
meum mecum et increpauī optima
tes et magistratus. et dixi eis. Usuraf
ne singuli a fratrib; nr̄is exigitis. Et
congregauī aduersus eos contione
magnam. et dixi eis. Nos ut scitis re

demini fr̄es nr̄os iudeos q̄ uen
diri fuerant gentibus sc̄dm pos
sibilitatem nostram. et uos igitur
uenditis fr̄es nr̄os. et redimemus
eos. et siluerunt. nec inuenerunt
quid responderent. Dixi q; ad eos.
Non est bona res quā facitis. Quia
re in timore dei nr̄i non ambula
tis. nec exprobrebit' uobis a ge
tibus inimicis nostris. et ego et
fr̄s mei et p̄li mei q̄modauim;
plurimis pecuniā et fructum.
Non reperamus ī comune istud.
es alienum comedam' qd̄ debet'
nobis. Reddite eis hodie agros
suos et uineas suas oliueta sua
et domos suas. Quimpotius et
centesimam pecunie fr̄um n̄m
uini et olei quā exigere soleba
tis ab eis. date pro illis. q̄ dixi
runt. q̄ dixit. Reddemus. et
ab eis nichil querimus. licet; fa
ciemus ut loqueris. et uocauī
sacerdotes. et adiurauī eos ut fa
cerent iuxta qd̄ dixerā. Insup
excusaui finem meum et dixi.
Sic excusat domus oēm uirū q̄
non compleuerit uerbum istud
de domo sua et de laborib;. sic ex
cusiati. et uacuis fiat. q̄ dixi
uniuersa multitudo aī. et
laudauerunt d̄m. f̄ent q̄ ip̄s
sicut erat d̄m. Adie autē illa
qua preceperat rex michi ut
essem dixi in terra iuda. ab an
no uigesimo usq; ad annū tri
gentum sc̄dm artaxerxis regis.
p annos duodecim ego et fr̄es

mei annonas que ducib; debebant
n̄ comedim. Duces autem p̄m̄i q̄
fuerunt añ me grauauerūt p̄p̄m.
et acceperunt ab eis in pane et in
uino et in pecunia cotidie siclos q̄
draginta. S; et minuit̄ eor̄ de pres
terunt p̄p̄m: ego autem n̄o feci
ita propter timorem dei. Quinpo
tius i opere muri edificauī et agrū
non emi et om̄s pueri mei congre
gati ad opus erant. Iudei q̄; et ma
gistratus eor̄ centum quinquag
inti uiri erant. et qui ueniēti
ad me de gentibus que in circuitu
m̄o sunt in mensa mea erant. Pa
rabatur autem in p̄ dies singulos
unus bos arietes sex electi p̄ceptis
uolatilib; et inter dies decem uina
duer̄ sa et alia multa tribuebam.
In sup et annonas ducatis mei n̄o
quesiui. Valde enim erat attenua
tus p̄p̄s. Memoro mei deus m̄s
in bonum: sedm̄ omnia que feci
populo huic. **vi.**

Factum ē autē cū audisset sa
naballach et tobyas et gosem
arabis et ceteri inimici n̄ri qd̄ edi
ficasset ego murum et n̄o esset
i ip̄o residua interruptio: usq; ad
tempus autem illud ualuas si
posueram in portis: sanaballach
et tobyas et gosem arabs uenerūt
ad me dicentes. Veni et p̄ciam
fed' in uiculis in campo uno. Ipi
autem cogitabant ut facerent
michi malum. Nisi ergo ad eos
nuntios dicens. Opus grande
ego facio: et non possum descende.

ne forte negligat cū uenero et descendo
ad uos. Miserunt autem ad me sedm̄
uerbum hoc p̄ quatuor uices: et respon
di eis iuxta sermonem priorem. Et
misi ad me sanaballach iuxta libū
prius quinq; uice puerum suū: et
ep̄lam habebat in manu sua scriptā
hoc modo. In gentib; auditum ē ergo
sem dixit quia tu et iudei cogitatis
rebellare: et propterea edificatis mu
rum et leuare te uelis sup̄ eos regem.
Propter quam causam et p̄phetas
posueris qui predicent de te in iherlm̄
dicentes. Rex in ierlm̄ ē. Auditis
ē rex uerba hec. Idcirco n̄o ueni ut i
eamus consiliū pariter. Et misi
ad eos dicens. Non est sc̄m̄ sedm̄ liba
hec que tu loqueris: de corde enī tuo
tu componis hec. Om̄s enim terre
bant nos cogitantes qd̄ cessaret ma
nus m̄e ab operibus et requiesceret.
Quam ob causam magis confortauī
manū meam. et in gressus sum domū
samare filij dalie filij methabeel se
c̄ro: qui ait. Tractemus nobiscum
i domo dei in medio septi. et laudam̄
portas edis: quia uenturi s̄ inter
ficiant te. et nocte uenturi s̄ ad occi
dendum te. q̄ dixi. Num quisquam
similis mei fugit: et quis ut ego in
gredietur templum et uiuet? Non
ingrediar. et intellexi qd̄ d̄s n̄o
miseret illum. S; quasi uaticinans
locutus ēet ad me et tobyas et sana
ballach mercede conduxissent eū.
Acceperat enim p̄cium. ut tem̄
faciem et peccarem: et haberent
malum qd̄ exprobarent michi.

Memento mei dñe protobyā et sa
naballat iuxta opera eorum talia.
S. et noadie prophete et ceterorū pro
phatarum qui terrebant me. Comple
tus est autem murus uigesima
quinta die mensis ebul quinquā
ginta duob; dieb; factum ē autem
cum audissent oēs inimici nri. ut
tinerent uniuersę gentes que erāt
in circuitu nro. et conderent in tra
semer ipsos. et scirent qđ a dño fac
tum ē opus hec. S. in dieb; illis
multe optimatum iudeorum epile
mittebantur ad tobyam. et a toby
a ueniebant ad eos. Multi enim
erant in iudea hñres iuramentum
eius. quia gener erat sechenie fi
lij iorel. et iohannan filius eius ac
ceperat filiam mosollam filij ba
rachie. S. et laudabant eū corā me
et uerba mea nuntiabant ei. et tobiat
mittebat litteras ut terereret me

Postquam autem edificatus est murus. et posui
ualuas et retensui ianitores et can
tores et leuitas. precepti añe fñi meo
et ananie principi domus de ierlm.
ipse enim quasi uir uerax et timet
deum plus ceteris uidebatur. et
dixi eis. non aperiuntur porte
ierlm usq; ad calorem solis. Cū;
adhuc assentem clausē porte et
et populare. et posui custodes de ha
bitatorib; ierlm singulos per
uices suas. et unum quemq; con
tra domum suam. Ciuitas
autem erat lata nñm et gran
dis. et ipse paruus in medio ei

et n̄ erant domus edificare. Ds
autem dedit in corde meo et congre
gaui optimates et magistratus et
uulgus ut recenserem eos et iueni
librum census eorū qđ ascenderant
primum. et inuentū est scriptū
in eo. S. filij provincie qui ascen
derunt de captiuitate transmi
grantium. quos transiulat nabu
god rex babilonis. et relictū sunt
in ierlm et in iudeam unusquisq;
in ciuitatem suā qui uenerant.
cum zorababel. Josue. neemias a
Zarias maraias. naamin. mar
docheus. bethsar. mespharath. beg
goai. naum. baana. Numerus
uiroium ipsi isrl. filij phares duo
milia centum septuaginta duo.
filij saphaie trecenti octoginta duo.
filij area sexcenti quinquaginta
duo. filij phaethmoab filiorū iesue
et iwab duo milia octingenti decē et
octo. filij elam mille octingenti
quinquaginta quatuor. filij xenai
octingenti quadraginta quinq;
filij zacchi septingenti septuaginta.
filij benmui sexcenti squadraginta
octo. filij hebai sexcenti uiginti octo
filij azgad duo milia trecenti uiginti
duo. filij adoniam sexcenti sexagi
ta septem. filij addai sexcenti quin
quaginta quinq;. filij axer filij exe
chie nonaginta octo. filij asem tre
centi nonaginta octo. filij bethsai
trecenti uiginti quatuor. filij areph
centum duodecim. filij xabaon no
naginta quinq;. viri bethleem et
netufa centum octoginta octo.

Iuri anathor centū uiginti octo.
 iuri berthamoth quadraginta duo.
 iuri carathiarum chephura et berorh
 septingenti quadraginta tres.
 iuri rama et gabaa sexcenti uiginti un?
 iuri machimas ducenti uiginti duo.
 iuri berhel et haicenti uiginti tres.
 iuri nebo alterius quinquaginta
 duo. iuri elam alterius mille duce
 ti quinquaginta quatuor. filij arem
 trecenti uiginti. filij iericho trecenti
 quadraginta quing. filij ioiadid et
 onon septingenti uiginti quatuor.
 filij senaa tria milia nongenti trigi
 ta. **Sacerdotes.** filij iadaya idaya in
 domo iesua non genti septuaginta
 quatuor. filij emmer mille quing
 ginta duo. filij phasur mille duce
 ti quadraginta septem. filij arem
 mille decem et octo. leuyte. filij io
 sue et gadimel filioz ordina septu
 aginta quatuor. **Cantores.** filij a
 saph centum quadraginta septem.
 ianitores. filij sellum filij arther fi
 lij thelmon filij accub filij accna fi
 lij sobai centum triginta octo. **Na
 thinei** filij sua filij aspha filij the
 baorth filij cherob filij sicca filij pha
 do filij lebena filij agaba filij sermo
 filij anam filij geddel filij gader filij
 rana filij rasim filij neruda filij io
 sem filij axa filij phasta filij betai
 filij mimyn filij neptusim filij be
 thue filij anupha filij assur filij bel
 loth filij meida filij arsa filij ber
 col filij sicara filij rhema. filij ne
 sia filij atsa filij seruoꝝ salomonis.
 filij sothai filij sophereth filij phe

Reemias

rida filij iacala filij delcon. filij ieddel
 filij sapharia filij arthul filij phoe
 reth qui erat ortus ex abaim filio
 amon. **Om̃s nathinei et filij seruoꝝ**
 salomonis trecenti nonaginta duo.
Hy sunt autem qui ascenderunt
 derhelmalath. thelarfa. cherub.
 abdo et gomer. et non potuerunt indi
 care domum p̃m suoz. et sem̃ suū
 uerum ex illis essent filij delaza fi
 lij tobias filij nethoda sexcenti qua
 draginta duo. et de sacerdotib; filij
 abyra filij accos filij berxellai qui
 accepit de filiab; berxellai galaa
 dimidis uxorem. et uocatus est no
 mine eoz. **Hy quiescunt scripturam**
 genealogie sue et non inuenerunt.
 et electi sunt de sacerdotio. **Dixerunt**
 arther iatha eis. ut si manducaret
 de sanctis sc̃oz. donecurgeret sa
 cerdos doctus et eruditus. **Ois mul
 tudo quasi uir unus quadraginta**
 duo milia trecenti sexaginta abig;
 seruis et ancillis eoz. qui erant
 septem milia trecenti triginta sep
 tem. et inter eos cantores et cantra
ria trices ducenti quadraginta
 quing. **Cameli** eoz trecenti trigi
 ta quing. **asini** sex milia septu
 genti triginta. **Nonnulli autem**
 de principib; familiarum dederunt
 impensas in opus domini. **Arther**
 sara dedit in thesauꝝ auri drag
 mas mille. phialis quinquaginta.
 tunicas sacerdotales quingentis
 triginta. et de principib; famili
 arum dederunt in thesauꝝ op̃is
 auri dragmas uiginti milia.

urnas duo. **O**i. ducentos. et quod dedit populus
reliquis auri dragmas iuginti. **O**i.
minas duo milia et tunicas sacerdotales
sexaginta septem. et habitauerunt sa-
cerdotes et leuite et ianitores et canto-
res et reliquum unius et omnis israel
in ciuitatibus suis. **vi**
Et uenerat mensis septimus
scenophegie sub exdra et neemya. filij
autem israel erant in ciuitatibus suis.
Congregatusque est omnis populus qui
uir unus ad placeam que est ante
porta aquarum: et dixerunt esdre se-
be. ut afferret librum legis domini
quam preceperat dominus moysi. **A**ctu-
lit ergo esdras sacerdos lege coram
multitudine uiroꝝ ac mulierum.
cunctisque qui poterant intelligere
idie primo mensis septimi: et legit
eo aperte in platea que erat an-
te portam aquarum a mane usque
ad medium diem in conspectu uiroꝝ
et mulierum et sapientum: et aures
omnis populi erant erecte ad librum. **S**te-
tit autem esdras scriba supra gra-
dum lignum: quem fecerat ad
loquendum. et steterunt uerba eius
marthania et sema et anania et iuria
et elechia et maasia ad dexteram eius:
et ad sinistram phadaia micheel et
melechias et asium et asaphdania et za-
charia et mosollam. et aperuit es-
dras librum coram omni populo. super
unumquemque populum eminebat.
et cum aperuisset eum: stetit omnis
populus. et benedixit esdras domino deo
uoce magna: et respondit omnis populus
amen amen. eleuans manus suas. et
interruati sunt. et adorauerunt deum

in terra. **P**orro iosue et baani
et sarabai. iamin. acub. sephai.
odia. maasia. selua. azarias. iosa-
berth. anam. passara. leuite silen-
tium faciebant in populo: ad audi-
endam legem. **P**opulus autem stabat
in gradu suo. et legerunt in libro le-
gis dei distincte et aperte ad intel-
legendum: et intellexerunt cum leg-
retur. **D**ixit autem neemias ipse et ather-
sata. et esdras sacerdos et scriba. et
leuite interpretes uniuerso populo.
Dies sanctificatus est domino deo nostro.
nolite lugere et nolite flere. **F**lebat
enim omnis populus cum audiret uer-
ba legis. et dixit eis. **N**on comedite pi-
guia et bibite mulsum. et mittite
partes eis qui non parauerunt se.
quia sanctus dies domini est. et nolite con-
tristari: gaudium etenim domini
est fortitudo nostra. **L**euite autem si-
lentium faciebant in omni populo
dicens. **T**acete quia dies sanctus est
et nolite dolere. **A**bijt itaque omnis
populus ut comederet et biberet et mit-
teret pres et faceret letitias magnas:
quia intellexerunt uerba que do-
cuerat eos. **Q**uod indie secunda congre-
gati sunt principes familiarum.
uniuersi populi. sacerdotes et le-
uite ad esdras scribam ut inter-
pretaretur eis uerba legis. **Q**uod inuene-
runt scriptum in lege precepisse do-
minum in manu moysi ut habi-
tarent filij israel in tabernaculis in
die sollempni mense septimo. et
ut predicarent et diuulgarent uocem
in uniuersis urbibus suis et in
iherusalem dicens. **E**gredimini in

montem et afferte frondes olyue et
frondes ligni pulcerrimi. frondes
myrti et ramos palmarum. et frondes
ligni nemorosi ut faciant taberna-
cula sicut scriptum est. et egres-
sus est omnis populus et attulerunt fecerunt
que tabernacula unusquisque in domo
sua et in atrio suis et in atrio domus dei
et in porta porte effraim. fecit ergo
uniuersa ecclesia eorum que redierat de
captiuitate tabernacula et habitau-
erunt in tabernaculis. non enim fece-
rant talia filii israel adiebus ioseph filij
nati usque ad diem illum et fuit leti-
tia magna nimis. legimus in libro le-
gis dei per singulos dies adie primo
usque ad diem nouissimum et fecerunt
sollemnitatem septem diebus et in
die octaua collecta iuxta ritum. **ix.**
Ad die autem uigesima quarta in
his huius conuenerunt filii israel in
ieiunio et in facis. et humi sunt eos.
et separatim est sem filiorum israel
ab omni filio alienigena et steterunt
coram domino et confitebantur peccata
sua et iniquitates patrum suorum.
et consurrexerunt ad standum et
legerunt in uoluntate legis domini
dei sui. quater in die et quater in nocte
confitebantur et laudabant dominum
deum suum. Surrexerunt autem si-
gradum leuitarum ioseph et bani
sebmihel. sebmia. abani. sebmias ba-
ni et chauni. et clamauerunt uoce
magna ad dominum deum suum. et dixe-
runt leuite scilicet ioseph et cedmihel.
bonni. assebia. sebmia. arabia. odara
sebmia. facia. surgite et benedicite
domino deo uestro ab eterno et usque in eternum

et benedicant nomini glorie tue ex celsis in be-
nedictione et laude. et dixit esdras. Tu
ipse dominus solus. tu fecisti celum celorum
et omnem exercitum eorum terra et uni-
uersa que in ea sunt. maria et omnia
que in eis sunt. tu uniuersas omnia hec.
et exercitus celi te adorant. Tu ipse domine
deus qui eligisti abraham et eduxisti
eum de igne chaldeorum. et posuisti no-
men eius abraham et inuenisti cor eius
fidele coram te. et percussisti cum eo fedus
ut daret ei terram chananei. et heri-
pheret. iebusei et gergesei ut daret
semini eius. et impleti uerba tua quia
iustus es. et uidisti afflictionem pa-
trum nostrorum in egypto clamoreque eorum
audisti super mare rubrum. et dedisti
signa et portenta in pharaone et in
uniuersis seruis suis. et in omni populo
terre illius. cognouisti enim quia su-
perbe egerant contra eos. et fecisti et nomi-
nasti et in hac die. et in mare diuisisti
ante eos. et transierunt per medium
maris in securo. percussisti autem eorum
proceres in profundum quasi lapide-
dem in aquas ualdas. et incolump-
na uobis duxit eorum fuisse per diem
et incolumpna ignis per noctem. ut ap-
pareret eis uia per quam ingredie-
bantur. Ad montem quoque synai descen-
disti. et locutus es cum eis de celo et
descendisti. dedisti eis iudicia recta
et legem ueritatis. ceremonias et
precepta bona. et sabbatum sancti-
ficatum ostendisti eis. et mandata et
ceremonias et legem precepisti eis in
manu moysi serui tui. Panem quoque
de celo dedisti eis in fano eorum. et aquam
de petra eduxisti eis sitientibus. et

dicti eis ut ingrederentur et pos-
sederent terram super quam leuasti ma-
num tuam ut traderes eis. Ipsi uero
et patres nri superbe egerunt. et in-
durauerunt ceruices suas et non
audierunt mandata tua et noluerunt
audire. et non sunt recordati mira-
bilitum tuorum que feceras eis. et in-
durauerunt ceruices suas. et dederunt
caput ut conuerterentur ad serui-
tutem suam quasi per contumeliam.
Tu autem deus propicius clementes
et misericors longanimus et multe
misericordie. et non deliquisti eos.
Et quidem cum fecissent sibi iutu-
lum et lacilem et dixerunt. Ne es-
sēs tuus qui eduxit te de egypto.
fecerunt blasphemias magnas.
In misericordiis tuis multis non di-
misisti eos in deserto. Columna
nubis non recessit ab eis per diem
ut duceret eos in uiam et columna
ignis per noctem ut ostenderet eis iter
per quod ingrederentur. et spiritum tuum
bonum dedisti eis qui doceret eos. et
manna tuum non prohibuisti ab ore
eorum et aquam dedisti eis in siti.
Quadraginta annis pauescit eos in
deserto nichilque eis defuit. uestimen-
ta eorum non inueterauerunt. et
pedes eorum non sunt attriti. et de-
disti eis regna et populos. et partitus
es eis regna et populos sortis et posside-
runt terram seon et terram re-
gis eselon et terram og regis ba-
san et filios eorum multiplicasti
sicut stellas celi. et adduxisti eos ad
terram de qua dixerās patribus eorum

ut ingrederentur et possederent. et uenerunt
filii et possederunt terram et humiliasti co-
ram eis habitatores terre chananeos et
dedisti eos in manus eorum et reges eorum
et populos terre ut facerent eis sic placebat
illis. Ceperuntque urbes munitas et
humum pingue et possederunt domos ple-
nas cunctis bonis. et cisternas ab aliis
fabricatas. uineas et oliueta et ligna po-
nifera multa. et comederunt et saturati
sunt et impinguati sunt. et abunda-
runt diuitiis in bonitate tua magna.
Prouocauerunt autem ad te ad iracu-
diam et recesserunt a te. et proiecerunt
legem tuam post terga sua. et prophete-
tas tuos occiderunt. qui contestabantur
eos ut reuerterentur ad te. feceruntque
blasphemias grandes. et dedisti eos in
manum hostium suorum et afflixerunt eos.
et in tempore tribulationis sue clama-
uerunt ad te. et tu de celo exaudisti eos. et
secundum miserationes tuas multas dedisti eis sal-
uatores qui saluarent eos de manu hos-
tium suorum. Cumque requiescissent reuer-
si sunt ut facerent malum in conspectu
tuo. et deliquisti eos in manibus inimicorum
suorum et possederunt eos. Conuersi sunt
et clamauerunt ad te. tu autem
de celo exaudisti et liberaisti eos in mi-
sericordiis tuis multis temporibus.
et contestatus es eos ut reuerterentur
ad legem tuam. Ipsi uero superbe ege-
runt et non audierunt mandata tua.
et in iudiciis tuis peccauerunt. que faci-
et homo et uisus est eis. et dederunt hu-
merum recedentes. et ceruicem suam
indurauerunt et protraxerunt se eos
annos multos. et contestatus es eos

in spū tuo p manum prophay tuorum
et non audierunt et tradidisti eos i
manum pploy terray. In misericordys
autem tuys plurimis non fecisti eos
i consumptione. nec deliquisti eos. qm
deus miserationū et clemens es tu. Ne
itaq; dñe deus nŕ deus magne for
tis et terribilis. custodiens pactum
et miam. ne auertas faciem tuā in
omnem laborem qui inuenit nos.
reges nŕos. principes nŕos et patres
nostros. et sacerdotes nŕos. prophas
nŕos et oēm pplm tuum a diebus
regis assur usq; addiem hanc. et tu
uultus es in omnib; que uenerunt
sup nos. quia ueritatem fecisti nob.
nos autem impie egimus reges nŕi
principes nŕi. sacerdotes nostri. et
patres nŕi non fecerunt legem tuā
et non attenderunt mandata tua
et testimonia tua que testificatus es
i eis. et tpi in regnis suis bonis et i
bonitate tua multa quam dederas
eis et in terra latissima et pingui
quam tradideras in conspectu eoz
non seruerunt. et nec reuerſi sūt a
studys suis pessimis. Ecce nos ipi
hodie serui facti sumus. et terra
quam dedisti patribus nostris ut
comederent panem et que bona
sunt eius. et nos ipi serui sumus
i ea et fruges eius multiplicant
regib; quos posuisti sup nos ppter
peccata nŕa. et corporibus nostris
dominantur et uimentis nostris
secundum uoluntatem suā. et i
tribulatione magna sumus. Sup
omnib; et hys nos ipi peccamus

sedus et scribimus et signant principes
nostri. leuyte nŕi et sacerdotes nŕi. **S**
ignatores autem fuerūt neemias
as. acher-satha filius achelai et
tecechias. saraias. azarias. ieremyas.
phasur. **amania** amaria. melchia. ac
chus. sebenia. melli. care. merimuth.
oddyas. daniel. genton. baruch. mo
sollam. alia. mianum. maxia. belga
semeia. **Hi** sacerdotes. **Porro** leuyte.
iosue **eius** azarie filius. benni de filiis
ennadab cedmuel. et fratres eoz seche
nia. odeuta. celita. phadaia. anā. my
cha roob. asubia. Zaccur. serebias. sa
bana. odiebani. bamni. **Capita** ppli
phetos. phet. moab. helā. Zeru. banni
bonni. azgad. bebai. donai. bagoai.
adin. ater. exethia. azur. odemia. asu
bestai. ares. anathor. nebai. methphi
mosollam. axer. meslabe. sadoth. red
dua. phetitha. anania. osee. anaiā.
asub. aloes. phalaā. sobeth. reum. a
sebina. anathua. ethaia. anam. be
bathare. baana. et reliqui de pŕo
sacerdotes. leuyte. ianitores et can
tores. nathinel. et os qui se separa
uerunt de populis terray ad lege
del. ipeores eorum filij eoz. os qui
separare poterant spondentes pro
fratribus suis. optimates eoz. et
qui ueniebant ad pollicendum et
uiuandum ut ambularent in lege
domini quam dederat in manu moy
si serui sui. ut facerent et custodiret
uniuersa mandata dñi dei nostri
et iudicia eius et ceremonias eius.
et ut non daremus filias nostras
pŕo terre. et filias eoz n acciperem

filys nris. **P**opuli q; qui impor-
tant noualia et omnia ad usum p-
tinencia ut uendant p diem sabbi-
non accipiemus ab eis in sabato
et in die sanctificata et dimitemus
annu septimu et exactionem uni-
use manus. q; statuemus sup nos
pcepta ut denius terciam partem
sili panni ad opus dñi dei nri
ad panes proposinonis. et ad sac-
ficium sempiternu et in holocau-
stum sempiternu. In sabbatis in ka-
lendis. in sollempnitatib; in sancti-
ficatis pro peccato. ut exerceat
pisti et in oem usum domi dei nri.
Sortes g; misit sup oblationem
lignoz in ter sacerdotes et leuytas
et ppli. ut inferrentur in domum
domini dei nri p domos patrum
nroz. p tempora. a temporib; anni
usq; ad annu. ut arderent sup alta-
re dñi dei nostri sicut scriptum est
in lege moysi. et ut efferant pri-
mogenita terre nre et primitiua
universi fructus omnis ligni. ab
anno usq; ad annu in domum do-
mini. et primitiua filioz nroz
et petoz nroz sicut sicut scriptu e
in lege et primitiua boum nroz
et ouum nroz ut offerantur in
domo dei nri sacerdotib; qui minist-
rant in domo dei nostri. et primiti-
as ciboz nroz et libaminum nroz.
et poma omnis ligni. uindemie q;
et olei afferant sacerdotib; ad gazo-
philatium dñi. et decima partem
terre nre leuytis. **P**ro leuyte deci-

mas accipiant ex omnib; ciuita-
tib; opoz nroz. **E**rit aut sacerdos fi-
lius aaron cum leuytis in decimis
leuytas. et leuyte offerant decimam
partem decime sue in domo dei nri
ad gazophilatium in domo thesau-
ri. ad gazophilatium enim depor-
tabant filij isrl. et filij leuy pmit-
as frumenti. uini et olei. et ibi er-
uasa sanctificata. et sacerdotes et can-
tores et ianitores et ministri. et n-
dimitemus domum dei nri. **x.**

Habitauerunt au principes
ppli in ierlm. opimates absq;
sorte in medio ppli habitabant. re-
liqua uo plebs misit sortem ut tol-
leret unam partem de decem qui ha-
bitati erant in ierlm ciuitate sca.
Decima pars ppli eligitur ut ha-
bitet in ierlm. quia urbs uacua
erat nouem uero partes in ciuita-
tib; **B**enedixit au annos omnis
ppls qui se sponte obtulerant ut
habitarent in ierlm dño. **H**i sunt
itaq; principes prouincie qui
habitauerunt in ierlm et in ciui-
tatib; iuda. **H**abitauit aut un-
quisq; in possessione sua in urb-
suis. **i**sa' sacerdotes. **l**euys nathi-
nei et filij seruoꝝ salomonis. et i
ierlm habitauerunt de filijs iuda
et de filijs beniamyn. **D**e filijs iuda
archaias filius axiam filij zach-
arie filij amarie filij saphana fi-
lij lameleel. **D**e filijs phares a-
masia filius baruch filij colozai
filius axia filius adana. filius

ioiadi filius zacharie filius solomites. **E**s
filij phares qui habitauerunt in ierlm
quadringenti sexaginta octo uiri for
res. **H**i sunt autem filij beniamyn.
sellum filius mosollam filius ioel fi
lius sadaia filius colaiia filius masia
filius ethel filius tasiaia. et post eum
gebai. sellai. nongenti uiginti octo
et ioel filius zechri ippositus eorum.
et iudas filius semmua sup ciuitate
sedis. et de sacerdotibus; idaiia filius ioarib.
iaehin. sarara filius elehie filius mo
sollam filius radoch filius meraioth
filius achitob princeps domus dei.
et fratres eorum facientes opa templi
octingenti uiginti duo et adaia fili
ieroam filius phelia filius amphi
filius zacharie filius phessur filius
melechie et fratres eorum principes pa
trium ducenti quadraginta duo. et
amasia filius axithel filius axi filius
mosollamoth filius eminer et fratres
eorum potentes nimis. centum uiginti
octo. et ippositus eorum zebdiel filius
potentium. et de leuitis sechenia
filius asob filius axaeriam filius asabia
filius boni et sathai et iotabeth si
oia que erant forinsecus in domo dei.
et principibus leuitay et mathania
filius mieha filius zebdai filius
asaph princeps adlaudandum et
confitendum in oratione. et beethna
sedis de fratribus eius et abdia filius
samimua. filius galal filius ydi
thum. Omnes leuite in ciuitate sua
ducenti octoginta quatuor. et ami
tores accub. telmon et fratres eorum qui

custodiebant ostia centum septua
ginta duo. et reliqui ex tribu sacer
dotes et leuite in uniuersis ciuita
tibus iuda unusquisque in possessio
ne sua. et nathinei qui habitabant
in ophel et siacha et gaspha. et nathi
neis et epis leuitay in ierlm axi filius
bani filius asabie filius barhanie
filius myche de filiis asaphar cam
tores in ministerio domus dei. Precep
tum quippe regis super eos erat. et
ordo in cantibus; per dies singulos. et
aphaia filius moserebel de filiis
zara filij iuda in manu regis super
omne uerbum populi et in domibus
pregiones eorum omnes. De filiis
iuda habitauerunt in cariathar be
et in filiabus eius. et in dibon et in
filiabus eius. et in capseel et in ui
culis eius. et in iesue et in molada.
et in berthselech. et in aserfual et in
bertabee et in filiabus eius. et in sce
lech et in nothone et in filiabus eius.
et in remon et in tara et in merim
zarica odollam et in uiculis eorum
lathis et in regionibus eius. axeth
et filiabus eius. et manserunt in bertab
usque ad uallem enon. filij autem ben
iamyn axeba methinas et asa et
berthel et filiabus eius. ananor. nol
nania. asor. iama. sechaum. addis
seboim nebellaloth et onam ualle
artificum et de leuitis portiones
iude et beniamyn. **H**i autem sacerdotes et leuite
qui ascenderunt cum zozoba
bel filio salathiel et iosue. samia.

ieremias. esdras. amaria. melluch.
accus. sechenia. i eum mirimurh.
addo. genton. myamin. madia. bel
ga. semeia. i ioarib. adaria. sellum.
amoe. elecia. idaria. Isti principes
sacerdotum i frs eoz in dieb; iosef.
Porro leuyte. iesua. benmui. cedmi
el. sarabia. iuda. mathamias super
himnos ipsi i fratres eoz. i begerhia
atq; zanni i frs eoz i unusquisq;
in officio suo. iosef genuit ioachim
i ioachim genuit eliasib. i eliasib
genuit ioiada i ioiada genuit io
nathan. i ionathan genuit iedda.
Indiebus autem ioachim erat sacer
tores i principes familiarum sararie. a
marie. ieremie. ananie. esdre. mo
sollam. amarie. iohannan. milito.
ionathan. sebenie. iosepharem. ed
na. maradorh. elchia. addaie. zacha
ria. gerhon. mosellam. abie. iether.
myamin. i moadie. phehthibelge
sabimia. semeie. ionathan. ioarib.
mathaias. ioiada. aza. sellau. celai
amothheber. elchie. esebia. idue.
nathanael. leuite. Indiebus eliasib
i ioiada. i ionam. et iedda. scripi
principes familiarum i sacerdotes
in regno darii p se. filij leuy prin
cipes familiarum scripti i libro
uerboz diez. et usq; ad dies iona
than filij eliasib et principes le
uyraz asebia. sebieia i iosef fili
cedimel i fratres eoz puces suas.
ut laudarent i confiterent sedm
pceptum regis dauid uiri dei. et
obseruauerunt eque pordinem
matania i berthberhia i obedia.

mosellam. thelman. accus custodes
portarum et uestibulor ante portas.
Hi indiebus ioachim filij iosef filij
iosef. et indiebus neemie ducis
i esdre sacerdotis scriber. In dedicatio
ne autem muri iherlm requisierunt
leuytas de omnib; locis suis. ut duce
rent eos in ierlm i facerent dedicatio
nem in leticia in actione gra. et in
canto et in gymbals. in psalterijs i
cytharis. Congregati sunt autem filij
cantor. i decampetrarib; circa ierlm.
i de uillis netophan i de domo galgal
i de regionibus gabaa i azmeneth.
qui edificauerunt sibi cantores in
circutu ierlm. Et mundati st sacer
dotes i leuyte. i mundauerunt pplm
i portas et murum. Ascendere au
tem feci principes iuda sup muru i sta
tui duos magnos choros laudan
tium. i ierunt ad dexteram super
murum. et ad portam sterquilini.
i iuit post eos osaias i media pars
principum iuda. i azarias. esdras
i mosollam. iuda i beniamyn et se
meia i ieremia. q de filiis sacerdo
tum in tubis zacharias filius io
nathan filij semeie filij mathai fi
lij mathaie filij zaccur filij asaph
i frs eius semeia i azarel. mala
lai galai. maria. nathanael i iuda
i anani in uasis cantus dauid
uiri dei. et esdras scriba ante eos i
porta fontis. i contra eos ascenderit
in gradibus ciuitatis ds i ascensu
muri sup domu dauid. i usq; ad
portam aquar adorientem. i choi
sedm gras referentium ibat ex ad

ufo. t ego post eum. ⁊ media pars
populi super murum. ⁊ sup turrum
furnorum. ⁊ usq; ad murum latissi
mum ⁊ sup portam ephraim ⁊ sup
portam antiquam et sup portam
piscum et turrum ananias. ⁊ firm
enias et usq; ad portam gregis. ⁊ stete
runt in porta custodie. ⁊ steterunt du
o chori laudantium in domo dei. ⁊ ego ⁊
dimidia pars magistratum meum
⁊ sacerdotes eliahim. maasias. mia
min mychea. elyonai. zacharia. a
mama in rubis. ⁊ maasia ⁊ senea et
eleazar. axi. et iohannam ⁊ melchia
⁊ elam et exei. et clare cecinerunt can
tores. et iezraia prepositus. q; immo
lauerunt die illa uictimas magnas
⁊ letati sunt. deus enim letificauerat
eos leticia magna. ⁊ uxores eorum
et liberi gaudii sunt ⁊ audita ē letitia
illorum procul. Recensuerunt q; in
die illa uiros sup gazophylatio thesa
uri ad libamina ⁊ ad primicias ⁊ ad de
cimas ut introferrent p eos prin
cipales curatis in decore granarum ac
tionis sacerdotes et leuitas quia le
tata est iuda in sacerdotib; et leuitas
astantib; ⁊ custodierunt observa
tionem dei sui et observationem
expiationis et cantores ⁊ ianitores
iuxta preceptum dauid ⁊ salomo
nis filij eius quia in diebus dauid
⁊ asaph ab exordio erant principes
constituti cantorum in carmine
laudantium ⁊ confitentium deo.
⁊ omnis isrl' in dieb; zorobabel et
in dieb; neemias dabant partes can
torib; ⁊ ianitorib; p diem dies sin

gulos et sanctificabant filios aaro
leuitas. ⁊ leuite sanctificabant fili
os aaro. **xiii.**
T die autem illo lectum est in
uolumine moysi audiente populo
⁊ inuentum est in eo scriptum
qd non debeat introire amoni
tes ⁊ moabites ecclesiam dei usq;
in eternum. eo qd non occurrerit
filijs isrl' cum pane et aqua et
conduxerunt aduersum eos ba
laam ad maledicendum eis et
conuertit deus nost' maledictione
in benedictionem. factum ē autem
cum audissent legem separauerunt
oem alienigenam ab isrl' et sup
erat eliasib sacerdos qui fuerat p
positus in gazophylatio dom' dei. ⁊
proximus tobhe. fecit ergo sibi ga
zophylatium grande ⁊ ibi erant an
te eum reponentes munera ⁊ thus
⁊ uasa. ⁊ decimam partem frumenti
usui et olei partes leuitar ⁊ can
torum ⁊ ianitor ⁊ primicias sa
cerdotes. In omnibus autē hys
non fuit in ierlm quia in anno tri
gesimo scdo artaxerxis regis baby
lonis ueni ad regē. et in fine di
crum rogau regē. et ueni in
ierlm. et intellexi malum qd
fecerat eliasib. tobhe ut faceret
ei thesaurum in uestibulis do
mus dei ⁊ malum uisum est mi
ualde. et proieci uasa domus
tobhe foras de gazophylatio. De
cepiq; ⁊ mundauerunt gazo
phylatia. ⁊ rettuli uasa dom'
dei sacrificium et thus. ⁊ cognou

in qm partes leuitarum n fueret
date. et fugati: unusquisq; in regio
nem suam. **De** leuitis et decantori
b; et de his qui ministrabant. Et egi
causam aduersus magistral' et dixi.
Quare dereliquimus domum dei. et fe
ci stare in stationib; suis. et omnis in
da asportabat decimam frumenti
turi et olei in horrea. et constructum
sup horrea selemiam. sacerdotem
et sacerdotem scribam et phadaiam de le
uitis iuxta eos ananiam filium zac
cur filium arthame qm fideles com
probari sunt et ipsis credere sunt par
tes fratrum suorum. **Memento** mei ds
ms p hoc et non deleas miseratio
nes meas quia feci in domo di mei
et in cerimonis eius. **In** diebus ill
iudi in iudea calcantes torcularia
in sabbo portantes acervos et one
rantes sup asinos vinum et **uine**
as uiuas et ficus et omne onus. et
inferentes in ierlm indie sabbati.
et contestatus sum eos ut indie qua
uendere liceret uenderent. et tunc
habituauerunt in ea. inferentes pis
ces et omnia uenalia: et uendebant
in sabbatis filiis ierlm et iuda. et ob
iurgauit optimatos iuda et dixi eis.
Que e hec res mala qua facitis: et
prophanatis diem sabbati. **Quid**
n hec fecerunt pres nri. et adduxit
ds nr sup nos omne malum hoc.
et sup ciuitatem hanc. et uos adiu
tis in acuriam sup isrl uiolando
sabbatum. **factum** e au cum que
uissent porte ierlm die sabbati dixi.
Claudite ianuas. et clausert ianu

as. et precepi ut non aperuer eas: usq;
post sabbatum. et de pueris constructu
sup portas. ut nullus in ferret onus i
die sabbati. **Et** manserunt negotiatores
et uendentes uniuersa uenalia foris ie
rusalem semel et bis. et contestatus su
eos et dixi eis. **Quare** maneris exaduso
muri. **Si** feceris hoc feceritis: mittam in
uos manum. **Itaq;** ex tempore illo: non
uenerunt in sabbato. **Dixi** q; leuitis. ut
mundarentur et uenerent ad custodien
das portas. et sanctificandum diem sab
bati. **Et** p hoc q; memento mei ds: et
paree michi scdm multitudinem misse
rationum tuarum. **S;** in dieb; illis iudi
iudeos ducentes azotidas uxores. a
monitidas et moabitidas. et filijs eoru
ex media parte loquebantur azotice.
et nesciebant loqui iudaice et loque
bantur iuxta linguam ppli et ppli. q;
obiurgauit eos et maledixi et cecidi ex
eis uiros et decalcavi eos: et adiuua
ui eos in domino ne darent filias su
as filiis eorum: et non acciperent
de filiabus eorum filijs suis. et filij
mei ipse dicens. **Quid** non in h'ce
modi rem peccauit salomon rex isrl:
et certe in gentibus multis no erat
rex similis ei. et dilectus do suo erat.
et posuit eum deus suus regem sup
omnem isrl. **Et** ipm q; ad peccatum
duxerunt mulieres alienigene. **Quid**
quid et nos inobedientes facimus
omne malum grande hoc. ut pre
uaricemur in domino deo nostro:
et ducamus uxores peregrinas. **De**
filijs autem ioiada filij eliasib sa
cerdotis magni gener erat fama

ballath horonites: que fugavi a me
Recordare domine deus meus ad
uersum eos qui polluant sacerdotes:
et usque sacerdotale et leuiticum. Igitur
mundavi eos ab omnibus alienigenis.
et constitui sacerdotum ordines et leuita-
rum: unumquemque in ministerio suo.
et oblationem lignorum temporibus con-
stituis: et in primitiis. Memento mei
deus meus in bonum.

De ioxia et pascha que fecit iherusalem
de pecoribus in molandis deo

De bello ioxie contra regem egypti.

De iechonia rege iuda

De transmigratione babilonica

De cyro rege persarum

De inspiratoribus erga iherusalem non redificanda

De principibus samarie et aspirantes er-
ga iherusalem

De postulatione dicti tertii iuuenis

De redificatione iherusalem et templi domini

De ascendentibus de babilonia in iherusalem

De hostiis immolatis deo in templo.

De duobus annis in expeditionis templi domini

De zorobabel et redificatione templi

De restauratione uasorum templi domini

De cyro rege syrie

De dedicatione templi domini

De captiuitate et ascendentiis in iherusalem

De artaxerxe et pecunia gazophylati

De exilii regnante in iherusalem

De hominibus qui sacerdotio fungerent

De sacrificio oblato domino in iherusalem.

De luctu esdre

De populo uolente dimittere uxores.

De dimissis uxoribus alienigenis

De libro legis lecto coram populo.

Expluit neemias dixit populi iherusalem et sedes
liber esdre sacerdotis et scribe. Incipit

tercius liber esdre .i.

Fecit iofias
pascha in ieroso-
limum domino et in
molauit phase
quartadecima
luna primi mensis.
statuens sacerdos

tres pueros dierum stolis amictos
in templo domini. et dixit leuitis sa-
cris ferius israel. ut sanctificarent
se domino in positione sancte archę domini
in domo quam edificauit salomon
filius dauid rex israel. Non erit uo-
bis tollere eam super humeros. et
nunc deseruite domino deo nostro.
et curam agite gentis illius israel
ex parte secundum pagos et tribus
nostras secundum scripturam dauid
regis israel. et secundum magnificentiã
salomonis filij eius omnis in templo.
et secundum particulam principatus
paternam uirum eorum qui stant
in conspectu fratrum filiorum israel
immolare pascha. et sacrificia
parare fratribus nostris. et fan-
te secundum preceptum domini quod
datum est moysi.

Et donauit iofias implebe-
re que in uenta est oues agnorum
et edorum et caprarum triginta
milia. ut alios tria milia. hec
de regalibus data sunt secundum pro-
mutionem populo et sacerdotibus
in pascha oues numero dua
milia ac uiruli centum. et ie-
chonias et semeias et nathanael
et frater et asabias et oziel. et
coroba in phase. oues quing;

milia utulos quingentos et cum hec
fuerent: eleganter steterunt sacerdo-
tes et leuite habentes azima puris
et secundum partes principatus patrum
in conspectu populi offerebant domino
sed ea que in libro moysi scripta sunt
et auerunt phase igni prout oportet
tebat et hostias coxerunt in emolis et
ollis cum beniuolentia et attulerunt
omnibus qui erant ex plebe et post hec
parauerunt sibi et sacerdotibus: Sacer-
dotes enim offerebant adipem usque
finita est hora et leuite parauerunt
sibi et fratribus suis filiis aaron et sa-
crificatores filias offerebant secundum
ordinem secundum preceptum dauid et
asaph et zacharias et iedus qui erat
a rege et ornati per singulas ianuas
ita ut non preuaricaret unusquisque
suam. fratres enim eorum parauerunt
illis et consummata sunt que primebant
ad sacrificium domini. In illa die ege-
runt phase et offerebant hostias si-
domini sacrificium secundum preceptum
regis iosie et egerunt filii israel qui in-
uenti sunt in tempore illo phase et
diem festum azimorum per dies septem.
et non est celebratum phase tale in israel
a temporibus samuel prophete et omnes
reges israel non celebrauerunt tale pas-
cha quale egit iosias et sacerdotes et
leuite et iudei et omnis israel qui inuenti
sunt in iniquitate in ierosolymis.
Octauodecimo anno regnante iosia
celebratum est phase et directi sunt
opera iosie in conspectu domini dei
sui in corde pleno metuentia et que
ante illum quidem scripta sunt in

pristinis temporibus de eis qui peccave-
runt quique irreligiosi fuerunt in do-
minum per omni gentem et non quesierunt
uerbum domini super israel.

Et post omne actum hec iosie ascen-
dit pharao rex egypti ueniens ab-
icere in carceribus super eufiatem et exi-
it in obuiam illi iosias et misit rex e-
gypti ad iosiam dicens. Quid mihi et tibi
est rex iuda? non sum missus a domino:
super eufiatem enim est bellum meum
festinans descende. et non est reuersus
iosias sed expugnare eum conabatur.
non attendens uerbum prophete ex ore
domini: constituit ad eum bellum in
campo magedon et descenderunt prin-
cipes ad regem iosiam: et dixit rex
ipsius suis pueris. Amouete me a p-
lio: infirmatus sum enim ualde. et
statim amouerunt eum pueri ipsius
de acie et ascendit super currum sedarum
suum et ueniens ierosolymam uita
fundus est. et sepultus est in patris
sepulchro. et in tota iudea lugebant
iosiam. et qui presidebant cum ipso
tribus lamentabantur eum usque in hec
diem. et datum est hoc fieri semper in
omne genus israel. Hec autem prescripta sunt
in libro historiay regum iudee et in sin-
gula gesta actus iosie et gloria et intellex-
tus eius in lege domini: quia eque gesta
sunt ab eo: et que non scripta sunt
in libro regum israel et iudea.

Et assumptus qui erat ex gente
ieconia filium iosie: constituit
regem iosia pro suo cum esset annorum
triginta trium et regnauit super israel
mensibus tribus et amouit eum rex

egypti ne regnaret in ierosolymis.
 et mulcrauit **autem** gentem argenti
 talenta centum et aurum talentum u
 num. Et constituit rex egypti ioachi
 fiastran eius regem iudee et ierlm
 et alligauit magistratus ioachim.
 zarachele fratrem suum: et apprehendit
 rediit egypto. Annorum uiginti quin
 gis erat ioachim cum regnare cepisset i
 terra iuda et in ierlm: et fecit malum i
 conspectu domini.

Post hec ascendit nabugod rex
 babilonis et alligauit eum in
 arcolo uinculo et perduxit in babil
 oniam: et sacra uasa domini accepit
 nabugod et tulit et consecrauit in tem
 plo suo in babilonia. Nam deum mū
 dica illius et irreligiositate scripū
 ē in libro temporum regum. et regna
 uit ioachim filius eius pro eo. Cū
 autem constitutus ē erat annorum octo:
 regnauit autem menses tres et dies de
 cem in ierlm. et fecit malum in con
 spectu domini. et post annū menses
 nabugod transmigravit eum in ba
 bilonia simul cum sacris uasis dñi:
 et constituit sedechiam regem iuda et
 ierlm. cum esset annorum uiginti
 unius: regnauit autē annis undeti.
 et fecit malum in conspectu domini:
 et non ē reueritus a uerbis que dic
 ta sunt a ieremya propheta ex ore do
 mini. et adiuratus a rege nabugod.
 priusquam discessit: et indurata sunt
 terrene sua et corde suo transgressus
 ē legum a domini dei ierlm. et ducet
 ppli domini multa inique gesserit.
 et imple egerit sup omne inuidias
 gentium. et polluerit templum

dñi quod scdm erat in ierosolymis. et
 misit deus pñm suorum ipsoz per an
 gelum suum reuocare eos. propt
 quod parceret illis et tabernaculo suo.
 Ipsi uero subcarnabant i angelis
 suis. et qua die locutus est domini
 erant illudentes pphas ei. Qui uero
 adiuuandiam concitatus ē super
 gentem suam propter irreligiosita
 tem suam: preceperuntque et ascende
 runt reges chaldeoz et occiderunt in
 uenes illoz in gladio suo in ciuitate
 scilicet templi eoz: et non pepererunt in
 ueniet uirgini et seni et adolescenti.
 et omnes traditi sunt in manus ip
 sorum et omnia sacra uasa domini et
 regales apotecas resumentes tulle
 runt in babiloniam. et incenderunt do
 mum dñi et demoliti sūt muros ierlm.
 et turres eius incenderunt in igne. et
 consummauerunt oia honorifica eius
 ad nichilum redegeruntque reliquias
 eorum in babilonem. et erant serui
 illorum usque dum regnarent ppe in
 repletione uerbi domini in ore ieremie.
 quousque benigne ageret terra sabba
 sua omni tempore desertionis sue
 sabbaruit in applicatione annorum
 septuaginta. **vi**
Regnante cyro rege ppar in con
 summatione ubi dñi in ore ieremie:
 suscitauit dñs spm cyri regis ppar
 et predicauit in toto regno suo si
 mul pscripturam dicens. Hec dicit
 rex pparum cyrus. Ne quatiuit re
 gem orbi terrarum dñs ds isrl. deus
 excelsus. et significauit in edificare
 sibi domum in ierlm que ē i iuda.
 et quis ē ex genere uro domini ipsi

ascendat cum eo ierlm. **Q**uotquot g
circa loca habitant adiuuenerunt eum
sunt in loco ipso in argento in dationib;
cum equis et iumentis cumq; alijs que
scdm uota apponunt in eodem dñi que ē
in ierlm. et stantes principes tribuum
pagor iudee ex tribu beniamyn. et sacer
dotes et leuyte quos excitauit dñs as
cendere et edificare domum dñi que ē
in ierlm. **et stantes principes tribuum**
qui erant in circuitu eor adiuuenerunt
in omni argento et auro et iumentis et uo
tis quam plurib; multi quoq; sensus
excitatus est. et rex cyrus protulit sac
uasa domini que attulit nabugod de
ierlm et gesserunt ea in suo ydolo. et pro
ferens ea cyrus rex psarum tradidit
muridato qui erat sup thesauros ip
sius. **Hunc autem tradita sunt sal**
manassar presidi iudee. **Horum au**
hic erat nris. Libatoria argentea duo
milia quadringenta. apotere argentea
triginta. Phiale auree triginta. item
argentea duo milia quadringenta et
alia uasa mille. **Omnia aut uasa au**
rea et argentea quatuor milia qua
dringenta sexaginta octo. et euacuata
sunt salmanassar simul cum hys q
exceptiuitate babilonie et ierosolima.
et artaxerxis autem **vii**
regis psarum temporib; scripserat ei
de hys qui habitabant in iudea et in
ierlm balsamus et muridat et tabellus
et ratiuis. baltemus samelius scriba
et reliqui in habitantes in samaria et
ceteris locis subiectam eplam regi ar
taxerxi. **Domine pueri tui ratiuis**
ab accensib; et tabellus scriba. et re
liqui curie tue iudices in coelen syria
et phenicem. **et nunc notum sit dño re**
gi qm iudei qui ascenderunt a nobis ad

nos euementes in ierlm ciuitate refugia
et pessimam edificauit. furnos eius et sta
tuunt muros et templum suscitauit. **Qd si**
ciuitas ista et muri eius et gammati fue
runt tributa non sustinebt pendere: sed
etiam regib; resistent. **Et quia id agit circa**
templum recte habere arbitrari sum no
respicere hoc ipm sed notum face dño
regi. ut si uidebit rex querat in libris pa
trum nror et in uenies in ammonitionib;
scriptis de hys. et scies qm ciuitas ista fuit
refugia. et reges et ciuitates concutiens. et
iudei et refuge et prelia gmententes in ea
ab eterno. **Ob quam causam ciuitas**
ista deserta est. **Nunc g notum facimus**
tibi domine rex qm si ciuitas ista edifica
ta fuerit et muri eius fuerint extructi:
descensus ē non erit in coelen syria et
phenicem. **Tunc rescriptit rex viii**
ratiuis qui scribebat accidentia
et beluino et tabellus scribe et ceteris qm
tutis et in habitantib; in syria phenice
ea que subiecta sunt. **legi eplam quam**
misistis in. **Propterea ergo inquiri. et in**
uentum est qm ciuitas illa ab eo regib;
ē resistent. et homines refuge. et plia in
ea efficientes. et reges fortissimi erant
in ierlm dominantes et tributa exigeret
in coelen syria et phenice. **Nunc g pcepti**
phibere homines illos edificare ciuita
tem. et protulit neqd ultra hec fiat. s;
nec procedant in plurimum ex quo se
malitie ita ut regibus molestia impor
tetur. **Tunc recitatis his que a rege ar**
taxerxi scripta fuerant ratiuis et ta
bellus scriba et qui cum hys constituti
erant iungentes festinant uenerunt
in ierlm cum equitatu et turba et ag
mine. ceperuntq; prohibere edifica
tes in ierlm. et uacabant ab edifica
tione templi usq; ad annum scdm.

Darius eius regis parum. **R**ex dārus fecit cenam magnam
omnibus uenaculis suis et om
nibus magistrantibus mediis et p̄sis.
et omnibus purpuratis et p̄toribus et
consulibus et p̄fectis subulo abindia us
et hiopiam centum uiginti septem
provinciis. et cum manducassent et
bibissent et faciam essent: reuertebat.
Tunc rex. Darius ascendit scubiculo
suo et obdormiuit: et exprophetes est. Tūc
illi tres iuuenes qui custodiebant cor
pus regis: dixerunt alteri alteri. Di
camus unusquisque uirum sermonem
qui p̄cellat p̄cellat et cuiusq;
apparuerit sermo sapientior alterius:
dabit illi rex. Darius dona magna.
purpura cooperiri et in auro bibere. et
sup aurum dormire et currum auro
freno. et quadrum bacinā. et torquem
circa collum. et scdo loco sedebit ada
rio propter sapientiā suam: et cognā
tus. Darius uocabitur. Tunc scriben
tes singuli suum uerbum. signaue
runt et posuerunt subtus ceruical.
Darius regis: et dixerunt. Cum sur
rexerit rex dabunt illi scripta nostra.
et quicumq; indicauerit rex et tribus et ma
gistratus p̄sidis qm̄ uerbum eius sa
pienti est. ipsi dabitur uictoria si
q̄ scriptum est. Unus scripsit. Fortior ē
unum. Alius scripsit. Fortior ē rex.
Tertius scripsit. Fortiores sunt mul
eres. Super omnia autem uincit
ueritas. et cum surrexit rex surrex
it rex. acceperunt scripta sua. et
dederunt illi et legit. et mirrens uo
cauit omnes magistratus parū
et medios et purpuratos et p̄tores
et p̄fectos: et sederunt in consilio.
et lecta sunt scripta coram ipsis. et

dixit rex. **I**ocare rex adolescentes:
et ipsi indicabunt uerba sua et uocati
sunt: et introierunt. et dixit illis.
Indicate nobis de his que scripta sūt.
et cepit prior qui dixerat de fortitu
dine unum. et dixit. Viri quā p̄ualer
unum omnibus: qui habunt illud se
duat mentem item regis et orphani
facit facit faciem uanam t̄e seru
at liberi. pauperis ac diuitis. et om
nem mentem conuertit in securitate
et iocunditatem. et si meminit oēm
tristitiam et debitum. et oīa p̄cordia
facit honesta. et si meminit regem
nec magistratum. et oīa p̄talenta
facit loqui. et si meminerunt cum
biberunt amicitia nec si acernitate:
sed post non multū sumunt gladi
os. et cum auno meruerunt et sur
rexerunt. si meminerunt que
gesserunt. Quiri non p̄cellerit ui
rum qui sic cogit facere: et tacuit
hoc dicto. et inchoauit sequens di
cere qui dixerat de fortitudine.
regis. Quiri non p̄cellerit homines
qui terram et mare optinent et
omnia que in eis sunt. Rex aut
sup oīa p̄cellerit et dominator eorū.
et omnia que dixerit illis faciunt.
et si miserit illos ad bellatores ua
dunt. et demolunt montes et
muros et tures. Iugulantur et iu
gulant. et regis uerbum non p̄ce
reunt. Nam si uicerint: afferunt
regi omnia quecumq; p̄dati sunt
semper. et alia omnia. Quotquot
non militant s; nec pugnant: s;
colunt terram. rursum cum fu
erint moerentes. afferunt tribu
ta regi. et ipse unus solus. et si d̄
erit occidere occidunt. p̄cutere

peccant si dixerit exterminare
exterminant: dixerit edificare edi-
ficat: dixerit excedere excedunt: dixe-
rit plantare plantant: et omni ple-
bs et uirtutes eum obaudiunt: et si
hec ipse recumbit et bibit et dormit.
Hic autem inuicem custodiunt
eum: et non possunt ire singuli et face-
re opera sua: sed nec in dicto obaudientes
sunt ei iuri. Quomodo non preller rex
qui sic diffamatur: et tacuit. Tercius
qui dixerat de mulieribus: et ueritate
hoc est Zorobabel: et cepit loqui. Viri:
si magnus rex et multi homines: nec
unum preceller. Quis est ergo qui do-
minatur eorum? Nonne mulieres ge-
nerunt regem et omni populum qui do-
minantur mari et tere: et ex illis na-
ti sunt et ipse educauerunt eos qui
plantauerunt uineas ex quibus
uinum fit: et ipse faciunt stolas om-
ni homini: et ipse faciunt gloriam
hominibus: et non possunt homines
separari a mulieribus. Si congre-
gauerint aurum et argentum et
omnem rem speciosam et uiderint
mulierem unam bono habitu et bona
specie: omnia hec relinquentes in eam
intendunt: et a aperto ore conspi-
unt et eam alliciunt magis quam
aurum et argentum et omnem rem
speciosam. Homo suum preem relinquit
qui enutritur illum et suam regionem:
et ad mulierem quinget: et cum muli-
ere remittit animam: et neque patrem
meminit neque matrem neque regionem.
Et hinc oportet uos scire quam mulie-
res dominantur uiri. Nonne doletis
et accipit homo gladium suum et uadit
in uia facere furta et homicidia et
mare nauigat et flumina: et leone

uidet et in tenebris ingreditur: et cum
furnum fecerit et fraudes et rapinas. a
mabili sue affert: et iterum diligit ho-
suiam uxorem magis quam preem et ma-
trem: et multi demones facti sunt propter
suas uxores: et serui facti sunt propter illas.
et perierunt et uigilant: et peccauerunt
propter mulieres: et nunc credere in
quia magnus est rex: et in omni potestate
sua: quam omnes regiones uenerunt
tangere eum. Videbam tamen apertam
filiam beatae murifici concubinam
regis sedentem iuxta regem ad dexteram.
et auferentem dyadema decapite eius
et imponentem sibi: et palmis cedebat
regem de sinistra: et super hoc aperto ore
intuebatur eam: et si arriserit ei rident.
nam si indignata fuerit ei blanditur
donec reconcilietur in gratiam. Quiri-
tur non sunt fortiores mulieres. Mag-
na est terra et excelsum est celum: que-
sta agunt. Tunc rex et purpurati
intuebantur in alterutrum: et in cho-
ant loqui de ueritate. Quiri: sine
fortes sunt mulieres. Magna est terra
et excelsum est celum et uelox cursus
solis. conuertit in gyro celum in lo-
cum suum in una die. Nonne mag-
nificus est qui hec facit: et ueritas
magna et fortior pre omnibus. Omnis
terra ueritatem inuocat celum etiam
ipam benedicit: et omnia opera mouent
et tremunt eam: et si est cum ea quic-
quam iniquum. Iniquus rex inique
mulieres: et iniqui omnes filii hominum.
et iniqua omnia illorum opera et non est
in ipsis ueritas: et in sua iniquitate
peribunt: et ueritas manet: et in ua-
leat in eternum: et uiuit et optinet
in secula seculorum: nec est apud eam accipe-
personas neque differentias: sed que

multa sunt facit omnibus in iustis
ac malignis. et omnes benignantur
operibus eius. et non est in iudicio
eius iniqui. et fortitudo et regnum
et potestas et maiestas omnium e
uorum. Benedictus deus ueritatis.
et desit loquendo. et omnes ipsi clama
uerunt et dixerunt. Magna est ue
ritas. et preualet. x

Cum rex ait illi. Pere si quid
uis amplius quam que scrip
ta sunt. et dabo tibi. secundum quod in
uentus es sapientior proximis
et proximis michi sedebis. et cog
natus meus uocaberis. Tunc ait
regi. Memor esto uoti quod uouisti
edificare ierusalem in die qua regnum
accepisti. et omnia uasa que accep
ta sunt ex ierusalem remittere que
separauit cyrus quando mactauit
babyloniensem. et uoluit remittere
ea ibi. et tu uouisti edificare tem
plum quod incenderat ydumei quando
exterminata est iudea a chaldeis.
et nunc hoc est quod postulo domine
et quod peto. hoc est maiestas tua
et postulo ut facias uotum quod
uouisti regi celi ex ore tuo. xi

Cum surgens darius rex os
cularis est eum. et scripsit
epistolas ad omnes dispensatores
et prefectos et purpuratos ut de
ducerent eum. et eos qui cum illo
erant omnes ascendentes edifi
care ierusalem. et omnibus prefectis
qui erant in syria et phenice et hy
bano scripsit epistolas ut traherent
ligna cedrina a libano in ierusalem.
ut edificarent cum eis ciuitatem.
et scripsit omnibus iudeis qui as
cendebant a regno in iudea pro

libertate omne potente et magni
tudi et prefatum non supponente ad
ianuas ipsorum. et omnem regionem
quam obtinuerant esse utinam
eis. et ydumei relinquunt castella
que obtinent iudeorum. et instrui
tur am templi dare per singulos
annos talenta uiginti usque. dum
peredificaretur. et super sacrarium
holocaustorum ara esset illare cotidie
sicut habent preceptum. alia ta
lenta decem offerre per singulos an
nos. et omnibus qui procedunt a
babylonia condere ciuitatem. ut
esset libertas tam ipsis quam filiis
eorum. et omnibus sacerdotibus qui
procedunt. Scripsit autem et
quantitatem et sacra stolam que
deseruirent. et leuitis scripsit da
re precepta usque in diem qua con
summabitur domus et ierusalem ex
truetur et omnibus custodiens
ciuitatem scripsit dare eis sortem
et stipendia et dimisit omnia uasa
que separauerat cyrus ab aby
lonia. et omnia quecumque dixit
cyrus. ipse precepit fieri et mitti
ierusalem et cum processit ille adoles
cens eleuans faciem in ierusalem be
nedixit regem celi et dixit. Absit
est uictoria et absit sapientia et
claritas. et ego seruus tuus sum.
Benedictus es qui dedisti michi
sapientiam. et tibi confiteor domine
deus patrum nostrorum. et accepit e
pistolas et profectus est in babilo
niam. et uenit et nuntiavit fra
tribus suis omnibus qui fuerunt
in babilonia. et benedixerunt
dominum deum patrum suorum. quoniam dedit
illis remissionem et refrigerium

ut ascenderent & edificarent ierlm
& templum ubi nominat e nom ei
in ipso. & exultauerit cum mufias &
letitia diebus septem. **XII.**

Post hec autem lecti sūt ut ascen-
derent principes pagor per
domos patrib; suas. & uxores illorū
& filie eorum. & serui & ancille ipor
& pecor illor. & darius rex mufie u-
na cum eis equites mille. donec
deducerent eos in ierlm cum pace.
& cū mufias & cum tympanis et ty-
bys. & omnes fratres erant luden-
tes. & fecit eos ascendere simul ē eis.
& hec sunt nomina uiroz qui ascē-
derunt p pagos suos in trib; et in
partem principatus ipor. Sacer-
dotes filij phinees filij aaron. the-
sus filius ioseph. iorhan filius zo-
robabel filij salathiel de domo dd
ex progenie phares tribu aū uida
qui locutus est sub dario rege per
forum sermones muficos. i. 100
Anno regni ipsius mense nisan p-
mo. Sunt autem hi qui ex iudea
ascenderūt de captiuitate trans-
migrationis. quos transmigrant
nabugod rex babilonie in babilo-
nie. et reuersus ē in ierlm. & reliq-
partem iudee unusquisq; in ciui-
tatem suā qui uenerunt cum zo-
robabel & ihu. necemyas. arcozes.
hermeo. emmamo. mardotheo.
beelsuro. mesachotoz. othoz. ebo-
ma. unus de principib; eoz. et
numerus ab gentilib; eoz ex p-
positis eoz. filij phares duo milia
duo milia septingenti duo. filij
ares tria milia quingenta sep-
tem. filij phemo centum & dila-

ginta duo. In filijs ihu & ioabes milia
trecenti duo. filij demui duo milia q-
dringenti septuaginta. filij oraba
ducenti quinq; filij banicha centum
sexaginta octo. filij bebet quadringē-
tres. filij acchad quadringenti uiginti
septem. filij chan triginta septē. filij
zoroar duo milia sexaginta septem.
filij admi quadringenti sexaginta un.
filij azercetis centum octo. filij cyaso
et zelas centum septem. filij azaroc
quadringenti triginta nouem. filij
iebarbone centum triginta duo. filij
ananie centum triginta. filij asoni.
filij mar sar quadringenti uiginti duo.
filij zabanis nonaginta quinq; filij
sepholemon sepholemon centum
uiginti tres. filij nepobai quingua-
ginta quinq; filij herbauatis centi
quingua ginta octo. filij ebatham
centum triginta duo. filij ozecai
patros qui enocadies & medie qua-
dringenti uiginti duo. Qui ex gra-
mas & gabea centum uiginti un.
Qui ex besellon et ceage sexaginta
quinq; Qui ex bastaroc uiginti duo.
Qui ex berhenobes quingua ginta
quinq; filij lipris centum quingua-
ginta quinq; filij labonni trecenti
quingua ginta septem. filij sychem
trecenti septuaginta. filij suadon
& diomus trecenti octoginta octo.
filij ericus duo milia centum qua-
dringenta quinq; filij anaas tre-
centi septuaginta. Sacerdotes filij
redodus. filij cittem filij eliasib tre-
centi septuaginta duo. filij emer-
ducenti quingua ginta duo. filij
saturij trecenti quingua ginta septē.
filij caree ducenti uiginti septem.

Leuite filij ihu nichaduel ⁊ beroas et
 serebias ⁊ edias septuaginta quatuor.
 Omnis numerus aduocetimo anno
 triginta milia quadringenti sexaginta
 duo. filij ⁊ filie ⁊ uxores omnes opu-
 tatio quadringenta milia ducenti q-
 draginta duo. filij sacerdotum qui
 psallebant in templo. filij asaph cen-
 tum uiginti octo. Otharij u filij ier-
 nemi filij axer filij amon filij acubab.
 tola filij tobi omis centum triginta
 nouem. Sacerdotes seruientes in te-
 plo. filij sel. filij gasipa filij tabloch.
 filij carce. filij si. filij helij. filij la-
 bana. filij armata. filij acub. filij
 ura. filij rera. filij aggeth. filij obaj.
 filij anon filij camia. filij geddu. filij
 an. filij radm. filij de sammi. filij ne-
 coba. filij caseba. filij gaze. filij oxim.
 filij fruoe. filij atten. filij baden. filij
 asiana. filij mamei. filij nasim. filij
 acufi. filij agula. filij aria. filij a-
 nem. filij salianem. filij medda. filij
 fura. filij carei. filij barchus. filij ca-
 ree. filij tresi. filij nasib. filij agisti.
 filij peten. Salomon filij eius. filij
 asopheth. filij pharida. filij tob. filij
 deton. filij gaddael. filij sephegi. filij
 aggia. filij saccareth. filij sabathan.
 filij pharoneth. filij malfie. filij da-
 aie filij saphin. filij addus. filij suba.
 filij cura. filij raboos. filij phasphar.
 filij marmom. Omis sacro seruientes
 ⁊ pii salmon quadringenti octogi-
 ta duo. Hi sunt filij q ascenderunt
 athermel ⁊ therias principes eoz
 carmessam ⁊ careth. ⁊ si poterant
 edificare ciuitates suas ⁊ progenies
 quemadmodum sunt ⁊ ex isrl filij da-

larij. filij rubam filij nicodai. ⁊
 ex sacerdotibus qui fungebantur
 ⁊ sacerdotio ⁊ si sunt inuenti. filij o-
 bia. filij achisof. filij addan q accepit
 raram uxorem ex filiabus fargelen.
 ⁊ uocari sunt nomine ei. ⁊ horum
 quesita est generis scripta impeda-
 tura ⁊ non est inuenta. ⁊ phibm q
 sacerdotio fungi. ⁊ dixit illis neenyat
 ⁊ aschiaras ne pertraherent sca donec
 exurgat pontifex doctus in ostensi-
 onem ⁊ ueritatem. Omnis autem
 isrl erat duocetim milia exceptis
 seruis ⁊ ancillis quadringenta
 duob; milib; trecentis sexaginta.
 Serui horum ⁊ ancille septe milia
 trecenti et triginta septe. Camo-
 res ⁊ cantatrices ducenti septuaginta.
 Cameli quadringenti triginta quinq;
 Equi septe milia triginta sex.
 Asini ducenta milia quadraginta
 quinq;. Subiugalia quinq; milia
 uiginti quinq;. ⁊ de prepositis ip-
 sis p pagos dum uenerunt in te-
 plum dei qd erat in ierlm uoluerit
 suscitare templum in loco suo se-
 cundum sua uirtute. ⁊ dari in te-
 plum thesaurarii operu sacrum
 auri nmas undecim milia. ⁊ stolas
 sacerdotales centum. ⁊ in habita-
 uerunt sacerdotes ⁊ leuite et qui
 exierant ex plebe in ierlm ⁊ in re-
 gione. ⁊ sacri canones ⁊ otharij ⁊
 omnis isrl in regionib; suis. **XII**
 Stante au septimo mse cumq;
 eent filij isrl unusquisq; i suis
 reb; conuenerunt unanimis i
 atru qd erat an ianuā orientia-
 lem. ⁊ stantes ihesus filius iose-

III. rion r r r

dech & fies eius sacerdotes & zorobabel
filius salathiel & huius fies pauere
altare ut offerrent sup illud. holocau-
tomata sedm que in libro moysi hois
dei prescripta sunt. & conuerunt sibi
ex alijs nationibus terre. & exierunt
sacrarium in loco suo omnes gentes
terre. & offerebant hostias & holocau-
tomata domino matutina: & egerunt
scenophegia & diem sollempnie sicut
preceptum est in lege. & sacrificia co-
tidie sicut oportebat. & post hec obla-
tiones institutas. & hostias sabbatoz
& neomeniaz & diei sollempni om-
niu sanctificatoz. et quotquot uo-
uebant domino a neomenia septi-
mi mensis ceperunt hostias offer-
re dño. & templum dñi nūm erat
edificatū. & dederunt pecuniā lapida-
rys & fabris. & potum & pabula cū
gaudio. & dederūt carta sydonys &
tyrys & ut transueherent illis de hy-
bano tres trabes cedernas & face-
rent iātes in ioye potum sedm
decreum qd scriptum erat eis a cy-
ro pslarum rege. & in secō anno ue-
nientes in templum dei in ierlm in
se scō meho choauit zorobabel fili-
salathiel & ihe filius ioseph & fra-
tres ipoz & sacerdotes & leuyte & os
qui aduenerant de captiuitate in
ierlm. & fundauerunt templum dei
nouissimo scōi iñis scōi anni ann
uenissent in iudeam & ierlm. & sta-
tuerunt leuytas a uiginti annis
sup opera dñi. & stetit ihe & filij ei
& fratres eius leuyte conspuantes
& exccutores legis & facientes opa
in domo dñi. & steterūt sacerdotes

habentes aolas cū tubis. & leuyte filij
asaph habentes cimbala collaudantes
dominū & benedicentes scdm dauid re-
gem isrl. & cantabant canticū dño.
qm dulcedo eius & honoz in secula sup
omnem isrl. & omnis ppl's tuba ce-
tinerunt et proclamauerūt uoce mag-
na collaudantes dñm pro suscitacione
domus dñi. & uenerūt ex sacerdotibus
& leuytis & presidentib; scdm pagos
seniorib; qui uiderant pristinam do-
mum & ad huius edificationem cum
clamore & plandū magno & multi cū
tubis & gaudio magno. intantum ut
ppl's non audiret tubas propter plāc-
tum ppli. Turba enim erat tuba canes
magnifice: ita ut alonge audiretur.
& audierunt inimici tubi. **xiiii.**
Et audierunt inimici trib' iuda-
& beniamyn: & uenerūt scire que
esset uox tubaz. & cognouerūt qm
qui erant ex captiuitate edificant
templum domino deo isrl. & acceden-
tes ad zorobabel & ihm & ipsoz pa-
gorum: dixerunt eis. Edificabimus
una uobiscum: Similiter enim an-
duimus dñm nrm. & ipsi pariter i-
cedimus a dieb; abasareth regis
assyrior qui transmigrant hinc.
& dixit illis zorobabel & ihe & prin-
cipes pagoz isrl. Non ē nob & uob
edificare domum de. nri: nos em soli
edificabimus dñm di nri scdm ea que domū
pcepit cyrus rex pslar. Gentes autē
terre incubantes hys qd i iudea
& lenantes opus edificationis & in-
sidias & pplm adducentes phisebat
eos edificare. & aggressuras ex-
centes ~~impediunt nequm~~

preptū

Herzog August Bibliothek
Wolfenbüttel
0 1 2 3 4
Gray Scale

impedierunt ne consummaretur edificium omni tempore uite cypri regis et praxerunt stridulam pbienniti. usq; ad dary regnum.

Ido autem anno regni. Dary prophetauerit aggens zacharias filius addin pphie apud iudeam et in ierlm homine dñi di isrl sup eos.

Tunc namz zorobabel filius salathiel et ihe filius ioseph nichoauerunt edificare domum dñi que ē in ierlm cum adesset eis pphie dñi et adiuuaret eos. In ipso tempore uenit ad illos sifennies subregulus syrie et phenias.

et sacrobaxanes et sodales eius: et dixerunt eis. Quo precipiente uob domum hanc edificatis. et totum istud et alia omnia pficatis. et qui sunt strutores qui her edificant: et habuerunt grām uisitatione fca sup eos qui erant ex captiuitate a domino seniores iudeor. et non sunt impediti edificare donec significaretur. Dario de omnib; istis: et responsum acciperetur.

Exemplum eple quā misert. Dario sifennies subregulus syrie et phenias et sacrobaxanes et sodales eius in syria et phenice presides regi. Dario salutem. Omnia nota sūt dño regi.

quia cum aduenissemus in regione iudee. et introissemus in ierlm: inuenimus edificantes domum di magna et templum ex lapidib; politis et preciosis materiis i parietib; et opa illa in stantem fieri. et suffragari et pperari in manib; eor. et in omni glā quam diligentissime pfici. Tunc interrogauimus seniores dicentes. Quo pmitente uob edificatis domū

istā: et opa hec fundatis. Ido autem interrogauimus eos ut notū facerem tibi homines et ppositos et nomina scripturarū prepositorū postulauimus illos. At illi responderunt nob dicentes. Nos sumus serui dñi qui fecit celum et terram. et edificabatur domū her annos et fortissimo et consummata ē et quā patres nri exacerbantēs erat et peccauerunt in deum isrl. tradidit eos in manus nabugod regis babilonie regis chaldeor. et domum istā demolientes in cendit. et pplm captiuū duxerit in babiloniā.

In primo anno regnante cyro rege babilonie scripsit cyrus rex domum hanc edificare et illa sacra uasa aurea et argentea que extulerat nabugod de domo dñi quē in ierlm et obserauerat ea i templo suo. rursus proutit ea cyri rex de templo quod erat i babilonia et tradita sunt zorobabel et salmanassar subregulo. et pceptū ē eis ut offerrent her uasa et reponerent i templo quod erat in ierlm. et templum ipsum dei edificare i loco suo.

Tunc salmanassar subiecit fundamenta domus dñi que ē i ierlm et exinde usq; nunc edificatur. et si accepit consummatione. Nunc ergo iudicatur a nob ozer. psequatur i regalib; bibliothecis. qui regis cepit esse strutura domi dñi que est in ierlm. et exinde usq; iudicabit ad dño rege nostro: scribat de his nobis. Tunc rex darius pcepit iquiri in bibliothecis. et i uentus est

et que sūt in babilonia: et si inuentum fuerit consilio cyri regis

iii rion dnt rri

1

i herbaranis oppido qd e in media regione liber unius in quo scripta e ranc ista. xvii.

Aling primo regnante cyro. rex cyri precepit domum dñi que e in ierlm edificare ubi incedebant igni assiduo. cuius altitudo sit cubi torz decem. latitudo cubitorz sexaginta. quadratum lapidibz politis tral. a meniano ligno eiusdem regionis. a meniano uno nouo. a impendia dari dedomo cyri regis. a sacra uasa domus dñi tam aurea qua argentea que exulit nabugod in domum q e in ierlm ubi erant posita ut pona tur illuc. a pcepit curam age sennne subregulum cyrie a phenicis. et sa trabulanem a sodales eius. et qui ordinati erant in syria a phenice pñdes. ut abstinerent se ab eodem loco. a ego q; precepi in totum e dñicare et prosperi ut ad iuuent eos qui sunt ex captiuitate iudoz donec consumerit templum edu dñi. a a uocatione tribunoz syrie coelest a phenicis diligenter quantitate dari his hominibz ad sacrificium dñi zorobabel pñco ad tauros a a rietes a agnos simulit aurem et frumentum a sal a uinu a oleum lñant p singulos annos pro ur sacerdotes qui sunt i ierlm dicta uerunt qñm cordie sine ulla di latione ut offerantur libationes do sumo pro rege a pñis eius. a oñer pipoz iura. a denunciet ut qñq; transgressi fuerint aliquid ex his que scripta sunt aut spreuerint. accipiantur lignu de suis pñis a

suspendant. a bona eoz regi attribua. Propterea a dñs cuius nom inuocatu est ubi exterminet oñm regem a gente qui manu suam extenderit aut male tractare domu dñi illa q est in ierlm. Ego dari rex dece qua diligentissime derem.

Sedm her fieri. xviii. **O**unc si senes subregul coelen sy rie a phenicis a sarraburanes a sodales eius obsecuti his qui a dario rege decie ra erant in ierlm sacro scis operibz diligenter cooperantes cu senioribz iudeoz principibz syrie. a prospata a sacro scia opera prophantibz aggeo et zatharia prophis a qñmauerunt oia p preceptum domini dei isrl a ex concilio cyri a darij a artaxerxis regum p say a consummata e domus nra usq; ad tertia a uigesima diem mñsis adar sexto anno. Darij regis. a fecerunt filij isrl a sacerdotes a leuite et ceteri qui erant ex captiuitate qui appositi a sedm ea que scripta a in libro moysi. a optulerut in dedicatione templi do mini tauros centum. arietes ducentos. agnos quadringentos. a edos p pñis uniuersi isrl duodecim sedm numer tribuum isrl. a steterunt sacerdotes a leuite amicti stolas pñibz a super domu dñi dei isrl sedm librum moysi a ostiarij p singulas iannas. o ege runt filij isrl cum his qui erant ex captiuitate illud phase quartadei ma luna mñsis pñi quando sanctifi cati sunt sacerdotes a leuite. a oñe filij captiuitatis nñ a simul scificari. quia leuite oñs simul scificari a. a immolauerit phase uniuersi filij captiuitatis a fratribz suis sacerdo

Herzog August Bibliothek
Wolfenbüttel
0 1 2 3 4
Gray Scale

tib; et semet ipsis. et manducaverunt filij
isrl' qui erant ex captivitate omnes qui
remanebant ab omnibus executionibus.
diem festum azimorum septem diebus epu-
lantes gentem terre querentes dominum
et celebraverunt diem festum azimorum septem
diebus; epulantes in conspectu domini cum qui
veritatem consilium regis assyriorum in eis con
fortare manus eorum ad opera domini dei israel
et post hunc regnante artaxerxes pax
rege accessit esdras filius azarie filij
elchic filij salomone filij sadoch filij a
chitob filij ameri filij azai filij boce
filij abisac filij finees filij eleazar filij
aaron primi sacerdotis. hic esdras as
cendit de babilonia cum esset scriba et
ingeniosus in lege moysi que data est a
domino deo israel dicere et facere et dedit ei
rex gloriam quod invenisset gratiam in omni
dignitate et desiderio in conspectu eius
et ascenderunt simul cum ipso et filijs
israel et sacerdotibus et leuitis et sacris can
toribus templi et ostiariis et servis templi
in ierusalem. **xxiii.**

Anno septimo regnante artaxerxe
in quinto mense. hic annis septimum est
regni eius. Exiit enim de babilonia
nomino quinti mensis venerunt
iherosolimam iuxta precepta domini hunc
paxem et pacem a domino ipso. In his
enim esdras magnam disciplinam op
tinebat. ne premitteret. quicquam eorum
que essent ex lege domini et preceptis. et
docendo. universum israel omne iudi
cium et iudicium. Accedentes autem
qui scribebant scripta artaxerxis
regis. tradiderunt scriptum quod obvene
rat ab artaxerxe regi ad esdras sa
cerdotem et lectorem legis domini cuius

exemplum subiectum est. **xxiv.**

Rex artaxerxes esdre sacerdoti et
lectoris legis domini salutem.

Humanior ego iudicans etiam bene
ficijs precepi eis qui desiderant ex gene
tibus sua sponte ex sacerdotibus et le
uitis qui sunt in regno meo comita
ri tecum in ierusalem. Si qui ergo cupiunt
ire tecum. quoniam et proficiant
sicut placuit in septem annis meis
consiliarijs. ut iustitiam ea que agunt
secundum iudeam et ierusalem. observent ea
que habes in lege domini. et ferant
munera domino deo israel. que non ego
et annui ierusalem. et omne aurum et
argentum quod invenerint fuerit in re
gione babilonie afferant domino in
ierusalem cum illo quod donatum est pro
ipsa gente. in templo domini dei eorum
quod est in ierusalem ut colligat hoc au
rum et argentum ad riuos et arie
res et agnos et eos et que hijs sunt
congruentia. ut offerant hostias
domino super altare domini ipsorum quod est
in ierusalem et omnia quecumque volue
ris cum fratribus tuis facere auro
et argento. pface pro voluntate se
cundum preceptum domini dei tui. et
sacro scilicet uasa que data sunt tibi
ad opera domus domini dei tui que est
in ierusalem. et cetera que tibi subvene
runt ad opera templi dei tui dabo
de regali gazophylacio. cum volueris
fratribus tuis facere auro et argento
pface secundum voluntatem domini.
et ego quidem rex artaxerxes pre
cepi custodibus thesaurorum syrie et
phenicis. ut quecumque scripserit
esdras sacerdos et lector legis domini

diligenter detur ei usq; ad argenti
talenta centum. similiter et aurum
centum q; usq; ad modios centum et unum
amforas centum. et alia quicquid; ha
bundant sine taxatione oia scdm le
gem dei fiant eo altissimo. ne forte ex
uat ira in regno et filij filiorum eius.

vobis autem dicitur ut omnib; sacer
dotib; et leuitis et sacerdotibus et
seruis templi et scribis templi h' nul
lum tributum neq; ulla indutio ir
rogetur nec habeat quisqua potesta
tem obuiere eis quicqua. Tu au esdras
scdm sapiam dei constituere iudices et
arbitros in tota syria et phenice. et
omnes qui legem dei tui noverint doce
re et legem fuerint transgressi di
genter plectantur sine morte sine qu
atu sine etiam pecunie multatõe
uel abductione. **XXI**

Et dixit esdras scriba. **B**enedict
dominus ds patrum nrorum q
dedit hanc uoluntatem i cor eius cla
rificare domum sua que e in iherlm. et
me honorificauit in conspectu regis et
consiliarioz et amioz ei. et purpuratoz
eius. et ego constans aio factus sum
scdm opulationem dni mei dei et con
gregauit ex isrl uiros ut simul ascen
derent mecum. et hi sunt prepositi
scdm suas patrias et principatus po
tionales eoz qui mecum ascenderut
de babilonia i regno artaxerxis ger
sonitis. **E**x filiis siemaruch amenus.
filius dauid actus filius secheie. **E**x
filiis phares zacharias. et cum eo re
uersi sunt uiri centum quingenta.
Ex filiis ductoris moabilionis. Zarag
et cum ipso uiri ducenti quingenta.

Ex filiis zachuel ierhomas zeecheeli.
et cum ipso uiri ducenti quingenta. **E**x
filiis sol amasias ierholie et cum ipso
uiri septuaginta. **E**x filiis sapharie za
rias michei et cum ipso uiri octoginta.
Ex filiis iob abdias iezeli. et cum ipso
uiri ducenti duodecim. **E**x filiis banie
salumoth filius iofapine. et cu ipso uiri
sexaginta. **E**x filiis beer zacharias be
bai. et cu ipso uiri centum uiginti. **E**x fili
is **adoniam** asathio channel acharie.
et cum ipso uiri centum uiginti. **E**x
filiis adoniam ipis postremis. et
hec st nota eoz. eliphalam fili iebel et
semeias. et cu ipso uiri septuaginta. q
congregauit eos ad flumiu cui dicitur thi
a et meham. illic sumus triduo et
recognoui eos. et ex filiis sacerdotu
et leuitarum non inueni illic. **XXII**

Et misit eos ad eleazar et eccelom
et masinam et maloban et eneaa
rem et samea et ioribum. nathan. e
magan. zacharia et mosollamui ip
sos ductores et pios et dixit eis ut ue
nirent ad ludam qui erat apud
locum gazophilati. et mandauit eis
ut dicerent ludis et scribis ei et illis q
erant in gazophylatio ut mitterent
nobis eos qui sacerdotio fungerent
in domo domini dei nostri. et addux
erunt nob scdm manu ualida do
mini dei nri uiros pios ex filiis mo
oli filij leui filij isrl selebia et filios
et fratres qui erant decem et octo asbia
et ammin. ex filiis filioz chananei et
filij eoz uiri uiginti. et ex his qui i
templo seruebant quos dedit dd
et ipsi principes ad operatione le
uitis templo seruantiu ducenti u

ginti. Omnia nomina significata
sunt in scripturis. & uouit illuc rem-
nium iumentis in conspectu dñi. ut
quererem ab eo bonum iter nob. & qui
nob cum erant ex filiis & pectoribus
ppter insidias. Præbui enim a rege
petere pedites & equites in comita-
tu tutale græ propter aduersarios nos-
tros. Præmissus enim regi qm̄ uirtus
communi erat cum eis qui inquit cu
in omni affectu & iterum deprecari su-
mus dñm deum nr̄m scdm̄ her. & pro-
prium habuimus & copotes sc̄i sum-
dño dō m̄o. & separari expleb̄ ipso-
tis & sacerdotibus templi uiros duo-
decim & sedebam & a samuā & cum eis
ex fratrib; eorum uiros dese. & appen-
di eis argentum & aux & uasa sacerdo-
talia domus dei nr̄i. que donauerat
rex & consiliarij eius & principes & ois
isrl̄. cum appendissem tradidi argen-
ta talenta centum quinquaginta.
& uasoz auroz septies uiginti & uasa
ereā de bono eramento splendētia
duodecim auri speciem reddentia. &
dixi eis. & uos sc̄i eius dño & uasa n-
stra. & aurum & argentū notum est
dño deo patrum nr̄oz. vigilare &
custodire donec tradatis explebis
ipsois & sacerdotib; & leuitis et
principib; sacerdotum isrl̄ ciuita-
tum ierlm̄ in pastoforio dom̄ dei
nr̄i. & hy qui susceperunt sacerdotes
& leuite aurum & argentū & uasa
que erant in ierlm̄ intulerūt in te-
plum dñi & promouim̄ a flumine r̄bia
die duodecimo m̄sis primi. usq; i
trouimus in ierlm̄. **xxiii.**

Git cum fcs fuisset terti dies.

quarta aut die ponderari aux et
argentum traditum ē i domo dñi
dei nr̄i marimuth filio iozī sacerdoti
& cum ipso erat eleazar fil̄ phineas
& erant cum ipis iofabz filius ihi.
& medias & banni filius leuite ad-
nūm & ad pond' uniuersa. & scrip-
tum est pondus ipoz eade hora.
Qui autem uenerūt ex captiuitate
te obrulerunt sacrificiū dñi di isrl̄.
tauros duodecim pomni isrl̄ auri
etes octoginta sex. agnos septua-
ginta duos. hircos pro pccō duode-
cim & pro salute uaccas duodecim.
omnia in sacrificiū dñi. & relegerūt
pcepta regis regalib; dispensato-
ribus & subregulis coelen syrie
& phenicis. & honorificauerūt gen-
tem & templum domini. **xxiiii.**

Consummatis his accesserunt
ad me ipsoi dicentes. nō
segregauerunt genti isrl̄ & pnci-
pes & sacerdotes & leuite & alie-
nigene gentes & nationes terre
immundicias suas a chanaanit̄
& ethelis & pherezeis & iebuseis & mo-
abitis & egyptiis & ydumeis. quon-
ti enim sunt filiaz eoz & ipsi & filij
eorum & omne est semen isrl̄ a
henigenis gentib; tre. & participes
erant ipsoi & magnat̄ uicini
tam huius ab initio ipsius regni
& mox ut audiui ista ostidi uultu
mentis & faciem r̄m̄ea. & lacrimas
capillos capitis & barba sedi do-
lens & mensus. & quengerūt ad me
ostit tunc mouebant in uerbo
domini dei isrl̄ me lugentē sup
iniquitatem istam. & sedebā n̄is

usq; ad uesperam sacrificium et surgens
a cenio qstanta habens uestimenta et sa-
cia tunica in geniculans et extendens
manus ad dñm dicebam. Dñe qstus
sum et reuerus sum añ faciem tuam.
peccata enim nra multiplicata sunt sicut
capita nra et iniquitates nre exaltate
sunt usq; ad celum qm adieb; pñm nos
tray traditi sumus cum fratib; nris et cū
ceteris; nris et regibus terre i gladi-
um et captiuitate et depdationem cum
confusione usq; in hodiernum diem.
qñe quantū est qd contrigit nob. nra ab
se domine ds. Relinque nob radicem et
non in locum sanctificationis tue de-
gere luminare nrm in domo dñi dei nri
dare nob cibum in pre seculum nre.
et cū seruierim nñ sumus delicti a dño de
o nro. s; qstituit nos in grā ponens no-
b reges pñm dare cibum et glificā-
re templum domini dñi nri. et edificare
de terra syon dare nob stabilitate i iudea
et ierlm. qñe quid dicim dñe haberes
hec. Transgressi enim sumus pcepta tua
que dedisti in manus pueroy moysi
pharum dicens. qm terra in qua in-
tratis possidere hereditatem eius. tra-
polluta est conuincationib; alienige-
narum terre. et immundicie illoy im-
pleuerunt illam tota immundicia sua.
et nñ filias nras quingentis filiis eoy
et filias eoy non accipietis filiis
nris. et nñ inquirens pacem habe qm
illis omni tempore. ut i ualescentes
manducatis optima terre. et hereditate
distribuat filijs nris usq; in enū. et
que qringunt nobis omnia nñ propt
opera nra maligna et magna peccata
nostra. et dedisti nob talem radicem.

et rursum reuisti sumus transgredi pre-
cepta tua uti qmiserem inimicu
ditie gentiu alienigenay tre hñ. Non
ne uideris nob pñe nos quoad
usq; non relinquitur radix et nomen
nrm. Domine ds isrl uerax es. de-
lecta ē enim radix usq; i hodiernū
diem. Ecce nñ sumus in conspectu tuo
in iniquitatib; nris. nñ ē enim ad
huc stare ante te in hys. q cū ado-
rando confiteretur esdras flens
humu prostratus ante templum.
congregati sñ ante eum ex ierlm
turba magna ualde uiri et mulie-
res. et iuuenes et iuuenales. fletus
enim erat magnus in ipa multitu-
dine. et cū clamasset iechonias iechi
ex filiis isrl. dixit esdre. Nos in do-
minum peccauimus. qd collocaui-
mus nobis in manumotu mulie-
res alienigenas ex gentib; tre. et nñ
ē sup oēm isrl. In hys g; sit iustu-
randum a dño expellere omnes
uxores nras que ex alienigenis
sunt cum filiis eay sicut decreui
ē tibi a maiorib; sed legem dñi.
Exurgens explica. ad te enim spec-
tat hoc negotium et nos tecum
sumus. uiriliter fac. et exinges
esdras ad iurauit principes sa-
cerdotum et leuitas et omnem isrl
facere scdm omnia hec. et iura-
uerunt. et exurgens esdras ante
atriū templi abiit in pastoforiū
ionathe filij natabi. et hospitat
illic non gustauit panē nec aquā
bibit sup iniquitates multitu-
dinis. et facta est ~~deprecatio~~ in pñcato
omni iudea et ierlm omnib; qui

erant ex captiuitate congregati i
ierlm. Aut quicunq; n̄ occurrerit
biduo ul' triduo diei scdm iudicium
assidentium senior tollent' faculta
tes sue. & ipe alienus iudicaretur
a multitudine captiuitatis. Et ogre
gati s̄ om̄s qui erant ex tribu iuda
& beniamin in trib; dieb; in ierlm.
hic m̄sis ē nonus. uigesimus dies
m̄sis & sedit omnis multitudo in
area templi trememes p̄t h̄eme
Et surgens esdras **xiii** p̄sente.
dixit eis. vos iniq; fecistis col
locando uob in matrimoniu ux
res alienigenas ut adderetis ad
peccata isrl. & n̄c dare confessione
& magnificentiam dño dō p̄m nro
22 & p̄fite uoluntate ipsius & dis
cedite a gentib; terre & ab uxorb;
alienigenis. & clamauit omnis
multitudo & dixerunt uoce magna.
Sicut dixisti faciemus. Sed qm̄ mul
tutudo magna ē tempus hibernū.
& n̄ possumus in subditi stare. & hoc
opus non ē nob̄ unius diei neq; bi
dii. multum enī in his peccauim.
stent p̄positi multitudinis & nob̄
qui nobiscum inhabitant. & q̄nt
habent uxores apud se alienige
nas & assistant accepto tempore
ex omni loco presbiteri & iudices
usq; soluant iram dñi negotij ei
Jonathas aut fili exeli & oxias the
cam susceperunt scdm hec & bosor
amus leuis & sartheus simul coo
perati sunt cum illis. & steterunt
scdm hec omnia unius q̄ erant
ex captiuitate. & elegit sibi uiros

esdras sacerdotes principes magnos de
patrib; eor scdm nomina. **xiiii**

Et confederunt nouissimo die m̄s
decimi examinare negotiū istu
determinatum ē de iuris qui habebat
uxores alienigenas usq; ad neomenia
primi m̄sis. & in uenit s̄ ex sacerdotio
p̄mper qui habebant uxores alieni
genas ex filiis ihu filij ioseph & fili
eius maseas & elizerus. & iorab; & ioab
& nuerunt man ut expellerent uxore
suas aditandum in oratione anie
pignorantia sua. & ex filiis semeri
maseas & ees & ioelert. azarias. & g
filiis sotozelie masias hismaenis &
nathanael iussio. iedd & talis. & g
leumis iotab; & semeris & colins & c
hras & farceas & coluias & elionas.
ex sacris cantoribus eliasub & actu
& ex osariis sallumis & tolbanes
& ex isrl' ex filiis foroozi & remyas
ieddyas & melchias & michesius er
leazarus & iemmedias & bamyas.
ex filiis iolamam thalas thamas
acharias & ierzelis & iobdius & er
moch & elias & ex filiis xaron eliad
& eliasimus & orthias & larimoch
xabbis & rebedias. & ex filiis beb
iohannes & amamas & abdias er
emeris. & ex filiis banni olamus
malluchus & iebdeus & iasub & a
sab; & ierimoch. & ex filiis addin
naathus & moosias & caleurus ei
raanas & baseas & marthathas
beseel & bonnus & manasses. & g
filiis miae nonias & apheas & er
melchias & sameas & symon ben
iamin & malais & m̄arrac. & ex

hys aſon chariane marthachias et ban
 rans. et elyſ chſalath et manasseſ et
 ſemel. et ex filiſ banni ieremyas et
 moodyas et abyramus et iohel et baneas
 et pelias et ionas et marimoth et ehaſib
 et marbaneus et ehaſis et ouſas et dieſus
 et ſamodius et ſambris et ioſephus. et
 ex filiſ nobeli idelus et marthachias et
 ſabadus et xeteda ſedim et ieſei et hane
 as. Omis iſi giunxerunt ſibi uxores
 alienigenas. et diſmiſerunt eas cum filiſ.
 Et in habitauerunt ſacerdotes. et
 et leuyre et qui erant ex iſrl in ie
 rusalem et in tota regione una noui
 ſimo menſis ſeptimi. et erant filij iſrl
 et omnes congregati ſunt. et congregata eſt
 omnis multitudo ſimul in aream que e
 ſt ad uenientem porte ſacre. et dixerunt es
 dre pontifici et lectori. ut afferret lege
 moyſ que tradita eſt a dño deo iſrl. et
 attulit eſdras pontifex legem omni
 multitudini eorum uſq; ad mulierem
 et omib; ſacerdotib; audire lege noui
 lunio menſis ſeptimi. et legebat in area
 que eſt ante ſacram porta templi a ſima
 luce uſq; ad ueſperam coram uiris et
 mulierib; et dederunt omis ſenſum ad lege.
 et ſteterunt eſdras ſacerdos et lectos lector
 legis ſup ligneum tribunal qd fabri
 catum erat. et ſteterunt ad eum ma
 thachias et ſamius. ananias. urias.
 et echaſ et baſſamus ad dexteram. et
 ad ſinistram. ſalduſ. miſael. malach
 as. abuſthaſ. ſabus. nabadias. et xa
 charas. et aſſumpſit eſdras librum
 coram omni multitudine. preſidebat
 enim in gla inſpectu omnium. et cu

Abſoluſſi; lege omis recti ſteterunt.
 et benedixit eſdras dñm dñm altiſſimū
 dñm ſabaoth omnipotentē. et reſpondit
 omis populus amē. et eleuatis ſurſum
 manib; proſtiterunt in terrā adorau
 runt dominū ihc et bananeus et ſa
 rabias et iadinus et accub; et ſabbath
 et calites et azarias et ioſad et ananias
 et filias leuyre qui docebat lege dñi. et
 in multitudine legebant lege dñi. et
 pferebant ſinguli eos qui intellige
 bant lectionē. et dñs ad carat et es
 dre pontifici et lectori et leuytis q
 docebant multitudinē dicēſ. Dies
 hie ſcē eſt dñs. et omis flebant cum
 audirent legem. Digreſſi ſunt man
 ducare pinguiſſima queq; et bibite
 dulciſſima queq; et mittere munera
 hys qui non habent. ſcē enim eſt
 hie dies dñi. et nolite meſti eſſe.
 dominus enim clarificabit nos.
 et leuyre denunciabant in publico
 omnib; dicētes. Dies hie ſcē eſt
 nolite meſti eſſe. et abierunt omis
 manducare et bibere et epulari et
 dare munera hys qui nō habebant
 ut epulenter. magnifice enim ſt
 exaltati uerbis quib; edocti ſunt
 et congregati ſt uniuerſi in ierſm
 celebrare letitiam ſcōm teſtamen
 tum domini dei iſrael.

Herzog August Bibliothek
 Wolfenbüttel

Handwritten text in a Gothic script, likely a Latin manuscript. The text is arranged in two columns. The left column contains the main body of text, while the right column contains a smaller, possibly marginal, text. The script is dense and characteristic of the late Middle Ages.

Handwritten text in a Gothic script, likely a Latin manuscript. The text is arranged in two columns. The left column contains the main body of text, while the right column contains a smaller, possibly marginal, text. The script is dense and characteristic of the late Middle Ages.

Handwritten text in a Gothic script, likely a Latin manuscript. The text is arranged in two columns. The left column contains the main body of text, while the right column contains a smaller, possibly marginal, text. The script is dense and characteristic of the late Middle Ages.

robie

De robya q̄ p̄gebat in ierlm̄

De mortuis quos sepeliunt tobia

De cecitate robie

De doctrina robie ad filium suum.

De p̄fectione iunioris robie ad gabeli

De exortatione p̄f̄is

De nuptiis iunioris robie

De oratione iunioris robie & sponse sue

De missione angeli ad gabelum

De recessu robie & uxore a ragniele

De recepto lumine oculoꝝ senioris robie

De recessu angeli a tobia

De regatione robie ad dominum

De morte et prophetia robie. *sequit̄ p̄fa*

chromatio. asmi. p̄log. i lib. robie

Cet elodoro ep̄is ieronimus

p̄b̄ in dño salutem. Muari

non desino exactionis ur̄e instanti

ā. Exigitis enim ut librum chaldeo

sermone scriptum ad latinū traham.

librum utiq; robie quem

hebrei decatalago diuinarum scrip

turarū secantes hys que agyographa

nominantur mancipat̄. feci satis

desiderio ur̄o. si tamen studio meo.

arguunt enim nos hebreoꝝ studia.

& imputant nobis contra suū cano

nem latinis auribus ita transfer

re. S; melius ēē iudicans pharise

oꝝ displicere iudicio & ep̄oꝝ iunio

nib; deseruire instat ut potui et

quia uicina est chaldeoꝝ lingua ser

moni hebraico: utriusq; lingue p̄

missimum loquacē reperiens uni

us diei laborem arripui. & q̄qd̄ ille

michi hebraicus uerbis expressit: hec

ego acuto notario sermonib; lati

nib; exposui & oꝝonib; ur̄is mercede

h̄ operis recompensabo. cum gratis
uobis didicero me q̄d iubere em̄is dig
nari complere.

ciuitatem sephet. cum captus ēēt in
dieb; salmanassar regis assyriorum:
in captiuitate tamen positus uiam
ueritatis si deseruit. ita ut omnia que
habere poterat cotidie captiuis scribis
qui erant ex genere suo imp̄neret. Cū;
ēēt iunior omnib; i tribu neptalim:
nichil tamen puerile gessit in opere.
Deniq; cum irent om̄s ad uirtulos au
reos quos ieroboam fecerat rex isrl̄.
hic solus fugebat consortia om̄niū.
& p̄gebat ierlm̄ ad templum dñi. & ibi
adorabat dñm dñm isrl̄. omnia primi
tina sua & decimas suas fideliter offe
rens: ita ut intertio anno profectis
& aduenis ministraret oēm decimati
onem. Hec & hys similia scdm̄ legē
domini puerulus obseruabat. Cum
si fcs̄ fuisset; uir̄ accepit uxore annā
de tribu sua. genuitq; ex ea filium
nom̄ suum imponens ei. Quem ab
infantia sua timere deum docuit: et
abstinere ab omni peccato. Igitur cū
p̄captiuitatem deuenisset cum uxore
sua & filio in ciuitatem ninuen
cum omni tribu sua: & om̄s ederent
ex cibis gentiliū: iste custodiuit a
nimam suā. & nunquā contaminat̄

Explicit p̄log. i capit. lib. robie

E in eis eor. **E**t qm memor fuit dñi
dei sui in toto corde suo. dedit ei domi
nus grām in conspectu salmanassar
regis. ⁊ dedit illi potestatem quocq;
ueller ire. habens libertatem que
cumq; facere uoluisset. pgebat e
nim p omīs qui erant in captiuitate.
⁊ mōrta salutis dabat eis. Cum autē
puenisset in iages ciuitatem medoy.
et ex hys quibus honoratus fuerat
a rege habuisset decem talenta ar
genti. ⁊ cum in multa turba generis
sui gabelum uideret egentem qui
erat ex tribu eius: sub cyrographo
dedit illi memoratum pond' argēti.

Post multum uo tem
poris mortuo salmanassar re
ge. cum regnaret sennacherib fili
eius pro eo. et filios isrl' exosos ha
beret in conspectu suo: tobiās cor
die pgebat poēm cognatione suā
⁊ consolabatur eos. diuidebatq; u
nicuiq; pnt poterat de facultatib;
suis. Esuriētes alebat. nudis uesti
timēta prebebat: ⁊ mortuis atq;
occis sepulturam sollicit exhibe
bat. Deniq; cum reuersus esset
sennacherib fugiens a iudea plagā
quam circa eum dñs fecerat prop
pter blasphemiam suā. ⁊ uatus mul
tos occideret ex filiis isrl'. tobiās
sepeliebat corpora eorum. At ubi
nuntiatum est regi: misit eum oc
cidi. ⁊ tulit omnem substantiam
eius. Tobias uero cum filio suo ⁊
uxore fugiēs nudus latuit: quia
multi diligebant eum. Post dies
uero quadraginta quinq; occi

derunt regem filij ipsius: et re
uersus est tobiās ad domū suā
omniūq; facultas eius restituta
ē ei. Post hec uo cum eēt dies
festus domini. ⁊ scā eēt pran
dium in domo tobye: dixit filio
suo. vade et adduc aliquos de tri
bu nostra timentes deum: ut re
pulentur nobiscum. Cumq; abiit:
reuersus nuntiavit unū ex fili
is isrl' iugulatum iacere in pla
tea. statimq; exiliens de accubitu
suo. relinquens prandium ieiū
nus puenit ad corpus. Tollensq;
illud portauit ad domū suā occul
te: ut dum sol occubisset eam
sepeliret eum. Cumq; occultass;
corpus manducauit panem cū
luctu ⁊ tremore. memorans illū
sermonem quem dixit dñs p
amos propham. Dies festi uri
querentur in lamentationem
⁊ luctum. Cum uo sol occubiss;
abiit ⁊ sepeluit eum. Arguebāt
autem eum omīs proximi sui
dicentes. Jam enim h' rei causa
interfici iussus es: ⁊ uix effugis
ti mortis imperium: ⁊ iterum
sepelis mortuos. S; tobiās pl
timens deum quā regē: rapie
bat corpora occisoy ⁊ occultabat
in domo sua: ⁊ medijs noctibus
sepeliebat ea. Contigit autem
ut quadam die fatigatus ex se
pultura ueniens domū iactas
set se iuxta parietem ⁊ obdor
misset. ⁊ exiit hūndinum ca
lida stercora dormienti. **Itē p**

illi inciderent sup oculos ei fieretq;
 cecus. Hanc autem temptationem
 idō pmissit dñs euenire illi. ut poste-
 rō daretur exemplū patientie eius:
 sicut et sancti iob. Nam cum ab in-
 fantia semp deum timuerit ⁊ man-
 data eius custodierit: non ē contrit⁹
 contra deum qd plaga cecitatis euenit
 ei: s; immobilis inde timore pñia sit
 grās agens dō omnib; diebus uite su-
 e. Nam sicut bō iob in sultabant reget:
 ita ⁊ isti parentes ⁊ cognati eius. et
 iridebant uitam eius dicentes. Vbi
 ē spes tua: proqua elemosinas et se-
 pulchras faciebas? Tobyas uō: in-
 crepabat eos dicens. Nolite mala loq;
 qm filij scōr sumus. ⁊ uitam illam
 expectamus quam dō datur⁹ ē illis
 qui fidem suam nunquā mutāt ab
 eo. Anna uō uxor eius ibat ad texti-
 num opus cotidie. ⁊ de labore manu-
 ū suar uictum qñe consequi potuit;
 deferēbat. Unde factum est. ut hedū
 caprā accipiens derulit; domum.
 Cum autem uocem balantis uir ei⁹
 audiret: dixit. Videte ne forte furti-
 ū sit: s; reddite eum dominis suis. qā
 n̄ licet nob; cedere ex furto aliquid aut
 contingere. Ad hec uxor ei⁹ uata res-
 pondit. Manifeste uana ē spes tua:
 ⁊ elemosine tue modo apparuerūt.
 Itq; hys ⁊ alijs huiusmodi ūbis
 exprobrabat ei.

Tunc tobyas in gemitu: ⁊ cepit
 orare cum lacrimis dicens. Ius-
 tus es domine. ⁊ omnia iudicia tua
 iusta sūt: ⁊ oīs uie tue mīa ⁊ ueritas
 ⁊ iudiciū. qñ n̄c dñe memor esto
 me: nec uindictam sumas de pēis

meis. neq; reminiscaris delicta mea p
 parentum meorum qm nō obediui
 preceptis tuis. ⁊ traditi sumus in direp-
 tionē ⁊ captiuitatem ⁊ in mortē et in
 fabulam et in imperiū omnib; natio-
 nib; in quib; disperisti nos. ⁊ n̄c dñe
 magna sunt iudicia tua. quia n̄ egim⁹
 scdm precepta tua. ⁊ non ambulā-
 mus coram te. qñ nunc dñe scdm uo-
 luntatem tuā fac meū: ⁊ reipe i pace
 spm meum: expedit enim in mori ma-
 gisquam uiuere. Eadem itaq; die triguit
 ut sara filia raguelis trages ciuitate
 metoz. et ipsa audiret improperiū
 ab una ex ancillis patris sui qm tra-
 dita fuerat septem uiris: ⁊ demoniū
 nōie asmodeus occideret eos cum ingres-
 si fuissent ad eam. Ergo cum p culpa
 sua increparet puellam: exdit ei di-
 cens. Amplius ex te n̄ uideam filiū
 aut filiam sup trā: interfectrix ui-
 roz tuoz. Nunquid occide me uis sicut
 occidisti septem uiros? Ad hāc uocem
 proxit in superiori cubiculo domi sue.
 ⁊ trib; diebus ⁊ trib; noctib; n̄ man-
 ducavit neq; bibit s; in oratione per-
 sistens cum lacrimis deprecabatur deū:
 ut ab isto improperio liberaret eam.
 factum ē autē die tercia cū compleret
 orationem: benedicens dñm dixit. Be-
 nedictum ē nom tuum dñe dñ pzm
 nōz. qui cum uatus filis mīam fa-
 cies: ⁊ in tempore tribulationis peccā-
 dimittis his qui inuocant te. Ad te
 domine faciem meā querto. ad te o-
 culos meos erigo. Pto dñe ut de im-
 culo improperij hui⁹ absoluas me.
 aut certe de sup terrā me eripias. Tu-
 scis domine quia nunquā concupiu

ees gabelo in rages ciuitate medoz: et
gyrographum eius apud me habeo.
et ideo perire quomodo ad eum per-
uenias: et recipias ab eo memoratum
pondus argenti: et restituas ei gyro-
graphum suum. Noli timere fili mi
pauperem quidem uitam gerimus. et
multa bona habebimus si timueri-
mus dm et recesserimus ab omni pec-
cato: et fecerimus bene.

Tunc respondit tobyas p̄i suo et
dixit. Omnia quecumq; precepisti
mihi pater faciam. quom̄ aut̄ pecu-
nia hanc inquit ignoro. Ille me uer-
tit et ego illum ignoro: qd̄ signum
dabo ei? et nesci: nam p̄ quam p̄gar̄
illuc aliquando cognoui. Tunc exdit
illi pater suus et dixit. Gyrographū
quidem illius apud me habeo. qd̄
dum illi ostendis statim restituet.
et p̄ge nunc et inquirere tibi aliquē
fidelem uirum qui eat tecum salua
mercede sua dum ad huc uenit: et re-
cipias eam. Tunc egressus tobyas
inuenit iuuenem stante splendorū
pendulum. et quasi paratum ad am-
bulandum. et ignorans qd̄ angelus
di ēēt salutarit eum et dixit. Vnde
te habemus bone iuuenis? At ille
exdit. ex filiis israel. et tobyas dixit
Nosti uiam que ducit in regione
medoz? Cui exdit. Noli et omnia i-
tineria eius frequenter ambulare.
et mansi apud gabelum fr̄em nr̄m
qui moratur in rages ciuitate medoz
que posita ē in monte eebatanis. Cui
tobias ait. Sustine me obsecro: don̄
hec ip̄a annunciem patri meo. Tūc
ingressus tobyas indicauit hec uni-

usa patri suo. Sup̄ que ammirat̄ p̄-
rogauit eum ut introiret ad eū. In-
gressus itaq; salutauit eum et dixit.
Gaudium tibi sit semp. et tobyas ait.
Quale gaudium mihi erit q̄ i tenebr̄
sedeo et lumen celi non uideo? Cui
iuuenis ait. Forti an̄io esto: in prox-
imo est ut adeo curesis. Dixitq; illi to-
bias. Nunquid poteris p̄ducere fili-
um meum ad gabelum in rages ci-
uitatem medoz: et cum redieris resi-
tuam tibi mercedē tuam. et dixit
ei angelus. Ego ducam eū et reducam
sanum ad te. Cui exdit tobyas. Rogo
te. indica m̄ de qua domo aut de qua
tribu es tu. Cui Raphael angelus dixit.
Genus queris mercennarij: an ip̄m
mercennarium qui cum filio tuo eat?
et ne te forte sollicitum reddā ego sū
azarias ananie magni filius. et to-
bias exdit. Et magno genere es tu et
peto ne irascaris quia uoluerim cog-
noscere genus tuū. Dixit autem illi
angelus. Ego sanum ducam et sa-
num reducam filium tuū. Exiens
autē tobyas ait. Bene ambuletis. et
sit dominus in itinere uestro. et angelus
domini comitetur uobiscum. Tunc
paratis omnib; que erant necēsa-
ria portanda in uia: fecit tobyas uale
patri suo et matri sue. et ambulaue-
runt ambo simul. Cumq; profecti
essent: cepit flere nr̄i eius et dicere.
Baculum senectutis nr̄e tulisti et
transmisisti a nob. Nunquid ēēt ip̄a
perunia pro qua misisti eum. Suf-
ficiebat nobis paupertas nr̄a ut di-
uitias cōputaremus. hoc qd̄ uideba-
mus filium nr̄m. Dixitq; ei tobyas

Noli flere: saluus pueniet fili noster
 & saluus reuertetur ad nos & oculi tui
 videbunt eum. Credo enim qd angel
 dei bonus comitetur eum. et bene dis
 ponet omnia que circa ipm gerunt.
 ita ut cum gaudio reuertatur ad nos.
 Ad hanc uocem cessauit mr eius fle
 re et tacuit. **vi.**
Profes est autem tobias: & canis
 secutus est eum. Et mansit prima
 mansione iuxta fluminis rigris. et ex
 iuit ut lauaret pedes suos: et ecce pes
 cis immans exiuit adducendum
 eu. Quem exprobauens tobias: clama
 uit uoce magna dicens. Dne tu adit
 me & dixit angelus ei. Apprehende bca
 chnam eius & uale eum ad te. Qd cu
 fecisset ~~attraxit~~ attraxit eum i fisco:
 & palpitare ante pedes eius cepit. Et
 dixit ei angelus. Exentera piscem
 hunc: et cor eius & fel & iecur repone
 tibi. Sunt enim hec necessaria ad me
 dicamenta utiliter. Qd cum fecisset cor
 nel eius assauit & scum sustulerunt
 in uia: cetera saluerunt que sufficeret
 eis quousq; puenirent ad rages cui
 tatem meor. Tunc interrogauit to
 byas angelum: et dixit ei. Obsecro te
 fr axaria: ut dicas in qd remedium
 habebunt ista que de pite seruari
 iusti. Respondensq; angelus dixit ei. Cor
 dis eius particulam si sup carbones
 ponis: fumus eius extrahet omne
 genus demoniorum siue a uiro siue
 a muliere. ita ut non ultra accedat
 ad eos. & fel ualeat ad ungendos oculos
 in quibus fuerit albugo: & smabu
 tur. et dixit ei tobias. Vbi uis ut
 maneantus? Respondens angelus: ait
 ei. Est hic ragucl nomine ppinquus

tuius de tribu tua. & hic ht filiam
 nomine saram: sed nec masculum
 ullum neq; feminam ullam alia
 ht preter eam. Tibi debetur ois
 substantia eius: & oportet ea te ac
 cipere quingem. Pete q ea a pre ei:
 & dabit eam tibi uxorem. Tunc q
 dixit tobias & dixit. Audui qd tra
 dita sit iuris septem: & mortuus
 & hec audui: quia demoni occidit
 eos. Timeo q ne forte et in hoc ene
 niat. Et cum unicus sum parensq;
 meis: deponam senectute illos cu
 tristitia ad inferos. Tunc angel
 iaphael dixit ei. Audi me: & ostenda
 tibi qui sunt quib; pualere potest
 demonium. hi namq; qui quingia
 tra suscipiunt ut deum ase & a sua
 mente ~~excludant~~ excludat. & sue
 libidini ita uacent sicut equus et
 mulus quibus non est intellectus
 ht sup eos demoni potestate. Tu
 autem accipis eam: ingressus cu
 cubiculum continens esto ab ea et
 ad nichil aliud nisi orationib; uaca
 bis cum ea. Ista aute nocte incenso
 iecore pitis fugabit demoni: scda
 uero nocte in copulatione sanctoru
 patriarchaz ad interis. tercia uo
 nocte benedictionem consequeris:
 ut filij ex uob procreent i columnes
 Transacta autem tercia nocte accipi
 es uirginem cum timore dei. amoxe
 filiorum magis quam libidinis duc
 tus: ut in semine abrahe benedicti
 onem in filijs gsequaris. **vii.**

Ingressi sunt autem ad ragucl:
 & suscepit eos ragucl cu gaudio.
 Inueniens q; tobyam ragucl: dixit
 anne uxori sue. Quam simi

Et iste iuuenis consobino meo. Et cum
her dixerat ait. Unde estis iuuenes
fratres mei. At illi dixerunt. Scriba
nepotum sumus. excipit uirtute tu
nue. Dicitq; illis. Nostis tobyam fra
tre meum. Qui ceciderunt. Nouimus.
Cumq; multa bona loqueretur de eo:
dixit angelus ad raguel. Tobias
de quo interrogas: pater huius est.
et misit se raguel. et osculatus e eum cum
lacrimis: et plorans super collum eius
dixit. Benedictio sit tibi fili mi. quia
boni et optimi uiri filius es. et anima
uxoris eius et filia cor Sara lacrimare facit.
Postquam autem locum se sibi. pce
pit raguel occidi arietem. et parari
quiniuum. Cumq; hortaretur eos ad
manducandum: tobias dixit. Hic ego ho
die non manducabo neq; bibam nisi
prius petitionem meam confirmes. et
promittas mihi dare saram filiam tuam.
Quo audito uerbo raguel expanit.
sciens quid euenerit illis septem
uiris: et timere cepit ne forte hinc
simuliter accideret. Et cum nutaret et
non daret ullum petenti responsu:
dixit ei angelus. Noli timere dare eam
isti: quia hinc timentem deum debetur
quinx filia tua propterea alius non
potuit habere illam. Tunc dixit ra
guel. Non dubito quod deus pces et
lacrimas meas in conspectu suo ad
miserit. et credo qd fecit uos dñs ue
nire ad me. ut ista coniungeretur cog
nationi sue scdm legem moysi. et
nunc noli dubium gerere qd eam et
tradam. et apprehendens dextera
filie sue: dextera tobye tradidit dices.
Deus abraham et deus ysaac et deus
iacob sit uobiscum. et ipse coniungat

uos. impleat q; benedictionem suam in
uobis. et accepta carta fecerunt conscrip
tionem quingij. et post epulati sunt be
nedicentes dominum. Locauitq; ra
guel ad se annam uxorem suam. et precep
it ei ut pararet alterum cubiculum et
introduxit in eam saram filiam suam. et
lacrimata est. Dicitq; ei. Forti animo
esto filia mea dominus celi det et gau
diu pro te qd ipesta es. **vm.**

Postquam uero cenauerunt introdux
erunt iuuenes ad eam. Recordat
itq; tobias sermonem angeli. paulatim
de castidili suo prem iocoris. et posuit e
am super carbones uiuos. Tunc ra
phael angelus apprehendit demonium:
et reliquit eum in deserto superioris
egypti. Tunc hortatus e uirgine to
bias: dicitq; ei. Sara exurge et depre
cemur dominum hodie et cras et scdm
cras. quia hys tribus et noctibus
iungemur: tertia autem nocte tran
sacta. in rano erimus quingio. filij dype
scor sumus. et non possumus ita coniungi
sicut gentes que ignorant dm. Sur
gentes autem pariter. in stramter ora
bant ambo simul: ut sanctitas daret
eis. Dicitq; tobias. Dñe ds patru
nrorum benedicant te celi et terre. ma
re et fontes et flumina et omnis crea
tura que in eis est. Tu fecisti adam
delimo terre. dedistiq; ei ad uituui
eum. qd nunc dñe rusticus qm non
luxurie causa suscepi sorore meam.
sed sola posteritatis dilectione. inq;
benedicatur nom tuum in secula seculor.
Dicit itaq; sara. Miserere nobis
dñe miserere nob: et genescamus
ambo pariter sani. qd frim e circa
pulloz cantum. accersuri uisit ra

guel seruos suos: et abierunt cum eo
 ut foderent sepulchrum. Timebat e-
 nim ne similiter euenerit ei quod et cete-
 ris alijs septem uiris qui ingressi sunt
 ad eam. Cumque parassent fossam, re-
 uersus raguel ad uxorem suam dixit ei
 Mitte unam ex ancillis tuis et uide
 si mortuus est: ut sepeliamus eum an-
 quam illucescat. Et misit unam ex an-
 cillis suis: que ingressa cubiculum
 repperit saluos et incolumes secum
 pariter dormientes. et reuersa nu-
 ciavit bonum nuntium. et benedixerunt
 dominus raguel uidelicet et anna uxor ei
 et dixerunt. Benedicamus te deus israel quia
 non contigit nobis quemadmodum pu-
 tabamus. Fecisti enim nobiscum
 misericordiam tuam. et exclusisti a nobis inimi-
 cum persequentem nos. Misertus es autem
 duobus unicis. fac hoc domine in hunc
 dicere plenius te. et sacrificium lau-
 dis tue tibi et sue sanitatis offerre
 ut cognoscat uniuersitas gentium
 quia tu es deus solus in uniuersa terra.
 Et tunc precepit seruis suis ragu-
 el ut repleverint fossam quam quia fece-
 rant: priusquam lucesceret. Vxor
 autem sue dixit ut instrueret quin-
 um et prepararet omnia que in cibos
 agerent. iterum hec est. Duas quoque pignus
 uaccas et quatuor arietes et oves oc-
 tidi fecit. et preparari epulas om-
 nibus uicinis suis cunctisque amicis
 et adiurauit raguel tobiam: ut duas
 ebdomodas moraretur apud eum.
 De omnibus autem que possidebat
 raguel dimidia partem dedit tobie:
 et fecit hanc scripturam. ut pars di-
 midia que supererat. post obitum
 eorum tobie. omnia deueniret.

Tunc uocauit angeli tobiam
 ad se. quem quidem hominem
 estimabat: dixitque ei. Azaria frat-
 per uerba asantes uerba mea. Si me
 ipsum tradam tibi seruum non ero
 dignus providencie tue. Tamen ob-
 scuro te. ut assumes et animalia
 sue seruitutis ut uadas ad gabelum
 in rages ciuitatem medorum. reddas
 que ei areographum suum. et recipias
 ab eo pecuniam: rogescque eum ue-
 nire ad nuptias meas. Sis enim
 ipse quem numerat dies per mensis: et si
 tardauero una die plus. contrita
 bitur anima eius. et certe uides
 quem raguel quiraueit me: cuius
 adiuramentum spernere non possum.
 Tunc raphael assumens quatuor
 ex seruis raguelis et duos camelos
 in rages ciuitatem medorum preuit.
 et inueniens gabelum dedit ei cy-
 rographum suum: et recepit ab
 eo omnem pecuniam. Indicaui
 ei de tobiam filio tobie omnia que
 gesta sunt. fecitque eum secum uenire
 ad nuptias. Cumque in gressu esset
 domum raguelis. inuenit tobiam
 distumbentem: et exiliens oscula-
 ti sunt in uicem. et fleuit gabriel.
 benedixitque deum et dixit. Bene-
 dicat te dominus deus israel. quia fi-
 lius est uiri optimi et iusti et timi-
 tis deum: et elemosinas facientis.
 et dicatur benedictio super uxorem
 tuam et super parentes tuos. et
 uideatis filios uiros et filios fili-
 orum uestrorum usque in tertiam
 et quartam generationem et sit
 semen uirum benedictum a domino deo
 israel. qui regnat in secula seculorum. Amen.

omnes dixerunt am: accesserit ad conuiuium. s: et cum timore dñi iuprias exercebant.

Cum uero moram faceret tobias causa iupnarum: sollicitus erat pater eius tobias dicens. Putas quare morat filius nris aut quare deremus e ibi. Putas negabelus mortuus e et nemo illi reddidit pecuniā. Cepit autem contritari nimis ipse et anna eius cum eo. et ceperunt ambo simul flere: eo qd die statuto minime rediret filius eorum ad eos. flebat g: mater eius irremediabilibus lacrimis atq: dicebat. Heu me filium. ut quid te tam misimus peregrinari lumen oculor nror. baculum senectutis nre. sola cum uite nre. spem posteritatis nre. omnia simul in te uno habentes. te non debuiſſe ire dimittere a nobis. Cui dicebat tobias. Tace et noli turbari. Sanus est filius nris. satis fidelis est uir. ille cum quo misimus eū. Na autem nullo modo consolari poterat. s: corde exiliens circumspiciebat et circuibat uias omnes per quas spes remeandi uidebatur. ut paul uidet eum si fieri posset ueniēte. At uo ragu el dicebat ad genex suū. Mane hic et ego mitta nuntium salutis de te ad tobyam pñm tuū. Cui tobias dixit. Ego noli quia pater meus et mater mea modo dies computant: et cruciatur qd eoz iupis. Cumq: uerbis multis rogaret tobiam ragu el et ille eum nulla ratione uellet audire tradi dit ei saram et dimidiam partem supstantie sue. in pueris inpuellis in pecudibus in camelis et in iaculis

et pecunia multa et saluum atq: gaudium dimisit eum a se dicens. Angelus domini sis ut intinere uro pñcat: uos incolumes. et inueniatis omnia recte circa parentes uostros. et uideant oculi mei filios uros antequam morar et apprehendentes parentes filiam suam osculari sint eam: et dimiserunt eā uolentes ire. monentes eam honorare soceros suos diligere maritum. regere familiam. gubernare domum. et se ipsam irreprehensibilem exhibere.

Cumq: reuerterentur: puenerūt ad ephram que est in medio itinere circa niniuen undecimo die. Dixitq: angelus tobie. frater scis quemadmodum reliquisti pñm tuum si placet itaq: tibi precedamus: et lento gradu sequamur iter nrm familie simul cū iuge tua et cum animalib: Cumq: hoc placuisset ut ueniret dixit angelus ad tobiam. Tolle tecum ex felle piscis: erit enim necesse sarium. Tulit itaq: tobias ex felle illo: et abierunt. Munda autem sedebat secus uiam cotidie in supilio. montis: unde respice poterat de longinquo qd dñi ex eodem oculo specularetur aduentum eius: uidit a longe. et ilico cognouit uenientem filium suū. Currensq: nuntiavit uiro suo dicens. Ecce uenit filius tuus. Dixitq: raphael ad tobiam. At ubi introieris domum tuam statim adora dñm deum tuum. et grās agens ei accede ad pñm tuum et osculare eum. statimq: lini super oculos eius ex felle isto piscis qd portastecum: scias enim qm mox aperientur oculi eius. et uidebit pñm tuum lum celi: et in aspectu tuo gaudebit. Tunc sumens tobias de felle piscis

linuit oculos patris sui et sustinuit
ut quasi dimidiam fere horam et
cepit albugo ex oculis eius quasi
membrana omni egredi. quam app-
hendens tobias traxit ab oculis ei-
stantibus usum reces. Et glorifica-
bant deum uidelicet ipse et uxor eius.
et omnes qui sciebant eum. Dicebatq;
tobias. Benedico te deus israel. quia
tu castigasti me et tu saluasti me. et
ce uideo tobiam filium meum. In-
gressa est enim post septem dies sa-
ra uxor filij eius et omnis familie et
pecora sana et cameli et pecunia mul-
ta nimis uxoris. et pecunia quam
recepit agabelo et narrauit paren-
tibus suis omnia beneficia dei que
fecisset circa eum per hominem quem
duxerat. Veneruntq; achior et nabath
consobrii tobye gaudentes ad to-
biam congratulantes ei de omnibus
bonis que circa illum ostenderat deus.
et post septem dies epulantes cum gaudio
magno gauisi sunt. **xii**

Tunc uocauit ad se tobias filium
suum et dixit ei. Quid possu-
mus dare uiro israeli qui tecum ue-
nit? Respondens tobias dixit patri suo. Pro
qua mercedem dabimus ei aut ad
dignum poterit esse beneficij eius?
Pater dixit et reduxit eum. pecuniam
agabelo ipse suscepit uxorem ipse
me habere fecit et demonium ab
eo pestiuit ipse gaudium parenti-
bus eius fecit. me ipsum ad deuoran-
one piscis eripuit. te qui uide hunc
celi fecit. et bonus omnibus per eum
repleti sumus. Quid illi ad hec dig-
num poterimus dare? Sed peto
te pater mi. ut roges eum si forte

dignabitur medietate de omnibus
que allata sunt sibi assumere et
uocantes eum pater et filius tulerit
eum in partem et rogare ceperit
ut dignaretur dimidiam partem
omnium que attulerunt accepta
habere. Tunc dixit illis occulte.
Benedicite deum celi et coram om-
nibus uiuentibus confitemini ei.
quia fecit uobiscum misericordiam suam.
Et enim sacramentum regis ab-
scondere bonum est. opa autem dei
reuelare et quicquid honorificum est.
Bona est oratio cum ieiunio et elemosi-
na magis quam thesauros aurum con-
dere. quoniam elemosina a morte liberat.
et ipsa est que purgat peccata et facit
inuenire uitam eternam. Qui autem
faciunt peccatum et iniquitatem.
hostes sunt anime sue. Manifesto
est uobis ueritatem et non abscondam
a uobis occultum sermonem. Cum
orabas orabas cum lacrimis et se-
peliabas mortuos et delinquebas
mandatum tuum et mortuos per diem
abscondebas in domo tua et nocte
sepeliabas: ego obtuli orationem
tuam domino et quia acceptus eras
deo. necesse fuit intercessio pro
bare te. Et nunc misit me deus
ut curarem te et faciam uxorem
filij tui ad demonio liberarem. E-
go enim sum raphael angelus
unus ex septem qui astantus an-
te dominum. Cumq; hec audissent tur-
bati sunt et ceciderunt tremantes
super faciem suam. Dixitq; ei an-
gelus. Pax uobis nolite timere.
Et enim cum eum uobiscum per
uoluntatem dei. ipsum benedicite

Itebar quidem
uobiscum manducare et bibere. sed
ego cibo inuisibili et potui qui ab
hominibus uideri non potest. uxor.
Tempus est ut reuertar ad eum qui
me misit. uos autem benedicite dominum
et enarrate omnia mirabilia eius.
Et cum hec dixisset. ab aspectu eorum
ablatus est. et ultra eum non potue-
runt uidere. Tunc prosternati pharaon
et principes in faciem benedixerunt dominum.
et eurgentes narrauerunt omnia
mirabilia eius. **xiii.**

Pericens autem tobias senior
os suum benedixit dominum et dixit
Magnus es domine in eternum. et in
omnibus seculis regnum tuum. quoniam tu fla-
gellas et saluas. deducis. et non est qui
effugiat manum tuam. Confitemini dominus
sibi israel. et in conspectu gentium
laudare eum. quoniam ideo displicet uos inter
gentes que ignorant eum. ut uos
enarratis mirabilia eius. et faciant
scire eos quoniam non est alius deus
omnipotens preter eum. Ipse castigat nos
propter iniquitates nostras. et ipse
saluauit nos propter misericordiam suam. As-
picite ergo que fecit nobiscum. et cum
timore et tremore confitemini illi.
regemque seculorum exaltate in operibus
uestris. Ego autem in terra cap-
tuitatis mee confitebor illi. quoniam
ostendit maiestatem suam in gente
peccatricem. Confitemini ergo
peccatores et facite iustitiam coram
deum. credentes quod faciat uobiscum
misericordiam suam. Ego autem et anima mea in
eo letabimur. Benedicite dominum
omnes electi eius a quibus dies leticie
et confitemini illi. **I**herusalem ciuitas

dei castigauit te dominus in operibus
manuum suarum. Confitere deo in ho-
minibus. et benedic deum seculorum ut ree-
dificet ante tabernaculum suum.
et reuocet ad te omnes captiuos tuos.
et gaudeas in seculo seculorum. Luce splendi-
da fulgebis. et omnes fines terre ad-
orabunt te. Nationes ex longinquo
ad te uenient. et munera deferentes
adorabunt dominum in te. et terram tuam
in sanctificatione habebunt. Nomen
enim magnum inuocabunt te ma-
ledicti erunt qui contempserint te.
et contempnati erunt qui blasphemau-
erint. et te benedictique erunt qui edi-
ficauerint te. Tu autem letaberis in
filijs tuis. quoniam omnes benedicent et
congregabuntur ad dominum. beati omnes
qui diligunt te. et qui gaudent super
pacem tuam. Anima mea benedic dominum.
quoniam liberabit iherusalem ciuitatem suam a
cunctis tribulationibus. eius dominus
deus israel. Beatus ero si fuerint relique
seminis adiudenda claritate iherusalem.
Dore iherusalem ex sapphiro et smaragdo
edificabuntur. et ex lapide pretioso
omnis circuitu muroy eius. ex lapide
candido et munito omnes platee eius
sternentur. et pueros eius alla can-
tabitur. Benedictus deus qui exalta-
uit eam. ut sit regnum eius in seculo
seculorum super eam amen. **xiiii.**

Et summari sunt omnes sermones
tobie. et postea quia illuminatus
est iuxta annis quadraginta duobus.
et uidit filios nepotum suorum. Com-
pleti itaque annis centum duobus.
sepultus est honorifice in ninive.
Quinquaginta namque sex annorum
lumen oculorum amisit. sexagenarii

no recepit. Reliqui in uite se in
gaudio fuit et cum bono pfitu timo
ris dei prece in pace. In hoc autem
moris sue uocatur ad se robiam fi
lium suu et septem iuuenes filios
eius nepotes suos dixitq; eis. Ope
rit interitus nimis non enim excidet
uerbum dei et frs nostri qui dispi si
a terra isrl' reuertentur ad eam.
Omnia enim terra eius replebit
et domus dei que in ea incensa est
iterum reedificabitur. ibiq; reuer
tentur omnes timentes deum. et re
linquent gentes ydola sua et ue
nient in ierlm. et inhabitabunt et
gaudebunt in ea omnes reges terre
adorantes regem isrl'. Audite ergo
filij mei prem urm. seruite domino
in timore et ueritate. et iniquitate ut
faciat que placita sunt illi. et filij
uris mandate ut faciant iusticias
et elemosinas. ut sint memores dei
et benedicant dnm in omni tempore i
ueritate et in tota uirtute sua. sicut
filij audite me. et nolite manere
hic et quotiq; die sepelietis mrem
uram circa me in uno sepulchro.
ex eo dirigite gressus uros ut crea
tis hunc. Video enim. quia iniqui
tas eius fine dabit ei. scdm e autem
post obitum matris sue. tobias ab
cessit ex tunc cum uxore sua et fi
liis et filioz filijs. et reuersus est ad
soteros. Inuenitq; eos in columas i
senectute bona. et cura eoz gessit. et
ipse clausit oculos eoz. et omnem
hereditatem domus raguel ipse. re
cepit. viditq; quintam generatio
nem filios filioz suoz. et completis
annis nonaginta nouem i timore

domini cu gaudio sepelierunt eu. Om
cognatio eius et omnis generatio eius
in bona uita et sca quietatione pman
sit na ut accepta eet tam do quam ho
minib; et cunctis habitantib; terra.
De ueritate exbathani
De rege assyrior et arphaxar.
De dute holoserne
De timore iudeoz pro holoserne
De sermone et ligatione achior
De machinatione mortis achior.
De obsidione ciuitatis bethulie
De sancta religione iudith iuduc
De precib; iudith addnm p ppls isrl'
De descensu iudith de urbe
De aduentu iudith ad holoserne
De ebrietate olofernis
De collatione holoseris
De uictoria filioz isrl' *expliat lib' to*
De exaltatione iudith *lib' iudith*
Aud hebreos *lib' iudith*
liber iudith inter agiogra
pha legitur. cui auctoritas
adrobomda illa que in contem
onem uenunt miji idonea ui
dicatur. Chaldeos tamen sermone
conscriptus inter ystoras copm
Sed quia hunc librum sinodus
nicena numero scay scripturay
legitur computasse. acquieu pos
tulationi ure immo exactioni et
sepositis occupationib; quibus
uehementer artabar. hinc una
lucubratiunculā dedi magis sen
sum exsensu. qm ex uerbo uer
bum transference multoz codicu
uarietatem uicissimam am
putau sola illa que itelligentia
integra muerbis calceis i neuire
potui. latinis expressi. Acapite

Herzog August Bibliothek
Wolfenbüttel

Gray Scale

uidit iudua castitatis exemplum
et triumphali laude ipse eam prece-
tus declarare. hanc enim non solum fe-
minis sed et uiris inutabilem dedit. quod
castitatis eius remuneratio uirtutem
talem tribuit: ut in uictu ab omnibus;
hominibus uinceret. et insuperabilem
superaret.

Phaxar itaq;
rex medorum
subiungat
multas gentes
impero suo.
et ipse edifica-
uit ciuitatem
potentissima

quam appellatur eg barchanis. ex la-
pidibus quadris et iectis. fecit murus
eius in latitudine cubitorum triginta.
turre uero eius posuit in altitudine
cubitoz centum. Per quadrum uero
exiit latus utrumq; uicini
scilicet pedum spacio tendebatur. Po-
suitq; portas eius in latitudine tur-
ri. et gloriabatur quod potentia exer-
citus sui. et ingla quadrigaz suaz.
Anno igitur duodecimo regni sui
nabugod rex assyriorum regnabat
in innume ciuitate magna et pug-
nauit contra arfaxar et obtinuit
eum in campo magno qui appellat
ragau circa eufiatem et tigrum et
uadon. in campo erioch regis elicho
et. Tunc exaltatum est regnum na-
bugod. et cor eius eleuatum est. et
muit ad omnes qui habitabant in
alicia et damasco et libano. et ad gen-
tes que sunt in carmelo et cedar. et
in habitantes galyleam in campo
magno eldrelon. et ad omnes qui e-

rant in samaria et trans flum ior-
danem usq; ierlm. et omnem terra
iesse. quousq; pueniatur ad mores
ethiopie. Ad hos omnes misit nuntios
nabugod rex assyriorum. Qui omnes uno
animo contradixerunt. ac remiserunt
eos uacuos. ac sine honore abiecerunt.

Tunc indignatus nabugod rex ad
omnem terram illam. iurauit per
regnum et hi omnes suos quod defende-
ret se de omnibus.

Anno tercio decimo nabugod re-
gis uigesima sexta die mensis
primi. facta est uisio sibi in domo
nabugod regis assyriorum: ut defenderet
se. uocauitq; omnes maiores omnesq;
bellatores suos. et habuit cum eis
mysterium quod sibi fuit. Dixitq; cogita-
tionem suam in eo esse: ut omnem ter-
ram suam subiugaret imperio. Quod
condictum cum placuisset omnibus.
uocauit nabugodon rex holofe-
nem principem milicie sue et dixit
ei. Egredere ad omnem terram occi-
dentis et contra eos precipue qui con-
tempserunt imperium meum. Non
paret oculus tuus ulli regno omnium
urbem munita subiugabo michi.
Tunc holofernes uocauit duces et
magis status uirtutis assyriorum.
et dinumerauit uiros in expeditione
sicut preceperat ei rex centum ui-
ginti milia peditum pugnatorum
et equites et sagittarios uiginti duo
milia. Omnem expeditionem suam
fecit pure in multitudine innume-
rabilium cameloꝝ. cum hijs que
exercitibus sufficerent copiose.
Et uenit quod armata gregesq; ouium
quorum non erat numerus. scilicet

muni ex omni fura intransitu suo
 parati constituit. aurum uero et arge-
 tura de domo regis assumpsit mi-
 tum nuntius. et profectus est ipse et
 omnis exercitus cum quadrigis et
 equis; et sagittariis: qui cooperue-
 runt faciem terre sicut locuste. Cum
 pertransisset fines assyriorum. uenit ad
 montes magnos ager. qui sunt a
 sinistro alicie. Ascendit itaque omnia
 castella eorum: et optinuit omnem mu-
 nitionem. Effregit autem omnem ciuitatem
 opinatissimam melothi. perdiditque
 omnes filios charsis. et filios israhel qui erant
 contra faciem deserti. et ad austrum
 terre celeon. et transiuit eufraten usque
 in mesopotamiam et fregit omnes ciui-
 tates excelsas que erant ibi a torerere
 manibre usque; perueniatur ad mare et
 occupauit terminos eius a cilicia usque
 ad fines iaphet. qui sunt ad austrum.
 Adduxit omnes filios madian. et per-
 didit omnem locupletationem eorum:
 omnesque resistentes sibi occidit in ore
 gladii. et post hec descendit in capos
 damasci in diebus messis. et succendit
 omnia sara eorum. omnesque arbores
 et uineas fecit incendi. et cecidit timor
 illius super omnes habitantes terram.

Quoniam miserunt legatos in
 suos uniuersarum urbium et
 principum reges ac principes syrie
 scilicet et mesopotamie et syrie sobal.
 et libie atque alie. qui uenientes ad
 olofernem dixerunt. Desinat in dig-
 natio tua circa nos. Melius est enim
 ut uiuentes seruiamus nabugodonosori
 regi magno. et subditi sumus tibi. quam
 morientes cum interitu nostro ipsi
 seruutis nostre dampna patiamini.

Omnis ciuitas omnis possessio.
 omnes colles et montes et campi et ar-
 menta bouum gregesque; omnium ci-
 uiarumque et equorum et camelorum. et
 uniuersae facultates nostre atque fa-
 milie in conspectu tuo sunt. Sunt omnia
 sub lege tua. nos etiam et filii nostri
 serui tui sumus. Veni nobis pacifice
 domui. et utere seruitio nostro sicut
 placuerit tibi. Tunc descendit de
 montibus cum equis; et uenit in
 magna. et optinuit omnem ciuitatem.
 et omnem inhabitantem terram. De
 uniuersis autem urbibus; assumpsit
 sibi auxilios uiros fortes et ele-
 ctos ad bellum. Tantiisque metus
 uincis illis incubuit ut uniuersae
 urbium inhabitatores et hono-
 rificati simul cum ipsis exirent ob-
 uiam uenienti excipientes eum
 cum coronis et lampadibus; dicen-
 tes choros in tympanis et tympanis.
 Nec ista tamen facientes: ferocita-
 tem eius pectoris mutare po-
 tuerunt. Nam et ciuitates eorum
 destruxit. et lucos eorum succidit.
 Preceperat enim illi nabugodonosor
 rex. ut omnes deos terre extermini-
 naret: uidelicet ut ipse solus deus
 diceretur ab his nationibus. que po-
 terant holofernus potentia sub-
 iugari. Pertransiit autem sinum
 sobal et omnem apparatum om-
 nemque mesopotamiam. uenit
 ad polum eos in terra gabaa. ac-
 cepitque ciuitates eorum et sedit ibi
 per triginta dies: in quibus diebus
 ad uenire precepit uniuersum
 exercitum suum.

Tunc audientes hec filii israhel

rit n

habitant in terra mea: timie
runt ualde a facie eius. tremor ena
horror in uasit sensus eoz: ne hoc
faceret in iherlm et templo dñi. qd
fecerat ceteris ciuitatibz et replis eaz.
Et miserunt in omnem circumariam
portum usqz tereho. et occupauit
mercatores montium. et muros circum
cedit uicos suos et congregauerunt
strumenta in parationem pugne. Ha
ecidos etiam eliahim scripsit ad
uniuersos qui erant circa erdelon
que e contra faciem magni campi
iuxta dotham. et uniuersis p quos
transitus esse poterat ut optineret
aditus montium p quos uia ee
poterat ad iherlm et illis custodirent
ibi angustum uer esse poterat tunc
mones. Et fecerunt filij isrl scdm
qd constituerat illis sacerdos domini
eliahim. q clamauit omis ipis
ad dñm in stantia magna. et humi
liauerunt animas suas. Tunc uis
ipi et mulieres eoz. et induerunt se
sacerdotes cilicis. et in facies pro
strauerunt contra faciem templi
domini. et altare domini operuerunt
cilicio. et clamauerunt ad dñm de
um isrl unanimitet. ne darentur
in predam in facies eoz. et uxores
eoz in diuisionem. et ciuitates eoz
in exterminium. et scd eoz in pol
lutionem. Tunc eliahim sacerdos
domini circumit omnem isrl. al
lorumqz est eos dicens. Scitote.
qm exaudivit dñs preces uras.
si manentes p manseritis in ieru
salm et orationibz in conspectu do
mini. Memores estote moysi ser

ui dñi. q amalech q fidemur i iur
ture sua et potentia sua. et in exercitu
suo et in clupeis suis et in curribz suis
et in equitibz suis. non ferro pug
nando s; precibus suis orando delect.
Sic erunt uniuersi hostes isrl. si p
seueraueritis in hoc opere qd cepistis.
Adhanc igitur exhortationem eius
deprecantes dñm pmanebant in
conspectu domini: ita ut etiam hi q
holocausta dño offerebant. panchi
cilicis offerrent sacrificia domino.
et erat cinis sup capita eoz. et ex toto
corde suo omis orabant deum: ut ui
sitarer ipm suum isrl. v.
Nuntiarumqz e holoforni pncipi
milite. qd filij isrl ppararent
se ad resistendum. ac montium itinera
occlusissent. et furore nimio exarsit in
ira iudiciam magna. Vocauitqz os
principes moab et duces amon et
dixit eis. Dicite in quis sit ipis iste
qui montana obsidet. aut que et
quales et quante sint ciuitates eoz.
que etiam sit uirtus eorum aut
quis e rex milite eoz. et quare pre
omnibus qui habitant in oriente
isti contempserunt me et non exierunt
obuiam nobis: ut susciperent nos
cum pace. Tunc achior dux omni
um filioz amon. respondens ait. Si
dignus audire dñe ms. dicam ue
ritatem in conspectu tuo de ipso isto
qui in montanis habitat: et non e
gredietur uerbum falsu ex ore meo.
Ipse iste ex genere chaldeoz e. hic
primum in mesopotamia habita
uit. qm uoluerunt sequi deos pa
trum suoz qui erant interra chal

Hertzog August Bibliothek
Wolfenbüttel
0 1 2 3 4
Gray Scale

deor. deferentes itaq; ceremonias pa-
trium suorum que in multitudine con-
erant: unum deum celi coluerunt. **Q**
et precepit eis ut exirent inde et habita-
rent in eam. Cumq; opusset omnem
terram famem. descenderunt in egyptum.
illi q; per quadringentos annos sic mul-
tiplicati sunt. ut numerari eorum
exercitus non posset. Cumq; gravassent
eos rex egypti atq; in edificationibus
urbium suarum in luto et latere subiu-
gasset: clamaverunt ad dominum suum. et
percussit totam terram egypti plagis va-
riis. Cumq; excisissent eos a se egypti.
et cecideret plaga ab eis: et iterum vel-
lent eos capere et ad suum servitium
revocare: fugientibus hijs deus celi
mare aperuit. ita ut hinc inde aque
quasi muri solidarentur: ut isti pe-
de sicco fundum maris perambulam-
do transirent. In quo loco dum in-
mirabilis exercitus egyptiorum eos
persequeret: ita aquis cooperitus est.
ut non remaneret. uel unus qd factum
posteris nuntiaret. Egressus etiam
mare rubrum deserta syna montis
occurrerunt. in quib; nunquam homo
inhabitare potuit uel filius homi-
nis requieuit. Illic fontes amari ob-
dilecti sunt eis ad bibendum. et per
annos quadraginta manna de celo
consecuti sunt. ubiq; ingressi sunt
sine sagitta et arcu et absq; ferro et
gladio deus eorum pro eis pugnavit
et uictrix. et non fuit qui insultaret po-
pulo istius: nisi quando recessit a
cultu a domini dei sui. **Quoniam**
~~autem perierunt deum suum~~
~~alterum coluerunt dnm suum~~
~~et in gladium et in obprobrium.~~

Quoniam autem perierunt deum suum
alterum coluerunt. dnm suum
predam et in gladium et in obprobrium.
Quoniam autem perierunt
se a cultu dei sui recessisse dicit eis
deus celi in iram resistendi. Deniq;
chamaneum regem et ieruselem et phe-
resem et etheum et eueum et amor-
rem. et omnes potentiores in egypto prostru-
uerunt. et terram eorum et ciuitates eorum
ipsi possederunt. et usq; dum non pec-
cassent in conspectu dei sui erant ei
illis bona. Deus enim illorum odit in-
iquitatem. Nam et ante hos annos
cum recessissent a iura qua dederat
illis deus ut ambularent in ea: ex-
terminati sunt prelijs multis na-
tionibus. et plurimi eorum captiui
ducti sunt in terram non suam. **Quia** autem
reuersti ad dominum deum suum. ex di-
spotione qua dispositi fuerant adunati sunt.
et ascenderunt in montana hec omnia.
et terram ierusalem possident ubi sunt
secula eorum. **Nunc** ergo mihi dñe perire si
aliqua iniquitas eorum in conspectu
dei eorum. ascendamus ad illos: qm
tradens tradet illos deus illorum.
et subjugati erunt sub iugo tue po-
tentie. Si uero non est offensio ipsi
huius coram deo suo. non poterunt
resistere illis. qm deus eorum defendet
eos: et erimus in obprobrium in
universa terre. **vi.**
Et factum est dum cessasset loqui archi-
uerba hec. uariis et omnis magnarum
holofernis: et cogitabant interfi-
cere eum dicentes ad alterutrum
Quis est iste qui filios dei posside-
cat resistere regi nabugodonosor et ex-
citibus eius. homines in ermes

et sine uirtute et sine pnia arul pugnē:
 Et q cognoscat achior qm fallit nos.
 ascendamus in montana et cum capri
 fuerint potentes eoz: tunc cum euse
 gladio nro transuerberabit: ut sciat
 omnis gens qm nabugod est ds terre:
 et preter ipm alius non est. factum ē
 autem cum cessat; loqui: in dignatus
 holofernes uehementer dixit ad achior.
 Qm propheta nob dicens qd gens isrl
 defendatur: a deo suo: ut ostendam tibi
 quia non ē deus nisi nabugod. cum p
 cederemus eos omis sicut hominie unū.
 tunc et ipse cum illis assuoz gladiis
 interibis. et omnis israhel tecum perdi
 tione disperiet. et probab qd nabugod
 dñs sit uniuerse terre. tunc gladius
 militie mee transiet platera tua. et
 confusus eades inter uulneratos isrl.
 et non respuabis ultra donec extenu
 ueris cum illis. Porro a si pphia tua
 uocam exultans. non geidat uultus
 tuus: et pallor qui faciem tua obli
 uit abscedat ate. si uba mea putas
 impleri si posse. Et autē nolus quia
 simul cum ill' her experieris: ecce ex
 hac hora illoz ppho sociaberis: ut cū
 dignis gladij mei pena exeperint.
 ipse simul ultioni subiaceas. Tunc
 holofernes pcepit seruis suis ut cum
 phenderent achior et ducerent eum
 in bethuliam. et traderent eum in
 manū filioz isrl. qd accipientes eum
 seruū holofernes: profecti sunt p
 campestris. s; cum appropinquas
 ad montana. exierunt contra eos
 fundibularij. Illi autē diuerterunt a
 late montis. ligauerunt achior ad
 arborem manib; et pedib; et sic uinc
 tum dēreab; dimiserunt eū. et reuē

sunt ad dñm suū. Porro filij isrl des
 cendentes de bethulia uenerūt ad eum.
 Quem soluentes duxerūt ad bethulia:
 atq; in medium pphū illum statuētes.
 pūdati sunt qd uerum eet. qd illi
 uinctum assuoz reliquissent. Indies;
 ill' erant illic principes ozias filius
 inyeha de tribu symeon. et charim q
 er gothomel. In medio itaq; seniorū
 et in conspectu omnū. achior dixit
 omnia que locutus ipse fuerat ad holo
 ferne interrogatus: et qualiter pphs
 holofernes uolueret ppter hoc libum.
 inra ficere eum. ul' quemadmodum
 ipse holofernes uanis uisitat eum
 israelitis hac de causa tradi. ut dum
 uinceret filios isrl tunc ipm achior
 diuersis subeat supplicijs interire.
 ppter hoc qd dixisset deus celi defen
 sor eozum est. Cumq; uniuersa achior
 exposuisset omnis pphs cecidit in sa
 ciem adorantes dominum et comuni
 lamentatione et fletu unanimes p
 ces suas domino effuderunt dicētes.
 Domine deus celi et tre intue re supbi
 a eoz et respice ad iram humilitatem
 et faciem scōz tuoz intende. et ostende
 quia non delinquis psumēs dēre. et
 de sua uirtute gloriātes humilias.
 In uo itaq; flem. et proutin diem po
 puloz oratione completa: consolati s
 achior dicētes. Ds patrum nroz
 cuius tu uirtutem predicasti: ipse
 remunerator tibi hanc dabit uasti
 tudinem: ut eoz magis tu interitū
 uideas. Cum uero domin' ds nr dede
 rit hanc libertatem seruis suis: sc
 et tecum dominus in medio nr. ut
 sicut placuerit tibi ita et cum tuis
 omnibus conuerseris. Tunc ozias

finito consilio suscepit eum in domū suā
 et fecit cenā magnā et uocauit omnes
 p̄bris simul. expleto ieiunio refecerūt.
 Postea uero conuocatus omnis p̄p̄s
 p̄notā noctem in t̄ra eccl̄iam orauerūt
 petentes auxilium a deo isrl̄. **vii.**
Holofernes autē altera die p̄cepit
 exercitibus suis: ut ascenderent
 contra bethuliam. Erant autē pedites
 centum uiginti milia bellatorū et eques
 duodecim milia: p̄p̄ preparationes in
 rox illoz quos occupauerat captiui
 tas. et adducti fuerant de prouincijs
 et urbibus uniuersę uiuentis. Os
 pariter preparauerunt se ad pugnā
 contra filios isrl̄. et uenerunt p̄cepi
 dinem montis usq; ad apicē qui respicit
 dorham a loco qui dicitur belma usq;
 ad celmon qui est contra esdrelon. **f.**
 h̄i autem isrl̄ ut uiderunt multitudinē
 illoz prostrauerūt se sup̄ terrā m̄tē
 res cinerem sup̄ capita sua. unanimes
 orantes: ut deus isrl̄ unā suā of
 tenderet sup̄ ip̄m suū. et assumēs
 arma sua bellica sederet p̄ loca que an
 gusti itineris tramitem dirigunt i
 ter montuosa. et erant custodientes ea
 tota die et nocte. Porro holofernes dū
 erant p̄grym. repperit qd̄ fons q
 in fluebat aque ductum illoz a parte
 australi extra ciuitatem dirigeret.
 et incidi p̄cepit aqueductum illoz.
 Erant tamen non longe a muris fo
 tes. ex quib; furtim uidebantur hau
 rire aquam ad refocillandum poti
 quam ad potandum. **S.** filij amon
 et moab accesserunt ad holofernem
 dicentes. filij isrl̄ non in lancea nec
 in sagitta confidunt. s; montes de
 fendunt illos et minunt illos colles
 in p̄ceptio constituti. **H.** et sine

congressione pugne possis superare
 eos: pone custodes fontis ut non hau
 riant ex eis et sine gladio interficiēs
 eos: uel certe fatigati trahant ciuita
 tem suā: quam putant i montibus
 positam superari non posse. q; plaue
 runt uerba hec coram holoferne et co
 satellitibus eius et constituit p̄gry
 centenarios p̄ singulos fontes. **Cūq;**
 ista custodia p̄dies uiginti fuisset ex
 p̄ta: defererunt cisternę et collectio
 nes aquarū in habitationib; bethul̄.
 ita ut non eēt intra ciuitatē unde
 fāgarentur ul̄ una die: qm̄ ad mē
 suam dabatur ip̄lis aqua cotidie.
Tunc ad oriam congregati sūt uiri
 femineq; iuuenes et paruuli simul:
 una uoce dixerūt. iudicet d̄s int̄ nos
 et te. qm̄ fecisti in nos mala: nolentes
 loqui pacifice cum assyrijs. et propt̄
 hoc uendidit nos d̄s in manib; eoꝝ:
 et ideo non est qui adiunget. cum p̄o
 sternamur in s̄rim p̄ditione mag
 na. **Et** nunc congregare uniuersos
 qui in ciuitate sūt. ut sponte nos tra
 damus omnes ip̄li holoferni. **Me**
 lius ē ut capiti benedicam d̄m
 uiuentes: quā moriam̄ et simus
 obp̄brium omni carui. cū uideam
 uxorē n̄rā et infantes n̄ros mori
 ante oculos n̄ros. **Contestantur**
 hodie celum et terram et d̄m partē
 n̄rā qui ulciscitur nos secundū
 peccata n̄ra: ut iam tradam̄ ci
 uitatem in manus milicie holo
 ferni. et sit finis n̄r breuis loq;
 gladij: qui longior efficitur in ar
 ditate s̄ris. q; cum hec dixissent:
 factus est ululatus magni i eccl̄ia
 omnib; et p̄ multas horas una uo
 ce clamauerunt ad d̄m dicentes

Decimum cum patribus nostris: iniuste
egimus iniquitatem fecimus. tu qui
pius es misere nostri et in tuo flagello
iudicia iniquitates nostras. et non con-
fiteris tibi ipso qui ignorat te tradere.
ut non dicant inter gentes ubi est deus eorum.
Et cum sanguine huius clamoribus: et his
flacibus lassari siluissent: exurgens o-
xias infusus lacrimis dixit. Equo a-
nimo estote fratres. et hos quinq; dies ex-
pectemus a domino misericordiam forsitan
eum indignatione suam abscidet et
dabit gloriam nomini suo. Si autem
transactis quinq; diebus: non uenerit
adiutorium: faciemus hec uerba
que locuti sumus. **viii.**

Et factum est cum audisset hec iu-
da. iudith in dua que erat filia
merari filij ador filij ioseph filij oxie
filij elai filij enmoz filij gedon filij
raphon filij achmob filij melchne fi-
lij emara filij machanie filij salathi
el filij symeon filij ruben. et uir ei
fuit manasses. qui mortuus est diebus
mensis ordeacee. Iustabat enim super
alligantes manipulos in campo.
et uenit estus super caput eius et mor-
tuus est in uentura ciuitate sua: et
sepultus est cum patribus suis.
Fuit autem iudith relicta eius ui-
dua iam annis tribus et mensibus sex.
et in superioribus domus sue fecit cu-
biculum secretum sibi. in quo cum
puellis suis clausa morabatur: et
habens super lumbos suos ciliatum
uiuabat omnibus diebus uite sue
propter sabbata et neomenias et festa
domus israel. Erat autem eleganti as-
pectu nimis. Cum uir suis reli-
querat diuitias multas et famili-
am copiosam. ac possessiones arum

ris bouum et gregibus omnium plenas. et
hec erat in omnibus; famosissima: quoniam
timebat dominum ualde. nec erat qui lo-
queretur de illa uerbum malum. Hec
itaque cum audisset quoniam oxias promississet
quod transacto quatuor diebus traderet ci-
uitatem: misit ad priores ambiri et char-
mi et uenert ad illam. Qui dixit illis.
Quid est hoc uerbum in quo consensit
oxias: ut tradat ciuitatem assyriis. si
intra quinq; dies non uenerit nobis ad-
iutorium: et qui estis uos qui tempta-
tis dominum. Non est iste sermo qui misericordiam pro-
uocet: sed potius qui iram excitet et
furorem accendat. Possumus uobis tempus
misericordie domini: et in arbitrio uestro
diem constitutus ei. Sed quia patient
est dominus in hoc ipso peniteamus. et in
dulgentiam eius fufus lacrimis pos-
tulemus. Non enim quasi homo deus sic
comminabitur: neque sicut filius hominis ad
iracundiam inflammabitur. et ideo hu-
miliem illi animas nostras et in ipso conto-
et humiliato seruientes illi dicamus
flectes domino. ut secundum uoluntatem
sua sic faciat nobiscum misericordiam suam. ut
sicut contritum est cor nostrum in su-
perbia eorum: ita etiam de nostra humilitate
glorietur. quoniam non secuti sumus uestigia
patrum nostrorum qui deliquerunt deum suum
et adorauerunt eos alienos pro quo sce-
lere dati sunt in gladium et in rapinam
et in confusionem inimicis suis. Nos
autem alterum deum nescimus propter
ipsum. expectemus humiles consola-
tionem eius. ut exquirat sanguine
nostrum de afflictionibus inimicorum nostrorum.
et humiliabit omnes gentes quocumque: et
surgunt contra nos. et faciat illas si-
ne honore deo deo nostro. et sic fratres uos
estis priores in populo dei. ex uobis pender

anima illor. ad eloquium ur̄m corda
illorum erigite ut memores sint qua
temptati sunt patres nr̄i. ut p̄baret
si uere colerent deum suum. Memores
ēē debent quomodo pater nr̄i abraham
temptatus ē. et p̄ multas tribulationes
p̄batus dei amicus factus est. Sic p̄
ac sic iacob sic moyses qui placuerūt
deo. p̄ multas tribulationes transie
runt fideles. Illi autem qui temptatio
nes non susceperunt cum timore dei.
et impaciencia suam et improperiū
murmurationis sue contra deum pro
tulerunt. exterminati sūt ab exterminato
re. et a serpentib; perierunt. et nos q̄
non ualeamus nos prohijs que pa
timur. s; reputantes hec ipsa suppli
cia peccatis nostris minora ēē flagel
la domini quasi serui dñi qui corri
piuntur ad emendationem et non ad p̄
ditionem nr̄am euenisse credamus.
et dixerunt illi oras et p̄bri. Omnia
que locuta es uera sunt. et non est in
sermonibus tuis ulla reprehensio.
Nunc q̄ ora pro nobis qm̄ mulier sc̄a
es. et timens deum et dixit illis uidet̄.
Sicut qd̄ loqui potui dei ēē cognosci
tis qd̄ facere disposui probare si ex te
ē. et orare ut firmum faciat consiliū
meum deus. Stabitis uos ad portam
nocte ista et ego exeam cū abra mea.
et orare ut sicut dixistis in dieb; quib;
respicat dominus p̄p̄m suum isrl̄.
vos autem nolo ut sciremini ac
tum meum. et uic; dum renunciem
uob nichil aliud fiat nisi orō p̄ me
ad dominū deum nr̄m. et dixit ad eā
oras princeps iude. vade in pace. et
dñs sit tecum in ultione inimicor̄
neor̄. et reuerentes abierunt. **iii. x.**

Quibus abscedentib; uidet̄ in
gressa est oratorium suum. et
inductis se alio posuit cinere sup

caput suū. et p̄terit̄es se dñō clama
uit additū dicens. Domine dñs pa
tris mei symeon. qui dedit illi gla
dium in defensione alienigenar̄ q̄
uolatores exciterunt in conquina
tione sua. et denudauerūt fem̄ uir̄is
inconfusionem. et dedit mulieres
illoz in predam et filias eor̄ in capti
uitatem. et omne predā in diuisio
nem seruus tuus qui zelauerunt ze
lum tuū. Subueni domine dñs mi
hi iudice. Tu enim fecisti priora
et illa post illa cogitata. et hoc feci est
qd̄ ipse uoluisti. Om̄s enim uie tue
parate sunt. et iudicia tua in promi
dentia tua posuisti. Respire castra
assyrior̄ nunc. sicut castra egyptior̄
uidere dignatus es. quando post se
uos tuos armati currebant. q̄d̄
res in quadrigis et in equitatu suo.
et in multitudine bellator̄. sicut ad
p̄cessi sup̄ castra eor̄ et tenebre faci
gauerunt eos. Tenuit pedes eor̄
abyssus. et aque operuerunt eos. et
faciant et isti domine qui confidit
in multitudine sua et in curribus
suis et in contis et in sagittis et in lan
ceis suis gloriantur. et nesciunt
quia rupte es dñs nr̄. et conuersis
bella ab initio et dominus nomen
ē tibi. Exige brachium tuum sic
ab initio. et allide uirtutē eor̄ in
uirtute tua cadat uirtus eorum
in acundia tua. qui promittit se
uiolare sc̄a tua. et polluere rabe
naculum nominis tui. et dicere
gladio suo cornu altaris tui. fac
domine ut gladio suo proprio ei
supbia amputet̄. Capiat laqueo
oculor̄ suor̄ in me. et periet eum
ex labijs caritatis mee. Ha in
animo constantiam ut gremia
illum. erit enim memoriale nō

tu cum manus femine deiecerit e-
um. non enim in multitudine est
virtus tua dñe. nec in equo viri-
tutis tua: nec superbi alimio pla-
cuerunt tibi: sed humilium et man-
suetor tibi semper placuit deprecari.
Deus celorum creator aquar. et do-
torius creature. exaudi me miserā
deprecantem et de tua misericordia psum-
tem. Memento dñe testamenti tui et
da tibi virum in ore meo. et in corde meo
consilium corrobora: ut domus tua
in sanctificatione permaneat et omnes
gentes agnoscant quoniam tu es deus et non
est alius preter te. **X.**

Factum est autem cum cessasset
clamare ad dñm. surrexit de lo-
co in quo iacebat prostrata dño:
uocauitque abram suā et descendit
domum suā et abstulit ea a se cilic-
um. et exiit se uestimento iudicatis
sue. et lauit corpus suū et unxit se
myrra optima. et discriminauit
crine capitis sui et imposuit mirā
super caput suum. et induit se uesti-
mentis iocunditatis sue. induitque
se sandalia pedibus suis. Assumpsitque
doctrina et maures et anulos. et
omnibus ornamentis suis ornauit se.
Cui etiam dñs contulit splendore.
quoniam omnis ista compositio non exhi-
bitur sine ex virtute pendebat. et ideo
domin hanc in illam pulchritudi-
ne ampliauit. ut incomparabili
decore omnium oculis appareret. Im-
posuit itaque abire sue ascopia iu-
ni et uas olei et polenta et lapates
et panes et caseum. et pfecta est. Cum;

uenisset ad portā ciuitatis: inuenit o-
liam expectante et pbro ciuitatis.
Qui cum uidissent eam stupentes mi-
rati sunt nimis pulchritudinem eius:
nichil tamen interrogantes eā dimi-
serunt transire dicentes. Deus patris
nostri tibi det gratiam: et omne consili-
um tui cordis sua uirtute corroboret.
et gloriemur super te iherlm: et sit nomen
tuum in numero iustorum et scorum. Et
dixerunt hi qui illic erant omnes una
uoce fiat fiat. Judith ergo orans dñm.
transiit per portas ipsa et abra eius.
factum est autem cum descenderet mon-
tem circa ortum diei. occurrerunt ei
exploratores assyriorum: et tenuerunt
eam dicentes. Unde uenis aut quo
uadis? Que respondit. filia sum hebreorum:
ideoque fugi a fame eorum. quoniam futurum
agnoui quod deberetur nobis in damp-
natione. pro eo quod contempnentes
uos noluerunt ultra tradere se ipso-
rum ut inuenirent misericordiam in conspectu
uostro. hac de causa cogitavi mecum
dicens. Vadam ad faciem principis ho-
lofernis. ut indicem illi secreta il-
lorum: et ostendam illi quo aditu
possit obtinere illos: ita ut non cadat
unus uir de exercitu eius. Et cum
audissent uiri illi uerba eius. et
considerabant faciem eius: et erat
in oculis eorum stupor. quoniam pulchri-
tudinem eius mirabantur nimis.
et dixerunt ad eā. Conservasti animam
tuā eo quod tale reperisti asilum.
ut descenderes ad dñm tuum. hoc
autem scias. quoniam cum iteraris in
conspectu eius. benefaciet tibi. et eris

gratissima eius. **D**uxerunt illā ad
tabernaculum holofernes: annūciantes eā.
Cumq; intrasset ante faciem eius: statim
captus ē in suis oculis holofernes. **D**ix-
eruntq; ad eum satellites eius. Quis
contempnit templum ipsū hebreorū
qui tam decoras mulieres habent ut
non pro his merito pugnare & contra
eos debeamus. Videns itaq; holoferne
iudith sedentem in canopeo q̄ erat ex
purpura & auro & argento & smarag-
do & lapidibus preciosissimis & textum:
& cū in faciem eius intendisset; adorauit
eum p̄ternens se sup̄ terram. et ele-
uauerunt eam serui holofernes: ui-
bente domino suo. **xi.**

Quādo holofernes dixit ei. Equo a-
nimo edo & noli pauere in corde
tuo: qm̄ ego nunquā nocui uirum
qui uoluit seruire nabugod regi.
Populus autem tuus si non contēp-
tū fuit me: non alienaſsem manum
meam super eum. Nūc autem dic mihi
ex causa recessū ab eis: & placuit
& uenisset ad nos: q̄ dixit iudith.
Sume uerba ancille me. qm̄ si fecerit
fueris uerba ancille tue: p̄ſcām re-
faciet domū tecum. Viuit enim na-
bugod rex terre. & ei uirtus uiuit
que est in te ad correptionē omniū
animarū uiuentium: qm̄ n̄ solum ho-
mines seruiunt illi p̄ te. s; & bestie
agri obtemperant illi. ſuntiatū
enim animi tui industria uniu-
ſis gentibus: & indicatum est oī
ſcō. qm̄ tu ſolus bonus & potens
es in omni regno eius. & discipli-
na tua omnib; p̄uincijs diuulgat

Nec hoc latet qd̄ locutus ē achior:
nec illud irrogat ignorari: qd̄ ei
uideris euenire. Constat enim de-
um nūc sic peccatis offensus ut
p̄ prophas suos mitteret ad ipsū
quod traderet eum pro peccatis ſu-
is. Et qm̄ ſciunt se offendisse do-
minum deum ſuū filiū iſrl̄: tremor
eius super ipos ē. In ſup̄ etiā famem
inuaſit eos & ab ariditate aque iā
inter mortuos q̄putantur. Deniq;
hoc ordinant ut interficiant pe-
cora ſua & ſanguine eorum bibat.
& ſcā domini dei ſui que p̄cepit do-
minus non contingi: in ſummo uino et
oleo hec cogitauerūt impende. et
uolunt conſumere que nec manib;
deberent contingere. Ergo qm̄ hec
faciunt. certum eſt qd̄ in p̄dictione
dabuntur. Qd̄ ego ancillā tuā cog-
noſcens: fugi ab illis. & miſit me
dñs hec ipſa tibi nūciare. Ego
enim ancillā tuā deum colo etiā
nūc apud te. & tunc ancillā tuā &
adorabit deum. & dicet in quando
reddat eis p̄cām ſuā: & ueniens
nūnciabo tibi: ita ut ego adducā
te p̄medium ierl̄m & habebis om-
nem ipſū iſrl̄ ſicut oues quibus
non eſt paſtor. & non latrabit ul-
lus unus contra te qm̄ hec in dēa ſi-
p̄ p̄uidentia dei. q̄ qm̄ uirtus
eſt eis deus: hec ipſa miſſa ſum
nūnciare tibi. Placuit autem
omnia uerba hec coram holofe-
rne & corā pueris ſuis. & mirabāt
ad ſapientiam eius: & dicebant un-
ad alterum. Non ē talis mulier

super terram in aspectu in pulchritu-
dine: et in sensu uirorum. et dixit ad illa
holofernes. Bene fecit deus qui misit te
ante populum: ut des illum tu in manibus
nostris. quia bona est promissio tua.
si fecerit tibi deus tuus hec. erit et in
deus. et in domo nabrigod magna erit:
et nomen tuum nominabitur in u-

Quarta terra. **xii.**
Tunc uisit eam in uirone ubi
repositi erant thesauri eius: et uisit
illuc manere eam. et constituit eam da-
rectur illi de conuiuio suo. Cui respondit
iudith et dixit. Tunc si potero mandu-
care ex his que in populo tribui. ne
ueniat super me offensio. Ex his autem
qui meum deruli manducabo. Cui ho-
lofernes ait. Si defecerint et ista que
tecum derulisti: quid faciemus et ego
dixit iudith. Vult anima tua domine.
quia non expendet hec omnia ancilla
tua: donec faciet deus in manu mea
hec que cognati. et inducet eam
serui eius in tabernaculum quo pre-
ceperat. et petiit dum introiret. ut
daretur ei copia nocte et ante lucem
egrediendi foras ad orationem et de-
precandi dominum. et precepit cubicu-
lariis suis. ut sicut placeret illi ex-
iret et introiret ad adorandum de-
um suum. Et exibat noctibus
in uallem betulie. et baptizabat se
in fontem aque. ut ascendebat ora-
bar dominum deum israel. ut dirigeret
uiam eius ad liberationem populi
sui. et introiens munda manebat
in tabernaculo: usque dum acciperet
escam suam in uespam. Et factum est

quarto die holofernes. fecit cenam
magnam seruis suis: et dixit ad uaga-
o eumichum. Vade et suade hebream
illam ut sponte consentiat habitare
mecum. sedum est enim apud assyrios
si femina irriteat uirum agendo ut
immunis transcat ab eo. Tunc itra-
uit uagao ad iudith et dixit. Non uere-
atur bona puella intrare ad dominum me-
um ut honorificentur ante faciem eius
et manducet cum eo et bibat uinum
in iocunditate. Cui respondit iudith. Que
ego sum ut contradicam domino meo?
Immo quod erit ante oculos eius
bonum et optimum faciam. Quicquid
autem illi placuerit in hoc erit optimi
omnibus diebus uite mee. et surrexit
et ornauit se uestimentis suis: et in-
gressa stetit ante faciem eius. Cor
autem holofernis concussum est. erat
enim ardens concupiscentia eius. et
dixit ei holofernes. Bibe nunc et ac-
cumbere in iocunditate quia inuenisti
gratum coram me. et dixit iudith. Si
nam domine. quia magnificata est anima
mea hodie per omnibus diebus uite mee.
et accepit et manducauit et bibit co-
ram eo. que parauerat illi ancilla
eius. et iocundus factus est holofe-
rnes ad eam. Bibitque uinum mul-
tum nimis. quantum una die nu-
quam biberat in uita sua. **xiii.**

Ut autem sero factum est. festina-
uerunt sibi serui illi ad hos-
pita sua: et conclusit uagao ostia
cubiculi et abiit. Erat autem omnis
fatigatus uino. aitque iudith so-
la in cubiculo. Porro holofernes

Herzog August Bibliothek
Wolfenbüttel
0 1 2 3 4
Gray Scale

iacebit in lectulo inuicta ebrietate
hospitibus sopitis. Dixitq; iudith pu
 elle sicut astaret foris ante ostium
 cubitali: et obseruaret. Stetitq; iu
 dith ante ostium orans cum lacrimis:
 et labiorum motu in silentio dicens.
Confirma me dñe dñs isrl' et respice i
 hac hora ad opera manuum mearū:
 ut sicut promissisti iherlm ciuitatem
 tuam erigas: et hoc qd credens pre
 posse fieri cogitavi perficiam. Et cum
 hoc dixisset: accessit ad columpnam
 que erat ad caput lectuli eius: et pu
 gionem eius. qui in ea ligatus pen
 debat exsoluit. Cumq; euaginasset
 illum apprehendit comam capitis ei
 et ait. **Confirma me deus isrl' in hac**
 hora. et percussit bis in coruicem eius
 et abscedit caput eius: et abtulit co
 nopeum eius a calom a columpnis
 is et auoluit corpus eius truncum.
 et post pusillum exiit. et tradidit
 holofernis ancille sue: et iussit ut
 mitteret illud in peram suam. Et
 exierunt due sedm consuetudinem
 suam quasi adorationem. et transi
 erit castra: et gaudens uallem uene
 rit ad portam ciuitatis. qd dix iudith
 a longe custodib; muroz. **Aperite por**
 tas qm nobiscum est deus: qui fecit
 uirtutem nostrā. Et factū est cum
 audissent uiri uocem eius. uocauē
 runt p̄bros ciuitatis et concurreēt
 ad eam om̄s a minimo usq; ad max
 imum: qm sperauerūt eam iam n̄
 ēē uenturam. Et accedentes lumi
 naria: congruauerunt circa eam
 uniuersi. Jila autem ascendens in

eminentis rem locū: iussit fieri
 silentiū. Cumq; tacuissent: lauda
 te dñm deum nr̄m qui n̄ deseruit
 sperantes in se. et sic p̄ancillā suā
 adimpleuit miam suam quam p
 misit domui isrl' et interfecit in
 manu mea hostem ppli sui i hac
 nocte. Et proficens de p̄cia caput
 holofernis: ostendit illis dies. Et
 ce caput holofernis principis mi
 litarie assyrioz: et ecce canopeum
 illius in quo circumbebat in ebrie
 tate sua: ubi et p̄manū femine p
 cussit illum domui dñs nr̄ qm custo
 diuit me angelus eius et hinc eun
 tem et ibi ibi amozante: huc re
 uertentem. et non permisit me an
 cillam suam dominus conuincari.
 sed sine pollutione peccati reuoca
 uit me uobis gaudentem i uicto
 ria sua. in euasione mea. in libe
 tate uia. **Confitemini illi om̄s qm**
 bonus: qm in selm m̄ia ei. Unius
 autem adorantes dñm dixerūt ad
 eam. **Benedixit te dñs i uirtute sua**
 quia pre ad nichilum redegit in
 imicos n̄ros. Porro ozias princeps
 ppli isrl' dixit ad eam. **Benedicta**
 es tu filia a domino deo excelsio. p
 om̄ib; mulierib; sup̄ terram.
Benedictus dominus qui creauit
 celum et terram. qui te direxit in
 uulnera capitis principis inimi
 coy n̄roz. quia hodie nom̄ tuum
 ita magnificauit. ut si recedat
 laus tua de ore hominū. qui me
 mores fuerūt uirtutis dñi in et̄nū.
 p quib; non pepisti anime tue

caput

inter angustias et tribulationes ge-
neris tui. si subuenisti ruine ante o-
spectum dei tui. et dixit ois pps fiat fi-
at. Porro achior uocatus uenit. et
dixit ei. Iudith. Deus israel an testimo-
nium dedisti qd uisceratur se de iui-
nias suis. ipe caput omniu in ere-
dulor in adit in hac nocte i manu
mea. et ut probes quia ita e. ecce ca-
put holofernis qui in gremio sup
bie sue deum israel contempsit. et t
interitum minabatur dicens. Cu
captus fuit pps israel gladio. pfora-
re precipiam latera tua. Videns au-
tem achior caput holofernis. ang-
tatus p pauore cecidit in faciem sup
terram et estuauit anima eius. Pos-
tea uero quam resumpto spu recte-
atus est. pedis ad pedes eius et ad-
grauit eam et dixit. Benedicta tu a
do tuo in omni tabernaculo iacob.
qm in omni gente que audierit no-
men tuum magnificabitur ds israel.
Dixit autem **xiii** sup re-
iudith ad omne pplm. Iudith
me frs. suspendite hoc sup muros
nros et erit cum exierit sol accipiat
unusquisq; arma sua et exite cum
impetu n ut descendatis deorsum s;
quasi imperium facientes. Tunc
necesse erit ut exploratores fugiat
ad principem suum excitandum
ad pugna. Cuiq; duces eor concur-
rerunt ad tabernaculum holofer-
nis. et inuenerunt eum truncu i suo
sanguine uolutatum. decider sup
eos timor. Cuiq; cognoueritis su-

ge illos. ite post eos secuti qm deus
conteret eos sub pedib; nris. Tunc
achior uidens uirtutem qua fecit ds
israel. relicto gentilitatis ritu credidit
deo et circumadit carnem spui sui.
et appositus est ad pplm israel et omnis
successio eius usq; in hodiernu diem.
Mox autem ut ortus e dies suspende-
runt sup muros caput holofernis ac-
cepit; unusquisq; uir arma sua. et
egressi sunt cum grandi strepitu et
ululatu. Qd uidentes exploratores
ad tabernaculum cucurrerunt holo-
fernis. Porro hii qui in tabernaculo
erant uenientes et ante ingressum
cubiculi prostre pstrantes excitandi
gra inquietudinem arte moliebant.
ut non ab excitantib; s; a sonantibus
holofernes euigilaret. Nullus enim
audebat tabernaculum uirtutis as-
syrior pulsando aut utrando apire.
S; cum uenissent duces ei et tribuni
et uniuersi maiores exercitus assyrior
dixerunt cubicularijs. Intrate et ex-
cite illum. qm egressi mures de
cauernis suis ausi st prouocare nos
ad plium. Tunc ingressus uagao cu-
biculum eius. stetit ante cortinam.
et plausum fecit manib; suis. Sus-
picabat enim illum cu iudith dor-
mire. S; cum nullu motu laceris se
su aurum acciperet. accessit prope
mans ad cortinam et eleuans ea.
uidensq; cadauer holofernis absq;
capite in suo sanguine tabescm ia-
cere sup terram exclamauit uoce
magna cum fletu. et scdit uestim

ta sua. qm gressus tabernaculi Judith.
inuenit eam. & exiit foras ad po-
pulum & dixit. Vna mulier hebre-
a fecit confusionem in domo regis nabu-
god. Ecce enim holofernes iacet iter-
ra. & caput eius non est in eo. Qd cum
audissent principes virtutis assyrior.
sederunt omnes uestimenta sua. & in-
terabilis timor cecidit sup eos. & tur-
bati sunt animi eor ualde. & fcs est
clamor incomparabilis in media cas-
tra eor.

exeret de conati. xv.

Cumq; omnis holoferne audisset
fugit mens & consiliu ab eis. et
solo tremore & metu agitati. fuge p
fidum sumit. ita ut null loqueret
cu proximo suo. s; in clinato capite
relictis omnib; euade hebreos quos
armatos sup se uenire audierant fu-
gientes p uias campor & semitas
collum. videntes itaq; filij isrl fu-
gientes illos descendentes. clangeret
q; & ululantes post ipos. & qm assy-
rii n adunati in fugam ibat pceptes.
& filij autem isrl uno agmine pse-
quentes debilitabant omnes quos i-
uenire potuissent. Misitq; oxi-
as nuntios p omnes ciuitates & regio-
nes isrl. Omnis itaq; urbs electa
iuuentutem misit armata post e-
os. iore gladij. quousq; puenirent
ad extremitate finiu suoz. Reliq;
autem qui erant in bethulia i gressi
castra assyrior. & p dam quia fugi-
entes assyrii reliquerant abstulerunt.
& omistati sunt ualde. Iij uero q
exterat

omnia que illoz erant abstulerunt
secum. ita qd non esset numerus
impecorib; in uinitis & in uersis
mobilib; eor ut a minimo usq;
ad magnum omis diuites fieret
de pdationib; eor. Joachim aute
sum pontifex de ierlm uenit in
bethuliam cu uniuersis pbrs suis
ut uideret Judith. Que cu exisset
ad illum. benedixit illi omnes
una uoce dicentes. Tu gla ierlm.
tu leticia isrl. tu honorificentia
ipli nri. que feristi uiriliter & q
fortatum est cor tuu eo qd casta-
tem amauis. & post uiru tuu al-
terum nescieris. Ido & manu dñi q
fortauit te. & ido eris benedicta
i eternu. & dixit os ipls fiat fiat.
Dies autem triginta uix collec-
ta sunt spolia assyrior a ipso isrl.
Porro autem uniuersa holofernis que
peculiaria fuisse pbata st dedit
Judith in auro & argento & uesti-
b; & gemmis & omni suppellectili.
& tradita sunt iudith. a ipso & os
ipli gaudebant cum mulierib; &
iurib; & iuuenib; in organis
& cytharis. Tunc cantauit canti-
cum nouum hoc dño iudith di-
cens. In apite dño in tympanis.
cantate dño in cimbalis. modul-
iamini ipli psalmum nouum.
Exultate & inuocate nom eius.
dñs conterent bella. dñs nomen
e illi. Qui posuit castra sua in
medio ipli sui. ut eriperet nos
de manu omnium inimicor nroz

xvi
cap

Emit assu de montib; ab aquilo
ne in multitudine formidinis sue. c
multitudo obrutur torrentes et eq
corum cooperuerit ualles. Dixitq; in
cessum fines meos et iuuenes meos
occidit gladio in fantes meos dare
in predam: uirgines in captiuitatem.
Dns autem omnipotens nocuit enim
et tradidit in manus femine. et confudit
eum. Non enim cecidit potens eor a
iumentis: iumentis: nec filij tyranni
percusserunt eum: nec gigantes impo
tuerunt se illi: s; uidith filia merari
inspene faciei sue dissoluit eu. Exiit
enim se uestimento induratus. et idu
it se uestimento lenice in exultatione fi
lior isrl. Vixit facie sua unguento
colligauit ancinnos suos mitra ad
depiendum illum. sandalia eius
rapuerit oculos ei pulchritudo eius
captiuam fecit anima eius. Impu
rauit cernicem eius pugione. horru
it perse comitantiā eius: et medici
audaciam eius. Tūc ululauerit
castra assyrior. quando apparuerit
humiles mei arescentes in siti. filij
puellay copugerit eos: et sicut pios
fugientes occiderit eos. Perierit i pho
a facie domini mei ymnium cantem
dño dō. Adonai dñe deus magnus es
tu et pelarus in uirtute tua: et quem
superare nemo potest: et seruat ois
creatura tua. quia dixisti et facta sunt
missi spm tuum et creata st. et n est
qui resistat uisioni tue. Mores asu
damis mouebunt cū aquas petre
ne rora liquecet an facie tua q au

Timet te magni erit apud te poia. **E**
genti in surgenti sup genus meum do
enim ompe iudicabit in eis. Indie iudi
cabit illos. dabit eis ignem et uermem
in carnem eor. ut uiuantur et sentiant
usq; in sempiternum. Et scū est post
hec omnis populus uictor iam uenit ad
ierlm adorare dñm. et mox ut purifi
cati sunt obtulerit ois holocaustoma
ta et uota et repromissiones suas. Porro
uidith uniuersa uasa bellica holosfer
nis que dedit illi ipis. et camopeum
qd ipsa sustulerat in anathema obliui
ois erat autem ipis locundū scdm facie
scor et ptes mtes gaudiū h uictorie ce
lebratum est cum uidith. Post dies au
illos: unusquisq; rediit in sua et uidith
magna facta est in bethulia. et petarior
erat uniuersis terre israhel. erat enim
uirtuti castitas adiuncta. ita ut non
cognosceret uirum omnib; diebus
uitae sue. ex quo defunctus ē manasses
uir eius. Erat autem festus dieb; pccatū eni.
cū glā magna. mansit autē in domo
uiri sui annos centum quinq; et di
misit abram suam liberam et defūc
ta ē ac sepulta cum uiro suo i bethulia.
Vixitq; illam omnis ipis dieb; septe.
In omni autem spacio uite eius non
fuit qui turbaret israhel. et post mor
tem eius annis multis. Dies autē
uictorie huius festiuitatis ab hebre
is in numero sanctorum dierum
accipitur. et colitur. a iudeis ex illo
tempore usq; in presentem diem.
De prouincijs assueri *h. et capituli libri*
de ingressu hest ad regem hester

De exaltatione aman

De mardocheo sacro in duro

De quino hester

De exaltatione mardochei

De suspendio aman

De reconciliatione iudeor

De uictoria inimicor filior isrl

De sollempnitatib; et parabola parui foris

De summo mardochei

De duob; eunuchis aspiciantib; i regem

De oratione mardochei

De oratione hester pro iudeis

De hester et sceptro regis

De reconciliatione itaq; iudeor

De iudicib; iudicib; p'fatis i lib hest

De iudicib; iudicib; p'fatis i lib hest

De iudicib; iudicib; p'fatis i lib hest

De iudicib; iudicib; p'fatis i lib hest

De iudicib; iudicib; p'fatis i lib hest

De iudicib; iudicib; p'fatis i lib hest

De iudicib; iudicib; p'fatis i lib hest

De iudicib; iudicib; p'fatis i lib hest

De iudicib; iudicib; p'fatis i lib hest

De iudicib; iudicib; p'fatis i lib hest

De iudicib; iudicib; p'fatis i lib hest

De iudicib; iudicib; p'fatis i lib hest

De iudicib; iudicib; p'fatis i lib hest

De iudicib; iudicib; p'fatis i lib hest

De iudicib; iudicib; p'fatis i lib hest

De iudicib; iudicib; p'fatis i lib hest

De iudicib; iudicib; p'fatis i lib hest

De iudicib; iudicib; p'fatis i lib hest

De iudicib; iudicib; p'fatis i lib hest

De iudicib; iudicib; p'fatis i lib hest

De iudicib; iudicib; p'fatis i lib hest

De iudicib; iudicib; p'fatis i lib hest

De iudicib; iudicib; p'fatis i lib hest

De iudicib; iudicib; p'fatis i lib hest

De iudicib; iudicib; p'fatis i lib hest

De iudicib; iudicib; p'fatis i lib hest

De iudicib; iudicib; p'fatis i lib hest

De iudicib; iudicib; p'fatis i lib hest

De iudicib; iudicib; p'fatis i lib hest

De iudicib; iudicib; p'fatis i lib hest

De iudicib; iudicib; p'fatis i lib hest

De iudicib; iudicib; p'fatis i lib hest

De iudicib; iudicib; p'fatis i lib hest

De iudicib; iudicib; p'fatis i lib hest

De iudicib; iudicib; p'fatis i lib hest

De iudicib; iudicib; p'fatis i lib hest

De iudicib; iudicib; p'fatis i lib hest

De iudicib; iudicib; p'fatis i lib hest

De iudicib; iudicib; p'fatis i lib hest

De iudicib; iudicib; p'fatis i lib hest

De iudicib; iudicib; p'fatis i lib hest

De iudicib; iudicib; p'fatis i lib hest

De iudicib; iudicib; p'fatis i lib hest

De iudicib; iudicib; p'fatis i lib hest

De iudicib; iudicib; p'fatis i lib hest

enim. Deo enim placeantur. et

minas hominum penitus non

memus: quoniam dissipat deus ossa

eorum qui hominibus place desiderant.

Et secundum apostolum: qui huiusmodi

sunt serui christi esse non possunt.

Rursum in libro hester alphabe

tum usque ad thetam litteram fe

cimus diuersis locis. uolentes scilicet

septuaginta interpretum ordine

plequi etiam in septuaginta edi

one malimus. *explan. plog. in soni*

diebus hester

anheri regis qui regnauit

ab india usque ethiopiam super

centum viginti septem pr

uincias. quando sedet in

solio regni sui. Susa ciui

tas regni eius exordium

fuit. Tercio igitur anno

imperii sui fecit grande q

uiuium cunctis principib;

et pueris suis. forasius p

sarum et metor inclitis. et

prefectis puinciarum coram

se. ut ostenderet diuitias glo

rie regni sui. ac magnitu

dinem atq; iactantia po

tenne sue. multo tempore

centum uidelicet et octogita

diebus. Cumq; implemur di

es conuiuium inuicem oem ipm

qui inuentus est susa a maximo

usque ad minimum. et septem dieb;

uitit quiniuum parari i uestibu

lo orti. et nemoreis nemoris. qd

regio cultu et manu constitum

erat. et pendebant ex omni parte

tentoria aerei coloris et carpassimi et
 iacanthi sustentata fimbriis fimbriis;
 byssinis ac purpureis. cum eburneis
 arcibus inserti erant. ac columpnis
 marmoreis fulgebant. Ictuli quoque au-
 ri et argentei super parietem smaragdo
 et vario stratum lapide dispositi erant.
 quod mira uarietate pictura decorabat.
 Videbant autem qui inuitati erant
 aureis poculis. talys atque alys uasis
 cibi inferebantur. Vinum quoque ut mag-
 nificentia regis dignum erat. abun-
 dans et populi ponebat. nec erat qui
 uolentes cogeret adbibendum: sed
 sicut rex statuerat. ipse in suis sin-
 gulos de principibus suis. ut sumeret
 unumquemque quod uellet. Vasthi quoque regi-
 na fecit quintum feminam in palatio
 ubi rex assuevit manere consueuerat.
 Itaque die septima cum esset rex hilaris
 et post nimiam potationem ita
 lussit. mero precepit naumam et
 bazatha et arbana et gabatha et zarath
 et carchas septem eunucho qui in
 conspectu eius ministrabant. ut in-
 troducerent reginam vasthi coram rege.
 posito super caput eius dyademate: ut
 ostenderet cunctis populis et principibus
 illius pulchritudinem. Erat enim
 pulchra ualde. Querunt et ad regis
 imperium eo quod per eunuchos manda-
 uerat uenire contempsit. Unde ira-
 tus rex et nimio furore succensus.
 interrogauit sapientes et more regi-
 o semper ei aderant. et illos fanebat
 cuncta consilio scientium leges ac ui-
 ra maiore. Erant autem primi et prox-
 imi charsena et sathar et admatha

et tharhis et mares et marsena et manu-
 cha septem duces persarum atque medorum
 qui uidebant faciem regis. et primi post-
 eum residere soliti erant. cui sententie
 vasthi regina subiacet. que assueri re-
 gis imperium quod per eunuchos manda-
 uerat facere noluerat. Sed itaque manu-
 cha audiente rege et principibus. Non
 solum regem lesit regina vasthi. sed
 etiam omnes principes et populos qui sunt
 in cunctis prouinciis regis assueri.
 Egre dicitur enim sermo regine ad omnes
 mulieres: ut contempnant uiros
 suos et dicant. Rex assueris iussit ut
 regina intraret ad eum. et illa noluit.
 atque hoc exemplo omnes principum
 iuges persarum atque medorum: paruipen-
 dent imperia maritorum. Unde re-
 gis iusta est indignatio. Si placet
 egredietur edictum a facie tua et scri-
 batur iuxta legem persarum atque medorum
 quam preceperit. illicitum est. ut ne
 quaquam ultra vasthi ingrediatur
 ad regem. sed regnum illius altera
 que melior est illa accipiat. et hoc id est
 quod latissimum est. primumque tuarum
 diuulgatur imperium. et cuncte ux-
 ores tam maiore quam minore defe-
 rant maritis suis honorem. Placuit
 consilium eius regi et principibus.
 fecitque rex iuxta consilium manucha.
 et misit epistolas primumque primumque
 regni sui. ut quicunque gens audire et
 legere poterat. diuersis linguis et
 litteris esse uiros principes et ma-
 iores in domibus suis. et hoc primumque
 populos diuulgatum est. **II.**
His itaque gestis postquam regis

assueri indignatio deferbuerat recordat
 est uasthi et que fecisset et que passa fuisset.
 dixeruntque pueri regis ac ministri eius.
Querantur regi puellae uirgines ac spe
 ciosae et mutantur qui considerent per
 uincias pumias puellas speciosas
 et uirgines et adducant eas ad ciuitatem
 suam et tradant eas in domum feminarum
 sub manu aggei eunuchi qui est prepo
 situs et custos puellarum regiarum et accipi
 ant mundum muliebrum et cetera ad
 usus necessaria et quaecumque inter oculos
 regis oculis placuerit ipsa regnet p
 uasthi. Placuit sermo regi et ita ut
 suggererant iussit fieri. Erat uir
 iudeus in ciuitate suis nomine mar
 docheus filius iair filij semei filij as
 de stirpe iemini qui translatus fuerat
 de ierusalem eo tempore quo iechoniam
 regem iuda nabugodonosor rex babilonis
 transtulerat qui fuit nutritus filie
 fris sui edisse que nullo nomine hest
 uocabatur et utrumque parentem amise
 rat pulchra nimis et decora facie. Mor
 tuoque patre eius ac matre mar docheus
 sibi eam adoptauit in filiam. Cumque
 preberetur regis imperium et iuxta
 mandatum illius multe pulchre uir
 gines adducerentur susam et aggeo
 traderentur eunuchis hest quoque inter
 ceteras puellas ei tradita est ut seruaretur
 in numero feminarum regis.
Que placuit ei et inuenit gratiam in
 conspectu illius ut acceleraret mun
 dum muliebre et traderet ei partes
 suas et septem puellas speciosissimas

de domo regis et tam ipsam quam
 pedisequas eius ornaret atque exco
 leret. Que noluit indicare ei populum
 et patriam suam. Mar docheus enim
 preceperat ei ut de hac re omnino re
 ticeret. Qui deambulabat cotidie
 ante uestibulum domus in qua e
 lecte uirgines seruabantur curam
 agens salutis hest et scire uolens
 quid ei accideret. Cum autem uenisset
 tempus singularium pordine puellarum
 ut intrarent ad regem expletis
 omnibus que ad cultum muliebrem
 pertinebant mensis duodecimis uer
 rebatur traduntur ut sex in
 sibi oleo ungerentur myrrino et
 alijs sex quibusdam pigmentis et aro
 matibus intererentur. Ingressi erant
 quoque ad regem quicquid postulasset
 adornatum praeiens accipiebant.
 et ut eis placuerat compositae de tri
 clinio feminarum ad regis cubiculum
 transibant et que intrauerat uer
 pere egrediebatur mane atque de
 i secundas edes deducebant. Que
 sub manu sasaxi eunuchi erant qui
 concubinis regis praestabant. Nec
 habebat potestatem ad regem
 ultra redeundi nisi uoluisset rex
 ut eam uenire iussisset ex nomine.
 Quolito autem tempore pordine
 intrabat dies quo hester filia abiel
 fris marchedi mar dochei quam sibi
 adoptauerat in filiam intrare
 deberet ad regem. Que non quesiuit
 muliebrem cultum sed quaecumque

CCCC

voluit aggeris eunichus custos iur-
gum. hec ei adornatum dedit. **P**
rat enim formosa ualde & incredibili
pulchritudine. omnium oculis grossa
& amabilis uidebatur. Ducta e itaq;
ad cubiculum regis assueri in se deri-
mo qui uocabatur tebeth. septimo
anno regni eius. & amavit ea plus
quam mulieres. Habuitq; gram et
iniam coram eo si omis mulieres. &
posuit dyadema regni in capite ei
iussitq; eam regnare in loco uashti.
et iussit quatuor preparari p mag-
nificum. cunctis principib; & seruis suis.
p conjunctione & nuptijs hest. & dedit re-
quiem uniuersis pincis. ac dona lar-
gitus e iuxta magnificentia pnapale.
Cumq; & sedo querebantur uirgines
& congregarentur. mardoche inanebat
ad regis ianuam. Necdum prodiderat
hester patriam & ipm suum. iuxta
mandatum ei. Quicquid enim ille
precebat obseruabat hest. & ita tuc
ta faciebat ut eo tpre solita erat q
ea puellam nutrebat. **E**o igitur
tempore quo mardocheus ad regis
ianuam morabat. irati sunt бага-
than & thares duo eunichi regis. q
ianitores erant. & in pmo palatij li-
mine psidebant. uolueruntq; i rege
insurgere & occidere eum. Qd mar-
docheum non latuit. statimq; nuni-
ciauit hest regine. & illa regi ex no-
mine mardochei. qui ad serem de-
tulerat. **Q**uestum e & inuentum.
& appensus e utiq; in patibulo.
mandatum q; est historiis & annalib;

traditum est coram rege. **III.**
Post hec assuerus exaltauit aman
filium amadathi q erat de stirpe agag.
& posuit solum eius sup os principes
quos habebat. Cunctiq; serui regis qui
in forib; palatij uersabant. flectebat
genu & adorabant aman. Sic enim eis
preceperat imperator. Sol uo mardoche
non flectebat genua nec adorabat eum.
Cui dixerunt regis pueri qui ad fores palatij p
obseruas mandata regis. Cumq; hec rebat. Cur
trebruis dicerent & ille noller audire. **P**rer cetos
nunciauerit aman. scire cupientes u
trum pseueraret in sententia. Dixerat
enim esse se iudeum. Q cu audist; a
man. & experitudo probasset qd mar-
docheus sibi non flecteret. genu nec se
adoraret. iratus e ualde & promchilo
dixit in unu mardocheum mittere
manus suas. Audierat enim **iudeos**
qd eet gentis iudee. magis q; uoluit
omnium iudeos qui erant i regno
assueri ptere nationem. Mense primo
cuius uocabulum e mense duodecimo anno
regni assueri. missa e sors in urnam
que hebraice eli phur coram aman q
die & quo mense gens iudeos debet tifici.
& exiit mense duodecimus qui uocat
adar. Dixitq; aman regi assuero. est
ipm poms regni tui pnuicias disp
& ase. in uiruo separatus. nouis utes
legib; et ceremonijs. in sup & regis ser-
ta contempnens. & optime nosti qd n
expediat regno tuo qd inolestat p
licetia. Si tibi placet decerne ut pe-
reant. & decem milia talentor appen-
dam archarijs gaze tue. Tulit g rex

Herzog August Bibliothek
Wolfenbützel
0 1 2 3 4
Gray Scale

anulum quo utebatur de manu sua. et dedit
eum aman filio amadathi de progenie
agag hosti iudeorum. dixitque ad eum. Ar-
gentum quod polliceris tuum sit. de populo
age quod tibi placet. Vocati sunt autem scribe
regis mente primo nysam. tertiodecima
die mensis eiusdem. et scriptum est ut
iussit aman ad omnes satrapas regis
et iudices puinciarum. diuersarumque gentium.
ut quęque gens legere poterat et audire per
uarietate linguarum ex nomine assuerat
regis. et littere signate ipsius anulo mis-
se sunt per cursores regis ad iunueras
puincias ut occiderent omnes iudeos a
puio usque ad senem parvulos. et mul-
eres uno die. hoc est tertiodecimo
die mensis duodecimi qui vocatur adar.
et bona eorum diriperent. Summa enim
epistolarum fuit hec ut omnes puincie sci-
rent et pararent se ad predictam diem.
festinabantque cursores qui missi erant
regis imperium eximplere. Statimque in
suis pependit edictum a rege et aman
celebrante conuiuium. et cunctis iu-
deis qui erant in urbe fletibus. **iii**

Quod cum audisset mardocheus.
sedidit uestimenta sua. et induit
est sacco. spargens cinerem capiti.
Et in platea medie ciuitatis uoce mag-
na clamabat ostendens amaritudi-
nem animi sui. et hoc ciuitati usque
ad fores palatii gradientis. Non erat
enim liatum inditum sacco aula
regis intrare. In omnibusque puincis
oppidis ac locis atque crudelis dogma
perueniat. plandus ingens erat apud
iudeos. ieiunium ululatus et

fletus. sacco et cinere multis pro-
strato utentibus. Ingressi sunt autem
puelle hester et eunuchi. nuncia
ueruntque ei. Quod audiens conster-
nata est. et misit uestem ut ablato
sacco indueret eam. quia accipere
uoluit. Atroxque arthas eunuchus que
rex ei ministrum dederat. precepit
ut uerteret ad mardocheum. et diceret
ab eo quid hoc esset. Egressusque ar-
thas uixit ad mardocheum. animum
in platea ciuitatis ante ostium pala-
tij. Qui indicauit ei omnia que ac-
ciderant. quoniam aman permisisset
ut in thesauros regis prouideretur
necesse inferret argentum. Exemplar
que edicti quod pendebat in suis dedit ei.
ut regine ostenderet. et moneret eam
ut intraret ad regem. et deprecaretur
eum pro populo suo. Regressus arthas.
nuntiavit hester omnia que mar-
docheus dixerat. Que respondit ei.
et iussit ut diceret mardocheo. Omnes
serui regis et cuncte que sub ditione
regis sunt nomine puincie. quod siue
uir siue mulier non uocatus in tri-
bunum regis intrauerit absque ulla
condonatione statim interficiatur.
nisi forte rex auream uirgam ad eum
tenderit per signo clementie. atque
ita possit iungere. Ego ergo quoniam ad
regem intrare poteris. que triginta
tamen diebus non sum uocata ad eum.
Quod cum audisset mardocheus. rur-
sum mandauit hester dicens. Nepu-
tes quod animam tuam tantum liberares
quia in domo regis es per cunctis iu-

ders: si enim nunc filieris. paliam oc-
casione liberabunt iudei. et tu domus
tua peribis. et quis nouit utrum id
circo ad regnum ueneris: ut in tempo-
rali parareris? Rursumque hester hec
marthotheo uerba mandauit. Vade et
aggrega omnes iudeos quos inuisis rep-
peris: et orate pro me. Non comedatis
et bibatis tribus diebus: et tribus noctibus.
et ego cum anallis meis similiter ieiunabo.
et tunc ingrediar ad regem contra legem
faciens in iurata: tradensque me mor-
ti et periculo. Iuitque marthocheus:
et fecit omnia que ei mandauerat hester.

De autem tertio induta est
hester regalibus uestimentis. et stetit
in antio domus regie quod erat interius
contra basilicam regis. At ille secebat
super solum suum in consistorio palatii
contra ostium domus. Cumque uidisset
hester reginam stantem: placuit o-
culis eius: et extendit contra eam uir-
gam auream quam tenebat manu. Que
accidens osculata est summitatem uir-
ge eius. Dixitque ad eam rex. Quid uis
hester regina? Que est petitio tua? Pri-
mum si dimidiam partem petieris reg-
ni: dabitur tibi. At illa respondit. Si regi
placet. obsecro ut uenias ad me hodie
et aman tecum ad conuiuium: quod eis
hester parauit. Statimque rex. Uocare
inquit aman cito: ut hester obedi-
at uoluntati. Venerunt itaque rex
et aman ad conuiuium: quod eis hester re-
gina parauerat. Dixitque rex postquam
uinum biberat habundanter. Quid
petis ut dentur tibi: et pro qua re pos-

tulas? Etiam si dimidiam partem regni mei
petieris: impetrabis. Cui respondit hester. Pe-
titio mea et preces iste sunt. Si in ueni
etiam in conspectu regis: et si regi placet
ut det michi quod posulo: et meam imple-
at petitionem: ueniat rex et aman ad
conuiuium quod parauit eis: et cras regi
aperiam uoluntatem meam. Egressus est
itaque illo die aman letus et alacer. Cum
audisset marthocheum sedente ante fores
palatii: et non solum non surrexisset sibi: sed
nec motum quidem de loco sessionis sue:
indignatus est ualde: et dissimulata ira
reuersus est in domum suam. et conuocauit
ad se amicos et pares uxorem suam: et ex-
posuit illis magnitudinem diuiciarum
suarum et filiorum turbam: et quantam ei
gloria super omnes principes et seruos eius
rex eleuasset. et post hec ait. Regina
que hester nullum alium uocauit ad
conuiuium cum rege preter me. apud
quam etiam cras cum rege praesurus
sum. Et cum hec omnia habeam: nichil
me habere puto. quando uideo martho-
cheum sedentem ante fores regias. Quod
deturque ei pares uxorem eius: et ceteri
amici. Iube parari excelsam trabem.
altitudinis quinquaginta cubitos: et
die mane regi ut appendatur: martho-
cheus super eam: et sic ibis cum rege letus
ad conuiuium. Placuitque consilium: et
iussit excelsam parari truem.

Doctem illam dixit rex in somp-
nium. iussitque afferri historias
et annales priorum temporum. Que cum illo
presentelegerentur: uentum est ad illud
locum ubi scriptum erat quomodo

Herzog August Bibliothek
Wolfenbüttel
0 1 2 3 4
Gray Scale

nunciasset mardochei infidias bagathan
et thares eunuchorum regem assuerum ui-
gulare cupientium. Quod cum rex audis-
set ait. Quid placet fide honoris et premij
mardocheus consecutus est. Dixerunt
que ei serui illius ac ministri. Nichil om-
nino mercedis accepit. Statimque rex.

Quid est inquit in atrio. Aman quippe
interius atrium domus regie intrauerat.
ut suggereret regi ut iuberet mardoche-
um affigi patibulo quod ei fuerat prepa-
ratum. Reueruntque pueri. Aman stat in
atrio. Dicitque rex. Ingrediatum. Cumque
esset in gressibus. ait illi. Quid debet fie-
ri uiro quem rex honorare desiderat.

Cogitans aman in corde suo reputans
quod quod nullum alium rex nisi eum uel-
let honorare. respondit. Homo quem
rex honorare cupit debet indui uestibus
regis. et imponi super equum qui de sel-
la regis est. et accipere regium dyae-
ma super caput suum. et primus de regi-
is principibus ac tyrannis teneat eius
equum. ac per plateas ciuitatis incedens
clamet et dicat. Sic honorabitur quem
cumque rex uoluit honorare. Dicit
itaque ei rex. festina et sumpta stola et
equo fac ut locutus es mardocheo
iudeo. qui sedet ante fores palatii.

Cave ne quicquam de his que locutus
es pretermittas. Tulit itaque aman sto-
lam et equum. induitque mardoche-
um et impositum equo in platea ciui-
tatis precedebat atque clamabat.

Hoc honore condignus est. quemcumque
uoluerit rex honorare. Reuersusque
est mardocheus ad ianuam palatii. et

aman festinauit ire in domum sua.
lucens et opero capite. Narrantque
zares uxori sue et amicos omnia que
euenissent ei. Cui responderunt
sapientes quos habebat in consilio.
et uxor eius. Si de semine iudeorum est mardocheus ante quem cadere cepisti non
poteris ei resistere. sed cades in conspec-
tu eius. Adhuc illis loquentibus. ue-
nerunt eunuchi regis. et cito eum ad
quintum quod regina parauerat per-
gere compulerunt. Intravit itaque rex
et aman ut biberent cum regina. vii.

Dixitque ei rex etiam indie secunda.
postquam uino incaluerat.
Que est petio tua hester ut des
tibi. et quid uis tibi fieri. Etiam si
dimidiam regni mei partem pete-
ris. impetrabis. Ad quem illa respondit.
Si ueniam gratiam in oculis tuis oror
et si tibi placet dona michi anima
meam pro qua rogo. et ipsam meam
pro quo obsecro. Traditi enim sum
ego et ipsi mei. ut conteramur
et uigulemur. et pereamus. Atque
utinam in seruos et famulas uen-
demur. et esset tollerabile malum.
et gemens tacerem. Nunc autem
hostis est mihi. cuius crudelitas re-
dimdat in regem. Responditque rex assu-
eris et ait. Quis est iste. et quis
potentie. ut audeat facere. Dixitque
hester. Hostis et inimicus mihi pesti-
mus est iste aman. Quod ille audies.
ilico obstupuit. uultu regis et
regine ferre non sustinens. Rex au-
tem surrexit iratus. et de loco

ccccn

conuiu in trauit in ortum arborib;
 confutum. Aman q; surrexit ut roga-
 ret hester reginam pania sua: in-
 telligit enim a rege sibi patii malū.
 Qui cum reuersus eet de orto nemou-
 b; confuto: et intrasset conuiu locū:
 repperit aman sup lectulum coruise
 in quo iacebat hester. et ait. Etiam re-
 ginam uult iacentem opprimere
 me pter in domo mea. Necdū subum
 deore regis exierat: et statim operuerit
 faciem eius. Dixitq; arbora unus de
 eunuchis. qui stabant in ministerio re-
 gis. En lignum qd parauerat mardo-
 cheo qui locutus ē prege stabat i do-
 mo aman. habens altitudinis cū
 quaginta cubitos. Cui dixit rex. ap-
 pendite eum in eo. Suspendus ē itaq;
 aman in patibulo quod parauerat
 mardocheo: et ira regis quieuit. **viii.**
Die autem illo rex assuerus dedit
 hest regine donum aman ad
 uersarij iudeor: et mardocheus i gre-
 sua est ante faciem regis. Confessa ē
 enim hester. qd esset patruus suus.
 Aitq; rex anulum que ab aman re-
 cepi uisierat: et tradidit mardocheo.
 hest que qstuit mardocheum si-
 donum suū. Nec hys contenta pro-
 cidit ad pedes regis: fletitq; et locu-
 ta ē ad eum. orauitq; ut maliciam
 aman agagite et machinationes ei
 pessimas quas cogitauerat contra
 iudeos: iuberet uirtas fieri. At ille
 ex more scriptū aureum p̄ndit ma-
 ni. quo signum elemie mostrabat:
 at illa confurgens stetit ante eum

et ait. Si placet regi. et si inueni grām
 in oculis eius: et de precatio mea non
 uideatur ēē otuaria. obsecro ut nouis
 eplis ueteres aman littere insidiatō-
 ris et homis iudeor quibus eos i cunctis
 regis prouincijs perire p̄ceperat cor-
 rigantur. Quomodo enim sustinere
 potero necem et interfecionem ppli
 mei: **ix.** Dixitq; rex assuerus hest regi-
 ne et mardocheo iudeo. Donum aman
 concessi hester regine. et ipm iussi af-
 figi cruci. quia ausus ē manum in
 iudeos mittere: scribite g iudeis sicut
 uobis placet ex regis nomine. signan-
 tes litteras anulo meo. Hec enim erat
 consuetudo ut eplis que ex regis no-
 mine mittebantur: et illi anulo sig-
 nate erant: nemo audebat cont dicere.
 Actis itaq; scribis et libarijs regis.
 erat autem tempus tertij mensis q
 appellatur sabam. uiginti et tertia
 illius die epistole st̄ scripte ut mardo-
 cheus uoluerat adiudeos et ad principes
 petrarozesq; et iudices. qui centum
 uiginti septem puincijs ab india usq;
 et hyopiam p̄sidebant. puincie atq;
 puincie. p̄p̄d et p̄p̄d iuxta linguas
 et liras suas. et iudeis ut lege et audi-
 re poterant. **x.** Hecq; eplē que ex regis
 nomine mittebantur anulo eius ob-
 signate st̄. et misse p̄uencarios q per
 omnes prouincias discurrerent ut
 teres liras nouis nuncijs pueniret.
 Quibus imperauit rex. ut conue-
 nirent iudeos p singulas ciuitates.
 et in unum p̄ciperent congregari.
 ut starent p animab; suis: et om̄s

inimicos suos cum quingib; ac liberis
 et uniuersis domibus interficerent atq;
 delerent. et constituta est poms pro
 uincias una ultionis dies. idē tertia
 decima die mensis duodecimi adar.
 Summag; eplē hec sunt. ut in omni
 b; terris ac ppls qui regis assueri im
 peris subiacebant notum fieret pa
 tos esse iudeos ad capiendam uindictā
 de hostibus suis. Egressi; sunt uere
 darii celeres nicos preferentes et e
 dictum regis pependit insusis. Mar
 docheus autem de palatio et de comiter
 tu regis egrediens. fulgebat uestibus
 regis. iacinctinis uidelicet et ferinis.
 coronam auream portans in capite.
 et amictus pallio serico atq; purpure
 o. et omnis ciuitas exultauit atq; le
 tata ē. Iudeis autem noua lux ori
 uita ē. gaudium honor et tripidiū
 apud omnes plos et urbes atq; os
 prouincias quocunq; regis uisa ue
 niebant mira exultatio epule atq;
 quiniū. festus dies in tantū ut
 plures alterius gentis et secte eor
 religioni et ceremonijs iungerentur.
 Grandis enim cunctos iudaei nōis
 terror inuaserat. **¶**
 binitur duodecim mēsis quem adar
 uocari ante iam diximus. terna de
 cima die quando cunctis iudeis in
 terfectio parabatur. et hostes eor
 insidiabantur sanguini. uersa ui
 ce iudei superiores esse ceperunt.
 et se de aduersarijs uindicare congre
 gati sunt p singulas ciuitates op
 pida et loca loca ut extenderent

manū contra inimicos et psecuto
 res suos. nullusq; ausus ē resistere.
 eo qd omnes plos magnitudinis eor
 formido penetrant. Nam et prouin
 ciarum iudices. duces et procuratores.
 omniq; dignitas que singulis locis
 et operib; preerat. extollebat iudeos
 timore mardochei cūe principe pala
 ti et plurimum posse cognouerunt.
 fama q; nominis ei crescebat cotidie.
 et p cunctorū ora uoluitabat. Itaq; per
 ausurunt iudei inimicos suos plaga
 magna et occiderunt eos: reddentes
 eis qd sibi parauerant facere. in
 tantum ut etiam insusis quingentos
 uiros interficerent et decem filios a
 man agagire hostis iudeorū. quoru
 ista sunt nomina. Pharasandatha.
 delphon et esphara et phororcha et a
 dalia et aridatha et epher mesha et
 ariasi et aaridai et aiazara. Quos
 cum occidissent. p das de eorū substan
 cijs agere noluerunt. Statimq; nu
 merus eorum qui occisi erant insu
 sis ad regem relatus ē. Qui dixit re
 gine. In urbe suis interfecit iudei
 quingentos uiros. et alios decem
 filios aman. quantum putas ex
 ercere eos cedem in uniuersis pro
 uincijs. Quid ultra postulas et qd
 uis ut fieri iubea. Cui illa respondit
 Si regi placet detur potestas iudeis.
 ut sicut hodie fecerunt insusis sic
 faciant et tras. et decem filij aman i
 panbul suspendantur. Precepitq;
 rex ut ita fieret. Statimq; insusis
 pependit edictum. et decem aman

filij suspensi sunt congregatis iudeis.
 Quartadecima die mensis. Adar inter
 fa sunt in suis trecenti viri. nec eor
 ab illi direpta est substantia. h. et p
 omnes provincias que ditioni re
 gis subiacebant p annuabz suis ste
 terunt iudei. interfectis hostibus
 ac persecutoribus suis. in tantum ut
 septuaginta octo occisoz implerent.
 et nullus defubstantiis eorum quicq
 contringeret. Dies autem terdecim
 mensis adar unus apud omes interfe
 ctionis fuit. et quartodecimo die cedere
 desierunt. Que constituit ee sollemp
 nem. ut in eo omni. deinceps tempo
 re uacarent epulis. gaudio atq; con
 iuijs. At hy qui in urbe suis cedem
 exercuerant terdecimo et quartode
 cimo eiusdem mensis die in ece usati st
 quintadecima autem die percutere
 desierunt. et ideo eundem diem qm
 tuere sollempnem. epulaz atq; leticie
 hy no iudei qui in opidis in mutatis
 ac uillis morabantur quartadecima
 diem mensis adar continuoz et gaudy
 deguerunt. ita ut exultent in eo. et
 mittant sibi mutuo partes epularum
 et aboz. Scripsit itaq; mardocheus oia
 hec. et litteris comprehensa misit ad
 omes iudeos qui in omnib; regis pro
 uincijs morabantur tam i iucano posi
 tis quam procul. ut quartadecimam
 et quintadecimam die mensis adar p
 festis susceperent. et reuerterente semp
 anno sollempni celebrarent honore.
 quia in pns dieb; se uli st iudei de i
 mnis suis. et luctus atq; tristitia in
 hilaritatem gaudiumq; conuulserunt.

centi; isti dies epulaz atq; leticie. et mir
 terent sibi inuicem ciboz partes et pau
 perib; munuscula larguerentur. Susce
 peruntq; iudei insolentem ritum
 cuncta que eo tempore facere ceperant
 et que mardocheus litteris facienda ma
 dauerat. Aman em filius amadathi su
 pis agag hostis et aduersarius iudeoz
 cogitauit contra eos malum. ut occideret
 illos atq; deleteret. et misit phur qd in
 lingua uertitur i sortem. et postea in
 gressa est hester ad regem. obsecrans ut
 conatus eius litteris regis urmi fierent.
 et malum qd qm iudeos cogitauerat re
 uerteretur. incipit eius. Deniq; et ip
 sum et filios eius affecerunt cruci. at
 q; ex illo tempore dies isti appellati st
 phurim id est sortium. eo qd phur
 id e sortis in urnam missa fuerit. Et
 cuncta q gesta st epse id e libri hui
 uolumine continent. Queq; sustinu
 erunt et que deinceps immutata st
 susceperunt iudei sup se et sem suu.
 et sup cunctos qui religioni eoz uolu
 erunt copulari. ut nulli liceat duos
 hos dies absq; sollempnitate transi
 gere quos scripta testatur et certa
 experunt tempora. annis sibi iugit
 succedentib;. Isti st dies quos nulla
 unquam delebit obliuio. et p singular
 generationes multe que in toto orbe
 sunt provincie celebrab. Nec est
 ulla ciuitas in qua dies phurim id
 e sortium n obseruent a iudeis et
 ab eoz progenie que hys ceremonijs
 obligata est. Scripseruntq; hest regi
 na filia abiel et mardocheus iudeus
 etia ~~scdm~~ scdm eplam ut omni

studio dies ista sollempnis sanctificare
in posterum. et miserunt ad omnes iudeos qui
in centum viginti septem provinciis
regis assueri uersabantur ut haberent
pacem et susceperent ueritatem observa-
tes diem sortium et suo tempore cum
gaudio celebrarent sicut conseruauerunt
mardocheus et hest. et illi obseruanda
susceperunt a se et a semine suo ieiunia
atque clamores et sortium dies et omnia
que in libro huius qui uocatur hester
historia continentur. X

Rex uero assuerus omnem terram et cunctas
maris insulas fecit tributarias.
cuius fortitudo et imperium et dignitas atque
sublimitas qua exaltauit mardochei.
scripta sunt in libris metorum atque
psalmorum et quomodo mardocheus iudaici
generis scilicet a rege assuero fuit et
magnus apud iudeos et acceptabilis
plebi factus fuit. querens bona populo suo
et loquens ea que ad pacem sui seminis
pertinerent. Que habentur in hebreo
plena sunt expressi. hec autem que se-
quuntur in editione uulgata que
grecorum lingua et litteris continentur
et interitum post finem libri hoc capi-
tulum ferebat. quod iuxta consuetudinem
nostram obelo id est uerum prototomus.

Dixitque mardocheus. Ideo facta sunt ista.
Recordatus sum sompni quod uidera
hec eadem significantis. nec eorum quorum
ursum fuit. Partus fons creuit in
fluum magni. et in lucem soleis
conuersus est. et in aquas plurimas
redundauit. hester est. quam rex ac-
cepit uxorem et uoluit esse reginam.
Duo autem dracones. ego sum et a

man. Gentes que conueniunt. huius
qui delere conati sunt nomen iudeorum.
Gens autem mea que clamauit ad do-
minum. et saluum fecit deo populum suum.
liberauitque nos de omnibus malis. et
fecit signa magna atque portenta intra
gentes. et duas sortes esse precepit. una
populi dei et alteram cunctarum gentium. Ve-
nitque utraq; fors instantium ex illo
iam tempore coram deo uniuersis ge-
nibus. et recordatus est dominus populi sui. ac
miseratus hereditatis sue. Et obserua-
buntur dies isti in mense adar. quarta
decima et quinquagesima die eiusdem
mensis cum omni studio et gaudio iun-
ti populi cetum congregati in cunctis de-
inceps generationes populi israel. X

In anno quarto regnantibus pholo-
meo et cleopatra. attulerunt do-
stheus qui sacerdote et leuita gentis
esse proferebat. et pholomeus filius ei
hanc epistolam phurim quam dixerunt
in interpretatum fuisse lismachum pho-
lomei filium in ierusalem. hoc est. primo
primum fuit in editione uulgata. quod
nec in hebreo nec apud ullum fertur
interpretum. Anno scilicet regnante
artaxerxe maximo. prima die mensis
nysan. uidit sompnum mardocheus
filius iahir filij semei filij cis de tri-
bu beniamyn. homo iudeus et
habebat in urbe suis. uir magni
et inter primos ante regem. Erat autem
de eo numero captiuorum. quos tunc
miserat nabugodonosor rex babilonis de
ierusalem cum iechonia rege iudee. et hoc
eius sompnum fuit. Apparuerunt
uoces et tumultus et tonitrua et terre

mor. et contri' batio sup' ira. Et ecce
duo dracones magni paratiq; contra
se impetum: ad quos clamorem cuncte
conciatit et nationes: ut pugnarent
contra gentem suam. fuitq; dies
illa tenebrarum et discriminis. tribu
lationis. et angustie. et ingens formido
sup' terra. Contri' batioq; est gens ito
rum timentium mala sua. et ipara
ta ad mortem. Clamaueruntq; ad do
minu. et illis uociferantib; fons par
uus creuit in flumini maximum.
et in aquas plurimas redundauit.
ux et sol ortus est. et humiles exalta
ti sunt. et deuorauerunt inclitos. Qd
cu uidit; mardocheus et surrexisset
de stratu: cogitabat quid deo facere
ueller. et fixum habebat in animo
sare cupiens quid significaueret somp
nium. **xxii.**
Orabat autem eo tpe in aula
regis cum gabatha et thara eunuchis
regis: qui ianitores erant palatii.
Cumq; intellexit; cogitationes eor
et curas diligentius preuidisset. didi
cit qd conarentur in regem artax
ersem manu mittere. Et nunciauit
sup' eo regi. Qui de utroq; habita ques
tione: confessos uisit duci ad morte.
Rex autem qd iusti genti erat scrip
sit in mentariis: sed mardocheus
rei memoriam litteris tradidit. Pre
cepitq; ei rex ut in aula palatii mo
raretur: datus ei pro delatione mu
nerib; Aman uero filius amadathi
bugens erat gloriosissimus cora
rege et uoluit nocere mardocheo et
ipso eius: p duob; eunuchis regis

q faciant in te facti. **D**ucasq; pe
nitum. Que sequuntur in eo loco po
sita erant ubi scriptum est in uolu
mine. et diripuer bona ul' substantia
as eor. que in sola uulgata editione
repperimus. Epile autem hoc exem
plar fuit **xxiii.**
Rex maximi artaxerxis ab india
usq; et hiopiam centum uiginti septem
prouinciarum principib; et duobus
qui eius imperio subditi et salute di
cit. Cum plurimis gentib; imparet.
et uniuersum orbem mee ditioni sub
iugasset nequaquam uolui. magistru
dne mee potentie aburi. et clementia
et lenitate gubernare subiectos: ut
abiq; ullo terrore uitam silentio tra
sigentes oprata cunctis mortalibus
pace si uerentur. Querente autem me
a consiliariis meis quomodo hoc pos
set impleri unis qui sapientia et
fide ceteros precelebatur et erat post
regem sed aman nomine. indicauit
in intoro orbe terrarum ipsum esse disp
sum qui nouis uteretur legib; et
contra omniu gentiu faciens con
suetudine. regum uicta contempneret.
et uniuersarum concordia nationu sua
dissensione uolaret. Qd cu didicisse
mus. uidentes una gentem rebellem
aduersus omne hominu genus p
uersis uti legib; nostrosq; iustioni
bus contrariare: et contri'bare sub
iectarum nobis prouinciarum pacem
et concordia: iussimus ut quoscunq;
aman qui omnib; prepositus est et
sed a rege. et que patris loco col
mus monstauerit. cum coniugib;

Herzog August Bibliothek
Wolfenbüttel
0 1 2 3 4
Gray Scale

ac liberis deleantur ab inimicis suis.
nullusque eorum misereatur quartam
ma die mensis duodecimi adar anni
presentis ut nefarii homines uno die
ad inferos descendentes reddant im
perio nro pacem quam turbauerunt.
Huc usque exemplar epistole que sequi
tur post eum locum scripta repperi
ubi legitur. Pogenusq; mardocheus
fecit omnia que ei mandauerat hec.
Nec tam habentur in hebraico et
apud nullum penitus feruntur i
terpretem. Mardocheus autem deprecans
est dominum memor omnium operum ei
et dicit. Domine deus rex omnipotens in
dignatione tua cuncta sunt posita. et non est
qui possit tui resistere uoluntati.
si decreueris saluare israel. Tu fecisti
celum et terram. et quicquid celi
ambitus continetur. Dominus uniuersis
tu es: nec est qui resistat maiestati
tue. Cuncta nostra. et scis quia non possumus
supbia et contumelia et aliqua gratia
cupidine fecerim hoc ut non ado
rauerim amantissimum. libenter
enim pro salute israel etiam uestigia
pedum eius deosculari paratus es
sem: sed timui ne honorem dei mei
transfere ad hominem. et nequequam
adorarem excepto deo meo. quia nunc
domine rex deus abraham misere populi
tui. quia uolunt nos inimici nostri
perdere et hereditatem tuam delere. Ne des
picias partem tuam quam redemisti
de egypto. Exaudi deprecationem
meam: et propicius esto sori et su
niculo hereditatis tue. et conuertere
luctum nostrum in gaudium: ut uiuamus

laudem nominis tui domine. et non claudas
ora camentium re. Omnesque israel pa
ri mente et observatione clamauerunt
ad dominum: eo quod eis certa mors im
penderet. **xiii.**

Hec est ergo regina confugit ad do
minum: pavens periculum quod
imminebat. Cuius de posuisset uestes
regias. Fleatque et luctu apta in diuitia
suscepit: et prouinguentis uariis ci
uitate et stercore impleuit caput. et corpus
suum humiliauit ieiuniis omniaque
loca in quibus ante letari consueuerat
crinibus laceratione compleuit et
deprecabatur dominum deum israel dicens.
Domine mihi rex noster es solus. ad
iuuam me solitaria. et cuius propter te
nullus auxiliator est alius. periculum
meum in manibus meis est. Iudium a
prope meo quod tu domine tulisses israel de
cunctis gentibus: et patres nostros ex om
nibus: reno maioribus suis. ut posside
rent hereditatem sempiternam fecisti:
eis sicut locutus es. Peccatum in
conspectu tuo. et ideo tradidisti nos
in manus inimicorum nostrorum: columen
enim domus deorum eorum. Iustus es domine.
quia nunc non eis sufficit quod durissi
ma nos opprimunt seruitute: sed
robore manuum suarum ydolorum potestate
deputantes. uolunt tua mutare pro
missa. et delere hereditatem tuam. et clau
dere ora te laudantium. atque extingui
ere gloriam templi et altaris tui. ut
aperiant ora gentium: et laudent
ydolorum fortitudine. et predicent car
nalem regem in sempiternum. Ne
tradas domine sceptrum tuum his qui

in p[ro]p[ri]a ne videant adruinam nr[ost]am. Sed
quire consiliu[m] eor[um] si eos: et cum quicquid
in nos seure dispo[n]it. Mem[or]o nr[ost]i d[omi]ni et
ostende te nobis in tempore tribulationis
nr[ost]e. et in da fiduciam rex eor[um] et uniu[er]se
d[omi]ni potestatis. Tribue sermone[m] q[uo]d posui
in ore meo in conspectu leonis. et transfe-
re illius in odium hostis nr[ost]i: ut et ip[s]e
pereat et ceteri q[ui] ei consentiunt. Nos au-
tem liba in manu tua. et adiuua me nullu[m]
aliud habentem auxilium nisi te domine
qui habes omnium scientia[m] et nosti quia
oderim gl[ori]am iniqua[m]. detest[or] cubile in
arcumator[um]: et omnis alienigena. Tu
scis infirmitate[m] et necessitate[m] mea[m]. et
abominer signu[m] sup[er]bie et gl[ori]e mee q[uo]d
est sup[er] caput meum. in dieb[us] ostentatio-
nis mee: et detest[or] illud quasi p[er] annu[m]
pannu[m] instruare. et non posse in dieb[us]
silenti mei. et q[uo]d si comederim in mensa
aman. si in placuerit conuiuui regis.
et non biberim uinu[m] libaminu[m]. et si
qua lerata sit ancilla tua ex die qua
huc translata sum usq[ue] in p[re]sente die.
nisi in te d[omi]ne d[omi]ne abraham. d[omi]ne fortis
omn[is] sup[er] os. Exaudi uocem eor[um] q[ui]
nulla aliam spem habent nisi in te.
et libera nos de manu iniquor[um]: et erue
me a timore meo. **hec q[ui] addita rep[er]i
in editione uulgata. xv.**

Et mandauit hanc dubiu[m] her-
marcotheus. ut ingrederetur
ad regem: et rogaret cu[m] pro p[ro]p[ri]o suo et
pro patria sua. Memor inquit dieru[m]
humilitatis tue. quomodo nutrita sis
in manu mea: quia aman sedes a rege
locutus es contra nos in morte. et tu
in uoca d[omi]ni et loquere regi p[ro] nob[is]:

et libera nos a morte. **Item iusta que**
subdita sunt in editione uulgata rep[er]i.
Die autem tertio deposuit uesti-
menta ornatus sui. et circumdata est
gl[ori]a sua. Cumq[ue] regio fulgeret habitu.
et in uocasti omnium rectore[m] et salua-
torem d[omi]ni: assumpsit duas famulas.
et sup[er] unam quidem innitebat[ur] quasi
p[ro]delit[us] et nimia tenebatur corp[us]
suum ferre n[on] sustinens: altera autem
famula[m] sequebatur d[omi]nam. deflue[n]-
tia in humu[m] indurata sustentans.
Ipsa autem roseo colore instrua[m] p[er]fusa
gratis ac nixentib[us] oculis tristem ce-
labat animum: et merore attractu[m].
Ingredia g[er]e cuncta p[er] ordinem ostia. ste-
tit contra regem ubi ille residebat si-
solum regni sui. indutus uestib[us] re-
gis: auroq[ue] fulgens et p[re]ciosis lapidib[us].
eratq[ue] terribilis aspectu[m]. Cumq[ue] ele-
uasset faciem. et ardentib[us] oculis furo-
rem pectoris indicasset: regina corruit
et in pallorem colore murato. lassum
sup[er] ancillam declinauit caput. Con-
ueritq[ue] deus sp[iritu]m regis in mansuetu-
dinem. et festinus ac metuens exili-
uit de solio suo. et sustentant ea uuln[us]
suis donec rediret ad se. hic ubi bla-
diebatur. Quid habes h[ec] est? Ego su-
frater tuus: noli metuiere. si mori-
eris. Non enim propt[er] te s[ed] p[ro] omnib[us]:
hec lex constituta est. Accede igitur et
tange sceptrum. Cumq[ue] reticeret illa:
tulit ameam uirga[m] et posuit super
collum eius. et osculatus est eam et
ait. Cur michi non loqueris? Que
respondit. Vidi te domine quasi
angelum dei: et contristatum est cor.

meum p timore glie tue. **I**ste eni
mirabilis es domine. et facies tua plena
e gratia. Cumq; loqueretur rursus cor
ruit: et pene examinata e. Rex autem
turbabatur: et omnes ministri eius con
solabentur eam. Exemplar eple regis
artaxerxis quam providens ad rotas
regni sui provincias misit. qd et ipm
in hebraico volumine non habetur.
Rex magnus artaxerxis ab
india usq; ethiopiam ce
tum viginti septem provinciarum dig
b; ac principib; qui nre obediunt in
oni salutem dicit. Multa bonitate pri
cipum et honore qui in eos collatus e
abusi sunt in superbia. et n solum sub
iectos regib; nituntur opprimere. s;
datam sibi glam: non ferentes i ipsos
quidederunt moluntur insidias. Nec
contenti st grās nō agere beneficijs.
et humanitatis in se uia uiolare. sed
dei q; cuncta cernentis arbitrantur
se fugere potentia sententia. et itan
tum uelanie prorumpunt. ut eos
qui credita sibi officia diligent obser
uant et ita cuncta agunt ut omni
laude digni st: mendaciorum funiculis
conentur subuere. dum aures prin
cipum simplices. et ex sua natura a
lios estimantes callida fraude dec
ipiunt. Que res et ex ueterib; pbatu
historijs. et ex his que geruntur
cotidie. quomodo malis quorundam
suggestionibus regum studia de
pauentur. Unde prouidendum est
paci omnium provinciarum nec
pitate deberis si diuersa iubeam.
ex animi nostri uenire leuare: s;

pualitate et necessitate tepor ut rei
publice possit utilitas ferre sententia
q; ut manifestus qd dicim i telligatis:
aman fili amadathi. et animo et gente
macedo. alienusq; a ppar sanguine.
et pietatem nram sua crudelitate qma
culans. peregrinus a nob suscep est.
et tantam in se exptus humanitate
ut pater nr uocaretur et adoraretur
ab omnibus post regem scds. Qui
intantam arrogantie timore sublat
e: ut regno nos priuare nitretur et
spu. Nam mardocheum cui fide et bn
ficijs uiuimus et consorte regni m i
hester cum omni gente sua nouis qb;
dam arg; inauditis machinis expe
tiuit in morte. hoc cogitans. ut illis
interfectis insidiaretur nre solitudi
ni: et regnum pparum transiret
in macedonas. Nos autem a pessimo
mortalium iudeos neci destinatos i
nulla penitus culpa reperiunt. sed
econtrario iustis utentes legib; et
filios altissimi et maximi semperq;
uinentis dei. cuius beneficio et patri
b; nris et nob regnum ei est tradit.
et usq; hodie custoditur. Unde eas
litteras quas sub nomine nro ille
dixerat statim esse irritas. Pro
quo scelere ante portas h' urbis
fuit. et ipse qui machinatus est et
omnis cognatio eius pender i pa
tribus. non nobis s; deo ei reddere
qd meruit. hoc aute edictu qd ne
mittimus in cunctis urbib; pro
ponatur. ut liceat iudeis uri legi
b; suis. quibus deberis esse ami
nitulo. ut eos qui se ad nece cor

parauerat possunt possint interfice **D**e tanto impior
 quattodecima die mensis duodecimi **D**e dampnatione impior
 qui uocatur adar. Hanc enim diem **D**e incomparabili potestate dei.
 ompe ds meroris et luc' eis uertit i **D**e desiderio uidendi deum
 gaudium. Unde hos inter ceteros **D**e malis operibus impior
 festos dies hanc habetote diem. et **D**e ignobilitate hominis.
 celebratam cum omni letitia. ut **D**e responsione itaq; iob ad baldach
 et in posterum cognoscant omnes **D**e uerbis iob ad seipsum
 qui fideliter p'ss obediunt dignam **D**e coordinatione uniuersarum creaturarum
 profice recipere mercedem. Qui autem **D**e recordatione gl'ie iob
 insidiantur regno eor. perire pro **D**e reprobatione iob a p'lo
 celere. Omnis autem prouincia et **D**e operibus iob
 ciuitas que noluerit sollempnitatis **D**e trib; itaq; q'solatorib; iob
 huius esse particeps gladio et igne **D**e uerbis helyu ad iob
 pereat et sic deleatur. ut si solum ho **D**e iudicio
 minis; si etiam bestis in iura sit i **D**e reprehensione iob
 sempiternum. pro exemplo contemp **D**e iudicio et iusticia dei
 tis et inobedientie. **D**e miraculis dei
De diuinit. plagis. et paia iob **D**e mirabilib; creaturis
De tribus amicis iob **D**e exemplo omnium creaturarum
De maledictione diei et noctis **D**e uehemoth. et leuiathan. i. demon.
De iobis ehyphar ad iob et correctione **D**e uerbis domini ad iob
De consolatione ehyphar ad iob **D**e restoratione omnium bonor iob
De uerbis iob ad ehyphar
De iob p' nichilo reputante iura sua
De baldach q'solante iob
De paia iob q'dentis ad baldach
De uerbis iob ad deum
De uerbis xophar ad iob
De uerbis iob ad tres amicos suos
De tribulationibus iob speratis i dño
De breuitate uite hominum
De ehyphar increpante iob
De coquectione doloris iob ad ehyphar
De iobis iob sup paupertate corporis sui.
De iobis baldach sup dolores impij
De resurrectione corporum defunctor

Prologus super iob

Prologus per singulos diuine per
scripturę libros aduersarios
responde maledictis: qui in-
terpretationem meā reprehensione sepu
agunt in interpretum criminantur.
quasi non et apud grecos aquila et si
machus et theodotion ul' uerbum ex
libro ul' sensum ex sensu ul' ex utroq;
comptū et medie temperatū gen' nōs
lationis ex presterunt: et oīa ueteris i
strumta uolumina origenis obelis as-
trictisq; distinxerit. quos ul' additos
ul' de theodotione sumptos translatio
in antiquę inseruit. pbanē de fuisse
qđ additum ē. Discant g' obrectato
res mei recipere in toto qđ in partibus
susceperunt aut interpretationem
meā cum astericis suis rade neq; enī
fieri potest ut quos plura intermis-
sis se pspexerint. nō eodem etiā in qđ
dā eruisse fateantur. Precipue i iob
cui si ea que sub astericis addita sunt
subtraxeris pars maxima uolūmi-
nis detineabitur. et hoc dum taxat
apud grecos. Ceterum et apud lati-
nos ante eos eam translationem que
sub astericis et obelis nup' edidimus
septingenti ferme aut octingenti ū
suis desunt. ut decurritur et lacerat
corrosusq; liber fedtatem sui publi-
ce legentib; prebeat. Hec autem tras-
latio nullum de ueteribus sequit
interpretem s; ex ipso hebraico ara-
bicoq; sermone et interdum syro.
nunc uerba nunc sensum sic simul
utrumq; resonabit. Obliquis enī
apud hebreos totus liber fertur et
lubricus et qđ greci rectores uocant
scematis mendos. Dumq; aliud ali-

ud loquitur aliud agit. ut si uelis an-
guillam ul' muremulā strictis tenere
manibus. quanto fortius presteris.
tanto cuius elabit. Memini me ob-
telligentiam huius uoluminis
luddeum quemdam preceptorem qđ
apud hebreos primus haberi pura-
batur. nunc pius redempte nūmis.
cuius doctrina an aliquid pferim
nescio: hoc unū scio. si potuisse me
interpretari nisi qđ ante intellexerā.
A principio itaq; uoluminis usq; ad
uerba iob profusa est oratio. Por-
ro auerbis in quibus ait: Perat di-
es in qua natus sum et nox in qua
dictum est conceptus est homo usq;
ad eum locum in quo ante finem
uoluminis scriptum est. idcirco et
ipse me reprehendo et ago penitentia
in fauilla tenere exameri uersus
sunt dactilo spondeosq; currentes et
propter lingue ydionia crebro reci-
pientes et alios pedes nō earumdem
syllabarum sed eorūdem temporum.
Interdum q; rithmus ipse dulcis et
tumulus fertur uniuersus lege so-
luta quod metrici magis quā sum-
plex lector intelligit. A supradicto
autem uersu usq; ad finem libri
paruum coma qđ remanet pro sa-
oratione contextitur. Qđ si qui uidet
incredulum metra scilicet ēē apud
hebreos et in morem nri flacci grac-
ciq; pindari et alchei et sasso uel
psalterium ul' lamentationes iere-
mie ul' omnia ferme scripturarū
cantica comprehendī legat philo-
nem. iosephum origenem. cesa-
riensem eusebiū et eorū testimonio

me uerum dice comprobabit. Audiat
qua ipse camel mei idcirco me in hoc
uoluntate laborasse. non ut antiqui
interpretationem reprehenderem.
sed ut ea que in illa obscura sunt aut
omissa. aut certe scriptorum uicio de
prauata. manifestiora nostra inter
pretatione fierent. Qui et hebrei
sermonem ex parte didicim. et in la
tino pene ab ipsis curtabunt. inter
grammaticos et retores et philosophos
detrin sumus. Quod si apud grecos per
septuaginta editionem iam xpi e
uangelio choruscante hodeus. aqila
et simachus ac theodotion uideant
res hacten sunt recepti. qui multa
mysteria saluatoris subdola interpre
tatione celantur. et tamen in exap
lois habentur. apud ecclesias et ex
planantur ab ecclesiasticis uiris. quoniam
tomagis ego christianus de parentibus
christianis natus et uexillum crucis
in mea fronte portans. cuius studiū
fuit omnia reperire de prauata cor
rigere. et sacramenta ecclesie puro
et fidei aperire sermone. uel a fasti
diosis uel a malignis lectoribus si
debeo reprobare. habeant qui uo
lunt et ueteres libros uel in membra
nis purpureis auro argenteis de
scriptos. uel in uiculis. ut uulgo a
iis litteris onera magis precitata
quam codices. dum in nichil meisque
perveniunt pauperes habere cedulas. et
non tam pulchros codices quam em
datos. Vtraque autem editio. et sep
tuaginta uerba grecos. et mea uer
ba hebreos et in latinum meo la
bore translata est. eligat unus
quisque quod uult. et studiosum se

magis quam malivolū pber
r erat interra
hus que nōie iob.
erat iur ille si
plex et rectus ac
timens deum. et
recedens a malo.
namque sunt ei se
tem filij et tres filie. Et fuit posses
sio eius septem milia ouium. et
tria milia camelorum. Quingenta que
iuga bouum et quingente asine.
ac familia multa nimis. Eratque
uir ille magnus inter omnes ori
entales. quibant filij eius et face
bant conuiuia pdomos. unusquisque
in die suo. et mittentes uocabantur
tres sorores suas. ut comederent
et biberent uinum cum eis. Cumque
in orbem dies quatuor transissent.
mittebat ad eos iob. et sacrificabat il
los. Consurgensque diluculo. offere
bat holocausta p singulos. Dicebat
enim. ne forte peccauerunt filij
mei. et benedixerint in corde
suis. Sic faciebat iob cunctis diebus.
Quadam autem die cum uenissent
filij dei ut assisterent coram domino.
affuit inter eos et sathan. Cui dixit
dominus. Unde uenis? Qui respondit
dixit. Circumui reuiam. et pambu
laui eam. Dixitque dominus ad eum.
Numquid considerasti seruū meū
iob quod non sit similis ei interra.
homo simplex et rectus ac timens
deum. et recedens a malo. Cui re
dit sathan. Numquid frustra timer
deum iob? Nonne tu uallasti eum
ac domū eius. uniuersamque sub
stantiam eius pcuratum. Opus

manu eius bñdixisti: et possessio
ni eius. **S**z extende paululum ma-
nu tuam et tange cuncta que possidet:
nisi in facie benedixerit tibi. **D**ixit
ergo dñs ad sathan. Ecce uniuersa q̃
habet in manu tua st: tantū i eum
ne extendas manum tuā. **E**gressus
q; ē sathan a facie domini. **C**um autē
quadam die filij et filie eius come-
derent et biberent uinū in domo pa-
tris sui primogeniti nuntius ue-
nit ad iob q̃ diceret. **B**oues arabāt
et asine pascabantur iuxta eos: et u-
ruerunt sabei tuleruntq; omnia:
et pios percussit gladio. **E**t euā
si ego solus: ut nuntiarem t. **C**umq;
adhuc ille loqueretur: uenit alter
et dixit. **I**gnis dei descendit de celo:
et cunctas oues puerosq; cōsumpsit:
et effugi ego solus ut nuntiarem t.
Sed adhuc loquente illo: uenit al-
ter et dixit. **C**haldei fecerunt tēs tu-
mas et inuasunt camelos et tu-
lerunt eos: necnā et pueros percussit
gladio. **E**t effugi ego solus: ut nun-
tiarem tibi. **A**dhuc loquebatur ille:
et ecce alius intrauit et dixit. **F**ilij
tuis et filiahus tuis uescuntib; et
biventibus uinum in domo fratris
sui primogeniti repente uentus ue-
hemens irruit: et regione deserti
conculsit quatuor angulos domi:
que corruens oppressit liberos tu-
os et mortui st. **E**t effugi ego solus:
ut nuntiarem t. **T**unc surrexit iob
et scidit uestimenta sua: et tonsa ca-
pite corruit in terram: et adorauit
et dixit. **A**udus egressus sum de utero
matris mee: et nudus reuertar illuc.

Dñs dedit dñs abstulit. sic dñs
placuit ita factū est: sic nom dñi be-
nedictum. **I**n omnib; hys n̄ pccauit
iob labijs suis: nec stultū quid cōf-
fēdi locutus est. **A**ctū est autē cū quadā die
uenissent filij dei et starent coram
dño: uenit et sathan inter eos et
staret in conspectu eius. ut diceret
dñs ad sathan. **U**nde uenis? **Q**ui re-
dens ait. **C**ircuiui terrā: et pambu-
laui eam. **E**t dixit dñs ad sathan.
Nunquid considerasti seruū meum
iob. qd non sit similis ei in terra.
uir simplex et rectus actiues dñi
et recedens a malo: et adhuc retines
in nocentiam. **C**u autē q̃ mouisti
me aduersus eum: ut affligerem
eum frustra. **C**ui respondit sathan et ait.
Pellem propelle. et cuncta que ha-
bet hō dabit pro anima sua. **A**liqn
tange os eius et carnis: et tūc uideb
qd in facie benedicat t. **D**ixit ergo
dominus ad sathan. **E**cce i manu
tua est. ueritatem animā illius
serua. **E**gressus q; sathan a facie
domini. percussit iob ulcere pessimo:
a planta pedis usq; ad uerticem.
Qui testa cāmem radebat: sedens
in sterquilino. **D**ixit autem illi
uxor sua. **A**dhuc tu pmanes i sin-
phrate tua: **B**enedic deo: et more-
re. **Q**ui ait ad illā. **Q**uasi una de
stultis mulieribus locuta es. **S**i
bona suscepimus de manu dñi. ma-
la autem quare n̄ sustineamus.
In omnibus hys n̄ peccauit iob
labijs suis. **I**gitur audientes tres
amici iob omne malū qd accidit;

ei. uenerunt singuli de loco suo. eliphaz
themanites et baldad suithes et so
phar naamatites. Conduxerant e
num sibi. ut pariter uenientes uisita
ret eum et consolarentur. Cumq; ele
uasent procul oculos suos. nō cog
nouerunt eum. Et exclamantes plo
rauerunt. scissusq; uestib; pserunt.
puluerem sup caput suum in celum.
et sederunt cum eo in terra. septē dieb;
et septem noctib; et nemo loquebatur
ei uerbum. Videbant enim dolorem

Pesse uehementem. **iii.**
Post hec aperuit iob os suū. et
maledixit diei suo et dixit. Pereat di
es in qua natus sum. et nox in qua
dictum est conceptus est hō. Dies
illa uertatur in tenebras. nō requat
eum deus de sup. et non sit in recorda
tione. nec illustretur nōie lumine.
Obscurentur eū tenebre et umbra
mortis. occupet eum et caligo. et
in uoluatur amaritudine. Noctem
illam tenebrosus turbo possideat.
nō computetur in dieb; anni. nō tri
meretur in mensib; Sit nox illa
solitaria nec laude digna. maledi
cant ei qui maledicunt diei. qui
parati sunt suscitare leuiathan.
obtenebrent stelle caligine eius.
expectet lucem et nō uideat. nec or
tum surgentis aurore. quia non
concluserit ostia mentis. uentris q
portauit me. nec abstulit mala
te oculis meis. Quare nō in uolua
mortuus sum. egressus ex utero
statim nō perii. Cur excepti genu
b; cur lactat ubi ib;? Nūc enī

dominus silem. et somno meo req
esceam cum regib; et consiliis terre
qui edificant sibi solitudines aut ci
principibus qui possident aurum.
et replent domos suas argento. aut
sicut obortuum absconditum non
substiterem. ul' qui concepti nō uident
lucem. Ibi impij cessauerūt ammul
tu. et ibi requieuerunt fessi robore.
et quidam iuncti pariter sine molesti
a. non exaudierunt uocē exactoris.
Paruus et magnus ibi st. et seruus
et liber ad nō suū. Quare misero data
ē lux et uita hīs qui in amaritudine
anime st. Qui expectant mortem
et non uenit. quasi effodientes the
saurum. gaudentq; uehementi. cū
inueniūt sepulchrum. Vix cuius
abscondita est uia. et circumdedit e
um tenebris d's. Antequā comeda
supero. et quasi inundantis aque
sic rugitus meus. quia timor quē
timebam euenit in. et qd uerebar
accidit. Nonne dissimulaui. nōne sil
ui. nōne quieui. et uenit super me

Respondens a eliphaz themani
tes dixit ei. Si ceperim loqui tibi.
fortitiam melioste accipies. Sed con
ceptum sermonem tenere quis
poterit. Ecce domisti plurimos.
et manus lassas roborasti. Vaci
lantes confirmauerunt sermo
nes tui. et genua tremencia con
fortasti. Nūc autem uenit sup
te plaga et defecisti. tetigit te et
conturbatus es. ubi timor tuus
fortitudo tua et patientia tua. et

perfecto iuxta tuarum: Recordare obsecro
 te quis unquam innocens perierit:
 aut quando recti delati sunt. Quinpo-
 tuis uidi eos qui operantur iniquitate
 et seminant dolores et metunt eos flan-
 te deo pisse: et spiritu eius esse confusos.
 Rugitus leonis et uox leone et dentes ca-
 nulozum leonum contriti sunt. Tigris propter
 eo quod non haberet pradam et catuli le-
 onum dissipati sunt. Porro ad me
 dictum est uerbum absconditum: et quasi
 future susceperit auribus mea uenas
 futuris eius. In horrore uisionis noc-
 turne quando solet sopor occupare
 homines pauidus tenuit me et tremor:
 omnia ossa mea perterrita sunt. Quia cum
 ipse me presente transiret: in horru-
 erunt pilae carnis mee. Stetit que-
 dam cuius non agnoscebam uultum
 imago coram oculis meis: et uocem
 quasi aure lenis audui. Nunquid
 homo dei comparatione iustificabitur:
 aut fide sua purior erit uir: Ecce
 qui seruiunt ei non sunt stabiles:
 et in angelis suis repperit prauita-
 tem quantum agunt. **venum habent**
 hi qui habitant domos luteas qui
 terrenum habent fundamentum:
 consumuntur uelut a tinea. Demane uis;
 ad uespam succidentur: et quia nullus
 intelligit in eternum perbit. Qui
 autem reliqui fuerint auferentur
 occidis: morientur et non in sapientia.

Quia ergo si est qui tibi
 respondeat: et ad aliquem coram
 conuertere. Virum stultum iter facit
 iracundia: et paruulum occidit in
 iudicia. Ego uidi stultum firma ra-
 dice: et maledixi pulchritudini ei

statim. Longe fient filij eius a salute.
 et conterentur in porta et non erit
 qui eripiat. Cuius mentem famelicus
 comedit: et ipsum rapier armatus. et
 bibent scientes scientes diuitias ei.
 Nichil in terra sine causa fit: et de hu-
 mo non egredietur dolor. Homo ad la-
 borem nascitur: et auis ad uolatum.
 Quam obrem ego deprecabor dominum:
 et ad deum meum pondam eloquium
 meum. Qui facit magna et inscru-
 tabilia: et mirabilia absque numero.
 Qui dat pluuiam super faciem terre:
 et irrigat aquis uniuersa. Qui po-
 nit humiles in sublimi: et mouen-
 tes erigit sospitate. Qui dissipat
 cogitationes malignorum ne possint
 implere manus eorum quod ceperant.
 Qui apprehendit sapientes in astu-
 tia eorum: et consilium prauorum dissi-
 par. Per diem incurrent tenebras.
 et quasi in nocte sic palpabunt in
 meridie. Porro saluum faciet ege-
 num a gladio oris eorum et de manu
 uolenti pauperem. Et erit egeno
 spes iniquitas autem contrahet
 os suum. Beatus homo qui corrigitur
 a domino. In reprobationem quod domini
 ne reprobas. quia ipse uulnerat et
 medetur peccatis. et manus eius sa-
 nabunt. In sex tribulationibus libe-
 rabit te. et in septima non tangeret
 te malum. Infame eruet te de mor-
 te. et in bello de manu gladij. A fla-
 gello lingue abscontentis: et non ti-
 mebis calamitatem cum uenerit.
 In uastitate et fame ridebis: et besti-
 am terre non formidabis. Quia cum
 lapidibus regionum pactum tuum

et bestie terre pacifice erunt. et fies
quia pacem habeat tabernaculum tuum.
et visitans speciem tuam non pereris. et sa-
tes es quoniam multiplex erit semen tuum.
et progenies tua quasi herba terre. In-
gredieris in habundantia sepulchrum.
sicut infernus accipiet te in gremio
suo. Ecce hoc ut inuestigaueris. **VI**
Respondens autem iob dixit. V-
tinam appenderem peccata mea
quibus iram merui. et calamitas qua
patior in fratera. Quasi harena ma-
ris hec grauior appereret. unde et
uerba mea dolore sunt plena. Quia
sagitte domini in me sunt quare in-
dignando eibit spiritus meus et terro-
res domini militant contra me. Nun-
quid rugiet onager cum habuerit
herbam aut mugiet bos cum ante
plenum presepe steterit. Aut potest
comedi insulsum. quod non est tale con-
ditum. Aut poterit aliquis gustare
quod gustatum affert mortem.
Numme enim esuriens. etiam ama-
ra dulcia esse uidentur. Que prius
uolebat tangere anima mea. nunc
pre angustia cibi mei est. Quis det
ut ueniat petitio mea. et quod expe-
cto tribuat mihi deus. quod qui cepit ipse
me contrariat. soluat manum suam
et succidat me. quod hec mihi sit solatio.
ut affligens me dolore non parcat
nec contradicam sermonibus sancti.
Que enim fortitudo mea ut sus-
tineam. aut quis finis meus ut pa-
cientur agna. Nec fortitudo lapidum
fortitudo mea. nec caro mea enea est.

Pec non est auxilium tuum in me. necessa-
rium quod mei recesserunt amice. Qui tollit
ab amico suo misericordiam. timorem domini
delinquit. fratres mei deliquerunt me. sicut
torrens qui raptum transiit in qualibet.
Qui timent primam irruet super eos
ipse. tempore quo fuerint dissipati
peribunt. et ut in caluerint. soluentur
de loco suo. Inuoluntate sunt semite gressum
suum eorum. ambulabunt in uia
enim et peribunt. Considerate tenui-
tatem theman. itinera saba et expectate
paulisper. Confusi sunt quia sperauerunt.
uenerunt usque ad me. et pudore co-
perti sunt. Nunc uenistis. et modo
uidentes plagam meam timetis. Nun-
quid dixi afferre mihi. et de substantia tua
donare michi. vel liberare me de ma-
nu hostis. et de manu robustorum eru-
te me. Docete me et ego tacebo. et
si quid forte ignorem in struere me.
Quare derisistis sermonibus. ueni-
tatis cum euobis nullus sit qui
possit arguere me. Ad increpandum
tantum eloquia concinnatis. et
inuentum uerba proferitis. Super
pupillum irruitis. et subuertere
nitimini amicum uirum. Verumta-
men quod cepistis explete. plere au-
rem et uidere an mentiar. Audete
obsecro absque contentione. et lo-
quentes id quod iudicate. et si inueni-
eris in lingua mea iniquitatem.
nec in facibus meis sciticia pro-
sonabit. **VII**
Mulier est uita hominis super
terram. et sicut dies mercedum
dies eius. Sicut ceruus desiderat

umbra et sicut mercennarius pre-
tolatur finem operis sui: sic et ego
habui menses uacuos et noctes labo-
ricas enuntiavi in. Si dormiero
dicam quando consurgam: et rui-
sus expectabo uesperam et reple-
bor doloribus: usque ad tenebras. In du-
ta est caro mea putredine et sordibus
pulueris cutis mea aruit et contrac-
ta est. Dies mei uelocius transierunt
quam atrox tela succidit: et quasi
transiit absque ulla spe. Nemo enim
uentus est uita mea: et non reuer-
teretur oculus meus ut uideat bona
non aspiciat me uisus hominis: sed oculus
tui in me et non subsistam. Sicut
consumitur nubes et transiit: sic et
descendit ad inferos non ascendet:
nec reuertetur ultra in domum suam:
neque cognoscat eum amplius locus eius.
Quapropter et ego non parcam ori
meo: loquar in tribulatione spiritus
mei: et quasi fabulo: cum amaritudine
anime mee. Nunquid mare ego sum
aut: ceruus quia circumdedisti me
carnere: Si dixero consolabitur me
lectus meus: et releuabor loquens
meum in stratu meo: terribis me
per sompnia: et per uisiones horrore co-
mites. Quamobrem elegit suspen-
dum anima mea: et morte ossa mea.
Desperavi: nequaquam ultra iam
uiuiam. Parce in domine nichil
enim sunt dies mei. Quid est homo
quia magnificas eum: aut quid
apponis erga eum cor tuum: uisitas
eum dilectulo et subito perbas illum.
Haquequo non parcas michi: nec

dimittis me ut glutina saluam meam:
Perdidi. Quid faciam tibi: Ocul-
tos hominum quare posuisti me
contrarium tibi: et factus sum inimicus
ipsi grauis. Cui non tollis peccatum
meum: et quare non auferis iniqui-
tatem meam: Ecce nunc in puluere
domus: et sustine me quesieris non

Respondens autem baldath fili-
thes dixit. Vix: loqueris talia: et
hic multiplex sermonis oris tui:
Nunquid deus supplantat iudici-
um: aut omnipotens subuertit quod ius-
tum est: ut si filii tui peccauerunt
ei: et dimisit eos in manu iniquitatis
eorum: tu tam si dilectulo consurrex-
eris ad deum: et omnipotentem filius
deprecatus si mundus et rectus inces-
seris: statim euigilabit ad te: et
pacatum reddet habitaculum ius-
ticie tue: intantum ut si priora
tua fuerint parua: et nouissima tu-
a multiplicentur nimis. Interro-
ga eum generationem pastinam:
et diligenter inuestiga patrum
memoriam. Hesterni qui ipse quippe
sumus et ignoramus quoniam sicut um-
bra dies nostri sunt super terram:
et ipsi docebunt te: loquentur tibi:
et de corde suo proferent eloquia.
Nunquid uiuere potest corpus
absque humore: aut crescere ca-
rectum sine aqua: Cum adhuc
sit in flore non carpatur manu.
Ante omnes herbas arefecit: sic uie
omnium qui obliuiscuntur dominum:
et spes ypocrite peribit: non ei

placebit uerborum sua: et sicut rela-
 aranciarum fiducia eius. Inimicus
 super domum suam et non stabit: sus-
 ciet eam et non confurget. Humeri
 tui uidentur cupus. Antequam ue-
 niat sol. et in ortu suo germen eius
 egredietur. Super acervum petrarum
 radices eius densabuntur. et inter
 lapides quiescent. Si absorbitur
 erit cum de loco suo: negabit eum
 et dicit non noui te. hec est enim leni-
 tia uie eius ut rursum de terra a-
 lii germinet. Deus si proiciat
 et simplicem nec porriget ma-
 num malignis donec impleat
 visu os tuum et labia tua uerbi-
 lo. Qui odierunt te induentur
 confusione et tabernaculum im-
 piorum non subsistet. **W**

Et respondens iob ait. Vere scio
 quia irasit. et quod non iusti-
 ficetur homo comparatus deo.
 Si uoluerit contendere cum eo:
 et non poterit ei respondere unum pro-
 mille. Sapiens corde est et fortis
 robore quis resistit ei et pacem
 habuit. Qui transiit montes
 et nescierunt. hi quos subiecit
 in furore suo. Qui quoniam terret
 de loco suo: et columpne eius con-
 cidentur. Qui precepit soli et
 non outur: et stellas claudit quasi
 sub signaculo. Qui extendit ce-
 los solus. et graditur super fluctus
 maris. Qui facit arcturum
 et orionem et adias et
 interioza auster. Qui facit
 magna et inscrutabilia: et mira-

bilia quod non est numerus. Si uenit
 ad me non uidebo eum. si abiit
 non intelligam. Si repente in-
 roget quis et debet ei: uel quis
 dicere potest cur ita facis. Deus
 cui resistere nemo potest: et sub
 quo curuantur qui portant orbem.
 Quantum sum ut respondeam
 ei: et loquar uerbis meis cum eo.
 Qui etiam si habuero quippiam
 iustum non respondebo: sed meum
 iudicem deprecabor. Cum in no-
 ctaem exaudiet me exaudiet
 me non credo quod exaudiet uo-
 cem meam. In turbine enim con-
 teret me. et multiplicabit uulne-
 ra mea: et sine causa et non conce-
 dit quiescere spiritum meum. et im-
 plet me amaritudinibus. Si for-
 titudo queritur: robustissimus est.
 si equitas iudicij: nemo audeat
 pro me testimonium reddere.
 Si iustificare me uolueris os
 meum contempnabit me. si
 innocentem ostendere prauum
 me comprobabit: etiam si sim-
 plex fuero: hoc ipsum ignorabit
 anima mea et tenebit me ut re-
 mee. Unum est quod locutus sum:
 innocentem et impium ipse
 consumet. si flagellat occidat
 semel. et de penis innocentum
 rideat. Terra tradita est in manum
 impij. uultum iudicium ei
 operit. Quod si non ille est: quis
 est ergo? Dies mei uelocius fu-
 erunt cursore. fugerunt et non
 uiderunt bonum: transierunt

Quia ues poma portantes. **S**icut a
quila uolans ad escam. cum dixeris ne
quaqua ita loquar. Commuto facie
mea: dolore torqueor. **C**erebar oia
opa mea: sciens qd non pareres de
iniqua. **S**i autem: sic impius su:
quare frustra laborauit. **S**i locus suo
quasi aquis niuis. et fulsit: ut ue
lit mundissime manus mee: cum
sodib; utinges me. et abhorribili
tur me uestimenta mea. **N**ec enim
uiro qui similis e mei respondebo:
nec qui mecum in iudicio ex equo
possit audiri. **N**on est qui utrumq;
ualeat arguere. et ponere manu sua
in ambob;. **A**uferat a me uirgam
suam: et pauor eius n me terreat.
loquar: et non timebo eum: nec; em
possum metuens respondere. **x**

Recet aniam meam iure mee:
dimittam aduersum me elo
quium meum. loquar in amaritu
dine anime mee: dicam deo noli me con
temnare. **I**udica m: cur me ita iudi
ces. **N**umquid tibi bonum uidetur:
sicatim pueris et opprimas me op
manuum tuar: et consilium impi
or adiuues. **N**umquid oculi carnei
tibi sunt: aut sicut uidet ho et tu ui
des. **N**umquid sicut dies hominis
dies tui. et anni tui sicut humana
sunt tempora: ut querat iniquita
tem meam et pccm meum scruiteris.
et scias quia nichil impii fecerim:
cum sit nemo qui de manu tua pos
sit erui. **O** manus tue fecerunt
me et plasmaverunt me totum in
arcutu: et sic repente pccpnas me.
nemento queso qd sicut lutum fe
ceris me: et in puluere reduces me.

Honne sicut lac multasti me: et si
cut caseum me coagulasti. **P**elle et
carnibus uestisti me: ossib; et ner
uis compegisti me. **U**nam et mi
sericordiam tribuisti m: et iustitia
tua custodiuit spm meum. **L**
cet hec celest in corde suo: tam scio
quia uniuersor memineris. **S**i
peccavi et ad horam **p**reparasti m
peperisti m: cur ab iniquitate mea
mundum me esse non pateris: qd si
impius fuero ue michi e: et si iust
non leuabo caput saturatus af
flictione et miseria. et propter su
perbiam quasi leenam capies me.
reuerfisti: mirabilis me crucas.
Instruas testes tuos contra me.
et multiplicas iram tuam aduer
sum me. et pene militat in me.
Quare de uulua eduxisti me. qui
utinam consumptus essem ne o
culus ne uideret. **F**uissem quasi n
essem: de utero translatus ad
tumulum. **N**umquid n pauca
dierum meorum finietur breui.
Dimittite ergo me ut plangam
paululum dolorem meum ante
quam uadam: et n reuertar ad
terram tenebrosam et opertam
mortis caligine. terram miserie
et tenebrarum: ubi umbra mor
tis et nullus ordo sed sempiternus
horror inhabitans. **x**

Respondens aute sophar na
amarites dixit. **N**umquid q
multa loquutus sum: et audier.
aut n uerbosus iustificabitur.
Tibi soli tacebunt hoies: et cum
ceteros uisiteris a nullo confu
taberis. **D**ixisti enim. **P**urus

ē sermo mīs et mundus sum in con-
 spectu tuo. Nūq; utinam deus loq̄-
 reretur tecum. et aperiret labia sua
 tibi: ut ostenderet tibi secreta sapie-
 tię et qđ multiplex sit lex eius et intel-
 ligeres qđ multo minora cogitaris
 ab eo quam mereretur iniquitas tua.
 forsitan uestigia dei comprehenderis
 et usq; ad p̄fectum omnipoten-
 tem reperieris. Excelsior celo est
 et quid facies p̄fundior inferno
 et unde cognoscēs. Longior terra
 mensura eius et latior maris. Si
 subuerterit omnia uel in unum
 coartauerit. quis contradiceret ei:
 aut quis ei dicere poterit cur ita
 facis. Ipse enim nouit hominū
 uanitatē: et uidens iniquitatē
 nonne considerat. Vir uanius in
 supbiam erigitur. et tanquā pul-
 lum onager se liberum natum
 putat. Tu autem firmasti cor tuū:
 et expandisti ad eum manus tuas.
 Si iniquitatem que ē in manu tua
 abstuleris a te. et non p̄manerit
 in tabernaculo tuo in iusticia: tunc
 leuare poteris faciem tuam absq;
 macula et eris stabilis et n̄ timeb:
 misere q; obliuisceris. et quasi
 aquarum que preterierunt non
 recordaberis. et quasi meridianus
 fulgor: q̄surget tibi ad uesperam.
 et cum te consumptum putaueris
 orieris ut lucifer et habebis si-
 duciam proposita tibi spe. et de-
 forsus securus dormies: et reuiues-
 ces et non erit qui te p̄teriret
 et deprecabuntur faciem tuam

plurimi. Oculi autē impiorū de ficiēt.
 et effi- gium p̄bit ab eis et spes illoꝝ
 ab hominatio anie. xii

Respondens autē iob dixit. Ergo uos
 estis soli homines ut uobiscum
 moreretur sapia: et n̄ est cor sicut et
 uobis nec inferior: uel sum. Quis
 enim hec que nostis ignorat. Qui
 derideretur ab amico suo sicut et ego.
 inuocabar deum et exaudiet eum. De-
 rideretur enim iusti simplicitas. lam-
 pas contenta apud cognationes
 diuitum: parata ad reimpus statu-
 tum. Habundant tabernacula pre-
 donum: et audacter prouocant de-
 um cum ipse dederit omnia in manib;
 eoz. Similiter interroga iumenta
 et docebunt te: et uolatilia celi et in-
 dicabunt tibi. Loquere tū et sciebit
 tibi: et narrabunt ea pisces maris.
 Quis ignorat qđ omnia hec man-
 domini fecerit in cuius manu aīa
 omnis uiuentis: et sp̄s uniuēse car-
 nis hominis. Nonne auris iūba diu-
 dicat: et fauces cometentis sapore.
 In antiquis est sapientia et in mul-
 to tempore prudentia. Apud ip̄m
 ē sapientia et fortitudo: ipse habet
 q̄silitum et intelligentiā. Si destrux-
 erit nemo qui ē qui edificet: si in-
 cluserit hominem nemo est qui a-
 periat. Si contrinuerit aquas oīa
 succabuntur: tibi si emisit eas
 subuerrent terram. Apud ip̄m ē
 fortitudo et sapientia: ipse nouit
 et decipientem et eum qui decipit.
 et adducit consiliarios in stultum
 finem. et iudices in stuporem. Bal-

thetum regnum dissoluit et prin-
cipit tunc renes eorum. Dicit sacerdos
eorum in glorio et optimates supplantat
amittens labium ueracium et doc-
trina amittens. Effundit despectu
onem super principes et eos qui oppressi
fuerunt releuat qui releuat profun-
da de tenebris et producit in lucem uir-
bram mortis. Qui multiplicat ge-
tes et producit eas et subuertit in uir-
grum restituit. Qui inmutat cor
principum ipsi terre et decepit eos
ut frustra incedant per uiam. Pal-
pabunt quasi in tenebris et si in luce
et errare eos faciet quasi ebrios.
Certe omnia uidit oculis meis et
auduit auribus meis. et intellexi singula. scilicet scientiam
ueram et ego noui per inferior uiri
ego sum. et tamen omnipotentem
loquar et disputare cum deo cupio
prius uos ostendens fabricatores
mendacii et cultores puerorum dog-
matum. Atque utinam taceretis ut
putaremini esse sapientes. Audite
ergo correctiones meas et iudicium
labiorum meorum attendite. Nunc id
des indiget uero mendacio: ut pello
loquamini dolos. Nunquid facie e-
ius accipitis: et pro deo iudicare in-
timui. aut placebit ei quem cela-
ri nichil potest aut decipietur: ut
homo uestris fraudulentis. Ipse
uos arguet quoniam in abscondito facie
eius accipitis: statim ut se commo-
uerit turbabit uos. et terror eius
trahet super uos et memoria uestra
comparabitur cineri et redigentur
in lutum ceruices nre. Tacete pau-

lispur loquar quodcumque in mens
suggererit. Quare lacerabo carnes
meas dentibus meis et animam meam
porro in manibus meis. Etiam si
occiderit me in ipso sperabo: uerum
tamen uias in conspectu eius ar-
guam. et ipse erit saluator meus.
Non enim ueniet in conspectu ei
omnis proposita. Audite sermonem
meum: et enigmata percipite
auribus uestris. Si filio iudicatus: scio
quod iustus inueniar. Quis est qui
iudicetur mecum: ueniat. Quare
taceat quodcumque. Duo tantum ne
facias michi. et tunc a facie tua
non abscondar. Manum tuam longe
fac a me et fornicatio tua non me
terreat. Vocem meam et respondebo tibi.
aut certe loquar et tu responde mihi.
Quantas habeo iniquitates et
peccata: scelera mea atque delicta
ostende michi. Cui faciem tuam
abscondis et arbitraris me inimi-
cum tuum? Contra solum quod
uenio rapitur ostendis potentiam
tuam: et stipulam siccam persequeris.
Scribis enim contra me amaritu-
dines: et consumere me uis peccatis
adolescentie mee. Posuisti in neruo
petem meum et obseruasti omnes se-
mitas meas: et uestigia pedum
meorum considerasti. Qui quasi pu-
ncto consumendus sum: et quasi
uestimentum quod comeditur a ti-
nea. Homo natus de muliere bre-
ui uiuens tempore: repletur
multis miseriis. Qui quasi flos
egreditur et conterit et fugit ue-
lut umbra: et nunquam in eodem

natu pmanet. cydignum dicitur si
huiusmodi aperire oculos tuos:
adducere eum tecum in iudiciu.
Quis potest facere mundum de in
mundo conceptum semine: nisi tu
B qui solus es. *xiii*
Breues dies hominis sūt: nūis
mensum eius apud te ē. Constitu
isti terminos eius: qui preteriri nō
poterunt. Recede g paululum ab eo
ut quiescat donec optata ueniat:
et sicut mercenarij dies eius. *xiv*
Nūm hē spem si pccatum fuerit
rursum uiuere: et rami eius pul
lulant. Si senuerit in terra radix e
ius: et in puluere emortuus fuerit.
truncus illius: ad odorem aque
germinabit: et faciet comam qd
primum et plantatum est. Homo
uero cū mortuus fuerit: et nudatus
atq; consumptus: ubi quiescit?
Quomodo si recedant aque de mari
et fluius uacuetis arefuit: sic homo
cū dormierit non resurget. donec
atteratur celum non euigilab ne
q; consurget de sompno suo. Quis
michi hoc tribuat ut in inferno
protegas me: et abscondas me dñi
pmaneat furor tuus: et qstual
michi tempus in quo recorderis
mei. Putasne mortuus homo
rursum uiuat. Cunctis diebus
quib; nūc milito: expecto donec
ueniat immutatio mea. Vocabis
me: et ego respondebo tibi: operi
manuum tuarū porriges dextera.
Tu quidem gressus meos diui
merasti: sed parce peccatis meis.
Signasti quasi in sacculo delicta

mea s; quasi iniquitate mea. Nōs
cadens defluet: et saxu transferetur
de loco suo. Lapides pccauerunt aque:
et alluuione paulatim tera qstun
tur: et homines g similiter pcces.
Roborasti enim paululu ut in
perpetuum transiret. immutab
faciem eius et emittet eū: siue no
biles fuerint filij eius siue igno
biles fuerint filij eius nō intelli
get. Nam caro eius dñi uiuit
dolebit: et anima ipsius sup se
met ipso lugebit. *xv*

Respondens autem eliphaz
themanites dixit. Nunquid
sapienter exdebit quasi inuentum
loquens et implebit ardore sto
machu suum. Arguis uerbū eū
qui non est equalis t: et loqueris
q; tibi non expedit. Quantum i
te est euacuasti timorem: et tulisti
preces coram deo. Docuit enim i
iquitas tua os tuum. et imitatus
linguam blasphemantium. Con
dempnabit te os tuum et non ego:
et labia tua respondebunt tibi. Nū
quid primus homo tu natus es.
et ante omnes colles formatus.
Nunquid consilium dei audisti:
et inferior te erit eius sapientia.
Quid nostri qd ignoremus: quid
intelligis qd nescimus: et senes
et antiqui sunt in nobis multo
ueneriores quam patres tui. Nū
quid grande est ut consoletur te
deus: sed uerba tua praua hoc te
prohibent. Quid te eleuat cor tuu:
et quasi magna cogitans artem
habes oculos. Quid tum et con

tra dñi sp̃s tuus: ut proferas de ore
tuo huiusmodi sermones. Quid ē
hō ut immaculatus sit et iustus ap-
pareat natus de muliere. Ecce intra
scōs eius nemo immutabilis: et celi
non sunt mundi in conspectu eius.
Quanto magis abhominabilis et i-
ustus homo. qui bibit quasi aqua
iniquitatem. Ostendam tibi et audi me.
qd̃ uidi natiui tibi. Sapientes con-
fiteantur et non absconderunt p̃s
suos. quib; sol data ē terra. et non
transibit alienus p̃ eos. Cunctis
dieb; suis impius sup̃bit et nūc
amorum incertus ē tyrannidis
eius. Sonitus terrois semp̃ i auri-
b; illius: et cum pax sit ille semper
insidias suspicatur. Non credit qd̃
reuerri possit de tenebris ad lucem.
circumspiciunt undiq; gladium.
cum se mouerit ad querendum pa-
nem. nouit qd̃ paratus sit in ma-
nu eius tenebrarum dies. Terebit
eum tribulatio et angustia. Valla-
bit eum sicut regem qui paratur
ad plūm. terendit enim ad iūsus
deum manum suam. et contra om-
nipotentem roboratus ē. Cuius
aduersus deum exalto collo: et p̃g-
ui ceruice armatus ē. Operuit fa-
ciem eius crassitudo. et de laterib; ei
ruina dependet. Habita i ciuitatib;
desolatis. et in domibus desertis
que in tumulos sunt redacte. Non
durabit. nec p̃seuerabit substantia
eius. nec mittet in terra radicem
suam. nec recedet de tenebris. Ra-
mos eius arefaceret flamma: et au-
feretur sp̃s oris sui. Non credat

frustra errore decept: qd̃ aliquo
precio redimdit sit. Antequam
dies eius repleantur peribit: et
manus eius arefacerent. Iederit qd̃
uinea in primo flore botrus eius.
et quasi oliua proiciens florem su-
um. Congregatio enim ypocrite
sterilis et ignis deuorabit taber-
nacula eorū qui libenter munera
accipiunt. Concepit dolorem et
peperit iniquitatem: et iterus
eius preparat dolos. **xxvi**

Respondens autē job dixit.
Audui frequenter talia:
consolatores onerosi os uos estis.
Nuncquid habebunt finem uerba
uentosa: aut aliquid tibi molestū ē
si loquaris. Poterā et ego similia
ur̃i loqui. atq; ur̃ia eēt anima
ur̃a pro anima mea: consolaber
et ego uos sermonib; et mouere
caput meum sup̃ uos. Roborā et
uos ore meo. et mouerem labia
quasi parcens uobis. S; qd̃ agā?
Si locutus fuero non quiescat so-
lor meus: et si tacuerō n̄ recedit
a me. Nunc autem oppressit me
dolor meus: et in nichilum re-
dacti sunt om̃s artus mei. Ruge-
m̃e testimonium dicunt contra
me et suscitatur falsiloquus ad-
uersus faciem meam contra di-
cent michi. Collegit furorem
suum in me. et gemitans in in-
ferniuit contra me dentib; suis.
Hostis meus terribilis; oculis
me intutus est. aperuerunt
in me ora sua. et exprobrantes
percussunt maxillam meam

caturam et penus meis. Concluserit
 me deus apud iniquum manibus impi-
 orum me tradidit. Ego ille quondam
 opulentus repente contritus sum. Te-
 nuit ceruicem meam confregit me et
 posuit me quasi in signum. Circūde-
 dit me lanceis suis. conuulne-
 ravit lumbos meos. non peperit. et
 effudit in terram viscera mea. Con-
 solidit me uulnere super uulnūs.
 urruit in me quasi gygas. Sacrum
 confusi super autem meam. et opui-
 nere carnem meam. Facies mea in-
 muit fletu et palpebre mee caliga-
 uerunt. Hec passus sum ab iniqui-
 tate manus mee. cum habere mun-
 das addeum pees. Terra operias
 ne sanguinem meum neque inueniat
 in te locum latendi clamor meus. Ecce
 enim in celo est testis meus. et consci-
 us meus in excelsis. Verboſi amici
 mei. addeum stillat oculus meus. ut
 quid utinam sic iudicaretur uir cum
 deo suo. quomodo iudicatur filius
 hominis cum collega suo. Ecce enim
 breues anni tranſeunt et semitam
 per quam non reuertar ambulo. **xvii.**
Spe meus attenuabitur dies mei
 breuiabuntur. et solum michi
 est sepulchrum. non peccavi et in
 amaritudinibus morabitur oculi
 meus. libera me domine et pone me
 iuxta te. et cuius uis manus pug-
 net contra me. Cor eorum longe
 fecisti a disciplina. preterea non
 exaltabuntur. Predam pollicer
 iotus. et oculi filiorum eius defi-
 cient. Posuit me quasi in pro-
 uerbum uulgi. et exemplum

suum coram eis. Caligauit adin-
 dignationem oculus meus. et in-
 bra mea quasi in nichilum redac-
 ta sunt. Stupebant iusti super hoc et
 innocens contra hypocritam susci-
 bitur. et tenebit iustus uiam suam et
 mundus manibus addet fortitudi-
 nem. igitur omnes uos conuertimini
 et uenite. et non inueniam in uobis ul-
 lum sapientem. Dies mei transie-
 runt cogitationes mee dissipate
 sunt. torquentes cor meum. Noctem
 uerterunt in diem. et rursum per
 tenebras spero lucem. Si sustinueris
 infernus domus mea est. et intene-
 bris stratum lectulum meum. Putre-
 dimi dixi. Pater meus et mater mea.
 et soror mea uermibus. Vbi ergo
 nunc prestolatio mea. et patientia
 meam quis considerat. In pro-
 fundissimum infernum descend-
 dent omnia mea. putasne saltem
 ibi erit requies michi. **xviii.**
Respondens autem baldath
 siurhes dixit. Visque ad quem
 finem uerba iactabis. Intellige pri-
 mo et sic loquamur. Quare reputati
 sumus ut uinita et sordidum co-
 ram te. Quod perdis animam tuam in
 furore tuo. Nunquid propter te re-
 linquetur terra. et transferentur
 rupes de loco suo. Nonne lux impij
 extinguetur. nec splendet flamma
 ignis eius. lux obtenebrabit
 in tabernaculo illius. et lucerna que
 super eum est extinguetur. Par-
 buntur gressus iustitiae eius. et
 precipitabit eum consilium suum.
 Immisit enim in rete pedes suos

in matulis eius ambulat tenebr
plama illius laqueo. et exarscet
contra eum sitis. Abscondita ē in
terra pedica eius. et decipula eius
sup semitam. Undiq; terrebūt ei
formidines et inuoluent petes ei.
Interueniet fame robz eius et in
edia inuadat costas eius. deuoret
pulchritudinem cutis eius. con
sumat brachia illius primoge
nita mors. Auertatur de taberna
culo suo fiducia eius. et calcet su
p eum desup quasi rex in teritis.
Habitent in tabernaculo illius
foei eius qui non est. Fugatur i
tabernaculo illius salphur. deor
sum i radices eius succentur. sur
sum autem attrahatur mellis ei.
memoria illius pereat de terra.
et nō celebretur nomen eius in
plateis. Expellet eum deluce i
tenebras. et de orbe transferet
eum. Non erit semen eius neq;
progenies in populo suo. nō uelle re
linquere in regionib; eius. Indie
eius stupebunt nouissimi et pri
mos in uader horroz. hec ē ergo
tabernacula iniqui. et iste locus
ē qui ignorat deum. **xix.**

Respondens autem iob dixit.
Vsq; affligitis aiam meam.
et attritis me sermonib; et eni dei
es confunditis me et nō erubescunt
opprimentes me. sempe et si ig
norau meum erit ignorancia
mea. At uos contra me erigimini.
et arguitis me opprobrijs meis.
Saltem nunc intelligite. quia dō
non equo iudicio afflixerit me

et flagellis suis me cinxerit. Ecce
clamabo ium faciens et nemo ex
audiet. uociferabor et non est qui
iudicet. Semitam meam circumsep
sit et transire non possum. et in calle
mee tenebras posuit. Spoliatur glā
mea. et abstulit coronam de capite
meo. Destruxit me undiq; et pereci.
et quasi auulsa arbori abstulit spem
meam. Paratus est contra me furor e
ius. et sic me habuit quasi hostem
suum. Simul uenerunt latrones
eius et fecerunt sibi uiam p me. et
obfecerunt in gyro tabernaculum
meum. fratres meos longe fecit a
me et noti mei quasi alieni recesserūt
a me. Dereliquerunt me ppinqui
mei: et qui me nouerant obliui sūt
mei. Inquilini domi mee et ancille mee
sicut alienum habuerunt me. et
quasi peregrinus fui in oculis eoz.
Geruum meum uocaui et nō pedit in
ore proprio deprecabar ipm. Alitū
meum exhorruit uxor mea. et ora
bam filios uteri mei. Stulti q; des
pexerunt me. et cum ab eis recessisē
detraxerunt in. Abominati sūt me
quondam consiliarij mei: et quem
maxime diligebam auertatus est
me. Pellī mee consumptis carrib;
ad hēsit os meum. et derelicta sunt
tantummodo labia circa dentes
meos. Misereamini mei misereamini
mei saltem uos amici mei: quia
manus domini tetigit me. Quare
psequimini me sicut dō: et carrib;
meis saturamini. Quis michi
tribuat ut scribamur sermones
mei. Quis michi det ut crearem

in libro stilo ferreo ul' plumbi lami-
na: uel certe sculptantur in si hie. Scio
enim qd' redemptor m'is uiuit & in no-
uissimo die de terra surrecturus sum:
& rursum circumdabor pelle mea: in
debo deum saluatore meū. Quē uisu-
rus sum ego & oculi mei conspici-
st. & non alius. Reposita ē her spes
mea in sinu meo. Quare q' nunc di-
ctis psequamur eum: et radicem
uerbi inueniamus contra eum:
fugite q' a facie gladij. qm' ultor ini-
quitatum gladius est. & scire esse
iudicium. **xx**

Respondens autem iophar na-
amaethites dixit. Deuio cogitatio
uel mee uarie succedunt sibi: & m'es
indiuersa rapiunt. Doctrina qua me
arguis audiam. & sp'e intelligētie
mee. Prebit michi. Hoc scio ab initio.
ex quo positus ē homo sup' terram:
qd' laus impior' breuis sit: et gau-
dium pponere ad inuictar' puncti. Si
ascenderit usq; ad celum supbia eius.
& caput eius nubes tengerit: quasi
serquiliniū in fine p'terit. et qui
eum uiderant dicent ubi ē. Velut
somnia auolans n' inueniet: nam
fiet sicut uisio nocturna. Occlusus q'
eum uiderat non uidebit: nec ultra i-
tuebitur eum locus eius. Filij eius
at'terentur egestate: & manus eius
reddant ei dolorem suum. Ossa ei
implebuntur uicij a dolence ei.
& cum eo in puluere dormient. Cum
enim dulce fuerit in ore eius malū:
abscondit illud sub lingua sua par-
cet illi & non derelinquet eum. et ce-

labit in gutture suo. Danis eius
in uero illius uertetur in fel aspi-
dum in triseris: diuitias quas
deuorauit euomet. & de uentre eius
extrahet eas deus. Caput aspidi
fingeret & occideret eum lingua inipe.
Non uideat riuulos fluminis tor-
rentis mellis & butyri. licet q' sent
oia & non consumetur. Iuxta mul-
titudinem ad inuentioſum suay
sic & sustinebit qm' confringens
nudauit domum pauperis. do-
mum rapiunt & n' edificauit eam.
nec est faciatus uenter eius. & cū
habuerit qd' cupiat: possidere n'
poterit. Non remansit de cibo eius.
propterea nichil remanebit de bo-
nis eius. Cum faciatus fuit artab-
estuarietur & omis dolor urruet in
eum. Urinam impleat uent' ei
ut emittat in eum ira furoris su-
i. & phiat sup' eum bellum suū.
Fugiet arma ferrea. & irruet in
arcum eretum. educt' & egredient
de uagina sua. & fulgurans in a-
maritudinem suā. ualent et ue-
nient sup' eam horribiles. o's tene-
bre abscondite sunt i occultis ei.
deuorabit eum ignis qui n' succedit:
affligent' relictus in tabnaculo
suo. Reuelabunt celi iniquitate
eius: et terra consurget ad iustus
eum. Apertum erit germ' dom'
illius. detrahetur in die furoris
domini. Hec est pars hominis
impij a deo: et hereditas ubor'
eius a domino. **xxi**

Respondens autē iob dixit. Au-

ccccv

Nadte queso sermones meos: et agite
penitentiam. Sustinere me ut ego loquar.
et post mea si videbitur uerba ridere.
Nunquid contra hominem disputatio me
a te. ut merito non debeam contristari.
Attendite me et obstupescite. et supponite
dignum ori ur'o: et ego quando recorda-
tus fuero primis. et concutiet carne
meam timor. Quare ergo impij uiuunt.
sublimati sunt et fortificati diuitijs. Se-
m corum permanet coram eis. et iniquorum
turba et nepotum in conspectu eorum.
Domus eorum secure sunt et pacare et
non est uirga dei super illos. Bos eorum
concepit et non abortiuit. vacca pe-
perit et non est priuata fetu suo.
Egrediuntur quasi greges paruuli
eorum et infantes eorum exultant lusu.
Tenent tympanum et cythara et gaudet
ad sonitum organi. Ducunt in bonis
dies suos: et in puncto ad inferna des-
cendunt qui dixerunt de recede a nob:
sciam uiarum tuarum nolumus. Quis est
omnis ut seruamus ei: et quid nob
prodest si orauerimus eum. Veritatem
quia non sunt in manu eorum bona sua.
consilium eorum longe sit a me. Quoties
lucerna impiorum exstinguitur. et super
uenit eis inundatio et dolores dnu
dit furoris sui. Erunt sicut palee a
faciem uenti: et sicut fauilla qua
turbo dissipat. Deus illius seruabit
filios illius dolorem patris: et cum
reddiderit tunc sciet. Videbunt oculi
eius interfecionem suam: et de furo-
re omnipotentis bibent. Quid enim
adeum pertinet de domo sua post se.
et si numerus mentium eius dimi-

meret. **N**unquid dominus docebit quis
piam scientiam: qui excelsos
iudicat. Iste moritur robustus
et sanus diues et felix uiscera ei
plena sunt adipe: et medullis
ossa illius irrigantur. Alius uero
moritur in amaritudine anime sue
absque ullis opibus: et tamen simul
in puluere dormient: et uermes o-
perient eos. Certe noui cognatio-
nes iras et sententias contra me
iniquas. Dicis enim ubi est do-
mus principis: et ubi tabernacula
impiorum. Interrogare quemlibet
de uisitoribus: et hec eadem illum in-
telligere cognosceris. quia in die
potionis seruabitur malus. Ad
diem furoris ducetur. Quis ar-
quet coram eo uias eius: et que
ferit quis reddet illi. Ipse ad se
pulehrum ducetur: et in conge-
rie mortuorum uigilabit dulcis
fuit clareis coctum: et post se omnem
hominem trahit: et ante se in-
numerabiles. Quomodo ergo
consolamini me frustra. cum re-
sponsa uestra repugnare ostensa
sunt ueritati. **xxi**
Respondens autem eliphaz
themanites dixit. Nunquid deo
comparari potest homo etiam
cum profectus fuerit scientie. Quid prodest
deus si iustus fueris. aut quid
ei conferes si immaculata fuerit
uir tua. Nunquid timens ar-
quet te. et ueniet te cum ad ui-
dicium: et non propter mali-
ciam tuam plurimam et in fi-

nitas iniquitates tuas. **I**ob
 stultus enim pignus frui tuorum
 sine causa. et nudos spoliasti uesti-
 bus. aquam lacto non dedisti. et esu-
 rienti subtraxisti panem. In for-
 titudine brachii tui possidebas
 terram. et potentissimus obtine-
 bas eam. Viduas dimisisti uacu-
 as. et lactatos pupilloz qumnu-
 isti. Propterea circundatus es la-
 queis. et turbat te formido sub-
 ita et putabas te tenebras si uis-
 rum. An cogitas qd deus excel-
 sor celo sit. et sup stellaz uticem
 sublimetur. et dicis. qd enim no-
 uit dñs. et quasi pcaliginem
 iudicat. Rubes latibulum eius
 nec nra considerat. et circa cardi-
 nes celi pambulabat. Nunquid
 semitam seldz custodire cupis.
 quia calcauerunt uiri iniqui q
 sublimati s ante tempus suum.
 et fluuius subuertit fundamenta
 eoz. qui dicebant do recede a nob.
 et quasi nichil possit facere ope
 existimabant eum. cu ille im-
 plesset domus eoz bonis. Quoz
 sententia procul sit a me. Vide-
 bunt iusti et letabuntur. et inno-
 cens sublaunabit eos. Nonne suc-
 cisa est erectio eorum. et reliqui
 ab eoz deuorabit ignis. Acqui-
 esce g ei et habeto pace. et p her
 habebis fructus optimos. Sus-
 cipe ex ore illius legem. et pone
 sermones eius in corde tuo. Si re-
 uersus fueris ad omnipotentem
 edificaberis. et longe facies iniq-
 tatem a tabernaculo tuo. dabit

p terra silicem et pro silice torquentes
 aureos. eritq ompe contra hostes tuos
 et argentum coaceruabit. Tunc super
 omnipotentem delicias afflues. et ele-
 uabis ad deum faciem tua. Rogabis de-
 um et exaudiet te. et uota tua reddes
 decernes rem et ueniet tibi. et iustis
 tuis splendebit lum. Qui enim humi-
 liatus fuit erit in gl'a. et qui inclina-
 uerit oculos suos ipe saluabitur.
 Saluabitur innocens. saluabitur aute
 munditia manuum suaz. **xxii.**

Respondens aute iob dixit. Nunc
 q in amaritudine e sermo int.
 et manus plage mee aggrauata est
 sup gemitum meum. Quis in tribuat
 ut cognoscam et inueniam illum. et ue-
 niam usq ad solum eius. Ponam
 coram eo iudicium. et os meum reple-
 bo increpationibz. ut sciam uba q
 in respondeat. et intelligam quid lo-
 quatur michi. Solo multa fortitu-
 dine contendat mecum. ne magnitu-
 dinis sue mole me pmar pponat
 contra me equitate. et pueniet ad
 uictoriam iudicii meum. Si aduini-
 tem iero non appareret. si ad occidere
 non intelligam illum. Si ad sinis-
 tram quid agam si apprehenda eu.
 si me ueritatem ad dexteram non uide-
 bo illum. Ipse uero scit uiam mea.
 et probat me quasi aux qd pigne-
 ransit. vestigia eius secutus es
 pes int. uia eius custodiu et non
 declinaui ex ea. amandatis labioz
 eius non retem. et in sinu meo ab-
 scondi uerba eius oris ei. Ipe enim
 solus est. et nemo auertere potest
 cognitionem eius. et asa eius qd

Respondens autē baldath su-
 thes dixit. Potestas et terror
 apud eum est. qui facit concordiam
 in sublimibus suis. Nunquid ē nūc
 militū eius. et super quem nō fulget
 lumen illius. Nunquid iustificat po-
 test homo comparatus deo. aut appa-
 vere mundus natus de muliere. Ecce
 etiam luna non splendet. et stelle non
 sunt munde in conspectu eius. quāto
 magis homo putredo et filius hoīs.
Respondens autē *xxvi* ierimis.
 Job dixit. Cuius ad uxor es.
 Nunquid umbellus. et sustentat bra-
 chium eius qui non ē foras. Cui de-
 disti consilium. forsitan illi qui nō
 hēt sapienciam. et prudentiā ostendit
 ti plurimam. Aut quem docere uo-
 luisti. nōne eum qui fecit spūantū.
 Ecce gygantes genuit sub aquis.
 et qui habitant cum eis. studius est
 in fernis coram illo. et nullum est
 operimentum perditioni. Qui exē-
 dit aquilonem sup uacuiū. et appē-
 dit terram sup nihilum. Qui li-
 gat aquas aquas in nubib. suis.
 et non erumpunt parit deorsum.
 Qui tenet uultum solis sui. et exē-
 dit sup illud nebulam suā. Termi-
 num circumdedit aquis usq. dū
 finiantur. lux et tenebre. colump-
 ne celi contremisunt et pauent.
 ad nutum eius. In fortitudine illi
 repente maria congregata sunt.
 et prudentia eius percussit supbium.
 Spe eius ornauit celos. et obsteti-
 cante manu eius eductus ē coluber
 tortuosus. Ecce ex pre dicta sunt
 uia eius. et tamen uix parua nullā

sermonis eius audierim. *xxvii*
 terit tonitruū magnitudinis eius
 tueri.

Addidit q. iob assumens pabolan-
 suam et ait. Viuit deus qui ab-
 stulit iudicium meum. et ompe qui
 ad amaritudinem adduxit animā me-
 qui donec superest altit. me. et spe
 dei in naribus meis. non loquentur
 labia mea iniquitatem. nec lingua
 a meditabitur mendacium. Absit a
 me ut iustos uos esse iudicem. do-
 nec deficiam non recedam ab inno-
 centia mea. Justificatione meā quā
 cepi tenere non deferam. neq. etiam
 reprehendit cor meum in omī uita
 mea. sicut ipius inimicus mīs. ad-
 uersarius meus quasi iniquus. Qui
 ē enim spes ypocrite si auare rapiat.
 et non liberet deus animā eius. Nun-
 quid deus audiret clamore illius cum
 uenerit sup illum angustia. Aut po-
 terit in omnipotente telechar. et in-
 uocare deum omni tempore. Docebo
 uos pmanum dei que ompe habeat.
 nec abscondam. Ecce uos omīs nostis
 et quid sine causa uana loquimini.
 hec est pars hoīs impij apud dñm. et
 hereditas uiolentor. quā ab oī poten-
 te suscipient. Si multiplicam tuerit
 filij eius in gladio erunt. et ne potes-
 eius non satiabuntur pane. Qui
 reliqui fuerint ex eo sepelient. in in-
 teritu. et uidue illius non plorabunt.
 Si comportauerit quasi terram ar-
 gentum et sicut lutum spāauerit
 testamenta. preparauit quidem s.
 iustus uestietur illis. et argentum i-
 nocens diuider. Edificauit sic tinea

domu sua et sicut custos fecit umbra-
culum. dices cum dormierit nichil se-
ci afferet. aperiet oculos suos et nichil
inueniet. apprehender eum quasi ad i-
opia nocte apprehender eum depectat.
toller eum uentus urens et auferet.
et uelut turbo rapiet eum de loco suo.
Emittet super eum et non parceret. de ma-
nu eius fugiens fugiet. Stringet si-
cut in manus suas. et sibilabit super e-
um inueniens locum eius. xxviii.

Haber argentum uenarum suarum
principia et auro locus eius in
quo conflatur. ferrum de terra tolli-
tur. et lapis solutus calore in eis urit.
Tempus posuit tenebris. et uniuersos
finem ipse considerat. lapidem qui
caliginis et umbram mortis diuidit
torrens a populo peregrinante eos qui
oblitus est pes egenus hominis et
inuis terra de qua oriebat panis
In loco suo igni subuerit est. locus saphi-
ri lapides eius. et glebe illius aux.
Semitam ignorauit auis. nec inu-
entus est eam oculis uulturis. non cal-
cauerunt eam filii uisorum istorum.
nec pertransiunt per eam leena. ad si-
licem extendit manum suam. subu-
it aradiab montes. in petris o-
culis eius. profunda qui flumini-
um scrutatus est. et abscondita produxit.
In lucem sapientia si ubi inuenit.
et quis est locus intelligentie. nescit
homo pretium eius. nec inuenietur
in terra suauiter uiuentium. Abyssus
dicit non est in me. et mare loquitur
non est meum. non dabit aux obri-
zum per eam. non appendet argentum

in commutatione eius. non conferetur
cunctis indie coloribus. non lapidi carum
et preciosissimo uel saphiro. si atque dicit
ei aurum uel iurum. nec commutabitur
pro ea uasa auri. excelsa et eminentia.
nec commemorabunt in comparatione eius.
Trahitur autem sapientia de oculis. si
adequabitur ei topazius de ethiopia.
nec tincture. mundissime componet.
Vnde ergo sapia uenit. et quis est locus
intelligentie. abscondita est ab oculis om-
nium uiuentium. volucres qui celi latet.
Peditio et mors dixerunt. auribus nostris
audimus famam eius. Deus in-
telligit uiam eius. et ipse nouit uiam
illius. Ipse enim fines mundi intravit.
et omnia que sub celo sunt respicit. Qui
facit uentis pondus. et aquas appendit
in mensura. Quando ponebat plu-
uiis legem et uiam procellis sonantibus.
tunc uidit illam et enarrauit et spara-
uit et inuestigauit et dixit homini.
Ecce timor domini est sapientia. et retere a ma-
lo intelligentia. xxix.

Addidit et iob assumens pabula
suam et dixit. Quis mihi tribuat ut
sim iuxta infantes priuinos. secundum dies
quibus deus custodiebat me. quando sple-
debat lucerna eius sicut caput meum. et
adlumen eius ambulaba in tenebris.
sicut fui indiebus adolescentie mee.
Quando secreto deus erat in tabernaculo
meo. quando erat omnipotens mecum. et iurauerunt
meo pueri mei. quando lauaba pedes
meos butyro. et petra fundebat mihi
riuus olei. quando protrebebam ad portam
ciuitatis. et in platea paraba cathedra-
m. Videbam me iuuenes et abscondebam

et senes. Surgentes stabant. Principes cenabant loqui. et digitum superponebant os suum. Vocem suam cohibebant dures. et lingua eorum gutturi suo adherebat. Auris audiens letificabat me. et oculi uidentis testimonium reddebat michi. eo quod liberastem pauperem uociferantem. et pupillum cum non erat adiuuans. Benedictio pueri super me ueniebat. et cor uidue consolatus sum. Iustitia indutus sum. et uestiuit me sicut uestimentum. et dyadema de iudicio meo. Oculi mei cecum et perclaudum. pater eram pauperum. et causa quam nesciebam diligentissime inuestigabam. Conterebam molas iugum. et de dentibus illius auferam aufererebam perdam. dicebamque. in nubilo meo moriar. et sicut palma multiplicabo dies. Radix mea apta est secus aquas. et ros morabitur in memore mea. Gloria mea semper in nouabis. et arcus meus in manu mea instaurabis. Qui me audiebant expectabant scienciam meam. et intenti tacebant ad consilium meum. Verbis meis addere nichil audebant. et super illos stillabat eloquium meum. Expectabant me sicut pluiam. et os suum aperiebant quasi ad imbrem serotinum. Si quando uidebam ad eos non recedebat. et lux uultus mei non cadebat in terra. Si uoluisset ire ad eos sedebam prope. cumque sederem quasi rex circumstante exercitu. eram tamen merentium

Non solator. xxx.
Nunc autem derident me iuniores
tempore quorum non dignabar pres

ponere cum canibus. gregis mei. quorum uirtus manuum meorum erat pro nichilo. et uita ipsa putabatur indigni. egestate et fame steriles. qui rodebant in solitudine squalentes calamitate et miseria. et mandebant herbas et arborum cortices. et radix iuniperum erat cibum eorum. Qui de conuallibus ista rapientes. cum singula repperissent ad ea cum clamore currebant. In desertis habitabant torrentium et in cauernis terre uel super glaream que inter hercemodi letabantur. et esse sub seceribus. delicias reputabant. filii stultorum et ignobilium. et in terra penitus non parentes. Sicut autem in eorum canticum conuersus sum. et factus sum eis pro uerbis. abhominant me et longe fugerunt a me. et faciem meam conspuere non uerentur. Pharetram enim suam aperuit et afflixit me. et frenum posuit in os meum. Ad dexteram orientis calamitates mee. ilico surrexerunt. pedes meos subuertit. et oppresserunt quasi fluctibus. semitis suis dissi-pauerunt itinera mea. Insidiant michi et preuenerunt. et non fuit qui ferret auxilium. Quasi rupto muro et aperta ianua intrant super me. et ad meas misérias deuoluunt. Redactus sum in nichilum. abstulit quasi uentus desiderium meum. et uelut nubes praeteriit salus mea. Nunc autem in memoria mea est aeternitas mea. et possident me dies afflictionis.

Prode os meum pforat dolorib; et
qui comedunt me non dormiunt.
in multitudine eorum consumitur ues-
timentum meum. et quasi caprio tunice sue
circumit me. comparatus sum luto
et assimulatus sum fauilli et cineri.
Clamabo ad te et non exaudies me. No-
er non respicias me. mutatus es in i-
cruentem. et induricia manus tue ad-
uersaris in. eleuasti me et quasi sup-
uentum ponens eluisti me ualde.
Scio quia morti trades me tibi consti-
tuta est domus omni uiuenti. Ve-
runtamen non ad assumptionem eorum
emittis manum tuam. et si conuerint ipe-
saluabam. flebam quondam super eo qui
afflictus erat et compatiabar. nia
mea pauperi. Expectabam in bona et
uenerunt in mala. prestolabar lucem
et uenerunt in tenebre. Interiora mea
effruiuerunt absque ulla reque. pre-
uenerunt me dies afflictionis. merces
incedebam sine mercede surgens in
turba clamabam. frater fui draconum.
et sororis strutionum. Curis mea denigra-
ta est super me et ossa mea aruerunt
et caumate. uersa est in luctum cytha-
ra mea. et organum meum in uocem
fletuum.

Pepigi fides cum oculis meis: ut ne
cogitarem quidem de uirgine. Quia
enim parte haberet deus in me deum.
et hereditatem opus de excelis: quod
in primo est iniquo. et alienatio ope-
rationibus: iniquitatem. Nonne ipse
considerat uias meas: et cunctos ge-
sus meos dinumerat. Si abulau-
i uanitate. et festinauit in dolo pes

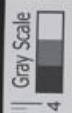
meus: appendat me in statera iusta. et
sciat deus simplicitatem meam. Si de-
clinauit gressus meus de uia. si secutus est
oculus meus cor meum. et manibus
meis adhesit macula. seram et alius
comedat. et progemes mea eradicet.
Si deceptum est cor meum sicut mulierem.
et si ad osium amici mei insidiatur sicut
scortum alterius sicut uxor mea. et super
illam incuruentur alii. hoc enim nefas
est et iniquitas maxima. ignis est usque
ad consumptionem deuorans. et omnia
eradicans germina. Si contempsisti sub-
ire iudicium cum seruo meo et ancilla mea
cum disceptarent aduersum me. Quid
enim faciam cum surrexerit ad iudi-
candum deus. et cum quesierit quid
redebo illi. Nunquid non inuitero fe-
cit me. qui et illum operatus est. et for-
mauit me in uulua uirgis. Si negam
quod uolebant pauperibus. et oculos in-
due expectare feci. Si comedi buccella
meam solus et si comedit pupillus ex
ea. quia ab infamia mea creuit meum
miseratio. et de uero matris mee egre-
ssa est mecum. Si desperi preceperunt
eo quod non haberet indumentum. et
absque operimento pauperem. Si non
benedixerunt michi latera eius. et de uel-
leribus ouium meorum calefactus est. Si le-
uam sicut pupillum manum meam. etiam
cum uiderem me in porta superiore.
humerus meus adiunctura sua cadat.
et brachium meum cum ossibus suis con-
teratur. Semp enim quasi rumentes
super me fluctus timui deum. et pon-
dus eius ferre non potui. Si putam
auxilium robur meum. et obruto operi fiducia

mea. Si letatus sum super diuitijs
meis multis. et quia plurima repperit
manus mea. Si uidi solem cum
fulget et lunam incedentem et lare.
et letatum est in abscondito cor meum.
et oscularus sum manum meam ore meo.
que est iniquitas maxima et negatio
contra deum altissimum. Si gauisus
sum adruina ei qui me oderat. et exulta
ui quod inuenisset eum malum. Non enim
redi ad peccandum gurgitum meum. ut ex
pectarem maledicens animam eius. Si
non dixerunt uiri tabernaculi mei.
quis det decarium eius ut scirent.
foris non mansit peregrinus. ostium meum
uiatori patuit. Si abscondi quasi homo
peccatum meum. et celauit in sinu meo
iniquitatem meam. Si cepauit ad multa
uidinem nimiam et respectio propin
quorum tenuit me et non magis tacui nec
egressus sum ostium. Quis in tribu
at auditorem ut desiderium meum
audiat omnipotens. et librum meum serbat
que qui iudicat ut in humero meo
portem illum. et circumdum illum quasi
coronam meam. Per singulos gradus meos pro
munciabo illum. et quasi principi of
feram eum. Si aduersum me iram mea
clamat et cum ea sulci eius deflent. Si
fructus eius comedi absque pecunia.
et animam agricolarum eius afflxi.
persumpto oratur in tribulus. et pro
uideo spina. XXXII

Confiterentur autem tres uiri isti res
ponderet iob. eo quod iustus sibi
underetur. et iratus indignatusque est
helui fili barnachel buxithes decog
natione ram. iratus est ad uisus iob

eo quod uisus. tum se diceret coram deo.
Porro aduersus tres amicos ei
indignatus est. eo quod non inuenisset
responsione rationabilem. sed tantum
modo condemnassent iob. Igitur
helui expectauit iob loquentem.
eo quod seniores essent qui loquebantur.
Cum autem uideret quod tres res
pondere non potuissent. iratus est
uehementer. Respondensque helui
filius barnachel buxithes dixit.
Iunior sum tempore. uos autem
antiquiores. Idcirco remisso capite
ueritus sum in dicere uobis sen
tentiam meam. Sperabam enim
quod etiam plures loqueretur. et an
norum multitudo doceret sapientiam.
Sed ut uideo spiritus est in hominibus.
et inspiratio omnipotentis dat
intelligentiam. Non sunt longe
ui sapientes nec senes intelligunt
iudicium. Ideo dicam audite me.
et ostendam uobis etiam ego sci
entiam meam. Expectaui enim
sermones uos. audiui primum
uiam. donec disceptaretis in ser
monibus uiris. et donec putabam a
liquid uos dicere considerabam. Sed
ut uideo non est qui possit arguere
iob. et respondere ex uobis sermonibus
eius. ne forte dicatis. Inuenimus
sapientiam. Deus perierit enim et non homo. nichil
locutus est michi et ego non secundum
sermones uos respondebo illi. quia
timuerunt. nec responderunt ultra.
absuleruntque a se eloquium. Quia
ergo expectaui et non in locum. steterunt
nec responderunt ultra. Quare et

Herzog August Bibliothek
Wolfenbüttel

ego parte mea. et ostenda sciam mea
Plenus sum enim sermonibus. et coar-
tat me spiritus uteri mei. En uenit mens
quasi mustum absque spiraculo. quod
lagunculas notas dirumpit. et
loquar et respirabo paululum. A-
periam labia mea et respondebo. Non
accipiam personam uiri et diu homini
non equabo. Nescio enim quid diu
subsistam. et si post modicum tollat
me factor meus. XXXIII

Audi ergo iob eloquia mea. et omnes
sermones meos audientia. Ecce
aperui os meum. loquetur lingua
mea in fauibus meis. Simpliciter corde
meo sermones mei. et sententiam labia
mea puram loquentur. Spiritus dei fecit
me. et spiraculum omnipotentis in-
iustificauit me. Si potes ex deo me. et ad-
uersus faciem meam consistere. Ecce et
me sicut te fecit deus. et de eodem luto
ego quod formatus sum. Veruntamen
miraculum meum non te terreat. et
eloquentia mea non sit tibi gravis.
Dixisti ergo in auribus meis et uoce
uerborum audiui. Mundus sum ego et
absque delicto immaculatus. et non est
iniquitas in me quia querelas in me
repperit. et ideo arbitraris esse me ini-
mum tibi. Posuit in neruo pedes
meos. custodiunt omnes sententias meas.
hoc est ergo in quo non es iustificatus. res-
pondebo tibi quia maior sit deus homine.
Aduersus deum contendis. quod non ad omnia
uerba exierit tibi. Semel loqueretur
deus. et scido idipsum non reperit. Per sop-
nium inuisione nocturna quando
intruit sopor super homines et dormiunt in

lectulo. tunc aperit aures uiro-
rum et erudiens eos instruit disciplina
ut avertat hominem ab his que fecit et
liber eum a superbia. eruens animam
eius a corruptione. et uita illius
ut non transeat in gladium. Increpat
ergo per dolorem in lectulo. et omnia ossa
eius marcescere facit. Abhorribilis
ei fit inuita sua panis. et aie illius
cibus ante desiderabilis. Tabesceat
caro eius. et ossa que recta fuerant
tundantur. Appropinquabit cor-
ruptioni anima eius. et uita illius
mortificabitur. Si fuerit pro eo angelus
loquens unus de similibus. ut an-
nunciet hominibus equitatem iuste
rebitur ei et diceret. libera eum.
ut non descendat in corruptionem.
Inueni in quo ei propicius conspici-
ta est caro eius a suppliciis. reuertat
addies addies adolescentie sue. de-
precabitur deum et placabilis ei
erit. et uidebit faciem eius in nubilo.
et reddet homini iustitiam suam. Res-
piciet homines et diceret. Peccavi
et uere deliqui. et uir etiam dignus
non recepi. liberauit animam meam ne
pergeret in interitum. sed uiuens
lucem uideret. Ecce hec omnia o-
peratur deus tribus modis. per singu-
los. ut reuocet animas eorum a
corruptione. et illuminet in luce
uiuentium. Attende iob et audime.
et tace dum ego loquar. Si autem
habet quis loquaris. Responde-
mi. volo enim te apparere iustum.
Quid si non habes audi me. tace et
docebo te sapientiam. XXXIII

Procurans q̄: elui etiā hec lo-
cutus ē. Audite sapientes uerba
mea et eruditi ascultate me. Quis e-
nim vba pbat. et gūtur: et eas gur-
tu dyudicat. Iudicū eligam nobis
et inter nos uideamus qd sit melius.
Quia dixisti iob. uidē tū et dō subitit
iudiciū meū. In iudicando enim me
mā daciū ē. et uolentia ē sagitta me-
a absq; ullo peccato. Quis ē uir
ut est iob qui bibit substantiatiōe
quasi aquā qui graditur cum opā-
tib; iniquitatem et ambulat cum
iuris impijs. Dixit enim non pla-
cebit uir deo: etiā si ueretur ē eo.
Ito uir: cordam audite me ab odat
ad deo impietas et ab omnipotente in-
iquitas. Opus enī hoīs reddet ei
et iuxta uias singulorū redituet eis.
Ecce enim dō nō condempnabit frus-
tra. nec om̄pe subuertet iudiciū quē
constituit alii sup̄ terrā aut quem
posuit sup̄ eab; quem fabricatus ē.
Si dixerit ad eum cor suū qm̄ illi
et flati ad se trahet deficiet om̄is
caro simul et hō in cinere reuertetur.
Si habes q̄ intellectū qd dī et as-
cultā uocem eloquiū mei sūncō
q̄ nō amat iudiciū sanari potest.
Quom̄ tu cum qui iustus ē in
tantiū condempnas qui dicit regi
apostata q̄ uocat duces impios
qui nō accipit psonas principū
nec cognouit tyrannum cum dis-
ceptaret contra pauperem opā
enim manū eius nō uniuersi.

Subito morientē et i media nocte cur-
uabuntur: p̄li et transibunt et auferet
uiolentum absq; manu. Casti eius
sup̄ uias hominū et om̄s gressus eorū
considerat. Non sunt tenebre et non ē
umbra mortis ut abscondant ibi qui
operantur iniquitate. Neq; enī in
hominis potestate ē ut ueniat ad e-
um in iudiciū. Conteret multos et
innumerabiles et stare faciet alios
pro eis. sicut enī opā eorū idcirco in-
ducet noctem et conterent. quasi in
pios p̄cūit eos in loco uidentū. Qui
quasi de industria recesserit ab eo et
om̄s uias eius intellige noluit. ut
p̄uenire facerent ad eum clamore ege-
ni. et audiret uoce pauper. Ip̄o enim
concedente pacem quis ē qui condemp-
net. Ex quo absconderit uultū suum:
quis ē qui contempletur eū et super-
gentem et sup̄ om̄s homines. qui reg-
nare facit hominē p̄pocritā propter
peccata ip̄i. quia ergo ego locutus
sum ad teum te q̄ nō prohibebo. Si er-
uauit tu doce me. si iniquitatem locut
sum: ultra nō addā. sūnc; atē dō ex-
petit eum: quia displicuit ē. Tu
enim cepisti loqui et non ego. Quid
si quid nō melius: loquere. Viri in-
telligentes loquantur tū. et uir sapi-
ens audiat me. Job autē stulte locu-
tus est. et uia illius nō sonant discipli-
nam. Pater mi p̄bet iob uis; ad finē.
nec desinas ab homine iniquitatis qui
addit sup̄ peccā suā blasphemiam
inter nos. Interim constringatur.

tunc adiudicium prouocet sermonibus
suis deum. XXXV

Hec helii hec rursus locutus est.
Nunquid equa tibi uidetur tua cogitatio
ut diceris iustior deo sum. dixisti enim
non tibi placet quod bonum est. ut quid
perdit si ego peccauero. Itaque ego sedebam
sermonibus tuis. et amicis tuis tecum.
Suscipe celum et intueri et contemplare
terram. quod altior te sit. Si peccauis quod
ei noceat. et si multiplicare fuerint in-
iquitates tue quid facies contra illum.
Porro si uidere egeris quid donabis ei.
aut quid de manu tua accipiet. Ho-
mini qui similis tui est nocebit impietas
sua. et filium hominis adiuua-
bit iustitia tua. Propter multitudinem
calumniarum clamabunt et euulabunt
propter iniquitatem brachii tyrannorum. et non dixit.
Vbi est deus qui fecit me. et qui dedit
carmina in nocte. Qui docet nos super
uim terra. et uolucres celi erudient
nos. Ipsi clamabunt et non exaudiet.
propter superbiam malorum. Non enim frustra
audiet deus. et omnes singulorum cau-
sas intuebitur. etiam cum dixeris iudi-
care coram illo et expecta eum. Iustus
enim non infert furorē suū. nec
ulciscitur scelus ualde. Ergo iob frustratus
aperuit os suum. et absque scientia uerba

Multiplicat. XXXVI
Adens quod helii hec locutus est. Sus-
cipe me paululum. et indicabo tibi
tibi. adhuc enim habeo habeo quod
pro te loquar. Reperam scientiam mea
a principio. et operatorem meum pro

habeo iustum. **E**re enim sermones mei
absque mendacio. et perfecta scientia probabitur tibi.
Deus potentes non abiectus. cum ipse sit po-
tens sed non saluat impios. et iudicium
pauperibus tribuit. Non aufert a iusto o-
culos suos. et reges in solio collocat in
perpetuum. et illuc eriguntur. et si fuerit
in carceribus. et uinciantur. si uero pau-
peris. indicabit eis opera eorum. et scelera e-
orum quia uolenti fuerint. Reuelabit
quod autem eorum ut corripiat et loquatur
ut reuertantur ab iniquitate. Si audi-
erint et obseruauerint. et complebunt dies
suos in bono et annos suos in gloria. Si
autem non audierint transibunt per
gladium. et consumuntur in stulticia.
Simulatores et calidi prouocant iram
dei. nec clamabunt cum iratus fuerit.
moriatur in tempestate anima eorum. et uita
eorum inter effeminatos. Eripiet pau-
perem de angustia sua et reuelabit in
tribulatione aures eius. Igitur sal-
uabit te de angustia latissimo et non
habere fundamentum subter se. re-
quies autem in se tua erit plena ping-
uedine. causa tua quod in iustis iudicata est
causam autem tuam iudicium quod recipies.
Non te ergo super uia ut aliquis opprimat.
nec multitudo donorum inclinet te. de-
pone magnitudinem tuam absque tri-
bulatione. et omnes robustos fortitudine.
Ne prioribus nocte ut ascendant populi
per te. caue ne declines ad iniquitatem.
Hanc enim cepisti sequi post misericordiam.
Ecce deus excelsus in fortitudine sua. et
nullus ei similis in legibus latioribus.

Quis poterit scrutari vias ei. aut
quis audeat ei dicere operatus es iustitiam.
Memento quod ignores opus ei de quo cerine
eunt viri. omnes homines vident eum.
unusquisque in nobis peccat. Ecce deus mag
nus iuuens scientiam nostram. numerus
annorum eius inestimabilis. Qui aufert
stillas pluuie. et effundit imbres ad in
star gurgitum. qui tenuibus fluunt qui
precurrunt cuncta de super. Si uoluerit ex
tendere nubes quasi tentorium suum. et
fulgurare lumine suo de super. cardines
que maris operiet. Per hec enim iudicat
populos. et dat etiam multis mortalibus.
In manibus abscondit lucem et precepit ei ut
rursus adueniat. annunciat de ea a
mico suo quod possessio eius sit. et ad eam
possit ascendere. XXXV

Super hec expandit cor meum et emo
tum est de loco suo. audiet auditione
in terrore uocis eius. et sonum de ore il
lius preterit. Super omnes celos conside
rat. et lumen illius super terminos terre.
Post eum rugiet sonitus. tonabit uo
ce magnitudinis sue. et non audita fuerit
uox. Tonabit deus in uoce sua mirabiliter.
qui facit magna et inscrutabilia. qui
precepit nixi ut descendat super terram
et hiemis pluuies. et imbris formidi
nis sue qui in manu omnium hominum
significat. ut nouerint singuli opera
sua. Ingrederetur bestia latibulum suum.
et in antro suo morabitur. Ab interioribus
egredietur tempestas. et ab arithuro
frigus. flammis deo concreuit gelu. et
rursum latissime funduntur aque. sicut
nitrum desiderat. et nubes spargunt

lumen suum. que illustrant cuncta pre
cursum. quocumque eas uoluntas qu
bernantis dixerit. ad omne quod precepit
illius super faciem orbis terrarum. siue in
una tribu siue in terra sua. siue in
quocumque loco nixi sue eas iussit ut
inueniri. suscultra hec iob et fra et
considera. mirabilia dei. Numquid scis
quando precepit deus pluuies ut osten
derent lucem nubium eius. Numquid
nosti semitas nubium magnas. et p
fecas scias. Nonne uestimenta tua cali
da sunt. cum pflata fuerit terra
auro. Tu forsitan cum eo fabricat
es celos. qui solidissimi quasi creta fu
dati sunt. Ostende nobis quid dicam
illi. Nos quippe in uolumus tene
bris. Quis narrabit ei que loquor.
etiam si locutus fuerit homo deuorabi
lis. nunc non uidet lucem. subito aer
cogetur in nubes. et uentus transiens
fugabit eas. sub aquilone aux uenit.
et ad formidolosa laudatio dignae erit
inuenire non possum. magni fortitudine
et iudicio et iusticia. et enarrari non potest.
Ideo timebunt eum viri. et non audebunt
contemplari omnes qui sibi uidentur
esse sapientes. XXXVI

Respondens autem dominus iob de turbi
ne dixit. Quis est iste in uoluent
snias sermonibus impiis. Attinge sic
uir lumbos tuos. interrogabo te. et
responde mihi. Vbi eras quando pone
bam fundamenta terre. Indica mihi si habes
in intelligentia. Quis posuit mensuram
eius si nosti. et quis retendit super ea
lineam. Super quod bases illius solidat

st. aut quis dimisit lapidem angu-
 larem eius. Cum me laudarent si-
 mul adha matutina. et iubilarent os
 filij di. Quis claudit ostium mare. qu-
 erumpebat quasi deuulsa pcedens.
 Cum ponere in nubem uentum ei.
 et colligine illud quasi panis infantie ob-
 uoluerit. Circumdedit illud timentis me-
 is. et posuit uentem et ostia dei. Vbi huc
 uenies et si pcedes amplius. et hic con-
 stringes timentes fluctus tuos. Nun-
 quid post ortum tuum percipisti diluclio.
 et ostendisti aurora locum suum. Nunquid
 et tenuisti gurgens extrema terre. et
 extusisti impios ex ea. Restituetur
 ut lutum signaculum tuum. et stabit
 sicut uentum. Auferet ab impijs
 lux sua. et brachium excelsum confir-
 getur. Nunquid in gressibus es profundum
 maris. et in nouissimis abyssi deam-
 bulasti. Nunquid apertisti tibi porte
 mortis. et ostia tenebrosa uidisti. Nun-
 quid considerasti latitudinem terre. Iudi-
 ca in si nosti. in qua lux habitat. et
 tenebrarum quis locus est. et ducat unum
 quid quodque ad terminos suos. et in-
 religas semitas domus eius. Hae-
 bas tunc quod nasciturus es. et nu-
 mer annorum tuorum noueris. Nunquid
 ingressus es thesauros nuntius. et the-
 sauros grandinis aspexisti. quae p-
 parauit tempus hostis. et indie pug-
 ne et belli. per quam uiam spargitur
 lux. et diuiditur. et uis super terram.
 Quis dedit uehementissimo imbi au-
 sum et uiam sonantis tonitruum ut
 pluerent super terram. Absque homine
 in deserto ubi nullus mortalium g-

moratur ut impleret inuia et desolata.
 et produceret herbas uirentes. Quis est
 pluuie pater uel quis genuit stillas ro-
 ris. de cuius uero egressa est glacies.
 et genui de celo quis genuit. In simi-
 tudinem lapidis aquae diuagantur. et
 superficies abyssi constringitur. Nunquid
 coniungit uales micantes stellas phades.
 aut girum archuri poteris dissipare.
 Nunquid producis luciferum in tempore
 suo. et uesperos super filios hominum
 consurge facis. Nunquid nosti ordinem celi
 et ponis rationem eius in terra. Nunquid
 leuabis in nebula uocem tuam. et imperius
 aquarum operiet te. Nunquid emittis
 fulgura et ibunt. et reuertentia dicet
 tibi. Assum. Quis posuit in uisceribus
 hominis sapiam. uel quis dedit gal-
 lo intelligentiam. Quis enarrant ce-
 loz rationem. et concentum celi quis
 dormire faciet. Quando fundabatur
 puluis in terra et glebe compingebatur.
 Nunquid capies leone praedam. et animam
 catulorum eius implebis quando cubant
 in antro et in speluncis insidiant. Quis
 parat coruo escam suam qui clamant
 pulli eius ad dominum uagantes eo quod
 non habeant cibos. XXXIX

Nunquid nosti tempus partus
 uicini in pennis. uel parturien-
 tes ceruas obseruasti. Dinumerasti
 menses conceptus earum. et scisti tempus par-
 tus earum. incuruantur ad fetum. paritur
 et nutriunt. Rugitus emittunt. sepa-
 rantur filij eorum earum et pergit ad
 pastum. egrediuntur et non reuer-
 tuntur ad eas. Quis dimisit onagrum
 suum liberum. et uincula eius quis

soluit: Cui dedit in solitudine domum
et tabernaculum eius in terra salu-
ginis: Contempnit multitudinem ci-
uitatis. clamorem exactoris non audit.
circumspicit. montes pascue sue. et
iumentis quibus perquirat. Nunquid uolet
in noceros seruire tibi aut morabitur
ad presepem tuum. Nunquid ligabis vi-
noceronta ad arandum iugo tuo: aut
confringeret glebas uallium post te:
Nunquid fiduciam habebis in magna
fortitudine eius: et delinques ei labores
tuos: Nunquid credis ei quoniam reddet se-
mentem tibi: et aream tuam congreget:
Penna strutionum similis est pennis he-
rodi: et accipitis. quoniam delinquit in
terram omnia sua: tu forsitan in puluere
calefacis ea. Obliviscitur quod pes con-
tulcer ea: aut bestie agri conterant.
duratur ad filios suos quasi non sint
sui. Frustra laborauit nullo timore
cogente. priuauit eam de sapientia
nec dedit ei intelligentiam. cum tempus
fuit in altum alas erigit. deridet e-
quum et ascensorem eius. Nunquid
prebebis equo fortitudinem. aut cir-
cundabis collo eius hinnitum: Nun-
quid suscitabis eum quasi locustas.
glanarum eius terror terram ungu-
la fodit. exultat audacter in occu-
sum pergit armatis contempnit pa-
uorem nec cedit gladio. super ipsum
sonabit pharetra. uibrabit hasta
et clipeus feruens. et fremens sorbet
terram nec reputat tube sonare
et clangorem. ubi audierit bucinam
dicit. uah. procul odoratur bellum
et exhortationem ducum et ululatum

exercitus. Nunquid perasiam tuam
plumescit accipiet expandens alas
suas ad austrum: aut ad preceptum
tuum leuabitur aquila. et in arduis
ponit nidum suum. In peris ma-
net. et in prupis silicibus quoratur
atque in excelsis rupibus: inde conte-
platur etiam et de longe oculi eius
prospiciunt. Pulli eius lambunt
canguine et ubi cunq; cadaui fuerit
statim adest: et adiecit dominus et lo-
cutus est iob. Nunquid qui contem-
nit cum deo tam facile conquiescat:
utique qui arguit dominum debet responde-
re ei. Respondens autem iob domino dixit. Quia
leuiter locutus sum. manum meam
ponam super os meum. Vnum locutus
sum quod iniquam non dixissem.
et alterum quibus ultra nichil addam.

Respondens autem dominus
iob de turbine ait. Accinge
sicut uir lumbos tuos. et interro-
gabo te et indica mihi. Nunquid re-
ritum facies iudicium meum. et
condempnabis me ut tu iustificas:
et si habes brachium sicut deus. et si
uoce simili sonas circumda tibi
decorem: et in sublimi erigere et
esto gloriosus. et speciosus in die-
re uestibus: diserge superbos in fu-
rore tuo. et respiciens omne ar-
rogantem humilia. respice cum
tos superbos et confunde eos: et
contere impios de loco suo. Ab-
sconde eos in puluere simul. et
facies eorum demerge in foueam:
et ego confitebor quod saluare te
posuit dextera tua. Ecce uelhe

mori quem feci tecum. fenu qd bos
 comeder. fortitudo eius i lumb eius.
 et uirtus eius in umbilico uertit ei.
 Constringit caudam sua quasi cedri.
 nerui testiculor perplexi st. ossa eius
 uelut fistula eis. cartilago eius
 uelut lamina ferree. ipe pncipiu
 et uirtutum dei. qui fecit eum appli
 catur gladium eius. hinc moner
 herbas ferunt os bestie agri luct
 ei. Sub umbra dormit in secreto
 calami in locis humilibus. Peregret
 umbre umbra eius. circundant e
 um salices torrens. absorbebit
 flum et si mirabit. habet enim fi
 duciam qd influat iordanis i os ei.
 In oculis suis quasi hamo capiet
 eum. et in sudib; pforabit nares
 eius. In genahere poteris leupa
 than hamo. et fune ligabis lingua
 eius. Nunquid pontes arcuum i
 narib; eius. et armilla pforabis
 maxillam eius. Nunquid multi
 plicauit ad te pced aut loquet tibi
 molia. Nunquid feriet tibi pac
 tum. et accipies eum pactum sem
 pternum. Nunquid illud ei quasi
 ani. aut ligabis eum ancillis tuis.
 et concident eu amici. diuidet illi
 negotiatores. Nunquid impleb ta
 genas pelle eius. et gurgitem pis
 cum capite illius. Pone sup eum
 manum tua. memento belli. nec ul
 tra addas loqui. Ecce spes eius frus
 trabitur eum. et uidentib; cunctis
 precipitabitur. et i
 Non quasi crudelis suscitabo eu.
 Quis enim potest resistere uultu

meo. Quis ante dedit in ut redda ei.
 Omnia que sub celo st mea st. non
 parcam ei uerbis potentib; ad pcam
 dum compositis. Quis reuelauit fa
 ciem in dumentis eius. et in medium
 oris eius quis intrabit. Portas uul
 tus eius quis aperiet. Pgyrum
 dentium eius formido. corpus illius
 quasi serra fustia. et opadium squa
 mis sese pmentibus. Vna uni com
 iungitur. ut ne spiaculum quidem
 incedat peas. Vna alteri adherebat.
 et tenentes se nequaqua separabunt.
 Stermutatio eius splendor ignis. et
 oculi eius ut palpebre diluculi. De
 ore eius lathpates pcedunt sicut re
 de ignis accense. De naribus eius
 pcedit fumus. et olle succense atq;
 feruentes. Alitus eius prunas ar
 dere facit. et flamma de ore eius e
 greditur. In collo eius morabitur
 fortitudo. et faciem illius pcedet eger
 tas. Membra carnum eius coheren
 tia sibi. mitter contra eum flumina.
 et ad locum alium. si ferent. Cor eius
 indurabitur quasi lapis. et stringe
 tur quasi malleatoris incus. Cum
 sublatus fuerit timebunt eu angli.
 et territi purgabunt. Cum apphen
 derit eum gladius subsistere non
 poterit neq; hostia neq; torax. re
 putabit eum ferum quasi paleas.
 et quasi lignum putridum es. Non
 fugabit eum iur sagittarius. in
 stipulam uertit ei lapides funde.
 Quasi stipulam estimabit malleu.
 et deridebit iurantem hasta. Sub
 ipso erunt radij solis. et sterner sibi

Aurum q̄i lutum. feruesce faciet q̄i
ollam profundum maris. q̄i cum
unguenta bulliunt. Post eū lucebit
sempta estimabit abyssū quasi senes-
centem. Non ē sup̄ terram potestas q̄
comparetur ei. qui sc̄s est ut nemi-
timeat. omne sublime uidet. ipse
ē rex sup̄ omnes filios sup̄bie.
Respondens autē iob dñō dixit.
Sed quia omnia potes. & nulla te
latet cogitatio. Quis est iste qui celat
consilium absq; scientia. Jēo ī sapient̄
locutus sum. & que ultra modū exce-
deret scientiā meā. Audi & ego loquar.
interrogabo te & ostende m̄. Auditu
auris audiui te. nūc autem ocul' m̄s
uidet te. Idcirco ipse me resp̄hendo. &
ago penitentiam in fauilla et cinere.
Postquā autem domin' locut' ē ūba
hec ad iob. dixit ad eliphaz thema-
tarem. Iratus ē furor meus in te et
induos amicos tuos. qm̄ non estis
locuti coram me rectum sic seruus
m̄s iob. Sumite ḡ uobis septē tauros
& septem arietes. & ite ad seruum me-
um iob & offerre holocaustū puobis.
Iob autem seruus m̄s orabit puobis.
faciem eius suscipiā. ut non uobis
imputetur iniquitas. neq; enim locu-
ti estis coram me recte sicut seruus
m̄s iob. sibi erunt ergo eliphaz the-
manites & baldad sūthes & sophar
naamitiches naamitiches. & fecerūt
sicut locutus fuerat ad eos dñs. Et
suscepit dominus faciem iob. Dñs
q̄ conuersus est ad p̄niam iob. cū
oraret ille pro amicis suis. & addi-
dit oīa que fuerant iob duplicata.

Ienerūt autē ad eū oēs fr̄es sui &
uniuersę sorores sue. & cuncti qui
nouerant eū prius. & comederunt
cō eo panem in domo eius. & moue-
runt sup̄ eum caput. & consolati sūt
eum sup̄ omne malū qd̄ intulerat
sup̄ eum dñs. & dedit ei unūq;q;
ouem suam ouem unā & i aurem
unam aureā. Dñs autē benedixit
nomīnibus iob magnāq; p̄ncipio
eius. & facta sunt ei quatuordecim mi-
lia ouium. & sex milia camelorū. et
mille iuga bouū & mille asine. & fu-
erunt ei septem filij. & filie tres.
& uocauit nom̄ unius diem. & nom̄
secunde cassiam. & nom̄ tertie cornu-
tybij. Non sunt autē inuente mu-
lieres sp̄nosę sicut filie iob in uni-
uersa terra. Deditq; eis pat' suus
hereditatem inter fratres earum.
Vixit autem iob post hec flagella-
centum quadraginta annis. et
uidit filios suos & filios filiorū suorū
usq; ad quartam generationē. et
mortuus est senex. & plenus dies.
Nam om̄s anni quos uixit. ducenti
quadraginta octo sunt. Scriptum
ē autem eum iterum resurrecturū.
cum his quos dñs resuscitabit.

Drum psalmi
dauid prophe-
tarius uir qui
n̄ abiit i consilio
improy et in
uia peccatorū
non stetit: et i
cathedra petulencie n̄ sedir. **S**ed in
lege dñi uoluntas eius et in lege ei
meditabimur die ac nocte. **E**t erit
tamqua lignū q̄ plantatū ē i seculis
decussus aquarū q̄ fructū suū dab̄
i tempore suo. **E**t foliū eius nō
defluet: et oīa quęcumq; faciet pro
spabūt. **N**on sic impij n̄ sic sed tā
quā puluis quem proicit uentus
a facie terre. **I**deo non resurgunt
impij i iudicio neq; p̄iores i con-
silio iustoy. **O**m̄ nouit dñs uia
iustoy et iter impiorū peribit.
Psalmus dauid. ij.

Quare fremuerūt gentes et ppli
meditanti in anima. **H**ituerūt
reges t̄re et p̄ncipes conuenerūt
in unū ad uersus dñm et adūsus
xp̄m eius. **D**isrūpam̄ uincula
eorū et p̄ncipamus a nob̄ uigū ip̄oy.
Qui habitat in celis iridebit eos et nō
subannabit eos. **T**ūc loquetur
ad eos in ira sua et in furore suo con-
turbabit eos. **E**go autē constitutus
sum rex ab eo sup̄ syon montem
sc̄m eius p̄dicans p̄ceptum eius.
Dñs dixit ad me fili m̄s es tu: ego
hodie genui te. **P**ostula a me et
dabo t̄ gentes hereditatē tuā: et pos-
sessionem tuā terminos t̄re. **R**e-

ges eos i iurga ferrea: et tanḡ uas fi-
guli confringes eos. **E**t n̄c reges i-
telligite: erudimini q̄ iudicatis t̄rā.
Seruite dñō in timore: et exultate ei
cū tremore. **H**iphendite disciplina-
ne qm̄ ualeatur dñs: et peccatū de uia
iusta. **C**um exarserit in breui iras ei:
bi oīs qui confidunt i eo. **P**s̄ dauid q̄
sugeret a facie absalon filij sui. iij.

Dñe quid multiplicati s̄ qui tri-
bulant me: multi i surgit adū-
sum me. **M**ulti dicūt aie mee: n̄ est
salus ipsi in deo eius. **T**u autē dñe s̄
repro: m̄s es gl̄a mea et exaltans ca-
put meū. **V**oce mea ad dñm clama-
ui: et exaudiuit me de monte sc̄o suo.
Ego dormiui et soporatus sum et ex-
urrexi: quia dñs suscepit me. **N**on
timebo milia ppli circūdantis me:
exurge dñe saluū me fac d̄s m̄s.
Om̄ tu percussisti oīs aduersantes in fine
causa: dentes p̄corū q̄ruisti. **D**ñi ē
salus: et sup̄ pplm̄ tuū b̄dictio tua.
In fine. i. in xp̄m p̄s cantio d̄s. iij.

Cum in uocatē exaudiuit me d̄s
iusticie mee: i tribulatione dila-
tasti in. **M**iserere mei: et exaudi orōne
mea. **F**ilij hominū usq; q̄ graui corde:
ut quid diligitis uanitatē et queri-
tis mendaciū. **E**t scire qm̄ miri-
ficauit dñs sc̄m suū: dñs exaudiet
me cū clamo ad eū. **T**ranscimini
et nolite peccare que dicatis i cordib;
ūris: et incubilib; ūris cūpungimini
sacrificare sacrificiū iusticie et sperare
in dñō: multi dicūt q̄s ostendit nob̄
bona. **S**ignatū ē sup̄ nos lumen

uultu tuo dñe dedisti leticiā i corde meo
O fructu frumenti: uini & olei sui
 multiplicati sūt. **I**n pace inidipm:
 coramā & requiescā. **O**m̃ tu dñe si
 gulariter in spe: constituisti me.

In fine. i. i xpm. p ea q̃ sequit̃ hodi
 uerba mea aurib; p̃ fratre. v.
Cape dñe: intellige clamorem

meū. **I**ntende uoci oratoris mee:
 rex m̃s & d̃s m̃s **O**m̃ ad te orabo
 dñe: mane exaudies uoce meam.

Nunc astrabo tibi & uidebo: qm̃ n̄ d̃s
 uolens iniquitatē tu es. **N**eq; ha
 bitabit iuxta te malignus: neq;
 pmanebit in uisū añ oculos tuos.

Odit d̃s qui opantur iniquitatē:
 p̃es om̃s qui locunt̃ m̃d acū. **U**
 r̃u sanguinū & dolosū ab hoiabit̃
 dñs: ego aut̃ in multitudine m̃ie tue.

Intrabo in domū tuā: adorabo ad
 templū sctū tuū in timore tuo. **D**
 omine deduc me i iusticia tua: p̃p̃
 in inimicos meos dirige i conspectu tu

o uia meā. **O**m̃ non ē in ore corū
 ueritas & cor eoz uanum ē. **S**epul
 chri patens ē gutt̃ eoz linguis suis
 dolose agebant iudica illos d̃s. **O**e

ndant acogitationib; suis scdm̃ mul
 tudine impietati eoz ex pelle e
 os: qm̃ irritauer̃ te dñe. **E**t le
 tent om̃s qui sperant in te: in eter
 nū exultabūt & habitab i eis. **E**t

gloriabunt̃ in te om̃s q̃ diligunt
 nom̃ tuū qm̃ tu bñdices iusto. **D**
 omine ut scuto: bone uoluntatis
 tue coronasti nos. **I**n fine ps̃ dd̃

pro octaua vi.

Domine ne in furore tuo arguas
 me: n̄ in ira tuā corripas me.

Miserere mei domine qm̃ infirm̃ sum
 sana me dñe qm̃ conturbata sūt oīa
 ossa mea. **E**t aīa mea turbata ē ual

de: s; tu dñe usq; **C**onuertere dñe et
 eripe animam meā: saluū me fac
 ppter miām tuā. **O**m̃ n̄ est in morte

qui memor sit tui in inferno autē q̃s
 confitebitur t̃. **L**aboraauī in gemitu
 meo lauabo p̃ singulas noctes lectū
 meū lacrimis meis stratiū meū riga

bo. **T**urbatus ē a furore ocul̃ m̃s:
 in ueteraui inter d̃s inimicos meos.
Discedite a me om̃s qui operamini i
 iquitatē qm̃ exaudiuit dñs uocem
 fletus mei. **E**xaudiuit dñs deprecā

tiōne meā: dñs orationē meā suscepit.
Rubescant & conturbent̃ uehementer
 om̃s inimici mei conuertantur et e
 rubescant ualde uelociter. **I**n fine

ps̃ dauid q̃ cantauit dñō p̃ uis
 chusi filii iemini. vii.
Dñe deus m̃s in te speraui saluū
 me fac ex omnib; p̃sequentib;

me & liba me. **D**e quando rapiat ut
 lea aīam meā dñi n̄ est qui redimat
 neq; qui saluū faciat. **D**ñe d̃s m̃s si
 feci istud: si ē iniquitas i manib; meis.

Su credidi retribuentib; in mala decida
 merito ab inimicis meis in anis.
Persequar̃ inimicus aīam meā: et

comprehendat & conculcet in terram
 uisā meā & glām meā i puluerem de
 ducat. **E**xurge dñe in ira tua: et ex
 altare in finib; inimicor̃ meorum.
Et exurge dñe d̃s m̃s in precepto

quod mandasti et synagoga populo-
rundaabit te. **E**t propter hanc inani-
regredere dominus iudicat populos. **T**u
dica me domine secundum iustitiam meam
et secundum innocentiam meam super me. **C**on-
fitebor nequicia peccatorum: et diliget ius-
tum scrutans corda et renes deus. **I**us-
tum ad iustitiam meam a domino: qui sal-
uos facit rectos corde. **D**eus iudex
fortis et patiens nunquid irascetur per
singulos dies. **N**isi conuicti fueritis glori-
am suam iubeatur arcum suum terrendum
et parauit illum. **E**t ideo parauit uala-
moris: sagittas suas ardentibus; effudit.
Ecce parturit in iustitia et concepit dolo-
rem et peperit iniquitatem. **L**acu aper-
tuit et effudit eum et incidit in foue-
am quam fecit. **C**onuertetur dolor eius
in caput eius et in uertice ipsius iniqui-
tas eius descendet. **C**onfitebor domino
secundum iustitiam eius et psallam nomi-
ni altissimi. **I**n fine psalmus dauid pro
persecutis. **V**ui.

Domine deus noster quia admirabile est
nomen tuum in uniuersa terra. **O**m-
ni eleuata est magnificentia tua super celos.
Ex ore infantium et lactentium profertur
laudem propter inimicos tuos ut
destruas inimicum et ultorem. **O**mni inde-
bo celos tuos opera digitorum tuorum lu-
mina et stellas que tu fundasti. **Q**uid est
homo qui memores eius: aut filii hominis
qui iustitias eius. **M**inisti eum pau-
lominus ab angelis gloria et honore
coronasti eum et constituisti eum super
opera manuum tuarum. **O**mnia subiecisti
sub pedibus eius oues et boues in uni-
uersas insulas et pecora campi. **T**olu-
eris celi et pisces maris qui pambulant

semitas maris. **D**omine deus noster
quia admirabile est nomen tuum in
uniuersa terra. **I**n fine psalmus dauid pro
persecutis filii. **I**x.

Confitebor tibi domine in toto corde
meo: narrabo omnia mira-
bilia tua. **E**xtabo et exultabo in te
et psallam nomini tuo altissime.
In conuertendo inimicum meum
retrosum infirmabunt et peribit
a facie tua. **O**mni fecisti iudicium me-
um et causam meam sedisti super
thronum qui iudicas in iustitia. **I**n te
passi gentes et perierunt impij uos cor-
delesti in eternum et in seculum seculi. **I**n
imici defecerunt frumenta in fine et
ciuitates eorum destruxisti. **P**erierit me-
moriam eorum conspectu et dominus in eternum
permanet. **P**arauit in iudicio thro-
num suum: et ipse iudicabit orbem terre
et iniquitatem iudicabit populos in iustitia.
Et factus est dominus refugium pauperum aditu-
rorum in inopertunitatibus; in tribulatione.
Et sperent in te qui nouerunt nomen tuum
quia non deliquisti querentes te domine.
Psallite domino qui habitat in syon: an-
nunciate inter gentes studia eius.
Omni requirens sanguinem eorum re-
cordatus est: et non est oblitus cla-
morem pauperum. **M**iserere mei domine
uide humilitatem meam de inimicis
meis. **Q**ui exaltas me de portis
mortis: ut annuncie omnes laudati-
ones tuas in portis filie syon. **E**x-
ultabo in salutari tuo in iocundis sunt
gētes in interitu quem fecerit. **I**n
laqueo isto quem absconderit: compre-
hensus est pes eorum. **C**ognosceat do-
minus iudicia faciens: in opibus; in manibus

suar comprehensus ē p̄cor. **C**onuer-
tantur p̄cores in infernū os gemes
que obliuiscuntur dñm. **O**m̄ non in
finē obliuio erit paup̄is paciencia
pauperum n̄ peribit in finē. **E**xur-
ge dñe n̄ confortet hō: iudicent gñs
in conspectu tuo. **C**onstitu dñe legis-
latorem s̄ eos sciāt gñs qm̄ hoier
s̄. **E**t quid domine recessit longe
despicias inopunitatib; i tribulatione
sup̄bit impi incendit paup̄: comp-
hendunt in consiliis quib; cognant.
Om̄ laudat p̄cor in desiderijs anime sue
i iniquis benedixit. **E**xacerbavit do-
minū peccator: sedm̄ multitudinē ire
sue n̄ queret. **N**on ē dñs in conspectu ei
inquinare sūt ius illi in oīm tēpore.
Auferuntur iudicia tua a facie eius:
omniū inimicor̄ suor̄ dñabit. **D**ixit
enī in corde suo: n̄ moueboz agnatione
i agnatione s̄i malo. **C**ui maledictio
os pleniū est: i amaritudine i dolo s̄
lingua eius labor i dolor. **C**eder in
insidijs cū diuitib; in occultis ut m̄
fiat innocēte. **O**culi ei in paup̄em
respiciunt: insidiatur in abscondito
q̄i leo in spelunca sua. **I**nsidiatur
ut rapiat paup̄em: rape paup̄em
dum attrahit eum. **I**n laqueo suo
humiliabit eum: inclinabit se i ca-
ter cū dñat sūt paup̄es. **D**ixit enī
i corde suo oblitus ē dñs auertit facie
suā ne uideat in finem. **E**xurge dñe
dñs i exaltetur manū tua ne obliui-
carit paup̄es. **P**ropt̄ q̄ irritauit im-
pi dñm: dixit enim in corde suo n̄ re-
queret. **I**des qm̄ tu labore i dolore

confidas ut tradas eos i manū tuas.
Tibi felicitus ē paup̄ orphano tu eris
adunor. **C**onite brachiū peccatoris
i maligni queret p̄cām illius et n̄
inuenietur. **D**ñs regnabit ietnū
i in sc̄m s̄li peribitis gentes de ira
illius. **D**esideriū paup̄is exaudi-
uit dñs i paratione cordis eorum
audiuit auris tua. **I**udicare pupil-
lo i humili: ut n̄ ayponat ultra mag-
nificare se hō sup̄ terrā. **I**n finem os
domino confido qm̄. **A**d x.
Dicatis anīe mee transmigra in mo-
tem sic passer. **O**m̄ ecce peccatores
intenderūt arcum parauerunt
sagittas suas in pharetra ut sa-
gittent in oblatio rectos corde.
Om̄ quem p̄fecti destruxerunt
iustus aūte quid fecit. **D**ñs in
templo sc̄o suo: dñs in celo sedes
eius. **O**culi eius in paup̄em respi-
ciunt palpebre eius in interrogant fil-
ios hominū. **D**ominū interrogat ius-
tum i impiū qui aūte diligit iniq-
tatem odit aiām suā. **P**luit sup̄
p̄cores laqueos ignis sulphur: i
sp̄s procellarum pars calicis eor̄.
Om̄ iustus dñs i iustitias dilexit
equitatem uultus eius. **P̄s** dñs p̄
Sextana. xi.
Saluū me fac dñe qm̄ defecit
sc̄s: qm̄ diminute s̄ ueritates a
filijs hoīm. **T**ana locuti s̄ unus-
quisq; ad proximū suū labia dolo-
sa: i lingua magniloquā in corde
i corde locuti sūt. **D**isperdat
dñs uniusa labia dolosa i linguam

magniloquia **Q**ui dixerit linguam
tuam magnificabimus labia tua a
nob sunt quis in dñs est. **P**ropt mi
seria inopum et gemitu pauper sic
exurga dicit dñs. **P**ona in salutar tu
o fiducialiter agam in eo. **E**loquia
domini eloquia casta argentu igne
examinatum pbatu terre purgatu
septuplum. **T**u domine seruabis no
et custodies nos a generatione hac in
eternum. **I**n arcibus impij ambulant:
scdm altitudine tua multiplicasti si
hos homin. In fine ps datud. xii.

Quod domino oblatus sis me
in finem: usq: auertis faciem
tuam a me. **Q**ua diu ponam consilia
in anima mea dolore in corde meo p die.
Visus exaltabit inimicus meus sup
me: respice et exaudi me dñe ds mñs.

Illumina oculos meos in morte: ne qui
dicat inimicus meus pualui aduersus
eu. **Q**ui tribulant me exultabunt
si motus suo ego ante inimica tua spe
raui. **E**xultabit cor meum in saluta
ri tuo cantabo dño qui bona tribuit
mi et psallam nomini dñi altissimi.
In finem ps dauid. xiii.

Dixit insipiens in corde suo non est ds.
Corrupti sunt et abhominabi
les facti sunt in studiis suis non est q faciat
bonum non est usq: ad unum. **D**ñs de
celo pspexit sup filios hominu: ut
videat si e intelliges aut reqres dñi.

Omnis declinauerunt simul inutiles
facti st si non est q faciat bonum non e usq:
ad unum. **S**epulchru patres e guttur
eor linguas suis dolose agebant uene

nu aspidu sub labijs eor. **Q**uoru
os maledictione et amaritudine ple
nim est et dolo ueloces pedes eorum
ad effundendum sanguine. **C**ontri
tio et infelicitas in ijs eor et inia
pax non cognouerit: non e timor di
ante oculos eor. **N**onne cognosce
omnes qui operantur iniquitate: q
deuorant plebem mea sic esca pa
nis. **D**ñm non inuocauerit illic
trepidauerit: timore ubi non erat ti
mor. **Q**ui dñs in generatione ita
consilium inopis confudisti qm do
spes eius e. **Q**uis dabit ex hono
lucare istu cum auerterit domini
captiuitatem pleb sue exultabit ia
cob et letabitur isrl. Ps ds. xiiii.

Dñe quis habitabit in tabna
tulo tuo: aut quis requiescet
in monte sco tuo. **Q**ui ingredit in
macula et opatur iniquam. **Q**ui
loquitur ueritate in corde suo: qui non
egit dolum in lingua sua. **N**e fecit
proximo suo malum: et obprobrium
non accepit aduersus proximos suos.
Ad nichilum deductus est in spectu
eius malign: timores aut dñm glifi
cat. **Q**ui facit proximo suo et non
deapit qui pecuniam sua non dedit
aduersum: et munia sup innocentem
non accepit. **Q**ui facit hec: non como
uebitur in eternum. In scriptio tituli
ipsi dauid. xv.

Conserva me dñe qm speram
ite dixi domino ds mñs es tu qm
honor meor non egres. **S**cis qui sunt
in terra eius multiplicauerunt omnes uo

luntates meas in eis. **M**ultiplicare
se in firmitates eorum postea accelera-
uerunt. **N**on congregabo conuentum
eorum de sanguinibus; si memor ero
nominis eorum pluvia mea. **D**ominus pars
hereditatis mee et calix meus tuus qui
restituens hereditatem meam in. **E**um
cecidit in in periculis: et enim heredi-
tas mea preclara est in. **B**enedicam
dominum qui tribuit in intellectu in super
usque ad noctem increpauerunt me reuer-
te mei. **P**rouidebam dominum in conspectu
meo semper: quoniam ad dextris est nudus
ne commouear. **P**ropter hoc letatus
est cor meum et exultauit lingua mea
in super et caro mea requiescit in spe.
Quoniam non delinques animam meam in in fine
nec dabitur tuium uis corruptione.
Notas in fecisti uias uite adimplebis
me leticia cum uultu tuo: delectatio
nes in dextera tua usque in finem.
Psalmus dauid. xvi.

Exaudi domine iustitiam meam: in te
deprecatione mea. **H**uribus pape
orationem meam non in labijs dolo-
ris. **D**e uultu tuo iudicium meum
prestat: oculi tui uideant equitates.
Probasti cor meum et uisitasti nocte
igne me examinasti et non est in uera
time iniquitas. **E**t non loquatur os
meum opera hominum: propter uerba la-
biorum tuorum ego custodui uias duras.
Perfice gressus meos in semitis tuis.
ut non moueantur uestigia mea. **E**go
clamaui quoniam exaudisti me deus: in chi-
na aurem tuam in et exaudi uerba
mea. **M**urifica misericordias tuas: quia saluos
facis sperantes in te. **R**esistentibus;

dextere tue custodi me ut pupillam
oculi. **S**ub umbra alarum tuarum pro-
tege me: a facie impiorum qui me afflic-
erunt. **I**nimici mei animam meam
circumdedere: adipe suum conclusere
os eorum locutus est superbia. **P**roicien-
tes me sic circumdederunt me: oculi
suos statuerunt declinare in terra.
Suscipere me sicut leo parat ad predam
et sicut carulus leonis habitans
in abditis. **E**xurge domine pueri eius
et supplantent eum et ue animam meam
ab impio frangeam tuam ab inimicis
manus tue. **D**omine a paupers de terra
diuide eos in uita eorum de abscondi-
tis tuis ad impletus est uenter eorum.
Saturati sunt filij: et diuiserunt reli-
quias suas puillis suis. **E**go autem
in iusticia apparebo in conspectu
tuo facia bor cum apparuerit gloria
tua. **I**n finem prout domini deus qui lo-
cutus est uerba cantici huius in die qui e-
ripuit eum dominus de manu inimici
eorum eius et de manu saul et dixit
dominus mea: dominus firmamentum meum
et refugium meum et liberator meus.
Protector meus et cornu salutis mee
et susceptor meus. **L**audans in uo-
cabo dominum et ab inimicis meis
saluus ero. **C**ircumdedere me do-
lores mortis: et torrentes ignis
conturbauerunt me. **D**olores in ferni
circumdedere me: percipauerunt
me laquei mortis. **I**n tribulatione
mea in uocaui dominum: et ad dominum meum
clamaui. **E**t exaudiuit de templo
sancti suo uocem meam: et clamor meus

in conspectu eius innotuit i aures
eius. **C**ommota ē et contremuit tra:
fundamēta montium contrurbata
sūt et commota sūt qm̄ uatus ē eis. **H**
ocendit fumus in ira eius. et ignis a
facie eius exarsit carbonēs succēsi
sūt ab eo. **I**nclinauit celos et descen
dit et caligo suppedib; ei. **E**t ascen
dit sup cherubim et uolauit uolauit
sup pennas uentor. **E**t posuit te
nebras latibuli sui in circuitu ei
tenebrosa aqua in nubib; aeris.
Prefulgoze in conspectu eius nubes
transierunt grando et carbonēs ignis
Et misit sagittas suas et dissipauit e
os fulgura multiplicauit et concur
bauer eos. **E**t apparuerūt fontes a
quar et reuelata sunt fundamēta
orbis terrar. **H**inc repaone tua
domine. ab inspiratione sp̄s ire tue.
Misit de summo et accepit me: assūp
sit me de aquis multis. **E**ripuit
me de inimicis meis forissim et ab
his qui oderunt qm̄ confortati sūt
sup me. **P**reueniēt me indie af
flictionis mee. et scō dñs p̄dior
m̄s. **E**t eduxit me in latitudine
saluum me fecit qm̄ uoluit me.
Et retribuet m̄ dominus scdm̄ iusti
ciam meam et scdm̄ puritatem ma
nuum mear retribuet m̄. **Q**uia
custodiuī uas domini: nec impie
gessi a deo meo. **O**m̄ omnia iudicia
eius in conspectu meo: et iusticias
eius non reipuli a me. **E**t ero in
maculatus cum eo: et obseruabo me
ab iniquitate mea. **E**t retribuet m̄
dñs scdm̄ iusticiam meam et scdm̄

puritate manuū mear in conspectu
oculor eius. **C**um scō scō eris et
cum iuro innocente innocens eris.
Et cū electo electus eris et cū p̄so
puerteris. **O**m̄ tu p̄lm̄ humilem
saluum facies: et oculos supborū
humiliabis. **O**m̄ tu illuminas
lucernā meam dñe dō m̄s illuina
tenebras meas. **O**m̄ in te eripiar
a temptatione: et in dō meo trans
grediar mur. **D**eus m̄s in polluta
uia eius eloquia dñi igne exami
nata p̄dior et omnium sp̄anti
um in se. **O**m̄ quis dō p̄er dñm
aut quis deus p̄erit deum nr̄m.
Deus qui p̄cepit me uirtute: et po
suit immaculatā uiam meā. **Q**ui
p̄fecit pedes meos tanqm̄ ceruor
et sup excelsa statuoni me. **Q**ui do
cet manus meas ad p̄liū: et posuit
ut arcum ereum brachia mea. **E**t
dedisti m̄ protectionē salutis tue
et dextera tua suscepit me. **E**t disci
plina tua correxit me in finem:
et disciplina tua ipsa me docebit.
Dilatasti gressus meos subter me:
et si sunt in firmata uestigia mea.
Persequar inimicos meos et comp
hendam illos et si gūrar dñm defia
ant. **C**onfringam illos nec potu
erunt stare: cadent sub pedes meos.
Et p̄cepisti me uirtute ad bellum:
et subplantasti i surgēt i me sub
ter me. **E**t inimicos meos dedisti m̄
dorsum: et odientes disp̄didisti.
Clamauerunt nec erat qui saluos
faceret: addñm nec exaudiuit eos.
Et cōtinuā eos ut puluere ante

faciem uentri: ut luti plateam
delebo eos. **E**ripies me de contradi-
ctionibus: ipsi: et confutues me in cap-
gennum. **P**ropter quem non cognovi
seruunt michi: in auditu auribus obe-
diunt mihi. **A**lii alieni in terra sunt in
filiis alieni in ueterari: et claudica-
uerunt a semitis suis. **T**uus dominus
et benedictus deus meus: et exaltetur
deus salutaris mee. **D**eus qui das in-
dictas in: et subdis ipsos sub me: li-
berator meus de inimicis meis uacu-
dis. **E**t ab insurgentibus in me exal-
tab me: auro iniquo eripies me.

Propterea confitebor tibi in nationibus: domine.
et nomini tuo psalmum dicam. **M**ag-
nificans salutes regis eius: et facies
tuam cum christo suo dandus et semini
eius usque in seculum. In fine psalmus domini.

Celestis enarrant gloriam dei: et opa
manuum eius annuntiat firma-
mentum. **D**ies dei erudat iubum:
et nox nocti indicat scientiam. **N**on
loquere neque sermones quorum non
audiantur uoces eorum. **I**n omnem
terram exiit sonitus eorum: et in fines or-
bis terre uerba eorum. **I**n sole posuit
tabernaculum suum: et ipse tanquam
sponsus procedens de thalamo suo.

Exultauit ut gygas ad eurrendam
uiam: a summo celo egressio eius. **E**t
occursus eius usque ad summum eius:
nec est qui se abscondat a calore eius.

Lex domini immaculata conuertens
auias testimonium domini fidele sapientia
am prestans pueris. **I**usticie domini
recte lenificantur corda preceptum domini
laudum illuminans oculos. **T**i-

mor domini iustus permanet in seculum seculi. iudi-
cia domini uera iustificata in semet ipsa.
Desiderabilia super aurum et lapide preciosum
multum et dulciora super mel et fatuum.

Et enim seruus tuus custodit ea: in custo-
diendis illis retributio multa. **D**eli-
ta quis intelligat ab occultis meis
munda me: et ab alienis prope seruo tuo.

Si mei non fuerint dominati tunc immacu-
latus ero et emundabor a delicto max-
imo. **E**t erit ut complacemat eloqui-
um meum: et meditatio cordis mei in
conspectu tuo semper. **D**omine adiutor meus:
et redemptor meus. In fine psalmus domini.

Exaudiat te dominus in die tribulatio-
nis: protegat te nomen dei iacob.

Mittat et auxilium de seculo: et de syon tue-
atur te. **M**emor sit omnis sacrificij tui:
et holocaustum tuum pingue fiat.

Tribuat tibi seculum cor tuum: et omne con-
siliium tuum confirmet. **L**etabimur
in salutari tuo: et in nomine dei nostri mag-
nificabimur. **A**mpleat dominus omnes pe-
titiones tuas: nunc cognoui quoniam
saluum fecit dominus christum suum.

Exau-
dier illum de celo seculo suo: impotentia-
tib; salus dextere eius. **H**uius in curri-
bus: et huius in equis nos autem in nomine
domini dei nostri inuocabimur. **I**psi ob-

ligati sunt et ceciderunt: nos autem sur-
rexiimus et erecti sumus. **D**omine saluum
fac regem: et exaudi nos in die qua
inuocauerimus te. In fine psalmus domini.

Domine in uirtute tua letabitur
rex: et super salutare tuum exul-
tabit uehementer. **D**esiderium cordis
eius tribuisti ei: et uoluntate labi-
orum eius non fraudasti eum. **Q**uoniam preue-

nisi cum in benedictionibus dulcedini
posuisti in capite eius coronam de lapide
precioso. **U**tram penitus a te tribuisti.
ei: longitudinem dierum in seculum et in se-
culum seculi. **M**agna est gloria eius in sa-
lutarum tuo: gloriam et magnum decorem
impones super eum. **Q**uoniam dabis eum in
benedictionem in seculum seculi: lenificabis
eum in gaudio cum uultu tuo. **Q**ui
rogo sperat in domino: et in misericordia altissimi
non commouebitur. **I**nueniat manus
tua omnibus inimicis tuis: dextera
tua inueniat omnes qui te oderunt. **P**o-
ne eos ut cibarium ignis in tempore
uultus tui dominus intra sua conuer-
bit eos: et deuorabit eos ignis. **F**ru-
ctum eorum de terra pedes: et semen eorum
a filiis hominum. **Q**uoniam declinauerunt
inter mala: cogitauerunt consilia
que non poterunt stabilire. **Q**uoniam po-
nes eos dorsum in reliquijs tuis pro-
parabis uultum eorum. **E**xaltare do-
mine in uirtute tua cantabimus et
psallem uirtutes tuas. In fine psalmi
dauid pro assumptione uel suscep-
tione seu pro tercia matutina. xxi.

Deus deus meus respice in me quia
re me deliquisti longe a salu-
te mea uerba delictorum meorum.

Deus meus clamabo per diem et non exaudi-
es et nocte et non ad insipientiam in-
terit. **T**u autem in seculo habuisti laus israel.

Inter spauerunt presides nostri: et libasti
eos. **A**d te clamauerunt et salui facti sunt:
inter sperauerunt non sunt confusi. **E**go
autem sum uermis et non homo: obpro-
brium hominum et abiectio plebis.

Omnes uidentes me deriserunt me:

locum et labijs et mouerunt caput.
Sperauit in domino eripiat eum:
saluum faciat eum quoniam uult eum. **Q**ui
tu es qui extraxisti me de uentre spe-
mea ab uberibus matris mee: et
proiectus sum ex utero. **D**e uentre
matris mee deus meus est et tu: ne des-
ris a me. **Q**uoniam tribulatio prima est:
quia non est qui adiuuet. **C**ircum-
dederunt me uiculi multi tauri
pingues obdederunt me. **A**perue-
runt super me os suum sicut leo rapi-
ens et rugiens. **S**icut aqua effusus
sum: et dispersa sunt omnia ossa mea.

Factum est cor meum tanquam ce-
ra liquefacta in medio uentris mei.
Hruit tanquam testa uirga mea et lig-
ua mea adhesit faucibus meis: et
impuluerunt mortis deduxisti me.

Quoniam circumdederunt me canes multi:
consilium malignantium obsedit me.
Foderunt manus meas et pedes meos: et
diminuerunt omnia ossa mea. **I**psi
non considerauerunt et in speciem me diui-
serunt sibi uestimenta mea: et super uesti-
mentum meum misert sunt. **T**u autem domine ne
elongaueris auxilium tuum a me: ad de-
fensionem meam confice. **F**rustra
frange os animam meam: et de manu
canis unicum meum. **S**alua me ex ore
leonis: et a cornibus unicornium hu-
militate mea. **N**arrabo nomen tuum
fratribus meis: in medio ecclesie lau-
dabo te. **Q**ui timeris domine laudate
eum: uniuersum semen iacob glori-
ficare eum. **T**imeat eum omne semen
israel: quoniam non spernit neque depre-
catione pauperum. **N**ec autem facie

suā aīne: et cū clamare ad eū exaudi
tur me. **A** pud re laus mea in ecclesia
magna: ecce uox mea reddā in con
spectu iustitū eū. **E** dent pauperes
et annuntiant et laudabunt dñm q
requirit iument corda eorū in scīm scli.

Remittentur et conuertentur ad do
minū uniuerse fines tē. **E**t adora
bunt in conspectu eius: uniuerse fa
milie gentium. **O**m̄ dñi ē regnū:
et ipse dominabitur gentiū. **N**an
ducauerit et adorauerit oīs pingues
tē: in conspectu eius oīs cadent
qui descendunt in terrā. **E**t anima
mea illi uiuet et sem̄ meū seruiet ip̄i.
Annuntiabit dño generatō iue
ta et annuntiabit celi iusticiā ei: ip̄io
qui natus est quem fecit dominus.

Ps dauid. xxii.

Dominū regit me et nihil in dee
rit in loco pascue ibi me collocauit.
Sup̄ aquam refectionis educauit
me animā meam gūtur. **O**eduxit
me sicut semitas iusticie: propt̄ nō
in suū. **Q**uā et si ambulatio ī me
dio umbrę mortis: nō timebo ma
lā qm̄ tu mecum es. **O**rga tua et
baculus tuus ip̄a me gsolata sūt.

Parasti in conspectu meo mīa: adūs
eos qui tribulant me. **I**mping
uasti in oleo caput meū: et calyx
mīs in ebriatō qm̄ pelarus ē. **E**t
mīa tua subsequetur me: oīs
dieb; uite mee. **E**t ut inhabitem
in domo dñi: in longitudine dierū.

Ps dauid in p̄ma sabbari. xxiii.

Dñi ē tra et plenitudo ei: orbis
terrarū et uniuersū q̄ habitāt ī eo.

Quia ip̄e sup̄ maria fundauit eū: et si
flumina preparauit eū. **Q**uis ascē
dit in monte dñi: aut quis stabit in
loco scō eius. **I**nnocens manib; et
mundo corde qui nō accepit in uano
aīam suā: nō iurauit ī dolo p̄ximo
suo. **H**ic accipiet benedictionem a
dño: et mīam ad salutarī suū. **H**ec
ē generatio querentium eū: quere
ntium faciem dei iacob. **A**ttollite por
tas principes ur̄as: et eleuamini porte
eternales et introibit rex gl̄e. **Q**uis
ē iste rex gl̄e dñs: fortis et potens dñs
in p̄lio. **A**ttollite portas principes
ur̄as: et eleuamini porte eternales
et introibit rex gl̄e. **Q**uis ē iste rex
gl̄e dñs uirtutum ip̄e ē rex gl̄e.

Ansimem ps dauid. xxiiii.

Adre dñe leuau aīam meam:
dñs mīs in te ḡfido nō erubescā. **N**eq;
irideant me inimici mei: et enim
uniuersi qui sustinent te nō ḡfident.

Confundantur oīs iniqua agentes
sup̄ uacue. **U**ias tuas dñe demonst
ra et semitas tuas doce me. **O**rige
me in ueritate tua et doce me: q̄ tu
es dñs saluator mīs et te sustinui tota
die. **R**emittite miserationū tuarū
dñe: et misarū tuarū q̄ a sc̄lo sūt. **O**elic
ta inuentus mee et ignorantias
meas nō memineris. **E**cōm mīam
tuā mēro mei tu ip̄e bonitatem
tuā dñe. **D**ulcis ē rect̄ dñs p̄pter
hoc legem dabit delinquentib; ī uia.

Ourget mansuetos in iudicio: do
cebit mites uias suas. **A**nnūse
uitę dñi mīe et ueritas requirētib;
testamentum eius et testimonia ei.

Propter nomen tuum domine propitiaberis peccato meo multum enim. **Q**uis est homo qui timet dominum: lege statuitur ei iura quae elegit. Anima eius in bonis demorabitur: et semini eius hereditabitur terra. **F**umam mentis eius dominus timentibus eius: et testamentum ipsius ut manifestetur illis. **O**culi mei semper addominum: quoniam ipse euelleret de laqueo pedes meos. **R**espice intus et miserere mei: quia unicus et pauper sum ego. **T**ribulationes cordis mei sunt multiplicatae sunt: de necessitatibus meis erue me. **V**ide humilitatem meam et laborem meum: et dimitte omnia delicta mea. **R**espice inimicos meos quoniam multiplicati sunt: et odio iniquo oderunt me. **C**ustodi animam meam et erue me non erubescam quoniam speravi in te. **I**nnocentes et recti adhaeserunt in quia sustinuit te. **L**ibera deus israel ex omnibus tribulationibus suis. **P**salmus dauid. xxv.

Vidua me domine quoniam ego in innocentia mea ingressus sum et in domino sperans non infirmabor. **P**roba me domine et tempta me ut ure reuel me os et cor meum. **O**mnia misericordia tua ante oculos meos est et complacui in ueritate tua. **N**on sedi cum consilio uanitatis: et cum iniqua gerentibus non introibo. **O**dium ecclesiam malignantium: et cum impijs non sedabo. **L**auabo inter innocentes manus meas: et circumdabo altare tuum domine. **E**t audiam uocem laudis et enarrem uniuersa mirabilia tua. **D**omine dilecti decore domus tue: et locum habitationis glorie tue. **N**e proderas cum impijs deus animam meam:

et cum uiris sanguinum unam meam. **I**n quorum manibus iniquitates sunt: dextra eorum repleta est muneribus. **E**go autem in innocentia mea ingressus sum: redime me et miserere mei. **P**es meus stetit in directo in ecclesijs benedicam te domine. In fine id est in christum psalmus dauid prius quam liniret. xxvi.

Dominus illuminatio mea: et salus mea quem timebo. **D**ominus protector uite mee: aquo trepidabo. **D**ominus

apropiant super me nocentes: ut edant carnes meas. **Q**ui tribulat me inimici mei: ipsi in firmamento et ceciderunt. **S**i consistant aduersum me castra non timebit cor meum. **S**i exurgat aduersum me prelium in hoc ego sperabo. **T**uam pernam domino hanc requiram: ut in habitatione domini omnibus diebus uite mee. **E**t uideam uoluntatem domini: et uisitem templum eius. **O**mnia abscondit me in tabernaculo suo: in die malorum protexit me in abscondito tabernaculi sui. **I**n petra exaltauit me et nunc exaltauit caput meum super inimicos meos. **C**ircum et immolauit in tabernaculo eius: hostiam uociferationis cantabo et psalmum dicam domino. **E**xaudi domine uocem meam qua clamaui ad te: miserere mei et exaudi me. **T**ibi dixit cor meum exquisiuit te facies mea faciem tuam domine requiram. **E** auertas faciem tuam a me: ne

declines iura aferuo tuo **H** duntaxat

ms esto dñe ne delinquas me neq;

despicias deus salutaris ms **O** m

pater ms & mater mea deliquerunt

me dñs autē assumpsit me. **L**ege

pone in dñe inuia tua & dirige me

in semita recta ppter inimicos meos.

Peradias me in aias tribulantiū

me qm in surrexerit in me testes

iniqui: & inuita ē iniquitas sibi.

Credo uice bona dñi in uia uiuentiū.

Expecta dñm uirilit̃ age & conforte

tur cor tuū & sustine dñm. **p̃s** dñs

Adre domine clamabo **xxvii.**

Ds ms ne fideas a me: ne qñ

taceas a me & assum labor descen-

dentib; in lacum **E**xaudi dñe

uocem deprecationis mee: dum

oro ad te dum extollo manus

meas ad templum scñ tuū **D**e

simul tradas me cum peccatorib;

& cum operantib; iniquitatē ne

pdas me. **Q**ui loquunt̃ pacem

cum proximo suo: mala autē in

cordib; eorū **D**a illis scdm opa eorū

& scdm nequitiam ad inuentionū

ip̃orū **S**cdm opa manū eorū tri-

bue illis: & redde retributionē eorū

ip̃is **O**m̃ non inrelligert̃ opera

dñi: & in opa manū eorū destrue

illos et non edificab̃ eos **B**enedic-

tus dñs qm exaudiuit uocem dep-

cationis mee **D**ñs ad uxor̃ ms

& in ip̃o sperauit cor meum et ad

latus sum **E**t refloruit caro

mea & ex uoluntate mea confite-

bor ei. **D**ñs fortitudo pleb̃ sue:

& p̃cedor saluationum xp̃i sui ē.

p̃s dauid p̃cōsumatōe tabnachi. **xxviii.**

Afferre domino filij dei: afferre

dño filios arcum **A**fferre do-

mino glām & honore afferre domino

glām nomini eius adorare dñm in

atrio scō eius **V**ox dñi sup aq̃s dñs

maiestatis inuoluit dñs sup aquas

multas **V**ox dñi in uirtute: uox co-

miti in magnificencia **V**ox dñi cō-

fringentis cedros & confringer dñs

cedros lybani **E**t cōminuet eos

tāquam uirulum lybani: & dilect̃

quemadmodū filiū unicoruiū **V**ox

dñi intercedentes flammā ignis uox

dñi concientis desertū & commo-

uebit dñs desertum cades **V**ox do-

mini p̃parans certuos & reuelabit

condensa: & in templo eius omnes

diceat glām **D**ñs diluuiū inha-

bitare facit: et secebit domus rex

in eternum **D**ñs uirtutem ip̃lo

suo dabit: dominus benedicet po-

pulo suo in pace. **p̃s** canticū dedi-

catione domus dauid **xxix.**

Exaltabo te dñe qm suscepisti

me: nec delectasti inimicos

meos sup me. **D**ñe dñs ms clama-

ui ad te & sanasti me **D**ñe eduxisti

ab inferno etiam meam saluati-

me ad ascendentiū in lacū. **P**allite

dño oñs sc̃i eius: & confitemini me

inque sanctitatis ei. **O**m̃ in inl-

dignatione eius: & uira in uolun-

tate eius **H** duesperū demorabit̃

fletus & ad matutinum leticia.

Ego autem dixi in habundancia mea:

non moueboz in eternū **D**ñe in

uoluntate tua p̃stitisti decore

meo uirtute. **U**ertisti faciem tuam
a me: et factus sum conturbatus. **A**d

te dñe clamabo et ad deum meum deprecabor. **Q**ue

unilitas in sanguine meo: dñi desce
do in corruptione. **Q**uoniam confitebi
tur et pulvis: aur annuntiabit ue
ritatem tuam. **H**uduuit dñs et misertus

est mei: dominus factus est adiutor meus.

Constitisti planctum meum in gaudium
meum: concidisti faciem meam et circunde

disti me leticia. **U**t canter et gloria mea
et non compungar dñe deus meus in eternum

confitebor tibi. **I**n fine ps. dd. xxx.

Ne dñe speravi non confundar in eter
num: in iusticia tua libera me. **I**n

clina ad me aurem tuam accelera ut e
ruas me. **E**sto mihi in deum protectorem:

et in domum refugii ut saluum me
facias. **Q**uia fortitudo mea et refugium

meum est tu propter nomen tuum deduces
me et erues me. **E**duces me de la

queo quem absconderunt mihi: quoniam
tu es protector meus. **I**n manu tuam

commendo spiritum meum: redemisti
me domine deus ueritatis. **O**disti ob

seruantes uanitates: superuacue. **E**go

autem in domino speravi: exultabo et letabor
in misericordia tua. **Q**uia respexit humili

tatem meam: saluasti de necessitatibus
animam meam. **N**ec conclusisti me in

manibus inimici: statuisti in loco
spacioso pedes meos. **M**isere mei

dñe quoniam tribulor: conturbatus est
in ira oculus meus anima mea et uenit

in superbia mea. **Q**uia defecit in dolore uita mea
et annus mei in gemitibus. **I**nforma

ta est in paupertate uirtus mea: et ossa
mea conturbata sunt. **S**uper omnes inimicos

meos factus sum obprobrium uicinis
meis ualde et timor notis meis.

Qui uidebant me foras fugerunt a
me: obliuioni datus sum tanquam

mortuus a corde. **F**actus sum
tanquam uas peritum: quoniam audiui

uitupationem multorum commo
rantium incurantem. **I**n eo dum

conuenirent simul aduersum me:
accipere animam meam consiliati sunt.

Ego autem in te speravi domine dixi deus
meus est: in manibus tuis sortem

meam. **E**xipe me de manu inimicorum
meorum: et a persequentibus me. **I**llum

faciem tuam super seruum tuum: sal
uum me fac in misericordia tua domine non

confundar quoniam inuocaui te. **E**ru
bescant impij et deducantur in in

fernum mira fiant labia dolosa.

Que loquuntur aduersus iustum
iniquitate in superbia et in abusione.

Quia magna multitudo dulcedis
tue domine: quam abscondisti ti

mentibus: te. **P**er fecisti eis qui
sperant in te: in conspectu filiorum ho

minum. **A**bscondes eos in abscondi
to faciei tue a contradictione lig

uarum. **B**enedictus dominus quoniam iustifica
uit misericordiam suam in inuitate mu

nita. **E**go autem dixi in excessu misericordie
mee: pietus sum a facie oculorum tuorum.

Ideo exaudiri uoce orationis mee: dum
clamarem ad te. **O**stendit dominum

omnes sancti eius: quoniam ueritatem requirit
dominus et retribuet habundantem fa

ciens: superbia. **U**ertit agne
et confortetur cor iustum: omnes qui

sperant in domino. **I**nrellectus ps. xxxi.

X pntages cos et mberuicido mo agitur figurat

Herzog August Bibliothek
Wolfenbüttel

0 1 2 3 4

Beatam quoy remitte st inuitates:
 et quoyum redit st pcca. **B**eat
 tur cui si impitauit dñs pccm nec
 est spū eius dolus. **Q**m tūm inue
 terauerunt oia mea dñi clamarem
 tota die. **Q**m die ac nocte gūata ē
 sup me manus tua conuersus sū
 in erumpna mea dñi configitū.
 spūa. **D**elictum meū cognitum ē
 fer: et iniusticia mea non abscondi.
Dixi confitebor aduersum me iniust
 tiam meam dñi: et tu remisisti
 impietatem peccati mei. **P**ro hac
 orabit ad te oīs scti in tempore
 oportuno. **T**eruntam in diluuiū
 aquarū multarū ad eum non appor
 imabūt. **T**ues refugium meum a
 tribulatione que circūdedit me et
 ultatio mea erue me a circūdatib
 me. **I**ntellectum tibi dabo et in
 struam te in uia hac qua gñeris
 firmabo sup te oculos meos. **N**oli
 te fieri sicut equus et mul: quibz
 nē intellectus. **I**nchamo et freno
 maxillas eorū constringe: qui non
 appropinquāt ad te. **M**ulta flagel
 la peccatoris sperante ante in dō
 mino et mīa circūdabit. **H**erant
 in dñi et exultare iusti et gloriari
 oīs recti corde. **I**n fine ps dd. **P**ocū.
Exultate iusti in dñi: rectos
 decet collaudatio. **C**onfitemi
 domino in cythara: in psalterio de
 cem cordarum psallite illi. **C**anta
 te ei canticum nouum: bene psal
 lite ei in uociferatione. **Q**uia rec
 tum ē uerbum domini: et omnia
 opera eius in fide. **D**iligite mise

ricordia et iudiciū: mīa dñi plena
 ē terra. **U**erbo dñi celi firmati sunt:
 et spū oris eius omnis uirtus eorū.
Congregans sicut in uire aquas mari:
 ponens in thesauris abyssos. **T**ime
 ar dñm oīs tñ: ab eo autem commo
 ueantur oīs in habitantes orbem.
Quia ipse dixit et facta sūt ipse mandauit
 et creata sunt. **D**ominus dissipat
 consilia gentiū: reprobat aut cogita
 tiones pploz et replat consilia prin
 cipum. **C**onsilium autē dñi in cre
 tum pmanet cogitationes cordis ei
 in generatione et generatione. **B**ea
 tagens cuius est domus dñs eius:
 ppl's quem elegit in hereditate sibi.
Decelo respexit dominus: uidit oīs
 filios hominū. **D**e preparato habi
 raculo suo respexit sup oīs q̄ habi
 tant terram. **Q**ui fixit singula
 tum corda eorū: qui intelligit sup
 omnia opera eorū. **N**on saluatur rex
 p multam uirtutē et gregas nō sal
 uabitur in multitudine uirtutis
 sue. **F**allax equus ad salutē: in ha
 bundantia aut uirtutis sue nō salua
 bitur. **E**cce oculi dñi sup metuentes
 eum: et in eis qui sperant sup mīa ei.
Et eruat a morte aīas eorū et alar
 eos in fame. **H**ia nra sustinet
 dñm: qm adiutor et pector nū est.
Quia in eo letabitur cor nūm: et in
 nomine scō eius sperauim. **H**ia
 mīa tua domine sup nos: quem
 admodum sperauimus in te.
 ps dd cū mutauit multum suū
 coram abymelech et dimisit eu
 et abiit. **P**ocū.

Herzog August Bibliothek
 Wolfenbüttel
 0 1 2 3 4
 Gray Scale

Benedicam dñm in omni tempore
semper laus eius in ore meo. **I**n do-
mino laudabitur anima mea: audiat
manuer et letent. **A**gnoscere dñm
in circuitu: et exaltent nom eius in idipm.
Exultauit dñm et exaudivit me: et
ex omnib; tribulationib; meis eri-
puit me. **N**on cedite ad eu et illumi-
namini: et facies ur̃e n̄ confundentur.
Non paup clamatur et dñs exaudivit
eum: et ex omnib; tribulationib; suis
saluauit eum. **I**nmittit angel dñi
in circuitu timorem eu et eripiet eos.
Guardare et uidere qm̄ suauis est dñs:
beatis ur̃i qui sperat in eo. **T**imere
dñm om̄s s̄c̄i eius: qm̄ non ē iopia
timorib; eum. **O**uantes egredi et egi-
riēt: inquirentes aut dñm non in-
ueniuntur oī bono. **T**emere filij au-
dit me: timore domini docebo uos.
Quis ē hō qui uult uitā: diligit dies
uite bonos. **P**rohibe linguam tuā
a malo: et labia tua ne loquar doli.
Dilute a malo et fac bonū: inquit pa-
cem et psequere eā. **O**culi dñi super
iustos: et aures eius in p̄ces eor.
Vultus autē dñi sup facientes mala:
ut p̄dat de fra memoriam eor. **Q**ui
mauerit iusti et dñs exaudivit eos:
et ex omnib; tribulationib; eor liba-
uit eos. **I**uxta ē dñs his qui tribu-
lato s̄t corde: et humiles sp̄u saluab.
Multe tribulationes iustor: et de om-
nib; his libauit eos dñs. **Q**uoto
dit dñs omnia ossa eor: u nū ex-
eis n̄ conteret. **M**ors p̄or̃ pessima:
et qui odit iustū delinquet. **R**edi-
mer dñs animas seruoꝝ suor: et

n̄ delinquent os q̄ sperat in eo. **I**n
finem idest in xpm̄ ps̄ eu et ab̄t. **D**
Videte dñe nocentes me. **P**ro-
pungna et pugnantes me. **A**p-
phende arma et scutu et excutge in
aduersorum m. **E**ffunde framea
et conclude aduersus eos qui tribu-
lant me: die anime mee salus tua
ego sū. **C**onfundant et reuerant
querentes aiām meā. **H**irantur
michi retrosum: et confundantur
cogitantes in mala. **F**iant tanq̄
pulsus ante facie uenti: ut lutum
platearū delebo eos et angelis dñi
mini coartans eos. **F**iat uia illoꝝ
tenebre et lubricum et angelis dñi
mini psequens eos. **Q**ui gratis
absconderunt in in interitum la-
quei sui sup uacue exprobrauerunt
animam meā. **T**emere illi laque-
us quem ignorat: et captio quam
abscondit apprehendat eum et
in laqueum cadat in ip̄o. **A**ia
autem mea exultabit in dño: et
delectabitur sup saluari suo.
omnia ossa mea dicent dñe: quis
similis tui. **E**ripiens in op̄e de
manu formorum eius egenū et
paup̄e ad diripientib; eu. **S**ur-
gentes testes iniqui: que igno-
rabam interrogabant me. **D**e-
tribuebant in mala probonis:
sterilitatem anime mee. **E**go
autem cum in molesti essem in
diebar cultio. **H**umiliaba in
ieiunio aiām meā quasi frēm uo-
trum et orō mea in sinu meo con-
uerteret. **Q**uasi primum quasi fra-

ccxh

rem m'm sic cōplacebā qī lugens
et contritus sic humiliabar. **E**t
adūm me letati sunt et conue
nerunt congregati sūt sup me fla
gella et ignorauit. **D**issipati sunt
nec cōpuncti tempraueit me sub
lannaueit me sublationem
frenduerunt sup me dentibz suis.
Domine quando respices reditue
aiām meam et a leombz unicam
meā. **C**onfirebor et in ecclesia magna
et in p'lo grati laudabo te. **N**on
sup gaudeant michi qui adūm
in ungue qui oderunt me gratis et
annuunt oculis. **Q**m in quidem
pacifice loquebantur et in iuram
dia terre loquentes dolos cogitabāt.
Et dilatauerunt sup me os suum
operunt euge euge uidet oculi
nri. **U**idisti domine ne sileas ne
discedas a me. **E**xurge et intende
iudicio meo: deus m's et dñs m's i
causam meā. **I**udica me dñe se
cundum iusticiam meā: deus m's
et si sup gaudeant in. **N**on dicant
in cordibz suis euge euge anie
me: nec dicant detiorabimus eu.
Erubescant et reuerantur simul
qui gratulantur malis meis. **I**n
duantur confusione et reuerentia
qui maligna loquunt sup me.
Exultent et letentur om's qui uolūt
iusticiam meā et dicant semp mag
nificetur dñs qui uolunt pacē
serui eius. **S**ed et lingua mea
meditabitur iusticiā: tota die lau
dem tuam. **I**n fine seruo dñi. ps
dauid. xxxv.

Dixit in iud' ut n' delinquat i
semet ipso: non est timor dei
ante oculos eius. **Q**m dolose egit
in conspectu eius: ut inueniatur
iniquitas eius ad odiū. **V**erba
oris eius iniquitas et dol' noluit i
relligere ut bene ageret. **I**niqui
tatem meditatus est: icubili suo at
titit omni uic n' bone: maliciā autē
non odit. **P**ne in celo m'ia tua
et ueritas tua usq; ad nubes. **I**usti
cia tua sicut montes dei: iudicia tua
abyssus multa. **H**omines et uirga
saluabis domine: quemadmodum
multiplicasti m'iam tuam d's. **E**t ihy
autem hominū in regimine alay
tuarum spabunt. **I**nebrabuntur
ab ubere dom' tue: et torrente uolup
tatis tue potab eos. **Q**m apud te e
fons uite: et in lumine tuo uidebim
lum. **P**retende m'iam tuā scientibz
te: et iusticiam tuā his q' recto n' corde.
conueniat in pes supbie: et manus
peccatoris non moueat me. **I**bi
ceaserunt qui operant iniquitatē:
expulsi sunt nec potuerūt stare.
Psalmus dauid. xxxvi.
Noli emulari in malignantiis
neq; zelans facientes iniquitate.
Qm tanquā fenu ueloxit arentent:
et quēadmodū olera s'ibay cito deti
dent. **S**pera in domino et fac boni
tate et in habita trā et pascere i
diuitijs eius. **D**eleat in dño
et dabit et petitiones cordis tui.
euola dño m'ia tuā et spā teo et ipse
faciet. **E**t educet quasi lumen
iusticiā tuā et iudiciū tuū tanq;

Herzog August Bibliothek
Wolfenbüttel
0 1 2 3 4
Gray Scale

meridie subditus esto dño ⁊ ora eū
Noli emulari in eo qui prospat inui-
 a sua ⁊ in homine faciente iniustici-
 as. **D**esine ab ira ⁊ delinque furo-
 rem noli emulari ut maligneris
Qui qui malignantur extermina-
 buntur. sustentantes autem dñm ip-
 si hereditabunt terram. **E**t adhuc
 pusillum et non erit peccator: et
 queres locum eius et non inuenies.
Manueri autem hereditabunt tñā:
 ⁊ delectabuntur in multitudine
 pacis. **O**bservabit pcor uultum:
 ⁊ stridebit sup eum dentib' suis. **N**o-
 minus autem iridebit eū: qm p-
 spicit quod ueniet dies eius. **G**la-
 dium euaginauerit pcores: inten-
 derunt arcum suū. **E**t decipiant
 pauperem et inopem: ⁊ cruciant
 rectos corde. **G**ladus eorū intret
 in corda iporū ⁊ arcus eorū qfringat.
Melius ē modicum iusto: super
 diuitias peccatorum multas.
Qui brachia pcor conterentur: q-
 firmat autem iustos dñs. **N**oluit
 dñs dies immaculatoz: ⁊ hereditas
 eorū in eternum erit. **N**on confun-
 dentur in tempore malo: ⁊ in dieb'
 famis saturabuntur quia pcores
 peribunt. **I**nimici uero dñi
 mox honorificati fuerint et exal-
 tati deficientes quēadmodū fumus
 deficiet. **M**utabuntur peccatoz
 ⁊ nō soluet: iust' autē miserebitur
 ⁊ retribuet. **Q**uia benedicentes
 ei hereditabunt terrā: maledicētes
 autem ei disperibunt. **A**pud do-
 minum gressus hoīs dūget et

uā eius uolet. **Q**um ceciderit nō
 collidetur: quia dñs subponit ma-
 num suā. **I**unior suū ⁊ enī senior
 ⁊ nō uidi iustum delictū nec serā
 eius querens panē. **T**ota die mi-
 seretur ⁊ cōmodat: et sem illius
 in benedictione erit. **D**ecline a
 malo ⁊ fac bonū: et in habita in
 scdm scti. **Q**uia dñs amat iudi-
 cium: et non delinquet. **S**cos suos
 in eternum cōseruabit. **I**n ius-
 tum autem hereditabunt terrā:
 ⁊ inhabitabunt in scdm scti s' ea.
Os iusti meditabitur sapiām: ⁊ lig-
 ua eius loquetur iudiciū. **L**ec-
 dei eius in corde ipsius: et non
 supplantabuntur in gressu ei.
Considerat peccator uultū: ⁊ qrit
 mortificare eum. **D**ñs autē nō
 derelinquet eum in amib' eius
 nec dampnabit eū cū iudicabitur
 illi. **E**xpecta dñm ⁊ custodi uā
 eius ⁊ exaltabit te ut hereditas
 capias terram cū perierit. **I**uxta
 uideb'. **U**idi impiū sup exaltatū
 ⁊ eleuatū sicut cedros libani.
Et transiit ⁊ ecce nō erat quēsiū: ⁊
 nō est in uentis locus eius. **Q**ui
 tōdi innocentia ⁊ iudē equitate
 qm nō reliquit homi pacifico.
In iusti autē disperibūt: simul re-
 liquie impioz interibūt. **S** alius
 autē iustoz a dño: ⁊ pector eorū
 in tempore tribulationis. **E**t ad-
 iunabit eos dñs ⁊ liberabit eos
 ⁊ eruet eos a peccatoz: quia
 spauert in eo. ps dñs in rememo-

ratione xxxvii.

Domine ne in furore tuo arguas me: neque in ira tua corripas me. **O**mni sagitte tue in foveam sunt in et confirmasti super me manum tuam. **N**on est sanitas in carne mea a facie ire tue: non est pax ossibus meis a facie peccatorum meorum. **O**mni iniquitates mee super gressu sunt: caput meum et sicut omni grave gressu sunt super me. **P**ervenerunt et corrupte sunt cicatrices mee a facie insipientie mee. **M**iser factus sum et curvatus sum usque in finem: tota die contristatus sum in diebus. **O**mni lumbi mei impleti sunt illis: non est sanitas in carne mea. **A**fflictus sum et humiliatus sum nimis: rugiebam a gemitu cordis mei. **D**omine ante te omne desiderium meum et gemitus meus: ante te non est absconditus. **C**or meus conturbatus est: deliquit in me iure mea et lumen oculorum meorum: et ipse non est mecum. **H**umili mei et proximi mei aduersum me appropinquaverunt et steterunt. **E**t qui iuxta me erant de longe steterunt et unificabantur qui querebant animam meam. **E**t qui inquirebant mala in loquuti sunt vanitates et dolos: tota die meditabantur. **E**go autem tanquam surdus non audiebam: et sicut murus non aperiens os suum. **E**t factus sum sicut homo non audiens et non habens in ore suo redargutiones. **O**mni in te domine speravi: tu exaudies me domine deus meus. **Q**uia dixi ne

quando sit gaudeant in inimici mei: et dum convenerint pedes mei super me magna locuti sunt. **Q**uia ego in flagella paratus sum et dolor meus in conspectu meo semper. **O**mni iniquitatem meam annuntiabo et cogitabo pro peccato meo. **I**nimici autem mei inveniunt et confirmati sunt super me et multiplicati sunt qui oderunt me iniqui. **Q**ui retribuunt mala pro bonis detrahebant in quoniam sequebar bonitatem. **N**on delinquas me domine deus meus: ne discerneris a me. **I**ntende in adiutorium meum: domine deus salutaris mee. **I**n fine cantionum dauid psalmus.

Domi custodiam vias meas: ut non delinquam in lingua mea. **P**osui ori meo custodiam cum confiterer peccator aduersum me. **O**mnium et humiliatus sum et filius a bonis: et dolor meus renouatus est. **C**oncaluit cor meum in cinere: et in meditatione mea exarsit ignis. **L**oquutus sum in lingua mea: notum fac michi domine finem meum. **E**t numerus dierum meorum quis est: ut sciam quid desit mihi. **E**cce inenarrabiles posuisti dies meos: et substantia mea tanquam nihilum ante te. **T**eruntamen universa vanitas: omnis homo vivens. **T**eruntamen in ymagine pretransit homo: sicut et frustra gemit. **T**heaurizat et ignorat: cui con-

gregabit ea. **E**t nunc que est expectatio mea domine: et substantia mea apud te est. **A**b omnibus iniquitatibus meis erue me: obprobrium insipientium dedisti me. **O**mnium et non aperui os meum: quia tu fecisti amoueam plagas tuas.

Fortitudine manus tue ego defeci in increpationibus: propter iniquitatem corrupti hominem.

Et tabescere fecisti sicut araneam animam eius ueritatem uane turbatur omnis homo. **E**xaudi orationem meam et deprecationem meam: auribus percipe lacrimas meas.

Nescias quoniam aduenia ego sum apud te et peregrinus sicut omnes patres mei. **R**emitte mihi ut refrigerer priusquam abeam: et amplius nescio.

In finem psalmus domini. xxxix.

Expectans expectaui dominum et intendit in me. **E**t exaudivit preces meas et eduxit me delatatione et delicto fecit. **E**t statuit super petram pedes meos et dirigit gressus meos. **E**t misit in os meum canticum novum canticum domini. **A**udebunt multi et timebunt et sperabunt in domino.

Beatus vir cuius est nomen domini spes eius et non respexit in uanitates et insannas falsas. **M**ulta fecisti tu domine deus noster mirabilia tua et cogitationibus tuis non est quis similis tui. **A**nnuntiavi et loquutus sum multiplicati sunt super nomen. **S**acrificium et oblationem nolui: auribus autem

perfeci in. **H**olocaustum et pro peccato non postulasti sed dixi ecce uenio. **I**ncipere libri scriptum est de me ut facere uoluntatem tuam deus meus uolui et legem tuam in medio cordis mei. **A**nnuntiavi et ueritatem tuam in ecclesia magna ecce labia mea non prohibebo de mine tu scisti. **I**usticiam tuam non abscondi in corde meo: ueritatem tuam et salutare tuum domine.

Non abscondi misericordiam tuam et ueritatem tuam a consilio multo. **T**u autem domine ne longe facias miserationes tuas a me: misericordia tua semper suscepit me.

Omnia circumdederunt me mala quorum non est numerus comprehendere me iniquitates mee et non potui ut uiderem. **M**ultiplicare sunt super capillos capitis mei: et cor meum reliquit me.

Complaceat tibi domine ut eruas me domine ad adiuvandum me respice. **C**onfundantur et reuerantur simul qui querunt animam meam ut auferant ea.

Auertantur retrorsum et erubescant qui uolunt in mala. **R**evocant confectam confusionem suam qui dicunt in euge euge.

Exultent et letentur super te omnes querentes te et dicant semper magnificetur dominus qui diligit salutare tuum. **E**go autem mendicus sum et pauper: dominus soluit et me. **A**duertere mihi et protector meus tu es deus meus ne tardaveris.

inueni p̄s d̄d. ul' sc̄dm ieremiam
inletus filius chore. xli.

Beatus qui intelligit egenti
et pauperi in die mala libera
bit eum dñs. **D**ñs conseruet eū
et iustificet eū. et beati faciat eum in
terra et non tradat eum in auiam
inimicorū eius. **D**ñs opem ferat
illi sup̄ lectum doloris eius: uniu
cum strati eius uerasti in infir
mitate eius. **E**go dñi dñe misere
mei sicut auiam meam q̄a p̄cavi t̄.

Inimici mei dixerūt mala in: qm̄
iniquitatem et peribit nomen eius. **E**t
si ingrediebatur ut uideret uana lo
quebat̄ cor eius. congregauit in
iquitate sibi. **E**grediebat̄ foras:
et loquebatur in idipm̄. **H**idisti
me susurbeant om̄s inimici mei:
aduersum me cogitabāt mala
in.

Uerbi iniqui constituerūt
aduersum me nomen quid q̄ dormit
n̄ adducet ut resingat. **T**u au
dñe misere mei et resuscita me:
et retribua eis. **I**n hoc cognoui
qm̄ uoluit me: qm̄ n̄ gaudebit
inimicus n̄s sup̄ me. **M**e autē
propter innocentia suscepisti:
et confirmasti me in conspectu tuo
in eternū. **B**enedictus dñs d̄s
isrl̄: a secl̄ et n̄s; in seclm̄ fiat fiat.

Quemadmodum desiderat ceruus
ad fontes aquarū: ita desi
derat anima mea ad te d̄s. **H**ue
rūt in lacrimis meos panes die ac
nocte dum dicitur in corde u

et d̄s tuus. **H**ec recordatus sum et
effudi in me animā meam qm̄ t̄am
sibo in locū tabernaculi ammirabilis
usq; ad domum dei. **I**n uoce exul
tationis et confessionis son̄ epulantis.
uare tristis es anima mea: et gre
conturbas me. **S**pera in d̄o qm̄
adhuc confitebor illi: salutare uult
mei et d̄s n̄s. **H**id me ip̄m anima
mea conturbata ē propra memor ē
ro tui de terra iordanis et hermonym
a monte modico. **A**bysus abysum
inuocat in uoce cataractarū tuarū.

Omnia excelsa tua et fluctus tui: sup̄
me transierūt. **I**n die mandauit
dñs miām suā: et nocte canticū eius.
pud me ozo d̄o uire mee: dica deo
susceptor meus es. **Q**uare oblit
es mei et quare conturbas in ceto
dum affligit me inimicus. **D**ū
confringunt ossa mea exprobra
uerunt in qui tribulat me inimici
mei. **O**um dicitur michi p̄ singu
los dies tibi ē d̄s tuus quare tris
tis es anima mea et quare conturbas
me. **S**pera in d̄o qm̄ adhuc co
fitebor illi salutare uultus mei
et deus m̄s. p̄s. d̄d. xlii.

Videa me deus et discerne causa
meam de gente n̄ sc̄a: ab hoste i
lequo et doloso erue me. **Q**uia tu
es d̄s fortitudo mea quare me re
pulist et quare tristis in ceto dū
affligit me inimicus. **A**mitte
lucem tuā et ueritatem tuam: ip̄a
me deduxerūt et adduxerūt i monte
sc̄m tuū et in tabernacula tua.

Et introibo ad altare dei ad deum qui len-
ficat inuentionem meam. **C**onfitebor
tibi in gratiam deus deus meus quare tri-
stis es anima mea et hinc conturbas
me. **S**pera in deo quoniam adhuc confite-
bor illi salutare uultus mei et deus meus.
In fine filii chore ad intellectum. xlii.

Deus auribus nostris audiuit pa-
tres nostri annuntiauerunt nobis
Opus quod operatus es in diebus eorum et in diebus
antiquis. **M**anus tua gentes disp-
didit et plantasti eos afflicti populos
et expulisti eos. **N**on enim in gladio
suo possederit terram et brachium eorum
non saluauit eos. **S**ed dextera tua
et brachium tuum et illuminatio uultus
tui quoniam complacuit tibi eis. **T**u es ipse
rex meus et deus meus qui mandas salu-
tes iacob.

Et te inimicos nostros
uenulabimus cornu et in nomine
tuo spernemus in surgentes in nobis.
Non enim in cornu meo sperabo: et
gladius meus non saluabit me. **S**al-
uasti enim nos de affligentibus nos
et odientes nos confundisti. **I**n deo
laudabimur tota die et in nomine
tuo confitebimur in seculum. **T**u
autem repulisti et confundisti nos: et
non egredieris deus in iuramentis nostris.

Hueristi nos retrosum post inimicos
nostros et qui oderunt nos diripiuntur.
Edisti nos tanquam oues escarum: et
in gentibus dispersisti nos. **V**endidisti
populum tuum sine pretio: et non sunt
multitudo in conmutationibus eorum.

Posuerunt nos obprobrium uicinis
nostris sublatione et derisum

his qui inuentum uero sunt. **P**osui-
sti nos in similitudine gentium:
commotionem capitis in uisus. **T**o-
ta die uerecundia mea contra me
est: et confusio faciei mee coope-
ruit me. **H**uice exprobrantis
et obloquentis: a facie inimici et
persequentis. **H**ec omnia uenerunt
super nos nec oblitui sumus te et iniqui-
tatem egimus in testamento tuo. **E**t
non recessit retro cor nostrum: et non
declinasti semitas nostras a uia
tua. **O**mni humiliasti nos in loco
afflictionis et cooperuit nos
umbra mortis. **S**i oblitui sumus
nomen dei nostri: si expandimus
manus nostras ad deum alienum.

Nonne deus requireret ista: ipse enim
nouit abscondita cordis. **O**mni
propter te mortificamur tota die:
estimati sumus sicut oues occisionis.

Exurge quare dormis domine:
exurge et ne repellas in finem.

Quare faciem tuam auiamus: obliui-
ceris in opere nostre et tribulationis
nostre. **O**mni humiliata est in pulue
anima nostra et conglutinator est
in terra uenter noster. **E**xurge
domine adiuua nos: et redime nos
propter nomen tuum. **I**n fine pro-
pheta qui conuertebuntur filii chore
ad intellectum cantici pro di-
lato. xliii.

Erudauit cor meum uerbum
bonum: dico ego opera
mea regi. **L**ingua mea cala-
mus scribe: uelociter scribentis

Sperosus forma p filijs hominu
diffusa e gra in labijs tuis propte
rea benedixit te ds in eternu. **A**c
cingere gladio tuo sup femur tu
u potentissime **S**perie tua a pul
chritudine tua intende prospere
procede et regna **P**ropter ueri
tate a mansuetudine a iustitiam
a deducet te mirabilis dextera tua.
Sagitte tue a cune ipsi sub te cadent
in corda inimicor regis. **C**edes
tua ds in scdm scdm uirga directioni
uirga regni tui **D**ilexisti iustitiam
a odisti iniquitate ipse uincit te ds
ds tuus oleo leticie pconscrib;
tuis. **M**yrta a gutta a casia a uel
timus tuus a domib; eburneis ex
quib; delectauerunt te filie regu
i honore tuo **A**stut regina a dext
ris tuis inuestitu deaurato cir
cundata uarietate. **H**audi filia et
uide a inclina aure tua a obliuiscere
ipsum tuu a domum patris tui.
Et concupiscet rex decore tuu qm
ipse e dñs ds tuus a adorabit eu.
Et filie tyri in munerib; uultu tu
u deprecabunt omis diuites pleb;
Omis gla eius filie regis abunt
infimbrijs aureis circumamicta
uarietantib;. **A**dducunt regi uigi
net post eam proxime eius of
feruntur t. **A**fferent in leticia
a exultatione adducunt in tem
plum regis. **P**ro patrib; tuis
nati sunt tibi filij constitues eo

principes sup oem tua. **M**emor
ero nominis tui dñe in omni gene
ratione a generatione. **P**ropterea ipsi con
fitebuntur tibi in eternu et in scdm
scdm. **I**n finem filijs chore p archam
psalmus dauid. xlv.

Deus nr refugiu et uirtus ad
iutor in tribulationib; que in
ueniunt nos nimis **P**ropterea non
timebim dum turbabit tra; et
transferentur montes i cor maris.
Sonuerit a turbate st aq cox; contur
bati st montes in fortitudine eius
Fluminis in petrus lenificat ciuitate
dei sanctificauit tabernaculu suum
altissim **D**eus in medio eius n
comouebit; adiuuabit ea ds ma
ne diluculo. **C**onturbate st geres
a inclinata sunt regna dedit uoce
suam mora e terra. **D**ominus
uirtutum nobiscum suscepit nr
ds iacob **U**enite a uidete opa
domini que posuit pdigia super
tra **A**uferens bella usq; ad fine
tre arcum conteret a confringet
arma a scuta comburet igni **U**a
cate a uidete qm ego sum deus
exaltabor in gentibus a exaltabor
in terra **D**ominus uirtutum
nobiscum suscepit nr ds iacob.
In finem filijs chore ps ds. xlv.
Omnis gentes plaudite
manib; iubilare do in
uoce exultationis **O**m domin
excelsus terribil rex magnus

sup oem terra **S** ubi erit populos no-
bis: et gentes sub pedibus nostris. **E**le-
git nob hereditatem suam: spem
iacob quem dilexit. **A** scendit deus in
iubilo: et deus in uoce tube. **P** sal-
lite deo nostro psallite: psallite regi nostro
psallite. **O** m rex omnis terre deus
psallite sapienter. **R** egnabit deus si-
gentes: deus sedet super seculum suum.
P rincipes populoz congregati sunt cum deo
abraham: quoniam dei fortes terre nehe-
menter eleuati sunt. **I** n fine ipsius uel laus
cantus filius chore sedabit. **X** lvi.
M agnus deus et laudabitur nimis:
in ciuitate dei nostri in monte sancto
eius. **F** undatur exultatione uni-
uersae terre mons syon lata adlonis
ciuitas regis magni. **D** eus in
domibus eius cognoscetur: cum susci-
piet ea. **O** m ecce reges congregati
sunt: conuenerunt in unum. **I** p-
si uidentes sic ammirati sunt conturba-
ti sunt et commoti sunt tremor apprehendit eos.
I bidolozes et parturientes in spiritu ue-
hementi conteres nauis tharisis.
S ic audiuimus sic uidimus in ciuitate
dei nostri deus fundauit eam in eternum.
uisceribus deus misericordiam tuam: in medio
templi tui. **S** econdum nomen tuum deus sic
et laus tua in fines terre: iusticia
plena est dextera tua. **U** eter mons
syon et exultent filie iude propter
iudicia tua domine. **C** ircundate syon
et complectimini eam: narrate in
turribus eius. **P** onite corda uestra in
uirtute eius et distribuite domui eius
ut enarretis in progenie altera.

O m hic est deus deus noster in eternum et in
seculum seculi: ipse reger nos in secula.
I n fine filius chore psalmus deus. **X** lvi.
A udit hec omnes gentes auribus:
A ppropite qui habitans orbem.
Q uing; terrigine et filii hominum: si-
mul in unum diues et pauper. **O**-
meum loquetur sapiam et medita-
tio cordis mei peritencia. **I** nchi-
nabo in parabola aure mea ape-
riam in psalterio propositione mea.
Q uis timebo indies mala iniquitas cal-
camei mei circumdabit me. **Q** uis
confidunt in uirtute sua: in mul-
titudine diuitiarum suarum gloriuntur.
P rat si redimet redimet homo: et non
dabit deo placationem sibi. **E**t
pretium redemptionis anime sue et
laborabit in eternum et uiuet ad
huc in fine. **N** on uidebit iteru-
tum cum uiderit sapientes mo-
rientes simul insipientes et stulti
peribunt. **E**t relinquent alie-
nis diuitias suas et sepulchra
eorum domus illorum in eternum. **T** aber-
naculum eorum in progenie et pro-
genie uocauerunt nomina sua in
terris suis. **D** o cum in honore ecci-
ni intellexit comparat eum iumentis
insipientibus: et similis factus est illis.
H ec uia illorum scandalum ipsis et postea
in ore suo complacentur. **S** icut
oues in inferno positi sunt et mors
depascet eos. **E**t dominabuntur
eorum iusti in matutino et auxilium e-
orum uenerascet in inferno gloria eorum.
T errentiam deus redimet animam mea

de manu inferi cum acceperit me.
Ne timueres cū diues fr̃s fuit hō er
cū multiplicata fuit gl̃a dom̃i eius.
Quā cum interierit si sumer oīa: neq;
descendet et eo gl̃a dom̃i ei. **O**uia aīa
eius inuita ip̃sūs benedicet con
fitebitur et cum benefeceris ei. **I**n
tribuit usq; in progenies patrum
suorū et usq; in eternum nō uidebit
lūm. **E**t hō cum i honore eet non
intelligit comparat ē iūm̃tis in
sup̃ientib; et similis fr̃s est illis.
Psalmus . xlix.
Deus dōr dñs loquitur est: et uo
cavit terram. **H**olocaustis usq; ad
occasum: ex hōn spesies decous ei
Deus manifeste uenit dñs n̄r et non
silebit. **I**gnis in conspectu eius
exardescet: et incurrit ei rēpestas
ualda. **H**uocabit celum desursū:
et terram discernere ppl̃m suū. **C**on
gregare illi sōs eius: qui ordinat
testamentum eius sup̃ sacrificia.
Et annuntiabit celi iusticiā ei: qm̃
deus iudex ē. **A**udi ppl̃s n̄s et
loquar illis et testificabor et deus
n̄r ego sum. **N**on in iactantijs
n̄r arguā te: holocausta aū tua
in conspectu meo s̄t semp. **N**on ac
cipiā de domo tua titulos: neq;
regib; tuis hyrcos. **O**m̃ mee
s̄t oīs fere siluay: iūm̃ta in mō
tib; et boues. **C**ognoui oīa uola
tilia celi: et pulchritudo agri meū
et esuriero non dicam tibi m̃s
est enim orbis terre et plenitudo
eius. **Q**uicquid manducabo car

nes taurox: aut sanguine hircorū
potabo. **I**mmola dō sacrificium
laudis: et reddet altissimo uota tua.
Et inuoca me in die tribulationis et
erua te et honorificabis me. **P**ecca
torū autem dixit dñs quare tu enar
ras iusticias meas et assumis testa
mentum meū pos tuū. **T**u u odisti
disciplinā: et proiecasti sermones
tuos retrorsum. **S**i iudeba fuit
curebas cū eo et cū adultis portione
tuā ponebas. **O**s tuū habūdauit
malicia: et lingua tua concinnabat
dolos. **C**ecens aduersus fr̃em tuū
loquebaris et aduersus filiū matris
tue ponebas scandalum hec fecisti
et tacui. **E**xistimasti inq; qd ero
tū similis arguam te et statuam
contra faciem tuā. **I**ntellige
hec qui obliuiscimini dñm: neqñ
rapiat et non sit qui eripiat. **S**a
crificium laudis honorificabit me
et illic iter quo ostendam illi saluta
re dei. **I**n fine ps̃ dñs cū uenit ad
eum nathan p̃ph̃a q̃ intrauit ad
bertheabee. 1.
Miserere mei dñs scdm magnā
m̃iam tuā. **E**t scdm multitudinē
miserationū tuarū dele iniquitatē meā.
mpl̃i laua me ab iniquitate mea:
et a peccato meo munda me. **O**m̃
iniquitatem meā ego cognosco et
peccm̃ meum contra me est semp.
Tibi soli peccaui et malū coram te
feci ut iustificeris in sermonibus
tuis et uincas cum iudicaris. **E**cce
enim iniquitatib; conceptus sū

in peccatis concepit me mater mea.

Ecce enim ueritatem dilexisti incerta
et occulta a facie sapientie tue ma-
nifestasti mihi. **H** sperges me domine
ypsopo et mundabor lauabis me et
super niuem dealbabor. **A**uditum meo
dabis gaudium et leticiam exultabunt
ossa humiliata. **H** uerte faciem tua
a peccatis meis: et omnes iniquitates meas
dele. **C**or mundum crea in me deus et
spiritum rectum in noua in uisceribus meis.

De prociis me a facie tua et spiritum scem-
tuum ne auferas a me. **R**ede in
leticiam salutaris tui et spiritu principali
confirmas me. **D**ocebo iniquos uias
tuas et impii ad te conuertentur. **L**iba-
me de sanguinibus deus deus salutaris mee
et exultabit lingua mea iusticiam tuam.

Domine labia mea aperies et os me-
um annuntiabit laudem tuam. **O**mni-
bus uoluntates sacrificium dedissem utique:
holocaustis non delectaberis. **S**a-
crificium spiritus contribulatus cor con-
tritum et humiliatum deus non despicies.

Benigne fac domine in bona uoluntate
tua syon ut edificentur muri iherusalem.

Tunc acceptabis sacrificium iusticie
oblationes et holocausta tunc im-
ponet super altare tuum uittulos.

Titulus infine intellectus dauid cum
uenerit doeth ydumeus et intrauit
saul uenit dauid in domum abyne
laud glaris in malum lech. li.

Qui potens est iniquitate.
Tota die in iusticia cogi-
tauit lingua tua sicut nouacula
atuta feruisti dolum. **D**ilexisti ma-
litiam super benignitatem iniquitate

magis quam loqui equitatem. **D**ilexisti
omnia uerba mea perperationis lingua
dolosa. **P**ropterea deus destruet te
in finem euellat te et emigrabit te
de tabernaculo tuo: et radicem tuam
de terra uiuentium. **T**acebit multi-
tudo et timebunt et super eum ridebit et di-
cent ecce homo qui non posuit deum
ad uitorem suum. **S**ed sperauit in
multitudine diuitiarum suarum: et per-
ualuit in uanitate sua. **E**go autem
sicut oliua fructifera in domo dei
speraui in misericordia tua in eternum et
in seculum seculi. **C**onfitebor tibi in scien-
tia fecisti et expectabo nomen tuum quoniam
bonum est in conspectu sanctorum tuorum
infine pro amalech. **I**ntellec. de. li.

Dixit insipiens in
corde suo non est deus.
Corrupti sunt
et abhominabiles
facti sunt in iniquitate
boni. **D**eus de celo prospexit
filios hominum: ut uideat si est intel-
ligens aut requirens deum. **O**mnis
declinauerunt simul in uirtutes facti sunt:
non est qui faciat bonum non est usque
ad unum. **N**onne sciunt omnes qui
operantur iniquitatem quid denotat
plebem meam ut cibum panis. **D**e-
um non inuocauerunt illic trepi-
dauerunt timore: ubi non fuit timor.

Omni deus dissipat ossa eorum et hominibus
placent: confusi sunt quoniam deus spernit
eos. **Q**uis dabit ex syon saluta-
re israel cum auerit deus captiuitatem
plebis sue exultabit iacob et iera-

li.

bitur ista. In fine in carminibus: l' ym
nis intellect' dauid cū uenisset sypher
ad saul & dixissent fine dō abscondit'.

Dest apud nos. l' i'.

Deus in noie tuo saluū me fac:

& in uirtute tua iudica me. **D**eus

exaudi orōne meā: aurib; pape uerba

oris mei. **O**m̄ aliē in surrexerunt

aduersum me & fortes querier' aīam

meā & n̄ proposuer' dñm ante conspe

tum suum. **E**cce enim dñs adiuuat

me: & dñs suscepit e aīe mee. **A**li

te mala inimicis meis: & in uirtute

tua discede illos. **V**oluntarie ca

riticabo tibi & confitebor: nōi tuo do

mine: qm̄ bonū est. **Q**m̄ ex omni

tribulatione eripuit me et super

inimicos meos despectit ocl's tuis.

In finem in carminibus: l' ymnis in

tellectus dauid l' i'.

Exaudi dñs orōnem meā et ne

despexeris deprecationē meam.

Intende mē & exaudi me. **C**onturba

tus sum in exortatione mea & con

turbat' sum a uoce inimici & atri

bulatione peccatis. **Q**m̄ declinaue

it in me iniquitates: et in ira mo

lesti erant in. **Q**uorū meū conturba

tū est in me & formido mortis cecidit

super me. **T**imor & tremor uenerūt

super me: & contorserūt me tenebre.

Et dixit dñs dabit in pennas sic colūbe

& uolabo & requiescam. **E**cce elon

gam fugiens & quasi i solit' iudice.

Expectabam cū q saluū me facit:

apud illam uirtute sp̄s & tempestare.

Precepta dñe diuide linguas eorū

qm̄ uidi iniquitate & contradictio

nem in ciuitate. **D**e ac nocte cir

cundabit eā sup muros eius iniquitas

& labor in medio eius & iniusticia.

Et non defecit deplacis ei usura et dol'.

Qm̄ si inimicus tuis maledixit: in: sus

tinuistem itaq; **E**t si his q oderat

me sup me magna loquut' fuisse ab

scondistem me forsitā ab eo. **T**u si

hō unanims dux tuis & notus tuis.

Qui simul meū dulces capiebas cibos

in domo dei ambulatum cū consensu.

Enuat mors sup illos et descendant

in infernum uiuentes. **O**m̄ neq̄ie

in habitaculis eorū i medio eorū. **E**go

ante addm̄ clamam: & dñs salua

bit me. **V**esp̄e & mane & meridie

narrabo & annuntiabo & exaudiet

uocem meā. **R**edimet in pace a

nimā meā ab his qui appropin

quāt in qm̄ int' multos erat meū.

Exaudiet dñs & humiliabit illos: q

e ante se. **N**on enī ē illis comu

tatio & n̄ timuer' dñm: exrendit

manum suā in retribuendo. **C**on

taminauer' testamētū ei diuisi

st' ab ira uultus ei & appropinq

uit cor illius. **M**olliti s' sermo

nes sup oleum & ipi s' iacula.

Iacta sup dñm cura tuā & ipse re

emittet: & n̄ dabit in eternum

fluctuationem uisto. **T**u uero dñs

deduces eos: in puteum interit'.

Uiri sanguinū & dolosi n̄ dimidiabūt

dies suos: ego autē sperabo in te

dñe. In finem p̄p̄lo qui a scis

longe fact' ē ipi dñs in tituli in

scriptione cum tenuerūt cum

allophili in geth. lv.

Miserere mei deus quoniam contulcavit me
homo: tota die in pugnantibus tribu-
lavit me. **C**ontulcaverunt me inimici
mei tota die quoniam multi bellantes ad-
versum me. **I**n balneum diei timebo:
ego autem in te sperabo. **I**n deo lauda-
bo sermones meos in deo speravi non
timebo quid faciat in caro. **T**ota
die verba mea exercebamur adversum
me omnes cogitationes eorum in malum.

Inhabitabunt et abscondent ipsi cal-
canem meum observabit. **S**icut
sustinuerunt animam meam pronichilo
saluos facies illos in ira ipsos et
confringes. **D**eus vitam meam an-
nuntiavi et posuisti lacrimas meas
in conspectu tuo. **S**icut et in promi-
sione tua tunc convertentur inimi-
ci mei et peribunt. **I**niqua-
cuntque die in invocante te: ecce cogno-
vi quoniam deus meus es. **I**n deo laudabo ver-
bum in deo laudabo sermonem in deo
speravi non timebo quod faciat in homo.

In me sunt deus vota tua: que reddam
laudationes tibi. **O**mni eripisti a-
nimam meam de morte et pedes meos
de lapsu ut placeam coram deo in
lumine viventium. **I**n fine ne desponde-
at non corripas david in timuli in scrip-
tione. cum fugerit a facie saul in spelunca.

Miserere mei deus miserere. **I**. lvi.
mei: quoniam in te confidit anima mea.
Et in umbra alarum tuarum sperabo: donec
transierit iniquitas. **C**lamabo ad
dominum altissimum dominum qui bene fecit in.

Misit de celo et libavit me dedit in ob-
probrium contulcantes me. **M**isit
deus misericordiam suam et veritatem suam

et eripuit animam meam de medio can-
torum leonum dormitui conturbatus.
Filius hominum dentes eorum arma et sagitte:
et lingue eorum gladii acuti. **E**xaltare
super celos deus et super omnem terram gloria tua.
aquaeum paraverunt pedibus meis
et incurvaverunt animam meam. **P**roderit
ante faciem meam foueam et inciderunt
in eam. **P**aratum cor meus deus paravi
cor meum cantabo et psalmum dicam.

Exurge gloria mea exurge psalterium
et cythara ceteramque dulciculum. **C**on-
fitebor tibi in ipsis domine: et psalmus
dicam tibi in gentibus. **O**mni magni-
ficam et super usque: ad celos misericordia tua
et usque: ad nubes veritas tua. **E**x-
altare super celos deus et super omnem
terram gloria tua. **I**n fine ne desponde-
at david in timuli in scriptione. lvi.

Si vere unguis iustitiam loquimur
recte iudicare filii hominum. **E**t
enim in corde iniquitates opera
mini in terra iniquitias man-
uum concinnant. **A**lienati et
peccatores a iustitia: erant
ab initio loquuti et falsa. **F**urores
illis secundum similitudinem serpentis:
sicut aspidem suum et obturantis
aures suas. **Q**ue non exaudiet
vocem incantantium: et venefici in
cantantibus sapient. **D**eus cor
deutes eorum et venefici in cantantibus
sapient.

Eius cor more ipsorum
molae leonum confringeret.
Donichium deuenient tamquam
aqua decurrens: intendit arcum
suum donec infirmum. **S**icut
cetera que sunt auferentur super

cecidit ignis et non uidet sole. **P**ri-
usquam intelligeret spine uentre
rammū sicut inuētes sic in ira ab-
sorbet eos. **U**erabitur uisus cum
uiderit uindictā manū suā lauab
in sanguine peccatoris. **E**t dicit ho-
si uisus ē fructus iusto: uisus ē dō
iudicantis eos in terra. **I**n fine ne cor-
rumpas dauid tituli inscriptione
qm̄ misit saul et custodiuit domū ei
ut interficeret eum. **lviii.**

Cripe me de inimicis meis dō
mīs: et ab insurgentib; in me
libera me. **C**ripe me de opantib;
iniquitatē: et de uiris sanguinū
salua me. **O**uia ecce ceperunt a-
nimā meā irruere in me fortes.

Nec iniquitas mea neq; peccm̄ meū
domine sine iniquitate cucurri et
dixi. **E**xurge in adiutoriuū meū
et iuxta et tu dñe dō uirtutū dō uir.

Intende ad uisitandas oēs gentes nō
miseraris omnib; qui operantur i-
niquitatē. **C**onuertent aduersam
et fam̄ patient ut canes et circuib
ciuitatē. **E**cce loquent in ore
suo: et gladi in labijs eor qm̄ qd
audiuit. **E**t tu dñe derideb eos
et aduersum deducēs oīs gentes.

Fortitudinē meā ate custodia: qā
dō suscepit mīs. dō mīs mīa eius
puenit te. me. **D**eus ostendit
in sup inimicos meos ne occidas
eos neq; obliuiscant ppli mei.

Dilige illos in uirtute tuā: et de-
pone eos p̄tor tuis dñe. **D**e-
lictum oris eor sermone labior
suor et comprehendantur in su-

pbia sua. **E**t de exeratione et in-
dario annuntiabunt in consumatione
et ira consumationis et nō erit. **E**t
sacit quia dō dominabit iacob: et
finiūm terre. **C**onuertent ad uespe-
ram et fam̄ patient: ut canes et cir-
cubunt ciuitatē. **I**psi disspigent
ad manducandū si uero nō fuerint
saturati et murmurabūt. **E**go au-
cantabo fortitudinē tuā: et exalta-
bo mane in iām tuā. **O**uia fr̄s es

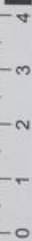
susceptor mīs et refugiuū meum in die
tribulationis mee. **A**diutor mīs
tibi psallam quia dō suscepit mīs
deus mīs mīa mea. **I**n fine pro his
qui amurabunt in inscriptione tituli
qm̄ dō in doctrina cum succendit me
sopotamia syrie et syria et abal. et
querit iob et percussit eom in uale
salinarum duodecim milia. **lviii.**

Deus repulisti nos et destruxisti
nos: iratus es et miseris ei nos.

Conmouisti terram et conturbasti
eam sana contritiones eius qā
comota ē. **O**stendisti iplo tuo di-
ra potasti nos uino compunctionis.
edisti meruentib; te significationē:

ut fugiant a facie arcus. **E**t
liberentur dilecti tui: saluū fac
dexterā tuā et exaudi me. **D**eus
locutus ē in scō suo letabor et p̄tor
sicca et conuallem tabernaculoz
meorū. **D**eus ē galaad et mīs
ē manasses et effraym suscepio
captis mei. **I**uda rex mīs moab

olla spei mee. **I**nydumeā exten-
dam calciamtū meū michi alie-
nigene subditi. **Q**uis deducet

me in ciuitate murum quis deducet
me usq; in ydumea. **D**onne tu ds
qui repulisti nos: et non egredieris ds
in iuribus nostris. **O**a nob auxiliu
de tribulatione quia uana sal' hois.

Inde faciemus uirtute et ipse ad me
lum deducet tribulantes nos. In fine
impmis dauid. be.

Exaudi deus deprecationem mea:
intende orationi mee. **A**nim;
terre ad te clamaui dñi anxietur
cor meum in pena exaltasti me. **D**e
dixisti me qd fcs es spes mea: forti
tudinis a facie inimici. **I**nhabita
bo in tabernaculo tuo in secula protegat
in uelamento alarum tuar. **O**m

ni ds ms exaudisti oratione meam
dedisti hereditatem timentib: nom tuu.

Dies sup dies regis adicies annos ei
usq; in diem generationis et gnationis.

Per manet in eternum i conspectu dei
miam et ueritate eius qd requirit.
Sic psalmum dñi noi tuo in seculu se
culi: ut redda uota mea de die i die.
In finem pro uirtutem ps ds. be.

Donne deo subiecta erit aia mea
ab ipso enim salutare meum.
Am et ipse ds ms salutaris ms sus
ceptor ms n moueboz amplu. **Q**uo
usq; uirtutis in hoem interfictis u
muerit nos tanqua parietu inclina
to et macerie depulso. **P**er uirtutem
precium meu cogitauerit repelle
eum in inferno suo et corde suo
maledicebant. **P**er uirtutem deo
subiecta esto aia mea qm ab ipso
paciencia mea. **Q**uia ipse ds ms et
saluator ms: adiutor meus non

enugrabo. **I**nde salutare meu et
glia mea: ds auxili mei et spes mea
in deo e. **S**pare in eo ois congregatio
ppli effundite coram illo corda ura
deus adiutor nr in eternu. **P**er uirtu
tam uane filij hoim indaces filij
hominu instans ut decipiant de
uanitate inuidym. **N**olite sperare
in iniquitate et rapinas nolite con
cupiscere diuicie si affluat cor ap
ponere. **S**emel loquut e ds duo
hec audiui quia potestas dei est
et dñe nra: quia tu reddes uni
cuiq; iuxta opera sua. psalm ds
cum eet in deserto ydumee. be.

Deus deus meus ad te deluce
rugilo. **S**uauit i te aia mea
quam multiplicat e caro mea.
In terra deserta in uia et in aquosa
sic in deo apparui tibi ut uiderem
uirtutem tuam et glam tua. **O**m
melior est nra tua sup uiras la
bia mea laudabit te. **S**ic benedi
cam te in uirtute mea: et in nomine
tuo leuabo man meas. **S**icut ad
ipe et pinguedine repleat aia
mea et labijs exultationis laudabit
os meu. **H**ic memor fui tui si
oratum meu in maturis medi
tabor: in te quia fuisti adiutor ms.
Et in uelamento alay tuar exultabit
aia mea post te: me suscepit dex
ta tua. **I**pi si in uanu quiescit
aiam meam introibit in inferna
terre madent in manu gladij par
tes uulpu est. **H**ec uero letabit
et laudabunt os qui uiuat in eo
quia obstrictu e os loquentu in q.

In fine ps dauid lxviii.

Exaudi ds oratione mea cu deprecor
a timore inimici eripe animam
meam. **P**roteristi me aduentu ma-
lignorum: a multitudine operan-
tium iniquitate. **Q**uia exacerbat
ut gladium linguas suas intendit
arcu rem amara ut sagitte in ob-
scuris immaculati. **S**ubito sagit-
tabit eum et non timebit firmaverunt
sibi sermone nequa. **P**arauerunt
ut absconderent laqueos dixerunt quis
videbit eos. **S**erutati sunt iniquitates
defecerunt scrutantes scrutatio. **H**e-
cedit ho ad cor altum: et exaltabit ds.
Sagitte puerorum: sicut et plaga eorum et in-
firmate sunt contra eos lingue eorum. **C**on-
turbati sunt omnes qui videbant eos: et ti-
muit omnis ho. **E**t anticipauerunt opa-
dei: et facta eius intellexerunt. **P**erabit
iustus in domino et sperabit deo et laudabitur
omnes recti corde. In fine ps
dauid cantici iemite et aggei ul exe-
chiel de libro peregrinationis ul de
pslo transmigrationis inopetent p
fieri. lxviii.

Excedet pueri ds in syon: et tibi
credetur uotum in ierlm. **E**x-
audi oratione mea: ad te os caro
ueniet. **V**erba iniqui pualuerunt
sup nos: et impietatis nostris tu pro-
piaberis. **B**eatius que elegisti et
assumpsisti habitabit in armis tuis.
Reprobimur in bonis domus tue scdm
et templum tuum mirabile iocundare.
Exaudi nos ds salutaris noster: spes
omni finium terre et in mari longe.

Preparans montes in uirtute tua ac-
cinctus potentia qui conturbas pro-
fundum maris sonu fluctuum eius. **C**ur-
babitur gentes et timebit habitant et q-
minos a signis tuis erit maritimi
et uespere delectabit. **V**isitasti terram et inebri-
asti eam: multiplicasti qm multipli-
care ea. **E**lumen di repletum est aquis pa-
rasti cibum illois qm ita est preparatio eius.
Riuos eius inebrians multiplica gen-
tina eius in stilladys ei letabitur
germinans. **B**enedices corone anni
benignitatis tue: et campi tui reple-
buntur libertate. **P**inguetate spe-
tiosa deserti: et exultatione colles ac-
cingentur. **I**nduri sunt ardetes omni
et ualles habundabit frumto clama-
bunt et enim pueri dicent. **T**itulus
in fine cantici psli resurrectionis. lxxv.
Iubilare deo omnis terra: psalmi dicite
nomen eius date gloriam laudi ei. **O** i-
te deo quam terribilia sunt opa tua
domine: in multitudine uirtutis tue
magnentur et inimici tui. **O** mnis terra
adorete te ds et psallat tibi: psal-
mi dicant nomini tuo. **V**enire et uidete
opera dei: terribil in consilijs super
filios hominum. **O** ui conuertit mare in ar-
ida: in flumine transit ibi pede ibi le-
tabimur in ipso. **Q** ui dominatur in uirtute
sua in cunctum oculi eius sup gentes res-
piciunt qui exasperat non exaltet
in semet ipsis. **B**enedictus dominus noster
terru: et audita facite uoce laudi eius.
Q ui posuit animam meam ad uitam: et non
dedit in commotione pedes meos.
Q ui probasti nos ds igne nos exami-

nasti: et non sicut examinatur argentum. **I**n
diversi nos in laqueum posuisti tribulati
ones in corde nostro: imposuisti homines
super capita nostra. **T**ransivimus pignem
et aquam et deduxisti nos in fangeum.
Intrabo in domum tuam in holocaustum
reddam et vota mea quod distinxerit labia
mea. **E**t locutum est os meum in tribu
latione mea. **H**olocausta medulla
ta offeram tibi cum incensu arietum of
feram tibi boues cum hircis. **V**enite
audite et narrabo omnes qui timeatis domum
quantum fecit anime mee. **H**idum ouem
clamavi: et exultavi sub lingua mea.
Iniquitate si aspexi in corde meo
non exaudiet dominus. **P**ropterea exaudiuit
dominus: et attendit vocem deprecationis mee.
Benedictus deus qui non amovit ora
tionem meam et misericordiam suam a me.
In fine canticum david. **D**eus
misereatur nostri et benedicat nobis:
illuminet vultum suum super nos
et misereatur nostri. **E**t cognoscamus
in terra viam tuam: in omnibus gentibus sa
lutare tuum. **C**onfiteantur tibi populi domus
domini: et exultent geres quoniam iudicas populos
iniquitate et geres in terra durgis.
Confiteantur tibi populi domus domini: et exultent
geres quoniam iudicas populos iniquitate
et geres in terra durgis. **B**enedicat nos deus
dominus deus noster benedicat nos deus:
et metuant eum omnes fines terre.
In fine canticum david. **E**xurgat deus
et dissipentur inimici eius et fugiant
quod erant ei a facie eius. **S**icut defluit fumus
deficiant sicut fluit cera a facie
ignis sic pereant peccatores a facie dei.

Et iusti epulentur et exultent in conspectu
dei et delectentur in leticia. **Q**uante do
minum dicite non ei: iter facite ei qui
ascendit super occasum dominus nomen illi.
Exultate in conspectu eius turbabuntur
a facie eius patris orphanorum et vi
duarum. **D**eus in loco sancto suo
deus qui in habitare facit uni moris
in domo. **Q**ui eduxit unctos in forti
tudine similiter eos qui exasperant
qui habitant in sepulchris. **D**eus
cum egredieris in conspectu populi tui
cum transieris in deserto. **T**erra
mota est et eunim celi distillaverunt a fa
cie dei synai a facie dei israel. **P**luvia
voluntaria segregavit dominus heridam tuam
et infirmata est tu si perfecisti eam.
Animalia tua habitabunt in ea: pa
rasti in dulcedine tua pauperi dominus.
Dominus dabit verbum evangelizanti
tibi: virtute multa. **R**ex virtutum
dilecti dilecti: et speret domus domini
spolia. **S**idormaris intermedios
celos penne columbe deargentare
et posteriora dorsus eius in pallore au
ri. **D**um discernit celestis regis
super eam nive dealbabitur in celis
mons dei mons pinguis. **M**ons
coagulatus mons pinguis ut ad
suspiciamus montes coagulatos.
Mons in quo beneplacitum est deo ha
bitare ideo et enim dominus habitabit
in finem. **C**urvis domini recte milia:
multiplex milia letantium dominus ideo
in synai in isto. **A**scendisti altum
cepisti captivitate: accepisti dona
in hominibus. **E**t enim non recedentes
in habitare dominum domini. **B**enedictus

dominus die cotidie propter iter faciet nobis
de salutarium nostrum. Deus in deus
saluos faciendi: et domini domini exierunt mortis

Ueritatem deus confringet capita inimi-
corum suorum: iracundiam capiti pambulantium
in inebriatis suis. **P**er deus crebata
conuertam comitum in profundum maris.

Ut ininguat pes tuus in sanguine
lingua eorum tuorum: et in unguibus abip-
so. **A**derunt ingressus tuos deus
ingressus dei mei regis mei qui est in deo.

Preueniunt principes coniuncti psal-
lentibus: in medio uincularum tympanis-
ay. **I**n ecclesiis benedixit deus domino de
fontibus: in deo. **I**bi beniamin adolefecit

in inuentis excessu. **P**rinces
iuda duces eorum: principes babilon
principes neptalim. **M**anda deus uir-
tuti tue confirma deus hoc quod o-
peratus es in nobis. **T**emplo tuo in
iherusalem: tibi offerent reges munera.

Interpreta feras harundinis congrega-
tio taurorum in uacis pilorum ut exelu-
dant eos qui pbari sunt argento.

Missa gentes que bella uolunt ueni-
ent legati ex egypto ethiopie pueni-
ent manus eius deo. **R**egna terre

cantare deo psallite domino. **P**salte
deus qui ascendit super celum celi ado-
uente. **E**cce dabit uocem suam uocem

uirtutis dare gloriam deo super israel mag-
nificencia et uirtutis eius in nubibus.

Mirabilis deus in sanctis suis deus israel ipse
dabit uirtutem et fortitudinem
plebi sue benedictus deus.

In fine pro his qui commutabuntur
ipsi dauid. lxviii.

rrrph

domine maris et tempestas dimiserit me.

Laboranti clamans rauce fecerunt fauces
meae defecerunt oculi mei dum spero
in deum meum. **M**ultiplicati sunt super
capillos capitis mei: quod odert me gressus.

Confortati sunt qui persequuntur me in
inimici mei in inuita quem non rapui tunc
exsoluebam. **D**eus tu scis insipientiam
meam: et delicta mea ante te non abscondita.

Non erubescant inimici qui expectant te do-
mine: domine uirtutum. **N**on con-
fundantur super me qui querunt te deus israel.

Omni propter te sustinui obprobrium opus
confusio faciem meam. **E**xtranis feci
sum fratribus meis: et peregrinus filius
matris mee.

Omni zelus domus tue come-
dit me et obprobria exprobrantium tibi
cecidit super me. **E**t operum inie-
iunio animam meam et factum est in obpro-
brium mihi.

Et posui uestimentum meum
cilicium et feci sum illis in pabula. **H**o-
mines me loquebantur qui sedebant in
porta: et in me psallebant qui bibe-
bant uinum.

Ego uero orationem meam ad te
domine tempus beneplaciti deus. **I**n mul-
titudine misericordie tue exaudi me domi-
ne in ueritate salutis tue.

Erripe me
delicto ut non infingar liba me ab his
qui oderunt me et de profundis aquarum.

Non me demergat tempestas aque
neque absorbeat me profundum neque;

neq; ingeat sup me puteus os suum.
Exaudi domine qm benigna e tua tua
 scdm multitudinem miserationu tuaru
 respice in me. **E**t ne auctas facie tua
 a puero tuo qm tribulor uelocit ex
 audi me. **I**ntende arie mee et libera
 cam. **I**nter inimicos meos eripe me.
Tusis impropertu meum et confusionem
 meam et reuerentia mea. **I**nconspice
 tu tuo et omis qui tribulant me imp
 perum meum expectant cor meum
 et miseriam. **E**t sustinui qui simul
 contristaret et n fuit qui consolaret
 et inueni. **E**t redeit mesa meam
 fel: et in siti mea potauerit me aceto.
Fiat in ca eoz coram iphs enlagueum
 et in retributiones et in scandalu. **O**
 scilicet oculi eorum ne uideant et
 do: sum eorum semp in curia. **E**f
 funde super eos iram tuam et furor
 ne tue comprehendat eos. **F**iat ha
 bitatio eorum deserta et in tabernaculis
 eorum non sit qui inhabitet. **O**m
 quem tu periclitu psequuti et et si
 dolorem uulnere meoz addiderunt.
Appone iniquitate sup iniquitatem
 eoz: et non intrent in iudicia tuam.
Deleantur delibz uiuentiu: et cum
 iustis non scribantur. **E**go sum
 paup et dolens: salus tua ds susce
 pit me. **L**audabo nam di cu cantico
 et magnificabo eu in laude. **E**t place
 bit deo sup uirulu nouellu cornua
 pducentem et ungulas. **I**udeant
 paupes et letentur: quere deum et
 uiuet anima nra. **O**m exauduit
 paupes dominus: et uindos suos
 non desperit. **L**audent illum ce

li et tra mare et oia reptilia in eis.
 in deus saluam faciet syon: et edi
 ficabuntur ciuitates iude. **E**t
 inhabitabunt ibi: et hereditate ac
 quirent eam. **E**t sem seruo: eius
 possidebit eam et qui dilig nomen
 eius habitabunt i ca. **I**n fine ps
 dauid in rememoratoe q saluū eu
 fecit dominus. **l. ix.**
Deus in adiutorium meū tu
 tende. dñe ad adiutand me
 festina. **C**onfundant et reuerent
 qui querunt aiām meā. **H**itane
 et erubescant q uolunt in mala.
Huerantur statim et erubescantes:
 qui dicunt in euge euge. **E**xultet
 et letentur iure omis qui querit te
 et dicant semp magnificetur dñs q
 diligunt salutare tuū. **E**go ū
 egenus et paup et sollicitus est mei.
 sum deus adiutia me. **A**d iutor
 mē et libator mē esto dñe nemoz etis.
 ps dauid filioz ionadab et prior
 captiuorum. **l. ix.**
Nte dñe speram n confundar
 in eternu in iusticia tua liba me
 et eripe me. **I**nclina ad me au
 rem tuam et salua me. **E**sto in
 iudicium protectore et in locum
 munitu ut saluū me facias.
Qm firmamentū meū et refugi
 ū meū es tu ds mē eripe me de
 manu pōris et de manu contra
 legem agentis et iniqui. **Q**m
 tu es paciencia mea dñe: dñe spē
 mea adiuuante mea. **T**ate
 confirmatus sum ex utero de
 uentre matris mee tu es pector

Herzog August Bibliothek
 Wolfenbüttel

ms **I**n te cantatio mea semp tñqm
p'digium fcs sum multis tñ aduitor:
foris. **R**epleatur os meum laude
ut cantem gl'iam tuā tota die t mag
nitudinem tuā. **D**eproicias me in
tempore senectutis cum defecerit li
tus mea ne delinquas me. **Q**uia dix
erunt inimici mei m: t qui custodie
bant animā meā consiliū fecerunt
inimū. **D**icentes d's deliquit eū
psequimini t cōphendite eum quia
non est qui eripiat. **D**eus ne longe
ris a me: d's m's in auxiliū meum
respice. **C**onfundant t deficiant
deriscentes animē mee operiantur
confusione t pudore qui querunt
mala m. **E**go autē semp sperabo:
t adiciam sup omne laudem tuā.
Os meū annuntiabit iusticiā tuam:
tota die salutare tuū. **Q**uā non
cognoui litterarū introibo in po
tencias dñi dñe memorabor iusticie
tue solius. **D**eus docuisti me atu
tūture meā: t usq; sic promūcia
bo mirabilia tua. **E**t usq; i senectā
t senium d's ne derelinquas me.
Non annunciem brachyū tuū gñati
oni omni que uentura est. **P**oten
ciā tuā t iusticiā tuā d's usq; i
altissima que fecisti magnalia d's
quis similis tui. **Q**uātas osten
disti m tribulationes multas et
malas t conuersus uiuificasti me
t de abyssis terre iter reduxisti me.
Multiplicasti magnificenciā tuam
t conuersus consolatus es me. **N**ā
t ego confitebor t in uasis psalmi

ueritate tuā d's psallam t in cytha
ra sanctus m's. **E**xultabunt labia
mea cum cantauero tibi t anima
mea quam redemisti. **S**ed t lingua
mea meditabit iusticiā tuā cum cō
fusi t reueriti fuerint qui querunt
mala m. **p's dauid in salomonem**
Deus iudicium tuū regida / lxxi.
t iusticiā tuā filio regis. **I**udi
care pplm tuum in iusticia: t paupes
tuos in iudicio. **S**uscipiant montes
pacem pplō t colles iusticiā. **I**udi
cabit paupes ppli t saluos faciet fi
lios pauper t humiliabit calumpni
atorem. **E**t pmanebit cum sole t
ante lunam in generatione et ge
neratione. **D**escendet sic pluuia
in uellus t sicut stilladri stillancia
sup terram. **O**rietur iudicib; eius
iusticia: t habundancia pacis don
auferatur luna. **E**t dominabit
amarī usq; ad mare t a flumine
usq; ad terminos orbis terrarū. **Q**uā
ram illo procident ethiopes t iui
uici eius terram linguent. **R**e
ges tharsis et insule munia offe
rent reges arabum et saba dona
adducent. **E**t adorabūt eū omnes
reges omīs gentes seruient ei. **Q**uia
liberauit pauperem a potente et
pauperem cui nō erat aduitor.
Parceat pauperi et inopi: t animas
pauper saluas faciet. **E**xultans
t iniquitate redimet animas eor
t honorabile nom eor coram illo.
Et uiuet t dabit ei deaurō arabie
t adorabunt de ipso semp: tota die

benedicent ei. **X**usuris et iniquitate
redimet animas eorum. **E**rit firmamentum
interitum in summis montium super ex
tolletur sicut libanum fructus eius et
florebit decumitate sicut fenulum terre.
Et nomen eius benedictum in secula ante
solem permanet nomen eius. **E**t bene
dicentur in ipso omnes tribus terre omnes
gentes magnificabunt eum. **B**ene
dictus dominus deus israel qui facit mirabilia
a sol. **E**t benedictum nomen maiestatis
eius in eternum et replebitur maiestas
eius omnis terra fiat fiat. **D**e
fecerunt laudes hymni domini domini filii recte

Quam bonus israel deus: his qui
recto est corde. **M**ei autem pene mori sunt
propter pene effusi sunt gressus mei.
Quia zelatus super iniquos: pacem pec
catorum videns. **Q**uia non est respectus
mori eorum: et firmamentum in plaga eorum.
In labore hominum factus est: et cum hominibus
non flagellabunt. **I**deo tenuit eos
superbia operum suorum iniquitate et im
pietate sua. **P**roduit qui ex adipe
iniquitas eorum transierunt in affectum
cordis. **C**ogitauerunt et loquuti
sunt nequam iniquitate in excelsis
loquuti sunt. **P**osuerunt in celo os suum
et lingua eorum transiit in terra.
Ideo continentur populi tuis hic et dies
pleni inueniuntur in eis. **E**t dix
erunt quomodo scit dominus: et tu es scientia in
excelsis. **E**cce ipsi peccatores et ha
bundantes in secula obtinuerunt di
uitias. **E**t dixit dominus sine causa ius
tificavi cor meum et laui inter

innocentes manus meas. **E**t fui fla
gellatus tota die: et castigatio mea
inmanitatis. **S**i dicebam narrabo
sic ecce nationem filiorum tuorum reprobam.
Existimabam ut cognoscerem: hoc
labor est ante me. **D**onetur interem
in seculum dei: et intelligam inuicti
miseris eorum. **T**erumpsumen propter dolos
posuisti eis deiecit eos dum alle
uarentur. **Q**uomodo factus est in desola
tione subito defecerunt perierunt
propter iniquitatem suam. **E**clud com
num surgentium domine in ciuitate
tua ymaginem ipsorum ad nichilum
rediges. **Q**uia inflammatus est
cor meum: et renes mei commutati
sunt et ego ad nichilum redactus
sum et nesciui. **E**t iumentum factus sum
apud te et ego semper tecum. **D**e
nuisti manus deceptorum meam
et in uoluntate tua deduxisti me
et cum gloria suscepisti me. **Q**uid enim
nichilum est in celo et are quid uolui
super terram. **D**efecit caro mea et
cor meum: deus cordis mei et pars
mea deus in eternum. **Q**uia ecce
qui elongant se are peribit perdidit
omnem qui fornicatur absit.
Nichil autem ad herere deo bonum est
ponere in domino deo spem meam.
Et annuntiaui omnes predicationes tuas
ab ab in portis filie syon.
In intellectus asaph. **H**ocui.
Et quid deus repulisti in fine:
iratus es furor tuus super
omnes pastue tue. **M**emor esto g
gregationis tue: quia possedisti

mti

adinitio **R**edemisti iuga hereditatis
tue mons syon in quo habitasti i
eo. **L**eva manus tuas in superbias
eorum in fine quanta malignatus est
inimicus in se. **E**t gloriati sunt qui o
derunt te in medio sollemnitate tue.
osuerunt signa sua signa et non cog
nouerunt super summum. **Q**uasi in
filia lignorum securibus exciderunt
ramas eius in idipsum insecuti et
astra deiecerunt eam. **I**ncenderunt
ignem scelerum tuum in terra polluerunt
tabernaculum nominis tui. **P**rocurunt
in corde suo cognatio eorum simul qui
esse faciunt omnes dies festo dei a
terra. **D**igna nostra non iudicium iam
non est propheta et nos si cognosceret
amplius. **U**sq; deus improperebit
inimicus uritur aduersarius no
n in tuum in fine. **U**t quid aueris
manum tuam et dexteram tuam de medio
sinu tuo in fine. **D**eus autem rex noster
ante secula operatus est salutem in
medio terre. **D**eus confirmasti
iustitiam tuam mare contribulasti
capita draconum in aquis. **T**u
congregasti capita draconum dedisti
eum escam populo ethiopum. **T**u dis
rupisti fontes et torrentes: tu siccas
ti fluuios et ham. **T**uus est dies et
tua est nox: tu fabricas es aurora
et solem. **T**u fecisti os timoris terre
et statem et uerum plasmasti ea. **M**e
mor esto huius inimicus impropere
perant domino: et populus insipiens in
creuit nomen tuum. **P**etradas be
tus annas confitemini et annas

paupe tuorum ne obliuiscaris in finem.
Respice testamentum tuum quia repleti sunt
terre domibus iniquitatum. **N**e auertas
humilis sed confusus pauper et inops
laudabunt nomen tuum. **E**xurge deus in
dica causam tuam memor esto impropere
rum tuorum qui ab insipiente sunt tota die.
Ne obliuiscaris uoces inimicorum tuorum super
bia eorum quare oderet ascendit tempus.
in fine ne corrumpas iudicium. **P**ro
phetia cantica aph. lxxvii.
Confitebunt tibi deus: confitebuntur
et inuidebunt nomen tuum. **N**arrabimus
mirabilia tua cum accipere tempus ego
iustitias iudicabo. **I**nfra est terra: et
omnes qui habitant in ea ego confirmasti
columnas eius. **N**on iniquus no
lite iniqui agere et delinquentibus nolite
exaltare cornu. **N**olite extollere in
altum cornu iustum nolite loqui ad
uersus deum iniquitate. **Q**uia neque
aboriente neque ab occidente neque a
desertis montibus quoniam deus iudex est. **H**ic
humiliat et hunc exaltat quia calix
in manu domini uini meri plenus
mixto. **E**t inclinabit ex hoc in hoc
ueruntam fex eius non est exinanita
bivent omnes peccatores terre. **E**go autem
annuntiabo in seculum cantabo deo iacob.
Et omnia cornua peccatorum confringam et
exaltabuntur cornua iusti.
Iustitie in carminibus: iustitie in laudibus: pro
phetia cantica ad assyrios. lxxv.
Dominus in iudea deus iustitie mag
num nomen eius. **E**t factus est in
pace locus eius: et habitatio eius
in syon. **I**bi confregit potentias

Hertzog August Bibliothek
Wolfenbützel
0 1 2 3 4
Gray Scale

artu scutu gladiu & bellu. **I**lluminas
tu mirabiliter a montib; eternis tur
bati s; omis insipientes corde. **D**or
muerit somnu suu & nichil inuenerit
os uiri diuiciarum in manib; suis.

Ab inreparatione tua ds iacob: dormita
uerit omis qui ascenderunt equos.

In terribilis es & quis resister t: ex
tunc in tua. **D**ecelo auditu fecisti
iudiciu terra tremuit & quieuit.
u exurger in iudicio ds: ut saluos
faciet omis mansuetos tre. **Q**ui co
gnatio hominis confitebit t et re
liquie cogitationis die festu ager t.

Donete & reddite dno io uro: omnes
qui in circuitu eius afferunt munia.

Terribili t ei qui auferit spm prin
cipum: terribili apud ds reges tre.
In fine p ydithum ps ds asaph. lxxvi.

Cor me ad dnm clamau: uo
ce mea ad deum & intendit in.

Indie tribulationis mee dm exqui
siui manib; meis nocte comia eu
& si sum decept. **R**enuit consolari
ania mea: memor fui dei & delectat
sum & exultatus su & defecit spe
ms.

Antipauerit uigiliab oculi
mei turbat sum & si sum locut.

Cognauit dies antiquos & annos eter
nos in tunc habui. **E**t meditatus su
nocte cu corde meo: & exercebar

& scopebam spm meum. **Q**uid i
etnu puer ds & si apponet ut co
planior sit adhuc.

Hut in fine mise
ricordia sua: abscedet in generatio
ne & gnatione. **H**ut obliuiscetur

misereri ds: aut continebit iua

miam sua. **E**t duci ne cepi: hec muta
tio dexte excelli. **M**emor fui operu

dsu quia memor ero ab initio mira
bilitum tuor.

Et meditabor in om
nib; operib; tuis & in aduentionib;

tuis exercebor. **D**eus in dno suo uia
tua quis ds magnus sic ds non tu

es qui facis mirabilia. **N**ota fecisti
in ppls uirtute tua & edemisti in bea

chio tuo ppls tuu filios iacob & io
seph. **U**iderit te aque ds uiderunt

te aque & timuerit & turbate s; ab
ysu. **M**ultitudo sonitus aquaru

uocem dederit nubes. **E**t cum sa
gitta tue transeunt uox tonitru

tui i uota. **I**lluxerit choruscationes
tue ubi terre commota e & contremuit

ira. **I**n mari uia tua & semite tue
in aquis multis & uestigia tua no

cognoscunt. **D**eduxisti sic oues p
pulum tuu in manu moysi & aaro.

In intellectus asaph. lxxvii.

Atendite ppls ms legem mea
inclinare aure uiam iustitia

oris mei. **P**erit in parabolis os
meum: loquar ppositiones ab

initio. **Q**uanta audiuimus et
cognouimus ei: & patres nri narra

uerunt nob. **N**on s; occultata
a filijs eoz in generatione altera.

Parrantes laudes dnu & uirtutes
eius: & mirabilia eius qferit.

Et susceperunt testimoniu in iacob
& lege posuit in isrl.

Quanta ma
dauit pps nris nota facit ea fili

is suis ut cognoscat gnatio altera.

Fili qui nascuntur exurgent et

narrabunt filijs suis. **E**t ponant i
do spem suā et n̄ obliuiscant operū dei
et mandata eius exquirant. **D**e fīar
sūt patres eorū quatio praua et exas
perans. **G**eneratio que n̄ direxit
cor suū et n̄ est credita cū deo sp̄e eius.

Filij effrem intendentes et mittentes
auxilium conūsi sūt in die belli. **N**on
custodiētes testamētū dei: et in lege
eī noluerūt ambulare. **E**t obliuiscunt
beneficōz eius: et mirabiliū eius q̄
ostendit eis. **O**ra patribz eorū fecit
mirabilia in terra egypti in campo
thaucoz. **I**nterripit mare et per
dixit eos statuit aquas q̄ in uentre.

Et eduxit eos in nube diei: et tota
nocte in illuminatione ignis. **I**n
terripit petiā in hemo et adaqua
uit eos uelut in abyssu multa. **E**t
eduxit aqua depenia: et deduxit tā
quā flumina aquas. **E**t apposue
rūt adhuc peccare ei: in uia conuata
uerūt ex celsu in in aquoso. **E**t
temptauerūt dñm in cordibz suis:
ut peterent escas animabz suis.

Et male loquunt sūt de dō dixerunt
numquid poterit dō parare mēā
in deserto. **Q**uā p̄cūit petiā et
fluxerunt aque et torrentes in
undauerūt. **Q**uid et panē potuit
dare: aut parare mēā p̄p̄o suo.

Ido audiuit dñs et distulit et accens
ē furoz eius iacob et ira ascendit in
isrl̄. **Q**uia n̄ crediderunt in dō: nec
sp̄erauerunt in salutari eī. **E**t
mandauit nubibz: desup: et ia
nuas celi aperuit. **E**t pluit ill̄

manna ad manducandū et panē celi
dedit eis. **P**anē angeloz manducatur
hō: et tabernacula misit eis i habundancia.
Transiit autem de celo: et indixit i
uirtute sua affricū. **E**t pluit sūt eos
sicut puluere carnes et sicut harena
maris uolantia pennata. **E**t cecidit
in medio castrorū eorū: circa tab
nacula eorum. **E**t manducauerūt
et saturati sūt nimis: et desiderū eorū
attulit eis n̄ sūt fraudati a desiderio
suo. **A**d huc esce eorū erant in ore
ipsorū: et uia dei ascendit sup eorū.

Et occiderunt pingues eorū: et electos
isrl̄ impediuit. **I**n omnibz his
peccauerunt adhuc: et non credi
derunt in mirabilibz eī. **E**t de
fecerunt in uanitate dies eorū: et
anni eorum cum festinatione. **C**ū
occideret eos querebāt et reuertebant
et diluuiū ueniebāt ad eū. **E**t
rememorati sūt quia dō adiutor ē
eorū: et dō excelsus redemptor eorū ē.

Et dilexerunt eum in corde suo: et
lingua sua mīti sunt ei. **Q**uā
aū eorū non erat rectū cū eo: nec
fideles habita sunt i testamēto eī.

Ipse autem ē misericors et p̄picius
fiet peccans eorū et n̄ disp̄cet eos.

Et habundauit ut auireret uiam
suā: et n̄ accendit oēm uiam suā.

Et recordatus ē quia caro sūt: sp̄s
uadens et non rediens. **Q**uociens
exacerbauerūt eum in deserto: in
ua conuauerūt eū in in aquoso. **E**t
conūsi sūt et temptauerūt dñm: et
sc̄m isrl̄ exacerbauerūt. **N**on sūt

recordati manū eius die qua redemit
eos de manu tribulantis. **S**ic posuit
in egypto signa sua et prodigia sua in
campis hancos. **E**t conuertit in sang-
uine flumina eorum et umbres eorum nebi-
beret. **M**isit in eos chynomiā et co-
medit eos et ranam et dissipauit eos.

Et dedit erugini fructus eorum et labores
eorum locuste. **E**t occidit in grandine
uinetas eorum et moros eorum in pruina.

Et tradidit grandini uimenta eorum
et possessionem eorum igni. **M**isit in eos irā
indignationis sue indignatione et irā
et tribulatione in missione pangelos
malos. **A**īā fecit seminare ure sue. et
non peperit aīmore animas eorum et
uineta eorum in morte coeluit. **E**t per-
cussit de primogenitū in ira egypti
penninas oīs laboris eorum in taberna-
culis eorum. **E**t abstulit sicut oues
ipsum suū et perdidit eos tamquam gre-
gem in deserto. **E**t deduxit eos in spe-
re et non timuerunt et inimicos eorum ope-
ruit mare. **E**t induxit eos in mortē
sanctificationis sue montem quem
acquistuit de terra eius. **E**t eleuit a
facie eorum gentes et forte diuisit
eis terram in funiculo distributionis.

Et habitare fecit in tabernaculis eorum
tribus israel. **E**t temptauerunt et exacer-
bauerunt dominum excelsum et testimonia
eius non custodierunt. **E**t auerterunt a
et non seruauerunt pactū quemadmodū
patres eorum conuerſi sunt in mari pra-
ui. **I**n ira conatauerunt eum in collibus
suis et in sculpilibus suis ad emula-

tionē eū prouocauerunt. **A**ndiuir
deus et sperauit et ad nichilū redegit
ualde israel. **E**t repulit tabernaculū
suum tabernaculum suū ubi habi-
tauit in hominibus. **E**t tradidit in
captiuitatē uirtutē eorum et pul-
chritudinē eorum in manū inimici. **E**t
concluserunt in gladio ipsum suū et
hereditatē suam speruunt. **I**uuenē
eorum comedit ignis et uirgines
eorum non sunt lauritate. **S**acerdotes
eorum in gladio ceciderunt et uidue eorum
non plorabantur. **E**t excruciatu est
tanquam dormiens dominus tanquam
potens capillatus aīmo. **E**t
percussit inimicos suos in postero
ra obprobrium seipsum dedit illis.

Et repulit tabernaculum ioseph
et tribum effrem non elegit. **S**ed ele-
git tribum iuda: montē syon quem
dilexit. **E**dificauit sic unicorū
sanctuarium suū in terra quā funda-
uit in secula. **E**t elegit dauid seruū
suū et constituit eū de regibus omnium.
de posteritate accepit eum. **P**as-
ce iacob seruū suū et israel be-
reditatē suā. **E**t paucos eos
in innocentia cordis sui et intel-
lectibus manuum suarū deduxit eos.
psalmus asaph. lxxvii.

Deus uenerunt gentes in
hereditatē tuā polluerunt
templū sanctū tuū: posuerunt in
ipsum custodiā. **P**osuerunt
mortuaria seruorum tuorum et carnes
uolarum celi carnes seruum tuorum belis

re. Effunderet sanguine ipsoz tamq[ue]
in arcu ierlm et n[on] erat qui sepeliret.
Facti sum[us] obprobrium uicinis n[ost]ris: sub
sannatio et illisio his q[ui] in arcu n[ost]ro
st. **V**iq[ue] d[omi]ne uasceris in fine: accedet
uelut ignis zelus tuus. **E**ffunde u[er]u[m]
tua in gentes que te n[on] nouer[un]t et i[n]
regna que nom[en] tuum n[on] inuocauer[un]t.

Quia comeder[un]t iacob: et locum eius de
solauer[un]t. **N**ememineris iniquitatu[m]
nu[n]q[uam] antiquaz cito anticipent nos
m[er]ite tue quia paupes f[ui] sum[us] nimis.

Adinua nos deus salutaris n[ost]r[us] et p[ro]p[ter]
gl[ori]am n[ost]ra[m] tu d[omi]ne l[ib]era nos et p[ro]p[ter]
esto peccatis n[ost]ris p[ro]p[ter] nom[en] tuum.

Deforte dicant ingentib[us]: ubi e[st] d[omi]s eor[um]
et innorescant uinationib[us]: cora[m] oculis
n[ost]ris. **U**ltio sanguinis seruoz tuoz
qui effusus e[st] inuocet in conspectu
genutis compeditoz. **S**ed mag[is]
miridinem biachii tui: posside fili
os mortificatoz. **E**t redde uicinis
n[ost]ris septuplum in sinu eor[um] impro
perum ipsoz q[uod] exprobrauerunt
tibi d[omi]ne. **N**os autem ip[s]i tuis et
oues pascue tue confitebimur tibi
in seculu[m]. **I**n g[ra]tione et g[ra]tione[m]
annuntiabimus laudem tuam.
in fine pro his q[ui] commutabunt[ur] res
monu[m] asaph ps[almus] passivus. lxxix.

Qui regis isrl intende qui dedu
cis uelut ouem ioseph. **Q**ui se
des sup[er] cherubin manifestare cora[m]
effraim beniamin et manasse. **E**x
cita potencia[m] tua[m] et ueni: ut saluos
facias nos. **D**eus uirtutu[m] couerte
nos: et ostende faciem tua[m] et salui
erim[us]. **O**ne d[omi]s uirtutu[m] quousq[ue] nas

ceris sup[er] orationem seru tuu[m]. **A**libab
nos pane lacrimaz: et potu[m] dab[is] nobis
inmensura. **P**osuit nos in contradic
tionem uicinis n[ost]ris et inimici nostri
subcannauer[un]t nos. **D**eus uirtutum
couerte nos: et ostende faciem tuam
et salui erim[us]. **U**inea de egypto transi
isti eiecisti gentes et plantasti eam.

Dux itineris fuisti in conspectu eius et
plantasti radices eius et impleuit[ur] tra[s]
peruit montes umbra eius: et arbusta
eius cedros dei. **E**t extendit palmites
suos usq[ue] ad mare et usq[ue] ad flum[en] pro
pagines eius. **U**t quid destruxisti
materiam eius et uindemiast eam
om[ne]s qui pretergreduntur uia[m]. **E**x
terminauit eam aper de silua et sin
gularis ferus depastus est ea. **D**eus
uirtutum couerte: respice de celo et
uide et uisita uineam istam. **E**t p[ro]fice
eam quam plantauit dextera tua et
sup[er] filium hominis que confirmasti.
necenta igni et suffocata ab increpatoe
uultus tui uiderunt. peribit. **I**ar
man[us] tua sup[er] uirum dexte[r]e tue et sup[er]
filiu[m] hominis que confirmasti tibi. **E**t
non discediunt are uiuificabis nos: et
nom[en] tuum inuocabim[us]. **O**ne deus
uirtutu[m] couerte nos: et ostende facie[m]
tua[m] et salui erim[us]. **I**stius p[ro]p[ter]cularib[us]:
ps[almus] ip[s]i asaph quinta sabbi. lxxx.

Exultate deo adin
tori n[ost]ro: uibilate
do iacob. **S**umite
psalmm et date
tympanu[m]: psalte
rium iocundum
cu[m] cythara. **B**uci

nate in eo mensura tuba in insigni die
sollemnitatis iure. **Q**uia preceptum
in israel est: et iudicium deo iacob. Testimo-
nium ioseph posuit illud cum exiret
de terra egypti lingua qua non non erat
audire. **Q**uierit ab oneribus dorsum
eius: manus eius in cophino serueit.
In tribulatione inuocasti me et libera-
re et exaudire in abscondito tecta-
tis probam te apud aqua contradi-
cto-
Audi populus meus et contestabor te israel si au-
dieris me non erit inter deos recens neque
adorabis dominum alienum. **E**go enim sum
dominus deus tuus qui eduxi te de terra egypti
dilata os tuum et implebo illud. **E**t non
audire populus meus uocem meam: et israel
non intendit in. **E**t dimisi eos secundum de-
sideria cordis eorum: ibunt in aduentum
libi suis. **S**i populus meus audiret me israel
si in uis meis ambulasset. **P**ronichi-
lo forsitan inimicos eorum humiliasset
et super tribulantes eos misisset manu
meam. **I**nimicus domini mentis est ei:
et erit tempus eorum in sceler. **E**t elaba-
uit illos ex adipe frumenti et deper-
melle saturauit eos. ps. alaph. lxxxii.

Deus sicut in synagoga deorum
in medio aure deos diiudicat.
Vique uis iudicatis iniquitatem: et
facies peccatorum summis. **I**udicate
egeno et pupillo: humilem et pau-
perem iustificare. **E**ripere paupe-
rem et egenum de manu potius libe-
rate. **D**esciendit neque intellexerunt
in tenebris ambulant mouebunt
omnia fundamenta terre. **E**go autem dixi
diis et filijs excelsi omnes. **N**os
autem sicut homines moriemur: et sicut un-

de principibus; cadentis. **S**urge deus iudica
terram: quoniam tu hereditas in omnibus gentibus.
canticum psalmi alaph. lxxxii.

Deus quis similis erit tibi: ne taceas
neque contemnas deus. **Q**uia ecce in-
nunci tui sonuerunt et qui oderunt te exu-
lerunt caput. **S**uper populum tuum ma-
lignauerunt consilium et cogitauerunt ad-
uersus sanctos tuos. **D**ixit uenite et
disperdamus eos: de gente et non memo-
retur nomen israel ultra. **Q**uia cogita-
uerunt unanimiter simul aduersus
testamentum tuum disposuerunt tabna-
cula ydumeorum et ismaelitarum. **M**oab et
agarenii gebal et amon et amalech a-
lyenigene cum habitantibus tyrum.
Et enim assur uenit cum illis facti sunt
in adiutorium filijs loth. **H**ac ut
sicut madian et cystare sicut iabin
intorrensse sydon. **D**ispererunt in en-
dor facti sunt ut stent terre. **P**one
principes eorum sicut crebro: et zeb-
ee et psalmiana. **O**mnes principes
eorum qui dixerunt: hereditate possi-
deamus sanctuarium dei. **D**eus meus
pone illos ut rotam et sicut stipu-
lam ante faciem uentis. **S**icut ig-
nis qui comburit siluam et sicut
flamma comburens montes.
Ita persequeris eos in tempestate tua
et in ira tua turbabis eos. **I**mpre-
facies eorum ignominiam et querent
nomen tuum domine. **E**rubescant et
conturbentur in scelerem suum et confun-
dantur et pereant. **U**t cognoscant
quia nomen tibi domine: tu solus altis-
simus in omni terra. In fine pro-
torcularibus; filijs chore ps. lxxxii.

Qua dilecta tabernacula tua dñe i
runt gessit et defuit aia mea i
aria dñi. **C**or meū et caro mea exulta
uerit in dñm unū. **E**t enī passer inue
nit sibi domū et turtur nidū ubi repo
nat pullos suos. **H**abitatio tua dñe
i iherosolymis. **D**ñs noster dñs
bitant in domo tua dñe. in scela scelo
laudabunt te. **B**eati viri cui ē auxiliū
abste ascensionē in corde suo dispo
sunt in ualle lacrimarū i loco quē posu
it. **E**t enī benedictionē dabit legis
laici ibunt de iherosolymis in iherosolymis unde
bit ēs dñs in iherosolymis. **D**ñe dñs iherosolymis
exaudi orationē meā aurib; pepe dñs
iacob. **P**ropterea nū aspice dñs et respi
ce in faciem xpī tui. **Q**uia melior est
dies una matris tuas sup milia.
Elegi abiecti ēē in domo dñi mei magis
quam habitare in tabernaculis pēcor.
Quia miām et ueritatem diligit deus:
quā et glām dabit dñs. **N**on pua
bit bonus eos qui ambulant in inno
centia dñe iherosolymis. **H**o q spāt i te.
in finem filijs chore ps. lxxxviii.
Benedixisti dñe terra tua: a iherosolymis
captiuitatē iacob. **R**emisti i
iquitatem pleb tue: operuisti omnia
pēca eor. **M**itigasti omniē iram tuā:
a iherosolymis ab ira indignationis tue.
Conuertere nos dñs salutaris noster: et auerte
irā tuā a nob. **N**umquid in eternum
irasceris nob aut extendes irā tuā
a generatione in generationē. **D**e
us tu conuersus uiuificabis nos: et
plebs tua letabitur in te. **O**stende
nob dñe miām tuā: et salutare tuū
da nob. **A**udiā qd loquar in me dñs
qd qm loquetur pacē i plebem suā.

Et sup scōs suos et i eos q gūmūt ad cor.
Ueritatem ppe tūtes enī salutare ipsius:
ut inhabitet glā in terra nra. **Q**uia et
ueritas obuiat sibi iusticia et pax
gūlat. **V**eritas de tra orta ē et iusticia
a celo pspicit. **E**t enī dñs dabit benigni
tatem: et terra nra dabit fructū suū.
Iusticia aut enī ambulabit: et ponet in
uia gressus suos. **O**ratio dauid. lxxxv.
Ielina dñe aurem tuā et exaudi me.
qm in ops et paup sum ego. **C**ustodi
aniām meam qm scō sum saluum
fac seruū tuū dñs noster spātem in te.
Misere mei dñe qm ad te clamau
tota die letifica animā seruī tui qm
ad te dñe aniām meā leuasti. **Q**uia
tu dñe suauis et nimis et multe mie
omnib; in nocentib; te. **H**urib; pape
dñe orationem meā: et intende uocē dep
cationis mee. **I**n die tribulationis mee
clamauit ad te et exaudisti me. **N**on ē
similis tui in dijs dñe: et nō est scdm
opa tua. **O** mēs gentes quascūq; fe
cisti uenient et adorabūt corā te dñe et
glorificabunt nom tuū. **Q**uia magnū
es tu et faciens mirabilia tu es dñs sol.
Peduc me dñe in uia tua et ingrediar i
ueritatem tuā: letetur cor meū ut time
at nom tuū. **C**onfitebor t dñe dñs noster
in toto corde meo: et glificabo nom tuū
in eternū. **Q**uia nra tua magna ē sup
me et eristi aniām meā ex inferno in
feriori. **D**eus iniqui in surrexerunt
sup me: et synagoga potentū quesi
it aniām meam et non pposuerūt dñm
in conspectu suo. **E**t tu dñs dñs iustitior
et misericors paciens et multe mie et
uerax. **R**espice i me et misere mei da
imperium puero tuo et saluū fac fi

huius ancille tue. **H**ac mercedem signum in bono
ut videant qui oderunt te quoniam tu domine
ad iuuventem me et consolatus es me. filius
choire psalmus cantici. lxxxvi.

Fundamenta eius in montibus sanctis
diligat dominus portas syon super omnia
tabernacula iacob. **G**loriosa dicta est
de te ciuitas dei. **N**emor ero raab et ba-
bylonis scientium me. **E**cce alienige-
ne et tyrius et populus ethiopi huius fuerunt
illuc. **N**unquid syon dicitur homo et homo natus
est in ea et ipse fundauit eam altissimus.

Dominus narrabit in scripturis populus. et in
capitulum horum qui fuerunt in ea. **S**ic
letaurum omnium habitatio est in te.
cantici psalmi filius choire in finem per
melodiam ad reddendum intellectum eman
israhelice vel ierusalemice. lxxxvii.

Domine deus salutis mee in die
clamaui et nocte coram te. **I**nter
in conspectu tuo oratio mea inclina
aure tua ad precem meam. **Q**uia repleta
est malicia anima mea et uita mea
in inferno appropinquabit. **E**stimat
sum cum descendens in lacum feci
sum sicut homo sine adiutorio inter mor-
tuos liber. **S**icut uuluerat dormi-
entes in sepulchris quorum non est memor
amplius et ipsi de manu tua repulsi sunt.

Posuerunt me in lacu inferiori in tenebrosis
et in umbra mortis. **S**uper me confur-
matus est furor tuus et omnes fluctus tuos
in diuersa super me. **L**onge fecisti notos
meos a me posuerunt me abhominati-
one sibi. **T**radidisti mihi et non egrediebar.
oculi mei languerunt propter inopiam.
clamaui ad te domine tota die expandi
ad te manus meas. **N**unquid mortui
facies mirabilia aut medici sustine-

bunt et confitebuntur. **Q**uid nar-
rabit aliquis in sepulchro misericordiam
tua. et ueritatem tuam in perditione. **N**un-
quid cognoscunt in tenebris mira-
bilia tua et iusticia tua in terra ob-
liuionis. **E**t ego ad te domine clamaui
et mane oratio mea perueniet te.

Quid domine repellis orationem
meam: aueris faciem tuam a me.

Paup sum ego et in laboribus: auer-
tente mea: exaltatus autem humiliatus
sum et conturbatus. **I**n me tran-
sierunt ire tue et terrores tui con-
turbauerunt me. **E**longasti a me
amicum. **C**ircumdederunt me sicut
aqua tota die circundederunt me simul.

Elongasti a me amicum et proximum.
et notos meos a miseria. **I**n intellectu
ethan israhelice. lxxxviii.

Miscuias domini in eternum cantabo.
in generatione et generatione

annuntiabo ueritatem tuam iore meo.
Omni dixisti in eternum misericordia edificabi-
tur in celis preparabit ueritas
tua in eis. **D**ispositum testamentum e-
lectis meis: iuratum dauid seruo
meo: usque in eternum parabo semini
tuum. **E**t edificabo in generatione
et generatione sedem tuam. **C**onfi-
tebunt celi mirabilia tua domine et
enim ueritatem tuam in ecclesie sanctorum.

Omni quis in nubibus: equabitur domino
similis erit deo in filiis dei. **D**eus
qui glorificatur in consilio sanctorum:
magnus et terribilis super omnes qui
in circuitu eius sunt. **D**omine deus
iuramentum quis similis tui potes
es domine et ueritas tua in circuitu
tuo. **T**u dominaris potentati ma-

maris motū autē fluctuum eius
tu mitigas. **T**u humiliasti sicut
vulnera supbia in brachio iustu
tis tue displicuit inimicos tuos. **T**u
st celi et tua est terra orbem terre et ple
nitudine eius tu fundasti aquilone
et mare tu creasti. **T**u habo et hermo
in noie tuo exultabit tuū brachiū
cū potencia. **F**umer manū tua et
exalter dextera tua iusticia et iudiciū
preparatio sedis tue. **M**ā et iustas
precedent faciem tuā beatus populus q
sicut iubilatio. **D**ñe in lumine
multū tu ambulabit et in noie tuo
exultabit tota die et in iusticia tua ex
altabuntur. **Q**uia glā virtutis eorū
tues et in beneplacito tuo exaltabi
tur cornu nūm. **Q**uia dñi ē assūptō
tūa et cuncti iustī regis nūi. **T**unc
locutus es in visione sās tuus et
dixisti posui adiutorū in potente et
exaltavi electum de plebe mea. **I**n
veni dauid seruum meū: oleo sctō
meo unxi eum. **M**an enim mea
auxiliabitur ei et brachiū meum cō
firmabit eum. **N**ichil proficiet i
inimicus in eo. et fili iniquitatis nō
apponet nocere ei. **E**t concedā a
facie ipsius inimicos eius et odien
tes eum in fugā conuerterā. **E**t ue
ritas mea et misericordia mea cum ipso
et in nomine meo exaltabit cornu
eius. **E**t ponam in mari manum
eius: et in fluminib; dextera eius.
ipse inuocauit me patris nūi est tu:
dō tū et susceptor salutis mee. **E**t
ego primogenitum ponam illum
ex celis prerogib; terre. **I**nerer
num seruabo illi mām meā: et

testamētū meū fidele ipi. **E**t ponā
in scilicet scti semē eius et thronū eius
sicut dies celi. **S**i autē deliquerint
fili eius legem meam et in iudicijs
meis non ambulauerint. **S**i iudicias
meas profanauerint et mandata
mea nō custodierint. **U**sirabo i iur
ga iniquitates eorū: et in uerberibus
pēca eorū. **M**ā autē meā nō dispō
abeo neq; nocebo in ueritate mea.
Neq; profanabo testamētū meum
et que procedunt de labijs meis nō
faciam irrita. **S**emel iuravi in scō
meo et si dauid mentiar semē eius
in eternum manebit. **E**t thronus
eius sicut sol in conspectu meo: et sic
luna pfecta in eternum et testis in
celo fidelis. **T**u uero repulisti et
despexisti distulisti xpm tuū. **H**uer
tisti testamentum serui tui: prophe
tisti in terra sanctuarum eius.
Destruxisti omēs sepes eius posuisti
firmamētum eius formidinem. **D**i
ruxit eū omēs transeuntes
inam fēs est in oib; uicinis suis.
Exaltasti dextera dēpiciū eum: le
tificasti omēs inimicos eius. **H**uer
tisti adiutorium gladij eius: et non es
auxiliarius ei in bello. **D**estruxisti
eum ab emundatione et sedē eius i
terra collicisti. **M**inorasti dies tem
poris eius: et pfudisti eū confusione.
Vsquequo domine alitit in finem:
exardescet sicut ignis ira tua. **M**e
morare que mea substantia nūmō
uane constituiti oēs filios hōm.
Quis est hō q uiuet et nō uidebit mortē:
eruet animam suā de manu in feri
bi st misericordie tue antiquē dñe sicut

urasti dauid i ueritate tua. **N**emo
esto dñe obprobrij seruoz tuoz quod
continui in sinu meo multaz gentiū.
Quod exprobrauerit inimici tui dñe:
quod exprobrauerit cōmurationem
xp̄i tui. **B**enedict' dñs in eternū fiat
fiat. **O**ro moysi hoīs dei .lxxxix.

Dñe refugiu fcs es nob: a genera
tione in generationem. **P**riusq
montes fierent aut formaret' terra:
et orbis a sclo et usq; in sclm tu es d's.
Dealtas homine in humilitate: et
dreisti comitum filij hoīm. **O**m̄
tulle anni an oculos tuos: tāquam
dies hesternā que prerit. **E**t custodi
a in nocte que promichilo habentur
eoz anni erunt. **M**ane sicut harba
transcat mane floreat et transcat uel
pe desidat induret et areseat. **Q**uia
defecimus iniqua tua: et in furore tuo
turbati sum. **P**osui iniquitates
nras in conspectu tuo scdm nr̄m in
illuminationem uultus tui. **O**m̄
oīs dies tui defecerunt et iniqua tu
a defecit. **A**nni nri sicut aranea
meditabuntur dies annoz nr̄ozum
in ipsis septuaginta anni. **S**i autē
in potentatib; octoginta anni et
amplius eoz labor et dolor. **O**m̄ si
uenit mansuetudo et corripemur.
Quis nouit potestatem ire tue: et p̄
timore tuo iram tuā dinumerare.
exteram tuam sic notam fac: et eru
ditos corde in sapia. **C**onfite dñe us
quequo et deprecabilis esto sr̄ seruoz
tuos. **R**epleti sum mane mīa tua
exultauimus et delectati sum i oib;
dieb; nris. **L**etati sum p̄ dieb; qb;

nos humiliasti annis quib; iudici
mala. **R**espice in seruos tuos et i opa
tua: et dirige filios eoz. **E**t sit splen
dor domini dei nri sup nos et opera
manuū nray dirige sup nos et opus
manuū nray dirige. **T**itul' laus
cantici dauid .lxxxix.

Qui habitat in adiutorio altissimi
in protectione di celi cōmorabit'.
Dicet domino susceptor nris es tu:
et refugium meum d's nris spabo i
eum. **Q**m̄ ipse liberauit me: de
laqueo uenantiū et a iubo aspero.
Scapulis suis obumbrabit: et
suppennis eius sperabit. **C**ircu
circundabit te ueritas eius non
timebis attingere nocturno. **H**is
gutta uolante in die anegotio per
ambulante in tenebris ab inauis
et demonis meridiano. **C**adent a
latere tuo mille et decem milia a
dextris tuis ad te autem n̄ ap
propinquabit. **T**eruntam oclis
tuis considerab' et retributionem
pccozum uidet. **O**m̄ tues domine
spes mea altissimum posuisti re
fugium tuū. **N**on accedat ad te
malum et flagellum non appro
pinquabit tabernaculo tuo. **O**m̄
angelis suis mandauit de te: ut
custodiant te in omnib; uis tuis.
In manib; portabit te: ne forte of
fendas ad lapidem pedem tuum.
Sup aspidem et basiliscū ambulabis
et conculeab' leonem et draconem.
Om̄ in me sperauit libabo eū: pro
tegā eum qm̄ cognouit nom̄
meum. **C**lamauit ad me et ego

exaudia eum et glorificabo eum. **L**ongitudinem dierum replebo eum: et ostendam illi salutare meum. **ps** cantica in die sabbati. lxxxvi.

Bonum est confiteri domino: et psallere nomini tuo altissime.

Ad annuncian dum mane misericordiam tuam: et ueritatem tuam per noctem.

Inde corde psalterio: cum cantico in organo. **Q**uia delectasti me domine in factura tua: et in operibus manuum tuarum exultabo.

Quia magnificata sunt opera tua domine nimis profunde sunt cogitationes tue.

Ut in sapientem non cognoscat et stultus non intelligit hec.

Dum exorti fuerint peccatores sicut fenem et apparuerint omnes qui operantur iniquitatem.

Et intendant in scilicet scilicet: tu autem altissime in eternum domine.

Quia ecce inimici tui domine quoniam ecce inimici tui peribunt et dissipentur omnes qui operantur iniquitatem.

Et exultabitur sicut unicornis cornu meum et senectus mea in misericordia uberi.

Et desuper oculis meis super inimicos meos et ab insurgens: in me maligantibus: audiet auris mea.

Iustus ut palma florebit sicut cedrus libani multiplicabitur.

Plantati in domo domini: in atrijs domus dei tui florebit.

Ad hoc multiplicabuntur in senecta uberi et benepatientes erunt ut annuncient.

Quia rectus dominus deus tuus: et non est iniquitas in eo. laus cantici ipsi david in diem ante sabbatum quoniam fundata est

Terra. lxxxvii.

Dominus regnauit decore induit et induit est dominus fortitudine et parauit se.

Et enim firmavit orbem terre:

quoniam non commouebitur. **P**arata sedes tua ex tunc a seculo tuus.

Eleuantur flumina domine: eleuantur flumina uoce sua.

Eleuantur flumina fluctibus suis: ad uocibus aquarum multarum.

Mirabiles elationes maris: mirabilis in altis dominus.

Testimonium tua credibilia fecisti nimis domine tuam decet sancto domine in longitudo dierum.

ps de quarta sabbati. lxxxviii.

Deus ultionum dominus deus ultionum libe egit.

Exaltare quoniam iudicas terram: redde retributionem superbis.

Usquequo peccatores gloriantur: usquequo peccatores gloriantur.

Estabuntur et loquentur iniquitatem loquentur os qui operantur in iusticia.

Proplum tuum domine humiliauerunt: et hereditatem tuam uocauerunt.

Et dixerunt non uidetur dominus: nec intelligit deus iacob.

Intelligite insipientes in populo: et stulti aliquando sapite.

Qui plantauit aurem non audiet auris qui fixit oculum non considerat.

Qui corripit gentes non arguet qui docet hominem scientiam.

Dominus enim scit cogitationes hominum quoniam uane sunt.

Beat homo quoniam tu erudieris domine: et de lege tua docueris cum.

Ut minges ei a diebus: malis donec fodeat peccatori fouea.

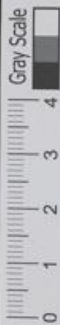
Quia non repellat de plebem suam et hereditatem suam non delinquet.

Quo ad usque iusticia conuertatur in iudicium et quoniam iuxta illam omnes qui recto sunt corde.

Quis confunderet aduersus malignantes: aut quis stabit mecum aduersus operantes iniquitatem.

Nisi quoniam dominus adiunxit me paulum habitaui in inferno anima mea.

Si dicebam

moris ē pes mīs: mīa tua dñe aduina-
bar me. **S**edm multitudinē dolor me-
or in corde meo consolationes tue leuifi-
cauerūt aīam meā. **N**ūquid adheret ī
sedes iniquitatis qui fingis laborem ī
p̄cepto. **A**ptabant in aīam iusti: et
sanguinē innocentē contempnabūt. **E**t
fēs est in dñs in refugiu: et deus mīs
in adiutoriu sp̄i mee. **E**t reddet illis
iniquitatē ip̄or: et in malicia eor disp-
det eos disperdet illos dñs deus noster.
laus canticū ip̄i dauid. **lxxxviii.**

Venite exultem dñs iubilē deo
salutari nro. **P**reoccupem facie
eius in confessione et in psalmis iubi-
lem ei. **Q**uā dñs magnus dñs: et rex
magnus sup̄ os eos. **Q**uia ī manu ei
sūt omīs fines terre: et altitudines nro
cum ip̄s suis sūt. **Q**uā ip̄s ē mare et
ipse fecit illud et siccam manū eius for-
mauerūt. **V**enite adorem et p̄cedam
et plorem ante dñm qui fecit nos quia
ipse est dñs dñs n̄r. **E**t nos ip̄s pascue
eius et oues manus eius. **H**odie si
uocem eius audieritis nolite obdu-
rare corda uīra. **S**icut in iuramentum
scdm diem temptationis ī deserto u-
bi temptauerūt me patres uīri pro-
bauerunt et uiderūt opa mea. **Q**ua
draginta annis offensus fui gene-
rationi huic et dixi semp̄ hī errāt
corde. **E**t n̄ cognouerunt uias
meas quib; iuravi in ira mea si in-
troubunt in requiem meā.

Ps dñs qm̄ dom̄ edificabit post cap-
tuitatem. **lxxxv.**
Annunciate dño canticū nouū:
canticū dño omīs tra. **A**nnunciate
dño et bened̄ nōi eius: annunciate

dedie in diē salutare ei. **A**nnunciate
inter gentes glām ei: in omnibus
ip̄lis mirabilia ei. **Q**uā magni dñs
et laudabil̄ nimis: terribil̄ sup̄ os dñs.
in omīs dij gentiū demonia domus
autem celos fecit. **C**onfessio et pul-
chritudo in conspectu eius sc̄monia
et magnificencia in sc̄ificatione eius.
Afferte dño patrie gentiū afferte do-
mino glām et honore afferte domino
glām nomini ei. **T**ollite hostias
et introite in aīa eius: adorare do-
minum in aīa sc̄o ei. **C**omouea-
tur a facie eius uniuersa tra: dicite
ingentib; quia dñs regnauit. **E**t
enim correxit orbem terre qui n̄
commouebūt iudicabit populos
iniquitate. **T**remunt celi et ex-
ultet terra: commoueat mare et
plenitudo eius gaudebit campi et
om̄ia que in eis sūt. **T**unc exulta-
bunt om̄ia lingua siluay a facie
dñi quia uenit qm̄ uenit iudica-
re terram. **I**udicabit orbem terre
in equitate et ip̄los in ueritate
sua. **P**s ip̄i dauid qm̄ dom̄ edificat
hatur post captiuitatem cum terra
restituta est. **lxxxvi.**

Dominus regnauit exultet in
terrentur in sule multe. **D**u-
bes et caligo in circuitu ei iusticia
et iudiciū corripit sedes ei. **I**gnis
an̄ ip̄m p̄cedet: et in flammabit in
circuitu inimicos ei. **F**luxerūt
fulgura ei orbi terre uidet et com-
mota ē terra. **M**ontes sicut cera
fluxerūt a facie dñi a facie dñi os
tra. **A**nnunciauēr celi iusticiā
eius et uiderūt os ip̄li glām eius.

Confundantur omnes qui adorant sculpula
et qui gloriantur in simulacris suis.

Honore cum omnes angeli eius: audiuit et
letata est syon. **E**t exultauerunt filie iude
propter iudicia tua domine. **Q**uia tu dominus al-
tissimus super omne terram nimis exaltatus
es super omnes deos. **Q**ui diligit dominum o-
dite malum: custodit dominus animas sancto-
rum suorum de manu peccatoris liberabit eos.

Lux orta est iusto: et rectis corde letitia.
Letamini iusti in domino et confitemini me-
more sanctificationis eius. **ps. lxxv.**

Quia cantate domino **lxxv.**
canticum novum: quia
mirabilia fecit.
Saluaui sibi
dexteram eius et
brachium sanctum eius.

Notum fecit dominus salutare suum in con-
spectu gentium reuelauit iustitiam suam.

Recordatus est misericordie sue: et ueritatis sue
domini israel. **U**ideat omnis inimicus tre-
salutare dei nostri iubilare deo omnis terra
cantare et exultare et psallere. **P**sal-
te deo nostro in cytha in cythara et uo-
ce psalmi in tubis ductilibus: et uoce
tube cornee. **I**ubilare in conspectu
regis domini moueat mare et plenitudo
eius orbis terrarum et qui habitant in eo.

Flumina plaudunt manus: simul
montes exultabunt a conspectu domini
quia uenit iudicare terram. **I**udicabit
orbem terrarum in iustitia et populos in
equitate. **ps. dauid. lxxxvii.**

Dominus regnauit irascantur populi
qui sedes super cherubim moue-
antur terra. **D**ominus in syon magnus
et excelsus super omnes populos. **C**on-
teantur inimici tui magno quia terribile

et sanctum est et honor regis iudicium diligit.

Tu parasti directiones iudicium et iustitiam
in iacob tu fecisti. **E**xaltate dominum deum
nostrum et adorate scabellum pedum eius
quia sanctum est. **M**oyses et aaron in sacerdoti-
bus eius et samuel inter eos qui inuocant
nomen eius. **I**nuocabant dominum et ipse
exaudivat eos et in columna nubis
loquebatur ad eos. **C**ustodiebant
testimonia eius: et preceptum quod dedit
illis. **D**omine deus noster tu exaudivas eos
deus tu propicius fuisti eis et ulci-
cens in omnes adinventiones eorum.
Exaltate dominum deum nostrum et adorate in
monte sancto eius quia sanctus dominus deus noster.
ps. dauid in confessione. ic.

Iubilare deo omnis terra: seruare domino
in letitia. **I**n more in conspectu
eius in exultatione. **S**ciatote quia
sanctus dominus deus noster ipse fecit nos et non
ipsi nos. **P**opulus eius et oues
pascue eius in introitu portarum eius
in hymnis confitemini illi. **L**au-
date nomen eius quia suauis est dominus
in eternum misericordia eius et usque
in generatione et generatione uirtus eius.

Misericordiam et iudicium cantabo
tibi domine. **P**salta et intelligam
in tua immaculata quia uenies ad me.
Perambulabam in innocentia cordis
mei: in medio domus mee. **N**on p-
ponebam ante oculos meos rem
in iustitiam facientes puaricationes
odii. **N**on adhesit mihi cor prauum
declinante a me malignum non cog-
noscebam. **P**etrare rem secreta
proximo suo: hunc persequabar. **S**u-
perbo oculo et insatiabili corde cum hoc

n̄ edebā. **O**culi mei ad fideles ire ut se-
deant merum ambulans in uia in ma-
culata hic in ministrabat. **N**on habita-
bit in medio domus mee: qui facit supbia
qui loquitur iniqua n̄ direxit in conspexu
oculorum meorum. **I**n matutino interfeci-
ebam omnes peccatores terre: ut disperere
denuntiare domini omnes operantes iniquita-
tem. **O**ratio pauperis cum auerteretur in
conspectu domini effudit pacem suam. c. i.
Domine exaudi orationem meam: et
clamor meus ad te ueniat. **N**on
auertas faciem tuam a me iniquitatis:
die tribulorum inclina ad me aurem tuam.
Iniquitatis die inuocauero te: uel on-
ter exaudi me. **Q**uia defecerit sicut
firmus dies mei et ossa mea sicut cre-
mum aruerunt. **P**ercussus sum ut fe-
nui et aruit cor meum quia oblitus fui
comedere panem meum. **A**uocem gemitus
mei adhesit os meum carni mee.
Similis factus sum pellicano solitu-
dinis factus sum sicut nocturnus
in domicilio. **V**igilans et factus sum
sicut passer solitarius in tecto. **T**o-
ta die exprobrabant in inimici mei
et qui laudabant aduersum me in-
rabant. **Q**uia cinerem tanquam
panem manducabam et poculum meum
confletu miscebam. **A**facie ire indig-
nationis tue quia eleuans allui
ti me. **D**ies mei sicut umbra dehi-
nauitur et ego sicut fenestra arui. **T**u
autem in eternum permanes et memori-
ale tuum in generatione et generatione.
Tu exurge deus miserere syon:
quia tempus miserendi eius quia
uenit tempus. **Q**uia placuit ser-

uis tuis lapides eius et terre eius
misereruntur. **E**t timebunt gentes
nomen tuum domine et omnes reges terre
gloriam tuam. **Q**uia edificauit dominus syon
et uidebuntur in gloria sua. **R**espexit
in oratione humilium et non spre-
uit precem eorum. **S**cribantur hec in
generatione altera et populi qui cre-
bitur laudabit dominum. **Q**uia pro-
sperxit de excelsis sancto suo dominus
de celo in terram aspexit. **U**t au-
dierit gemitus compeditorum: ut soluet
filios interemptorum. **U**t annun-
cient in syon nomen domini et laudem
eius in iherusalem. **I**n conueniendo
populos in unum et reges terre ut ser-
uiant domino. **R**espondit ei in ma-
nibus sue paupertatem dierum meorum
nuncia in. **P**er uoces me idomi-
dio dierum meorum in generatione
et generatione annu tui. **I**n iur-
tu domine terram fundasti et o-
pera manuum tuarum sicut celi. **I**psi
peribunt tu autem permanes et
omnis sicut uestimentum ueteraster.
Et sicut oportuisti mutabis eos et
mutabuntur tu autem idem ipse es
et anni tui non deficient. **A**lii ser-
uorum tuorum habitabit et semina eorum
in semine dirigetur. ps. dd. cu.
Benedic anima mea domino: et
omnia que intra me sunt non
sco eius. **B**enedic anima mea domino:
et noli oblitisci omnes retributiones eius.
Qui propinquatur omnibus iniquita-
tibus tuis: qui sanat omnes infirmi-
tates tuas. **Q**ui redemit de in-
teritu iuramentum tuum: qui coronat te in

misericordia et misericordiam. **Q**ui replet
in bonis desiderium tuum renouabimur
ut aquile iuuentur tua. **F**aciens mi
sericordias dominus: et iudicium omnium in
iustitia patientibus. **O**ras fecit vias
suas moysi filius israel: et uoluntates suas
reuerentis et misericors dominus: longanimis
et multum misericors. **N**on in perpetuum
transiet irae: in eternum omminebit. **N**on
secundum peccata nostra fecit nobis neque secundum
iniquitates nostras retribuet nobis. **Q**uia
secundum altitudinem celi a terra corroborata
uit misericordiam suam super terram. **Q**uan
tum distat ortus ab occidente longe
fecit a nobis iniquitates nostras. **Q**uo
in misericordia patris filios misericors est dominus
iustitiam suam: se quoniam ipse cognouit signum
tuum nostrum. **R**ecordatur quia pul
vis sumus homo sicut fenulum dies eius
tamquam flos agri sic efflorescit.
Quia ipse pertransibit in illo et non subsis
tet et non cognosceat amplius locum
suum. **H**umana autem dominus ab eterno: et
usque in eternum super terram. **E**t
iustitia illi in filiis filiorum hys qui
seruant testamentum eius. **E**t me
mores sunt mandatorum ipsius ad fa
ciendum ea. **D**ominus in celo pauc
sedem suam et regnum ipsius domina
bitur. **B**enedic dominus omnes angeli ei
potentes uirtute facientes uerbum
illius ad audiendam uocem sermonum
eius. **B**enedic dominus omnes uirtutes ei
ministerii eius qui faciunt uolun
tatem eius. **B**enedic dominus omnia opera eius
in omni loco dominationis eius
benedic anima mea domino.
psalmus. c. ii.

Benedic anima mea domino dante deus meus
magnificatus es uehementer. **C**on
fessione et decorem induisti: amictus
luminis sicut uestimento. **E**xtendens
celum sicut pellem qui regis aquis
superiora eius. **Q**ui ponis nubem as
centum tuum: qui ambulas super pen
nas uentorum. **Q**ui facis angelos tuos
spiritu et ministros tuos igne urentem.
Qui fundasti terram super stabilitatem
suam non inclinabitur in seculum seculi. **A**b
yssus sicut uestimentum amictus eius: su
per montes stabunt aque. **H**inc increpa
tione tua fugient a uoce tonitru
tui in rota: fornicabunt. **A**scen
dunt montes et descendit campi in
locum quem fundasti eis. **T**erminum
posuisti quem non transgredient neque
conuerterentur operire terram. **Q**ui
emittis montes in conuallibus: inter
medium montium pertransibit aque. **P**o
tabunt omnes bestie agri expectabit
onagri in feno suo. **S**uper ea uolucres
celi habitabunt de medio petrarum
dabunt uoces. **R**igas montes desuper
ioribus suis de fructu operum tuorum sacia
bitur terra. **P**roducent fenum iun
tis et herba seruituri hominibus. **E**t edu
cat panem de terra et uinum letificet
cor hominis. **E**t exhalaret faciem
in oleo et panis cor hominis confirmet.
Saturabunt ligna capi et cedri libani
quas plantauit in se passeret nudifi
cabunt. **H**erodius dominus dixit est cor
montes excelsi ceruus petra refu
gium herminis. **A**nt lucem in tpe:
sol cognouit occasum suum. **P**osuit
tenebras et facta est nox in ipsa per

transibit oēs bestie silue. **C**atuli leonū
rugiētes ut rapiant et querāt a dō
escam sibi. **O**rtus est sol et congrega
ti sunt: et in cubilib; suis collocabūt.

Exibit homo ad opus suū: et ad opera
nomen suam usq; ad uespam. **Q**uā
magnificata sūt opa tua domine oīa
in sapientia fecisti impleta ē terra pō
sessione tua. **H**oc mare magnū et
spaciosum manib; illis reptilia q̄;
non est numerus. **A**nimalia pusil
la cū magnis illic naues p̄transibūt.

Dracones istos quem formasti ad illud dēdū
ei omnia are expectant ut des illis
escam in tempore. **D**ante te illis col
ligent aperiente te manū tuā oīa
inplebunt bonitate. **A**uerrēte autē
te faciem tuam turbabunt auferēs
sp̄m eorū et deficiēt et impulserūt suū
reuerentur. **E**mitte sp̄m tuū et crea
bunt et renouabis faciem terre. **G**loria
dñi in sc̄m letabit dñs in opib;
suis. **Q**ui respiciat terrā et facit eam
tremere qui tangit montes et si
migabunt migant. **C**antabo do
mino in uita mea: psallam deo meo
quam diu sum. **A**liocundū sit ei elo
quium meum: ego uero delectabor
in dño. **D**eficiant peccatores a facie
dñi. **psalmus . c. iiii.**

Confitemini dño et inuocare no
men eius: annuntiate inter
gentes opera eius. **C**antate ei et
psallite ei narrate omnia mirabi
lia eius: laudam; in noīe sc̄o eius.
Letetur cor querentū dñm: querite
dñm et confirmamini querite facie

ei semp. **M**emore mirabiliū ei que
posuit prodigia et iudicia oris ei. **S**e
men abraham serui eius: filij iacob e
lecti eius. **I**pse domini dñs in uniuersa
terra iudicia eius. **M**emor fuit in sc̄m
testamēti sui ubi qd mandauit i mille
generationes. **Q**uod disposuit ad a
braham et iuranti sui ad ysaac. **E**t
statuit illud iacob in p̄ceptū: et isrl i
testamentum eternum. **D**icens tibi
dabo terram chanaan funiculi he
ditans uentre. **D**um eēt in numero
breui paucissimi et incole eius. **E**t
p̄transierunt regente in gente: et de
regno ad p̄p̄m aliter. **N**on reliquit
hominem nocte eis et corripuit pro
eis reges. **N**olite tangere x̄pos meos
et in prophetis meis nolite malignari.
Et uocauit fam̄ sup terrā: et omne
firmamentum panis comiuit. **M**i
sit ante eos iurum et inferuū uenim
datus est ioseph. **H**umiliauerunt in o
pedib; pedes eius ferrum p̄transit
anima eius donec ueneret ubum ei.
Eloquū domini inflammauit eū mi
sit rex et soluit eū principes p̄p̄orū et
dimisit eū. **C**onstituit eū dñm domi
sue et principem oīs possessionis sue.
Et eruduerunt p̄ncipes ei sicut semet ip
sum et senes eius prudentiam docēt.
Et intrauit isrl in egyptū et iacob ac
cola sunt in terra cham. **E**t auxit po
pulum suū uehēmēt: et firmavit eū
sup inimicos eius. **C**onuerit cor
eius ut odiret p̄p̄m eius et dolum
facerent in seruum eius. **M**isit
moysen seruum suū: aaron quem e
legit ip̄m. **P**osuit in eis uerba

signoz suoz & pdigioz in tra cha.

Misere tenebras & obscuravit & n̄ p̄a
cerbavit sermones suos. **C**onvertit
aquas eoz in sanguine & occidit pu
ces eoz. **E**didit terra eoz ranas in
penetrabilib; regum ipoz. **D**ixit &
venit cynomia & cynphes in omib;
simb; eoz. **P**osuit pluuias eoz gū
dine ignem cōburente in tra ipoz.

Et percussit vineas eoz & ficulneas eoz
& contriuit lignum finiu eoz. **P**ar
& uenit locusta & bruc' cui n̄ erat nu
mer. **E**t comedit de fenū in terra
eoz & comedit omne fructū tre eoz.

Et percussit orane primogenitū in
tra eoz primicias oīs laboris eoz.

Et eduxit eos cum argento & auro
& n̄ erat in tribub; eoz in firmis.

Letata ē egyptus in profectione eoz
quia incubuit timor eoz sup eoz.

Expandit nubem in protectione et
ignem ut lucet eis p noctē. **P**etierit
& uenit coturnix: & pane celi satu
rauit eos. **D**irupit petra & fluxe
runt aq̄ abiit in sicco flumina.

Qm̄ memor sunt tibi sc̄i sui qd̄ ha
buit ad abrahā puer suū. **E**t
dedit ei p̄lm suū in exultatione &
electos suos in lerua. **E**t dedit ill'
regiones gentiū: & labores p̄loz
posiderit. **E**t custodiant iustifi
cationes ei: & lege ei exequant.
Alia psalmus. c. v.

Confitemini dño qm̄ bonus.

Qm̄ in sc̄m misericordia ei. **Q**uis
loquet potencias dñi auditas facit
oīs laudationes ei. **B**eati q̄ custo
diunt iudiciū: & faciunt iusticiā.

in omi tpe. **M**emento n̄r dñe in b̄pla
cio p̄p̄tū iustia nos i saluari tuo.

Ad iudiciū in bonitate electoz tuoz
ad letandū in leticia gentis tue ut lau
deris cū hereditate tua. **P**ercauim' cū
patrib; n̄ris: inuide egim' iniquitatem
fecim'. **P**atres n̄ri in egypto non in
tellexerunt mirabilia tua n̄ fuerūt
memores multitudinis m̄ie tue. **E**t
irritauerūt ascendentes in mare ma
re rubrum & saluauit eos propter
nom̄ suum ut nota faceret potencia
suā. **E**t iniecit mare rubrū et
gelicauit ē & deduxit eos i abydis
sicut in deserto. **E**t saluauit eos de
manu odientium & redemit eos de
manu inimici. **E**t operuit aqua
tribulantes eos: n̄ ex eis n̄ remasit.

Et crediderūt in uerbis eius: & lauda
uerūt laudem eius. **Q**nto fecerunt
obliti sunt operum eius & n̄ susti
nuerūt consiliū eius. **E**t concu
piscerūt concupiscenciā in deserto et
temptauerūt dñm in iniquo. **E**t
dedit ei petitione ipoz & misit satu
ritate in anias eoz. **E**t irritauerūt
moysen in castris aaron sc̄m dñi.

Et p̄ra ē tra & deglutiuit dathan et o
peruit sup congregationes abyro.
Et p̄arsit ignis in synagoga eoz: &
flamma combussit p̄cores. **E**t
fecerūt utulū in oreb; & adorauerūt
sculptile. **E**t irritauerūt gl̄am
suā: i similitudine utuli comede
tis fenū. **O**bliti sūt dñm q̄ saluauit
eos q̄ fecit magnalia in egypto mi
rabilia in terra cha terribilia i ma
ri rubro. **E**t dixit ut disperderet eos

si n̄ moyses elect' eius steteret in con-
fractione in cōspetu ei'. **E**t habunda-
uit ut aueret uiam suā ne dissipet eos
et promichilo habuerit t̄ia desidabile.
Non crederūt uerbo eius et inmutaue-
rūt in tabernaculis suis n̄ exaudierūt
uocem dñi. **E**t eleuauit manū suā
sup̄ eos ut p̄sterneret eos in deserto.
Et ut derideret sem̄ eorū in nationib' et dis-
p̄ret eos in regionib'. **E**t iniquati sūt
beelphegor et comederūt sacrificia
mortuorū. **E**t irritauerunt eū in
adinuentiōib' suis et multiplica-
ta ē in eis ruina. **E**t stetit phinees
et placauit et cessauit querelatio. **E**t
reputatū est ei in iusticiā in genera-
tione et generationem usq; in semp̄
inū. **E**t irritauerūt eū ad aquas
contradictionis et uexat' est moyses
p̄pter eos quia exacerbauērūt sp̄m ei'.
Et distinxit in labijs suis n̄ dispo-
runt gūtes q̄s dixit dñs illis. **E**t
comixti sunt inter gētes et didicerūt
opa eorū et fecit eis illis in scandalū.
Et immolauerūt filios suos et filias
suas demonijs. **E**t effunderūt sag-
uinem in nocentem et sanguinem
filiorū suorū et filiarū suarū qual' sacri-
ficauerunt sc̄ptilib' chanaan.
Et in terra facta ē terra in sanguinib';
et contaminata ē in opib' eorū et
formicari sūt in adinuentiōib' suis.
Et iratus ē furore dñs in populo
suo et abhominatus ē h̄editatem
suam. **E**t tradidit eos in manus
gentium et dñati sunt eorū qui o-
derunt eos. **E**t tribulauerūt eos
inimici eorū et humiliati sunt s̄b

manib' eorū sepe libauit eos. **I**p-
si autem exacerbauērūt eum in
consilio suo et humiliati sūt in in-
iquitatib' suis. **E**t uidit cū tri-
bularent' et audiuit orōne eorū.
Et memor fuit testam̄ti sui et pe-
nituit eum sc̄dm multitudinem
iniquitatis sue. **E**t dedit eos in m̄as
in conspectu omnium q̄ cepauit eos.
S alios fac nos dñe deus noster
et congregatos deuotionib' et
confiteamur nōi sc̄o tuo: et glo-
riemur in laude tua. **B**enedic-
tū dñs isrl' a sc̄lo et usq; in
sc̄lm et dicet om̄is pplis fiat fiat.
Callia allia. ps. c.vi.
Confitemini domino qm̄ bo-
nus. qm̄ in sc̄lm m̄ia eius. **D**icite
n̄c qui redempti sūt a dño quos
redemit de manu inimici et de
regionib'; congregauit eos. **I**so-
lis ortu et occasu: ab aqlone et ma-
ri. **E**riauerūt in solitudine in iā
quosd uiam ciuitatis habitacli
n̄ inuenerūt. **E** furientes et siti-
entes anima eorū in ipsi' defecit.
Et clamauerūt ad dñm cū tribu-
larentur et denecessitatis eorum
eripuit eos. **E**t deduxit eos in
uiam rectam ut irent in ciuita-
tem habitationis. **C**onfiteant
dño m̄ie eius: et mirabilia eius
filijs hoim. **Q**uia sciuit am-
mam in anem et aiām esurien-
tem sciuit bonis. **C**ecentes
in tenebris et umbra mortis:
unctos in m̄dicitate et ferro.
Quia exacerbauērunt eloquia

dei & consiliū altissimi inuane
runt. **E**t humiliati est in labo-
rib; cor eoy & infirmati s̄ n̄ sunt
q̄ adiuuaret. **E**t clamauerunt
ad dñm cum tribularent̄ & dene-
cessitatib; eoy libauit eos. **E**t e-
duxit eos de tenebris & ſubra mortis
& uincula eoy dirupit. **C**onfitean-
t̄ dño n̄re eius: & mirabilia ſuis
ſilijs hominū. **Q**uia contriuit por-
tas ereas & ueſtes ferreos confregit.
Suſcepit eos de ma iniquitatis eoy
propter inuidias enim ſuas
humiliati ſūt. **O**mnem eſcam ab-
hominata eſt anima eoy et appro-
pinquauerūt uſq; ad portas mortis.
Et clamauerūt ad dñm cum tribu-
larent̄ & deneceſſitatib; eoy libera-
uit eos. **M**iſit uerbū ſuum et ſa-
nauit eos & eripuit eos de interiti-
onib; eoy. **C**onſtituerunt domo
n̄re eius: & mirabilia eius ſilijs
hoim. **E**t ſacrificent ſacrificium
laudis: & annuntient opa eius i
exultatione. **Q**ui deſcendunt ma-
re in nauib;: facientes operatio-
nē in aquis multas. **I**pli uiderūt
opa dñi & mirabilia ei in p̄fundo.
ixit & ſtetit ſp̄e procelle & exaltati
ſūt fluctus eius. **A**ſcendūt uſq;
ad celos & deſcendunt uſq; ad ab-
yſſos amia eorum i malis tabeſce-
bat. **T**urbati ſūt & mori ſe ſicut e-
brius & omnis ſapientia eoy de-
uorata ē. **E**t clamauerunt ad
dñm cum tribularent̄ & deneceſ-
ſitatib; eoy eduxit eos. **E**t ſtatu-

it pcellam eius in aurā: & ſiluerūt
fluctus eius. **E**t letati ſūt quia ſil-
uerunt & eduxit eos in portū uo-
luntatis eoy. **C**onſtituerunt dño m̄re
eius: & mirabilia ei ſilijs hoim. **E**t
exaltent eū in ecclesia plebis: et in ea
thedia ſenior laudent eum. **P**o-
ſuit flumina eoy in deſertum: &
exiit aquarum in ſitum. **E**t
collebat illic eſturiētes & conſti-
tuerunt ciuitatem habitationis.
Et ſeminauerūt agros & plantauerūt
uineas & fecerunt fructū natiuita-
tis. **E**t benedixit eis & multiplicati
ſunt nimis & iun̄ta eorum ſi-
mularunt. **E**t pauci ſc̄i ſūt & uexati
ſunt: a tribulatione maloy et
dolore. **E**ſcuſa ē contentio ſuper
principes & errare fecit eos in in-
uio & non in uia. **E**t adiuuit pau-
perem de inopia & poſuit ſicut o-
ues familias. **U**idebunt recti &
letabuntur & omnis iniquitas o-
pilabit os ſuum. **Q**uis ſapient
& cuſtodiet hec: & intelliget m̄re
ricordias dñi. **C**anticū p̄s ipſi
dauid. c. vii

Parati cor meū d̄s paratum
cor meum cantabo & psallam
in gl̄ia mea. **E**xurge psalteriū
& cythara exurgam diluuiū.
Confitebor tibi in populis dñe:
& psallam tibi in nationib; **Q**uia
magna ē ſup celos m̄ia tua: et
uſq; ad nubes uentras tua. **E**x-
altare ſup celos d̄s & ſup omnem
terā gl̄ia tua ut libemur dilecti

riu. **S**aluum fac dextera tua et exaudi
 me. **D**s loquutus est in scō tuo. **E**x
 ultabo et diuida sicutina et conuallē
 tabernaculoz dimeniar. **D**eus ē ga
 laad et mīs est manasses et effiatm
 susceptio capitis mei. **I**uda rex
 mīs moab lebes spei mee. **I**nydu
 meam extenda calcrantū meū: in
 alienigene amici facti sūt. **O**mnis de
 ducet me in curruatē munita: quis
 deducet me usq; in ydumeā. **D**onne
 tu deus qui repulisti nos: et nō exib
 deus in iuribus: uris. **D**a nobis
 auxilium: tribulatione quia ua
 na salus hominis. **I**ndō faciem
 iurātē et ipse ad nichilum deducet
 inimicos nros. **I**n fine. i. xpm
Dps dauid. C. vii.
Deus lance meā netauit q̄a
 os peccatoris et os dolosi sup me a
 p̄um ē. **L**oquuti sūt aduersū me
 lingua dolosa et sermonib; odij cir
 cūdeceit me et expunguauerūt me
 gratis. **P**ro eo ut me diligerent
 detrahebant in ego autē orabā. **E**t
 posuerunt aduersum me mala p
 bonis et odium prodilectione mea.
Constituē sup eum p̄coze: et diabol
 ster adextis eius. **C**ū iudicatur
 exeat contemptus et oro eius fi
 at in p̄cū. **H**anc dies eius pau
 cissimi et episcopam ei accipiat
 alter. **H**anc filij eius orphani
 et uxor eius uidua. **Q**uāntes trāf
 ferent filij eius et indicent cian
 tur de habitationib; suis. **S**eru
 ter fenerator om̄i substantiā ei

et diripiebant alieni labores ei.
Non sit illi adiutor: nec sit qui mi
 seretur pupillis ei. **H**anc nati
 eius in interitū in generatione u
 na delectur: nom̄ eius. **I**n memo
 riā redeat iniquitas p̄m̄ eius:
 et p̄cū matris eius nō delect. **H**anc
 contra dñm temp et dispereat de
 terra memoria eoz pro eo qd nō est
 recordatus facie m̄iam. **E**t p̄sequit
 ē hominē in opē et mendicū et
 compunctū corde mortificare. **E**t
 dilexit maledictionē et ueniet ei et
 uoluit benedictionē et elongabit
 ab eo. **E**t induit maledictionem
 sicut uestimētū et intrauit sicut aq
 in interiora eius et sic oleū iostib;
 eius. **H**anc ei sicut uestimētū quo
 operitur: et sicut zona qua temp
 p̄cingitur. **H**oc opus eoz qui
 detrahunt in apud dñm et qui lo
 quunt mala aduersus aīam meā.
Et tu dñe fac mecum p̄t nom̄ tuū
 quia finis est m̄ia mea. **L**iba me
 quia egenus et paup ego sū et cor
 meum conturbatum est in ira me.
Sicut umbra cum declinat ablatu
 sum: et excussus sū sicut locusta.
Genua mea in firmata sūt aieumo
 et caro mea immutata est propter
 oleum. **E**t ego factus sum obpro
 brium illis uiderūt me et mouerūt
 capta sua sua. **A**d iūua me dñe
 deus meus saluum me fac scdm̄
 m̄iam tuam. **E**t sciant quia ma
 nus tua hec: et tu dñe fecisti eam.
Maledicent illi et tu benedices qui in

surgit in me confundantur seruis
autem tuus letabitur. **I**nduamur
denahunt in pudore et operantur sic
diploide confusione sua. **C**onfite
bor dño nimis in ore meo et in medio
multorum laudabo eū. **Q**ui aditit a
decentis pauperis ut saluū faceret
a psequentibus: animā meā. ps. 111. c. xi.

Dixit dñs domino
meo: sede a dextis
meis. **N**on ponā
inimicos tuos
scabellū pedum
tuorum. **U**rgam
uirtutis tue emittet dñs ex syon
dñare in medio inimicorum tuorum. **T**e
cū principium in die uirtutis tue
in splendoribus: scōz exultero ante lu
cifer genitū te. **I**urauit dñs et nō
penitebit eum: tu es sacerdos in
ternū scdm ordinem melchisedech.

Dñs a dextris tuis confregit in die
ire sue reges. **I**udicabit in nationi
bus: implebit ruinas conquassabit
caput in ira multorum. **D**etouente
iniūa biber: p̄p̄a exaltabit caput.

Cantilla. psalmus. x.
Confitebor tibi dñe in toto corde
meo: in consilio iustorum et congrega
tione. **M**agna opa domini: exequi
sim in om̄is uoluntates eius. **C**on
fessio et magnificencia opus eius:
et iusticia eius manet in sc̄lm sc̄li.

Memoria fecit mirabiliū suorum: mise
ricors et misericors: dñs esca dedit
timētib; se. **M**emor fuit in sc̄lm ref

rauit suū uirtutē operum suorum an
nuntiabit p̄p̄lo suo. **U**t det illis he
ditatem gentiū: opa manū eius
ueritas et iudiciū. **R**edēp
tione misit dñs p̄p̄lo suo: mādauit
in eternū testamētū suū. **S**c̄m et ter
ribile nom̄ eius initū sapientie ti
mor dñi. **I**ntellectus bonus omnib;
facientib; eum: laudatio ei manet
in sc̄lm sc̄li. alia resurrexionis ag

Berget et zacharie. c. xi.

Beatus uir qui timet dñm: in
mandatis eius uolet nimis. **P**otēs
in terra erit sc̄m eius: generatio rer
torum benedicet. **G**loria et diuitie in domo
eius et iusticia eius manet in sc̄lm
sc̄li. **E**xortum est in tenebris lu
m̄ rectis misericors et misericors et
iustus iustus. **I**ocundus hō qui mi
seretur et comodat disponet sermo
nes suos in iudicio quia tētnum
nō commouebit. **I**nnemoria eterna
erit iustus: ab auditione mala nō
timebit. **P**acatiū cor eius sp̄are in
dño confirmatū ē cor ei non com
mouebitur donec despiciat inimi
cos suos. **D**isp̄at dedit paup̄ib;
iusticia eius manet in sc̄lm sc̄li
cornu eius exaltabit in gloria.

Peccator uidebit et irascetur dentib;
suis fremet et tabesceat desiderū
peccatorum peribit. alia ps. c. xii.

Laudate pueri dñm: laudate
nom̄ domini. **S**icut nom̄ dñi

benedictū: ex hoc nūc et usq; in scēlū.

A solis ortu usq; ad occasum laudabile
nom dñi. **E**xcelsum sup omēs gentes
dominus et sup celos glā eius. **Q**uis
sicut dñs deus nūc qui in altis habi-
tat et humilia respicit ī celo et in terra.
Suscitans a terra in opem: et deserte-
re erigens paupere. **U**t collocet eū
comprincipib; principib; ipsi
sui. **Q**ui habitare facit sterilem ī
domo matrem filiorum letantē. allā
psalmus. c. xxi.

A exiit israel de egypto: domus iacob
de ipso bar-baro. **H**arta ē iudea scē-
ficatio eius israel potestas eius.

Mare uidit et fugit iordanus con-
uersus est retrorsum. **M**ontes ex-
ultauerunt ut arietes: et colles si-
cut agni ouium.

Quid ē tibi mare
quod fugisti et tu iordanus quia cō-
uersus est retrorsum. **M**ontes exul-
tauerunt sicut arietes et colles sicut
agni ouium.

H facie domini mora ē
terra: a facie dei iacob. **Q**ui cōmū-
petiam in stagna aquarum et ru-
pem in fontes aquarum.

Don nobis
domine nō nobis sed nō tuo da glām.

Sup mīa tua et ueritate tua nequī
dicant gentes ubi ē dñs eorum. **D**eus
autem noster in celo omnia que
cūq; uoluit fecit.

Simulachra
gentium argentū et aurū opera
manuum hominum. **O**s habent et
nō loquentur oculos habent et nō
uidebūt.

Hures habent et nō audierūt
nares habent et nō odorabūt. **M**an-
us habent et non palpabūt pedes

habēt et nō ambulabūt nō clamabūt
ingutture suo. **S**imiles illis fi-
ant qui faciunt ea: et omēs qui
confidūt in eis.

Domus israel spera-
uit in dño adiutor eorum et p̄tector
eorum ē. **D**omus aaron sperauit
in dño: adiutor eorum et p̄tector
eorum ē.

Qui timet dñm sp̄auerūt
in dño adiutor eorum et p̄tector e-
orum est. **D**ñs memor fuit nostri:

et benedixit nob. **B**enedixit do-
mus israel: benedixit domui aaron.

Benedixit omnib; q̄ timet dñm:
pusillis cum maiorib; **A**ddidit
dñs sup uos sup uos et sup fili-

os uos. **B**enedixit uos dño
qui fecit celum et terram. **C**eli
celi domino terram autē dedit

filij hominū. **N**on mortui lauda-
bunt te domine neq; omēs qui
descendunt in infernū.

Sed nos
qui uiuim; benedicim; dño: ex
hoc nūc et usq; in scēlū. ps. c.

Dilexi quā exaudier
dñs uocē orationes mee.

Quia inclinauit aurē suam ī
et in dieb; meis inuocabo. **Q**ui
cūderūt me dolores mortis:

et pericula in ferni in uenerūt
me. **T**ribulationem et dolore
iueni et nom dñi in uocaui.

O domine liba animam meam
misericors dñs: iust et dñs non
miseret.

Quod dñs humiliauit fili et liberauit
me. **C**onuertere aīa mea in requi-
em tuā: quā dñs bñfecit tibi.

Quia eripuit animam meam de morte oculos meos a lacrimis pedes meos a lapsu. **P**lacebo domino in regione uiuorum. psalmus david. c. xvi.
Redidi propter quod locutus sum ego autem humiliatus sum nimis. **G**o dñe in excessu mentis mea dñe mda.

Quid retribuam domino: pro omnibus que retribuit mihi. **C**alice salutaris accipiam et nomen domini in uocabo. **T**ota mea domino reddam coram omni populo eius preciosa in conspectu domini mors sanctorum eius. **O** domine quia ego seruus tuus et filius ancille tue.

Dirupisti iunctura mea et sacrificabo hostiam laudis et nomen domini in uocabo. **T**ota mea domino reddam in conspectu omnis populi eius in atriis domus domini in medio iherusalem. alla. ps. c. xvi.

Laudate dominum omnes gentes: laudate eum omnes populi. in confirmata est super nos misericordia eius: et ueritas domini manet in eternum. alla psalmus david. c. xvi.

Confitemini domino quoniam bonus: quoniam in seculum misericordia eius. **D**icant nunc iherusalem quoniam bonus: quoniam in seculum misericordia eius. **D**icant nunc domus aaron quoniam in seculum misericordia eius.

Dicant ne qui timeant dominum quoniam in seculum misericordia eius. **D**etribulatione in uocam dominum: et exaudivit me in latitudine domus domini. **D**ñs in adiutorium meum: et ego respiciam inimicos meos. **B**onum est confidere

in domino: quoniam confide in homine. **B**onum est sperare in domino: quoniam sperare in hominibus. **O**mnes gentes circumerunt me: et in nomine domini quia ultus sum in eos. **C**ircumdantes circundederunt me et in nomine domini quia ultus sum in eos. **C**ircundederunt me sicut apes: et exarserunt sicut ignis in spinis et in nomine domini quia ultus sum in eos.

Impulsus euerfus sum ut caderem et dominus suscepit me. **F**ortitudo mea et laus mea dominus: et factus es michi in salutem. **V**ox exultationis et salutaris in tabernaculis iustorum. **D**extera domini fecit uirtutem dextera domini exaltauit me dextera domini fecit uirtutem. **N**on moriar: sed uiuam et narrabo opera domini. **C**astigas castigauit me dominus et morti non tradidit me. **A**perite michi portas iusticie ingressus iestas confitebor domino hec porta domini iusti intrabunt in eam. **C**onfitebor tibi domine quoniam exaudisti me: et factus es michi in salutem. **L**apidem quem reprobrauerunt edificantes: hic factus est in caput anguli. **H**oc mirum factum est istud et est mirabile in oculis nostris. **H**ec est dies quam fecit dominus exultemus et letemur in ea. **O** domine saluum me fac o domine bene prosperare benedictus qui uenturus es in nomine domini. **B**enediximus uobis de domo domini deus dominus et illuxit nobis. **C**onstituere diem sollemnem in comitibus usque ad

cornu altaris. **D**eus meus es tu et confi-
tebor tibi: deus meus es tu et exaltabo te. **C**on-
fitebor tibi domine quia exaudisti me: et fecisti
mihi in salutem. **C**onfitebor domino quia
bonus: quia in seculum misericordia eius. alleluya.
aleph id est doctrina psalmi dauid. c. xviii.
et est iste unus psalmus usque ad ad dominum cum r.

Beati immaculati in uia: qui a-
bulant in lege domini. **B**eati qui
seruant testimonium eius: in toto cor-
de perquirunt eum. **N**on enim qui ope-
rantur iniquitatem: in uisus eius am-
bulauerunt. **T**u mandasti mandata
tua custodiri nimis. **U**na dirige-
tur uia mea: ad custodiendas iusti-
ficationes tuas. **T**unc non confundar
cum prospexero in omnibus: mandatis
tuis. **C**onfitebor tibi in directione
cordis in eo quod didici iustitiam irae
tue. **I**ustificationes tuas custo-
diam: non me derelinquas usque. berth.
i. confusio. **I**n quo corrigit adoles-
centior uiam suam: in custodiendo ser-
mones tuos. **I**n toto corde meo ex-
quisiui te ne repellas me aman-
datis tuis. **I**n corde meo abscon-
di eloquia tua ut non peccem tibi. **B**ene-
dictus es domine doce me iustificatio-
nes tuas. **I**n labijs meis pronunti-
aui: omnia iudicia oris tui. **I**n uia testi-
moniorum tuorum delectatus sum: sicut
in omnibus diuitijs. **I**n mandatis
tuis exercebor: et considerabo ui-
as tuas. **I**n iustificationibus
tuis meditabor non obliuiscar ser-
mones tuos. gimel. i. retributio.

Retribue seruo tuo iustifica me

ad custodiendam sermones tuos.
Reuela oculos meos et considerabo
mirabilia de lege tua. **I**ncola e-
go sum in terra non abscondas a me
mandata tua. **C**oncupiuit anima
mea desiderare iustificationes tu-
as in omni tempore. **I**ncrepasti
superbos maledicti: qui declinant
a mandatis tuis. **H**uic a me
obprobrium et contemptum quia
testimonium tuum exquisiui. **E**t
enim sedebat principes et aduersum me
loquebantur seruus autem tuus
exercebatur in iustificationibus tuis.

Domine et testimonia tua meditatio
mea est: et consilium meum iusti-
cationes tue. deleth. i. timor.

Adheer pauperculo anima mea: ius-
tifica me secundum uerbum tuum. **U**-
ias meas enunciaui et exaudisti
me: doce me iustificationes tuas.
Via iustificationum tuarum instrue
me et exercebor in mirabilibus tuis.

Dormitauit anima mea praedio:
confirma me in uerbis tuis. **U**ia
iniquitatis amoue a me: et
de lege tua miserere mei. **U**iam
ueritatis elegi: et iudicia tua
non sum oblitus. **A**dheer testimo-
nium tuum domine: noli me confundere.

Via mandatorum tuorum cucurri cum
dilatatum cor meum. he. i. u-
uerit uel esse. **R**egem pone in
domine iustificationum tuarum:
et exquiram eam semper. **D**a-
michi intellectum et scrutabor
legem tuam et custodiam illam in

toto corde meo. **D**educ me i semita
mandator tuorum: quia ipsam uolui.
Indigna cor meum in testimonium tua
et non in ueritatem. **H**uic oculos meos
ne uideant uanitate in uia tua iusti
ca me. **S**tatu seruo tuo eloquiū
tuum in timore tuo. **I**mpura ob
probrium quod suspicatus sum: quia
iudicia tua iocunda. **E**cce concipiam
mandata tua in equitate tua iusti
ca me. uani. i. uel i uel ipse. **E**t
ueniat super me misericordia tua domine:
salutare tuum secundum eloquiū tuū.
Et respondebo exprobrantibus: in librum
quia speravi in sermonibus tuis. **E**t
ne auferas de ore meo librum ueritatis
usquequaq: quia in iudiciis tuis si
spavi. **E**t custodia legem tuā semp
in semetipso et in semetipso. **E**t ambulabam
in latitudine: quia mandata tua
quesiui. **E**t loquebar de testimoniis
tuis in conspectu regum et non confun
debar. **E**t meditabar in mandatis
tuis que dilexi. **E**t leuavi manus
meas ad mandata tua que dilexi et
exercebor in iustificationibus tuis.
Zai. i. duc te uel huc. **M**emor esto
ubi tui seruo tuo in quo in spem
dedisti. **H**ec me consolata est in
humilitate mea: quia eloquiū
tuum iustificauit me. **S**upbi
iniqui agebant usquequaq: a lege
autem tua non declinaui. **M**emor
sui iudiciorum tuorum a seculo domine
et consolatus sum. **D**efectio tenuit me
in peccatoribus: relinquentibus legem
tuā. **C**antabiles michi erant ius

tificationes tue in loco pegrinationis mee.
Memor fui nocte nominis tui domine et custodiui
legem tuam. **H**ec facta est michi quia
iustificationes tuas exquisiui. **h**erth.
i. pauor. **P**ortio mea domine: dixi cus
todire legem tuā. **O**peatus sum faci
em tuam in toto corde meo misere
rei secundum eloquiū tuū. **C**ogitavi uias
meas et conueri pedes meos in testi
monia tua. **P**aratus sum et non sum
turbatus ut custodiā mandata tua.
Funes peccatorum circumplexi sunt me: et legem
tuā non sum oblitus. **M**edia nocte
surgebam ad confitendum tibi super iudi
cia iusticie tue. **P**articeps ego sum
omnium timentium te: et custodien
cium mandata tua. **M**isericordia tua do
mine plena est terra iustificationes
tuas doce me. **h**erth. i. boni uel ex
clusio. **B**onitatem fecisti cum seruo
tuo domine: secundum uerbum tuū. **B**onita
tem et disciplinam et scientiam doce me
quia mandatis tuis credidi. **P**ruisus
humiliarer ego deliqui: propterea
eloquiū tuum custodiui. **B**onitas tu
a et in bonitate tua doce me iustificatio
nes tuas. **M**ultiplicata est super me ini
quitas superbor ego autem in toto corde meo
scrutabor mandata tua. **C**oagulatum
est sicut lac cor eorum: ego uero legem
tuam meditatus sum. **B**onum michi
quia humiliasti me ut discam iusti
ficationes tuas. **B**onum in lex oris
tui super milia auri et argenti. **io**rh
i. principium uel scientia uel offensio uel
desolatio. **M**anibus tue fecerunt me
et plasmauerunt me: da mihi intellectū

ut discam mandata tua **Q**ui timet
te uidebunt me et letabuntur quia in
uiba tua super speravi. **C**ognoui domine
quia equitas iudicia tua et in ueritate
tua humiliasti me. **F**iat manus tua
et consoletur me secundum eloquium tuum
seruo tuo. **V**eniant in miserationes
tue et uiuam quia lex tua meditatio
mea est. **C**onfundantur superbi quia in
iuste iniquitate fecerunt in me ego
autem exercebar in mandatis tuis.
Constantur in timentes te et qui no
uerunt testimonia tua. **F**iat cor me
um immaculatum in iustificationibus
tuis ut non confundar. **C**aph 1. curram
de defectu in salutarem tuum anima mea
et in uerbum tuum super speravi. **D**efe
cerunt oculi mei in eloquium tuum dicen
tes quando consolaberis me. **Q**uia
factus sum sicut iter in pruinam iusti
ficationes tuas non sum oblitus. **Q**uod
sit dies serui tui quando facies depre
quentibus me iudicium. **N**arrauerunt
in iniqui fabulationes et non ut lex tua.
Omnia mandata tua ueritas iniqui
pescum sit me adiuua me. **P**aulominus
consummauerunt me in ira ego autem
non dereliqui mandata tua. **S**ecundum
misericordiam tuam uiuifica me et custodiam
testimonia oris tui. **I**ameth id est cor
per sermo. uel cor seruutur. **I**n eternum
domine permanet uerbum tuum. **I**n gene
ratione et generationem ueritas tua
fundasti terram et permanet. **O**rdina
tione tua perseverat dies quoniam omnia
seruiunt tibi. **O**ui quod lex tua me
ditatio mea est tunc forte possem in

humilitate mea. **I**n eternum non
oblunscar iustificationes tuas quia
in ipso uiuificasti me. **T**uis sit
ego saluum me fac quoniam iustifica
tiones tuas exquisiui. **D**eceper
tauerunt pedes ut pererent me
testimonia tua intellexi. **O**mnis
consummationis iudi sine latum
mandatum tuum nimis. mei. 1.
uiscera uel ex ipso uel in timis.
aut ignis ex intimis. **Q**uomodo
dilexi legem tuam domine totam
die meditatio mea est. **S**uper in
imicos meos prudente me fecisti
mandato tuo quia in eternum in est.
Super omnes docentes me intellexi quia
testimonia tua meditatio mea est.
Super senes intellexi quia mandata
tua quesui. **A**b omni uia mala
prohibui pedes meos ut custodi
am uerba tua. **A**uidius tuis
non declinaui quia tu legem po
sisti in. **Q**uam dulcia fauibus
meis eloquia tua sicut mel ori meo.
Mandatis tuis intellexi propterea
odiu omne uiam iniquitatis.
nun. 1. unicus uel pastua. **L**u
cerna pedibus meis uerbum tuum
et lumen semitis meis. **I**n uiam
et statui custodire iudicia istae
tue. **H**umiliatus sum usque
quia domine uiuifica me secundum uerbum
tuum. **V**oluntaria oris mei
beneplacita fac domine et iudicia
tua doce me. **A**nima mea in ma
nibus meis semper et legem tuam
non sum oblitus. **P**osuerunt pec

carores laquei in et demandatis tuis
 n' erravi. **H**ereditate acquisiti testi-
 monia tua in eternum quia exulta-
 tio mea cordis mei est. **I**nclinaui cor
 meum ad faciendas iustificationes
 tuas in eternum propter retributione.
 Simech. i. audi. **P**firmamini. **I**n
 iquos odio habui et lege tua dilexi.
Adultor et susceptor mis estu: et in i-
 bum tuum super speravi. **D**ecline
 a me maligni et scrutabor mandata
 dei mei. **S**uscipe me secundum eloqui-
 um tuum et non confundas me ab expec-
 tatione mea. **A**diniam et calum-
 niam ero: et meditabor in iustificationibus
 tuis semper. **S**peravi in omni deserte
 res a iudicis tuis quia iniusta co-
 gnatio eorum. **P**revaricantes repu-
 tavi omnes peccatores terre: ideo dilexi
 testimonia tua. **C**onfige timore
 tuo carnes meas: a iudicis enim
 tuis timui. **A**ym. id est oculis. **P**ons.
Ecce iudicium et iusticiam non tradas
 me calumpniantibus: me. **S**uscipe
 servum tuum in bonum non calumpnia-
 re me superbi. **O**culi mei defecerunt
 in salutare tuum et in eloquium iusticie
 tue. **F**ac cum servo tuo secundum misericordiam
 tuam et iustificationes tuas doce me.
Servus tuus sum ego datus intel-
 lectum ut sciam testimonia tua.
 tempus facienti domine dissipaverunt
 lege tua. **I**deo dilexi mandata tua
 super aurum et topacium. **P**ropterea
 ad omnia mandata tua dirigebar
 omnem viam iniquitatis odio
 habui. **P**he id est erravi. **L**os apu-

Quabilia testimonia tua domine: ideo ser-
 tata est ea anima mea. **D**eclaratio ser-
 monium tuorum illuminat: et intellectum
 dat pusillus. **O**s meum aperui et ar-
 traxi spiritum quia mandata tua deside-
 rabam. **A**spice in me et misere mei
 secundum iudicium diligentium nomen
 tuum. **G**ressus meos dirige secundum e-
 loquium tuum: et non dominetur mei
 omnis iniusticia. **R**edime me a ca-
 lumpniis hominum ut custodiam
 mandata tua. **A**ntem tuam illu-
 mina super servum tuum: et doce me
 iustificationes tuas. **E**xitus ad-
 deduxerunt oculi mei quia non custodi-
 erunt lege tua. **L**ate. i. consolatio.
Iustus es domine et rectum iudicium tuum
 mandasti iusticiam et testimonia tua
 et veritate tua nimis. **T**abesce me
 fecit zelus meus: quia obliti sunt verba tua
 inimici tui. **I**gnitum eloquium tuum
 vehementer et servus tuus dilexit illud.
Adolescentulus sum ego et contemptus:
 iustificationes tuas non sum oblitus.
Iusticia tua domine iusticia in eternum et
 lex tua veritas. **T**ribulatio et angustia
 inveniunt me mandata tua medita-
 tio mea est. **E**quitas testimonia
 tua in eternum in intellectu da mihi et
 vivam. **C**oph. i. conclusio. **P**aspice.
Clamavi in toto corde exaudi me
 domine iustificationes tuas requira.
Clamavi ad te et saluum me fac ut cus-
 todiam mandata tua. **P**reveni
 in maturitate et clamavi et in verba
 tua super speravi. **P**revenirunt o-
 culi mei ad te diluculo ut meditaver-

eloquia tua. **T**otē meā audi scdm misericordiam tuā dñe: & scdm iudiciū tuum uiuifica me. **H**ypophinquet psequentes me iniquitati a lege aū tua longe fci. **P**rope esto domine: & omīs uie tue ueritas. **I**nmo cognoui de testimonijs tuis quia in eternum fundasti ea. res. i. caput ul' p'matur.

Ade humilitatem meā & eripe me: quia legem tuā n̄ sum oblit. **I**udica iudicium meū & redime me prop'e eloquium tuum uiuifica me. **N**on ge a peccatorib; salus quia iustificationes tuas n̄ exquisierit. **O**scule tue multe dñe: scdm iudicium tuū uiuifica me. **O**uln qui psequunt me & tribulant me a testimonijs tuis non declinam. **A**udi puaricantes et tabescebam: quia eloquia tua non custodierunt. **A**de qm mandata tua dilexi domine in mīa tua uiuifica me. **P**rinapiū uerborū tuorum ueritas in eternum oīa iudicia iusticie tue. syn. i. sup uuln.

Prinapēs psequunt sunt me gratis: & a uerbis tuis formidauit cor meū. **L**etabor ego sup eloquia tua: sicut qui inuenit spolia multa.

Iniquitatem odio habui et abhominatus sum legē autē tuā dilexi. **S**epriel indie laudem dixi tibi sup iudicia iusticie tue. **P**ax multa diligentib; legē tuā et n̄ est illis scandalum. **E**xpectabam salutarem tuum domine: & mandata tua dilexi. **C**ustodiuit anima mea testimonia tua & dilexit ea uehement.

Seruau mandata tua & testimonia

tua quia omīs uie mee i conspectu tuo. tan id ē exauit uel cōfirmat.

Hypophinquet de peccato mea dñe iuxta eloquiū tuū dā m̄ intellectu.

Inter postulatō meā in cōspectu tuo scdm eloquiū tuū eripe me.

Eruant labia mea ymnū cum docueris me iustificationes tuas.

Pronunciabit lingua mea eloquium tuum: quia omnia mandata tua equitas.

Fiat manū tua ut saluer me: qm mandata tua elegi. **C**oncupui salutare tuum domine.

Elex tua meditatio mea est. **A**uget anima mea & laudabit te: et iudicia tua adiuuabunt me.

Eram sicut ouis que perire quere seruum tuum quia mandata tua non sum oblitus.

Canticū quindecim grad' ps. dñi.

Ad dñm contribula. **C. xx.**

Rer clamau & exaudiuit me domine liba animā meam a labiis iniquis & a lingua dolosa.

Quid detur tibi aut quid apponatur & ad linguam dolosā.

Sagitte potentis acute cum carbonib; desolatoris.

Heu michi quia incolatus mīs prolongat' ē habitau cum habitantib; cedar multū incola fuit aīa mei.

Cum hīs qui oderūt pacem eram pacific' cum loquebar illis in pugna bant me gratis.

Canticum gradus. **C. xx.**

Euau oculos meos i montē unde ueniat auxilium michi.

Auxilium meum a domino q

fecit celum et terram. **N**on det incommotione pedem tuum neque dormiet qui custodit te. **E**cce non dormitabit neque dormiet qui custodit israel. **D**ominus custodit te dominus protectio tua super manum dexteram tuam. **P**er diem sol non urit te neque luna per noctem. **D**ominus custodit te ab omni malo custodiat animam tuam dominus.

Dominus custodiat introitum tuum et exitum tuum: ex hoc nunc et usque in seculum.

Canticum graduum. c. xxi.

Letatus sum in his que dicta sunt mihi in domum domini ihesu. **S**tantes erant pedes nostri: in altis tuis iherusalem. **I**herusalem que edificatur ut ciuitas cuius principatus eius in idipsum. **I**lluc enim ascenderunt tribus tribus domini testimonium israel ad confitendum nomini domini. **Q**uia illic sederunt sedes in iudicio sedes super domum dauid. **R**ogate que ad pacem sunt iherusalem et habundantia diligentibus te. **F**iat pax in uirtute tua et habundantia in ciuitatibus tuis.

Propter fratres meos et proximos meos loquebar pacem de te. **P**ropter domum domini dei nostri quesui bonum. **C**anticum graduum. c. xxi.

Ad te leuavi oculos meos: qui habitas in celis. **E**cce sicut oculi seruatorum in manibus domini suorum. **S**icut oculi ancille in manibus domine sue ita oculi nostri ad dominum deum nostrum donec misereatur nostri. **M**isere nostri domine misere nostri quia multum repleti sumus despectione. **Q**uia multum repleta est anima nostra obprobrium

habundantibus et despectio superbis. **C**anticum graduum. c. xxi.

Nisi quia dominus erat in nobis dicat nunc israel nisi quia dominus erat in nobis perurgerent homines in nos: forte uiuos deglutisset nos. **C**um irasceretur furor eorum in nos forsitan aqua obfunderet nos. **T**orrente pertransiuit anima nostra forsitan pertransisset anima nostra aquam intollerabilem.

Benedictus dominus qui non dedit nos in captione dentibus eorum. **A**nima nostra sicut passer erepta est de laqueo uenarum. **L**aqueus contritus est et nos liberati sumus. **A**d uirtutem nostram in nomine domini qui fecit celum et terram. **C**anticum graduum. c. xxi.

Qui confidunt in domino sicut mons syon non commouebitur in eternum qui habitat in iherusalem. **N**on res in circuitu eius et dominus in circuitu ipsius sui. **E**x hoc nunc et usque in seculum. **Q**uia non relinquet dominus uirgam peccatorum super sortem iustorum ut non extendant uisum ad iniquitatem manus suas. **B**ene fac domine bonis: et reclus corde. **D**euclinautes autem in obligationes adducet dominus cum operantibus iniquitatem pax sit israel. **C**anticum graduum. c. xxi.

Si conuertendo dominus captiuitatem syon facti sumus sicut consolati. **T**unc repleti erunt gaudio os nostrum et lingua nostra in exultatione. **T**unc dicent inter gentes magnificati dominus facere cum eis. **M**agnificauit dominus facere nobiscum: facti

sumi letantes. **C**onuertere dñe captiuitatem nostram sicut torrens in anstro. **Q**ui seminant in lacrimis in exultatione metent. **E**untes ibant et flebant mittentes semina sua. **V**enientes autem ueniunt cum exultatione portant manipulos suos. **C**anticum graduum.

Nisi dominus edificauerit domum inuani laborauerit qui edificauit eam. **N**isi dominus custodierit ciuitatem frustra uigilat qui custodit eam.

Panum est uobis ante lucem surge surgite postquam sederitis qui manducatis panem doloris. **Q**ui dedit dilectis suis somnum ecce hereditas domini filij merces fructus uentris. **S**icut sagitte in manu potentis ita filij excussor. **B**eatus uir qui implet desiderium suum exipsis non confundetur. **E**t cum loquatur inimicis suis in porta.

Canticum graduum. c. xxvii. **B**eni omnes qui timent dominum qui ambulant in uis eius. **L**abores manuum tuarum quia manducabis beatus es et bene tibi erit. **U**xor tua sicut uitis habundans in lateribus domus tue. **F**ilij tui sicut nouelle oliuarum in circuitu mensae tue. **E**cce sic benedicet homo qui timet dominum. **B**enedicat et dominus ex syon et uideas bonam ierusalem omnibus diebus uite tue. **E**t uideas filios filiorum tuorum pacem super israel. **C**anticum graduum. c. xxviii.

Speres expugnauerunt me a iuuentute mea dicat nunc israel. **S**peres expugnauerunt me a iuuentute mea et nunc non po-

tuerunt in. **S**upra dorsum meum fabri cauerunt peccatores plingauerunt iniquitatem suam. **D**ominus uisus considerat seruices peccatorum confundantur et conuertantur retrorsum omnes qui oderunt syon. **F**iant sicut fennum rectorum quod priusquam euellat excaruit. **D**e quo non impleuit manum suam qui metet et sinum suum qui manipulos colliget. **E**t non dixerunt qui peribant benedictio domini super uos benediximus uobis in nomine domini. **C**anticum graduum.

De profundis clama. c. xxix. **D**omi ad te domine domine exaudi uocem meam. **F**iant aures tue intendentes in uocem deprecationis mee. **S**i iniquitates obseruaueris domine domine quis sustinebit. **Q**uia apud te propinatio est et propter legem tuam sustinui te domine. **S**ustinuit anima mea in uerbo eius sperauit anima mea in domino. **C**ustodia matutina usque ad noctem speret israel in domino. **Q**uia apud dominum misericordia et copiosa apud eum receptio.

Et ipse redimet israel ex omnibus iniquitatibus eius. **C**anticum graduum.

Domine non est exaltatus. c. xxx. **S**tatum cor meum neque exaltatum est oculi mei. **N**eque ambulauimus in magnis neque in mirabilibus super me. **S**i in humilitate sententia super exaltatum animam meam. **S**icut ablatus super mare sua ita retributio in anima mea. **S**peret israel in domino ex hoc nunc et usque in

scdm. Canticum graduū. c. xxxi.

Memento domine dauid: et omnes
mansuetudinis eius. **S**icut in
rauit domino uotum uouit dō iacob.
Introuiero in tabernaculum domus mee
si ascendo in lectum strati mei. **S**idero
somnia oculis meis et palpebris meis.
dormitatione. **E**t requiem temporali
meis donec inueniā et locū dñs taber-
naculum dō iacob. **E**cce audiuim
eum in effusa: in uenim eā i campis
silue. **I**ntrouibimus in tabernacu-
lū eius: adorabim in loco ubi steterit pe-
des eius. **S**urge dñe in requiem tua
tuet archa scificationis tue. **S**acerdotes
tui induantur iusticiā et scī tui exul-
tent. **P**ropt̄ dauid seruū tuū non a-
ueras faciem xpī tui. **I**urauit dō
dauid ueritate et nō frustrabitur eū
de fructu uentris tui ponā sī sedē tuā.
Si custodierint filij tui testamētū meū
et testimonia mea hec que docebo eos.
Et filij eorū usq; in scdm sedebūt super
sedē tuā. **Q**m elegit dñs syon: elegit
eam in habitationē sibi. **H**ec rētes
mea in scdm scī hie habitabo qm ele-
gi eā. **U**duam eius benedicens be-
nedicam patres eius saturabo pau-
b; **S**acerdotes eius induā salutarē
et scī eius exultatione exultabunt.
Ille pducam cornu dauid parauit lu-
cernā xpō meo. **I**nimicos eius in
duā confusione sup ipm autē efflo-
rebit scificatio mea. **C**anticū grad. c.
Ecce qm bonū et quam io. **X**xxi.
Audū habitare fies in unum.
sicut in gentium in capite qd descēdit
in barbā barbā aaron. **Q**uod

descendit in oza uedūm ei sic ros h
mon qui descendit in montem syon.
Qm illic mandauit dñs benedictionē et
uitam usq; in scdm. **C**anticū grad. c. xxxii
Ecce nūc bened dñs: omīs serui dñi
Qui stans in domo dñi: in atrijs
domus dei nri. **I**n noctib; extollite
manū urās in scā et bened dñs. **B**ene-
dicat re dñs ex syon: q̄ fēit celū et trā.
Alla. ps dauid. c. xxxiii.
Laudate nom dñi: laudate seruū
dñi. **Q**ui stans in domo dñi in a-
trijs domus dei nri. **L**audate dñm
quia bonū dñs: pfallite nōi et qm sua
ue est. **Q**m iacob elegit dñs isrl in pos-
sessionem sibi. **Q**uia ego cognoui qd
magnus ē dñs: et dō noster pōmib;
dñs. **O**mīa quēcūq; uoluit dñs fecit
in celo et in terra in mari et in omib;
abissis. **E**ducens turbes ab extremo
tre fulgura in pluuia fecit. **Q**ui pro-
ducit uentos de thesauris suis qui p-
cussit primogenita egypti ab hoīe
usq; ad pecus. **E**misit signa et pōi-
gia in medio tui egypte in pharaōne
et in omīs seruos eius. **Q**ui percussit
gentes multas et occidit reges fortē.
Scon regem amorreorū: et og regē
baxam et omīa regna chanaan. **E**t
dedit terrā eorū hereditatē hereditatē
isrl pōlo suo. **D**omine nom tuū
in eternum domine memoriale
tuum in generatione et gñationem.
Quia iudicabit dō pplm suū: et in ser-
uis suis deprecabitur. **S**imulachra
gentium argenti et aurum opera
manuū hominū. **O**s habent et
nō loquentur: oculos hnt et nō uidebūt.

Herzog August Bibliothek
Wolfenbüttel
0 1 2 3 4
Gray Scale

Aures habent et non audient: neque enim
est spiritus in ore ipsorum. **S**imiles illis fiant
qui faciunt ea: et omnes qui confidunt in eis.
omnis israel benedictio domino: domus aa-
ron benedicite domino. **O**mnis leui benedictio
domino: qui timens dominum benedictio domino. **B**e-
nedictus dominus ex syon: qui habitat in

Chierusalem. psalmus david. c. xxxv.
Confitemini domino quoniam bonus: quoniam
in eternum misericordia eius. **C**onfitemini deo deorum
quoniam in eternum misericordia eius. **C**onfitemini domino deo
unorum quoniam in eternum misericordia eius. **Q**ui facit
mirabilia magna sol: quoniam. **Q**ui fecit
celos in intellectu quoniam. **Q**ui firmavit
terram super aquas quoniam in eternum misericordia eius. **Q**ui
facit luminaria magna quoniam. **S**o-
lem in potestate diei quoniam. **L**unam et
stellas in potestate noctis quoniam. **Q**ui
percussit egyptum cum primogenitis eorum quoniam.

Qui eduxit israel de medio eorum quoniam. **I**n
manu potenti brachio excelso quoniam.

Qui diluxit mare rubrum in diuisiones
quoniam. **E**t eduxit israel per medium eius quoniam.

Et percussit pharaonem et uirum eius
in mari rubro quoniam. **Q**ui tradidit po-
pulum suum in desertum quoniam. **Q**ui per-
cussit reges magnos quoniam. **E**t occidit
reges fortes quoniam. **S**ecundum regem amor-
reorum quoniam. **E**t occidit regem bazaran quoniam.

Et dedit terram eorum hereditatem quoniam.

Hereditatem israel seruo suo quoniam. **Q**uia
in humilitate nostra memor fuit nostri.
quoniam. **E**t redemit nos ab inimicis
nostris quoniam. **Q**ui dat escam omni carni
quoniam. **C**onfitemini deo celi quoniam in e-
ternum misericordia eius. **C**onfitemini
domino deorum: quoniam in eternum misericordia eius.
psalmus david propheta ieremias. c. xxxvi.

Super flumina babilonis illic sedi-
mus et fleuimus dum recorderemur
syon. **I**n salibus in medio eius sus-
pendimus organa nostra. **Q**uia illic
interrogauerunt nos qui captiuos dixe-
runt nos uerba cantionum. **E**t quod ab-
dixerunt nos primum: cantate nobis
decantatus syon. **Q**uoniam cantabimus
canticum domini in terra aliena. **S**i obli-
uio tui iherusalem oblivioni detextera
tua. **A**dhereat lingua mea faucibus
meis: si non meminero tui. **S**i non
proposuero iherusalem principio lenne me-
mor esto domine filiorum edon: indie
iherusalem. **Q**ui dimittit exinanite exina-
nate usque ad fundamentum in ea. **H**ilum
babilonis misera beati qui retribu-
tibi retributionem tuam quia retribu-
isti nobis. **B**eatus qui tenebit et
allidet pueros suos ad petram.
psalmus david. xxxvii.

Confitebor tibi domine in toto corde
meo: quoniam audisti omnia uerba oris
mei. **I**n conspectu angelorum psallam
tibi adorabo ad templum sanctum
tuum: et confitebor nomini tuo. **S**u-
per misericordia tua et ueritate tua quoniam mag-
nificasti super omne nomen sanctum tuum. **I**n
quacumque die inuocauero te exau-
di me multiplicabis in anima mea uir-
tute. **C**onfiteantur tibi domine omnes iuges
terre quia audierunt omnia uerba oris tui.
Et cantent in uersis domini: quoniam magna
est gloria domini. **Q**uoniam excelsus dominus
et humilia respicit et alta a longe
cognoscit. **S**i ambulauero in me-
dio tribulationis uiuificabis me et
super iram inimicorum meorum excedam.

manu tua et salu me fecit dextera tua.

Dñs retribuet pro me dñe mīa tua in
scīm opera manū tuar ne despicias.
in fine ps dauid . c. xxxviii.

Dñe pbatu me et cognouisti me
tu cognouisti sessione meam et
resurrectione meā. Intellexisti co
gitationes meas de longe semitam
meā et finiculu meū inuestigasti. Et

os uias meas puidisti quia non est
sermo in lingua mea. Ecce dñe tu
cognouisti omnia nouissima et antiq̃

tu formasti me et posuisti me sup me
manu tuā. **M**irabil' fca est scientia
tua ex me confortata ē et n̄ potō ad
eam. **Q**uo ibo a spū tuo: et quo a
facie tua fugiā. **S**i ascendero i celū

tu illic es: si descendero i infernū ades.
Si sumptero pennas meas diluculo
et habitauero in extremis maris.

Et enim illic man' tua deducet me:
et tenebit me dextera tua. **E**t dñi
foris tenebre conculcabt me et
nox illuminatio mea in delictis meis.

Quia tenebre n̄ obscurabunt' ate et
nox sicut dies illuminabit' sicut re
nebre eius ita et lum' ei. **Q**uia tu
posuisti renes meos suscepisti me

de utero matris mee. **C**onfitebor
t quia terribilit' magnificatus es
mirabilia opera tua et aīa mea cog
noscer uim'.

Non ē occultatum
os meū a te quod fecisti in occulto
et substantia mea in interiorib; t're.

Impetū meū uider' oculi tui et
in libro tuo os scribent' dies for
mabunt' et nemo in eis. **M**ichi autē

uim' honorificati sūt amici tui dñs

uim' confortat' est pncipat' cor.

Dnumerabo eos et sup harenā multipli
cabunt' exurgeti et adhuc sū tecū. **S**i
ocideris dñs pccores uiri sanguinū de
clinare a me. **Q**uia dicitis incogitade

accipiant in uanitate ciuitates suas.
Nonne qui oderūt te domine oterā et
sup inimicos tuos tabesceba. **P**er fco
odio oderam illos inimici tui sūt michi.

Proba me dñs et scito cor meū interroga
me et cognosce semitas meas. **E**t uide
si uia iniquitatis i me ē et deduc me

i uia eterna. ps dauid . xlix.

Eripe me domine ab homine malo
a uiro iniquo eripe me. **Q**ui co
gitauit iniquitates in corde tota die

construebant pha. **H**uciet linguas
suas sicut serpentes uenenū aspidū
sublabijs cor. **C**ustodi me dñe de

manu pccoris: et ab hominib; iūqs
eripe me. **Q**ui cogitauer' supplan
tare gressus meos absconderūt sup

bi laqueum in. **E**t funes extende
rūt in laqueū uixta iter scandalū
posuerūt in. **D**ixi dñs dñs es tu:

gaudi domine uoce de peccatis mee:
Dñe dñe uirtus salu' mee: obum
brasti sup caput meū in die belli.

Non tradas domine a desiderio meo
peccatori cogitauer' contra me ne
derelinquas me ne forte exaltent'.

Caput circumis eor labor labioꝝ
ipsoꝝ operiet eos. **C**adēt sup eos
carbones in igne deices eos in mi
serijs si subsistēt. **T**ur linguosus

n̄ dirigetur: intora uirū iniustū
mala capient in interitu. **C**ogno
ui quia domin' faciet iudicium

inopis et iudicia pauper. **V**eruntamen
iusti confitebuntur nomini tuo et habi-
tabunt recti cum iultu tuo. ps. 88. c. xl.

Dne clamaui ad te exaudi me in-
tende uocem meam cum clamatio ad te.
irrigat oratio mea sicut incensum in conspec-
tu tuo eleuatio manuum mearum sacrifici-
um uegetum. **P**one dne custodia
oratio meam et ostium circumstantie labijs
meis. **N**on declines cor meum in uerba
malicie ad excusandas excusationes
in peccatis. **C**um hominibus operantibus in
iniquitate: et non communicabo cum electis
eorum. **C**orripit me iustus in misericordia et
intercipit me oleum aui peccatoris
non imbringuet caput meum. **Q**uia adhuc
et oratio mea in beneplacitis eorum absorti
est iuncti petre iudices eorum. **H**udient
iura mea quoniam potuerunt sicut crassitudo
terre erupta est super terram. **D**issipata
est ossa nostra secus infernum quia ad
te dne domine oculi mei in te spau-
ti non auferas animam meam. **C**ustodi me
a laqueo quem statuerunt in et abscon-
ditis operantibus in iniquitate. **Q**uare
in reticulo eius peccatores: singulari-
ter sum ego donec transeat. in relictis
dauid cum esset in spelunca oratio. ps. c.

Ote mea ad dominum clama-
ui uoce mea ad dominum deprecatus sum.
Effundito in conspectu eius orationem
et tribulationem meam ante ipsum pro-
nuntio. **I**ndeficiente ex me spiritum
meum: et tu cognouisti sententias me-
as. **I**n uia hac qua ambulabam:
absconderunt laqueum mihi. **C**on-
siderabam ad dexteram et uidebam: et non
erat qui cognosceret me. **P**erijt fu-
ga anime et non est qui requirat a-

nima mea. **C**lamavi ad te dne dixi
tu es spes mea portio mea in terra
uiuentium. **I**ntende ad deprecationem
meam: quia humiliatus sum nimis. **L**i-
bera me a persecutoribus meis: quia con-
fortati sunt super me. **A**duc de custo-
dia animam meam ad confitendum nomi-
ni tuo: me expectant iusti donec re-
tribuas mihi. ps. dauid cum per-
secutus esset cum filiis suis. absalon
c. xlii.

Domine exaudi orationem meam
auribus; prece obsecrationem meam
in ueritate tua exaudi me in tua
iusticia. **E**t non timeas in iudicium cum
seruo tuo quia non iustificabitur in
conspectu tuo omnis uiuens. **Q**uia
persecutus est inimicus animam meam
humiliatus in terra iustitiae meae. **C**on-
locatus me in obscuris sicut mor-
tuos scilicet et anxietas est in me spe-
ritus in me turbatus est cor meum.
Memor fui dierum antiquorum medi-
tatus sum in omnibus operibus tuis
in sanctis manuum tuarum meditabar.
Expandi manus meas ad te anima
mea sicut terra sine aqua. **V**elo-
citer exaudime dne defecit spiritus meus.

Non auertras faciem tuam a me: et
similis ero descendentibus in lacum.
Hudita fac in mane misericordiam tuam
quia in te speraui. **N**ota fac in
uiam in qua ambulem quia ad te
leuaui animam meam. **E**xipe me de
inimicis meis dne deus meus ad te
confugi doceme facere uoluntatem
tua quia deus meus es tu. **S**peret tu boni
deducet me in terram rectam. **I**nter-
nom tuum dne uiuificabis me me-

quitate tua. **E**dices de tribulatione
animam meam: et in misericordia tua disces in
inimicos meos. **E**t pides omnes qui tri-
bulant animam meam quoniam ego servus
tuus sum. **P**s. ad adgoliad. c. xliii.

Benedictus dominus deus meus qui docet
manus meas ad bellum. **M**iscdia mea et re-
fugium meum: susceptor meus et libator.
miscdia mea et refugium meum
susceptor meus et libator meus. **P**rotector
meus et in ipso speravi qui subdis populum
meum sub me. **D**ne quid est homo quia
innotuit ei: aut filius hominis quia re-
putas eum. **H**omo uanitati similis
fusus est: dies eius sicut umbra preterit.

Dne inclina celos tuos et descende tan-
ge montes et fumigabunt. **F**ulgura
choruscatione et dissipabis eos emitte
sagittas tuas et conturbabis eos.

Emitte manum tuam de alto eripe me et
liba me de aquis multis et de manu
filiorum alienorum. **Q**uorum os locutum est
uanitatem: et dextra eorum dextra iuravit.

Deus canticum novum cantabo tibi: in
psalterio decacordo psallam tibi. **Q**ui
das salutem regibus: qui redemisti deo
servum tuum de gladio maligno eripe
me. **E**t erue me de manu filiorum a-

lienorum quorum os locutum est uanitatem
et dextra eorum dextra iniquitatis. **Q**uo-
rum filii sicut nouelle plantationes:

in iuventute sua. **F**ilii eorum circumposu-
erunt circumornare ut similitudo templi.

Proprietaria eorum plena eructancia
ex hoc in illud. **O**ues eorum fetore ha-
bundantes in gressibus suis boues
eorum trasse. **N**on est ruina materie
neque transit neque clamor in plateis

eorum. **B**eatissimi dixerunt populum cui hec sunt:
beatus populus cuius dominus deus eius.

laudatio ipsius dauid. **P**s. c. xliii.

Exultabo te domine quoniam suscepisti de-

um meum rex et benedicam nomini tuo
in seculum et in seculum seculi. **P**er singulos dies
benedicam tibi: et laudabo nomen tuum in
seculum et in seculum seculi. **M**agni dominus et lau-

dabilis nimis et magnitudinis eius
non est finis. **G**eneratio et generatio
laudabit opera tua: et potentiam tuam
prædicabunt. **M**agnificentiam gloriæ
sanctitatis tue loquentur et mirabilia
tua narrabunt.

Et uirtute terribi-
lium tuorum dicent et magnitudinem
tuam narrabunt. **M**emoriam habi-
tationis suauitatis tue eructabunt
et iusticia tua exultabunt. **M**isera-

tor et misericors dominus: paciens et mul-
tum misericors. **S**uauis dominus uni-
uersis et miserationes eius super omnia
opera eius. **C**onfiteantur tibi domine
omnia opera tua et sancti tui benedicant tibi.

Gloriam regni tui dicent et potentiam
tuam loquentur. **E**t nota faciant
filii hominum potentiam tuam et gloriam
magnificentie regni tui. **R**egnū
tuum regnū omnium seculorum et dominatio
tua in omni gloriæ et generationem.

Fidelis dominus in omnibus uerbis suis:
et sanctus in omnibus operibus suis. **N**e-
uat dominus omnes qui corrumpunt et eri-
git omnes elisos. **O**culi omnium in te
sperant domine et tu das escam illorum
in tempore oportuno. **H**yperis tu
manum tuam et implebis omne ani-

mal benedictione. **T**uus dominus in
omnibus uisus suis: et sanctus in omnibus
operibus suis. **P**rope est dominus omnibus;

et sanctus in omnibus operibus suis. **N**e-
uat dominus omnes qui corrumpunt et eri-
git omnes elisos. **O**culi omnium in te
sperant domine et tu das escam illorum
in tempore oportuno. **H**yperis tu
manum tuam et implebis omne ani-

mal benedictione. **T**uus dominus in
omnibus uisus suis: et sanctus in omnibus
operibus suis. **P**rope est dominus omnibus;

in uocantib; cum omnib; in uocantib;
cum in ueritate. **U**oluntate nuntii se
faciet et deprecatione eorum exaudiet et sal
uos faciet eos. **Q**uod dicit dominus omnes dili
gentes se: et omnes peccatores disperdet.

Laudatione domini loquetur os meum:
et benedicat omnis caro non in seculum
in seculum et in seculum seculi. **allā ps dñs . c . xlv .**

Lauda anima mea dominum laudabo
dominam in uita mea: psallam deo
meo quam diu uiuam. **N**olite confite
re in principib;: in filiis hominum in quib;
non est salus. **E**xibit spiritus eius et reuertetur
in terram suam in illa die peribit
omnis cogitationes eorum. **B**eat' cuius
deus iacob adiutor eius spes eius in
domino deo ipsius qui fecit celum et
terram mare et omnia que in eis sunt.

Qui custodit ueritatem in seculum facit
iudiciū in uita patientib; dat escā
esuriētib; **D**ñs soluit cōpediōs.
Dñs illuminat cecos **D**ñs erigit e
lutos **D**ñs diligit iustos **D**ñs custo
dit aduenas pupillū et uiduā susti
piet et uias peccatorū disperdet. **R**egna
bit dominus in secula deus tuus syon in
generatione et generatione. **allā . ps**

Laudate dominū quoniam in seculo . **ps . c . xlv .**
ut est psalmus de domino sit iocunda
deus: laudatio. **E**dificans iherusalem
dispositiones israelis congregabit.
ui sicut contritos corde: et alligat
contritiones eorum. **Q**ui numerat
multitudinē stellarum et omnib; eis
nomina uocans. **M**agis dominus non
et magna uirtus eius et sapientie
eius non est numerus. **S**uscipies
mansuetos dominus: humilians autē

peccatores usque ad terram. **P**recurre domino
in confessione psallite deo nostro in cy
thara. **Q**ui operit celum nubib; et
parat terram pluuiā. **Q**ui ponit in
montib; fenem: et herba seruituti
hominum. **Q**ui dat uimentis escam ip
sorū: et pullis coruorum in uocantib;
eum. **N**on in fortitudine est uo
luntatem habebit nec in robore in
beneplacitū erit ei. **B**eneplacitū
est domino super timētes eum et in eis
qui sperant super misericordia eius. **allā .**

allā allā canticū aggei et zacharie
psalmus . c . xlvii .

Lauda iherusalem dominum lauda deum
tuū syon. **Q**ui confortauit se
ras portarum tuarum benedixit filiis tu
is in te. **Q**ui posuit fines tuos
pacem et adipe frumenti satiāt te.

Qui emittit eloquiū suū reuer
uolenter currit sermo eius. **Q**ui
dat niuem sicut lana nebulā sicut
cinere spargit. **M**ittit cristallū suū
sicut bucellas ante faciem frigo
ris eius quis sustinebit. **E**mittit
uerbum suū et liquefaciet ea: fla
uit spiritus eius et fluent aque. **Q**ui
annunciat uerbum suū iacob: iusti
cias et iudicia sua israel. **N**on fecit
taliter omni nationi et iudicia sua
non manifestauit eis. **allā allā allā**
canticū aggei et zacharie ps . c .

Laudate dominum decelīs: **ps . c . xlviii .**
laudate eum in excelsis. **L**au
date eum omnes angeli eius lauda
te eum omnes uirtutes eius. **L**au
date eum sol et luna: laudate eū
omnes stelle et luna. **L**audate eum

celi celoz ⁊ aq̃ om̃s que sūt celos sūt
laudent nom̃ dñi. **Q**uia ipse dixit ⁊
facta sunt ip̃e mandavit ⁊ creata sūt.

Statur ea in eternum ⁊ in sc̃lm sc̃li p̃cep-
tum posuit ⁊ n̄ p̃teribit. **L**audate do-
minū de terra dracones ⁊ om̃s abyssi.

Ignis grando nix glacies sp̃s p̃cellay
que faciunt ūbū eius. **M**ontes ⁊ ōs
colles ligna fructifera ⁊ ōs cedri.

estne ⁊ uniuersa pecora serpentes. ⁊ uo-
luces pennate. **R**eges t̃re ⁊ ōs ppli
principes ⁊ om̃s iudices terre.

Iu-
venes ⁊ uirgines senes cū iuniorib;
laudent nom̃ dñi quia exaltatū est
nom̃ eius soli. **C**onfessio ei⁹ super

celum ⁊ terrā ⁊ exaltant cornu po-
puli sui. **O**mnis om̃ib; sc̃is eius
filius isrl̃ ppl̃s appropinquanti sibi.

Psalmus. c. xlv.

Cantate dño canticū nouum:
laus eius in ecclia sc̃oz. **D**ecet isrl̃
Teo qui fecit eum: ⁊ filie syon exul-

tent in rege suo. **L**audet nom̃ eius
in choro in tympano ⁊ psalterio
psallant ei. **Q**uia bñplacitū est dño

in ppl̃o suo ⁊ exultauit mansuetos
⁊ salutem. **E**xultabunt sc̃i in gl̃ia:
letabuntur in cubilib; suis. **E**xulta-

tiones dei in gutture eoz et gladij
ancipites in manib; eoz. **A**d facien-

dam uindictā in nationib;: increpa-
tiones in ppl̃is. **A**d alligandos re-

ges eorum in compedib; ⁊ nobiles
eorum in manib; ferreis. **U**t fa-

ciant in eis iudiciū conscriptum:
gl̃a hec est om̃ib; sc̃is eius.

Psalmus. c. l.

Laudate dñm in sc̃is eius: lau-

date eū in firmitate uirtutis eius.

Laudate eum in uirtutib; ei⁹ laudate eū
sc̃dm multitudinē magnitudinis ei⁹.

Laudate eum in sono tube: laudate eū
in psalterio ⁊ cythara. **L**audate eū

in tympano ⁊ choro: laudate eum in
cordis ⁊ organo. **L**audate eū in cym-

balis benesonantib; laudate eum in
cymbalis iubilationis om̃is sp̃s
laudet dominum.

Item in hunc modum
scribitur in libro
de rebus sacris
et ecclesiasticis
libro primo
capitulo primo
et secundo
et tertio
et quarto
et quinto
et sexto
et septimo
et octavo
et nono
et decimo
et undecimo
et duodecimo
et trigesimo
et quadragésimo
et quinquagesimo
et sexagesimo
et septuagesimo
et octogésimo
et nonagesimo
et centesimo

Item in hunc modum
scribitur in libro
de rebus sacris
et ecclesiasticis
libro primo
capitulo primo
et secundo
et tertio
et quarto
et quinto
et sexto
et septimo
et octavo
et nono
et decimo
et undecimo
et duodecimo
et trigesimo
et quadragésimo
et quinquagesimo
et sexagesimo
et septuagesimo
et octogésimo
et nonagesimo
et centesimo

Item in hunc modum
scribitur in libro
de rebus sacris
et ecclesiasticis
libro primo
capitulo primo
et secundo
et tertio
et quarto
et quinto
et sexto
et septimo
et octavo
et nono
et decimo
et undecimo
et duodecimo
et trigesimo
et quadragésimo
et quinquagesimo
et sexagesimo
et septuagesimo
et octogésimo
et nonagesimo
et centesimo

**Explicit psalterium dauid. super
prologis iheronimi prebiteri
in libro parabolarum uel
uerbiu salomonis.**

Ungat epistola. q̄s uingit
sacerdotū: immo carta n̄ diu
dar. q̄s xpi nedit amor. Comin
tarios inosee. amos. zacharia
malachiam. que positis scriptis
sem si hancet. pre ualitudine.
mutatis solacia sumptū. Nota
rios uios et libarios suatentis.
ut nobis potissimū nūm resu
det ingeniu. Et ecce ex late fre
quens turba diuersa posentū.
quasi aut equū sit me uob cū
rientib: alijs laborare. aut inia
tionq̄ dari et accepti cuiq̄m par
uos obnoxī sim. ita: longa ego
ratione fructus ne penitus hoc
anno reuicere. et apud uos mu
tis eem tridui opus uro nōi cō
secratiū interpretatione uidehet
trū salomonis uoluminum.
mas loth quas hebrei parabola
uulgari editio uocat p̄bia.
Cohelerth quod grece ecclesiaste.
latine comionatore possum
diere. Syrachum quod in nra
lingua ueritur canticū can
cor: fertur et panarethos ihu
fily syrach liber et alijs p̄u
dographus qui sapia salomo
nis inscribit quoz priore et he
braicum repperi. non ecclesias
tū ut apud iannos. h̄ pabolat
p̄notati: cui uincti erunt ec

clesiastes et canticū canticor: ut
similitudine salomonis. n̄ solum
libroz numero. sed etiā et materi
az genere coequaret. Secundus
apud hebreos nūq̄m ē: quia er
ipe. filius grecā eloquentiam
recoler. Et non nulli scriptorū
ueterum hūc ē uidei salom̄ af
firmant. sicut ergo iudith et tho
byas et machabeoz libros lega
quidem eos ecclia. sed int̄ cano
nicas scripturas nō recipit. sic et
het duo uoluntima legat ad edi
ficationē pleb. non ad auctorita
tem ecclesiasticor dogmatū con
firmandā. Si cui sane septuagi
ta interpretū magis editio placet.
haber eam a nob olim em̄datā.
nec; enim sic noua odinū. ut ue
tera destruat. Et tam cum dili
gentissime legerit. sicut magis
nra intelligi. que n̄ interitum
uas coacuerint transisse: sed
statim de prelo purissime cōme
daire teste. sicut saporem serua
uerit. **Maloch. i. parabole uel
prophetia salomonis.**

De sapientia spūal filij .i.
De sapientia inuenienda. ii.
De sapientia in cordib scribenda. iii.
De uirtute sapientie. iiii.
De fuga a meretricib: v.
De doctrina sapie p̄uicatus. vi.
De malis feminis. vii.
De clamore sapientie. viii.
De muliere stulta. ix.
De bonis uisū hominis. x.

De bonis iusticie	.xi.
De indigentia pigri hominis	.xii.
De prosperitate bonorum et dampno malorum hominum	.xiii.
De lingua loquente bona	.xiiii.
De bonitate dei	.xv.
De correptione sapientium	.xvi.
De doctrina sapientium	.xvii.
De despectione pauperis	.xviii.
De diuersis ponderibus	.xix.
De iusto iudicio	.xx.
De iure et paupere	.xxi.
De bonis moribus hominis	.xxii.
De glorio malorum hominum uitando	.xxiii.
De uirgibus repellendis	.xxiiii.
De insipientia stultorum	.xxv.
De cognitione uultu pecorum	.xxvi.
De non cogitantibus iudicium	.xxvii.
De patientia super pauperes	.xxviii.
De creatione omnium	.xxix.
De consolatione mestorum	.xxx.

Parabole salomonis filij dauid regis israel. ad sciendam sapiam et disciplinam. ad intelligenda uerba prudentie. ad suscipiendam eruditionem doctrine iusticie et equitatem iudicium. et equitate. ut detur p uultis acutia adolescenti sciencia et intellectus. Audiens sapiens sapientior erit. et intelligens gubernacula possidebit. Non maduerit parabolam et

interpretationem. uerba sapientium et enigmata eorum. Timor domini principium sapientie. Sapientia atque doctrina. stulti despiciunt. Audi fili mi disciplinam precepta patris tui. et ne dimittas legem matris tue. ut ad datur gratia capiti tuo et torques collo tuo. fili mi si te laetauerint precepta ne acquiescas eis. Si dixerint ueni nobiscum. insidiamur sanguini. abscondam tendiculas contra te. sicut insidiuuentem. et integrum qui descendit in lacum. omne prenosum substantiam reperiemus. implebunt domos tua spolijs. sorem matre nobiscum. materui unum sit omnium nostrum. fili mi ne ambules cum eis. Prohibe peccatum a seminis eorum. Pedes enim illorum ad malum currunt. et festinant ut effundant sanguinem fructum autem iactantur recte ante oculos pernitentium ipsi quoque contra sanguinem suum insidiantur. et molunt fraudes contra animas suas. Sic semina omnis iniqui amaras suas. Sic semina possidentium rapiunt. Sapienter predicator in plateis dat uocem suam in capite uerbis. clamant in struibus. portarum urbis profert uerba sua dicens. Vigili paruuli diligatis in sanctam. et stulti ea que sibi sunt nocua capiunt et in prudentes condibunt scienciam. Conuertimini ad correptionem meam. et precepta uobis spiritum meum ostendam uobis uerba mea. Quia uocauit et reuertitis perendi uobis manum meam. et non

fuit q̄ aspiciet. Desperabis omne
consiliū meū: et in reparatione me-
as ne glexeris. Ego q̄ in interitu
uō rideo et subca nabo cum uob
q̄ timebatis aduenit: tū uruerit
sup uos et repentina calamitas. et
interitus q̄ tempestas ingruerit.
Quado uenit sup uos tribulatio
et angustia tunc inuocabunt me: et
si exaudia. Mane consurgent. et si
inuenient me: eo q̄ excolam ha-
buerint disciplinā. et timorem dñi
si suscepit me. nec aq̄ueuit.
cōsilio meo et detraherit me inuise
correctioni mee. Comedent igit
fructus me sue. sicut cōsilijs in-
uocabunt. Nūq̄ puulox in tēfi-
cer eos. et prosperitas multorum
p̄ter illos. Qui autem audierit me.
absq̄ terrore quiescet. et habundati-
a p̄uenerit malox timore sblato.
Eli mi si susceperis. **f.**
sermōnes meos. et mandata
mea custodieris penes te ut au-
diat sapiam auris tua. Inclina
cor tuū ad cognoscendā sapiam
et prudentiā. Si enim sapiam
inuocaueris et inclinaueris cor
tuū prudentie: si quiesceris cā.
quasi pecuniam. et sicut thesaurū
exoderis mam. tunc intelliges
timorem domini. et scienciā dei in-
uenies quia dñs dat sapiam.
et ore eius scienciā et prudentiā.
Custodiet rectox salutē et p̄teget
gradientes simplicitē: seruans
semitas iusticie et semitas uiuē

sanctox custodiens. Tunc intelliges
iusticiam et iudiciū et equitatē et om-
nē semitā bonā: si intrauerit sapiā
cor tuū. et scienciā amie tue placuerit.
Consiliū seruabit te. et prudentia
custodiet te. ut eruaris de uia mala.
ab homine q̄ puerfa loquit. ut er-
uaris ab his qui relinquunt itē rectū.
et ambulant p̄uias tenebrosas: q̄
letantur cū male fecerint et exul-
tant in rebus pessimis. quox uie p-
uerse et infames gressus eor. ut er-
uaris amuliere aliena et ab extra-
nea que mollit sermones suos et
relinquit ducem pubertatis sue. et
pacti dei sui oblita est. inclinata ē
enim ad mortē domus ei. et ad i-
feros semine ipsius om̄s qui in-
grediunt ad eam n̄ reuertentur n̄
exprehendat semitas uite: ut am-
bulet in uia bona. et talles iustox
custodias. Qui enim recti s̄: habi-
tabit in terra. et simplices p̄mane-
bunt in ea. Impij uero de terra per-
dentur. et qui iniqui agūt aufert.
Eli mi ne obliuisc. **ij.** **f.** ex ea
caris legis mee et p̄cepta mea
custodiat cor tuū longitudine eni
dierū et annos uite et pace appo-
nent tibi: mīa et ueritas non te
deserent. Circūda eas gutturi
tuo: et describe in tabulis cordis
tui. et inuenies grām et disciplinā
bonā corā dō et hominib. Habe si-
duciā in dño ex toto corde tuo et ne
imitaris prudentie tue. In om̄ib;
uijs tuis cogita illū. et tpe diriger

gressus tuos. Ne sis sapiens ap-
temet ipm. Time dnm. & rece-
de a malo: sanitas quippe erit
umbilico tuo & irrigatio ossium
tuorum. Honora dnm de tua sub-
stantia & de primicijs oim frugum
tuarum: et implebunt horrea tua
saturitate: et iunio torcularia re-
dundabunt. Disciplina dñi fili-
mi ne abiciat: nec deficiat cu ab
eo corripieris. Que eni dñs diligit
corripit: et qñ pat in filio coplacet
sibi. Beatus ho qui inuenit sapi-
entia: et qui affluit prudentia.
Melior e acquisitio eius nego-
tatione argenti et auri. pmi & pu-
rissimi fructus eius. Preciosior e
cunctis opib; & omnia que deinde
ventur: huic non ualent copari.
Longitudo dier in dextera ei: in sinist-
illius diuitie et glia. Nue ei uie
pulchre: et omis semite illi pacifi-
ce. lignum uite e his qui apprehen-
derint eam: et dñs q tenuerit ea.
Dñs sapientia fundauit terram
stabiluit celos prudentia. Sapi-
entia illius erupit abissi: & tu-
bes rore conascunt. fili mi:
nec effluant hec ab oculis tuis
Custodi legem atq; consiliu: et
erit uita anime tue. et grana
fauis tuis. Tunc ambulaabis
fiducialit in uia tua & pes tuus
n inpinget offendet. Si dormie-
ris saluus eris non timeb: qd dñs
& suauis erit somn tuus. Ne pa-
ueas repentino timore & irruentes
t potestas inimicor. Dñs eni

erit in latere tuo et custodiet pede-
tuum ne capiaris. soli prohibe be-
nefacie ei qui potest: si uales et
ipe fac benefac. Ne dicas amico
tuo uade et reuertere. et cras dabo
tibi: cum statim possis dare. Ne
moliaris amico tuo malu cu ille
habeat uite fiducia. Ne contendas
aduersus homine frustra: cum ipe
tibi nichil mali fecit. Ne emuleris
homine inuitu. nec inuiteris
uias eius: qz abhominatio dñi
e omnis illud: & cu simplici ser-
mocinatio ei. Egredis ad dno i domo
impij: habitaacula aut iustor be-
nedicentiu. Iuiores ipe deludet:
& mansuetis dabit gram. Gloria
sapientes possidebit stultor exulta-
tio ignominia.

Haudite filij disciplina patris: et ad-
tendite ut faciat prudentiam.
Donu bonu tribua uob: lege mea
ne derelinqatis. Nam ego filius fui
patris mei tenellus & unigenit co-
ram matre mea: & docebat me atq;
dicebat. Suscipiar uerba mea coram
um: custodi precepta mea et uiues.
Posside sapientia: posside pruden-
tiam. Nec obliuiscaris neq; de-
clines a subis oris mei. Redime
tas eam et custodiet te: dilige ea
& seruabit te. Principiu sapien-
cie posside. sapientia: & in omni
possessione tua acquirere prudentia.
Arripe illam et exaltabit te glo-
rificationis ab ea cu eam fueris
amplexat. Dabit caput tuo aug-
menti gram: & corona in dextera pro-

teget te. Audi fili mi. et suscipe
 uerba mea: ut multiplicent tibi an-
 ni uite mee. Viam sapientie mon-
 strabo tibi: ducam te per semitas equitatis.
 Quas cum ingressus fuisset non ar-
 tabuntur gressus tui: et currens non
 habebis offendiculum. Tene discipli-
 nam: et ne dimittas illam eam: et
 totidi illam: quia ipsa est uia tua. Ne
 delesteris semitis impiorum: non tibi
 placeat malorum uia. Fuge ab ea: non
 trans eas per illam. Declina et desere
 eam. Non enim dormiunt nisi male
 fecerint: non enim capiunt somnum ab
 eis. nisi supplantauerint. Come-
 dunt panem impietatis: et uinum
 iniquitatis bibunt. Iustorum autem
 uita semita est lux splendens pro-
 cedit: et crescit usque ad perfectum diem.
 Via impiorum tenebrosa nesciunt
 incurrant. Fili mi ausculta ser-
 mones meos: et ad eloquia mea in-
 clina aurem tuam: ne recedat ab o-
 culis tuis: custodi ea in medio cor-
 dis tui. Vita enim est inuenientibus
 ea: et uniuersae carni sanitas.
 Omnia custodia serua custodi cor
 tuum: quia ex ipso uita procedit.
 Remoue a te os prauum: et detra-
 hemus labia tua sunt periculum a te. Oculi
 tui recta uideant: et palpebre tue
 praecedant gressibus tuis. Surge se-
 mitam pedibus tuis: et omnes uiae tue
 stabilientur. Ne declines ad dextram
 et ad sinistram: auerte pedem tuum a
 malo. Uias enim quae a dextris
 sunt nouit deus: puer uero non est quasi asinus

et. Ipe autem rectos faciet circuitus tuos:
 inuicem autem tua in pace ponent.
In mi attende sapientiam. **S.**
 Nam mea et prudentiae mee incli-
 na in aurem tuam: ut custodias co-
 gitationes: et disciplina labia tua co-
 seruent. Fauus enim distillans.
 labia meretricis: in modum oleo
 guttur eius: nouissima autem ei a-
 mara quasi absinthium: et acuta quasi gladii
 biceps. Pedes eius descendunt ad
 mortem: et ad infidos gressus illi pene-
 trant. Per semitam uite non ambulant
 uagi sunt gressus ei: et inuestigabiles.
 Nunc autem fili audi me: et ne recedas
 a uerbis oris mei. Longe fac ab ea
 uiam tuam: et ne appropinques foribus
 domus eius. Pedes alienis honore tuum.
 et annos tuos crudeli ne forte imple-
 ant: et tui sitis. domo aliena: et gemas in
 in. nouissimis quoniam quasi superis carnes et
 corpus tuum: et dicas. Cur detestatur sum
 disciplina et correptionibus non adquire-
 uit cor meum. nec audiui uocem dice-
 rum in. et magisteris non inclinavi au-
 rem meam. Pene fui in omni malo.
 in medio ecclesie et synagoge. Bibe a
 quasi de cisterna tua: et fluente pu-
 tati tui. Deriuent fontes tui foras
 et in plateis aquas tuas diuide habeto
 eas totas: nec sint alieni praecipiti tui.
 Sit uena tua benedicta: et letare
 cum muliere adolescentie tue. Con-
 traria carissima: et gratissimum humiliter:
 ubera eius tebeant te omni tempore.
 In amore ergo illi delectare iugiter.

11

no.

Quare te ducis fili mi ab aliena.
et foueris in manu alteri. Respiciat do-
minus hominis et omnis gressus illius
considat. Iniquitatis sue capiunt
ipsi et finibus peccatorum suorum constringit.
Ipse morietur quia non habuit disci-
plinam et in multitudine aulicorum sue

Proderit. **VI.**
fili mi si quod respondis amico
tuo: defixisti apud extraneum ma-
nu tuam. Inauearis es ubi oculi tui:
et captus propriis sermonibus tuis.
Sic ergo quod dico fili mi et tene te ipsum
liberum: quia incidisti in manum proximi
tui. Discede festina: suscita a-
micum tuum. Proderis somnum oculis
tuis: nec dormiet palpebre tue.
Uenatoris **VI.**
Crucere qui damula demanum et
qui ausis te insidiis aucupis. Vade
ad formicam o pigri et considera vias
eius. et dices sapientiam: quam habet non
at ducit nec preceptore si principis.
parat escam abum et congregat
in melle quod comedit. Viciq; piger
dormit: quando conuerges ex somno tuo.
Paululum dormies paululum dor-
mitabis paululum conseres manus
ut dormias: et ueniet et qui uiator
et egenus longe fugiet a te. Homo
apostata uir inuitus. Gredit ore
puerum annuit oculis. terit pede.
Digito loquitur: prauo corde machi-
natur malum: et in omni tempore iurgi-
a seminat. Hinc exemplo ueniet
pro digito suo. et subito conteretur:
nec habebit ultra medianam.
Sex si quod odit deus et septimum detest-

+ et pauperes qui uiri armati. Si uero
impiger fueris. ueniet ut fons mellis tua
et egenus

rat aqua eius: oculos sublimet lignum
indace manu effundentes innoxium
sanguine. cor machinatus cogitatio-
nem pessimas. pedes ueloces ad cur-
rendum in malum proferente indacura.
testem fallacem: et eum qui seminat in
ter fructus discordias. **Conserua**
fili mi precepta patris tui et ne
dimittas legem matris tue: li-
ga ea in corde tuo uigila: et secunda
guttur tuo. Cum ambulaueris. g-
diant teum: cum dormieris custodi-
ent te: et euigilans loquere tuis: quia
mandatum lucerna est. et lex lux et ui-
a uite inceptum discipline. **Ut**
custodiaris amuliere mala et ra-
blanda lingua extranee: non concupis-
cat pulchritudine eius cor tuum
ne capiaris nitibus illi. **Paulum enim**
docti. uix unum est pariter: mulier autem
uiri proteram capit animam. **Sunq;**
absconde per hunc ignem in sinu tuo. ut
uestimenta illius non ardeant aut
ambulare super priuas et non com-
burent plantae eius. Sic qui ingreditur
ad mulierem proximi sui non erit
mundus cum reuerit eam. **Et** grandis
culpa fuerit est. cum quis furatus fuerit:
fuerit enim ut esuriente impleat
animam deprehensus qui reddet sep-
tuplum et omnem substantiam domus
sue tradet. **Qui autem adulter est propter**
cordis inopiam perdet animam suam:
turpitudinem et ignominiam con-
gregat sibi et obprobrium illi non delebit.
quia zelus et furor uiri non parcat
in die uindictae. nec acquiescet cui

qñ pñb. ñ suscipiet recipiet pro
redemptione dona plurima. fili mi.
time dñm ñ ualebis: pñr cum
non timueris alienum. **vii.**

Fili mi custodi sermones meos
et pñra mea recondet. Serua
mandata mea et uiues: et lege mea
qñ pupilla oculi tui. Liga eā in di
gitis tuis: scribe illam in tabulis
cordis tui. Dic sapie soror mea es:
et prudentia uoca amica tua ut
custodiat te a muliere extranea
et ab aliena qñ uerba sua dulcia facit.
Defenestra enim domus mee p
cancellos prospiciet et uideo pui
los: et considera uerore iuue
nem qui cñsit in platea iuxta an
gulum: et prope uiam domi illi
gradit inobscuro ad uespascende
die in noctis tenebris et caligine: et
ecce mulier occurrat illi ornata
meretricio pparata ad capiendas
anias. garrula et uaga. quieris
in paciens. nec ualens in domo cō
sistere pedib; suis: ñc foris. nūc
in plateis. nūc iuxta angulos in
sidiatis: apphensumq; iuuenem
deosculat. et proci inultu blandit
dicens. Victimam p salute tua de
uoui: hodie reddidi uota mea:
idcirco egressa sum. in occursum
tuum desiderans te uidē et reperi.
Intraui funib; lectū meū: strauit
taperib; pictis ex egypto. Aspē
abile meum myrra et aloē et gñra
momo: ueni inebriem iuberibus
et suauit amplexib; donec

illucescat dies. Nō est enim tur
in domo sua: abiit uia longissima.
Sacculum pecunie secū tulit: in die
plene lune reuertit in domū suā. et re
uertit cum multis sermonib; et blan
dijs labioꝝ protulit illi. Statim
eam sequitur qñ bos ductus ad uicti
mam et qñ agnus lasciuens et ig
norans. et nescit qd ad uincula mult
trahatur. don transfigat sagitta
reuerit eius: uelut si quis festinet ad
lagneū: et nescit quia de periculo
anime illi agit. Nunc gñ fili mi audi
me. et attende uerba oris mei. ñ ab
strahatur in uis illi mens tua.
neq; decipiaris seminis ei: multos
enim vulneratos deiecit. et em for
tissimū quiq; interfecit et ab ea uie
inferi domus ei penetrantes inferi. **i.**

Nora moris. **viii.**
Unquid ñ sapientia clamatur.
et prudentia dat uocē suā: In sumis
excelsisq; intib; sup uia in medijs
seminis stans iuxta portas ciuita
tis. in ipis forib; loquit dices. O
iuri ad uos clamito: et uox mea
ad filios hoim. Intelligite puuli
astucia et sapientes animadumt.
Audite qm̄ de reb; magnis locuta
sū. et aperient labia mea ut rec
ta pñcet. Veritate meditabitur gutt
meū: et labia mea de testabuntur
impii. Iusti st os sermones mei:
ñ ē in eis prauū qd neq; pñsum.
Recti st intelligentib; et equi inue
nientib; scienciam. Accipite disti
plinā meā et ñ pecunia: doctrinam

magis q̄ aurum eligite. Meli-
or ē enim sapientia cunctis o-
pib; preciosissimis: et de desi-
derabile non potest ei cōpari.
Ego sapia habito i. cōsilio: et
eruditus in cōsum cogitationib;
Timor dñi odit malum arro-
gantiam et supbiam et uiam
pauam et os bilingue detestor
neum ē cōsiliu et equitas. Ne-
a ē prudentia mea ē fortitudo
p̄ me reges regnant: et legum
condutores iusta decernunt. p̄
me principes imperant et po-
tentes cōstitunt iusticiā. Ego dili-
gentes me diligo: et qui mane
iugulant ad me inueniunt me.
Necum sūt diuitie et gl' opes
supbe et iusticia. Melior ē fructus
meus aurū et lapide pretioso:
et gemina mei argento electo.
In uis uirtutis ābulo i medio
femur iusticie: in dīte dilige-
tes me et thesauros eoz repleā
Dō possedit me in tris uirtutum
suarū: anteqm quicqm faceret
a principio: ab eterno ordinata
sūt et ex antiquis anteqm
terrā faceret. Nec dū erant abyssi:
et ego iam concepta erā. Nec dū
fontes aquarū eruperāt. si-
dum montes sūt mole q̄struāt
ante os colles ego parauiebar.
Adhuc terrā non fecerat et flu-
mina et cardines orbis terre. Qñ
parabat celos ad eā qñ certa le-
ge et giro uallabat abyssos

qñ ethera. firmabat sursum. et li-
brabat fomes aquarū. Qñ circun-
dabat mari terminū suū et legem
ponebat aquis. ne transiret sine
suos. Quando appendebat funda-
menta terre: cum eo eram cūcta
componens et delectabar p̄ singu-
los dies ludens corā eo oī tempore.
ludens in ore terrarū. et deliciae mee ē
cum filiis hominū. Nunc s̄ filij au-
dite me. Si qui custodiunt uias
meas. studite disciplinā et enote
sapientes: et nolite abicere eā. Es
homo qui audit me. et q̄ iuglar
ad fores meas cotidie. et cōseruat
ad postes osū mei. Qui me inue-
nit inueniet uitā. et habuerit
salutem ad dñm. Qui aut i me p̄ca-
uerit leget animā suā. Om̄s q̄ me
oderit. diligit mortē. **Alm.**
Sapientia edificauit s̄ domū:
Secundit columnas septē. Im-
molauit uictimas suas: miscuit
uinū suū. et proposuit m̄sam suā.
Misit anathas suas ut uocarent
ad artem et ad menia ciuitatis.
Siquis ē puul. ueniat ad me et
insipientibus locata ē. Venite
et comedite panē meū et bibite
uinū qd̄ miscui uob. Relinquit i
fannā et uiuite: et ambulare p̄
uias prudentie. Qui erudit de
risorem. ip̄e in uiam sibi facit:
et qui arguit impiū. generat
maiam sibi. Noli arguere
derisorem: ne oderit te. Argue
sapientē: et diligit te. Da sapi-

enti occasione: et addet ei sapi-
entia. **D**oce uisum: et festinabit
accipere. **P**rimapiti sapientia
e timor dñi: et scientia scōz pen-
dena. **P**me enim multiplica-
buntur tibi dies tui: et addentur
et anni uite. **S**i sapiens fueris.
timeat ipi eris: sin autē illudor.
solus portab malum. **M**ulier
stulta et clamosa. plena ē illece-
bris: et nichil omnino sciens.
sedet in foris; domus sue sup
cellam in excelso urbis loco. ut
uocaret transeuntes p uia et
pgentes itinere suo. **Q**uis ē
puiulus declinet ad me: et ue-
tor di locum est. **N**que furtive
dulciores sunt. et panis absco-
dit: et suauior. **E**t ignorauit
q gygantes ibi sunt. et imp-
fundis inferni conuue euls.
Qui applicabitur illi. descen-
det ad interos: na qui ab scē-
serit ad eam saluabitur. **E**
Filius sapiens lenificat pa-
tre: filius uo stult methi-
ca ē matris sue. **N**on pderunt
thesauri impietatis: iusticia
uero liberabit a morte. **N**o affli-
get dñs fame aiam iusti: et i-
aduas impioz subuertet. **E**ges-
tate operata ē manus remis-
sa: autem fortium diuicias pa-
rat. **Q**ui autem uritur mō-
tis. hic patit uentos. idē aut
sequitur aues uolantes. **Q**ui
congregat in mense. filius sa-
piens est: qui autē sterit es-

tate. fili confusionis ē. **B**enedico
dñi sup caput iusti: os aut impi-
or operit iniquitas. **M**emoria
iusti cum laudib; et nom impioz
putrescet. **E**t sapiens corde pre-
cepta eius custodiet: stultus cedi-
tur labijs. **Q**ui ambulat simpli-
ter ambulat confident. **Q**ui au-
te prauat uias suas: manifestus
erit. **Q**ui annuit oculo dabit do-
loze stultus labijs uerberabitur.
Vena uite os iusti: et os impioz
operiet iniquitate. **O**diū suscit-
at iras: et uniuersa delicta operit
caritas. **I**n labijs sapientis iue-
niuntur sapientia: et uirga in dor-
so eius qui indiget corde. **S**api-
entes abscondunt sapiam os
autē stultoz cōfusiōni pximū
ē. **S**ubstantia diuitis urbs for-
titudinis eius: pauor paupe-
rum egestas eoz. **O**pus iusti
ad uitam: fructus autē impioz
ad pētm. **V**ia uite custodientib;
disciplinam qui aut increpan-
ones relinquit errat. **A**bscondit
odum labia mendacia q pferit
contumelias insapiens est. **I**n
multiloquio pētm nō deest: qui
autem moderatur labia sua sa-
pientissimū ē. **A**rgenti electum
lingua iustoz impioz p nichilo.
labia iustoz erudiunt plurimō.
qui autē indocti s. **T**cordis eges-
tate morientur. **B**enedictio do-
mini diuites facit: nec sociabi-
tur eis afflictio. **Q**uasi pīssū
stultus operatur: scelus mag-

nūc sapia ē aut uirō prudentia
Quod timer impius ueniet sup
 eum desiderū suū iustus dabit.
Quod tempestas transiens n̄ erit
 impius: uia autē q̄ fundamētū
 sempiternū. Sicut acetū dentibus
 et fumi oculis: sic piger his q̄ mi
 serunt eū in uia. Tumor dñi ap
 ponet dies et anni impiorū bre
 uiabunt. Expectatō iustorū le
 titia: spes autē impiorū peribit.
 Fortitudo simpliciū uia domini.
 et pauor his qui opant̄ malū.
 Iustus tēnu n̄ cōmouebit: im
 pius autē n̄ habitabunt in terra.
 Os iusti parturiet sapiam: lin
 gua p̄uorū peribit: labia iusti q̄
 fiderunt placata: et os impiorū
 pueria.
Statera dolosa abhominatō
 ē apud dñm: et pond̄ equū uolū
 tas ei. Vbi fuerit supbia ibi e
 rit contumelia. Vbi autē hu
 militas ibi et sapiā. Simpli
 citas iustorū dirigit eos: et sup
 plantatō p̄uorū uastabit illos.
 Non p̄ceit diuine indie ultōis
 iusticia uero libabit a morte.
 Iusticia simpliciū dirigit uia
 eius: et in in pietate sua cor
 ruer impi. Iusticia rectorū diri
 get eos: et in iudys suis capi
 entur iniqui. Mortuo impio
 hoīe nulla erit ultra spes: et
 expectatio sollicitorū peribit.
 Iustus de angustijs liberat̄ est:
 et tradet impius pro eo. Simu

latoz ore decipit amicu suū: iusti
 autē letabunt̄ sciētia. In bonis
 iustorū exultabunt ciuitas: et in
 p̄dicatione impiorū erit laudatō. Be
 nedictione iustorū exultabit ciui
 tas: et in ore impiorū subit̄erit.
 Qui decipit amicu suū idigēs co
 de ē: uir autē prudens tacebit. Qui
 ambulat fraudulent̄ reuelat ar
 chana: qui autē fidelis ē celat
 amica consiliū. mun̄ cōmuni.
 Vbi non ē gubnator: p̄p̄s corru
 et: salus autē ubi multa s̄ q̄ si
 lia. Nescitur malo q̄ fide facit
 pro extraneo: q̄ autē cauet laq̄os.
 securus ḡdit. Mulier ḡtiosa ha
 bebit gl̄iam: et robusti habebūt
 diuitias. Bñ facit aīe sue uir
 misericors: qui autē crudelis est
 et propinquos abiat. Impi
 facit op̄ instabile: seminati autē
 iusticiam merces fidelis. Clem
 tia preparat uitā: et sectatō ma
 loz morte. Abhominabile ē dñō
 cor p̄uorū: et uoluntas eius in
 his qui simpliciter abulat. Nam
 in manu n̄ erit in nocens mal̄.
 semē autē iustorū saluabit. Cu
 culus aureus inuariat. Suis.
 mulier pulchra et fatua. De
 siderium iustorū oīe bonum ē:
 et p̄stolatio impiorū furor. I
 lii diuidunt p̄a: et ditiores fi
 unt: alij rapiunt n̄ sua: et sep
 inegentare s̄. Nā q̄ bñdiat in
 pingrabitur: et qui i ebriat
 ipe quoq̄ i ebriabit. Qui ab

condit frumenta maledictus in
pilis: benedictio aut sup caput
uidentium. Bene conuergit dilu
culo qui querit bona: qui autē
inuestigator malorum ē opprimer
ab eis. Qui confidit in diuitiis
suis corruet: uis autē q̄ uiuent
solum germinabit. Qui con
turbat domum suā possidebit ue
ros: et qui aulius est soluet l
uit sapiens. Fruct uis ligni
uere: et qui suscipit aīas sapiens
ē. Si uisus interit uis recipit:
quanto magis impi et p̄p̄ p̄p̄.

Qui diligit disciplina. **Qui**
diligit sciencia: qui autē odit
inceptiones. insipiens ē. Qui
honus ē. harrer ad dñō grām:
qui autem confidit in cogitatio
nib; suis impie agit. Non rebo
rabitur hō ex impietate: et ra
dix iustorū nō comouebit. Mulier
diligens ē corona uiro suo: et pu
tredo in omib; eius que cōfuso
ne dignas res gerit. Cognatio
nec iustorū iudicat: et cōsilia im
piorū fraudulenta. Verba impi
orum in iudiciū sanguinis: oēs
iustorū liberabit eos. Verit im
pios et n̄ erunt: domi aut iusto
rū p̄manebunt. Doctrina sua
nōdetur uir: qui aut uir et ex
coris ē parebit contemptu. Me
lior ē paup̄ et sustinens sibi q̄
gloriosus et indigens pane.
Nouit iustus aīas iumentorū
suoꝝ: uiscera autem impiorū

crudelia. **Q**ui opat terram su
am aurabitur panib; qui autē
seclatur oñi aulius ē. Delice
rū impiū monumētū ē p̄minox:
radix aut iustorū p̄fiet. Propt̄
p̄ca labiorū ruina p̄minat malo
effugiet autē iustus de angustia.
Defructu oris sui inuisquisq; re
plebitur bonis: et iuxta opa ma
nuū suarū retribuetur ei. Hīa stul
ti recta coram oculis ei: q̄ aut capi
ent ē audit cōsilia. Fatuus sta
tim indicat iram suam: qui autē
disimulat iuria cōtad ē. Qui
quod nouit loquit: iudex iustici
e ē: qui autē mūt testis ē frau
dulens. Est qui p̄mittit et q̄
gladio p̄gatur cōscience: lig
ua autem sapienciā sanitas est.
Labū ueritatis firmū erit imper
petuū: qui autem testis ē repem
nus concinnat linguam mendacij.
Dolus in corde cogitantiū mala:
q̄ aut inueniunt p̄ans cōsilia. Re
quirit eos gaudiū. Non contesta
bit iustū quicquid ei acciderit: im
pi autem replebunt malo. Ab ho
minatio ē domino labia mendacia:
qui autē fidelis agit placet deo.
Hō uerit celat scienciā: et cor i
sypienasi prouocat scilicet. Ma
nus fortium dominabit: q̄ aut
remissa ē n̄ iustis seruet. Merito:
T corde uiri humiliabit eū: et ser
mone bono lenificabit. Qui ne
gligit dampnū propter amicitū
iustus ē: iter autem impiorū de

capiet eos. Non inueniet animi
dulcius lucrum: et substantia
hominis erit auri pretium. Inse-
ra uiscerum uiscerum autem deum
ducit ad mortem. Filius sapiens
doctrina patris: qui autem illud
non audit cum arguitur. De fructu
tui oris sui homo sanabitur bonis:
anima autem preuaricator iniqui.
Qui custodit os suum custodit ani-
mam suam qui autem inconsiderat
et adloquendum sentiet malum.
Vlt et si uult piger anima autem
operanti inpinguabit. Vbi
mendax iustus detestabitur:
impius autem confundetur et con-
funditur. Iustitia custodit inno-
centiam suam: impietas deo pec-
cator supplantat. Est qui diu-
cum nichil habeat: et est qui
pauper cum multis diuitijs sit.
Redemptio anime uiri diuitie
sue: qui autem pauper est incre-
pationem non sustinet. Lux ho-
minis letificat: lucerna autem im-
pioy extinguetur. Inter supbo-
semper uirga sit: qui autem
agunt cuncta cum consilio re-
guntur sapia. Substantia festi-
nata minuetur: que autem
paulatim colligitur manu mul-
tiplicabitur. Spes que differet
affligit animam lignum uite desi-
derium ueniens. Qui denahit
alian rei ipse se in sumptibus obli-
gat qui autem timet preceptum
in pace uersabit. Lex sapie for-

uite ut declinet a uia mortis. Do-
ctrina bona dabit gratiam. Irine
contemptor uorago. Sicutus
omnia agit cum consilio: qui autem
satus est apertus stulticia. Sicutus
impy cadet in malum: legat fidelis
sanctus. Egredias et ignominia
ei qui deserit disciplinam discipli-
nam: qui autem acquiescat argu-
enti glorificabitur. Desiderium
si compleatur delectat animam: de-
testantur stulti eos qui fugi-
unt mala. Qui cum sapientibus
graditur sapiens erit: amicus
stultorum efficietur stultus. Peiores
persequitur malum: et uisus retribuet
bona. Bonus relinquit heredes
filios et nepotes: et custoditur
iusto substantia peccatoris. Filii
tibi congregantur in nouis
parum: et alij congregantur absque
iudicio. Qui parit uirge odit
filium suum: qui autem diligit uir-
gum instantem erudit. Iustus
comedet et replebit animam suam:
uenter autem impioy in cinerem
Sapiens mulier. Vbi
Sicut edificat domum suam
in sapientia quoque extructa destru-
et manibus. Ambulas recto in-
nere ampliat et timeas deum.
despicietur ab eo qui in famam glori-
uia. In ore stulti uirga superbie:
labia autem sapientium custodi-
unt eos. Vbi non sunt boni pre-
sepe uacuum est: ubi autem pluri-
me segetes ibi manifesta bo-
forerendo

uis. **B**onum fidelis non inueniet. profert
mendacium dolosus testis. Querit
derisor sapienciam et non inueniet. doc-
trina prudentiam facit. Vade cor
stultum. et nescit labia in prudentie.
Sapiencia callidi est intellige uiam
suam. et in prudentia impiorum eras
tis. Stultos illudit peccatum. et inter
iustos morabitur gratia. Cor quod nouit
amaritudinem anime sue. in gau-
dio eius non miscbitur exultans.
Domus impiorum delebit. tabernacula
autem iustorum germinabit. Sit uia que
uidet hominem iusta. nouissima autem
eius deducit ad mortem. Ritus do-
lore miscbitur. et extrema gaudij
luctus accipiat. Visus suus reple-
bitur stultus. et super eum erit iur-
bor. Innocens credit omni uerbo.
Stultus confidit gressus suos. Sa-
piens timet et declinat a malo
stultus transiit et confidit. Inpa-
ciens operatur stulticia. et iur u-
bosus odiosus est. Possidet paruum
stulticia. et astuta expectabunt
scienciam. Iacebunt mali ante oculos i-
sto. et impij ante portas iustorum. Pe-
ccatum proximo suo pauper odiosus
erit. amicus uero diuitum multa. Qui
despiat proximum suum peccat quia non
miserebitur pauperi beatus erit.
Qui credit in domino. omniam diligit.
erant qui operantur malum. Fama
et ueritas preparant bonum. in omni ope-
bono erit habundancia. Vbi au-
tem uerba plurima. ibi frequenter
egestas. Corona sapientium diuine

cor. fatuitas stultorum in prudentia.
Liberat animas rectas fidelis et profert
mendaciam uersipellis. In timore do-
mini fiducia fortitudinis et filius
eius erit spes. Timor domini fortis uir.
ut declinet a uia mortis. In li-
tudine ipsius dignitas regis. et in
paupertate plebis ignominia prin-
cis. Qui paciens est. multa gub-
natur prudentia. qui autem impaci-
ens est. exaltat stulticiam suam. Vita
carnum simitas est cordis. putre-
do ostium inuidia. Qui calumpniat
egente exprobrat. foci ei honorant
autem eum qui misereatur pauperum.
In malicia sua expellet impij. spe-
iat autem iustus in morte sua. In cor-
de prudentis requiescit sapiencia.
et indoctos quoque erudiet. Iusti-
cia eleuat gentem. miseros facit po-
pulos peccatum. Acceptus est regi mi-
nistri in intelligens. uacandiam ei
inimiles sustinebunt. **xv.**
Responsio mollis. flagit uiam.
Sermo durus suscitatur furore.
Lingua sapientium ornat scienciam.
os fatuorum ebullit stulticia. In omni
loco oculi domini contemplantur
bonos et malos. lingua placabilis
lignum uite. que autem in modera-
ta est conteret spiritum. Stultus irridet
disciplinam patris sui. qui autem
custodit increpationes astutior fiet.
Domus iusti plurima fortitudo. et
in fructibus impij conturbatio. Labia
sapientium disseminabunt scienciam.
cor stultorum dissimile erit. **victime**

impiorum ab hominibus domino: uocem suam
placabilia. Ab hominibus est dominus
uia impij: qui sequitur iusticiam
diligit a domino. Doctrina mala de
sacerdotum uiam uite: qui increpan-
tes odit morietur. Inferni et primo
coram domino quanto magis corda fi-
liorum hominum. Non amat pestilens cum
qui se corripit nec ad sapientes
graditur. Cor gaudentes exultat fac-
iem in merore animi deicit spiritus.
Cor sapientis querit doctrinam. et
multorum pascitur impietate. **U**bi
omnis dies pauperis mali secunda mors
et iuge conuictio. Melius est pax
cum timore domini: quam thesauri mag-
ni et intractabiles. Melius est uocare
ad oleum cum caritate: quam ad ui-
tulum suginatum cum odio. Vir iracundus
puocat rixas: qui paciens est in-
uigilat suscitatus. Inter impiores qui se
pro spinarum uia iustorum absque offen-
diculo. Filius sapiens letificat patrem.
et stultus homo despiciat matrem suam.
Stulticia gaudium stulto et uir pides
dirigit gressus suos. Dissipant
cogitationes ubi non est consilium:
ubi non sunt plures consilij confirmat.
Letatur homo iusticia oris sui et ser-
mo opportunus est opum. Semina uite
super eruditum: ut declinet de inferno
nouissimo. Domus superborum demo-
lietur dominus: et firmos faciet terminos
uidue. Ab hominibus dominus cogita-
tiones male et purus sermo pul-
cherrimus firmabitur ab eis. Con-
turbat domum suam qui sectatur ana-

riam: qui autem odit munera uiuet.
mens uiri meditabitur obedientiam:
os impiorum redundat malis. Longe
est dominus ab impijs et orationes eorum
exaudiet. **H**uc oculos letificat. et
anima fama bona in pinguat omnia.
Auris que audit increpationes uite
in medio sapientium commorabitur.
Qui abiicit disciplinam despiciat a
nimam suam: qui autem acquiescit
increpationibus: possessor est cordis.
Timor domini disciplina sapientie:
et gloriam precedit humilitas. **XV.**
Dominus est animam parare et
domini gubernare lingua. Omnis
uiri hominum patet oculis et spiritum
ponderator est deus. Reuela domino ope-
ra tua et dirigent congrega cogi-
tationes tue. Uniueria propter
semetipsum operatus est deus: impium
quoque addiem malum. Ab homina-
tio domini est omnis arrogans: etiam
siman ad manum suam. non erit ino-
cens. **M**isericordia et ueritate redimuntur
iniquitas et in timore domini decli-
natur a malo. Cum placuerit do-
mino uiri hominum inimicos quoque et
conuerit ad pacem. Melius est pax cum
iusticia quam multa fructus animi iniqui-
tate. Cor hominis disponit uiam suam:
sed dominus est dirigere gressus eius. **D**iu-
natio in labijs regis: in iudicio non
errabit os eius. Pondus et statera
iudicia domini sunt: et opera eius omnis
lapides scissi. Ab hominibus est re-
ges qui agunt impie: cum iusticia
firmabimur regni solui. **Voluntas**

regū labia iusta: qui recta loquntur
dirigitur. Indignatio regis nunci
mortis: et iur sapiens placabit eū.
In iustitiam iustis regis iura: et
clementia eius quasi ymb seroimū.
Possite sapiam. qz auro melior est.
et acquire prudentia qz pascioz est.
et argento. Semita iustoz declinat.
ante sue seruacūā suā. Confirmone
pcedit supbia: et ante ruina exaltat.
Ipe. Meli e humiliari cū mirib:
qm diuice spolia cū supb. Prudit
in iusto repperiet bona: et q in dno
spat beatus ē. Qui sapiens corde ē
appellabitur prudens: et q dulcis
eloquiū maiora repperiet papiet
sonū iute eruditio possidentis. et
doctrina iustoz fatuitas. Cor sapi
entis erudiet os ei: et labijs illius
addeat grām. sanus mellis ūba am
posita: dulcedo aīe ē sanitas os
sui. Et uia que uidet hōi recta ē
nouissima ei ducit ad mortē. Nā
laborantis laborat sibi: qz compu
lit eū os sūū. Vir impi fodit ma
lū: et in labijs eius ignis ardesat.
hō uerbosus sepat principes: et p
uersus suscitāt lites. Vir iniq lac
tat amicu suū: et ducit eos eum
pniā bonā. Qui attentis oculis
cogitat praua: mordens labia sua
pfiat malum. Corona dignitatis
testis: qui in iustis iusticie repper
iet. Melior ē pociens uiro fom:
et qui dñabitur aīo suo expugna
tore urbiū. Sorrei mirantur i sinu:

dio: qm domi plenitudinis ē iur
gio. Seruus sapiens dñabit filijs
suis iustis: et inter frēs diuider he
reditate. Sicut igne pbat argenti
et auz camino: ita corda pbat dñs.
Malus obedit lingue iniq: et fal
lax obtemperat labijs mdaib:
Qui despicit paupem ex pbat fco
ri eius: et qui i ruina letat alteri.
non erit impunit. Corona senum
filij filioz: et glā filioz patres eoz.
Non decet stultū ūba composita:
nec punga labiū mentiens. Ge
ma grāissima expeditio prestola
tis: quodamq: se iute prudenter
itelligit. Qui celat delictū querit
amicas: qui altero sermone re
petit separat fexeratos. Pl pro
fiat correptio ap prudentē qm
centū plage apud stultū. Semp
iurgia querit malus: angel au
tē crudelis mittit contra eū. Ex
pedit magis iute occurrē rapul
fentib: qm fatuo confidenti sibi in
stulticia sua. Qui reddit mala p
bonis: ā recedet malū de domo eius.
Qui dimittit aq cap ē iurgioz:
tante qm paciat contumelia in
dictū deserit. Et qui iudicat im
piū: et qui condempnat iustū: ab
hominabilis ē uterq: ap dñm. Qd
prest stulto diuicias habere cum
sapiam amere n possit. Oī tpe
diligat qui amicus ē: et fr in an
guis comproat. hō stult plan
det manib: cū spondit pro a
mico suo. Qui meditat discordi
as diligit rixas: et qui exaltat

M sed in dno tempent. xvij.
Chor ē buccella sicca cū gan

Herzog August Bibliothek
Wolfenbüttel
0 1 2 3 4
Gray Scale

os suū querit dirigat ruinā. Qui
pūi cordis ē n̄ inueniat bonum.
et qui imit linguā madit ī malū.
Sapientia ē cultus in ignominia sua.
et nec pater infatuo letabit. **A**nimū
gaudens. exitem florida facit sp̄s
tristis exsiccat ossa. Multa de sinu
impi acapit. ut puerat semitas
iudicij. In facie prudentis lucet
sapia. oculi stultorū ī finibz ire.
ira patris fili stult. et dolor matris
que genuit eū. Non ē bonū ī fire
dampnū iusto. nec parit p̄nape
qui recta iudicat. Qui moderat
sermone suos. doct̄ ac prudens ē.
et p̄positi sp̄s uir eruditus. Stult
q̄ si t̄muerit. sapiens reputa
bitur. et si contempserit labia su
a n̄ intelligens. **xxviii.**

Occasionēs querit qui mult
recede ab amico. om̄i t̄p̄e
erit ex probabilis. et recipit mul
tus ūba prudentie. nisi ea dicit
q̄ uerificantur ī corde ei. Impi cum
in profundū uenerit p̄cor cōtēp
net. et sequit eū ignominia et
obp̄briū. Aqua profunda uerba
ex ore uiri. et torrent redundas
fons sapie. Accipe p̄sonā impij
iudicio. non ē bonum. ut declines
aueritate iudicij. Labia stulti ī mis
cent sericis. et os eius uirgīa p
uocat. Os stulti contritio eius.
et labia ipsius ruina anime eius.
Verba bilanguis q̄ simpliciā.
et ipa pueniunt usq̄ ad inte
riora uentris. Qui mollis et
dissolutus est in opere suo. fr̄ est

sua opera dissipantis. Turris for
tissima nom̄ dñi. ad ipsam currit it̄
et exaltabitur. Substantia diuinis
urbis roboris eius. et q̄ nūc ualēs
circumdans eū. Int̄q̄ conterat
exaltatur cor hōis. et anteq̄ glori
ficetur humiliabit. Qui p̄i sedit
q̄m audiat. stultū se ēē de mōstrat
et confusione dignū. Sp̄s uiri sus
tentat inbecillitatē suā sp̄m uero
ad uasendū facile quis poterit sus
tine. Cor prudens possidebit scien
ciam. et auris sapienciā queret.
doctrinā. Bonū hōis durat uia
eius. et ante principes spaciū ei
facit. Iust̄ prior ē accusator sui. ue
nit amicus ei et inuestigabit eū.
Contradictiones consp̄nit foris. et
inter potentes q̄ diuidiat. Surgit
qui adiuuatur a fr̄e quasi ciuitas
firma. et iudicia q̄ nectēs urbū.
De fructu ovis uiri replebitur. ue
ter eius et genuina labiorū eius
saturabunt eū. Mors et uita ī ma
nu lingue q̄ diligit ea colligunt
fructus eius. Qui ī uenit mulie
rem bonam inueniet bonū. et
hauriet iocunditatē a dño. Cum
obseruationibz loquet̄ paup̄. et
diues effabitur rigide. Vir ama
bilis ad soneratē magis amice
rit q̄m frater eius. **xxx.**

Melior ē paup̄ qui ambulat ī
simplicitate sua. q̄m diues tor
quens labia in sapiens. Vbi nō est
sciencia amice non est bonū. et qui so
tinus ē pedibz offendit. Stulticia
hōis supplantat gressus ei. et cōt

deū feruet aīo suo. **D**ivine
addit amicos plurimos. a paup
aut & hī quos habuit separantur.
Testis falsus non erit impunitus.
& qui iudicia loquitur non effugiet.
Multi colunt psonā potēis. et a
mici dona tribuūt. **F**rēs hominis
paupis in sup & amici prout recel
serit ab eo. **Q**ui tamen ūba sectantur
nichil habebit. quī aut possessor ē
mīs diligit aīam suā. et aīos
prudencie inueniet bona. **T**estis
falsus n̄ erit impunitus. & qui loq̃r
iudiciū pibit. **N**on decet stultū
delicere. nec seruū dñari pncipibz.
Doctrina uiri p patientiam noscat.
& gloria eius ē glia eius ē in iū pre
tergredi. **S**icut fremmis fremmis
leonis. ita et regis ira. et sicut ros
sup herbā ita et hilaritas ei. **D**o
lor patris fili stultus. & recta iugi
t pūllantia lūgiosa mulier. **D**o
mus & diuitie dantur apūb. pa
rentibz. a dño aut cipe p̃prie
uxor prudens. **P**igredo i mītur
sopore. & aīa dissoluta esuriet. &
Qui negligit uias suas mortifi
cabit. **F**enerat a dño q̃ miseret
paup. & in iūsticiā suā red
dit ei. **R**udi filiū tuū nede speret.
ad iūsticiā aut ei ne ponas
aīam tuā. **Q**ui impacens ē sus
tinebit dampnū. & cū rapuerit a
lud o pponet. **R**udi cōsiliū meū &
sustipe disciplinā. ut sis sapiens
in nouissimis tuis. **M**ulte cogitan
ones i corde uiri. uoluntas aū dñi

pmanebit. **H**o indiges misericors ē.
& melior paup qm uir m̄dax. **A**mor
dñi adiuta & in plenitudine cōmora
bit absq; iustificatione pessimi. **A**b
scondit piger manū suā sub ascella.
nec ad os suū applicat eā. **P**eniten
te flagellato stultus sapiencior erit.
Si aut corpius sapiente i tolliget
disciplinā. **Q**ui affligit p̃em et fu
git matre ignominiosus ē. & i felix
non cesserit aīi audire doctrinā ma
tris. nec ignores sermones sacra
tie. **T**estis iniquus deridet iudiciū.
& os impiorū deuorat iūsticiā. **P**ara
d̄ derisus iudicia. et mallei p
cāmentes stultorū corporibus.

Luxuriosa res unum. et **xx.**
tumultuosa ebrietas. **Q**uicq;
hīs delectat. n̄ erit sapiens. **S**ic
iugis leonis ita et terror regis.
qui prouocat eum peccat in ani
mā suā. **H**onor ē hoīs q̃ separ
se a contentionibz. os aut stulti
miseratur contumelijs. **P**ropt̃
arg piger auare noluit. iudica
bit ergo eatate & n̄ dabit ei. **S**ic
aqua p̃funda. ita cōsiliū i corde
uiri. & hō sapiens exhauiet il
lud. **M**ulti hoies. m̄ies uocat. misericordes
uiri aut fidelem q̃s i ueniet.
Iustus qui ambulat i simplicitate
sua. beatos filios p̃ se cōlin
quet. **R**ex qui sedet in solio iudi
cij. dissipat oē malū in uirtu
suo. **Q**uis potest dicē mundū ē
cor meū. & p̃m suū a peccō. **P**ond
& pond. mensura & mensuris uiri;

ab horribile ē apud dñi. **E**x studiis
suis intelligitur puer: si munda
ē recta et opa eius. **N**urē audire
et oculū uidentē: dō fecit unumq;
soli dilige commū ne te egeas op-
primat: apī oculos tuos et satū-
rare panib; **M**alum ē malum
ē dicit oīs emptor: et cum recessit
tunc glābitur. **N**ur et mīrudo ge-
mā: et uas aut pīosū labia scien-
cie. **T**olle uestimentū ei qui fide
uisor extitit alieni: et pro extē-
is aufer pigritū ab eo. **S**uauis
ē hōi panis mendanti: et postea
implebitur os eius calculo calūp-
nia. **C**ogitationes consilijs ro-
borantur: et gubnāculis tractāda
sūt bella. **E**i qui reuelat mystē-
ta ambulat fraudulenti: et dilatat
labia sua: ne commiscaris. **Q**ui
maledicit patri suo et matri ex-
tinguetur: lucerna ei t̄ medijs re-
nebris. **H**ereditas ad quā festi-
natur in principio: t̄ nouissimo
benedictione carebit. **B**enedicās
reddam malū: expecta domi-
nū et liberabit te. **A**bominatio
ē apud dñi. **P**ond. et terra dolosa
non est bona. **A**d dñm dirigunt
gressus iuri: quos aut hōim
poterit intelligere uiam suam.
Ruina ē homini deuocare eos.
et post uota tractare. **D**issipat
impios rex sapiens: et t̄ ciuitatē
super eos fornicem. **L**ucerna dñi
spīaculū hōis: quē inuestigat
omīa reuera uentris. **M**iscdia
et ueritas custodiunt regem:
et roboratur clemētia throni ei.

Exultatio iuuenū fortitudo eorū:
et dignitas senū cōmīses. **A**
Uior uultus absterget mala
et plage in secretionibus ue-
tris. **S**icut diuisiones aq̄. ita cor
regis in manu dñi: quocumq;
uoluerit inclinabit illud. **O**mī-
ua iuri recta sibi uidet: appetit
autē cor dñi. **F**acē mīam et iudi-
cium: magis placet dñs quā
uiduē. **E**xultatio oculorū ē dñi
ratio cordis: lucerna in pīor pēn.
Cogitationes robusti semp in ha-
bundātia: omīs aut piger sem-
p in egeitate ē. **Q**ui cōgregat the-
sauros lingua mīdanti: uanū ē ex-
cors ē: et in pinguet adlaqueos
mortis. **R**apine impiorū deflent
eos: q̄ noluerit facere iudiciū. **P**-
uerba uia iuri aliena ē: qui au-
tē mundus ē rectū opus est eius.
Melius est sedē in angulo domat:
quā cū muliere linguosa t̄ domo
conuiuij cōmuni. **A**nia impij
desiderat malū: non miserabit
pāmo suo. **M**ultato pestilente
sapientior erit paruulus: et si
sedetur sapientem sumet scientiā.
Excogetat uultū de domo impij: ut
detrahāt impios a malo. **Q**ui
obturat aurem suā ad clamorē
pauperis: et ipse clamabit: et nō
exaudietur. **P**lunus absconditū
extinguet uiam et donum t̄ sūu
indignatione maximā. **G**audi-
um iusto ē facē iudiciū: et pa-
uor operantib; in iniquitatem.
Vir qui errauerit a uia doctrīne
in cētū gygantium commorabitur.

+ Puerbū est adolescens iuxta mā suā.
+ cum senex erit non recedit ab ea.

Qui diligit epulas. i. egestate erit. et qui amat vinū et pingua nō dabit. Pro iusto dabit impi. et pro rectis iniquis. Melius est habitare in terra deserta qm cū muliere rixosa et iracunda. The- saurus desiderabit et oleū in habita- culo iusti. et imprudens hō dissipa- bit illud. Qui sequitur iusticiam et miām inueniet uitā et miām et iusticiā. et glām. Ciuitate forni- ascendit sapiens. et destruxit ro- bur fidei ei. Qui custodit os suū et lingua custodit ab angustia ani- mē suā. Supbus et arrogans uo- cat indolē. qui in ira opat sup- biā. Deuotia occidit pigriti. et noluerūt enī quiesq. manus ei ope- rari. tota die concupiscit et desidat. q aut iust est tribuet et nō cessabit. Hostie impiorū ab hominibiles. qd offerunt ex scelere. Testis iudex perbit. uir obediens loquet uir- totū. Vir impi peccat et affirmat uultū suū. qui aut rectus ē corri- git uia suā. Non ē sapiā et nō est prudentia. non est consiliū contra dñm. Equus parat ad diem belli. dō autem salutem tribuit.

Meli ē nom bonū q diuitie mē. sup aux et argenti grā bona. Diues et paup obuiauerūt sibi. utriusq. operator ē dō. Callid uidet malū et abscondit se. innocens per- transit et afflit est dāpnō. furus moderate timor dñi. diuitie glā et uita. firma et gladiū i uia per- uis custos aut aie sue longe rece-

dit ab eis. **D**iuēs paupib impar- et qui accipit mutuum seruus ē feneratoris. Qui seminat iniquita- tē. mettet mala. et ligare sue cō- sumabit. Qui pronus ē ad miām benedict. de panib. enī suis dedit paupi. Ecce derisor. et exibat ē eo iurgium. cessabūtq. cause et cō- melie. Qui diligit cordis mūdiciā. ppē grām labiorū suorū. habebit a- micum rege. Oculi dñi custodiūt scienciā. et supplantabunt ūba inq. Dicit piger. leo ē foris. i medio platearū occidens suū. Fovea pro- funda os alienū. cui irat ē dō in- cidit i eā. Sinitia colligata ē i corde pig. et uirga discipline effugabit eam. Qui calumpniat paupē ut augeat diuitias suas. dabit tpe ditiori et egebit. Inclina aurē tuā et audi ūba sapientū. ap- pones autem cor ad doctrinā mei. que pulchra erit et cū seruaueris eam in ore tuo corde tuo. et redun- dabit in labijs tuis. ut sit in dño fiducia tua. unde ostendi eam et hodie. Ecce descripta eā et tū tri- pliciter i cogitationib. et sciencia. ut ostenderem tū firmitatē et elo- quia ueritatis. Respondet exhu- ulis qui misert te. Non facias uiolenciā paupi qz paup ē. neq. conteras egenū in porta. qz dō iudicabit causam ei. et configet eos qui confixerūt animā ei. Noli ēē amicus hōi iracundo. neq. am- bules cū uiro furioso ne forte di- cas semitas ei. et sumas scandalū

Noli esse cum his qui con-
figunt manus suas. et qui uades
uiles se offerunt. prebitis. Si enim
non habes unde restituas. que cau-
sa est ut tollat operimentum decubili
tuo. Et transgrediaris terminos
antiquos. quos posuerunt patres
tui. Et uidetur ustrum uelocem in
opere tuo. coram regibus stabit si-
cut ante ignobiles. **xxiii.**

Quando sedis ut comedas cum
pupillis. diligenter attende
quod appositum sunt ante faciem tuam.
et statue cultum in gutture tuo.
sitam habes potestate in animam
tuam. Ne desideres de eis et in eis
est panis indat. Noli laborare ut
diceris si prudentie tue pone
modum. Ne iras oculos tuos ad
opes. quos habere non potes. quia
faciunt sibi pennas quasi aquila
et uolabit in celum. Ne comedas et
hoie in uido et ne desideres cibos
ei. dederis cibos ei. quam in sumi-
litudine arioli et coniectus es-
timat quod ignorat. Comede
et bibe digne. et mens ei non est
tecum. Cibos quos comedaris
euomes. et pedes pulchros ser-
mones tuos. In auribus in sapi-
entia ne loquaris. quia despicitur
doctrina tua eloquii tui. Ne at-
tingas terminos pupillorum. et a-
grum pupillorum ne intras. qui
a propinquis enim illorum foris est. et
ipse iudicabit contra te causam
illorum. Ingrediaris ad doctrinam
cor tuum. et aures tue ad uerba

scientie. **N**oli subtrahere a puero
doctrinam disciplinam si enim puer
is et uirga non morietur. Tu uirga
pauis eum. et animam eius de inferno
liberabis. filii mei si sapiens fuerit
animi tui. gaudebit totum cor
meum. et exultabunt renes mei cum lo-
quuta fuerit rectum labia tua. Non e-
muletur cor tuum peccatores. et testimonio
domini esto tota die. quia habes spem in
nomine et prestolatio tua non au-
feret. Iudi filii mei et esto sapiens.
et dirige in uiam animam tuam. Noli
esse in consiliis potatorum. nec in co-
mestationibus eorum qui carnes ad uel-
cendum confecti quia intemperantes po-
tibus. et dentes symbola consumuntur. et
uestes pannis dormitant. Iudi pa-
trium tuum qui genuit te. et ne grem-
pitas cum senuerit mater tua. Veri-
tatem eme et noli uenire sapientiam
et doctrinam et intelligentiam. Exul-
tat gaudio pater iusti. qui sapien-
tem genuit letabitur in eo. Gaudeat
pater tuus et mater tua et exultet
qui genuit te. Prebe filii mei cor tu-
um mihi. et oculi tui uias meas cul-
todiant. fovea enim profunda est
meretrix. et puteus angustiae a-
liena. Insidiatur in uia qui latro.
et quos incautos lucenerit et facit.
Cui uenit panis uenit uenit. cui
fovea. cui sine causa uulnera. cui
suffragio oculorum. nunc huius qui mori-
tur in uino. et studeat calicibus. pro-
tandis. Ne intras caris. uinum quod
flauescit. cum splenderit et uisus
color ei. et ingredietur blande. sed in

nouissimo morietur: ut coluber:
et sicut regulus diffidit: uenena.
Oculi tui uidebunt extraneos: et cor
tuum loquetur perversa. Et eris sicut
dormiens in medio mari: et quasi so-
pit gubernator amictio clauo: et
dices. Verberauerunt me: sed ego non
dolui: fraxerunt me: et ego non sensi.
Quoniam euigilabo: et rursum uina
repperiam. **xxiii.**

Nemuleris uiros malos: ne
desideres eum cum eis: quia rapi-
nas meditantur mens eorum: et frau-
des labia eorum loquuntur. Sapia
robabitur domus edificabitur domus.
et prudentia robabitur: et doctrina
implebunt cellaria. uniuersa sub
stantia preciosa et pulcherrima.
Huius sapiens et fortis est: et uir doctus
et robustus et ualidus: quia cum disposi-
tione inuitus bellum uictor erit.
Sicut salus ubi multa consilia sunt.
Excelsa multo sapientia: in porta non
aperiet os suum. Qui cogitat mala
facere altitudo nocabit. Cogitatio
sua potius est: ab hominibus ho-
minum detractor. Si desperaueris
lapsus: in die angustie imminuet
fortitudo tua. Et tunc eos quod libare
ne cesses. Si dixeris. iures non sum-
perit: qui inspector est cordis tui
intelliget. Et qui seruator est a
nime tui nichil fallit: reddet tui
homo secundum opera sua. Comede fili
mi mel quia bonum est: et fauile
dulcissimum gutturi tuo: sic aie
tue et doctrina sapientie: quia cum in

et ducunt ad mortem et qui trahunt ad
interitum

uenis. habebis innotuimus spe-
et spes tua non peribit. Ne taceas et
queras impietatem in domo tua: ne-
que ualtes requiem eius. Septies
enim ceciderit iustus et resurget: im-
pius autem corruent in malum. Cum ce-
derit inimicus tuus ne gaudeat
et ruina eius ne exultet cor tuum: ne
forte indignetur deus et displiceat ei: et au-
ferat ab iram suam. Ne commendas te
peccatis. nec emuleris impios:
quia non habet futurorum spe mali: et lu-
cerna impiorum extinguetur. Time
dominum fili mi et rege. et cum detracto-
ribus: ne commiscearis: qui repe-
te ueniet perditio eorum: et ruina uiri
usque qui nouit. Hec ergo sapientibus
cognosce persona inuidio. non est bonum.
Qui dicuntur impii uisus est male:
dicent ei ipsi et detestabuntur eum tribus.
Qui arguunt laudabuntur: et super
ipsos ueniet benedictio. Labia deos
chilabuntur: qui recta sunt uerba dixerit.
Prepara foris opus tuum et diligenter
excute agrum tuum: ut postea edi-
fices domum tuam. Ne sis testis frus-
tra contra proximum tuum: et ne lacte
querentem labijs tuis. Ne dicas quoniam
fecit mihi: sic faciam ei: reddam unicui-
que secundum opus suum. Pigrum hominis
pigrum transiui: et per uineam uiri
stulti: et ecce totam repleuerant
bitum: operuerant super faciem eius
spuma: et in materia lapideum destruc-
ta erit. Quod cum uidideris. posui in
corde meo: et exemplo didici disti-
plina. Parum iniqua dormi-

es. modicu dormitab. **P**aurillu
man conteres ut quietas. i ueniet
qsi curfor egestas tua. et mendicitas
quasi uir armatus. **xxv.**

Tee quoq; parabole salomonis
qs transulerit uiri ezechie
regis iuda. **G**lia di e celare uerbu
et glia regum inuestigare s'mone
Celu sursum et terra deorsu. i cor
regum inderutabile. **I**ufer rubi
ginem de argento et egrediet ua
purissimu. **I**ufer impietate de u
ultu regis. i firmabitur iusticia
thronus ei. **A**e glosus appareas
cora rege et in loco magnatorum
nestetis. **M**eli e eni ut dicat tibi
ascende hic: quam ut humiliheris
cora principe. **Q**ue uiderit oati
tui ne p'as in iurgio cito: ne pos
tea emendare n possis cu dehonef
taueris amicu tui. **C**ausam tua
tracta cu amico tuo: i secretu tui
exnece ne reuelas ne forte i subter
t cu audierit. i exprobare no cesset.
Mala aurea in lectis argenteis:
qui loquuntur ubi in tpe suo. **I**n
auris aurea i margarita fulges
qui arguit sapientem. i aure o
bedientem. **S**icut frigus nitens i
die mellis: ita legatus fidel ei qui
misit eu: aiadn illius requiescet e
facit. **I**ubes i uentis i pluuie
sequentes. uir glosus. i p'miss
n complens. **S**apientia tenet al
pnceps. **L**ingua mollis adriget
duricia. **M**eli in uenit comedere q
sufficit t ne forte satiatus euoma

illud. **S**ubtrahere pede tui de do
mo proximi tui: ne forte sanar
oderit te. **I**aculum et gladi et in
gitta acuta: ho qui loquitur qe
proximi sui falsu testimoniu
Dens putris et pes lassus. q
spat sup infideli in die angust
e et amittit palliu i die frigori.
Aceci in uirio et qui camat cu
mina corde pueris. **S**i esurierit
iunius tuus aba illu: si sitie
rit da ei aqua bibere: p'mas
eni congregas sup cap'e ei. et do
reoder tibi. **P**entis aquilo dis
sipat pluuias: et fanes tritis
linguam de trahente. **M**eli est
sedere in angulo domus: qua cu
muliere litigiosa i domo comuni
comuni. **A**qua frigida aie linet
i muni bonus de terra longiq;
Fons turbat pede et uena corrup
ta iustus cadens cora impio. **S**i
ait quimel comedit multu: non
est ei bonum: sic qui p'seruntor
e maietatis. opprimetur a glia.
Sicut urbs patens absq; muroz
ambitu: ita uir qui no potest i
loquendo cohibe spm suu. **xxvi.**
Quomodo uix in mente i plu
uia in mede: sic incedens
e multo glia. **I**am sic ams ad
alta transuolans et passer quo
libet uadens: sic maledictu fuit
tra prolatum iniquiepiu supuemi
et. **F**lagellum equo i cham ali
mo: et uirga i dorso imprudenti.
Ae respondens multo iuxta dnl

trina sua. ne efficiat ei simil'. Rde
 culto iuxta cultuam suam: ne sibi sa-
 piens esse uideatur. **C**laud' pedi-
 b; & iniquitate bibens q' mittit u-
 ba p' munitu' cultu'. **Q**uomodo
 pulchras frustra h't claud' tybias
 sic indecens est in ore cultor' para-
 bola. **S**icut qui mittit lapidem i
 aceru' mercurij: ita qui tribuit
 in sapienti honore. **Q**uon' si spina
 nascatur in manu remulenti: sic
 parabola in ore cultor'. **J**udiciu'
 de terminat causas: et q' imponit
 culto silentiu'. iras mitigat. **S**ic
 canis qui reuertitur ad uomitu'
 suu': sic imprudens qui iterat cul-
 ticiam suam. **H**idisti hocem: sapi-
 entem sibi uideri: magis illo. **I**pe
 habebit cultu'. **S**icut piger leo i
 tua: leona in itinere. **S**icut oti-
 a uir' in cardine suo: ita piger
 i lecto suo. **A**bscondit piger man'
 sub ascella sua: et laborat si ad
 os suu' eas conuerit. **S**apientior
 sibi piger cultus uidetur. **S**epem
 uiris loquentib; parabolas sen-
 tentias. **S**icut qui apprehendit au-
 rib; canem: sic qui transiit i panes
 commiscetur rixe alteri. **S**icut
 noxius e' qui mittit lanceas et ca-
 gutas in morte sic uir' qui fraudu-
 lent' nocet amico suo: & cu' fuerit
 deprehensus dicit ludens feni. **C**u'
 deferretur ligna exstinguet ignis
 et susurrone subnacto iurgia co-
 quiescunt. **S**ic carbonet ad p'utnas
 i ligna adigne: sic ho' uacans pro

uocat i' p'as susurac lites. **V**erba
 susurronu' quasi simplicita et ipa
 pueniunt usq; ad iustitia uentris.
Quon' si argento sordido ornare
 uelis uas fictile sic labia rumina
 cum pessimo corde sociata. **L**abys su-
 is intelligitur: inimicis cu' i corde
 tractauerit dolos. **Q**u' submisere
 uocem suam ne credideris ei: qm' se-
 re nequicie s' in corde illi. **Q**ui ope-
 rit odium fraudulent' reuelabit
 malicia eius in consilio. **Q**ui fodit
 fouea' incidet ieam: et qui uoluit
 lapide' reuertet ad eu'. **L**ingua fal-
 lax nō amat ueritate: et os lubi-
 ci operatur ruinas. **xxvii.**
De gloriis in crastinu'. ignorat
 quid sup uentura parat dies.
 laudet te alienu' i non os tuu': ex-
 traneus et non labia tua. **S**erue
 i saxum: & gnosce harena: si uia tui
 u uroq; g'uior. **I**ta si h't miam n
 erumpens furor: & impetu' in ci-
 tati: ferre quis poterit. **M**elior e'
 manifesta correptio. qm' amor ab-
 sconditus. **M**eliora sunt uulnera
 diligenter: q' fraudulent' odien-
 tis oscula. **I**nua sacata saturati
 calcabit fenu': aia esuriens et a-
 max produlci sumet. **S**ic ams
 transmigrans de nido suo: sic uir'
 q' relinquit locu' suu'. **V**nguento
 & uarijs odoribus delectatur cor:
 & bonis amici consilijs aia dulco-
 ratur. **A**mici tui & amici patris
 tui ne dimiseris: & domu' fratris
 tui ne ingrediaris i die afflictiois

Melior est uicini cuius iuxta:
qm̄ frater paul. Stude sapie fili mi.
et letifica cor meum ut possis expro
branti q̄ de sermone. Aque uident
malum abscondit ē: paruuli trā
seuntres sustinere dispendia. Tol
le uentum cuius qui spopondit si
de facit p̄ extraneo: et pro alienis
aufer ei pignus. Qui benedicit
proximo suo uoce grandi de nocte con
surgens. maledicti similes ē. Cec
ta p̄ illamā in die frigoris. et li
giosa mulier coparantur. Qui re
tinet eam q̄ uenti retineat. et o
leum dexte sue euacuet. ferrū flo
auntur: et hō p̄actur faciem amia
li. Qui seruat spem suā come
det fructus eius: et qui custodit dō
mini sui glorificabitur. Quom̄ i
aqs resplendent uultu prospiciēti
sic corda hōim manifesta sunt pen
dentibz. Infernus et p̄dno nunqm̄
repletur: similiter et ocli hōim
et faciebiles. Quom̄ pbat in con
flatu argenti et i fornace au
p̄: sic probatur hō in ore laudatis
Si contuderis stultū in pila quasi
tipianas feriente de sup̄ pilo. non
auferet ab eo stulticia. Diligent
agnosce uultum pecoris tui: tuos
q̄ greges considera. Non enī ha
bebis uigil potestatem: s; corona
tribuetur tibi in generatione et
generatione. A. p̄cta et prata et
apparuerunt herbe uirentes
et collecta et fena demonibz. Ag
ni sunt aduentum tuū et hedi a

grī p̄cū. **S**ufficiat ē lac capy
incubos tuos. et ad necessaria do
nuis tue: et ad uictum amillis tu
Ergo impi nemine **xxv.** is
p̄aquent: uult aū quasi leo
confidens absq; terrore erit. p̄
p̄cā terre multi principes eius:
et propter hominis sapiam et hō
scienciam que dicuntur uita dul
cis longior erit. **vii.** paup̄ ca
lumpniis paupes. similes est
ymbri uehementi in quo parat
fames. Qui derelinquunt legē.
laudant impiū: qui custodiunt
succeduntur q̄ eū. **viii.** mali si
cogitant iudiciū: qui aut̄ requir
dominū animadūnt oīa. Meli
or ē paup̄ ambulans et simplici
tate sua: qm̄ diues prauis itine
ribz. Qui custodit legem filius
sapientis ē: qui autem pascit co
mesatores confundit p̄em suū.
Qui coaceruat diuitias uisuris
fenore liberali in pauperes con
gregat eas. Qui declinat aurem
suam ne audiat legē: oīo ei erit
excrabilis. Qui recipit uictos
in uia mala. in interitu suo cor
ruet: et simplices possidebunt
bona eius. Sapiens sibi uidet
uir diues: paup̄ aut̄ prudens
scrutabitur i eum. In exaltatōe
iustoz multa gl̄a ē regnantibz: im
pijs ruine hominum. Qui ab
scondit scelera sua non dirigit
qui aut̄ confessus fuit et reli
quere ea. misericordiam consequetur.

Beat' ho qui semp e pauid: q
uero mentis est dure. corruet in
malum. Leo rugiens i ursus esu
riens. princeps impi sup plim
paupem. Dux indigens prudena.
multos opprimer p calumpnia:
qui aut odit auaricia. longi fiet
dies eius. Homine q calumpnia
tur aie sanguine suisq; ad lacum
fuerit. nemo sustinet. Quiambu
lat simplici. saluus erit. q pusi
graditur uis conatet semel. Qui
operatur tra suam saturabitur
panibus: qui sedatur omi replebi
tur egestate. Vir fidel multu lau
dabitur: qui autem festinat di
tari. n erit innocens. Qui cognos
cit faciem iudicio non facit bn:
iste et probuctella panis deserit
ueritatem. Vir qui festinat dnari
et alijs inuidet. ignorat qd egestas
supuenerit ei. Qui corripit hoem.
gram tueniet postea apud eum
magis qm ille qui lingue blan
dimenta decipit. Qui subtrahit
aliquid a pie suo i amare i dicit
hoc n ee peccm: pariceps homicide
e. Qui se iactat et dilatat. uirga
congruat. Qui sperat in dno. sana
bit. Qui confidit i corde suo stult
e: qui autem graditur sapienter
iste laudabitur. *xxviii.*

Qui dat paupi n indigebit: et q
despiciat deprecantem sustinet
penuriam. Et cum surrexerint
impi abscondentur hoies: cum
illi perierint multiplicabunt tri.

Viro q corripiente dura ceruice
contempnit repentin sup ueniet
interitus: et tu sanitas no seque
t. In multiplicatoe iustoy letabit
uulgus cum impi susceperint im
cipium generat. Vir q amat
sapiam letificat prem suu: qui
autem nutrit scorta. pder substantia
sua. Rex iust eriget terra. uir
auarus destruet eam. Ho q bla
dis fictisq; sermonib loquit a
mico suo: rete expandit pedib ei.
Decemtem uirum iniquu in
uoluet laqueus: et iust laudabi
t atq; gaudebit. Nouit it causa
pauper: impius ignorat sciencia
a suam: uero autem furore. Vir
sapiens si cu stulto contenderit siue
uiscatur siue rideat. n inueniet
requiem. Viri sanguinu odert
simplice: i iusti au querit anim
ei. Torum spm suu profert stult:
sapiens differt et reseruat in
cistinu. Princeps qui libenter
audit uerba mendacj: omnes
ministros habebit impios. Pau
p et creditor obuiauet sibi: u
triusq illuminator e d. Rex q
iudicat in ueritate paupes: thro
nus eius in eternum firmabit.
Virga atq; correctio tribuent sa
pienciam: puer aut q dimittit
uoluntati sue confundet marce
suam. In multiplicatoe impioy
multiplicabunt scelera: et iusti
ruinas eoy uidebunt. Prudi filiu
tuu i refrigerabit te: et dabit de

Hoies pen
itentes dissipat
ciuitate: sapi
entes.

ti

hanc aie tue. Cum ppha defecit.
dissipabitur pphs. Qui custodit le-
ge. Is e. Seruus n p uerbis erudiri.
qz qd intelligit & uideri qtempit.
Gidit hōem uelocē ad loquendū.
multa magis speranda ē q illū
correctio. Qui delicate apūcia
nutrit seruū suū: postea illū sen-
aet conuincat. Vir iracundus pro-
uocat rixas et qui ad indignandū
facilis ē. erit ad pccā procliuor.
Supbūm sequit ignominia: & hu-
miliem qū suscipiet glia. Qui cū
fure participat odit aīam suam
ad iurante audit & n iudicat. Qui
timet hōem cito corrumpet: qui spe-
rat in dño subleuabit. Multa req-
erunt faciem principis: & ad dño
iudiciū egredietur singulor. Ab
hominant iusta uirū impū: et
abhoiant impū eos qui iurata
sunt. Uerbum custodiens filii
erit pditionem erit. **xxv.**

Verba cōgregantis filij uom-
tis. visio quam locutus ē ui-
ci quo ē dñs & qui dñs dñi. or ante
confortatus ait. Stultitia cum
uixit: & capia hōm non ē medi-
non didici sapiam & noui scōz fa-
entiam. Quis ascendit celi atq;
descendit. Quis contemnit spm
in manib; suis. Quis colligauit
aqua. qd uelut nō. Quis suscita-
uit omis terminos tē. qd nom
ē eius: et quod nom filij ei si nōm.
Omīs sermo di igit. cyprus ē
spatib; in se. Ne addas quicquid u-

bi illi. & arguas i ueniaris; mōdax.
Quorogam te. ne de neges in aī
qm mouar. Vanitate & uerba m-
dara longe fac a me. Meditāte &
diuicias ne deers in. Tribue tā-
tum uictis meo necessaria ne for-
te sciatis illuciar adnegandum.
edicam: quis ē dñs & egeatē con-
pulsus fuerit et pūem nom dñi
dei mei. Ne accites seruū ad dñm
suū: ne forte maledicat & cor-
ruas mouaris. Generatio que pa-
tri suo maledicat. et que matri sue
non benedicit. gñatō q abi tuū-
da uidetur: & tam n est loca asor-
dibus suis. generatō cū extelli
sunt oculi. et palpebre eius non
sunt in altum porrecte. Generatō
que prodentib; gladios hē et cō-
mūdit molarib; suis. ut come-
dat inopes de terra et pauperes
ex hominib; Sanguis ē due
de filie dicentes: affor affor. Tri-
a sunt in scitu abilia. et qra
q nūq; dicit sufficit. Item &
al uultie. et terra que nūq;
sacietur aqua: ignis uo nūq;
dicit sufficit. Oculi qui sub tā-
nat patrem et despicit partem
matri sue effodiant ei coruū de
torrentib;: et comedant illū filij
aquile. Tri a sunt difficilia in.
& quartū penit ignoro: uia aqle
i celo. uiam colubri sui petram.
uiam nauis in medio maris. et
uia uiri in adolentia. Talis ē et
uia mulieris ad ultē. que come-

dit et gregis os suum et dicit. non sunt opera
ta malum. **P**ara mouet terra. et
quid quod non potest sustinere. per
uum cum regnauit per saltum cum
saturat fuit abo. podiosa muliere
cum in matrimonio fuit assumpta
et panalla cum hies fuit dñe sue.
Quatuor sunt minima terre et ipsa sunt
sapientiora sapientibus. fornice po
puli infirmi qui preparat in mente ci
bus sibi. lepulculus. plebs inuali
da qui collocat in peria cubile
suum. Regem locusta non hiet. et
egredietur uniuersa prurmas.
suas. **S**tellio manibus. nitit. et mo
ratur in edib; regis. **T**raa est que be
ne grediuntur et quartum qui non ince
dit felicitate. leo fortissimum bestia
rum ad nullum pauebit occursum.
gallus succinctus lumbos. et a
riet nec est rex qui resistat ei et
qui stultus apparuerit postquam
elevator est in sublimem. Si enim
intelligit. omni suo impossibile
manu. **Q**ui autem fortiter pre
mit uia ad elixendum lac ex pri
mit butyrum. et qui uehement
emulset emungit. elat rāgu
nem. Et qui prouocat uas rix
as producit discordias. **cc.**
Verba samuelis regis. vi
sio qua erudit eum ma
ter sua. **Q**uid dilecte mi. quid
dilecte uerri. mea quod dilecte
uorox meox. **S**ededis mulierib;
sternam tuam et diuitias tuas ad
delendos reges. **N**oli regibus ora

mucl noli regibus dare iunum quia
nullum secretum est ubi regnat ebue
tas. ne forte bibat et obliuiscat
iudicioz beneficiorum tuorum. et mu
ter causam filioz paupis. **D**ate
siceram merentibus. et iunum his
qui amaro sunt aio. bibant et ob
liuiscantur egestatis sue et dolo
ris sui non recordentur amplius.
Aperi os tuum muto. et caulis omni
filioz qui perueniunt. **A**peri os tu
um et discerne quid iustus. **E**t iudi
ca inopem et pauperem. **M**uliere
 fortem. quis inueniet. **P**aul et
deutrimis finibus pauli eius. **C**o
fidit in ea cor uiri sui. et spolijs
non indigebit. **R**edder ei bonum
et non malum omnibus diebus uite sue.
Quesiuit ianann et iunum. et ope
rata est consilio manuum suarum. **S**ca
e est nauis inditrous. suis delon
ge portans panem suum. **D**e nocte
surrexit. deditque pdam domesticas
suis. et abaria ancillis suis. **C**on
siderauit agrum et emir eum. de
fructu maris suarum plantauit
uinea. **A**uget fortitudinem lumbos
suos. et roborauit brachium suum.
Gustauit et uidit quoniam bona est ne
goratio eius. **N**on exstinguentur
in nocte lucerna eius. **M**anuum
sua aperuit iopi. et palmas su
as extendit ad pauperem. **N**on
timebit domum suam a frigidis;
nisi. omnes enim domestici eius.
uestiti sunt duplicibus. **S**trigulara
ueste fecit sibi. byssus et purpura

Idomini ei. **N**obil' in potis uir e
 i. qm sederit cum senatorib; tre. Syn
 done fecit et uendidit. et cingulu' tra
 didit chanaan. **F**ortitudo et deus in
 duratum ei. et ridebit i die nouissimo
 Os suu aperuit sapie. et lex clementie
 in lingua eius. **C**onsiderauit semi
 tas domi sue. et pane ociosa n come
 dit. Surrexerunt filij ei et beati
 nia predicauerunt. et uir eius lau
 dauit eam. **M**ulte filie congrega
 uerunt diuinas multe fecerunt po
 tencia. tu supergressa es uniuersas.
Fallax p'mago gratia et uana est
 pulchritudo. **M**ulier times deu.
 ipsa laudabitur. **T**imore au ipa
 collaudabit. **D**ate ei de fructu ma
 nuu suar. et laudent ea in potis
 opera eius. **ecclesiastes**

De omni uanitate .i.
 De delicijs salomonis .ij.
 De uniuersa tpa hūitib; .iij.
 De uoto deo facto .iiij.
 De diuine auaro .v.
 De muliere amariore morte .vi.
 De stulto sublimato .vii.
 De puerili rege .viii.
 De timore domini .ix.

Expl
 unt p'bia
 capit' plog' i
 libro ecclesiast
 etrus q'so
 te quid e quod
 salomon ait.
 Dicit i corde
 meo de filijs

hoim ut pbarer eos ds et ostenderet
 similes esse bestijs. idcirco uir in
 teritus e hois et uimtoy et est ut
 usq; qdctio. **Q**ui ad huc eandē sen
 tentiam sua subtilit exseques ad
 iungit. **S**icut mouet ho. sic et illa
 moriunt. **S**ili. spuar oia. et nichil
 hē ho uimtis ampli. **Q**uib; adhuc
 uerbis g'ialem diffinitione
 subinfert dices. **C**uncta hiacent
 uanitati. et omnia p'gūt ad unum
 locū. **D**e terra fca sunt. et in terra
 parit. **R**euertuntur. **Re. plo**
Regius calo. **q'us lib' g'g'or**
Omonis. inq' h' scripta ē eccli
 astes appellatus ē. **E**cclastes aut
 pe q'conator dicit. **I**nconione uero
 sententia promittit. p'q' tumultu
 uose turbe seditio q'primat. **E**t
 cum multi diuisa sentiant. p' q'con
 nantis ratione ad una sententia
 pducuntur. **H**ic lib' idcirco q'con
 tor dicit. q' salomon i eo q' in tu
 multuatis turbe suscepit sententia.
 ut ea q' p' inquisitione dicat. q' for
 tasse p'emptatione in p'ia mens
 sentiat. **N**am q' sentias q' per i
 quitione mouet. q' tot in se p
 sonas suscipit diuor. **S**ed q'con
 tor uerax uelud extrema manu
 oim tumultus cedat. eozq; adu
 na sententiam reuocat. c. i. eiusdē
 libri termino ait. **S**inem loque
 di os pariter audiam. **D**ni time.
 et mandata eius obserua. **H**oc ē
 ois ho. **S**i enim in libro eoz per
 locutione sua mloy p' sonas ho

minuū n̄ suscepit: cur ad audi-
endū finē loquendi secū parit
os ammonēbat. Qui g̃ in fine
libri dicit om̄s pariter audiam.
ip̄e sibi testis ē: q̄ t̄ se m̄l̄r p̄
sonas suscipiens. q̄ solus locut̄
non ē. Vnde t̄ alia s̄ q̄ in libro
eodem p̄ inquisitionem mouē-
tur atq; alia q̄ p̄ratione satisfa-
ciunt. alia q̄ exēptatōe p̄fe-
runt. annū adhuc huius mundi de-
lectatōis dediti: alia uō t̄ quib;
eā q̄ rationis differit ut animū
delectatōe p̄spiciat. Ibi namq; a-
it. Hoc itaq; in uisum ē bonū ut
comedat quis et bibat et frua-
tur leticia ex labore suo. Et lōge
t̄erius subiungit. Meli⁹ ē enim
ut ad domū luctus qm̄ ad domū
quuij. Si enim bonū ē m̄aduca-
re t̄ bibere: meli⁹ fuisse uidebat
ad domū quuij p̄ge qm̄ ad do-
mū lud⁹. Ex quā r̄ ostenditur:
q̄ illud ex infirmitatū p̄sona
intulit: hoc uō ex rationis dif-
finitione subiuit. Nam ip̄as
p̄tū rationis causas edisserit. t̄
de domo luctus q̄ sit utilitas ostē-
dit dicens. Illa enim finis aucto-
r̄ hominū t̄ uiuent̄ cogitat quid
finis sit. Rursū illic scriptum
ē letare iuuenis t̄ adulescēt tua.
Et paulo p̄ subditur. Adulescen-
tia enim t̄ uoluptas uana ē. Qui
dum h̄ postmodū uanuū esse re-
darguit. q̄ p̄t̄ ammonuisse ui-
debat. patet t̄ dicit q̄ illa ex

desiderio carnali ūba t̄ tulit. h̄ uō
ex iudicijs ueritate subiuit. Si g̃
delectatōe p̄us carnalē exprimit.
cur postpositis dētiat bonū ēē
manducare t̄ bibere q̄ tam p̄modū
ex iudicijs ratione rephendit cū ēē
melius dicit ire ad domū luctus q̄
ad domū quuij t̄ sic letari debere iu-
uēne in adulescentia sua q̄ ex deli-
batione carnaliū proponit. t̄ tam
p̄modū p̄diffinitione sententię
adulescentiam et uoluptatē uana
ēē redarguit. Ita t̄ g̃onator n̄ ue-
lud ex mente infirmitatū huma-
ne suspitōis sententiā proponit.
dū dicit. Vñ int̄ ē hōis t̄ iunior:
t̄ equa utriusq; g̃ditio. Sic morit̄
hō. sic t̄ illa moriunt̄. Similit̄er
sp̄rant oīa. Et nichil h̄t hō iunior
tis ampli⁹. Qui tam ex diffinici-
one rationis suā p̄modū sente-
ntiam profert dicens. Qd̄ h̄t ampli⁹
sapient̄ multo. t̄ quid paup̄ diuite.
n̄ ū p̄gat illuc ubi ē uita. Qui
g̃ dicit. Nichil h̄t hō iunioris apli⁹.
ip̄e rursum diffinit. q̄ h̄t alij
quid sapiēs n̄ solū a iunior apli.
s; t̄ ab hominē multo. uidelicet. ut p̄-
gat illuc ubi ē uita. Quib; uer-
bis primum t̄ dicit. q̄ h̄t hominū
uita non ē quā ēē alibi testatur.
habet g̃ hoc hō ampli⁹ iunioris q̄
illa p̄ mortem n̄ uiuēt. hō uero
t̄c uisū ichoat t̄ p̄ mortē carnis
h̄c uisibilem uitam g̃umat. Q̄
t̄ longe t̄ ferī dicit. Quodq; p̄est
manū tuā facē instantē op̄are. q̄ n̄

op^{us} n^{on} ratio n^{on} sci^{entia} n^{on} sapia erit ap^{ud}
i^{ste} f^{ideli}o^s. q^{ui} m^{ultas} p^{er}petras. Quom^{od}o g^o unis
interit est ho^{mo} iⁿ uⁿⁱu^{er}sa: t^{em}p^{or}e iⁿu^{er}sa;
q^{ui} d^{icit}io: s^{icut} q^{ui} h^{ic} h^{omo} nichil uⁿⁱu^{er}sa
ap^{ud} p^{at}re^m est uⁿⁱu^{er}sa p^{er} m^{orte}m carnis non
uⁿⁱu^{er}sa: ho^{mo} u^o s^{pi}rit^{us} p^{ri}ma^{lis} s^uus op^{us}
b^{on}u^m p^{er} m^{orte}m carnis ad iⁿfos d^{edu}cit:
n^{on} iⁿ p^{ar}te m^{orte}m mouit: s^{ed} u^{er}q^{ue} dispa^{ra}
ti sententia d^{emo}strat: q^{ui} q^{ui}onator
uerax t^{em}p^{or}e ex t^{em}p^{or}atione carnis
h^{ic} iⁿu^{er}sa: et h^{ic} post mod^{um} ex sp^{iritu}a
li ueritate d^{ist}inuit. *Explicit sc^{ilicet} d^{omin}us*

Nemini an^{te} hoc *pl^og^{us} iⁿ homin^{um}*
forme quinquiesm^{us} est ad huc
rome e^{ss}e ecclesiasten sante
blesallel legem. ut e^{ss}e a t^{em}p^{or}e m^ulti
s^uo p^{ro}uocarem: t^{em}p^{or}e q^{ui} iⁿ m^ultis cerne
ret p^{ro}uocari e^{ss}e p^{ro}uocatio. rogatu
abea. ut iⁿ m^ultis q^{ui} m^ultis ob
s^{er}uati quo; d^{ist}inere. ut absq^{ue} me p^o
ser iⁿte^{ll}ige q^{ui} legebat. Itaq^{ue} q^{ui} p^{ro}
tractu n^{on}stri op^{us} subita m^{orte}m s^u
tracta est t^{em}p^{or}e m^ultis: o p^{ar}ula et
eustochiu^m. talem u^{ir}e iⁿte^{ll}igere habere
consonem. tantog^{ue} n^{on} u^{ir}e p^{er}s^{on}a.
obstitutu n^{on} obstitutu. n^{on} iⁿ b^{er}th
leem positis. angustiore uidelicet
c^{ir}cuitate t^{em}p^{or}e m^ultis t^{em}p^{or}e uob^{is} reddo
q^{ui} debeo. hoc breu^{iter} a^{nt}imonet q^{ui} nul
lus auctoritate secutus s^ui: s^{ed} dehe
breo actus ferens. maxime septu
aginta inter p^{re}cium consuetudini
coaptum. In h^{is} d^u taxat que n^{on}
multu^m ab hebraicis discrepabant.
interdum quoq^{ue} t^{em}p^{or}e symachi et the
odorionis recordatus s^ui. ut hec uo
uitate nimia lectoris studi^{um} det^{er}e.

n^{on} responsu^m con^{tra} conscientia^m me
am s^{on}te iⁿu^{er}sa^m am^{pl}io op^{us}
on^{is} r^uu^{er}los conserare. *Explicit*

prolog^{us} t^{em}p^{or}e lib^{er} ecclesiast^{icus}
Lib^{er} res. Incipit ecclesiastes.

Eccelesiastes filij dauid re
gis iⁿ iⁿte^{ll}ig^{it}. Vanitas uanitati d^{ix}e
ecclesiastes: uanitas uanitati. t^{em}p^{or}e
o^{mn}is uanitas. Q^{ui} h^{ic} am^{pl}is h^{ic} p^{er}
uⁿⁱu^{er}sa labore s^uo q^{ui} laborat s^uo sole:
Generato p^{er}it: t^{em}p^{or}e g^{er}at^{us} aduenit:
terra u^o iⁿeternum stat. Q^{ui} u^{er}
sol et occidit. et ad locu^m s^uu^m re uer
titur: ibiq^{ue} renascens gy^{rat}at p^{ri}ma
ridiem. et fle^{ct}it ad aquilonem.
Lutans uⁿⁱu^{er}sa. c^{ir}cuitu^m p^{er}it s^ue. iⁿ
t^{em}p^{or}e m^ultis s^uos reuerit. Q^{ui} a
flumina iⁿtr^uat iⁿ mare: e^{ss}e mare
n^{on} redundat. Ad locu^m unde exeunt
flumina reu^{er}it: ut t^{em}p^{or}e fluat.
Cuncte res d^{ist}inlet. n^{on} potest eas
h^{ic} explicare sermone. S^{ed} faciat
oculus u^{is}u: nec auris impletur
auditu. Q^{ui} d^{ix}e q^{ui} fuit: ip^{se} q^{ui}
fuit est. Q^{ui} d^{ix}e q^{ui} futuru^m est: ip^{se}
s^um q^{ui} faciendu^m est. Nichil nouu^m
s^uo sole: nec uale^t quisq^{ue} d^{ix}e. ecce
hoc retens est. Iam enim p^{re}cessit
iⁿ seculis q^{ui} fuit ante nos. n^{on}
est p^{ri}or memoria: sed nec eoz q^{ui}
d^{ix}e q^{ui} p^{ro}tea fura s^uo erit recor
datio ap^{ud} eos qui fura s^uo iⁿ no
u^{er}u^m. Ego ecclesiastes q^{ui} fui rex
iⁿ iⁿte^{ll}ig^{it}. p^{ro}posui iⁿ a^{nt}io meo
q^{ui}re^{re} t^{em}p^{or}e iⁿuestigare sapient^{er}. de
o^{mn}ib^{us} q^{ui} fuit s^uo sole. Hanc oc
cupatione pessima dedit d^{omin}us filij

Idi q
hoim ut occuparet i ea. **I**di q
fiunt cuncta sub sole. et ecce unum
sa uanitas et afflictio spiritus.
Pulsi difficile corrigunt: et multo
infinitus est nris. Locutus su i cor
de meo dices. Ecce magis effectus
su. et pccati sapia os qui fuerit an
te me in iherlm. et mens mea conte
plata e multa sapient. et didici:
dedi. q: cor meum ut scire prudencia
ar: et digne doctrina. terroresq: et
stulticia. et agnouit q: in his quog:
est lutoz labor et afflictio spe.

Do quod in multa sapia. **Q**
multa sit indignatio: et q
addit scienciaam addit labore. Dixi
g in corde meo. vada et affluas
delicia. et fruuar bonis. Et uidi
quog: q: hec est uanitas. Risi
reputatu errorem: et gaudio dixi
i. quid frustra teceperis. Cogita
ui in corde meo abstrahere animo
carne mea. ut animu meum tras
ferre ad sapiam. deuicareq: stul
ticia don uiderem qd eet uile fili
is hoim: quid scd eet op. sub sole
numo. dixi uite fine. Magnifi
caui opz mea. Edificaui in do
mos. plantauit uineas: feci ortos
et pomeria. et conserui ea cuncti
generis arborib: et extruxi in
piscinas aquar ut irrigarem
filia lignoz germinantiu. Pos
sed i seruos et ancillas multag: fa
milia habui armata q: et mag
nos greges ouium ultra omne
qui fuerunt ante me in iherlm.

Coacervauit argentu et aux: et
substantias regum ac puuntiaz.
Feci in catores et cantatrices. et delicia
as filioz hoim aphos et uirgos i
ministerio aduina fundenda: et sup
gressus su opib: os qui fuerit ante
me in iherlm. Sapientia quog: per
seuerauit me. et oia que desiderauit
uunt oculi mei si negauit eis: nec p
hibui cor meum quin oi uoluptate
frueret. et oblectaret se nihil q p
paraueram: et hanc rat su pre
meam si uiter labore meo. Cumq:
me conuissim ad uniuersa opera que
fecerant man mee. et ad labores i
quib: frustra sudaueram. uidi in
omnib: uanitate et afflictioe ai.
et nichil pmanere sub sole. Transiui
ad contemplanda sapiam. erro
resq: et stulticiam. Quid e inq: ho
ut sequi possit rege scda suum: et
uidi quid tantu pcedet sapia stul
ticiam: qnta differt lux atenebris.
Sapientis oculi in capite eius: stul
tus in tenebris ambulat. Et didi
ci q: unus utriusq: eet in terra: et
dixi in corde meo. Si uiri et stulti et
meus occasus erit. numqd prest
q: maiorem sapie dedi opam: lo
quusq: cum mente mea animad
ueri q: hoc qg: eet uanitas. Non
enim erit memoria sapientis si
miller u stulti in perpetuu: et finia
tempora obliuione cuncta pari
ter operient. Nonit doctus simi
lari et indoctus: et idcirco redu
it me uite mee. Videns mala

et uniuersa sub sole et cuncta uanitate atque afflictione spiritus. Rursus detestans sui omne industriam meam et que sub sole studiosissime laboravi habiturus heretem pro me quem ignoro utrum sapiens an stultus futurus sit et dominabitur in laboribus meis quibus defudavi et sollicitus fui et est quicquid tam uanum. Unde cessauit renuntiauitque cor meum ultra laborare sub sole. Nam cum quicquid alii laborat in sapientia et doctrina et sollicitudine hominum otioso quaestura dimittit et hoc est uanitas et magni mali. Quid enim poterit homo de uniuerso labore suo et afflictione spiritus qua sub sole crucians est? Cuncti dies eius laboribus et erumpnis pleni sunt: si per noctem mente requiescit et hec nonne uanitas est? Nonne melius est comedere et bibere et ostendere animae suae bona de laboribus suis: et hoc de manu domini est? Quis ita deuorabit et delicias affluet ut ego? homo bonus in conspectu suo de dicit de sapientiam et scientiam et letitiam: peccati autem dedit deus afflictionem et curam super fluam ut addat et congreget et tradat ei quod placuit deo: sed et hoc uanitas et casta sollicitudo mentis.

Omnia tempora huius et suis spaciis transiunt uniuersa sub celo. Tempus plantandi: et tempus euellendi quod plantatum est. Tempus nascendi: et tempus moriendi.

Tempus occidendi et incidendi: et tempus semandi. Tempus destruendi. et tempus edificandi. Tempus flendi: et tempus ridendi. Tempus plangendi: et tempus saltandi. Tempus spargendi lapides: et tempus colligendi. Tempus amplectendi: et tempus longe fieri ab amplexibus. Tempus acquirendi: et tempus perdendi. Tempus custodiendi: et tempus abiciendi. Tempus sciendi: et tempus consueendi. Tempus tacendi: et tempus loquendi. Tempus dilectionis: et tempus odij. Tempus belli: et tempus pacis. Tempus litis: et tempus concordie. Quid habet amplius homo de labore suo: uidi afflictionem quam dedit deus filiis hominum ut discerantur. Cuncta fecit bona in tempore suo: et mundum tradidit dispositioni eorum: ut non inueniatur homo opus quod operatus est ab initio usque ad finem et cognoui quod non esset melius non letari et facere bene in uita sua. Omnis enim homo qui comedit et bibit et uidet bonum de labore suo: hoc donum dei est. Dicitur quod omnia opera que fecit deus persueuerint in perpetuum. Non possumus eis quicquid addere nec auferre que fecit deus ut timeantur. Quod factum est ipsum permanet: que facta sunt iam fuerunt et deus non statuat quod abiit. Vidi sub sole in loco iudicij impietatem et in loco iusticie iniquitatem. Et dixi in corde meo. Iustum et impium iudicabit deus et tempus omnis rei tunc erit. Dixi in corde meo de filiis hominum ut probaret eos

ds. et ostendet fides. et beatus. Ideo
interit et hois et iunior et equa u
mity conditio. Sicut moue ho sic
illa moriunt. Similit spuant oia.
et nichil hie ho uiuio ampl. Cui
ta subiaceat uanitati. et oia pgiur
ad unu locu. De terra facta sunt.
et interram parit reueruntur.
Qs nouit si spc filioz ada ascen
dit sursum. et si spc inuentoru
descendat deorsum. Dependi ni
hil ee melius qm letari hoiam
inope suo et hanc ee parte illi.
Quis enim cum adducet ut post
se fura cognoscat. Uerit me ad
alia et uidi calumpnias que so
sole generant. et lacrimas in no
centium et consolatioe nemine.
nec posse resistere eoz uolencie au
tor auxilio destitutos. Et lauda
ui magis mortuos qm uiuentes
et felicioe unoz; iudicauit q nec
dum natus e nec uidit mala q
sub sole fiunt. Rursum conte
platus sum os labores hoim et
industrias. et animaduerti pte
re inuidie proxim. et in hoc g
uanitas. et cura supflua e. Stul
tus complacet mams suas. et co
medit carnes suas dicens. Meli
or e pugillus cu requie. qm pte
na utraq; manus cum labore
et afflictione animi. Confidans
uidi repperi et alia uanitate sub
tus e et scdm no. **iii.** **solu**
Uht. nec filii hie frim. et tam
labore hie n cessat. nec fatiantur

oculi ei diuitijs. nec recogitat diceb.
Cui laboro. et fraudo animam meam
vonus. In hoc q; uanitas e. et afflic
tio pessima. Melius e g duos ee
simul qm unu. Habet enim emo
lumentum societatis sue. Cum cec
derit unus. ab alio fulciat. Ve soli.
quia cum ceciderit non hie subleua
re se. Et si dormierit duo fouebur
mutuo. Vn quom allestier. Et si
quisquispiu preualuerit conu
num duo resistent ei. Finitur tri
plex difficile rumpit. Melior est
paup puer sapiens rege sene et
stulto. qui nescit preuide in poster.
Qd et carce carentis; interdum qs de
egrediatu ad regnu et ali na
tis ad regnu inopia consumitur.
Vidi cunctos uiuentes quiambu
lant sub sole cum adolescente sedo
qui ambulat cu eis confurget p
eo. Infinitus e nris ppli omnium
qui fuerit an eu. et qui postea fu
turi st n letabunt i eo. sed et hoc
uanitas et afflictio qe. Custodi
pede tuu ingrediens domum dei.
et appropinqua ut audias. M
to enim melior e obedientia. qm
stultoz uictime qui nesciunt qd
faciant mali. Nec temere quicq
loquaris. neq; cor tuu sit uelox
ad proferendu sermonem cora dno.
Deus enim in celo. et tu sup terra.
idcirco sit parca sermones tui.
Multas curas sequunt multa so
nia. et in multis sermonib; in
ueniet stulticia. Si qd nouisti

dñs dō. ne moreis redde displiceat
 ei enim infidelis. et frustra pmissio.
 sed quodcumq; uolūis redde. Multo
 q; mell' ē n̄ uolūe. qm̄ post uoti pro
 missa n̄ reddere. Ne dederis os tuū
 ut peccare facias. car' nē tuā. neq;
 dīcis coram angelo. n̄ mones tuos
 ē prudentia. ne forte uacuis es sup
 sermones tuos. dissipet cuncta o
 pera manū tuarū. Vbi multa sūt
 somnia. plurimę uanitates. et sa
 mones i numeri. tu uero dñm time.
 Si uideris calumpnias egenorū
 et uolenta iudica et subuerti ius
 ticiam in prouincia. non mireris
 sup hoc negono. q; excelso alius ex
 cellor ē. et sup hoc quoq; eminenti
 ores sūt alij. et insup uniuersę tre
 rex imperat seruienti. Auarus n̄
 implebitur. pecunia et qui amat
 diuitias. fructus non capiet ex eis.
 et hoc g' uanitas. Vbi multe sūt o
 pes. multi sūt et q' comedūt eas.
 Et qd' prodest possideri. n̄ quod
 ceruit diuitias oculis suis. Dul
 cis ē somnus operanti siue parū
 siue multū comedat. Saturitas
 aut diuitis n̄ sūt eū dormire. Est
 et alia infirmitas pessima quam
 non uidi sub sole diuitie consiliare
 i malum dñi sui. perierunt enī
 i afflictione pessima. Generauit
 filiū qui in suma egestate erit. Si
 aut egressus ē nudus de utero ma
 tris sue sic reuertetur. et nichil af
 feret secum de labore suo misera
 bil' proflus i firmitas quom̄ ue

nit sic reuertetur. **Q**uid g' pcedit
 ei quod laborauit in uentū. Cunctis
 dieb; uite sue comedit in tenebris et
 in curis multas. et in curumpna ang
 tristitia. hoc unq; in uisum ē bonū
 ut comedat quis et bibat et fruatur
 lenia de labore suo quo laborauit
 sub sole. nullo die uite sue qd'
 dedit ei deus. et hec est pars illius
 et omni hōi cui dñs dedit diuitias
 arg; substantia. Potestatemq; ei
 tribuit ut comedat ex eis et fru
 atur parte sua. et letet de labore
 suo hoc est donum dei. Non enim
 satis recordabitur dies uite sue.
 eo quod deus occuperet delictis cor
 ei. **E**t et aliud malū. **Q**uid uidi sub sole.
 et qd' feci quens apud hoīes. Vir cui dedit
 deus diuitias et substantia et ho
 nozem et nichil tēē aīe ei ex omib;
 que desiderat nec tribuit ei potesta
 tem dñs ut comedat ex eo. sed hō
 extraneus uorabit illud. hoc ua
 nitas et magna miseria ē. Si ge
 uerit quispiam centum liberos
 et uixerit multos annos. et plu
 res dies etatis habuerit. et aīa
 illius non utatur bonis substanti
 e sue sepulturaq; ei careat. de
 hoc ego pronuntio quod melior il
 lo sit abortiuus. fructa enī uenit
 et pergit ad tenebras. et oblitio
 ne celebratur. nom̄ eius. nō uidit
 solem neq; cognouit distantiā
 boni et mali. etiā si uixerit duo
 bz. multbz. annis et nō sūt p'sent

None adunū locū pro
perant omnia. Omnis labor ho
minis i ore eius sicut aqua in i ple
bit locū. Quid hī ampli capi
ens ab multo. et quid pauper
nisi ut pgar illuc ubi e uita.
Melior ē uidere qd cupias. qm de
siderare quod nescias. sed et hoc
uauitas ē. presumptio spc. Q
futuū uentū ē iam uocatum
ē nom ei t ficut q hō sit t non
possit contra fortiozem se i iudi
cio contendere. Verba sē plurima.
multam q; indisputando habē
tia uauitatem. Quid necesse
ē hōmī maiora se quere. cum
ignoret quid conducat sibi in
uita sua nūmo. dīex peregrī
nationis sue. t tpe q uelut ub
p̄terit. aut quis poterit ei in
dicare quid p̄t eū futuū sit sibi
sole. Melior ē nom bonū. qm un
genta p̄iosa. t dies mortis die
natiuitatis. Melius ē ire ad co
mū luct. qm ad domū conuiuij.
Nulla enī finis cunctoy amonē
tur hōm. et unies cogitet qd
futuū sit. Melior ē uia rursū qd p
tristitia uile corrigit animū
delinquentis. Cor sapientium
ubi tristitia ē. t cor stultoy ubi le
ticia. Melior ē a sapiente corripī. qm
stultoy aduīlatoe deapī. quia si
aut somnū spinay ardentium
subolla. sic rursū stulti. s; t hoc
uauitas. Calūpnia concutit bar
sapientē. t p̄det robur cordis

Melior ē finis oīdō qm
principiū. Melior ē patiens ar
rogante. Ne uelox sis ad irascēdū
q; ira in sinu multū requiescat. Ne
dicas quid putas cause ē. qd p̄uo
ra tpa meliora sūt qm tūc sūt. Stul
ta est enim huiusmodi i terrogatō.
vtilior enī sapia ē diuitijs. t ma
gis p̄dest uidentib; sole. Sic enī
p̄tegit sapia. sic enim p̄tegit
pecunia. Hoc aut ampli hī eru
ditio t sapia. qd uita tribuunt pos
sessori suo. Considera opa dī. qd ne
mo possit corrigere quem ille des
pexerit. Indie bona fructe bonis.
t malam diē p̄terit. Sicut enī
hanc sic t illam fecit d̄s. ut non
tueniat hō contra eū iustā que
rimoniā. S; hec q; uidi i die na
tiuitatis mee. Iust p̄erit i iustici
a sua. et impi multo uiuit tpe
t in malicia sua. Noli ēē iust mī
tū. neq; plus sapias qm neces
se ē. Ne obstupescas. ne impie a
gas multū. t noli ēē stultus
uimīs nemoriariis i tempore n
tuo. Bonū ē te sustentare iustū.
t habito ne subtrahas manū tu
am. quia qui deum timet. nichil
negligit. Sapientia confortauit sapi
entem sup deē p̄uapet cū
tatis. Non ē enim hō iust i tra
qui faciat bonū et n̄ peccet. s;
t cunctis sermonib; q diamur.
ne accommodez cor tuū. ne forte
audias seruū tuū maledicentē

i. **S**icut enim consciencia tua.
 quia crebro et tu maledixisti ali-
 is. **C**uncta temptavi in sapia:
 dixi sapiens efficiar. Et ipa lo-
 gi recessit a me. multo magis
 quam erat. et alta profunditas.
 quis inveniit eam: lustravi u-
 niuersa aeo meo. ut scire et consi-
 derarem et querere sapiam et ra-
 tione. et ut cognoscerem impieta-
 tem stulti. et errorem inprudenciu-
 et inueni amarioris mortis muli-
 ere que laqueus uenatorum est et ca-
 gena cor est. **V**incula sunt manus illius.
 qui placet deo effugiet eam qui autem
 peccatore capietur ab illa. **E**cce hoc
 inueni dixit ecclesiastes unus et
 alter: ut inuenirem rationem
 quam ad huc querit anima mea. et non
 inueni. **V**irum de mille unum repperi
 mulierem ex omnibus: non inueni.
Solum in hoc inueni quod fecit deus
 hominem rectum: et ipse in finibus
 scrutauerit questionibus. **Q**uod talis
 ut sapiens est: et quis cognouit
 solutionem ubi. **S**apientia hominis lucet
 in uultu eius: et potentissimum faciem
 illius computabit. **E**go os regis
 obseruo: et precepta uiuantium dei.
Ne festinet recessus a facie eius: neque
 premineas in ope malo: quia
 omne quod uoluerit faciet et ser-
 mo illius potentate plenus est.
 nec dicere ei quisquam poterit. quare
 ita facis. **Q**ui custodit preceptum:
 non experiet quicquam mali. **T**em-
 pus et responsione cor sapientis et rel-

ligat. **O**mnis negotio tempus est.
 et oportunitas. et multa hominis
 afflictio. quia ignorat preterita.
 Et futura nullo poterit scire tu-
 tio. **N**on est in hominis ditione
 prohibere spiritum suum: nec habere potes-
 tatem in die mortis. **N**ec sunt
 quiescent in gruente bello: neque
 saluabit impietas impium.
Omnia haec consideravi et dedi cor
 meum in cunctis operibus: que
 fiunt sub sole. **I**nterdum dormiat
 homo hominum in matrem suam malo
 suo. **V**idi impios sepultos: qui
 etiam est ad uarent adiuuent ad-
 iuuent. in loco sancto erant: et
 laudabant in ciuitate quasi bonorum
 operum: et hoc uanitas est. **E**t enim
 quia non profert cito contra malos
 sententia absque ullo timore
 filij hominum perperant ma-
 la. **A**ntiam peccator ex eo quod ceteris
 facit mala: et impatiens a su-
 tentat. **E**go cognoui quod erat
 bonum timentibus deum qui uere-
 tur faciem eius. **N**on sit bonum
 impio. nec prolongetur dies
 eius: sed quasi umbra transiant.
 qui non timeant faciem domini. **E**t
 alia uanitas que fit super terram.
Sunt enim quibus multa mala
 proueniunt: quasi opera egerint
 impiorum. **E**t sunt impij qui tra-
 sentur de. quasi iustorum facta
 habeant. sed et hoc uanitas
 inuiudico. **L**audam igitur te
 tiam. quod non est homini bonum

sub sole. nisi qđ comederet et biberet
atq; gauderet. et hoc solū fructum
afferret delabore suo. Idcirco uite
sue qđ dedit ei deus sub sole. Et
apposui cor meum ut scirem sa-
pienam et intelligem discerni-
onem que uersantur in terra. Est
hō qui dieb; ac noctib; somnū
oculis non capit. et intelliget qđ
omniū opes dei nullam possit
inuenire hō ratione eorū que
sunt sub sole. Et quāto plus
laborauerit ad querendū tanto
minus inueniat. Etiam si dix-
erit sapiens se nosse. n̄ poterit
reperire. Omnia hec tractauit
in corde meo ut auiose intelligem
unt uisū atq; sa- **vij.**
pientes. et opa eorū in ma-
ritu dei. et tamen nescit hō utri
amore an odio dignus sit. sed
omnia in futurū reseruant. i cer-
ta. eo qđ uniuersa eque eueni-
ant iusto et impio. bono et
malo. mundo et in mundo. in
molanti uictimas et sacrificia
contempnenti. sic boni. sic et pec-
cator. ut perierit ita et ille qui
uerum dicebat. Hoc ē pessimū
inter omnia que sub sole sunt.
quia eadem ciuitas eueniunt.
Vnde et corda filiorū hoīm imple-
tur malicia et contemptu i iusta
sua. et post h̄ ad infos deducit.
Nemo ē qđ temp uiuat. et qui
huius rei habeat fiducia. Me-
lior ē canis uiuus leone mor-

tuo. **I**uvenes enim sciunt se
ēē mortuos. mortui uo nichil no-
uerūt amplius. S; nec h̄ ultra mei-
cedem. quia oblivioni tradita est
memoria eorū. Amor qđ et odiū et i-
uidie simul perierūt. nec habent
partem in hoc seculo. et i ope quod
sub sole geritur. Vade ergo et co-
mede i lenia pane tuū. qđ
ēo placeant opera tua. Omni tpe
sint uestimenta tua candida. et
oleum de capite tuo non deficiat.
Pfringere uita cū uxore qđ diligis
sanctis dieb; uite in stabilitate
tue. qui datus ē tibi sub sole omni
tempore uanitatis tue. hec est
enim pars inuita et i labore tuo
quo laboras sub sole. Quodcuq;
potest manu tua facere. in statim
opare. quia nec op̄ nec ratio nec
scientia. nec sapia ē apud in-
feros quo tu properas. Verti me
ad aliud alia. uidetq; sub sole nec
uelociū ēē cursū nec fortū bel-
lum. nec sapientiū panē. nec
doctō diuitias. si artificū grām.
si tempus casumq; in omib;.
Nescit hō finē suū. si sic pisces
capiunt hamo. et sic aues con-
phenduntur laqueo. sic capiunt
hoies tempore malo. cū ei ex-
templo superuenerit. Hāc ego
qđ uidi sub sole capiam. et pban
maximam. Cuitas parua. et
pauci i ea uiri. venit contra ea
rex magnus et uallauit ea. ex-
truxit qđ munitiones pgyri.

et bibe cū
gaudio minū
tuum.

et perfecta est obsequio. Inuentusque est
 et ea uir pauper et sapiens libera-
 uit urbem per sapientiam suam et
 nullus deinceps recordatus est hominis
 illius pauperis. Et dicebam ego me-
 liorem esse sapientiam fortitudine. Quia
 in qua sapientia pauperis contempta
 est et uerba eius non sunt audita. Ver-
 ba sapientium audiunt in silentio
 plus quam clamor principis in ter-
 ritis. Melior est sapientia quam arma
 bellica. Et qui in uno peccauerit.
 multa bona perdet. Multe morien-
 tes perducunt inauertentem ungentem.
 Prius est sapientia et gratia parua
 ad tempus stulticia. Cor sapien-
 tis in dextera eius: et cor stulti in
 sinistra illi. Sed et inuicia stultus
 ambulans cum ipse in sapientem sit.
 Omnes stultos estimat. Si spiritus potes-
 tate habentis ascenderit super te.
 locum tuum ne dimiseris: quia eu-
 ratio faciet cessare faciet peccata max-
 ima. Et alius. Et aliud malum quod uidi
 sub sole quasi per errorem egredieris
 a facie principis: positum stultum
 in dignitate sublimi: et diuites se-
 de deorsum. Vidi seruos in equis:
 et principes ambulantes cum ser-
 uis super terram. viii.

Qui fodit foueam: incidit in
 eam: et qui dissipat sepe mor-
 debit eum coluber. Qui transfert
 lapides: affligetur in eis: et qui tran-
 dit ligna uulnerabitur ab eis. Si
 reuersus fuerit ferrum: et hoc non ut pro-
 fitur: heleratum fuerit in multo labore exacu-

et: et per industriam sequitur sapientiam. ix.
 mordeat serpens in silentio: tuchi-
 lorunus habet qui occulte dena-
 hit. Verba oris sapientis gratia et
 labia in sapientis precipitabit eum.
 Initium uerborum eius stulticia: et no-
 uissimum oris illius error pessimi.
 Stultus uerba multiplicat. Ig-
 norat homo quid ante se fuerit: et quod
 post se futurum est quis illi poterit di-
 care. Labor stultorum affliget eos:
 quia nesciunt in urbe pergere. Ve-
 ritas autem rex pueri: et cui prin-
 cipes mane comedunt. Sa terra
 cuius rex nobilis est: et cui princeps
 uestuntur in tempore suo. ad re-
 finendum. et non ad luxuriam. In-
 pignitio humiliabit: condis-
 gnatio: et in infortuna manu
 uis perstabit domum. In risu faci-
 unt panem ac uinum ut epuletur
 bibentes: et pecunie obediunt
 omnia. In cogitatione tua regi ne
 denahas: et in secreto cubili tui
 in maledictionis diuinum gaude
 celi portabunt uocem tuam. et qui
 habet pennas annuntiabit secretum.
 Mitte panem tuum super transiit
 aquas: quia post multa tempora
 inuenies illum. Da partem septem
 nec non et octo: quia ignoras ad
 futurum sit mali super terram. Si re-
 plere fuerint nubes: ymbres terram
 effundent. Si ceciderit lignum ad
 austrum aut ad aquilonem: in quo-
 loco ceciderit ibi erit. Qui obseruat
 uentum non seminat: et qui considerat

nubes nō meret. **Q**uomodo
ignoras q̄ sit uia sp̄s. ⁊ qua ra-
one compinguntur ossa i uentre
peregrinantis: sic nescis opa di-
qui fabricator ē oīm. Mane scia
seni tuū et uespe necesset man-
tua: q̄ nescis quid magis ouat
hoc aut illud: ⁊ si utrumq; si-
mul meli⁹ erit. Dulce lumē et de-
lectabile ē oculis. uisē solē. Si an-
nis multis iuxerit hō. ⁊ in hys
omnib; letatus fuit: meminis-
se debet tenebrosi temporis ⁊ di-
ex multorū qui cū uenerit uani-
tatis arguunt p̄terita. Letare
ḡ iuuenis in adolescentia tua. ⁊
in bono sit cor tuū in dieb; iuue-
tutis tue. et ambula i ijs cordis
tui ⁊ i nutu oculorū tuorū ⁊ scio q̄
pōnib; hys adducet te d̄s i iudici-
ū. Aufer uā acorē tuo: ⁊ amoue
maliciā a carne tua. Adolescentia
enim ⁊ uoluptas uana sūt. Me-
mō creatoris tui i dieb; iuuen-
tutis tue anteqm ueniat temp̄
afflictionis. ⁊ appinquet anni
de qib; dicas. nō m̄ placet. p̄n q̄
tenebrescat sol ⁊ lumē. ⁊ luna. ⁊
stelle: et reuertant nubes post
pluuiā. qm̄ q̄ mouebūt custodes
torū. ⁊ mutabunt uiri fortissim:
⁊ olose erūt moleres i minuto
nō. et tenebrescet uidetel p̄fo-
ramina. et clausi claudet ossa
i platea i humilitate uocis mo-
lenter: ⁊ confluunt ad uocē uo-

lucres. ⁊ absint decet oīs filie car-
minis: excelsa q̄ timebūt et for-
midabunt inuia. *ic.*

Florebit amigdāl. i pingua
bit locusta. et dissipabitur
capparis. qm̄ ibit hō i domū et
nitatis sue: et circuibit in platea
plangentes anteqm rūpat fumi
argenteus ⁊ reuertat uita aurea.
⁊ operatur ydria sup fontē. ⁊ q̄ frin-
gat rota sup cysternā. ⁊ reuertat
pulus in terrā suā unde erat. et
sp̄s redeat ad eū dñm q̄ dedit illū.
Vanitas uanitatū dīx ecclesiā-
tes. ⁊ oīa uanitas. Cumq; esset ec-
clesiastes sapiētissim⁹ docuit po-
pulum ⁊ enarrauit que fecerat:
⁊ iuestigans composuit parabola
multas. que sūt uerba utilia: et
cōscripsit sermones rectissimos
ac ueritate plenos. *V*ba sapiēti-
ū sicut stimuli ⁊ q̄ clari in altū
despici que p̄magistroz consiliū
data sunt a pastore uno. Hys am-
plius fili mi ne requiras facie-
di plures libros null⁹ ē finis. fre-
quensq; meditatio. carnis af-
flicto ē. *S*inem loquendi. oīs
parit audiam. Deum time et
mandata seruā illi obserua: hoc
ē oīs hō. Cuncta q̄ sūt adducet
d̄s i iudiciū pro oīm errato-
rū bonū siue malum sit. *ca. cam*
De osculo sponsi ⁊ sp̄s *ca. cam*
electulo salomonis *ricor.*
e langore amoris sponsi *in.*

electo gregoriis . iij.
 explicit coelestis . i. ecclesiastes . ius
 ius octingenti . Incipit syra syra . i.
 canonicum canonicorum . Incipit cantica
 canonicorum salomonis . i.

Sculet me
 osculo oris sui.
 quia meliora
 sunt ubera tua
 unio: fragila
 na unguentis
 optimis. Ole
 u effusum nomi
 ni tui: ito adolescentule dilexerunt te.
 Trahe me me post te: currem in o
 dore unguentorum tuorum. Introduxit
 me rex in cellaria sua: exultabi
 mus et letabitur in te. memores
 ubi tuorum super uinum: recti dilige
 re. **Hox synagoge.** Augusta sed
 formosa filie iherusalem. sicut tabna
 cula cedari: sicut pelles salomonis.
 nolite me considerare quod fus
 ca sum: quia decolorauit me sol.
 filij matris mee pugnaverunt
 contra me: posuerunt me custodem
 in uineis: uinea mea non custodiui.
Ecclesia ad xpm. Indica mihi que di
 git anima mea: ubi pascis: ubi cu
 bes in meridie: ne uagari incipiam
 per greges sodalium tuorum. **Hox x**
ad ecclesiam. Si ignoras te o pul
 cherrima inter mulieres egredere
 et abi post uestigia gregum tuorum:
 et pascere hedos tuos iuxta taber
 nacula pastorum. Equitatum meo
 in curribus pharaonis: assimilaui

te amica mea. **P**ulchre et gene
 tue sic turris: collum tuum sicut
 monilia. Mureculas aureas fa
 ciemus tibi: uermiculas argenteas.
Et ecclesia de xpo. Dum es rex in ac
 cubitu cubiculo tuo: nardus mea de
 dit odorem suum. Fasciculus mirre di
 lectus meus mihi: inter ubera
 mea commorabitur. Bonus cyrus
 dilectus meus mihi: in uineis engaddi.
Vox xpi ad ecclesiam et ad sponsam
 suam. i. sanctam animam. Ecce tu pul
 chra es amica mea. ecce tu pul
 chra es: oculi tui columbarum. **Vox eccle**
siæ ad xpm. i. ad dilectum suum.
 Ecce tu pulcher et dilecte mi. et de
 corus: lectulus tuus floridus. Tigna
 domorum nostrarum cedrina: laquearia tua
 hyssopina. **Vox x.** Ego flos capiti
 et lilium conuallium. Sicut lilium
 inter spinas: sic amica mea inter
 filias. **Vox ecclesie de x.** Sic malus
 inter ligna siluay: sic dilectus meus
 inter filios. Sicut umbra illius
 quem desiderabam sedi: et fructus
 eius dulcis gutturi meo. **Incipit**
 me rex in cella uinariarum: ordi
 nauit in me caritatem. **Suadete me**
 floribus: stipate me malis: quia
 amore languo. Leua ei sub capi
 te meo: et iuro dextera illius ami
 plexabitur me. **Vox x.** Ad iuro
 uos filie iherusalem preceperas certuosque
 camporum: ne succideris neque euigi
 lare facias dilectam meam: quo
 ad usque mala ipsa uelit. **Vox ec**
clesie. **Hox dilecti mei.** Ecce iste uenit

salies ī montib; trāsiens colles.
 Simul ē dilectus mīs capree: hyn-
 nuloq; ceruoz. **En** ipse stat post pa-
 rietem nūm respiciens p̄fenestra:
 p̄spiciens p̄camcellos. **Et** dilectus
 mīs loquitur mī. **Surge** propere
 amica mea: columba mea formo-
 sa mea: et ueni. Jam enī h̄yem̄p̄
 trānsit: ymb abijt et recessit. Flo-
 res apparuerūt in terra n̄ra: tem-
 pus putationis aduenit. **vox** t̄-
 turis audita ē in terra n̄ra. h̄yem̄
 p̄tulit gressos suos. uince floren-
 tes decerūt odore suū. **vox xpi.**
Surge amica mea. speciosa mea
 et ueni columba mea in forāmini-
 b; petre: ī cauerna mactrie. Of-
 tende michi faciem tuā: sonet uox
 tua in aurib; meis. **vox** enī tua
 dulcis: et facies tua decora. **in.**
Capite nob uulpes paruulas.
 que demoluntur uineas:
 nam uinea n̄ra floruit. **vox ec-**
clie. Dilectus mīs mī. et ego illi.
 q̄ pascit inter lilia dōn̄ aspūret
 dies: et in clinentur umbr̄e. Re-
 uerte. similis esto dilecte mī ca-
 pree atq; h̄ynnuloq; ceruoz. si
 montes berhel. **vox ecclie** de ge-
 tib;. In lectulo meo p̄noctēs que
 suū que diligit aīa mea: quesī
 in illum. et non inueni. **Surge**
 et circūdo ciuitatem p̄uicos et p̄-
 plareis querā. quem diligit aīa
 mea. **Quesīui** illū: et n̄ inueni.
Inueni me uigiles. q̄ custodiūt
 ciuitatē. **Ecclesia** de xpo. sū que

diligit aīa mea uiditib;. **Paulu-**
 lum cū p̄transiret eos. in ue-
 ni que diligit aīa mea. **Tenui**
 eū nec dimittā. donec īroduca
 illum ī domū matris mee: et ī
 cubiculum genitricis mee. **vox**
x. **Adiuuo** uos filie iherlm̄ p̄ca-
 pree ceruosq; campoz. nē sus-
 cretis neq; eūgilare faciatis
 dilectam: donec ip̄a uelit. **Syna-**
goga de ecclesia. **Que** ē ista que
 ascendit p̄desertum sicut uirgu-
 la sumi. exaromatib; myrr̄e et
 thuris. et uniuersi p̄uicis pig-
 mentarij. **vox ecclie.** **En** lectu-
 lum salomonis sexaginta for-
 tes ambiūt: ex fortissimis. q̄
 oēs tenentes gladios. et ad bel-
 la doctissimi. vniuscuiq; ensis
 sup̄ fem̄ suū: propter timores
 nocturnos. **De ecclesia** dicit. **ser-**
culum fecit sibi rex Salomon
 delignis hyam. **De x̄** dicit. **Co-**
lumnas ei fecit argenteas: re-
 clinatorium aureum. ascensū
 purpureū: media. caritate cō-
 strauit propt̄ filias iherlm̄. **vox**
ecclie de xpo. **Egredimini** et ui-
 dete filie syon regem salomonem
 in dyademate quo coronauit eū
 mater sua: die dispositionis de-
 sponationis illius et in die leticie
 cordis illius. **vox x.** **Qm̄** pul-
 chra es amica mea qm̄ pulchra
 es oculi tui columbar: absq;
 eo q̄ intrinsecus latet. **Capilli**
 tui sūt greges caprar: que as-

centerit demonte galaad. **D**et
 tel tu sicut greges tonsar: que
 ascenderit delauachro. Om̃s ge
 mellis feni: et sterilis non ē int̃
 illas. Sicut uitra cocinea labia
 tua: et eloquia tua dulcia. Sicut
 fraginea mali punici. ita gñe
 tue: absq; eo quod intrinsecu
 later. Sicut turris dauid collū
 tuū: que edificata ē cum ppug
 naculis suis. Nulle clipei pen
 dent ex ea: omnis armatura for
 tuū. Quo uerba tua sūt duo huius
 li capree gemelli. qui pascunt
 in lilijs donec aspiret dies: et i
 clinentur umbre. Vada ad mōte
 myrrē: et ad colles thuris. **Ecc̃i tu.**
 Tota pulchra es amica mea: et
 macula non ē int̃e. Veni delibano
 sponsa mea: ueni delibano. ueni
 Coronaberis decapite mana: de
 iurice. Sanyr et harmon. decubi
 lib: leonū. et demomib; paritoy.
 Vulnerasti cor meum soror mea
 sponsa. uulnerasti cor meū i u
 tio oculoy tuoy: et i uno crine col
 li tui. Qm̃ pulchre sunt mame
 tue soror mea sponsa: pulchro
 ra sūt uerba tua uino: et odor unge
 toy tuoy sup om̃ia aromata. Sa
 uis distillans labia tua sponsa:
 mel et lac subligua tua: et odor
 uestimentoy tuoy. sicut odor thu
 ris. Ortus conclusus ē soror mea
 sponsa: ortus conclusus fons sig
 nat. Emissiones tue paradysus
 maloy puniceoy: cū pomoy fruc

tib; **E**gyptus cū nardo. iardus et
 crocus. fistula et cynamomū: cū
 uniuersis linguis lybani. Myrra
 et aloē cū omnib; primis unguēt.
Fons ortuum pureus aquay ui
 uentū que fluunt impetu deli
 bano. **Xpc ecc̃ie.** Sp̃c dona distri
 buit. Surge aquilo: et ueni austra
 p̃fla ortum meū: et fluent aro
 mata illius. **vox ecc̃ie de xpo.**
 Veniat dilectus meus i ortum su
 ū: ut comedat fructū pomoy suoy.
vox x. Veni in ortum meū soror
 mea sponsa mea: mellis mura
 mea cum aromatib; meis. **Co**
 medite amia mei. et bibite: et
 inebriamini carissimi. **Ego do**
 m̃s. i cor meū uigilat. **vox ec**
clie. **vox dilecti mei pulsanis**
 spero in soror mea. amica mea. co
 lumba mea. i maculata mea:
 quia caput meū plenu ē rore: et
 cincinni mei guttis noctū. **Expo**
 laui me tunica mea: quom̃ i
 duar illam: laui pedes meos. q̃
 m̃ in quinabo illos. **Eccl̃ia de**
x. **Dilectus m̃s misit manu**
 suā p foramen: et uenit m̃s in
 tremuit ad tactum ei. **Surrexi**
 ut aperirem dilecto meo. Man
 mee distillauerūt myrrā: et digi
 ti mei pleni sunt mura proba
 tissima. **Pessulum ostij mei a**
 perui dilecto meo: at ille decli
 nauerat arg; transierat. **Nā**
 mea liquefacta ē ut dilecti locut
 ē: quesiui et ñ inueni illū: uoca

fam
 cū mel
 le mea
 xpc ad
 aplos.
 Comed

ui. et u. respondit ih. Inuenerunt
me custodes qui arcuerunt cun-
tate: percussit me et ungueraue-
rit me tulerunt ih. palliū meum
custodes muros. *iii.*

Adiuro uos filie iherlm. si in-
ueneritis dilectū meū: ut
annuntietis ei quia amore lā-
geo. *Vox synagoge.* Qualis es
dilectus tuus ex dilecto. o pul-
cherrima mulier. Qualis ē dilectus tu-
us ex dilecto. quia sic adiuuasti
nos. *Vox ecclesie de xpo.* Dilectus meus
candidus et rubicundus: electus ex
milib; Caput eius aurum optimū.
come eius sicut elate palmariū.
nigre sicut coruus. Oculi eius qua-
si columbe super riuos aquarū. que
lacte et loto: et resident iuxta
fluenta plenissima. Genua illius
sicut areole aromati conate a
pignatarijs. Labia ei sicut lilium la-
bia. distillantia myrrā primā.
Manus illius tornatiles auree.
plene iacandis. Venter eius ebur-
neus: distinctus saphiris. Cru-
ra illi columpne marmoree: que
fundate sunt super bases aureas.
Species eius ut hyanu: electus ut
cedri. Surrexit illi suauissimum:
et uos desiderabitis. Talis ē dilec-
tus meus. et iste ē amicus meus: filie
iherlm. *Vox synagoge ad ecclesiam*
Quo abiit dilectus tuus o pul-
cherrima mulier. Quo declina-
uit amicus tuus. et queremus
eū tecum. *Vox ecclesie ad syna-*

goga. Dilectus meus descendit in
ortum suū ad areolā aromati:
ut pascatur iornis. et lilia colligat
Ego dilecto meo et dilectus meus ih.
qui pascitur inter lilia. *Vox xpi*
ad ecclesiam. Pulchra es amica me-
a. stratus et decora sicut iherlm: ter-
ribilis ut castrorum acies ordina-
ta. Auerte oculos tuos a me: quia
ip̄i me auolare fecerūt. Capilli
tui sicut greges caprarū: que ap-
paruerunt de galaad. Dentes
tui sicut greges ouium: qui des-
cenderunt de lauachro. Om̄s
gemellis ferib; et acribus nō ē
in eis. Sicut cortex mali puni-
ti. sic gene tue. absque occultis tu-
is. Sexaginta sunt regine. et
octoginta concubine: et adole-
centulax non ē numerus. Vna ē
columba mea: perfecta mea. Vna
ē matri sue: electa genitrici sue.
Viderunt illam filie syon. et be-
nedicunt illam. et benedixit illam
p̄dicauerūt. regine et
concubine. et laudauerūt eā. *Vox*
synagoge de ecclesia. Que est ista q̄
progredditur quasi aurora con-
surgens. pulchra ut luna. elec-
ta ut sol. terribilis ut castrorum
acies ordinata. *Vox ecclesie ad*
synagogam. Descendi in ortū
mucum meū ut uiderem poma
conuallium et spicere si floru-
issent uinee. et germinassent
mala punica. Synagoga ecclesie.
Nesciui aīa mea conturbauit
me. p̄t quadrigam amina dab.

n.

substantia domi sue pdilectione. qñ
nichil despiciat eam. **S**oror nostra
parvula: et ubera nō hñt. xpc ad
synagoga ecclesia. Quid faciemus
soror nostra. indie quando alloque
da ē: xpc sibi responder. Si murus ē.
edificemus sup eum propignacula
argentea: si ostiū ē conpingamus
illud tabulis cedrinis. **E**cclēsia res
ponder. Ego murus. et uba mea
sicut murus. Ex quo facta sum co
ram eo: quasi pacem repiciens
synagoga ecclesie. vinea fuit pa
cificus: in ea que hñt plos tradidit
eam custodib: uir offert p fuit
tu eius mille argenteos. **V**ox x.
vinea mea coram me ē nulle tu
pacifici: t ducem hñt qui custodi
unt fructu eius. Spons. Que
habitas in ortis amici ausculta
fac me audire uoce tuam. **V**ox
ecclesie ad xpm. fuge dilecte mi
t assimilare capree. hñmulor
ceruor sup montes aromatum

De contrarietate capitula
sapientie et pñi .i.
De oppressione pauperis .ii.
De animabus iustor .iii.
De casta generatione cū caritate .iiii.
De confusione impior .v.
De dilectione sapie .vi.
De cōmendatione sapie .vii.
De multis bonis sapientie .viii.
De sapia qm salomon postulauit .ix.
ad d. **D**e opatōe sapie t pmo pa
rente. **D**e bñficijs sapie filijs isrl .x.
fil. **D**e uindicta impior .xi.

De uanitate hoim
De sperantib; t recedētib; in dñm
De ueritate t paciencia dei
De malis filijs isrl t contingētib;
De inenarrabilib; iudicijs dei
De prosperitate filior isrl
De transitu isrl p mare rubrū.
Expliat sirasur. i. canticū cantico
rum iñsus numero quingentor. octo
gita. Et t apit. plog. in libro sapie.

Sapientie apud hebre
os uisum ē. unde t ipe
salus grecam magis e
loquentia recoler. hñc
iudei phylonis ēē affirmant. Q
proinde sapientie nominat: qz
in eo xpi aduentus qui ē sapi a
patris et passio eius euidēt ex
primunt. **E**xpliat prologus. ja
aligite pñ lib sapientie.
Sapientiam qui iudicatus ē
iram. **S**emite de dño in bo
nitate et in simplicitate cordis q
tute illū qm inueniunt. ab his q
ñ temptant illū. **A**pparet aut eis
qui fidem habent in illū. **P**ñse
enim cogitationes separant adō.
Pbatā aut uirtus corripit t si
pientes: qm in malitiosa aiām
non introibit sapia nec habita
bit in corpore corpe subdito pñas.
Sēs enim sps discipline effugiet
fictum: et auferet se acogitati
onib; que sunt sine intellectu.
t corripit a supueniente tiqui
tate. **B**enignū est enī sps sapie.
t ñ liberabit maledictū a labijs

xiii.
xiiii.
xv.
xvi.
xvii.
xviii.
xix.

Herzog August Bibliothek
Wolfenbüttel
0 1 2 3 4
Gray Scale

suis. qm̄ renū illius testis ē d̄s. et
 cordis eius scrutator: ē uerus. et
 lingue illius auditor qm̄ sp̄s dñi
 repleuit orbem terrarū. et hoc q̄ q̄
 tiner om̄ia. scienciā habet uos.
Propter hoc qui loquit̄ inq̄ n̄ p̄
 iare: nec preteriet illum corripit̄
 iudiciū. In cogitationib; em̄ impij
 interrogatio erit sermonū aut
 illius auditio addm̄ ueniet et ad
 correctionē iniquitatū illi: qm̄
 auris zeli audit om̄ia. et tumultus
 murmuratiōis non absconditur.
Custodite ḡ uos animuratione
 q̄ nichil p̄dest. et adtractione par
 cte lingue: qm̄ sermo obscurus
 in uacuum n̄ ibit. Q̄sūt q̄ in
 tatur occidit aīam. Solite zelare
 morē in errore uite uīe n; acqui
 ratis p̄ditionem in operib; ma
 nuū uestrarū: qm̄ d̄s mortem
 n̄ fecit. n̄ delectabit̄ letabitur in p̄
 ditione uiuorū. Creauit em̄ d̄s
 ut eēt om̄ia: et sanabiles fecit
 nationes orbis terrarū. Non enim
 ē in illis medicamētū exterminij.
 nec inferorū regnū in terra. Iusti
 cia perpetua ē et in mortal: iusti
 cia autem mortis acquisitio. Im
 piij aut̄ manib; et uerbis accerlie
 runt illam. et estimantes ami
 cā illā defluerūt. et sponsonem
 posuerūt ad illam qm̄ morte dig
 ni sūt qui sunt ex parte illius.

Dixerunt enim impij. n̄
 apud se cogitantes recte. n̄
 Exignum et ē tedio ē temp̄ uite

Non ē refrigeriū in fine hor̄:
 et non est qui agnitus sit reuerſus
 ab inferis. q̄ ex nichilo nati sum̄. Et
 post hec eramus tangam̄ si n̄ sum̄
 qm̄ sum̄ afflatus ē in narib; n̄r̄.
Et sermo scintille ad comouendū
 cor n̄r̄m qz̄ extinctus cinis erit cor
 pus n̄r̄m. Et sp̄s diffundet̄ tamq̄
 mollis aer et transiet uita nostra
 tamq̄ uestigiū nub̄. Et sic nebula
 dissoluetur q̄ fugata ē radijs solis
 et a calore illius aggregata. Et
 nom̄ n̄r̄m obliuionem accipiet p̄
 tempus: et nemo memoria habet
 Operum n̄r̄orū. Vmbre em̄ transiūt
 est temp̄ m̄n̄: et non ē reſusio finis
 n̄r̄: qm̄ consignata ē et nemo reſcit.
Venite ḡ et fruam̄ bonis q̄ a: et u
 tamur creatura tamq̄ inuenire in
 celeriter. Vīno p̄uot̄ et unguentis
 nos impleamus. Non pretereant nos
 flos temporis coronemus nos roſis
 anteqm̄ marceſcant. Nullū p̄cū
 sit q̄ n̄ p̄cūſcat luxuria nostra
 Nemo n̄r̄m sit ex ſors luxurie n̄r̄e.
 Ubic; relinqm̄ signa leticie: qm̄
 hec ē pars n̄ra. et hec ē ſors nostra.
Opprimam̄ pauperem iuſtū et non
 parcemus iudijs nec uetiano: n̄
 reuerſam̄ canoē. Qd̄ em̄ in firmū
 ē inutile inuenitur. Cirā uenia
 mus ḡ iuſtū. qm̄ in uul' est nob̄
 et contrariuſ est opib; n̄ris et in
 properat nob̄ p̄cā legis. Et dif
 famat nos peccata discipline n̄r̄e
 Promittit se ſcām dī habere: et ſcū
 um dī se noīat. ſc̄s ē nob̄ intra

+ multa t̄p̄s. Sic aut̄ ſortitudo n̄ra lex n̄r̄e

ductione cogitationū nūay. Gra-
uis ē nobis aduendū qm̄ dūsi-
milis ē alijs uita illi. Et tūta-
te ē uie eius: tanqm̄ nugacel
estimati sum ab illo. Et abstinet
se a uis nris. tanqm̄ ab imū-
dijs: et preterit nouissima itoz
et gloriatur p̄m̄ se h̄re d̄m. Vi-
deamus ergo si sermones illius
ueri sunt: et temp. tenuis q̄ uen-
tura ē illi et sc̄e. m̄ q̄ erunt
nouissima illius. Si enī ē ueris
dei filius suscipiet illū. et liberab-
eum de manib; contrarij. Con-
tinentia et tormento interrogat
illū. ut sciant reuerentiam il-
lius: et probemus pacienciā. p̄ore
turpissima q̄dēpnemus eum.
Erit enim aspectus respectus ex
sermonib; illius. hec cogitauerit
et errauerit. Et cōtū enim illos
malicia eoz et nescierūt sc̄ēntia
di nery: incedem sperauerūt iusticie.
Nec iudicauerūt honore animay
sc̄ay. qm̄ d̄s creauit hominē in ex-
tremabile: et ad ymaginē sue si-
militudinis fecit illū. Inuidi-
a aut dyaboli mors ītrouit
torbem terray. Imitant̄ aū illū
qui sūt ex parte illius.
Uitoy aut anime in. m̄.
manu di ē: et si tēget illos. tor-
mentum mortis. Viti sunt oculi
ī sapientū mori: et estimata ē
afflictio exitus illoz. Et ab īne
uisto abierunt in p̄terminū.
Et qd̄ a nobis ē iter p̄terminy:

illi aut ē ī pace. Et si corā ho-
minib; tormenta pati sūt: spes
illoz in mortalitate plena ē. In
paucis uicari in multis bene-
disponēt qm̄ d̄s temptauit illō
et iuuenit eos. dignos se. Tanqm̄
aurū in fornace probauit illos: et
q̄ holocausta hōm̄e accepit illos:
et in tempore erit respectus illoz.
fulgebunt iusti: tanqm̄ scintille
in arundinetis discurrent. Iudi-
cabunt nationes et dominabūt
p̄p̄is: et regnabit d̄s illoz in p̄-
petuū. Qui confidunt ī illo in-
telligēt ueritatē: et fideles ī
dilectione acquiescent illi: qm̄
donū et pax ē electis illius. Im-
pij autem scdm̄ que cogitauerūt
contra correptionem habebunt.
Qui neglexerūt iustū: et qui ad-
mino recesserūt. Sapientia enī
et disciplinam qui abiat ī felix
ē. et uacua ē spes illoz. et labores
Tutilla sine fructu et in habilita
opa eoz illoz sūt. Mulieres autē
illoz in sentate sunt: et nequis-
simi filij eoz. Maledicta creatu-
ra illoz. qm̄ felix ē sterilis et in-
coinquinata: que n̄ scit chor
in delicto. habebit fructū in re-
pectione animay sc̄ay. Et sp̄ato
qui non operatus ē p̄man suat
iniquitatem. nec cogitauit ad
uersus d̄m nequissima: dabit
enim illi fidei donū electū. et for-
tē ī templo d̄ni acceptissima. Bo-
noy enim laboz gloriōsus ē

fructus: et que non condat radix sapie.
filij autē adulterij in consumatione
erit et ab iniquo thoro semē extermi
nabit. Et si quidem longe uire fue
rint: in nichilū q̄putabunt. Et sine
honore erit nouissima senectus illo
rum. Et si celerius defuncti fuerint: nō
habebunt spem nec indie agnitōis
allocutionē: nationes enī iniq̄ di
re sū q̄sumatōis. **iii.**

Quā pulchra ē casta generatio
cum caritate. Immortalis est
enim memoria illius: qm̄ apud de
ū nota ē. et apud homines. Cum plene
et inuicem illam: et desiderant
eam cum se subdixerit. Et in per
petuum coronati triumphat. in
conquinatōrū certaminū pre
cium uincens. Multigena autem
impiorū multitudo non erit utilis:
et adulteri inē plārationes nō da
bunt radices altas: nec stabile fir
mamētum collocabūt. Et in ramis si
germinauerit i furmit posita a
uento amouebunt: et animi uen
te uentorū eradicabunt. Confirin
gentur enī rami inq̄sumati et fruc
tus illoz inuictiles: et acerbī ad man
ducandū et ad nichilum apti. Ex
iniquis enim omēs filij qui nascū
tur: testes sunt neq̄tie aduersus
parentes in interrogatōe sua. Ius
tus autē si morte p̄occupatus fuit
i refrigerio erit. Senectus enī ue
nerabilis ē: nō diuturna neq̄ nūo
annoz q̄putata. Cui sunt sens
hōis: et eras senectutis uita unma

culata. Placens dō scō dilectus et ui
uens inter p̄cores translatus est.
Captus ē ne malicia mutaret intel
lectum eius: aut ne fictio malicie de
cyper aīam illi. Fascinato enim nu
gacitatis obiscurat bona: et cōstā
tia concupiscentie transuerit sen
sum sine malicia. Consummatū
liberū expleuit q̄ta multa: placi
ta enim erat dō aīa eius. **iv.**
Ter hoc prope raurit educe illum
de medio iniquitātū. Populi autē
uidentes: et non intelligentes: si
ponentes in p̄cordijs rāha: qm̄
grā dei et mīa est in scō eius: et re
spedus super electos illius. Con
demnat autē uis mortuus: uiuos
impios: et uiuent celerē cōsuma
ta longam uitā in iusti. Videbūt
enim finem sapientis: et nō intelli
gent quid cogitauerit de illo dō: et
quare minuerit illū dñs. Videbūt
enim illi et condemnent: uos autē
dō urdebit. Et erunt post hoc de
sidentes sine honore: et inq̄tumeli
a inter mortuos in perpetuū: qm̄
disrumpet illos in flitio in uoce.
Et amouebit illos a fundamētis: et
usq̄ ad summū desolabunt. Et
erunt gentes: et memoria illoz
p̄bit. Venient in cogitatione p̄
catoz suoz timidi: et traducunt
illos ex aduerso iniquitates ipoz.

Unc stabūt iusti. **v.**
i magna cōstancia ad usq̄
eos qui se angustauerūt: et qui
abstulerūt labores illoz. **videt**

turbabunt timore horribili: et
mirabuntur in subitatione i spe-
rare salutis: gementes p angus-
tia spe: dicentes intra se peniten-
tia agentes. et p angustia spe ge-
ntes: **hij sunt quos aliquando**
habuimus in derisum et in simi-
litudinem improperij. Nos itensa
ti uita illos estimabam i saniam et
sine illoz sine honore. Ecce quomodo
computati sunt in ter filios di: et i
et scos sors illoz e: Ergo errauim
a uia iustitiae: i iusticie lum n lux
nob: i sol intelligencie n est ortus
nob: lassati sumus i uia i iustitiam
et p dmonis: et ambulauimus uias
difficiles: uia aut dñi ignorauim.
Quid nob p fuit superbia: aut
quid diuicias iactantia cõtulit nob:
Transierunt omnia illa tanq umb:
et tanq: nuntius pcurrens i tanq:
naus que prius fluctuantem
aqm. au cum pterierit non est ue-
rigum inuenire. neq: semita ca-
rine illius i fluctib: aut aus que
transiolat in aere. nullu i uenit
argumentu illius itineris illi. sed
tm sonitus alax uerberantiu le-
uem uentiu. et scindens per uim
itineris aerem. comomg: alio
insuolauit: et post hec nullum
signu in uenit: itineris illius.
Auc tanqm sagitta emissa emul-
sa in locum destinatu. diuisus a
et qnuo desuimus ee. i uirtu-
tis quide signu nullu ualuum
ostende: i malignitate au nra

consumpti sum. **Calia dixerit**
i inferno hij qui pauerit: qm
spes impij tanqua lamugo est
que aucto tollitur et tanqm
spuma gracilis q a procella di-
pgitur: et tanqm fum qui a ue-
to diffusus e: et tanqm memori-
a hospitis unius diei pteuntis.
Ium aute in perpetuu uiuent:
et apud dñm e merces eoz: et co-
gitatio illoz apud altissimu. Ico
accipient regnum decoris: i dya-
demas species: demanu dñi: qm
de terra sua reget eos. i bcho sco
suo defendet illos: et accipiet
armatura zelus illius: i arma-
bit creaturam ad ultione inimi-
coz. Induent prothorace iusti-
cia: et accipient pro galea iu-
diu certum. Sument scutu in
expugnabile equitate: Auet
aure dura na in lancea: i pug-
nabit cum illo orb terraz q
in sensatos. Ibunt dyete emul-
siones fulgor: et tanqm habene
curuato arcu nubiu extermi-
nabunt: Et ad certu locu in si-
lient: et a petrosa ira plene
emittent grandines. Et can-
descet in illos aqua maris: et
flumina concurrent duriter.
Contra illos stabit spe uirtu-
tis: et tanqm turbido uenti diu-
det illos. Et adheremu pdu-
cet oem terra iniquitatis eoz.
et malignitas euerter sedes
potentium. Melior e sapientia

+ I se reclusus e ut ignoret tñt illi.
sic et nos nati

Herzog August Bibliothek
Wolfenbüttel
0 1 2 3 4
Gray Scale

iii

qm uires. & prudens melior

qm fortis.

Audite g reges & intelligite: discite iudices finium terre. Prebere aures uos q conuenit multitudines. et placens uob incutibis nationi: qm data e potestas uob a domino. & iure ab altissimo. Qui interrogabit opa ura: & cogitationes scrutabitur. Qm cum essetis iunior regni illius. non recte iudicastis: neq; custodistis legem iusticie. n; sedm uoluntatem di abulastis. horrende et cito apparebit uob qm iudiciu diuissimum in his qui psumt fieri. Exiguo enim conceditur mia. Potentes autem potentes tormentis parientur. Non enim subit her psonam cuiusq; dñi qui dñator. & e om: nec uehit magnitudinem cuiusq; qm pusilli & magnum ipe fecit: et equit cura est illi de omnib; fortiori b; aut. fortior instat cruciatio. Ad uos ergo reges & huius sermo nes mei. ut discatis sapientia: & n excidatis. Qui enim custodierint iusticia: iuste iudicabuntur. Et qui didicerint ita inuenient quid respondant. Concupiscite g sermones meos. et diligite illos: & habebitis disciplinam. Clara e et que nunq; mercesset sapientia: & facile uidet ab his q diligunt eam

& inuenit ab his q querit illam. is occupat qui se concupiscit ut il lis se prior ostendat. Qui deluce uigilauerit ad illam. n laborabit. assidentem enim illam foris; si is inueniet. Cogitare g de illa sensus e consummat: et qui uigilauerit p illam. cito erit sciat. qm dignos se ipa circunt querens. Et in uis suis ostendit se illis p lantari: et in omni prouidentia occurrer illis. Inicium enim illius. uerissima e discipline concupiscencia. Cura g discipline dilectio est: et dilectio custodia: custodia legu illius e. Custoditio autem legum consummatio. in corruptionis e. In corruptio aut facit ee proximu deo. Concupiscencia itaq; sapientie. deducet ad regnum ppetui. Si g delectamini sedibus et sceptis. o reges ppi diligite sapientiam ut in perpetuum regnetis. Diligite hunc sapientie: omnes qui petis populis. Quid e autem sapientia. et quemadmodu facta sit referam et non abscondam uob scia menta dei. Sed ab initio naturarum inuestigabo: & ponam i luce sciencia illius. Et n preterbo ueritatem: neq; cum inuidia rabescere iter habebis. qm tal ho non erit particeps sapientie. Multitudo autem sapientium sanitas e orbis terrarum. Et rex sapient: ppi stabilitu e. Ergo ac

capite disciplinam p sermones
meos. et protegit uobis. vii.

Dum quide et ego mortalis
homo similis hominib; et
ex gene treno illi qui puor fcs. e.
in uentre matris figuratus
sum caro. nouem msum tpe
coagulatus sum i sanguine exst
mine. homis. et delectantio sop
nij conuenientis. Et ego natus
accepi commune acie. et similit
i scam decidi terra. Et primam
uoce similem oib; emu plorant.
In inuoluntis i moluntis nati
t. lu. et auris magnus. Aemo em
exregib; aliud habuit natiuitat
initium. Unus g introitus est
oib; aduita. et simil exat. Prop
t hoc optauit. et datus e michi
sensus. Et inuocauit. et uenit i me
spe sapientie. Et pposui illa reg
nis et sedib; et diuicias nichil ee
dixi incompatoe illi. Nec copau
illi lapidem piosu. qm omne
aux i comparatoe illius arena e
exigua. et tanqm lutu estima
bitur argenti in opectu illu.
Sup salutem et oem spere di
lexi illam. et pposui pro luce ha
be illam. qm inextingibile e
lucis illi. Generit autem in oia
parit cum illa et i numerabil ho
nestas p man illi. Et letant su
in omib; qm amcedebat me
ita sapia. et ignoraba qm omi
u bonoz mater e. Qua su acto
ne didici. et sine iuidia comunico:

et honestate illi n abscondo. Infini
tus emi thesauri e homib; quo q
usi st participes fci st amicie
di propter disciplina boni comen
dant. Michi autem dedit ds dicere
ex sententia. et plumere digna hoz
que m dantur. qm tpe sapientie
dix e. et sapientium emendatoz
In manu enim illi. et nos et sermo
nes tui et omi sapientia. et operu
scientie et disciplina. spe em dedit
m hoz que st scientia uera. ut scia
dispositione orbis terraz. et uirtu
tes elementoz initu et consumatio
ne et medietate tempoz uicissitu
dinu pmutationes. et consumatio
nes tempoz et mox mutationes.
et diuisiones tempoz anni cur su.
et stellaz dispositiones. naturas
animalu. et uas bestiaz uim
uentoz et cogitationes hoim dif
ferencias uirguloz. et uirtutes
radicu. et quocumq; st absconsa
et in pusa didici. Om enim ar
tifez docuit me sapia. Et em
in illa spe intelligencie. scs. unic
multiplex. subtilis. modest. diser
tus. mobil. incoinquinat. cerf
suans. amans bonu. acutus
qui nichil uetat bnfice. humani.
benigni. itabit. certus. securus.
omnem habens uirtute. oia p
spiciens. et qui capiat omis spe
intelligibiles. mudo subtiles.
Omib; em mobilib; melior est
sapia. Attingit au ubiq; ppter
suam mundicia. vapor est em

uirtutis di et emanatio quedā
ē claritatis omnipotentis di sūge-
ra. Et ideo nichil in quatuor illa
īcūrit. Candor ē enim lucis e-
terne et speculum sine macula di
maiestatis et ymago bonitatis il-
lius. Et cū sit una omnia potest. Et
pmanens in se omnia in nouat.
Et pnatōes in animas scias se trās-
fert amicos dei et prophas con-
struet. Nemo enim diligit dō
nisi eum qui cum sapia ī habitat.
Et enim hec speciosior sole. Et sup-
oem stellarū dispositione luci cō-
parata in uenit. Prior. Illi enim
succedit nox. Sapientia autē
uincit maliciā. **viii.**

Attingat ergo a fine usq; ad
finem usq; ad finem fortit.
Et disponit oīa suauit. Hāc ama-
ui et exquisiui eā attingente me
a. et questui sponsum in eam ac-
cūne tamarit feci sum forme
illi. Generositate gloriatur conu-
berniū habēs. Si. sed totū dñs
dilexit illam. Doctrix ē enim sa-
piencia discipline dei et electrix
opex illius. Et si diuicie appe-
tātur in uita. quid sapia locu-
pletius que omnia operatur. Si
autē sensus operatur. quid hor-
que sunt magis qm illa ē arti-
fex. Et si iusticiam quis diligit.
Et labores huius. magnas habet
uirtutes. Sobrietate enī et sa-
piencia docet et iusticiā et uirtu-
tem quib; utali nichil ē in uita

hōib; et similitudine sciencie de-
siderat. quis sit pterita. Et de fu-
turis estimat. Sicut uerbaas
sermonum et dispositiones ar-
gumtor. Signa et monst. fac an-
quā fiat. et euent. tempox et scō
2. Proposui g hanc adduce in ad-
conuincendum. sciens qm cōmu-
nicabit mecum de bonis. Et erit
allogutio cogitationis. Et redy me
1. Habebo propter hanc clari-
tem ad turbas et honorem apse-
niores. Et uiuentis et acutis in-
ueniat in iudicio. et ī conspectu
potentis amabilis ero. Et faciet
principum. mirabunt me. Ca-
sentem me sustinebunt. et loque-
te me respicient. Et sermōiā
tem me plura man. ori suo im-
ponent. Propia habeo phanc
in mortalitate. Et memoriā et
nam hys qui post me futuri
st. relinqm. Disponā plos. et
nationes erūt in subiecte. Li-
mebūt me audientes reges hor-
rendi. Et in multitudine uidebor
bonus et in bello fortis. Intras
in domū meā. cōquiescā cū illa.
Non enim hī amaritudine con-
uersatio eius. nec rediū cōiuct
ipsius. Et leticiam et gaudium.
Hec cogitant apud me et cōme-
morans in corde meo. qm in
mortalis ē in cogitatione sapia.
Et in amicitia illius delectatio
bona. Et in opib; manū illius
honestas sine defectione et in

certamine loquere illi sapientia:
 et perclaritas in communicatione ser-
 moni ipsi. Circumbā querēs: ut in
 illā assumerē. Puer aut erā i ge-
 mos: et sortitus. Si aiam bonā.
 Et cum eēn magis boni: ueni ad cor-
 pus incoquinatū. Et ut sciri qm
 aliter nō possum eē continēs nisi
 dō det: et hoc ipm erat sapia scire
 cui eēt hoc donū. **A**d dñm et
 deprecatur sum illū: et dixi ex totis
 precordis meis. **ix.**

Deus patris meoꝝ et dñe miseri-
 cordie. qui fecisti omnia uerbo
 tuo et sapientia tua cōstitisti ho-
 mine ut dñaret creature tue que
 ate fecā est: ut disponat orbē ter-
 rarū in equitate et iustitia. et in
 dissectione cordis iudiciū iudicet:
 dān sedm̄ tuā afflicte sapien-
 tiam et noli me reprobare apius
 tuus qm̄ seruus tuus sum ego. et
 fili ancille tue. **H**ō infirmus et
 exigui temporis. et minor ad in-
 tellectum iudicij et legum et si q̄
 erit consummatus inter filios ho-
 minū. si absint ab illo sapia tua
 in nichilum computabitur. Tu
 autem elegisti me regem populo tuo.
 et iudice filioꝝ tuorū et filiarū dixisti
 edificare me templū in monte scō
 tuo. Et in ciuitate habitatiōis tue.
 et altare similitudine tabernaculi
 scī tui quod pparasti ab initio et
 tecum sapia tua que nouit opa
 tua que et affuit tūc cum orbē
 terrarū faces. et sciebat qd̄ placi-

tū eēt oculis tuis: et qd̄ directū
 in preceptis tuis. **N**ute illam decelis
 scīs tuis. et a sede magnitudinis tu-
 e ut metū sit. et metū laboret ut sci-
 ā qd̄ acceptū sit apud te. **S**ic enī
 illa oīa et intelligit et deducet me
 in opib; meis sobrie. et custodiet me
 ī suā potentia. Et erunt accepta o-
 pa mea: et disponā ipm̄ tuum
 iuste: et ero dignus sedui patris mei.
Quis enim hominū poterit scire
 consiliū dei: aut quis poterit cogi-
 tare quid uelit dō. **C**ogitationes
 enim mortalium. timide et incerte
 sūt. et penitentie nre. **C**orpus enim q̄
 corrumpit. aggrauat aiam: et
 depumit terrena inhabitatio se-
 sum multa cogitantem. Et diffi-
 cile estimabimus que in terra sūt
 et que in prospectu nre inuentem
 cū labore: que et in celis sūt. autē:
 quis inuestigabit. **S**ensū autem
 tuū: quis sciet. nisi tu dedis sapi-
 enciam et emisersis spm̄ scī tuū
 de altissimis. Et si cor recte sunt
 semite eorū q̄ intris sūt et que t
 placet didicerit hōies. **N**am p
 sapientia sanati sūt. et clamq;
 placuerunt t dñe a principio.

Et illum q̄ primus
 Formatus ē a dō. parre orbē
 terrarū cū solus eēt creatus custo-
 diuit. et deduxit illū a delicto suo:
 et eduxit illū delimo t're: et dedit
 illi uirtutē continendi omnia.
Ab hac ut recessit i iustū intra
 sua. et pūā homicidij. fratrum.

tas deperit. p[ro]p[ter] que cum aq[ua] de-
terrat[ur] sanauit sapia p[ro]contem-
p[er]abile lignu[m] iustum uti guberna[s].
Hec et in consensu nequicie sup-
bie cum senationes exculant.
sciuit iustu[m]. et conseruauit sine q[ua]
rela do: et in filijs miam formam
custodiuit. **H**ec iustu[m] a peccatis;
impys liberauit fugientem des-
cendente igne in pentapolim. q[uod]
iustitiam nequicie fumigabu-
da constat terra deserta: et iusto
p[ro]p[ter] fructus habentes arbores. et
incredibilis anie memoria suas sig-
natu[m] talis. **S**apiam eni[m] pretereuntes:
nec tamen in hoc lapsi su[n]t ut ig-
norarent bona: sed et in sapientie
sue reliquerunt hoib[us] memoria[m]
ut in hys que peccaueru[n]t si late
potuissent. **S**apientia aute[m] hoc q[uod]
se obseruant adolorib[us] liberauit.
Hec aut[em] p[ro]fugum ire f[aci]s iustu[m] de-
duxit p[ro]p[ter] rectas et ostendit il-
li regnu[m] dei: et dedit ei iusticia[m]
sua[m] sed[em]. **H**onestauit illu[m] in la-
boribus: et compleuit labores illi.
In fraude circumuenientiu[m] illu[m]
affuit illi: et honestum fecit illu[m].
Custodiuit illu[m] ab inimicis. et
a seductorib[us] tutauit eum et cer-
tam forte dedit illi ut uinceret.
ut sciret q[uam] o[mn]i potentior est
sapia. **H**ec uendit iustu[m] non
deliquit sed a p[ro]p[ri]is libauit eu[m].
Descenditq[ue] cum illo i foueam:
et in uinculis n[on] dereliquit illu[m].
don[de] afferret uti sceptru[m] regni.

et potentia aduersus eos q[uod] eum de-
p[re]mebant. **E**t iudaces ostendit
qui maculaueru[n]t illu[m]. **E**t dedit il-
li claritatem eterna[m]. **H**ec ip[s]am
iustu[m] et semen sine querela libera-
uit a nationib[us] que illu[m] op[re]me-
bant intrauit in a[n]i[m]u[m] seru[us] dei
domini et stetit contra reges hor-
rentos in potentis et signis. **E**t
reddidit iustis mercedem laboru[m]
suoru[m]: et deduxit illos i iustia[m] mira-
bili. **E**t fuit illis i[n] uelamento diei:
et in luce stellaru[m] p[ro] nocte. **E**t tran-
tulit illos p[ro] mare rubru[m]: et tra[n]-
uegit illos p[er] aqua[m] nitida[m]. **I**n-
imicos autem illos de meris i[n]
mare et ab altitudine inferoru[m]
eduxit illos. **P**ro iusti tuleru[n]t spoli-
a impioru[m]: et decantaueru[n]t d[omi]n[u]m no-
m[in]e sem[in] tuu[m]: et uictice manu[m] tua[m]
laudaueru[n]t parit[er]. **Q**uoniam sapia a-
peruit os mutoru[m]. et linguas in-
feru[m] fecit disertas. **D**irexit o-
pa illo[rum] in manib[us] ip[s]oru[m] sci. **A**
ter feceru[n]t p[re]serta que n[on] inha-
bitabant: et in locis desertis
feceru[n]t eas. **S**tercoru[n]t cont[ra]
hostes: et de inimicis se uindica-
ueru[n]t. **S**meret et i uocaueru[n]t
te: et data est illis aq[ua] de pet-
ra iustissima. et requies sua de
lapide duro: p[ro]p[ter] que eni[m] penas
passi sunt i iusticia[m] illo[rum] ade fec-
tione potus sui: et in eis cum
habundarent filij israel letan-
t[ur]. **P**er hec cum illis des-
cet: bene cum illi actu est.

Nā p fonte qdem sempitni flu-
minis humanū sanguinem dedis-
ti iustis. Qui cū minuerent int-
ductione in fāciū occisor. dedisti
illi habundantē aqū in sperare
salutē ostendens pūm que tunc
fuit quē admodum tuos exaltaret
ad usarios illoz necares. Cum enī
temptati sūt & quidē cum mīa disci-
plinā accepit. Sciret quem ad-
mod. cū uia iudicij impij tormēta
paterent. Hos quidem tanq. mō-
uens pbati. illos aut tanq. du-
rit rē interrogans cōdempnasti.
Abentes enim et presentes simili-
ter torquebant. Duplex enim illō
accepit rediū. et gemit cū memo-
ria preteritor. Cum enī audiret
p sua tormēta bñ sciri agi. com-
memorati sunt dñm ammirātes
i fine exitus. Quem enī in expōsi-
tione praua protectū deriserunt. &
in fine euentus mirati sūt. Non
similiter et iustis faciens. pro
cogitationib; aut insensatis in-
quitates illoz. Qd quidam errā-
tes colebant multos serpentes. et
bestias supnatias. in multis illis
multitudine multoz animalitū
i uindictam. ut scirent quia p que
peccat quis phec & torqueretur. nō
enim impossibil erat ompē ma-
i tua que creauit orbem terraz.
ex materia inuisa inmittere il-
lis multitudinē ursoz. aut au-
dares locos leones. aut fās no-
ui gñs ira plenas & ignotas

bestias. aut uapores & igne igne
um spirātes. aut odoie fumi pro-
ferentes. aut horridas ab oculis
scintillas emittentes. quaz nō
solum lesura potat illos exter-
minare. sed et ad spectus primo-
rem occide. Nam et sine his uno
spū occidi poterant. psecutione
passi ab ipsiis frīs suis. & disci-
pulis p spm uirtutis tue. s; omnia
inmensura & nūo & ponde dis-
posita. Multum enim ualere
tibi soli super erat semp. & uir-
tuti brachij tui quis resisteret.
Quā tanquam mortuū stare.
sic ante te ē orbis terraz. Et tāq.
gutta rois ante luc. nī que des-
cendit in terrā. set misereris is
oīm qm oīa potes. & dissimulas
peccata hōim ppter penitētiā.
Diligis enim omnia que sunt.
et nichil odisti horum que fecisti.
Nec enim odiens aliquid consti-
tuiti aut fecisti. Quom autem
posset aliquid pmanere nisi tu
uoluisses. aut qd ante te no-
catum non ēet conseruaretur.
Paras aut omnib; qm tua sūt.
dñe qui amas animas. **xii.**
O qm bonus et qm suauis ē
spc tuus dñe in nob. plog;
hos qui exerrāt parib; parib;
p; corruptis. et recipiunt peccant
amonei. et alloqueris. ut relic-
ta malicia credant in te dñe.
Nlos enim antiquos i habitato-
res sūt terre tue quos exhoruisti

qm̄ odibilia t̄ opa faciebāt p̄me-
dicamina. t̄ sacrificia iniusta et fi-
lioz suoz necatores sū miseria t̄
cōmentozes uiscerz hoīm t̄ deuora-
tores sanguinis. amedio testam̄
to sacrificio tuo. t̄ auctozes parē-
tes aīaz in auxiliataz uolunt
p̄dere p̄manus parentū nrozū.
ut digna p̄pererent peregrinati-
ōne p̄ueroz dei que tibi omnium
carior ē terra. Sed et his tanqm̄
hominib; p̄cepisti t̄ misisti ante
cecidores exercitus tui uespas. ut
illos paulatim exterminares. nō
quia in potens eras in bello sub-
gere impios iustus. aut beatis se-
uis. aut uerbo duro simul exte-
minare. sed paritib; iudicatis da-
bas locum penitentie. n̄ ignorant
qm̄ iniqua ē natio illorū
et naturalis malicia ipoz. et qm̄
n̄ poterat mutari cognitio illoz
in p̄cauū. Sem̄ enim erat male-
dictum ab initio. n̄ timens aliquē.
itō nullā ueniā dabat p̄cis illorū.
Quis enim dicit t̄ quid fecisti?
aut quis stabit contra iudicium
tūū. aut quis in conspectu tuo
ueniet iudex iniquoz hoīm. aut
quis t̄ imputabit si nationes
perierint q̄s tu fecisti. Nec enim
est alius d̄s qm̄ tu cui cura ē de
omib; ut ostendas qm̄ n̄ in iuste
iudicās iudicās iudicium. Nec;
rex neq; tyrannus ī cōspectu tu
o inquirent de his quos p̄didit.
Cum sis ḡ iust. iuste omnia

disponis. Ip̄m quoq; o p̄r q̄ n̄ debet
p̄uiri cōtempnas et exterum
existimas a tua uirtute. Virtus
enim tua. iusticie iurū ē. Et ob
hoc qd̄ omnū d̄s es omnib; es te p̄-
ce facis. Virtute enī ostendis tū.
qui si credis ēē in uirtute cōsumat.
Et hos qui te nesciunt. ad audacā
traduas. Tu aut̄ dominator uirtu-
tis cum tranquillitate iudicās. et
cum magna reuerentia disponis
nos. Subest enim tibi. cū uolueris
posse. Docuisti enī p̄lm̄ tuū per-
talia opa. qm̄ oportet iustum ēē.
t̄ humanū. et bone spei fecisti si-
lios tuos. qm̄ iudicās das locū
in peccatis penitentie. Si enī in-
micos seruoz tuoz t̄ debitos mo-
cum tanta crumala afflictione et
liberasti dans temp̄ t̄ locū p̄ que
posuit mutari a malicia. cum
quanta diligencia iudicasti fili-
os tuos quoz parentib; iuramēta
t̄ conuentiones dedisti bonaz pro-
missionū. Cum ḡ nob̄ disciplinā
das. inimicos nostros multa
phicis flagellas. ut bonitate tua
cogitemus iudicantes. t̄ cū de no-
bis iudicat. sperem̄ miām tuā.
Vnde et illis qui in iusta sua in-
sensate. t̄ iniuste uixerūt. p̄hec
que coluerunt dedisti sumā tor-
menta. Et enim in erroris uia
diutius errauerit d̄s estimaret.
hec que in animalib; et super-
uacua. in fantium in sensorioz
more uiuentes. Propter hoc tāq;

pūs iſentatis iudiciū inderiſū
dediſi. Qui autē ludibijſ iſcrepa-
tionib; non correpi ſūt. dignū di-
iudiciū expeti ſunt. In hiſ enī que
paciebant moleſte ferebant. i quib;
patienter indignabant. p hec que
putabant dōs in ipſiſ cum ceteri
minarent uidentē illū que olim
negabāt ſe noſſe dñi uex agnoue-
rūt. Propter quod i ſiniſ condemp-
nationiſ illoꝝ ueniet ſup illoſ

Uari ſunt aut oſ hoieſ. **xlii.**
In quib; non ſubē ſciencia dei.
Et de hiſ que uident bona n̄ potie-
rūt intelligere eſi qui ē. n; opib;
attendentēſ cognouerūt cognoue-
rūt qđ eēt artiſce. Sed aut igne aut
ſolē. aut aerem. aut gyꝝ
ſtellā. aut nimia aqñ. aut ſolē
aut lunā. rectoreſ orbis terrarū.
dōs putauerūt. Quoz ſi ſpecie deſer-
tati dōs putauerunt. ſciunt qñto
hiſ dominatoꝝ eoz ſpectioſioꝝ eſt.
Speciei enī generatoꝝ hec omīa
conſtituit. aut ſi uirtute i opa e-
oz mirati ſunt. i telligāt ab ipſiſ.
qm̄ qui hec fecit conſtituit. forti-
oꝝ eſt illiſ. Amagnitudine enī
ſpenei i creature. cognofcibiliter
poterit hoꝝ creator uideri. Sed
tam ad huc in hiſ minoꝝ eſt que
rela. i hi; enī fortiaſ erāt dñi
querentēſ i nolentēſ inuenire.
Et enī cum in opib; illi conuer-
ſent i inquir. et pſiaſum ha-

bent qñ bona ſt que uident. ſerū
aut nec hiſ debet ignoſci. Si enī
incantū potuerūt ſare ut poſſent
eſtimare ſc̄lm. quom̄ hui dñm
non facile inueniūt. In feliceſ e-
nī ſt i inter mortuoſ qđ illoꝝ ē.
qui appellauerūt dōſ opera manu
ū hōm aurum i argentū. artiſ i
uentione i ſimilitudine animali
ū. aut lapide in uilem op̄ man
antiq. Aut ſi quid artiſce fab de
ſilua lignū rectū ſecauit. i hui
docte eradat omne coctice. i arte
ſua uſuſ diligent fabricet uas
iurū. conuerſatione uite. reliq̄e
autē eiuſ op̄i ad pparationem
eſce abutatu. i reliquiū hoꝝ
qđ ad nullum uſū facit lignum.
curū et uermib; plenū ſculpat
diligenter puacurate ſua i per
ſciencia artiſ ſue figuret illud. et
aſſimilet illud ymagin hōiſ. aut
alicui ex animalib; illud comparēt.
pliniēſ rubica. et rubicundum
faciēſ ſuo colore illi. i omne ma-
culam que in illo ē pliniēſ terra
i faciāt ei dignā habitationē. i pa-
riete ponēſ illud. i confirmant
ferro ne forte pſpiciēſ illum.
ſciēſ qñ non poteſt ſe adiutuare.
ymago enī ē. et opus ē illi ad iu-
torium. Et de ſubſtancia ſua et
de filiſ ſuiſ i denuptiſ ſuiſ uo-
tū faciēſ inqrit. Non erubeſcit
loq̄ cum illo qui ſine aīa ē. i pro

face place illi quise assumpsit et
laboravit arte sua ut similitudine
timelius figuraret. Multitudo autē
hōim abdūda p̄specie operis. cum
qui ante tempus tanq̄ hō honora-
tus fuerat. nunc dñi existimauerit.
Et hec fuit uite humane deceptio
qm̄ aī affectui aut regib; deſerui-
entel hoies. inōmunicabile nom̄
lapidib; et lignis imposuerunt.
Et si suffecerat errare eos circa
dei scienciā: sed et in magno uise
dei inscience bello. tot et tam mag-
na mala pacem appellant. Aut
enim filios suos sacrificantes. aut
obscura sacrificia facientes. aut i
ſania. plenas uigilias habentes.
ſeq; uitam neq; nuptias munda-
iam custodiunt: sed aliis aliū
p̄uiciā occidit. Aut adulterant
conſtat: et omnia ḡmixta sunt.
Sanguis. homicidii. furti. et ficio.
corruptio et infelicitas. turbatio
et p̄uiciā. tumultus bonorū dñi i me-
moratio. animarū inquinatio. na-
tūritatis i mutatio: et nuptiarū in-
conſtancia. in ordinatō methie et
impudencie. Infanzor enim p̄do-
lor cultura. om̄is mali causa est:
et initium et finis. Aut enim dum
lerant in ſaniunt aut certe ua-
riantur: falsa. Aut uiuunt i
iuste: aut perierant perire cito.
Dū enim cōfidit in ydolīs que ſi-
ſine aīa: male iurantes noceri ſe
n̄ ſperant. utraq; ſi illi euenerit
digne: qm̄ male ſenſerit de dō ar-
tendentes ydolīs: et i iuste inſia-

uerit in dolo cōtempneret ius-
ticia. Non enim iurantiū ē ius-
ſ; peccantiū pena pambulas ſep̄
i iustorū puaricatione.
U autē dñi. **xx.**
ſuauis est et uerus patient et
inimica deſpiciens diſponet.
Omnia. Et enim si peccauerimus.
tui ſumus ſcientes magnitu-
dine tua. Et si non peccauim;
ſanctus qm̄ apud te ſumus cō-
putari. Noſce enim te conſum-
mata iuſticia est et ſcire iuſticia
et ueritate tua: radix est i mor-
talitatis. Non enim in erroze i
duxit nos hōim male artis ex-
cogitatio: nec umbra picturę.
Labor ſiue fructu effigies ſculp-
ta puarios colores cui aspectus
i ſenſato dat concupiſcenciā:
et diligit mortue ymaginis ef-
figiem ſine aīa. Malorū ama-
tores digni ſi morte. qui ſp̄e
in talibus habent: et qui faci-
unt illos. et qui diligunt et q̄
colunt. Sed et ſigul' molle terra
p̄ment laborioſe. ſingit ad u-
ſus n̄ros unumquodq; uas:
et de eodem luto ſingit que mū-
da ſunt in uſum uafa. Simi-
liter et his que ſunt cōtraria.
horū aut uaforū. q̄s ſit uſus.
iudex ē ſigulus. et cum labore
uano dñi ſingit de eodem luto.
Et ille qui paulo ante de terra
factus fuerat: et poſt puſil-
lum ſeducit unde acceptus ē.
et repetitis debitu aīe que

habebat. Sed ē illi cura. nō quia
arturus ē laboraturus ē nec
brevis qm̄ uita ē illi: s; cū coartat
artificibus. et argentarijs s; et c.
varios imitatur. et glām p̄fert
qm̄ res sup̄uacuas fingit. Cuius
est enim cor eius et ira sup̄uacua
sp̄s illius. et luto uilior uita illi
qm̄ ignorauit q̄ se fingit et q̄
inspuat illi aīam. Et amat que
operatus ē. et qui ei insufflauit
sp̄m̄ uitalem: s; estimauerunt
lūsum ēē uitam nr̄am. et conuer
satione uite compositam ad lucrū.
et oportet uterumq; etiā ex malo
acquirere. hic enim sup̄os fac se
delinquere qui ex terre materia
fragilia uasa et sculptilia fingit.
Os enim insipientes et infelices
sup̄a modum aīe sue peribunt
sup̄biunt sup̄bi s; inimici p̄li
tū. et imperantes illi. Qm̄ om
nia ydola nationū existimauerūt
eos quibus nec oculorū uisus est
adiudicandū. nec; nares ad p̄cer
piendum sp̄m̄. nec; aures ad au
diendū nec digiti manū ad trac
tandum: sed et pedes eorū pigri
ad ambulandū. hō enim fecit
illos: et qui sp̄m̄ mutatus est
fingit illos. Nemo enim sibi si
milem homo poterit deum fi
gere. Cum sit enī mortalis mor
tuum fingit manib; inquis.
Melior ē enim ip̄e his quos co
lit: quia ip̄e quidem uixit.
sed cū ēē mortalis. illi autē

nunq̄m. Sed et animalia miserrima
miserunt colunt: insensate enim
comparata his. Alijs alijs sunt de
terioriora. Sed nec aspectu aliqd
ex his animalib; bona potes com
spice. Effugerunt autē dei laudē
et benedictionem eius. *xxi.*

Propter hec et hys similia
passi sunt digne tormenta:
et p̄ similitudinem bestiarū ex
minant sunt. Pro quib; tormentis
bene disposuit ylm̄ tuum. quib;
dedisti concupiscenciā delecta
menti sui. notum apozem etiam
parans eis origonem et ut illi q̄
concupiscunt etiam. propter ea
que illis ostensa sunt et missa etiā
a necessaria concupiscencia auer
terentur. hī autē in breui in opes
feci nonā gustauerūt etiam. Oportebat
enim illis quidem sine exaltatione
sup̄uacue in teritum exercitibus
tyrannidem. hys autem ostendere
tantum quemadmodū inimici il
lorū exterminabant. Et enim sup̄
nenerit illis fera bestiarū ira mori
b; puerorū colubiorū exterminaba
tur: sed non in p̄petuum p̄mansit
ira tua: sed ad correptionem et brui
turban sunt signū habentes salu
tis. ad cōmemorationē mandati
legis uite. Qui enim cōuersus
ē non phoc qd̄ uidebat simabatur:
s; p̄te om̄m saluatore. Et in hoc
autem ostendit inimicis nr̄is q̄
a tues qui libas ab omni malo.
illos autē locustarū et muscarū

occidit morsus: & n̄ est inuenta
sanitas ante illos. quia digni erāt
abhuiusmodi exterminari filios
ante tuos nec draconū ueneno
& uincerent dentes. n̄a autē tua ad
ueniens sanabat illos. Inmemori
a enim sermonū tuorū examina
bant. et uelociter sanabantur ne
in altera alia incidentes obliuione.
n̄ possent tuo uti adiutorio. Et e
nim neq; herba neq; malagma.
sanauit illos: s; tuus domine
sermo qui sanat om̄ia. Tu es dñe
qui uite & mortis habes potesta
tem: et deducis ad portas mortis.
& reducis. Hō autem occidit q̄dam
pmaliciam aiām suam & cū exie
rit sp̄s non reuertetur nec reuo
cabit aiām que recepta ē. Sed tu
ā manū effuge in possibile ē. Ne
gantes enim nosse te impij: per
fortitudinē brachij tui flagella
ti sunt. Nouis aquis & grandini
b; & pluujs. p̄secutionē passi
st: & pignem consippi. Qd enim
mirabile erat in aqua que oīa
tingit: plus ignis ualebat.
Vindex est enim orb̄ iustorū. Qd
dam enim t̄p̄e mansuebat
ignis ne cōburerent. que apud
impios missa erant animalia.
Sed ut ipi uideret scirent qm̄ di
uidio patiunt p̄secutionē: & q̄
dā t̄p̄e in aqua sup̄ uirtutē ig
nis occidebat undiq; ut iniq̄
terre nationem exterminaret.
p̄q̄b; angelorū etia nutriti ius

asti pplm̄ tuū: & paratū panem
de celo prestitisti illis sine labore.
omne delectamētū in se habentē. &
om̄is saporis suauitatē. Substā
ciam enim tuā. & delectationē tuā
qm̄ in filios habes ostendebas: et
deseruens uniuscuiusq; uolūta
ti. ad quod quisq; uolebat cōuer
tebatur. Nunc autem et glacies
sustinebant uim ignis. & non tra
bescerant: ut scirent qm̄ fruc
tus inimicorū exterminabat ig
nis ardens in grandine. & pruina
choruscant. Hoc autem iter ut
nutrarentur iusti: etiam siue ui
ritis ignis oblitus est. Creatura
enim tua tibi factori deservies
excandesce in tormentū adū
sus in iustos: et lenior fit ad
benefaciendum. pro his q̄ i te
confidunt. Propter hoc & t̄nc
in om̄ia transfigurata om̄im
nutrici gracie tue deserviebāt
aduoluntatem eorū qui ate de
siderati sunt: ut filij tui sciret
quos dilexisti dñe. qm̄ n̄ na
tuitatis fructū pascunt hoīes:
sed sermo tuus hos qui in te
crediderunt conseruat. Qd e
nim ab igne non poterat ext
minari: statim ab exiguo ra
dio solis calefactū tabescebat:
ut notum omnib; eēt. qm̄ opor
tet preuenire solem ad bene
dictionem tuā. & ad ortum solis
te orientē lucis adorare. Inq̄
enim spes. tanq̄m hibernat

glacies tabescat. et dissipet tanq[ua]m

Magna enim est iudicia tua dñe. et inenarrabilia ūba tua: propt[er] hec indisciplinare anīe errauerūt. Dum enim p[er]suasū habēt īgnī iniqui possēt dominari nationi tō inuiculis tenebrar[um]. et longe uoc[is] compediti inclusi sub trechis su[is] gemitu. p[er]uie p[er]uicacie placuerūt. Et dum putant se late in obscuri p[ar]te tenebroso obliuionis uelam[en]to dissipi sunt. pauentes horrend[um]. et cum ammiratione nimia p[er]turbati. Neq[ue] enim que continebat illos spelunca sine timore custodiebat: qm̄ sonitus descendens p[er]turbabat illos. Et p[er]sone tristes appa[re]ntes. pauorem illis p[re]stabant: et ignis quidem nulla uis poterat illis lumen prebere. Nec hyderum limpide flammie poterat illuminare illam noctē horrendā. Apparebat autem illis subitaneus ignis timore plen[us]: et timore p[er]uisi illius que non uidebatur faciei. existimabant de terrore eē que non uidebantur. Et magice artis appositi erant derisus. et sapientie gloria correptio cum contumelia. Illi enim qui promittebant timores et p[er]turbationes expelle se ab anima languente: hī cum derisu pleni timore languiebant. Nam et si nichil illos ex monitis p[er]turbabat. transitu animalium et serpentiū subilatione commoti. tremebūdi

peribant matre. quem nulla ratione quis effugere posset negantes se uidere. frequenter enī p[re]occupat pessima redarguente conscientia: cum sit enim timidia nequicia data ē in omnium condemnationem. Semp[er] enī presumit leua p[er]turbata conscientia. Nichil enim est timor nisi p[re]sumptionis ad uitiorum p[re]sumptio p[re]dicio cogitationis anxio[rum]. Et dum ab initio minor ē expectatio: maiorem putat potentia eius cause de qua totum p[re]stare. Illi autem qui in potentia nec uere noctem. et ab initio et ab altissimis sup[er]ueniente eandē sompnu dormientes aliquando motu exagitantur timore aliquā anīe deficiebat translatione. Subitaneus enī illis et in speratis timor sup[er]uenit. Deinde si quisq[ue] ex illis decidisset custodiebamur. iacere sine ferro reclusus. Si enī cuius quis erat aut pastor. aut agri labor operarius p[re]occupat[us] esset: ineffabilem sustinebat necessitatem. Vna enim carlyena teneb[atur]. omnes erant colligati. Sive sycibilans. aut inter spūtos arborum ramos autū sonis suauis. aut uis aque decurrentis nimium. aut sonus ualid[us] p[re]cipitatorum petrar[um] aut ludentium animalium cursu inuisus. aut mugitū ualida bestiar[um] uox. aut resonant[is] dealuissimis montū echo. deficientes faciebant illos p[re]timore. Omnis enim orbis terrar[um] limpi

409
pido illuminabat lumen: et in im-
pediis operibus continebat. Solus
aut illis supposita erat gravis nox
ymago tenebrarum que superuenit
illis erat. spiritus uero sibi erant gratio-
res tenebre. **XVIII.**

Sanctis aut tunc maxima erat
lux: et horum quidem uocem
audiebant: sed figuram non uidebant.
Et quia non erant per eandem passi erat
magnificabantur. Et qui autem lesi
erant. quoniam non ledebantur: gratias
agebant: et ut esset differentia re-
deum periebant. Propter quod ignis
ardentem columpnam ducem ha-
buerunt ignore uie: et solem sine le-
sura boni hospicii prestanti. Dig-
ni quidem illi carere luce. et parti-
cipare tenebrarum: qui inclusos et
todiebant sanctos filios tuos per quos
capiebat corruptum legis lumen scilicet
dari cum cogitarent iustorum occidere
in fauces. Et uno exposito filio
suo et liberato in traditione illo-
rum multitudinis filiorum abauulsi. Et
parit illos perdidisti inquam ualida.
Illa enim nox ante cognita est a pa-
tribus: inquit. ut uere scientes. quibus
iuramenta crederent aniequiores
essent. Suscepta est autem a populo sa-
nitas quidem iustorum: in iustorum
autem exterminatio. Sic enim lesi-
ti aduersarios nostros: sic nos pro-
cans magnificasti. Abscondit enim
sacrificabant iusti pueri bonorum:
et iusticie legem in concordia dispo-
suert. Similiter bona et mala

recepturos iustos. patrias decanta-
ter laudes: resonabat autem incon-
ueniens inimicorum uox. et flebilis
audiebatur planctus ploratorum in san-
ctum. Simili autem pena seruus est domino
afflictus est: et popularis homo regi
similia passus. Similiter quoque omnes
uno nomine mortis. mortuos ha-
bebant innumerabiles. Nec enim
ad sepeliendum uiui sufficiebant:
quoniam uno monito que erat pelagior-
natio illorum exterminata est. De
omnibus enim non credentibus: propter
beneficia: tunc cum primum sunt ex-
terminium primogenitorum: sponspon-
derunt populum dei se esse. Cum enim
etiam silentium contineret omnia.
et nox in suo cursu medium iter ha-
beret. omnipotens sermo tuus domine
exiliens decelo. a regalibus: sedibus
uenit. Durus debellator in medi-
am exterminiteriam profugit
gladius acutus. in simulacrum
imperium tuum portans: et stans
repleuit omnia morte: et usque ad
celum attingebat stans in terra.
Tunc continuo iustus seminum
malorum turbauerunt illos: et timo-
res super uenerunt in sperari: et alius
alibi proiectus seminum propter
quoniam mouebatur causa demon-
strabat mortis. Visiones enim
que illos turbauerunt. Hec primo
nebant. ne in se quare mala pa-
ciebant perirent. Terigit autem
tunc et iustos respiratio mortis:
et commotio facta est in hemo multi

et princeps
in depre-
catione

erat

his

et princeps

tudinis: sed non diu permansit ira
tua. **P**er aseni homo sine quere
la deprecari pro populo. profe-
rent seruitutis sue iuramentum
et pangs rediret ut et sine impo-
suerat necessitati. ostendens quoniam tu
us es famulus. **V**icarius autem turbas
non in uirtute corporis. nec armata
tum potentie. sed uerbo illum
qui se uocabat subiecit iuramen-
ta partium. ut testamentum com-
memorans. **C**um enim iam acer-
uatim cecidissent super alterutrum
mortui interirent. et ampu-
tauit impetum: et diuisit illam
que ad uentos ducebat uiam.
Inueste enim podis quoniam habe-
bat. totus orbis terrarum et pa-
rentium magnalia in quatuor
ordinibus lapidum erant sculpta.
et magnificentia tua in dyade-
mate capitis illius erat scripta
sculpta. **H**ec autem cessit quod
exterminabat. et hec exterminu-
it. **E**rat enim sola temptatio
ue sufficiens. impijs autem usque
in nouissimum ira sine misericordia
superueniet.

Prescribat enim et futura illo-
rum. quoniam cum ipsi reuerfi essent.
et promississent ut et se ducerent et
cum in magna solitudine promi-
sissent illos. et conuequebantur
illos potentia acinthis adhuc e-
nim intermanus haberet luc-
rum deplorantes ad monum-
ta mortuorum. aliam sibi assumpserunt

cogitationem incruentae: et quos roga-
tes proiecerant hos tanquam fugiuos
persequerantur. **D**ucebat enim illos ad
hunc finem digna necessitas: et hoc que
acciderant commemoratione amittere
bant: ut que deerant totius reple-
ret punitione et ipsis quidem uisus
mirabiliter transiret. **I**psi autem nouam
mortem inuenerunt. **O**ris enim cre-
atura ad suum genus ab initio refigura-
batur deseruiens tuis preceptis. ut
pueri tui custodirentur illesi. **N**am
nubes castra eorum deobumbrabat. et

ex aqua que ante erat terra arida.
apparuerit apparuit et in mari rubro
uia sine impedimento. **E**t campus germi-
nans de profundo nimio per quem omnis
natio transiit que regebatur tua
manu uidentes agere tua mirabilia.
et monstra. **T**anquam equi enim etiam
parauerunt: et tanquam agni exculta-
uerunt magnificentem te domine qui
liberasti illos. **M**emores enim erant
adhuc eorum que in incolatu. **M**orum
fecerant: quemadmodum pronu-
tione animalium prodierat terra
nuccas. et pro pitibus eructant
fluminis multitudinem ranarum. **N**on
sine autem uiderunt nouam creaturam
autem cum abducti percipiente pot-
tulauerunt etiam epulationis. **I**n alio
citione enim desideriorum ascendit illis
ut de mari origometra. et uocatio-
nes propter superuenerunt. non sine illis que
ante facta erant argumentis primum
fluminum. **I**uste enim paciebantur
secundum suas nequicias. **E**t enim in

delectabiliore in hospitalitatem in
 strueret. Alij quidem ignotos non re
 cipiebant aduenas: Alij autē bono
 hospites in seruitute accipiebant.
 Et non solū hec: sed et alius quidē
 respectus erit illoꝝ. qm̄ in uiri re
 cipiebant extraneos. Qui autem cū
 leticia receperunt hos qui eisdem u
 li erant institutis: seuisimis af
 flicti erant dolorib; . Peccati sunt autē
 celare. sicut illi in foveis iusti:
 cum subitaneis coopti eēt teneb; .
 unusquisq; ostij sui transitū que re
 bat. In se enim elemta conuertuntur:
 sicut in organo qualitas sonū in
 muratur: et omnia suū sonū custodiūt.
 Vnde existimari et excipio certo uisū
 potest. Agrestia enim et in aquatica
 conuertebantur: et quecumq; erat
 natantia. in terram transibant.
 Ignis in aqua ualebat supra suam
 uirtutē et aqua extinguens natē
 obliuiscēbatur. Flamme e contrari
 o corruptibilis animalis non uoc
 auerunt carnes coambulantiū:
 nec dissoluebant illam q̄ facile
 dissoluebatur. sic glacies bonam
 escā. In omnib; enim dñe magni
 ficasti pplm tuum et honorasti et
 n̄ despecti in omni tempore. et
 iam in omni loco assistens eis. *exph*
at lib sapie. Incipit plog i libro et

Multos nob et magnos
 plogem et prophetas
 aliosq; qui secuti sunt
 illos. sapia demōstra
 ē. in quib; oportet lau

dare isrl' doctrine et sapie causa:
 quia n̄ solum ipos loquentes ne
 cesse ē eē peritos. q; etiā extraneos
 posse et dicentes et scribentes doc
 trinos fieri. Nūc m̄s. iesus p̄q;
 se amplius dedit addiligentiā lecti
 onis legis et prophay. et alioꝝ
 liboꝝ qui nob apa rentib; notis
 traditi sunt: uoluit et ipse scribere
 aliquid hoꝝ que addoctrinā et sa
 pienciā p̄tinent: ut desiderantes
 discere et illoꝝ periti fieri. magis ma
 gisq; attendant aio ad legitimā
 uitam: et confirmēt. et cum ad tēde
 rint ad illam parit et confirmēt.
 Horto: itaq; uenire uos cū beniuo
 lencia. et attentione studio lectio
 nem face: et ueniam habe in illis
 in quib; uidemur sequentes yma
 ginem sapientie. et deficere in liboꝝ
 compositione. Nam deficient liba
 hebraica quando translata fuerūt
 in aliam linguā. Non solū aut hec.
 sed et ipsa lex et p̄ophe. ceteraq;
 liboꝝ non paruam habent
 differentia quando inter se diant.
 Nam et in octauo et in tricesimo
 anno temporib; p̄tolomei euer
 gentis regis postq; pueni i egyp
 tum et cum multū tempous ibi
 fuisset et steterat: in ueni ibi libros
 relictos n̄ parue neg: contēpnēte
 doctrine. Itaq; bonū et necessari
 um putau. et ipse aliqua adde
 diligentiam et labore interpre
 tandi istū librum: et multa uigili
 a attuli doctrinā in spatio tēporis

ad illam que ad finem ducunt librum
idum dare et illis qui uolunt ami-
mū intente. et discere quem admo-
dū oporteat instruire mores qui
secūm legem domini proposuerūt
iuram agere

- D**e sapientia a deo data
- D**e temptationes sustinentib;
- D**e honore parentum a filiis
- D**e elemosina pauperib; eroganda
- D**e magna misericordia dei
- D**e amico fideli et consiliario
- D**e bonis operib; sectandis
- D**e utili consilio
- D**e meretricib; fugiendis. qm a dōre
- D**e iudiciis sententis
- D**e humilitate et exaltatione
- D**e elemosina danda
- D**e despectione pauper
- D**e prouidentia ante mortē
- D**e timentibus dñi
- D**e commendatione timentis deum
- D**e creatione hominis
- D**e in sinatione deitatis
- D**e nimia potatione uini
- D**e utilitate uerborū sapientū
- D**e oratione pro pīs commissis
- D**e fletu sup mortuo
- D**e eluaditōe oculorum dei
- D**e exaltatione sapientie
- D**e malicia praua uniuersis
- D**e bonitate bone mulieris
- D**e tribulatione scōr hominū
- D**e indulgentia a deo postulata
- D**e pauperibus
- D**e filiis corrigendis
- D**e si sperantib; in thesauris

- D**e bonitate consilij
 - D**e bonis a parentib; reuerentis
 - D**e sacrificijs nō offerendis ex tba pauper
 - D**e oratione salomonis
 - D**e causa in furnitatis
 - D**e medijs honorandis
 - D**e collaudatione sapientie
 - D**e amicitia terre terre
 - D**e amara memoria mortis
 - D**e emendatione iniquitatis iuri
 - D**e sup celestibus
 - D**e honore patriarcharū et prophetarū
 - D**e lege moysaica
 - D**e factis ihu naue ioseph et
 - D**e helia. et ezechia rege iur
 - D**e commendatione dñi. ezechie. et iorie regū
 - D**e symone magno sacerdote
 - D**e corde ihu filij syrach
 - D**e corde salomonis pro peccatis suis
- Explicit prologus. Incipit lib ecclesi-
asticus. scilicet ipse sancti: que scripsit
ut dicitur ille filius syrach.**

minis sapientia a
dño dō est. et cum
illo fuit semp: et
est ante eum.

harenam ma-
ris et pluuie gut-
tas. et dies seculi.

quis dinumerauit: aut altitudine
celi. et latitudine terre et profundum
abyssi. quis dimensus ē? Sapientia
dei precedente omnia quis investigauit:
prior omnium creata ē sapientia
et intellectus prudentie ab eod.
fons sapientie uerbum dñi in cunctis: et
gressus illi mandata eterna. Radix

sapie cui reuelata ē: 4. adicias illius
quis agnouit. **D**isciplinā sapiencie
cui reuelata ē et manifestata: et mul-
tiplicationem ingressus illi qd i rel-
leat. **V**nus ē altissimus creator om-
niū omnipotens: rex potens. et me-
tuendus nimis sedens sup thronū
illius. et dominans dō. **S**pē creauit
illam in spū scō et uidit et dinume-
rauit et mensus ē et effudit illam su-
p omnia opera sua. et sup omnem
carnē suam: sedm dānm suū et p-
buit illam diligentib; se. **T**imor dō
mini glia et gloriatio. et leticia: et
corona exultationis. **T**imor dñi de-
lectabit cor: et dabit leticia et gaudiū
et longitudine dier. **T**imē dñm bñ
erit in extremis: et in die defuncti-
onis sue bñdicet. **D**ilectio dñi hono-
rabilis sapiencia. **Q**uib; autē ap-
paruerit in uisu: diligunt eam
in uisione. et in agnitione magna
lūi suoz. **I**nitiū sapiē timor dō
mini: et cum fidelib; in uolua con-
creat est. **E**t cum electis feminis
gradietur et cū iustis ac fidelibus
cognoscatur. **T**imor dñi scientie re-
ligiositas. religiositas custodiet
et iustificabit corioconditā atq;
gaudiū dabit. **T**imē dñm bñ erit
et in dieb; consumationis illius
benedicetur. **P**lenitudo sapiencie.
timor dñi et plenitudo a fructib;
illius. **O**mne domū illi implebit a
generationib;: et receptacula a
thesauris illi. **C**orona sapiē timor
dñi replens pacē et salutis fructū et

uidit et dinumerauit eā. **I**mag;
aut sunt dona di. sciencia. et intel-
lectus. prudentia sapiē comparciat.
et gloriā tenentū se exaltat. **R**a-
dix sapiencie ē timere dñm rami-
entia illi longeu. **I**n thesauro sapi-
encie intellectus. et sciencie religi-
ositas exoratio autē peccatib; sapia.
Timor dñi expellit peccm. **N**am qui
sine tempore timore ē non poterit
iustificari. **I**racundia enī animosi-
tatis illius. subūso illius ē. **V**iq; i
tempus suauetur paciens: et postea
redditiō iocunditatis. **B**onū sensus
usq; in temp abscendet ūba illius:
et labia multoz enarrabūt sensum
illius. **I**n thesauro sapiē. significatio
discipline: exoratio autē peccati
cultura dei. **F**ilij concupiscunt capi-
entiam. conferua iusticiā: et deus
prebebit illam tibi. **S**apiencia enī
et disciplina: timor dñi: qd benepla-
citum est illi. fidel et mansuetudo.
et adimplebit thesauro illius.
Contumax ne fuis et incredibilis
timor dñi: et ne accesseris ad
illum duplici corde. **N**e fuis ypocrita
et inconspetu hominū: et non scan-
dalizeris in labijs tuis. **A**rtede in
illis. ne forte cadas. et adducas.
scandalum ante tue in honoratione
tibi: et reueler deus abscondita
tua: et in medio synagoge elidat
te. qm accessisti maligne ad dñm:
et cor tuum plenu est dolo et fallā.
Fili accedens ad ser. **I**n iusticia et

h

Herzog August Bibliothek
Wolfenbüttel

0 1 2 3 4
Grey Scale

timore: et ipsa cor tuum aniam tuam
ad temptationem. Desine cor tuum
et sustine: et inclina aurem tuam.
et suscipe uerba in intellectu: et ne festines
in tempore obductionis. Sustine
sustentationes dei: et coniunge deo:
et sustine. ut crescat in nouissimo ui-
ta tua. Omne quod applicatum ad
placitum fuit accipe. et in dolore sus-
tine. Et in humilitate tua pacien-
tia habet: quam in igne probatur aurum
et argentum: homines uero receptabi-
les in camino humilitatis humili-
tatis. **Crede deo et recipabis**
te: et dirige uiam tuam et spera in illi.
Serua timorem illius: et cum illo
ueritase. Mercentes domini sustinere
miseriam eius: et non defletaris ab
illo nece dantis. Qui timetis dominum
credite illi: et non euacuabuntur mer-
ces uestra. Qui timetis dominum sperare
in illi: et in oblatione ueniet uos
in misericordia. Qui timetis dominum diligite
illum: et illuminabuntur corda
uestra. Respiciat filii nationes ho-
minum: et scirent quod nullus sperauit
in domino et confusus est: permanet in
mandatis eius et derelictus est.
Aur quis inuocauit illum. et re-
spondit ei: quoniam pius et miseri-
coris est dominus. et remittet in tempo-
re tribulationis peccata: et predor
est omnibus: exquirentibus se in ue-
ritate. **De duplici corde. et labi-**
us sceleratis: et manibus malefacien-
tibus: et peccatorum terrarum. ingredie-
nti duabus uis. **De diabolo**

corde qui non credit deo: id est non premitur
ab eo. **De his qui perdidit susti-**
nentiam. qui delinquerunt uias ver-
tas: et diuerterunt in uias pra-
uas: et quid facient cum inspicere
incipiet deus. Qui timet dominum non
erunt incredibiles uerbo eius:
et qui diligunt illum. conseruabunt
uias illius. Qui timet dominum in-
quirent que beneplacita sunt illi:
et qui diligunt eum. replebuntur
lege ipsius. Qui timet dominum pre-
parabunt corda sua: et in conspectu
illius sanctificabunt animas suas. Qui
timet dominum custodiunt mandata
ipsius: et pacientiam habebunt
usque ad inspectionem illius. dicet.
Si penitentiam non egerim. in de-
ritus in manu dei: et non in manu
hominum. Secundum enim magnitudinem
illius: sic et misericordia ipsius cum ipso
est. filii sapientie. ecclesia uisitorum: et natio
iudorum. obediencia et dilectio. **Ad**
dicum patris audire filii di-
lecti: et sic facite. ut salui sitis.
Deus enim honorauit patrem
in filiis: et iudicium patris ex-
rens firmavit in filios. Qui di-
ligit dominum exorabit pro peccatis: et
continebit se ab illis: et in oratione
dierum exaudietur. Et sicut qui
thesaurizat: ita et qui honori-
ficat matrem suam. Qui honorat
patrem suum: iocundabitur in filiis:
et in die orationis sue exaudietur.
Qui honorat patrem suum. uita
uiuet longiore: et qui obedit

pari refrigerabit matre. **Q**ui
mer dñm honorat parentes. qñ dñ
seruet hñs qui se generauerit i ope
i sermone i omni paciencia. honora
pñm tuñ ut supueniat tñ bñdictio
a dñe. bñdictio illi i nouissimo
maneat. Benedictio pñs firmat
domos filioy. maledictio aut nñr
eradicat fundamta. Reglonerit in
conumelia patris tui. non enim
tñ glia sed confusio. Glia em hñs
exhonore patris tñ. et decaus
filij. pater sine honore. fili suscep
senectam senectute patris tui ne
contristet eñ in uita illi. tñ defec
rit sensu ueniam da. et ne finas
eñ in tua uirtute. Elemosina e
nim patris fieri in obliuione. nā
pro peccato matris restituet tibi bo
num. et in iusticia edificabitur tñ.
sed et i die tribulationis come
morabit tui. tñ sicut i sereno gla
cies soluent pñ tua. Qñ male
fame tñ qui relinquit pñm. tñ est
maledictus a dñe qui exasperat ma
tre. fili in mansuetudine opera
tua pñce. tñ sup hominū glia
diligentis. Quanto magnus est. hu
militate in omnib; tñ coram dñe in
ueniet grām. qñ magna potencia
di solius. et ab humilib; honorat.
Altiora te ne quesieris. tñ fortiora
te ne scrutatus sis. sed que pre
cepit tibi deus illa cogita semp.
et in plurib; operib; eius ne sis
curiosus. non est em tñ necessariū
ea que abscondita sñ. uide oculis

tuis. Insynacis reb; noli scrutari
multipliciter et in plurib; operib;
fieri curiosus. Plurima em sup
sensu homin ostenta sunt. et multos
enim supplantauit suspicio illoz.
in uanitate detinuit sensus illoz.
Cor dux male habebit i nouissimo.
et qui amat periculū. in illo peribit.
Cor ingrediens duas uias successus. n habebit.
tñ pñm cor illis scandalizabitur.
Cor neqñ grauiabit indolentib; et
peccato. adiciet ad peccandū. Sy
nagoge synboz non erit sanitas.
Frutex enim pñi eradicabitur i ill.
et non intelligetur. Cor sapientis
intelligetur in sapientia. tñ auri
bona audiet cum omni concupiscen
cia sapientiam. Sapient cor et in
telligibile abstinebit se a pñis. et i
operib; iusticie successus habebit.
Ignē ardente exinguit aqua. et
elemosina resistit pñis. Et deus
prospector eius. qui redet grām. me
minit in poster. et in tempore cas
sui inueniet firmamentum. **111.**
Fili elemosinā paupis ne de
fraudes. et oculos tuos ne
transueras a paup. Animā estu
riemem ne despereris. et ne exaspe
res paupē in inopia sua. Cor i
opu ne afflixeris. et non prothas
datum angustari. Rogatione con
tribulati ne abinas. et n auertas
faciem tuam ab egeno. Ab i ope ne
auertas oculos pñ urā. tñ relinqs
querentib; retro maledice. Male
dicentes enim tñ i amaritudine

anie exaudiet deprecato illi. **L**exan-
 diet autem ei qui fecit illum: congrega-
 tionem pauperum. Et stabile te facio. Et
 presbitero humilia animam tuam: et
 magnato humilia caput tuum.
 Declina pauperi sine tristitia au-
 rem tuam: et redde debitum tuum et
 responde illi pacifica in mansuetu-
 dine. libera eum qui in uirum pa-
 titur de manu supbi: et non accide-
 feras in anima tua. In iudicando es-
 to pupillis misericors ut pater:
 et proutro matri illorum. Et eris tu quasi
 filius altissimi obediens: et mise-
 rebitur tui magis quam mater.
 Sapientia filijs suis inspi-
 rant uitam: et suscipit exquirentes
 se. et prebitur in uia uirtutis. Et qui
 illam diligit: diligit uitam. Et
 qui uigilauerint ad illam: compler-
 tentur placatorem eius. Qui re-
 nuerint illam: uitam hereditabunt:
 et quo introibit benedictur deus.
 Qui seruiunt quo introibit ei:
 obsequentes erunt secundo deo: et eos
 qui diligunt illam diligit deus.
 Qui audit illam: iudicat gentes:
 et qui introibit illam permanet
 confidens. Si crediderit ei per-
 manebit et hereditabit illam et
 erunt in confirmatione creature
 illorum: qui in temptatione ambu-
 labunt cum eo. et in primis eligat
 eum. Timore et metu et approban-
 one inducet super illum: et cru-
 ciabit illum in tribulatione doc-
 trine sue. donec temptet illum

in cogitationibus illi. et credat anime
 illius. et firmabit illum. et iter ad
 directum ad illum et iustificabit
 eum et denudabit abscondita sua il-
 li. et thesaurizabit super illum scientiam
 et inuentum uirtutis. Si autem ober-
 raui. delinquet eum: et tradet in
 manus inimici sui. Fili conserta
 tempus: et de uita a malo. Pro anima
 tua non confundaris dicere uerum.
 Et enim confusio adducet peccatum.
 et est confusio adducens gloriam et
 gratiam. Non accipias faciem aduersus
 faciem tuam: nec aduersus animam
 tuam mendacium. Non reuereris
 peccatum tuum in casu suo: nec reti-
 neas uerbum in tempore salutis.
 Non abscondas sapientiam tuam in de-
 core eius. In lingua enim agnoscat
 sapientia: et sensus et scientia et doc-
 trina in uerbo sententiam et firmam
 tuam in operibus uirtutis. Non contra-
 dicas uerbo ueritatis ullo in: et
 de mendatio in eruditionis tue
 confunde. Non confundaris confi-
 teri peccata tua: et ne subicias te omni
 homini pro peccato. Non resistere e-
 tra faciem potentis: nec coneris
 contra ictum fluminis. Pro infir-
 mia agonizare pro anima tua:
 et usque ad mortem certa pro uir-
 tute: et deus expugnabit pre-
 inimicos tuos. Non acutus esse
 in lingua tua et in utilibus: et re-
 missus in operibus tuis. Non esse si-
 cut leo in domo tua. euerrens
 domesticos tuos: et opprimens

subiectos. **N**on enim sit iudicia
potesta manus tua ad accipiendū:
et ad dandum collecta. *iii. v.*

Noli attende ad possessiones tuas
quas: et ne dixeris. est michi
sufficiens uita. Nichil enim poterit
in tempore uindictę. et obdictionis.
Non te quaris in fortitudine tua
concupiscenciā cordis tui: et ne dixeris
quomodo potui. aut quis me subiecit
propter peccata mea. **D**s
enim iudicans iudicabit me. **N**e
dixeris. peccavi: et quid accidit mihi
iste. **A**ntem enim ē paciens et
redditor. **D**e propinquo peccator. noli
ēē sine meriti. neque adducas peccatum
super peccatum. **E**t nedicas. miseratione
dei magna ē. multitudinē peccatorum
meorum miserebitur. **M**isericordia enim et
ira eius ab illo proxima. et peccatores
respiat ira illius. **N**e careret consilio
additum: et ne differat de die in diem.
Subito enim ueniet ira illi: et in
tempore uindictę disperdet te. **N**oli
amplius ēē in diuitiis in iustis. nichil
enim proderunt et in die obdictionis
et uindictę. **N**on uentiles
te in omne uentile. et non eas
in omne uiam. **S**ic enim peccator per
batur. in duplici lingua. **E**st autem
maius in uia dñi. et in ueritate sedis
tui. et sciencia: et prosequatur te
uerbum pacis et iusticie. **E**st autem
maius ad audiendum uerbum dei.
ut intelligas: et cum sapia pferas
responsum uerum. **S**i ē tibi intel
lectus. responde proximo: sin

aut. sit manus tua super os tuum. ne
capiaris in uerbo in disciplinato et
confundaris. **H**onor et gloria inter
mone sententia: lingua uero in pen
dentiis subitio ē ipsius. **N**on ap
pelleris futuro in uita tua: et
lingua tua ne capiaris. et confun
daris. **S**uper furem enim ē confusio
et penitencia: et donatio pessima si
bilinguem. **S**usurratorum autem
odiuu et inimicia et contumelia.
Iustificati pusilli: et magni simili.

Noli fieri pro amico. *iii. vi. 7.*
Inimicus proximo. **I**mprope
rium enim et contumeliam ma
lus hereditabit: et omnis peccator in
uidus et bilinguis. **N**on te extol
las in cogitatione anime tue ue
lut taurus. ne forte elidat uirtus
tua potentiam. et folia tua co
medat. et fructus tuos perdat.
et relinquare uelud lignum ari
dum in heremo. **M**isericordia enim nequa
disperdet qui se habet: et in gaudium
inimicus dat illi. et deducet in societatem
improborum. **V**erbum dulce multipli
cat amicos. et mitigat inimicos.
et lingua eucharis. in bono homine
habundabit. **M**ulti pacifici sicut
tibi. et consiliarius tibi sicut unus
de mille. **S**i possides amicum. in
temptatione posside eum: et ne
facile credas ei illi te ipsum. **E**st
enim amicus secundum tempus: et
non permanebit in die tribulationis.
Et ē amicus qui conuertit. **E**gre
dicitur ad amicitiam: et ē amicus

folia

n.

n

quodum et rixa et conuicia denu-
dabit. Et autem amicus totius
mense: et non permanet in die ne-
cessitatis. Amicus si priuaserit
ficus erit et qui coegit: et in do-
mestico tuo fiducialiter agit.
Si humiliatur se coram te et ab-
sconderit se a facie tua: unani-
me habebis amicitiam bonam. Abi-
micus tuus separare: et ab ami-
cis tuis attende. Amicus fide-
lis protectio foris: qui autem
inuenit illum inuenit thesau-
rum. Amicus fidelis nulla est comparatio
et non est digna ponderatio aurum
et argenti contra bonitatem fidei
illius. Amicus fidelis medicamentum
uite et in mortalitatis: et qui
metuunt dominum inueniunt illum.
Qui timet dominum eque habebit
bonam amicitiam: quoniam secundum illum
erit amicus illi. Filius auuentu-
te tua accipe doctrinam: et usque
ad canos inuenies sapientiam.
Quasi is qui arat et qui semi-
nat accede ad illam: et sustine
bonos fructus illius. In opere
enim illius exigui laboris la-
boris: et cito erit de genera-
tionibus illius. Quia aspera est
nitentia sapientia indoctis hominibus:
et non permanebit in illa excors.
Quasi lapidis virtus proba-
tio erit illis: et non demo-
rabuntur proicere illam. Sa-
pientia enim doctrine secundum
nomen eius: et non multis

est manifesta. **Q**uibus autem agni-
ta est permanet usque ad conspectum dei.
Audi fili et accipe consilium intel-
lectus: et ne abicias consilium meum.
Inice pedem tuum in conspectum illius:
et inuolues illi collum. Subice hu-
merum tuum et porta illam: et ne acci-
deris uinculis illius. In omni anno
tuo accede ad illam: et in omni uirtute
tua serua uias eius. Inuestiga illam
et manifestabitur tibi: et continens
factus ne derelinquas eam. Inno-
uissimus enim inuenies regem
et ea continet tibi in oblectatione.
Et erunt tibi conspectus eius in in-
structionem fortitudinis: et datus
uirtutis: et inuolues illius in stola
gle. Decor enim uite est in illa: et
uincula illius. Alligatura saluta-
ris. Stolam gle induet eam: et co-
ronam gratulationis superponet.
Fili si attenderis illi. disces eam: et si
accommodaueris animum tuum. sa-
piens eris. In multitudine pres-
biterorum prudentium sta: et sapientia
e illorum ex corde coniunge. et si in-
clinaueris aurem tuam. excipies
doctrinam. et si dilexeris audire.
sapienter eris. In multitudine pres-
biterorum sapientium sta: et sapientia
illorum ex corde coniunge: ut omnem
narrationem dei possis audire: et
prouerbia laudis non effugiant
te. Et si uideris sententiam. cui
gila ad illum: et gradus ostior
illius exerat pes tuus. Cogi-
tatum habe in preceptis dei. et in

mandatis illi maxime assiduus
esto: et ipse dabit tibi cor: et conu-
piscencia sapientie dabitur tibi. **VII.**

Noli facere mala: et non te ap-
prehendent. Discede ab iniqui-
tate: et deficiente mala abite. fili. nō se-

mines mala in suis in iusticie: et
non metes ea in septuaginta. Noli
querere ab homine ducatu: neque a
rege cathedram honoris. Non te
iustifices ante dñm: qm agnitor
cordis ipse ē. Et penes regem noli
uelleri iudex nisi ualeas uirtute u-
rumpere iniquitates: ne forte ex-
timeas faciem potentis. et po-
nas scandalū in agilitate tua.

Non pecces in multitudine ciuita-
tis. nec te immittas in populum. neque
alliges duplicia peccata: nec enim
in uno eris in minus. Noli ēē pusil-
lanimis in anima tua exoriare:
et face elemosinam non despicias.

Non dicas in multitudine mune-
rum meorum respiciet dñs: et offerere
me do altissimo suscipiet mune-
ra mea. Non irideas homine in
amaritudine anime sue: ē enim q
humiliat et exaltat circūspector
dñs. Noli amare in dācū aduersus
frēm tuū: neque in amicu similit
facias. Noli uelle mēiri omne
mādarū: assiduitas enim illi nō
ē bona. Noli uobosus ēē in multi-
tudine presbiterorum: et nō tereas
ūbum in tua orde. Non odes
laboriosa opera et rusticatione

inificatione ab altissimo creatā. Non
te reputes in multitudine in discipli-
natorum: mēito ire qm nō tardabit.

Humilia ualde spm tuū: qm uir-
dicta carnis impy ignis et uermes.

Noli preuaticare in amicum tuū
pecunia different: neque fratrem tra-
didi auro spueueris. Noli disce-
de a muliere tentata et bona quā
sontis es in timore dei: Grā enim
ueretondie illius sup aux. nō ledas
seruū operantem in ueritate: neque
mercenariū dante aiām suam.

Seruus tentatus sit et dilectus qm
aiā tua: non de fraudes illum li-
bertate. neque inopem delinquas il-
lū. Pecora tibi sunt. attende illis:

et si sunt uirga preueniet apud te.

Fili tibi sunt. erudi illos: et curua
illos a puericia illorum. **F**ine ē aut.

serua corpus illarū: et nō ostendas
hylarem faciem tuā ad illas. Tra-
de filiam tuā et grande op fecas:

et homini tentato da illam. **M**ulier

si ē tibi scdm aiām tuā. ne proci-
as illam: et odibili non credas te

intoto corde tuo. **H**onora prēm tu-
um: et gemitus matris tue non

obliuiscaris. **M**emento qm nisi
non finies. et tribue illis qm et

illi tibi. **I**ntota aiā tua time de-
um: et faciet doctes illius scāfica.

In omni uirtute tua dilige eū
qui te fecit: et ministros eius nō

derelinquas. **H**onora dñm ex tota
aiā tua: et honorifica sacerdotes.
et propugnato eū brachys. Da

p Mos

h

Herzog August Bibliothek
Wolfenbüttel
0 1 2 3 4
Gray Scale

illis parte sicut mandatu e tibi
 primiciay & purgationis: et de ne
 gligencia tua purga te cu pauci
 Datum brachioy tuoy & clarifi
 cum sanctificationis offes dno
 inica scoy: & paupi porrige ma
 num tua ut pficiatur: piciatio
 et benedictio tua. gra datus in
 conspectu omnis uiuentis. Et
 mortuo non phibeas gram. Et
 non desis pforantib; inconsola
 tione: et cum lugentib; ambula.
 Non te piget uisitare in firmitu:
 exhijs enim in dilectione firma
 beris. In omnib; operibus tuis
 memorare nouissima tua: et in
 eternum non peccabis. **viii.**

Non litiges cu hoie potente:
 ne forte incidas i manib;
 illius. Non contendas cu uiro
 locuplere: ne forte econtrario
 constituat litem tibi. Multos
 enim pdidit aurq; argenti
 et usq; ad corregum extendit
 atq; conuictur. Non litiges cu
 homine linguato: et non stru
 es in ignem illius ligna. Non
 contumaces homi indocto:
 ne forte male de progeie tua
 loquatur. Non despicias homi
 nem auertentem se a peccato:
 u; inproperes ei: memento
 qm oms in corruptione sum.
 Ne spernas hominem in senec
 tute sua: et enim in nobis se
 nescunt. Noli de mortuo in
 imico tuo gaude scire qm os

moietu: & i gaudiu uolunt ueni
 re. Ne despicias narratione piboy
 sapientium: et in protib; illoy
 querelare. Ab ipis enim discas sa
 pientiam & doctrina in relect:
 & seruire magnatis sine querela.
 Non te pretereat narratio senoy:
 ipsi enim didicerut a patrib; su
 is: qm ab ipis discet intellectum
 et in tempore necessitatis dabis
 responsu. Non incendas ear
 bones poy arguens eos: et ne
 incendaris flama ignis poy
 illoy. Ne contra faciem istos qui
 melior ne sedeat quasi in fidiam:
 ori tuo. Noli fenerari homini for
 tiori te: quod si feneraueris. q
 pditum habe. Non spondeas sup
 iuramentum tua: q si spondis.
 q retinens cogita. Non iudices
 contra iudices. qm scdm q ius
 tu e iudicat. Cum audace non
 eas i iura: ne forte grauent ma
 la tua in te: ipse enim scdm uo
 luntatem suam uadit. & simul
 cum stulticia illius peries. Non
 facies rixam cum iracundo: et
 cum audace non eas i desertum:
 que q nichil e ante illum sag
 uis: et tibi non e adiutorium
 elider te. Cum fatuus ne con
 silium habeas: non enim po

terunt dilige. nisi que ipse ipso pla-
cent. Cum exerceo ne facias con-
siliū: nescis enim quid pariet. Non
omni homini cor tuū manifestes: ne for-
te inferat tibi grām falsam: et
conuincetur tibi.

Nonzeles mulierē simis tui.
ne ostendar super te maliciam
doctrinē nequā. Non des mulieri po-
testatem anime tue. ne ingredia-
tur in uirtute tua. et confunda-
ris. Perespicias mulierem mul-
tuoletam: ne forte incidas in la-
queos illius. Cum saltatrice ne
amicius sis nec audias illam:
ne forte pereas in efficitia illius.
Virginem ne conspicias: ne forte
scandalizetis in decore illius. Non
des fornicariis aiām tuam in ul-
lo. ne p̄das te. et aiām tuā. et he-
ditatē tuā. Non circumspicere
in uicis ciuitatis: ne oberrans
in plateis illius. Auerte facie
tuā a muliere composita: et
nō circumspicias speciem illius
alienam. Propter speciem mu-
lierum multi perierunt: et ex hoc
concupiscencia quā ignis exardet
at. Omnis mulier que ē forni-
caria quasi stercus in tua ab-
omnibus: preterunt: cōculcabit
Speciem mulieris aliene mul-
ti ammirati reprobi facti sunt.
colloquium enim illius quā ignis
exardet. Cum mulierē alie-
na nō sedas omnino: nec acci-
bas cum ea super cubitū: et non

altereris cū illa iniquis: ne forte
declinet cor tuū in illam. et sag-
uine tuo labaris in p̄ditionem.
Ne delinquas amicum antiquū
nouus: enim nō erit similis illi.
Vinū nouū amicus nouus ue-
terasset: et cum suauitate biberet
illud. Nonzeles glām et opes p̄coris
nō enim scis que uentura sit
subitio illius. Non placeat tibi
iniuria iniustorū: sciens quā usq;
ad inferos non placebit impius.
longe abesto ab homine potes-
tatem habente occidendi et nō
suscitandi: et nō suspicaberis ri-
morem mortis: et si accesseris
ad illum noli. aliquid cōmitte.
ne forte auferat uitā tuā: com-
municatione mortis scito: quā
in mediū laqueorū ingredieris. et
super dolentiū arma ambulabis.
Sed in uirtute tuā cauere a pe-
cū tuo: et cum sapientib; exco-
gita. et cum prudentib; tracta.
Viri iusti sit tibi conuīue: et
in timore dī sit tibi gloriatio et
in sensus sit tibi cogitatio: de et
omnis enarratio tua in p̄ceptis
altissimī. In manu artificū opa
laudabunt: et princeps ppli in
sapientia sermonis sui. et in se-
su tuo senioy libū. Terribilis est
in ciuitate sua hō linguosus: et
remoueris in uibo suo odi-
bilis erit.

Rex sapiens iudicabit pplū
sui: et principatē sententiā stabil-

Erit. **D**ñm iudicē ppli: sic
 & minuter eius: & q̄lis rector
 ciuitatis ē tales et habitantes
 in ea. **R**ex insipient p̄ter pplm
 suū: et ciuitates et in habita-
 buntur p̄sensū prudentiū. In
 manu dei potestas terre: & ex-
 erabilis omnis iniquitas gen-
 tū: et utilem rectorem in tem-
 pus suscitabit sup̄ illam. In
 manu dei potestas hominis:
 & sup̄ faciem scribe imponet
 honorem suū. Omnis in iurie
 proximi ne memineris: & nichil
 agas in operib; in iurie. **O**di-
 bi- hō est coram dō & hominib; sup-
 bia et exerrabilis omnis iniquitas
 gentium. **R**egnū agente i gēte
 trāstetur p̄t in iusticiis & i iurias
 & grumelas: et diuersos dolos.
Auaro nichil ē scelestius. **Q**d
 sup̄bis terra et cinis: nichil ē
 iniquius q̄m amare pecuniā:
 hic enim & animā suā uena-
 lem h̄t. q̄m in uita sua proie-
 cit intima sua. Omnis poten-
 tatus breuis uita languor p-
 luerior grauat medicū. **B**reuem
 languore precidit me-
 dicus. sic et rex hodie est: & cō-
 moriet. **C**um enim morietur
 hō: hereditabit serpentes et
 bestias et uermes. **I**niciū sup-
 bie hominis apostatare a dō:
 q̄m ab eo qui fecit illum reuer-
 sit cor ei: q̄m initium omnis
 p̄ci est supbia. **Q**ui tenuerit
 illam: adimplebitur male

dictis & sub uerē eū in fine. **P**rop-
 terea exhonoraui dñs conueni-
 malox: et destruxit eos usq; i fine.
Sedes ducum sup̄boy destruxit
 dō: et sedere fecit p̄o eis mites.
Radice gentiū sup̄bay arefecit
 deus: et plantauit humiles ex
 ip̄is gentib;. **T**erras gentium e-
 uertit domū: & perdidit eas
 usq; ad fundamētū: arefecit ex ip̄-
 sis. et dissipauit illos: et cessare
 fecit memoriam eorū a terra. **P**er-
 didit deus memoriā sup̄boy: et re-
 liquit memoriā humilū sensu.
Non ē creata hominib; supbia: n;
 uacunda nationi mulier. **S**emē
 hominū honorabit hoc q̄ timet
 dñm: semē autem hoc exhonora-
 bitur qd̄ p̄terit mandatu dñi.
In medio firm rector illos i honore:
 Et qui timet dñm erit in oculis
 illius. **G**la diuitū honoratorum
 & pauper timor dei est. **N**oli despi-
 cere iustum hominē inuicem et pau-
 perem: et noli magnificare uir
 peccatorem diutem. **M**agnus
 est iudex et potens ē in honore:
 et non est maior ullo qui timet
 dñm. **S**eruo sentato liberi seruiet:
 & uir prudens et disciplinatus
 non murmurabit correptis. **E**t
 in sciū n̄ honorabitur. **N**olite
 extollere in faciendo opere tuo:
 & noli cunctari in tempore ang-
 tie. **M**elior est qui operatur et
 habundat in omni: q̄m qui
 gloriatur et eget pane. **F**ili in
 mansuetudine serua animam

tua. et da illi honore scdm meritu
sui. Peccantem in animam sua: qd
iustificabit. Et quis honorificabit
exhonorante anima sua. Paup
gloriatu: p disciplina t timore su
um: et e homo qui honorificabit
ip: sbam sua. Qui aut gloriatu:
in paup:re: quantomagis in sub
stantia. Et qui glatur in substa
cia: paupertatem uereatur. **xi**
Sapientia humiliati exaltabit
caput illius: et in medio mag
natu: concede illum faciet. Non lau
des uirum in specie sua: neq: q
nas homine in uisu suo. Breuis e
inuolantib: apis: et inuati dulco
ris h: fructus illi. Inuictu: neglo
rieris unqm: nec indie honore
tui extollaris: qm mirabilia opa
altissimi soli: et glori t abscon
ta t iusta opa illi. Multi tyranni se
derunt in throno: et in suspicabil
portant dyadema. Multi potes
dixit st in manus altero: Pruiq:
interrogas ne uitupes quemq: et
cum interrogaueris corpe uite.
Pruiq: audias ne ceceas ubum:
et in medio senio: ne addicias loq.
Deceat q te non molestat ne
certatus: t in iudicio peccantiu
ne confidas. Fili ne in multis sit
actus tui: et iduies suis no eris
inimicus adelito. Si eni secutus
suis non apprehendes: et n effu
gies si pcurreris. Est ho laborat
t fedinas. t doles impi: t tanto ma

gis n habundat. ip: pmissiones
prias. Et ho marid egens rempe
ratione. plus deficiens uirtute et
habundans paup:re: t oculi dei
respicit illum i bono: t exaltat
illum ab humilitate ip: et exal
tauit caput eius. A tribulati
one. et mirati sunt i eo multi:
t honorauerit dm. Bona t mala.
uita et mors: paup:tas t honest
tas a do st. Sapientia t discipli
na t sciencia legis apud dm: di
lectio et uie bono: apud ipm. Er
ror et tenebre peccato:ib: q:reata
sunt: qui aute exultant in malu
q:renescunt i malo. Dato di pma
net iudis: t pfectus illi successus
habebunt in etnu. Est qui locu
pletat parte agendo: et her pars
mercedis illius in eo q: dicit. i ue
ni requiem m: t ne m aducabo
de bonis meis sol: t nescit q: tep
preuat illi t mors appropinquat.
et relinquat omia alijs: t moriet.
Sta in testamto tuo et i illo collo
quere: et in ope mandatu: tuoz
ueterasce. Ne maneris in operib:
pccoz: q:de autem et mane i loco
tuo. facile e eni in oculis di subito
honestare paupem. Benedictio dei
i mercedem iusti fedinat: t i hono
re ueloci pcessus illi fructificat. Ne
dicas. quid e in op: t que erunt
m ex hoc bona. Ne dicas. sufficiet
sum: et quid ex hoc peccabo.
Indie bono: ne immemor sis malo:
t i die malo: ne immemor sis bono:

Herzog August Bibliothek
Wolfenbüttel

Gray Scale

qm̄ facile ē corā dō indie obitus
retribuere unicuique scdm̄ vias
suas. **Q**ualia hōie ob hūmōne
obinuitem facit luxurie magne.
In fine hōis denudat op̄er illū.
Ante mortē ne laudes hōiem quē
qm̄ in filiis suis cognoscitur vir.
Non om̄ne hōiem inducas ī domū
tuā: mulre enī in fidiē sūt dolosi.
Sicut enim eructuāt p̄cordia fe
tantiū: in fidiē sūt dolosi et si
cū p̄dix inducitur in canēā. et
ut caprea in laqueum sic et cor su
p̄bor. Et sicut p̄spector vidēs
castrum p̄oximi sui: bona enim ī
mala conuertens in fidiat et in
electis inponet maculā. Abieci
tilla tina auget ignis: et ab uno do
loso augetur sanguis. hō uo p̄p̄
sanguini in fidiatur. Attende et
aperi fero fabular enī mala: ne
forte inducat sup̄ te subfannati
onem in p̄p̄tū. Ad mitte ad te
alienigenam et subueit te ī
turbine: et ab alienabit te auis
In b̄n̄fecis sacro **xii.** **I**n p̄p̄tū
cui b̄n̄fecis: et erit gr̄a in
bonis tuis multa. Benefac īq̄.
et īuenies retributionē magna:
et si n̄ ab ip̄o. certe a dō. Non est
ei b̄n̄ qui assiduit ē in malis.
et elemosinā. n̄ danti: qm̄ et al
tissimus odio h̄t peccatores. et
miser ē penitentib; Da mise
ricordi. et ne suscipias p̄cordem:
et impijs et p̄cordib; reddet uin
dictam. custodiens eos indie in

dicte. **D**abono: et n̄ receperis
p̄cordem. B̄n̄fac humili: et non de
dis impio. Prohibe panes illi da
ri: ne impijs potentior te sit. Nam
duplīa mala inuenies ī hōib; malis
om̄ib; bonis quēcūq; fe
ceris illi: qm̄ et altissimus odio h̄t
p̄cordes. et impijs reddet iudiciā.
Non agnosceris ī bonis amicis:
et non absconder in malis inimic.
In bonis viri inimic illius ī triu
cia: et in malis illi. amic agnū ē.
Non credas ī amico tuo ī eternum.
Sicut enim erantū eruginat ne
quicia illi. et si humiliat uadat car
nis. abice animū tuū: et custodi
te ab illo. Non statuas illū penes
te. nec sedeat ad dexteram tuam.
nec conuersus stet in loco tuo: ne
forte queris in locū tuū in quar
cathedram tuā: et in nouissimo cog
noscas ūba mea. et ī sermonib; me
is stimuleris. Quis mēdebur
ī cantori aserpente p̄culis: et
om̄ib; qui appiant bestijs: sic et
qui comitatu: cū uirō iniquo. et
obuolutus ē in p̄cis ei. Vna hora
p̄manebit tecū: si autē declinatus
non subportabit. In labijs suis ī
dulcat inimicus. et ī corde suo ī
fidiat: ut subūcat te ī foueam.
In oculis suis lacrimat ī inimic.
et si īuenierit temp̄ n̄ facietur
sanguine. Si īcurrerit ī mala:
īuenies eum illic p̄ordē. In oculis
suis lacrimatur ī inimic.
et q̄i adiunans suffodiet plantas

tias. Caput suū mouebit et
plandeat manu. et multa susurrias
comitabit uultū suū. **xiii**

Qui tetigerit picē. inquinabit
ab ea. et qui communicauit
supbo induet supbiā. Pond' sup
te tollit qui honestiori se qmuni
cat: et dirioi te ne socius fueris.
Quid cōmunicabit cacab; adol
lam qm enim se colluserint cōfrī
gentur. Dives iniuste agit. et freme
bit: paup autem letus tacebit. Si
largitus fueris assumer te: et si
n̄ habius delinquet te. Si habet
conuictum rectum: et euacuabit te:
et ip̄e non dolebit sup te. Si necer
tarius illi suis supplantabit te et
subridens spem dabit: natiens t
om̄ia bona: et dicit q opus ē t:
et confunder te in uerbis suis. donec te
exanimat bis et ter. et in nouissi
mo deridet te: postea uidens dere
linquet te. et caput suū mouebit
ad te. Humiliare dō: et expecta
manus eius: attende ne seduct'
i astutia humiliaris. Noli ēē hu
milis in capientia tua: ne humi
liat' astutiam seducaris. Ad
uocatus a potentiore discede: et
hoc enim magis te aduocabit: ne
in p̄bus sis ne impingaris et ne
longe sis ab eo ne eas in obliuione
ne retineas ex equo loqui cum illo:
ne credas multis uerbis illius.
Ex multa enim loq̄ia tēprabit te.
et subridēs interrogabit te de ab
sconditis tuis. **ut inis animū**

illi. Inmis animū illi. et con
seruabit uerba tua: et n̄ p̄ter de
mahia et de uinculis. Caue t et at
tende diligenter auditū tuo: qm
cum subuerfatōe tua ambulas.
Audiens uo uerba illa qm in cōp
tus uide et euigilab. Om̄i uita
tua dilige dñ: et in uoca eū in
salutem tuam. Omne animal
diligat simile s: et sic oīs hō prox
imum sibi. Om̄is caro ad simile
sibi quingit: et om̄is hō simili
suo similis sibi sociabit'. Sicut cō
municabit lup' agno aliquando.
sic p̄cepit iusto. Que qmunicatio
scō homini ad carnē: aut q pax di
uini ad paupem: venatō leonis
ouager in heremo: sic pascua diui
tum sunt paupes. Et sicut ab ho
minatō ē supbo humilitas: sic ex
ecratio diuitis paup. Dives cō
mot' confirmatur ab amicis suis:
humilis aut cū ceciderit expellet
et a uotis. Diuiti decepto multi
recuperatores: locutus ē supbia
et iustificauerūt illū: humilis
deceptus ē in sup et arguit'. locut'
ē sentare et non est dat' ei locut'.
Dives locutus ē. et om̄is tacuerūt:
et uerbum illi uis; ad nubes p
ducent: paup locutus ē. et dixerūt.
quis ē hic. et si offendit subuer
tunt illum. Bona ē substantia
cui non ē p̄m ingstancia: et
nequissima paupras i ore impij.
Cor hōis i mutat faciem illius
siue i bono siue i malo. **ut inis**

Estigmā cordis boni et faciem
bonam difficile tuemur. et labore
beatius uir qui non est. **xiii.**
Blaspheus uero ex ore suo: et non est
stimulat iniqua delicta. **felpe**
non haurit anime sue tristitia: et non ex
cidit aspectu suo. **uero** cupidus et rena
ti sine ratione est substantia: et homi
lundo. ad quid augeat. **Qui** acquirit
ex animo suo in uide. alijs cogitat.
et in bonis suis. alius luxuria
bit. **Qui** sibi nequitia est: cui alij bo
ni erit: et non iocundabitur in bonis
suis. **Qui** sibi inuidet. nichil est
in illo nequius: et hec reddimur est
malicie illius: et si bene fecerit igno
rant. et non uolens facit. et in nouissi
mo manifestat malicia sua. **He**
c quoniam oculus lundus: et auertens
faciem. et despicit animam suam.
Infaciabilis oculus cupidus. in pre
iudicatis non faciat donec quoniam
met in iusticia arefaciens animam
sua. **Oculus** malus ad mala. et non
faciat pane indigens. et in ius
ticia erit super mercedem suam. **filii** si ha
bes benefacere tecum: et id dignas
oblationes offer. **Memor** esto quoniam
mors non tardabit: et testamentum
inferorum quod demonstratum est tibi.
Testamentum enim huius mundi in
morte morietur. **Ante** mortem benefac
amico tuo: et secundum uires tuas ex
porriges da pauperi. **Non** de
frauderis a die bona: et particu
la die bone non te preceat. **sine** ali
is relinques dolores. et labores tuos:

Indiuidione sortis da et accipe. et
iustifica animam tuam. **Ante** obitum tuum
operare iusticia: quoniam non est apud i
feros inuenire cibum. **Omni** caro si
cui seminum ueterascit: et sic folium
fructificans in arbore uiri dei. **Alia**
generantur. et alia deiciuntur: sic
generatio carnis et sanguinis. a
lia finit. et alia nascitur. **Omne** op
corruptibile in fine deficiet. et quicquid
operatur ibi cum ipso. **Et** omne o
pus electum iustificabitur: et qui
operatur illud honorabitur in illo.
Beatus uir qui in sapientia mora
bitur. et qui in iusticia medita
bitur: et in sensu cogitabit curam
speculationem dei. **Qui** excogitat tu
as illius in corde suo: et in absconditis
illius intelligit: uadens post il
la quasi inuestigator. et in his illius
consistens. **Qui** respicit presentia
eius: et in sanis illius audiens: qui
requiescit iuxta domum illi. et in
parientibus illi figens palum. **Statu**
et et casulam suam ad manum illius:
et requiescent in casula illi bona p
eui. **Statuet** filios suos sub reg
mine illi: et subuagat illi ramis
illius morabitur. **Proteget** sub
regimine illi a feriore. et in gloria
Qui requiescit. **xv.**
Qui timet dominum. faciet bona: et
qui continens est iusticie. apprehen
dat illa: et obuiabit illi quasi
mater honorificata. et qui mulier
a uirginitate suscipiet illi. **Ciba**
bit illum pane uite et intelletus.

† apud proximos suos. Et in medio ecclesie
aperiet os suum et implebit eum.

mtt

et aqua sapientie salutariis portabit
illum: et firmabit in illo et non
flectetur: et continebit illum et non
confundetur: et exaltabit illum spiritu sa-
pientie et intellectus et stola glorie
vestiet illum. Iocunditatem et exul-
tationem thesaurizavit super
illum: et in nomine eterno here-
ditabit illum. Homines multi non
apprehendent illam: et homines sensati
obtinabunt illam. Homines stulti
non videbunt illam: longe enim ab est
a superbia et dolo. Viri mendaces
non erunt illi in conspectu: et viri ne-
races inveniunt in illa: et successum
habebit usque ad inspectionem dei. Non est
spemiosa laus in ore peccatoris: quoniam
est abominatio: quoniam abominatio est
peccatum. Sapientie enim habitator dei assab-
latus. et in ore fidei habundabit
et dominatus: deus dabit eam illi.
Nec peccatoris pro domo abest: deus que
odit ne faciat. Non dicas ille me
et planabit: non enim ne cessari
sunt illi homines impii. Omne ex-
ecrationem erroris odit deus: et non erit
amabile timoribus illi. Deus ab in-
imico constituit hominem: et reliquit eum
in manu consilii sui. Adiecit man-
data et precepta sua. Si voluerit man-
data servare servabitur re. et in
perpetuum fidem plantam servare. Ap-
positus est ignis et aqua: ad quod vo-
lueris porrigere manum tuam. Ante ho-
minem vita et mors. bonum et malum
et quod placuerit ei dabit illi: quoniam
multa sapientia dei. et fortis in potentia.

et videns omnis sine intermissione.

Quia dominus adiuverit eum: et ipse ag-
noscat omnem operam hominis. He-
mini mandavit impii agere: et
nemini dedit spacium peccandi.
Non enim percipit multitudinem
filiorum in fidelium et in utilium.

Non iocundaris in filiis impiis.
si multiplicentur: nec oblectaris
super illos si non est timor dei cum illis.
Non credas vires illorum: et ne resper-
eris in labores illorum. Melior est enim
unus timens dominum: quam mille filii
impii. Et utilis est mori sine filiis
quam relinquere filios impios. Ab
uno sensato inhabitabit parat:
et a tribus impiis deferetur. Multa
taliter vidit oculus tuus et fortiora ho-
rum audiuit auribus meis. In synago-
ga peccantium exardebit ignis: et
ingente incredibili exardescit via.
Non exorauerit pro peccatis suis an-
tiqui gigantes qui destruxerunt
confidentes sue iuramentum: et non pe-
perit pergrinationi illorum: sed percussit
eos et execratus est illos. Superbia
verbi illorum non misericors est
illis gentem totam peccantem et extol-
lentem se in peccatis suis. Et sicut
secenta milia peditum. quoniam
gregari sunt in duriciam cordis
sui: et si unus fuisset ceruicatus.
mirum si fuisset immensus. Multa
enim et uia est cum illo. Potens est
exoratio: et effundens uiam secundum
misericordiam suam. Sic et correptio illius
homines secundum opera sua iudicat.

Non effugiet in rapinā pēcor
et n̄ retardabit sufficiencia mi
sericordiā facientes. Omnis mīa
faciet locum inueniē; sedm̄ mar
tum opex suoz: & sedm̄ intellectū
peregrinationis ipsi. Non dicas.
Adeo abscondar. et ex somno qd
mei memorabitur: in ipso mag
no non agnoscat q̄ est enim aīa
mea intām inmensa creatura.
Ecce celum et celi celoz. abyssi
& uniuersa terra et q̄ est in eis s̄
in conspectu eius q̄ mouebuntur.
Montes simul et colles. & funda
menta terre. Et cum conspice
rit illa d̄s tremore concuientur.
& in omnib; his insensatū ē cor.
et omne cor intelligit ab illo: et
uias illi quid intelligit: et pro
cellam qm̄ nec oculus uidebit
hominis. Nam plurima opera
illius s̄ in absconditis: sed opera
iusticie eius quis enunciat
aut quis sustinebit: longe em̄
ē testamētū aquib; dā & interroga
tio hominū in consummatione ē.
Qui minorat corde. cogitat i ani
a: & uir ipuēdet errans cogitat
stulta. Audi me fili et dices dis
ciplinam sensus: et in uerbis
meis attende in corde tuo. et dica
in equitate sp̄s et uirtutes q̄s
posuit deus in opera sua ab in
itio: et i ueritate enuntio scien
tiam eius: & in iudicio di opera
ipsius ab initio. Et ab instru
tione hominū distinxit pres

illoy: et in ita ipoy i gentib; suis.
Orinauit in eternū opa illoy: nec
esuriēt. nec laborābūt: et nō
desidererunt ab operib; suis. Vn̄
quisq; proximum s̄ n̄ angustabit
ulq; in eternū. Non sis i credibilis
ūbo illius. Post hec d̄s in terrā
reparet: et impleuit illā bonis
suis. Anima autē oīs uiculis de
nuntiavit ante uocē facie ipsius:
& ipa iterum subuersio illoy. **xiii.**

Deus creauit de terra hominem:
& sedm̄ ymaginem suā fecit
illum: et iterum cōstitit illum i
ipām. et sedm̄ se uestiuit illū ui
tute. Summe dixit & temp̄. dedit
illi: potestātē cor que s̄ sup̄iā.
Posuit timorem illius sup̄ om
nem: et dominatus ē uestiā et carne
uolatilium. Creauit ex ipso
ad uirorum simile sibi ip̄s: cō
stituit illum et linguam et oculos et
aures & cor dedit illis excogitādi.
et disciplina intellectū repleuit
illos. Creauit illis scienciam sp̄s.
sensu et impleuit cor illoy: & ma
la et bona ostendit illis: posuit
oculum ipoy sup̄ corda ipoy ostē
de illis magnalia opex suoz: ut no
m̄ sanctificationis collaudent: et
glorari in mirabilib;: ut mag
nalia enarrent operum eius ad
didit illis disciplinam. et legem.
uite hereditauit illos. Testam
tum eternū cōstituit cum illis. &
iusticiā & iudicia sua ostendit il
lis et magnalia honoris ei uidit

+ disciplinā et seruabor enarrare sapiām.
Et i uerbis meis attende i corde tuo. & dico
i equitate.

oculu illoz: et honorem uocis au-
dierunt aures illoz. Et dixit alijs
illis. Attendite ab omni iniquo
Et mandauit illis unicuique de prope
uno suo. Uie illoz coram ipso sunt
semp: non sunt absconſe ab oculis
ipſius. In unamquamque gentem p-
poſuit rectorem: et pater dei iſrl
ſcda eſt manifeſta: et omnia opa
illoz uelut ſol in conſpectu dei: et
oculi eius ſine intermiſſione in-
ſpicientes in uis eoz. Non ſunt
abſconſa teſtamenta piniſſitate
eoz: et omnes iniquitates eoz in con-
ſpectu dei. Elemoſina uiri qd fac-
tul cu ipſo: et gram hois qd pupilla
conſeruabit et poſtea reſurget et
retribuet illis retributione uni-
cuique in caput ipſoz et conuerſet
in inferiores partes terre: penite-
tib; autem dedit uiam iuſticie et
conſirmabit deficientes iuſticie
et deſtinauit illis ſortem ueritatis.
Conuerſe ad dnm. et derelinque
pcca tua. peccare ante faciem di.
et minue offendicula. Reſurre
ad dnm. et auerte ab iuſticia tua
et nimis odio execrationem: et cog-
noſce iuſticias et iudicia di et ſta
forte propoſitionis et orationis
altissimi dei. In partes uade ſeli-
ſci cu uiuis. et dantib; confeſ-
ſionem do. Ne demerſis in errore
impioz. Ante mortem conſitere.
a mortuo qd nichil perit coſeſſio.
Conſiteberis uiuenti uiuis et
ſan conſiteberis et laudabis dm:

et glorabis in miſerationib; illi.
Qm maxima miſericordia di et propi-
tatio illius conuerſentib; ad ſe.
Nec enim omnia poſſt ee in hoib;
qm non e immortal ſcil hominis:
et i uanitate malicie placuerit. Qd
lucidi ſole: et hic deficiet. Aut ad
nequius qm qd excogitauit caro
et ſanguis et ex hoc arguet. Vir-
tutem altissimi altitudinis celi
ipe conſpiciat et omnes homines tra-
ui uiuit i ctm. **Omnia** creauit ſimul. Deus
ſolus iuſtificabit et manet i iud-
rex in eternu. Quis ſufficiet enar-
rare opa illi. Quis enim inueſti-
gabit magnalia ei: Virtute aute
magnitudinis ei: quis annuntiabit?
Aut quis adiciet enarrare miſe-
ricordiam ei: Non e enim minuiere
neq; adice: nec e inuenire mag-
nalia di. Cum conſumauerit ho.
tunc incipit: et cum quieuerit.
et operabit. Quid e ho. et que gra-
illi aut quid e bonu. aut qd neq;
illi. Summe diez hominu. ut ſal-
tu centu anni qd gutte aque mari
deputari ſt: et ſicut calculus hare-
ne. ſic exiguu annu in die eu. Prop-
t hoc patiens e do in illis: et effu-
dit ſup eos miam ſua. Uidit pre-
ſumptionem cordis illoz qm ma-
la e: et cognouit ſubuerſionem
illoz qm neq; eſt. Pro adimple-
uit ppietate ſua in illis: et of-
tendit illis uia equitatis. Miſe-
ratio hois circa proximu ſui.

ff.

nia autē dñi sup oēm carnē. **A**
 miam h̄t et docet et erudit quasi
 pastor gregem suū miserat. ex-
 piens doctrinam miserationis et
 qui festinant iudicijs eius. fili
 in bonis non des querelam. et oī
 dato ne des tibi iusticiam uerbi mali.
 Nonne ardorem refrigerabit ros.
 sic et uerbum melius qm̄ datū.
 Nonne ecce uerbu sup datū bonū.
 Et utrumq; cū hominē iustificato
 stult acrit improperabit. et dat
 in disciplinam tabetce facit oculos.
 Ante iudiciū para iusticiā t. et
 ante qm̄ loqris disce. Ante lang-
 uorem adhibe medicinā. et ante
 iudiciū interroga teipm̄. et in cō-
 spectu dei inuenies propinacōne.
 Ante languore humilia te. et in
 tempore iſmitatis tue ne ostēde
 querelationē tuā. ne impediaris
 semp orare semp et non uereari
 usq; ad mortem iustificari. qm̄
 merces dei manet in eternū. Ante
 orationē prepa aīam tuā. et noli
 ēē quasi hōmō q̄ temptat deum.
 Memento ire t̄ die cōsummatiōis.
 et temp̄ retributionis in conuer-
 satione facies. Memento paup̄-
 tis in tempore habundantie.
 et necessitatem paup̄tis in die
 diuitiarū. A mane usq; ad uesp̄-
 erā t̄ mutabit temp̄. et hec oīa
 citata in oculis dei. Hō sapiens
 in om̄ib; metuit. et t̄ dieb; deli-
 ctōy attendit ab inerna. Oīs ac-
 tutus agnoscat sapiam. et iue-

nienti eā dāb confessionē. **S**en-
 sati in uerbis. et ip̄i sapienter ege-
 runt. et intellexerūt ueritatē et
 iusticiā. et implorauerūt puerbia
 et iudicia. Post concupiscētijs
 tuas non eas. et auoluntate tua
 auerte. Si prestas aīe tue q̄-
 piscētijs eius faciet te in gaudi-
 um in inimicis tuis. Ne obliueris i
 turbis nec in illoz modicis. assī-
 dua ē enim cōmisiō illoz. Ne sis
 mediocris in conuersione. et ex se
 noze. et non ē t̄ nichil in se. et is
 enim in iud̄ uite aīe tue. **xxx.**

Operari ebrius n̄ locupletabi-
 t. et qui spernit modica.
 paulatim decider. Unū et mulie-
 res apostatare faciunt sapientes.
 et arguent sentatos. et qui iungit
 se fornicarijs erit neq̄m. Putredo
 et uermes hereditabunt illū. et
 extollent in exemplū mai et tolle-
 tur denudō aīa eius. Qui credit
 cito. leuis ē corde. et minorabitur.
 Et q̄ delinquit in aīam suā in
 sup habebitur. Qui ogaudet in
 q̄tati. denotabit. et qui odit cor-
 reptionē. minuet uita. Et q̄ odit
 loquacitatē. extinguat maliciā.
 Qui peccat in aīam suā penite-
 bit. et qui iocundat in malicia. de-
 notabitur. Ne ueres ubi neq̄m
 et dix. et non minoraberis. Ami-
 co et inimico noli enarrare sensū
 tuū. et si ē delictū t̄ noli denūda-
 re. Audiet enim te. et custodiet te.
 et q̄ defendens peccm̄ odiet te. et

sic aderit t' sep. **A**udisti libu ad
 istud p'ximu tuu. q'monat' in te si
 dens: q'm non te disrumpet. **A** facie
 ubi parauit fatuus tangit ge
 nus paruos i' fantis. Sagitta i' f'ra
 femori cauit: sic libu i' corde stulti.
 Courpe amicu ne forte u' intellex
 erit et dicat: non feci. Aut si fecit
 ne iterum addat face. Courpe pe
 unu tuu ne forte non dixerit: et
 si dixerit ne forte ireret. Courpe
 amicu: sepe enim sit comitio: et
 non omni uerbo credas. Est quila
 hant' lingua sua: sed n' ex animo.
 Quis e' enim qui non deliquerit
 i' lingua sua? Courpe proximum
 tuu ante q'm comminens: et da
 locu timori altissimi: quia omnis
 sapia timor di. et in illa tunc om.
 et in omni sapientia dispositio le
 gis. et non e' sapientia nequie
 disciplina. Et non est cogitatus
 boni p'cor' prudentia. Est prudentia
 nequicia: et in ipa exetratio. Et e'
 in sapient' qui minuit sapia. Me
 lior est ho qui deficiat sapientia
 et deficiens sensu i' timore
 di. q'm qui habundat sensu t' tras
 greditur leges altissimi. Est soler
 cia certa. et ipa inq' negm: et est
 qui emittit uerbum certu enar
 rans ueritate. Est qui nequiter
 humiliat sed interiora eius ple
 na sunt dolo. Et e' uult' qui i' uultu
 i'clinat faciem: et fingit non ui
 de se q' ignoratu est et si ab inbe
 llitate uult' u' peccare. si in
 sumit ad multa humilitate et e' uult' q'

uenerit temp' maleficiendi. male
 faciet. Et uultu cognoscit uir: et
 ab occu'su faciei cognoscit sententia.
 Amictus corporis t' uultus dentium:
 t' ingressus hominis enunciant
 de illo. Est correptio m'edae i' ore q'
 tumefacti: et iudiciu q' n' pbat.
 e' bonu: et est tacens. et est tacet.
 et ipse est prudens. **xx.**

Quam bonu e' arguere q'm ual
 et et confidentem i' oratione
 n' prohibe. Concupiscencia spato
 nup de uirginauit i' uetula: m'
 sic enim effugies uoluntarium
 peccm. Est tacens qui inuenit
 sapiens: e' odibilis qui peccat e'
 ad loquendum. Est autem ta
 cens non habes tempus. ho
 sapiens tacebit usq' ad temp'
 laetius autem et in prudens
 non seruabunt tempus. Qui
 multis uerbis ledet a
 nimam suam: et qui potesta
 tem sibi assumit in iuste odiet.
 Est procello i' malis uir i' in
 disciplinato: et est inuentio i'
 decurmentum. Est datum q'
 n' est utile: et est datum cuius
 retributio duplex. Est p'p' glam
 minorato et est qui ab humilitate
 sua leuabit caput. Est q' multa
 rodimat modico precio: et res
 tuens ea in septuplum. Sapiens
 i' uerbis se ipm amabile facit
 gr'e autem fatuor' effundetur.
 Datus sapientis n' erit utilis
 t' oculi em illi septemplex st.

q' facit p
 uultu iudi
 cii i' quib'
 q'm bonu
 e' correptu
 manifesta
 re peniten
 tiam

t' sensu loqle
 e' e' tacens i'
 ens tempus
 apt.

Exigua dabit. et multa impio
perabit. et apud deum illi infla
matio est. hodie fenerat quis. et
cras expetit. et odibilis est homo
huiusmodi. fatuus non erit amicus.
et non erit gratia in bonis illius.
Qui enim edunt panem illi. fal
se lingue sunt. Quociens et quan
to iridebunt eum. neque enim quod
habendum erat. directo sensu
dixit. Similitudinem et quod non erat
habendum. lapsus false lingue est
qui in pavimento cadens. non
et sic casus malorum festinanter
venient. Homo acharis qua
si fabula uana more indispli
natorum assidua erit. Ex ore fatui
reprobabitur parabola. non
enim dicit illam in tempore suo.
Est qui uetat peccare propter io
piam. et in requie sua stimula
bitur. Est qui perdet animam suam
pro confusione. et ab impru
denti persona perdet eam. persona autem
acceptione perdet se. Est qui pro
confusione promittit amico.
et lucrat eum inimici gratia.
Obprobrium enim negum in ho
mine mendacium. et in ore indis
plinato assidua erit. Porro
est fur quoniam assiduitas iuri man
datis. perditione autem ambo he
derabunt. Mores autem hominum in
daci sine honore. et confusio
illoz cum ipsis sine intermissione.
Sapiens in uerbis producit se ip
sum. et homo prudens placebit

magnatis. **Q**ui operatur terram suam
altabit acervum frugum. et qui ope
rat iustitiam ipse exaltabit. Qui
uero placet magnatis effugiet in
iniquitate. excemia et dona excruciant
oculos iudicium et qui multum iore au
dit correptiones eorum. Sapia abscon
sa. et thesaurus in uisus. que uti
litas in uisus. Melior est qui celat
in sapientiam suam. quam homo qui ab
scondit sapientiam suam. **xxi.**

Fili peccati. si adducas iterum.
sed et de peccatis deprecare ur
tibi dimittant. Quasi a facie co
lubini fuge peccata. et accesseris ad
illa suscipient te. Dentem leonem.
dentes eius. interficientes animas
hominum. Quasi rumphea bis
acuta. omnis iniquitas. plaga illi
non est sanitas. Cathaplectatio ob
iurgatio et iniurie annullabunt
substantiam. et domus que nimis
locuplex est annullabit. **anichila**
bitur superbia. sic substantia superbi
eradicabitur. De precato paupe
ris ex ore usque ad aurem eius per
ueniet. et iudicium festinato ad
ueniet illi. Qui odit correptionem.
uestigium est peccatoris. et qui timet
dominum conuerteretur ad cor suum. slo
tus est a longe potens lingua
audax. et sensatus sicut labi se
ab ipso. Qui edificat domum suam
impendiis alienis. cum qui colli
git lapides suos in yeme. Strup
pa collecta. synagoga pecca
torum et consumatio illoz. flama

Ignis. **I**ta peccantium complantata
lapidibus et in fine illos in feri et
tenebre et pene. Qui custodierit
iniquitatem: continebit sensum eius.
Consummatio timoris dei sapientia
et sensus. Non erudietur qui non est
sapientis in bono. Est autem sapientia
que habundat in malo: et
non est sensus: ubi habundat
amaritudo. Scientia sapientis tam
quam inundatio habundabit: et
consilium illius sicut fons vite per
manet. Cor fatui quasi uas confectum
est: et omnis sapientiam non tenebit.
Verbum sapientis quodcumque au
dierit: secus laudabitur et adiciet au
dit luxuriosus et displicebit illi.
et proiciet illud post dorsum suum.
Narratio fatui quasi farina in uia:
nam in labijs sensari inueniet gratia.
Os prudentis querit in ecclesia: et
uerba illius cogitabit in cordibus
suis. Tanquam domus exterminata:
sic fatuus sapientia: et scientia in
sensari inenarrabilia uerba. Copelet
in pedibus: stulto doctrina: et qua
si in uincula manuum super manum
dexteram. Fatuus in risu exaltat uo
cem suam: uir autem sapiens
uix tacere ridebit. Ornamentum
aureum prudenti doctrina: et quasi
brachiale in brachio dextro. Per
fatui facilis in domum proximi: et
homo peritios confutiditur a persona
potentis. Stultus a fenestra res
picit in domum: uir autem eruditus fo
re stabit. Stulticia hominis ante

cultare potest: et prudentes quibilibet
contumelia. Labia imprudentium
stulta narrabunt: uerba autem
prudentium statim ponderabunt.
In ore fatuorum cor illorum et in corde
sapientium os illorum. Dum maledi
cit impius dyabolus maledicit ip
se animam suam. Sufurro conignat
animam suam: et in omnibus odietur:
et qui permanerit: odiosus erit.
Tacitus et sentat: honorabitur.
Lapide luteo lapidatus. **xxii.**
est piger: et omnes loquentur
super asynationem illi. Dextere
bourn lapidabitur piger: et omnis
qui tetigerit eum excutiet manus.
Confusio patris est de filio in disci
plinato: filia autem fatua in di
minutione fiet. Filia prudens.
hereditas uiro suo: nam que
confundit. In contumeliam
fit genitoris. Patrem et uirum
confundit audax: et ab impiis
non minorabitur: ab uiribus autem in
honorabitur. Musica in luctu: in
portuna narratio. Flagella et
doctrina in omni tempore sapientia.
Qui docet fatuum: quasi qui con
glutinat testam. Qui narrat u
bum non audient: quasi qui oc
citatur dormientem de graui somno.
Cum dormiente loquitur: qui narrat
stulto sapientiam: et in fine narratio
nis dicit quis est hic. Super
mortuum plora: desinit enim lux
eius: et super fatuum plora: desinit
eum sensus. Odiunt plora si

ii

ii

ii

mortui facit enim qui requieuit.
 plurimum enim super uita fatum. Ne
 quisquam enim nequissima uita.
 super mortem fatum. luctus mortui.
 septem dies: fatum autem et impius
 omne dies uite illorum. Cum autem stulto non
 multum loquaris: et cum infensato
 ne abieris. Serua te ab illo ut non
 molestanti habeas: et non contumaciter
 communicaberis in peccato illius. De
 flecte ab illo et inuenies requiem:
 et non accideris in multitudine illi.
 Super plumbum grauabitur: et quod il
 li aliud nomen quam fatum. Hare
 nam et salem et magram ferri fa
 cilis est portare: quam hominem in
 prudentem et fatum et impium. Sic
 loramentum ligneti colligatum in
 fundamento edificij non dissoluetur:
 sic et cor confirmatum in cogitatione
 consilij. Cogitatus sentari in omni
 tempore: metu non deprauabitur.
 sicut palee in excelsis: et cetera
 sue in inuenta posita contra fa
 ciem uenti non permanebunt. sic cor
 timidum in cogitatione stulti con
 tra impetum timoris non resister.
 Sicut ornatus arenosus in parie
 re limpidus: sic et cor trepidum in
 cogitatione fatum. omni tempore
 non metuet: sic et qui in preceptis
 dei permanset semper. Pungens
 oculum deducet lacrimas: et qui
 punit cor profert sensum. Sur
 tes lapide in uolantia deiciet il
 la: sic et qui conuincitur amico
 dissoluit amicitiam. Ad amicum et si

produceris gladium non desperes: est
 enim regressus ad amicum. Si a
 peruerit os crude non timeas: est
 enim recordatio exceptio conuictio.
 et in proprio et in superbia et in
 mulierum reuelatione. et plaga
 dolosa. In his omnibus effugiet a
 malis. fidem posside cum amico in
 paupertate illius: ut et in bonis il
 lius leueris. In tempore tribula
 tionis illius permanset illi fidelis:
 et ut hereditare illi coheres sis. An
 ignem camini uapor: et fumus
 ignis in altari: ita et ante sang
 uine maledicta et contumelie
 et mine. Amicum calurare non
 confundaris: et a facie illi non me
 abscondam. Et si mala in euenerint
 illum: omnis qui audierit cauebit
 se ab eo. Quis dabit ouem meo custo
 diam: et super labia mea signaculum
 certum: ut non cadam ab ipsis. et

D lingua perdat me: **xxiii** mea
 ne patet. et dominator uite
 mee ne derelinquas me in cogita
 tu et consilio eorum: nec finas me
 cadere in illa. **xxiv** reprobatione. Quis
 supponit in cogitatu meo fla
 gella: et in corde meo doctrinam
 sapientie. ut ignorantibus eorum
 non peccatur in. et non appareant
 delicta eorum ne accedat et ad i
 crescant ignorantie mee et
 multiplicentur delicta mea. et peccata
 mea habundent. et in cunctis in con
 spectu aduersariorum meorum. et gau
 deat inimicus meus. **xxv** Dne pater.

sus
 rim
 bo

S. 422
m. 11

et dō iure mee. ne delinquas me
 loquatur illoz et ex tollentia oculo
 meo: ne dedis in: et omne de
 siderii prauū auerte a me. **Auf**
 ame et uentris concupiscentias.
 et concubitus concupiscentie ne
 apprehendat me et animo irruentem
 et infirmo ne tradas me. **Doc**
 trinam ois audire filij: et q̄ custo
 dierit illam: n̄ periet labijs
 suis. nec scandalizabitur loquib;
 nequissimus. Iniquitate sua ap
 prehenditur peccator et supbijs
 et maledictus scandalizabit in il
 lis. Iuratiō n̄ assuescat os tuū:
 multi enim casus illa. **Nomina**
 tio dī nō sit assidua in ore tuo et
 nominib; scōz n̄ amidearis: qm̄
 non eris iturum ab eis. **Sicut** enī
 seruus interrogatus assidue ali
 uoce non minuit. sic om̄s uias
 et nominans in toto a peccato non
 purgabitur. **Vir** multū iurans i
 plebitur iniquitate. et n̄ discedet
 a domo illius plaga: et si frustra
 uerit frēm delictum illi sup ipm̄
 erit. et dissimulauerit. delinquet
 dupliciter. **Et** si inuacū iurane
 rit. n̄ iustificabit. replebit enim
 retributione pessima domi illius.
Et et alia loquela e contrario i
 morem: non in ueniat in hedi
 tate iacob. **Et** enim amiseratio
 nib; hec omnia auferent: et i
 delictis non uoluntabūt. **Iudici**
 plinare loquela non assuescat
 os tuū: est enim illa libū perī.

Itemo pater et matris tue. in
 medio enim magnarū confidit:
 ne forte obliuiscatur tui dō incon
 spectu illoz. **Et** assiduitate tua i
 seruatus. impropertū patiaris.
 et maluit non aq̄ nāci. et die
 natiuitatis tue maledicas. **homo**
 aduersus inūbis impropertū. in
 omnib; dieb; suis n̄ erudietur. **Du**
 o genera habundant in peccatis:
 et tertium adducit uiam imper
 ditionem. **Ania** calida q̄ ignis ar
 dens non exstinguet. donec aliqd
 glutat. **Et** hō neqm̄ in ore car
 nis sue non desinet donec i cendit
 ignem. **Homin** fornicario om̄s
 panis dulcis: non satigabit. trans
 grediens usq; ad finē. **Om̄s** hō q̄
 transgreditur lectū suū et cōtemp
 nens aniam suā et dicens quis
 me uidet. tenebre circundant me.
 et parietes cooperiunt me. et ne
 mo circumspicit me quē uereor:
 delictor meo: non memorabit.
Altissimus et nō intelligit qm̄
 omnia uidet oculus illud: qm̄ ex
 pellit a se timorem dei huiusmodi
 hominis timor. et oculi homin tene
 res illum: et n̄ cognouit qm̄ oculi
 domini multo plus lucidiores sup
 solem circumspicientes om̄s ui
 as homin. et profundum abyssi.
 et homin corde intuentes in abisso
 dicat partes dño enim dō ante
 qm̄ crearentur oia s̄ cognita. sic
 et post pfectum respicit omnia:
 hic in placitis ciuitatis iudicia

bit. q̄ pullus equi fugabit. et ubi
non sperat. apprehendet. et erit
deditus omnib; eo q̄ n̄ intellexerit
timore dñi. Sic et mulier om̄is re
linquens virū suū peccabit. et sta
tuens hereditatem ex alieno ma
trimonio. **P**rimo enim in lege al
tissimi incredibilis fuit. et sc̄o ui
rum. **S**ecundo. in adulterio
fornicatio ē. et ex alio viro filios
statuit sibi. hec in ecclesia ducuntur
adducuntur. et in filios eius res
picuntur. Non tradent filij eius
radices. et rami eius si dabunt
fructum. Et delinquent et agnos
cent in maledictū memoria illi.
et decessus illius n̄ celebrabit. et agnos
cent quia delicti sunt qm̄ nichil
melius qm̄ timor dei dominus. et
nichil dulcius qm̄ respice i man
datis domini. Et gl̄a magna ē
sequi dominū. longitudo enim
dierum assumetur ab eo. **xxiii.**
Sapientia laudabit animā
suā. et in dño honorabit.
et in medio ppli sui glorabitur.
Et in ecclesiis altissimi aperiet
os suū. et in conspectu virtu
tis illius glorabitur. et in medio
ppli sui exaltabitur. et in ple
nitudine sc̄a ammirabitur. et in ple
nitudine multitudinis elec
torū habebit laudem. et in be
nedictos benedicetur dicens.
Ego ex ore altissimi prodij pri
mogenita ante omnem creatu
rā. **E**go feni in celis ut lūm in

deficiens oriret. et sic nebula rex
in om̄is carne. **E**go et altissi
mus. habitam. et thronus meus in co
lumpna nub. **S**yrum celi circum
sola et in profundū abyssi penet
ui. et in fluitib; maris abulam. et
in omni terra steti. et in om̄i populo
et in omni gente primatū habui
et omnū excellentiū et sublimiū
colla. iurture calcavi. Et in his om̄i
bus requiem quesiui. et in hedna
te dñi morabor. **T**unc precepit et dixit
in creator omnium et qui creauit me
requiem in tabernaculo meo. et dixit
mihi. **I**acob inhabitare et in ista heredi
tare et in electis meis mittere radices.
Abinio. et ante sc̄la exalta sum.
et usq; ad futurū sc̄lm n̄ desinam
et in habitatione sc̄a corā ipso tu
nutram. Et sic in syon firmata
sum et in ciuitate sanctificata si
militer requiemui. et in iherlm po
testas mea. Et radicam in ipso
honorificaro. et in partes dei mei
hereditas illius. et in plenitudi
ne sc̄e de tentio mea. **Q**uasi cedi
exaltata sum in hyano. et quasi
cypressus in monte syon. **Q**uasi
palma exaltata sum in cades. et quasi
plantatio rose in herico. **Q**uasi
olua speciosa in campis. et quasi
platani exaltata sum iuxta a
quam in plateis. **S**icut cynamo
mun et balsamū aromatizans
odore dedi. **Q**uasi myrra electa
dedi in auitate odoris. Et quasi
storax et galbanus. et ungula

et gutta. et quasi lybanum non in casus
uaporum habitatione mea: et quasi
balanum non in perit odor meus.
Ego quasi therebinthum extendi ra-
mos meos: et rami mei honores
et gratie. **E**go quasi uitis fructificavi su-
auitatem odoris: et flores mei sicut
rus honoris et honestatis.
Ego mater pulchre dilectionis et
timoris et agnitionis. et magni-
tudinis: et sancte spei. In me gratia
omnis uite uite et ueritatis in
me omnis spes uite et uirtutis.
Transire ad me omnes qui conpul-
sis me: et agenerationibus me-
is adimplemini. **S**pe enim mea
super me dulcis: et hereditas mea
super me et fauor. **M**emoria mea
in generatione scilicet. **Q**ui educit
me. adhuc esuriunt: et qui bi-
bunt me adhuc sitient. **Q**ui au-
dit me non confundet: et qui ope-
ratur in me non peccabit. **Q**ui
elucidant me: uitam eternam
habebunt. **H**ec omnia liber uite.
et testamentum altissimi: et agnitio
ueritatis. **L**egem mandauit moy-
ses in preceptis iustitiae: et he-
ditatem domini iacob in israel pro-
missionis. **P**osuit dauid pio-
suo exercitare regem ex ipso for-
tissimum: in throno honoris sede-
rem in sempiternum. **Q**ui implet
quasi physon sapientiam: et sicut
tygris in diebus nouis. **Q**ui ad-
implet quasi eufrates sensum: qui
multiplicat quasi iordanis in tempore

messis. **I**n mensis miratur di-
ciphnam sicut lucem: et amittens
quasi gyron in die uindemle. **Q**ui
perficit pinnas seu ipam: et in-
firmior non inuestigabit eam.
Amarum enim habundabit cogi-
tatio eius: et consilium illius in
abyssus magna. **E**go sapientia
effudi flumina: ego quasi
fons aquae qui immensum de fluo.
Ego quasi fluminis domus: et sicut
aque ductus exiit de paradiso.
Dixi. rigabo ortum meum plan-
tationum: et inebriabo partem me-
i fructu. **E**t ecce factum est in tuum
habundans: et fluminis meus
appropinquauit ad mare. **Q**ui
doctrinam eius quasi ante lucam
illumino omnibus: et enarrabo illa
usque in longinquum. **P**enetrabo us-
que in interiores partes terre: et in spi-
ritum omnium operantes in domino. **A**d
huc doctrinam quasi prophetiam
effundam: et relinquam illam
querentibus sapientiam. **E**t non de-
sinam in progenies illorum usque
in eternum. **V**idete quoniam non solum
mihi laborauit: sed omnibus exci-
tentibus ueritatem. **XXV.**
Tribus plantum est spiritui meo:
que sunt probata coram deo et ho-
minibus: concordia fratrum. et amor
proximorum. et uir et mulier boni
sibi consentientes. **T**res spes
odiuit anima mea. et aggrauor
ualde a se illorum: pauperem super-
bum. et diuitem mendacem. **E**t

cor mien-
tes et illu-
minabo ad

n

senectutem tuam et i senectutem. **U**ne in
iuuentute tua non congregasti: et quod
in iuuenies i senectute tua. **Q**uoniam
speciosum canicie iudicium: et presbiter
cognoscere consilium. **Q**uoniam speciosa
ueterani sapientia et gloriosus
intellectus et consilium. **C**orona
senum multa perna: et gloria illorum
timor dei. **N**on enim in suspicabili
a corde cordis magnificam: et de
cunim dicam in lingua homi
nibus. **H**omo qui iocundat in filiis
iuuenis: et uidens sub iustione
in inimicos suos. **B**eatus qui ha
bitat cum muliere senata: et qui
lingua sua non est lapsus: et qui
si seruauit i deum se. **B**eatus qui
iuenit amicum uerum: et qui enariat
iustitiam auri audienti. **Q**uoniam mag
nus qui iuenit sapientiam et scien
tiam: sed non est super timentem deum.
Timor domini super omnia se super
posuit. **B**eatus cui donatum est
habere timorem dei. **Q**ui timer
illum: cui assimilabit. **T**imor
dei iustitiam dilectionis eius: fidei autem
iustitiam ad glutinandum est ei. **O**mnis
plaga tristitia cordis est: et omnis
malicia nequitia mulieris.
Et omne plagam et non plagam uide
bit cordis: et omnem nequitiam.
et non nequitiam mulieris. **E**t om
nem obductum: et non obductum
odientem: et omne uindictam
et non uindictam inimicorum. **N**on est
caput nequius super caput mulie
ris. **C**omorari leoni et draconi

+ colubri: et non est uia super iram

placebit: quoniam habitare cum muliere
nequitiam. **S**equitur mulieris i murat
faciem eius: et obsecrat uultum suum
tanquam ursus: et quasi faciem ostendit i
medio primorum. **I**ngemuit uero eius:
et audiens suspirauit modicum.
Breuis omnis malicia super malitiam
mulieris: sors peccatorum cadat super illam.
Sicut ascensus arenosus in pedibus
ueterani: sic mulier linguata homi
nibus. **N**e respicias in speciem mul
ieris: et non concupiscas mulierem in
specie. **M**ulieris ira et irreuerentia:
confusio magna. **M**ulier si prima
tum habeat: contraria est uiro suo.
Cor humile: et facies tristis: et plaga
mortalis: mulier nequitiam. **N**am debiles
et genua dissoluta: mulier que non
beatificat uultum suum. **A**muliere in
cui fecerit est peccatum: et pillam omnis mortis.
Non des aque tue exitum si modicum:
nec mulieri nequitiam ueniam prodeundi.
Si non ambulauerit ad manum tuam:
confunder te in conspectu inimicorum.
Acaribus: tunc abscede illam: ne sep
te aburatur. **xxvi**

Mulieris bone beat uiro: natus
enim illorum duorum illorum duplex.
Mulier fortis oblectat uirum suum:
et annos uite illi in pace implebit.
Pars bona mulier bona: i parte
bona timens. **D**eu dabit uiro pro
factis bonis. **D**iuinus autem et pau
pis cor bonum: in omni tempore uultus
illorum hilaris. **A**tribus timuit cor
meum et in timore facies ea metuit.
Delaturam ciuitatis: et collectionem

pph et calumpnia in dante sup nocte oia
grauia. Dolor cordis. et luctus: mu-
lier zelotipa. In muliere zelotipa:
flagellum lingue omnibus ammu-
cans. Sicut boum iugu p mouet:
ita in mulier nequiu. Qui tenet illa:
qui qui apprehendit scorpionem. Mu-
lier ebriosa. ira magna et contumelia:
et turpitudine illi non conteget. For-
cardo mulieris i extollencia oculor:
et in palpebris illius agnosce. In
filia non audente se firma custodia:
ne inuenta occasione abutatur se.
Ab omni uir reuerencia oculor ei ca-
uet: et nemineris si te ne glomerit. Si
aut uiator faciens ad fonte os aperit:
et ab omni aq proxima biber: et cont-
oem palu secebit: et contra omnem
sagitta aperiet pharetra con defi-
ciat. Gra mulieris sedule delectabit
uiru suu: et ossa illius impinguabit.
Disciplina illi: danti di e mulier se
fata et tracta non e in inuicem eru-
dire anie. Gra sup gram: mulier
sca et pudorata. Omnis au poterat
n e digna qrinem anie. Sicut sol
oriens in mundo: altissimus dei:
sic mulier s. bone spes in ornam-
tu domi eius. Lucerna splendens sup
candelabru sca: et species faciei sup
etate stabile. Calumpnie auree su-
p bases argenteas: et pices firmi
sup planctas: stabili mulieris.
fundamenta eterna sup petra soli-
da: et mandata dei i corde mulieru
sca. In duobz contrariu e cor meum: et
i trio iracundia michi aduenit.

ur bellator deficiet in opiam:
et uir sentatus qtemp: et qui tui
greditur a iusticia ad peccm. ds pa-
uit eu ad rumphea. Due species
difficiles et periculose apparuerit
in: Difficile exiit negotians
a negligencia sua: et si iustificabit
caupo a peccatis labior. xxvii

Propter inopia multi delinquent
et qui querit locupletari auit
oculum suu. Sic i medio copaginis
lapidum palus figitur: sic et in
termedium uenditionis et empi-
onis angustabit pas. coteretur
cu delinquent delictu. Si non in
timore dñi tenueris te in stancer:
cito subiret domi tua. Sic i prusu
ra criu remanebit puluis: sic a
poua hois incogitatu illius. Nasa
figuli probat fornax: et homines
iustos temptatio tribulationis.
Sicut ruitatio deligno ostendit
fructu illi: sic ubi excogitatu cor-
dis hois. An sermone non collau-
des uiru: hec cōtemptato e ho-
minu: si sequaris iusticia. appre-
hendes illa. et indues q potere
honoris illa. et inhabitab cu ea.
et proteget te in sempitnu et
i die agnitionis i uenies firma-
intu. Volatilia ad s similia que-
runt: et ueritas ad eos qui ope-
rant illam reuertet. Leo uenati-
oni insidiatur semp: sic peccata
operantib: i iquitates. Homo set
i sapientia manet sic sol: nam
stultus sicut luna mutat. In me

de peccati supbia extinguitur
 rurs ex ore proficiunt. aut
 te et blinguis maledicta. mu
 dent turbare pace hares. li
 na terra multos amouit. et d
 nunt per illos agnuit in genti
 uantes mundus diuini. de
 et domi magnatus effodit.
 rurs iplos condidit. et genti
 res dissoluit. lingua terrena n
 ros multos fortes deit. et
 natur. uas de laborib; suis
 respicit. alim. si habebit ter
 ne habebit amicitia in q rege
 flagelli plaga. in uoce facit.
 ga uas lingue. omniuer ad
 quili cadunt. i ore gladii. s
 et q qui interiret. i lingua
 hares qui rectus est. alingui
 qm. qui mutanda illi. i ma
 sunt. et qui non amaret. i
 et in iudicatis illi. si est lig
 uas enim illi. i uigi ferreum
 amicitia illius. i iudicis cre
 uas illius. mors nequissim
 uas illi uoti in fer. qui u
 uoluerit illa uas si pmanet
 ias optineat. uas illud. i
 fima sua. i edibit. uas
 et relinquat. dñm in aere. i u
 et exaltabit in illis. et si ex
 uas. et i iudicet. in illis. q. lo
 q. pados ledet. illos. Sepi a
 uas illas. iudicet. et non audet
 lingua. iudicet. et non audet
 uas. et si uas. iudicet. et non
 uas. et si uas. iudicet. et non

et si expuerit sup illa exstinguat. **T**riag: ex ore proficiunt. Suf-
ro et bilinguis maledict: multo
enim turbant pace hñres. ling-
ua tertia multos comouit. et dis-
runt sic illos agente in gente. Ci-
uitates muratas diuini destrux-
it: et domi magnaroy effodit. Vu-
tutes iploz concidit: et gentes for-
tes dissoluit. lingua tertia mul-
tos mulieres fortes deiecit: et h-
uauit illas de laborib; suis. Qui
respicit illam. si habebit regem:
nec habebit amicu in q regescat.
Flagelli plaga. lūore facit: pla-
ga autē lingue. gminuet ossa.
Multi ceciderūt i ore gladij: si n-
sic q̄i qui interierūt p lingua suā.
Beatus qui rectus est a lingua ne-
qm: qui in iracundia illi si tram-
siuit. et qui non ataxit iugū
ei. et in uinculis illi si est ligat.
Iugū enim illi. iugū ferreum ē:
et uinculū illius. uinculū crāi ē.
Mors illius. mors nequissima:
et utilis poti in feri qm illa.
Seuera iura illius si pmanebit:
sed nec optinebit iuas iudox. In
flāma sua si cōburet iustos: et
q̄i relinquunt dñm in adēt i illā.
Et exardebit in illis. et n̄ exting-
uet. et i mittet in illos q̄i leo: et
q̄i pardus ledet illos. Sepi au-
res tuas spinis: et noli audire
lingua neqm. Et ori tuo facito
ossa: et sera ossas aurib; tuis.
Aurū tuū et argentū tuū confla:

et i bis tuis facito statera et freno
tuo. Oū rectos: et attende ne forte
labaris in lingua. et cadas i oſpectu
iunioy insidiantū et eris casus
tū in sanabilis i morte. **xxxv.**
Qui facit miām fenerat pro-
ximo suo: et qui pualet i ma-
nu mandata seruat. fenerare pro-
ximo tui in tempore necessitatis il-
lius: et tū redde proximo i tpe suo.
Confirma uerbu fidelit age. et il-
lo: et in omni tempore i uenies q̄
tibi necessarium est. Multi q̄i i
timatione in uentione estimane
runt fenus et prestiterūt molestia
his qui se adiungūt. donec acci-
pant. osculant manū dantis: et
in promissionib; humiliant uocē
suā. Et in tempore reddicionis
postulabit temp: et loquet iurare
dij i murmuratiōnū: et tempus
caucabit. Si autem potuerit re-
de auertatur solite. uix aduſabit
Solus uix reddet dimidium: et
oputabit illud q̄i in uentionem.
Sin autem fraudabit pecunia
sua: et possidebit illū inimicum
grīs. Et conuicia et maledicta red-
det illi et phonore et bñficio red-
det illi q̄i meliā. Multi si cau-
sa nequicie si fenerati sūt: sed
fraudari gratis timuerunt. Ve-
rumptamen sup humile. animo
fortior esto: et pro elemosina
si trahas illum. Propt man-
datū assume paupem: et ppe
i opia ei nedimittas cu ua

Herzog August Bibliothek
Wolfenbüttel
0 1 2 3 4
Gray Scale

ñ

cuñ. **P**ro pecuniā propit frēm
et amīcū: et n̄ abscondas illam
sub lapide in p̄ditionē. **N**one the
saur tuū in p̄ceptis altissimi: et
p̄derit et magis qm̄ aur. **C**onclu
de elemosinā in sinu paupis: et hec
exorabit pro te ab omni malo.
Elemosinā tui q̄i sacculus cum
ip̄o et grām hōis quasi pupillā
conseruabit. **E**t postea relinquet
et retribuet illis. retributionem
unicuique in cap̄ illor. **S**up̄ scu
tum potentis et sup̄ lanceam. ad
latus inimici tui pugnabit. **V**ir
boni fidem facit proximo suo: et
qui p̄diderit confusione sibi dere
linquet. **G**ram̄ fidei iudicis ne ob
liuiscaris. dedit enim p̄pter te a
nimā suā. **R**epromissione fugit
p̄ccor: et in m̄ind̄ bona uerba
repm̄issionis s̄ ascribit p̄ccor
et in grat̄ sensu derelinquit libe
rante se. **V**ir repromittit de p̄xi
mo suo: et cū p̄diderit reuerentiā
relinquet ab eo. **R**epromissio
nequissima multos p̄didit diri
gentes: et amouit illos q̄i fluct
maris. **V**iros potentes quās
migrare fecit. et uagati sunt
in gentib; alienis. **S**ecrator tūc
grediens mandatū dñi iacet in
p̄missione neq̄m̄. et q̄ conatur
multa age. iacet in iudicium.
Recupera proximi tui scdm̄
uirtutē tuā: et attende et ne
sedas. **I**stū uirtutē hōis aq̄ et
panis: et uestim̄tū: et domi pro

regens turpitudine. **M**elior ē
uirtus paupis sub regimine assex:
qm̄ epule splendide in peregre sui
domicilio. **S**up̄ inimici p̄magno
placeat et in prosperū peregre
nationis n̄ audies. **V**ita neq̄m̄
hospitandi de domo in domū: et ubi
hospitabitur. non fiducialit̄ ager.
nec aperiet os. **H**ospitabit: et pas
cet et potabit in gratos: et ad huc
amara audiet. **T**ranspi hospes
etorna m̄lam et q̄ in manu habet
ba ceteros. **E**xi a facie honoris a
micos meos: necessitudine domus
mee hospitio in factus et fiat. **G**ra
uia hec homini habenti sensū. cor
reptio domus et in p̄perū fenera
toris. **xxx.**

Qui diligit filiū suū assiduatur il
li flagella ut legetur in nouissi
mo suo: et n̄ palpet proximor
hostia. **Q**ui docet filiū suū. lauda
bitur in illo: et in medio domesti
cor in illo gloriabit. **Q**ui docet fi
liū suū in zelū mittit inimicum:
et in medio amicor gloriabit in illo. **S**loz
tuus ē pat̄ illi: et q̄i non ē mortu.
similem enim reliquit sibi post
se. **I**nuita sua uidit et letatus ē
in illo: in obitu suo n̄ ē contristat.
nec confusus ē corā inimicis. **R**e
liquid enim defensore domi contra
inimicos: et amicis reddente gra
tiā. panimab; filior. **C**olligabit
uulnera sua et sup̄ om̄ne uocem
turbabunt uiscera ei. **E**quis do
cuius dicit: et fili remissus eua

dit p̄ceptis. lada filiū. et pauente
te faciet. lude cū eo. et contritabit te.
Non corideas illi ne condolens. in
notissimo obstruere deures tui
Non des illi potestate inuenire et
ne respicias cogitat illi. Curia cer
uicem ei inuenire. et tūde lada
illi dum in fans ē ne forte iduret.
et si credat ē. et erit ē dolor anie.
Doce filiū tuū et operare i illi:
ne in curpitudo illius offendas.
Melior ē paup̄ sanus et fortis iuri
bz qm̄ diues in becillis. et flagella
t malicia. Salus anie in sanctitate
iusticie. et melior ē oī auro et ar
gento et corp̄ ualidū. qm̄ sensus i
mentis. Non ē sensus sup̄ sensū
salutis corporis. et non est obler
tamentū sup̄ cordis gaudiū. Me
lior ē mors qm̄ uita amara. et re
quies etna qm̄ languor p̄sencas.
Bona absconsa ab abscondita in ore
clauso. qm̄ appositiones epulay
et circumposuere sepulchro. Quid
p̄derit libano ydolo. nec enī mā
ducabit nec odorabit. Sic q̄ effu
gat a dñō. et portans mercedē i
iquitatis. uidens oculos et inge
miscens sicut spado completens
uirguem. et suspirans. Tristitia
n̄ des anie tue. et n̄ affligas te
met ipsum in consilio tuo. Jocu
ditas cordis hec ē uita hoīs. et
thesaurus sine defectione scitan.
et exultatio iuri ē longeuas.
Miserie anie tue placens dō. et
grime. et cōgrega cor tuū in scita

te ei. Et tristitia longe expelle
ate. multos enī occidit tristitia et
non ē uirtus i illa. Zelus et ira
cundia minuent dies. et an̄ temp̄.
senectam adducunt. Cogitans sple
did. cor bonū in epulis epule enī
Villius diligentes fiunt. **xxxi.**
Vigilia honestatis. tabefaciet
carnes. et cogitat illi aufert sonū.
Cogitat p̄sencie auit sensum.
et in firmitas grauis sobria fac
aiam. Laborauit diues i congre
gatione substantie. et i rege sua
replebitur bonis suis. Laboratū
paup̄ in diminutione uictis. et
in fine tops fit. Qui aux diligit.
n̄ iustificabit. et q̄ in sequitur q̄
sumptione replebit ex ea. Multi
dati sunt i auri casus. et facta ē
i spene ipsius p̄dicio illoz. lignū
offensionis ē aux scificati. Ne
illis qui sectant illud et omnis
i pendens deperiet i illo. Beatus
ē diues qui inuenit ē sū macta.
et qui post aux n̄ abiit. nec spe
rauit in pecunia thesauri et the
sauris. Quis ē hic et laudabit in
eum. fecit enī mirabilia i uita
sua. Qui probatus ē in illo. et p̄
fecti inuenit ē. et erit illi glia
eterna. Qui potuit transgredi.
et n̄ est transgressus. et facere
mala. et n̄ fecit. **xxxi.** stabiliata sū
bona illius i dñō. et elemosinas
illi enarrabit omnis ecclia scōz.
Sup̄ massam magnā sedisti. n̄
aperas sup̄ illam faucem tuā

Por. Non dicas. si multa sunt que
sup illam st. Memento qm malus
ē oculus neqm. neqm oculo
qd creatū est. Ieo ab omi faqe tua
lacrimabit cū uidit. Ne excedas
manū tuā por. et in uia qta
minat erubescas. Nec qpmaris
i quāto uino. Intellige que sūt
primi tui ex te ipso. Vtere qm hō.
frugi his que t apponunt. Et n
cū manducas multū odio habea
ris. Cetera prior causa discipline.
et noli nimis ēē. ne forte offēda.
Et si in medio multox sedisti. p
or illis ne extendas manū tuā.
nec prior potas bibere. Qm suf
ficiens ē hostia ex uolito uini ex
iguū. et i dormiendo n laborab
abilio. et n senes doloze. Vigi
lia et collēza et torura uino in
frunio. somni sanitatis i hoie
parco. Dormiet usq; mane. et
ania illius cū ipso delectabitur.
Et si coactus fuus incedendo mul
tū surge emedio. et uome. et re
frigerabit te. et si adduces corpo
ri tuo infirmitatē. Audi me fi
li. et ne spnas me. et i notissimo
i uentes uerba mea. In omnib;
opib; tuis esto uelox. et omis
infirmitas n occurrer t. Splen
didum in panib; benedicunt
labia multox. et testimonium
ueritatis illius fidele. Inequi
simo pane murmurabit cū
tas. et testimoniu nequicie il
li uerum ē. Diligentes i uino

noli puocare. multos enī exter
minant uini. Ignis pbat fer
rū dux. sic uini corda supborū
arguet i ebrietate. Sibi bas illd
moderate. eris sobri. Que ē uita
que minuit uino. Quid defra
dat uitam. mors. Vini i iocun
ditate creatū ē. et n inebrietate
abinitio. Exultatio anie et cordis.
uini moderate potatū. sanitas
ē corpori et anie sobri pot. Vini
multū potatū. urinatione et ira et
rumas multas facit. Amartudo
anie. uini multū potatū. Ebie
ratis animositas in pudentis.
offensio minorans uirtutē. et faci
ens uulnera. Inquinio uini non
arguas proximū. et non despicias
eū in iocunditate illi. Verba in p
perij non dicas illi. et n premas il
lum in repetendo. **xxii.**

Rectorem te potuerit. noli extol
li. esto in illis qm uis ex illis
ipis. Curam illox habe. et sic consi
dera. et omni cura tua explicata
recumbe. ut leteris p illos. et
ornamētū grē accipias coronā. et
dignationem consecris congrega
tionis. loquere maiori nati. de
cet enim te pmiū libū. diligens
scientiā. et non impediās musicā.
Vbi auditus non ē non effundas
sermonē. et i portune noli extol
li in sapia tua. Gemmula car
bunculi i ornamento auri. et con
paratō musicox i conuiuio uini.
Sic i fabulatione auri signum

Emaragdi sic nūc multum
 i locondo & moderato uino. Audi
 tacens: & preuenerencia accide
 bona gra. Adolefcens loquere
 tua causa. uix cū necesse fuit.
 Si bis interrogatus fuis: ha
 beat capud refponfu tuū. In
 multis esto q̄ in fcius. & audi
 tacens fimul & queres. & loqui
 i medio magnatorū n̄ psumas.
 Et ubi non funt fenes. n̄ mul
 tum loquaris. Ante grandi
 tie p̄bit chorufcatō: et ante
 uercondiam p̄bit gra. et p
 reuerencia accedet & bona gra.
 Et hora surgendi ne te triftes.
 Precurre autem ante priorē
 domū tuā: et illuc auocare. &
 illic lude. et age & ceptiones
 tuas: et n̄ in delictis et uibo
 fupbo. Sup his om̄ib; bñd co
 minū qui fecit te. et iebuer
 te ab om̄ib; bonis fuis.
 Qui timet dñm accipiet doctri
 nā eius: et qui uigilauerit
 ad illū inueniet benedictionē.
 Qui querit legē replebit ab ea:
 et qui in fidiōse agit: scandali
 zabit ab ea. Et qui timet dñm
 inueniet inde iudiciū iuftū:
 & iufticias q̄ hūm accedent.
 Peccator hō deuitabit correp
 tionē: et fcdm uoluntate fuā
 inueniet cōparationē. Vir con
 filij n̄ difpet inrelligenciam:
 alienus & fupb; n̄ p̄metar
 timore: etiam poftq̄ fecit cū

eo in confilio. & fui cōtationib; ar
 guetur. fili sine gñlio nichil facias:
 et poft factum n̄ peniteb. In uia ui
 uie non eas. et non offendas i lapi
 des: nec credas te uie laboriofe. Ne
 ponas anime tue scandalū: et a
 filijs tuis caue. et a domesticis tuis
 attende. In omni ope tuo crede ex
 fide amie tue. hec est enim cōfer
 uatō mandatorū. Qui credit deo.
 attendit mandatis: et q̄ confidit
 i illo non minorabit. **xxxiii.**

Timentib; dñm n̄ occurrēt ma
 la: sed in temptatōe. dñs illū
 conseruabit. et liberabit a malis.
 Sapiens non odit mandata et i
 ticias: et n̄ illudet quasi nauis i
 pcella. Homo fenat credit legi dñi:
 & lex illi fidehs. Qui interrogatio
 nē manifefat. parabit uerbum:
 et ne deprecet exaudiet & cōserua
 bit disciplina. & tunc exdebit. P
 cordia fatui. q̄ rota carri: et q̄
 axis uersatilis cogitat illius.
 Equus emulati & ficut amicus
 fubannator fub omni fupra fe
 dentem hinnuit. Quare dies tu die
 par. et iterum huc lucē & anni
 annū. et fol solem: ad dñm fciē
 tia feparati sūt. facto folē et pre
 ceptum cūfodiente. p̄ dei fapi
 enciam diuidunt: & immutab
 tpa & dies feftos ip̄oz. P̄ di fapiā
 diuidunt. et in illis dies feftos
 celebrauerūt ad horā. Et ex ip̄is
 exaltauit & magnificauit dñs:
 & ex ip̄is pofuit numex diez

7 annos. **E**t omnes homines de sole et
ex terra fecit: unde creatus est adam.
In multitudine discipline domini sepa-
rauit eos: et inmutauit uias eorum.
Et ex ipsis benedixit: et exaltauit:
et ex his sanctificauit: et ad se ap-
plicauit. Ex ipsis maledixit: et hu-
miliauit: et conuertit ipsos ad sepa-
rationem ipsorum quasi lutum figuli in manus
ipsius plasmare illud et disponere
omnes uias eius secundum dispositionem
eius: sic homo in manu illius quasi fe-
cit se: et reddet illi secundum iudicium suum.
Contra malum bonum stetit: et contra
mortem uita. Sic et contra uirum iustum
peccator: et sic intruere in omnia opera
altissimi. Duo contra duo: unum
contra unum. Et ego nouissimus
uigilauit: et quasi qui colligit acinos.
post uindictatores. In indignatione
dei et ipse sperauit: et quasi qui ui-
demus repleui torcular. Respi-
cite quoniam non solum in laborauit: sed
omnibus; exquirentibus; disciplinam.
Audite magnati et omnes populi: et
rectores ecclesie auribus; papire.
filio et mulieri filii et amico. non des-
potentate in uita tua super te: et non
cedis alij possessione tua. ne
forte peniteat te: et de precibus
pro illis dum ad huc superes et
aspicias: et non immutabit te omnis
cari. Melius est enim ut filij tui
rogent te: quoniam te respice in manibus
filiorum tuorum. In omnibus; opibus; tuis
precellens esto: ne dederis manum
in gloriam tuam. in die consummationis

diei uite tue. **E**t in tempore exis-
tus distribue hereditatem tuam.
Cibaria. et uirga et onus asino.
panis et disciplina et opus ser-
uo: operatur in disciplina. et
quiescit requiescere: laxa manum illius
et querit libertatem. Iugum et lo-
rum incuruant collum durum:
et seruus inclinatur operationes
assidue. Seruo malum uolo tor-
tura et conpedes: mitte illum
in operationem ne uacer. Mul-
ta enim malicia docuit: ex-
oltras. In opia constitue eum: sic
enim condecet illi. Quod si
non obaudierit: curua illum
quod pedibus; Et non amplifaces super
omnem carnem. Verum in iudi-
cio nichil facias graue. Si est
et seruus fidelis: sic et quasi anima
tua: quasi fratrem sic eum tracta:
quoniam in sanguine anime quiescit
eum. Ne leseris illum in iustis: in
fugam queret: et si tollens
discesserit que queris: et in qua
uia queras illum nescis.
Vana spes et mendacium in
sententia uiro: et somp-
nia extollunt in prudentes.
Qui qui apprehendit umbram
et persequitur uentum: sic et qui
attendit ad uisa mendacia. Et
secundum hec uisio sompniatorum.
ante faciem hominis. Similitudo
alterius hominis. Ab imundo
quod mundabit: et amandare quod
uerum dicit. Diuinitio

erroris et angustia mendacia. et sop-
nia maleficientis: uanitas ē. Et
sic parturientis cor tui fantasia
patitur: nisi ab altissimo fuerit
emissa iustitatio. Necedis i illis cor
tui. Multos enim errare fecerit
somnia et exciderunt spantes i illi.
Sine mardo consumabit iūbū legi.
et sapia in ore fidelis oplanabit. Qui
nō est temptat: quid sciet. Vir in
multa ceptis cogitabit multa: et q̄
multa didicit. enarrabit i intellectu.
Qui nō ceptus pauca recognoscit:
qui autē in multis factus ē. mul-
tiplicabit maiora sua. Qui temptat
nō est qualia sciet. et q̄ implantatus
ē habundabit nequicia. Multa
uidi enarrando. et plurimas uerborū
q̄suerudines. Aliquotiens usq; ad
mortē peluati sū horū causa. et h
beatus sum grā dei. Spē timorem
dñi querit: et in respectu illi bñdixe-
tur. spes enim illorū i saluāte illos
et oculi dñi diligentes se. Qui ti-
met dñm nichil trepidabit. et non
pauet: qm̄ ipse est spes ei. Tū-
tis dñm bā ē anīa ei: et ad quem
respicit. et qui ē fortitudo ei. Oculi
dñi sup̄ timentes eū. preterea poten-
te firmamētū uirtutis. regimen
ardoris et umbraculū meridiani.
deprecatio offensionis. adiutorii
calus: Exaltans aīam. et illumi-
nans oculos: dāns sanitatē et ui-
tā et benedictionē. Immolantis ex-
imq̄ oblatio ē maculata: et nō sunt
bñplacite subannationē in iustorū.

Dñs solus sustinens se i ma ueri-
tatis et iustitie. Dona inq; nō pro-
bat altissimi: nec respicit ioblationib;
iniquorū. nec i multitudine sacrifici-
orū. cor propiciabit p̄cis. Qui offert
sacrificiū ex tba pauper q̄ iudicat qui
filii i conspectu p̄is sū. Pams ē
gentiū. uita paupis ē: q̄ defraudat
illum hō sanguinis ē. Qui aufert
i sudore pane: q̄ qui occidit proxi-
mū suū. Qui effundit sanguinem.
et qui fraude facit mercenario: fra-
tres sunt. Unus edificans. et unus
destruens: quid prodest illis in sa-
lor. Unus orans. et unī maledicēs:
cui uocem exaudiet dñs. Qui bap-
tizatur amotuo. et iterum tangit
mortuū: quid p̄ficiat lauatio eius:
sic hō qui ieiunat p̄ p̄is suis. et
iterū eadem faciens. quid pro-
ficiat humiliando se. orationem al-
ius q̄s exaudiet. Qui q̄seruat u-
bum: multiplicat orōne. **xxxv**
Sacrificiū salutare ē accēde
i mandatis. et discede ab oī i-
gnitate: et p̄piciatione sacrificiū
licet sacrificiū sup̄ i iusticias: et
deprecatio prop̄is. recede ab in-
iusticia. Retribuit grām q̄ of-
fert similitudinē q̄ facit in iām.
offert sacrificiū. Beneplacitum
est dño **ecce** recede ab iniquitate:
et deprecatio pro p̄is i **ecce** ab in-
iusticia. Non apparebis ante con-
spectum domini uacius. hec e-
nim oīa propter mandatum di-
fiunt. Oblatio ita impungnat

altare: et odor suauitatis est: altare
in conspectu domini altissimum. Sa-
crificium iusti acceptum est: et me-
moria eius non obliuiscetur deo.
Bono animo gloriam redde deo: et mihi in
nuas primicias manuum tuarum.
In omni dato hilarare fac uultum
tuum: et in exultatione sanctifica
denarios tuos. Da altissimo secundum
datum eius: et in bono oculo ad
inventionem manuum tuarum facito
quoniam dominus retribuens est. et septi-
es tantum reddet tibi. Noli offerre
munera praua. non enim susci-
piet illa: et noli inspicere sacrifici-
um in iustum. quoniam deus iudex est:
et non est apud illum gloria persone.
Non accipiet dominus personam in pau-
perem: et deprecatione lesi exau-
diat. Non respiciet preces pupilli
nec uiduam si effundat loque-
la gemitus. Nonne lacrimae uidue
ad maxillam descendunt: et ex-
clamatio eius super deducente eas.
Maxilla enim descendit usque ad
celum: et dominus exauditor non delec-
tabit in illis. Qui adorat dominum in
oblatione suscipiet: et deprecatio
illius usque ad nubes appropinquabit.
Oculus humiliantis se nubes pene-
trabit et donec propinquet non
consolabitur. Et non discedet donec
aspiciat altissimum. et dominus non elo-
gabitur: sed iudicabit iustos et fa-
ciat iudicium. Et fortissimum non ha-
bebit in illis patientiam ut corri-
pulet dorsum ipsorum: et gentibus

reddet uindictam: donec tollat ple-
nitudinem superborum: et sceptrum iustitiae
tribulet donec reddat hominibus:
secundum actus suos et secundum opera ad-
e: et secundum presumptionem illius. Dominus
iudicet iudicium plebi sue. et obleta-
bit iustos misericordia sua. Speciosa misericordia
dei in tempore tribulationis. quasi
nubes pluuie in tempore siccitatis.

Miserere nostri deus. **xxxv.**
omnium et respice: et ostende nos
nobis lucem miserationum tuarum:
et in mitem timore tuum super-
gentes que non exquisierunt
te: ut cognoscant quod non est deus
nisi tu. et enarrant magnalia
tua. Aliena manu tua super ge-
tes alienas. ut uideant potentiam
tuam. Sicut enim in conspectu eorum
sanctificatus es in nobis: sic in con-
spectu nostro magnificaberis in il-
lis. **ut cognoscant te. sic et nos
cognouimus: quoniam non est ali-**
us deus praeter te domine. In noua signa.
et in mitem mirabilia. Glorifica
manum. et brachium dexterum.
Ecce ira furoris: et effunde iram.
Extolle aduersarium: et afflige
inimicum. Festina tempus. et men-
to finis. ut enarrant mirabilia
tua. In ira flammis deuoret qui
saluati sunt: et qui pessimant ple-
bem tuam in ueniant perditione.
Contere caput principum et in-
imicorum dictum non est alios. **Co-**
grega nos omnes tribus iacob. et
cognoscant quod non est deus nisi tu:

ut enarraret magnalia tua: et hereditab eos sicut ab initio. Misereere plebs tue sup qm invocatum est nom tuu: et isti quem coequasti primogenito tuo. Misere ciuitati sanctificationis tue iherlm ciuitati requietionis tue. Reple syon inenarrabilib; uirtutib; tuis: et gla tua pplm tuu. Da testimonium: quia ab initio creature tue sunt. et sancta precesiones qd locuti s i nomine tuo prophete priores. **D**amereced dne iudicantib; te: ut prophe tui fideles inueniant. **E**xaudi orationes seruoꝝ tuoru scdm benedictione aaron. da ppo tuo. et dirigenos i uiam iusticie. ut sciant omis qui i habitant tua. qz tu es deus conspectoz scilozum. **O**mnis escam manducatur uent. et e cibis cibo melior. fauces qm gunt cibū ferre: et cor i sentati uerba iudicia. Cor piauū dabit iusticia: et ho peritus refutet illi. **O**mnis masculū excipiet mulier: et e filia melior filio. **S**pecies mulieris exylarat faciem uiri sui. et sup omne gēpiscencia homis supducat desideriu. **S**ic lingua ciuationis e et mitigationis. et mie non e uir illi scdm filios hoim: q possidet muliere bonā inchoat possessione. **A**duroau scdm illum e: et columpna ut requies. **V**bi n est sepi. diripiet possesio: et ubi n est mulier. i gemes ar egens. **C**ui credit q n habet

nidū: et defleces ubicumq; obsecrauerit. q succinet larro exiens de ciuitate i citate. **xxxvii** **O**mnis amicus dicit: et ego amicum copulaui. Et e amicus solo noie. amicus: nne tristitia i est usq; ad morte. **S**odalis autē et amicus. ad inimiciā qutent. **O**ptumprio nequissima. unde creata es: cooperire aridam nequissimam. et dolositate illa. **S**odalis amico contumdat. et inoblectatione: et in tempore tribulationis aduersarius erit. **S**odalis amico condolet causa uentris: et cont hoste accipiet sangu. **N**on obliuiscaris amici tui in aio tuo: et im non memor sis amicus illi i opib; tuis. **N**oli consiliari cum scrotero primo tuo: et azelantib; te absconde consilium. **O**mnis consiliari pdir q filiu: sed e consiliari i semet ipso. **A**consiliario malo conferua amnam tuam: prius scito q sit illius necessitas. **I**pe enim aio suo cogitabit ne forte misit facie i tera. et dicat e. bona e uia tua: et der e contrario uidet quid e eueniat. **C**um uiro religioso tracta de scitate. et cu inuido de iusticia: et cu muliere de his q emulatur cu timido de bello cum negotiatore de tractatione. cu emptore de uenditione: cu uiro huido de gratijs agendu: cu impio de pietate. cu i honesto de honestate. cu operario agrario de oi ope. cum operario an

nuali deconsummatione anni:
cū seruo pigro demula opera
tione. Non attendas his in omni
consilio. s; cum uiro cō assiduus
esto. quicumq; cognouis obser
uante timore dei: cui est anima
ē sōm aiām tuā. Quicumq; tēba
uerit in tenebris. nō condolebit
t; t; cor boni q; filij statuet tecum:
nō est enim tibi aliud pl' illo. s; iā
uiri s; annūnat aliquādo uera
qm̄ septem circumspectores seden
tes in excelso ad speculandū. Et
i his omnib; deprecare altissimū
ut dirigat in ueritate uia tuā:
ante omnia opa uerbū uerax p
cedat te. et ante omne actū con
silium stabile. Verbum neq; i
mutabit cor ex quo q; tuor pres
orunt. bonū et malū. uita. et
mors: et dominare illos ē assi
dua lingua. Vir peritus multos
erudit: et ante sue suauis est.
Qui sophistice loquit' odibil' est:
omni re defraudabit. non enim
data ē illi ad dñō grā omī omī sa
piencia defraudat ē. Est sapiens.
ante sue et sapiens: et fructus
sensus laudabilis. Vir sapiens
plebem suā erudit et fruct' sens
illius fideles s;. Vir sapiens in
plebit benedictionib;: et uidentes q
lum laudabunt. Vita uiri i nūo
dier: dies ante uel in inuabiles
s;. Sapiens in ipso hereditabit
honorem: nō illius hereditabit
uiuens i etnū. fili in uita tua rep

ta aiām tuā: et si fuit neq; non
des illi potestate. Non enī omnia
omnib; expediunt: et nō omī aie
genus placet. Noli auis ēē i oī
epulatione: et non te effundas su
p omne escā. In multis enī etas
erit i firmitas: et auaritas appo
pinquabit usq; ad colera. Prop
ter crapulam multi obiciēt: q
autē abstinens ē: addicet uita.

Honora medicū **xxxviii**
propt' necessitate: et enim
illū creauit altissimū. Ad ē enī
omnis medela: et a rege accipiet
omne donatione. Disciplina medi
ci exaltabit caput illi: et i consp
tu magnator collaudabit. Altis
simū creauit de tua medicina: et
uir prudens non abhorrebit illā.
Nonne aliquo dulcata ē aqua
amara: ad agnitione hoīm uir
t' illos et dedit hominib;: sciencia
altissimū honorari i mirabilib;
suis. In his curans mitigabit
dolorē: et unguentari faciet
pignora suauitatis et unctiones
conficiet sanitatis. et nō consum
mabunt illius. Pax enim dī
sup faciem terre. fili i tua in
firmitate non despicias tener
ipm: sed ora ad dñm et ipse cura
bit te. Auerte a delicto. et dirige
manū: et ab omī delicto munda
cor tuū. Da suauitatem et i memo
riam similitudinē et i pingua
oblatione et de lo da locū medico:
et enim dñs illum dñs creauit

et non discedat a te. quia opera eius sunt necessaria: et enim tempus quoniam in manibus; cor
 i curvas ipsi uero dominum deprecabimur ut
 dirigat requiem eorum et sanare ipsi
 conuersionem eorum qui delinquent
 in conspectu eius qui sentit eum incedere manibus in
 medicis. **F**ili in mortuum ponit lacrimas:
 et quasi dura passus incipit plorare. Et
 secundum iudicium grege corporum illius et
 non despicias sepulchrum illi. Prop
 ter delatueram autem. amare fer luctu
 illius una die: et consolare propter
 tristitiam: et fac luctu secundum meritum
 eius uno die uel duobus: propter de re
 tionem. **A**tristitia enim festinat
 mors. et cooptat uirtutem: et tristitia
 cordis flectit ceruicem. In abductione
 permanet tristitia et substantia ino
 pis secundum cor eius. Non dederis in tristitia
 cor tuum sed repelle eam a te. et mentem
 tu nouissimorum: et noli obliuisci:
 neque enim est queris. et huius nichil
 perdis. et te ipsum pessimam. **M**emor
 esto iudicij mei: sic enim erit et tuum:
 in heret et tibi hodie. **I**n requie mor
 tui requiesce: et fac memoriam ei.
 et consolare illum in exitu spiritus sui. **S**a
 pientiam scribe in tempore nativita
 tis: et qui minorat actu. sapientiam
 papiet quia sapientia replebit. **Q**ui te
 net anatum et qui gloriatur in iaculo.
 stimulo boues agitat: et conuertat
 in operibus eorum: et narratio eius in filiis
 tauorum. **C**or suum dabit ad uiscandos
 sulcos et ungula eius in sagina ua
 ear: sic omnis faber et architectus qui
 noctem tanquam diem transigit. qui

sculpsit signacula sculptilia: et
 assiduitas uariat pietatem: **C**or
 suum dabit in similitudine picture:
 et ungula sua perficit opus. **S**ic faber
 ferrari sedens iuxta incendium. et
 considerans opus ferri uaporis ignis
 urit carnes ei et in calore formacem
 concertat. **V**ox mallei in nouat au
 rem eius: et contra similitudinem
 uasis oculis ei. **C**or suum dabit in
 summatione operis: et ungula sua
 ornabit in perfectione. **S**ic figulus
 sedens ad opus suum. querens pe
 dibus suis rotam quam sollicitudine
 positus est semper propter opus suum: et in
 numerata est omnis operatio ei.
 In brachio suo formabit luctu et
 ante pedes suos formabit uir
 tutem suam. **C**or suum dabit ut qui
 mar limitatione: et ungula sua
 mundabit formacem. **O**mnes hi in
 manibus suis sperauerunt: et tumultu
 quilibet in arte sua sapiens est. **S**ine
 hijs omnibus non edificabit ciuitas.
 et non inhabitabit. nec in ambula
 bunt: et in eccliam non transibunt.
Super tellam iudicij non sedebunt. et
 testamentum iudicij non intelligunt:
 neque palam facient disciplinam
 et iudicium. et in pabulis non inueniunt.
Sed creatura cui confirmabitur.
 et deperatio illorum in operatione ar
 tis accommodantes animam suam
 et conquirentes in lege altissimi.
Sapientiam omnium. **A**ntiquorum excipiet sapiens:
 et in prophetis uacabit. **N**arratio

ne uiroz nominatoz cōseruabit
et insinias parabolaz simul in
troibit. Occulta pro uerbis exq̃
ret: et in absconditis pabolaz q̃
seruabit. In medio magnatorū
ministrabit. et in q̃spectu p̃sdis
apparebit. In terra alienaz gē
tium transiet: bona enī et mala
i omnib; temptabit. Cor suū ra
det ad iuglandū diluculo ad do
minū dñi qui fecit illū: et in cō
spectu altissimi deprecabit. Ape
riet os suū i orōne: et p̃delitio
suis deprecabit. Si enim dñs mag
is uoluerit. spū in intelligencie
replebit illum. Et ipse tanq̃m
ymbres mittet eloq̃a sapie sue:
et i orōe confitebit dño. Et ipse
diriget cōsiliū ei et disciplinā:
et absconditis suis cōsiliabit.
Ipse palam faciet disciplinā doc
trine sue: et i lege testamēti dñi
gloriabit. Collaudabunt multi
sapiam eius: et usq; i sc̃m non
delebit. Non recedet memoria
eius et nom̃ eius requirēt a
generatione in generationem.
Sapiam eius enarrabunt gē
tes: et laudem eius annūciabit ec
clesia. Si p̃manerit nom̃ ei cē
linquet plusq̃m mille: et si
requieuerit proderit illi. Ad
huc cōsiliabor. ut enarrē in
furore enim repletus sum. et
in uoce dixi. Obaudite me diu
ni fructus: et q̃i rose plantare
sup riuos aquaz fructificare.

Et lybanus odore suauitatis ha
bet. Et florescere fores. q̃i liliū da
te odorem: et frondete in grām.
Et collaudate canticū: et bene
d dñm i operib; suis. Dare nōi
eius magnificentiā: et cōfitemi
illi in uoce labioz uroz. In can
ticis labioz. et q̃rtharis: et sic
dicetis in confessione opa dñi
uniūsa ualde bona ualē. In li
bo eius sitit aqua quasi tange
ries et in sermone oris illius si
cut exceptoria aq̃. Qm̃ in pre
cepto illius placet sit: et non
ē minoratio in salute illi. Opa
om̃is carnis corā illo: et non ē
quiescē absconditū ab oculis ei.
Ascendit et usq; in sc̃m respicit:
et nichil ē mirabile in cōspicu ei.
Non ē dicē. quid ē hoc. aut qd ē
illud om̃ia enim in tēpore suo
querunt. Benedictio illi quasi
flumini in undabit: et quom̃
cathadisi trā aridam leber
aut: sic impius gentes que
non exquisierūt eum heredi
tabit. Quom̃ conuertit aquas
i siccitatem et siccata est terra.
et uie illi uis illoz directe sunt:
sic p̃uob; offensiones i ira ei.
Bona bonis creata s̃t ab initio:
sic nequissimis bona et mala.
Initiū necessarie rei uite hom̃i.
aqua. ignis. et ferrū: sal. lac.
et panis simlagneus. et mel.
et borū. uine. et oleū. et uestimēti.
Hec om̃ia sc̃is i bona: sic et im

p̄p̄s & p̄cōrib; ī mala cōsūtentur.
 Sūt sp̄s qui adiūditā creati sūt.
 ī furore suo cōfirmantē rēm
 tā suā. Et ī t̄p̄e cōsummarōis
 effundēt virtutē & furorem eius
 q̄ fecit illos cōfundēt. Ignis ḡn-
 do fames & mors: oīa hec adiū-
 ditā creati sūt. Bestiæ dentes et
 scorp̄i & serpentes et rumphea
 uindictis: in p̄terminiū impi-
 or. In mandatis eius epulabūt
 et sup̄ terrā ī necessitate prepa-
 buntur: et ī operib; suis nō
 p̄tinent lib̄ū. Propt̄a ab initio
 cōfirmatus sum. et cōsiliatus
 sum & cogitavi. et ī scripta dimi-
 si. Om̄ia op̄a dñi bona: & hora
 suā q̄ op̄us subministrabit. nō
 ē dīce. hoc illo nequius ē: oīa
 enim ī t̄p̄e suo cōturbabū-
 t. Et nūc ī om̄i corde et ore col-
 laudare: et bened̄ nom̄ domini.
Occupatio magna **xl.**
 creata ē om̄ib; hōib; et
 iūguū graue sup̄ filios adā: a die
 p̄c̄is deuentē matris eor̄ usq;
 ī die sepulture ī mat̄e om̄iū.
 Cogitationes eor̄ & timores cor-
 dis. ad inuentiones expeditōis.
 & dies finitionis residentēs sup̄
 sedem gl̄osam usq; ad humiliā-
 tū ī terrā et cinerē. ab eo q̄ uic-
 iacincto et portat coronā usq;
 ad eū qui cooperit lino crudo.
 furor et zelus tumultus fluctu-
 atio et timor mortis: iracundia.
 p̄seuerans. et cōtentio & ī t̄p̄e

refectionis ī cibili cōmpn̄ noc-
 tis īmutat scienciā ei. Modicum
 tanq̄m nichil ī rege: et ab eo ī
 cōmpnis q̄ ī die resp̄ct. Cōf-
 batus ē ī uisu cordis sui tanq̄m
 qui euaserit ī die belli. In t̄p̄e
 salutis sue exsurrexit et ammi-
 rans ad nullū timorē cū om̄i
 carne. ab hōie usq; ad pecus: et
 sup̄ p̄cōres septuaginta. Ad hec
 mors et sanguis. cōtentio & rū-
 phea. oppressiones famis. & qui-
 tio et flagella: sup̄ in iūis creata
 sūt. hec om̄ia et propt̄er illos f̄c̄ ē
 cathaclismus. Om̄ia enim que
 de terra sūt. ī terram cōsūtentur:
 et aque om̄s ī mare cōsūtent.
 Omne munus et īiquitas de-
 lebitur: et fides ī sc̄m stabit. S̄b
 stancie uisitor̄ sicut flum̄ sicca-
 bunt: et sicut tonitruū magnū
 ī pluuia p̄sonabunt. Inaperi-
 endo manus suas letabit: sic p̄-
 uariatores ī cōsumatione ra-
 bescunt. Sepores impior̄ n̄ mul-
 tiplicabunt ramos: et radices
 ī munde sup̄ caciū petre sonat.
 Sup̄ omnem aquā uiriditas: &
 ad horā fluminis ante omnem
 fenum euellet. Gr̄a sicut p̄adys
 ī benedictionib;: & m̄ia ī sc̄lo
 p̄manet. Vita sibi sufficiens
 operarij condoleabit: et ī ea ī-
 uenies thesaurum fili. Edifica-
 tō ciuitatis cōfirmabit nom̄:
 & sup̄ hanc mulier ī maculata
 cōputabit. Vinū & musica le-

tificant cor: et sup unag: dilec-
tio sapientie. **C**ibia et psalteriū.
suauē faciunt melodyam: et sup
unag: lingua suauis. **G**ram et
speciem desiderabit oculus: et sū
hec uirides sationes. **A**mici et
sodales in tempore conuenienter.
et sup utrosq: mulier cū uiro. **F**res
i adiutorium in tempore tribu-
lationis: et sup eos mīa libabit.
Aurum et argentū et constructio
pedum et sup utrumq: consiliū
beneplacitum. **F**acultates et ui-
tutes exaltant cor: et sup hec ti-
mor dñi. **N**on ē timore domini
minoratio: et non ē ideo querere ad
dñm timorū. **T**imor dñi sic para-
dyssus benedictionis et sup oēm
glām opuerit aui. **S**il in tempore
uite tue ne indigeas. melius ē
enim mori qm indige. **V**ir respi-
ciens in mentem alienā non est
uita eius in cognitione uitae a-
lii enim aiām suā cibis alieni
Vir autem disciplinat et erudit
custodiet se. **I**n ore in prudentis cō-
dolebitur inopia et in uentre
eius ignis ardebit. **xli**

O mors qm amara ē memo-
ria tua. **H**ōi in iusto et pace
habenti in substantiis suis: uiro
queto et cui uis directe ē i oibz.
et adhuc ualent accipere cibum.
O mors bonū ē iudiciū tuū hōi
indigenti. et qui minorat uiribz
defecto etate. et cui de omnibz cu-
ra ē et incredibili qui p dicit sa-

pienciā. **N**oli memere iudiciū mor-
tis. **M**emento que ante te fuerit. et
que sup uentura sūt. **H**oc iudiciū
a dño omni carni: et que sup ueni-
ent t in bñplacito altissimi. siue
decem siue centū siue mille anni.
Non ē inferno accusatio uite. **S**ilij
hōim natione ab hominationū
silij sunt filij pōy: et qui cōuer-
santur seruis domos impioy. **S**ilij
orum pōy perier hereditas:
et cum semine eoy assiduitas ob-
probrii. **D**e parte impio querūt
silij: qm propt illum ē i obprobrio.
Ve uob uiri impij qui deliquistis
legē domini altissimi: et si nati
fueritis. in maledicōe nascemini:
et si mortui fueritis. in male-
dictione erit pars ura. **O**mnia
que de terra sūt. in terrā reuertent:
sic impij a maledicto in peri-
tionem omnij luctus hōim
i corpore ipoy. **N**omen autem
impioy delebitur. **C**urā habe-
de bono nōie: **H**oc enī magis
pmanebit t. qm mille thesau-
ri pretiosi et magni. **B**one ui-
te numerus dier: bonū autē
nōm pmanebit i euo. **D**iscipli-
nam in pace. conseruare filij.
Sapientia enī abscondita et
thesaurus occultus i uisus: que
utilitas in utriusq: **M**elior est
enim hō qui abscondit stulti-
ciām suā: qm hō qui abscondit
sapiam suā. **V**erumptam rei-
timini in his que procedunt de

capitulum

ore meo: non enim bonum omnem
irreverentia observare: et si omnia
omnibus beneplacent in fide. Erubescite
apud et amare fornicatione: et a pre
sidente et a potente commendato: et
a principe et a iudice de delicto: a
synagoga et plebe de iniquitate. a
socio et amico de iniusticia: et de lo
co in quo habitas de furto de verita
te dei et testamento. de discubitu in
panibus: et de obfuscatione dati et
accepti: a salutantibus: de silentio:
a respectu mulieris fornicarie. et
ab aversione multis cognati. Ne a
veritas faciem a proximo tuo: et
ab auferendo preem et si restituendo
Ne respicias mulierem alieni viri:
et ne serviteris ancillam eius: neque de
teris ad lectum eius. Ab amicitia carie
de sermonibus: improprie: et cum dedis
ne improprie. **xlii**

Non duplices sermones audis
de revelatione sermonis abscon
diti: et eris vere sine confusione:
et invenes gratiam in conspectu om
nium hominum. Ne prohis omnibus con
fundaris: et ne accipias propterea
ut delinquas. De lege altissimi
et de testamento: et de iudicio. iusti
care impiis. De verbo sociorum
et iutorum: et de datione hereditatis a
amicorum. De equalitate statur et pon
deris: et de acquisitione multorum: et
paucorum. De correctione emptoris
et negociatorum: et de multa disciplina
filiorum: et servo pessimo laqueum sang
uinare. **Sup** muliere neque bonum

est signum. **B**ibi manum multe et clau
de: et quodcumque trades numerum
et appende. **D**anti vero quippe et accep
tum omnia describe. De disciplina
insensati et fatui. et de senioribus:
qui iudicant ab adolescentibus: et
eris eruditus in omnibus: et proba
bilis in conspectu omnium virorum. **S**i
haec patris abscondita est uigilia et
solicitudine eius auferit sompnum:
ne forte in adolescentia sua ad ul
tera efficiatur. et commorata cum
uiro suo odibilis fiat. Ne quando
polluatur in uirginitate sua: et
in paternis suis grauida inueni
atur. Ne forte cum uiro commorata
transgrediat: aut certe sterilis
efficiatur. **S**uper filiam luxuriosam
confirma custodiam. ne quando fa
ciat te in obprobrium uenire in iu
miciis: a derisionem iocundare et
abiectionem plebis: et confundat te in
multitudine populi. **O**mni homini noli
intendere in specie et in medio mu
lier noli noli commorari. De ueni
entis enim procedit tinea: et
a muliere iniquitas uiri. **M**eli
or est iniquitas uiri. quam benefactio
mulieris: et mulier confundens in
obprobrium. **M**emor ero igitur operum
domini: et que uidi annuntiabo in
sermonibus domini opera eius. **S**ol illumi
nans puerum respicit: et gloria domini
plenus est opus eius. **N**onne deus fecit
terras. enarrare omnia mirabili
a sua: que confirmant deo omne.
stabilis in gloria sua. **A**byssum et cor

Herzog August Bibliothek
Wolfenbüttel
0 1 2 3 4
Gray Scale

hominem inuestigabit: et in astutia il-
lorum excogitabit. Cognouit enim
dominus omnem scientiam et in specie in sig-
num cui. annuntians que preceperunt.
et que super uentura sunt: reuelans
uestigia oculorum et non preceperit illi
omnis cogitat et non abscondit se ab
eo ullus sermo. Magnalia sapientie
sue decoreantur qui est ante seculum et
usque in seculum: neque abiectus est. neque
minuitur et non eget aliquo consilio.
Quoniam desiderabilia sunt omnia opera eius.
et tanquam scintillam que est con-
siderare. Omnia hec uiuit et ma-
net in seculum: et in omni necessitate
omnia obaudiunt ei. Omnia duplicia.
unum contra unum: et non fecit
quicquam deesse. Vniuersumque et
confirmabitur bona: et quis facia-
bit? uidens gloriam eius. **xlii.**

Alitudinis firmamentum. pul-
chritudo eius est species celi
in uisione glorie: sol in conspectu
annuntians exitum. Vas ami-
rabile operum excelsi. In meridiano
exiit terra: et in conspectu ar-
doris eius quis potest sustinere? for-
nacem custodiens in operibus: ar-
doris tripliciter. Sol exiens mo-
tes. radios igneos exsufflans
et resurgens radios suis obse-
cat oculos. Magni domini qui fecit
illum: et in sermonibus eius festi-
nauit iter. Et luna in omnibus
temporibus suis ostentio temporis.
et signum eius. Luna signum di-
ei festi luminare quod minuitur

in consummatione iustis: secundum nomen eius
creatus ammirabilis in consummati-
one. Vas castrorum in excelsis in firma-
mento celi resplendens. gloria spec-
ties celi. gloria stellarum mundi illi
minans in excelsis domini. In iustis suis
stabunt ad iudicium: et non deficient
in uigiliis suis. Vide arcum. Et hodie
qui fecit illum: ualde speciosus est in
splendore suo. Curauit celum in ar-
cibus circumdare glorie sue manum excelsi
si apperuerit illum. Imperio suo ac-
celerauit nubes: et accelerauit cho-
rus nationes emittere iudicium sui.
Propria apertur sunt thesauri: et e-
uolauerunt nebulae sicut aues.
In magnitudine sua posuit nu-
bes: et contriti sunt lapides qui
dinis. In conspectu eius quomou-
bunt montes: et in uoluntate eius
exspirabit nothus. Vox tonitruum
eius uerberauit terram. Tempe-
tas aquilonis. et congregatio
specie. et sicut aues deponens ad
sedendum dissipat nubes: et sicut
locusta demergens descensus eius.
Pulchritudine coloris candoris
eius ammirabitur oculus: et super
ymbrem eius expandetur cor. Ge-
lu sicut salem effunderet super ter-
ram: et dum flauerit gelauit
fiet tanquam cacumina tribuli.
Frigidus uenit aquilo: flauit
et gelauit cristallus ab aqua.
Super omnem congregationem aquarum
requiescat: et sicut lorica induit
se aquas: et deuorabit montes.

et pueri cuncti defertur
uer inuestigabit igne. Ne-
cui in formatione nebul-
mans ab arcibus. non
malerit effunderet ei. In
fuit: uox. Congregatione
cui ab ipso: et planca-
bis domini. Qui nauiga-
entiam pericula eius
eius annis: nubes in
Et illic plana et mural-
nata generat beluam
porus: et creatura belli-
to: ipse consummatus est
nubes et in sermone eius
Et omnia: multa dicunt
in iudicium consummatio a
nomen ipse est in omnibus
ad quod ualebitur: et
omnes: super omnia opes
nobis domini: et magni
et mirabilis potentia ipse
fecerit domini quantitas
eius. super ualebitur ad
mirabilis in magnitudine
deuoratur domini
illi quantitas potestis: in
nam omni laude. Eia
replemini uirtute: ne
in enim pueris. Qui
bit cum et narrabit:
magnificabit ei sicut est
no: Multa abscondit in
ia his: parua enim uidet
oper eius. Omnia autem domini
per agerit: dedit in
Laudem uiros **xliii.**

et exuat exuret desertū. et exing
uer iuride sicut igne. Medicina
om̃i in festinatione nebule ros ob
uians ab ardore uenienti. hu
mitem efficiet eū. In sermone ei
siliur uent. Cogitatione sua pla
cuit abyssum. et plantauit illū
dñs dñs ih̃c. Qui nauigant ī mare
enarrant pericula eius. et audi
entes aurib; nr̃is n̄ amirabim̃.
Et illic p̃clara et mirabilia opa:
uaria genera bestiarum et om̃i
pecor. et creatura belluar. Prop
ter ip̃m consummati ē in uerbis si
nis et ī sermone eius composita
sūt om̃ia. Multa dicam et deficiam
in uerbis. consummato autē ser
moni ip̃e ē. in om̃ib; gl̃antes.
ad quid ualebimus: ip̃e enim
om̃ip̃e: sup̃ om̃ia op̃ela sua. Ge
rribus domini. et magni uehementer.
et mirabilis potencia ip̃i. Glori
ficantes dñm quantūcūq; potu
eritis. sup̃ualebit adhuc: et am
mirabilis in magnificencia ei.
Benedicentes dominū exaltate
illū quantū potestis: maior est
enim om̃i laude. Exaltate eū
replemini uirtute: ne laboretis
n̄ enim puenietis. Quis uide
bit eum et enarrabit: et quis
magnificabit eū sicut ē ab ini
tio. Multa abscondita sūt maio
ra his: pauca enim uidimus
op̃er eius. Oīa autē dñs fecit: et
pie agentib; dedit miam sapi
entia.

gloriā et parentes nr̃os ī gnatione
sua. Multam gl̃am fecit dñs in
magnificencia sua a secl̃o. Domina
tes in potestatib; suis. hoīes mag
ni uirtute et prudentia sua p̃diti
nuntiantes in proph̃is dignitate
proph̃ay: et in parentes in prese
ti ip̃s et uirtute prudentie ip̃s
sanctissima ūba. īpericia sua. re
quirentes modos musicos et nar
rantes carmina scripturar. hoīes
diuites in uirtute pulchritudini
stadisi habentes. pacificantes in
domib; suis. Om̃s isti gnationib;
gentis sue gl̃am adepti sunt: et
indieb; suis habentur ī laudib;.
Quid illis nati sunt reliquerūt
nomen narrandi laudes eor. et
si quor n̄ est memoria. Perierūt
q̃i n̄ fuerūt: et nati sūt q̃i
qui non sunt nati: et filij ip̃s
cum illis. Sed illi uiuī m̃ie sūt
quor pietates nō defuerūt: et cū
semine ip̃s p̃seuerauit bona
heditas. Et nepotum illoz sem̃
in testam̃to stetit eor. et filioz filij
ip̃s hereditas propter illos usq;
in eternum manet. Sem̃ eor et
gl̃a eor n̄ derelinquet. Corpo
ra ip̃s in pace sepulta sūt et nom̃
eor uiuet in generationes et ge
nerationes. Sapiam ip̃s nar
rent ip̃i: et laudem eor narret
nuntiet ecc̃lia. Enoch placuit dñ
et translatus ē in paradysum:
ut det gentib; penitencia sapi
entia. Ioc inuenit ē p̃fectus et

uit? et in tempore iracundie eos ē
reconciliatio. Ido dimittit ē reliquū
terre: cum sem ē diluuiū. Testamē
ta scilicet posita sunt apud illū: ne
deleri posset diluuiū omnis caro.
Abraham magnus pater multitu
dinis gentium: et non est in uent
similis illi in glā qui conseruaret
legem excelsi. et fuit in testamēto
cum illo. In carne eius stare fecit
testamētum et in temptatione in
uentus fidelis. Ido iure iurando
dedit illi glām in gente sua crete
illum q̄ terre cumulum: et ut
stellas exorare exaltare sem ei.
et hereditare illos amari usq;
ad mare. et a flumine usq; ad ter
minos tre. Et in ysaac eodem fec
it ppter abraham patre ipsi. Bene
dictione omnium gentium dedit
illi id et testamētum suū cōfirma
uit sup caput iacob. Agnouit
eum in benedictionib; suis. et de
dit illi hereditatem: et diuisit ei
partem in tribub; duodecim: et
conseruauit illi hoies in te iue
nientes grām in oculis omnis
Dilectus dō et **xlv.** carnis.
homib; moyses. cui memo
ria in benedictione ē. Similem
illum fecit in glā scōz: et magni
ficauit. timore inimicōz: et in
tribus suis monstra placuit. Glī
ficauit illum in conspectu regū:
et iussit coram ipso suo. et ostendit
illi glām suā. In fide et lenitate
ipsum sem fecit illi: et elegit eū

de omni carne. Audiuit enim eum
et uocem ipsius: et induxit illum i
nube et dedit illi cor ad pcepta et
legem uite et discipline docē iacob
testamētum: et iudicia sua ipse. Ex
celsum fecit aaron frēm ei: et si
mitem s de tribu leui. Statuit illi
testamētū eternū. et dedit illi sa
cerdotium gentis: et beatificauit
illū in glā: et circumcepit eum
zonā iusticie. et induit illū stolam
glie: et coronauit illū i uasis uir
tutis. Circumpetes et femor alia
et humerale posuit ei: et circum
cepit illum tintinnabulis aureis
plurimis in gyro dare sonitum
† in templo in memoriā filijs gēis
sue. Stola scā. auro et iacinto. et
purpura op̄ reale. uiri sapientis
iudicio et ueritate predicti: totū
cocco. opus artificis geminis p
tiosis figuratis i ligatura auri.
Tōpa lapidarij sculptis. i memori
am scdm̄ numex tribuū isrl. Co
rona aurea sup mitrā ei. pcepta
la signo scitatis et glā honoris
et opus fortitudinis uirtutis. De
sideria oculor̄ ornata. sic pulchra
ante ipm̄ n̄ fuerat talia usq; ad or
gine oriente non induit est illa.
alienigena aliquis: sed tantū
filiū israel soli et nepotes ei.
Domne tempus sacrificia ipsius
igni consummata s̄ cordie. Com
pleuit moyses manū ei. et unxit
illum oleo scō. sem est illi in tes
tamētū sempiternū. et semini ei

sicut dies celi. **F**ungi sacerdotio et
habe laudem: et glorificari ipsum
suum in nomine suo. **I**tem elegit ab
omni uigente offerre sacrificium
deo in eternum. et bonum ostendere in
memoriam placere pro populo suo
et dedit illi in preceptis suis po-
testatem in testamentis iudi-
ciorum docere iacob testimonia. et
in lege sua lucem dare israel. quia
contra illum steterunt alieni
et propter inuidiam circumde-
runt illum in deserto homines
qui erant cum dathan et abysio.
et congregatio chore in iracundia.
Vidit dominus deus et non pla-
cuit illi. et assumpti sunt in im-
petu iracundie. **F**ecit illis mon-
stra et glumpit eos in flamma
ignis. et addidit aaron gloriam
et dedit illi hereditatem. et primi-
cias fructuum terre dimisit illi.
Panem ipsis in panis in panis
parauit in faciem. nam et
sacrificia domini erant que dedit
ipsi et semini eius. **C**eterum tra-
gentes non hereditabit. et pars
non est illi in gente. **I**pe est enim
pars eius et hereditas. **P**hi-
neel filius eleazar tertius in
gloriam mirando ipsum in timore dei.
et stare in reuerentia gentis.
In bonitate et alacritate anime
sue placuit deo israel. ita statu-
it illi testamentum pacis. prin-
cipem scorum et gentis sue. ut sit
illi et semini eius sacerdos.

dignitas in eternum. **E**t testamentum
dauid regi filio iesse de tribu iu-
da hereditas ipsi et semini ei
ut daret sapienciam iacob nomen.
iudicare gentem suam in iusticia.
ne abolerentur bona ipsorum. et
gloriam ipsorum in gentem eorum eter-

Enam fecit. **xlii**
Fortis in bello the naue sue
cessor moysi in prophetis qui fuit
magnus secundum nomen suum.
maximus in salutem electorum
dei expugnare in surgentes hos-
tes: ut consequeretur heredi-
tatem israel. **Q**uia gloriam adeptus
est in tollendo manus suas. et
iactando contra ciuitates rup-
heas: **Q**uis ante illum sic stetit
restitit: **N**am hostes ipse dominus
percussit. **A**ut non iracundia eius
impeditus est sol: et una dies
facta est quasi duo. **I**n uocauit
altissimum potente in oppug-
nando in inimicos undique: et
audiuit illum magnis et sanctis
deus. **I**n laxis grandinis uirtu-
tis ualere fortis. imperium fecit
contra gentem hostilem. et in
descensu prodidit contrarios. ut
cognoscerent gentes potentiam
eius. quia contra dominum pugna-
re non est facile. **E**t securus est
a tergo potentes et in diebus
moysi misericordiam fecit ipse et
calet filius iephone stare contra
hostem et prohibere gentem
a pacis. et perstringere murum.

malicie. Et ipsi duo constituti
a periculo ducere liberati sunt
et numero sexcentorum militum pe-
ditum in ducere illos in heredi-
tatem in terra que manat lac et
mel. Et dedit dominus ipsi caleph for-
titudine et usque in senectute per-
mansit illi uirtus ut ascenderet
in excelsum terre locum et semen
ipsius obtinuit hereditatem. Et
uiderunt omnes filii israel quia bo-
num est obsequium domino. et iudices
singuli suo nomine quorum non est cor-
ruptum cor. qui non auersi sunt a domino
ut sit memoria illorum in bene-
dictione. et ossa eorum pullulent de
loco suo. et nomen eorum permanet
in eternum. permanens ad filios
eorum sicut uirorum in gloria. Diligit
ad domino domus samuel ipse dominus re-
nouauit imperium et unxit
principes in gente sua. In lege
domini iudicauit. congregatio
ne et iudicabit dominus iacob et in fide sua
probatum est ipse et cognitus est
in uerbis suis fidelis. quia ui-
dit dominum lucis. Et inuocauit
dominum impius omnipotente in op-
pugnando hostes circumstan-
tes undique in oblatione uiri in
uiolati. et in tonitruo eccelsi dominus
in sonitu magno. audita fecit
uocem suam. et contriuit principem
tyrorum et omnes duces philisti-
im. Et ante tempus finis ui-
te sue et ceteri testimonium prebu-
it in conspectu domini et christi

Decumias et usque ad calcamiera
ab omni carne non accepit. et non
accusauit illum homo. Et post hoc
dormiuit et notum fecit regi. et os-
tendit illi finem uite sue. et exal-
tauit uocem eius de terra in p-
phetia. delere impietatem gentis. Et
hoc surrexit nathan ipse in die-
bus dauid. et cum adeps separaretur
de carne. **S**ic dauid a filiis christi a carne
israel. Cum leonibus iussit cum
agnis et in uersis simuliter
fecit quasi cum agnis ouium.
In uentura sua non occidit
gigantem. et abstulit obprobrium
a gente. In tollendo manum
in saxo funde deiecit in excelsu
ne golie ubi in uocauit dominum
omnipotentem. et dedit in dextera
eius tollerare hostem forte in
belio et exaltare cornu gentis su-
e. Sic uiderem mihi; glorificauit
eum et laudauit eum in benedictio-
nibus domini. in offerendo illi coronam
glorie. Contriuit enim in inimicos
undique et extirpauit philistinum
contrarios usque in hodiernum diem.
Contriuit cornu iporum usque in e-
ternum. In omni opere dedit con-
fessionem sancto et excelsu in uerbo glorie.
De omni corde suo laudauit do-
minum. et dilexit dominum qui fecit illi.
Et dedit illi contra inimicos po-
tentiam. et stare fecit cantores
contra altare et in sono eorum dul-
ces fecit modulos. Et dedit in
celebrationibus decus. et orna-

uit tempora usq; ad consumatione
iure. ut lapdarent nom scm dñi.
i amplificarent mane di scitace.
Xpc purgavit peca ipsius et ex
altavit in eternum cornu ipsi
i dedit illi testamtu regu i sedem
gle in isrl. Post ipm surrexit fili
sensatus et propter illum deiecit
imperauit omne potencia inim
cor. Salomon imperavit i dieb;
pacis. cui subiecit ds oms hostes
ut qder domu in nomine suo. i pa
raret sanctitatem in sempitnu
queadmodu erudit e in uientu
te sua et impletus e quasi flum
sapia et terram rexit aia sua.
Et repleti in comparationib; enig
mata. ad insulas longe diuulga
tum e nom tuu. et dilectus es i
pace tua. Incantilenis i pibis
et in comparationib; et interp
tationib; mirate sunt tre. et in
noie dñi cui e cognom deus isrl.
Collegasti q auriculu aux. et ut
plumbum completi argentu et i
clinas femora tua mulierib; potes
tate habuisti i corpe tuo. Dediti
maculam in gla tua. et yphanasi
semen tuu in duce uacindia ad li
beros tuos. et in ceteris stulticiam
tua ut faceres imperiu byptium.
et ex effrem impare imperiu du
x. **Deus** autem non delinquet
miam sua. et n corrumpet neq;
delebit opera sua. neq; pder a
stirpe nepotes electi sui et se
men eius qui diligit dñm non

corrumpet. **E**dit aut reliqui
iacob et dauid de ipa stirpe i fine
habuit salomon cu patrib; suis.
et reliquid post se de semine suo
gentib; stulticiam. i minuit a
prudencia roboam. q auit gte
q suo. **Q**uero ieroboam filiu na
bath qui peccare fecit isrl. i de
dit effraym uiam peccandi. et
plurima redundauerunt peca eor.
Ualde enim auerterit illos atra
sua. et quesuit ds neqias usq;
dum pueniret ad illos defensio.
i abominib; peca liberauit eos.
Et surrexit helyas **xlviij.**
ipha quasi ignis. et ubi
ipsius quasi facula ardebat. **Q**
induxit in illos famu i mitates
eum inuidia sua pauci feci sunt.
Non poterant enim sustinere p
cepta domini. Verbo dñi qtinu
it celum. et deiecit a se ignem
tre. **S**ic amplificat e helyas in
mirabilib; suis. **Q**u quis potit
similit glari tibi. **Q**uis sustu
liti mortuū ab inferis de sorte
mortis in uerbo dñi. **Q**ui deie
cit reges ad punitiam i comfre
giti facile potenciam ipor. et
glorios delecto suo. **Q**ui audis
in syna iudicium et in choreb
iudicia defensionis. **Q**ui ungit
reges ad penitencia. et iphas
facis successores post te. **Q**ui
receptus e in turbinis ignis i
curru equor igneor. qui in
scriptus es in iudicijs tepor

lenire iracundiā dñi qcellare cor
 patris ad filium et restituere
 trib; iacob. Beati sunt q̄ audierit.
 et i amicitia tua decorati s̄. Nam
 nos iurauim̄ tantū. post mortē
 autē non erit tale nomen nrm̄.
 helyas qui in turbine reclusus ē.
 et in helyseo completus ē sp̄s ei.
 Indieb; suis n̄ primumit p̄ncipe.
 et in potencia nemo uicit illum.
 nec superauit illū uerbum aliqd.
 et mortuū p̄phauit corpus eius.
 Inuita sua fecit monstra et in
 morte operatus ē mirabilia. In
 omnib; istis n̄ penituit ip̄s et
 n̄ recessit a peccatis suis usq;
 dum abiecti sunt de terra sua et
 dispersi sūt in oēm terrā et relictā
 ē gens paucā et princeps in
 domo dauid. Quidam ip̄soru
 fecerūt qd̄ placeret. Et alij autē
 multa q̄miserunt peccā. Exe
 chias muniuit ciuitatē suā
 et induxit īmediū ip̄s aqua.
 et fodit ferro rupem. et edifica
 uit ad aquam puteū. Indieb;
 ip̄s ascendit sennacherib et
 misit iabacen. et sustulit ma
 nū suā contra illos. et extulit
 manū suā in syon et sup̄bus
 fcs ē potencia sua. Tūc mota s̄
 corda et manū ip̄or. et doluerūt
 q̄ parauerunt mulieres. Et
 in uocauerūt dñm misericordem. et
 expandentes manū extulerūt
 ad celum. et sc̄s dñs d̄s audiuit

uocē cito ip̄or. Non ē q̄memorat̄
 peccor̄ illoꝝ. neq; dedit eos ī inimicis
 suis. sed purgauit illos ī manu
 ysaie sancti ip̄he. Deiecit castra
 assyrior. et contriuit illos an
 gl̄s dei. Nam fecit exechias qd̄
 placuit deo. et foriter iuit ī ma
 dauid patris sui. q̄m̄ mandauit
 illi ysaas ip̄ha magnus et fidelis
 in conspectu dei. Indieb; ip̄s re
 tro rediuit sol. et addidit regi uitā.
 Sp̄s magno uidit ultima et con
 solatus est lugentes ī syon usq;
 ī sempiternū. Ostendit futurā et ab
 scondit equam anteq̄ euenirent

Memoria ioseph in ip̄o **xlx**
 sitione odoris fca est opus
 pigmentarij. In om̄i ore q̄ mel ī
 dulcabit̄ eius memoria et ut mu
 sica in quib; iuri. Ip̄e ē directus
 diuinitus in penitentiā gentis su
 e et tulit abhominatōes ī peccis
 pietatis. et gubernauit ad do
 minū cor ip̄s. et ī dieb; p̄corū
 corroborauit pietatē. Preter
 dauid et exechiam et iuda om̄s
 reges p̄corū q̄miserunt. Nam re
 liquerūt legem potentis regis
 iuda. et q̄miserūt timorem d̄i
 Deceperunt enim regnū suū ali
 is. et gl̄am suā alienigene gēti.
 Incenderūt electam sanctitatis
 ciuitatem et desertas fecerunt
 uias ip̄s ī manu peremne.
 Nam male tractauerūt illum
 qui auentire maris q̄serat ē

ppha. euerit et ternere et pte. et re
 de edificare et renouare. **E**x
 chiel qui uidit aspectum glie qm
 ostendit illi in curru cherubin. na
 q memoratus e inimicor i ymbre
 beneface illis qui ostenderunt ter
 ras suas. Et duodecim prophax
 ossa pullulant de loco suo. Nam
 corroboraui iacob et rede
 merunt se in fide uirtutis sue.
Quoniam amplificantur xorobabel.
 Nam et ipse q signu in exercera
 isrl manu. et ihm filiu ioseph
 qui i dieb; suis edificauerit domu.
 et exaltauerit templu scm dno.
 paratu in gla sempitna. Et ne
 emia in memoria multi tēpori
 qui exierit nobis muros elisos
 et stare fecit portas et eras qui
 exierit domos nras. Nemo natus
 e in terra qualis enoch: nam et
 ipse receptus est a terra. **E**t io
 seph qui natus e ho princeps
 fratrium. firmamentu gentis. re
 tor frim stabulmentu ppli. et ossa
 illius uisitata sut et post mor
 te pphauerit. Gerh et semihj apud
 homines glam adepti sut. et su
 p omnem animā in origine a
 symeon onye. **1.** **S**idam
 filius sacerdos magnus. q
 inuita sua suffulit domu. et
 in dieb; suis corroboraui templu.
 Templi enim altitudo ab ipso
 fundata e. duplex edificatio et
 excelsi parietes templi. Indieb;
 suis emanauerit putei aquar

et q mare ad pleniū sup modū.
Qui creauit gentē suā. et libera
 uit illam a pditione. **Q**ui pre
 ualuit amplificare ciuitate. q
 adeptus e glam i querationem
 gentis. et ingressu domi et attrij
 amplificantur. **Q**uasi stella matuti
 na in medio nebule et quasi lu
 na plena in dieb; suis luer et q
 sol resurgens sic ille effulgit in
 templo dei. **Q**uasi arctis resurgens
 inter nebulas glie et quasi ros
 rosarium in dieb; uernis. et q
 lylia que sut in transitu aque.
 et quasi thus redolens in dieb;
 estatis. **Q**uasi ignis effulgens
 et thus ardens in igne q uas
 auri solidum ornatu omi lapi
 de pretioso. **Q**uasi olyua pul
 lulans et cypressus i altitudine
 se extollens in accipiendo ipsum
 stolam glie. et ueluti eum con
 sumatione uirtutis. **I**nascensu
 altaris sci glam dedit scitatis
 amictu. in accipiendo au pres de
 manu sacerdotum. et ipse stans
 iuxta aram circa illu corona fra
 trum quasi plantatio cedri in
 monte lybano. sic circa illum
 steterunt quasi rami palme.
 et omnes filij aaron in gloua
Oblatio autem domini in ma
 nub; ipsorum coram oi synago
 ga isrl. et consumatione finges
 in aram amplificare oblatio
 ne excelsi regis. **P**orexit ma
 nu suam in libatione. et liba

uit de sanguine iue. **E**ffudit i
fundamento altaris odore diuini
excelsi principi. Tunc exclama
uerunt filij aaron in tubis duc
tibus sonantes. et audita fecerit
magna uocem in memoria cora
do. Tunc omnis populus simul pro
perauerunt et ceciderunt i facie
supra terram adorare dominum deum su
um. et dare preces omnipoten
ti deo excelsi. et amplificauerunt
psallentes in uocibus suis. et in
magna domo fides est sonus sua
uitatis plenus. et rogauit po
pulus deum excelsi in prece
uig. dum perfectus est honor domini.
et munus suum preterierunt. Tunc
descendens exiit manus suas
i oem congregationem filiorum israel.
dare gloriam deo alabys suis. et i
noie ipsius gloriam. **E**t iteru
uit orationem suam uolens ostē
dere uirtute dei. et post rursum
orauit deum omnium quia mag
na fecit in omni terra. Qui aux
it dies nostros a uentre matris nostre.
et fecit nobiscum secundum misericordiam su
am. det nobis iocunditatem cordis et
fieri pacem in diebus nostris in istis
pro diebus sempiternos. crete istis no
biscum esse misericordiam dei. ut liber eos
in diebus suis. Quas gentes
odit anima mea. terra autem
non est gens quam oderim. Qui
sedent in monte seyr. et philis
tym. et multus populus qui habi
tat in syechimis. Doctrinam

capite et discipline scripsit in codi
ce isto ihs filius syrach ierosolimi
ta. qui renouauit sapiam de cor
de suo. Beatis qui in istis uersa
tur bonis. qui ponit illa i corde
suo sapiens erit semp. Si enim
hec fecerit ad omnia ualebit. qui
a lux dei uestigium est. **li.**

Confitebor tibi domine rex. et col
laudabo te deum saluatorem
meum. Confitebor tibi deo qui
ad iutor et poredor fecisti et michi.
et liberaisti corpus meum a per
dione. Alaqueo lingue inique. et
alabys operantium mendacium
Qui in aspectu altissimi fecisti es
michi ad iutor. et liberaisti me
secundum multitudinem misericordie nostre
Arugentibus paratis ad eam
de manibus querentium animam me
am. et de multis tribulationibus
que circumdederunt me. A pres
sura flamme que circumdedit
me. et in medio ignis si sum
estui. De altitudine uentris
in feri. et a lingua conuincta
et a iubo iudicii. A rege iniquo.
et lingua iniusta. Laudabitur
et ad mortem anima mea domi
nium. et uita mea appropinquabit
erat in inferno deorum. Cir
cundederunt me iudices et si
fuerit fuit qui adiuuaret. Res
piciens erant ad adiutorium
hominum et si erat. Memoratus
sum misericordie tue domine. et oporati
onis tue que a seculo sunt. Quoniam

eruis sustinetes te: et libas cor
de manib; gentiu. **Exaltasti** sup
terram habitationem meā et
p morte de fluenti de peccatis tui
in uocauit dñm pñm dñi mei. ut
n derelinquat me indie tribula
tionis mee et in tempore supbo
rum tui adiutorio. Laudabo no
men tuū assidue et collaudabo
illud in confessione: et exaudi
ta ē ozo mea. liberasti me de y
ditione: et eripisti me de te
pore iniquo. Propterea con
fitebor et laudem dicam tibi et
benedicam nomini domini. Cum
adhuc iunior sum pñm ozo
oberre quesui sapienciā palam
toratione mea. Ante tempus
postulabā pñm: et usq; in no
uissimis iniquitā eam et flo
rebit tanquam picea uia. Le
tatum ē cor meum in ea:ambu
lauit pes meus iter rectum.
A iuuentute mea inuestigabā
eam. inclinauit modice aurem
meam et excepi illam. Multā
tueni in me ipso sapiam. et mul
tū profeci in ea. Danti in sapi
enciā: dabo glām. Consiliatus
sum enim ut facerem illam.
Zelatus sum bonū et si qñdā
Colluctata ē anima mea i illa:
et i faciendo eam qñmā sum
Manus meas extendi i altum
et insipientia eius luxit aīa
mea. et ignorantia mea illu
minauit: aīam meā direxi ad

illam. et i agnitudine agniti
one inueni eam. Possedi cum ip
sis cor ab initio: propt hoc non
delinxi. Venter mīs concurbat
est querendo illam proptā pos
sidebo bonā possessionē. **Sedit**
enim in dñs linguā mercedem
meā: et i ipā laudabo eū. Appro
piare ad me in docti: et cōgrega
te uos in domo discipline. Quid
adhuc retardatis: et qd dicitis
i his: **Anime nre** sicut uehe
menter. Aperui os meū: et locut
sum. **Comparate** uob sine ar
gento et collum urū subiate ui
go. et suscipiat aīa urā disci
plinam: in proximo ē enim in
uenire eam. **Videte** oculis uris
quia modici laboraui: et inue
ni michi multa requiem. Assu
mite disciplinā i multo nō
argenti: et copiosi aux possi
dere in ea. **Letetur** aīa uestra
in mīa eius. et nō confundemini
in laude ipsius. **Operamini** op
urū ante tempus. et dabit
uobis mercedem uestram in
tempore suo.

Et inclinauit salomon genu
a sua in conspectu tori ecclesie
isrl et aperuit manū suas ad
celum et dixit. **Dñe** deus isrl n
ē similis tibi deus i celo sui. nū.
neq; in terra deorsum. **Qui** ē
todis testamentum tuū et mīam
pueris tuis euntib; i qñctu

Herzog August Bibliothek
Wolfenbüttel

0 1 2 3 4

Gray Scale

Herzog August Bibliothek
Wolfenbüttel

Gray Scale

0 1 2 3 4

Staats- und
Universitätsbibliothek Bremen

Staats- und
Universitätsbibliothek Bremen

Staats- und
Universitätsbibliothek Bremen

Staats- und
Universitätsbibliothek Bremen